

V
B
J
D

Folckmar B. A.　rar.e.

DICTIONARII QVADRILINGVIS,

Latinogermanopolonicogræci,

Editio quarta, multis in locis correcta, ab Erroribus purgata, & nunc Syllabarum quantitate aucta cum Nomenclatore rerum & verborum utilissimo

Curâ, studio ac sumptibus

BALTHASARIS ANDREÆ FONTANI.

Cum Gratia & Privilegio S. R. M.

Excussa

ANNO

cIↃ IↃC XXIII.

Prostat in Nobilis Dantisci Bibliopolio Balthasar Andraano.

PRIVILEGII REGII
SENTENTIA.

AVctoritate Regia cautum est, ne quis citra voluntatem Balthasaris Andreæ hoc Dictionarium Quadrilingue Latinogermanopolonicogræcum Nicolai Volckmari imprimat, nève alibi excusum in his ditionibus venale exponere tentet. Qui secus facit Confiscationis librorum & quingentorum florenorum pœna multabitur, ut in Regio diplomate latius continetur, Dato Gedani die xxx. Mensis Augusti. M. D. XCIIII.

Subsig:

Joannes Jelitovvski.

)·(

Serenißimo, ac summæ expectationis Principi ac Domino, Dn.

VVLADISLAO,

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI SIGISMUNDI III. REGIS Poloniæ, Sveciæ, &c Filio,

Domino suo clementißimo, cum submissa servitij delatione.

S. D.

QUANTA SIT, SERENISSIME Princeps, linguarum præstantia, quanta utilitas, quantus ad peritos earum redeat honor, meum nõ est in præsentia commemorare, qui nõ orationem aliquam de his adornare: sed tantum Serenitatem tuam, paucis initio operis istius προσφωνεῖν instituí. Lingua certè Latina non tantum Europæ totius, qua patet, incolæ paßim utuntur, verum etiam scientiarum omnium & disciplinarum arcana, eâdem à bis mille annis traduntur. Hac enim Theologiæ mysteria, à præcipuis Ecclesiæ luminibus & Patribus orthodoxis, in occidente sunt conscripta: hac Jurisconsulti suos nodos, & abstrusa legum evolvunt: hac Philosophi rerum principia, & naturam, nec non

doctrinam de moribus exponunt: hac Medici de sanitate tuenda & reparanda hypotheses suas conscribūt: hac deniq; Historici, quæ sub amplissimo Romanæ Monarchiæ Imperio tot revolutis annis in toto penè orbe gesta sunt, mira rerum varietate, eloquendi suavitate, & exemplorum copia, utilissimis hinc inde ad vitam rectè instituendam aphorismis adspersis longa serie sunt complexi. Germanica verò lingua, etsi non aliam haberet commendationem, quam à gente quæ antiquissima, Romano imperio proxima, belli & armorum laude clarissima, & apud quam, teste Tacito, plus boni mores valebant, quàm alibi bonæ leges, magno à nobis in precio esset habenda: Sed accedit insuper amplissimus linguæ istius vsus, qui sese per vniversum Romanum imperium longè & latè prodit. Hanc enim linguam præter latissimas Germaniæ provincias, & Urbes populosissimas, excolunt Dani, Sueci, Gothi, Norvegij, ita vt ipsam quoq; Moscouiam hæc Dialectus attingat: & potētissimum Poloniæ regnum, non tantum passim multos, qui Germanico vtuntur idiomate, possidet principatus, sed etiam vndequaq; conterminos habet hujus linguæ populos, nimirum, Pannones, Silesios,

Marchi-

Marchiacos, Cassubios Pomeranos, Borussos, Livones & alios, quibus cum sine hujus linguæ adminiculo, nec res graves & arduæ rectè transigi, nec commercia commodè exerceri possunt. Quid verò dicam de lingua Polonica, quæ præter peculiarem illam elegantiam, & mirã concinnitatem, quâ cæteris sui generis linguis præstat, in toto Septentrione veluti regina quædam eminet, & cum inclyti Regni Polonici amplitudine, sua quoq; latissimè in orientem vsq; extendit pomœria: unde, si quis linguam calleat Polonicam, nullo negocio, non tantùm à Marchiacis & Silesijs, in vltimã Lithuaniam, ab Ungaris ad ipsum mare Balthicũ penetrare potest, sed & apud exteros eandẽ dominari deprehendet. Sclauonica enim, quæ à Polonica paucis quibusdà Dialectis discrepat, linguâ audias loquentes Moscouitas, Russos, Bohemos, Moravos, Servios, Illyrios, Bosnenses, Dalmatas sinus Venedici accolas, Vandalos & alios innumeros. Harum igitur trium linguarũ præstãtiam incomparabilem, & vtilitatem immensam cum videret, Vir non minus Eruditione quàm rerum Usu clarus D. Nicolaus Volckmarus piæ memoriæ, Polonicæ linguæ in Gymnasio Dantiscano olim

Profeſſor diligentiſſimus, magno labore & acri judicio collegit, in vtriuſque gentis gratiam trilingue hoc Dictionarium, vt eſſet dictionum leлectiſſimarum ſufficientiſſimum quoddam promptuarium: qui equidem liber, vſque adeò ſtudioſæ Juventuti placuit, & profuit, vt, omnibus prorſus exemplaribus diſtractis, iteratam ejuſdem editionem multi deſiderarent. Vt igitur publico, prout cœpi, pro virili prodeſſem, de recudendo rurſus meis ſumptibus hoc tàm vtili opere cogitare inſtitui. Quod ne ſine novo auctuario prodiret, ex conſilio doctorum Virorum, adieci vocabula & formulas Græcæ linguæ, ſine cujus cognitione, neminem eximiam eruditionem conſequi, ac in ſtudio Philoſophiæ, nec non Hiſtoriarum rectè verſari poſſe, certiſſimum eſt. A Græcis enim tanquam à fonte vberrimo, artes omnes & ſcientiæ, atque etiam eloquentiæ vis omnis ad Latinos dimanarunt, & Græcia ſubacta, eruditionis quoque culturam Romani proprio quodam jure ſibi vindicârunt, ac ſemper, qui doctorum nomen tueri voluêre, vtriuſque pariter linguæ cognitionem ſibi comparandam exiſtimavêre. Cum verò huic operi ido-

neus

neus quærendus esset Patronus, sub cuius auspicio & tutela denuò in publicum prodiret, Serenitati Tuæ potissimum eum consecrare, & ab Illustrissimo Serenitatis Tuæ nomine, claritatem ei aliquam & auctoritatem conciliare volui, duabus inprimis de causis: Quarum prior est, generosissima Serenitatis Tuæ indoles, & ingenium planè Heroicum, ad literas & linguarum studia à natura efformatum, & eximiis cœlitus dotibus decoratum: in quo exercitij genere, nisi me animus fallit, hunc librum Serenitati Tuæ, aliqua ex parte profuturum existimo, ac in eam spem venio, munusculum hoc licet levidense, nec tanti Principis majestate aliqua ex parte dignum, Serenitatis Tuæ clementissimo favore benignè comprobatum iri. Altera, quæ me, licet hæsitantem & timidum, ad Serenitatem Tuam compellandam incitabat, ratio fuit, debita nimirum gratitudo, erga Serenissimum ac Potentissimum Monarcham SIGISMUNDUM III. Regem Poloniæ, Serenitatis Tuæ parentem, & Dominum nostrum clementissimum, cujus Majestas pro innata munificentia & benignitate sua, ad priorem istius Dictionarij, ære meo adornatam impressio-

nem;

nem, liberaliter Privilegium ſufficiens concedere, ac contra invidorum librariorum, qui ex alieno damno rem faciunt ſuam, nefarios auſus, munire dignata fuit. Quod beneficium, cum ſemper grata mente recolam, hac occaſione oblata, publicè quoque coram Serenitate Tua celebrandū duxi. Accipe igitur Sereniſſime Princeps hilari fronte hoc literarium munus, à cliente humilimo, qui Serenitatem Tuam, qua par eſt ſubmiſſione ac reverentia obſervat & colit. DEUM precor, vt invictiſſimum ac potentiſſimum Regem noſtrum, una cum ſerenitate Tua, diu incolumen conſervet, benedictione ſua cumulet, & imperium hoc veſtrum, ad ſeros uſque nepotes propaget, ad nominis ſui gloriam, & Regnorum, quibus Serenitates Veſtras deſtinavit, perennem felicitatem. Dantiſci VIII. Calend. Februarij, Anno reparatæ ſalutis clↃ IↃ CV.

Serenitatis Tuæ

Cliens humilimus & ſubjectiſſimus

Balthaſar Andreæ
Civis & Bibliopola.

DICTIO.

DICTIONARII QVADRILINGVIS.

PRIMA PARS.

Latino germano polonico græca.

INCIPIENTIA ab A.

A *Præpositio significat germanicè*, Von: *Polonicè*, Od. G. Απὸ ἐκ *vel* ἐξ. *Interdum post, ut à cœna*, Nach dem Nachtmahl. P. powieczerzy. G. ἀποδείπνου, μετὰ τὸ δεῖπνον. *Lucian. à tergo*, hinderwertz/zurück. P. z tyłu. G. ὄπισθεν κατόπιν, κατ' οὐράν, κατὰ νῶτον. *A fronte*, vornen zu. P. z prodku. *A pueris*, von jugend auff. P. z młodości/ z młodych lat/ z dziecińſtwá. G. ἐκ βρέφους, ἀπὸ βρέφους, ἐκ παιδίου.

A B.

Ab, idem quod A significat, ut & abs, Von. P. Od/ z. G. ἀπὸ, ἐκ, ἐξ, ἀπ' ἀρχῆς, ἐξ ὑπαρχῆς. *Ab integro*, von newen an. P. z zupełnego/ z pełnego.

Ab ineunte ætate, von jugẽd auff. P. z dziecińſtwá / z młodu. G. ἐκ νέας, ἐκ νέου, ἐκ τῶν νέων, ἐκ νηπίου, ἐκ παιδός ἐκ παίδων. *Abs re*, Vnnützlich/ vmb sonst. P. Dármo/ prozno/ niepotrzebnie/ wniwecz nikczemnie/bez przyczyny. ἔξω λόγου, ἀπὸ τρόπου, ἀπὸ σκοποῦ.

Abăcŭs, ein credentz tisch/ rechen tisch. P. Służbá/ stółráchmistrzowski. G. Αβαξὸ, πλινθίον τὸ. *Item*, ein anricht tisch/richt banck/ P. kuchienny stół. G. ἀβάκιον τὸ, τραπέζιον τὸ.

Abbas, ein Abt. P. Opát. G. κοινοβιάρχης, ὁ *unde fœmin*: *Abbatissa*, ein Eptissin. P. Opáticha/ Xieni. G. ἀρχιμανδρῖτις, ἡ. *Abbatia*, Eptey. P. Opáctwo. G. ἀββάτεια.

Abdōmĕn, feist/schmer. P. tłustość/ smalec/ sádło. G. ἰτρίον, λαπάρα, σλαίνιον, ὑπήτριον, ἐφήβαιον, ὑπογάστριον.

Abies, ein danne. P. Jodłá. G. ἐλάτη.

Abiegnus, dånnen. P. Jodłowy. G. ἐλάτινος, εἰλάτινος.

Abominor, ich habe ein grewel/ abschew. P. Brzydzę się/ przykro mi/ Mierźimie. G. ἀφοσίομαι, βδελύττομαι, μυσάττομαι, προβάλλω.

Abominandus, abominabilis, abschewlich. P. Brzydki/ brzydliwy/ Mierźiony. G. βδελυκτός. βδελυρὸς, μυσαρὸς, μυσαχθής. *Abominatio*, ein grewel/ abschew. P. Brzydkość/ brzydliwość/ przykrość/ mierźionosć. G. βδέλυγμα, βδελυρία, μίασμα, μύσος, εος, τό.

Abortio, G. ἀμβλωθρίδια, vide *Orior*.

-*Abrotanum*, stabwurtz/ schoßwurtz. P. Bożedrzewko. G. ἀβρόκαρπον, ἀβρότονον.

Abscondo, vide Do, G. ἀποκρύπτω, ἀγοβζύω, εἰλύω, κρύβω, κυβάνω, μαλήπτω, ὑποκρύπτω.

Absis, idis, die velgen/ oder das krumme an einem rade. P. zwo nowkołá G. ἀψίς.

Absque, Ohn. P. Bez. G. δίχα, ἔξω, ἄνευ.

Abstemius, der nit wein trinckt. P. ktory Winá nie piia/ wod-

ká. G. ἄγευστος, ἄοινος.

Absurdus, Vngereimet. *Pol.* Sprosny/ nikczemny. G. ἄλογος, ἄτοπος.

Absinthium, Wermut. P. piołun. G. ἀψίνθιον. *Absinthites*, Wermutwein. P. piołunkowe wino.

Abundo, vide unda. G. γέμω, εὐπορέω, παρέλκω. περισσεύω.

Abyssus, ein abgrund. P. przepáść. G. ἄβυσσος.

A C.

Ac Conjunct: Vnd. P. á/ y. G. καὶ. *Adverb, significat Quàm*, weder. P. Niźli.

Acantis, idis, ein Diestelfinck. P Szczygieł. *aliàs Carduelis*, G. ἀκανθίς.

-*Acantus, aliàs branca ursina*, Beeren klawen. P. Barszcz. G. ἄκανθος.

Acarus, ein Wachswurm/ Wachsschabe. P. woskowy robak/ álbo pleśń brudy woskowe. G. ἄκαρος.

Accendo, vide cando, G. ἀνακαίω, ἅπτω, φώζω, καίω.

Accensus, minister Magistratus,

Stadtknecht. P. Mieyski sługá/ podwoyski/Woźny. G. Ενημμένος, θαλυόμενος.

Accerso, ich hole/ beschicke. schick ein Boten. P. zawoływam/ przyzywam. *Item:* ich klage an. verklage. P. oskarżam/ pozywam. G. Διαπέμομαι; ἐπάγομαι, μεϑακαλέω, προσκαλέω.

Accĭpĭter, ein Habich. P. Jástrząb. G. ἴρηξ, ἱέραξ, κέρκαξ.

-*Acēdia*, Faulheit. P. Leniſtwo/niedbalstwo. G. ἀκήδεια.

υ*Acĕo*, ich bin sawr. P. iestem kwáśny G. ὀξίζω, ὀξύνω. *Acesco*, ich werde sawr. P. kwáśnieie. *Acidus*, sawr. P. kwáśny. G. ὀξύς. *Acidulus*, sawrlacht. P. przykwáskowáty *Acor*, sewre. P. kwás. G. ὀξότης, στρυφνότης.

υ*Acĕr substant:* Ahorn/ Maßholder baum P. Klon. G. σφένδαμνος. *Acernus*, Ahornen/ P. klonowy. G. σφενδάμνινος.

-*Acĕr & acris, adject:* scharff/ streng/ dapffer. P. ostry/ bystry/ meżny/ rzeżwy. G. ἄτρεπτος, ὀξὺς, γοργός, μαλερός. *Acrimonia*, scherffe. P. ostrość/rzeżwość. G. ὀξύτης, δριμύτης. *Acriter*, hefftig. P. ostro/ bystro/ rzeżwie.

żwie. G. ἐντενῶς, ἐντόνως.

υ*Acērbŭs*, herb/bitter. P. gorzki/ przykry. G. ἁλύδιμος, γοερός.

Acerbitas, bitterkeit. P. gorzkość/ przykrość. G. πικρία, πικρότης.

Acerbè, bitterlich. P. gorzko/przykro. G. πικρῶς, χαλεπῶς. *Acerbo, as*, ich verbittere/ erzürne. P. rozgniewywam/ rozdrażniam/ pobudzam ku gniewu. G. τραχύνω, πικραίνω. *Exacerbesco*, ich werde bitter/ scharff. *Pol.* gorzkim/ przykrym/ okrutnym sie stawam. G. ἐνπικραίνω, παροξύνομαι.

υ*Acērră*, ein rauchfaß. P. turybularz/ Kádzilnik. G. θυμιατήριον.

υ*Acērvŏ*, ich hauffe. P. zgromádzam/ grábie/ kopie. G. σωρεύω. *Coacervo, idem Acervatim*, hauffechtig. P. gromáda/kupom stosem. G. ἀθρόως, ἤλιθα. *Acervus*, ein hauff. P. gromádá/ Stog/Brog/ Stos/ Kupá. G. θημών, ὄγκος, σωρός.

υ*Acētum*, Essig. P. Ocet. G. ὀξάλμη, ὀξίδιον, ὄξος. *Acetosus*, sawr/ wie essig. P. kwáśny/ octem cuchnacy. G. ὀξὺς. *Acetabulum*, ein essig Krug. P. Octowy dzban. G. ἐμβάδιον, κύμ-

βον, ὀξύβαφον. *Acetaria*, Salat. P. Sáłátá. *Acetosa*, Sawrampffer. P. Szczaw.

ᴗ*Acies*, die scherffe oder schneide an eim Messer. P. ostrze/kończystość/ hárt. G. ἀκὴ, ἀκμὴ, ἐξοχὴ, ὀξύτης, ςόνυξ. *Itē*, ein schlachtordnung. P. szyk/ vszykowáne woysko. G. παρανάξις, τάγμα.

ᴗ*Acĭnus*, ein beerlein/körnlein/ P. Jágodá/ iadrko. G. γίγαρτον, ῥαξρώξ. *Acinosus*, voller beeren oder körner. P. pełny iágod/ gesty/rzesisty.

ᴗ*Acŏnitum*, Wolffskraut. P. Wilcze ziele. G. ἀκόνιτον.

ᴗ*Acŏrum*, Galgenwurtz/ oder Kalmus. P. Tatarskie ziele. G. ἄκορον.

ᴗ*Acēdŭlă*, Nachtigal. P. słowik. G. ὀλολυγών.

Actutum, bald/behend/schnell. P. wnet/wskok/skokiem/rychło/ co nárychley. G. αὐτίκα.

ᴗ*Acŭlĕŭs*, ein Angel/ spitz/ stachel. P. żądło/ bodziec. G. ἐγκεντρὶς, ὄγκος, πλῆκτρον, κέντρον. *Metaphoricè*, Anliegen. P. doległość. *Aculeatus*, spitzig/ stachlig. P. kończysty/ kończáty/ ostry.

ᴗ*Acūmĕn*, die spitze eines jeglichen dings. P. koniec/ spiczá. G. Δριμύτης, ὀξύτης. *Item*, spitzfundigkeit. P. suptelność/ostrość/rozumu. G. ἀγχίνοια. *Acuminatus*, zugespitzt. P. spiczásty/kończysty. G. ἠκονημένος, θηκτός, ὀξυνθείς. *Acumino*, ich spitze/ P. ostrze/ zákończam / zaostrzam. G. ἀκονάω θήγω.

ᴗ*Acus*, *us*, ein Nadel. P. Iglá. G. ἀκέστρα, βελόνη. *Acicula*, ein Nädelein/ P. Igiełká. G. ἀκεστήριον, ἠπητήριον.

ᴗ*Acŭpictor*, *aliàs Phrigia*, ein Seydensticker. P. wyszywácz/ cháftarz. G. κεστὸς, πολύκεστος.

ᴗ*Acus*, *eris*, sprewe. P. ość/ plewá. sieczká. G. σκύβαλον, ἄχνη. ᴗ*Acĕro*, *as*, ich vermische mit sprewen. P. z plewámi álbo z ościami mieszam. *Acerosus*, voller sprewen. P. ościsty.

ᴗ*Acŭo*, ich spitze/ scherffe. P. ostrze/ kończę. G. ἀκαχμέω, ἀκονάω, θήγω, ὀξύνω, στρύνω. *Acutus* scharff/spitzig. P. ostry/kończysty G. ἀκαχμένος, ὀξύς. *Item*, laut/ helle/ klingend. P. głośny / brzmiący. *Acutulus*, spitzfundig. P. przysuptelnieyszy. G. ὕποξυς.

A D.

Ad præpoſ: Zu/bey nah. P. Doku/ná. G. εἰ *cum genitivo*, κατά, *cum accuſativo*, παρά, πρός.

Adămas, ein harter edelgeſtein. Demant. P. Dyáment. G. ἀδάμας. *Adămāntīnus*, von Demant/gemacht. P. z Dyamentu vczyniony. G. ἀδαμάντινος. *Metaph*: vnzerbrechlich hart. P. Twárdy/zákamiáły.

Adăgiŭm, ein Sprichwort. P. gadka/przypowieść. G. παροιμία.

Adĕò, So/ſo gar/ſo ſehr/P. Ták bárzo/ták ſrodze. G. οὕτως. οὕτω.

Adeps, allerley feiſt/ſchmaltz P. Kázda tłuſtość/ſmalc/ſádło/łoy. G. πιμελή, στέαρ. *Adĭpatus*, mit feiſt geſpicket. P. tłuſtością polewány/náſſpikowány. *Adipalis*, feiſt/herlich/P. Tłuſty/choyny/obfity/známienity G. πιμελώδης, στεατώδης.

Adĭpiſcor, ich erlange/vberkomme. P. Doſtáwam/Ośiegam/Otrzymam. G. προσλαμβάνω, εὑρίσκομαι, τυγχάνω.

Admĭnĭcŭlor, ich helffe/vnterſtütze. P. wſpomágam/podpieram/podſtáwiam. G. βοηθέω, ἀρήγω. *Adminiculum*, ein hülffe: ſtewer. P. pomoc/wſpomożenie/podporá. G. ἀμυντήριον, ὑπέρισμα, χειραγωγία.

Admŏdum, ſehr/faſt. P. bárdzo/mocno. G. χόνδρος.

Ador, Korn/frucht. P. żyto/zbóżo. G. Δεινῶς πάνυ.

Adŏleſcens, vide oleo, G. ἀκμαῖος, ἔφηβος, ἡβήτης, μεῖραξ, νεανίας.

Adverſus, & *adverſum*, wider. P. przeciw/przećiwko/náprzećiw/náprzećiwko. G. ἐναντία.

Adverſus, a, um, widerig/entgegen. P. przećiwny/nieſſczęśliwy. G. ἀντίθετος, ἀντίος, ἐναντίος. *Adverſitas* widerwertigkeit. P. przećiwność. G. ἀντίπραξις, *Adverſor*. ich widerſtrebe. P. przećiwiam ſię. C. ἀντικαθίσταμαι, ἀντίκειμαι, ἐναντιόομαι. *Adverſarius*, wiederſacher P. przećiwnik odporcá/nieprzyiaciel/odpowiednik. G. ἀνταῖος, ἀντίζωος, ἀντίδικος, ἀντίπαλος. *Adverſaria, orum*, ein Copey/oder Denckzedel/Klutterbuch/Protokoll. P. protokół.

Adŭlŏr, ich ſchmeichle. P. pochle

chlebiam. G. αἰκάλλω, κολακεύω, θωπεύω κεκρωπίζω. *vAdūlātor*, ein Schmeichler. P. Pochlebcá. G. βώψ, κόλαξ, δόπικ@. *vAdūlatio*, schmeichlerey. P. Pochlebstwo. G. θωπεία, θώπευμα. *vAdūlātrix*, ein schmeichlerin. P. Pochlebńicá. G. κολακίς.

vAdūlter, ein Ehebrecher. P. Cudzołożnik. G. κοινολεχής, μοιχός. *vAdūltera*, ein Ehebrecherin. P. cudzołożnicá. G. μοιχαλίς. *Adulterium*, Ehebruch. P. cudzołostwo. G. μαχλοσύνη, μοιχεία, ὕφεις. *vAdūltĕro, & or*, Ich schwechе/fälsche. P. cudzołożę/fałszuię/przysadzam/przyprawiam. G. κακοτεχνέω, κατηλεύω, μοιχάομαι, μοιχεύω. *Adulterinus*, falsch/gefelscht. P. fałszywy/przyprawny. G. ἀδόκιμ@, κίβδηλ@, μοιχικός, παράσημ@.

vAdūltus, vide oleo.

A E.

Ædes, in sing: ein Tempel. P. Kośćioł. G. ναός, τὸ ἱερόν. *In plur:* ein hauß. P. Dom. G. οἰκία, οἶκ@. *Ædicula*, ein Kapell/ oder häußlein. P. domek / álbo Káplicá. G. οἰκίσκ@.

Ædĭfĭcō, ich bawe. P. buduię. wystáwiam. G. οἰκοδομέω, δέμω. *Ædĭfĭcātor*, ein bawman. P. budowńik/ ćieślá. G. ὁ οἰκόδομ@. *Ædificium*, ein gebew. P. budowánie/gmách. G. οἰκοδομία, δομή, δώμησις, κλίσμα.

Ædīlis, ein Bawmeister. P. Budowńik / nád budowániem przełożony. G. ἀγορανόμ@, ἀστυνόμ@. *Ædīlĭtas*, Bawmeisterampt. P. vrząd/ álbo przełożeństwo nád budowániem. G. ἀγορανομία, ἀστυνομία.

Ædĭtŭŭs, ein Meßner / glöckner. P. Zwońiarz/Zwonnik/wytrykus / Zakrysty an Kośćielny. G. Ζάκορ@, Νεόκορ@, ἱερόδουλ@, νεοκόρ@.

Æger, bekümmert / kranck. P. Chory/ńiemocny. G. ἀργαλέ@, λυπηρός, Νοσερός, Νοσηρός. *Ægrē*, schwerlich. P. Ledwo / trudno. G. λυπηρῶς, δυσχερῶς, χαλεπῶς μόλις. *Ægrĭtudo*, bekümmernis. P. Chorobá / ńiemoć. G. λύπη, νόσημα.

Ægĭlops, Trespe. P. kostrzewá. G. αἰγίλωψ.

Ægrotus, Siech / Kranck. P. Chory/ ńiemocny. G. ἄρρωσ@, ἐμπαθής

ἐμπαθὴς, νοσερὸς, ἐπίνοσος. *Ægroto*, ich bin franck. P. Choruię/ niemogę. G. ἀῤῥωςέω, ἀσθενέω, νοσέω, μαλακῶς ἔχω *Ægrotatio*, Franckheit. P. Chorobá / niemoc. G. ἀῤῥώςημα, ἀσθένεια, νόσημα. *Ægresco*, ich werde franck. P. chorzeię. G. δυσθυμοῦμαι.

Æmŭlŏr, ich eiffere/ mißgönne/ P. iestem gorliwy/ zayźrzę/ nienawidzę. G. ζηλόω, κοτέω. *Item*, ich folge nach. P. násláduię. *Æmŭlus*, ein eiferer oder nachfolger. P. gorliwy/ albo násládowńik/ násládowcá. *Item:* ein hasser/ feind. P. Zazdrośćiwy/ nieprzyiaćiel. G. ζηλωτής, φιλόνεικος.

Æmŭlatio, ein nachfolgung eifer. P. násládowánie/ gorliwość/ zazdrość. G. ζῆλος, ζήλωμα, ζηλωπία ψιλονεικία.

Ænĕus, Erin/ Ertzin. P. Miedźiány. G. χάλκεος, χαλκοῦς.

Ænĕator, ein Trummeter. P. Trebácz.

Ænigma, ein Retzel. P. Gádká. G. αἴνιγμα.

Æquus, eben/ gleichformig. P. rowny/ prosty/ práwy. *Metaph:* gerecht/ billig. P. słuszny/ spráwiedliwy. G. ἐπιεικής, ὁμα-

λος,

λος. *Inīquus*, vneben/ vnbillig. P. nierowny/ niespráwiedliwy/ niepobożny. G. ἀνώμαλος, ἄδικος, ἀνεπιεικής, ἄνομος. *Æqualis*, *æquabilis*, gleich. *Pol.* rowny/ iednáki/ mierny G. ὅμοιος, ὁμαλός. *Æqualitas*, & *æquabilitas*, gleichförmigkeit. P. rowność/ álbo mierność. G. ὁμαλότης. *Æquanimus*, gedultig/ beständig. P. cirpliwy/ stały/ státeczny. G εὐγνώμων. *Æquanimitas*, dultmutigkeit. P. stałość/ Státeczność. G. εὐγνωμοσύνη. *Æquinoctium*, wenn Tag vnnd Nacht gleich ist. P. porownánie dnia z nocą. G. ἰσημερία. *Æquè*, zugleich. P. rownie. G. δικαίως.

Æquĭpăro, ich vergleiche. P. przyrownywam. G. ἰσάζω, παρισόω. *Æquiparatio*, ein vergleichung. P. przyrownywánie. G. ἴσασις, σύμβλησις. *Æquiparabilis*, wert/ zuvergleichen. P. przyrownywány. G. ἰσαςός.

Æquĭpollĕo, ich bin gleiches vermögens. P. ták wiele przemagam. G. ἰσοδυναμέω. *Æquivaleo*, ich halte gleich viel. P. ták wiele waże. G. ἰσοῤῥοπέω.

Æquitas, ebene/ flache. P. rowność. *Item*, billigkeit. P. słu-

ßność/

ßność / miernośc / spráwiedliwość. G. ἐπιείκεια, εὐγνωμοσύνη, εὐνομία, ἰσότης. *Iniquitas*, vnbilligkeit / vngerechtigkeit. P. niesłußność / niespráwiedliwość / niepobożność. G. ἀδικία, ἀγνωμοσύνη, ἀνομία, ἀνωμαλία.

Æquo, ich mache eben / gleich. P. rownam / gładzę / miárkuię. G. ἀναλογέω, ὁμαλίζω.

Æquor, das Meer. P. Morze. G. τὸ πέλαγος. *Æquoreus*, das zum Meer gehöret. P. Morski. G. πελάγιος.

-*Aër*, Lufft. *Pol.* Wiátr. G. ἀὴρ, αἰθὴρ, ἠὴρ. *Aërius*, lufftig / hoch. P. wietrzny / wysoki. G. ἀέριος, ἠέριος.

Ærumna, mühseligkeit. P. nędza. G. ἀικία, μελέδημα, μέριμνα, ταλαιπορία. *Ærumnosus*, mühselig. P. nędzny / mizerny. G. ἄθλιος, ταλαίπωρος.

Ærugo, rost am Ertz. P. rdzá ná miedźi. G. ἰός, χαλκῆς. *Æruginosus*, rostig. P. rdzáwy / zárdzewiáły / spleśniáły. G. ἰώδης.

Æs, Ertz / Kupffer / allerley metall. P. Miedź / Spiżá / Krußec. G. χαλκός. *Æreus*, Ertzin / Kupfferin. P. Miedźány. G. χάλκεος, πάγχαλκος. *Ærarium*, Schatzkammer. P. Skarb / skárbnicá / skárbiec. G. ταμεῖον.

-*Aëro*, ich felsche / mische / bedecke mit Ertz. P. fałßuię / przysádę czynię / miedźiam okrywam. G χαλκόω. *Obæratus*, schüldig. P. zadłużony / dłużny G. κατάχρεος, καταδάνειος. *Æruscare*, geldgewinnen. P. pieniedzy nábywáć G. χαλκολογεῖν. *Æramentum*, ein ertzin geschir. P. Naczynie miedźiáne. G. χάλκωμα.

Æstas, Sommer. P. Láto. G. ἔαρ θέρεια, θέρος. *Æstivus*, Sommerisch. P. Letni. G. θερινός. *Æstiva*, Sommerlager. P. letne śiedzenie / chłodnik / chłodnicá. G. τά θερινὰ στέγη. *Æstivare*, Sommerläger haben. P. látowáć / przez Láto mießkáć. G. ἐνθερίζω, θερίζω.

Æstimo, ich achte / schetze. P. vważam / ßacuię. G. ἀκριβολογέομαι, ἀναπειράω, μετρέω, ὁρίζω. *Æstimatio*, schatzung / betrachtung. P. Szácowánie / vważenie. G. ἀξία, τίμημα. *Æstimabilis*, achtbarlich. P. łacwy ku ßácowániu. G. τίμιος, τιμητός.

Inæstimabilis, vnschetzig. P. nieoszácowány. G. ἀτίμητος.
* *Comp*: *existimo*, ich schetze/ vrtheile/ achte. P. szácuię/ sądzę/ mniemam/ rozumiem. G. ἀνακρίνω, ἡγοῦμαι, δοκέω, δοξάζω, νομίζω. *Existimatio*, achtung/ was von einem gehalten wird. P. zdánie/ mniemánie/ Teß/ powagá/ dźierżenie o kim. G. δόκησις, δόξα, ἐνδοξία.

Æstus, Hitz/ werme. P. gorącość/ ćiepłość/ znoy. *Metaph*: begierde. P. żądliwość. G. αἶθος, καῦμα, θάλπος.

Æstuo, ich bin hitzig. P. iestem gorący. G. βράσσω, καυσόομαι. *Exæstuo*, ich lauffe vber. P. kipię. G. ἐκκυμαίνω. *Æstuosus*, hitzig. P. ćiepły/ gorący. G. βρασματώδης, καυσώδης, καυματώδης. *Æstuarium*, dampffloch. P. Dymnicá. G. ἀνάβρασις, ἀνάχυσις.

Ætas, ein jeglich alter. P. wiek. álbo stárość káżdey rzeczy. G. ἡλικία, γενεά. *Coætaneus*, gleiches alters. P. rowiennik. G. ὁμόχρονος, ὁμῆλιξ, ἡλικιώρης.

Æternus, Ewig. P. wieczny/ wiekuisty. G. ἀΐδιος, αἰώνιος.

Æternitas, ewigkeit. P. wieczność. G. ἀϊδιότης. *Coæternus*, zugleich ewig. P. wspołwiekuisty. G. συναΐδιος.

Æther & *æthera*, der Himel/ das Fewer. P. Niebiosá/ Ogień. G. αἰθὴρ. *Æthereus*, Himelisch. P. niebieski/ powietrzny. G. αἰθέριος. *Ætra*, der schein des Himels. P. Jásność niebieska/pogodá. G. αἴθρη.

Æthiopia, Morenland. P. Murzyńska źiemiá. G. αἰθιοπία. *Æthiops*, ein Mor. P. Murzyn. G. αἰθίοψ. *Æthiopissa*, ein Morin. P. Murzynká.

Ævum, ein lang oder ewig werende zeit. P. wiek. G. αἰών, διαιωνία. *Comp*: *Coævus*, & *æquævus*, ein alters. P. Jednego wieku/ iednych lat. G. ὁμῆλιξ, σύγχρονος. *Grandævus* & *longævus*, sehr alt. P. podstárzáły/ zgrzybiáły. G. γηραιὸς, μακρόβιος, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος.

A F.

Affatim, reichlich/ gnugsam. P. obfićie/ dosyć/ dostátkiem.

stätkiem. G. ἀπαρὶ, λιπαρῶς, δαψιλῶς.

Affābĭlĭs, vide faris, G. εὐπρόσηγορος.

Affīnis, ein Schwager / verwandter. P. Szwágier / przyrodzony / krewny. G. προσήκων, ὅμορος, συγγενὴς, φράτωρ. *Affinitas*, schwagerschafft. P. krewność / przyiacielstwo / szwágierstwo. G. ἀγχιστεία, ἀδελφιξις, κηδεία, κήδευμα.

A G.

v*Agāso, asinarius*, ein Eseltreiber / Stalknecht. P. osłowy pasterz / konny obieżdżác. G. Αστραβηλάτης, ὀνηλάτης.

v*Agĕ, agite, agedum*, Nu / wolan. P. Nuż / przed się. G. ἄγε, ἀλλάγε, ἀγεδὴ.

v*Ager*, ein Feld / Acker. P. pole / rola / dziedzina. G. ἀγρός, χῶρος. *Agellus*, äckerlein. P. rolká. G. ἀγρίδιον, γήδιον. *Agrestis*, bewrisch. P. chłopski / prosty. G. ἀγρεῖος, ἄγροικος.

* *Comp:-Agrĭcŏla*, ein Ackerman. *Polon*. rolnik / oracz. G. ἀγριότης, ἀγρώτης. *Agricultura*, der ackerbaw. P. oránie / spráwowánie roli. G. γεωργία, γεωπονία. *Peragro*, ich durchgehe / durchziehe. P. przechodzę / wedruię / przewiedzam. G. διοδεύω, περιέρχομαι.

Agger, ein Dam / Schantz / Bolwerck. P. grobla / wał. G. πρόχωμα, τάφρος, χοῦς. *Aggero*, ich heuffe. P. Násypuię / usypuię. G. περιστάτω, χόω, σωρεύω. *Exaggero*, ich erhebe / mache gros. P. przyczyniam / Szerzę. G. δεινόω, ἐπιχωννύω.

Agmen, ein hauffen volcks / ein Fußzeug. P. Rotá / niemáły chufiec ludzi. G. ἄγημα, τάγμα, πλῆθος. *Coagmento*, ich setze / oder kleibe zusammen. P. spoiam / stáwiam / zbiiam. G. γομφόω, συναρμόζω.

Agnus, ein Lamb. P. Bárán / Skop. G. ἀμνὸς, ἀρνίον, ἀμνειὸς, ἄρην, φαγηλὸς. *Agninus*, Lemmerin P. Báráni / skopowy G. ἄρνειος.

Ago, ich thue / schaffe. P. czynię / spráwuię. G. ἄγω, ἐργάζομαι, ἐνεργέω, πράττω, τελέω. *Ago animam*, ich sterbe. P. Vmieram. konam. *Ago pecus*, ich treibe das Viehe. P. pędzę bydło. *Ago fabulam*, ich spiele

eine Comedi. P. spráwuie Komedyią. *unde Actor*, eine Person im Spiel. P. Osobá w Komedyey. *Item*: ein Kläger im rechten. P. Powod/ stroná przeciwna w práwie / ktory skárży. G. δικολόγος, διώκτης, κατηγόρος, κέντωρ, πράκτωρ. *Actio*, eine wirckung/ vbung. P. sprawá/ czynienie. *Item*: eine Klage für Gericht. P. skárgá. G. δράσις, ἐνέργεια, πρᾶγμα, πρᾶγος, πρᾶξις. *Actum est*, es ist gethan/ es ist aus. P. ostało sie iest/ iuz po nim. G. πέπρακται.

Acta, orum, Handlungen, Geschichten. P. Dźieie/ sprawy. G. πράξεις. *Actus, us*, handlung/ ausrichtung. P. sprawá/ ákt. G. ἐνέργεια, πρᾶξις.

vAgilis, schnell / behend. P. prętki/ chutki/ raczy. G. ἀλκικός, ἐλαφρός, εὐκίνητος. *Agilitas*, behendigkeit. P. prętkość. G. εὐκινησία, σκαρθμός, ἐλαφρότης.

* *Comp*: *vAdigo*, ich treibe herzu/ zwinge. P. Przypądzam / przymuszam / przynukam. G. ἀναγκάζω, εἰσάγω, βιάζομαι. *Abigo*, ich treib hinweg. P. odpędzam/ odganiam. G. ἀνίστημι, ἀπελαύνω, ἐξίλλω, ἀποσοβέω. *Abactor & abigeus*, ein Viehdieb. P. złodźiey cudzego dobytku / włoczywołek / bydłokraycá. G. ἀπελάτης. *Abigeatus*, Viehdiebstal. P. kradźbá dobytká/ złodźieystwo stádá. *Ambigo*, ich zweiffele. P. wątpię. G. ἀμφιγνοέω, ἀρέω, περιάγω. *Ambiguus*, zweiffelhafftig. P. wątpliwy / niepewny / mylny / pochybny / omylny. G. ἀμφίδοξος, ἀμφίβολος, ἀμφίλογος. *Ambiguitas*, zweiffelung. P. wątpliwość. G. ἀμφιβολία, ἀμφιλογία, δισταγμός. *Ambages*, Vmbwege. P. okoliczności. *Metaph*: Weitleufftige rede. P. Wymówki/ plotki. G. διέκδυσις, περιπλοκή. *Cogo*, ich treibe zusammen / nötige. *Pol.* Spądzam / zaymuię / przymuszam / przynukam. G. συνάγω, ἐπείγω. *Coactio*, ein zwang. *Pol.* przymuszenie/ mus. G. ἀγγαρεία, σύλληξις. *Dego*, ich lebe/ wohne. P. Żyię / mieszkam. G. Διάγω, Διατρίβω. *Exigo*, ich heische/ fordere. *Pol.* Vpominam sie / wyciągam dług. G. ἐξάγω, ἐξωθέω. *Ex-*

actus, fleissig. P. pilny. G. ἐξειργασμένος. *Exactio*, eine förderung/ heischung. P. Vpominánie / Wyciagánie dlugu/ pobor. G. πρᾶξις, ἐξέλασις, εἴσπραξις, ἀπαίτησις. *Exactor*, ein heischer. P. Poborcá. G. ἀπαιτητὴς, εἰσπράκτωρ, ἐξελάυνων. *Perago*, ich vollende/ vollbringe. P. Spráwuie / dokonywam/ wykonywam. G. ἀπεργάζομαι, κατεργάζομαι, τελέω. *Prodigo*, ich verzehre/ verschwende. P. Rozpraßam/ márnotrawie / rozmármuie / vtracam. G. προίεμαι, σπαθάω. *Prodigus*, Verthuig. P. Márnotrawcá/ vtrátnik. G. φιλαναλώτης, ἄσωτος, ἀκόλαστος. *Prodigalitas*, Vergeudung. P. rozproßenie/ márnotrawność/ vtrátá. G. ἀσωτία, λάφυξις χρημάτων. *Redigo*, ich treibe wieder / ich treib mit gewalt. P. zás przypedzam/ gwałtem do czego przywodze. G. καθιςάω, ἀνάγω, περιάγω, ἀποφέρω. *Subigo*, ich zwinge/ bezwinge. P. przymußam / zwyciezam/ pod moc swoie podbijam. G. ἀναδέυω, ὑπάγω. *Transigo*, ich vollbringe/ richte aus. P. Dokonywam/ Spráwiam. G. διάγω, διανύω, μετάγω, παράγω.

Agito, ich thu embsig / fleissig. P. Vstáwicznie czynie. *Item*, ich betrachte. P. Vważam. G. ἀνακινέω, κινέω, δονέω, κλονέω. *Comp*: *Exagito*, ich treibe viel/ ich plage. P. ńagábam/ pobudzam/ przyczyne dáie. G. Ἀγαςροφέω, διώκω, ἐλαύνω, ἐπικεκλομέω.

Agon, ein Streit/ Kampff/ oder ein ort da man streitet. *Pol.* walká / zbijánie / ßermowánie/ álbo mieysce kedy sie zbiiáłá. *Item*: Todesnot. P. konánie. G. ἀγὼν. *Agonista*, ein Kempffer. P. Szermierz/ wałecznik. G. ἀγωνιςὴς. *Agonotheta*, der Richter oder Oberman. P. Przełożony nád tákowemi igrzyski. G. ἀγωνοχέτης. *Agonizo*, ich streite/ kempffe. P. wálcze / zbijam sie. *Item*, ich lieg in letzten zügen. P. konam/ vmieram. G. ἀγωνίζομαι.

Agrimonia, Odermenning. P. Rzepik. G. ἀγγεμώνη.

A H.

Ahenum, ein Kessel. P. Kociel.

ciel. G. χαλκέον, λέβης. *Abeneus*, Erin/ ertzin. P. Miedziány. G. χαλκεῖος.

A I.

Aio, ich sage. P. Mowie/ powiedam. G. φημί.

A L.

-*Ală*, ein Flügel. P. Skrzydło. *Item*, die Achsel. P. pachy. G. θύσανον, μάλη, μάλα, πτερύγιον, πτέρυξ. *Alatus*, geflügelt. P. Skrzydlany.

v*Alăcer*, & *alacris*, Mutig/hurtig/ frisch. P. Czerstwy / krzepki trzezwi / wesoły / rzeski. G. εὔθυμος, φαιδρὸς, πρόθυμος, πρόφρων. *Alacritas*, freydigkeit / leichtsinnigkeit. P. Czerstwość / wesołość / rzezwość. G. εὐθυμία, ἀλυπία, προθυμία, φαιδρότης.

v*Alăpa*, ein backenstreich. P. policzek. G. κόλαφος.

v*Alauda*, ein Lerch. P. Skowronek. G. κορυδαλὸς, κόρυδον.

Albus, Weiß. P. biały. G. λευκὸς, ἀργὴς, λευκὲς, φαλαρὸς. *Albidus*, Weißlechtig. P. przybielszy. G. ὑπόλευκος. *Albor*, & *albedo*, weisse. P. białość/ biała farbá. G. τὸ λευκὸν, λευκότης. *Albugo*, das weis im Aug. P. bielmo w oku. G. γευκὸν, σφενδόνη, λόγχας. *Albumen*, Eyerklar. P. białek w iáiu. G. τὸ λευκὸν, τῶ ὠῶ. *Albumen*, das weis am Baum zu nechst bey der Rinden. P. Biel.

Albeo, ich bin weis. P. iestem biały. G. λευκός εἰμι, λευκαίνομαι. *Albesco*, ich werde weiß. P. bieleie. G. λευκαίνομαι. *Albico*, ich bin weislechtig. P. iestem przybielszym / nátracam białośćia. G. λευκανθίζω, λευκόομαι. *Albo* & *dealbo*, ich weisse/ bleiche. P. biele / pobielam. G. λευκόω, λευκαίνω.

Album, eine weisse Taffel / Regisier. P. biała tablicá / Regestr. G. ἀπελὸν, πάνιον, πινάκιον.

Albis, die Elbe. P. łábia.

Alce, ein Elend. P. łoś.

Alcyon, Eysvogel. P. morski ptak. G. ἀλκυών.

-*Alĕă*, Bretspiel. P. Wárcáby. G. κυβεία, πεσσεία, πεττεία. *Aleator*, Bretspieler / ein Spitzbube. P. Kostyrá / Kostyrká. G. κυβευ-

τής,τερμασικτής. *Tabula aleatoria*, ein Spilbret. P. Wárcábńicá.

-*Ales, itis*, ein Vogel. P. Pták G. ὄρνις.

Algeo, ich bin kalt/mich frewrt. P. źimno mi / márznę. G. κρυμέω, ῥιγόω, φρίττω. *Algor*, frost/kelte. P. mrōz/ źimność. G. κρυμός, κρύος, φρίξ.

υ*Alĭas*, ein andermal/sonsten. P. ináczey / inszego/czásu. G. ἄλλοτε.

υ*Alĭbi*, anderswo. P. ná inszym mieyscu. G. ἀλλαχοῦ, ἄλλῃ, ἄλλοθι. *Alicubi*, etwa an einem ort. P. gdźiekolwiek. G. ἐνιαχοῦ, ἐνιαχῆ. *Aliunde*, etwanher. P. skądkolwiek. G. ἀμόθεν.

υ*Alĭenŏ*, ich entfremde/ entwēde. P. oddalam. G. ἀλλοτριόω, ἐλαφράω, νοσφίζω. *Alienatio*, eine abwendung. P. oddalenie. *Item*, vngunst. P. ńieprzyiaźń / ńieżyczliwość. G. ἀλλοτρίωσις. *Alienus*, frembd. P. cudzy/ obcy. G. ἀδιαίτητος, ἀλλότριος, ἀπότροπος, ξένος. *Alienigena*, ein außlender. P. cudzoźiemiec / przychodźień / pielgrzym/ przychodźień. G. ἀλλόφυλος. *Alienigenus*, frembd/ auslendisch. P. cudzoźiemski. G. ἀλλοδαπός. *Alioquin*, sonst/ anders. P. ináczey lepák. G. ἄλλως, ἄλλωστε. *Aliorsum*, anderstwohin. P. ná insze mieysce/indźiey. G. ἄλλοσε, ἀλλαχόσε.

υ*Alĭquantisper*, etwa lang. P. ná czas/ ná chwilę. G. ἐπὶ μικρόν. *Aliqua* etwan durch. P. kedykolwiek. G. πῆ. *Aliquatenus*, etlichermassen. P. nieco/ niektorym sposobem. G. μέχρι τινος, μέχρι του. *Aliquoties*, etlich mal. P. kilá kroć/ kilká rázōw. G. ἐνιάκις, ἔστιν ὁσάκις. *Aliquò*, etwan hin. P. kedykolwiek. G. ποι. *Aliquorsum*, *idem*, gdźiekolwiek. G. εἴς τινα τόπον.

υ*Alĭus*, ein ander. P. inny/inszy/ drugi. G. ἄλλος, ἀλλοῖος, ἕτερος. *Aliter*, anders. P. inák/ ináczey. G. ἄλλως, ἐξάλλως. *Allicio*, *vide Lacio*, G. ἄγω, ἐφελκύω, κατακαλέω. *Allium*, Knoblauch. P. czosnek. G. ἀγλίδιον, ὁλκὸν, σκόροδον, σκορόδιον.

υ*Alŏ*, ich ernehre/erhalte/erziehe. P. żywię / chowam/ wychowywam. G. ἀλυβάζω, πιαίνω, τρέφω.

υ*Alimentum & alimonia*, narung/ speise/ proviant. P. żywność. G. βοτὸς, βόσκημα, τροφὴ, θρέψις, διατροφὴ

υ*Alumnus, a*, ein erzogener/erzogene. P. wychowánek / wychowanká/ wychowániec / wychowánicá. G. τρόφιμος. *Almus*, das ernehret.

nehret. P. płodny. G. εὐτραφής, τρόφιμος. *Altilis*, gemestet. P. karmny/tuczony. G. θρεπτὸς, σιτευτός.

Alnus, ein Erlebaum. P. olßa. G. κλήθρα, κλήθρη. *Alopecia*, ein Hauptsucht/ davon einem das Haar außfelt. P. pádánie włosow. G. ἀλωπεκία.

Altāre, ein Altar. P. Ołtarz. G. θυσιαστήριον, βωμός. *Alter*, der ander von zweyen. *Pol.* ieden ze dwu. G. ἕτερος, ὁ μὲν, ὁ δὲ. *Altero*, ich endere. P. frymárczę/odmieniam. G. ἑτερόω, ἀλλοιόω, μεταποιῶ. μεταλλάττω. *Altercor*, ich zancke. P. wádzę sie/swárzę sie. G. ἀμφισβητέω, ἐρίζω, διαδικάζομαι, διαφέρομαι. *Altercatio*, zanck. P. zwádá/swar G. ἀντιλογία, ἔρις. *Altercator*, zencker. P. zwayca. G. ἐριστής. *Alterno*, ich wechsele ab/ mach eins vmbs ander. P. przemieniam. G. ἀμείβω, ἐξαλλάττω. *Alternatim*, & *alternis*, eins vmbs ander. P. ná przemiánę. G. ἐναλλὰξ, ἀμοιβαίως. *Alteruter*, der ein vnder den zweyen. *Pol.* iedenze dwu. G. θάτερος. *Altus*, hoch/ oder tieff. P. wysoki álbo głeboki. G. ὑψηλὸς, ἄκρος. *Altum*, das tieffe meer. P. morze/głebokość głebia.

głembia. *Altitudo*, die höhe. P. wysokość/głebokość. G. ἀνάλημμα, ὕψωμα. *Alto, Exalto*, ich erhöhe. P. wznoßę/ powyßam. G. ὑψόω, ἀνυψόω, ὑπερυψόω.

Alueus, Binenkorb. P. Vl/ *Item*, ein jeglich geholet ding/ ein Bretspiel/ ein graben/ ein Müle. P. káżda rzecz wydrożona/ wárcábnicá/ row/ kopanká. G. πλυνὸς, ῥεῖθρον, κυψέλη, κύβεθρον.

Aluus, der bauch oder arßdarm. P. brzuch/żywot/káldun. G. γαστὴρ, γάστρη, κοιλία, κενεών.

v*Alūmen*, Alaun. P. Chałun. G. στυπτηρία.

v*Alūta*, semisch leder. P. zameß/ ierzchá/ skorá. G. βύρσα. *Alutarius*, Weißgerber. P. białoskórnik/ gárbarz/zámeßnik. G. βυρσοδέψης.

A M.

Amābo, lieber. P. moy miły. G. πρὸς θεῶν, ὦ φίλη κεφαλή. *Amaracus*, Maioran/ Mutterkraut. P. Máieron/ & *Maierana*. G. ἀμάρακος, σάμψυχον.

Amānuensis, ein schreiber oder substitut. P. podpisek/ pisarz. G. ὑπογραφεύς.

-Amārŭs, bitter. P. gorzki/ G. ἀδευκὴς, καυνὸς, πικρὸς. Amaritudo, bitterkeit. P. gorzkość. G. πικρία, πικρότης. -Amārŭlentŭs. bitterlecht. P. gorzkliwy. G. ἔκπικρος, πολύπικρος. -Amārēſcŏ, ich werde bitter. P. gorſſczeie. G. πικρίζω.

Ambarvalia, die Creutztage. P. Krzyżowe dni.

Ambidexter, Linck vnd Recht. P. Oboręczy/ oboietny. G. ἀμφιδέξιος, ἀμφοτεροδέξιος, περιδέξιος.

Ambo, alle beyde. P. obá dwá/obiedwie/ G. ἄμφω.

Ambŭlŏ, ich gehe hin vnd wieder/ſpatziere/wandele. P. chodzę/ przechodzę ſię. G. βαδίζω, βαίνω, βατέω, πορέω, πορεύομαι, περιπατέω. Ambulatio, ein ſpatzierung. P. przechadzká. P. βάδισις, πορεία, περίπατος. Ambulacrum, ein ort ſpacieren zu gehen. P. mieyſce/ álbo ſałá/ gdźie ſię przechodźić może. G. περίδρομος, περίπατος. Anteambulo, ich gehe vorher. P. wprzod chodzę G. προπορεύομαι.

-Amentum, ein Riemen. P. rzemień. G. ἄμμα, ὀχάνη.

-Amēs, itis, ein Vogelkorb. P. Trzaſk/ potrzaſk. G. ὁ ςάλιξ, ὀχαλίς.

-Amĭcio, ich bekleide. P. przyobloczam/ przyodźiewam/ powłoczam. G. ἀμφιεννύω, περιβάλλω, ἐνδύω, περιςέλλω, ἀμπέχω. Amictus, kleidung. P. odźienie. G. ἀμφίεσμα, ἐπίβλημα. Amiculum, ein goller. P. oboyczyk. G. ἀναβολάδιον, εἶμα. Amictorium, ein Kragen. P. kſſtałt. G. ἀμπεχόνιον, περιβόλαιον.

-Amĭta, des Vatern Schweſter. P. śioſtrá Oycowá/ ćiotká/ wuienká. G. θεῖα, μαῖα, πατράδελφος. Amitini, Geſchwiſter kinder/ von Brůder vnd Schweſtern. P. Wuieczne y ćiotczáne dźieći.

Amnis, ein Fluſs. P. Rzeká/ ſtrugá. G. ποταμὸς. Amnicŭlus, ein Flüſslein. P. rzeczká/ ſtruſſká.

-Amŏ, ich liebe/ bule. P. Miłuię/ zálecam ſię/ dworzę. G. ἀγαπάω, ἀμφαγαπάω, ἔραμαι, ἐράω, ςέργω, ςοργέω, φιλέω. -Amātor, ein liebhaber/ buler. P. Miłośnik/gámrat. G. ἐραςὴς, ζηλωρὴς, φιλητὴς, φιλήτωρ. Amatorius, bulériſch. P. gámrácki/ gámrátliwy. G. ἐρωτικὸς, φιλικὸς.

υAmīcŭs, a, um, angenem/ lieb. P. miły/ przyiemny/ wdzięczny. G. γνωςὸς, ἐπιτήδειος, ἐραςὴς, ἑταῖρος, φίλος, Subst. ein freund. P. pryiaciel. υAmīcă, ein freundin/ bulerin. P. przyiaciołká/ miłośnicá G. γνωτὴ, ἐρωμένη, ἑταίρα, φίλη, κίρςη. Amicitia, freundschafft. P. przyiacielstwo. G. ἀρθμία, ἑταιρία, φιλία, φιλότης. υInĭmicus, a, um, feindselig. P. nieżyczliwy/ Subst: Feind. P. Nieprzyiaciel. G. ἀλλότριος, ἐχθρὸς, φιλομίσητος, φιλόμισος. Inimicitia, feindschafft. P. nieprzyiacielstwo/ nieprzyiaźń. G. ἀπέχθεια, διαφορὰ, δυσμένεια, ἔχθος, ἔχθρα, κακόνοια, μισητία.

υAmābilis, lieblich. P. miły/ wdzięczny/ przyiemny/ rozkoszny G. ἀγαπητὸς, ἐρανὸς, ἐρατὸς, φιλικός, φιλητὸς. Amor, die liebe. P. Miłość. G. ἔρος, ἔρως, στέρξις, φίλτρον.

* Comp. υAdămo, deamo, ich habe sehr lieb. P. bárzo/ wielce miłuie. G. ἀγαπάω, ὑπερφιλέω. Redamo ich liebe wiederumb. P. miłuie záś. G. ἀντεράω, ἀντιφιλέω.

υAmœnus, lustig/ lieblich. Pol: piękny/ wesoły/ wdzięczny. Græ: ἁβρός, εὐθαλὴς. Amœnitas, lustbarkeit. P. Wesołość. G. ἁβροσύνη, εὐφροσύνη.

Amphora, ein Krug/ Kanne/ Ohme. P. Dzban/ Kruż/ wiádro/ G. ἀμφορεύς, κεράμιον.

Amplector, eris, vel Amplector, aris, ich vmbfahe. P. obłapiam. G. ἄγαμαι, ἀγαπάω, φιλέω, περιβάλλω, ἀντέχομαι. Amplexus, us, ein vmbfahung. P. obłápiánie. G. ἀσπασμὸς, ἐπιπλοκὴ.

Amplus, weit/ breit/ groß. P. wielki/ szeroki/ známienity G. ἀμαξιαῖος, εὐρὺς, μεγαλεῖος, Amplo, ich mache weit/ groß. P. Rozszerzam. G. μεγεθύνω, εἰς μεῖζον αἴρω, Amplius, weiter/ mehr. P. dáley/ więcey. G. ἔτι πλέον, ἐπὶ πλέον. Amplifico, ich mache gros/ weit/ herrlich. P. Szerzę/ rozszerzam/ więtsze czynię. G. πλήθω, παραυξάνω, ἐπαύξω, πληθύνω, μεγαλύνω. Amplificatio, ein mehrung/ außstreckung. P. rozszerzenie/ pomnożenie/ Rozmnożenie. G. Δείνωσις, δεινότης, παραύξησις.

Ampulla, ein Oelkrug. P. Ampułká/ kruż/ dzban/ bániá oleiowa. G. λήκυθος. Ampullor, ich bin stoltz/ auffgeblasen. P. nádymam się.

Amurca, Oelhäfen. P. drożdże oleiowe. G. ἀμοργὴ, ἐλαιότρυγον.

Amussis, ein Richtschnur/bleywag. P. práwidło / ołowiánká/ G. προταγώγιον, ςάθμη, σπάρτη, ςαφύλη.

Amygdalus, ein Mandelbaum. P. Migdałowe drzewo. G. ἀμύγδαλος. *Amygdala*, ein Mandelkern. P. Migdał/ Migdałowy orzech/ Migdałowe iadro. G. ἀμυγδάλη. *Amygdalinus*, von Mandeln. P. Migdałowy. G. ἀμυγδάλινος.

-*Amylum*, Krafftmeel. P. Mączká/krochmal. G. ἄμυλον.

A N.

An adverb: Interrog: P. Izali. G. ἦ, μή. *Coniunct*, Ob. P. Ieśli. G. εἰ.

-*Anăchŏrēta*, ein Einsidler. P. pustelnik. G. ἀναχωρητής.

Anălecta, brosamen so nach der Malzeit in dem Tischtuch/ vnd auff den Tellern vberbleibt. P. Odrobiny/ niedoiadki/ okruszyny. G. ἀνάλεκτα.

Anārchūs, ohn ein Oberherren/ P. sobie Pan/ Łożny. G. ἄναρχος.

Anās, ein Ente. P. Kaczor *masc.* Káczká *fœm.* G. ἐρέθος, Νῆσσα, νῆττα. *Anăticula*, Entlein. P. kacze/ káczeczká. G. νησσάριον. *Anătārius*, & *Anatinus*, von einer enten. P. káczy. G. νήττειος.

Anăthema, eine gabe/ so man in die Kirchen auffhengt. P. Ofiara/ álbo dar co w Kościele záwieszáią. *Item*, ein verfluchter Mensch. P. człowiek przeklęty/ człowiek zaklęty. *Item, pro abominatione*, ein fluch/ grewel. P. klątwá/ przeklectwo. G. ἀνάθημα.

Anăthēmătizo, ich verfluche/ ergebe dem Teuffel. P. przeklinam/ Dyabłu oddáię. G. ἀναθηματίζω.

Anceps, zweyfeltig/ zweiffelhafftig. P. Ná obie stronie/ obie stronnie/ wątpliwy. *Item*, zweyschneidig. P. ná obie stronie ostry/ obosieczny. G. ἀμφίστομος.

Ancŏră, ein Ancker. P. kotwicá. *Metaph:* hülff/zuflucht. P. wspomożenie/ pocieszenie/ ucieczká. G. ἄγκυρα.

Ancilla, eine dienstmagd. P. stużebnicá / stużebna dźiewká G δμωή, *Ancillaris*, den dienstmegden zugehörig. P. stużebny G. δούλειος, δουλικός. *Ancillor*, ich diene. P. stużę. G. δουλεύω.

Anethum, Dill *Pol.* Koprswoyski / albo prosty. G. ἄνηθον.

Anfractus, krumme vmbwege. *Pol.* krzywa / łomistá / álbo opoczysta drogá / sámotowká / wykręty. G. περίοδος.

Angaria, scharwerck. P. záciąg / przymußenie. G. ἀγγαρεία.

Angelus, ein Engel / Bot. P. Anioł Poseł. G. ἄγγελος. *Angelica*, Engelwurtz. P. Dźięgiel.

Angina, die Breune. P. ślinogorz. G. ἀγχόνη, συνάγχη, ὑάγχη.

Angiportus, ein kleine enge gasse. P. máła álbo ćiásna vlicá / przecznicá. G. ἄμφοδος, λαύρα.

Anglia, vide *Britannia*.

Ango, ich ängste / würge. P. dusze / dawie. *Metaph*: ich bekümmere. P. dręczę / trapię / troskam. G. ἀνίγω λυπέω, ἀγάχω.

Angor, & *anxietas*, Angst Bekümmernis P. trapienie / vćisk / frásunek / vdręczenie. G. ἀδημονία, ἀγωνία, ἄχθος, λύπη.

Anguilla, ein Aal. *Pol.* Węgorz. G. ἀγελάστης, ἔγχελυς.

Anguis, ein Wasserschlang. P. Wodny wąż G. ὄφις. *Anguinus*, von schlangen / lang vnd krumb wie ein schlange. P. Wężowy / długi á krzywy iáko wąż. G. ὀφιαῖος, ὀφιώδης.

Angulus, ein eck oder winckel. P. kąt / węgieł. G. ἀγκών, γωνία, κόρωνος. *Angularis*, das an einer ecke stehet. P. kątowy / węgielny / narożny. G. γωνιαῖος. *Angulosus*, winckelecht. P. kątowny węgielnisty / pokątny. G. γεγωνιομένος, γωνιώδης, γωνιοειδής. *Angulatim*, aus einem winckel in den andern. P. od kątá do kątá. G κατὰ γωνίας.

Angustus, eng. *Pol.* ćiásny / wąski. G. στεγανός, στενός, στεναγός, ταπεινός. *Angustia*, enge. P. ćiásność. *Metaph*: angst / betrübnis. P. vćisk / smutek / dolegliwość / vtrapienie. G. θλῖψις, στενότης. *Angusto*, ich engste. P. ćiásno / álbo ćiesko czynię vćiskam / trudność zadáię G στενόω.

Anhēlō, ich keiche. P. dycham/ dyſze/ ziáie/ tchne. G. ἀσθμαίνω, ἀσθμάζω, πνευστιάω, ἐπασθμαίνω. ∪*Anhēlūs*, keichig. P. dycháwiczny. G. ἀσθματικός, ἀσθμαίνων. ∪*Anhēlitus*, ſchwerer athem. P. dech/ G. ἆσθμα, κάπος.

∪*Anĭma*, die Seel / das leben. P. Duſzá/ żywot. G. ψυχὴ, πνεῦμα. *Animula*, ein Seelgen. P. Duſzká Duſzyczká. G. ψυχάριον. ∪*Anĭmalis*, lebendig. P. żywiacy. G. ἔμψυχος, ζωτικὸς, ψυχικὸς, ἀνεμώδης. ∪*Anĭmal* ein Thier. P. Zwierzę. *Græc.* ζῶον. *Animans*, *idem*.

∪*Anĭmo*, ich mache muttig/ geb das leben. P. śmiáłośći do dawam/ ożywiam/ ſercá do daie. G. ἐμψυχόω, ζωοποιέω. *Animatus*, geſinnet. P. chuć/ álbo vmyſł/ máiacy. G. διατεθειμένος. *Animoſus*, gehertzt/ mutig. P. mężny/ śmiáły/ ſerdeczny. G. ἔνθυμος, θυμώδης. *Animoſitas*, Manligkeit. P. Męſtwo/ śmiáłość. G. εὐτολμία, θαῤῥαλεότης.

* *Comp. Exănĭmo*, ich entleibe/ tödte/ erſchrecke. P. vmorzam/ záſmucam / przeſtraſzam. G. ἄψυχον καὶ ἄθυμον ποιῶ, ἐκπλήττω, ἐκφοβέω. *Exănĭmus*, & *is*, tod. P. martwy. G. ἄψυχος, ἔκψυχος, ἄθυμος, ἄπνοος, *Semianimis* & *us*, halb tod. P. nápoły żywy/ nápoły vmárły. G. ἡμιθανὴς. *Vnanimis*, einhellig. P. zgodny/ iednoſtáyny. G. ἰσόψυχος, ὁμόθυμος, ὁμόψυχος. *Vnanimiter*, einhelliglich. P. zgodńie/ iednoſtáyńie. G. ὁμοθυμαδὸν, ὁμοψύχως. *Magnanimus*, großmutig/ tapffer. P. śmiáły/ mężny/ wielkiego ſercá człowiek. G. ἀνδρεῖος, εὔψυχος, μεγαλόψυχος, μεγάθυμος, μεγαλόθυμος. *Puſillanimus*, kleinmütig P. boiáźliwy/ nieſmiały. G. μικρόθυμος, μικρόψυχος, ὀλιγόφρων. *Puſillanimitas*, kleinmütigkeit. P. nieśmiáłość/ boiaźń. G. ἀνανδρία, μικροθυμία, ὀλιγοψυχία.

∪*Animus*, das gemüt / der verſtandt/ Hertz/ muth/ will. P. vmyſł/ rozum wola. G. θυμὸς, γνώμη, νοῦς, ἦτορ, διάνοια, ψυχή.

∪*Animadverto*, ich verneme/ vermercke/ gebe achtung darauff. P. Bacżę/ rozumiem. *Itẽ*, ich ſtraffe. P. karzę/ ſtrofuię. G. ἀποσκέπτω, διανοέω, ἐνθυμέομαι, καταvoέω. *Animadverſio*, ſtraffe. P. karánie. G. ἐπίστασις.

Annus, ein Jahr. P. Rok. G. δωδεκάμηνος, χρόνος, ἔτος, ἐνιαυτός, ὧρος. *Annus intercalaris*, ein Schaltjahr. P. przestępny/ rok. G. ἔτος, ἐμβόλιμοι. *Annuus*, jährlich. P. roczny. G. ἐνιαύσιος. ἐνήσιος. *Anniversarius*, das järlich auff bestimpte zeit wider kompt. P. Co każdego roku ná pewny czás bywá/ obchod roczny. *Annosus*, alt. P. letny/ stáry/ wlećiech podeszły. G. ἀπογνώμων, πολυετής, μακρόβιος. *Annicŭlus*, jährig/ eines jahrs alt. P. roczny. G. ἐνιαύσιος ἐτήσιος. *Annāles*, jahrzeit buch/ Cronick. P. dźieie roczne. G. αἱ ἐνιαύσιαι, ἱστορίαι, χρονικά, ὡρογραφίαι. *Annona*, Narung/ allerley vorrath zur nahrung. P. pożytki. G. σίτησις σιτηρέσιον. *Annōtinus*, was zum proviant gehöret. P. Co ku rocznim pożytkō álbo żywności należy.

* *Comp. Biennium*, zwey jahr. P. dwielećie. G. Διετές, διετία, διετηρίς. *Biennis*, e, zweyjährig. P. dwu letny. G. διετής. *Triennium*, drey Jahr. P. trzylátá. G. τριετία, τριετής χρόνος. *Triennis*, e, dreyjährig. P. Trzy letny/ *Quadriennium*, Vier Jahr. P. Czte-

ry látá. G. τετραετία, τετραετὴς χρόνος. *Quinquennium*, fünff jahr. P. pięć lat. G. πενταετία, πενταετηρίς, ἔτη πέντε. *Quinquennis*, fünff jährig. P. pięcioro letny/ pięć letny. &c. *Perennis*, wehrhafftig. P. trwáły/wieczny/ wiekuisty. G. ἐνδελεχὴς, ἀΐδιος. *Perennitas*, Langwirigkeit/ ewigkeit. P. wieczność/ wiekuistość. G. ἐνδελέχεια, ἀϊδιότης.

Annŭlus, ein Ring. P. pierścien/ obraczka. G. δακτύλιος. *Annularis*, der kleine finger. P. Máły pálec. G. δακτυλιώτης, δάκτυλος παράμεσος.

Ansă, ein öhr/ handhabe. P. ucho/ rękoieść. *Metaph*: Vrsach/ anlaß/ gelegenheit. P przyczyná/powod. G. λαβὴ, λάβις, κώπη, ἀφορμὴ. *Ansatus*, das handhaben hat. P. uchaty. G. ὀκωπήεις.

Anser, ein Gans. P. Gęś. G χὴν. *Ansercŭlus*, ein Gänslein. P. gąská. G. χηνάριον, χηνίσκος. *Anserinus*, von einer ganß/ gensin. P. gęsi.

Antæ, thür seiten/ thür lessten. P. listwy koło drzwi podwoie. G. παραστάδες.

Antè præpo: vor. P. przed.

ἀπέναντι, ἔμπροσθεν, ἐνώπιον, πρόσθε, πρόσθεν, πρόσω. *Adverb*: vor der zeit. P. przed tym. G. μικρῷ πρόσθεν.

Anteactus, vergangen. P. przeszły minęły.

Antenna, die Segelstang/ zwerbaum P. Drewno z żaglowe/ Reja. G. ἐπίκριον, κεραία, ἰκρίον, καρχήσιον.

Antes, vorgebew. P. ganki przed domem/ álbo inszym budowániem. G. παραστάται.

Antiæ, die fordere haarzöpffe. der Weiber/ hurenlocken. *Pol.* przedsobne włosy / wárkocze niewieście / przyprawki. G. προπόμιον.

Antĭcĭpo, ich komme vor. P. uprzedzam / zabiegam. G. ἀποκαταλαμβάνω, προκατάρχω, προλαμβάνω. *Antilena*, ein vorderzeug am pferd. P. podpiersien/ chomato. G. λεπάδια, προστερνίδιον, προστηθίδιον.

Antīquus, alt/ lieb/ wert. *Pol.* stáry / stárodawny / starożytny sláchetny. G. ἀαῖλος, ἀρχαῖος, γηραιός, παλαιὸς, πρέσβυς. *Antiquitùs*, von alters. P. z stárádawna. G. πάλαι, ἀρχαίως, ἄνωθεν. *Antiquo*, ich hebe auff/ stelle ab / vertilge. P.

zátrácam / gubie/ gládze / káże/ zárzucam. G. ἀποπαλαιόω, ἀκυρόω.

Antistes, ein Fürstender / Bischoff / Prelat. P. Przełożony/ Biskup, Ksiadz/ Prálat. G. προστάτης, ἡ προστάτις. *Antista*, ein Eptissin/ Priorin. P. Ksieni/ Opáciná/ Przeorysza. G. προστάτις.

Antlia, ein eimer schöpffgeschir. P. wiadro/ zoraw. *Item*, ein pumpe. P. pumpá. G. ἀντλίον. *Antlare*, *Exantlare*, erschöpffe. P. wyczerpáć / znosić / zwyciężyć. G. ἀντλεῖν.

Antrum, ein höle/ grube. P. Jáskinia/ dół jámá. G. ἄντρον, βυθμὸς, γύαλον, κοίλωμα χηραμός.

Anus, *us* ein alt Weib. P. bábá. G. γραῖα, γραῖς, πρεσβῦτις, ῥύσα, ῥύση, γραῦς. *Anicula*, ein altes weiblein. P. babká G. γραΐδιον. *Anilis*, altveterisch. P. stary/ letny/ zgrzybiáły. G. γραϊκὸς γραώδης. *Anus*, *i*, der hinder. P. zádek/ posládek/ rzyć / dupá/ poślednicá / śiedzenie. G. ἄρχος, ἀρχὸς, ἀρχοῖς, ἀσελεχος, ἕδρα, πυγὴ, πρωκτός.

Anxĭŭs sorgfeltig / bekümmert. P. teskliwy/ frásowliwy / pieczołowity. G. ἀχθόμενος, ἀλγεινος, πολυμεριμνος, ὀδυνηρός. *Anxietas*,

angſt/ kümmernüß. P. ſtáránie/ pieczołowánie/ troſká/ ſmutek/ fráſonek. G. ἀνία, ἄλη ἀδημονία, ἄλησις, ἄλυσμὸς, ἀπορία. *Anxiè*, ſorgfeltig/ mit fleiß. P. pilnie pieczołowićie. G. ἀλγεινῶς, ἀνιαρῶς.

A P.

v Apăgĕ, & *apageſis*, hinweg mit heb dich/ troll dich. P. Idź/ precz/ pudź precz/ Jodź do káta. G. ἄπαγε, ὕπαγε, ἄπαγε δὴ. *Aper*, ein wild ſchwein. P. dźiki wieprz. G. κάπρος, σύαγρος, χλούνης. *Aprugnus*, wildſchweinen. P. Co ieſt z dźikiego wieprzá/ wieprzowiná dźika. G. χλούνειος.

v Apĕrio, ich thu auff/ öffne. P. otwarzam/ wykładam. G. ἀναμοχλεύω, ἀναπετάω, ἀνοίγω, ἀναπετάννυμι. *v Apertus*, offen P. odkryty/ otworzyſty. *Metap:* fromb/ auffrichtig. P. dobry/ ßczery/ proſty. G. ἀκάλυπτος, ἐμφανὴς, ἐμφαντικὸς, καταφανὴς. *v Apĕrtè*, offentlich/ auffrichtig. P. Jáwnie/ ßczerze. G. ἁπλῶς, λαμπρῶς, φραδῶς, φανερῶς.

v Apĭs, ein Bine/ Imme. P. pßczołá. G. μέλισσα, μέλιττα, σχαδών. *v Apicula*, ein binlein. P. pßczołká. G. μελίττιον, βέμπαις, κίμβικον. *Apiarius*, ein Immen pfleger. P. Bártnik. G. μελισσεὺς, μελισσοκόμος, μελιττουργὸς. *v Apĭarĭum*, ein Immenbanck. P. pßczelnik. G. μελιττοτροφεῖον, σμῆνος, μελισσών. *Apiaſtra*, ein Immenfraß. P. żołná. *Apiaſtrum*, Meliſſen. P. kádźilnik. G. μελισσόφυλλον.

v Apēx, ein knopff/ oder oberſte ſpitze. P. Wierzch álbo ßpicá káżdey rzeczy/ wierzchołek. G. ἄκις, κεραία, ἄκρον, κολοφὼν, λόφος.

v Apicæ, ein Schaff das kein woll am bauch hat. P. owcá ná brzuchu goła. G. σφηκώδη πρόβατα.

v Apĭnæ, Nuß mit weichen ſchalen. P. Orzechy miękká ßczżuie álbo ſkorke máiace. *Metap:* vnnütze ding. P. niepożyteczne rzeczy.

v Apŏchă, ein Qwitantz. *Polon.* kwit. G. ἀποχὴ.

v Apŏdes, Maurſchwalben. P. Jrzyki. G. ἄποδες.

v Apŏlŏgia, eine verantwortung/ vertheidigung. P. Odpowiedź/ wymowká/ obroná. G. ἀπολογία.

v Apŏlŏgŭs, ein gedicht oder fabel. P. Powieść/ báśń/ bayká. G. ἀπόλογος.

v Apŏphŏrētum, ein Newjahrsgabe. P. Koledá. G. ἀποφόρητον.

vApŏstătă, ein abtrünniger. P. Odstępcá od wiáry/ Łázeká. G. ἀποστάτης. Apostasia, ein abfall. P. odstąpienie od wiáry/ łázekánie.

vApŏstēmă, ein Geschwer. Pol. Wrzod/ Nádecie/ Puchliná/ záśatrzenie.

vApŏthĕosis, vergöttung/ eine erhöhung eines Menschen zu einem Gott oder Heiligen. P. Kánonizowánie / poświecenie / gdy kogo w lidzbe świetych policzą. G. ἀποθέωσις.

vAppēllō, as, ich nenne. P. zowię. Item, ich appellire / beruffe mich an ein andern Richter. P. Appelluię / Odzywam się / álbo odwoływam się / ku wyższemu Práwu álbo Sedziemu. G. ὀνομάζω, κλήζω, κυριάζω, ἀποκαλῶ. Appellatio, eine beruffung für ein höhern Richter. P. Appellácya / odwołánie / do wysokiego práwá. G. φώνησις, προσηγορία. Cætera vide in pello.

-Aprīcus, Sonnechtig. Pol. Słoneczny / ku słońcu obrocony. G. εὔειλος, εὐήλιος, πανήλιος, προσείλιος. Apricor, ich lig an der Sonnen. P. Ná słońcu się chowam. G. εἱληθερέομαι, ἡλιάζομαι. Apricitas, Sonnenwerme. P. pogodá. G. εἵλη, ἡλιαία.

-Aprīlis, der Aprill. P. Kwiecień. G. θαργηλιών, ξανδικός, ἀπρίλλιος, ἀπρίλις.

Aptus, geschickt/ bequem. P. godny / służny. G. ἐπιδέξιος, εὔμολος, πρόσφορος, ὑπομαλής. Apto, ich füge/ ordne. P. zstosuię / náczadzam / sporządzam / gotuię. G. ἀράω, ἄρω, ἁρμόττω, ἁρμόζω, ἀρτάω, κατακοσμέω.

* Comp: Ineptus, vngeschickt. P. nietrefny / niegodny / niesłużny / mierziony / błazeński / do niczego sposobny. G. ἀνάρμοστος, ἀπειρόκαλος, ἀρχαῖος, ἀφυής, ἄτοπος. Ineptia, vngeschickligkeit / thorheit. P. Błazeństwo / nikczemność / nietrefność. G. ἀκοσμία, ἀναρμοστία, ἀτοπία, ἀπειροκαλία. Ineptio, ich thue nerrisch. P. błáznuię. G. ὑθλέω, ἀκοσμέω, ἀτακτέω.

Apto, ich füge herzu. P. przymierzam / przyspasabiam / stosuię. Coapto, ich füge zusammen. P. z spaiam / przyrownywam iedno z drugim.

vApud præpos: Bey / P. u / przy. G. πρὸς & παρά.

A Q.

vAquă, Wasser. P. wodá. G. ὕδας, ὕδωρ, ὕδος, χεῦμα, vAquālĭcŭlus, ein sewtrog. P. świnie koryto. Metaph, der bauch. P. brzuch. G. γάστρων, ὑδρόῤῥα. vAquārĭus, Wasserman P. Wodnik. G. ὑδατικός. vAquātĭcus, & aquatilis, das im wasser lebet. P. wodny/ co woda álbo w wodzie żywie. G. ἔφυδρος, ὑδατώδης. Aquatus, wesserricht. P. w wodzie mießkaiacy. G. ὑδαρὴς, ὑδρανθείς. Aquosus, voll wasser / wesserricht. P. wodnisty. G. ὑδατόεις, ἔνυδρος. Aquilegium, ein wasserpful. P. káłużá / ługowisko. G. κρουνός. Aquor, aris, ich schöpffe / oder hole wasser. P. czerpam wodę. Item, ich trencke. P. nápawam. G. ὑδρεύω, ὑδραίνω.

vAquĭla, ein Adler. P. Orzeł. G. ἀετὸς αἰετός. Aquilinus, Adlerisch / von eim Adler. P. Orłowy. G. ἀέτειος.

vAquĭlo, der Nordwind. Pol. Wiátr północny. G. βορέας. Aquilonaris, gegen Norden. P. Północny. G. βόρειος, βορεαῖος.

Ara,

A R.

-Ară, Altare, ein Altar. P. Ołtarz. G. βωμός, ἐράνη, θυμέλη.

vArānĕă, ein spinweb. P. pájęczyná. G. ἀράχνη. Araneus, die Spin. P. Páiąk. G. ἀράχνης, ὁλκός.

Arbĭtrŏr, ich achte / vrteyle. P. mniemam / sądzę / bácżę / rozumiem. G. διαιτάω, διαλαμβάνω, λογίζομαι, νομίζω, οἶμαι. Arbiter, ein schiedman. P. iednacz / rozeznawácz / rozprawcá / rozjemcá. G. διαιτητὴς, δοξαστὴς, διαγνώμων, ἐπικριτής. Arbitrarius, gutwillig / dem willen vnterworffen. P. dobrowolny / zdániu / náßemu podległy. G. διαιτητικός, προαίρετος. Arbitrium, eine meynung / entscheidung. P. mniemánie / zdánie / wola / wyrok Sędziego / skazánie. G. τὸ δοκοῦν, ἡ δίαιτα.

Arbor, ein Baum. P. drzewo. G. δάς, δένδρος, δένδρον, δρῦς. Arbuscula, ein beumlein. P. drzewko. G. δενδρύφιον. Arboreus, bawmig. P. Drzewisty. G. δενδρώδης. Arboresco, ich werde zu einem Baum / wachs wie

ein

ein baum. P. ſtáwam ſię drzewem/ roſtę iáko drzewo / záraſtam. G. δενδρέομαι. *Arbuſtum, & Arboretum*, ein Baumgarten. geſteud. P. Chróſt/ Sad/ Dąbrowá. G. δενδρὼν, θάμνος.

Arbŭtus, alias Vnedo, ein Baum bringt Frucht wie Kirſchen. P. Trześniá. G. ἡ κόμαρος. -*Arbŭtum*, die Frucht davon/ Hagapffel. P. Trześniá. G. μεμαίκυλον, μεμύκυλον, τὸ κόμαρον.

Arcă, eine Kiſt. P. ſkrzyniá/ áłtrunná/ trumná. G. θήκη, γαζοφυλάκιον, κίστη, ζύγαστρον, ζυγάστριον. *Arcula* ein Kiſtlein. P. ſkrzynká/ ſkrzyneczká. G. ἀργυροθήκη, ἀρμάριον. *Arcularius*, ein Tiſchler/ Schreiner. P. Ceśarz/ Stolarz.

Arcānŭs, heimlich. P. táiemny. G. ἀπόκρυφος, κρυφιαῖος. *Arcana, orum*, heimligkeiten. P. táiemnice. G. ἀπόρρητα, μυστήρια. *Arcano*, heimlicher weiſe. P. potáiemnie. G. ἐν ἀπορρήτοις.

Arcĕo, ich treibe hinweg / wehre/ hindere. P. odgániam/ odpądzam/ nie dopuſzczám. G. ἀλεξέω, ἀνακόπτω, ἀπείργω, ἀπείργω, ἀποσοβέω.

* *Comp. Coërceo*, ich halte im zwang.

zwang. *Pol.* powściągam/ vśmierzam. G. καθείργω, ἀναχαιτίζω. *Exerceo*, ich übe/ mache müde. *Pol.* ćwiczę / vmęczam. G. ἀσκέω, γυμνάζω, κονίζω, μελετάω. *Exercitatus*, geübt. P. wyćwiczony. G. ἀσκητός. *Exercitium*, ein vbung. P. ćwiczenie. G. ἄσκημα, ἄσκησις, γυμνασία, γύμνασμα. *Exercitus, us*, ein Kriegsvolck. P. Zaſtęp / woyſko. G. δύναμις, σύνταγμα. *Exercito*, ich vbe ſtets. P. pilnie álbo vſtáwicznie ćwiczę. *Exercitatio*, fleiſsige vbung. P. ćwiczenie. G. γύμνασις, γυμνασία, μελέτη.

Arceſſo, ich beſchicke oder klage an. P. záwoływam / przyzywam / oſkarżam. G. μεταπέμπω, ἐκκαλέω.

Arcĕră, ein bedeckter Wagen/ Sanffte. P. Wóz nákryty/ Rydwan. G. λαμπήνη, ὄχημα.

Archĭmăgĭrus, Küchenmeiſter. P. Kuchmiſtrz. G. ἀρχιμάγειρος.

Archĭtectus, & Architector, ein Werckmeiſter. P. cieślá/ ćieśielſki miſtrz. G. ἀρχιτέκτων, οἰκοδόμος, οἰκοδόμος. *Architector*, ich bawe/

bawe. P. buduie. *Metaph:* ich reitze an. P. podußczam/ poßczuwam/ przyczynę dawam. G. ἀρχιτεκτονέω. *Architectura*, bawkunst/ *Pol.* Mistersstwo / albo Náuká około budowánia. G. ἀρχιτεκτονική.

Archĭtrĭclīnus, ein Hoffmeister. P. Márßałek. G. ἀρχιτρίκλινος.

Archīuum, ein kammer / da die gemeinen brieff/ bücher / bewahret werden. P. Mieysce/ sklep / kedy ziemskie albo mieyskie / kśiegi/ chowáią/ Almaryá G. ἀρχεῖον.

Arcto, as, ich truck zusamen. P. ćiśnę / pościaczam / wyćiskam/ wyżymam. G. στείνω, στενόω, στένω. *Arctus*, eng/ gedrang. P. ćiesny/ ćiáśny. G. στεινός. *Comp. Coarcto, idem.*

Arctos, ein bär oder herwagen am himel. P. niedźwiedź albo woz niebieski. G. ἄρκτος. *Arctous*, & *Arcticus*, das gegen mitternacht ist. *Pol.* pułnocny. G. ἀρκτῷος. *Arctophylax*, der Wagenman. P. Woźnicá. G. ἀρκτοφύλαξ. *Arcus*, ein bogen. *Item*, ein schwibbogen. P. sklep. G. τόξον, ἀψὶς κάμπη. *Arcuatus*, gekrümmet/ gewelbet. P. zákrzywiony/ sklepisty. G. ἀγκύλος, καμπύλος.

Ardea, ein Reiger. P. cżápla G. ἐρωδιός.

Ardĕlio, ein vnruhiger Mensch/ Lotterbub. P. Oßust / Nátręt/ Wßeteczńik / Wyrwá/ Nic dobrego/ Drapichrost/ dybidżban/ Wydmikufel. G. πολυπράγμων.

Ardeo, ich brenne. P. gorę. *Metaph:* ich hab brünstig lieb. P. serdecżnie miłuię. G. αἴθομαι, αἴθω, δαίομαι, καίομαι, πυρόω, πίμπραμαι. *Ardesco*, ich entzünde mich/ werde inbrünstig. P. zápalam/ się/ zágorywam się. G. διακαίομαι, περιφλέγομαι. *Ardor*, brunst/ begierd. P. goracość/ znoy/ chćiwość/ żądza. G. διάκαυσις, καύσων, καῦμα. *Ardens*, brunstig/ begierig. P. zápalony/ chćiwy. G. καιόμενος, καυστικός.

Ardŭus, hoch/ schwer. P. wysoki/ ćieżki/ trudny. G. ἀπότομος, ἀνάντης, δύσβατος, ὄρθιος, προσάντης.

Arĕă, ein platz. P. plác/ podworze. *Item*, ein tenn. P. boiowisko/ klepisko. *Item*, ein gartenbet. P. łecha/ zagon. G. ἀλωή, ἀλωνία, ἄλος, ἀλών, ἔδαφος, πέδον.

vArēnă, sand. P. piasek. G. ἄμαθος, ἄμμος, κρόκη. *Arenosus*, sandig. P. piaßczysty. G. ἀμαθώδης, ἀμμώδης.

-*Arĕō*, ich bin dürr. P. schnę. G. ἀναίνομαι αὐχμέω, σκλέω. *Aresco*, ich verdorre/ werde trucken. P. schnę/ vsycham. G. ἄζομαι, ἀναίνομαι. *Aridus*, dürr. P. suchy. G. ἀζαλέος, ἀυαλέος, αὖος. *Ariditas*, dürre. P. suchość. G. ἄκαυσις, ἀζόκροτος, αὐχμή. *Arefacio*, ich mache dürr/ truckne. P. suszę. G. αὐαίνω, ἀφαύω, σκελετεύω. *Exareo*, *Exaresco*, ich werde dürr. P. wysycham. G. ἀπομαραίνομαι, ξηραίνομαι.

Argentum, Silber. *Pol.* śrebro. G. ἀργύριον, ἄργυρος, κηφήν. *Argenteus*, silberin. P. śrebrny. G. ἀργύρεος, ἀργυροῦς, ἀργυρεῖος. *Argenti fodina*, ein silbergrube/ silberbergwerck. *Pol.* góry śrebrne. G. ἀργυρεῖον, ἀργυρωρυχία.

Argilla, leim. P. gliná G. ἄργιλος. *Argillaceus*, leimen. P. glinniány. *Argillosus*, leimecht. P. glinniásty. G. ἀργιλώδης.

Arguo, ich schelte/ straffe. P. łáię/ karzę/ strofuię. *Item*, ich beweise/ vberzeuge. P. dowodzę. G. βασανεύω, διελέγχω, βασανίζω, καταγινώσκω. *Argumentum*, ein beweis. P. dowód/ powirdzenie. *Item*, ein inhalt. P. Summá krotkiemi słowy ogárniona. G. ἀφορμή, δεῖγμα, δεῖξις, λόγος, ἐνθύμημα, περιοχή, ὑπόθεσις. *Argumentor*, ich argumentire/ beweise/ schliesse. P. dowodzę. G. ἐπιχειρέω, συλλογίζω. *Argumentatio*, eine beschlissende rede. P. dowodzenie. G. ἐπιχείρημα, συλλογισμός. *Argumentosus*, das viel bewerungen hat. P. dowodny.

Argūtŭs, klug/ listig/ spitzfündig. P. madry/ chytry/ ostrego rozumu/ dowcipny. *Item*, hell. P. głośny/ brzmiacy. G. ἀγχίνοος, ἐλεγκτικός, κομψός, λεπτολόγος. *Argutia*, spitzfündigkeit. P. madrość/ chytrość/ subtelność. G. ἀγχίνοια, κομψεία. *Argutor*, *aris*, ich brauche spitzfündigkeit. P. chytrze się obchodzę. G. λεπτολογέω, μικρολογεῦμαι, ἐπιλογέω. *Argutator*, ein klügling. P. Mędrelká/ mędrek. G. ἐπιχειρηματικός.

v*Ariēs*, ein Widder/ ein Hammel. P. Báran/ Skop. G. κρι-

λὸς, ἐρ[?]ὰς, σίλος. *Item*, ein mauerbrecher. P. Táran / dźiáło / ktorym mury tłuką. *Arieto*, ich stosse / stoße. P. trykſam. G. κεροκοπέω, κερατίζω. *Arietinus*, Widerin. P. Báráni / Skopowy. G. κρίειος.

υ*Ariŏlus*, ein Warsager. *Pol.* Wießczek / Práchtykarz. G. χρησμῳδὸς, χρησμολόγος, θεσπιῳδός, μάντις. *Ariolor, aris*, ich sage war / ich errate. P. práchtykuię / wießczę / gadam. G θεσπίζω, μαντεύομαι, χρησμολογέω, χρησμῳδέω.

υ*Arista*, der stachel am åhre. P. ość / v kłosá. G. ἀθὴρ, ἔριξ, ἀθερίνη.

υ*Arīstŏcratia*, ein regiment / da die besten vnd fürnembsten regieren. P. rządzenie / pánowánie / gdźie známienitßy rzecz pospolitą spráwuią. G. ἀριστοκρατία.

Arma, waffen zum streit / oder allerley gezeug. P. zbroiá / broń woienna / álbo wßelákie naczynie. G. ὅπλα, ὅπλον, σύγη, σκεύη, ἀλεξητήριον. *Armarium*, ein kensterlein / spund. P. Almárya / ßáfá. G. χρυμαῖα, τυργίσκος. *Armatura*, rüstung. P. Zbroiá / woienny / Rynßtunek. G. ὁπλισμὸς, πανοπλία, ὅπλισις, πανσευχία.

Armo, ich bewaffne. P. vzbroiwam / wyzbroie / vbieram, G. διασκευάζω, θωρακίζω, ζωρήσσω, καθοπλίζω, ὁπλίζω. *Armatus*, gewapnet. P. vzbroiony / w zbroie vbrány. G. αἰχμητὴς, ἔνοπλος, ὁπλιστὴς, πολεμιστής.

* *Comp. Exarmo, Dearmo*, ich leg die waffen ab. P. ze zbroie rozbieram. G. ἀφοπλίζω, ἐξεναρίζω. *Inermis*, wehrlos. P. bezbroyny / nági / ktory sie niema czym bronić. G. ἀθωράκιστος, ἄνοπλος, ἀντευχής. ἄσκευος. *Armiger*, ein Schwertführer / Troßbub. P. Chłopiec / Pácholek / Pácholę / Giermek / ktory miecz zá Pánem nośi. G. ἄνοπλος, ὁπλίτης, πελταστής, ὁπλοφόρος. *Armamenta* Rüstzeug, allerley werckzeug. P. Sprzet rozmáitych rzeczy. G. τὰ ἐργαλεῖα, τὰ σκεύη, τὰ σκευάσματα. *Armamentarium*, Zeughauß. P. dom gdźie dźiáłá / y inße Rynßtunki woienne chowáią / Ceykaus. G. συβαρεῖον, σκευοθήκη, ὁπλοθήκη.

Armentum, gros Vich. P. rogáte bydło / stádo. G. ἀγέ

λη, βοῖδν, βεκόλιον, αἰπόλιον, ποίμνιον.
Armentarius, Viehirt. P. Pásterz. G. ἀγελάρχης, βεκόλ☉, βεφορ᾽ός. βετρόφ☉. *Armentalis*, dem Vieh zugehörig. P. bydlecy/ stadny/ stadn k. G. ἀγελαῖ☉, βεκόλικος.

Armus, die schultern/ oder achseln. P. łopátká/ wdziec. G. ὦμ☉, ἀκρωμία, ἐπωμίς. *Armilla*, ein armband. P. Manellá/ czáprága. G. βραχιονιστὴρ, μολύχιον, ψάλλιον, ψέλλιον.

v*Arō*, ich ackere/ ehre/ pflüge. P. orze/ rolą spráwuie. G. ἀλοκίζω, ἀροτρεύω ἀρόω. *Aratrum*, ein Pflug. P. pług. G. ἄροτρον, γειότομον, ὀφνίς. *Arator*, ein ackerman. P. Oracz. G. ἀροτὴρ, ἀροτεύς. *Aratorius*, zum ackern gehörig. P. płużny/ rolny.

* Comp. Exaro, idem quod simplex, metaph: ich schreibe. P. pisze.

v*Arōmătă*, *atum*, gewürtz. P. ziołá/ korzenie. G. ἀρώματα. *Aromaticus*, mit gewürtz zugericht. P. korzenny. G. ἀρωματικός. *Aromatarius*, & *Aromatopola*, ein Würtzkremer. P. Kramarz/ Aptekarz.

Arrha, *æ*, & *arrbabo*, ein pfand/ malschatz/ Gottspfennig. P. zádátek/ dátek/ groß Swietoiáński. G. ἀρραβών, ἐνέχυρον, ὑποθήκη. *Arrare*, & *Subarrare*, verdingen. P. zmówic/ wiednác/ wrzadzić.

Ars, kunst. *Pol*. Náuká. *Item*, list/ betrug. P. chytrość, zdrádá/ fortel. *Item*, handtierung. P. rzemieslo. G. μέθοδ☉, τέχνη, τεχνοσύνη. *Artificium*, *idem*, G. τέχνη, ἐπίνοια, εὐτεχνία, εὐχειρία.

Artĭfĭcĭosus, Kunstreich. *Pol*. Misterny/ Foremny/ Fortelny/ sztuczny. G. δαιδάλε☉, ἔντεχν☉.

Artĭfex, ein künstler/ handwercker. *Pol*. rzemieśnik. G. δαήμων, σοφιστὴς, τεχνίτης, δημιουργ☉.

* Comp. v*Inērs*, faul/ müßig. *Pol*. Nieumieietny/ Nieuk. G. ἀεργὸς, ἀπράγμων.

v*Inērtia*, faulheit. P. nieumieietność. G. ἀεργία, ῥαθυμία, ἀργία, ἀτεχνία, ἀπραξία.

Sōlērs, Klug/ geschwind. *Pol*. mądry/ roztropny. G. ἀγχίνο☉, ἐπιστρεφής.

Sōlērtia, Klugheit/ geschwindigkeit. P. mądrość/ vmieietność. G. ἀγχίνοια, ἐπιστρέφεια.

Artemisia, Beyfuß. P. Bylicá.

-*Arteria*, Pulsader. P. Plucna żyłá / pulsowa żyłá. G. ἀρτηρία.

Artocreas, ein Pasteten. P. Páßtet.

Artus, ein Gliedmaß/glied. P. staw / członek. G. μέλη, τὰ ἄρθρα. *Articulus*, ein klein Glied. P. członeczek. G. ἄρθρον, ἁρμός. *Articularis*, den gliedern zugehörig. P. członkowáty. G. ἀρτρῖτις.

Arŭină, Schmer. P. Sádło. G. κνίσσος, λίπος, πιμελή.

-*Aruncus* geißbart. P. koźia broda/podgárłek. G. κρύγκος.

υ*Arundŏ*, ein Rohr. P. trzćiná/laská. G. δόναξ, κάλαμος, λωτός. *Arundineus*, Rohrechtig. P. trzćinny. G. καλάμινος, καλαμόφυλλος. *Arundinetum*, ein Rohrbusch. P. Mieysce gdźie trzćiná rośćie. G. δονακεῖον.

Aruspex, Warsager / aus beschawung der eingeweit der geopfferten Thieren. P. Prachtykarz álbo Wieszczek / z oglądánia wnętrznośći bydląt offiárowanych. G. θυοσκόπος, ἱεροσκόπος, ἱεροσκοπέων, σπλαγχνοσκόπος.

Aruspica, ein Warsagerin. P. Prachtykarká / Wieszczká / Czárownicá. *Aruspicium*, die kunst warzusagen. P. náuká tákowego / prachtykowánia. G. ἱεροσκοπία, ἱεροσκοπική.

Arvum, ein gebawter Acker. P. sprawna rola. G. ἄρουρα, ἀρούριον.

Arx, ein Schloß / Burg. P. Zamek / Twierdza. G. ἀκρόπολις, ἔρυμα, ὁρμητήριον, ἄκρα.

A S.

As, & *aßis*, das gantz eines jeglichen dinges das man in 12. theil theilet. P. káżda rzecz cáła ktora sie ná dwánaśćie częśći dźielić może/ funt/ waga. G. ἀσσάριον. *Partes eius sunt*, *As*, ein Silber Grosch / oder Meißnisch Grosch / vnnd nach Polnischer Müntze / zween schilling. P. dwá Szelągi.

Deunx, eilff pfenning. P. iedenaśćie pieniedzy. G. ἐνδεκάμοιρος, ὅλος ἀνὸς δέοντος.

Dextans, zehen pfenning. P. dźieśięć pieniedzy. G. ὁ καὶ ἡ δεκάμοιρος, ὅλος δυοῖν δέοντοιο.

Dodrans, neunpfennig. P. dźiewieć pieniedzy / pułgroßá. G. τριμόριον, τριμοιρία, σπιθαμή, *Bes*, acht pfenning. P. ośm pieniedzy. G. διμοιρία, *Septunx*, sieben pfennig. P. śiedm pieniedzy. G. ἑπταύγκιον. *Semis, vel semissis*, sechs pfennig. P. ßeść pieniedzy / ßelag. G. ἥμισυς, ἑξαύγκιον. *Quincunx*, fünff pfennig. P. pieć pieniedzy. *Quadrans*, vier pfennig. P. cztery pieniadze. G. κοδράντης, τεταρτημόριον. *Triens*, drey pfennig. P. trzy pieniadze / kwartnik. G. τριτημόριον. *Sextans*, zween pfennig. P. dwá pieniadzá. G. ἑκτημόριον. *Vncia*, ein pfennig. P. pieniadz. G. δωδεκατημόριον τοῦ ὅλου, οὐγγία. *Semiuncia*, ein heller. P. puł pieniadzá / chálerz. G. τό τῆς οὐγγίας ἥμισυ. *Teruntius*, ein vierd theil eines *Assis*. P. Czwarta cześć ásśis / to iest / trzy pieniadze.

∪*Asărum*, Haserwurtz. P. Kopytnik. G. ἄσαρον.

Ascia, ein Zimmerbeil. *Pol* Topor ćieślelski. G. ἀξίνη, λαξευτήριον. *Ascio, as*, ich zimmere / behawe. P. ćiosę / rabię / karbuie ku ćiosániu. G. πελεκίζω, σκεπαρνίζω.

Ascŏpŏră, ein Felleisen. *Pol.* ßumki / skorzány wor / Tłomok. G. *ab* ἀσκὸς, *&* πήρα.

∪*Asĭnŭs*, ein Esel. P. Ośieł. G. βουρίκαλος, κάνθων, κίλλος, ὄνος, κανθίς. ∪*Asĭnārius*, eseltreiber. P. Ośłarz. G. ὄναρχος, ἰνηγήσιος. *Asellus*, ein Eselein. P. ośiełek. *Item*, Stockfisch. P. ßtokwiß. G. ὀνάριον, ὀνίδιον, ὀνίσκος, πῶλος, ὄνου.

Asper, rauch / scharff. P. chropowáty / niegładki / ostry / surowy / przykry. G. ἀσικέλιος, ἀσιδὸς, σκληρὸς, τροπαλὸς, τραχύς. *Aspĕrĭtas*, rauche / herbe. P. sroższość / nieludzkość. G. ἀναμαλία, κέρχνωμα, τραχύτης, ὀκρίς. *Aspĕrŏ, Exăspĕro*, ich mache rauch / grausam / ich erhitze / erbittere. P. przykrzę / chropowáto czynię / pobudzam / rozdrażniam / záiatrzam. G. ἀγριόω, ἀγριαίνω, κατακομένομαι, ὀκρυόω.

Aspernor, vide *spero*, G. ἀμελέω, καταφρονέω.

Aspis, idis, ein klein gifftige schlange. P. rodzay wężow máłych á iádowitych. G. ἀσπὶς.

Asplēnum, Hirßzunge. *Pol.* Stonogowiec.

Assentor, G. θωπεύω, κολακεύω. *vide Sentio.*

Asser, ein Bret/ Dil. P. Deska/ Dyl/ Tarcicá. G. σανὶς. *Asserculus*. G. σανίδιον, & *Assula*, ein bretlein/ schindel/ spon. P. Deszczká/ szkudla/ gont/ wior/ wiorek/ szpunt. G. κάρφος, χιδιόν, σκιρὸς σκδίον. *Coasso*, ich füge breter zusammen. P. spoiam/ álbo zbijam deski wespolek zászponiywam.

Assĕvĕro, G. διατείνομαι, *vide Severus.*

Assidŭŭs, embsig/ fleissig. P. vstáwiczny pilny/ vsilny G. ἐπιμελὴς, ἀσκελὴς, παλινδίνητος. *Assiduitas*, embsigkeit/ fleiß. P. pilność vstáwiczność/ vsilność. G. ἐκτένεια, ἐπιμέλεια, ἐνδελέχεια. *Assiduè*, stets. P. vstáwicznie/ bezprzestánku/ vsilnie. G. ἐντενές, ἐπιμελῶς.

Asso, ich brate. P. piekę. G. ἀνθρακίζω, ὀπτάω. *Assus*, gebraten. P. pieczony. G. ὀπτός. *Assatura*, ein braten. P. pieczenia/ pieczonká. G ὄπτημα.

Asthma, das keichen. P. dycháwicá. G. ἄσθμα. *Asthmaticus*, der das keichen hat. P. dycháwiczny. G. ἀσθματικός.

Astrum, ein gestirn. P. wielegwiazd. G. ἄστρον. *Astronomia*, Sternkunst / außlegung des Gestirns. P. Náuká / gwiazdárská/ gwiazdozorstwo. *Astronomus*, der solche Kunst weiß/ Sterngucker. P. gwiazdozorcá/ Astrolod. *Astrologia*, Prognosticier Kunst aus deß Himmels lauff. P. Náuká gwiázdárzka/ G. ἀστρολογία. *Astrologus*, ein Sternseher. P. gwiázdarz. G. ἀστρόλογος.

Ast: *Coniunct*: Aber. P. Ale. G. ἀυτάρ.

Asturco, *onis*, *aliâs Gradarius*, & *Tolutarius*, ein Zeltroß/ zelter. P. Jednochodnik/ stępak/ Báchmát G. ἐβάδην πορευόμενος, ἠρεμαίως βαδίζων.

Astus, *us*, & *Astutia*, listigkeit/ geschwindigkeit. P. Chytrość. G. δολοφροσύνη, πανουργία, ἀστυκή δεινότης. *Astutus*, gescheid/ listig. P. Chytry. G. φρόνιμος, πανοῦργος. *Astu*, & *astutè*, listiglich. P. zdrádą/ zdrádnie/ zdrádliwie. G. πανούργως, κερδαλέως.

Asylum, ein freyheit. P. vćieczká. G. ἄσυλον, ἱερόν.

A T.

At, Coniunct: Aber. P. Ale. G. ἀλλά, ἀλλά μήν, καίτοι τοί τοίνυν.

-*Atĕr*, schwartz. P. czarny. G. αἴθνος, μέλας. *Atramentum*, schwertze/ dinte. P. czerńidło/ inkáust. G. ἄλαβα, θολὸς μέλαν, γραφικὸν μέλαν. *Atramentarium*, ein dinten faß. P. kalámarz. G. μελανοδοχεῖον.

-*Atrĭum*, ein Vorhoff *Pol.* Podworze / Sień / plác / ganek/ Salá G. αὐλαία, μέλαθρον, πυλών. *Atrĭensis*, ein Portner. P. Wrotny / Odźwierny. G. αὐλικός.

-*Athlēta*, ein Kempffer/fechter. P. Zápáśnik/ Szermierz. G. ἀθλητὴς, ἐπιασκητὴς. -*Athlŏtēta*, der Fechter oder Kempffer oberman. P. Przełożony miedzy zápáśnikámi. G. ἀθλοθέτης. *Athleticus*, starck/ gesund. P. mężny/ Potężny. G. ἀθλητικός.

Atque, Coniunct. Cop. Vnd/ P. A/ Y/ teß. *Interdum pro quam* weder. P. Niżli. G. καὶ.

Atqui, Coniunct: Advers: aber. P. ále/ y owßem. G. ἀμέλει, ἀλλάμην.

-*Atrĭplex*, Melden. P. Łobodá. G. ἀδράφαξις, ἀνδράφραξις.

Atrox, grausam. P. srogi/ okrutny. G. ἀμείλιχος, ἀνόσιος, χαλεπός. *Atrocitas*, grausamkeit. P. srogość/ okrutność.

ᵕ*Attăgĕn, inis*, ein Birckhan. P. Cietrzew. G. ἀτταγᾶς.

A V.

ᵕ*Avārŭs*, geitzig/ karg P. łákomy. G. φιλάργυρος, πλεονέκτης, φιλοκτήμων, φιλοχρήματος. *Avaritia*, der geitz/ kargheit. P. łákomstwo / Nienasycony. G. ἀνελευθερία, πλεονεξία, φιλαργυρία.

Auceps, ein Vogler. P. ptaßnik. G. ξευτὴς, ὀρνιθευτής. *Aucupor*, ich fange vogel / oder stelle auff vogel. P. łowię ptaki. *Item*, ich trachte nach. P. staram sie/ pilnuię/ ßukam. G. θηράομαι, ξέυω, ὀρνιθοθηρῶ. *Aucupium*, vogelfang. P. ptasznictwo. *Metaph*: ein ranck / fortel/ gewin. P. fortel/ zysk. G. ὀρνιθοθήρα, θήρατρον, ἰξευτήριον.

Audĕō, ich bin kün/ ich darff/ wage es. P. śmiem/ iestem śmiały. G. ἀποτραχύνω, αὔσω, θαρσέω, τολ-

μάω. *Audax*, kůn. P. śmiały. G. ἄθαμβος, ἄφοβος. *Audacter*, vnverzagt. P. śmiele. G. ἀπηλεγέως, τολμηρῶς.

Audio, ich höre. P. słyßę. G. ἀκουάζω, ἀκούω, ἐπακούω. *Auditus*, das gehör. P. słuch. G. ἀκρόασις. *Auditor*, ein zuhörer. P. słuchacz. G. ἀκουστικὸς, ἀκουστής. *Auditorium*, ein ort da man list vnd zuhöret. P. mieysce ku czytaniu y słuchaniu. G. ἀθήναιον, ἀκροατήριον.

* *Comp*: *Exaudio*, ich erhöre. P. wysłuchywam. G. εἰσακούω. *Obedio*, ich horche. *vide suo loco*.

Avellana nux, ein Haselnuß. P. laskowy orzech. G. ἡρακλεωτικὴ, καρύα, ἡρακλεῶτις.

Avena, haber. P. owies. G. αἰγίλωψ, βρῶμος, ὄλυρα. *Avena sterilis*, flockhaber. P. owsik/ śnieć/ Owsianka. *Avenaceus*, & *Avenarius*, haberin. P. owsiany. G. ὁ καὶ ἡ βρώμειος.

Aveo, ich begere. P. żadam/ prágnę/ chce mi się. G. ἐπιθυμέω, ἐφίεμαι, γλίχομαι. *Ave*, Gott grüß dich. P. badź pozdrowiony. *Avidus*, begierig. P. chćiwy/ łakomy. G. ἐραστής, ἐπιθυμητικὸς.

Aviditas, begierde. P. chćiwość. G. ἔφεσις, ἐπιθυμία.

Averunco, *vetus verbum*, ich neme/treibe hinweg. P. oddalam odrzynam/ odżeniam. G. ἀποτρέπω, ἀποπέμπω.

Augeo, ich mehre. P. mnożę / przymnażam. G. αὐξάνω, αὔξω, συνάγω. *Augesco*, ich neme zu. P. pochnażam się/ zámagam się. G. ἐπιδίδωμι, ἐπιλαμβάνω. *Augmentum*, & *auctio*, eine mehrung. P. pomnożenie. G. αὔξησις, ἀγορασία, πρασία, πώλησις.

Auctio etiam significat, ein gant / offentliche außruffung vnd verkeuffung. P. Szperowánie / ßácowanie / poprzedawánie. G. ἀπαρτία, παντρασία, ἀγορασία. *Auctionor*, ich vergante / verkeuffe. P. ßperam/ ßácuię / poprzedáwam. *Auctionarius*, ein gantmeister. P. ßperownik / przedawcá. G. ὁ τῆς δημοσίας πράσεως. *Auctor*, ein mehrer. P. pomnożyciel. G. αὐξητής. *Auctrix*, ein mehrerin. P. pomnożycielká. *Auctarium*, ein zugab. P. przydátek. G. ἐπίδλημα, ἐπίμετρον.

Augūror, ich weissage auß dem gesang der vogel. P. Práchtykuie/ wieżdżbie/ wrōże/ obiecuie z lotu Ptáßego. G. διασοχάζομαι, οἰωνίζωμαι, ὀρνιθεύομαι, μαντεύομαι. *Augur*, ein Weissager. P. Wießczbiarz/ Wießczek/ Práchtykarz/ Wrōżek. G. οἰωνομάντης, οἰωνοπόλος. *Augurium*, weissagung. P. wießczbiá/ wrożbá. G. κληδών, οἰωνός, ὄρνις, οἰωνομαντική. *Inauguro*, ich weihe ein/ neme an zu einem ampt. P. przyimuie/ álbo wſadzam ná iáki vrząd. G. αἰσιόω, ἐπιοιωνίζομαι.

Augustus, *adiect.* herrlich/ heilig/ groß. P. ſławny/ zacny/ známienity/ páńſki. G. ἀξιοπρεπὴς, ἐρίβοιος, σεβάσμιος, ἱερὸς, γεραρὸς. *Substan:* der Augstmonat/ *alias Sextilis*. P. Sierpień. G. ἄυγουστος, βονδρομίων.

Avĭs, *ales*, ein Vogel. P. Pták. G. ἱερεῖον, ὄρνεον, ὄρνις. *Avicula*, ein Vögelein. P. Ptaßek. G. ὀρνίθιον, ὀρνιθάριον. *Aviarius*, ein Vogler/ der die Vogel wartet. *Pol.* Ptaßnik. G. ὀρνιθοκόμος. *Aviarium*, ein Vogelbawer. P. Klatká G. ὀρνιδών.

Aula, ein Saal/ Fürstenhauß.

hauß. *Pol.* Dwōr/ Pálac. G. αὐλὴ, βασίλειον. *Aulicus*, *adject:* höfiſch. P. Dworſki. *Substanti.* ein Hoffman. P. Dworzánin. G. αὐλικὸς, ἐπαύλιος.

Aulæum, ein Teppich/ Tapecerey. P. Opona/ obiecie/ kobierzec. G. αὐλαία.

Aură, Lufft. P. Powietrze/ wietrzyk/ pogodá. G. ἀτμὶς, ἀτμὸς, ἀτμὴ, αὔρα, πνόη.

Aurăta, ein Forell/ Lachsfahr. P. pſtrąg. G. χρυσόφρυς.

Auriga, ein Furman. P. wożnicá/ Fōrman. G. ἡνίοχος, δρματηλάτης. *Aurigor*, *aris*, ich führe. P. woże. G. ἐλαύνω, ἡνιοχέω.

Aurīgo, *inis*, ein Geelſucht. P. żołtá niemoc. G. ἴκτερος.

Aurivittis, ein Goldfinck. P. Wywielgá.

Auris, ein Ohr. P. Vcho. G. οὖας, οὖς, ὦας. *Auricula*, ein Ohrleplein. P. vßko. G. λοβὸς, ὠτίον. *Aurīcŭlaris*, der kleine Finger. P. máły pálec. *Auriſcalpium*, ein ohrleffel. P. vßká. G. ἐπωτὶς, ὠτογλυφὶς. *Auritus*, ohrechtig. P. vßáty. G. οὐατόεις, ὠτώδης.

* *Comp: Inauris*, ein ohren zierd/

ein geheng. P. Nausßek/ Náu-
ßnicá. G. ὄρμαλον, ἑλικτὴρ, ἐνώπιον,
ἐλλόβιον.

Aurōra, die Morgenröte. P.
Zorzá/ switánie/ Jutrzenká.
G. αὐγή, ἀώς, ἕως, ἠώς.

Aurum, Gold. P. Złoto. G.
χρυσίον, χρυσός. *Aureus*, gülden.
P. Złoty. G. ἐπίχρυσος, χρύσεος.
Aurifex, aurifaber, ein Gold-
schmidt. P. Złotnik. G. χρυσοχό-
ος, χρυσορέκτων. *Auro, Deauro,*
Inauro, ich vergülde. P. pozłá-
cam. G. χρυσόω. *Auratus, Deau-*
ratus, verguldet. P. pozłocony/
pozłocisty. G. χρυσοκόλλητος,
χρυσόπαστος, διάχρυσος, ἔγχρυ-
σος. *Aurifodina*, ein Goldgru-
be/ Goldbergwerck. P. złote
góry.

Ausculto, ich mercke/ höre zu.
P. słucham / posłuchywam.
Item, cum Dativo, ich gehorche.
P. vsłuchawam/ iestem posłu-
ßny. G. ἀκροάομαι, πείθομαι, προσ-
έχω, ὠτακουστέω.

Ausim, Opt: pro audeam, ich
dörffte. P. śmiałbych. G. τολ-
μῴην.

Auspex, ein Warsager. *Idem,*
quod augur, P. wießczek/ wießcz-
biarz.

biarz. *Item*: ein anfenger vnnd
vorgeher in einem jeglichen ding.
P. powód / álbo spráwcá w
káżdey rzeczy. G. οἰωνοπόλος, κα-
τάρχων, πρόξενος, παράνυμφος.

Auspicium, ein weissagung/
vogelschawung. P. wießczbá.
Item ein Glück. P. ßczęście / for-
tuna. G. οἰώνισμα, οἰωνισμὸς, οἰω-
νός. *Auspicor*, ich fahe etwas an.
P. poczynam nieco. G. ἄρχομαι,
ἐνάρχομαι, ἐνίσταμαι, οἰωνοσκοποῦμαι.
Auspicatus, Glücklich. P. ßczę-
śliwy/ fortunny. G. αἰσίως, αἴ-
σιος. *Auspicato*, Glückselig/ zu
guter stunde. P. ßczęśliwie/ w
ßczęśliwa godzinę.

Auster, der Südwind. *Pol.*
Wiátr z południá. G. νότος, *Au-*
stralis, was gegen Mittag ist. P.
południowy. G. νοτικὸς, τυφωνι-
κός.

Austērus, sawr/ herb. P. srogi/
przykry / cieżki/ trudny. G. ὀξί-
νης, σκληρὸς. *Austeritas*, ernsthaff-
tigkeit. P. srogość/ przykrość.
G. αὐστηρότης, αὐστηρία.

Austria, aliàs Pannonia supe-
rior, Osterreich. P. Rakusy/ Rá-
kuska ziemia. *Austriacus*, ein
Osterreicher. P. Rakusánin.

Authenticus, was angenem vnd approbirt ist. P. ważny/ poważny/ wziety. G. αὐθεντικός.

Autor, ein Anfenger oder vrsach eines dings. P. pirwßy wynálezićiel káżdey rzeczy / powod/ spráwcá/ przyczyná. G. αἴτιος, αὐθέντης, καθηγεμών, πρόγονος. *Autoritas*, ansehen/ herrligkeit. P. poważność/ poważá. G. ἀξιοπιστία, ἀξίωμα, αὐθεντία, ἐξουσία, πίστις. *Autoro*, ich verpflichte/ verbinde. P. obowiezuie / powinnym sobie czynię. G. περιποιέομαι, οἰκειόομαι. *Autoratus miles*, der mit eydes pflicht verbunden ist. P. przysiężny żołnierz. G. ὠρκωμένος. *Exautoratus*, der beurlaubet ist. P. odpráwiony / z przysiegi/ wypußczony. G. ἀπεζωσμένος, ἀφειμένος. *Autoramentum*, sold/ belohnung. P. żold/ myto / zapłátá. G. ὀψώνιον.

Authographum, eigene handschrifft. *Pol.* własney reki list/ własna reká. G. αὐτόγραφον.

Autumo, ich achte/ schetze. P. Mniemam/ ßácuie. G. ὑπολαμβάνω.

Autumnus, Herbst. P. Jesień. G. ὀπώρα. *Autumnalis*, Herbstlich. P. Jesienny. G. ὀπωρινός.

vAvŭs, ein Großvatter. P. Dziad/ Stárußek. G. γεροντίας, κοκκής, πάππος, πρόγονος. *Avia*, Großmutter. P. Babká/ stárká. G. αἰνίς, μάμμη, κοκκύα, μεγαλομήτηρ, μητρομήτωρ.

Proavus, Eltervater. P. Prádziad. G. πάππος, ἐκ πατρός, προπάτωρ, πατροπάτωρ. *Proavia*, Vrahnfraw. P. Prábabká. G. προτήθη, προμάμμη.

vAvitus, das von vnsern Voreltern herkompt. P. Stárodáwny. G. παππῷος, προγονικός.

vAvŭncŭlŭs, Ohm / der Mutter Bruder. P. Wuy. G. θεῖος, πληγενής, γέννας, μητράδελφος, μήτρως.

Auxilium, hülff. P. pomoc. G. ἀλεξητήριον, ἄλκαρ, βοήθεια, ἐπικουρία. *Auxilior*, ich helffe. P. pomagam. G. ἀλάλκω, ἀλεξέω, βοηθῶ, συμπράττω. *Auxiliaris*, & *Auxiliarius*, behülfflich. P. pomocny. G. βοηθητικός, πάρεδρος.

A X.

Axis, ein Achse. P. Oś. G. ἄξων, κνώδαξ.

Axilla, ein Achsel. P. Pachy. G. μασχάλη, μασχαλὶς.

Axungia, Ther. P. Smołá/ máź. G. ὀξύγγια, πιελή.

INCIPIENTIA à *B.*

B A.

B*Accă*, ein beer oder korn. P. Jágodá / ziárno / Jádro. G. ἀκρόδρυον, σέμφυλον. *Baccula*, ein Beerlein. P. Jágodká.

Baccbar, & *Baccharis*, Haselwurtz. *ut vulgo putant.* P. kopytńik / *quidam*, klein Basilien kraut / oder vnser frawen hendschuch. G. βάκχαρις.

Bacbus, der Wein Gott / sauff Gott. P. Bóg Winny / Bóg obżárstwá y pijáństwá. G. διόνυσος, λυαῖος, μεθυμναῖος, νυκτέλιος. *Baccha*, & *is*, Nonn oder Priesterin Bachi. P. Kśieni albo Mniszká Báchusowá. G. βάκχη, βασσάρα, βασσαρὶς, θοὰς, μαινάς. *Bacchanalia*, das

das Fest Bachi / Fastnacht. *Pol.* Swieto Báchusowe / Miesopusty. G. βακχεύματα, διονύσια, θεοίνια. *Bachor*, ich wüte / tobe / schreye / jauchtze / wie ein volle Saw. P. chucze / krzycze / wykrzykam / szaleie / wściekam sie / iáko człowiek pijány. G. βακχεύω, βαυχέω, ἐνθουσιάζω, ἐνθεάζω, σαβάζω. *Debachor idem.*

Băcŭlus, ein Stab / Stock. P. Laská / Kiy / Máczugá. G. βακτηρία, βάκτρον. *Bacillus*, ein ståblein. P. lásczká / lazeczká G. ῥαβδίον.

* *Comp: Imbĕcillŭs, & is*, schwach. P. mdły / chory / niemocny / niepotezny. G. ἀβληχρὸς, ἀσθενὴς, ἀδύνατος, ἀκραγγὴς, ἀκρατὴς. *Imbecillitas*, schwachheit. P. mdłość / niepoteżność. G. ἀδράνεια, ἀδυναμία, ἀρρωστία, ἀσθένεια, καχεξία.

Badius color, Braunrot / oder Kestenbraun. P. gniády / ćisáwy. G. φοινίκεον χρῶμα.

Baiulo, ich trage. P. noszę / dźwigam. G. ῥομφάζω, βαστάζω. *Baiulus*, ein Treger. P. nośiciel / trágarz. G. ξυληγὸς, ἀχθοφόρος.

Bălaena, ein Walfisch. P. Wieloryb / Sum. G. κῆτος, φώκαινα.

Balanus,

Bălănus, ein Eichel. P. żołądź. G. βάλανος. *Item*, ein zepfflein zum stulgang. P. czopek / do vczynienia stolców. *Item*, ein Dattelkern. P. iadro Daktylowe / orzech Daktylowy.

Bālō: *as*, ich blecke / blerre / wie ein Schaff. P. bekam / beczę. G. βληχάομαι, μηκάω. *Balatus*, das blecken der Schaff. P. bekánie / beczenie owiec. G. μηκασμός, βληχή.

Bălătro, ein leichtfertiger vnnützer Mensch. P. sprosny á nikczemny człowiek / Szuiá.

Balbus, *adiect*: stamlend. P. Záiakáiący / Bełkot. *Subst*: ein Stamler. *Polon.* Záiakáłá. G. μογιλάλος, τραυλὸς, ψελλὸς, ἄτυπος. *Balbutio*, ich stamle. P. záiakam się. G. τραυλίζω, ψέλλω, ψελλίζω, βατlαρίζω.

Ballista, ein Kriegsrüstung mawr einzuwerffen. P. Dźiáłowoienne / ktorym mury tłuka / Kártáon. *Item*: ein Armbrust. P. Kuszá. G. βάλιστρα, ἀβάλλω.

Balnĕum, ein Bad. P. łáźnia. G. λουτρὸν, βαλανεῖον, ἀνθρωπογναφεῖον. *Balneator*, ein Bader. P. łáziebńik.

Balthĕus, & *um*, ein breiter Gürtel mit spangen. P. Pás szeroki z cetkámi / Táśmá. G. ζώνη, ζωστήρ.

Baptizo, ich tauffe / tuncke ein. P. Krzczę / w máczam / zánarzam. G. βάπτω, βαπτίζω. *Baptismus*, ein Tauff. *Pol.* Krzest. G. βαπτισμὸς, χρίσμα. *Baptista*, ein Teuffer. P. Krzćiciel. *Baptisterium*, ein Tauffstein. P. Krzesńicá / Krzćielnicá.

* *Anabaptista*, ein Wiederteuffer. P. Nowokrzczeniec.

Bărathrum, ein tiffer ort / oder loch. P. wielka głębokość / przepáść. *Item*, die Helle. P. Piekło. G. βάραθρον, κεώδας.

Barba, ein Bart. P. brodá. G. πώγων, ὑπήνη. *Barbatus*, berdig. P. brodáty / zárosły. G. ἐμπώγων, πωγωνίας.

* *Comp*: *Imberbis*, ohne bart. P. gołowesy / niezárosły / młodzik. G. ἀγένειος, ἄφθορος, ἀπώγων, μαδησιγένειος.

Barbaricaria, ein Bortenmacherin. P. Szmuklerká / tkáńikarka.

Barbărŭs, frembd / rauch vnd grob im reden vnd leben. P. Obcy /

cy/ gruby / niewdzięczny w mowie y wżyciu / Nieuk. G. ἄγλωττος, ξένος, βάρβαρος. *Barbaries*, grobheit/ vngeschickligkeit. P. grubość/ niedludzkość/ nieobyczayność. G. βαρβαρότης, βαρβαρισμὸς.

Barbo, Barbus alias Mullus, eine Barb. P. Toporek.

Bardus, Nerrisch/ vnverstendig. P. głupi/nieostropny. G. ἀβὰς, εὐήθης.

Bardocucullus, eine Spanische kappe. P. kápá Hiszpáńska.

Baro, ein Freyherr. P. Wolny Pan/ Woiewodzic.

Barrus, ein Elephant. *Polon.* Słoń. G. ἐλέφας. *Barrio*, ich kurre oder brülle wie ein Elephant. P. Rycze/ álbo mruczę iáko Słoń. *Barritus*, Elephanten geschrey. P. Ryk Słoniowy. G. ἐλέφαντος βρύχημα.

Basium, ein kuß. *Pol.* całowánie. G. φίλημα. *Basio, as*, ich küsse. P. cáłuię. G. φιλέω.

Basilica, ein Königlich Haus. *Pol.* Dom / dwor / álbo páłac Krolewski. G. βασιλική. *Basilicus*, Königlich/ herrlich. P. Krolewski/Páński. G. βασιλικὸς.

Basili-

Basiliscus, ein Basilischck. P. Bazyliszek. G. βασιλίσκος.

Basis, ein Fuß/ seule/ stütze. P. grunt/ álbo podpora káżdey rzeczy. G. βάθρον, ἕδρα, βάσις.

Batavia, Holand. *Pol.* Holederska ziemia. *Batavus*, ein Hollender. P. Holeder.

Batillus, vel um, ein Fewerschauffel. P. łopátá ogniowa. G. πύραυνον.

Battologia, plapperey/ vnnütz geschwetz. P. klekotánie/ świegotánie niepotrzebnie. G. βαττολογία.

Batus, mensurae genus, ein maß etwa von 36. Stoffen. P. Miárá niektora bierząc w sie około sześć y trzydzieści Stofow/kadź/kufa/wiádro.

B D.

Bdellium, ein Elritze. P. Węgorzyca. G. βδέλλιον.

B E.

Beatus, Selig. P. Błogosławiony / Szczęśliwy. G. μάκαρ, μάκαρος, μακάριος, εὐ-

τυχὴς,

τυχῆς. *Beatitudo*, seligkeit. P. błogosławieństwo. G. εὐδαιμονία, μακαριότης, μακαρισμὸς, ὄλβος, μακαριστὸν. *Beo, as*, ich gebe glück/ mache selig/ erfrewe. P. vbłogosławiam/ vweselam. G. εὐδαιμονίζω, ζηλόω, μακαρίζω, ὀλβιάζω.

Bellaria, orum, allerley speise/ die man zu letzt gibt/ Nachtisch/ Nachessen. P. Ostátnia potráwá/ Wet. G. ἐπιφορήματα, τραγήματα, τράπεζαι δεύτεραι, τρωγάλια.

Bellum, ein Krieg. P. Woyná. G. ἐρυγμὸς, πόλεμος, στρατεία. *Bellum intestinum*, ein bürgerlicher innerlicher Krieg. P. woyná domowá/ wnetrzna. *Bellum navale*, ein Krieg zu wasser. P. Woyná ná Wodzie/ ná Morzu. *Bellicus*, kriegisch. P. Woienny. G. πολέμειος, πολεμικὸς. *Bellicosus*, Kriegisch. P. Waleczny. G. ἐμπόλεμος, αἴθων, μάχιμος, πολεμιστὴς. *Bello, as*, ich kriege. P. woiuie/ wálczę. G. πολεμῶ. *Bellator*, ein Kriegsman. P. Walecznik/ woiennik. G. πολελιστὴς. *Belligero, & or*, ich führe ein Krieg. P. woyne wiode/ woiuie. G. πολεμέω, πολεμίζω.

* *Comp. Debello*, ich vberwinde. P. zwálczám/ porażam/ zwyćiężam. G. ἐκπολεμέω, καταπολεμέω, καταγωνίζομαι. *Imbellis*, schwach/ blöd. P. niewaleczny/ mdły/ boiáźliwy. G. ἄμαχος, ἀπόλεμος.

Rebello, as, ich widersetze mich/ werde abtrünnig. P. przećiwiam się odpieram/ rebellizuie. G. εἰς ἀπόστασιν ὁρμάω, ἀντιμάχομαι, ἀνθίσταμαι. *Rebellis*, abtrünnig/ rebellisch. P. Odporny/ przećiwny. G. ἀφεστώς, ἀποστατικὸς. *Rebellio, onis*, ein widersetzung/ abfall. P. sprzećiwienie/ odpieránie/ nieposłuszeństwo. G. ἀπόστασις, ἀποστασία, ἐπισύστασις, ἐπανάστασις.

Bellus, schön/ lieblich. P. nadobny/ miły/ wdzięczny. G. κόμψος.

Belŭa, ein wild thier. P. dzikie/ źwierzę/ bestyia dzika. G. θὴρ, θηρίον *Beluinus*, wild. P. dziki/ okrutny nieludzki G. θηριώδης.

Bĕnĕ, wol recht/ fast. P. dobrze/ czyśćie/ práwie. G. εὖ, καλῶς, ὀρθῶς, χρησίμως, εὐτόνως.

Benevolus, vide volo.

Benignus, gütig. P. dobrotliwy. G. ἐλευθέριος, εὐεργετικὸς, εὐγνώμων, χρηστὸς. *Benignitas*, gütigkeit. P. dobrotliwość. G. εὐγνωμοσύνη, ἐλευθερία, ἐπιείκεια.

Benna, ein karn. P. kárá / kolásá. *Inde Combennones*, die auff einem karren fahren. P. ktorzy ná iedney Kolásie iádą.

Bes, *vide As*, G. διμοιρία, δίμοιρον.

Bestia, ein wild grausam thier. *Pol.* dźikie á okrutne Zwierzę / Bestya. G. θηρίον, θήρ, ζῶον ἄλογον, κτῆνος. *Bestialis*, wild / grawsam. P. dźiki / zwierzęcy. G. βοσκηματώδης, θηριώδης.

Beta, Mangolt / rote rüben. P. Cwikłá. G. σεῦτλον, τεῦτλον.

Betaceus, vngeschmackt. P. Niesmáczny. *Beticus color*, Braunschwartz. P. Ciemnobronatny.

Betonica, Betonien. P. Bukwicá. G. κεστρὸν.

Betula, ein Birckbaum. *Pol.* Brzozá. G. σημὸς. *Betulaceus*, Birckin. P. Brzozowy.

B I.

Biblion, ein Buch. P. Księgi. G. βιβλίον. *Bibliopola*, ein Buchführer. P. Księgarz. G. βιβλιοπώλης. *Bibliopolium*, ein Buchladen. P. Budá / kramnicá / w ktorey Księgi przedawáią. G. βιβλιοπωλεῖον. *Bibliotheca*, ein Buchkammer. P. gmách / komorá / álbo sklep do chowánia Ksiąg. G. βιβλιοθήκη. *Bibliopægus*, ein Buchbinder. *Pol.* Introligátor.

Bibo, ich trincke. P. piię. G. πίνω, πίομαι, πίω, πῶμη, πιέειν. *Bibax, bibosus, bibulus*, versoffen. P. opiły / piiánicá. G. πολυπότης, ποτικὸς, φιλοπότης, πότης. *Charta bibula*, Papier das durchschlecht. P. Pápier ktory przebiia.

* *Comp.* *Ebibo*, ich trincke auß. P. wypiiam. G. ἐκπίνω, καταπίνω. *Inbibo*, ich trincke / nehme ein. P. wpiiam / zámaczywam / bierze w sie. *Metaph:* ich gewehne. P. náłoże sie. G. ἐμπίνω, καταπίνω, ἀναλαμβάνω, εἰσδέχομαι. *Præbibo*, ich trincke einem zu / brings einem. P. piie do kogo. G. προπίνω.

Bidens, *Mascul:* ein karst mit zween zancken. P. Motyká / álbo grábie żelázne o dwu zębiech.

Bĭdens, *Fæm:* ein zweyjehrig Schaff. P. Owcá dwuletnia. G. δίκελλα, διόδους.

Bĭfărĭam, auff zweyerley weise. P. dwoiáko. G. ἄνδιχα, δίχα, διχῆ.

Bīgæ, ein zweenspennig karren / oder wagen. P. kárá / álbo Wōz w ktōrym dwá Koniá / (Wozniki) robia / (ciagna.) G. δίφρος, ζεῦγος.

Bĭlanx, ein wageschüssel. P. Szalá kramna. G. ζυγὸς.

-*Bilis*, gall. P. żołć. *Metaph.* zorn. P. gniew. G. χολή.

-*Bimēstris, e*, zweyer Monat lang oder alt. P. Dwumiesieczny. G. δίμηνος.

Bīmŭs, zweyjehrig. P. Dwuletny. G. δίενος, διετής.

-*Binī*, zween vnd zween. *Pol.* Dwá y dwá / po dwu. G. δίδυμοι, δίπτυχοι, δίπλοι. *Binarius*, zweyfaltig. P. dwoiáki.

υ*Bipālium*, ein hawe / ein karst / spade. P. Motyká. G. ὄρυξ.

υ*Bipēnnis*, ein Hellepart. P. chálábart. G. ἀξινίδιον, κοπὶς, ἐργαλεῖον, στρέφανον, ἀξίνη.

Bis, zwey mal. P. dwá kroć / dwá rázy. G. δὶς, διοσάκις, ἑκατεράκις.

* *Comp.* *Combino, as*, ich setze / je zwey zusammen. *Polon.* dwu á dwu wespōłek stáwiam. G. συνδυάζω.

Bĭtūmen, ein gattung kreiden / welche / wenn sie angezündet wird / sich nicht leschen lesset. *Pol.* nieiáki rodzay krety / ktōra bedac zápalona nie da sie vgásić. *Idem pro glutine accipitur*, Leim. P. Klij. G. ἄσφαλτος. *Bitumino*, ich leyme / füge zusammen. P. klije / zákliiam. G. ἀσφαλτόω.

B L.

Blāndĭŏr, ich schmeichele. P. pochlebnie / pochlebiam. G. αἰκάλλω, κορίζομαι, ὑποκορίζομαι, μειλίσσω. *Blandus*, freundlich. P. łágodny / miły. G. αἱμύλος, ἐραστὸς, ἄρεσκος, ἐπαγωγὸς. *Blanditiæ*, glatte wort. P. łágodne słowá / pochlebstwo. G. ἀρεσκεύματα, θωπεία, κολακεία, ἐπῳδή.

Blasphēmo, ich lestere. P. bluźnie.. G. βλασφημῶ. *Blasphemus*, ein Lesterer. P. Bluźnierz / bluźniercá. *Blasphemia*, lesterung.

P. bluźnierztwo. G. βλασφημία.

Blātĕrŏ, as, ich plappere/ plaudere. P. blekce/ klekce/ szwiegoce. G. βαττολογέω, περιλάλω. *Blatero, onis*, ein plapperer. P. wielomowcá / klekot. G. ἀδωλέσχης, κολοιὸς, φλύαρος, ἀμετροεπής.

Blatta, ein schabe/ wurm/ der die Kleider vnnd Bücher zernaget. P. Mol/ robak / ktōry száty y księgi gryzie. G. πρασοκουρὶς, σίλφη, σπονδύλη, τίφη.

Blax, ein dulpel/ narr. *Pol.* Dubiel/ prostak. G. βλάξ.

Blæsus, ein Lispeler. P. szeplunia̧k. G. βλαισὸς, τραυλός.

Blitum, eine gattung Mangolts/ oder Binetschkraut. *Pol.* wielki Broskiew. G. βλίτον.

Bliteus, vngeschmackt. P. niesmáczny / niewdzięczny. *Metaph*: törlicht/ nerrisch. P. głupi/ niemadry.

B O.

Bŏhēmĭă, Behemerland. *Pol.* Czeska ziemiá. *Bohemus*, ein Behem. P. Czech.

Boli

Bolētŭs, ein Pfifferling. *Pol.* Chrząszcz. G. βωλίτης.

Bŏlis, idis, ein pfeil. P. Bełt/ strzáłá. *Item*, ein Schipperlot/ damit sie die tieffe deß Wassers messen. P. Okowianká Szyprowska ktōra głębokość wody mierza. G. βολίς.

Bōlŭs, ein mundvol/ oder bissen. P. sztuká/ sztuczká/ kes. G. βῶλος, βλωμός.

Bōmbŭs, das brummen der Immen. P. Dźwiek/ álbo szum od pszczoł. G. βόμβος, ἦχος.

Bombix, ein Seydenwurm. P. Jedwabny robak. G. βίβλος.

Bombycinus, Seyden. P. Jedwabny. G. βομβύκινος.

Bŏnōsa, æ, ein Haselhun. P. Járząbek.

Bŏnŭs, gut/ fromb. P. Dobry. G. ἀγαθὸς, βέλτερος, ἐσθλὸς, καλὸς, χαλιστός. *Melior*, besser. P. lepszy. G. ἀμείνων, βέλτερος, ἀρείων, βελτίων. *Meliusculus*, ein wenig besser. P. troche lepszy. *Optimus*, der beste. P. nalepszy. G. ἄριστος, κάλλιστος, κράτιστος. *Optimates*, die fürnembsten im Volck. P. Naprzednieyszy miedzy Ludem. G. οἱ ἄριστοι, ἔντιμοι. *Bonitas*, gütigkeit.

tigkeit/frömigkeit. P. Dobroć. G. ἀγαθοσύνη, ἀγαθότης, ἐητὴς, χρηστότης. Bona, orum, Hab/ vnnd Gut. P. Dobrá/ máietnośc. G. κτήματα, ὑπάρχοντα, ἀγαθὰ, περιουσία. Boni consulo, ich nehme für gut an. P. zá dobre/ (zá wdźięczne) przyimuie. G. ἀποδέχομαι, στέργω, ἀρέσκομαι, εὐλογιστέω.

Bŏrĕas, al: Aquilo, der Nortwind. P. z pułnocy Wiátr. G. βορέας. Boreus, & Borealis, Mitternáchtig. P. Pułnocny.

Bŏrysthenes, der Neper. P. Niepr. fluvius Scythiæ.

Bos, ein Ochs vnd Kue. Pol. Wół. G. βοῦς, γαιὸς, κάρτη. Bovinus, & bovillus, Rinderin/ Ochsin. P. Wołowy. G. βόειος, βοικός. Bovile, ein Ochsen oder Kühstall. P. obora/ wołowńia/ chlew wołowy. Boo, as, ich brülle wie ein Ochs. P. Rycze iáko wół. G. βοάω.

Bŏtrys, & botrus, ein Traube treubel. P. grono. G. βότρυς.

Bŏtŭlus, ein Bratwurst. Pol. Kiełbásá. G. ἀλλᾶς, κωλέντερον.

B R.

Brăbeum, vel brabium, ein gab

oder

oder kleinot/ darob man kempffet. P. Kleynot o ktory śię zbijáią/ záwod bieżą/ álbo szermuią. G. βραβεῖον. Barbeutes, & barbeuta, ein Platzmeister/ der die gaben ausgibt denen die sich in den schawspielen wol halten. P. Przełożony/ ktory kleynoty rozdawa tym ktorzy w tákowych igrzyskach dźielnośc swą okázuią. G. βραβευτής. Bracca, æ, ein Bruch/ oder Pomphosen. P. Pludry. G. ἀναξυρίς, διάζωμα.

Brăchium, der arm. P. rámie aż do łokćiá. G. βραχίων. Brachiale, Armzierde/ oder armschiene. P. Náramnicá. G. περιβραχιόνιον.

Bractea, ein blech von Metal. P. Blachá Kruszczowa. G. πέταλον, ἐλασμὸς. Bractearius, ein Goldschlager. P. co bláchy złote kuie/ (bije) Bláchownik/ Goldslarz. G. πεταλιστής, ὁ τοῦ πετάλου ποιητής. Bracteatus, verblechet. P. bláchámi obity G. παραπέταλος.

Branchiæ, Fischohren. P. rybie vszy/ skrzenie. G. βραγχίαι.

Brassica, kolkraut/ kompskraut. P. Kápustá/ Jármuß. G. κοράμβη, κράμβη.

Brepho-

Brephotrophium, ein Weisenhauß / Kinderspital. P. Sirotny dóm / Sypytalożiecinny.

Brĕvis, kurtz. P. krótki. G. ἀκαριαῖος, βραχύς. Brĕvitas, kürtze. P. krótkość. G. βραχύτης, ἐπιτομή. Breviloquentia, kurtze rede. P. krótkomowność. G. λακωνισμός, βραχυλογία, βραχυμυθία. Brevio, as, & Composit: Abbrevio, ich verkürtze. P. skracam / vkracam. G. βραχύνω.

Britānnia, al, Anglia, Engelandt. P. Angielska ziemia. Britannus, ein Engellender. P. Angielczyk.

Brūchŭs, ein kefer. P. chrząszcz. G. βροῦχος, κάμπη, ἀττέλαβος.

Brūmă, die kelteste zeit im winter / da der Tag am kürtzesten ist. P. Pułzimy / álbo Natężša zimá / kiedy dźień iest nakrotšy. G. τροπὴ χειμερίνη. Brumalis, winterisch. P. zimny. G. χειμέριος, χειμερινός.

Bruscum, Maser / oder flader von Ahorn. P. Flader Jáworowy.

Brūtŭs, vnvernunfftig. P. Nierozumny / nieroztropny. G. ἄλογος, ἀναίσθητος. Brūtum substantivum, ein vnvernünfftig thier. P. nieme zwierzę / bydlę.

Bruteo, brutesco, obbrutesco, ich werde wild / viehisch. Polonicè. ostawam się niemym / głupim.

Bryă, kleine Tamarisck / daraus man Kleider besem macht. P. rokicina / albo chrost / z ktorego sczotki do szat czynią. G. μυρίκη.

Bryon, Moß an alten Eychbeumen. P. Mech ná stárych dębiech. G. βρυωνία.

B V.

Bŭbălŭs, subst: ein Büffel / wilder Ochs. P. Báwoł. Bubalus, adiect. Von einem Büffel oder Ochsen. P. Báwołowy. G. βούβαλος, βούβαλις.

Būbō, ein Nachteul / Schufut. P. Puhácz. Item, der schlier. P. kiłá. G. βουβών. Bubonium, Klein / Megerkraut / Wegstrew / Sternkraut. P. przywrot. G. βουβώνιον.

Bŭbūlcŭs, bubsequa, ein Kühe-hirt. P. Wołowy pásterz. G. βουηλάτης, βουποίμην, βοονόμος, βουκόλος, βοώτης.

Bucca, das hole der Backen oder des Mundes. P. Czcze mieysce w gebie / álbo w policzkách. G. γνάθος. *Buccea, buccella*, ein bissen / mundvoll. P. ßtuká / ßtuczká / nátkána geba. G. ἔγκαφος, πύρνος, φορτίον, ψωμός. *Buccina*, ein Zinck / oder Blashorn. P. Trabá. G. βυκανιστήριον, κηρυκίνη, σάλπιγξ. *Buccino*, ich blase / drommete. P. trabie. G. βυκανίζω, κηρύττω, σαλπίζω. *Buccinator*, ein Zinckenblesser / Drometer. P. Trebácz. G. βυκανιστὴς, κήρυξ, σαλπιγκτὴς, σαλπιστὴς.

Buda, Ofen in Vngern. P. Budzyn.

Būfō, ein garten Krót. P. żábá ziemna / ogrodna / krostáwa. G. μύοξος, φύσαλος.

Būglōssum, Burretsch / oder Ochsenzung. P. Borag / Wołowy iezyk. G. βούγλωσσον.

Būlāpathum, gros Mangelwurtz. P. Łopian. G. βουλάπαθον.

Bulbus, Wilder Knoblauch. P. Czosnek leśny / Trzemuchá. G. βολβὸς.

Bulga, ein Wetschger. P. wácek. G. δερμάτινη πήρα.

Bulla, ein runder holer knopff. P. okragła y wydrożona gałka. *Item*, ein spang. P. Cetka. *Item*, eine Wasserblase. P. bebel álbo bombol ná wodźie. G. ἀποφυσία, πέμφιξ, πομφόλιξ, φλυζάκιον. *Bullatus*, Prechtig / auffgeblasen. P. nádety / pyßny. G. ὁ κάλυξι κεκοσμημένος.

Bullio, & Comp. Ebullio, ich siede. P. wre / kipie / wikipuie. G. βράσσω, βρέμω, σίζω, σκαρίζω, σμωθύω, φλύζω.

Buphthalmus, Kuedill. *Pol.* świetoiański kwiát / świetoiańskie ziele. G. βουφθαλμὸς.

Būræ, æ, vel buris, Plugsterck. P. Rozicá. G. ἐχέτλη.

Bustum, ein grab oder ort da man die todten Cörper verbrant. P. grōb / álbo mieysce ná ktōrym trupy paláno. G. πυρὰ, τύμβος.

Būtyrum, Butter. P. másło. G. βούτειρον.

Buxus, & um, Buchsbaum /

P. Buk/ Burpan. G. πύξος. *Buxeus*, Buchsbewmin. P. Bukowy. G. πύξινος.

B Y.

Byssus, der aller köstlichste Leinwat. P. naysubtelnieysze plotno Bisior. G. βυσσός. *Byssinus*, das daraus gemacht ist. P. Bisiorowy. G. βύσσινος.

INCIPIENTIA à C.

C A.

Căbāllŭs, ein Roß/ hengst. P. Koń/ Drygant/ Szkápá. G. ἵππος. *Caballinus*, von einem Roß. P. Koński. G. ἱππεῖος.

Căcăbŭs, ein kessel/ Kachel/ stürtze. P. Kociel/ pokrywká. G. κάκαβος, κακάβη.

Căchinnus, ein groß gelechter. P. wielki/ bezmierny śmiech. G. κιγγλισμός, κιχλισμὸς, φριμαγμὸς. *Cachinnor*, ich lache sehr. P. chychotam sie/ głośnie sie śmikie.

śmiekie. G. ἀνακαλχάζω, καγχαλάω, καγχάω, κιχλίζω, ἐκαγχάζω.

Căcŏ, ich thue mein Notturfft/ scheische. P. ide nádwor/ ná stolec/ ná sekret/ ná wychod/ fram. G. ἀποπατέω, ἀποψύχω, ἀποσκευάζομαι, ἀφοδεύω, χέζω.

Căcăturio, ich wolt gern zur notturfft gehn. P. chce mi sie ńádwor. G. χεζείω, χεζητιάω.

Căcūmen, ein gipffel. P. wierzch wierzchołek. G. ἄκρουχάιπος, κορυφὴ, ἐξοχὴ. *Cacumino*, ich mache spitzig. P. zaostrzam/ zákończam. G. ἀποξόνω, κορυφόω.

Cădāver, ein todter Cörper/ ein Aß. P. Trup. ciáło/ ścierw. G. νεκρὸς, πτῶμα. *Cadaverimus*, Tod. P. martwy. *Cadaverosus*, heßlich/ scheußlich. P. Szpetny/ stráßliwy by trup. G. νεκρώδης.

Cădŏ, ich falle. P. padam. G. ἀμύω, ἐρείπω, πίπτω, πιπνέω. *Cadivus*, was da abfelt. P. Co ma vpáść. G. εὐκαταπτωτος. *Caducus*, hinfellig/ vergenglich. P. Przemienny/ ńiestały/ Doczesny. G. ἀμυδρὸς, πτώσιμος.

* *Comp.* -*Accido*, ich falle zu P. przypadam. G. ἀπίκομαι, προσ-

σήκω, παραπίπτω, προσπέπτω, *Accidit*, *Imperf:* es begibt sich. P. przygadza sie. G. ἐνδέχεται, καθήκει. *Decido*, ich falle herab. P. Spádam z gory. G. καταπίπτω. *Excido*, ich entfalle. P. wypádam. G. ἐκτέμνω, ἐκκόπτω. *Incido*, ich falle ein. P. wpádam. G. ἐντέμνω, κατακόπτω. *Intercido*, ich falle zwischen ein / ich vergehe. P. wśrzod / wpádam / ginę. G. διαπίπτω, παρεμπίπτω. *Occido*, ich gehe vnter / sterbe. P. Záchodzę / vmieram. G. καταπίπτω, ἀποκτονέω. *Occasus*, der Sonnen niedergang / der Abend. P. zachod Słońcá. G. κατάδυσις, τελεύτη. *Occidens*, *idem*, *Occidentalis*, was gegen abend liegt. P. z záchodu / Słońcá. G. δυτικὸς. *Procido*, ich falle nieder. P. vpadam / padam o ziemię / ná ziemię. G. προπίπτω, παραπίπτω. *Recido*, ich falle wiederumb / oder hindersich P. Znowu odpadám / padam wznák. G. ἀποτέμνω, ἀποκόπτω.

Căsŭs, ein Vnfal / Vnglück. P. pádnienie / Tráfunek / przygodá. *Item*, ein fall. P. vpadek. G. περίστασις, πτῶσις, πτῶμα,

πτῶμα, πτῶσις, τύχη. *Casu*, von vngefehr. P. z tráfunku / zprzygody. G. κατὰ συγκυρίαν, ἀπὸ τύχης.

Căducĕātŏr, ein Herolt / Friedbot / Schidman. P. goniec / poseł ktory pokoy oppowiáda. G. κήρυξ, εἰρηνοποιός.

Căduceum, ein Krämerdecke. P. Táś / Kramárski / płáchtá kramárska.

Cădŭs, ein Weinfaß. P. kadź / stągiew. *Cadiscus*, *dim:* G. κάδιον, κάδος.

Cæcus, Blind. P. ślepy. G. ἄλλομος, τυφλὸς, ἀφώτιστος, ὄμηρος, πηρὸς. *Cæcitas*, blindheit. P. ślepotá. G ἀβλεψία, πήρωσις, *Cæco*, G. τυφλῶ. & *Comp:* *Excæco*, *Obcæco*, ich mache blind / verblende. P. záślepiam. G. ἀλαόω, τυφλόω. *Cæcutio*, ich sehe vbel. P. nie doyźrzę / nie dobrze widzę / nie dobregom wzroku. G. ἀμβλυωπέω, παραβλέπω, τυφλώττομαι.

Cædo, ich schlage / hawe / tödte. P. Biję / siekę / zábijam. G. δέρω, τύπτω, φονεύω. *Cædes*, ein todschlag. P. mężoboystwo / morderztwo. G. ἀναίρεσις, κτόνος. *Homicida*, ein todschleger. P. mężoboycá: moderz. ἀνδρόχειρος, ἀνδροφόνος, ἀνθρωποκτόνος.

Homicidium, ein Todſchlag. P. Mezoboyſtwo. G. ἀνδροκτασία, ἀνδροφονία, φόνος. *Parricida*, der ſein Vater ermordet. P. ktōry Oycá zábil. G. πατραλώης, πατροκτόνος. *Caeduus*, das man hawen mag. P. co ſie śiec godzi. G. κουρεύσιμος, κούριμος. *Caeſo, onis*, der aus Mutter leibe geſchnitten iſt. P. wyprōtek. *Caeſim*, mit hawen. Pol. śiekiem/ G. τμήδην, τμητικῶς, κομματικῶς.

* *Comp*: *Abſcindo*, ich hawe hinweg. P. Odćinam. G. ἀνακείρω, ἀποκόπτω. *Circumcido*, ich beſchneide. P. obrzezuie. G. περικόπτω, περιτέμνω. *Circumciſio*, beſchneydung. P. obrzezánie. G. περικοπὴ, περιτομή. *Decido*, ich ſchneide ab. P. odćinam. *Item*, ich vertrage/ vergleiche. P. poiednywam/ pogadzam. G. ἀποπίπτω, ἐκπίπτω, καταφέρομαι, περιπίπτω. *Excido*, ich hawe aus. P. wyśiekam. G. ἐκτέμνω, ἐκκόπτω. *Excidium*, ein zerſtórung. Pol. zbōrzenie. G. ἀνατροπὴ, ἀνάστασις. *Incido*, ich zerſchneyde. P. wyśiekánie/ wyćinanie. G. ἐντέμνω, κατακόπτω. *Inciſio*, & *inciſura*, eine zerſchneidung. P. záćiećie. wrzeb. G. τομὴ, ἐντομή. *Occido*, ich tódte. P. zábijam. G. ἀνθρωποκτονέω, ἀποκτείνω, ἀποκτονέω. *Occiſor*, ein Todſchleger. P. zabijacz/ zábijak morderz/ mezoboyca/ Rozboyńik. G. φονευτὴς, ἀναιρετὴς. *Praecido*, ich ſchneide ab. P. odćinam/ ōdśiekam/ odeymuie. G ἀποκόπτω, ἀποτέμνω. *Praeciſe*, kůrtzlich. P. krōtko / krōtkimi ſłowy. G διειλημμένως, συντόμως. *Succido*, ich hawe ab / oder nieder. P. podćinam/ vćinam. G. κουρίζω, ὑποκόπτω. *Succiſonus, a, um, ſucciſivis horis aliquid agere*, bey nebenzeit etwas thun. P. wdowrywki co czyni wdorywcza. G. ὁ ἐν παρέργῳ γενόμενος.

Caementum, Bruchſtein/ allerley ſtein zu mauren. P. wſzelákie/ kámienie ku moruwániu/ wapno. G. χάλιξ. *Caementarius*, ein Maurer. P. Murárz/ wapienńik. G τειχιστὴς. *Caementitius*, was von ſolchen bruchſteinen gemacht wird. P. Co z tákowego kámienia murowáne bywa/ wapienny. G. χαλίκειος.

Caeſar, ein Keyſer. P. Ceſarz. *Caeſareus*, Keyſeriſch. P. Ceſárſki.

Cæsaries, lang mans haar. P. długie włosy. G. βόστρυξ, βόστρυχος, πλόκαμος, χαίτα. *Cæsariatus*, der ein lang haar hat. P. długo włosy.

Cælo, as, ich grabe / oder steche aus / ich schnitze. P. Rycie / dłubie / wydrożam. G. γλύφω, ἐγκόπτω. *Cælum*, ein Meissel / stecheisen. P. Dłoto. G. γλυφεῖον, γλυπτήριον, λαξευτήριον. *Calatura*, die schnitzger kunst / oder schnitzger werck. P. náuká wydrożenia / álbo robotá wydrożona / wyryta. G. γλυφύ, γλύμμα. *Calator*, ein Graber / Außstecher / Schnitzger. P. Drożyciel / śnicarz. G. γλύπτης.

Cœlebs, ledig / nicht ehelich. P. Bezżeniec. G. ἄγαμος, ἀγύναιος, ἀνύμφευτος, ἀγάμητος. *Cœlibatus*, der vneheliche standt. P. Bezżeństwo. G. ἀγαμία, ἀζυγία, μονοχία, ἀγαμίον.

Cœpa, & cœpe, ein Zwibel. P. Cebulá. G. κρόμμυον.

Cæremoniæ, arum, Kirchengebreuche. P. obchody álbo obrzedy Kościelne. G. θρησκεία, τελετή.

Cæsius, grawblaw / Katzeneugig. P. Ciemnomodry / száry / płowy. G. γλαυκός, χαροπός.

Cespes, itis, ein Rasen. P. Darń. G. θάμνος, λοχμή, βῶλος. *Cespititius*, von rasen gemacht. P. zdarnia vczyniony.

Cæspito, ich stosse mit den füssen an / ich strauchele. P. Potykam się / odtracam się / vstyrkam się.

Cæstus, us, ein Streitkolbe. P. Bukawa / Básalyk / Kiłoff / Czékan / Pałka. G. πυγμή.

Cæter, vel cæterus, a, um, ein ander P. Inny. G. ἕτερος. *Cæterum Adverb:* Aber. P. Ale. G. ἀτὰρ, δὲ πλὴν. *Cæteroquin*, sonst. P. bo inaczey. G. ἄλλως τε, εἰ δὲ μή.

Călămintha, Katzenkraut. P. Kotczá mietká. G. καλαμίνθη.

Călămistrum, ein Pfrim / damit man die Haar kraus macht. P. Iglicá do kráśiánia włosow. G. καλαμίς, κάλλυνθρον, κομμώτριον. *Calamistratus*, gekrauset / kraußhärig. P. kędźierzáwy.

Călămīta, aliàs Rubeta, ein laubfrosch. P. źielona żábá. G. καλαμίτη.

Cālāmĭtas, Jammer/angst/not. P. nedzá/ vćiſk/ lichota/mizerya. G. ἀκληρία, ἀκλήρωμα, ἀτυχία, δυστυχία, πάθος, πταῖσμα, συμφορά.

Cālāmĭtōsŭs, Mühselig. P. nedzny. G. δυστυχής, ἄθλιος, δυσάμμορος, πολυώδυνος, πολύμοχθος.

Călămus, ein Rohr/ein halm. P. Trzciná/ żdźbło. *Item*, ein Schreibfeder. P. pioro do piſánia. G. δόναξ, καλαμὴ, κάλαμος.

Calamarium, ein Schreibzeug. P. Kálámarz.

Călāntĭcă, ein Schleyer. *Pol.* podwiká rąbek. G. ταινία.

Călăthus, ein geflochtener korb. P. vplećiony koſz. G. κάλατος, τάλαρος.

Calcaneus, & um, eine Verſz am Fuſz. P. pietá. G. ἀστράγαλος, πτέρνα.

Calcar, ein Sporn. P. oſtrogá. G. ἐγκεντρὶς, κέντρον, μύωψ, πλῆκτρον. *Calcarius*, ein Sporer. P. Oſtrożnik.

Calceus calceamen, & calceamentum, ein Schuch. P. Trzewik/ bōt. G. ἐμβάς, ἤλιψ, ἴχνιον, κάλτιον, ὑπόδημα. *Calcearius*, ein ſchumacher. P. Szwiec. *Calceo*, ich lege ſchuch an. P. obuwam.

* *Comp: Excalceo, Diſcalcio*, ich ziehe die ſchuch aus. P. wyzuwam.

Calcĭtro, ich lecke/ oder ſchlahe mit den füſſen. P. wierzgam/ bije/ álbo depce nogámi. G. ἀπολακτίζω, ζυγομοχέω, πτερνίζω. *Calcito, onis*, ein ſchlahend Roſz. P. Koń ktōry bije. G. λακτιστής, πτερνιστής. *Calcitroſus*, was gern hinden ausſchlecht. P. ktōry rad wierzga/ nogámi bije.

Calco, as, ich trete mit füſſen. P. Depce/ ſtápie/ kopam. G. πατέω, στείβω, στιβάζω, στιβέω. *Comp: Conculco*, G. διαλακτίζω, καταπατέω, συμπατέω. *Proculco*, ich zertrete. P. podeptuie. G. ξυμπατέω, κολετρᾴω. *Inculco*, ich trucke ein. P. wdeptam. *Metaph*: ich lehre offt vnd fleiſsig. P. Czeſto przypominam/ pilnie náuczam. G. ἐπισκήπτω, παραμυθέω, παρεμβάλλω.

Calculus, ein Sandſtein. P. piaſzczyſty kámień *Item*, der ſtein/ (Kranckheit.) P. Kámień. *Item*, ein Rechenpfennig. P. Liczman. G. κροκάλη, κρόκαλος, λιθάριον, ψάφαξ, ψάφιγξ. *Calculator*, ein Rechenmeiſter. P. ráchmiſtrz. G. λογιστής. *Calculoſus*, Steinechtig. P. kámieniſty. *Item*, der den

Stein hat. P. ktōry má kámień. G. λιθώδης.

Caldarium, ein Kessel. P. Kociel.

Călēndæ, der erste tag eines jeglichen Monats. *Pol.* Pierwszy dzien káždego Miesiacá. G. Καλάνδαι, ἱερομηνία, νεομηνία.

Cælo, as, latinè Vaco, G. καλέω, καλῶ, *Intercalo, as*, ich setze zwischen ein. P. w pośrzodek w stáwiam.

Călĕo, es, ich bin warm. P. ćiepło mi. G. θέρομαι. *Calesco, cum compositis*, ich werde warm/ werme mich. P. Zágrzewam sie. G. θάλπομαι, θερμαίνομαι. *Calefacio*, ich werme. P. Zágrzewam. G. αἰθύσσω, ἀνωθάλπω, θερμαίνω, ὑποθερμαίνω. *Calefio*, ich werde warm. P. Zágrzewam sie. G. ἀλεαίνομαι. *Calidus*, Warm. P. ćiepły. G. ἀλεεινὸς, θερμὸς. *Caliditas*, werme/ hitze. P. ćiepłość/ goracość. G. ἀλεωρὰ, ἕλη, θέρμανσις, θερμασία.

Călĭga, Hosen. *Polon.* Nogawká/ Nogáwicá/ Obránie/ Portki. G. καλίγη, καλλίγα, σκελέα, σκέλεαι, σκελεαί. *Caligatus*, der hosen

hosen oder stiffeln an hat. P. w nogawki álbo w skorznie obuty. G. κρηπιδούμενος.

Căligo, inis, Finsternüß/ Dunckelheit. P. Cmá/ Ciemność/ chmura. G. ἀὴρ, ἀχλύς, γνόφος. *Caliginosus*, Finster/ Dunckel. P. ćiemny/ pochmurny. G. ἀϊδνός, λιφρός. *Caligo, as*, ich sehe nicht wol. P. Niedoyźrze/ Nie dobrze widze. G. ἀμβλυώττω.

Călix, ein Becher. *Pol.* Kubek/ Kielich/ Czászá. *Item*, Hülsen/ da der Sahmen innen ist. *Polon.* Czeszniá. G. κύλιξ, κόνδυ, ποτήριον, λαπαστὴ, σπονδεῖον.

Calleo, occalleo, ich erharte. P. Zátwardzam sie/ zákámieniam/ z boliwam/ z dretwiwam. *Metaphoricè*, ich kan gar wol. *Polon.* wiem/ vmiem/ rozumiem dobrze. G. ἀκριβῶς γινώσκω, ἐκμελετάω, ἐμπείρως ἔχω.

Callus, & Callum, ein harte dicke Haut von grosser arbeit. *Polonicè.* Otret/ twárda skōrá odroboty. G. κνέφαλον, πῶρος, πώρωμα, πώρωσις, τύλωμα.

Callo-

Callosus, voller schwellen vnd beulen. P. gruby twárdy. G. πωριαῖος, στυφρός, τυλώδης, τετυλωμένος.

Callidus, gescheid/ listig. P. Chytry. G. ἀλωπεκώδης, πανοῦργος, δολόφρων, δεινος, ἔντυχνος.
Calliditas, geschwindigkeit. P. Chytrość. G. δεινότης, δολοφροσύνη, πανουργία, σόφισμα.

Callis, ein getriebener weg. P. Tárta/ vbita drógá/ torowána drógá. G. πάτος, τρίβος.

Cālŏ, onis, ein Droßbub. Pol. Drab / Motłoch/ Cháłástrá/ Cháyduk Item, ein Holtzschuch. P. Trepká. G. ἄγοβος, σκευοφόρος, φορτηγὸς. Calapodium, idem.

Călumnia, ein schmach/ lesterung. P. potwarz. G. διαβολὴ, διαβολία, συκοφάντημα, συκοφαντία. Călumnior, ich schmehe/ lestere. P. potwarzam/ odnoßę/ fáłßywie oskarżam. G. διαβάλλω, συκοφαντέω, συκάζω, ὀφέλλω. Calumniator, ein Lesterer/ Verleumbder. Pol. Potwarcá. G. διάβολος, συκοφάντης, διχόμυθος. Calumniosus, lesterhafftig. Pol. potwarzliwy/ łżywy. G. συκοφαντικός.

Calvus, Kal. Pol. łysy. G. φαλακρός, ἀναφαλαντίας. Calveo, Calvesco, ich bin / werde kal. P. Jestem/ álbo ſstawawam się łysym. G. φαλακρόω. Calvo, as, Decalvo, ich mache kal. P. czynię łysym. G. καταφαλακρόω. Calvities, & Calvitium, eine glatze / ein Kalkopff. P. Łysiná. G. φάλακρα, φαλακρότης. Calva, Calvaria, der Hirnschal/ Hirnschedel. P. Czáßká w głowie. G. κόγχος, κράνιον.

Calx dupl. eine fersse. Pol. pietá. Item, das ende eines jeglichen dinges. P. koniec káżdey rzeczy. G. πτέρνα, σφυρόν, ταρσός.

Calx. fœmin: Kalck. P. Wapno. Calcarius, ein Kalckbrenner. P Wapiennik.

Cambio, ich wechsele. P. odmieniam. G. μεταλλάττομαι. Cambium, ein Wechsel. P. zámiáná.

Cămēlŭs, ein Kamelthier. P. Wielbłąd. Item, ein Anckerseil. P. Kerstak. G. ἀκάμαντος, κάμηλος. Camelinus, von Kamelen. P. Wielbłądzi/ Wielbłądowy. G. καμήλειος.

Cămĕra, ein Gewelb. P. ſklep. komorá. G. καμάρα. *Camero, &* *Concamero*, ich welbe. P. Záſklepiam. G. καμυρῶ. *Cameratus*, gewelbet. P. ſklepiſty. G. καμαρωτός.

Cămīnus, ein Schorſtein / Rauchloch / Ofen. P. Komin / Dymńicá / Piec. G. Ανθράκιον, βαῦος, κάμινος, ἰπνός, καπνοδόχη.

Campana, ein Glock. P. Dzwon. G. κώδων. *Campanula*, eine ſchelle. P. Zwonek.

Campus, ein Feld. P. polc. *Item*, ein ort da man ſich vbet im rennen / *&c.* P. mieyſce gońitwy / *&c.* G. ἀλωά, βῆσα, δάπεδον, νεός, πεδίον. *Campaſtris*, feldechtig. P. polny. G. πεδιαῖος, πεδινός.

Campeſtria plur: ein flach eben Feld. P. Rowńiná / Niżiná / Płońiná. *Item*, ein Niderkleit. P. gácie / femurały G. περιζώματα. *Campeſtratus*, der ein Niederkleid an hat. P. w gácie álbo w femmrały vbrány.

Cannacis, & Cannabum, hanff. P. konopie. G. κάνναβις. *Canabinus, & Canabaceus*, henffin. *Pol.* Konopny.

Cănālis, ein Kanel / Waſſerrinn / Renſtock. P. rynná / ryńſtok. G. δεξαμένη, συριγγοέμβολος, συρέμβολος.

Cancelli, Gattern / Geſchrenck. P. Kratá. G δρύφακτος, κάγκελλοι, δίκτυα. *Cancello, as*, ich vergattere. P. Kraty czyńie / kratámi obwodze. *Item*, ich leſche aus / durchſtreiche. P. wymázuie / wyſkrobuie. G. κιγκλίζω, μοχλεύω.

Cancer, ein Krebs. P. Rák. G. καρκῖνος.

Candela, ein Liecht. P. świecá. G. δαδίον, κηρός, λυχνίδιον, λυχνός. *Candelabrum*, ein Leuchter. P. świeczńik / Lichtarz. G. κηρεπήγιων, λυχνίον, λυχνία, λυχνεών.

Candeo, ich bin weiß. P. Jeſtem biały. *Item*, ich glůe. P. gorę / pałę ſię. G. λευκός, εἰμι. *Candeſco*, λευκαίνομαι. *Idem*, *Excandeſco*, ich werde glůend / entzůndet. *Polon.* zápalam ſię / rozgoryẃam ſię. *Metaph:* ich erzůrne mich faſt. P. rozgńiewywam ſię. G. ἐκπυρόομαι, θυμόομαι. *Excandeſcentia*, Jackzorn. P. ſrogi / ńieuchámowány gńiew. G. ἀκροχολία, θύμωσις, ὀξυθυμία.

Candico, ich bin weiß. P. iestem biały. G. ἀπολευκοῦμαι. *Candido, as, & Candĕfăcĭŏ*, ich weisse. P. Pobielam. G. λευκαίνω. *Candidatus*, weißbekleidet. P. w białe ßáty vbrány. *Metaph.* einer der vmb ein Ampt anhelt. P. ktory Vrząd iaki álbo Dostoieństwa zábiegáie. G. λευχείμων.

Candidus, weiß / Schneeweiß. P. Biały / iásny. G. λευκὸς, ἀργὸς, ἀμιχρὸς, διάλευκος: *Metaph.* from / auffrichtig. P. Dobry / ßczyry. G. ἁπλοῦς, ἄκακος, ἀφελὴς, εὐγνώμων. *Candor*, Weisse. P. Białość / iásność. *Metaph*: auffrichtigkeit. P. Dobroć / ßczyrość. *Candidè*, auffrichtig. P. ßczyrze. G. ἀκάκως, ἀφθόνως, εὐγνωμόνως.

Cando, *Verbum inusitatum. Comp. Accendo, Incendo, Succendo*, ich zünde an / oder verhetze. P. zápalam / zániecam / podußczam / podßczuwam. G. ἀνακαίω, ἅπτω, ἐκπυρόω, καίω, κείω. *Incendium*, ein Brant. P. Pogorzenie / pożog / pożar. G. ἔμπρησις, ἐμπυρισμὸς, πυρὸς θύψις.

Cānĕō, ich bin graw. P. Jestem śiwy. G. πωλίομαι, πολιὸς, γίνομαι, *Canesco*, ich werde graw. P. śiwieię. *Cani*, grawe haar. P. śiwe włosy. G. πολιαί. *Canus*, graw. P. śiwy / ßedziwy G. λευκανθής, λευκὸς, πολιοκρόταφος, πολιὸς, φορκὸς. *Canities*, grawe haar / das Alter. P. śiwość / ßedziwość. G. πολιὰ, πολιότης.

Canis, ein Hund. P. Pies. *Item*, ein Aug auff dem Würffel / ein Es. G κύων, σκυλάκιον, σκύλαξ, *Item*, der Hundsstern. *aliàs*, *Canicula*, P. Psia gwiazda. G. κυνίδιον. *unde Dies Caniculares*, die Hundestage. P. Psie dni. *Canis sagax*, ein Spürhund. P. Wyżeł / Ogár. *Caniculus, & Catellus*, ein Hündlein. P. Piesek / Szczenie. G. κυνάριον, σκυλάκιον. *Caninus*, Hündisch. Psi. G. κύνειος, κύνιος. *Canini dentes*, die forderften zeen. P. przednie zeby / kły.

Cănistrum, ein Korb. P. koß. G. κάναστρον, κάρταλλος, κώρυκος, ἀγγεῖον, σιτοφόρον. *Canistellum*, ein Körblein. P. Koßyk / Koßyczek.

Canna, ein Rohr. P. Trzćiná. G. λοτὸς φιλὶς, κάννα, κάλαμος. *Canneus*, röhrin. P. trzćiniány.

Căno, ich singe. P. śpiewam. G. ἀείδω, ἄδω, μωδέω, ὑδέω, ὑμνω, ὑμνέω, φωνέω. *Cantor*, ein Senger. P. Spiewak. G. ἀοιδός, μελωδός. *Cantus*, & *Cantio*, ein gesang. P. śpiewánie. G. ἄσμα, ἀοιδὴ, οἴμη, μέλος, μῦσα, ψαλμός, ὠδὴ. *Cantilena*, *Cantiuncula*, ein Lied. P. pieśń / piosnká / piosneczká. G. μελύδριον, μελισμάτιον. *Canorus*, hell / wollautend. P. głośny / brzymiacy.

* *Comp.* *Accino*, ich singe mit. P. przyśpiewywám. G. παραψάλλω, παρωδῶ. *Concino*, *idem*, G. συνάδω, συμφωνέω. *Concentus*, ein zusamen singen. P. záśpiewánie. G. ἁρμονία, συμφωνία. *Concentor*, ein Mitsinger. *Occino*, ich wiederbelle / lestere. P. odmruczam / odiaka / odpowiedam / złorzecze. G. ἀντάδω, ἐπάδω. *Præcino*, ich singe vor. P. Náprzod śpiewam / záczynam / śpiewáć. G. προάδω. *Præcentor*, ein Vorsinger. P. ktory intonuie / záczyná. *Recino*, vel *recanto*, ich wiederruffe. P. odwoływam. G. παλινωδέω, παλινωδία ἄδω. *Succino*, ich singe leise / mit halber stim. P. śrzednim álbo cienkim glosem śpiewam. G. ὑπάδω, ἐπῴδω.

Canto, *as*, ich singe offt vnnd viel / ich rühme / preise. P. Czesko śpiewam / chwale / wysławiám. G. μέλπω, ἀείδω. *Cantillo*, ich singe ein wenig. P. potroße śpiewam. *Decanto*, ich lobe / ruffe auß. P. wysławiam / wychwalam. G. ἀνυμνέω, ἀναγορεύω, καλάδω, περάδω, ἀναμέλπω. *Incanto*, ich bezaubere / beschwere. P. czáruie / záklinam. G. γοητεύω, ἐπάδω, κατάδω μαγγανεύω. *Incantatio*, *Incãtamentum*, beschwerung / bezauberung. P. czárowánie. G. ἄπασμα, γοητεία, μαγγανεία, γοήτευμα. *Incantator*, ein zauberer. P. czárownik. G. γόης, ἐπαοιδός. *Incantatrix* ein Zauberin. P. czarownica. *Recãto*, ich widruffe. P. odwoływam. G. παλινωδέω, παλινῳδίαν ἄδω.

Cantharis, ein grüner Kefer. P. kobylka zielona / krowká zielona. G. κανθαρίς.

Cantharis, ein Kandel. P. Konew. G. κάνθαρος,

Cantherius, ein Münch / verschnitten Roß / Walach. P. Wáłách / kōn wyrzezány. G. ἵππος, τομίας,

Canthus, i, eine schin am rade. P. Szyná. G. κανθός.

Căpĕr, ein verschnittener Bock. P. czyßczony Koziel. G. τράγος, χίμαρος, *Capra*, ein Geiß/Ziege. P. Kozá. G. αἶξ, μίκλη. *Caprarius*, ein Geißhirt. P. Koziarz/kozi pásterz G. αἰγοβότης, αἰγονόμος, *Caprile*, ein Ziegenstal. P. Koziarńia. G. αἰγονόμιον, αἰλών. *Caprinus*, Geissen. P. Kozi. G. αἰγεῖος. *Capella*, ein Zeckelgen. P. Kōzká G. αἰγίδιον, ἔριφος.

Căprĕă, ein Rehe. P. sárná. G. αἰγάγρειος, αἴγαγρος. *Capreolus*, ein Rehbock. P. Sarná sámiec. G. δορκάδιον. *Capricornus*, ein Steinbock. P. Kozorożec. G. αἰγόκερος.

Căpĕrō, as, ich runtzele die stirn/ sehe sawer aus. P. Zmarßczam sie/ kwásno pátrze. G. συστέλλω, τὴν ὄψιν.

Căpillus, Haupthar. P. włos. G. πλόκαμος, θρίξ. *Capillatus*, hāricht. *Pol.* włosáty. G. τριχωτός, *Capillamentum*, frembd/ oder angemacht haar. P. Cudze albo przypráwne włosy/ przyprawki. G. τρίχωμα.

Căpĭō, ich neme auff. P. ymuie/ bierze/ pōymuie/ chwytam. *Item*, ich begreiffe/ fasse. P. ogárńiam/ ośiegam. G. αἱρέω, ἁλόω, ἅλωμι, ἀπολαμβάνω, δέχομαι. *Capax*, weit begreiffig. *Pol.* Szyroki/ poietny/ ktōry poiać álbo ogárnać co może. G. δεκτικός, δεκνός. *Capacitas*, weite/ grősse. *Pol.* wielkość/ ßyrokość. G. χώρησις. *Capesso*, ich schicke mich zu nemen. P. gotuie sie ná co/ domagam sie czego. G. ἀντιλαμβάνομαι, ἐπιβάλλω, ἐφάπτομαι.

Capto, ich stelle nach/ jage nach. P. pilnuie/ z ńiewoliwam. G. ἐφίεμαι, θεραπεύω, θηράω, θηρεύω, αἱρέω. *Captura*, ein Fang. P. jećie/ poimáńie. G. ἄγρα, ἀγρεσία, ἄγρη.

Captivo, ich neme gefangen. P. poimam/ chwytam. *Captivus*, ein gefangener. P. poimáńiec/ ńiewolńik. G. αἰχμάλωτος, αἰχμόδετος, δατος. *Captivitas*, gefengnis. *Pol.* záprowadzenie w ńiewola/ ńiewola. G. ἐπαγωγὴ, ἅλωσις, αἰχμαλωσία.

Captio, ein betrug/ ein fang/ in worten. P. chytrość/ zdrádá/ sámołowká/ podeście. G. ἀπάτη, δόλος, λῆμμα, λῆψις, παραγωγὴ, περίλημμα.

Captiosus, arglistig. P. chytry/ támołowny. G. ἀπατηλὸς, δελερὸς, σοφιστικός.

* *Comp. Accipio*, ich neme an/ empfahe. P. Biorę/ przyimuię. G. ἀγινέω, ἄγω, ἀφάζω, λαμβάνω, δέχομαι, φέρομαι. *Acceptus*, angenem. P. wdźięczny/ przyiemny. G. ἀσμενὴς, δεκτὸς. *Acceptilatio*, eine Quitantz. P. kwit. G. ἀποχή. *Concipio*, ich begreiffe/empfahe. P. poymuię/ ogarniam. G. διαλαμβάνω, συναλαμβάνω, συλλαμβάνω. *Conceptio*, empfengnis. P. poczęcie. G. σύλληψις, κύημα, κύησις. *Decipio*, ich betriege. P. Zdradzam/ oszukiwam/ podchodzę. G. ἀπατάω, δολόω. *Deceptor*, ein Betrieger. P. Zdraycá/ oszust. G. ἀπατεὼν, σοφιστής. *Decipula*, eine sprenckel/ damit man Vogel fenget. P. śidełko/ powrzáśk ná ptaki. G. παγίς. *Excipio*, ich neme auß. P. Wyimuię. *Item*, ich empfahe/ empfange. P. przywitam. G. διαδέχομαι, ἐξαίρω, ἀξειρέω, ἐπιλαμβάνω. *Exceptio*, ein ausnemung. P. wyięćie. G. ἐκδοχὴ, ἐξαίρεσις. *Incipio*, ich fahe an. P. Poczynam. G. ἄρχομαι,

μαι, ἀπάρχομαι. *Inceptũ*, ein anfãg/ vorhaben. P. początek/ przedśięwźięcie. *Intercipio*, ich fange auff/oder neme vorhin. P. przeryWam/ przekażam/ podchwytawam. G. ὑπολαμβάνω, ἐγκαταλαμβάνω, ἐναπολαμβάνω. *Præcipio*, ich gebiete/ lehre. P. káżę/ przykázuię/ rozkázuię. G. προλαμβάνω, ἐντέλλομαι, παραγγέλλω, ἐπιστέλλω. *Præceptor*, ein Lehrer. P. Náuczyćiel/ Przykażyćiel. G. διδάσκαλος, ἐπιστάτης, καθηγητὴς, παιδευτής. *Præceptio*, *Præceptum*, eine Lehre/ oder Gebot. P. Náuká/ rośkazánie/ przykazánie. G. πρόλημμα, πρόληψις. *Percipio*, ich empfinde/ verneme. P. obaczam/ rozumiem/ czuię/ dostawam. G. ἀναλαμβάνω, γινώσκω, ἐκλαμβάνω, ὑποδέχομαι. *Recipio*, ich neme wider/ vberkomme wieder. P. Przyimuię k sobie/ dostawam záś. *Item*, ich verheische. P. obiecuię/ przyrzekam. G. ἀναδέχομαι, ὑποδέχομαι. *Receptus*, *us*, ein hindersich tretung. P. wracánie ná zad. G. ἀναχώρησις. *Receptaculum*, ein behaltnüß. P. Mieysce do chowánia czego. G. δεξαμένη,

νη, δεχεῖον, ὑποδοχεῖον, ἐκδοχεῖον. *Suſcipio*, ich neme auff. P. przyimuie / podeymuie ſie. *Item*, ich zeuge. P. płodze. G. ἀναδέχομαι, ἀναλαμβάνω, δέχομαι, συλλαμβάνω. *Suſceptor*, ein Pade. P. Kum / Krzeſny. G. ἀντιλήπτωρ, ἀνάδοχος.

Căpiſtrum, ein Halffter / maulkorb. P. vzdzienicá / kágániec. G. κημὸς, καπίστριον. *Capiſtro, as*, ich lege ein Halffter oder Maulkorb an. P. vzdzienice álbo kágániec wkładam. G κημόω.

Căprĭficus, ein Wilder Feygenbaum. P. leśná figa. G. ἐρίνεος.

Căprĭmŭlgŭs, ein Pfaff. P. Koziel. *avis nomen*. G. αἰγονόμος.

Căprōnæ, arum, die vorderen haar an der ſtirnen der Pferde. P. Grzywá przedſobna. G. προκόμιον.

Capſa, ein Kiſt / Trog. P. ſkrzyniá / kieſzeń. G. κάψα, κιβωτὸς, θύλαξ. *Capſula*, ein kiſtlein / ledlein. P. ſkrzyneczká / ſpidaſek / Száfká. G. κιβώτιον, θυλάκιον.

Căpŭlus, & um, ein heffte oder handhabe. P. Rekoieść / iedlcá / Fordyment. *Item*, ein Todtenbar. P. Máry. G. κάπη, λαβὴ, πρέκωπον.

Căpŭs, & Capo, ein Kapaun. P. Káplun. G. ἀλέκτρυων, ἐκτομίας.

Căpŭt, das Haupt. P. Głowá. *Item*, ein Capitel. P. Rozdział / Kápitułá. G. κεφαλὴ, κεφάλαιον, κεφαλαίωμα, φάλα. *Capitellum*, ein knopff. P. gałká. *Capitalis*, was des todes werth iſt. P. głowny / śmiertelny. G. θανατήφορος, θανατικὸς, κεφαλικὸς. *Capitatus, & Capitoſus*, ein Groskópffiger. P. ktory wielka głowe ma / Głowacz. G κεφαλώδης. *Capito, idem*, *Capitium* ein Hutt oder Kopp. P. Czapká / álbo Kápicá G. καλυμματῆς, κεφαλῆς. *Biceps*, zweykópffig P. o dwu głowách / dwugłowny. G. ἀμφίκρανος, δικέφαλος, ἀμφικέφαλος. *Triceps*, Dreykópffig. *Polon.* O Trzech głowách / Trzygłowny. G. τρικέφαλος, τρίκρανος.

Carbaſus, ſubtil Leinwat / daraus man Segel macht. P. ſubtelne płótno / z ktorego Zagle

czynia. G. δερμαλιά, ἄρμενος, λῖνον λεπτόν, λαῖφος.

Carbo, onis, ein geleschte kole. P. wagl. G. ἄνθραξ, θυμάλωψ. *Carbonarius*, ein Köler. P. weglarz.

Carbunculus, ein Carfunckel *Item*, der brenner an den Reben. P. Opłonienie wynnich máćic. G. ἀνθράκιον.

Carcer, ein Gefengnüs. Pol. ćiemnicá / więzienie / táras. G. δεσμωτήριον, κέραμος, φυλακή, κολαστήριον. *Carceres*, Schrancken / Spielplätze. P. Szránki do gonitw. G. ἀφετηρία, γραμμή.

Carcinoma, der Krebs (kranckheit.) P. Rák. G. καρκίνωμα.

Cardamum, Gartenkreß. P. Krokos. G. κάρδαμον.

Cardia, & Cardiaca, wehtag im hertzgrüblein. P. bolenie sercá. G. καρδία. *Cardiacus*, der solche wehtagen hat. P. ktorymá tákowe bolenie. G. καρδιακός.

Cardo, Thürangel. P. zawiásá. G. εἰρεθύρη, ὀρσοθύρα, θαιρός, στρόφιγξ, στροφεύς.

Carduus, Distel. P. Oset. G. ἄρπιξ, κάκτος. *Carduelis*, ein Distelfinck / Stiglitz. P. Sczygiel. G. θραπίς, θραυπίς, ἀκανθίς, ποικιλίς.

Cārēx, Schwertelkraut / Rietgraß. Pol. Rzezaczká / ziele ośćiste. G. δόναξ. *Carectum*, ein ort da solch Kraut wechst. P. Mieysce kedy tákowe ziele rośćie. G. δονακών.

Cărĕō, ich mangele / habe nicht. Pol. Niemam / Niedostáie mi. G. ἀπορέω, δέομαι, στερέομαι, στέρομαι, ὑστερέω. *Cassus*, leer / ledig. P. Czczy / prozny. *Incassum*, Vergeblich. P. prozno. G. μάψ, μαψιδίως, μάτην.

Cārica, dürre Feigen. P. suche Figi. G. ἰσχάς, φιβαλέη.

Cărĭes, faule / Wurmstiche. Pol. pleśń / wstechliná / prochniná. G. εὐρώς, σαπρία, σηπεδών, σαπρότης. *Cariosus*, faul / wurmstichig. P. Sprochniały / prochnisty / robáczywy. G. εὐρώδης, εὐρώεις.

Cărina, der Schiffboden / das raume oder hole im Schiff. Pol. Dno v łodzi. G. δρύοχος, ἐγκεράνεια, ἐντερόνη, στείρωμα. *Carino, as*, ich höle / oder hawe aus. P. wyćiosywam / wydłubuie. G. διαπάττω.

Carmen, ein Gedicht / Gesang. Pol. Pieśń / śpiewánie /

Wirße. *Item*, eine bezauberung. *Pol.* vezárowánie / czáry. G. ἄσμα, ἀοιδή, ἔπος, μέλος, μέτρον.

Carmino, as, ich kemme/hechle. P. czeße / czochrze. G. κτενίζω, ξαίνω.

Căro, Fleisch. *Polon.* Mieso/ ciáło. G. κρέας, σάρξ. *Carneus*, fleischen. P. miesny. G. σαρκώδης. *Carnosus*, Fleischhafftig/ fleischicht. P. miesisty. G. βαθύξυλος, κρεώδης, σαρκικός, πολύσαρκος. *Carnalis*, Fleischlich. P. Cielesny.

Carnifex, ein Hencker. P. Kát. G. ἄρχων, ἀνδράγχος, δήμιος, δημιοεργός, δημόκτνος. *Carnifico, & or*, ich peinige. *Polon.* Męczę / kátuię. G. χίζω, ἀνατέμνω. *Carnificina*, eine peinigung/ marter. P. męczenie / kátowánie. G. κολαστήριον.

Carpentum, ein Karn/ od' Wagen. P. kárá / kolasá. G. ὄχημα. *Carpentarius*, ein Wagener. Schärmacher. P. Stalmach/ Kolesnik. G. ἁμαξουργός.

Carpio, eine Karp. P. Kárp.

Carpo, ich neme oder breche ab. P. biorę / zbieram / odłámuię/ wrywam. *Item*, ich schelte. P. łáię / fukam. G. ἅπτομαι, διασύρω, δρέπω.

* *Comp: Decerpo*, ich breche ab. *Pol.* odlámuię / odbieram. G. ἀποδρέπω, ἀπολέγω. *Discerpo*, ich zerreisse. P. roztárgiwam / rozdrápywam / rozdzieram. G. ἀναρπάζω, διαρπάζω. *Excerpo*, ich klaube herauß. P. wybieram/ wyszczypuię. G. ἀποδρέπω, ἐκλέγομαι.

Carrus, Carrum, Carruca, ein Karn. P. Kárá. G. ἅμαξα, ἅρμα.

Cărota, ein Dattelkern. *Pol.* Daktylowy orzech.

Cartilago, ein Knorpelbein. P. Chrząstká. G. χόνδρος. *Cartilaginosus*, knorpelbeinicht *Pol.* Chrześcisty / chrzestowáty. G. χονδρότυπος.

Cărŭs, thewr/ wert. P. drogi/ kosztowny / miły. G. ἔντιμος, τίμιος, πολύτιμος. *Caritas*, thewrung. P. drogość. G. πολυτιμία.

Căryophillon; Negelein. P. Gozdzik.

Căsa, eine hütte/ kade/ bawerheußlein. P. Chyß / Chálupá. G. βύρσον, ἔπαυλις, καλύβη.

Cāsĕŭs, ein Käs. P. Ser/ gōmołká. G. τυρὸς, πηκτὴ.

Caßis, is, Mascul: ein Jäger-garn. *Pol.* śieć/ śiatká/ łápká. G. ἄρκυες, ἐνόδια.

Caßis, idis, fœm: ein Helm. P. Przyłbica/ßyßak. G. κόρυς, πήληξ, περικεφαλαία.

Caßita, ein Heubellerch. *Pol.* Dziurładká. G. κορυδαλὸς, κόρυδος.

Casso, as, ich mache vntüchtig/ kassire. P. Nißczę/ w niwecz obracam/ psuię. *Cassus*, leer/ ledig. P. Czczy/ prōżny.

Cāstănĕă, ein Kestenbaum/ oder Kesten. P. Káſtanowe drzewo/ álbo Káßtan. G. ἡ Διὸς βάλανος, κάστανον. *Castanetum*, ein Kestenwald. P. Káſtánowy lás. G. ὁ καστάνων.

Castrum, ein Burg/ Schloß/ Festung. P. Zamek/ Twirdza/ Grod. G. ἔρυμα, φρούριον. *Castellum*, ein Städtlein/ Flecken. P. Miásteczko. G. ἐπιτείχισμα.

Castra, orum, ein Läger/ Heerleger. P. Obōs. G. στρατόπεδος, παρεμβολὴ, αὐλις. *Castrensis*, Kriegisch. *Pol.* Woienny/ Zołnierski. *Item:* was zu einem Schloß/ oder Ampt gehöret. P. Grodzki/ zamkowy. *Castrametor*, ich schlage ein Läger auff. P. kłádę Obōz/ położę się obozem. G. αὐλίζομαι, τῷ στρατῷ, καταζεύγνυμι, καταστρατοπεδεύω.

Castigo, ich straffe. P. karzę/ káię. G. ἐπιπλήττω, κολάζω, μαστιγόω, παιδεύω, ἐπιτιμάω, ἐπανορθόω. *Castigatio*, eine straffe. P. kárá/ karánie/ nápominánie. G. ἐπανόρθωσις, ἐπίπληξις, παιδεία, φρένωσις.

Castor, ein Biber. P. Bobr. G. κάστωρ. *Castoreus*, von Bibern. P. Bobrowy. *Castoreum*, Bibergeil. *Pol.* Stroie bobrowe. *sic vocantur à Plinio testes Castorum.*

Castro, ich münche/ schneide aus. P. mniszę/ wáłászę/ kápłunię/ wyrzezywam/ kleśnię. G. ἀποκόπτω, τὰ γεννητικὰ, εὐνουχίζω, ἀνδροτομέω. *Castratio*, Verschneidung. *Polon.* Owáłászenie/ oczyścienie. G. εὐνουχισμὸς. *Castratus*, ein Verschnittener. P. Rzezániec/ wáłách G. ἐκτομίας, βάκηλος.

Castus, Keusch/ züchtig. P. czysty. G. ἁγιεύων- ἁγναῖος, καθαρὸς, σώφρων. *Castitas*, *Castimonia*,

monia, keuſchheit. P. czyſtość. G. ἁγνεία, ἁγνότης, καθαρότης.

* *Comp. Inceſtus, a, um*, Vnkeuſch / der ſein blut ſchendet. P. Nieczyſty / ktory z krewnemi nieczyſtość płodzi. G. αἰσχρουργός, ἀσελγής, βδελυρός, ἀνηκέστως *Inceſtus, us*, blutſchande. P. zákazána miłość / zgwałcenie krwie. G. ἐπιμιξία βδελυρά.

Caſula, ein Meßgewant. P. Ornat. G. σκηνίδιον, σκηνύδριον.

Cătăclyſmus, L, diluvium, ein Sündflut. P. Potok / zebránie. wylánie / przelánie / wod. G. κατακλυσμός.

Cătăphractus, ein Küriſſer. P. w cáły kirys vbrány. G. κατάφρακτος. *Cataphracta*, ein gantzer Harniſch. P. Cáła zupełna Zbroia.

Cătărrhacta, ein Schutzgatter. P. Zátámowánie / álbo kraty v bram Mieyſkich. *Item*, ein Wolckenbruch. P. gwałtowna woda. G. καταῤῥάκτης.

Cătārrhus, der Schnupffen. P. Ryma / Sápká G. κατάῤῥος.

Cătāſtă, ein ort / da man die Leibeigene Knechte verhafft / oder auch die gefangenen einlegt. P. Mieyſce ná ktorym niewolniki przedawano / Targowiſko niewolnikow / álbo kłoda / kedy złoczyńce wſadzáłá. *Item*, ein weber Rehm. P. Krosná. G. πύβαθρα.

Cătēnă, eine Kettin. P. łáńcuch / wrzeciadz. G. ἅλυσις, δεσμός, ὁρμαθός, σειρά, χαλάρα.

Cateno, Concateno, ich binde. P. łáncuchem zwiezuie. *Concatenatio*, ein zuſammen bindung. P. ſpaiánie.

Căthēdră, ein Seſſel / Predigſtul. P. Stolec / Kázálnicá. G. καθέδρα.

Cătervă, ein ſchar. P. gromádá / chuſiec. G. στίφος, σπεῖρα, ἴλη. *Catervatim*, heuffig. P. gromáda. G. ἀγεληδόν, ἰλαδόν.

Cătīnŭs, & um, ein Schlüſſel. P. Miſá / Krzynow. G. ζαλμάτιον, κηθάριον. *Catillus, & um*, ein Schlüſſelein. P. Miſeczká. G. τρυβλίδιον. *Catillo, onis*, ein Schlemmer. P. żárłok. G. ὀλιχνεύων.

Cătus, a, um, witzig / geſcheid. P. mądry / chytry. G. ἔμφρων, εὐλαβής, νουνεχής.

Cătŭs, i, ein Kater. P. Kot.

Cătŭlus, ein junges von eim jeglichen Thier. *Pol.* káždego zwierzęciá dźiecie / *propriè autem*, ein junger hund. P. ßczeńie. G. σκυλάκευμα, σκύλαξ.

Cătellus, *idem Catullio*, ich lauffe in der brunst. P. gże sie. G. σκυζάω.

Cauda, ein Schwantz. P. ogon. G. ἀλκαία, οὐρὰ, ὁλκός. *Caudatus*, der einen schwantz hat. P. ogonáty / ogońiásty. G. ὁλκηρής.

Caudex, der stam oder klotz an einem baum. P. pień. karcz. *Metaph:* ein grober vnbehöbelter Mensch. P. Prostak / Dubiel / Biernát. G. κορμός, στέλεχος, κρέμνον, φιτρός.

Căvĕă, ein grube / oder Vogelbaur. P. Doł / Dźiurá / podziemna / klatká. G. κύρτη, κυρτὶς, οἰκίσκος.

Căvĕō, ich vermeide / hüte mich. P. Strzge sie / chrońie sie / Wárvie sie *Item*, ich versichere / vorgewissere. *Polonicè.* vißczam / vpewńiam / vbespieczam. *Græcè.* διευλαβέομαι, εὐλαβέομαι, ἐξαλύσσω, ἐξίσταμαι. *Cautio*, eine fürsehung / versicherung. P. vls czeńie / wpewńienie / zápis / oprawá / kluczká. G. εὐλάβεια, προφυλακή.

Cautela, *idem.*

Cautus, Vorsichtig. P. Opátrzny / Ostrożny / Báczny. G. ἀσφαλὴς, ἐχέφρων, ἐχέμυθος, εὐλαβὴς φρόνιμος.

* *Comp. Incautus*, Vnvorsichtig. P. Nieopátrzny / ńiebáczny / ńieostrożny. G. ἀνευλαβής, ἀφύλακτος, ἀπρόβολος. *Præcaveo*, ich komme vor / ich hüte mich wol. P. wystrzegam sie / przed tym vpatruie. G. προφυλάττομαι.

Căvillă, *& um*, ein Spotwort / Gespöt. P. Szyderstwo / Násmiewisko. G. σκῶμμα, σκωμμάτιον. *Cavillor*, ich verlache / verspotte. P. naśmiewam sie / ßydze. G. ἐπικερτομέω, σκώπτω, θώπτω, προσκώπτω, διασκύρω. *Cavillator*, ein Spotvogel. P. Szyderz / Náśmiewcá / Oßust. G. εἴρων, κόβαλος, μῶκος, σκώπτης, σκωπτικός.

Caula, ein Schaffstall. P. owczarńiá. G. ἐπαυλὰς, ἔπαυλις.

Caulis, ein Krautstengel/ Kolstrungk. P. Głab. G. καυλός.

Căvŏ, ich höle/ grabe aus. P. wydrażam/ ryie/ wydłubuie. *Caverna*, eine Höle. *Polon.* Jáma/ Jáſkinia. G. ἄνθρον, κοίλωμα. *Cavernoſus*, löcherig/ hol. P. Jáſkiniáſty/ ſprōchniáły/ rzadki. G. ἀντρώδης. *Cavus*, hol. *Pol.* Czćy/ prōżny/ wydrożony. G. ἀγαλέος, κοῖλος.

* *Comp:* *Concăvus*, hole. *Polon.* prōżny/ wydrożony. G. ἀγαύλος, γύαλος, ἔγκοιλος. *Concavitas*, höle/ krümme. P. prożność/ wydrożenie. G. βῆσσα, κοίλωμα. *Excavo*, ich höle auß. P. wydrażam/ ryie/ wydłubuie. G. ἐκκοιλόω.

Caupo, ein Wirt/ Krüger. *Pol.* Káczmarz/ Szynkarz. G. κάπηλος, οἰνοπώλης, πανδοχεὺς, ξενοδόχος. *Caupona*, ein Wirtshaus/ Krug. P. Kárczmá. G. καπηλεῖον, οἰνοπώλιον, συνοικία. *Cauponarius*, was zum Krug gehört P. kárczemny. G. δράξων, καπηλικός. *Cauponor*, ich ſchencke. P. ßynkuie/ káczmárſtwem ſie báwie. G. καπηλεύω.

Cauſa, ein Vrſach. P. przyczyná. *Item*, ein Rechtshandel. P Práwo/ Spōr/ Spráwá. G αἰτία, αἴτιον, ἀφορμὴ, λαβὴ, πρᾶγμα. *Cauſidicus*, ein Vorſprach. P. Prokurátor/ Rzecznik/ ßczekarz. G. δικαιολόγος, ῥήτωρ. *Cauſor*, ich entſchüldige mich/ zeige vrſach an. P. wymawiam ſie/ przyczyne dáie znáć. G. προφασίζομαι.

Cauſia, ein Schathut. *Polon.* káńiáſta czapká/ ſłomianká. G. καυσία.

Cauterium, ein Breneiſen/ Zeicheiſen. P. Piatno/ żelazo ktōrym pryſkuią. G. καυτήριον. *Cauteriatus*, was ein brandtmal hat. P. piatnowány/ przypalony/ Cechowány/ pryſkowány. G. κεκαυτηριασμένος.

Cautes, ein roher Fels oder ſtock. P. ſkáłá/ opoká/ pień. G. ἀπορρὼξ, πέτρα, πέτρος, ῥαχία.

C E.

Cēdŏ, ceſſi, ich weiche. P. vſtepuie/ dawam mieyſce. G. ἀναχάζω, ἀνθυπείκω, ἐκχωρέω, εἴκω, ἐνδίδωμι.

Cedò, Imparat: vel Adverb: sag her/ gib her. P. podayſám/ vkaz. G. ἔπεμοι, φέρε δή. *Ceſſio*, eine weichung. P. vſtąpienie. *Item*, ein abtretung von einer ſachen/ oder Gůtern. P. Spuſzczenie práwá/ álbo máietnośći.

* *Comp. Accedo*, ich tret herzu. P. Przyſtępuię. G. ἀφικνέομαι, ἐντυγχάνω, ἐπέρχομαι, ἐπιδημέω. *Acceſsio, & Acceſſus*, ein vermehrung/ oder zutrit. *Pol.* przydátek/ álbo przyſtęp. G. ἐπιδοχὴ, πρόσθεσις. *Acceſſus, a, um*, da man zukommen kan. P. Doſtępny/ doſtąpiony. G. ἔμβολὴ, πρόσοδος. *Inacceſſus*, da man nicht zugehen kan. P. Niedoſtępny/ niedoſtąpiony. *Antecedo*, ich gehe vor/ vbertreffe. P. vprzedzam/ przewyżſzam. G. προέρχομαι, προπορεύομαι. *Anteceſſor*, ein Vorgenger. P. Przodek/ vprzedźićiel. G. προηγητής, πρόδρομος. *Abſcedo*, ich gehe hinweg. P. odſtępuię G. ἀποστρέφω, ἀφίσταμαι. *Abſceſsio, & Abſceſſus*, ein abweichung. P. odſtąpienie. G. ἀπόστημα, ἀπόστασις. *Item, Abſceſſus*, ein geſchwår.

P. wrzōd/ wrzedźienicá. *Concedo*, ich gebe nach/ gebe zu. P. Dopuſzczam/ dozwalam. *Item*, ich weich auff eine ſeiten. P. vſtępuię. G. ἀνθομολογέομαι, δίδωμι, ἐπιτρέπω, μεθίημι. *Decedo*, ich weiche ab/ ſterbe. P. odſtępuię/ odchodzę/ vmieram. G. ἀποχωρέω, ἐξανίσταμαι, ἀποβαίνω, ἐκχωρέω. *Diſcedo*, ich ſchneide ab/ ziehe hinweg. P. odchodzę/ odieżdżam. G. ἀπέρχομαι, ἄπειμι, ἀπαίρω, ἀποχορέω, οἴχομαι. *Diſceſſus, us*, ein abſcheid. P. odeśćie/ odſtánie/ odiechánie/ odiázd G. ἀνάζευξις, ἀναχώρησις, ἀποχώρησις, ὑποχώρησις. *Incedo*, ich tret herein. P. chodzę/ poſtępuię. G. βαίνω, ἐμβαίνω, ἐπιβαίνω, διαβαίνω, στείχω. *Inceſſo, is*, ich reitze an/ bewege. P. poduſzczam/ podſzczuwam. G. βάλλω, εἰσβάλλω, ἰάπτω. *Inceſſus, us*, ein prechtiger einhergang. P. Chōd/ chodzenie. G. βάδισμα, βάδισις, πορεία. *Intercedo*, ich tret dazwiſchen/ thu ein Vorbit. P. przyczyniam ſię/ iednam / záſtępuię. G. ἀντιπίπτω, ἀνθίσταμαι. *Interceſsio*, ein Vorbitt. P. przyczyná. G. διωπορεία, ἔνστασις. *Interceſſor*, ein

Mittler/ Vorbitter. P. Przyczyńcá. G. διαπρεσβευόμενος, ἐντεύτης. *Præcedo*, ich gehe vor. *Pol.* vprzedzam. G. προάγω, προβαίνω, προέρχομαι. *Procedo*, ich gehe fort/ ich gelinge. P. postepuię/ ßczęśliwie się powodzę. G. ἐκπορεύομαι, προβαίνω *Recedo*, ich weiche hindersich. P. vstepuię/ odstepuię názad. G. ἀναχωρέω, ἀποχωρέω *Recessus*, *us*, ein abgelegener ort. P. odległe mieysce/ vchod/ pokoy. G. ἀναχώρησις, ὑπαναχώρησις. *Secedo*, ich gehe auff eine seiten. P. vstepuię ná strone. G. ἀναχωρέω, ἀφίσταμαι, μεθίσταμαι. *Succedo*, ich tret vnter. P. vstepuię *Item*, ich komm an eines andern stelle. *Polon.* nástawam pokim/ wchodzę ná inßego mieysce. *Item*, ich gerate. P. zdárzę się/ ßczęśliwie się powodzę. G. ἀποδέχομαι, ἐπιγίνομαι, ἐπιλαμβάνω, ὑποδέχομαι, ὑποδύομαι. *Successio*, eine Nachfolgung. P. sukcesya. P. διάδεξις, διαδοχή, καταβολή. *Successus*, *us*, ein gelingung/ gut oder böse. P. ßczęście/ fortuná/ bądź dobra/ bądź zła. G. εὐτυχία, εὐτύχημα. *Successor*, ein Nachkümling.

ling. P. Potomek/ Namiestnik. G. διαδεξάμενος, διάδοχος.

Cesso, *as*, ich höre auff/ seume mich. P. przestawam/ zániechywam/ przestaię. G. ἀργέω, καμβαίνω, παύομαι. *Cessatio*, ein auffhörung/ seumung. P. przestánie. G. ἀργία, ὀκνηρία, ῥαθυμία. *Cessator*, ein nachlessiger. P. Zámießkawácz/ leniwiec/ niedbálec.

Cĕdrŭs, ein Cederbaum. P. Cedrowe drzewo. G. κέδρος. *Cedrinus*, ein Cedern holtz. P. Cedrowy. G. κέδρινος.

Cĕlĕbĕr, & *celebris*, berümpt. P. Zacny/ sławny/ záwołány/ známienity/ chwalebny. G. ἀγάπητος, ἐπίδοξος, ὀνομαστός, πάνδημος, ἐνδόκιμος. *Celebro*, ich rühme/ preise/ begehe. P. wychwalam/ wysławiam/ obchodzę/ święcę. G. ἀνάγω, δοξάζω, ὑμνέω.

Cĕlĕr, & *celeris*, Schnell. P. prętki. G. ἄιδριππος, αἰψηρός, ταχινός, ὀξύς, ἀποπτερος. *Celeritas*, geschwindigkeit. P. prętkość. G. ὀξύτης, ὠκύτης, τὸ τάχος, ταχύτης. *Celero*, & *Accelero*, ich eile.

eile. P. Pośpießam / kwápie sie. G. ἐγκονέω, ταχύνω, κατασπεύδω. *Celeriter*, eilends / geschwinde. P. Prętko / rychło / ochotnie / wskok. G. ταχέως, ὠκέως, ὦκα.

Celō, as, ich verberge / verhäle. P. táie / kryie / zákrywam. G. ἀποκρύπτω, κρύπτω, λανθάνω, καλύπτω.

Cella, ein Kammer / Keller. P. Komorá / piwnicá. G. ταμιεῖον, *Cellarium, idem*, G. ταμεῖον.

Cello, verbum inusitat, Comp: Antecello. G. προέχω, ὑπερέχω, διαφέρω. *Præcello, Excello*, ich vbertreffe. P. przewyższam. G. διαφέρω, ἐξέχω, μετατρέπω, περιέχω. *Excellens*, fürtrefflich. *Pol.* známienity / zacny. G. ἐξέχων, ἔξοχος. *Præcello*, ich schlage / treibe. P. vderzam / popędzam / przestráßam. G. καταπλήττω.

Cēlox, ein Jagschiff. *Polon.* czołn. G. κέλης, κελήτιον.

Celsus, hoch. P. wysoki. G. ὑψηλὸς, μετέωρος. *Excelsus, idem*, *Celsitudo*, hoheit. P. wysokość.

Censeo, ich achte / schetze. P. mniemam / ßácuie. G. ἀξιόω, διαγράφω, κρίνω, δοκέω, νομίζω. *Censor*, ein Schetzer. P. Szácownik. G. τιμητίας, ἐξεταστής. *Censura*, Schetzmeisterey. P. vrząd ßácownicży. *Item*, ein einsehen / verbesserung P. wzgląd ná prawá. G. δοκιμασία, τιμητεία.

Census, us, schatzung / stewer. P. Czynß / ßácunek. G. ἀπογραφὴ, εἰσφορὰ, ὁ οἶκος, τίμημα, τίμησις.
* *Comp: Accenseo*, ich zele herzu / rechne dazu. P. przyliczam. *Percenseo*, G. καταλέγω, ἐπεξέρχομαι. *Recenseo*, ich durchschawe / erzele. P. przeglądam / wyliczam / popisuie. G. ἀνακρίνω, ἐξαριθμέω, ἐξετάζω, καταλογίζομαι. *Succenseo*, ich zürne. *Pol.* gniewam sie.

Cento, ein schlecht kleid / von mancherley stücken zusammen gesetzt. P. żebraczy płaßcz z rozmáitych płátow vßyty / koc / guniá. G. κέντρων, ἐπίσαγμα, σύρραμμα.

Centrum, der mittelste Punct an einem jeden runden ding. P. śrzedni punkt wkáżdej okrągłey rzeczy. G. κέντρον.

Centum, Hundert. P. Sto. G. ἑκατόν. *Centies*, Hundertmal. P. stokroć /

P. stokroć/ sto rázow. G. ἑκατοντάκις. *Centesimus*, der hunderste. P. setny. G. ἑκατοστός. *Centenarius*, was Hundert in sich helt/ ein Centner. P. Co Sto w sobie zamyka/ Cetnar. G. ἑκατοντάς. *Centeni*, je Hundert/ vnd Hundert. P. Setni. *Centuplus*, & *centuplex*, Hundertfeltig. P. stokrotny. G. ἑκατονταπλασίων. *Centurio*, ein Hauptman vber Hundert. P. Rotmistrz náde Stem/ Setnik. G. ἑκατοντάρχης, ἑκατόνταρχος, ταξιάρχης. *Centuria*, ein Rott von Hundert Knechten. P. Rotá po Stu żołnierzów/ Sto Koni/ Sto piechoty. G. ἑκατοστεία, τάξις. *unde*, *Centurio*, *as*, ich theile ab je hundert in einen hauffen. P. Roty po Stu y po Stu dzielę / Roty Setne czynię. G. καταγράφω, κατατάττω, κατανέμω. *Et Succenturio*, ich mache die zal der Hundert wieder voll. *Pol.* Nápełniam liczbę Sto Knechtów. G. ἐπιλαγχάνω, ἀντικαθίστημι. *Succenturiatus*, den man zu solcher erfüllung gebraucht. *Pol.* ktorego do tákowego nápełnienia vżywáią. G. ὑποταχθεὶς, ἀντικαταστάς. *Cen-*

turia-

turiatim, je Hundert vnd Hundert. P. Po Stu á po Stu / Setno. G. κατὰ τάξεις, κατ᾽ ἑκάστην ἑκατοντάδα.

* *Comp*: *Ducenti*, *æ*, *a*, zwey hundert. P. Dwieśćie. G. Διακόσιοι. *Trecenti*, Drey Hundert. P. Trzy Stá. G. τριακόσιοι. *Quadringenti*, Vier Hundert. *Pol.* Cztery Stá. G. τετρακόσιοι. *Quingenti*, Fünff Hundert. P. Pięć Set. G. πεντακόσιοι. *Sexcenti*, Sechs hundert. P. Sześć Set. *Septingenti*, Sieben Hundert. P. Siedm Set. *Octingenti*, Acht hundert. P. Ośm set. *Nongenti*, Neun hundert. *Pol.* Dziewięć Set.

Centauria, *sive Centaurion*, Tausent Gülden kraut. P. Centurya. G. κενταύρειον.

Centinodia, Wegtrit. P. spórysz.

Centipeda, ein Graßwurm mit viel Füssen. P. Stonóg. G. ἑκατόμπους.

Cēpă, & *Cepe*, Zwibeln. P. Cebulá. G. κρόμμυον.

Cĕphălēă, Hauptwehe. *Pol.* Bolenie Głowy. G. κεφαλαία.

Cera,

Cēră, Wachs. P. Wosk. G. κηρὸς. *Cereus, adiect.* wechsin P. woskowy. G. κήρινος. *Cērĕŭs, Subst:* ein Wachsliecht. P. swiecá woskowa. G. κηρὸς, τὸ κήριον. *Cērŏ, as, & Incero,* ich wichse/ schmiere mit Wachs. P. v woszczam/ woskuie. G. κηρόω.

Cĕrăsum, eine Kirsche. *Pol.* Wiśńiá. G. κεράσιον. *Cerasus*, ein Kirschen baum. P. Wiśniowe drzewo/ Wiśńiá. G. ἡ κερασόν.

Cercopithecus, ein Meerkatz. P. Kot morski. G. κερκοπίθηκος.

Cerdo, ein jeglicher Handwercksman. P. káżdy rzemieśńik. G. βάναυσος.

Cĕrĕbrum, das Gehirn. *Pol.* Mózg. G. ἀκαρὸς, ἐγκέφαλος, ἔγκαρ, ἔγκαρος, ἴγκρος. *Cerebrosus*, hirnwütig/ eigensinnig. P. Mozgowiec/ zuchwáły/ swowolny. G. παράλογος.

Cerno, ich sehe. P. widzę/ baczę/ pátrzę. G. βλέπω. *Cernuus*, gebücket. P. schylony/ zgárbiony. G. ἐπικυκυφώς.

* *Comp. Decerno*: ich beschlisse. P. osadzam/ vstáwiam. *Item*: ich streite. P. potykam się/ czyńię. G. αἱρέομαι, ἀναγινώσκω, βούλομαι, κυρόω, κρίνω, φράζομαι. *Decretum*, ein Decret/ beschluß. *Pol.* Dekret / vstáwá / przykazańie / osadzenie. G. τὸ ἐγνωσμένον, τὸ δεδογμένον, δόγμα, ὑπόθεσις. *Discerno*, ich vnterscheide. *Polon.* rozdzielam / rozsadzam. G. ἀνακρίνω, γινώσκω, διαλέγω, διαστέλλω. *Discretus*, zerteilet. *Pol.* rozdzielony. *Item*, Klug/ Verstendig. P. mądry/ rostropny. G κεκριμένος. *Excerno*, ich gehe zu stul / fege aus. *Pol.* wyczyściam / sram. G. ἀποκριθύνω, ἐκκρίνομαι. *Excrementum*, dreck/ wüst. P. gówno / ńieczystość. G. λῦμα, ἀπόλυμα, ἐκχώρημα, περίπτωμα. *Incerno*, ich siebe/ leutere/ beutele. P. cedzę/ pytluię / podsiewam. G. ἀποκριθύνω, διακρίνω. *Incerniculum*, ein Peutel/ Sieb. P. Pytel/ Rzeszoto/ śito. G. διαττος. *Secerno*, ich sondere ab. P. wyłączam. G. ἀποκρίνω, διακρίνω, ἀφορίζω, χωρίζω. *Secretus*, abgesondert/ heimlich. P. wyłączony/ táiemny. G. ἀπόῤῥητος, ἀπόκρυφος, ἀνακεχωρηκώς. *Secretum*, ein Geheimnis. P. táiemńicá. *Secretò*, heim-

tò, heimlich. P. taiemnie/ potáiemnie/ po cichu/ skryto/ skrycie. G. κατ' ἰδίαν, ἰδία, κρύφα, ἀποῤῥήτως.

Certo, ich kempffe/ streite/ wette. P. Bije sie skiem/ zákładam sie. G. ἀγωνίζομαι, ἀγωνίζω, ἀθλέω, παλαίω, φιλονεικῶ. *Certamen*, ein Streit/ Kampff. P. Bitwá/ zwádá/ walká/ boy/ spór/ woyná. G. ἀγωνία, ἀγὼν, ἆθλος. *Certatim*, kampffweiß. P. Jeden drugiego vprzedzáiac. G. ἀγωνιστικῶς.

* *Comp. Concerto, Decerto*, ich kempffe/ streite/ ringe mit einem. P. biedze sie/ zá páśy chodze/ kosztuie sie/ spieram sie skim. G. ἀντιποιέομαι, συμπολεμίζω, συναγωνίζομαι. *Concertatio*, ein Hader/ zanck. P. poswarek/ swar. G. ἀγωνισμὸς.

Certus, gewiß. P. pewny. G ἀκριβὴς, βέβαιος, δῆλος, ῥητὸς. *Certitudo*, gewißheit. P. pewność. G. πληροφορία. *Certè, & Certò*, gewislich. P. pewnie/ owszeki/ záprawde. G. ἀληθῶς, ἀκριβῶς.

Cervus, ein Hirsch. P. Jeleń. G. ἔλαφος, ἐλλός. *Cerva*, ein Hin. P. Jeleńicá. G. ἡ ἔλαφος, κεμ-

κέμφας. *Cervinus*, Hirschen. P. Jeleńiowy. G. ἐλάφειος.

Cervisia, vel Cerevisia, Bier. P. Piwo. G. ζῦθος. *Cerevisia secundaria*, Dünbier. P. Cienkuß. *Cervix*, das genicke. P. Kregi. Szyiá/ Tył/ Kárk. *Cervicosus*, hartneckig. P. Twárdoustny/ ocietáły/ krnabrny/ niepowolny. *Cervical, & Cervicale*, ein Häuptküssen. P. Podußká/ wezgłowie. G. προσκεφάλαιον.

Cerussa, Bleyweis. P. Bleywás. G. ψιμμύθιον. *Cerussatus*, mit Bleyweis angestrichen. *Pol.* Bleywásem námázány. G. ἐντετριμμένος ψιμμυθίῳ.

Cesses, vide Cæspes, G. θάμνος, λοχμὴ, βῶλος, βῶλαξ, ἐκχύρωμα.

Cestrum, ein Streithammer. faustkolben. P. Czekań/ Bukáwá/ Kiłof/ Buzdygan. G. κέστρον.

Cestus, i, ein Gürtel der Liebe/ damit der Breutegam seine Braut vmbgürtet. P. Pás álbo vpominek miłości/ ktorym Oblubieniec sobie poślubiona opásał. *Inde, Incestus, us*, ein Blutschande. P. zgwałcenie krwie. G. ὀπιμιξία βδελυρά,

ἀνήκεστος. *Cesticillus*, ein hauptring/ darauff man etwas tregt. P. Obraczka do noßenia czego kolwiek ná głowie.

Cētŭs, i, & Cētĕ, ein Walfisch. P. Sum/ Wieloryb. G. κῆτος. *Cetarius*, der grosse fisch verkauffet. P. ktory wielkie ryby przedáwa. G. κητώδης, κητῶος, κήσειος.

Ceu, Adverb. gleich als. P. iáko / właśnie/ iákoby. G. οἷον, οἱονεί.

C H.

Chalcographus, ein Buchdrücker. P. Drukarz. G. χαλκόγραφος. *Chalcographia*, die Buchdrucker kunst. P. Drukárstwo. G. χαλκογραφία. *Chalcographion*, eine Druckerey / Buchdrucker Werckstat. P. Drukárnia. G. χαλκογραφεῖον.

Chălybs, Stahl. P. Stal.

Chamæmelum, vel Chamæmillum, Camillen. P. Rumien. G. χαμαίμηλον.

Chăos, die erste materien der Welt/ da nemlich Himmel vnd Erden/ vnd alle vier Elementen in einem hauffen gelegen/ daraus Gott darnach die Welt gemacht. (*ut fabulantur Poëtæ,*) P. Pierwßa materya świátá/ kiedy Niebo / Ziemiá / y wßytkie żywioly ná iedney kupie leżáły / z ktorey Pan Bog potym świát sporzadził / (iáko Poetowie báia /) przepáść. G. χάος.

Chărāctĕr, ein kenzeichen. P. znák/ Cecha / Piatno. G. χαρακτήρ.

Charta, Papier. P. Pápir. G. χάρτον. *Chartæ lusoriæ*, Kartenspiel. P. igierne kárty. *Chartaceus*, Papieren. P. papierny/ Pápierowy.

Chārŭs, lieb/ wert. P. miły/ wdzięczny / przyiemny. G. ἀγαπητὸς, κεχαριτωμένος, ποθεινός, τίμιος, φίλος, προσφιλής.

Chārĭtas, Gunst/ Liebe. P. łáská/ miłość.

Chasma, atis, ein klufft/ oder spaltung der Erden. P. wielkie rozstępienie ziemie. G. χάσμα.

Chēlæ, Krebs oder Scorpionen scheren. P. oßkrzele/ nogi/ álbo nożyce v Rákow y Niedźwiadkow. *Item*, ein Eißwehr. P. Izbica. G χηλαί.

Cheleuma, atis, ein Schusterdrat. P. Drátwá. G. χήλευμα.

Chĕlĭdonium, Schellenkraut/ oder Schwalbenkraut. P. Jáskolcze ziele G. χελιδόνιον.

Chĕlōnium, ein schale einer Schiltkröten/ oder das Schneckenheußlein. P. skorupá/ żōłwiowa. G. χελώνιον.

Chĕlys, ein Schnecke. P. żōłw. *Item*, ein Laute. P. Lutnia. G. χέλυς. *Chelius*, ein Lautenschleger. P. Lutnistá.

Chĭliārchŭs, ein Hauptman vber tausent. P. Chetman nád tyśiacem żołnierzōw. G. χιλίαρχος. *Chilias*, ein zahl die tausent in sich helt. P. lidzbá tyśiac w sobie zámykáiąca.

Chyrăgra, das Zipperlein an den Henden. P. łománie w reku. G. χειράγρα.

Chyrŏgrăphum, ein Handschrifft. P. Cyrograph. G. χειρόγραφον.

Chīrŏmāntia, Weissagung aus den Henden. P. wieżdżbá álbo prachtykowánie z reku. G. χειρομαντία.

Chīrŏthēcă, ein Handschuch. P. rekáwicá. G. χειροθήκη.

Chīrūrgŭs, ein Wundartzt. P. Cyrulik. G. χειρουργος.

Chlămys, ein Reitrock. *Pol.* podrōżna száta / Kopieniak/ Oponcza. G. λαῖφος, λώψ, χλαμύς.

Chorda, eine seyten. P. strōna. G. χορδή.

Chŏrŭs, ein Versamblung/ der spieler/ senger. *&c.* P.Zeście/ álbo zgromádzenie graczow/ śpiewákōw. *&c.* G. χοροτυπία, χορὸς, χοροστασία. *Chorea*, ein Dantz. P. Tániec. G. χορεία. *Choraules*, ein Spielman. P. Gracz ktōry do tániec grá. G. χοραύλης. *Choragus*, ein Tantzmeister/ Vordentzer P. Przełożony nád táńcem/ álbo ktōry w przody táńcuie/ álbo Rey wodzi. G. χορηγὸς.

Christus, L. Vnctus, ein Gesalbter. P. Pomázániec. G. χριστὸς. *Chrisma*, Salbung/ oder Oel. P. Krzyżmo. G. χρῖσμα.

Chrysŏmēla, ein Pomerantz. P. Pomoráńcza. G. χρυσόμηλα.

C I.

Cĭbŭs, Speise. P. Pokarm/ karmia / potráwá/ strawá. G. βρῶσις, βρῶμα, τροφὴ, ἔδωρ, ἔδεσμα,

κόλον. *Cĭbārĭŭs*, zur speise gehörig. P. potrawny. G. αὐτόπυρ☉. *Cĭbārĭŭm*, Speißkammer. P. śpiżarnia. G. ἐπισιτισμὸς, ὀψωνιασμὸς, σιτερέσιον. *Cibo, as,* ich speise. P. karmię.

Cĭcādă, ein Hewschreck. P. skoczek/ konik. G. τέττιξ, ἑρπολλίς.

Cĭcātrīx, eine Narbe. P. Blizná. G. ἐπέλωσις, μώλωψ. *Cicatricosus*, Narbicht. P. Bliznistý/ peken/ blizn/ ßramowáty. G. ὀυλώδης.

Cĭcĕr, Kichern. P. Ciecierká/ *vel* Cieciorká. G. ἐρέβινθ☉. *Cicerauła*, Heidenkorn/ Buchweitzen. P. Tátarká.

Cĭchŏreum, Wegwart. P. podrożnik. G. κιχώριον.

Cicindela, aliàs Nitedula, eine liechtmuk die des Nachts leucht. P. świetna muchá/ ktora w nocy świecy. G. κυσολαμπὶς, λαμπυρὶς, πυριλαμπὶς.

Cĭcōnia, ein Storch/ Adepar. P. Bocion. G. πέλαργ☉.

Cĭcūr, zam. P. okłaskány/ łáskawy/ swoyski/ vnoßony. G. ἤθας, πρᾶ☉, συνανθρωπίζων, κτίλ☉, τιχασὸς. *Cicro, as,* ich zäme. P. ogłáskam/ vnoßę/ łáská-

wym

wym czynię. G. τιθασεύω.

Cĭcūtă, Scherling/ witscherling. P. Swinia weß. G. κώνειον.

Cĭeo, es, ere, ich bewege. *Pol.* porußam. G. σαίνω. *Citus, a, um,* schnel. P. prętki/ ochotny/ pośpießny. G. φερόμεν☉, ὠκὺς, ταχὺς, ὀξὺς. *Cito*, bald. P. wnet/ wskok/ prętko. G. ἐνολίγῳ, ταχέως, ὀθως. *Cito, as, frequentativum,* ich beruffe/lade/citiere. P. pozywam. G. ἐπάγω, ἐπιγράφομαι, προσφέρω. *Citatio*, einladung. P. pozew.

* *Comp. Concito, as,* ich bewege. P. porußam. G. ἐξορμάω, διακαίω. *Excito*, ich erwecke. P. wzbudzam/ pobudzam. G. ἐνεγείρω, ἐπεγείρω. *Incito*, ich reitze/ hetze an. P. podußczam/ podßczuwam. G. ἐγκελεύω, κατερεθίζω. *Incitamentum*, ein anreitzung. P. pobudká/ podußczánie. G. ἐνδόσιμον, ἑρμητήριον. *Recito*, ich lese/ erzehle. P. czytam/ wyliczam. G. ἀναγινώσκω, ἀπαγγέλλω, ἀποςώμαρ☉, λέγω. *Suscito, Resuscito*, ich erwecke/ mache lebendig. P. wzbudzam/ wskrzeßam/ ożywam. G. ἀνεγείρω, ἐγείρω.

Cĭŏ, as, ire, ich bewege/ be-

ruf-

russe. P. poruszam / pobudzam / zawołam. G. μηχανάομαι, μηχανάω, κινέω, ἐξορμάω, πξοτρέπω.
* Comp. *Accio*, ich beruffe herzu. P. záwoływam. G. προσκαλέω. *Concio*, ich beruffe zusammen. P. zwoływam. G. συλλέγω ἐκκλησίαν. *Concio, onis*, ein ort da man zusammen kömpt. P. mieysce zgromadzenia. *Item*, die versamblung selbs / oder die gemeine. P. zgromádzenie / zbór. *Item*, ein Predig. P. Kazánie. G. ἀγορά, σύνοδος, συναγωγή, δημηγορία, ἐκκλησία. *Concionor, aris*, ich Predige. P. każe. G. ἀγοράομαι, ἀγορεύω, ἀπελάζω, δημηγορέω, ἐκκλησιάζω. *Concionator*, ein Prediger. P. Ksiądz / Káznodzieia. G. ἀγορητής, δημηγόρος, ἐκκλησιαστής. *Item, Concitus, Excitus, Percitus*, auffbewegt. P. poruszony / pobudzony / przestrászony. G. ἐξορμηθείς.

Cilicium, ein hären kleid. P. włośienicá / Guniá. G. κιλίκιον, τριχίνιον.

Cilium, Augenbranen. *Pol.* brwi. G. βλεφαρίς. *Supercilium*, die obern Augenbranen. *Pol.* zwierzchnie brwi. *Item*, Hoffart / Hohmut. P. pychá / wysoka myśl / chárdość. G. ἰφύς, ὀφρύς. *Superciliosus*, Stoltz / hochmutig. P. pyszny / nadęty. G. ὀφρυόεις, ὀφρυόμενος.

Cimex, eine Wantze. P. Pluskwá / chardy. G. ἄφις, κόρις.

Cinnamomum, Zimetrinden / Kanel. P. cynámon. G. κινναμωμόν.

Cincinnus. krause haarlocken. P. Kędzierze. G. βόστρυχος, πλόκαμος, κρώβυλος, στρόφος. *Cincinnatus*, der krause haar hat. P. Kędzierzáwy. P. ὁ κικίννοις κεκοσμημένος.

Cinis, Asche. P. popiół. G. κόνις, σπόδος, κέφρα, ψόθος. *Cinereus*, Eschen. P. popiołowy / popieliſty / popieláſty. *Et Cineritius panis*, ein äschen Kuche. P. podpłomik. G. ἐγκρυφίας ἄρτος. *Ceneralia*, die Aschermittwoch. P. popielec.

Cingo, ich gürte / vmbringe. P. opasuie / obłápiam / okrążam. G. διαδέω, δύω, περιέρχομαι, κυκλόω, ζωννύω, ζώννυμι. *Cingulum*, ein Gürtel. P. Pás. G. ζωστήρ, ζώνη, ταινία. *Cingula, æ*, ein Sattelgurt. P. Poprąg. G. ζῶμα.

*Comp.

* *Comp. Accingo*, ich gürte oder henge an. P. przypásuję/ *Item*, ich rüste mich. P. gotuię się. G. διασκευάζω, περιζωννύω *Procingo, item, Succingo*, ich schürtze auff. P. opásuię/ wſkásuię. G. ὑποζωννύω, διαζωννύω. *Succinctus*, kurtz. P. krótki/ kęsy. G. ὑπεζωσμένος, ἀναζωσάμενος, εὔζωνος.

Cinnus, ein Haarlock. P. Wárkocz/ kosa. G. κυκεών.

Cippus, ein hügel/ oder eine seul/ die auff den wegescheiden steht. P. gorká álbo słup/ ná rostáyných drógach postáwiony. G. ποδοκάκκη, ςήλη.

Circa, bey vmb. P. przy / okolo. G. ἀμφὶ. *Circum, circiter*, *idem*. G. ἀμφὶ, περὶ, ὑπό.

Circinus, ein Zirckel. P. Cyrkiel. G. διαβήτης, περίγρα, προσαγώγιον. *Circino, as*, ich zirckele ab/ mache rund. P. wycyrkluię/ okrążam / okrągło czynię. G. περιάγω.

Circulus, ein reiff/ ring/ kreiß. P. Obręcz/ Pierścień / okrąg. *Item*, ein Schüſſelring. P. prawda. G. κύκλος, περιφερόγραμμον, ὄχημα. *Circularis*, rund. P. okrągły. G. ἐγκύκλιος. *Circulator*, ein Gauckler. P. Kuglarz. G. ἀγύρτης, ἀπατεών. *Circulatrix*, eine Gauckierin. P. Kuglarká. G. ἀγύρτις.

Circus, ein Kreiß. P. Kres/ okrąg. *Item*, ein vmbschrenckter ort zu Rom / da die Schawspiel sind gehalten worden. P. Mieysce ogrodzone w Rzymie/ kędy igrzyská spráwowano. G. δάπεδον, κρίκος, κίρκος.

Cirrus, ein Haarzopff. P. Wárkocz. G. βόστρυχος, στρόφος. *Cirratus*, der gekrümmet oder kraus haar hat. *Polon.* który kędzierzáwam álbo kępiástam głowe ma. G. εὐβόστρυχος, εὐπλόκαμος.

Cis, præp: Hir diſſeit. P. ſtey ſtrony. G. ἐντὸς.

Cisium, ein Karren. P. Kárá/ Koláſá.

Cista, eine Kiſte. P. ſkrzyniá. G. κιβωτὸς, φασκωλόν, χοριαμὸς, κίςη. *Cistula, & Cistella*, ein Kiſtlein. P. ſkrzynká/ſkrzyneczká. G. κίςις.

Cisterna, ein Brun/ Ciſtern/ da ſich das Regenwaſſer ſamlet. P. Káłużá gdźie ſię deſzczowa wodá ſchodźi. G. δεξαμένη, ὑδατῶν δοχεῖον.

Cithără, ein Harff. P. Charfá. G. κινύρα, φόρμιγξ, χέλυς, ψάλτιγξ, κιθάρα. *Citharœdus*, G. προσωδός, ἁλιικὸς, κιθαρωδὸς. & *Citharista*, ein Harffenschläger. P. Charsistá. G. θυμελικὸς, κιθαριςὴς, ναβλιςὴς.

Cĭtŏ, bald / schnell / behend. *Pol.* rychło / prętko / skoro / wnet. G. ταχινῶς, διαταχέων. *Citius*, eh. P. pierwey / rychley.

-*Citrā*, Hie disseit / neher. *Pol.* stey strony / ná tey stronie / bliżey. *Item*, ohne. P. bez / krom / oprocz. G. ἄνευ, ἔξω, δίχα.

-*Cīvis*, ein Bürger. P. Mieszczánin / mieszczká. G. Αςὸς, πολίτης, ἔνδημος. *Civilis*, bürgerlich / höfflich. P. Mieyski / obyczáyny / dworski. G. ἀςεῖος, πολιτικὸς. *Civicus*, *idem*, *Civilitas*, Höfflichkeit / Sitsamkeit. P. obyczáynosć / dworstwo. G. Αςεισμὸς, ἀςειότης, πολιτικὸς. *Civitas*, eine Stadt / Bürgerschafft. *Pol.* Miásto. G. πόλις, πόλις, πόλισμα, πολιτευμα, πολιτεία.

C L.

Clādes, ein schade / vnfall / niedergang. P. szkodá / vtrátá / porażká. G. ἧττα, λύμη, ὄλεθρος, πῆμα, τρῶμα.

Clam, heimlich / verborgen / vnwissentlich. *Pol.* Táiemnie / skrycie / bez wiedzenia / bez wiádomości. G. κρύβδα, κρυπτῶς.

Clāmŏ, ich schreye. P. wołam. G. Βοάω, γλάζω, κράζω. *Clamor*, ein geschrey. P. wołánie / wrzask. G. ἀβα, βοὴ, σαλάγη. *Clamosus*, der viel schreyens macht. P. Wołáiacy. G. μεγαλόφωνος, κεκράκτης, κραυγαςικὸς.

* *Comp:* *Acclāmŏ*, ich schreye zu / frolocke. P. Záwoływam / ráduię sie. G. ἐπιβοῶμαι, ἐπιφωνέω, ὑποφωνέω. *Conclamo*, ich schreye mit. P. wespołek wołam. G ἀνακράζω, ἐκβοάω, συμβοάω, ἐκφθέγγομαι. *Declamo*, ich declamire / vbe mich im reden. P. deklámuię / ćwiczę sie w mowieniu. G. ῥητορεύω, λογοποιέω. *Declamatio*, ein erdichte rede / damit man sich vbet. P. Rzecz álbo mowá w ktorey sie ktoćwiczy. G. ῥητορεία, φωνασκία. *Exclamo*, ich schreye laut. P. wielkim głosem wołam / wywoływam. G. ἀνακράζω, ἀναβοάω, ἀναβωνέω, ἐπι-

ἀποφονέω. *Proclamo*, ich ruffe aus. P. wywoływam / opowiedam. G. ἀναβοέω, προβοάω, ἀνακηρύττω. *Reclamo*, ich widerstrebe. P. sprzećiwiam sie. G. ἀντικοάω, ἀντιλέγω, ἀντίςαμαι.

Clanculum, heimlich. P. potáiemnie po ćichu / skrytko. G. κάθρα, κρυφίως. *Clancularius*, & *Clandestinus*, heimlich / verborgen. P. Táiemny / ćichy / skryty. G. κρυφαῖος, κρύφιος, λαθραῖος, λάθριος, νοσφίδιος.

Clango, ich thöne / trommete. *Pol.* Trabię / brząkam / brzmię. G. κλάζω, κλαγγάζω.

Clangor, ein Schall / thon. *Pol.* Trabienie / brzmienie / brzęk. G. κλαγγή.

Clarus, hell / lauter. P. Jasny. *Metaph:* fürtrefflich / berühmt. *Polon.* Zacny / sławny / známienity. G. ἄβλαξ, γλαυκός, ἔξαλλος, εὔσημος, λαμπρός. *Præclarus*, *idem*. *Claritas*, lauterkeit / schein / fürtreffligkeit. P. Jásność / zacność. G. ἀγλαΐα, καταφάνεια, λαμπρότης, σαφήνεια.

Clārēō, *Claresco*. *Inclaresco*: ich bin / oder werde hell / oder berümbt. *Pol.* Jestem álbo ostawam sie iasnym / álbo sławnym / słynę. G. εὐδοκιμέω, φαίνομαι. *Claro*, *as*, & *Declaro*, ich mache hell / ich erklere. *Pol.* wyiaśniam / wykładam / rozpowiedam / deklaruię. G. ἀναγορεύω, δηλόω, ἐνδηλόω, διασαφέω, ἐμφαίνω. *Declaratio*, eine erklerung. P. wykład.

Clārĭfĭco, ich mache klar. *Pol.* wyczyszczam / wychedożam. G. λαμπρύνω.

Clārigō, *as*, ich sage den frieden auff / kündige einen Krieg an. P. odpowiedam. G. σημαίνω τὸν πόλεμον. *Clarigatio*, ein Absagebrieff. P. odpowiedź. G. καταγγελεία τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς ἀδικήσαντας, ἀγνωμονοῦντας.

Classis, eine menge Schiffe / eine Armada. P. Liczbá niemała łodzi / Galer / Okrętów wojennych. *Item*, ein Ordnung. P. Rząd. G. ἀπόστολος, τὸ ναυτικόν. *Classicus*, was zu einer schiffart / oder zu einer Ordnung gehöret. P. co ku łodźiom / álbo ku rządowi należy. *Item*, Fürnehm / glaubwirdig. P. Známienity / stateczny / godnowierny / celnieyszy. G. ναυτικός. *Classicum*, ein Lermen. P. trwogá. G. σάλπισμα.

Clātbrŭs, & Clathrum, ein gatter. P. kratá. G. κλεῖθρον. *Clathratus*, vergattert. P. kraćiſty. *Clathro, as*, ich vergattere. P. kratámi obwaruie / zagradzam. G. κλειδόω.

Clāvă, ein Kolb. P. Bukáwá/ macżuga / Buzdygan. G. κορδύλη, κορύνη.

Claudo, ich beſchlieſſe. P. záwieram/ zámykam. G. ἀποκλείω, καταμύω, καμμύω, κλείω. *Clauſtrum*, ein Schloß. P. zámek. G. κλαῖστρον, κλεῖθρον. *Clauſtrarius*, ein Schloſſer. P. ślosarz/ zameczńik. G. κλειδοποιὸς. *Clauſula*, ein beſchluß. P. zámkńienie. G. τὸ ἔσχατον, πέρας. *Clavis*, ein ſchlüſſel P. klucz. G. βαλανάγρα, κλᾶξ, κλεὶς. *Claviger*, ein ſchlüſſeltreger. P. kluczńik. G κλειδοῦχος.
* *Comp*, *Concludo*, ich ſchließ zuſamen/ ich beſchlieſſe. P. zámykam. G. ἀπολαμβάνω, κατακλείω. περικλείω, συγκατακλείω. *Cōcluſio*, ein beſchlus. P. zámkńienie. G. ἀναπόληψις, ἐπίλογος. *Conclave*, ein verſchloſſen gemach. P. komorá/ kownátá. G. ταμεῖον, δωμάτιον. *Excludo*, ich ſchließ aus / ich brütte aus. P. wyrzucam / niewpuszczam / wyimuie/ wylegam. G. ἀπέλλω, ἀποθυρόω. *Includo*, ich verſchlieſſe/ ſchlieſſe ein. P. záwieram/ wſadzam. G. ἀποκλείω, ἐγκλείω. *Intercludo*, ich verhindere/ beneme. P. záwádzam/ odeymuie. G. διακλείω, ἐγκατακλείω. *Occludo*, ich ſchlieſſe zu. P. zawieram. G. ἐπικλείω, περικλείω. *Præcludo*, ich ſchlieſſe vor einem zu. P. záwieram / przed kim / zágradzam. G. ἀποκλείω, κατακλείω. *Recludo*, ich ſchlieſſe wieder auff. P. otwarzam. G. ἀνοίγω, ἀνακλείω. *Secludo*, ich verſchlies beſonders. P. oſobno zámykam / chowam. G. ἀποκλείω, ἐκκλείω.

Claudus, lahm/ hinckend. *Pol.* chromy/ Niedołeżny/ vłomny kálıká. G. γαυσὸς, νῆσος, χωλὸς. *Claudıtas*, lahme. P. chromotá/ Vłomność/ káliċtwo/ Niedołeżność. G. χωλεία. *Claudico*, ich hincke. P. chramie. G. μετακλάζω, σκάζω, χωλεύω.

Clāvŭs, ein Nagel. P. goźdź. *Item*, das Ruder. P. wiosło /rudel. *Item*, ein blatter. P. wrońie oko. G. γόμφος, ἔμπηνος, ἧλος. *Claviculus*, ein Nägelein. P. goźdźik. *Item*, ein Rebenzinck. P. ro=

soßká winna. *Clavatus*, genegelt. P. goździásty/ secyśty. G. κλωτός.

Clēmēns, mild/ gütig/ freundlich. P. ßczodry/ dobrotliwy/ łaskawy/ miłościwy. G. εὐγνώμων, ἤπιος, πρᾶος, ἐπιεικής. *Clementia*, mildigkeit. P. łaskáwość/ miłośierdzie. G. ἐπιείκεια, εὐγνωμοσύνη, προσήνεια, πραότης.

Clepsydra, ein stundglaß/ sandzeiger. P. zegárek. G. κλεψύδρα.

Clĭbănus, ein Ofen/ ein backpfanne. P. Piec/ fánná miedźiána w ktorey paßtety pieka. G. κλίβανος, κρίβανος.

Cliens, der sich vnter eines schutz begibt. P. ktory sie pod obrone drugiego poddáwa. *Item*, ein Weißlein. P. śierotá. G. πελάτης, θεραπευτής. *Clientela*, beschirmung/ vnterthenigkeit. P. opiekuństwo/ obroná/ poddáność. G. θεραπεία, πελατεία.

Clīnŏ, *verb*, *Græcum*. G. κλίνω.

* *Comp*: *Declino*, ich wende ab/ ich vermeide. P. vchodze/ vstepuie/ strzeze sie. G. ἀλεείνω, ἀποκλίνω, ἐκκλίνω, μετακλίνω. *Inclino*, ich neige/ biege. P. náchylam/ náginam. G. ἐγκαλακλίνω, ἐγκλίνω, ἐπικλίνω. *Reclino*, ich neige mich hindersich. P. odchylam. G. ἀνακλίνω, καλακλίνω.

Clitēllæ, *arum*, ein saumsattel/ felleisen. P. ßumki/ tłomoczek. torbá Táistrá. G. ἐπίσαγμα, κανθήλια, σάγη, σαγμάρια, σάγμα. *Clitellarius*, mit saum oder watsecken beladen. P. sumkámi álbo tłomoczkámi obciażony. G. ἐπισεσαγμένος, σκευοφόρος. *Clitellarius equus*, ein saumroß. P. podwodny koń.

Clīvŭs, ein Hügel der nicht schrats auffgeht. P. gora pochodźista. G. βουνός, γεώλοφον.

* *Comp*. *Acclivus*, G. ἀνωφερής. & *Acclivis*, was gemachsam berg auffgehet. P. pochodźisty/ podniosty. G. ἐπάντης, προσάντης. *Declivus*, & *is*, was gemachsam berg abe gehet. P. schodźisty. G. ἐπικλινής, κατάντης. *Proclivis*, geneiget/ leicht. P. pochylony/ przychylny/ latwy. G. ἀκροσφαλής, ἐπίφορος, κατάντης, κατωφορής.

Clŏacă, ein heimlich gemach/ profat. P. sekret/ wychod fracz. G. ἄμαρα, ἄφεδρων.

Clūnis, ein arßback. P. pulrzytek/ guzicá. G. πυγή.

Clūnāculum, ein stechmesser/

Fleischermesser. P. Rzezak.

Clypeus, ein schilt. P. Tarcza/ puklerz/ patß/ Rodelká. G. ἀσπίς, πρόβαλος.

C O.

Coagulum, lab/ keselab. P. serzysko. G. ὀπὸς. πητύα, πύαρ. *Coagulo, as*, ich mache dick. P. spuszczam/ czynię áby się z śiadło. G. ἐμπητυάζω, πηγνύω, τυρέω, τυρεύω, πήγω.

Coaxo, as, ich qwaxe/ schreye wie ein frosch. P. Rzegocze. G. σανιδόω.

Coccus, & Coccum, L. granum, ein körnlein. P. ziarnko. G. κόκκος. *usurpantur pro purpura, Inde Cocceus, coccinus, & coccineus*, scharlat/ oder purpurfarb. P. szárlatny/ álbo páwłokowy. G. κόκκινος, κοκκοβαφής.

Cochlea, ein schneck oder schnecke hauß. P. żołw/ álbo skorupá żołwiowa. *Item*, ein windelstegen. P. okragły wschod. G. κόχλος.

Cochlear, Cochleare, & Cochlearium, ein Löffel. P. łyszká. G. δοίδυξ.

Cocles, einaugig. P. iednooki. G. μονόφθαλμος.

Codex, vel Caudex, der stam/ an eim baum. P. pień/ pniak. *Item*, ein Buch. P. księgi/ G. κορμὸς, πρέμνον, στέλεχος. *Codicillus*, ein brieff oder Bulle. P. list/ przywiley. G. γραμμάτιον, δίπλωμα.

Cœlum, der Himel. P. Niebo. G. ὀρανὸς, πόλος, βηλὸς. *Cœlestis, & Cœlicus*, Himlisch. P. Niebieski. G. οὐράνιος, ὀλύμπιος, αἰθέριος. *Cœlites*, die Götter/ Engeln/ oder Heiligen. P. Bogowie/ Aniołowie/ álbo świeci. G. ὀράνιοι, ὀρανίδαι, οὐρανίωνες. *Cœlitus*, vom Himel herab. P. z niebá/ z niebios. G. ὀρανόθεν. *Cærulus, Ceruleus*, Himelblaw. P. modry/ błękitny. G. κυάνεος, χαροπός.

Cœmiterium, ein Kirchhoff/ Gottsacker. P. cmyntarz. G. κοιμητήριον.

Cœna, ein nachtmal. P. wieczerza. G. δεῖπνον, δεῖπνος. *Cœnaculum*, ein Saal/ Sommerhaus. P. wieczernik/ Sálá letna/ śiedzenie. G. ἀνώγεων, δειπνοτήριον, ἑστιατώριον. *Cœno, as*, ich esse zu Abendts. P. wieczerzam. G. δειπνέω, δειπνοποιέομαι. *Cænaturio*, ich habe lust oder hunger des Abendts zu essen. P. chce mi się wieczerzáć. G. δειπνησείω.

* Comp. *Antecœnium*, vesperbrod. P. podwieczorek. *Incœnatus*, vngessen. P. niewieczerzawszy.

Cœnipeta, ein schmeichler. P. pochlebcá/ pásorzyt. G. δειπνόλοχος.

Cœnobium, ein Kloster/ oder ort/ da man von dem gemeinen lebet. P. Klaßtor/ álbo mieysce kedy z pospolitego dobrážyiá. G κοινόβιον. *Cœnobita*, ein Münch oder Nonne. P. Mnich álbo mniszká.

Cœnum, kot. P. błoto. G. ἄση, ἄσις, βόρβορος, τέλμα, πηλός, ἰλύς. *Cœnosus*, kotich. P. błotny/ plugáwy. G. βορβορώδης, πηλώδης.

* Comp: *Obscœnus*, vnfletig/ garstig. P. smrodliwy/ plugáwy. niesromiezliwy. G. ἀπαίσιος, ἐξαίσιος.

Cœpi, ich fange an. P. poczynám. G. ἐπάρχομαι, ἄρχομαι. *Cœptum*, ein anfang/ vorhaben. P. początek/ przedsiewźiecie. G. ἀρχὴ, ἐπιχείρημα. *Cœpto, as, idem* G. ἐπιχειρέω.

* *Comp. Incœpto, as. Idem Incœptum*, ein anfang/vorhaben. P. początek/ przedsiewźiecie.

Cœtus, eine menge/ versamlung. P. zgromádzenie/ zbór. G. ἐκκλησία, ὅμιλος, συλλογία, χορόστασία, χορός.

Cōgĭto, ich gedencke/ betrachte. P. myślę/ rozmyslam. G. ἐπισκέπτομαι, λογίζομαι, διαλογίζομαι, ἐννοέω. *Cogitatio, Cogitatus, & us, Cogitatum*, eine gedancken/ betrachtung. P. myslenie/ rozmyślánie. G. ἐνθυμία, ἐνθύμημα, ἐνθύμησις, ἔννοια.

* *Comp. Excogito*, ich erdencke. P. wymyslam/ wynayduie. G. ἐξευρίσκω, ἐπινοέω, μελετάω, μήδομαι. *Incogitans*, vnbesonnen/ frevel. P. nieboáczny/nierozmyślny. G. ἀλόγιστος, ἄλογος.

Cŏhors, ein hauffe kriegsvolcks. P. Woysko/ rotá.

Cŏlăphus, ein Backenstreich/ Maultasche/ Ohrfeige. P. policzek/ pogebek. G. κόλαφος. *Colaphiso*, ich schlage einen auffs maul. P. policzkuie/ pogebkuie/ G. κολαφίζω.

Cŏlica passio, das grimmen im Leibe. P. kłoćie w żywoćie.

Colliciæ, vel Colliquiæ, wasserfurchen auff den äckern/ durch welche das Wasser abe fleust. P. Rowy álbo brozdy na rolach

ktoremi wodá zbiegá. G. αἱ ὑδρόῤῥοαι.

Collega, ein Amptsgenoß. P. Towarzyß wiednym vrzedzie. G. συλλεγεὶς, συνάρχων. *Collegium*, eine Geselschafft / oder Brüderschafft. P. Towárzyſtwo / Bráterſtwo / bráctwo. G. σύλλογος, συνέδριον.

Collimo, as, ich ziele. P. mierze do celu / godze / zmierzam. G. ςοχάζομαι, καταςοχάζομαι, ἀποβλέπω, καταςοχέω.

Collis, ein Hügel. P. págorek. G. γεώλοφον, κνημὸς.

Collum, der Hals. P. ßyiá. G. ἀμφιτράχηλος, δέρη. *Collare*, ein halßband / Koller. P. Kolnierz. G. ὅρμος, ἴθμιον, κάθορμα.

* *Comp. Decollo*, ich entheupte. *Pol.* ścinam. G. ἀποκεφαλίζω, ἐκτραχηλίζω.

Colluvies, vide *lues*. G. ἀφυργετὸς. φορυτὸς.

Collyrium, Augenartzney / oder Artzney zu cliſtirung des viehes. P. lekárſtwo do oczu / álbo dla bydłá. G. κολλύριον.

Cōlŏ, as, & Comp. Excolo, Percolo, ich sehe / schlage durch. P. cedze / wycedzam / przecedzam. G. ἀδελφάζω,

φάζω,

φάζω, διΐθω. *Cōlum*, ein Seigtuch / Durchschlag. P. przeták / śito / durßlák. G. διϋλιστὴρ, ἠθάνιον, ἠθμὸς.

Cŏlŏ, is, ich ehre / diene / bete an / liebe. P. Czcze / ſłuze / chwale / miłuie. *Item*, ich bawe / arbeite. P. orze / wypráwnie / robie. *Item*, ich wone / lebe. P. mießkam / żywie. G. τιμάω, ἀποβλέπω, ἀποθεραπεύω, σπουδάζω, θεραπεύω. *Cultus, us*, Ehre / dienſt. P. cześć / ſłużbá. *Item*, Zierde. P. ochedoſtwo / ſtroy G. ἐργασία, σέβασμα, θεράπευμα, ἐπιμέλεια. *Cultus, a, um*, gebawet / gezieret. P. ſprawiony / ochedożny. *Incultus*, vngebawet / vngezieret. P. nieſpráwny / nieochedożny. G. ἀνεξέργαστος, ἀκαλλώπιστος, ἀκόσμητος, ἀνέργαστος, ἀφάρος. *Cultor*, ein liebhaber / oder einwohner. P. miłośnik / álbo obywátel / G. ἐργάτης, θεραπευτὴς, λατρευτὴς. *Colonus*, ein Bawerßman. *Pol.* Kmieć / gbur / chłop / rolnik. G. ἀποικισθεὶς, ἔποικος, κολωνίτης, οἰκήτωρ, ἄποικος. *Colonia*, ein volck das an ein andern ort geschicket wird. P. lud ktory ná inße mieyſce ku mieſzkániu bywa przeſá-

 dzon/

dzon/ nowa osadá. G. ἀποικία, κατοικία.

* Comp. *Accolo*, ich wohne hart bey. P. mieszkam przy czym. G. παροικέω, προσοικέω. *Accola*, ein Beywohner. P. Sąsiad który niedáleko mieszka. G. πάροικος, πρόσοικος. *Excolo*, ich vbe wol/ oder bawe aus. P. ćwicze sie/ álbo wyorywam/ wypráwuie. G. ἐκστραγγίζω, διϋγραίνω, ἀπηθέω, ὑλίζω, ἐξιπόω. *Incolo*, ich wohne in. *Pol.* mieszkam w czym. G. ἐπιχωριάζω, οἰκέω, κατοικέω, ἐνοικέω. *Incola*, ein Einwohner. P. Obywátel/ mieszkániec. G. ἐγχώριος, ἔνεδρος, ἔνοικος, ἔποικος, περίοικος. *Recolo*, ich betrachte wiederumb. *Polonicè.* rozczytáwam/ rozpámietawam/ nápámieć przywodze.

Cŏlŏr, ein farbe. P. fárbá/ máść. G. χρόα, χρόια, χρῶμα. *Coloro, as*, ich ferbe. P. fárbuie. G. βάπτω, ἐξανθίζω, χραίνω, χρώζω, χρωματίζω.

* *Comp: Concolor*, gleichferbig. *Polon.* rowney álbo iedney fárby. *Decoloro*, ich beflecke. P. máže/ smaruie/ fárbuie. G. ἀμαυρόω. *Discolor, versicolor*, bund/ nicht einerley/ mancherley farben. P. pstry/ nie iedney/ różney álbo rozmáitey máści.

Cŏlŏstrum, vel colostra, vel etiam collustrum, die erste milch nach der geburt. P. pierwsze mleko po porodzeniu. G. πυαρίτης, πυὸς, πυριάτης, τροφαλὶς, τρυφαλίς.

Cŏlŭber, ein Schlang. *Polō.* Wąž. G. δράκων, ὄφις.

Cŏlumbus, ein Deuber. P. gołab. *Columba*, ein Daube. P. gołebicá. G. παλεύτρια, πέλεια, περιστερὰ, τρυγών. *Columbinus, & Columbaris*, dauben. P. gołebi. G. περιστερικός. *Columbarium*, ein daubenschlag. *Pol.* gołebiniec/ gołebnik.

Cŏlŭmen, ein seul/ stütz. *Pol.* słup/ filár/ podporá. G. ἔρεισμα, πρόβλημα. *Columella*, ein stützlein. P. słupik.

Cŏlumna, ein Seul. P. słup. G. κίων, στύλος, στήλη.

* *Comp: Intercolumnium*, der ledige ort zwischen den seulen. P. mieysce miedzy słupámi.

Cŏlūrnus, vide *Corylus*, G. κρανέινος.

Cŏlus, ein rocken oder wocken. P. kadziel. G. ἠλακάτη, ἀλακάτη.

Collybus, ein geltwechsel. P. mieysce gdźie Monete odmieniáia. G. κόλλυβος. *Collybista*, ein wechsler. P. wekslarz. G. κολλυβιστής.

Cŏmă, æ, haar zur zierde. P. włosy przyprawne. G. ἔθειρα, πλοχμός. *Cŏmatus*, langhårig. P. kudłáty / kosmáty. G. ἀμφίκομος, κομήτης, τριχοκόμος, εὔκομος.

Cŏmes, ein gefert / weggesell. P. towárzysz podrozny. *Item*, ein Graff. P. Grabiá. G. ἀκόλουθος, ἀμορβός. *Cŏmĭtor, aris*, ich beleite. P. odprowadzam. G. παραπέμπομαι, παρακολουθῶ, προπέμπω. *Comitatus, us*, ein geselschafft des weges. P. towárzystwo / odprowadzenie. *Item*, eine Graffschafft. P. páństwo / álbo ziemicá Grafowy náleżaca. G. ἀκολουθία, θεραπεία, περιστολὴ συνοδία.

Cŏmēssor, aris, ich fresse / sauffe / prasse / schlemme. *Pol.* vżywam / biesiáduie. G. κωμάζω. *Comessatio*, ein schlafftrunck / prassen. P. biesiádá. G. κῶμος. *Comessator*, ein schlemmer. P. biesiádńik. G. κωμαστής.

Cŏmĭnŭs, nahe. P. wręcz / blisko / ńi daleko. G. αὐτοσχεδὶην. ἐγγύθεν.

Cŏmĭs, e, sanfft / freundlich. P. ludzki / łáskáwy. G. εὐπροσήγορος, εὐμενὴς, μέτριος, ὁμιλητικός. *Comitas*, Freundligkeit / holdseligkeit. P. ludkość. G. ἀγανοφροσύνη εὐπροσηγορία, εὐμένεια.

Cŏmitium, & Comitia, orum, ein Reichstag. P. Seym. G. ἀρχαιρεσίαι, ἀρχαιρέσια. *Comitialis, e*, was zu einem Reichstag gehöret. P. Seymowy. *Comitialis morbus*, die schwere kranckheit. P. Wielka ńiemoc / álbo świętego Wálentego ńiemoc. G. ἐπιληψία, ἐπίληψις, ἱερὰ νόσος, νόσος μεγάλη.

Commeatus, vide *Meo*.

Comminiscor, eris, ich erdichte. P. zmyślam / wymyślam. G. ἐνθυμέομαι, ἐξευρίσκω, ἐπινοέω. *Commentor, aris*, ich erkläre oder betrachte bey mir selbs. P. wykładam / wykładam / rozważam sam w sobie. G. περινοέω, φιλοσοφῶ, φροντίζω, συμμελετάω. *Commentatio*, ein betrachtung / erdichtung. P. smyślenie / vważenie. G. ἀποσημείωσις, διάληψις, διανόημα, θεωρία. *Commentarius, & um*, ein auffzeichnung vnsers thuns. P. Regestr / álbo pisánie spraw nászych /

ßych. *Item*, eine erklårung der schrifft. *P.* wykład / wyrozumienie pismá. *G.* ἀναγραφὴ, ἀπομνημόνευμα, ἐξήγημα. *Commentum*, ein Gedicht/ Lůgen. *P.* wymyśl/ mátáctwo / wykretárztwo. *G.* ἐνθύμημα, ἐπίνοια, κατασκέυασμα, μῦθος, σόφισμα. *Commentitius*, erdichtet. *Polõ.* wymyślony. *G.* ἐπίπλαςος, σεσοφισμένος, πλασματώδης

Commodus, nůtzlich/ bequem. *Pol.* vżyteczny / przygodny. *G.* δεξιὸς, ἐπιτήδειος, χρηςὸς, πρόσφερος, ὠφέλιμος. *Accommodatus*, *Idem*. G. κοινότατος, φόριμος. *Incommodus*, vnbequemlich. P. nieprzygodny. G. δύσχρηςος, ἄκαιρος. *Commodum*, ein Nutz/ oder gewin. P. Pożytek/ álbo zysk. *Incommodum*, schaden ver‑lust. P. ßkodá/ niepożytek/ vtrátá. *Commoditas*, gelegenheit / bequemligkeit. P. przyległość/ vżyteczność. G. εὐκερία, εὐχρηςία. *Incommoditas*, ein schade. P. ßkodá. G. ἀχρηςία, ἀκαιρία.

Commodo, *as*, ich nůtze / fordere. P. vsługuie/ posługe iáka czynie *Item*, ich leihe. P. pożyczam G. κίχρημι συνωφελῶ.

* *Comp*, *Accommodo*, ich füge herzu/ ich bequeme mich. *P.* przymierzam/ przystosuie/ vgadzam. *G.* ἁρμόζομαι, περιτίθημι, προσχωρέω, προσοικειόω. *Incommodo*, ich schådige/hindere. *P.* przeßkadzam. *G.* βλάπτω, λυμαίνομαι.

Communis, gemein/ schlecht. *P.* Pospolity/ prosty. *G.* ἐπίκοινος, ἐπιδήμιος, κοινὸς, ἀφέλεος, εἰκαῖος. *Communio*, ein gemeinschafft. *P.* pospolitowánie/ obcowánie. *G.* ἀνακοίνωσις, κοινότης, κοινωνία, μετουσία, μέθεξις. *Communico*, ich theile mit. *P.* vdzielam. *G.* μεταδίδωμι, κοινόω, κοινωνέω, ἀνακοινόω. ἀνακοινοῦμαι. *Communicatio*, ein gemeinschafft/ mittheilung. *Pol.* pospolitowánie/ vdzielánie. *G.* ἀνακοίνωσις, κοινότης, μετάδοσις, κοινωνία.

Cõmõ, *is*, ich ziere/ schmůcke. *P.* stroie/ głáßcze / ochedożam. *G.* ἐξασκέω, καλλύνω, κομέω, κοσμέω, κομβέω. *Comptus*, *a*, *um*, gezieret/ geschmůcket. *P.* przystroiony / ochedożony / vgłaskány/ gládki.

Campago, *inis*, & *Campages*, *is*, ein zusammen fůgung. *P.* spoie‑

nie. G. ἀλληλȣχία, ἅρμη, ἁρμὸς, συναρμογὴ, συνάφεια.

Compernis, dem die Knie einwerts stehen. P. kośláwy/ kuláwy. G. ῥαιβοσκελής.

Compesco, ich hemme/ zehme. *Pol.* chámuie/ zachámuie/ powśćiagam. G. ἐπανατέλλω, ἐπίσχω, ἐπέχω, κατέχω, κωλύω.

Compita, *orum*, wegscheide. P. rostánie drog. G. ἀγυιὰ, ἄμφοδος.

Compos, mechtig/ der etwas hat/ erlangt/ vberkompt. P. włádny/ máiący/ ktory co dostąpił/ sposobny. G. ἐγκρατὴς, ἐπήβολος, ἔποχος, ἐπιτυχὴς. *Impos*, vnhabig/ vnmechtig. P. niewłádny/ niemáiący/ Niesposobny. G. ἀδύνατος, ἀκρατής.

Concha, ein Schneck/ Muschelen/ hartschaliger Fisch. P. żołw/ Ryba z skorupą. G. κόγχη, κόγχος.

Conchylium, & *Conchyle*, ein Meerschnecke/ von welcher blut man Purpur macht. P. żołw Morski/ z ktorego krwi szárłat albo páwłokę czynią. G. κογχύλη.

Concilio, G. ἀνακτάομαι, ἐξιλάω, διαλλάττω, μνηστεύω, & *Comp*, *Reconcilio*, ich versühne. P. Jednam/ przepráwiam. *Item*, ich vberkomme. P. Dostáwam/ nábywam. G. οἰκειόω, συναλλάττω.

Conciliatio, & *reconciliatio*, eine versöhnung. P. Jednánie/ przejednánie. G. διαλλαγὴ, συναλλαγή.

Conciliator, ein Versöhner. P. Jednacz.

Concilium, ein Versamlung. P. Zgromadzenie/ zbor. *Conciliabulum*, ein ort der Versamlung. P. Myesce ná ktorym sie schodzą ludzie. G. συνόδιον, συνέδριον.

Concinno, ich setze eben zusammen. P. spajam/ nadobnie co stáwiam. G. ῥυθμόω, διευθέτω, πλέκω, συντίθημι, σκευάζω. *Continuus*, zierlich/ ordentlich. *Pol.* trefny/ chędogi. G. ἐμμελὴς, ἐναρμόνιος, ἐνάρμοςος, εὐσύνθετος.

Concinnitas, zierligkeit. P. Ochędożność/ trefność. G. ἐμμέλεια, εὐρυθμία.

8 *Inconcinnus*, vnzierlich/ vnordentlich. P. szpetny/ nieporządny. G. ἄρρυθμος, ἐκμελὴς, ἄμουσος, ἀπῳδὸς, ἀνάρμοςος.

Condio, ich würtze/ mache

ein/ lege ein. P. okroszeniam/ okraszam/ maszczę. G. ἀρτύω, ἡδύνω, καρυκεύω, παραρτύω. *Condimentum*, allerley Gewürtz/ damit man die speise schmackhafftig macht. P. wszelkie Korzenie ktorym Potráwy smáczne czynią/ okrásá/ okorzenienie. G. ἄμοργμα, ἄρτυμα, γάνυμα, ἥδυσμα, παράρτυσις. *Condititius*, Eingelegt. P. osolony/ wsolony/ chowány/ co sie go dźi długo chowáć.

Conditio, ein Stand/ Wesen. P. Stan/ Vrząd/ Miejsce/ Obyczay/ Sposob. G. κατάστασις.

Condylus, ein knübel am Finger. P. członek v palcow/ kłykiec. G. κόνδυλος.

Confestim, bald. P. wnet G. ἀθρόως, συνεπτυγμένος, καταπλήτη.

Congruo, vide *Grus*, G. ἀρμόω, ἁρμόζομαι, ἁρμόττω, ὁμολογέω.

Cŏnisco, as, & Coniscor, aris, ich stutze wie die Böcke. P. tryksam sie. G. κορύπτω.

Conniveo, ich blintzele. *Pol.* Niedozryywam. *Metaph*: ich sehe durch die Finger/ ich gehe

nach

nach. P. przez spáry pátrzę/ dopuszczam / pobłazam. G. βλεφαρίζω, νυστάζω. *Conniventia*, Ubersehung. P. przezrzenie/ niebaczenie. G. ἐπίμυσις, ἀμέλεια, στεναγμός.

Cŏnŏr, ich unterstehe mich. P. kuszę/ sie/ wśiłuie. G. διαγωνίζω, πειράομαι. *Conatus*, *Conamen*, ein fürhaben. P. vśiłowánie/ pokoszowánie. G. ἐγχείρημα, ἐπιβολή, ἐγχείρησις.

Cŏnōpæum, ein Zelt/ Umbhang. P. Namiotek/ Zásłoná. G. κωνωπεῖον.

Conquinisco, ich neige das Heupt. P. schyłam glowę. G. ὑποκύπτω.

Consilium, ein rath/ anschlag. P. rádá/ porádá. G. γνώμη, βούλευμα, συμβουλή, συμβούλιον. *Consiliarius*, ein Rahtgeber. P. Rayca. *Considero*, ich betrachte. P. vważam / rozmyślam / rozczytam. G. κατανοέω, νωμάω. *Consideratio*, ein betrachtung. P. rozmyślánie/ rozczytánie. G. ἀναλογισμὸς, διάσκεψις, διανόησις.

Constantinopolis, Constantinopel. P. Konstántynopol. álbo Czárogrod.

Consu-

Consŭlō, ich frage vmb rath/ oder gebe ein rath. P. Radze sie/ álbo rádze. G. βȣλέυω, βȣλέυομαι, συμβȣλέυω, φράζομαι. *Consulto, as*, ich rathschlage. P. rádze sie. G. διαλαμβάνω, διασκέπτομαι, συμβȣλέυομαι. *Consultatio*, eine rahtschlagung. P. porádzá. G. διαβȣ́λιον, συμβȣ́λευμα, συμβȣλή. *Consulto*, wol bedacht. P. dobrze / porádnie/ rozmyślnie. G. ἐκπροαιρέσεως. *Consultor*, ein rathfrager / oder ein rathgeber. P. Raycá / ktory sie radzi / álbo porádny. *Consultus*, Gelert / geschickt. *Pol.* vczony/ madry / biegly. G. ἐυβȣλ☉, φρόνιμ☉. *Inconsultus*, vnwissend/ ohne wissen. P. Nie madry / nieporadny. G. ἀβȣλής, ἄβȣλ☉.

Consul, ein Bürgermeister. P. Burmistrz. G πρόβȣλ☉, ὕπατ☉, συνύπατ☉. *Proconsul*, Bürgermeisters Verwalter. P. ktory ná mieyscu iest Burmistrzowym. G. ἀνθύπατ☉. *Consularis, e*, was dem Bürgermeister zugehörig. P. Burmistrzowski. G. ὑπατικός. *Consularis, subst*: einer der Bürgermeister gewesen. P. Ten ktory byl Burmistrzem. *Consulatus, us*, das Burgermeister ampt. P. Burmistrzostwo. G. ὑπατεία.

Considero, ich betrachte. P. baczę/ vwazam. G ἀναθεωρέω, ἀναλογίζομαι, ἀνασκοπέω. *Consideratio*, betrachtung. P. vwazenie/ obaczenie. *Inconsideratus*, vnbesonnen. P. nieostropny / niebaczny. G. ἀλογις☉, ἀπρονόητ☉, ἄσκεπτ☉.

Contāgio, *vide Tango*, G. συνάφ[illegible]α, λοιμὸς.

Contāmĭnō, *vide Tamino*, G. λωβάω, μιαίνω.

Contĭnŭus, *vide Teneo*, G. ἀμήρυτ☉, ἐνδελεχής.

Contĭgŭus, *vide Tango*, G. ἐχόμεν☉, συναφής.

Contra præp: gegen / wieder. P. przeciw / przeciwko / ná przeciw/ naprzeciwko. G. ἐνάντιον ἄντα, ἀῦ, κατὰ, παρὰ, πρὸς. *Contrarius*, entgegen / zuwider. P. przeciwny. *Contrarietas*, widrigkeit. P. przeciwnosć. G. ἀντίταξις, ἐναντίωσις, ἐναντιότης.

Contubernium, ein burß/ gesellschafft. P. Bursá/ Rotá/ Cech / towárzystwo. G. κοινόβιον,

ϐιον, ὁμοσκηνία. *Contubernalis*, ein Mitgesel. P. towárzyß. G. σύσκηνος.

Contumax, Wiederspenstig. P. vporny / ocietny / ſkrzeny / krnąbrny / przećiwny. G. ἀνήκοος, ἀθαιαρής. *Contumacia*, widerspenstigkeit. P. vpor / swowolność. G. ἀνηκοΐα, ἀναρχία. *Contumelia*, ein schmach. P. potwarz. G. αἰκία, ἀεικεία, ὕβρις, ὕβρισμα, πονηρολογία. *Contumeliosus*, schmelich / schendlich. P. potwarzliwy / potwarzyßy / potwarcá. G. ἀγισής, αἰκιςικὸς, ἀτηρὸς, ὑφειςής.

Contus, *i*, ein Schipperstange / damit sie Tieffe ergründen / oder die Schieffe fortschieben. P. żerdź albo laſká Szyprowſka / ktora głebokośći máčáia / álbo kŏra łodźi popychaia. G. κόντος. *Contor*, *aris*. & *Comp*, *Percontor*, ich erforsche / erfrage. P. dopytáwam śię / dowiáduie śię. G. ἔρομαι, ἐρωτάω.

Connexus, gebogen / gewelbet. P. zgiety / załomiony / krzywy. G. γυρὸς, ἐπικαμπὴς, καμπύλος, ἀγκύλος. *Connexitas*, krümme. P. krzywość. G. ἀγκος, κοιλότης. *Convitium*, scheltwort / schmachrede. P. potwarz / złorzeczeńſtwo. G. ἀγαλμὸς, αἰζωνεία, βλασφημία, κακηγορία. *Convitior*, *aris*, ich lestere / schelte. P. złorzeczę / łaie / potwárzam. G. ἐπισκώπτω, ἀγαλλιάζω, βλασφημέω, δεινάζω. *Convitiator*, ein Lesterer. P. potwárcá. G. ἀγάλλιος, βλάσφημος.

Cōnŭs, *i*, ein Danzapff / kinapffel / fichtenapffel. P. ßyßká / *Item*, was also gespitzet ist. P. kończysty / podługowaty. G. κῶνος.

Cōphĭnus, ein Korb. P. Kosz. G. κόφινος.

Cōpiă, eine menge / füll. P. wielkość / dostátek / moc. G. ἀφθονία, ἄδεια, πληθὺς, ἀφορμὴ, εὐκαιρία. *Copiæ*, *arum*, ein Kriegsheer. P. Woyſká / roty. *Item*, Reichthumb. P. Bogáctwá / dostátki / maietnośći. G. σύστημα, δύναμις. *Copiosus*, vberflüßig / reich. P. dostáteczny / zbytny / obfity / bogáty / máietny. G. ἄφθονος, ἀμφιλαφής.

Cōpŭlă, ein Koppelband. P. ſtyczek / (das band) złażenie / (das Holtz) G. σύνδεσις, ἅμμα,

μα. *Cōpŭlō, as*, ich füge oder knüpffe zusammen. P. złaczam/ zwiezuie/ spaiam. G. ἀναρμόττω, ἅπτω, συνδέω, συνάπτω.

Cŏquō, ich koche/ verdawe. P. wárzę/ trawię. G. πέπτω, δεψέω.

Cŏcŭs, ein Koch. P. Kucharz. G. ἄρταμος, μάγειρος. *Coctrix*, ein Köchin. P. Kuchárká. *Coquina*, eine Küche. P. Kuchniá. G. μαγειρεῖον. *Coctio*, kochung. P. Wárzenie. G. ἕψησις, πέψις. *Coctura*, gekocht ding. P. wárzywo/ warza. G. ἕψημα. *Coctilis*, was gekocht/ oder gebrennet ist. P. vwárzony/ vpalony. G. εὐέψητος, εὔπεπτος. *Coculum*, & *cocula*, ein topff/ pfanne/ kessel/ darinne man kocht. P. gárniec/ Panew/ Kociel/ do wárzenia. *Coquinor, aris*, ich gehe mit kochen vmb. *Pol.* w kuchni się zábáwiam/ wárzę. G. μαγειρεύω, ὀψοποιέομαι. *Coquinarius*, was zur küchen gehöret. P. kuchienny. G. μαγειρικός.

* *Comp. Concŏquo*, ich verdawe. P. trawię. G. ἐκπέσσω, καταπέπτω, πεπαίνω. *Concoctio*, die dewung. P. trawienie. G. πέπανσις, πέψις. *Decoquo*, ich siede ein. P. wywarzam/ przewarzam. *Item*, ich verschwende/ verprasse. P. vtrácam. G. κατα-πέπτω, ἀφεψέω, ἀφέψω. *Decoctor*, ein Schlemmer. P. márnotráwcá/ vtrátnik. G. λυμάντωρ, ἄσωτος, χρεωκόπος. *Præcoquo*, ich koche vorhin/ ich mache bald reiff. P. przed tym wárzę/ gotuię w czás. *Præcox*, frue/zeitig. P. ránny. G. πρώϊος, πρόωρος. *Recoquo*, ich koche wieder ich werme auff. P. znowu wárzę/ zágrzewam/przygrzewam.

Cor, das Hertz. P. Serce. G. ἦτορ, καρδία, κέαρ, κῆρ. *Corculum*, Hertzlein. P. Serdusko. *Cordatus*, Weiß/ verstendig. P. mądry/ rostropny. G. εὐκάρδιος, ἀρτίφρων, νοῦν ἔχων, θυμόσοφος.

* *Comp. Concors*, einig einhellig. P. zgodny/ iednostáyny/ stworny. G. ὅμολος, ὁμόφρων. *Concordo*, ich stim vber ein. P. zgadzam się. G. ὁμονοέω, ὁμοφρονέω. *Concordia*, einigkeit. P. zgodá/ stworność. G. ὁμόνοια, ὁμοφροσύνη. *Concordantia*, einhelligkeit. P. Jednostáyność. *Discors*, zwitrechtig/ vneinig. *Pol.* niezgodny. G. ἀνάρμοστος, ἀ-

σύμφωνος. *Discordo*, ich bin vneinig. P. ńiezgádzam się. G. διαφωνέω, διχογνωμέω. *Discordia*, vneinigkeit. P. ńiezgodá. G. διαφορὰ, διχόνοια. *Excors*, vnbesonnen. P. Głupi/ ńiemadry. G ἔκφρων, ἀνόητος, ἀκάρδιος. *Præcordia, orum*, das Netz vmb das eingeweid. P. błonká albo śieć około trzew. G. διάφραγμα, ὑποχόνδρια, φρένες. *Præcordium*, die Hertzgrube. P. dołek przećiwko sercu. *Recordor*, ich bin eingedenck/ ich erinnere mich. P. pámiętam/ wspominam/ przywodzę ná pámięć. G. ἀναλογίζομαι, ἀναπολέω, ἀναμνάομαι, ὑπομνάομαι. *Socors*, faul treg/ nachlessig. P. leniwy/ gnuśny/ ńiedbáły. G. ἀβέλτερος, ἀσύνετος. *Socordia*, nachlessigkeit. P. leniſtwo/ ńiedbálſtwo. G. ἀβελτηρία, ἄνοια. *Vecors*, vnsinnig/ verwirret. P. głupi/ ßalony/ bez rozumu. G. ἀκάρδιος, ἄφρων, ἀνόητος. *Vecordia*, vnsinnigkeit. P. ßaleństwo. G. ἄνοια, ἀπόνοια, παράνοια.

Cŏrăllium, Korell. P. Korał. G. κωράλιον, κωράλλιον.

Cōrām, præp: vor. P. Przed. *Adverb:* offentlich/ in gegen-

wart

wart. P. Jáwnie/ w bytności/ przytomnie/ obecnie/ w oczá.

Corbis, ein geflochten Korb. P. vpleciony Kosz. G. κόφινος, φιτρός.

Cordus, a, um, spat geboren. P. pozny. G. ὀψιγενὴς, ὀψίγονος. *Cordum, subst:* grummet/ embde/ herbstheuw. P. Potraw/ Jesienne śiano.

Cŏrĭŭm, ein haut/ leder/ fell. P. ſkōrá. G. βουδέψιον, δέψα, δέρμα, δορά. *Coriaceus*, ledern. P. ſkorzány. *Coriarius*, ein gerber. P. gárbarz. G. ῥινοδέψης, σκυλεύς. * *Comp. Excŏrĭo*, ich schinde/ streuffe die Haut ab. P. łupię/ odzieram/ z ſkōry dre. G. ἀποδέρω, δέρω.

Cornix, eine Krå. P. wroná. G. κορώνη. *Cornix cinerea*, eine Schiltkrå. P. Gáwron/ wrona. *Cornicula*, ein krålein. P. wronká/ wroneczká. G. κολοιός. *Cornicor, aris*, ich schreye wie ein Krå. P. kraczę. G κρώζω.

Cornu, ein Horn. P. róg. G. κέρας. *Corneus*, hörnering. P. rogowy. G. κερατινός. *Cornutus*, gehörnet. P. rogáty. *Corniger, idem*, G. κερασφόρος. *Cornicen*, ein

horn-

hornbleser. P. Trebácz. G. κεραύλης. *Cornipes*, das hörnere Füsse hat. P. Co kopyta ma rogowe. *Cornipeta*, was mit den hörnern stosset. P. Co rogami bodzie / trykśa. G. κερατιστής, κορύπτιλος, κορίπτολος. *Cornucopia*, eine völle oder genüge aller ding. P. Dostátek wßytkich rzeczy. G. κέρας ἀμαλθείας.

Cornus, i, ein hagedorn. *Pol.* Głog. G. κρανία, κράνεια. *Cornum*, die Frucht. P. Jágodá głogowa.

Cŏrōnă, ein kron oder krantz. P. Koroná / wieniec. G. θάλεια, θορσὸς, στέφανος, στεφάνη, στέφος. *Item*, ein vmbstehende menge. P. wielkość ludzi około stoiacych / okrag. *Corono*, ich kröne. P. Koronuię. G. ἀναδέω, ἐπιστέφω, στέφω, στεφανόω. *Coronarius*, *Adiect*: was zu krentzen gehöret. P. wianeczny. *subst*: ein Krentzler. *Pol.* Wianeczek. G. στεφανηπλόκος, στεφανοπλόκος, στεφανόποιος.

Cŏrŏlla, ein kräntzlein. *Pol.* wianeczek. G. στεφάνιον, στεμμάτιον, στεφανίσκη. *Corollarium*, eine zugabe. P. przybátek. G. ἐπι-

ἐπίβλημα, ἐπιφορὰ, πόρισμα.

Cŏrōnis, idis, ein end oder spitz eines jeglichen dinges. *Pol.* koniec albo ßpicá v kázdey rzeczy. G. κορωνίς.

Corpus, ein Leib. P. ciáło. G. αὖξις, σῶμα, χρώς. *Corpulentus*, gros von Leib / dick / fett. P. cielisty / miąßy / tłusty / gruby. G. εὔσαρκος, πολύσαρκος, πολυσώματος. *Corporeus*, Leibig. P. cielisty. G. σωματικός. *Corporalis*, leiblich. P. cielesny.

Comp. Incorpero, ich verleibe ein. P. wcielam. G. ἐνσωματόω.

Corrigia, ein Schuchriemen. P. Rzemień. G. ὁρμὸς, ἱμὰς.

Cortex, ein rinde. P. skorá. (ná drzewie) G. κέλυφος, λέμμα. *Corticosus*, Rindechtig. P. Co skore ma. G. φλοιώδης, λεπιδωτὸς, λεπιδοειδής.

* *Comp: Decortico, Excortico*, ich schele. P. obłupiam / odzieram. G. ἀπολεπίζω, λεπίζω, λοπίζω.

Cŏrūsco, as, ich scheine / zwitzere. *Pol.* łßczę się / błyskam się. G. κραδαίνω, πάλλω. *Coruscus*, scheinend / glentzend. *Polon.* łyskaiacy / łßczacy się. G. ἀστράπτων, στιλπνὸς.

Corvus,

Corvus, ein Rab. *Pol.* Kruk. G. κόραξ. *Corvinus*, das von eim Raben ist. P. kruczy.

Cŏrycæus, ein heimlicher auffmercker. *Pol.* Táiemny podsłuchácz. G. κορυκαῖος.

Cŏrylŭs, ein Haselstaude. *Pol.* leszczyná. G. κόρυλος. *Colurnus*, Haselin. P. laskowy.

Cŏrymbus, ein körnlein/ oder beerlein von Eppich. P. Jágodá bluszczowa. G. κόρυμβος.

Cŏryphæus, der Oberst in einer geselschafft. P. naprzednieyszy w káżdym towárzystwie/ Wódz / Powod / Sprawcá. G. κορυφαῖος.

Cos, ein Wetzstein. P. ostá G. ἀκονήλιθος, θηγάνη, ἀκόνη, λίχθα. *Coticula diminut*: *Polon.* osełká.

Cossus, *i*, ein Holtzwurm. P. Drzewny czerw. G. ἀθήψ, ξυλοφάγος, σκώληξ, ξυλοφυής.

Costa, eine Rippe. P. ziebro. G. πλευρά.

Cotorneum, *Cydoneum*, ein Qwitten. P. Pigwá. G. κυδώνιον μῆλον.

Cŏthŭrnŭs, ein schuch/ oder stiffel/ den man an beyde füsse legen kan/ ein bundschuch. *Pol.* Trzewik/ albo bót/ ktory ná obie nodze obuć może/ kurpia/ chobotá / báczmágá. G. ἐμβὰς, κόθορνος.

Cŏtŭrnix, ein Wachtel. *Pol.* Przepiórká. G. ὄρτυξ.

Cottabus, das pfeiffen einer peitschen. P. świstánie/ świst. G. κότταβος.

Coxa, & *Coxendix*, ein hufft am schenckel/ die dicke des beins ob dem Knie. *Pol.* Biodrá/ lędźwie/ krzyż. G. μηρὸς, μηρίον, ἰσχίον.

C R.

Crābrŏ, ein Hörnes. P. sierszień. G. ἀνθρήνη, σφήξ.

Crānium, der Hirnschall. *P.* łysiná. G. κράνιον.

Crāpŭlă, Hauptwehe / vom vbrigen sauffen. P. Bolenie głowy od zbytniego picia. *Item*, Füllerey. P. obżárstwo. G. κραιπάλη.

Cras, Morgen. *Pol.* Jutro. G. αὔριον. *Crastinus*, Morgende. P. Jutrzeyszy.

Crastino, G. ἀναβάλλομαι, ἀνατίθεμαι,

τίθεμαι, ὑπερημερεύω, ἀνεί[illegible], [illegible]τεύομαι. & *Procrastino*, ich verziehe/ von tag zu tag. P. odkládam odednia do dnia. *Procrastinatio*, ein verzug/ auffschub. *Pol.* odwłoká. G. ὑπερημερία, ὑπέρθεσις.

Crassus, dick/ fett. P. miąższy/ pekaty/ tłusty. G. ἐκκοίλιος, παχύς. *Crassities*, & *Crassitudo*, die dicke/ fettigkeit. P. miąższość. Tłustość. G. πάχος, παχύτης, πύκνωμα, πύκνωσις. *Crassesco*, ich werde dick. P. miąższeie/ grubieie. *Crasse*, grob/ dick. P. miąższo/ grubo.

Crātĕr, ein grosser Becher. P. czáßá/ kubek/ kufel/ puár. G. κρατὴρ, ὀλκαῖον.

Crātēs, vel *Cratis*, ein floß/ oder Hurd. P. kratá. *Item*, Schantzkörbe. P. koße do ßańcow. G. τάλαρος, σρωτήρ. *Craticula*, ein Rost. P. Roßt. G. ἐσχαρίς, ἐσχάριον.

Crĕō, ich erschaffe. P. stwarzam. *Item*, ich kiese/ erwehle. P. obieram/ wybieram. *Item*, ich richte zu/ verschaffe. *Pol.* gotuię/ narzadzam. G. ἀποφέρω, ποιέω, καθίστημι, γεννάω.

Creator, ein schöpffer. *Polon.* Stworzyćiel. G. δημιουργός, κτιστὴς, ποιητής, κτίστωρ. *Creatio*, schöpffung. P. stworzenie. G. δημιουργία, ποίησις. *Creatura*, ein geschöpff. P. stworzenie. G. κτίσμα, κτίσις.

* *Comp.* *Procreo*, ich zeige/ gebiere. P. płodzę. G. γεννάω, δημιουργέω. *Recreo*, ich erquicke. P. ochładzam. G. ἀνακτίζω, ἀναψύχω. *Recreatio*, ein erquickung. P. chłodzenie/ ochłodá. G. ἀνάληψις, παραψυχή.

Creber, *a*, *um*, offt/ stetig/ embsig. P. częsty/ vstáwiczny/ pilny. G. συχνὸς, πυκνός. *Crebritas*, stetigkeit. P. vstawiczność. G. συχνότης, πυκνότης. *Crebrò*, offt. P. często/ gęsto. G. θαμὰ, πυκνὰ, πυκνῶς. *Crebresco*, *Increbresco*, *Percrebresco*, ich werde kunt/ lautbar. P. styneostawiam się. G. συχνός, ἢ πυκνός, γίνομαι.

Crēdō, ich gleube. P. wierzę. *Item*, ich leyhe. P. pożyczam. G. πιστεύω, ἀμαρέω. *Creditor*, Schuldtgleubiger/ der außleiher. P. Iściec/ ktory co pożycza/ Kredytor. G. δανειστής, χρήστης. *Creditum*, ein schuld. P.

dług. G. δάνεισμαι, πεπιστευμένον. *Credibilis*, gleublich. P. podobny / godnowierny. G. πιθανός, πιστός. *Incredibilis*, vngleublich. P. niepodobny / niemożny. G. ἄπιστος, ἀπίθανος, παράλογος. *Credulus*, leichtgleubig. P. ktory łatwie wierzy. G. εὔπειστος, εὔπιστος, ταχυπειθὴς, εὐπειθὴς. *Credulitas*, leichtfertigkeit zu gleuben. P. pretkość ku wierzeniu. G. εὐπείθεια, ταχυπείθεια.

* Comp: *Concredo*, ich vertrawe. P. zwierzam sie / spuszczam sie. G. ἐγχειρίζω, ἐπιτρέπω.

Crĕmŏ, & Comp, *Concremo*, ich brenne / verbrenne. P. pale / spale. G. καίω, φλέγω. *Cremium*, angebrente speise. P. przywárá. G. φρύγανον, φρύγιον. *Cremor*, Kraffimeel. P. maczká / *Crematum*, Brantwein. P. Gorzalká.

Crēnă, ein spalt. P. spárá / rosporek G. γλυφίς.

Crĕpĭda, ein Pantoffel. P. Pátynká / pántoflá. G. ἐμβάς, κρηπίς. *Crepidarius*, ein Pantoffelmacher. P. ktory pátynki czyni. G. κρηπιδουργός.

Crĕpīdo, *inis*, ein ort am vfer / da die wellen anschlagen. *Pol.* Brzeg o ktory sie wodá od tłucze. G. χαράδρα, φάραγξ.

Crĕpŏ, *as*, ich thóne / pallere. P. skrzypie / kołáce. G. βομβέω, βρομέω. *Crepitus*, ein gepolter / gerausch. P. kołátánie / grzmienie / brzakánie. G. ἠχὴ, καναχὴ, πατάγημα, ψόφος. *Crepundia*, *orum*, kindertocken. P. łatki / álbo klekotki dźiecinne. G. κρεπτοπαίγνια, ἀθύρματα, ὀπισθελα.

* Comp. *Concrĕpo*, *Percrĕpo*, *Idem ferè cum simplici*, *Discrepo*, ich laut anders / ich bin zwitrechtig. P. inaczey brzmie / niezgadzam sie. G. ἀπάδω, διαφέρομαι, διαφωνέω. *Discrepantia*, zwitrechtigkeit. P. niezgodá. G. ἀμελία, διαφωνία, ἀναρμοστία. *Increpo*, ich schelte / straffe. P. łáie / złorzecze / strofuie / obrusza sie / winuie. G. ἀτιμάζω, ἐνίπτω, ἐγκαλέω, ἐπιπλήττω.

Crĕpuscŭlum, die demmerung / das ist die zeit zwischen tag vnd nacht. P. Smierzk / Mrok. G. δείλη, ὀψία.

Cresco, ich wachse / neme zu. P.

roste / zamagam sie. G. ἀδρύνομαι, αὐξάνομαι.

* *Comp. Accresco*, ich wachse an. P. przyrastam. G. ἐπαυξάνομαι. *Concresco*, ich wachse zusammen. P. zrastam sie. *Item*, ich gefriere. P. zámárzam. G. συναύξομαι. *Decresco*, ich neme ab. P. vmńieyszam sie / vbywamie. G. μειόομαι, φθίνω. *Excresco*, ich wachse auß. P. wyrastam. G. ἐπαυξάνομαι. *Incresco*, ich wachse fast. P. wzrastam. G. ἐπαύξομαι. *Incrementum*, zunemung. P. Rozrastańie / rozmnożeńie. G. ἐπαυξή, ἐπίδοσις, ἐπαύξησις. *Succresco*, ich wachse auff. P. wzrastám / wschodze. G. ὑπαυξάνομαι, παραφύομαι.

Crētă, Kreyden. P. Kretá. G. κιμωλία, λευκὴ γῆ. *Cretaceus*, das aus Kreyden ist. P. co z Krety vczyńiono iest / Kretiány.

Crībrum, ein Sieb / oder durchschlag / beutelsack. P. Rzeszoto / Sito. G. κόσκινον, κόσκινον, λίκνον, σῆστρον, διαττός. *Cribro, as*, ich siebe / reutere. P. podsiewam / pytluie. G. κοσκινίζω, σήθω.

Crimen,

Crīmĕn, ein laster / sünde. P. wystepek / grzech / winá. G. αἰτίαμα, διαβολία. *Criminor, aris*, ich schelte / lestere. P. łáie / potwarzam / złorzecze. G. αἰτιάομαι, διαβάλλω. *Criminatio*, eine lesterung. P. złorzeczeńie / potwarz / przymowká / złorzeczeństwo. *Criminosus*, lesterhafftig. P. sromotny / potwarzliwy / przymowny. G. διάβολος, ἐγκληματικός, φιλεγκλήμων.

Crīnis, ein haar. P. włos. G. θρίξ, πλόκαμος, φόβη. *Crinitus*, haarechtig. P. włosáty / włośisty / kosmáty. G. εὔθριξ, κομήτης. *Crinale*, ein haube. P. czepiec.

Crispus, kraußhärig. P. kedzierzáwy. G. οὖλος, τρίχουλος.

Crista, ein kamp oder pusch / den etliche vogel auff den köpffen haben. P. grzebień / álbo czub / iáki ńiektóry ptacy ná głowie máia. G. λόφος. *Cristatus*, der ein kamp oder federpusch hat. P. tákowy grzebień / álbo czup máiacy / czubáty / ktory pod pierzem chodzi. G. εὔλοφος, ὁ λόφον ἔχων.

Crŏcĭo, & Crocito, ich schreye wie ein Rabe. P. krákam. G. κρώζω

Crŏcum, Saffran. P. Száfran. G. κρόκον, κρόκος. *Croceus*, & *Crocinus*, gelb. P. zołty. G κρόκινος. κροκόεις.

Crŏtālum, ein klapper. *Pol.* klekotká. G. κρόταλον.

Crūdŭs, Rohe/ frisch/ vngekocht. P. Surowy/ niedoſtáły/ świeży/ niedowrzáły. G. ἀώρος, ἄωρος, ἔνωμος. *Cruditas*, vnverewigkeit. P. Surowość. G. ἀπέρασις, ἀπεψία. *Crudelis*, grausam. P. okrutny/ srogi. G. ἀνηλεὴς, ποιναῖος. *Crudelitas*, grausamkeit. *Pol.* okrutność/ srogość. G. ἀπήνεια, ὠμότης. *Crudesco*, *Incrudesco*, *Recrudesco*, ich werde wider frisch/ new. P. Surowieie/ Jątrzę ſie/ odnawiam ſie. G. ἀγριαίνω, χαλεπαίνομαι.

Crŭor, schweiß/ blut. P. posoká/ krew. G. αἷμα, βρότος, ἰχὼρ, λύθρον. *Cruentus*, blutrünſtig P. krwáwy/ vkrwáwiony. G. αἱμαλέος, αἱμώδης. *Cruento*, ich mache blutig/ verwunde. P. vkrwáwiam/ ránie. G. αἱματόω, αἱματίζω.

Crŭmēnă, ein Seckel/ Tasche/ diebsack. P. Mieszek/ Káletá/ Kieśienia. G. βαλάντιον, δέρμα. *Crumenarius*, ein Beutler. P. Káletnik. *Crumeniseca*, ein Beutelschneider. P. rzezymieszek.

Crus, ein schinbein. P. goleń. G. σκέλος.

Crusta, ein rinden/ oder tünche. P. skorá/ skorupá/ álbo wapno ktorym ściany pobieláiá/ Tynkowánie. G. ἐσχάρα, κονίαμα. *Crusto*, & *Incrusto*, ich bewerffe. P. Tynkuie/ pobielam/ polepiam. G. κονιάω.

Crustarius, ein Düncher/ Kleiber. P. Tynkarz/ Leptarz. G. κονιάτης. *Crustosus*, rindechtig. P. Luſkowáty. G. πλακώδης.

Crux, ein Creutz/ Galgen. P. Krzyż/ Szubienica. G. σταυρὸς, σκόλοψ. *Crucio*, & *Comp.* *Excrucio*, *Discrucio*, ich marterе/ peinige. P. męczę/ dręczę. G. βασανίζω, ταλαιπορέω, τιμωρέω. *Cruciatus*, marter/ pein. P. Męká/ męczenie/ dręczenie. G. βάσανος, τιμωρεία, ἀνία, λύπη. *Crucifigo*, ich creutzige/ henge an Galgen. P. krzyżuie/ obieszam. G. ἀνασταυρόω, σκολοπίζω, σταυρόω.

Crypta, ein krufft / Gewelb vnter der Erden. P. Kruchtá / sklep podziemny. G. κρυπτή. *Crytoporticus*, ein kühles gewelb. P. Murowána á zásklepiona chłodnicá.

Crystallus, *& um*, ein Crystall. P. Kryształ. G. κρύσταλλος, *Crystallinus*, Crystallen. P. Kryształowy.

C V.

Cubo, ich liege. P. leżę. G. εὐνάζομαι, κεῖμαι, λέχομαι, κοιμάομαι. *Cubile*, ein Bett. P. łoże. G. δέμνιον, θάλαμος. *Cubiculum*, ein Schlaffkammer. P. Komorá / Kownátá / łożnicá. G. δωμάτιον, θαλάμη. *Cubicularis*, was zur Kammer gehöret. P. komorniczy / pokoiowy. *Cubicularius*, ein Kammerjung. P. Komornik. G. θαλαμηπόλος, ἐγκοιμητήριος. *Cubitus*, ein Elnbogen. P. łokieć / *Item*, ein Elle. P. łokiec. G. κοίμησις, κατάκλισις. *Cubitalis*, einer ellen lang. P. długi ná łokiec. G. ἰσόπηχυς, πηχυαῖος.

* *Comp: Accubo, & Accumbo*, ich liege bey / ich sitze zu Tische. P. leżę

leżę przy kim / siadam do stołu. G. ἀναπίπτω, ἀνάκειμαι, κατακλίνω. *Concumbo*, ich schlaffe bey. P. pokładam się. G. παρακοιμάομαι, παρακαθεύδω, παρακοιτάζω. *Concubitus*, beylager / beyschlaffung. P. pokładziny. G. μίξις, ὀχεία, συνουσία. *Concubina*, ein Beyschlefferin. P. miłośnicá. G. ὁμευνέτις, παλλακή. *Decumbo*, ich liege zu bette / ich bin kranck. *Pol.* stękam / niemogę / choruię. G. κατακλίνομαι, κατακοιμάομαι, κατάκειμαι. *Discumbo*, ich sitze zu tische. P. siadam do stołu. G. ἀνακλίνομαι, κατάκειμαι, ἀνάκειμαι. *Excubo*, ich wache / halte scharwach. P. czuię / strzegę. G. ἐπαγρυπνόω. *Excubiæ*, scharwach. P. straż. G. νυκτοφυλάκησις. *Excubitor*, ein wechter. P. Stróż. G. παννυχιστής. *Incubo*, ich liege ob / ich brüte. P. leżę ná czym. G. ἐπικαθεύδω. *Incumbo*, ich liege ob / ich bin fleissig. *Pol.* vczę się / pilenem. G. ἔγκειμαι, ἐπίκειμαι. *Incubus*, der Alp / oder Mar wenn einem deucht / es trucke ihn jemand im Schlaff. *Pol.* Latáwiec / Morá / kiedy kto mniema / żeby go / kto dusił

we sніе. G. ἐφιάλτης, ἐπιάλτης. Occubo, ich komme vmb / sterbe. Polonicè. gine / vmieram. G. ἀπόκειμαι, ἔγκειμαι. Occubitus, vntergang. P. záśćie. Procumbo, ich falle nieder. P. vpadam / padam ná ziemie. G. κατάκειμαι. Recubo, G. ἀνακοιμάομαι, καθεύδω. & Recumbo, ich liege / ruhe. Pol. Leże / odpoczywam. G. ἀνακλίνομαι. Secubo, ich liege allein. P. osobnie leże. G. ἀποκοιτέω, ἀποκοιμάομαι. Succumbo, ich liege vnter. Pol. vpadam / polegam. G. ἀπολέγομαι, ἀποτρύομαι.

Cūbŭs, ein vierkantig ding wie ein Würffel. P. káżda rzecz czworográniſta / iákoby Kostká. G. κύβος.

Cŭculus, ein Guckuck. Pol. Gżegżolká / Kukawká. G. κόκκυξ, κόκκυς.

Cucullus, ein Halßkap / ein kutte. Pol. Kápicá / Káptur. Item, ein Tüde / Scharnützel. P. Trabá. G. τὸ κάλυμμα, τῆς κεφαλῆς. Cucullatus, der eine kappe tregt. Pol. ktory w Kápicy chodźi.

Cŭcŭmer, & is, ein Gurcke. P. Ogórek. G. σίκυος, σίκυς.

Cŭcŭrbita, ein Kürbs. P. bániá. G. κολοκύντη, σικιώνη.

Cŭcŭrbitula, aliàs ventosa, ein Kopff / Schrepffhorn. P. Báńká. G. κολοκυνθίς, σικύα.

Cŭcŭrio, ich schreye wie ein Han. P. kokorekam. G. κοκκύζω. Gracillo autem, ich schreye wie ein Henne. P. gdacze / krokorze.

Cūdō, ich schmiede. P. kuie. Item, ich rüste zu. Pol. gotuie. G. κόπτω, χαράττω, τυπόω.

* Comp: Excudo, ich schlahe herauß / ich drücke. Pol. wybiiam / drukuie. G. ἐκχαράττω, ἐκτυπόω. Recudo, ich schlage wieder. P. przekuie. Incus, udis, ein Ambolt. P. Nákowálnia / Kowadło. G. ἄκμων.

Cuias? atis, welches Landes: woher? P. z ktorey ziemie? skad. G. ὁπόδαπος, ποδαπός.

Cuius, a, um? wem zugehörig? Polon. Cyi? czyia? czyie? G. τίνος, ὧν. Cuiusmodi, was für einer? P. iáki? G. ποῖός τις, ὁ ποῖος, τις.

Culcitra, ein Polster/ Vnterbet. P. Máteracz/ odspodnia pierzyná/ piernat/ strużak. G. κνέφαλον, ἐφάπλωμα, στρῶμα, στρωμὴ, τυλεία, τύλη.

Cŭlex, ein ledern sack. *Pol.* skorzány wór. G. θύλακος, κολεὸς, κουλός.

Cŭlex, ein schnack/ mucke. P. Komor/ Muchá. G. ἔμπις, κινώπετον, κώνωψ.

Cŭlina, eine küche. P. Kuchniá. G. ὀπτανεῖον, ὀπτάνιον. *Culinarius*, was zur Küchen gehöret. P. kuchienny.

Culmen, ein gipffel oder dach. P. wierzch/ álbo poszycie. G. ἄκρον, ὄροφος, κορυφή.

Culmus, ein halm. P. źdźbło. G. ἀνθερίνη, ἀνθέριξ, κάλαμος.

Culpa, ein schuld/ vrsach. P. winá/ przewinienie/ przyczyna. G. πλημμέλημα, πταῖσμα, ἁμαρτία, αἰτία, αἴτιον. *Culpo*, ich beschuldige. *Pol.* winuie/ oskarżam. G. αἰτιάομαι, αἰτιάζομαι. *Culpabilis*, scheltens werth. *Pol.* winny/ nágániony. G. ἐπίσφατος, ἐπίψογος. *Inculpabilis*, vnstrefflich. *Polon.* niewinny. G. ἀναίτιος, ἄληπτος.

Culter, ein Messer. P. Nóż. G. ἐγχειρίδιον, αἱμάπη, μάχαιρα, ῥαμφὴ, ξίφος. *Cultellus*, ein Messerlein. P. Nożyk. G. μαχαίριον, μαχαιρὶς. *Cultrarius*, ein Messerschmidt. P. Nożownik.

Cum præp: mit. P. ś. *ut cum hero*, mit dem Herren. P. s Pánem. G. ἅμα, μετὰ, σύν. *Cùm adverb:* dieweil. P. gdy/ gdyż. G. ὅταν, ὅτε, ἐπειδὴ. *Cum tum*, *Coniunct:* nicht allein/ sonder/ so wol/ als. P. nietylko/ ále/ ták iáko. G. μὲν, δὲ, τὲ, καὶ.

Cŭmŭlus, ein hauffe. P. gromádá kupa. G. ἐπίβλημα, ἐπιθήκη, θημὼν, θημωνία, σώρευμα. *Cumulo*, *Accumulo*, ich hauffe. P. zgromadzam / pomnażam / przyczyniam. G. ἐπιστοιβάζω, σωρεύω, ἐπισωρεύω, ἐπιτίθημι. *Cumulatim*, heuffig. P. w gromádzie/ gromádá. G. ἀθρόως, δαψιλῶς.

Cūnæ, arum, Cunabula, & *Incunabula, orum*, ein Kinderwiege. P. Kołebká. G. βαβάλιον, σπάργανον. *Ab incunabulis*, von kindheit auff. P. od dzieciństwá/ z młodości. G. ἐκ πρώτων σπαργάνων.

Cunctus, a, um, allzumal. P. wßytek. G. ἅπας, σύμπας, ἀπαξάπας.

Cunctor, aris, ich verziehe/ seume. P. omießkawam / przedłużam. *Cunctator,* ein langsamer. P. leniwiec. G. ἀμβολίεργος, ῥάθυμος. *Cunctatio,* verzug. P. omißkánie/ przedłużenie. G. ἀναβολὴ, μέλλημα. *Cunctabundus,* langsam. P. leniwy/ niepospießny. G. ἐνδοιάσιμος.

* *Comp: Percunctor, & percontor:* ich forsche nach. *Polon.* dowiaduie sie. G. ἀνακρίνω, ἀνέρομαι, ἀνερωτάω, πυνθάνομαι.

Cŭnĕus, ein Keil. *Pol.* Klin. G. γόμφος, ἐπιχίδιον. *Cuneatus,* spitzig wie ein keil. P. kończysty táko klin/ klinowáty. G. ἐσφηνωμένος, γομφοειδής, ἀμφίφαλος.

Cŭnīcŭlus, ein Kaningen/ Künlein. P. Królik. *Item,* ein verborgener gang vnter der Erden. P. przechod taiemny pod ziemią. G. κόνικλος, δασύπους. *Cunicularius,* ein Schantzgreber. P. Szánckopnik. G. ὑπονομευτὴς, ὁ τὰ ὑπόγαια ὀρύγματα ὀρύσσων.

Cŭpĕdĭa, orum, vel *Cupediæ, arum,* leckerspeise. P. łakoci. G. ὀψοφαγία, πέμμα, *Cupedinarius,* Pastetenbecker. P. Pásztetnik. G. ὀψαρτύτης, ὀψοποιὸς, ζωμοποιός. *Cupedinarium, vel forum, cupedinis,* Schnoffelmarckt. *Pol.* Targ tákowych łakotek.

Cŭpĭō, ich begere. P. żądam. G. γλίχομαι, ἐπιμαίομαι. *Cupidus,* begierig. P. chćiwy/ życzliwy. G. ἐπιθυμητικὸς, ἐραστικὸς. *Cupiditas,* begierde. P. pożądliwość/ żądza. G. ἐπιθυμία, ἔρως.

* *Comp. Concupio, Concupisco, Percupio,* ich begere fast/ ich lasse mich gelüsten. P. pożądam. G. διψάω, ἔπειμαι, ἐπιθυμέω, ὀρέγομαι. *Concupiscentia,* Lust/ begierde. P. pożądliwość / żądza. G. ἔλδωρ, πόθος, ἐπιθυμία, ὀργώνη.

Cŭpressus, ein Cypressenbaum. P. Cyprysowe drzewo. G. κυπάρισσος.

Cŭprum, Kupffer. P. Miedź/ Kupr. *Cupreus, & Cuprinus,* küpffern. P. Miedziány/ Kuprowy.

Cur, warumb. P. czemu / dla czego/przecz. G. ἐπὶ τί διατί.

Cūră, sorg / fleiß. P. pracá/ piecza / pieczołowánie / pilność/

ność / stáránie. G. ἐπιμέλεια, ἐπιστασία, μελέτη, μέριμνα. *Curiosus*, sorgfeltig / fürwitzig. *Pol.* dworny prácowity / pieczołowity / pilny / swowolny / wßeteczny / wßedy był. G. ἐπιμελὴς, πολυπράγμων, φιλοπράγμων. *Curiositas*, fürwitz. P. dwórność / wßeteczność / pilność niepotrzebna. G. περιεργία, πολυπραγμοσύνη. *Curo, as*, ich sorge / kere fleiß an / ich heile. P. Pieczołuie / stáram sie / opátruie / lecze. G. ἀλεγίζω, κήδομαι, μέλω, μεδέω. *Curator*, ein pfleger / schaffner. P. opátrzyćiel / opiekun / ßáfarz / vrzedńik / sprawcá. G. διοικητὴς, διαθέτης, ἐπίκομος, ἐπιμελητής.

* *Comp. Accurro*, ich versorge fleissig. P. opátruie / dogladam. G. ἐπιθέω, ἐπιτρέχω. *Accuratus*, fleissig. P. pilny / dbały. G. ἀκριβὴς, ἐπιμελὴς. *Incuria*, vnfleiß / nachlesigkeit. P. niepilność / niedbałość. G. ἀφροντιστησία, ἀμέλεια. *Procuro*, ich versorge / verschaffe. P opátruie / sporzadzam / nábywam / dostawam. G. κήδομαι, ἐπιμελέομαι. *Procurator*, ein Verwalter / Redner. P. Sprawcá / Rzecznik. G. διοικητὴς, ἐπιμελητὴς, ἐπίτροπος, φροντιστής. *Securus*, sicher. P. bespieczny / niepieczołowity. G. ἄφροντις, ἀφρόντιστος. *Securitas*, sicherheit. P. bespieczność / bespieczeństwo. G. ἀσφάλεια, ἄδεια, ὀροντισία, ἀφροντιστησία.

Cūriă, ein Rathauß. P. Ratuß. G. βουλευτήριον, πρυτανεῖον.

Curro, ich lauffe. P. biegám. G. θέομαι, ἐγκονέω, τρέχω. *Cursus*, ein lauff. P. Bieg. G. δρόμημα, δρόμος, τρόχος. *Cursor*, ein Lackey / Bot. P. biegun / poseł. G. δρομαῖος, μετάδρομος. *Currus*, ein Wagen. P. Wóz. G. ἅρμα, καπάνη, ὀχεῖον. *Curriculum*, ein lauff / oder Wagen. P. bieg / álbo Wóz. G. δρομάτιον, δρόμημα. *Curriculò*, geschwind. P. pretko / biegiem / wskok.

* *Comp. Accurro*, ich lauff hinzu. P. przybiegam. G. ἐπιθέω, ἐπιτρέχω. *Concurro*, ich lauffe zusammen. P. zbiegam sie. G. ὁμοδρομῶ, συντρέχω. *Concursus*, ein zulauff. P. zbiegánie. G. συνδρομὴ, σύνοδος. *Decurro*,

ich lauff herab. *Polon.* zbiegam/ ściekam/ schodzę. G. κατατρέχω, καταθέω. *Decursus, & decursio*, das stechen/ turnieren. *Pol.* zbyjánie/ ná ostre gonienie/ gonbá. G. καταδρομή. *Discurro*, ich lauff hin vnd wieder. P. tám y sám biegam/ pustuię. G. ἀποθορέω, διαθέω, διατρέχω. *Excurro*, ich lauffe heraus. P. wybiegam. G. ἐκθέω, ἐκτρέχω. *Excursio*, ein außlauffung. P. wybieganie/ wyiechanie. G. ἐκδρομή, καταδρομή. *Incurro*, ich lauffe ein oder an. P. wbiegam/ wchodzę/ nádieżdżam/ nátráfiam. G. ἐπιδιδράσκω, ἐμπίπτω, ἐπιτρέχω. *Incursio, & incursus*, ein einfall. P. nadiáchanie/ wpádnienie. G. ἐπέμβασις, ἐπιδρομή, καταδρομή, ἔφοδος. *Occurro*, ich lauffe entgegen. P. zábiegam. G. ἄντομαι, ὑπαντιάω. *Percurro*, ich durchlauffe. P. przebiegam. G. διαθέω, διατρέχω. *Præcurro*, ich gehe vor. P. vbiegam/ vprzedzam. G. προθέω, προτρέχω. *Præcursor*, ein vorleuffer. P. Gońiec/ poseł. G. προτρέχων, πρόδρομος. *Procurro*, ich lauff herfür. P. wybiegam. G. προτέω, προτρέχω. *Recurro*, ich komme wieder. P. wracam się. G. ἀναθέω, ἀνατρέχω. *Succurro*, ich komme zu hülff. *Polon.* wspomagam/ podpomagam. G. βοηθέω, ἐπικουρέω, ἀμύνω, ἀντιλαμβάνομαι. *Succurrit*, es felt mir ein. *Pol.* wspominam/ przychodzi mi ná pámięć. *Transcurro*, ich lauffe herüber. P. Przechodzę/ biegam aż ná drugą stronę. G. διέξειμι, μετατρέχω, παραθέω, παρατρέχω, διατρέχω.

Curruca, ein Graßmuck. P. Piegzá. G. ἐπιλαΐς.

Curtus, kurtz. P. krótki/ kęsy. G. κολοβός, βραχύς. *Curto, Decurto*, ich kürtze. P. skracam/ vkracam/ okęsywam. G. κολοβόω.

Curvus, Krum/ gebogen. *Pol.* krzywy/ zgięty. G. ἀγκύλος, γύαλος, κύμβαχος, παλίγκλαστος. *Curvitas*, krümme. P. krzywość. G. καμπύλον, γαμψωλή, καμπυλότης. *Curvo, as*, ich biege/ krümme. *Polon.* zginam/ skrzywiam. G. καμπυλιάζω, κυρτόω.

* *Comp. Recurvo, Incurvo,* ich biege/ krümme. P. náginam/ nákrzywiam. G. ἀγκυλόω, ἀγκύλλω. *Incurvus, Recurvus,* krum. P. krzywy. G. ἀγκύλος, καμψὸς, ἐπίκυρτος, τρεχαλός.

Cūsŏ, frequent: à Cūdo, verbum inusitatum.

* Comp: *Accūsŏ,* ich verklage/ zeihe. P. oskarżam / winuie/ obwiniam. *Gracè.* αἰτιάομαι, ἀνθυπάγω, ἀντιδικέω, διαβάλλω. *Accusator*, ein ankleger. *Pol.* oskarżyciel. G. αἰτιώμενος, κρίνων, κατηγόρος, γραφόμενος.

Accusatio, ein Anklag P. skárgá/ oskárżenie. G. γραφὴ, ἔγκλημα. *Excuso,* ich entschüldige/ verantworte. P. wymawiam. G. ἀπολογέομαι, ἀπολογέομαι, παραιτέομαι. *Excusatio,* eine entschuldigung. P. wymówka. G. ἀπολογία, ἀπολόγημα, ἀπολογία. *Incuso, idem quod Accuso, Recuso,* ich schlage ab. *Pol.* odmawiam. G. παραιτέομαι, ἀναδύομαι, φεύγω. *Recusatio,* eine wegerung. P. odmowká. G. ἀνάνευσις, παραίτησις.

Custos, ein Hütter / Wechter.

P. Ströz. G. δορυφόρος, ἑρκίτης, φυλακτὴρ, φύλαξ, φῶρος. *Custodio,* ich behüte. P. strzegę. G. δορυφορέω, διαφυλάττω, φυλακίζω. *Custodia,* Hüt/ wach/ gefengnüs. P. straża / stróżá / ćiemnicá / tectwo. G. ἀπόκλεισμα, φυλακὴ, φυλακτήριον.

Cuspis, idis, das spießeisen. P. chart álbo grot. *Item,* ein spieß. P. włocznia G. ἀκωκὴ, αἰχμὴ, ἀκίς.

Cŭtĭs, die Haut. P. Skórá. G. δορὰ, χρὼς, δέρμα. *Cuticula,* ein heutlein. P. skórká / skóreczká. G. δερμάτιον.

* *Comp. Intercus, (aqua)* zwischen haut vnd fleisch. P. zaskorny. G. ὕδρωψ, ὑδρώπισις, σάρκιος. *Subcutaneus, idem, Recutitus,* dem die Haut beschnitten ist. P. obrzezániec.

C Y.

Cyănæus, Lasurfarb / dunckelblaw. P. lázurowy. G. κυάνεος.

Cyăthus, ein Becher. P. Kubek. G. κύαθος.

Cyclops, ein Riese mit einem Auge. P. Olbrzym o iednym oku/ iedno oki. G. κύκλοψ.

Cydōnium, ein Quitte. P. Pigwá. G. κυδώνιον.

Cygnus, ein Schwan. P. Łábeć. G. κύκνος. *Cygneus*, Schwanen. P. Łábeci.

Cylindrus, ein Tennenschleger. P. Tłuk/ ktorym boiewiská vbijaia. G. κύλινδρος.

Cymātilis, Himmelblaw. P. błekitny. G. κυματίας.

Cymba, ein Schifflein. P. Łodká. G. πορθμεῖον.

Cymbalum, eine Schelle. P. dzwonek. G. κύμβαλον.

Cymīnum, Kümel. P. Kmin. G. κύμινον.

Cynānche, der Soot. P. zgágá G. κυνάγχη.

Cynōsbatus, Hagendorn. *Pol.* Głóg. G. κυνόσβατος. *Bacca cynosbati*, ein Hagenbott. G. Głogowká.

Cyprinus, ein Karp. P. karp. G. κυπρῖνος.

Cytīsus, Geißklee. P. wrzos. G. κύτισος.

INCIPIENTIA à D.

D A.

Dāctўlūs, *L.* *Digitus*, ein Finger. P. palec. *Item*, Palmennüß/ Dattelkern. P. pálmowy orzech. G. δάκτυλος.

Dæmon, ein Engel/ oder Geist. P. Aniol. álbo Duch. G. Δαίμων, δαιμόνιον. *Dæmonium*, ein Teuffel. *Pol.* Czárt / Diabel.

Dæmonicus, Teuffelisch / oder Besessen. P. Czártowski/ szátáński/ diabelski/ albo opetány. G. δαιμονικός.

* *Comp.* *Eudæmon*, ein guter Engel. P. Aniol dobry. G εὐδαίμων. *Cacodæmon*, der böse Feind. P. zły duch/ dußny nieprzyiaciel. G. κακοδαίμων.

Dāmă, eim Gemß/ oder Demlein. P. Łániá/ łáni/ dzika kozá/ leśna koza. G. αἰξ ἀγρία, δορκάς.

Damno, ich verdamme / verurtheile/ verwerffe. P. poteptam/ osadzam / skázuie / gánie/

przygániam. G. εὐθύνω, καταδικάζω, καταγινώσκω, κρίνω, λαμβάνω. *Damnatio*, verdamnüs/ verurtheilung. P. potepienie/ skazanie. G. κατάγνωσις, καταδίκη, κατάκριμα, τίμημα.

* *Comp: Condemno, idem cum simplici.*

Damnum ein schade. P. szkodá/ vtrátá. G. ἀκέρδεια, ἀπότευγμα, δήλημα, προσκοπή, βλάβη. *Damnosus*, schedlich. P. szkodliwy. G. βλαβερός, ἀκερδής.

* *Comp: Indemnis*, schadloß. P. bez szkody. G. ἀβλαβής, ἀζήμιος.

Dăniă, Dennemarck. *Polon.* Duńska ziemiá. *Danus*, ein Dennemercker. P. Duńczyk.

Dānŭbĭus, die Tonaw. *Polon.* Dónay.

Dăpes, herliche speise. *Polon.* roskoszne potráwy. G. δαίς, ἔδεσμα, βρῶμα. *Dapalis*, köstlich/ leckerhafftig. P. roskoszny/ łakotny. G. δαψιλής, λιπαρός, μεγαλοπρεπής. *Dapifer*, ein Truchses. P. Podstoli/ Podczászy. G. σιτοφόρος.

Dapsilis, Reichlich/ vberflüssig. P. Hoyny/ szczodry/ obfity. G. δαψιλής.

D E.

De præp. von/ auß. P. o/ od/ z. G. ἀμφί, ἀπό, κατά, περί, ὑπέρ.

Dēbĕŏ, ich sol/ bin schuldig. P. Mam/ iestem winien/ powinien. G. ὀφείλω, ὀφλέω, ὀφλισκάνω, χρεωστέω. *Debitum*, eine schuld. P. dług. G. ἀπόφλημα, δάνειον, ὀφείλημα, ὀφειλή. *Debitor*, ein Schuldner. P. Dłużnik. G. ὀφειλέτης, χρεωφειλέτης, χρεώστης.

Dēbĭlĭs, schwach/ gebrechlich. P. mdły/ vłomny. G. ἄτονος. ἄῤῥωστος, ἀσθενής, παράτονος. *Debilito*, ich schweche. P. mdleie/ mdłym czynię. G. ἀσθενόω, ἠπεδανόω. *Debilitas*, schwachheit. P. mdłość. G. ἀῤῥωστία, ἀτονία.

Dĕcălŏgŭs, die Zehen Gebot Gottes. P. Dziesięcioro Przykazánie Boże. G. δεκάλογος.

Dĕcĕm, Zehen. P. Dziesięć. G. δέκα. *Decies*, zehenmal. P. dziesięć kroć/ dziesięć razów. G. δεκάκις. *Decimus*, der zehende. P. dziesiąty. G. δεκάτος. *Decima*, der Zehende theil. P. dziesięciná. G. δεκατώνια. *Decimo*,

as, ich neme den Zehenden. *Pol.* Dziesiecine biere/ wytykam. G. δεκατέω, δεκάζω.

Dēnī, je zehen vnd zehen. P. dziesieć á dziesieć / po dziesiaci. *Denarius*, *adiect:* das Zehen in sich begreifft. P. Co dziesieć w sobie ma. G. δεκαδικός. *Subst:* ein Grosch/ so zehen pfenning gilt. P. Groß/ co dziesiec pieniedzy pláci. G. δεκάχαλκον.

* *Comp: Dĕcēmbĕr*, der Christmonat. P. Grudzień. G. ἀπελλαῖος, δεκέμβριος, ἐλαφηβολιών. *Decennium*, Zehen Jahr. *Polon.* dziesieć lat. G. δεκετηρίς. *Decennis*, & *Decennalis*, Zehenjährig. P. co ma dziesieć lat. G. δεκαέτης.

Dĕcŭmānus, gros. P. wielky. G. δεκαταῖος.

Dĕcŭrĭă, ein Rotte von Zehen Persónen. P. Rotá o dziesiaci Osob / Dziesiatek. G. λόχος, συμμορία, δεκασμός, καταλόχισις. *Decurio*, ein Heuptman vber Zehen. *Polon.* Dziesiatnik. G. βουλευτής, δεκαδάρχης, δεκάδαρχος.

Dĕcŭplus, Zehenfeltig. *Polon.* Dziesieckrotny. *Græcè.* δεκαπλάσιος.

Dĕcußis, zehen asses/ oder eine zahl die zehen begreifft. P. lidzbá maiac w sobie dziesieć. G. χιασμὸς, δέκας, τὸ δέκατον μέρος. *Decusso*, ich lege oder teile etwas Creutzweise. P. rozłoze álbo podzielam co ná krzyz. G. χιάζω. *Decussatim*, Creutzweis. P. ná vkoś.

Dĕcĕt, es geziemet/ gebüret/ stehet wol. P. godzi sie/ przystoi. G. προσήκει, ἔοικε, ἐπέοικε, πρέπει, καθήκει. *Decens*, wol anstendig. P. przystoyny / słuszny. G. ἄσιμον, ἄισιον, δέον. *Decentia*, zierligkeit. P. przystoynosć. G. εὐκοσμία, εὐπρέπεια.

* *Comp*, *Dēdĕcĕt*, es stehet vbel. *Pol.* niegodzi sie/ nieprzystoi / nienalezy G.. ἀπέοικε, οὐ πρέπει. *Indecens*, Vngebürlich. *Polon.* niesłußny / nieprzystoyny. G. ἀεικὴς, ἄκοσμος, ἀπρεπὴς, οὐ πρέπων.

Dĕcŏr, zierde. P. przystoynosć. G. εὐσχημοσύνη, εὐπρέπεια. *Dĕcōrus*, *a*, *um*, zierlich/ wolanstendig. *Pol.* chedogi/ przystoyny / piekny / wdzieczny. G. ἐκπρεπὴς, εὐπρεπὴς. *Decus*,

oris, Ehr/ Preiß. P. cześć/ chwała. G. εὐκοσμία, κάλλος, κόσμος. Decoro, as, ich ziere. P. przyochędożam. Item, ich ehre. Polon. czczę / ważę. G. κοσμέω, κυδαίνω, περιφιλοκαλέω, ἐπιπρέπω.

* Comp: Dēdĕcŭs, schand / vnehr. P. chańbá/ sromotá/ lekkość. G. ἀκοσμία, ἀπρέπεια, αἶσχος, ἀσχημοσύνη. Dedecoro, ich schende. P. chańbię/ sromocę. G. ἀτιμάζω, ἀτιμόω, καταισχύνω, καθυβρίζω. Indecor, & Indecorus, vnzierlich. P. nieprzystoyny/ szpetny / sromotny / szkárádny. G. ἄκοσμος, ἀπρεπής.

Dēcrĕpĭtus, sehr alt/ stein alt. Polon. stáry/ zgrzybiały/ skurczony. G. βαθύγηρος, ἐσχατόγηρος.

Dēfendo, ich beschütze/ verthedige. P. bronię/ szczycę. G. ἀναθάλπω, ἀπολογέομαι, ἀσπίζω, συναγορέω, προβάλλομαι. Defensor, ein Beschirmer. P. Obrońcá. G. ἀρήγων, ἀρωγὸς, πρόβολος.

Dēfensio, eine verthedigung. P. Obroná. G. ἀντίληψις, ἀπολογία.

Dēfrūtum, gesotten Wein. P. wárzone Wino. G. σίραιον. Defruto, as, ich siede den Wein ein/ vnd mache Confecten daraus. Polon. Wino wárzę/ á Konfekty z niego czynię. G. οἶνον ἑψῶ.

Dein, Deinde, Deinceps, darnach. P. potym/ nápotym. G. εἶτα, ἔπειτα, ἐκ τούτου, ἐντεῦθεν, ἐπὶ δέ, μετὰ δέ.

Dēlĕcto, vide Lacio, G. εὐφραίνω, ἐπάγομαι, ἥδω, ἡδύνω, τέρπω.

Dēlĕo, ich lesche aus/ vertilge. P. wymázuię/ zgładzam/ zágubiam / wykorzeniam. G. ἀποτρίβω, ἀφανίζω, περιγράφω, λεαίνω, ἀμαυρόω. Deletilis, G. ἐξαλειπτικός. Delebilis, was man auslesschen/ vertilgen kan. Polon. łatwy ku zmázániu / zgłádzeniu. G. ἐξαλειπτός. Indelebilis, was man nicht auslesschen / noch vertilgen kan. Pol. Trudny ku wymázániu / zágubieniu. G. ἀνεξάλειπτος.

Dēlībĕro, ich rathschlage. P. rozmyslám się/ rádzę się/ rokuię. G. ἀγοράζω, βουλεύω, ἀναλογίζομαι, ἀμφισβητέω. Deliberatio, ein rathschlagung. P. rozmyslánie/ rádá/ rokowánie. G. Διαβούλιον, Διαβουλία.

Dēlibūtŭs, gesalbet. P. pomázány. *Metaph:* vberflüssig. *Pol.* opływáiący. G. ἀληλιμμένος, λιπαρός.

Dĕlĭcĭæ, G. ἁβροσύνη, ἁβρότης. *Delicatus, vide Lacio.*

Dēlictum, & Deliquium, G. ἁμάρτημα, πταῖσμα, πλημμέλημα, πλημμέλεια vide *Linquo*,

Delphin, ein Meerschwein. P. Morska świnia. G. δελφίν.

Dĕlūbrum, ein Götz / oder Götzenkirch. P. Báłwan / Obraz álbo Kościoł Báłwánowi poświecony. G. ναός, ἱερόν, τέμενος.

Dēmūm, entlich. P. ná ostátek / ná koniec. G. δή, ἐπὶ τέλει, εἰς τέλος.

Dēmŏ, vide *emo*, G. ἀφαιρέω, ἐξαίρω, ἐξαιροῦμαι.

Dēnĭq́;, zuletzt. P. ná koniec. G. ὅλως, ἀμέλει, ἁπλῶς.

Dens, ein Zahn. *Pol.* Ząb. G. ὀδούς. *Dentes canini*, die forderzähn P. kły. G. κυνόδοντες. *Maxillaris*, ein Backenzahn. *Pol.* Trzonowy ząb. G. γόμφιος, κόμβος, μύλος, μύλακρος. *Genuinus*, ein Stockzahn. P. zádni ząb. G. ὀψίγονος, κραντήρ.

Dentatus, was viel / oder grosse zeene hat. *Polon.* co wiele / álbo wielkie zeby ma. G. ὀδοντωτός. *Dentale*, ein Pflugeisen. *Polon.* kroy / powōs. G. ὀγύης. *Denticulatus*, zehnechtig. P. zebiásty. *Dentio*, ich zähne / mir wachsen die zeene. P. pusczáią mi się zeby. G. ὀδοντιάζω, ὀδοντοφυέω. *Dentitio*, die zähnung. *Pol.* pusczánie zebōw. G. ὀδοντοφυΐα.

* *Comp: Edento, as*, ich schlage die zähne aus. P. zeby wybiiam / wyłámuię. *Edentatus, & Edentulus*, zahnlos. *Pol.* bez zebōw. *Bidens*, ein karst / hawe. *Polon.* Motyka. *Dentifricium*, Zähnartzney. P. Lekárztwo ná zeby. G. ὀδοντότριμμα. *Dentiscalpium*, ein Zahnstörer. P. Dłubiząb. G. ὀδοντοξέστις.

Densus, dick. *Pol.* gesty. G. ἀγχιστῖνος, πυκινός, στιβαρός, στεγανός, πυκνός. *Denso*, *Condenso*, ich mache dick / druck zusammen. P. gesto czynię / ściskam / z gesczam. G. δασύνω, πήγνυμι, παχύνω, πυκνόω, παχύνω.

Dēnŭŏ, wiederumb / auff ein newes. P. zaśię / znowu. G. αὖθις, ἐξαῦτις, πάλιν.

Dĕōrſum, niderwertz. P. niſko/ nádol. G. κάτω.

Depſo, ich knete/ mache weich. P. gniotę/ miękczę. G. δεψέω. *Depſiticus*, gekneten. P. zágnieciony. G. δεψητικός.

Dērīvŏ, *vide Rivus*, G. ὀχετέυω, μετοχετέυω.

Dēſes, G. ἀργὸς, φιλόθακος. *Deſidia*, G. ἀργία, νωθρεία, *vide*, *Sedeo*.

Dēsīdĕrŏ, ich begere. P. żądam/ prágnę. *Item*, es mangelt oder gebricht mir. P. nie doſtáie mi. G. ἀντιποιέομαι, προθυμέομαι, ἐπιθυμέω, εἰθύω. *Deſiderium*, ein begierd/ verlangen. P. żądliwość/ pożądánie/ chuć/ tęgá. G. ἐπιθυμία, ἐπιθύμησις, ἐπιποθία, ἐπίρευγμα. *Deſiderabilis*, begierlich/ anmutig. P. pożądány/ miły/ wdzięczny. G. ἐπιθυμητός.

Dēsōlŏr. G. ἐκπορθέω, ἐρημόω. *vide Solor*.

Deſtino, ich verordne/ ſetze für. P. ſkázuię/ przed ſię bierzę/ wybieram. G. ἀποτέλλω, προορίζω, ϛοχάζομαι, ὑπογράφω.
* *Comp. Prædeſtino*, ich fürſihe erwehle zuvor. P. przeyźrzę/ przed tym wybieram. *Prædeſtinatio*, ein fürſehung/ verordnung. P. przeyźrzenie/ obránie.

Dētĕr, *Dētrimēntum*, G. ἄση, ἄτη. *vide Tero*,

Dēvexus, niederſich hangend/ geneigt. P. ná doł pochodźiſty/ ſchodźiſty. G. κατακλινής. *Devexitas*, niderhengung. P. pochodźiſtość. G. καταφέρεια.

Dĕunx, G. ἐνδεκάμοιρος. *vide As*.

Dĕus, Gott. P. Bóg. G. Θεός, δαίμων, θέων, σιός. *Dea*, eine Göttin. P. Bogini. *Deitas*, Gottheit. P. Boſtwo.

Dextans, G. ὁ καὶ ἡ δεκάμοιρος, *vide As*.

Dexter, was zur rechten ſeyten iſt. P. práwy/ co ná práwey ſtronie ieſt. *Item*, auffrichtig/ glückſelig. P. ſtáteczny/ ſzczęśliwy. G. δεξίτερος, δεξιὸς, ἐπιδέξιος. *Dextera*, & *Dextra*, die rechte hand. P. práwa ręká/ práwicá. *Dexteritas*, geſchicklig-keit. P. biegłość/ ochotá. G. δεξιότης, ἐναρμοσία. *Dextrorſum*, zur rechten ſeyten. P. ná práwą rękę/ po práwey ręce/

ce od siebie. G. εἰς δεξιά, ἐν δεξιᾷ, ἐπὶ δεξιᾷ.

D I.

Diabolus, ein Lesterer / Teuffel. P. Potwarcá / Bluźnierz / Diabeł. G. Διάβολος. *Diabolicus*, Teuffelisch. P. Diabelski. G. Διαβολικός.

Diadema, ein Königliche kron. P. Koroná Krolewská. G. Διάδημα.

Diæta, ein ordnung vnd maß im essen vnd trincken. P. postánowienie y mierność w iedzeniu y w piciu. G. δίαιτα, ἀγωγή.

Dialogus, ein gesprech. P. Rozmowá. G. Διάλογος, Διάλεξις.

Diaphragma, das netze vmbs Hertz. P. błonka około serca. G. Διάφραγμα.

Diarium, tegliche Speiß / speise für einen Tag. P. obrok. *Item*, ein Register. P. Regester. G. ἀφημερίς, τὸ ἐφήμερον.

Dica, ein Rechtshandel / Anklage. P. Prawo / Skárga / oskárżenie / Pozew. G. δίκη.

Dico, *as*, ich gebe / eigne zu / ergebe. P. dáwam / przywłaszczam / przypisuie / oddawam. G. ἀφοσιόω, ἱερεύω, ἱερόω, προσφωνέω, καταφημίζω.

* *Comp: Abdico*, ich verwerffe / verstosse / enterbe / sage auff. P. odrzucám / odmáwiam / wydziedziczam / wypowiedam / złożę. G. ἀποκηρύττω, παραιτέω, ἀποποιέομαι, παρωθέω. *Dedico*, ich vbergebe / weihe ein. P. przywłaszczam / przypisuie / poświacánie. G. ἀνατίθημι, ἀφιερόω, προσφωνέω, τελεσιουργέω. *Dedicatio*, vbergebung / einweyhung. P. przywłaszczenie / poświacánie. G. ἀνάθεσις, ἀφίδρυμα, προσφώνησις. *Indico*, ich zeige an. P. odnaymiám. G. ἀποφαίνω, γνωρίζω, δεικνύω, εἰσαγγέλλω. *Index*, ein anzeyger / der zeyger / ein Register. P. okazyciel / Regestr. G. μηνυτής, ἐνδείκτης. *Prædico*, ich verkündige / preyse. P. opowiedam / osławiam / chwałę / każę. G. ἀναγορεύω, κηρύσσω, εὐλογέω, κατηγορέω.

Dico, *is*, ich sage / rede. *Pol.* mowie / powiedam. G. λέγω, ἀγορεύω, ἀποφαίνω. *Dictio*, ein Wort. *Polonicè.* Słowo. G. λέξις, ῥῆμα, φράσις, φάσις. *Dictum*, ein Spruch. P. powieść. G. λεχθέν, εἰρημένον, λόγος. *Di-*

cterium, ein schimpffrede / oder schmachrede. P. naśmiewisko / przymówka / vszczypliwe słowo. G. ἴαλλ@, σκῶμμα. *Dicax*, schimpffredig / speywortig. P. vszczypliwy / przymowny. G. σκώπτης, εἴρων, φιλοσκώμμων. *Dicaculus*, ein Speyvogel. P. náśmiewcá / przymowcá. G. σκωπτικὸς, χλευαστικός. *Dicacitas*, speyung. P. náśmiwánie / vszczypliwość. G. εὐτραπελία, χλευασμός.

* *Comp. Addico*, ich verspreche / eigne zu. P. przyrzekam / obiecuie / przywłaszczam. G. ἀπεμπολάω, χειρόω. *Benedico*, ich segene. P. Błogosłáwię / dobrorzecze. G. εὐφημέω, εὐλογέω. *Benedictio*, ein Segen. P. Błogosławieństwo / szczęście. G. εὐφημία, εὐλογία. *Condico*, ich verspreche / bestimme. P. obicuie / przyrzekam / zmawiam sie. G. ἐπαγγέλλομαι, διαγορεύω, παραγγέλλω. *Contradico*, ich widerspreche. P. sprzeciwiam sie / odmawiam. G. ἀνταίρω, ἀντιλέγω, ἀντιγνωμονέω. *Edico*, ich gebiete. P. przykázuie G. ἀναγορεύω, διαγγέλλω, ἀπαγγέλλω. *Edictū*, ein Gebot. P. przykazanie / vstáwá. G. δόγμα, διάγραμμα, ἐπίταγμα πρόσταγμα. *Indico*, ich melde / bestimme. P. opowiedam / vstáwuie. G. ἀπαγγέλλω, ἐπαγγέλλω, καταγγέλλω, προερέω. *Interdico*, ich verbitte. P. zákázuie / zápowiedam. G. ἀπαγορέω, ἀπολέγω. *Interdictum*, ein Verbott. P. zakazánie. *Maledico*, ich lestere / schelte / vermaledey. P. złorzecze przeklinam. G. λοιδορέω, κακολογῶ, ἰαμβίζω, κακῶς λέγω. *Maledictio*, ein fluch. P. przyklectwo klatwá G. κακολογία, κακηγορία, βλασφημία. *Maledicus*, lesterhafftig. *Pol.* przeklinaiacy. G. βλάσφημ@, δύσφημ@. *Maledicentia*, lesterung. P. złorzeczeństwo. G. κακηγορία, κακολογία, φιλολοιδορία. *Prædico*, ich sage zuvor / weissage. P. przepowiedam / prorokuie. G. προαγγέλλω, προφητίζω. *Vendico*, ich eigne zu. P. przypisuie / przywłaszczam. G. ἀντέχομαι, ἀντιλαμβάνω. *Vendicatio*, ein zueignung. P. przypisowánie / przywłaszczenie.

Didymus, ein zwilling. *Pol.*

bliźniec / bliźniák. G. δίδυμος.

Dies, ein Tag. P. Dźień. G. ἡμέρα, ἦμαρ. *Dies festus*, ein Feyertag. P. Swięto. G. ἑόρτιος, ἑορταῖος, ἑορτάσιμος. *Profestus*, werckctag. P. powßedny / robotny dźień. G. προεόρτιος, ἀνέορτος. *Dies Dominica seu prima*, der Sontag. P. Niedźielá / niedźielny dźień. G. κυριακή, ἡλιακή. *Secunda*, Montag. P. Poniedźiałek. G. σεληνιακή. *Tertia*, Dinſtag. P. Wtorek. G. ἄρεως. *Quarta*, Mitwoch. P. środá. G. ἑρμοῦ. *Quinta*, Donnerſtag. P. Czwartek. G. διός. *Sexta*, Freytag. P. Piątek. *Septima, seu Sabbathi*, Sonnabent. Pol. Sobotá. G. κρόνου. *Diurnus*, teglich. P. dźienny G. ἡμάτιος, ἡμέριος. *Diescit*, es wird tag. P. dnieie / świta.

* *Comp*, *Hŏdĭe*, heut. P. dźiś / dźiśia. G. σήμερον, τήμερον. *Hodiernus*, heutig. P. dźiśieyßy. G. ὁ σήμερον, ὁ παρών. *Interdiu*, bey tag. P. we dnie. G. μεθ' ἡμέραν, ἐν ἡμέρᾳ. *Indies*, je lenger / je mehr. P. co dáley to więcey. *Meridies*, Mittag. P. Południe. G. τὸ μέσον τῆς ἡμέρας. *Meridianus*,

mittá-

mittágig. P. południowy / przypołudnieyßy. G. ἔνδιος, μεσημέριος. *Meridior, aris*, ich eſſe / oder ſchlaffe zu mittag. P. obiáduie / álbo przeſypiam ſie wpołudnie. G. ἐνδιάζω, ἐνδιάω. *Pomeridianus*, nach mittágig. P. z południowy / odwieczorny. G. δειλινός, δείελος. *Quotidie*, alle tage. P. ná káżdy dźień. G. ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας. *Quotidianus*, teglich. P. powßedny / vſtawiczny. G. ἀμφήμερος, ἐπιούσιος, ἀμφημερινός. *Perendie*, vber morgen. P. názáiutrz / po iutrze. G. ἐς ἔνηφι, εἰς τρίτην, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, μεταύριον. *Pridie* des vorigen tags. P. przeßłego dniá. G. τῇ προτέρᾳ, προτεραίᾳ. *Postridie*, den andern tag hernach. P. drugiego dniá potym.

Dĭeteris, ein zeit von zween jahren. P. czás ode dwu lat. G. διετία. *Trieteris*, von dreyen. P. czás ode trzech lat.

Dĭgĭtus, ein Finger / oder zehen. P. Pálec. G. δάκτυλος, δάκτυλον. *Digitulus*, ein fingerlein. P. pálußek. G. δακτυλίσκος. *Digitalis*, eins fingers gros oder lang. P. wielki álbo długi

na

na pálec. G. δακτυλιαῖος. *Digitale*, ein Fingerhut. P. Náparstek. G. δακτυλήθρα.

Dignus, wirdig. P. godny/ dostoyny/ poważny. G. ἄξιος, δίκαιος. *Dignitas*, wirdigkeit. P. godność/ dostoyność/ powagá. G. ἀξία, ἀξιότης, ἀξίωμα, ἀξίωσις. *Dignor*, *aris*, ich achte wirdig. P. czczę waze mam zá godnego. G. ἀξιόω, καταξιόω.

* *Comp. Dedignor*, ich achte nicht wirdig. P. gardzę brzydzę się/ niemam za godnego. G. ἀπαξιόω, ἀνένομαι. *Indignus*, vnwirdig. P. niegodny. G. ἀνάξιος, οὐκ ἐπάξιος. *Indignitas*, vnwirdigkeit. P. niegodność. G. ἀναξία, ἀπρέπεια. *Indignor*, *aris*, ich bin schellig. P. gniewam się. G. ἀγανακτέω, ἀλαστέω, ἀπαξιόω, δεινάζω, σκύζομαι. *Indignatio*, zorn/ vngedult. P. gniew/ iad. G. ἀγανάκτησις, ἀναξιοπάθεια. *Indignabundus*, zornig. P. gniewliwy/ iádowity. G. ἀγανακτικός.

Dīlĭgŏ, G. ἀγαπάω, ἀγαπάζομαι, φιλέω, στέργω, ἀγαπάζω. *vide Lego*.

Dīlŭvium, G. κατακλυσμός, κατάκλυσις. *vide Luo*.

Dīmĭdĭus, G. ὁ ἥμυσις. *vide Medius*.

Dyŏnīsia, Fastnacht. P. Miesopusty.

* *Comp. Androdionysia*, Manne Fastnacht. P. Zápust.

Dīplōma, ein gewaltsbrieff/ Brieff vnd Siegel vber etwas. P. Przywiley / List z záwieśistemi pieczęciami. G. δίπλωμα.

Dīpsăcum, Weberkarten. P. Sukienniczé kárty. G. διψακός.

Dīplŏis, *idis*, ein gefutterter Mantel oder Rock. P. płaszcz álbo Sukniá futrowána / podbita / podszyta. G. διπλοΐς.

Dīrĭbĭtōrium, ein Musterplatz. P. Mieysce/ kedy okázya żołnierzka bywa. G. λογιστήριον, παιδαγωγεῖον. *Diribitor*, einer der die Landsknecht mustert/ vnd jhnen den Sold gibt/. ein Musterherr. P. ktory żołnierze popisuie/ á żołd im płáci. G. διάκονος, παῖς, ὑπηρέτης.

Dīrŭs, grausam. P. okrutny cháńiebny/ srogi. G. δεινὸς, χαλεπὸς. *Dira*, verfluchung. P. przeklectwa/ przeklinánie. G. ἀραί.

Dis, ditis, der Gott des reichthumbs / oder reich. P. Bóg bogactwa / álbo bogáty. G. πλοῦτος. *Dito, as*, ich mache reich. P. bogácę. G. πλουτίζω, ἀμαλθεύω. *Ditesco*, ich werde reich. P. vbogácam sie.

Discepto, as, ich zancke / oder erwege etwas mit disputiren. P. swárzę sie / vważam / wywodzę. G. ἀμφισβητέω, διακρίνομαι, διαλογίζομαι, διαλέγομαι, διαστέλλομαι. *Disceptator*, ein entscheider / Richter. P. Jednacz / Sędzia. G. διαιτητής, δικαστής, διαγνώμων, κριτής. *Disceptatio*, eine verhörung der sach. *Polon.* wysłuchánie / rozeznánie / rozebránie rzeczy. G. ἀμφισβήτησις, διαδικασία, διάκρισις, διάλεξις.

Disco, ich lerne / erfahre. P. vczę sie / doświadczam sie / dowiaduię sie. G. ἀσκέομαι, ἀσκέω, δαίομαι, φοιτάω, μανθάνω. *Disciplina*, Zucht / Vnterweisung. P. kárność / náuká. G. ἄσκημα, ἀγωγή, μάθημα, μάθησις, παίδευσις, διδασκαλία, παιδεία. *Discipulus*, ein Lehrjung / Schüler / Jünger. P. Vczeń / Zwolennik. G. μαθητής, σχολαστής.

* *Comp: Addisco*, ich lerne immer mehr. P. vczę sie co dáley to wiecey. G. προσμανθάνω. *Dedisco*, ich vergesse wieder. P. oduczam sie / odwykam. G. ἀπομανθάνω, μεταμανθάνω. *Edisco*, ich lerne aussen. P. vczę sie ná pámięć. G. ἐκμανθάνω, ἐξεπίσταμαι.

Discrimen, ein vnterscheid. P. rożność. *Item*, gefehrligkeit. *Polon.* niebespieczność. G. ἀγών, κίνδυνος, διάκρισις, διαφορά. *Discrimino*, ich zertheile. P. rozdzielam / przedziáł czynię. G. ἀφορίζω, διορίζω, διαιρέω, διαχωρίζω. *Discriminatim*, vnterschiedlich. P. rozdźielnie. P. διακριδόν.

Discus, ein breite schüssel / oder teller. P. szeroka misá / krzynow / tálerz. *Item*, ein runde scheibe / damit man vor zeyten gespielet hat. *Polon.* okrągła szybá ktora przed czásy grawano. G. δίσκος.

Disertus, G. δεινός, εὔγλωσσος, *vide Sero*:

Ditio, ein Herrschafft / gebiet P. Páństwo / dźierżáwá. G. ἐπιτροπεία, νόμος, ἐπικράτεια, ἐξουσία.

Diu, lang. P. długo / dawno. G. χρονίως, πολὺν, χρόνον. *Diutinus*, *Diuturnus*, langwirig. P. trwáły / długo trwáiacy. G. μακραίω, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος. *Diuturnitas*, langwirigkeit. *Pol.* Trwáłość. G χρονιότης.

Dīvērsūs, mancherley. P. rōżny / rozmáyty. G. ἀλλοῖος, διάφορος. *Diversitas*, vngleichheit. P. rōżność / rozmáytość. G. ἀλλοιότης, ἑτερότης.

Dīvĕs, reich. P. bogaty. G. πολυκτήμων, χρηματικός. *Divitiæ*, reichthumb. P. bogáctwo. G. πλοῦτος, ὄλβος, χρήματα, πολυχρηματία.

Dīvĭdŏ, ich theile. P. dźiele / podźielam. G. διαιρέω, διακρίνω, διαμερίζω. *Divisor*, ein Austheiler. P. Dźielnik / Dźielcá. G. διανομεύς, μεριστής. *Divisio*, eine theilung. P. rozdźielenie / podźielenie. G. ἀναδασμός, ἀνατομή, διαίρεσις, διαλογή, διάδοσις. *Dividuus*, *Divisibilis*, zertheilig. *Pol.* rozdźielony / co może być rozdźielony. G. διαιρετός, μεριστός *Individuus*, *Indivisibilis*, vnzertheilig. P. nierozdźielny. G.

ἀδιαίρετος, ἀμέριστος, ἄμοιρος, ἄσχιστος.

Dīvīnŭs, a, um, Göttlich. P. Boży / Boski. G. ἀμβρόσιος, ἔνθεος, ἀντίθεος, ζάθεος, ἠγάθεος. *Divinus, subst:* ein Warsager. P. Prorok / Wieszczek / Wieszczbiarz. *Divinitas*. Gottheit. P. Bostwo. G. θειότης. *Divinitus*, von Gott. P. od Bogá / z łáski Bożey. G θεόθεν, κατὰ θεῖον. *Divino*, ich rathe. P. gadam. G. θεσπίζω, μαντεύομαι. *Divinator*, ein rather. P. gádácz. *Divinatio*, weissagung / errathung. P. prorokowánie / gadánie. G. θειασμός, θεοσημεία.

Dīvōrtium, ein Ehescheidung P. Rozwōd. G. ἀπόλειψις, διάζευξις, ἐκτροπή, ἀποτροπή.

Dius, & Divus, idem quod Divinus.

Dium, das tage liecht / der blosse Himmel. P. Jásność / Pogodá / gołe Niebo. G. αἰθρία, αἴθριον.

D O.

Do, ich gebe. P. dáię / dawam. G. δίδωμι, δόσκω. *Dator*, ein Geber.

Geber. *Pol.* Dawácz/ Dawcá. G. δοτὴρ, δότης, δώτης, δωτής.

* *Còmp: Abdo*, ich verberge/ verstecke. P. kryię/ táię/ zátáiam. G. κρύπτω. *Abditum*, ein heimlicher/ stiller ort. *Pol.* Pokōy/ táiemne á ciche mieysce *Addo*, ich thue hinzu. P. przydáię. G. διατείνω, ἐπιβάλλω, ἐπιτίθημι, προστίθημι. *Additamentum*, einzugab. P. przydátek. G. ἐπίβλημα, ἐπίθεμα, παράθεσις. *Condo*, ich schaffe/ bawe/ verwahre. *Polon.* stwarzam/ buduię/ chowam. G. κτίζω, δημιουργέω. *Conditor*, ein Schöpffer. P. Stworzyciel. G κτιστὴς, δημιουργός.

* *Inde fiunt Abscondo*, ich verberge. *Pol.* kryię/ táię. G. ἀποκρύπτω, κυνθάνω. *Recondo*, ich lege bey/ verwahre. P. kłádę ná strone/ schowam. G. καλύπτω, συγκρύπτω. *Dedo*, ich ergebe. P. poddawam. G. ἐγχειρίζω, ἐκδίδωμι. *Edo*, ich laß außgehen. P. wydawam. *Metaph:* ich gebere. *Polon.* rodzę. G. ἀναδίδωμι, ἀποδίδωμι. *Editus, a, um*, hoch. P. wysoki. G. ἔκδοτος, ἐκδεδομένος. *Indo*, ich gebe ein/ lege auff. P. wdawam/ wkladam.

G. ἐντίθημι, ἐνδίδωμι. *Obdo*, ich thu für/ beschließ. P. záłożę/ záwieram. G. ἐπιπροσθέω, ἐπιτίθημι. *Perdo*, G. ἀπολέω, ἀπόλλω, ἀπολλύω, φθείρω. *Disperdo*, ich verliere/ verderbe. P. trácę/ gnębię. G. διαφθείρω, ἐξολοθρεύω. *Perditio*, verderbnis/ verlust. *Polon.* vtrátá/ zgubá/ szkoda/ zginienie. G. ἀπώλεια, φθορά. *Prodo*, ich gebe herfür/ verrathe. P. wydáwam/ zdrádzam. G. προδίδωμι, ἐκφαίνω. *Proditor*, ein Verrehter. P. Zdraycá. G. προδότης. *Proditio*, verrätherey. P. zdrádá/ wydánie. G. προδοσία. *Reddo*, ich gebe wieder/ ich mache. P. oddawam/ wracam. G. ἀναποδίδωμι, ἀποδίδωμι, ἀναφαίνω, ἀμείσομαι. *Satisdo*, ich gebe bürgschafft/ oder versicherung. *Pol.* Rekoymię stáwiam/ vbespieczam. G. ἐγγύας παρέχω. *Satisdatio*, Bürgschafft/ versicherung *Pol.* stáwienie rekoiemstwá/ vbespieczenie. G. ἱκάνωσις, ἱκανοδοσία. *Subdo*, ich vnterwerffe/ vntersetze. P. poddawam/ podstáwiam. G. ὑποράσω, ὑποβάλλω, ὑποτίθημι. *Subditus*, ein vnterthan. P. poddá-

ny. G. δεχόμενος, ὑποτεταγμένος, ὑποχείριος. *Trado*, ich vbergebe/ ich lehre. P. dáię/ oddawam/ vczę/ náuczam. G. δίδωμι, ἐγχειρίζω, ἀναδίδωμι, ἐπιδίδωμι. *Traditio*, ein vbergebung/ lernung / satzung. P. oddánie/ náuká/ vstawá. G. ἀνάδοσις, διάδοσις.

Dŏcĕo, ich lehre. P. vczę / náuczam. G. ἄγω, διδάσκω, μαθητεύω, παιδεύω, σοφιστεύω, ἀκουτίζω. *Doctus*, gelert. P. vczony. G. γνωμονικὸς, δεδαημένος, παιδευτὸς, σοφὸς, εὐπαίδευτος. *Doctrina*, eine Lehr. P. náuká. *Doctor*, ein Lehrer. P. vczyćiel. náuczyćiel. G. διδάσκαλος, καθηγεμὼν, παιδευτής. *Documentum*, eine lehr / beyspiel / warnung/ anzeygung. P. náuká/ przykład / przestrogá/ dowod. G. δεῖξις, ἀπόδειξις, δίδαγμα, παράστασις. *Docilis*, Lehrhafftig/ gelerig. P. poiętny. G. διδακτὸς, εὐάγωγος, εὐμαθὴς, μαθηματικὸς, πιθανὸς. *Docilitas*, gelersamkeit. P. poiętność. G. εὐμάθεια, φιλομάθεια.

* *Comp. Dedoceo*, ich lere anders / gewene ab. P. ináczey

vczę/ oduczam. G. μεταδιδάσκω. *Edoceo*, ich lehre aus. *Pol.* wyuczam / wyćwiczam. G. ἀναδιδάσκω, ἐκδιδάσκω, ἐκπαιδεύω.

Dōdrāns, G. τριμόριον, τριμοιρία, σπιθαμή. vide *As*.

Dogma, eine lehr / gesatz/ gebet. P. náuka/ vstawa/ dekret. G. δόγμα.

Dŏlĕo, ich trawre / es thut mir wehe. P. żałuię/ boli mię/ ćiężko mi. G. ἀλγέω, ὀδυνάω, ἀχέυω, ἄχθομαι, λυπέομαι. *Dolor*, wehetag / trawrigkeit. *Pol.* boleść / żałość / smutek / troská. G. ἄλγημα, ἄλγησις, ἄχος, λύπη, ὀδύνη, κῆδος.

* *Comp. Condoleo*, ich habe mitleyden mit einem. P. żáłuię kogo / żał mi kogo. G. διαλγέω, λυποῦμαι.

Dŏlĭŭm, ein Faß/ Tonne. P. fásá / kádź / kłodá / beczká/ stągiew. G. βῖκος, κέραμος, πίθος. *Doliarius*, ein Faßbinder. P. Bednarz. G. πιθοποιός, κεραμοποιός.

Dŏlŏ, ich hobele / mache glat. P. chebłuię/ gładzę. G. πελεκέω, πελεκίζω, ξέω. *Dolabra*, ein

Hobel. P. chebel. G. ξυήλη, ξυάλη, ἀξίνη.

Dŏlŭs, ein betrug/ list. *Polon.* zdrádá/ chytrość. G. ἀπάτη, δολοφροσύνη, τέχνη, κακούργημα. *Dolosus*, betrieglich/ listig. *Pol.* zdrádliwy/ chytry. G. κακοῦργος, κακότεχνος.

* *Comp.: Subdŏlus*, hinderlistig. P. przychytrz. G. ὕφαλος, ὕπουλος.

Dŏmĭnŭs, ein Herr. P. Pan. G. δεσπότης, ἄναξ, κύριος. *Domina*, ein Fraw. P. Páni G. δέσποινα, δεσπότης. *Dominicus*, dem Herren zugehörig. *Pol.* Páńſki. *Dominium*, herrschafft/ gewalt. P. Páńſtwo/ Moc. G. ἀρχὴ, δεσποσύνη. *Dominor, aris*, ich herrsche. P. pánuie. G. ἄρχω, δεσπόζω, κυριεύω. *Dominatio* & *Dominatus*, gewalt/ macht/ herrschafft. P. moc/ pánowánie. G. ἐξουσία, δεσποτεία. *Dominator*, ein Herrscher. P. Pánuiacy. G. αὐτοκράτωρ, ἀρχικὸς, κυριεύων.

Dŏmo, as, ich mache zam/ bendig/ ich vberwinde. *Pol.* vgłaſkywam/ vśmierzam/ zwyciężam. G. ἀποτρύω, ἀτύζω, βιάζω, δαμάω, καταπονῶ. *Domitus*, gezähmet/ vberwunden. P. vśmierzony/ vkrócony/ oczosány/ zwyciężony. *Indomitus*, vnbendig/ wild. P. buyny/ dźiki/ ßalony. G. ἀδάμαντος, ἀδάμαστος, ἀνήλατος.

Dŏmŭs, ein Haus. P. Dom. G. δόμος, δῶμα, οἰκία, οἶκος, οἰκίον, θαλάμη. *Dŏmi*, daheim. P. domá. G. οἴκοι, ἐν τῷ οἴκῳ. *Domicilium*, ein behausung. *Polon.* domoſtwo/ mießkánie. G. οἴκημα, κατοικία, ἐναύλιον, ἐναύλημα. *Domesticus*, ins Haus gehörig/ ein Hausgenoß. P. Domowy/ domownik. G. ἐνέστιος, ἔνοικος, οἰκεῖος, οἰκιακός.

Dōnĕc, biß. P. Aż. *Item*, so lang. P. poki. G. εἰσόπε, εἰσόκεν, ἄχρι, μέχρι.

Dōnō, ich schencke. P. dáruie. G. δωρέομαι, χαρίζομαι. *Donatio*, eine verehrung. *Pol.* Dárowánie. G. δόρα, δῶρον, δωρεὰ, δόσις, χάρισμα, χαριστήριον. *Donum*, ein Gabe/ Geschenck. *Pol.* Dar/ podárek. *Donatus*, begabet. P. obdárzony.

* *Comp. Condono*, ich vergebe/ verzeihe. P. odpuſzczam. G. διαδίδωμι, δωροῦμαι.

Dormio, ich schlaffe. P. ſpie. G. κα-

G. καθεύδω, εὕδω, ἀποκοιμάομαι, εὐνάομαι, εὐνάζομαι. *Dormitorium*, Schlaffkammer. P. komora/ łożnica. G. κοιμητήριον. *Dormiturio*, mich schleffert / ich schlummere. P. chce mi sie spać/ drzemie. G. κωμαίνω.

* *Comp. Edormio*, ich schlaffe aus. P. wysypiam / wyrzeżwiam sie. *Obdormio*, ich entschlaff. P. zásypiam/ vsne. G. ἀφυπνόω, κατακοιμάομαι, ἐπικαθεύδω.

Dorsum, der Rück. G. grzbiet. G. μετάφρενον, νῶτον. *Dorsuale*, ein Pferddecke. P. gunia. G. ἐπινώτιον.

Dos, ein Morgengab. P. posag. *Item*, ein jegliche gabe. P. wßelki dar. G. προὶξ, φέρνιξ, φερνὴ. *Doto, as*, ich steure aus. *Polon.* wyposażam. G. προικίζω. *Dotalitium*, ein heimsteuer. *Pol.* wiáno.

D R.

Drăco, ein Drach. P. Smok. G. δράκων. *Dracana*, ein Drachin. P. Smoczycá.

D V.

Dŭbius, vngewiß / zweiffelhafftig. P. niepewny / wątpliwy. G. ἀμφίβολος, ἀμφίλογος. *Dubium*, ein zweiffel. P. wątpienie. *Dubitatio*, zweiffelung. P. wątpliwość. G. ἀμηχανία, ἀπόρημα. *Dŭbito*, ich zweiffele. P. wątpie. G. ἀμφιβάλλω, ἀμφιδοξέω.

* *Comp. Indŭbĭtatus*, vngezweyfelt. P. niewątpliwy. G. ἀναμφίβολος, ἀναμφίλογος. *Subdubito*, ich zweyffel/ ein wenig. P. wątpie nieco. G. ὑπαπορέω.

Dūcŏ, ich führe / leyte / oder achte. P. wiode/ prowádze albo mniemam / mam zá to. G. ἄγω, ἡγέομαι, πορεύω. *Ductor*, ein fůrer. P. wodz. G. ἀγέτης, ἡγεμών, ἀγωγὸς *Ductus, us*, führung/ leytung. P. wodzenie / prowádzenie. G. ἡγεσία, ἡγεμονία, ἀγωγή. *Dux*, ein Führer/ Hertzog. *Polon.* Wodz/ Książe. G. ἀγήτωρ, ἄρχων, ἀγωγὸς, ἔξαρχος, ἡγέτης, κοσμήτωρ. *Ducatus*, ein Hertzogthumb. P. Ksieſtwo. G. ἡγεμονία, ταγεία, νομὴ στρατεία, πολεμαρχία. *Ductilis*, das sich lest lang machen / zügig. P. co sie da ciągnać. G. ἀγώγιμος, ἐλατός.

* *Comp. Abduco*, ich führe hinweg. P. odwodzę. G. ἀπάγω, ἀποσοβέω, διάγω. *Adduco*, ich führe zu. P. przywodzę. G. ἀνάγω, ἐνάγω, ἐνέχω, ἐπάγω, παράγω, ὑπάγω, προσάγω. *Conduco*, ich bedinge / miete. P. naymuię / zadzam. G. ἐπάγω, συμβάλλομαι, συνάγω, συμφέρω, ἐργολαβέω. *Conducit*, es ist nütz. P. pożytecżno iest. *Conduco*, ich führe herumb. P. obwodzę / około wodzę. G. περιάγω, περιηγέομαι. *Deduco*, ich führe ab. P. odwodzę. *Item*, ich geleite. P. prowádzę / odprowadzam / odprawadzam. G. ἀνάγω, κατάγω, μετάγω, ἐξάγω, ἡγέομαι, προπέμπω. *Educo*, ich führe aus. P. wywodzę wyprowádzam. G. ἐξάγω. *Induco*, ich führe ein / ich rathe / vberrede. P. wwodzę / rádzę / námawiam. G. εἰσάγω, εἰσφέρω, ἐνάγω, ἐπάγω. *Inducia, arum*, Anstand / oder friede auff eine gewisse zeit. P. przymierze / álbo pokoy ná pewny czás. G. ἀνακωχὴ, διακωχὴ, ἀνοχὴ, διάλυσις, ἐκεχειρία. *Introduco*, ich führe hinein. P. wwodzę / wprowadzam. G. εἰσάγω, ἐπάγω, παρει-

σάγω, βιβάζω. *Obduco*, ich vberziehe / bedecke. P. nákrywam / zátykam. G. ἀντεισάγω, προσάγω, ἐπεισάγω, προσβάλλω. *Perduco*, ich führe biß ans ende / vollende. P. dowodzę / dokonywam. G. διάγω, προσάγω. *Produco*, ich führe herfür / verlengere / schiebe auff. P. wywodzę / przedłuczam / odwłaczam. G. ἀνατέλλω, μακρύνω, ἀποτείνω, ἐκτείνω, παρατείνω. *Reduco*, ich bringe wieder. P. przywodzę. G. ἀνάγω, ἐπανάγω, ἀναπέμπω, ὑποστρέφω. *Redux*, einer der wider kommen ist. P. ktory się do domu wrócił / przywrócony. G. παλίντροπος, παλίνστροφος, ὑπόστροφος. *Seduco*, ich verführe. P. zwodzę / zdradzam oszukiwam. G. ἀπατάω, ἐξαπατάω. *Seductor*, ein verführer. P. zwodzcá / zwodziciel. G. ἀπατηλὸς, πλάνος. *Subduco*, ich führe weg / ich stele mich weg. *Item*, ich rechene. P. odwodzę / schraniam się. *aliâs*, ráchuię. G. ἀνάγω, διακλέπτω, ὑπάγω, ὑπεξάγω, ὑφαιρέω. *Traduco*, ich führe vber / bringe hinweg. *Polonicè*. przewodzę / przyprawiam / *Item*, ich schende / gebe an. *Pol.*

sromoce / ostawiam / odnoße. G. ἀναβιβάζω, διάγω, διαβάλλω, δεξάγω, περάγω. *Tradux*, ein Weinreben oder weinrancke / den man von einem stock in die Erde legt / vnd hernachmals weiter fortpflantzet. P. winna látorośl álbo roßczká / ktora z mácice vrżniona / w ziemię zákopána / á potym ná inße mieysce przesádzona bywa. G. ὑπόρριτος.

Dūdūm, iamdudum, vorlangst. P. dawno / iuß dawno. G. πρώην, πρόταινον, πρότερον, πάλαι, ἐκ πολλοῦ χρόνου.

Dūellum, ein streit zwischen zweyen. P. Bitwá álbo skoßtowánie miedzy dwiemá / pojedynek. G. πόλεμος. *Duello, as*, ich streite. P. walczę / zá łeb idę / ná chárc wyiezdżam / pojedynkuie. G. μάχομαι.

* *Comp. Perduellis*, ein Feind seiner Herrschafft. P. nieprzyiáciel Páná swego. G. πολέμιος, ἀπηχθημένος. *Perduellio*, ein verbündnis wieder die Obrigkeit. P. spiknienie / sprzysiężenie / zbuntowánie przeciw Vrzędowi / álbo Páństwu swemu. *Græcè*. ὁ προδότης, εἰσαγγελλόμενος, ὁ προδοσίας φεύγων.

Dulcis, süß. P. słodki. G. ἀγανής, γλυκερὸς, γλυκὺς, ἥδυμος, μελιηδής. *Dulcedo*, süssigkeit. *Dulcinarius*, ein Pfefferkuchenbacker. P. Pierńikarz. G. ἡδονικὸς, ἐψοποιός. *Panis, dulcenarius*, Pfefferkuchen. P. Pierńik / Miodownik. G. χαρίσιος, ἄρτος. *Dulceo, Dulcesco*, ich bin / werde süß. P. teſtem / stawam się słodkim / słodnę / słodnieie. G. ἀπογλυκαίνομαι, γλυκαίνομαι.

Dum, dieweil / biß. P. kiedy / gdy / aż. G. ἕως, ἄν, μέχρι, ἕως, ἐν ὅσῳ. *Dummodò*, biß nur / biß so lang. P. Aż iedno / Aż.

Dūmūs, ein Dornstrauch / hecke. P. ćiernie / chróst. G. βάτος. *Dumosus*, dornechtig / hekechtig. *Pol.* ćiernisty / pełen chróstu. G. ἀκανθώδης, βάτων, ἔμπλεως.

Duntaxat, nur / allein. *Polon*. tylko / iedno. G. γοῦν, γε οὖν, μόνον.

Dŭŏ, æ, o, Zwey. P. Dwá / dwie / dwoie. G. δοιὰ, δύο, δύω. *Dualis*, zweyig. P. Dwoiáki.

* *Comp, Dŭŏdecim*, Zwelff. P. dwánáśćie. G. δυοκαίδεκα. *Duo-*

decimus, der zwelffte. P. dwánasty. G. δυοκαιδέκατος, δωδέκατος, δωδεκάεθμος. Dŭŏdeni, je zwelff vnd zwelff. P. po dwunáście. Duodecies, zwelffmahl. P. dwánaście kroć. Ducenti, æ, a, zweyhundert. P. dwieście. Ducentesimus, der zweyhunderste. P. dwusetny.

Dŭplo, ich mache zwifach/ doppele. P. dwoiáko czynie. G. διπλόω, διπλάζω, Duplus, G. διπλάσιος. & Duplaris, zwifach/ gedoppelt. P. dwoiáki. G. διπλοῦς. Duplarius, ein doppelsoldner. P. Dwoyzołdowńik.

Dŭplex, G. ἀμφιλαφὴς, διάδιπλος, διπλόος. Duplico, vide plico.

Dūrŭs, hart. P. twárdy. G. ἀνένδοτος, ἀκήδιτος, ἀπότομος, ἀπόκροτος. Durities, hartigkeit. P. twárdość. Dureo, Duresco, ich bin/ werde hart. P. iestem/ s stawam sie twárdym. G. σκληρύνομαι, πωρόομαι, ἀποσκίῤῥομαι. Duro, as, ich verharre/ habe bestand. Polon. długo trwam. G. διαρκέω, διαμένω, μένω, χρονίζω, πωρόω, σκληρύνω. Durabilis, wehrhafftig. Polonicè. Trwáły. G. παραμενετικὸς, παραμόνιμος, ἔμμονος, χρονίζων.

* Comp. Eduro, G. ἀποσκληρόω, ἀποσκληρύνω, Induro, G. ἀποσκληρόω, ἐντυλόω. Perduro, G. ἀντέχω, διαμένω, ἐμμένω, αἰωνίζω, διαχρονίζω, idem ferè significant. ich mache hart / oder halte aus. P. zátwardzam / álbo ćierpię/ wytrwam.

D Y.

Dynāstes, ein Gewaltiger/ ein Freyherr/ Herscher. P. Mocarz. G. δυνάστης. Dynastia, eine Herrschafft/Gewalt. P. Páństwo. Mocárztwo.

Dysēnteria, die rote Ruhr. P. czerwona Niemóc / Biegunka/ czerwonka. G. δυσεντερία.

Dyspepsia, bóse dawung / böser magen. P. ńietrawność/ złe trawienie żołądká. G. δυσπεψία.

Dyspnœa, Schwerer Othem/ engbrüstigkeit. P. Cieżki Oddech. G δύσπνοια.

Dysūrĭă, Harnwinde / harnstrenge. P. Rzezánie w łonie. G. δυσουρία.

INCIPIENTIA ab E.

E *Præp.* Auß. *Pol.* Z. G. ἐκ, ἐξ.

E A.

v*Eātĕnus*, so fern. P. Ták dáleko / ták dálece / póty. G. ταύτῃ, ἐπὶ τοσοῦτον.

E B.

-*Ebrĭūs*, vol/ truncken. *Polon.* pijány. G. διάβροχος τῇ μέθῃ, κωμαστὴς, μέθυσος, μεθύων, οἰναχθὴς, οἰνώμενος, μεθυσθείς. *Ebriosus*, ein Trunckenpolt. P. pijánicá. G. οἰνόληπτος, οἰνόφλυξ, μεθυστικὸς, φίλοινος. *Ebrietas*, Trunckenheit. *Pol.* pijáństwo G. καρηβαρία, μέθη, μέθυσμα. *Ebrio*, *as*, G. μεθύω, μεθύσκω, οἰνόω. *Inebrio*, ich mache vol/ truncken. P. poię/vpaiam.

v*Ebŭlus*, & *um*, Attichkraut P. Chebd. G. χαμαιάκτη.

v*Ebŭr*, Helffenbein. P. Słoniowy ząb / Słoniowa kość/ G. ἐλέφας. *Eburnus*, & *Eburneus*, Helffenbeinen. P. co ieſt z zębów álbo kości słoniowych. G. ἐλεφαντικὸς, ἐμεφαντοειδὴς.

E C.

Ecce, schaw / sihe. P. owo/ oto/ bá wey. G. ἥνιδε, ἠνὶ, ἰδού.

Ecclesia, ein Gemein / Kirche. P. Zbór / Zgromadzenie/ Kościoł. G. ἐκκλησία. *Ecclesiasticus*, was zur Kirchen gehöret. P. Kościelny. G. ἐκκλησιαστικὸς. *Ecclesiastes*, ein Prediger. P. Kaznodzieiá. G. ἐκκλησιαστὴς.

v*Echynŭs*, ein rauche vnd stachlete hülse der Castanien. P. Okra / á ościstá łuszczyná Kásztánowa. *Item*, ein Igel. P. Jeż *Item*, eine Hechel. *Polon.* szczotká żelazna. G. ἐχῖνος.

v*Echo*, ein Wiederschall. *Pol.* odgłos / odzywánie głosow. G. ἠχώ.

Eclipsis, ein mangel / gebrechen/Finsternüß. P. niedostátek / záćmienie. G. ἔκλειψις.

Ecstasis, eine entzuckung. P. záchwycenie. G. ἔκστασις.

E D.

vEdo, ich esse. P. iem/wydáie. G. βρυκάω, βρύβω, ἐσθίω, ἔδομαι, ἔσθω, τρώγω. *Esurio*, ich hungere. *Pol.* łáknę / chce mi sie ieść. G. βρωσείω, βελιμιάω, λιμιώττω, πεινάω. *Edax*, fressig. P. żárlok/ łákomy / obżercá. G. ἀδδηφάγος, γαστρίμαργος, βόρος, βουφάγος, ὀψοφάγος, πολυφάγος, τρώκτης φάγος. *Edacitas*, fressigkeit. *Pol.* obżárstwo/żárłoctwo. G. γαστριμαργία, λιχνεία, πολυφαγία, ἀδδηφαγία. *Edulium*, essengespeise. P. pokarm / potráwá / iadło. G. ἔδεσμα, βρῶμα, βρῶσις.

* *Comp*, *Ambedo*, ich umbnage. P. ogryzam/ obiadam. G. περιτρώγω, περιέδω. *Ambesus*, benaget. P. ogryziony / ogłodány / obiedziony. G. περιεδεσμένος. *Comedo*, ich esse. P. Jem/ używam / pożywam. G. βρώσκω, ἐπισιτίζομαι, ἐσθίω, ἔσθω, θοινάω, τρώγω. *Comedo*, *onis*, ein frässer. *Pol.* żárlok. G. φάγος. *Exedo*, ich esse aus. *Pol.* wyiadam / poiadam. G. ἐξέδω, κατέδω. *Obedo*, ich esse mich vol. *Pol.* obiadam sie. G. πιαίνω, λιπαίνω. *Obesus*, dick/ fett. P Tłusty/ tyłowity/ otyły/ G. λιπαρός, πιμελώδης. *Semesus*, halb gegessen. *Pol.* ná poły z iedziony. G. ἡμίβρωτος.

-*Educo*, *as*, ich ziehe/ füte auff. P. wychowywam. G. ἀναιρέομαι, ἐκτρέφω, διάγω, ἀνάγω, τιθηνέω. *Educatio*, auffziehung. *Pol.* wychowánie. G. ἀγωγή, ἀναγωγή, ἐκτροφή, τιθήνησις.

E F.

Effigies, ein ebenbild. P. wyobrażenie. G. ἀπεικόνισμα, εἶδος, εἰκών, ἐκμαγεῖον, ἔκμαγμα. *Effigio*, *as*, ich abconterfeye. P. wymáluie / wyrażam. G. ἀπεικάζω, ἐκμάττω.

E G.

vEgeo, ich bedarff / leyde not. P. potrzebuię / niedostáte mi/ ćierpię / nędzę. G. ἀμοιρέω, δέομαι, ὑστερέω, ὑστερέομαι, ἀπορέω. *Indigeo*, *idem*. *Egens*, *Egenus*, *Indigus*, Arm/ nottürfftig. *Polon*, niedostáteczny / potrzebuiący. G. ἀχρήματος, ἐνδεής, ἀκτήμων,

μαν, ἄπορ☉, πένης. *Egestas, Indigentia*, Armut / dürfftigkeit. P. nedzá / niedostátek / lichotá. G. ἔνδεια, ἀπορία, πενία, ἀχρηματία, ἀχρημοσύνη.

Ego, Ich. P. Ja. G. ἐγώ, ἐγών. *Egomet*, ich selbst. P. Ja sam. G. ἔγωγε, ἐγωγέτοι, ἔγωτοι.

Egregius, vide *grex*.

Eia, Adverb. wolan. P. nuże G. εἶα, ὦ, εἶα μάλα.

Eiulo, as, ich weine / heule. *Polon* płácże / łkam / wyię / nárzekam / lámentuię. G. ἀλαλάζω, ἀνοδύρομαι, ὀλοφύρομαι, ὀλολύζω, ἀναλολύζω, ἐθολολύω, ἀσυλάζω, κλαυθμυρίζομαι. *Eiulatus, us.* G. κλαυθμυρίσμος, ὀλολυγὴ, ὀλόλυγμα, & *eiulatio*, klag / weinen / heulen. *Polon.* łkánie / płácż / nárzekánie / lament. G. κλαυθμύρισις, κλαυθμός.

Eiusmodi, ein solcher. P. táki / tákowy. G. τοιουτότερον☉, τοιοῦτ☉.

E L.

Electrum, Agstein / Bornstein. P. Bursztyn. G. ἤλεκτρον.

Eleemosyna, Allmosen. P. Jałmużná. G. ἐλεημοσύνη.

Elegans, hübsch / fein. P. piekny / nadobny / wyborny / ozdobny. G. ἀγαῖ☉, ἀστεῖ☉, γλαφυρὸς, μεγαλοπρεπὴς, ἐκπρεπὴς, ἐλλόγιμ☉, κομψὸς, περιφανὴς, χαρίεις. *Elegantia*, schöne / zierligkeit. P. piekność / okrásá / ozdoba. G. γλαφυρότης, κάλλ☉, καλλώπισμα, κομψότης, καλλονή.

Elementum, ein Element / erster anfang eines jeglichen dinges. P. żywioł / pirwszy początek káżdey rzeczy. G. στοιχεῖον.

Elephas, ein Helffant. *Pol.* Słon. G. ἐλέφας. *Elephantinus*, was vom Helffanten ist. P. Słoniowy. G. ἐλεφάντιν☉, ἐλεφάντει☉. *Elephantiasis*, der Aussatz. P. Trad. G. ἐλεφαντία, ἐλεφαντίασις.

Elix, vide *Lacio*.

Elixus, vide *lixus*.

Ellychnium, ein dacht. P. knot. G. ἐλλύχνιον.

Elogium, ein lob / heerlich zeugnüß. P. chwałá / sławá / wychwalenie / osobliwe świadectwo kim. G. ἐλόγειον, μαρτυρία.

E M.

Embamma, ein eintuncke. P. przyſmák. G. ἔμβαμμα.

Embryo, ein vnzeitige frucht/ ein Kind in Mutterleibe. P. Rōd ńiewczeſny / dźieciątko ieſzcze w żywocie mátczynym będące. G. ἐμβρύων, ἔμβρυον.

Emendo, *vide Menda*, G. ἐπανορθῶ, διορθόω.

Eminus, von fern. P. z dáleká. G. ἀπομακρόθεν, μακρόθεν, ἄποτεν, ἐκποδών.

Emo, ich kauffe. P. kupuie. G. ἀγοράζω, ἐκπρίαμαι, ἐξαγοράζομαι, ἐξαγοράζω. *Emax*, der gerne kaufft. P. ktōry rad kupuie. G. ὠνητικὸς, ὠνητιάω. *Emptitius*, gekaufft. P. kupny / kupiony. G. ὠνητός. *Emptor*, ein keuffer. P. kupiec. G. ὁ ἐωνημένος, ἀγοραστής.

* *Comp:* *Adimo*, ich beneme. P. odeymuie. G. ἀποῤῥαίω, ἀφαιροῦμαι. *Coëmo*, ich kauffe zuſammen. P. ſkupuie / pokupuie. G. συνωνέομαι. *Demo*, ich neme hinweg. P. odeymuie. G. ἀφαιρέω, ἐξαίρω, οὖμαι. *Dirimo*, ich trenne/ ſcheide. P. rozeymuie. G. ἀπαρτάω, διαιρέω. *Eximo*, ich neme aus. P. wyimuie. G. ἀπαλλάττω, ἀποκρίνω, ἐξαίρω, ἐξαιρέω. *Eximius*, ſonderlich/ fürtrefflich. P. oſſobliwy / wyborny / známienity. G. ἀπόλεκτος, διαπρεπής, ἔκλεκτος, ἐπίλεκτος. *Interimo*, ich tödte. P. zábijam. G. ἀπαλλάττω, διαφθείρω. *Perimo*, *idem*, G. ἀναιρέω, καθαιρέω. *Redimo*, ich erkeuffe / erlöſe. P. wykupuie/ wybáwiam. G. ἐξαγοράζω, λυτρόω, ἀπολυτρόω, ἀπομισθόω. *Redemptor*, ein Erlöſer. P. Odkupiciel. G. λυτρωτὴς, ἐργολάβος, τελώνης. *Redemptio*, ein Erlöſung. P. odkupienie. G. ἀνάῤῥυσις, λύτρωσις, ἀπολύτρωσις, ῥύσις.

Emolumentum, nutz/ gewin/ frommen. P. Pożytek/ zyſk. G. ὦνος, ὠφέλημα, ὠφέλεια, εὐχρήστημα.

Emplaſtrum, ein pflaſter/ſalbe. P. Pláſtr/máść. G. ἔμπλαστρον.

Emporium, eine Kauffſtadt. P. ſkład. G. ἐμπόριον. *Emporeticus*, zur werbung gehörig. P. kupiecki. G. ἐμπορικός.

E N.

En, ſihe/ ſchaw. P. oto/ ono/ bacz/ weyzrzy. G. ἰδού.

Encania, einweyhung / kirchwey. P. poświącánie / odpust / kiermáß. G. ἐγκαίνια.

Enim, denn. P. bo / bowiem / G. γάρ. *Enimuero*, fürwar. P. owßem / zápráwdę / záiste. G. ἀλλὰ μὴν, ἀλλὰ οὐκοῦν, μὲν οὖν, μενοῦνγε.

Ensis, ein schwerdt. P. miecz / kórd / multan / ßábla pałaß. G. ἄορ, ἔγχος, μάχαιρα, ξίφος, φάσγανον.

Enteron, L. *Intestinum*, eingeweid. P. wnetrze. G. ἔντερον. *Inde Exentero*, ich neme aus / weyde aus. P. wywnetrzam / rozbieram spráwiam. G. ἐξεντερίζω.

E O.

Eo, darumb. P. dla tego. *Item*, so weit / dahin. P. do tego. G. εἰς, τοῦτο κατὰ τοῦτο, διὰ τοῦτο, ἐνταῦτα, τοσοῦτο. *Eousq;*, so fern. P. aż / póty. G. ἐπιτοσοῦτον, μέχρι τούτου, ἄχρι τοῦδε.

Eo, ich gehe. P. Jdę / chodzę. G. βαίνω, πορεύομαι, ὁδεύω.
* *Comp*, *Abeo*, ich gehe weg. P. idę precz / odchodzę. G. ἄγω, ἀίρω, ἄπειμι. *Abitus*, *us*, ein abscheid P. odeście. G. ἀναχώρησις, ἀπέλευσις. *Adeo*, ich geh herzu. P. przystępuię. G. ἐπιβαίνω, προσέρχομαι. *Aditus*, ein zutrit. P. przystep. G. εἴσοδος, ἐπίβασις, πρόσέλευσις, πρόσοδος. *Ambio*, ich gehe vmb / begere. P. obchodzę / żądam. G. κυκλόω, περιβάλλω, περιέχω. *Ambitus*, ein vmbgang. P. obchód / okrąg. G. γῦρος, κάθεμα, κύκλος, περίβολον, περίβολος. *Ambitio*, Ehrgeitz. P. pychá / nádętość / prágnienie czći. G. σπουδαρχία, φιλοδοξία. *Ambitiosus*, Ehrgeitzig. P. Chćiwy ná progną chwałę / prágnący chwały. G. φιλόδοξος, φιλότιμος. *Anteeo*, ich gehe vor / vbertreffe. P. Vprzedzam / przewyżßam. G. προέρχομαι, προπορεύομαι. *Circumeo*, ich gehe vmb. P. Obchodzę / w koło chodzę. G. περιάγω, περιβαίνω. *Circuitus*, vmbgang. P. obchód / okrąg / obeśćie. G. κύκλωσις, περίδρομή, περίμετρον, περίοδος. *Coeo*, ich gehe zusammen. P. zeydę sie / schodzę sie / potykam sie. *Item*, ich beschlaffe / vermische mich. P. Spię / álbo mießam sie z żonam. G. ὀχεύω, μίσγομαι, ὁμιλέω, συνουσιάζω, πλισιάζω.

Coitio, ein verbündniß/ zusammenkunfft. *Polon.* przymierze/ ziazd/zeście. G. συνήλυσις, συνάφεια. *Coitus*, die vermischung Mans vnd Weibes. *Polon.* zeście Męża z żoną / swádźbá. G. ὁμιλία, πλησιασμὸς, μίξις, συνουσία, ὀχεία. *Exeo*, ich gehe aus. P. wychodzę. G. ἐκβαίνω, ἐκβάλλομαι, ἐκπορεύομαι. *Exitus*, ein ausgang/ ende. P. wyście/ koniec. G. ἀπόβασις, ἔξοδος, ἐξέλευσις. *Exitium*, ein schade / verderbnis. P. škodá / zgubá / vtrátá. G. ὄλεθρος. *Exitialis*, & *Exitiosus*, schedlich. P. škodliwy. G. ἀλιτήριος, ἀλιτηριώδης, ἐξώλης, θανάσιμος, ὀλέθριος, πανώλης. *Ineo*, ich gehe ein. P. wchodzę. G. εἴσειμι, εἰσέρχομαι. *Initium*, ein anfang. P. początek. G. ἄλφα, τροπὴ, ἀρχὴ, προοίμιον, εἴσοδος. *Inde*, *Initiatio*, eine weyhung P. poświącánie. G. κάταργμα, τελείωσις, τελετή. *Intereo*, ich komme vmb. P. zginę/ polegam. G. ἀτροφῶ, ἀποθνήσκω. *Interitus*, verderbung/ der Todt. P. zginienie/ śmierć. G. ἀπώλεια, διαφθορά. *Introeo*, ich gehe ein. P. wchodzę. G. ἐμβαίνω, εἰσβαίνω.

Obeo, ich vmbgehe / verwalte/ sterbe. P. obchodzę/ sprawuję/ wykonywam/ vmieram. G. ἐφοδεύω, ἀποτελέω. *Obitus*, abgang/ todt. P. zeście/ śmierć. G. ἀπόλυσις, ἀπαλλαγή. *Pereo*, *Dispereo*, ich verderbe. P. ginę. G. ἀπολλύομαι, φθείρομαι. *Praeo*, ich gehe vor. *Polon.* vprzedzam / idę naprzod. G. ἡγέομαι, εἰ ἡγέομαι. *Praetereo*, ich gehe fürüber / vergesse. P. mijam / przemijam/ zapominam / przepámiętam. G. G. διαλλάττω, ἀμείβω, παρείχομαι. *Praeteritus*, vergangen. P. przeszły. G. παρῳχημένος, παρεληλυθώς. *Prodeo*, ich gehe herfür. P. wychodzę. G. ἐκβαίνω, προέρχομαι. *Redeo*, ich komme wieder. P. wracam się. G. ἀνακομίζομαι, ἀναλύω, ἐπανέρχομαι, ἐπαναστρέφω. *Reditus*, wiederkunfft. P. przyście/ wrócenie. *Item*, Zinß/ einkommen. *Polon.* Czynsz / dochód. G. ἀναχώρησις, ἐπαναχώρησις. *Subeo*, ich gehe vnter/ oder hinein. P. podchodzę/ wchodzę. *Item*, ich neme auff mich. *Polon.* podeymuię się. G. δύω, ὑπέρχομαι. *Transeo*, ich gehe fürüber. P. mijam / przemijam.

sam. G. ἀμείβω, διαβαίνω. *Transitus*, ein fürübergang. P. prześćie. G. διάβημα, διέξοδος.

E P.

Epar, vide Hepar, G. ἧπαρ.

Ephēbus, ein Jüngling von Vierzehen Jahren oder drüber. P. Młodzieniec okolo czternaśćie lat/ y wyżey. G. ἀντίπαις, ἀγέλαστος, ἤιθεος, ἔφηβος.

Ephīppĭum, ein Satel. P. Siodło. G. ἐφίππιον. *Ephippiarius*, ein Satler. P. Siodłarz.

Epīgrăphe, ein Tittel/ oder Vberschrifft. P. Tytul/ álbo Napis. G. ἐπιγραφή.

Epĭglosis, das zünglein/oder zöpfflein im halß. P. Języczek. G. ἐπιγλωττίς.

Epĭlepsia, die schwere kranckheit. P. ćięszka chorobá / wielka Niemoc / S. Wálentego niemoc / kadnk. G. ἐπιληψία. *Epilepticus*, der diese kranckheit hat. P. ktory kábuk miewá. G. ἐπιληπτικός.

Epĭlŏgus, ein Beschluß/ Beschlußrede. P. Zámknienie / dokonánie mowy. G. ἐπίλογος.

Epĭphānia, der heiligen drey König Tag. P. Trzech Krolow / Szczodry dzien. G. ἐπιφανία.

Epīscopus, ein Bischoff/Auffseher. P. Biskup / Dogladacz. G. ἐπίσκοπος. *Episcopatus*, ein Bisthumb. P. Biskupstwo.

Epĭstātes, ein Schaffner/ verwalter. P. Száfarz / Przystaw/ Vrzednik. G. ἐπιστάτης.

Epīstola, ein Brieff. P. List. Pisánie. G. γράμμα, γραμμάτιον, δέλτος, ἐπιστολή, πυκτίς. *Epistolium*, ein Brieflein. *Polon.* Listek / Listeczek. G. ἐπιστόλιον. *Epistolaris*, was zu Brieffen gehöret. P. Listowny. G. ἐπιστολιμαῖος.

Epīstomium, ein han / zapff. P. kurek / czop/ gozdz. G. ἐπιστόμιον.

Epĭtăphĭum, ein Grabschrifft. P. Nápis ná Grobie. G. ἐπιτάφιον.

Epŭlæ, allerley Speiß. *Polon.* Rozmáite potráwy. G. δαίς, δαιτύς, φαγήματα, βρώματα, πανθοίνη, ὄψα, σιτία: *Epulum*, ein Bancket. *Polon.* zacna/ známienita biesiadá. G. ἑστίασις, εὐωχία.

εὐωχία. *vEpŭlor, aris*, ich esse/ zeche. P. vżywam / biesiádnie. G. ἑστιάομαι, σιτέομαι. *vEpŭlo, onis*, ein Gast/ oder zechbruder. P. Gość/ álbo biesiádownik. G. δαιτυμών.

E Q.

vEqŭus, ein Roß/ Pferd. P. koń/ ßkápá/ márchá. G. ἵππος. *Equus itinerarius*, ein klepper. P. podiezdek. *Equa*, ein Stutt/ gurre. P. świerzobká / máciorká/ klácza/kobylá. G. ἡ ἵππος. *Equus gradarius*, ein Zelter. P. Jednochodnic. *Equulus*, & *Equuleus*, ein Füllen. P. Zrzebie / Zrzebiec / konik / koniczek. *Item*, ein Rößlein im gefengnis. P. ßkrzypiec. G. ἱππάριον, πῶλος, πωλάριον. *Equile*, ein Pferdstal. P. końska/ stayniá. G. ἱππὼν, ἱπποστάσιον, ἱπποστασία, ἱπποφόρβιον. *Equiso*, Pferdbereiter. P. obiezdżacz / máßtálerz/ káwálkator. G. ἱππόβοτος, ἱπποκόμος, ἱπποφορβός. *Equinus*, Roßin. P. Końßki. G. ἵππειος, ἱππικός, πωλικός.

vEqŭitŏ, ich reyte. P. ieżdże. G. ἱππεύω, ἱππάζω. *Eqŭĭtātus*, ein reisiger zeug. P. iázdá. G. ἱπποσύνη, ἱππασία.

* *Comp: Adequito*, ich reit hinzu. P. doieżdżam. G. παριππεύω, παριππάζομαι. *Obequito*, ich reite vmbher. P. przeieżdżam sie. *Perequito*, ich reite durch. P. przeieżdżam. G διιππάζω.

Eqŭēs, ein Reuter / oder Ritter. P. iezdny / álbo rycerz / ßláchcić. G. ἱππεύς, ἔφιππος, ἱπποβάτης, ἱππότης. *Equestris*, reuterisch/ ritterlich. P. rycerßki / ßláchecki G. ἱππικός. *Equestris ordo*, der Adel. P. ßláchtá.

Eqŭĭdem, zwar/ gewißlich. P. záprawdę / owßeyki / zápewne. G. ἔγωγε, ἦ δῆτα, μέντοι.

E R.

Ercisceo, es, & *or, eris*, ich teile. P. rozdzielam. G. ἐρκίζω.

vErēmŭs, ein wüste. P. Pußczá. G. ἔρημος.

vErēmīta, ein Einsidler. P. Pustelnik. G. ἐρημίτης.

Erga, præp: gegen. P. przeciw/

ćiw/ przećiwko. G. πρὸς, περί εἰς.

Ergastulum, ein Kercker. P. Ciemnicá/ kłodá. G. δεσμωτήριον, ἐργαστήριον.

Ergò, derhalben/ darumb. P. Aprzeto/ á tak/ dla tego. G. οὖν οὐκοῦν, ἄρα, ἕνεκα.

Erinaceus, ein Igel. P. Jeż G. ἐχῖνος, ἀκανθόχοιρος, χοιρογρύλλος.

Erro, ich irre/ fehle. P. błádze/ chybiam/ myle sie. G. ἄλημι, ἀλητεύω, ἀλάομαι, πλανάομαι.

Error, ein Irrthumb/ fehl. P. Błąd/ Falß/ omyłká. G. ἀλυμοσύνη, ἄλη, ἁμάρτημα, πλάνη. *Erro, oris*, ein vmbleuffer. P. cukácz. G. ἀλήμων, ἀλήτης, πλάνης, πλανήτης, πλανητικός. *Erratum*, ein fehl/ gebrechen. P. błąd/ omyłká/ wystepek. G. ἀλίτημα, ἔλλειμμα, πταῖσμα, σφάλμα, πρόσκομμα.

* *Comp: Aberro*, ich weiche ab. P. vstempuie/ chybiam. G. ἀπαρτάομαι, ἀποσφάλλομαι, ἀποτυγχάνω, διαμαρτάνω. *Oberro*, ich gehe hin vnd wieder in der irre. P. obłádzam sie/ błądze. G. ἀμφιπελέω, περιέρχομαι, περινοστέω, περιπλανάομαι.

Erūcă, eine Raupe. P. wásienicá. G. κάμπη.

Eruum, Roßwicke. P. wyká ktōra konie karmia. G. ὄροβος.

E S.

Esca, ein jegliche essende speise. P. pokarm/ potráwá. G. αἶθμα, εἶδαρ, ἔδαρ, βρῶμα, τροφὴ, σιτίον, μάδεγμα, δέλεαρ. *Escarius*, was zur speise gehöret. P. pokármny. G. παροψίς. *Esculentus*, essig. P. śniedny/ co sie godzi ieść. G. ἐδώδιμος, βρώσιμος, τρώξιμος.

* *Comp: Inesco*, ich etze/ speise. P. nece/ posypuie. *Metaph:* ich betriege mit guten worten. P. zdradzam/ łágodnemi słowy oszukiwam. G. δελεάζω, ἀγκιστρεύω ἐξαπατάω.

Esox, Lachs. P. łosoś.

Essedum, ein karn oder wagen. P. kárá/ álbo wōz. G. ἅρμα, ὄχημα, χαλακινὸν. *Essedarius*, ein Fuhrman/ oder Wegner/ Stellmacher. P. Woźnicá/ álbo stalmach.

E T.

Et Conjunct: vnd. P. á / y. *Item*, auch. P. Teß. G. καὶ ἠμὲν, ἠδὲ τε. *Etsi*, Obwoll. P. Acz / áczkolwiek. G. εἰ καί, καί τοι, καίπερ, καὶ ἐάν, κἄν, εἰ, καὶ εἰ.

Ethnicus, adiect. Heidnisch. P. Pogáński. *Subst*, ein Heyde. P. Pogánin / Pocháñiec. G. ἐθνικός.

Etiam, auch. P. Teß. G. ἄρα, γοῦν, δή, ἔτι, καί, καί τοι, ναί. *Etiamsi*, obschon. *Polon.* choć / chociá.

E V.

Evidens, *vide Video*, G. ἐμφανής, ἐμφαντικός, σαφής, ἐναργής.

Eununchus, ein verschittener kemmerling. P. Trzebieñiec / rzezáñiec / wáłach. G. εὐνουχίας, εὐνοῦχος.

Evonymus, Spindelbaum / oder zweckholtz. P. Trzmiel. G. εὐώνυμος.

Eurus, der Ostwind. *Polonicè*, Wiátr od wschodu Słońcá.

E X.

Ex prap: Aus. *Polon.* z. G. ἐκ, ἐξ.

Examen, Binschwarm. P. Roy pßczół. *Item*, das Zünglein in der Wage. P. Jezyczek v wagi. *Metaph*, ein bewerung / verhörung. P. doświadczeñie / probá. G. ἑσμός, πλῆθος, ῥοπή, ἐξέτασις, ἔλεγχος, ἀνάκρισις.

Examino, ich verhöre / bewehre. *Pol.* słucham / doświadczam / probuie. G. ἀνακρίνω, ἐτάζω, ἀνετάζω, ἐξετάζω.

Execror, *vide Sacro*, G. βδελύττομαι, ἀπεύχομαι, προβάλλομαι.

Exedra, ein Ercker. P. Alkierz / gánek / álbo letne śiedzeñie.

Exemplar, ein Vorbild / Vorschrifft / Copey. P. Formá / Przepis / Przekład / Kopia. G. ἀρχέτυπον, ἀντίγραφον, παράδειγμα, ἀπόγραφον.

Exemplum, ein Exempel. P. Przykład. G. ἔνδειγμα, ὑπόδειγμα, παράδειγμα.

Exequiæ, *vide Sequor*, G. ἐναγίσματα, κέρεαι, ταρχύματα, κηδεῖαι.

Exiguus, klein/ gering. P. máły / lichy. G. βραχὺς, μικρὸς, ὀλίγος. *Exiguitas*, wenigkeit. P. trochá/ troßká. G. μικρότης.

Exilis, dün / schwach. P. cienki / mdły/ niemocny/ słáby. G. ἰσχνὸς, ὑπέρινος, λεπτὸς.

Exilium, & *Exul*, vide *Solum*, G. φυγὴ, ἐξορία.

Existimo, vide *Æstimo*, G. ἀνακρίνω, ἡγοῦμαι.

Existo, ich bin / entstehe. P. Jestem / powstáię. G. ἀνάγω, ἀνακύπτω.

Exorcizo, ich beschwere. P. poprzysięgam / záklinam. G. ἐξορκίζω. *Exorcismus*, ein beschwerung. P. poprzysiężenie / záklęcie. G. ἐξορκισμὸς. *Exorcista*, ein beschwerer. P. zák linácz.

Exoticus, frembd / auslendisch. P. obcy/ cudzoziemski. G. ἐξωτικός.

Expecto, vide *Specto*, G. ἀναμένω, ἐπέχω, προσδέχομαι.

Expergiscor, *eris*, ich wache auff. P. ocucam / ocknę się / wstáięze snu. G. ἐξεγείρομαι, ἐξυπνίζομαι.

Expergefacio, ich wecke auff. P. obudzam. G. ἀνίστημι, ἀφυπνίζω, διϋπνίζω, ἐξυπνίζω.

Experior, ich erfahre/ versuche. P. doświadczam się / skoßtuię. G. πειράω, πειράομαι, δοκιμάζω, κινδυνεύω. *Expertus*, versucht/ erfahren. P. świádomy / biegły. G. πεπειραμένος, δαήμων, ἔμπειρος, ἐπιστήμων. *Experientia*, die erfahrung. P. doświadczenie. G. κινδύνευσις, πεῖρα, ἐμπειρία, διάπειρα.

Exta, *orum*, das eingeweid/ oder geheng. P. wnętrzności / trzewá. G. ἔγκατα, σπλάγχνα, ἱερά.

Exter, *Exterus*, *Externus*, *Extraneus*, frembd / auslendisch. P. obcy / cudzoziemski. G. ἀλλότριος, ἔκφυλος, ὁ ἔξω, ὁ ἔξωθεν, ἐξωτερικὸς, ξένος.

Extempore, strack/ bald. P. wnet. G. παραυτίκα, παραχρῆμα, εὐθέως.

Extirpo, vide *Stirps*, G. ἀποῤῥιζόω.

Exto, *as*, ich bin/ bleibe. P. Jestem / zostáwam. G. ἐξέχω, ἀναφαίνομαι.

Extoris, flüchtig / verwiesen. P. wywołány / wygnány / wy-

świecony. G. ἀνάστατος, ἄνοικος, ἐξόριστος, φυγάς, ἄπολις.

Extra, præp: ausserhalb. P. przed. G. ἄποθεν, ἐκτὸς, ἔξω. *Exterior*, weiter aussen. P. dálßy. *Extremus*, der eusserste. P. nádalßy. *Item*, der ergste. P. nágorßy. G. ἄκρος, ἀκρότατος, ἔσχατος, τελευταῖος. *Extremitas*, das eusserste ende. P. kray / krawedź / brzeg. G. ἀκρότης, ἀκρωτήριον, πέρας, τὸ ὕστατον. *Extrinsecus*, von aussen / auswendig. P. zewnatrz / wewnatrz. G. ἔξωθεν, ἐκτὸς, ἔξω.

Exulo, vide solum.

Exulto, vide Salio,

Exundo, vide Vnda.

Exuo, Exuuiæ, vide Suo.

INCIPIENTIA ab F.

F A.

F*ăbă*, ein Bon. P. Bōb / Wielogroch. G. κύαμος, πύαμος.

Faber, ein jeglicher Handwercksman. P. kaźdy rzemieśnik. G. δημιουργὸς, τέκτων, τεχνατής. *Faber ferrarius*, ein Schmid. P. Kowal. G. χαλ

κοτύπος, σιδηρουργὸς. *Lignarius*, ein Zimmerman. P. Cieślá. G. οἰκοδόμος, τεκτονικός. *Fabrilis, e*, was zum Handwerck gehöret. P. rzemieśniczy / kowálski / ciesielski. G. χαλκευτικὸς, χειροτεχνικός. *Fabrè, Affabrè*, künstlich. P. misternie / foremnie / sztucznie. G. ἐντέχνως. *Fabrico, & or*, ich mache / rüste zu. P budúie / przyrzadzam. G. δημιουργέω, τεκταίνομαι, τεύχω, χαλκεύω, ἐναπεργάζομαι, ξυλουργέω. *Fabrica*, eine werckstatt / oder werck. P. Kuźnia / Warstat / álbo budowánie. *Item*, ein betrug. P. chytrość / zdrádá. G. δημιούργημα, δημιουργία, κατασκευὴ, τέχνημα.

Fābŭlă, ein meerlein. P. báśń. G. αἶνος, λόγος, μῦθος, μυθολογία, δρᾶμα. *Fabulosus*, falsch / erdicht. P. fálßywy / wymyślony. G. μυθικὸς, μυθώδης. *Fabulor, aris*, ich schwetze / liege. P. báie / ledá co mowie. G. μυθολογέω, μυθίζω, μυθεύω. *Fabulator*, ein schwetzer. P. bájarz / łgarz. G. μυθητὴς, μυθολόγος, μυθοποιὸς, δραματολόγος, λογοποιὸς, μυθογράφος.

* *Comp: Confabulor*, ich schwetze mit. P. gadam / ledá co mo-

wie ſkim. G. διαλαλέω, διαμυθολογέομαι, καταμυθολογέω.
Făcētŭs, ſchimpfflich/ ſtockhafftig. P. śmieſzny/ żártowny. G. ἄρεσκος, αἱμύλιος. *Facetiæ, arum*, ſchimpff-rede/ ſtockerey. P. kōnſzty/ śmiechy/ żárty. G. ἀστειολογία, ἀστειότης.

Făcĭes, das antlitz/ geſtalt/ angeſicht. P. oblicże/ twarz/ kſztałt. G. βλέμμα, ὄψις, πρόσοψις.
* *Comp: Superficies*, die euſſerliche geſtalt eines dings. P. zwierzchny kſztałt káżdey rzeczy. G. ἐπιπολή.

Făcĭo, ich thue/ mache. P. czynie/ dźiałam. G. πράττω, ῥέζω, τεύχω, ποιέομαι, ἐργάζομαι. *Factum*, eine that. P. vczynek. G. πρᾶγμα, πρᾶξις, δρᾶμα. *Factio, onis*, Rotte/ Secte. P. rotá/ ſektá/ zbuntowánie/ ſpikńienie. G. πόιησις. *Factioſus*, rottierig/ auffrüriſch. P. zwádliwy/ wárchoł/ zwáycá. G. μεγαλοπράγμων, σπουδαστής. *Factitius*, was gemacht iſt. P. vczyniony. G. ποιητὸς, σκευαστὸς. *Facinus*, eine that. P. vczynek. G. ἔργον, ἐπιχείρημα. *Facinoroſus*, vbelthetig. P. złoczyńcá/ ńiecnotá. G. ἀνόσιος, κακότροπος, κακεντρεχής. *Facilis*, leicht. P. łatwy. G. εὔκολος, εὔκοπος, πρᾶος.

Difficilis, ſchwer. P. trudny. G. δεινός, δύσκολος. *Facilitas*, leichtigkeit. P. łatwość. G. εὐκολία, εὐκοπία. *Difficultas*, ſchwerigkeit. P. trudność. G. δυσεργία, δυσκολία, δυσχέρεια, χαλεπότης. *Facultas*, gewalt/ vermögen/ reichthumb. P. moc/ przemożność/ bogáctwá. G. ἐξουσία, εὐπορία, δύναμις.
* *Comp: cum præpoſitionibus, Afficio*, ich thu an/ mache anmutung. P. zádawam/ przepráwiam. G. διατίθημι, καθίστημι, καθιστάνω. *Affectus, us, & affectio*, eine anmutung bewegung des gemütes. P. poruszenie ſerdeczne/ áffekt. G. διάθεσις, ἐμπάθεια, πάθημα. *Affecto, as*, ich trachte nach. P. żadam/ wyſádzam/ przeſádzam ſię na co. G. ἀντιποιέομαι, ἐπιτίθεμαι, περιεργάζομαι, μνάομαι, κατασπουδάζω. *Affectatus*, erdicht. P. zmyślony. *Cōficio*, ich mache aus/ vollende. P. wyprawiam/ wykonam. G. ἀποτελέω, διαπονέω, διαπράττω, τελεσιουργῶ. *Deficio*, ich gebreche/ neme ab. P. ńiedoſtaie/ vſtawam. *Item*, ich falle ab/ verlaſſe. P. odſtawam/ opuſzczam. G. ἀπαγορεύω, ἀπολείπομαι, λείπομαι, ἀπονέω.

Defectio, ein abfall. P. odstąpienie. G. ἀπόλειψις, ἀποστασία, ἀπόστασις, ἔκλειψις, ἔλλειψις. *Defectus, us*, ein mangel / gebrechen. P. niedostátek. G. τὸ ἀτελές, ἐλάττωσις. *Efficio*, ich richte aus / ich bringe zu wegen. P spráwiam / wypełniam / dokonywam / gotuie / wypráwuie. G. ἀπεργάζομαι, ἀποτελέω, ἐνεργέω, ἐξεργάζομαι. *Effectus, us*, wirckung. P. skutek. G. ἀποτέλεσμα, ἐνέργημα. *Efficax*, kreffti**g** / thetig. P. skuteczny / mocny. G πρακτικός, ποιητικός. *Efficacia, Efficacitas*, krafft. P. skuteczność / siłność / moc G. ἐνέργεια, ἄνυσις. *Inficio*, ich tuncke ein. P. maczam / fárbuie. *Metaph:* ich vergiffte. P. zárażam. G. βάπτω, μολύνω. *Infector*, ein Ferber. P. Farbierz. G. βαφεύς, χρωστήρ. *Infectus*, vngemacht / vnvollendet. P. niedokonany / niedokończony. G. βεβαμμένος, βαφείς. *Inficior, aris*, ich leugne. P. záp**i**ram sie / nie znam sie do czego. G. ἀρνέομαι, ἐξαρνέομαι. *Inficiatio*, verleugnung. P. záprzenie. G. ἄρνησις, ἐξάρνησις. *Interficio*, ich tödte. P. zabijam. G. ἀναιρέω, φονεύω, κτείνω, φονοκτονέω.

Inter-

Interfector, ein Todtschläger. P. Mężobóycá / zabijak / morderz G. ἀναιρέτης, φονεύς, φονευτής. *Officio*, ich schade. P. szkodzę / zászkádzam / záwádzam. G. ἀντιπράττω, ἀντιφέρομαι, ἐπιπροσθέω. *Officium*, ein ampt / dienst / wolthat. P. vrząd / vsługá / posługá / powinność / dobrodziejstwo / chęć / chuć / dobrá wolá. G. καθῆκον, προσῆκον, ἔργον, ἐργασία. *Officiosus*, dienstlich. P. chętliwy / prácowity. G. καθορθωτικός, θεραπευτικός, ἐπιμελής. *Officina*, eine werckstadt. P. wárstat / kuźniá. G. δημιουργεῖον, ἐργαστήριον. *Præficio*, ich setze für. P. przekładam / vstáwiam / postánowiam. G. ἐφίστημι, προΐστημι, προΐσταμαι. *Præfectus*, ein Vorsteher / Vogt P. Przełożony / Stárostá / Vrzędnik. G ἔπαρχος, ὕπαρχος, ἐπιστάτης, σατράπης. *Præfectura*, eine Vogtey. P. Stárostwo. G. ἐπαρχία, ἐπιστασία. *Proficio*, ich schaffe nutz / nehme zu. P zámagam sie / postępuie. G. ὀφέλλω, προκόπτω. *Profectus*, ein zunemung. P. pochop / postępek. G. προκοπή, ἐπίδοσις. *Perficio*, ich vollende. P. dokonywam /

wypeł-

wypełniam. G. ἀνύω, ἀνύτω, διαπράττω, διατελέω. *Perfectus*, vollkommen. P. zupełny/ doskonáły. G. ὁλόκληρος, αὐτοτελής. *Perfectio*, Vollkommenheit. P. doskonáłość. G. ἄνυσις, ἐντελέχεια, πλήρωσις, τελείωσις. *Reficio*, ich mache wieder / vernewere / erquicke. P. náprawiam/ odnáwiam / ochłádzam / otrzeźwiam. G. ἐπισκευάζω, διαψύχω, ἀναψύχω. *Refectio*, eine labung / erquickung. P. ochłodá / ochłodzenie / pokrzepienie. G. ἀνάκτησις, παραψυχή. *Sufficio*, ich setze einen andern an des vorigen stat. P. zásadzam mieysce drógiego/ innego/ ná czyie mieysce posádzam. *Item*, ich bin genug/ reiche dar. P. postárczam/ dostátek / dodawam. G. ἀρκέω, διαρκέω, ἐξαρκέω, πορίζω, αὐταρκέω. *Sufficientia*, die fülle. P. dostátek. G. αὐτάρκεια, ἱκανότης, πορισμὸς. *Sufficit*, *Impers*: es ist gnug. P. dosyć. G. ἀπαρκεῖ, ἀπόχρη.

* *Comp: cum aliis partibus*, *Arefacio*, ich derre. P. suszę. G. αὐαίνω, ἀφαύω, ἀναίνω. *Assuefacio*, ich gewehne. P. nákłádam/ náuczam/ zwyczáię. G. ἐθίζω, κατεθίζω, συνεθίζω. *Assuefactio*, eine gewehnung. P. nałóg. G. ἔθισμα, ἐθισμὸς. *Benefacio*, ich thue guts. P. dobrorzeczę. G. νέμω, *vel* διδωμί τινι χάριν, εὐεργεσίαν πρός τινα κατατίθεμαι, εὐποιῶ τινά. *Beneficus*, gütig / mild. P. dobrotliwy/ szczodry. G. εὐεργέτης, εὐεργετικὸς. *Beneficium*, eine wolthat. P. dabrodzieystwo łáská. G. εὐεργεσία, εὐεργέτημα. *Calefacio*, ich mache warm / ich heitze ein. P. zágrzewam / podpálam. G. αἰθύσσω, αὔω, θάλπω, θερμαίνω, καγκαίνω, θέρω. *Calefactor*, ein einheitzer. P. Palipiecek/ piecuch. *Frigefacio*, ich mache kalt / küle. P. ochładzam / ostudzam. G. ψύχω. *Malefacio*, ich thue vbel. P. źle czynię. G. κακόω, κακόω, κακουργῶ, κακῶς ποιῶ. *Maleficus*, *Adiect*: böß. P. zły / złośliwy/ niecnotliwy. *Subst*: ein vbelthäter. P. złoczyńcá. G. κακοποιὸς, κακοεργέτης, κακοεργὸς, κακοπραγὴς. *Malefica*, Zeuberin. P. Czarownicá. G. κακεργάτις, κακεργέτης. *Maleficium*, ein böse that. P. złoczyństwo/ łotrow-

stwo. G. κακοποιΐα, κακοεργία, κακοτεχνία, κακȣργία. *Madefacio*, ich mache feucht. P. máczam/ pokrapiam. G. κάθυγρον ποιῶ, καθυγραίνω, δεύω. *Pinguefacio*, Ich meste. P. tucze/ karmie. G. πιαίνω, πάλλω, λιπαίνω. *Putrefacio*, ich feule. P. gnoie. G. σαπρίζω, ἀποσήπω, πύθω. *Putrefactus*, verfault. P. zgniły. *Satisfacio*, ich vergnüge. P. dosyć czynie/ wypłacam. G. ἐξαρκέω, πληροφορέω. *Satisfactio*, eine gnugthuung. P. dosyć uczynienie/ zapłatá. G. πληροφόρημα, πληροφορία.

Fācŭndus, wol beredt. P. wymowny. G. εὔγλωττος, λόγιος, εὐφραδής. *Facundia*, beredsamkeit/ geschicklichkeit im reden. P. wymowá. P. εὐγλωττία, εὐφραδία.

Fāgŭs, ein Buchbaum. P. Buk. G. φηγός, ἡ. *Faginus*, & *Fagineus*, Büchen. P. Bukowy. G. φήγινος, φηγίνεος.

Falco, ein Falcke. P. Sokoł G. ἱέραξ.

Fallo, ich betriege. P. zdradzam / oszukawam / omylam. G. ἀπατάω, ἀλίπομαι. *Fallax*, betrieglich. P. zdrádliwy / o-

mylny. *Fallacia*, ein betrug. P. zdrádá. G. στροφή, ἐξαπάτη, δόλος, ῥαδιȣ́ργημα. *Falsus*, falsch/ erdichtet. P. fałszywy/ wymyślony / zdrádliwy. G. παλιάγκετος, ψευδής. *Falsò*, felschlich. P. fałszywie/ niepewnie/ omylnie. G. ψευδῶς, ἐψευσμένως. *Falso*, ich verfelsche. P. fałszuie.

Falx, eine Sense/ oder Sichel. P. Kosa albo Sierp. G. ἄρπη, δρεπάνη, κοπίς. *Falco*, & *Defalco*, ich schneide ab. P. obrzynam/pożynam.

Fāmă, ein gerücht/ ein guter name. P. Wieść / Powieść / Sławá. G. φήμη, φάσις, ἀγγέλια, ἄκȣσμα, ἀκοή, δόξα. *Fāmosus*, Berühmpt / rüchtig / schendlich. P. Sławny/ osławiony/ podeyźrzany. G. πολύφημος, διαβόητος, περίφημος.

* *Comp: Diffāmo*, ich bringe aus. P. osławiam. G. διακωδωνίζω, διαφημίζω, δυσφημέω. *Infamo*, ich schende / verleumbde. P. potwarzam / osławiam/ sromocę. G. διαγορεύω, ἀτιμάω, δυσφημέω, ἄτιμον ποιῶ. *Infamis*,

der ein bösen namen hat. P. bezeczny / sromotny / ostáwiony. G. ἄδοξος, ἀπόστιμος, ἄτιμος, δυσώνυμος. *Infamia*, ein schand. P sromotá / zła sławá / niesławá. G. ἀδοξία, ἀτιμία, κακοδοξία.

Fames, Hunger. P. Głod G. λιμὸς, πείνη, σιτόδεια, τροφῆς ὄρεξις, σίτου ἐπιθυμία. *Famelicus*, hungerig. P. głodny G. ἀπόπαστος, ἄπαστος, ὀξύπεινος, πειναλέος, λιμώττων.

Fămĭlĭa, ein hauß / geschlecht / gesind. P. dom / narod / pokolenie / rodzay / czeladź. G. θεραπεία, οἰκία, οἶκος. *Familiaris*, *adiect*: gemein / bekant. P. domowy / znáiomy. *Subst*: ein bekandter / freund. P. towárzysz / przyiaciel. G. γνώριμος, οἰκεῖος, κοινωνὸς, συνουσιαστής, συνήθης. *Familiaritas*, freundschafft P. towarzystwo / znáiomość. G. συνήθεια, οἰκειότης, οἰκείωσις, συνήθεια.

* *Comp*: *Paterfamilias*, ein Hausvater. P. gospodarz / Oćiec czeladny. G. οἰκοδεσπότης, ἐπιστάμμων, στέγαρχος. *Materfamilias*, ein Haußmutter. P. Gospodyni / Mátká czeladna.

G. οἰκοδέσποινα, οἰκοδεσποτοῦσα.

Fămŭlŭs, ein Knecht. P. sługá G. θεράπων, δοῦλος, οἰκέτης. *Famula*, eine magd. P. dziewká. G. παῖς, παιδίσκη, θεράπαινα. *Famulatus*, *us*, ein dienst. P. służbá. G. δουλεία, δούλωσις. *Famulitium*, ein hauffen gesind. P. czeladź. G. θεραπεία, ὑπηρετικὸν, ὑπηρεσία. *Famulor*, *aris*, ich diene. P. służe. G. ὑπηρετέω, ὑπουργέω, δουλεύω, θεραπεύω.

Fănum, eine Kirche. P. Kośćioł. G. νεὼς, ἱερὸν. *Fanaticus*, vnsinnig. P. szálony / opetány / wśćiekły. G. ἔνθεος, θεοφορούμενος.

* *Comp*: *Profanus*, weltlich / vngeweyhet. P. świecki / niepoświecony. G. ἀμύητος, ἀθέαστος, ἐξάγιστος, βέβηλος. *Profano*, *as*, ich entheilige / verunreinige. P. gwalce / pokalam. G. βεβηλόω. *Profanatio*, entheiligung. P. zgwałcenie. G. βεβήλωσις.

Fărīnă, Meel. P. Máká. G. ἄλευρον, ἄλφιτον.

Farrago, *inis*, ein gemischtes futter für das Vieh P. zmieszána karmia dla Bydłá. G. πολυμιγία, πολυμιγὲς χιλὸν, χόρτος πολυμιγής.

Farcio, ich fülle / stopffe. P. nápełniam / nádźiewam / tłuczę / nátykam. G. ἐμπλάττω, ἐμφορέω, πιαίνω. *Farcimen*, ein Wurst. P. Játrznicá / kißká / kielbásá. G. ἀλλᾶς. *Fartilis*, gefüllet. P. nadźiewány. G. σιτευτὸς. *Fartura*, fülsel. P. nádźienie. G. ἐμφόρησις, ἔνθημα, σίτευσις.

* *Comp: Confarcio*, ich fülle zu / oder voll. P. nádźiewam / obtykam. G. συναθροίζω, συστρέφω. *Confertus*, dick. P. gęsty / nádźiany. *Refertio*, ich fülle wieder. P. nápełniam / dokłádam. G. ἀναπληρόω, ἐκπληρόω, ἐπιβόω, ἀναπίμπλημι. *Refertus*, voll. P. pełny / nápełniony. G. ἀνάμεστος, ἀνάπλεως.

Fāris, vel *Fāre*, du redest. P. mōwiß.

* *Comp: Affor, aris*, ich rede an. P. mōwię śkim. G. προσφωνέω, προσφωνέγομαι. *Affābilis*, leutselig / holdselig. P. Rozmowny / ludzki / łáskáwy. G. εὐδιάλογος, εὐπρόσοδος, εὐπροσήγορος, ὁμιλητικός. *Affabilitas*, freundligkeit. P. ludzkość / łáskáwość. *Effor, aris*, ich rede auß / spreche aus. P. wymáwiam / wypowyádam. G. ἐξαγορεύω, ἐκφωνέω, ἐκφαίνω, ἀποφάσκω. *Effabilis*, was man aussprechen kan. P. wymowny / co może być wymōwiono. G. ῥητὸς. *Ineffabilis*, vnaußsprechlich. P. niewymowny. G. ἀμύθητος, ἀνέκφραστος, ἀνεκφώνητος, ἄρρητος, ἄφατος. *Infandus*, vnseglich. P. niewymowny / sromotny. G. ἄρρητος, ἀθέμιτος. *Infans*, ein vnmündig Kind. P. niemowiątko / oźiećiná. G. βρέφος, νήπιος, νηπίαχος, παιδίον. *Infantia*, Kindheit. P. Dźiećiństwo. G. νηπιότης, παιδία, νηπυτία. *Infanticidium*, der Vnschuldigen Kindlein Tag. P. Młodziánków Dźien. *Præfor*, ich rede vor. P. pirwey mōwię. G. προοιμιάζομαι. *Præfatio*, eine Vorrede. P. Przedmowá. G. πρόλογος, προλεγόμενα, προοίμιον. *Præfari*, heraus reden. P. Jáwnie mōwić.

Fascia, ein Windelbandt / Windel. P. Powiasto / pieluchá. G. σπάργανον, στρόφιον, σφήκωμα, ἐπίδεσμος. *Fascia crurulis*, ein Hosenband. P. Podwiaská. *Fascia*,

scia pectoralis, ein Brustlatz. P. Załogá. *Fascis*, ein Büschel ruten. P. wiazanká / wiechá. G. ἀγκαλίς, φάκελος. *Fasciculus*, ein bündlein. P. snopeczek / kłomoczek. G. δέελος, δεσμίς. *Fasces*, *plur*: Gewaldt / Oberkeit. P. Vrząd / Zwierzchność. G. ῥαβδουχίαι.

Fascinum, eine bezauberung. P. przyrok / vczárowánie. G. βασκανία, γοητεία, γοήτευμα. *Fascino*, *as*, ich bezaubere / bespreche. P. czáruie / przyrok czyńie. G. βασκαίνω, γοητεύω, φαρμακεύω, διαγλαίνω.

Fas, billig. P. słußńie / godńie. G. θέμις, θεμιτόν.
* *Comp*: *Nefas*, vnbillig / schand. P. ńiesłußńie / sromotá. G. ἀθέμιτον, οὐ θέμις. *Nefarius*, *Nefandus*, schendlich / lesterhafftig / vnseglich. *Polon* złośliwy / ńiecnotliwy / sromotny / łotrowski. G. ἀθέμιτος, ἀθέμιστος, ἄθεσμος, ἄρρητος.

Fasti, *orum*, ein Jahrzeitbuch / Kalender. P. Kálędarz. G. ἐφημερὶς, ἡμερολόγιον.

Fastidio, ich verachte / hab ein eckel / grewel. P. gárdzę / brzydzę się. G. ἀποστρέφομαι, ἀποτροπιάζομαι, διαπτύω, βδελύσσομαι. *Fastidium*, ein eckel / grewel / abschew. P. brzydkość / przykrość / gárdzeńie. G. ἀηδονία, ἄση, ἀηδία, ἀνορεξία, βδέλυγμα. *Fastidiosus*, abschewlig / mißleidig. P. brzydki / przykry. G. ἀηδὴς, ἀπάρεστος, προσκορὴς, ἀσώδης, ἀψίκορος.

Fastigium, die höhe oder spitze eines dinges. P. wierzch / wierzchołek / szpicá. G. ἄκρον, λόφος, μετεωρότατον, κολοφὼν, κορωνίς. *Fastigio*, ich spitze zu. P. zákończam / szpiczásto czyńie. G. κορυφόω, ἀποξύνω. *Fastigiatus*, zugespitzet. P. kończysty / szpiczásty. G. κορυφωθεὶς, ἀποξυνθείς.

Fāstus, *us*, hochmut / pracht / vbermut. P. wysoka myśl / pychá. G. ἀλαζόνευμα, κόμψευμα.

Fătĕor, ich bekenne. P. wyznawam. G. ὁμολογέομαι, καθομολογῶ, ὁμολογέω, ἐξομολογέω. *Confiteor*, *idem*, ich beichte. *Pol.* spowiedám się. G. ἀνθομολογέομαι, σύμφημι. *Confessio*, Bekentnis / beicht. *Pol.* Wyznánie / Spowiedź. G. ὁμολογία, ὁμολόγημα.

γημα. *Confessor*, ein Beichtiger/ oder Beichtvater. P. Spowiednik. *Diffiteor*, ich leugne. P. przę / nieznam się. *Profiteor*, ich bekenne offentlich / oder ich lehre. P. Jáwnie wyznawam/ albo vczę / czytam. G. διομολογοῦμαι, ἐπαγγέλλομαι, ὁμολογέω, φάσκω. *Professor*, ein offentlicher Lehrer. P. Náuczyciel. G. ἐπαγγελτὴς, καθηγητὴς, διδάσκαλος. *Ex professo*, offentlich. P. Jáwnie. G. ἐκ τοῦ προφανοῦς.

Fătīgŏ, *as*, ich mache müde. P. sprawuię / vmeczam / trudność zádawam / morduię. G. ἐνοχλέω, τείρω, καταπονέω, καματόω. *Defatigo*, *idem*, *Fatigatus*, müde. P. Sprácowány/ zmordowány. G. καταπονηθείς, ἐνοχληθεὶς, κεκοπωμένος. *Fatigatio*, müdigkeit. P. sprácowánie. G. κόπος, κάματος, ἐνόπλησις.

Fătīscŏ, ich zerstecke / zerspalte. P. rostkepuię się / rozpadam się. G. ἀπαγορεύω, ἀποκάμνω, ἀποτρεύομαι. *Fatum*, Gottes schickung/ oder der todt. P. Zrzadzenie Boże / albo Śmierć. G. ἀνάγκη, εἱμαρμένη, μορσιμόν, εἱμαρμένη. *Fatalis*, von Gott verordnet / tödlich/ schedlich. P. od Bogá obiecány / śmiertelny/ szkodliwy. G. αἴσιμος, μοιραῖος, μοιρίδιος, εἱμαρμένος. *Fastidicus*, ein Warsager. P. Prorok Prachtykarz. G. ἔνθεος, μάντις, λόγιος, χρησμολόγος.

Fātŭŭs, *Adiect:* Töricht / vngeschmackt. P. Głupi / niesmaczny / wywietrzáły. G. ἀνόητος, ἐννεός, ἀπίμαργος, εὐηθὴς. *Fatuitas*, Thorheit. P. głupość / szaleństwo / nierozum. G. εὐήθεια, μωρότης, μωρία, μώρωσις.

* *Infatuo*, *as*, ich mache töricht/ vngeschmackt. P. szalonym czynię/smák odeymuię.

Făvĕŏ, ich bin günstig. P. życzę. G. εὐμενής, εἰμι, καὶ ἵλαος, ἱλάσκομαι, εὐφημέω. *Favor*, gunst. P. życzliwość. G. εὔνοια, εὐφημία, εὐμένεια, ἱλασμὸς, σπουδὴ. *Favorabilis*, angenem. P. wdzięczny/przyiemny. G. περισπούδαστος, φιλότιμος. *Fautor*, ein Günner. P. Dobrodziey. G. εὔνοος, εὐμενὴς, φιλόφιλητος. *Fautrix*, eine Günnerin. P. dobrodzieyká. G. σπουδαστικὴ, εὐμενής.

Făvīllă, glůende asche. P. żarzewie/ pyrzyná. G. ἄιθαλος, μαρίλη, τέφρα, σποδός.

Făvŏnius, Weſtwind. P. Wiátr/ od Záchodu.

Faustus, glůckſelig P. ßczęśliwy fortunny G. ἄισιος, ἔυσημος, ἐυτυχὴς, δέξιος.

Făvŭs, ein honigſeim P. plaſtr mio du/ pßczelny wias. G. κηρίον, μελίδειον, μελικηρίς, ὕριον.

Faux, der ſchlund/ rachen. P. páßczeká / gárdziel. G. γωγώνη, λάρυγξ. *Fauces*, enge klauſen zwiſchen den Bergen. P. ćiáſne wąwozy miedzy gōrami. G. ϛόμα τȣ̃ σπηλαίȣ.

Fax, eine Fackel. P. Pochodnia. G. δάς, δέλετρον, λαμπὰς, ὑπέκκαυμα.

Faxo, ich wil verſchaffen. P. vczynie/ poſtaram ſie/ bedę ná tym. G. δράσαιμι, ποιήσαιμι, ποιήσω.

F E.

Fēbris, das Kalt/ Fieber. P. febrá/ zimnica/ ograßka / goraczká. G. βρύχετος, θέρμα, καύσαλις, πυρετός, πυρεξία. *Febricito*, ich habe das Fieber. P. mam febrę/ ograża mię. G. πυρεταίνω, πυρέσσω.

Fĕbrŭo, as, ich reinige / reuchere. P. czyśćię/ kádzę. G. καθαίρω. *Februarius*, der Hornung. P. Luty. G ἐλαφηβολιὼν, Φεβρουάριος.

Fĕcĭalis, Herold / ein geſandter / der Krieg / oder Frieden ankůndiget. P. Poſel ktōry Woynę álbo Pokoy opowieda. G. ἐκεχειροφόρος, φητιάλιος, σπονδοφόρος, φηκιαλεύς.

Fell, gall/ bitterkeit. P. żołć/ gorzkość. G. χολὴ.

Fēlis, ein Katz. P. Kotká. G. ἄιλουρος, αἰγίλουρος, γαλέη, γαλῆ, κάπτης.

Fēlix, ſelig/ glůckſelig. P. ßczęśliwy / fortunny / błogoſłáwiony. G. μάκαρος, μακάριος, ὄλβιος, ἔυκληρος, ἐυδαίμων. *Felicitas*, glůckſeligkeit. P. ßczęście/ fortuná. G. ἐυδαιμονία, ἐυκληρία, ἐυημέρημα, ἐυπραξία.

* *Comp: Infēlix*, Vnglůckſelig. P. nießczęśliwy/ nießczęſny. G. ἄνολβος, ἀτυχὴς, δαιμόνιος, κακοδαίμων, δυςυχὴς.

Fĕmen, die inwendig dicke des beins ob dem knie. P. wnętrzna

á miąższa część ciáła od kroku aż do Kolan/ zadek/ posladek. G. μηρός.

Femur, die auswendige dicke des Schenckels/ ob dem knie/ die Hufft. Pol. zwierzchnia część nogi nád kolánem/ ledźwie. G. μηρός. Femorale, & Feminale, ein Niederkleid/ bruch. P. Fámurał/ Gácie.

Fenestra, ein Fenster. P. Okno. G. θυρὶς, διάφασις, σαλάμβη, φωστήρ. Fenestella, ein Fensterlein. P. Okienko. Fenestratus, durchlöchert. P. dziuráwy. G. θυριδωτός.

Fera, ein Wild thier. P. dzikie źwierzę. G. θὴρ, θηρίον, φὴρ. Ferinus, wild/ viehisch. Pol. dziki/ bydlęcy. G. θήρειος, θηριώδης, θηριακός. Ferina, Subst: Wildtpret. P. Zwierzyná. Ferus, wild/ grausam. P. dziki/ srogi/ okrutny. G. ἄγριος, ἀγριώδης, θηριώδης, χαλεπός. Feritas, grausamkeit. P. srogość/ okrutność. G. θηριότης, θηριωδία, ἀγριότης, σκαιότης.

* Effero, as, ich mache wild. P. dzikim/ srogim czynię. G. ἀγριαίνω, ἀγριόω, θηριόω, ἐκθηριόω.

Feralis, tödtlich. P. śmiertelny. G. νεκύσιος, νεκρικός, ἐπιτάφιος, ἐπικήδειος. Feralia, Todtenopffer. Pol. Stypá/ offiará zadußna. G. ἀγριάνια, νεκύσια.

Ferbeo, vide Ferveo.

Fere, schier/ fast/ bey nahe. P. máłom. G. μικρȣ̃, δεῖν, περίπου, ὡς ὀλίγου δεῖν, παρὰ μικρόν.

Feriæ, arum, Feyertag. Polon. święto. G. ἑορτὴ, ἱερομηνία. Ferior, aris, ich feyre/ gehe müssig. P. święcę/ prożnuję. G. ἄγω ἑορτὴν, ἑορτάζω, σχολάζω, σχολὴν ἄγω.

* Comp: Malè feriatus, unruhig. Pol. niespokoyny/ niewyczosány.

Ferio, is, ich schlahe/ stosse. P. biję/ tracam.

Fermè, fast/ schir/ garnahe. P. máło/ blizu/ około. G. παραβραχὺ, μονονȣχὶ, παρὰ μικρὸν, παντὶ ὀλίγου δεῖν.

Fermentum, Sawerteig. P. kwás/ żur. G. ζύμη, ζύμωμα, φύραμα. Fermento, as, ich sewre. P. kwáßę. G. ζυμόω, φυράω.

Fero, ich trage/ leyde. P. noßę/ cierpię. G. ἀγινέσκω, φέρω, βαστάζω, κομίζω. Ferax, & Fertilis,

tilis, fruchtbar. P. vrodzáyny/ płodny żyzny. G. ἐγκαρπὸς, ἐριβῶλαξ, φορὸς, καρποφόρος, εὔφορος. *Feracitas*, *Fertilitas*, fruchtbarkeit. P. vrodzaynosć/ płodnosć/ plennosć/ obfitosć/ żyznosć. G. εὐφορία, καρπογονία, πολυκαρπία, πολυφορία. *Feretrum*, ein Todtenbar. P. Máry. G φέρετρον, σορὸς. *Ferculū*, ein gericht. P. potráwá. G ἔδεσμα, παράθεσις. * *Comp*: *Adfero*, ich bringe. P. przynoszę. G. εἰσφέρω, προσφέρω. *Aufero*, ich neme hinweg. P. odnoszę. G. αἴρω, ἀναιρέω, ἀφαιρέω. *Antefero*, ich ziehe vor. P. przekłádam. G. προτιμάω, προκρίνω. *Confero*, ich bringe zusammen/ ich begebe mich. *Polon.* znoszę/ złożę/ vdawam się. *Item*, ich vergleiche. P. porownywam/ przyrownywam. G. ἐπάγω, συμφέρω, συνανατίθεμαι, συμβάλλομαι, συνεισφέρω, συνερανίζω. *Collatio*, eine vergleichung. P. przyrownánie. G. εἰσφορὰ, κοινωνία, μετάδοσις, συμφόρησις. *Item*, ἀντιβολὴ, ἀντιπαραβολή. *Collator*, ein mitgeber/ oder patron. P. nadawcá/ podawcá. *Circumfero*, ich trage vmb. *Pol.* obno-

obnoszę/ okołonoszę. G. περιάγω, περιφέρω. *Circumferentia*, ein Bort/ vmblauff. P. obnoszenie wkoło/ okrag. G. περιφέρεια, ἡ περίμετρος. *Defero*, ich biete an. P. podawam. G. ἀγινέω, ἀπάγω, ἀποφέρω, καταφέρω. *Item*, ich gebe an. P. odnoszę. G. εἰσαγγέλλω, φαίνω τινα, ἐνδεικνύω. *Delatio*, eine verratung. P. odnoszenie/ odnieśienie. G. ἀπαγωγὴ, εἰσαγγελία, ἔνδειξις, γραφή. *Delator*, ein verreter. P. zdraycá/ oskárżyciel. G. εἰσαγγελεὺς, ἐνδεικτής. *Differo*, ich schiebe auff. P. odkładam. *Item*, ich hab ein vnterscheid. P. Rożny iestem. G. ἀναβάλλομαι, διαλλάττω. *Dilatio*, ein auffschub. P. odwłoká. G. ἀνάβλησις, ἀναβολή. *Differentia*, ein vnterscheid. P. Rożnosć. G. ἀνομοιότης, διάστασις. *Indifferens*, ohn vnterscheid. P. nierożny. G. ἀδιάφορος. *Effero*, ich trage hinaus. P. wynoszę. *Item*, ich erhebe mich. *Pol.* wynoszę się/ chełpię się. G. ἀπολέγω, ἀποφαίνω, ἐκκομίζω, ἐξάγω, ἐκφέρω. *Elatus*, stolz. P. pyszny/ wysokiey myśli. G. ὑπέρθυμος, ἐπαρθεὶς, ἐξηρμένος. *Infero*, ich

trage hinein. P. wznaßam. G. ἐπάγω, προσάγω, εἰσφέρω, προσφέρω, προτείνω, προβάλλω, *Offero*, ich erbiete / erzeige. P. podawam okázuie. *Item*, ich opffere. P. offiáruie. *Oblatio*, ein Opffer. P. Offiárá. G. καρπάλιον, κάρπωμα, κάρπωσις, δῶρον. *Perfero*, ich leyde / trage. P. ćierpię / znaßam. G. ἀναμένω, ὑπομένω, διακομίζω, διαφέρω, ἐκφέρω. *Profero*, ich bringe herfür. P. wynoßę / wydawam. G. ἐκφέρω, προφέρω. *Præfero*, ich ziehe vor. P. przekładam. G. προκρίνω, προαιρέομαι. *Refero*, ich bring wieder / ich erzehle. P. Odnoßę / przynoßę / powiádam / wyliczam. G. ἀναφέρω, ἀποφέρω, ἀνακομίζω, μεταφέρω. *Refert*, es ist nütz / dran gelegen. P. pożyteczno iest / zależy. G. διαφέρει, συμφέρει, προσήκει. *Suffero*, ich leyde. P. ćierpię / znoßę. G. ὑποφέρω, ὑπομένω, ἀνέχω, πάσχω. *Transfero*, ich versetze. P. przenoßę / przesadzam. G. μεταβιβάζω, μετάγω, μεταίρω, μεταφέρω, διαφέρω. *Translatitius*, versetzet. P. przenieśiony / przesádzony.

Ferox, wild / vnbendig / grausam. P. dźiki / śalony okrutny. G. ἄγριος, νεανικὸς, θρασὺς, ἄλκιμος. *Ferocia*, & *Ferocitas*, grausamkeit. P. srogość / okrutność. G. ἀλκὴ, ἀγριότης, χαλεπότης. *Ferocio*, ich bin wild / frech. P. iestem swowolny / dźiki / okrutny. G. ἀγριαίνω, θηριόομαι.

Ferrum, Eysen. P. żelázo. G. σίδηρος. *Ferreus*, eisern. P. żelázny. G. σιδήρεος, σιδήρειος, σιδηρικός. *Ferrugo*, Rost am eisen. P. rdzá / zárdzewienie. G. ἰὸς σιδήρου. *Ferrugineus*, eisenferbig / rostig. P. zárdzewiáły / rdzáwy. *Ferraria*, eisenbergwerck. P. Rudá żelázna. G. σιδηρουργία. *Ferramentum*, Eysenwerckzeug. P. naczynie żelázne. G. σιδήριον. *Ferramentarius*, ein waffenschmid. P. chutarz / chutnik. G. σιδηρεὺς, σιδηρουργός. *Ferratus*, mit eisen beschlagen. P. żelázem obłty. G. σεσιδηρωμένος, σιδηρόδετος, λελογχωμένος. *Ferrumino*, ich löte. P. cháftuie / lutuie / spájam. G. συγκολλάω, συνάπτω, συνίστημι.

Fervĕo, *es*, & *Fervo*, *is*, ich bin heiß. P. Jestem gorący. *Item*, ich

ich siede. P. wre/ wzbijam sie/ kipie. G. αἴθω, βράζω, ζέω, καχλάζω, παφλάζω. Feruor, Hitz. P. znoy/ goracość. G. βρασμὸς, ζέσις, θέρμη, καῦμα, πύρωσις. Feruidus, heiß/ hitzig. P. goracy. G. ἀλεὸς, μαλερὸς, καπυρὸς, διάπυρ☉.

* Comp: Deferueo, & Deferuesco, ich werde wieder kalt. P. chłodnę. Efferueo, & Efferuesco, ich bin sehr hitzig/ ich lauff vber. P. kipię/ wykipiam. G. ἀποβράζω, ἐκβράσσομαι, ἐκζέω, κορθύομαι. Referueo, ich werde wieder heiß. P. znowu sie zapalam. G. ἀναζέομαι.

Ferula, ein rute. P. rózgá. G. νάρθηξ, πλήσιγξ, ναρσικία.

Fessus, müde. P. spracowány/ zemdlony. G. ἀπειρηκώς, ἔκκοπ☉, κοπωθεὶς, κατάπον☉, καμὼν, πεπονηκώς.

* Defessus, idem, Indefessus, stetig/ ohn auffhören. P. vstáwicżny / niespracowány. G. ἀκμὴς, ὁ μὴ κάμνων, ἀκάματ☉, ἀνένδοτ☉.

Festino, ich eyle. P. kwápię sie/ pospießam sie. G. γοργεύω, ἐπεισπεύδω, σπεύδω, ταχύνω, ἐπείγομαι, τροχάζω. Festinus, eylend/ geschwind. P. pretki / kwápliwy/ pospießny. G. ταχὺς, ταχυνὸς, ταχυεργός.

Festuca, ein stüpffel/ splitter. P. kłosek/ proßek. G. τὸ κάρφ☉, φρύγανον.

Festus, herlich/ frölich/ feyerlich. P. zacny / wesoły / świety. G. ἑόρτι☉, ἑορταῖ☉, ἑορτάσιμ☉, ἑορταστικός. Festus dies, Feyertag. P. wesoły / świety dźień. Profestus, ein wercktag. P. powßedni dźień / robotny. G. προεόρτι☉, μεθέορτ☉, ἀνέορτ☉, ἐργάσιμ☉. Festiuus, lustig/ frölich. P. wdźiecżny/ wesoły. G. ἀστεῖ☉, ἄρεσκ☉, εὐτερπὴς, εὐτράπελ☉, κομψὸς, χαριείς. Festiuitas, lustigkeit/ fröligkeit. P. ochotá / wesołość. G. ἀστειότης, κομψότης, εὐτραπελία, χαριεντισμός.

Fex, Hefen. P. Drożdże. G. τρὺξ, ὑποστάθμη. Feculentus, voller hefen/ vnrein. P. drożdżysty/ pełen drożdży/ niecżysty/ metny.

F I.

Fiber, vide Castor, G. κάστωρ.

Fibra, arum, kleine härlein/

oder würtzlein an den Beumen/ oder Kreutern. P. wkochacinki ná drzewiech y ziolách. G. ἐν ἰκι-ον, λοβός, ἀποφυλλάς.

Fībŭlā, ein Hefft. P. obraczká / przacká. G. βάρκα, ἐνέτη, λαβίς, ὀχμὰς, περόνη, πόρπη. *Fibulo*, ich heffte zusammen. P. spinam. G. πορπάω, πορπέω.

* *Comp; Diffibulo*, G. ἀποπορπέω, ἐκπορπέω. *Refibulo*, ich löse auff. P. odpinam. G. τὰς περόνας ἢ πόρπας λύω *Infibulo*, ich mache zu. P. zápinam. G. ἐνείρω, παρενείρω, ἐμπερονάω, ἐμπορπέω.

Fīcĕdŭlă, ein Schnepffe. P. figoiadek / figoiadká. G. συκαλίς.

Fīcŭs, *us*, eine Feige / oder Feigenbaum. P. Figá / álbo Figowe drzewo. G. συκέα, συκέη, συκῆ, σῦκον. *Ficulnus*, & *Ficulneus*, Feigenbewmin P. co iest z Figowego Drzewá. G. σύκινος.

Fĭdēlĭă, ein Irden Krug. *Pol.* Dzban. G. χύτρα, λοπὰς, κεράμεον, ἀγγεῖον.

Fĭdes, Glaub / Trew. P. Wiará / Státecznosć. G. πίστις, ἐγγύη. *Fides publica*, ein Geleit. P. Glejt. G. ἀσφάλεια, πίστις ἡ δημοσία, *Fidelis*, Trew/ gleubig. P. Wierny. G. εὔορκος, πιστός. *Fidelitas*, Trew/glauben. P. wiernosć. G. πιστότης, τὸ πιστὸν, πίστις.

* *Comp: Infidelis*, vntrew/vngleubig. P. niewierny. G. ἄπιστος, ὕπιστος. *Infidelitas*, Vnglauben. P. niewiernosć. G. ἀπιστία.

Fīdŏ, *is*, ich vertrawe. P. wierze / dufam / spuszczam sie. G. θαῤῥέω, θαρσέω, πείθομαι. *Fiducia*, vertrawen. P. vfnosć / vfánie. G. θάρσος, πίστις, πιστότης.

* *Comp: Confido*, ich vertrawe. P. vfam. G. ἐπιθαῤῥέω, καταθαῤῥέω, πείθομαι, θαῤῥέω, θρασύνομαι. *Confidens*, frevelig / vermessen. P. śmiáły / zuchwáły. G. εὐθαρσὴς, τολμητὴς, θρασὺς, τολμηρὸς. *Confidentia*, vermessenheit. P. Zuchwálstwo. G. εὐτολμία, θρασύτης, θάρσος. *Diffido*, ich mißtrawe. P. niewierze / watpie. G. ἀπιστέω, ἀπελπίζω. *Diffidentia*, mißtrawen. P. niewernosć / watpliwosć. G. ἀπιστία, δυσελπιστία.

Fide iubeo, ich verheische / gelobe / bin bürge für einen. P. ślubuie / recze / przyrzekam zá kogo. G. Ανεγγυάω, ἐγγυάομαι, παρεγγυάομαι. *Fideiussor*, ein Bürg. P. Rekoymia / Zastepcá. G. ἀναδοχεύς, ἀνάδοχος, ἐγγυητής. *Fideiußio*, ein Bürgschafft. P. Rekoiemstwo. G. ἐγγυὴ, ἐγγύησις.

Fidus, Trew / bestendig. P. Wierny / Stateczny. G. πιςὸς, ἀξιόπιςος.

* *Comp*: *Infidus*, Vntrew. P. ńiewierny. G. ἀβέβαιος, ἄπιςος, ἄσπονδος, ἀφόριος. *Perfidus*, meineidig. P. krzywoprzyśieſczá / zdradliwy. G. ἀγνώμων, ἄπιςος, ἄσπονδος. *Perfidia*, Meineidigkeit. P. krzywoprzyśieſtwo. G. ἀγνωμοσύνη, ἀπιςία.

Fides, ium, ſeyten. P. ſtroná. G. χορδὴ, σπῖλον, κίθαρα, λύρα. *Fidicen*, ein Fidler. P. ſkrzypek. G κιθαρῳδὸς, κιθαριςής.

Figo, ich heffte / mache feſt. P. vtykam / zátwierdzam / przybijam. G. πείρω, ἀναπείρω, ἐμπείρω, πηγνύω.

Fixus, feſt. P. przybity / mocny / tegi. G. ἀραρὸς, πηκτὸς, πεπηγμένος, παγείς.

* *Comp*: *Affigo*, ich hefſte an / ſchlage an. P. przychwatuie / przybijam. G. προσηλόω, προσπατταλεύω, προσπηγνύω. *Configo*, ich ſteche aus. P. wykálam. G. ἡλόω, ἐρωσυλίζω, θηννάζω. *Defigo*, ich laſſe hinab. P. nádoł ſpuſczam. G. καταπήγνυμι, ἐγκαταπηγνύω. *Infigo*, ich heffte ein / ſchlage ein. P. wbijam / wſadzam. G. ἐμπηγνύω, ἐπήγνυμι. *Præfigo*, ich heffte vor. P. náprzōd vtykam. *Refigo*, ich ziehe wieder aus. P. wyciagam záś. G. πάλιν πήγνυμι. *Transfigo*, ich durchſteche P. przebijam / przekalam. G ἀναπείρω. *Transfixus*, der durchſtochen iſt. P. przebity / przekłōty. G. διαπεπαρμένος, διαπαρείς. *Crucifigo*, ich creutzige / henge an den Galgen. P. krzyżuie / obieſzuie. G. ἀνασαυρόω, σαυρόω, σκολοπίζω.

Figūra, *vide fingo*, G σχῆμα, τύπος, χαρακτὴρ, μορφή.

Filĭŭs, ein Sohn. P. Syn. G. ἀπόγονος, γόνος, τέκνον, παῖς, ὑὸς, υἱεύς. *Filia*, eine Tochter. P. Cōrká. G. ἔκγονος, ἀπόγονος,

τέκος. *Filiolus*, ein Söhnlein. P. Synek/ Synaczek. G. παιδάριον, παιδίον, τεκνίον. *Filiola*, ein Töchterlein. P. Corká/ Coreczká. G. θυγάτριον.

Filix, Farnkraut. P. Páproć. G. πτερίς. *Filicula*, Engelsüß/ Steinwurtzel. P. páprotká. G. ἡ μικρὰ πτερίς.

Filum, ein Faden. P. Nić. G. λίνον, νῆμα, σπάρτη.

Fimbria, der saum P. Bram/ podołek / obłogá / obrámowánie. G. κρασπεδον, κρόσσα, λέγνη, πέζα, κράσπεδον, θύσανος, λῶμα. *Fimbriatus*, beleget. P. obrámowány. G. θυσανώδης, θυσανωτὸς, κροσσωτὸς, πεζοφόρος, θυσανόεις.

Fimus, Mist. P. Gnoy. G. ἄλα, ἀπόπατος, σκύβαλον. *Fimatum*, eine Mistgrube. P. gnoiowisko. G κοπρών.

Findo, ich spalte. P. rozßczepiam/ rozłupiam. G. διαῤῥήσσω, ῥήγνυμι, ῥηγνύω, σχίζω. *Fissura*, ein spalt P. skáłá/ rozpádliná. G. ἔρειξις, φήλυξ, ῥῆγμα, σχίσμα, σχίσις, σχισμή. *Fissilis*, was gerne spaltet. P. ßczepny/ łupny. G. σχιστός.

Fingo, ich mache. P. Twórze / kßtałtuie / folguie. G. σκήπτομαι, πλάττομαι, πλάττω, σχηματίζω. *Figulus*, ein Haffner/ Töpffer. P. Zdun/ Garnczarz. G. κεραμεύς, κοροπλάθος, πηλοπλάθος, πλάστης, χυτρεύς. *Figulina*, æ, des Töpffers werckstat. P. Zdunski álbo Gárnczarski Wárßtát. *Figulinus*, & *Fictilis*, Irdisch. P. zduński/ gliniány. G. κεράμειος, ὀστράκινος. *Fictile*, Haffnergeschirr. P. gliniány ståtek. *Figura*, eine Gestalt. P. kßtałt/ twarz/ wzor. G. σχῆμα, τύπος, χαρακτὴρ, μορφὴ. *Figuro*, ich formiere. P. formuie/ kßtałtuie/ drukuie. G σχηματίζω, μορφόω, πλάττω. & *Comp: Præfiguro*, ich bilde vor. P. wyrażam.

Fingo, *etiam significat*, ich dichte/ erdichte. P. wymyślam/ zmyślam. *Fictus*, erdicht. P. zmyślony. G. ἀνύπαρκτος, πεπλασμένος. *Fictio*, G. πλάσις, ποίησις, πρόφασις & *Figmentum*, ein gedicht. P. wymysł/ zmyślenie. G. πλάσμα, κατάπλασμα.

* *Affingo*, ich setze zu. P. przyczyniam / przylepiam / przyprawiam. G. ἀπεικονίζω, προσ-

πλάττω, προσποιέομαι. *Confingo*, ich erdichte. P. wymyślam. G. ἐπιπλάττω, διαπλάττω, συμπλάττω. *Effingo*, ich formiere. P. wytwarzam/ wyformuie. G. ἀπεικάζω, ἐξεικάζω, εἰκονίζω, ἐκτυπόω, διατυπῶ.

Finis, ein end/ ziel/ fürsatz. P. koniec/ cel/ kres/ przedsięwzięcie. G. μεθόριον, παῦλα, πέρας, ὅρος, τέλος, τέρμα. *Fines*, plur, Grentzen. P. Gránice. *Finitimus*, nach gelegen. P. niedaleki/ pogránicżny / bliský G. ἀγχιτέρμων, ἀστυγείτων, πρόσορος. *Finio*, ich ende. P. kończę/ kończę. G. ἀποτερμίζω, ὁρίζω, περαίνω, συντελέω, περιγράφω, τελευτάω. *Finitus*, endlich. P. skończony. G. τετελεσμένος, ὡρισμένος.

* *Comp*: *Confinis*, bey gelegen/ anstössig. P. pográniczny/ przyległy. G. ἐγχώριος, ὅμορος, *Confinium*, die Nehe/ Nachbarschafft. P. bliskość/ gránice/ sąsiectwo. G. μεθόριον, ὅριον. *Definio*, ich spreche aus/ beschreibe/ erkläre. P. wywodzę/ opisuię/ wykładam. G. ἀποφαίνω, ἀφορίζω, διορίζω, καθορίζω, περιγράφω.

Definitio, eine beschreibung. P. opisánie. G. ὅρος, ὁρισμός, ἀφορισμὸς, διορισμὸς. *Præfinio*, ich bestimme. P. ustáwiam/ náznáczam. G. προορίζω.

Fio, ich werde. P. ostáwam się. G. γίνομαι, γίγνομαι, τελέθομαι. *Fit*, es geschicht. P. ostáwa się/ dzieie się.

* *Comp*: *Desit*, es mangelt. P. niedostáwa/ ubywa. G. ἄπεστι, λείπει. *Infit*, er fanget an. P. poczyna. G. φησί, λέγει, ἔφη. *Magnifico*, ich werde gros geachtet. P. Jestem w wielkiey powadze. *Parvifio*, ich werde gering geschetzet. P. zá nic nie stoię.

Firmo, *as*, ich bestetige P. Twierdzę/ podpieram/ przyrzekam. G. ἀσφαλίζομαι, βεβαιόω, ἐμπεδόω, στερεόω, στηρίζω, τονόω, ῥιζόω, κρατύνω. *Firmamentum*, eine befestigung/ das Firmament. P. utwierdzenie/ Firmament. G. ἀσφάλισμα, ἔρεισμα, κραταίωμα, πεῖσμα. *Firmus*, fest. P. mocny/ stały/ trwáły. G. ἀδαμάντινος, ἀδιάπτωτος, ἀμετάθετος, ἑδραῖος. *Firmitas*, bestendigkeit. P. mocność/ trwáłość. G. ἀσφάλεια, εὐστάθεια, στερεότης, στέριξις, ἑδραιότης.

* *Comp: Affirmo*, ich bezeuge/ bekrefftige. P. poświadczam/ twirdze / zápewne powiedam/ dowodze. G. ἀπερείδω, ἰσχυρίζω, βεβαιοῦμαι, καταφατίζω. *Confirmo, idem*, G. ἀναθαῤῥέω, βεβαιόω, δυναμόω, ἐπικυρόω, ἐμπεδόω. *Confirmatio*, eine bestetigung. P. Twirdzenie / poświadczenie / vpewnienie/ przyrzeczenie. G. βεβαίωσις, κατάστασις, κατασκευή. *Infirmo*, ich schweche / mache vnkrefftig. P. kaze / náwatlam/ náruszam. G. ἀσθενόω, ἀσθενῆ ποιῶ, ἀνασκευάζω, ἀποσκευάζω. *Offirmo*, ich mache fest. P. zástanawiam. G. ἐπιστηρίζω, ἐπισχυρίζω, ἰσχυρῶς, ἐρείδομαι.

Fiscella, ein Korb. P. Koszyk. G. ταρσός, τάλαρος, ταλαρίσκος, θίβη, κυρτίς.

Fiscus, eines Herren / oder Königes Schatz. P. Skarb / álbo Dochód Páński / álbo Krolewski. G. φίσκος, δημόσιον, ταμεῖον. *Fiscalis*, zu des Königes Schatz gehörig. P. Krolewskiemu skárbu ńależacy/ fiszkal.

Comp, *Confisco*, ich beschetze/ eigene etwas des Königes schatz zu. P. pobieram/ skárbu/ Krolewskiemu przywłaszczam. G. δημεύω, δημοσιεύω, δημοσιόω.

Fistuca, ein Ram/ Rammel. P. Táran. G. ποῖον τι ὄργανον τ. ἐδαφιζόντων.

Fistula, eine pfeiffe / rüre/ kanal. P. piszczałká/ rurá/ ryná. G. αὐλὸς, δόναξ, καλαμὶς, σύριγξ. *Fistulo, as*, ich pfeiffe/ oder mache holl. P. piszcze/ gwizdam. álbo wydrázam / wywiercam. G. συρίζω, διατρέομαι. *Fistulator*, ein Pfeiffer. P. piszczek. G. αὐλητὴρ, αὐλητὴς, συρικτὴς. *Fistulosus*, holl/ löcherig. P. wydrożony/ częzy dziuráwy. G. τρηματώδης, συριγγώδης.

F L.

Flābrum, ein wedell. P. dymká. G. ῥιπὶς, πνεῦμα, πνεῦσις, πνοὴ, ἄημα. *Flabellum*, ein Fliegen weher. P. Oganká. G. ῥιπίδιον.

Flacceo, & *Flaccesco*, ich bin oder werde schmach. P. Schnę/ wiednę. G. μαραίνομαι, ἐκλύομαι, χαλάω, χαλάζω. *Flaccidus*, welck/ schmach P. śmiády/ zwiedły/

dły/ ſłáby/ mdły. G. μαρασμώδης, σαθρός, φλυδαρὸς, χαλαρός.

Flāgĭtĭum, ein laſter/ vbelthat/ ſchelmſtück. P. wyſtepek / niecnotá/ łotroſtwo/ ßtuká/ łotrowſka. G. ἀσέλγεια, ἀνόμημα, πονηρία, ὕβρις, μοχθηρία. *Flagitioſus*, laſterhafftig. P. niecnotliwy/ łotrowſki. G. ἀσελγὴς, ἀνόσιος, μοχθηρὸς, ὑβριστικὸς.

Flāgĭtō, & *Comp: Efflagito*, ich fordere/ oder bitte mit ernſt. P. vpominam ſie / wyciagam / vprzeymie proße / modle ſie. G. ἐξαιτέω, ἐξαιτέομαι, λιπαρέω, ἐκλιπαρέω.

Flăgrō, ich brenne. P. gore/ pale ſie. G. φλέγομαι, καίομαι, ἐκπυρόομαι.

* *Comp: Conflagro*, & *Deflagro*, ich verbrenne/ brenne ab. P. zgore/ zágaram/ ſpalam ſie. G. καταφλέγομαι, κατακαίομαι, ἐμπρήθομαι.

Flāgrum, ein Geiſſel/ Rute/ Beitſche. P. Rózgá/ Bicz. G. Αἰκία, αἴκισμα, μάστιξ, πληγή. *Flagellum*, idem, G. ἄβδης, μάραινα, μάστιξ. *Flagello*, ich beitſche. P. biczuie/ śieke/ bije rózgami. G. δέρω, καταπαίω, φραγγελέω, μαστίζω, μαστιγόω. *Flagro, onis*, ein böſer bub. P. łotr / niecnotá/ nogiec/ ßubieniczník.

Flamma, ein Fewerflam. P. płomien. G. μώδιξ, πυρσός, φλέγμα, φλόξ. *Flammeus*, fewrig. P. płomieniſty / ogniſty/ pożárzyſty. G. φλόγεος, φλόγινος, φλογώδης, φλογόεις. *Flammeſco*, ich werde entzündet. P. zápalam ſie / zágorywám ſie.

* *Comp: Inflammo*, ich zünde an/ verhetze. P. zápalam/ zániecam / zážegam / poduſczam/ podſczuwam. G. ἀφέυω, διακαίω, διαφλέγω, ἐκκαίω, ἐκπυρόω, φλέγω, ἐπιφλέγω, φλογίζω, φλογόω.

Flammeum, ein gelber ſchleier. P. żołty rabek. G. κεκρύφαλος.

Flāvŭs, Gelbe/ bleich. P. żołty/ płowy/ blády. G. ξανθός, μηλοψὸης, ξουθὸς, πυρόχρως, πυῤῥὸς. *Flaveo*, & *Flaveſco*, ich bin oder werde gelb. P. żołcieie/ płowieie. G. πυῤῥίζω, ξανθίζω.

Flecto, ich neige/ biege. P. náklaniam/ náginam. G. γνάμπτω, κάμπτω, τρέπω. *Flexilis*, biegig. P. gibki. G. γναμπτὸς, καμπτός, στρεπτὸς.

* *Comp: Circumflecto*, ich biege herumb. P. zginam w około. G. περιγνάμπτω, περικάμπτω, περισπάω. *Deflecto*, ich lencke ab. P. z stepuie/ vstepuie. G. ἀποτρέπω, ἐκτρέπω, κατακάμπτω, ἀποκλίνω. *Reflecto*, ich kere/ lencke wieder. P. odginam/ náprawczam. G. ἀνακλάω, ἀνακλάζω, ἀνακάμπτω.

Fleo, ich weine. P. płácze. G. ἀλυκταίνω, θρηνέω, κλαίω, δακρύω, κλαυθμυρίζομαι. *Fletus*, weinen. P. płácz. G. δάκρυμα, κλαυθμὸς, ὀδυρμὸς. *Flebilis*, kleglich/ winmerlich. P. płáczliwy/ żáłosny. G. ἐπίκλαυτος, θρηνητικὸς, δακρυώδης, πολύδακρυς, οἰκτρὸς.

* *Comp: Defleo*, ich beweine. P. opłakiwam/ żáłuie. G. ἀποδακρύω, καταδακρύω, ἀνακλαίω, ἐπικλαίω, μετακλαίω.

Fligo, is, est verbum inusit: ich schlage. P. bije. G. ῥάσσω, βάλλω, πλήσσω.

* *Comp: Affligo*, ich betrübe/ engstige. P. drecze/ mecze. G. ἀνιάω, θλίβω, κακόω. *Afflictio*, angst/ not. P. vdreczenie trapienie/ smutek/ troská. G. κάκωσις, μόγος, πάθος. *Confligo*, ich streite. P. potykam się/ bije się. G. προσβάλλω, συμβάλλω, συμφέρομαι, συνάπτω, συμμίσγω. *Conflictor, aris, idem*, G. ἐνοχλοῦμαι, ταλαιπωρέω. *Conflictus*, ein streit/ schlacht. P. Bitwá/ potykánie. G. διαπληκτισμὸς, συμβολὴ, σύναψις, συμπλοκὴ. *Infligo*, ich schlage ein. P. vderzam/ zádawam. G. ἐντείνω, ἐντρίβω, ἐπιτρίβω, ἐπιβάλλω, προσβάλλω. *Profligo*, ich treibe hinweg. P. porażam/ wytrácam. G. ἀποδιώκω, καταβάλλω.

Flo, as, ich blase/ wehe. P. nádymam/ nawiewam. G. ἄημι, ἄω, πνέω, φυσάω. *Flatus, us*, ein blasen/ wind. P. decie/ wiánie/ wiátr. G. ἄημα, ἀήτη, πνοὴ, πνεῦμα *Flamen*, ein Pfaff. P. ksiadz/ pop/ kápłan. G. ἱεροφάντης ἱερεὺς.

* *Comp: Afflo*, ich blase an. P. nádymam/ náwiewam. G. ἐπιπνέω, προσπνέω. *Afflatus, us*, ein anblasen/ eingebung. P. nádymanie/

ńie / nátchńienie. G. θειασμὸς κατακωχὴ, ἐπίπνοια. *Conflo*, ich blase / oder bringe zusammen / schmeltze. P. zbieram / zgromadzam / kuię / leię / rozpuſzczam. G. ἐπισυνάγω, κατασκευάζω, συμπνέω, χωνεύω. *Conflatorium*, ein Schmeltzhütte. P. ſzmelcowńica / ſzmelcowńia. *Efflo*, ich blase aus. P. wywiewam / wypuſzczam. G. ἐκφυσάω, ἐκπνέω. *Inflo*, ich blase ein. P. nádymam. G. ἀναφυσάω, ἐμφυσάω, ἐμπνευματόω, πνευματόω. *Inflatus, a, um*, auffgeblasen / stoltz. P. nádety / pyſzny / chárdy. G. ἐμπνευματωθεὶς, πεφυσημένος, πνευματώδης. *Perflo*, ich durchwehe. P. przedymam / przewiewam. G. διαπνέω, καταπνέω. *Sufflo*, ich blase auff. P. poddymam. G. ἀναῤῥιπίζω, φυσάω.

Flöces, weintrestern. P. drożdże winne. G. τὰ στέμφυλα, περιπίσματα.

Floccus, ein wollen / flock / laten. P. kosm od wełny. G. κνάφαλον, κροκίς.

* *Comp:* *Floccifacio*, & *floccipendo*, ich achte gering / verachte. P. ńiemam ni zacż / malo álbo lekce sobie / waże. G. ἀποβάλλομαι, καταφρονέω.

Flos, ein Blum / die blüet. P. kwiát / kwiecie. G ἄνθη, ἄνθος, μείριον, στέφος. *Flosculus*, ein blümlein. P. kwiatek / kwiateczek. G. ἀνθήλιον. *Floridus*, blüend / voller blumen. P. kwitnacy / pelny kwiatków. G. ἀνθεινὸς, ἀνθεμόεις, ἀνθηρός, εὐανθὴς. *Floreo*, ich blüe. P. kwitne. *Metaph*: herlich sein. P. ſłynec. G. ἀκμάζω, ἀνθέω, θάλλω, διανθέω, βρυάζω.

* *Comp:* *Defloreo*, ich verblüe. P. okwitam / przestáwam kwitnac. G. ἀπανθέω, ἀπανθίζω. *Effloreo*, & *Effloresco*, ich stehe in voller blüet. P. rozkwitam sie / przekwitam. G. ἀπανθέω, ἐξανθέω. *Refloreo*, ich blüe wieder. P. znowu kwitne. G. ἀναθάλλω, ἀνανθέω.

Fluctus, us, ein wasserwal. P. wał ná wodzie. G. κῦμα, ῥεῦσις, ῥόθιον, σάλος, ῥεῦμα. *Fluctuosus*, vngestüm. P. ńiepogódny / powietrzny. G. κυματώδης, πολύκυμος. *Fluctuo, as*, ich schwancke / werde von wellen hin vñ wider getrieben. P. bywā od wałow tám

y sam zápedzony / zágnany. *Metaph*: ich zweiffele. P. wat- pie / ßwánkuie. G. κυμαίνω, κυματίζω, κλυδονίζομαι, ταράττομαι, σαλεύω, χειμάζομαι.

Fluo, ich fliesse. P. ćieke / płyne. G. ῥεύω, ἰκμάζω, ἐκχέω, μυρέω, ῥώομαι. *Flumen* & *Fluvius*, ein Fluß. P. Rzeká. G ποταμὸς. *Fluvialis*, & *Fluviatilis*, was aus einem Fluß ist. P. rzeczny / zdroiowy. G. ποτάμιος, ποταμιαῖ@. *Fluidus*, fliessend. P. ćiekacy. G. ῥυτὸς, κατάρρυτ@, ῥοώδης, εὔρο@. *Fluxus*, vergenglich. P. nietrwáły. G. ἀπόρρωξ, νᾶμα, ῥέ@, ῥεῦμα.

* *Comp*: *Affluo*, ich fliesse zu / bin vberflüssig. P. przyćiekam / przypływam / przybywam. G. παρεισρέω, περιβλύζω, ἐπιρρέω, περισσάζω, φρύω, πλεονάζω. *Affluentia*, vberflus. P. zbytek / dostátek / obfitość. *Confluo*, ich fliesse zusammen. P. śćiekam sie. G. συρρέω. *Confluxus*, *us*, ein zusammen fliessen / zulauff / versamblung. P. śćiekánie / ześćie / ziazd / zgromádzenie. G. σύρρευσις, ὁμόρροια, σύρροια, σύρρο@. *Circumfluo*, ich vmbfliesse / bin vberflüßig. P. oćiekam / obyde / obiegam / obfituie. G. περιρρέω. *Defluo*, ich fliesse ab / falle ab P. śćiekam / spadam / lece. *Diffluo*, ich zerflisse. P. rozpłyne. *Metaph*: ich lebe in vberfluß. P. choynie / dostáteczńie / á rospuśćńie sobie żywę. G. διαρρέω, διαλύομαι, φθείρομαι, κατατήκω, ἀπολείβομαι, διαψαίρω. *Influo*, ich fliesse ein. P. wpadam / wćiekam. G. εἰσρέω, ἐπιρρέω, καταρρέω. *Perfluo*, ich fliesse durch. P. przećiekam / przebiiam. G. διαρρέω, παραρρέω. *Præterfluo*, ich fliesse verbey. P. ćieke / álbo bieże mimo. G. παραρρέω. *Profluo*, ich fliesse heraus. P. wyćiekam / wypływam / wyżucam sie. G. ἀπορρέω, ἐκρέω, καταρρέω. *Profluens*, ein Fließ. P. Rzeká / Strumień. *Profluvium*, das lauffen. P. biegunká. G. ῥύσις, ῥό@, ῥοῦς, κατάρρο@, κατάρρον, ἀπόρρον. *Refluo*, ich fliesse zu rück. P. ná zad ćieke. G. ἀναρρέω, μεταρρέω. *Superfluo*, ich bin vberflüsig. P. obfituie / mam názbyt. G. ὑπερρέω, πλεονάζω, περισσεύω. *Superfluus*, vberflüssig. P. zbytny /

obſity. G. ὑπέρπλεως, περιοσὸς, πλεονάζων. *Superfluitas*, vberfluß. P. zbytek. G. περιοσεία, περίττωμα, περίττωσις, περιουσία. *Subterfluo*, ich flieſſe vnten. P. podćiekam.

F O.

Fŏcīllŏ, as, G. θάλπω, ζωπυρέω. & *Refocillo*, ich labe / ergeʒe / erquicke. P. ochładzam / pośilam. G. ἀνακτάομαι, ἀναχύχω. *Refocillatio*, ein Labſal / erquickung. P. Ochłodá / pośiłek. G. ἀνάκτησις, ἀνάψυχις.

υ*Fŏcŭs*, ein Herd. P. Ogniſko. G. ἀκμὴ, ἀδιὰ, ἑςία, ἐσχάρα, παρεςέα, πυρὴ πυροδαίσιον.

Fŏdiŏ, ich hacke / grabe. P. kopam / kole / ßtychuie / ryie. G. ἐγκατασχάζομαι, λακκίζω, σκάπτω, ὀρύσσω, ταφρεύω. *Foſſor, oris*, ein Greber. P. Kopacz / Grabarz. G. βωλοκόπος, δικελλίτης, σκαλεύς, σκαπανήτης, σκαπτήρ. *Fodina*, ein Erʒgrube. P. Rudá Krußczowa. G. μεταλλεια, μέταλλον. *Aurifodina*, Goltbergwerck. P. Rudá álbo gruba / kedy Złoto kopia. *Argentifodina*, ein Silberbergwerck. P. śrebrna gruba. G. ἀργυρεῖον, μέταλλα τῶν ἀργυρίων, *Salisfodina*, ein Salʒgrube. P. Solna ßybá. *Foſſa*, ein grab / oder grub. P. przekop / row. G. ἡ διώρυξ, λάκκος, βόθρος. *Foßio*, G. διωρυχή, σκάμμα, σκαπάνη. & *Foſſura*, grabwerck. P. kopániná / grabárſtwo. G. σκάλευμα, ὄρυγμα, σκάφος.

* *Comp: Confodio*, ich ʒergrabe / erſteche. P. rozkopywam / ryie / przekoliwam / zákalam / przebijam. G. διαπείρω, διορύττω, διασκάπτω, κατασκάπτω. *Circumfodio*, ich vmbgrabe. P. okopywam. G. περιορύττω, περισκάπτω, περιταφρεύω. *Defodio*, ich vergrabe. P. zákopywam. G. κατασκάπτω, κατορύττω. *Effodio*, ich grabe / hacke aus. P. wykopywam / wykalam. G. ἀνορύσσω, ἐξορύττω, κατασκάπτω. *Perfodio*, ich durchgrabe / durchſteche. P. przekopywam / przekálam / przebijam. G. διορύττω, διασκάπτω, διορύσσω. *Refodio*, ich grabe wider aus. P. odkopywam / wykopywam. G. ἀνασκάπτω, ἀνορύσσω. *Suffodio*, ich vntergrabe. P. podkopywam

wam sie. *Transfodio*, ich durchgrabe/ durchsteche. P. przekopywam/przepijam/ przekalam. G. ἀναπείρω, διαπείρω, διελαύνω, διείρω, περιπείρω. *Transfossus*, durchstochen. P. przekłoty / przebity.

Fæcundus, fruchtbar. P. płodny / vrodzáyny/ obfity. G. εὔκαρπος, ἔγκαρπος, εὔτοκος, καρπόγονος, καρποφόρος, πολύγονος, πολύκαρπος. *Fæcunditas*, fruchtbarkeit. P. płodność / vrodzáyność / obfitość/ dostátek. G. τὸ γόνιμον, εὐτοκία, πολυτοκία, πολυγονία, εὐκαρπία. *Fæcundo*, ich mache fruchtbar. P. płodnym/ álbo vrodzáynym czynię / nagnoiam. G. γόνιμον ἢ εὔκαρπον ποιῶ.

Fœdus, a, um, wüst / vnflätig/ heßlich P. ßpetny / ßkárádny/ mierziony / plugáwy. G. αἰσχρός, δύσειδής, μιαρός, μυσαρός. *Fœditas*, scheußligkeit P. ßpetność / mierzioność. G. αἰσχρότης, τὸ αἰσχρόν, αἶσχος, δυσείδεια. *Fœdo, as, & Defœdo*, ich beflecke. P. ßpecę/ ßkárádzę. G. μιαίνω, μολύνω.

Fœdus, eris, ein bund / verbündnis. P. przymierze. G. θεσμός, ὁμολογία, ὅρκιον, σπονδή. *Fœderatus, & Confœderatus*, ein bundgenoß. P. sprzysiężony / skonfederowány / sprzyśiężony. G. ἔνσπονδος, ὁμόσπονδος, σύμμαχος.

Fœmina, ein Weibsbild/ eine Fraw. P. Niewieścia płeć / niewiástá / Biała głowa. G. θηλυτέρη, θήλεια, θῆλυς, ὄαρος, γυνή. *Fœmineus, Fœmininus*, weiblich. P. niewieści / niewieściuch. G. θῆλυς, γυναικεῖος.

* *Comp: Effœmino, as*, ich mache weibisch / oder weich. P. zniewieściam / zbłaźniam / niewieścieie. G. θηλύνω, ἀποθηλύνω, ἐκθηλύνω. *Effœminatus*, weibisch/ weich. P. zniewieściały, niewieściuch / miekki / mdły / zbłáźniony. G. ἄνανδρος, γυναικίας, γυναικικός.

Fœniculum, Fenchel. P. kopr włoski. G. μάραθρον.

Fœnum, Hew. P. Siáno. G. κάρφη, σύρμος, χόρτος. *Fœnile*, ein Hewboden. P. sienna stodołá/ siennicá. G. χορτοδοχεῖον.

Fœnifex, & Fœniseca, ein Mäder/ Meher. P. Kośiarz / Kośnik. G. χορτοκόπος. *Fœnisecium*,

um, die Hewerndte. P. Ssienne/ żniwo.

Fœnus, oris, wucher. P. lichwá. G. ἐπικαρπία, σύγκρυμα, δάνειον, τόκος. *Fœnero, as, & Fœneror, aris*, ich gebe oder neme auff wucher. P. dáie álbo bierze ná lichwe. G. δανείζω, ἱςάνω, τοκίζω, τοκοφορέω, τοκογλυφέω. *Fœnerator*, ein Wucherer. P. lichwiarz. G. δανειςὴς, ὀβολοςάτης, τοκιςὴς, χρήςης, τοκογλύφος.

Fœteo, ich stincke. P. śmierdze / cuchne. G. βρωμάομαι, κιναυράω, μυδάω, κακῶς ὄζω, σήπομαι. *Fœtor*, gestanck. P. smród/ cuchńienie. G. κακωδία, δυσοσμία, κάκκη, σαπρότης. *Fœtidus*, stinckend. P. smordliwy / śmierdzacy / cuchnacy. G. ἄβρωμος, δυσώδης, βρωματώδης, μυδαλέος, ὀζώδης.

Fœtus, us, ein Frucht/ ein junges. P. owoc/płód. G. γόνος, γονὴ, ἐπιγονὴ. *Fœtus, a, um*, schwanger. P. Cieśki / brzemienny/ płodny. G. κυήσουσα, τοκὰς, τεκοῦσα.

* *Comp: Defœtus, & Effœtus*, Alt/ Schwach/ krafftloß. P. stáry/mdły/chory. G. ἐκτεκὼν λελάκενος, ἐκνέωθείς.

Folium, ein Blat. P. list/ kártá. G. φύλλον, πέταλον.

* *Comp: Trifolium*, Klee. P. końik. *Quinquefolium*, Tormentill. P. Tormentyllá *Millefolium*, Garbe. P. krwáwnik.

Follis, ein Blaßbalg P. mieszek / którym poddymáią / piecherz. G. θύλακος, φῦσα, κώρυκος. *Folliculus*, ein Hülsen. P. plewá. G. φῦσα, φυσκίον, θυλακίσκος.

Fomes, Fomentum, vide *Foveo*, G. ἔναυσμα, ζώπυρον, ἐμπύρευμα, ὑπέκκαυμα.

Fons, ein flüssender brun. P. zdroy/ źrzódło/krynicá. G. λιβὰς, νᾶμα, πηγὴ, κρήνη *Fontanus*, brůnnen. P. studźienny / zdroiowy/ kryńiczny. G. κρηναῖος, πηγαῖος, ναματιαῖος.

Foras, hinaus. P. precz. G. ἐκτὸς, ἔξω, θύραζε. *Foris*, drauffen. P. ná dworze. G. θύραθεν, ἔξωθεν, ἔξω, θύρηφι.

Forceps, ein zang. P. kleßcze. G. πυράγρα, λαβὶς, σαρκολαβὶς, τομα, τομεῖον.

Forda, æ, ein tragende Kue. P. cielna krowá. G. βοῦς κυοφοροῦσα.

Forem, *Opt*: & *Fore*, *Infinit*: sein. P. bydź. G. γενοίμην, εἶναι.
* *Comp*: *Adfore*, da sein werden. P. przybydź. *Confore*, geschehen werden. P. stać sie. G. συνέσεσθαι, συγγενήσεσθαι. *Abfore*, nicht da sein werden. P. nie bydź. *Defore*, gebrechen werden. P. nie dostać. G. ἐκλείψειν. *Profore*, nützlich sein werden. P. użytecżnym bydź/ ratować. G. ὠφελήσειν, ὀνήσειν, χρήσιμον ἔσεσθαι.

Fores, ein Thür. P. Drzwi/ Wrota. G. εἴσοδοι, θύραι, θυρώματα, πυλῶνες. *Foricula*, *arum*, Thürlein. P. Drzwiczki.

Forfex, ein Schneiderschere. P. Nożyce. G. κουρίς, δίπλη μάχαιρα, ψαλίς, μαχαιρίς, μαχαιρίδιον. *Forficula*, *arum*, Scherlein. P. Nożyczki.

Fori, *orum*, die schiffbühne. P. ganek w okręcie. G. συγκαλύμματα, ἐδώλια, καταστρώματα. *Foruli*, schefflein/ da man bücher einsetzt. P. ołtenice / albo szafki/ kedy Księgi stawiają. G. τὰ φυλάκια.

Forica, ein gemein profat. P. sekret albo wychod pospolity. G. ἀφεδρών. *Latrina*, ein eigen heußlein. P. własny albo domowy sekret.

Forma, ein gestalt/ schönheit. P. kształt / twarz / piękność/ uroda. G. εἶδος, ἰδέα, μορφή, σχῆμα, ὥρα, τύπος. *Formosus*, hübsch. P. piękny/ urodziwy. G. εὔμορφος, εὐσχήμων, περικαλλής, ὡραῖος.
* *Comp*: *Conformis*, gleichformig. P. Jednaki / podobny. *Conformitas*, Gleichformigkeit. P. Jednakość. G. διαμόρφωσις, σχηματισμός. *Deformis*, *Informis*, heßlich. P. szpetny / szkaradny / niekształtowny/ niecudny. G. ἄμορφος, ἄρρυθμος, εἶδος ἔχων κακόν. *Multiformis*, was mancherley gestalt hat. P. Rozmaity/ różny. G. πολύμορφος.

Formo, *as*, ich mache/ formiere/ gebe ein gestalt. P. tworzę / formuię / kształtuię. G. πλάττω, ἀναπλάττω, διαπλάττω, μορφόω, σχηματίζω, τυπόω. *Formator*, ein Meister / Unterweiser. P. Kształtownik / Mistrz/ Nauczyciel. G. εἰδοποιός, σχηματοποιός.

* *Conformo*, ich mache gleich/ bequem. P. przyformuie / przyſtoſuie/ przyrownywam. G. σχηματίζω, συσχηματίζω, διαμορφόω. *Deformo*, ich mache vngeſtalt. P. ßpecę/ßkárádzę. G. ἄμορφον ἢ δύσμορφον ποιῶ, ἀτιμάζω, ἐκμορφόω. *Informo*, ich vnterweiſe. P. náuczám/ ćwiczę. G. εἰδοποιέω, σχηματοποιοῦμαι, ἐκτυπόω, ὑποτυπόω. *Informatio*, vnterweiſung. P. náuká/ náuczánie/ ćwiczenie. G. διατύπωσις, ἀποτύπωσις, χαρακτηρισμός, φαντασία. *Reformo*, ich bringe wieder zur vorigen geſtalt. P. do pierwßego kßtałtu przywodzę/ poprawiam. G. ἀναπλάττω, μεθαρμόζω, μεταπλάττω. *Transformo*, ich gebe ein ander geſtalt. P. przeczyniam / odmieniam / przemieniam. G. μετακοσμέω, μετατυπῶ, μεταμορφόω, μεταπλάττω. *Transformatio*, eine verenderung. P. odmiána / przemiána/ przeczynienie/ przemienienie. G. μετακόσμησις, μεταμόρφωσις.

Formica, ein Ameiß. P. Mrówká. G. μύρμηξ. *Formicinus*, Ameiſſin. P. Mrówczany.

Formido, *inis*, furcht/ſchrecken. P. ſtrách / báiaźn. G. κατάπληξις, ὀῤῥωδία, φόβος, δειλία. *Formidabilis*, erſchröcklich. P. ſtráßny/ ſtráßliwy. G. φρικτός, φρικώδης, φοβερός. *Formidoloſus*, verzagt/ furchtſam. P. boiázliwy/ lękliwy. G. ἐριτάρβης, φοβερός, ἐπίφοβος, κατάφοβος. *Formido*, *as*, & *Reformido*, ich fürchte. P. boię ſię/ lękam ſię / thorzę. G. ἀποδειλιάω, ὀῤῥωδέω, φοβέομαι.

Fornax, ein Ofen. P. Piec. G. βαῦνος, κάμινος, χωνευτήριον, χωνεία.

Fornix, ein Gewelb/Schwibbogen. P. ſklep. G. ἀψίς, ἐργαστήριον. *Fornico*, *as*, ich welbe. P. záſklepiam. G. καμαρόω.

Fornicor, *aris*, *in Biblys legitur*, ich treibe Hurerey. P. porobſtwá páirze / pizdze / ſwadźbie. *Fornicatio*, Hurerey. P. kureſtwo. G. καμάρωσις. *Fornicator*, ein Hurer. P. kurwiarz/ kurewnik.

Föro, *as*, ich bore. P. wierce. G. δρέω, διατρέω, τρυπάω, πείρω, διαπείρω. *Foramen*, ein loch. P. dźiurá. G. τρώνη, τρώγλη, κύπη, πόρος, τρύπημα. *Foraminoſus*,

löcherig. P. dziuráwy. G. πολύτρητος, τρηματρώδης.

* *Comp:* *Perforo*, ich durchbore. P. przewiercam / przekałam. G. διαπείρω, ἀνατιτράω, διατορέω, διατρυπάω.

Forsan, *Forsitan*, *idem quod* *Fortè*, vieleicht / vngefehr. P. podobno / z tráfunku. G. ἴσως, συμβάν, τυχὸν, τάχα, τάχα που, θότε ἴσως πού. *Fortaßis*, *Fortaſsè*, *idem*, P. z przygody / z przypadku.

Fortis, *e*, Manlich / tapffer. P. Mężny / dźielny. *Item*, starck. P. możny. G: ἀνδρεῖος, ἀλκήεις, κρατερός, ὄβριμος, ὀχυρός. *Fortitudo*, manligkeit / tapfferkeit. P. męstwo / dźielność / moc. G. ἀλκὴ, ἀνδρεία, ἀνδρότης, δύναμις, ἰσχύς. *Fortifico*, ich stercke. P. posilam / zmacniam. G. ἀσφαλίζω, κρατύνω, κραταιόω, ἰσχυρίζω.

Fortuna, das Glück. P. Szczęśćie / Przygodá. G. δαίμων, τύχη. *Fortunæ*, *arum*, Hab / Güter. P. Bogáctwo / dobrá / maiętność / imienie. *Fortunatus*, Glückselig. P. Szczęśliwy. G. εὐδαίμων, εὐτυχὴς, μακάρι-

κάριος, ὀλβιοδαίμων, εὐέρμης, ὄλβιος. *Fortuitus*, zufellig. *Pol.* przygodny. G. αὐτόματος, τυχαῖος, ὁ τυχὼν, εἰκαῖος. *Fortuitò*, ohngefehr. P. z przygody / z przypadku. G. τυχαίως, τυχηρῶς, τυχικῶς, ἀλόγως, κατὰ τύχην. *Fortuno*, ich gebe glück. P. poszczęśćiwam. G. ὀλβιάζω, εὐτυχῆ ἢ εὐδαίμονα ποιῶ.

* *Comp:* *Infortunium*, ein vnglück / vnfall. P. nieszczęśćie / złaprzygodá. G. ἀτυχία, δυστυχία, ἀκληρία, ἀκλήρωμα, ἀτύχημα, ἀμοιρία, δυσκληρία.

Fŏrum, ein marckt. P. targ / Rynek. *Item*, ein ort / da man Gerichte helt. P. mieysce gdźie sądy bywáią. G. ἀγορά. *Forensis*, was zu gericht gehöret. P. sądowny. G. ἀγοραῖος, δικανικός.

* *Comp:* *Circumforaneus*, gering / gemein. P. lekki / lichy / podły / łożny / pospolity. G. ἀγοραῖος, ἀγύρτης.

Fŏvĕă, eine grube. P. Doł / wadoł. G. βόθυνος, τάφρος, σκάμμα,

Fŏvĕō, ich werme / nehre / erhalte. P. grzeie / żywie / wychowam. G. ἀμφέπω, περιέπω,

πω, θεραπεύω, θάλπω. Fovere ova, brüten. P. náśiedźieć/ wychować/ albo wyżywić. G. ἐπῳάζειν. Fomes, itis, Zunder. P. zagiew. Item, ein dürrer spon. P. wior suchy. G. ἔναυσμα, ζώπυρον, ἐμπύρευμα, ὑπέκκαυμα.

* Comp: Confoveo, Refoveo, idem cum simplici, G. περιέπω, συμπεριέπω, καταθάλπω.

F R.

Frăcĕo, & Fracesco, ich bin/ werde mürb / faul von kälte. P. gńiłe/ wiednę / gnuśmieię. G. σήπομαι, ἐξίσταμαι. Frăcĭdus, mürb/ welck / faul. P. kruchy/ miekki/ zwiedły/ zgńiły/ gnuśny G. σαπρός. Fraces, Oelhäfen. P. Oleiowe/ drożdże. G. τὰ τ ἐλαιῶν, ἀποπιέσματα.

Frāgum, ein Erdbeer. P. poźimka. In plur, poźimki. G. τὸ κόμαρον.

Frāgor, aris, verbum inusitatum.

* Comp: Refragor, ich wiederstrebe. P. przećiwiam sie. G. ἀνθίσταμαι, ἀντιπράττω, ἀπομάχομαι, ἀντιπολιτεύομαι. Suffragor, aris, ich stimme mit / gebe einem meine stim. P. przyzwalam/ pomagam zá kim / głos álbo wotum swoie komu daię. G. χειροτονέω, συναγωνίζομαι, ἐπιψηφίζομαι. Suffragium, eine bewilligung/ stim. P. przyzwolenie/ głos / wotum. G. γνώμη, ψῆφος, ψηφοφορία, χειροτονία. Suffrago, inis, die hinder kniebüge/ an den Vierfüssigen Thieren. P. przegiećiná zádnich nog / zádnie ko láno v zwierząt. G. μεσοκύνιον.

Frāgo, as, ich rieche/ gebe ein geruch. P. wonieię / woniąm/ dawam / pachne. G. ὄζω, εὐωδιάζομαι. Fragrantia, ein geruch. P. wonność/ wonia. G. εὐωδία, εὐῶδες.

Frămĕa, ein gewehr/ schwerdt. P. ńiciaka/ broń / miecz. szablá. G. ἡ ῥομφαία.

Frango, ich breche/mache mat. P. łamię/ ostábiam/ náwatlam/słábym czynię. G. ἀγνύω, ἄγνυμι, διακλάω, διακόπτω, κατάγω. Fragmĕ, & Fragmentum, ein gebrochen stück. P. sztuká kámana/ Kasek / odrobina. G. ἄγμα, θραῦσμα, κλάσμα, κόμμα, ἀπόκλασμα.

Fragor, oris, ein gereuſch / geprassel. P. Trzaſk / ßum / ßmer. G. ἀνάκλασις, βρόμος, κτύπος, πατάγημα, πάταγος. *Fragoſus, Confragoſus*, rauch / ſcharff. P. oſtry / kędzierzowáty. G. βαρύβρομος, βαρύκτυπος, τραχώδης, τραχύς. *Fragilis*, ſchwach / blöd. P. mdły / niemocny / ſromieżliwy / wſtydliwy. G. ἐπίκηρος, θραυστὸς, εὔθραυστος, εὔθρυπτος, ἀσθενὴς. *Fragilitas*, ſchwachheit / blödigkeit. P. Mdłość / krewkość. G. τὸ εὔθραυστον.

* *Comp: Confringo*, ich zerbreche. P. połámuię / złámuię / podrzuzgam / pogruchotam. G. διαθραύω, καταγνύω, καταθλάω, συγκλάω. *Defringo*, ich breche ab. P. odłámuię. G. ἀποῤῥηγνύω, ἀποσπάω, καταγνύω. *Diffringo*, ich zerbreche in ſtücke. P. rozłámuię / ná ßtuki rozbieram. G. διαῤῥηγνύω, κατάγνυμι. *Effringo*, ich breche auff. P. wyłámuię / wybijam. G. διορύττω, κατάγνυμι. *Infringo*, ich zerbreche. P. vłámuię / wyćinam. G. ἐνθλάω, ἐπικλάω, ἐπικλάζω, ἐπιθραύω. *Perfringo*, ich durchbreche. P. przełámuię / przebijam. G. κατάγνυμι, ἀποθραύω, παρακλάω. *Præfringo*, ich breche vor. P. przed tym vłamuię. G. προκατάγνυμι. *Præfractus*, hart. P. Twárdy / cießki. G. ἀνένδοτος, αὐθάδης. *Refringo*, ich breche wieder auff. P. odłámuię. *Refractorius*, hartneckig / widerſpenſtig. P. nieużyty / vporny. G. ἀντίτυπος, ἀντιτυπὴς, ἀνύπεικτος. *Suffringo*, ich breche ein wenig. P. podłamuię.

Frātĕr, ein Bruder. P. Brat. G. ἀδελφὸς, γνωτὸς, κασίγνητος, κοινότοκος. *Frātērculus*, ein Brüderlein. P. Bráćißek. *Fratria*, des Bruders Fraw. P. Brátowá żoná / Jatrew. G. εἰνάτηρ. *Frātērnus*, Brüderlich. P. Bráćki / Bráterſki. G. ἀδελφὸς, ἀδελφικὸς. *Fraternitas*, Brüderſchafft. P. Bráctwo / Bráterſtwo. G. ἀδελφότης, φιλαδελφία.

Fraus, ein Betrug. P. zdrádá. *Item*, ein ſchaden / nachteil. P. ßkodá / vtrátá / zelżywość. G. ἀπάτημα, ἀπάτη, κλέμμα, σόφισμα, στροφὴ, φήλωμα.

Fraudulentus, betrieglich. P. zdrádliwy. G. ἀπατηλὸς, ἀπατητικὸς, ἀπατεὼν, δολερὸς, σοφισματικός. *Fraudo, as, & Defraudo*, ich betriege / beraube. P. zdradzam / oszukywam / pozbawiam. G. ἀφαιρῦμαι, ἀποστερέω, ἀποπλανάω, ἐξαπατάω, πλεονεκτέω, πανουργέω.

Fraxinus, ein Eschbaum. P. Jesion. G. μελία. *Fraxineus*, Eschin. P. Jesionowy. G. μελίνος.

Frĕmo, ich murre / brülle / brumme / bebe. P. mrucze / rycze / drze / zebámi zgrzytam. G. βρυχάομαι, βρύχω, φριμάσσω. φρυάττω. *Frĕmĭtus, us*, das murren / brummen. P. Mruczenie / ryk / drzenie / zgrzytánie G. βρυχὴ, βρόμος, μόλος, φρύαγμα. *Fremebundus*, zornig / vngeduldig. P. ziádky / niecierpliwy. G. φρυαγματίας, φρυαττόμενος.

* *Comp: Infremo*, ich krümme vor zorn / beisse die Zeene zusammen. P. mrucze od gniewu / zebámi zgrzytam. G. ἐπιφριμάσσω, ἐμβριμάομαι, ἐπιβρυχάομαι.

Frendeo, ich knirre mit den zeenen. P. zgrzytam / zebámi. G. βρύχω, καταβρύχω, βρυχάομαι, ὠρύομαι.

* *Comp: Infrendeo, idem*, G. ἐμβριμάω, ἐμβρυχάομαι. *Infrendis, & Nefrendis*, was noch nicht zeen hat / jung. P. co ieszcze zebów nie ma / młody.

Frēnum, ein gebiß am zaum. P. wędzidło. G. χαλινός. *Freno, as*, ich zeume / halt hindersich. P. okiełzam / ochełznam / powściagam. G. χαλινόω.

* *Comp: Defrēno, Effrēno*, ich entzeume / lasse los. P. odúzdawam / wolno pusczam / odchełznywam. *Effrenus, & is*, vnbendig / vngezemt / wild. P. nievchámowány / niezámściagniony / szalony / swowolny. G. ἀκάθεκτος, ἄσχετος, ἀκατάσχετος, ἀχάλινος, ἀχαλίνωτος. *Refreno*, ich halte im zaum. P. powściagam. G. ἀναστέλλω, ἀναχαιτίζω, χαλινόω, ἐπέχω

Frĕquens, stet / offt / viel / voll. P. vstáwiczny / częsty / silny / pełny G. ἀλλεπάλληλος, ἀθρόος, θαμινός, θαμειός. *Frequentia*, eine menge. P. wielkość. G.

πλῆθος, σύλλογος, συνεχὴς διαιτα, παρέδρευσις. *Frequenter*, offt. P. częſto. G. πάνυ, πολλάκις, πυκνάκις, πυκνῶς, ταρφέα. *Frequento, as*, ich gehe/ komme offt. P. częſto chodzę / częſto bywam. G. θαμίζω, ἐπιχωριάζω, διατρίβω, παρεδρεύω.

Fretum, das Meer. P. Morze. G. πέλαγος, πορθμὸς, ἁλὸς στενόν.

Frētūs, a, um, particip: vertrawend / der zuversicht. P. dufając / spuſzczając ſię / bedąc / podpomożony. G. ἀπολαύσας, τυχὼν, πεποιθὼς, θαῤῥῶν, τεθαῤῥηκώς.

Frīcō, ich kratze. P. drapię/ ſkrobię. G. τρίβω, ἀνατρίβω, ἐντρίβω, ἀναψάω, ψηλαφάω.

* *Comp: Confrico*, ich zerkratze. P. zdrapywam/ścieram. G. διαντάω, ψύχω. *Defrico*, ich kratze ab. P. zdrápuię/ rozdzieram. G. ἐπιτρίβω, καταψάω. *Perfrico*, ich kratze durch. P. przedrapuię/ przecieram. G. διατρίβω. *Refrico*, ich kratze wider auff. P. znowu drápię/ odnawiam.

Frīgĕō, G. ῥιγόω, ψύχομαι, ψυχρεύομαι. & *frigeſco*, ich bin kalt/ mich frewert. P. ziębnę/ zimno mi. *Metaph:* ich bin träg/ nachleſſig. P. Jeſtem gnuśny/ leniwy/ nieochotny. G. ἀποψύχομαι, καταψύχομαι. *Frīgus, oris*, Kelt. G. mróz / zimno. G. ἀπαλος, ψῦχος, κρύος, κρυμός. *Frigidus*, kalt/ träg / faul. P. zimny/ leniwy/ gnuśny / nie ochotny. G. ἄπυρος, δυσθαλπής, κρυερός, κρυμώδης, κρυμαλέος, μάλπιος, ψυχρός.

* *Comp: Refrigeo, Refrigeſco*, ich erkelte wieder. P. znowu ziębnę / márznę / ſtydnę. *Refrigero*, ich kůle / erquicke. P. ochładzam / otrzeźwiam / okrzepiam. G. ἀναψύχω, ἀποψύχω, διαψύχω, περιψύχω. *Refrigerium*, eine ergetzung / erlabung. P. ochłodá / pokrzepienie. G. ψυγμὸς, ψύξις, ἀναψυχὴ, ἀνάψυξις, κατάψυξις, περίψυξις.

Fringilla, eine Finck. P. ziębá. G. σπίζα.

Frīgō, is, ich pregele/ backe/ brate. P. ſmáżę / piekę. G. τηγανίζω, φρύγω. *Frixus*, gepregelt/ geſchmoltzen. P. ſmáżony/

ny. G. τηγανισθεὶς, τηγανιστὸς, τηγανίτης, φρυγεὶς.

Frio, as, ich zerreibe. P. tre/ rozcieram. G. τρίβω, λεπτύνω, λεπτοποιέω. *Friabilis*, was ſich reiben leſt. P. co ſie łatwie rozetrzeć. G. εὔθλαστος, τρίβην, ψαφαρὸς, εὔθρυπτος.

Frīvŏlus, liederlich/ ſchlecht/ vnnütz. P. lekki/ podły/ proſty/ nikczemny. G. θρυπτὸς, εὔθρυπτος.

Frons, tis, die Stirne. P. czoło. *Metaph:* ſcham. P. wſtyd/ ſromiezliwość. G. μετώπιον, μέτωπον. *Fronto, onis*, der eine breite Stirne hat. P. który wielkie á przeſtworne ma czoło. G. μετωπίας, εὐμέτωπος. *Frontoſus*, groſſtirnig. P. czoliſty/ czołowaty/ wyſokiego czołá.

* *Comp: Bifrons*, zweyſtirnig. P. o dwu czelech / dwu czeliſty. G. ἀμφιπρόσωπος, διμέτωπος, διπρόσωπος. *Effrons*, vnverſchampt. P. niewſtydliwy/ nieſromiezliwy.

Frons, dis, ein Zweig mit grünem Laube. P. gáłąź z liśćiem. G. ἀκρεμὼν, τὸ τῶν δένδρων φύλλον, φυλλὰς, ὁ κλάδος, φύλλοις κομῶν.

Frondoſus, voller zweigen. P. gałęziſty. G. εἰνοσίφυλλος, ἐρίφυλλος, εὐπέταλος, φυλλώδης. *Frondeo*, ich grüne. P. zieleńie ſie. G. βλαστάνω, ἀποφυλλίζω, φυλλοφορέω, φύλλοις θάλλω. *Frondeſco*, ich fange an zu grünen. P. kßczę/ kwitnę/ pukam ſie. *Frondator*, einer der die zweyg abhewet. P. który gałęzi obćina. G. κλαδευτὴς, φυλλοκοπήσυς.

* *Comp: Defrondo*, ich hawe/ oder breche die zweyge mit dem laub abe. P. odćinam / álbo odłámuie gałęzi álbo liśćie.

Frūmēntum, Korn/ Getreide. P. żyto/ zboże. G. σῖτος, σίτηρον, τρύγη. *Frumentaceus*, das von Korn iſt. P. żytny. G. σιτικός, σιτηρὸς, σιτηρέσις. *Frumentarius*, zum Getreide gehörig. P. żytny / ku zbożu należący. G. σιταγωγὸς, σιτοκάπηλος, σιτοπώλης. *Frumentor, aris*, ich handele mit Getreide / oder ſamle Getreide. P. chándluie / przekupuie żytem / álbo zbieram / zgromadzam zboże. G. σιτολογέω, σιτωνέω, ἐπισιτίζομαι

Fruor, eris, ich genieß. P. vżywam / żywę / záżywam. G. ἀμάω, ἀπαυράω, ἀπόναμαι, ἐπικαρπίζομαι, καρπίζω, καρπέομαι, χράομαι. *Fructus, us,* ein frucht / genieß. P. owoc / pożytek. G. γέννημα, ἐκφορία, καρπὸς, ἐκκάρπωσις, ἐπικαρπία *Fructuosus, fructificus,* fruchtbar. P. pożyteczny / vrodzayny. G ἔγκαρπος, εὔκαρπος, πολύκαρπος, εὔγειος. *Frugis, genit: à frux, inusi:* allerley frucht. P. wszelákie zboże / álbo vrodzay. *Frugi, indeclin:* nütz / gut. P. vżyteczny dobry. G. χρήσιμος, χρηστὸς, εὔχρηστος. *Frugalis,* messig. P. mierny / obeszły / skromny. G. ἄκομψος, ἀφελὴς, ἐγκρατὴς, εὐτελὴς, σώφρων. *Frugalitas,* messigkeit. P. mierność. G. ἀφέλεια, εὐστάλεια, εὐτέλεια, σωφροσύνη.

Frustro, as, & frustror, aris, ich betriege. P. omylam. G. ἁμαρτάνω, ἀποτύκω, διαψεύδομαι, σφάλλομαι.

Frustra, vergebens. P. Prożno / dármo. G. ἄλλως, μάτην, ματαίως.

Frustum, ein stücke. P. Sztuká / kes. G. ἄγμα, ἄκολος, ἀπόκομμα. *Frustatim,* stückweise. P. w kesy / w sztuki. G. κατὰ μέρη ἢ μερίδα. *Frustulentus,* voller stück. P. pelny sztuczek / álbo kastów. G. ψωμώδης.

Frutex, eine staude. P. kierz / krzak / krzaczek / płonká. G. ἐλεὼν, θάμνος, θαμνίσκος. *Frutetum,* ein gesteud / gestreuch. P. krzewiná. G. θαμνὼν, ὕλημα. *Fruticosus,* voll gesteud. P. pełny / krzewiny. G. θαμνώδης, θαμνοειδὴς, εὐερνώδης. *Frutice sco,* ich kriege viel junge schossen. P. wiele gáłazek wypusczam / rozrastam sie. G. βλαστάνω, θαμνίζω, θάμνους φύω, ὡς θάμνος φύομαι. *Frutico, as, & Fruticor, aris, idem.*

F V.

Fucus, ein Hummel. P. trad / czerw / ńepożyteczna pszczołá. G. κηφὴν. *Item,* der Weiber angestrichene farbe. P. Fárbá ktora sie białe głowy fárbuia. *Metaph:* ein betrug. P. zdrádá / chytrość. G. φενακισμὸς, ἀπάτη, φῦκος, ψευδογραφὴ, ψιμμύθιον. *Fucosus,* gefelschet. P. fálszywy / ńieszczyry /

ńieprawy / zmyślony / zdradliwy. G. ἀπατηλὸς, δολερὸς, φυκιώδης. *Fuco, as*, ich ferbe / streiche an. P. przyfarbuię / przyprawiam. G. ψιμμυθιόω, φυκιόω, φυκίῳ ἐντρίβω, ἐγχρωΐζω, ὑποχράφω, φενακίζω, διαπλάττω.

Fugio, ich fliehe / meyde. P. vćiekam / chronię sie / waruię sie. G. δραπετεύω. *Fuga*, eine flucht. P. vćieczka. G. ἀπόδρασις, δράσκασις, δρασμὸς, φυγὴ, ἐξορία, φύξις. *Fugo, as*, ich jage lauffe nach. P. gonię. G. διώκω, τροπόω, φυγαδεύω, ἐκκρούω. *Fugax*, flüchtig P. pierzchliwy. *Metaph:* vnbestendig / nicht wehrhafftig. P. ńiestateczny / ńietrwały. G. δραπέτης, φυγὰς, φυγαδικὸς, φεύκτης, φευκτικὸς. *Fugitivus*, ein verlauffner. P. zbieg. G. δραπετικὸς, φυγαδίας, φυξιμός.

* *Comp: Auffugio*, ich lauffe darvon. P. vćiekam / idę precz. G. ἀποδιδράσκω, ἀποφεύγω. *Confugio, Perfugio, Refugio*, ich suche zuflucht. P. vćiekam sie / vdam sie. G. καταφεύγω, προσφεύγω, συμφεύγω. *Confugium, Perfugium, Refugium*, eine Zuflucht / Schutz / Schirm. P. Vćieczka Szczyt / Obrona. G. καταφυγὴ, κρησφύγετον. *Diffugio*, ich flühe von einander. P. rozbiegam sie / rozchodzę sie. G. διαφεύγω, διαφυγγάνω. *Effugio*, ich entfliehe / vermeide. P. wymykam sie / vchraniam sie. G. ἀλέομαι, ἐκκλίνω, ἐκφεύγω, ἀποφεύγω. *Effugium*, ein außflucht / entschuldigung. P. vćieczenie / vchronienie / wymowka. G. ἄλυξις, ἀποφυγὴ, διαφυγὴ, ἐκφυγὴ, ἐξείσησις. *Profugio*, ich lauffe weg. P. Vćiekam precz. G. ἀποφεύγω. *Profugus*, einer der entlauffen ist. P. zbieg. G. ἐπινάσιος, μετανάστιος, μετανάστης, φύξηλις, αὐτόμολος. *Subterfugio*, ich wegere mich / vermeyde. P. schraniam sie. G. ὑπεκφεύγω, ὑποφεύγω, ἀναδύομαι, ὑπεκκλίνω. *Transfugio*, ich lauff an ein andern ort. P. z iednego mieysca na drugie vćiekam. G. αὐτομολέω, διαφεύγω. *Transfuga*, ein Abtrünniger / flüchtiger. P. łazęka. G. αὐτόμολος, πρόσφυξ.

um; Fulcio,

Fulcio, & Comp: Suffulcio, ich vnterstütze. P. podpieram/ podstáwiam. G. ἐντιλαμβάνομαι, ἀπερείδω, ὑπερείδω, στηρίζω, ἀπερείδομαι. *Fulcimen, Fulcimentum, Fulcrum*, eine Stütze. P. podpora. G. ἔρεισμα, στήριγξ, στήριγμα, ὑποστήριγμα, ἔχμα.

Fulgeo, ich leuchte / scheine. P. łßczę się/ świecę się / łyskam się. G. αὐγάζω, ἀπαυγάζω, διαυγάζω, λάμπω, σελαγίζω. *Fulgor*, ein glantz. P. Jásność. G. αὐγὴ, λάμψις, τηλαύγημα. *Fulgidus*, liecht/ hell. P. Jásny/ świetny. *Fulgur, fulgetrum*, der Blitz/das Wetterleuchten. P. łyskánie/ łyskáwicá. G. ἀστραπὴ, ἀπαστραπὴ, στεροπὴ. *Fulgurat*, es blitzet. P. łyska się. *Fulguro*, ich blitze. P. łyskam się. G. ἀστράπτω, ἀποστράπτω, στράπτω.

* *Comp: Affulgeo*, ich leuchte herzu / erzeige mich. P. przyświecam/ okázuię się. G. ἐπιλάμπω, ἐλλαμπρύνομαι. *Effulgeo*, ich scheine herfür. P. wyłaśniam się. G. ἀπολάμπω, ἐκλάμπω, διαλάμπω. *Refulgeo*, ich scheine oder leuchte wider. P. wyiaśniam się nowu G. ἀναλάμπω, ἀπολάμπω, ἐκφαίνομαι, ἀποστίλβω.

Fŭlĭca, æ, ein Wasserhun. P. łyská. G. αἴθυια, ἐρωδιός.

Fūlĭgo, inis, Ruß/ Künrauch. P. Sádzá. G. αἰθάλη, αἴθαλος, ἄσβολη, ψόλος. *Fuliginosus*, Rußig/ reucherig. P. czarny/ okopćiáły. G. αἰθαλώδης, αἰθαλόεις, ἀλαβώδης, ἀσβολόεις, λιγνυώδης.

Fullo, onis, ein Bleicher/ Walcker / der die Kleider seubert. P. wálkarz / blecharz / co ßáty wychędozy/ Pracz. G. γναφεύς, στιβεύς, στειβεύς. *Fullonia* die Walckerkunst/ oder eine Walckmühl. P. wálkárska náuká / álbo wálkownia/ prálnia/ Folus. G. γναφεῖον, κναφευτική.

Fulmen, der Donnerkeil. P. Piorun / Grōm. G. ἑλικίας, Διὸς μάστιξ, ἀγήλατος, σκηπτός, πρηστήρ. *Fulminat*, es schlecht. P. Trzáska / Piorun biie. *Fulmino*, ich schlage mit dem Stral. P. Gromem / álbo Piorunem bije. G. κεραυνόω, σκήπτω.

Fulvus, Goldgelbe / dunckelrot / Leberfarb. P. żołto goracy / ciemnoczerwony / cisawy. G. ἔγκιῤῥος, κιῤῥός, ἐπίξανθος, ὑπόξανθος, χαροπός.

Fumus, Rauch. P. Dym. G. καπνός, ἄχνη, πυρὸς ἀναθυμίασις. Fumosus, fumidus, rauchig / beräuchert. P. dymny / okopciáły. G. κάπνιος, καπνίας, καπνώδης. Fumo, as, ich rauche. P. kopcę. G. καπνὸν ἀναδίδωμι, ἢ ἀνίημι. Fumigo, as, ich reuchere. P. podymiam / przykopćiam / wędzę. G. καπνιάω, καπνίζομαι, καπνίζω, τύφομαι.

* Comp: Infumo, as, ich reuchere. P. kopcę / wędzę. G. καπνίζω. Infumibulum, ein Schörstein / rauchloch. P. Komin / dymnicá.

Funda, eine Schleuder. P. Procá. Item, ein Wurffgarn. P. Sieć. G. πάλθος, πετρεβόλον, ῥεμβὼν, σφενδόνη, λιθοβόλον, μηχάνημα.

Fundo, as, ich gründe / festige. P. funduię / gruntuię / zákładam. G. θεμελιόω, καταβάλλω. Fundamentum, ein Grundfest. P. Grunt / Fundament. G. βάθρον, ὑπόβαθρον, ὑπόστημα, ἐδαίωμα, βάσις, θεμέλιον, ὑπόθεμα, ὑπόθεσις.

Fundo, is, ich giesse. P. leię. G. ἀποχέω, λείβω, χέω, ἐγχέω, ἐκχέω, ἐπιχέω, καταχέω. Fusor, ein Giesser. P. ktory co leie / Konwisar. Fusilis, was gegossen ist / oder was sich giessen lest. P. lány / álbo co sie da lać. G. ῥυτὸς, χυτὸς, χωνευτός.

*. Comp: Affundo, ich giesse zu. P. przylewam. Confundo, ich giesse zusammen / vermische / verwirre / mache zu schanden. P. zlewam / zmieszam / zawikłam / zásromam / pocháńbiam. G. αἰσχύνω, ἀναφυλόω, ἐπηταράττω, καταχέω, κυκάω, περιέχω. Confusio, eine vermischung / schande. P. zámieszánie / sromota / cháńba. G. αἰσχύνη, διατροπὴ, ἐντροπὴ, κυκεία, κύκημα, πολυμιγία. Circumfundo, ich vmbgiesse. P. oblewam. G. ἐκχύω, περιχέω, περιχύω, περίχυμι, περικλύζω. Diffundo, ich giesse hin vnd wieder / ich breite aus. P. rozlewam / rozszerzam. G. διαχέω, ἀλεαίνω, κατανίζω, διασκεδαννύω.

Effundo, ich giesse aus / verschütte. P. wylewam. G. ἐκβλύζω, ἐκχέω, προΐεμαι, ἐκχύνω. Infundo, ich giesse ein / schencke ein. P. wlewam / nálewam. G. ἀποβρέχω, ἐγχέω, ἐγχύω, ἐγχυματίζω, εἰσχέω. Infundibulum, ein Trichter. P. Liy. G. ῥινοχόος, χώνη. Offundo, ich begiesse / verdunckele. P. oblewam / záćemiam / záślepiam G. ἐπιχέω, καταχέω. Perfundo, ich durchgiesse / beschütte. P. oblewam. G. διαχέω, καταχέω. Profundo, ich giesse aus. P. wylewam. G. προχέω, καταχέω. Profusus, vberflüssig P. obfity / zbytny. Suffundo, ich giesse vnter / begiesse. P. podlewam / przylewam. G. ὑποχέω. Transfundo, ich giesse aus einem geschir ins ander. P. przelewam / z iednego stáтku w drugi. G. μεταχέω, μεταγγίζω.

Fundum, der boden in einem holen ding P. Dno / grunt. G. βένθος, ὁ βυθὸς, πυθμὴν. Funditus, aus dem grund. P. z gruntu / do szczątku. G. ἄρδην, κατάκρας, ἐκθεμελίων.

* Comp: Profundus, Tieff. P.

gleboki. G. ἄβυσσος, βαθὺς, Profunditas, die tieffe. P. głebokość. G. βάθος, βαθύτης. Refundus, seicht. P. Miałki. Refunditas, die seichte. P. miałkość.

Fundus, i, ein gelegener grund / Feld / Gut. P. máietność / imienie / grunt, dzierżáwá. G. ἀγρὸς, χωρίον.

Fungor, eris, ich verwalte. P. spráwuie. G. τελέω, ἀποτελέω, ἐπιτελέω, ἐνεργέω, λειτουργέω. Functio, ein Ampt. P. Vrząd / służbá. G. ἐνέργεια, τελείωσις, ἐπιτελείωσις, λειτουργία, διακονία.

Defungor, ich verrichte mein Ampt bis zum ende / oder sage mein dienst auff. P. Dokonam Vrzędu mego / álbo wypowiedam służbe. Item, ich sterbe. P. vmieram. G. ἀπαλλάττομαι, ἀφοσιόομαι, ἐξαλλάττομαι. Defunctus, todt / gestorben. P. vmárły nieboszczyk. G. ὁ ἀπελθὼν, τελευτήσας, τεθνηκώς. Perfungor, idem, Perfunctorius, adiect: & perfunctoriè, was man nicht fleissig thut / sondern geschwind / damit man bald davon komme / oben hin / liederlich. P. co kto

ńie pilńie czyńi / ále pretko / zeby tym rychley pozbył / ledá iáko / ńikczemńie / ńierzádńie. G. ἀφωσιωμένως.

Fungus, i, ein Schwam. P. Bedłek. *Metaph:* doll / vnverstendig. P. ńiedowćipny / ńierozumny. G. ἀμανίτης, βωλίτης, μύκης. *Fungus suillus*, ein Reitzken. P. Rydz. *Fungus lacteus*, ein Pfifferling. P. Chrzaßcz. *Fungus betulaceus*, ein fliegen schwam. P. Muchosmadek. *Fungosus*, löcherig / oder hol wie ein schwam. P. Rzadki / dziuráwy / iákoby gębká. G. μυκοειδὴς, ὁ μύκησιν ἐοικὼς, ἀραιός.

Funis, ein Seil / Strick / Schnur. P. Powroz / ßnur. G. ἅμμα, κάλως, μήρινθος, λίνος, σχοῖνος, σπάρτη, σπάρτον. *Funarius*, *alias Restio*, ein Seiler / ein Reiffschleger. P. Powroźńik. G. σχοινοπλόκος.

Funus, eris, eine Leiche. P. Trup / ćiáło / vmárły / pogrzeb. G. ἐκκομιδὴ, ἐκφορὰ, τάφος, ἐνάγισμα, κηδεία. *Funereus*, & *Funebris*, was zur Leich gehöret. P. pogrzebny / żáłobny. G. κήδιος, ἐντάφιος, ἐπιθανάτιος, νεκύσιος. *Funestus*, tödlich / kleglich / jämmerlich. P. śmiertelny / żáłobny / mizerny / smutny. G. θανάσιμος, θανατηφόρος. *Funesto*, ich beflecke / verunreinige. P. zárážam / zápowietrzam. G. μιαίνω.

Fur, ein Dieb. P. złodziey. G. κλὼψ, κλέπτης, κλοπεύς. *Furax*, diebisch. P. złodźieyski. G. κλεπτικὸς, ἐπίκλοπος. *Furacitas*, Dieberey. P. krádźieſtwo. G. τὸ κλεπτικὸν, κλεπτοσύνη. *Furor, aris*, & *Suffuror*, ich stele. P. krádnę / przykrádam. G. ἐκκλωπίζω, κλέπτω, ἐκκλέπτω, κλοπεύω. *Furtum*, ein Diebstal / Ehebruch. P. złodźieystwo / Cudzołostwo. G. κλεπτοσύνη, κλέμμα, κλοπὴ, κλωπεία, φωρεῖον, λωποδυσία. *Furtivus*, gestolen / heimlich. P. krádźiony / ćichy / táiemny. G. κλοπιμαῖος, κλόπιμος. *Furtim*, heimlicher weise. P. poćichu / potáiemńie. G. λάθρᾳ, λαθραίως, κρυφίως.

Furca, eine Furcke / Gabel. P. Rozsochá / Widły. G. ὑποστάτης, στέλεγμα. *Furcifer*, ein böser Mensch / Galgenvogel *Pol.*

Niecnotá/ obieś/ wiśielec/ ßubienicá/ ßubieniczńik. G. σαυρϙκόμιςος, δικρανοφόρος, ὁ δίδυμον ξύλον, αἰρόμενος.

Furfur, Kleien. P. otreby. G. πίτυρον, μαγδαλιά. *Furfureus*, von Kleien gemacht. P. otrebny. G. πιτυρίας. *Furfurosus*, voller Kleien. P. pełny otreb. G. πιτυρώδης.

Fŭrŏ, is, ich wüte/ tobe. P. ßáleie/ wśćiekam sie. G. ἐμμανής εἰμι, μαίνομαι, ἀποδαιμονίζω, μυωπίζομαι. *Furor, oris*, vnsinnigkeit. P. ßáleństwo / wśćiekliwość. G. θυμὸς, μανία, λυσία, μελαγχολία, φοῖτος. *Furiosus*, vnsinnig/ rasend. P. ßalony/ wśćiekły/ wśćiekliwy. G. ἔκφρων, ἐμμανὴς, μανικὸς, μανιώδης. *Furibundus*, gleich als wütende. P. iákoby ßalony. G. φρενόμωρος, μαινόμενος, φρενόληπτος. *Furiæ, arum*, Teuffels breute. P. Jedze. G. εὐμενίδες, ποτνιάδες, σεμναὶ θεαί.

Furnus, ein Backofen. P. chłebowy piec. G. φοῦρνος, ἰπνὸς, πνιγεύς. *Furnaria*, das Becker Handwerck. P. piekárstwo G. ἀρτοπτική.

* *Comp: Infurnibulum*, ein Brodschüssel / Beckerschousfel. P. łopátá chlebowa / albo piekárzka. *Præfurnium*, das Ofenloch. P. Czeluśćie. G. προπνίγιον, προπνίγεον.

Furvus, dunckelschwartz. P. ćiemnoczarny / ciemny/ czárny/ okopćiáły. G. μέλας, ἀμαυρὸς, σκοτεινός.

Fuscina, ein Fischergabel mit drey zancken. P. widły rybitwskie/ o trzech zebiech. G. τριόδες, τρίαινα, τριόνυχον, δόρυ.

Fuscus, Braunschwartz. P. Ciemnogńiády / śmiády. G. ἄιθοψ, φαιὸς, κελαινοφαὴς, ὄρφνινος.

Fūsŭs, i, ein Spindel. P. wrzećiono. G. ἄτρακτος.

Fustis, is, ein steck. P. pálicá/ laská/ kiy. G. βάκτρον, ῥόπαλον, ξύλον. *Fustio, as*, ich schlage mit Stecken. P. dáie komu kijem/ wzbieram kogo.

Fūtĭo, is & Compos: Effutio, ich schwetze/ plappere. P. wypowiedam / wyßwiegácam / klekoce. G. ἐκχέω. *Futilis*, ein Wescher/ Plapperer. P. ßwiegot/ klekot / wielomowny / ni=

nikczemny. G. Διάῤῥυτος, εἰκαῖος, μαψιλάκτης, φλυαρός. *Futilitas*, schwetzhafftigkeit. P. wielomowność/ niestáteczność. G. φλυαρία, ματαιότης.

Fūtŏ, as, Verbum obsoletum, G. ἐλέγχω.

* *Comp: Confūtŏ, & Refuto*, ich schelte/ verwerffe/ wiederlege. P. gánię/ odrzucam/ odpōr dawam/ zbijam/ przegadam. G. ἀνασκευάζω, ἀπελέγχω, ἐξελέγχω, διαλύω. *Confutatio, Refutatio*, eine widerlegung. P. odpōr/ przegadánie/ przedysputowánie. G. ἀνασκευὴ, ἔλεγχος.

INCIPIENTIA

â G.

G A.

Găbătă, eine Schüssel. P. Misá/ Krzynōw. G. μαζονόμιον, ματόνομον.

Galbula, vide galgulus, G. ἰκτερός.

Gălĕa, ein Helm. P. Chełm/ przyłbicá. G. κορὺς, κράνος, στεφάνη, τρυφάλεια. *Galeatus*, der ein Helm auff hat. P. ktōry przyłbicę nośi. G. κράνος, ἐνδεδυμένος, κορυστής.

Gălērīta, ein Heubellerch. P. Dźiurłádká. G. ὁ κορυδαλὸς, κόρυδος, κόρυς.

Gălērus, ein Hut/ Paret. P. Czapká/ Bieret. *Item*, angemachet Haar. P. przypráwione włosy/ przypráwki. G. καμελαύκιον, καυσία, πέτασος, πίλημα.

Galgulus, ein Goldammer. P. Trznadl. G. ἰκτερός, κελεός.

Gallia, Franckreich. P. Fráncya/ Fráncuska źiemiá. *Gallicus*, Frantzösisch. P. Fráncuski. *Gallicus morbus*, die Frantzosen. P. Fráncá. *Gallus*, ein Frantzoß. P. Fráncuz.

Gallus, i, ein Han. P. Kur. G. ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυών. *Gallina*, eine Henne. P. Kokoß. G. ἀλεκτορὶς, ἀλεκτρύαινα, ὄρνις, ἐρταλίς. *Gallinaceus*, was von Hünern ist. P. kurowy/ kokoßy. G. ἀλεκτόρειος, ὀρνίθειος.

Gallinarium, ein Hünerhaus. P. kurnik. G. ὀρνιθὼν, ὀρνιθοβοσκεῖον. *Gallicinium*, das Hanen krehen. P. pienie kur. G. ἀλεκτρυοφωνία, ἀλεκτρύον@, ὠδὴ, κλαγγὴ, ἀλεκηρυόνων.

Gāneum, ein Hurenhauß. P. Zámtus / kurewſki dom. G. πορνεῖον, χαμαιτυπεῖον. *Ganeo, onis*, ein Hurenjeger. P. Kurwiarz / kurwi goſpodarz. G. ἄσωτ@, γαςρίμαργ@.

Gangrena, Faul / oder Wildfleiſch. P. zgniłe / ódrewniáłe / dźikie mięſo. G. γάγγραινα.

Gannio, ich ſchreye wie ein Fuchs. P. ſczekam iáko liſzká. G. κνυζάομαι, περιλαλέω. * *Comp*: *Oggannio*, ich belle wider. P. wemrukam / odmárkotam / odſzczekawam. G. ἐπικνυζάομαι, περιλαλέω.

Gargarizo, ich gurgele. P. gárgáryzuie / chárcham. G. γαργαρίζω. *Gargariſmus*, das gurgeln / oder gurgel waſſer. P. wódká do wymywánia vſt. G. γαργαρισμὸς.

Garrio, is, ich ſchwetze / plaudere. P. ſzwiegoce / láde / comowie / ſzczebiece. G. γλωττοςροφέω, λυάζω, κωτίλλω, κειολογέω. *Garrulus*, ein Schwetzer. P. Szczebiotká. *Item*, ein Heher. P. Soyka. G. ἀδόλεσχ@, ἀδολέσχης. *Garrulitas*, ſchwetzhafftigkeit. P. ſzczebietliwość / wielomowność. G. ἀδολεσχία, λαλιά, πολυφωνία, πολυλογία.

Gărum, Fiſchſuppen / Lacken. P. Rybnapolewká / roſół. G. τὸ γάρον, ὁ γάρ@.

Gaudeo, ich frewe mich. P. weſele ſię / ráduię ſię. G. ἀγαθύνομαι, ἀλύω. *Gaudium*, frewde / wonne. P. weſele / rádość. G. χαρμοσύνη, χαρά.

Gāvĭă, æ, ein Kibitz. P. Czáyká.

Gauſapa, & *gauſape*, ein Netz. P. koc / guniá. G. ἀμφίμαλλον, ἀμφίταπον.

Gaza, ein Schatz. P. ſkarb. *Gazophilacium*, eine Schatzkammer. P. ſkárbnicá.

G E.

Gĕhĕnnă, eine Racker Kule / nicht weit von der Stadt Hieruſalem. P. Mieyſce niektóre przed Miáſtem w Chieruzalem kedy ścierwy y wſzełákie nieczyſtości wywożono. *Metaph*: der

der ort der Verdampten / Hellische pein oder Fewer. P. miey: sce potepionych / męká pie: kielna / ogień piekielny. G. γέννα.

Gĕlu, Kält / Frost. P. mrōz / zimno. G. κρύ@, κρυμὸς, κρυμνὸς, πάγ@, κρύςαλλ@. *Gelidus*, kalt. P. zimny / mroźny. G. κρυμώδης, κρυερὸς, παγετώδης. *Gelo, Gelasco, Congelo, Congelasco*, ich gefriere. P. márznę / zámarzam. G. πηγνύω, πήγνυμι, πήγνυμαι, κρυςαίνομαι, κρυςαλλόομαι.

Gĕmĭni, orum, Zwilling. P. Bliźnietá / Bliznkowie. G. δίδυμοι. *Geminus, a, um*, zwifach / duppelt. P. dwoiaki. dwoisty. G. δίδυμ@, διπλό@, *Gemino, as, Congemino*, ich duppele. P. dwoiako albo sowito czynie. G. διπλασιάζω, διπλόω, ἀναδιπλόω.

Gemma, ein Knopff an einem Baum / oder Weinstock. P. pączek ná drzewie álbo ná winney máćicy. G ὀφθαλμός. *Item*, ein Perlen. P. perła. G. λίθ@, ἡ. *Gemmatus*, mit Perlen besetzt. P. Perłámi osádzony. G. διάλιθ@, λιθοειδής.

Gĕmŏ, is, ich seufftze. P. wzdycham. G. μυχθίζω, ἐπιςένω, ὀδύρομαι, ὀλοφύρομαι, ςενάζω. *Gĕmĭtus, us*, das seufftzen. P. wzdychánie. G. ὀλοφυρμὸς, οἰμωγὴ, ςέναγμα, ςεναγμός.

Gĕna, ein Wangen. P. policzek / álbo Jágodá. G. γένυς, γένις.

Gĕnĕr, ein Eydam / Tochterman. P. zięć. G. γαμβρός. *Progener*, ein Kinds Tochterman. P. Mąż Wnuczki moiey. G. ἐγγόνης ἀνήρ.

Gĕnĕro, ich zeuge / gebere. P. płodze / rodze. G. γεννάω, φιτύω. *Generatio*, ein Geberung / Geschlecht. P. Rodzenie / Rōd / Rodzay / Pokolenie. G. γεννητὴ, γέννησις, γενετή. *Genus, eris*, ein Geschlecht / herkommen. P. Rodzay / Pokolenie / Dom / Rodzina / Fámilia. *Item*, eine gattung. P. Rodzay. G. αἷμα, γενεά, γέννημα, γένεθλον.

* *Hinc Composita Omnĭgĕnus*, Allerley. P. wszelaki. *Multigenus*, vielerley. P. Rozmáity. G. πολυγενὴς, παντοῖ@. *Alienigena*,

genæ, ein Frembdling. P. obcy/ cudzy / cudzoźiemiec. *Indigena*, ein Einlendischer / Hiehischer. P. Rodowic. G. αὐθιγενὴς, αὐθίχθων, ἐγχώριος, ἐπιγενής, ἰθαγενής.

Gĕnĕrosus, Edel / Wolgeboren. P. Szlácheczny / Vrodzony / Vrodziwy. G. γεννάδας, γενναῖος, εὐγένοιος. εὐγενὴς. *Generositas*, Edle art. P. Szlachectwo / cnotá G. γενναιότης, εὐγένεια, τὸ γενναῖον. *Generalis*, gemein. P. pospolity / powßechny / głowny. G. γενικὸς, καθολικός.

* *Comp: Degĕnĕro*, ich schlage aus der art. P. odradzam sie. G. ἐκτρέπομαι, μεταβάλλω, ἐξαλλάττω. *Dēgĕner*, vnartig. P. odrodek / wyrodek. G. ἀγενὴς, δυσγενὴ, δουλοπρεπὴς, ἀνδραποδώδης. *Ingenero*, ich gebere an. P. wradzam / przyradzam sie. G. ἐπιγεννάω, ἐντίκτω. *Progenero*, ich zeuge / vermehre das Geschlecht. P. Rodzę / przymnażam Rodzáiu. G. προγεννάω, γεννάω. *Progenies*, ein Geschlecht. P. rodzay / pokolenie. G. γένος, γέννημα, γόνος, τέκος, τέκνον. *Regenero*, ich gebere wieder. P. odradzam / znowu rodzę. G. ἀναγεννάω. *Regeneratio*, wiedergeburt. P. odrodzenie / odnowienie. G. ἀναγέννησις, παλιγγενεσία.

Gĕnĭus, der Gott der Geburt / oder ein Engel / Geist. P. Bog rodzenia / Duch / álbo Anioł. G. δαίμων. *Genialis*, zu der Natur gehörig. P. przyrodzony / przyrodzeniu należący. G. γαμηλίος, γενικὸς, γενέθλιος, τρυφερός.

Gens, ein Volck / Geschlecht. P. Lud / Rodzay / pokolenie. G. γενεὰ, ἔθνος, φῦλον. *Gentilis*, was eines Geschlechtes / oder Volcks ist. P. Jednego rodzáiu álbo pokolenie. G. γεννητὴς, δημότης, ἐθνιστὴς, ἔμφυλος, σύμφυλος. *Gentes, in plurali, & gentiles*, die Heyden. P. Pogáni. *Gentilitius*, das zu einem Geschlecht gehöret. P. Rodzáiowi niektoremu należacy. G. γενικὸς, ὁμόγνιος, δημοτικὸς, φυλετικὸς.

Gentiana; Entzian. P. porycz- ká.

Gĕnu, ein Knie. P. kolano. G. γόνυ. Geniculum, der Knot an einem Halm. P. kolanko/ członek / guzik / Saczek wezożble. G. ἄρτρον, γόνυ, μικρὸν καὶ λέπτον γόνυ. Geniculor, aris, ich beige die Knie / neige mich. P. klániam sie / bije czołem. G. γονίζω, γονάζομαι, ὀκλάζω, γονυπετέω.

Gĕnŭinus, natürlich / eygen / angeboren. P. przyrodzony / właśny / przyrodny. G. γνήσιος.

Germania, Deutschland. P. Niemiecka ziemiá. Germanus, ein Deutscher. P. Niemiec. Item, natürlich / leiblich. P. rodzony. G. γνήσιος ἀδελφός, ὁμοπάτωρ, ὁμογενής.

Germen, inis, ein Zweyg. P. gáłaſká / roſczká / látoroſlká / látorośl. G. ἀκρέμων, ἀκρήμων, βλάστημα. Germino, ich grüne / sprosse herfür. P. wschodzę / puſczam sie / wynikam. G. βλαστάνω, βλαστέω, ἀναβλαστάνω, ἐκφύω.

* Congermino, ich wachse zusammen. P. przyraſtam / zraſtam sie. Progermino, ich wachse herfür. P. wyraſtam. G. προβλαστάνω.

Gĕro, ich trage / verwalte. P. noſzę / sprawuie vrząd. G. βαστάζω, διαχειρίζω, φέρω. Gerulus, ein Treger. P. Nośiciel / Trágarz. G. βαστάζων, φορεύς, φορτηγός. Gerula, ein Bäre. P. Nośidło. Gesto, as, ich trage stets. P. vſtáwicznie noſzę. G. κομίζω, φέρω. Gesta, orum, seu res gestæ, Geschichten / Männliche Thaten. P. Dzieie / Rycerzkie spráwy. G. αἱ πράξεις, τὰ πεπραγμένα, τὰ ἔργα. Gestus, us, Geberde. P. obyczay / poſtáwá. G. νεῦμα, σχῆμα.

* Hinc Gesticulor, aris, ich habe / treibe seltzame Gedancken. P. igram / ſpáßkuie / poruchywam / igráie / kunßtuie. G. πετυλίζω, χειρονομέω, σχηματοποιέω. Gesticulator, ein Gauckler. P. kuglarz. G. χειρονόμος, σχηματοποιός. Gestio, is, ich frewe mich P. weselę sie / żądam / radbym. G. ὁρμάω, ἐπιθυμητικῶς ἔχω.

* Comp: Aggĕro, ich trage zu. P. przynoſzę / zgromadzam. G. περισώττω, χόω, σωρεύω. Congero, ich trage zusammen. P. zgroma-

madzam / noße ná gromádę. G. συναθρείζω, συνεραίζω, συμφορέω. *Congeries*, ein hauffe. P. gromádá / kupá / ſtôs. G. συναθροισμὸς, συνάθροισις *Digero*, ich bringe / zerſetze in ein ordnung. P. porzadnie co rozſtáwiam *Item*, ich däwe. P. Trawie. G. διακοσμέω, διαφορέω, καλακοσμέω. *Digeſtio*, die Däwung P. Trawienie. G. ἀνάδοσις, διακόσμησις. *Egero*, ich trage aus / ich thu meine notturfft. P. wynoße / czynie ſobie wczás / wypróżniam ſię. G. ἐκφέρω, ἐκκομίζω. *Egeſtio*, Außwerffung / reinigung. P. wyprożnienie / wyciśnienie. G. ἐκκόμισις, ἐκφορά, ἐκφόρησις. *Ingero*, ich ſtoſſe hinein / dringe ein / ich eſſe. P. wnoße / wćiſkam / iem. G. ἐπεισφέρω, ἐπεμβάλλω, ἐμφορέω, ἐνίημι. *Regero*, ich bringe wieder. P. wracam. *Item*, ich kotze / ſpey. P. bluie / wrácam / womituie. G. ἀναφέρω, ἀνακομίζω, ἀναβάλλω. *Suggero*, ich reiche dar / gebe ein / helffe gedencken. P. dodáwam / nátchne / przypominam / przywodzę ná pámięć. G. ὑποβάλλω, ἐκπορίζω, χορηγέω, ὑποποιέω,

ποιέω. *Suggeſtus*, & *Suggeſtum*, ein Cantzel / Predigſtul. P. Kázálnica. G. βῆμα, ἀκροατήριον.

Gerræ, *arum*, geflochtene Körbe / hurden / Schantzkörbe. P. plecione koße / ßánce. *Item*, vnnütze geſchwetze. P. mátáctwo / mátániná. G. γέῤῥα, τὰ λῦροι. *Gero*, *onis*, ein Weſcher / plapperer. P. ßwiegot / mátácz. G. ληρέων, ληρώδης, φλύαρος, ἀδόλεσχος.

* *Comp: Congerrones*, ſchwetzgeſellen. P. Towárzyße.

Geſto, G. αἴρομαι, βαστάζω, κομίζω, φέρω. *Geſtio*, G. βούλομαι, ἐπαίρομαι, &c. *vide Gero.*

G I.

Gibbus, *i*, *Gibber*, *eris*, ein Höcker / Puckel. P. Garb / gus. G. κύρτωμα, ὕβωσις. *Gibboſus*, Pucklicht. P. Garbáty. G. ἐπίκυρτος.

Gigas, *antis*, ein Ryß / heun. P. Olbrzym. G. γίγας.

Gigno, ich zeuge / gebier. P. Rodzę. G. γεννάω, θρώσκω, φιτεύω, φύω, τίκτω. *Genitor*, ein

Vater.

Vater. P. Rodźićiel/ Oćiec. G. γενέτωρ, γεννητὴς, γονεὺς, τοκεὺς, ὁ γεννήσας. *Gĕnitrix*, eine Mutter. P. Rodźićielka/ Mátka. G. γεννήτειρα, γεννήτειρα, τοκὰς, ἡ γεννήσασα. *Genitalis*, was zum geberen gehöret. P. ku rodzeniu należący. G. γεννητικὸς, γενέθλιος.

* *Comp: Ingigno*, ich gebere ein. P. przyrádzam sie. G. ἐπιγεννάω, ἐμφύω. *Ingenium*, ein arth/ oder verstand. P. przyrodzenie/ álbo rozum dowćip. G. τὸ ἀγχίνουν, ἡ ἀγχίνοια, γνώμη, διάνοια. *Ingeniosus*, verstendig/ sinnreich. P. Rozumny/ dowćipny/ mądry. G. ἀγχίνοος, δαίδαλος, δαιδάλεος, εὔστοχος, πολυδαίδαλος, ἐπίβολος. *Ingenuus*, frey geboren/ auffrichtig/ ehrlich. P. świebodny/ stateczny/ poczćiwy. G. γνήσιος, ἐλεύθερος, ἐλευθέριος. *Ingenuitas*, angeborne Freyheit/ freymütigkeit. P. świeboda/ poczćiwość. G. γενναιότης, εὐγένεια. *Progigno*, ich gebere/ bringe herfür. P. rodzę. G. προγεννάω, γεννάω. *Progenies*, ein Geschlecht/ Kinder. P. Narod/ płód/ dźiećí/ potomstwo. G. γένος, γέννημα, γόνος, τέκος, τέκνον, τὸ τικτόμενον.

Gilvus, Faal/ Wachsgelbe. P. śniády/ płowy/ spłowiały. G. κιρρὸς, βαλιός.

Gingiva, Zaanfleisch. P. dźiąsła. G. οὖλον, ἔνουλον.

Gingrio, ich schnadere wie eine Gans. P. gęgam. G. γιγγρίζω, γιγγραίνω.

Girgillus, ein Haspel. P. wijádło/ motowidło.

G L.

Glăber, glat/ kaal. P. śliski/ gládki/ goły. G. ἄθριξ, ψιλὸς, φαλακρὸς, ψιλός.

Glăciēs, Eiß. P. Lód. G. κρυμὸς, κρύσταλλος, πάγος, παγετός. *Glacialis*, Eysig. P. Lodowy/ zimny. G. παγετώδης, κρυμώδης.

Glădĭus, ein Schwerdt. P. Miecz. G. ῥομφαία, μάχαιρα. *Gladiator*, ein Fechter. P. Szermierz. G. μονομάχος. *Gladiatorius*, was zum Schwerdtfechten gehöret. P. szermierzki. G. μονομαχικός. *Gladior, aris, Digla-*

dior, ich streite/fechte. P. walcze / bije sie / ide zá lep / szermuie. *Item*, ich zancke. P. swarze sie. G. διαξιφίζομαι, διαμάχομαι.

Glans, ein Eichel. P. Zołądź. *Item*, eine Kugel / Büchsenstein. P. Kulá. G. βάλανος, ἡ. *Glandulæ*, Schweindrüsen / Finnen. P. Węgry / zołzy. G. ἀδένες, πυρίαθμια. *Glandulosus*, geschwollen / voller Drüsen. P. opuchły / nádęty / węgrowaty / zołzysty. G. ἀδενώδης.

Glārĕă, Kiß / Gruß / Grobkörnig Sandt. P. gruby á kámienisty piasek. G. χάλλη, τρόχαλος, κόχλαξ, ἡ ψάμμος. *Glareosus*, kiesig. P. piaszczysty / kámienisty. G. ψαμμώδης.

Glaucus, Grab / Eisenfarb / Katzeneugig. P. siwy / bláwy / bláskit / modráwy. G. γλαυκός. *Glaucoma*, ein gebrechen des Auges / der Stern. P. gdy oko bielmem zaydzie. G. γλαύκωμα.

Glēbă, ein Erdkloß. P. Skibá / Bryla / Grudá. G. βῶλος, ἡ βῶλαξ. *Glebosus*, voller Erdknollen. P. Bryłisty / gruzisty. G. βωλώδης, βωλοειδής.

Glis, gliris, ein Murmelthier / oder Ratze. P. Popielicá albo szczurek. G. ἐλειός.

Glisco, ich wachse / neme zu. P. roste / mnoże sie. G. αὐξάνομαι, ἐπιδίδωμι, ἐπιτείνομαι, ἐυημερέω.

Glōbŭs, eine Kugel. P. Kulá / Gałká. G. σύστρεμμα, σφαῖρα, σφαίρωμα. *Globosus*, rund. P. okrągły. G. σφαιροειδής, σφαιρικός. *Globo, as*, G. σφαιρόω, σφαιροειδὲς ποιῶ, & *Conglobo*, ich rolle zusammen / mache rund. P. zwijam / zgromádzam. G. κατειλέω, σφαιρόω.

Glōcĭō, & *Glocito*, ich gatze / gluggere wie eine Henn. P. gdacze. G. κλώζω, κακκάζω.

Glŏmus, i, ein klewel Faden. P. kłab / kłebek nici. G. ἀγαθίς. *Glomero*, & *Comp: Agglomero, Conglomero*, Ich winde auff ein Klewel / ich hauffe zusammen. P. zwijam ná kłebek / zgromádzam. G. ἐνειλέω, στρομβόω, συστρέφω.

Glōrĭă, Lob / Ehr / Preiß. P. Cześć / Chwáłá / Sławá. G. δόξα,

δόξα, κλέος, εὐδοξία, εὔκλεια, εὖχος, κῦδος. Glōriosus, herrlich/ rühmlich. P. zacny/ sławny/ chwalebny. *Item*, ruhmretig. P. buczny/ chełpliwy. G. ἔνδοξος, εὐκλεὴς, εὐδόκιμος, κυδάλιμος. *Inglorius*, vnachtbar. P. nieсławny/ niezacny. G. ἄδοξος, ἀκλεὴς. Glōrior, *aris*, ich rühme mich. P. chełpię się/ bucę się/ chłubię się/ chardzię się. G ἀγαλλιῶμαι, ἀγάλλομαι, αὐχέω, ἐγκαυχάω, κυδιόω. *Gloriabundus*, ruhmsichtig. P. Butny/ pyszny/ chardy. G. καυχηματίας, μεγάλαυχος. *Gloriatio*, Rühmung/ Ruhm. P. chłubá/ butá/ pychá/ chardość. G. αὐχὴ, αὔχημα, καύχημα.

Glos, des Mannes Schwester/ Geschwey/ Schwegerin. P. Mężowá siostrá/ żołw/ żołwicá. G. ἡ ἀνδρὸς ἀδελφὴ, γάλος, ἡ ἀνδράδελφος.

Glūbō, *is*, G. ἀπολέπω, ἀποδέρω, λεπίζω. & *Deglubo*, ich schele/ schinde/ streiffe. P. obłupiam/ odzieram. G. ἀπολεπίζω.

Glūma, ein Kornhülse. P. plewa. G. ἔλυτρον. ἄχυρον.

Glūten, & Glutinum, Leim P. Klij.

P. Kliy. G. κόλλα, ξιλόκολλα. *Glutinosus*, Leimig. P. klijowáty. G: κωλλώδης, κολλητικος. Glūtĭnō, ich Leime. P. sklijam/ spaiam/ lutuie. G. κολλάω. *Glutinator*, ein Buchbinder der Papier pappet. P. Introligator/ ko księgi/ álbo Pápir wiąże. G. κολλητὴς, κολλητικός.

* *Comp: Agglutino*, G. κολλάω, προσάπτω, προσκολλάω. *Conglutino*, ich leime zusammen. P. przyklejam/ sadzam/ spaiam wespołek. G. ἁρμόζω, πηγνύω, συναρμόζω, συγκολλάω. *Deglutino*, *Reglutino*, ich reisse ab/ löse auff. P. rozlutuie/ rozbieram.

Glūtĭō, *is*, & *Deglutio*, ich verschlinge. P. połykam. G. γλύζω, καταπίνω, λιχνεύω. *Gluto*, *onis*, ein Freßhals. P. żárłok. G. λίχνος, λαίμαργος, λαιμαργέων.

G N.

Gnārŭs, wissend/ erfahren. P. wiádomy/ świadomy/ biegły. G. εἰδήμων, ἐπιστήμων, ἔμπειρος, εἰδώς.

* Comp: Ignārus, vnwissend/ vnerfahren. P. niewiádomy/ nieumiejetny/ nieuk / prostak/ biernat. G. ἀγνὼς, ἀνεπιστήμων, ἀμαθής.

Gnāvŭs, schnell/ endlich / fleissig. P. pretki/ ochotny / raczy/ pilny. G. δραστήρ©, δραστικὸς, σπουδαῖος, φιλόπονος.

* Comp: Ignāvus, faul/ träg/ nachlessig. P. leniwy / gnuśny/ zgniły/ niedbáły / leniwiec. G. ἀδρανὴς, ἀπράγμων, ἄπρακτος, κακὸς, ἀργὸς. Ignavia, faulheit. P. lenistwo / gnuśność. G. ἀδράνεια, ἀδρανία, ἀμελετησία.

Gnōrŏ, verbum inusitatum. Eius, Comp: Ignoro, Ich weis nicht/ kan nicht. P. niewiem / nieumiem. G. ἀγνοέω, λανθάνω, ἀγνώσσω. Ignorantia, vnwissenheit. P. niewiádomość/ nieumiejetność. G. ἀγνόημα, ἄγνοια, ἀγνωσία.

G O.

Gossypium, Baumwoll. P. Báwełná. G. πάμβαξ, γωσύπιον, ἐριόξυλον. Gossypinus, Baumwollen/

wollen/ Barchent. P. Báwełniány/ Bárchánowy.

G R.

Grăbātŭs, ein Lotterbett. P. łóżko / pościel / piernat. G. σκίμπους, σκιμπόδιον, κράββατ©.

Grăcĭlis, dünn/ schwangk. P. cienki/ subtelny. G. ἀραιὸς, ἰσχνὸς, λαγαρὸς. Gracilitas, dünnigkeit. P. cienkość/ subtelność. G. λεπτότης, ἰσχνότης.

Grācŭlŭs, ein Heher/ Hetzel/ oder Dale. P. Soyká / Sroká/ álbo káwká. G. κολοιὸς, κορακίας.

Grădĭor, ich gehe. P. idę/ chodzę. G. βαίνω, βαδίζω, πορεύομαι. Gradus, us, eine Stuffe / Treppe/ Gang/ Glied. P. Stopień/ wschód/ krok/ chód / członek w pokoleniu. G. ἄμβατα, τὸ βῆμα, ἀνάβατρον, ἀνάβασις, βαθμίς. Grădārius, ein Zeltroß. P. Jednochodnik / Stepak. G. ὁ βάδην πορευόμεν©, ἠρεμαίως, βαδίζων. Gressus, us, ein Gang. P. chód. G. βάδισμα, βάσις, βῆμα, ἴθμα. Grădātim, gemechlich / ordentlich. P. po leku/ po woli/ po

eroße/ co daley to wiecey. G. κλημακηδὸν, βάδην.

* *Comp: Aggredior*, ich greiffe an/ falle an/ fange an. P. poymuie/ nápadam/ kogo/ poczynam/ przestepuie. G. ἄρχομαι, εἰσβάλλω, ἐπέρχομαι, πειράομαι, χειρίζω. *Congredior*, ich gehe zusammen/ streite. P. schodze sie/ potykam sie. G. συνομιλέω, προσομιλῶ, ἐντυγχάνω, σύνειμι. *Congressus, us*, ein versamlung/streit. P. zeście/ vtarczka/ potykánie/ walká. G. συνδιατριβὴ, ὁμιλία, σύνοδος, συνέλευσις. *Digredior*, ich gehe weg. P. odchodze/ odstepuie. G. ἀπαλλάττομαι, ἐκτρέπομαι. *Digressus*, & *Digreßio*, ein abscheid. P. odeście/ odstapienie. G. ἀποχώρησις, ἀπόστασις. *Egredior*, ich gehe hinaus. P. wychodze. G. ἔξειμι, ἐκβαίνω, ἐκβάλλομαι, ἐξέρχομαι, ἐπεκβαίνω. *Egressus*, ein ausgang. P. wyście. G. ἔκβασις, παρέκβασις. *Ingredior*, ich gehe hinein/ ich trete herein. P. wchodze/ wstepuie. G. εἰσέρχομαι, ἐπιβαίνω. *Ingressus, us*, ein eingang. P. weście. G. βάδισις, εἴσοδος, ἐπιβολή. *Progredior*, ich

gehe fort. P. postepuie. G. προπορεύομαι, πρόειμι, προάγω. *Progressus, us*, & *Progreßio*, ein fortgang/ zunemung. P. postepek/ wzrost. G. πρόοδος, πρόβημα, πρόβασις. *Prætergredior*, ich gehe fürüber P. mijam/ imo chodze/ mimo chodze/ przemijam. G. παραβαίνω, παρέρχομαι, παρατρέχω. *Regredior*, ich kere wieder. P. wracam sie. G. ἀναχωρέω, ἐπανατρέχω. *Transgredior*, ich gehe hinüber/ vbertrette. P. przechodze/ przestepuie/ przewiniam sie. G. παραβαίνω, ὑπερβαίνω, ὑπερέχω.

Græcia, Griechenland. P. Grecka ziemiá. G. ἀχαΐα, ἑλλάς. *Græcus*, ein Griech. P. Grek. G. Ἀχαιός, γραικὸς, ἕλλην, ἑλληνικός. *Græcisso*, ich halt mich wie ein Griech. P. obyczájow Greckich násláduie. G. ἑλληνίζω, ἑλληνίζομαι. *Græcor, aris*, ich schlemme/ demme. P. bisiáduie/ buiam/ hucze/ roskoßy płodze.

Gralla, æ, ein steltze. P. stolec/ stołek/ soßká. G. τὰ καλοβατῶν, βάθρα, τὰ καλοβαδιζόντων ἐρείσματα. *Grallator*, der auff steltzen gehet/ oder der weit

schreytet. P. ktory ná stolcách chodzi / álbo ktory wielki krokmá / ßeroko stapa. G. καλοβάτης, σκολοβατίζων.

Grāmen, Gras. P. Trawá. G. ἀγρόστη, βοτάνη, ποὰ, χόρτος, χλόη. Gramineus, was von gras ist. P. Trawny. G. χλοηφόρος, χλωρὸς. Graminosus, voll grases. P. Trawisty / pełny trawy. G. βοτανώδης, ποώδης, χορτώδης.

Grandis, e, gros / hoch P. wielki / wysoki / známienity. G. ἁδρὸς, μέγας, μεγαλεῖος. Grandiusculus, zimlich gros. P. niemały / podrosty. G. ὑπομήκης, ὑπομηκέστερος.

* Comp: Grandævus, alt / eines hohen alters. P. stáry / letny. G. γηραιὸς, μακρόβιος, ὠγύγιος. Grandiloquus, prechtig in worten. P. Spániáłomowny. G. μεγαληγόρος, μεγαλοῤῥήμων, ὑψηγόρος. Grandiloquentia, prechtigkeit in worten. P. spániałomowność.

Grando inis, Hagel. P. grád. Item, eine Finne. P. Węgrá. G. χάλαζα. Grandinosus, Finnig. P. węgrowáty. G. χαλαζώδης. Grandinat, es hagelt. P. grad idzie / grad páda. G. χαλαζᾶν.

Grānum, ein Korn. P. ziarno. G. κόκκος, χόνδρος. Granosus, Kornig. P. ziárnisty / rześisty. G. κοκκώδης. Granarium, ein Kornboden / Speicher. P. pietro / gdzie zyto sypuią / spichlerz. G. σιτὼν, σιτοβόλιον, σιτοφυλάκιον.

Grassor, aris, ich wüte / nehme vberhand. P. wśćiekam się / okrućieństwo przewodzę. G. κατασκήπτω, ἐγκατασκήπτω, ἐπέρχομαι, ἵεμαι, ἐφορμάω, ληστεύω, λωποδυτέω. Grassator, ein Strassenreuber. P. Zbóycá / wydziercá / morderz. G. λῃστὴς, λῃστρικὸς, λωποδύτης.

Grātes, plur: Dancksagung. P. dzięki / dziękowánie.

Grātiă, Danck / Liebe / Gunst. P. dzięká / dziękowánie / miłość / przyiaźń / łáská / chęć. Item, Liebligkeit. P. wdzięczność. G. χάρις, χάρισμα, χαριστήριον. Grātus, Danckbar / Lieb / angenem. P. wdzięczny / miły / wźięty / przyiemny. G. ἀγαστὸς, ἐπίχαρις, εὐχάριστος, εὐγνώμων,

χαρίεις, κεχαρισμένος. *Gratis*, vmbsonst. P. dármo / z łaſki. G. ἀμισθί, δωρεὰν, μάτην, προῖκα. *Gratitudo*, danckbarkeit. P. wdzięczność. G. εὐχαριστία. *Gratiosus*, lieb/ werth. P. miły / wdzięczny. G. ἐπίχαρις, εὔχαρις, εὐχάριστος, χαρίεις, χαριεργός. *Gratuitus*, vnverdient / vnverschuldet. P. dáremny / niezásłużony. G. ἄμισθος, προῖκα διδόμενος, ὁ προῖκα δοθείς. *Gratuitò*, vmbsonst. P. dáremnie / z łáſki. G. ἀμισθί, προῖκα.

Grātor, aris, ich dancke / frolocke. P. dziękuię / weselę się. G. εὐχαριστέω, συνήδομαι, συγχαίρω. *Gratificor*, ich thue ein dienst. P. posługuię / záchowam się / przysługuię się. G. εὐεργετέω, φαρίζομαι, χάριν δίδωμι, ἢ φέρω. *Gratulor, aris*, ich frewe mich / wündsche glück. P. życzę / winßuię / radem. G. συγχαίρω, συνήδομαι, ἐπιχαίρω, εὐχαριστέω. *Gratulatio*, eine Glückwündschung. P. winßowánie / rádość / wesele. G. ἐπίχαρμα, σύγχαρμα, φιλοφροσύνη.

* *Comp: Congrātŭlŏr, aris*, ich frewe mich mit einem. P. ráduie się z kim. G. συγχαίρω.

Grăvis, schwer. P. ćięſki. *Metaph:* schedlich / trawrig. P. ßkodliwy / smutny. *Item:* ansehnlich / Tapffer. P. poważny / zacny / niepospolity. G. ἐμβριθής, χαλεπὸς, βαρὺς, βριθής. *Gravitas*: schwerigkeit / tapfferheit. P. ćießkość / poważność, powagá / státek / státeczność. G. ἀινότης, βάρημα, βαρύτης, δεινότης, ὄγκος, χαλεπότης, σεμνότης. *Gravedo, inis*, der schnupffe. P. Sápká / Ryma. G. βαρύτης, κόρυζα. *Gravedinosus*, der den Schnupffen hat. P. Sápiáſty / ktory sápke miewa. G. κορυζώδης, καταῤῥώδης, ὁ κορυζέων.

Grăvēſcō, ich werde schwer. P. ćiężeię. G. βρίθομαι, βαρύνομαι, βαροῦμαι.

* *Comp: Aggrăvēſcŏ*, G. ἐπιβαρύνομαι, ἐπιβρίθομαι. *Ingravesco*, ich werde fast schwer / neme fast zu. P. śćiężeię / nádchodzę. G. βαρύνομαι, βρίθομαι.

Grăvo, as, ich beschwere. P. obćiazam. G. Αχθέω, βαρέω, πιέζω, βαρύνω, διαβρίθω. *Gravor, aris*, ich beschwere mich. P. ćiężko mi / łenie się. G. βρίθω, βαρύθω, βαρύνομαι, δυσχεραίνω, χαλεπαίνω. *Grăvātus*, beschweret. P. obćiazony / obćiazliwy. G. βεβαρημένος.

* *Comp: Aggrăvo*, G. ἐπιβαρύνω, ἐπιβρίθω, ἐπισκήπτομαι. *Degrăvo*, G. καταβαρέω, καταβαρύνω, καταβρίθω. *Prægravo*, ich beschwere / vberlade fast. P. bárzo obćiazam. G. ἐπιβρίθω, καταβαρύνω.

Grăvĭdus, schwanger. P. ćiężki / brzemienny / z dziećmi chodzacy. G. βριθὴς, ἐγκύμων, ἔγκυος, ἐμβριθής.

Grĕmĭum, ein schoß. P. łono. G. κόλπος.

Grex, eine Herd. P. Trzodá / stádo. G. ἀγέλη, ἴλας. *Gregalis*, zur Herde gehörig. P. ku trzodźie należacy. G. ἀγελαῖος, ἀγελήτης, ἀγελαζόμενος, συναγελαζόμενος. *Gregales plur:* Gesellen. P. Towárzysze. *Gregarius*, aus der Herde / gemein / schlecht. P. Trzodny / prosty / pospolity. G. ἀγελαστικὸς, ἀγελαῖος.

* *Comp: Egrĕgĭus*, fürtrefflich / auserlesen. P. niepospolity / wyborny. G. γενναῖος, δῖος, διαφέρων; ἐκλελεγμένος, καλὸς, ἐξαίρετος, ἐπίλεκτος, ἔκκριτος. *Aggrĕgŏ*, ich führe / füge herzu. P. przyłaczam. G. ἀγελάζω, συναγελάζω. *Congrĕgŏ*, ich samle. P. zgromadzam. G. ἀγείρω, ἀθροίζω, συλλέγω. *Segrĕgŏ*, ich sondere ab. P. wyłaczam / odlaczam / oddzielam. G. ἀφορίζω, ἐκκρίνω, χωρίζω.

Groſsi, vnzeitige Feygen. P. niedostáłe / niedożrzałe Figi / gogołki Figowe.

Groſſus, a, um, Grob / dick. P. gruby / miaższy. G. ὄλυνθος, φήληξ.

Grūmŭs, ein Hügel / Moltworffen hauffen. P. gorká / págorek / kretowizná. G. θρόμβος, χόνδρος, θρόμβωσις.

Grunnio, ich krane wie ein Schwein. P. kwicze iáko świniá. G. γρύζω, γρυλλίζω, γογγύζω, κοΐζω. *Grunnitus*, der schweinen schreyen. P. kwiczenie świnie. G. γρύλλη, γρυλλισμός.

Grus, ein Kranch. P. żoraw. G. γέρανος, ἡ. *Hinc Gruo, is*, ich schreye wie ein Kranch. P. krzyczę iáko żoraw. G. κλαγγάζω.

* *Congrŭŏ*, ich reime mich/ stimme zusammen. P. przytrafiam się/ zgadzam się. G. ἀρμόω, ἁρμόζομαι, ἁρμόττω, ὁμολογέω *Congruus*, füglich/ bequem. P. przytrafuiący/ zgadzáiący się. G. ἁρμόδιος, ἅρμενος, εὐάρμοστος, ἁρμοστός. *Ingruo*, ich komme herein/ falle herein. P. przypádam/ przynáglam. G. ἐπίκειμαι, ἐπισκήπτω, ἐφίσταμαι.

Gryllus, ein Heimigen. P. świercz. G. γρύλλος.

Gryps, ein Greiff. P. Gryf. G. γρύψ.

G V.

Gŭbērnŏ, ich herrsche / regiere/ verwalte. P. pánuię / rządzę/ spráwuię / gubernuię. G. διέπω, διοικέω, διοικέω, διευθύνω, κυβερνάω. *Gŭbērnātor*, ein Herr/ Verwalter. P. Pan/ Sprawcá / Rządcá / Starostá. *Item*, ein Stür man. P. Styrnik. G. διευθυντὴς, διοικητὴς, οἰακοστρόφος. *Gŭbērnācŭlum*, das steur Ruder im Schiff.

P. Wiosło v łodzi/ Rudel. G. διοίκησις, ἀνακτορία, κυβέρνημα. *Gŭla*, die Keel / Speiseröhr. P. Gardziel. *Metaph:* freßigkeit. P. obżárstwo. G. βρόχθος, φάρυγξ, λάρυγξ, κατάποσις, εἰσοφάγος, στόμαχος. *Gŭlōsus*, freßig. P. obżárty/ łákomy. G. λαιμοφάγος, γαστρίμαργος, ὀψοφάγος, γαστρόφιλος.

Gurges, itis, ein Dumpffel. P. wir/ głębokość w wodźie. *Metaph:* ein Fraaß / abgrund. P. pożerká/ przepáść. G. ἄμπωσις, ἀμφίδρομον, κόλπος, βάθος, βύθον. *Gurgito, as, Ingurgito*, ich fresse/ sauffe in mich. P. obżeram się. G. ἀμπωτίζω ἐμφορέω, κατακορέννυμι, ὑπερπληρόω.

Gurgulio, die Gurgel. P. Krtań. *Item*, ein Kornwurm. P. żytny robak / mol/ ktory żytō kázi. G. κὶς, τρώξ.

Gurgustium, ein klein armselig Heußlein. P. Chałupá. G. καπηλεῖον κλοπαῖον ἢ ἀφανές.

Gusto, as, ich versuche / koste/ schmecke. P. kosztuię/ smákuię. G. ἅπτομαι, γεύομαι. *Gustus, us*, der geschmack. P. Smak. G. γεῦσις, γευθμὸς, γεῦμα.

* *Comp: Prægusto*, ich versuche zuvor / ich kredentze. P. kredencuie / krágáncuie. *Prægustator*, ein Kredentzer. P. kráyczy / kredencarz. G. ἐδέατρος, ἐλέατρος, προγεύστης, προτεύθης.

Gutta, ein Tropff. P. kroplá / kápká. G. ὄρμβος, λίψ, σταγών.

Guttur, die Keel. P. gárdziel / podgardłek. G. ἀσφάραγος, γωγώνη, λάρυγξ, λευκανία, σπάραγος.

Gutturnium, ein Gießfaß. P. Nalewká. G. πρόχοος, πρόχους.

G Y.

Gymnasium, ein ort da man sich in etwas vbet. P. Mieysce gdzie sie w czymkolwiek cwiczą. G. γυμνάσιον, ἀποδυτήριον.

Gynæceum, ein Frawenzimmer. P. Fracymer / Pánieński dwór. G γυναικεῖον.

Gyrŭs, ein Wirbel / Vmbwendung. P. Wir / krążenie. G. γύρωμα, γύρωσις, γῦρος, ἡ κατὰ κύκλον στροφὴ. *Gyro, as*, ich werffe herumb / ich tummele. P. kręcę / obracam. G. κό-

χλω, κυκλάζω, κυκλέω, γυρόω, γυρεύω, κατὰ κύκλον στρέφω.

INCIPIENTIA ab *H.*

H A.

Hăbēnă, ein Zaum / Zügel. P. Vzdá / wodzá / álbo rzemień v vzdy / Cugiel / lec. G. αὐλήρα, γναμπτὸς, εἶλος, σίγμα, ῥυταγωγεύς.

Hăbĕo ich habe / halte. P. mam dzierżę / trzymam. G. ἔχω, ἴσχω. *Hăbĭtus, us*, weise / geberd / anmutung / gestalt. P. obyczay / postáwá / postác. *Item*, eine Kleidung / Tracht. P. odzienie. G. ἕξις, κατάστημα, κατάστασις, σχέσις, σχῆμα. *Habitudo*, art oder eigenschafft eines dinges. P. własność álbo przyrodzenie niektórey rzeczy. *Habilis*, füglich / tüchtig geschickt. P. przyczáfny / godny / słuszny / ten co sie do czego zgodzi. G. εὐαρμος, εὐεξος, ἐπιτήδειος, δεξιὸς. *Habilitas*, fügligkeit / bequemigkeit. P. godność. G. εὐαρμοσία, εὐεξία, ἐπιτηδειότης, δεξιότης.

* *Comp: Adhibeo*, ich thue darzu/ ich gebrauche. P. przydawam/ przyczyniam / przysadzam / przykładam. G. ἀπονέμω, ἐπέχω, προσάγω, προσέχω, ὑπέχω. *Cohibeo*, ich halte im zaum / ich zeme. P. vśmierzam / powściągam / zádzierżywam / niedopuszczam. G. ἀναστρέφω, ἀναχαιτίζω, ἀποκρατέω, ἀπολαμβάνω, συνέχω. *Exhibeo*, ich beweise/ erzeige. P. okázuie/ ofiáruie. G. παρίστημι, παρέχω, παρέχομαι, ἀποβαίνω, *Inhibeo*, ich verbiete / lasse nicht zu. P. zákázuie / broníe / niedopuszczam. G. ἀνακόπτω, ἀνακρέω, ἐπέχω, κωλύω. *Posthabeo*, ich setze hindan / sehe nicht an. P. położe ná strone / nie mam wzgledu / vpośledzam / zánieczywam. G. ὕστερον νομίζω, δεύτερον ἄγω, ποιῶ, vel τίθημι. *Prohibeo*, ich verbiete / verhindere. P. zákázuie / niedopuszczam. G. ἀπωθέω, ἀπείργω, κωλύω, ἐπέχω. *Perhibeo*, ich sage. P. powiedam. G. ἀποφαίνω, βεβαιόομαι.

Hăbĭto, as, ich wohne. P. mieszkam. *Hăbĭtātio, Hăbĭtaculum*, eine wohnung. P. mieszkánie. *Hăbĭtābilis*, das zu bewohnen tüchtig ist. P. godny álbo rázny do mieszkánia.

* *Comp: Adhabito, Cohabito*, ich wohne neben oder bey einem. P. mieszkam podle kogo/ álbo wespolek ſkiem mieszkam. G. συνοικέω, οἰκετεύομαι, συνναίω, συναυλίζομαι.

Hac, Adverb: hiedurch. P. tedy. G. ταύτῃ, τῇδε.

Hactenus, bißher. P. do tych miast / áż do tego czásu. G. εἰς τοῦτο, ἐς τόδε, μέχρι τούτου.

Hædus, i, ein Böcklein. P. Kozle. G. ἔριφος. *Hædile*, ein Geißstall. P. Kozi chlew. G. ὁ ἐριφῶν ἔπαυλις. *Hædinus*, Böck n. P. Kozi/ Kozłowy. G. ἐρίφειος.

Hæmorrhois, der Blutgang. P. Cieczenie krwie / płynienie krwie/ czerwona biegunká/ czerwonká.

Hæreo, ich hange / klebe an/ zweiffele. P. wisam/ tkwie/ lgne/ wątpie / obawiam sie / ani mie tám / áni mie sám. G. ἅπτομαι, ἐξέχομαι, ἐξαρτῶμαι, ἔχομαι, ἐφέζομαι.

Hæsito, as, ich zweiffele. P. wątpie. G. ἴσχομαι, ἐνίσχομαι, διαπορέομαι.

H:sitatio, zweiffelung. P. wątpieńi. G. ἀπορία, διαπόρησις. *Hæsitantia*, stammelung. P. zająkánie.

* *Comp: Adhæreo*, G. προσυνέχω, προσκολλάομαι, προσέχομαι, προσφέρομαι, προσφύω. *Inhæreo*, ich klebe an. P. przylipiam/ przylgnę. G. ἔμφυμι, ἐμφύομαι, προσίσχω, προσίσχομαι. *Cohæreo*, ich hange an einander. P. spaiam się / trzymam się z drugim. G. ἐντρέχω, ἐφαρμόττω, συνέχομαι, συμπλέκομαι.

Hæres, ein Erbe. P. Dziedzic. G. διάδοχος, ἐπίνομος, κληρονόμος. *Hæreditas*, ein Erbgut. P. Dziedzictwo/ imienie/ puścizna. G. κλῆρος, κληρονομία. *Hæreditarius*, Erblich. P. Dziedziczny. G. κληρονομούμενος, ὁ κατὰ κληρονομίαν ἐρχόμενος.

* *Comp: Cohæres*, ein Miterbe. P. Społdziedzic/ Vczestnik dziedzictwá. G. συγκληρονόμος. *Exhæres*, Erbloß/ Enterbet. P. wydziedziczony / od dziedzictwa oddalony. G. ἀπόκληρος.

Exhæredo, as, ich enterbe. P. wydziedziczam / od dziedzictwá odłaczam. G. ἀποκληρόω, ἀπόκληρον ποιῶ.

Hæresis, ein Rott/ Sect/ Ketzerey. P. Rotá/ Sektá/ Kácerstwo / cheretyctwo. G. αἵρεσις. *Hæreticus*, ein Ketzer. P. Kácerz/ Cheretyk/ odszczepieniec G. ἑτερόδοξος, αἱρετικὸς, χριστόμαχος.

Hālec, ein Hering. P. Śledź. G. μαίνη, μαινίς. *Halec infumatum*, ein Bickling. P. Wędzony śledź.

Hallucinor, aris, ich fehle/ irre/ strauchele. P. omylam się/ błądzę / chybiam / potykam się. G. διαμαρτάνω, λανθάνω, πλανάομαι, παραφέρομαι, σφάλλομαι.

Hālŏ, as, ich athme. P. dycham / dmucham / chucham. G. ἀάζω, ἀτμίζω, ἀναθυμιάζω, πνέω. *Halitus, us*, der Athem. P. Dech. G. ἀασμός, ἆσθμα, πνεῦμα.

* *Comp: Adhalo*, ich blase an. P. náchucham / nádmucham/ przewiewam. *Exhalo*, ich blase aus. P. wywiewam/ wydmucham. G. ἀποπνέω, ἀναθυμιάω, ἀάζω, ἀτμίζω.

Hālŏ, onis, der Kreiß vmb den Mond. P. okrag/ koło / okolo Ksieycá. G. ἅλως.

Halter, eris, eine Bleykugel. P. Oławna kulá. G. ἁλτήρ.

Hămă, æ, ein Fewerhack. P. Poćiask/ ożóg. G. ἄμη.

Hāmŭs, ein Angel. P. Wedá. G. ἄγκιστρον. *Hămō, as*, ich krümme. P. náginam / krzywię. G. ἀγκιστρεύω. *Hămātŭs*, krum/ hackig. P. krzywy/ chakowáty. G. ἀγκιστρωτός. *Hamiota*, ein Angelfischer. P. Rybitw / ktory wedą łowi/ wadká. G. γριπεύς.

Hără, ein Sewstall. P. świni chlew. G. συφεὸς, σιῶν εὐνή.

Harmonia, eine wolklingende zusammenstimmung. P. wdzięczne zgadzanie głosów. *Metaph:* einigkeit/ einhelligkeit. P. iedność/ zgodá/ iednostayność. G. ἁρμονία.

Harpa, æ, & Harpago inis, ein Boßhacke. P. Chak v łodzi. G. ὁ ἅρπαξ, κρεάγρα, λύκος.

Hasta, æ, ein Spießstange. P. Włocznia/ Oszczep/ dardá/ cháłábart/ Rochátyná. G. αἰχμὴ, δοράτιον, δόρυ, ἔγχος.

Haud, Adverb: nicht. P. nie. G. οὐ, οὐκ, οὐχὶ. *Haudquaquam*, gar nicht. P. zgołá nie.

G. οὐμὴ,

G. οὐμὴ, οὐχὴ, οὐδαμῶς, μηδαμῶς. *Haud secus*, nicht anders. P. nie ináczey.

Haurio, ich schepffe. P. czerpam. G. ἀρύω, ἀρύομαι, ἀνιμάω, ἀντλέω, ἀφύω. *Haustus, us*, ein Trunck. P. trunek. G. ἄντλημα, ἄντλησις, ἄρυσις, κατάποσις.

* *Comp: Exhaurio*, ich schepffe aus. P. wyczerpawam. G. ἀπορύομαι. ἀφύω, ἀφύομαι, ἀπαντλάω. *Inexhaustus*, vnerschepfflich/ vnendlich. P. niewyczerpány / nieskończony. G. ἀδαπάνητος, ὑπέραντλος, ἀκενωτός.

H E.

Hebdoma, æ, & Hebdoma, idis, eine Woche. P. Tydzień. G. ἑβδομάς.

Hĕbĕs, tis, stumpff. P. tępy/ nie ostry. G. ἀβλήχμων, ἀβληχρὸς. *Hebetudo*, die stümpffe. P. tępość. *Hebeo, Hebesco*, ich bin/ werde stumpff. P. Jestem/ stawám się tępym/ tępieie. G. ἀμβλύνομαι, ἀμαυρόομαι. *Hebeto, as*, Ich mache stumpff. P. stępiam. G. ἀμβλύνω, ἀμαυρόω.

Hĕdĕră, Eppich. P. Opich/ Bluszcz. G. κίσσαρος, κιδὸς, κιτlὸς, κορύμβηθρα.

Hei, interiect: Ey / Ach. P. niestetysz. G. οἴ, οἴμοι, φεῦ ὀτlοτοῖ.

Helcium, ein Kommet. P. Chomato/ śla. G. ἕλκιον.

Heliotropium, Sonnenwirbel. P. Słoneczńik. G. ἡλιοτρόπιον.

Helleborus, Nießwurtz. P. ćiemierzycá. G. ἐλλέβορος.

Helvetia, Schweitzerland. P. Szwáycárska ziemiá. *Helvetij*, die Schweitzer. P. Szwaycarowie.

Heluo, *onis*, ein Fraß. P. żárłok / obżercá. G. ἀδδηφάγος. γαστρίμαργος, πολυφάγος, ὀψοφάγος. Heluor, *aris*, ich schlemme. P. opijam się/ obżyram się. G. ἀσώτως καταπίνω, λαιμάσσω, λιχνεύω.

Hem, *Adverb:* potz / sihe da. P. Bá/ báwey. G. ἰδέ.

Hēpar, *atis*, die Leber. P. wątrobá. G. ἧπαρ. Hepaticus, Lebersüchtig. P. który nárußonam ma wątrobę. P. ἡπατικός.

Herba, ein Kraut / Graß. P. ziele/ Trawa. G. βοτάνη, εἶα, πόα, χλόη. *Herbaceus*, Kreutern. P. zielny/ trawny. G. βοτανώδης, χλοώδης, ποιήςς. *Herbosus*, voll Kreuter. P. pełny ziela. G. ποηφόρος, χλοηφόρ@, βοτανηφόρος. *Herbesco*, ich grüne / wachse. P. zieleńieie się/ wschodzę. G. ποάζω, χλοηφορέω, χλοάζομαι.

Hercinia sylva, der Schwartzwald. P. Czarny lás.

Hēri, Gestern. P. Wczorá. G. ἐχθὲς, χθὲς, χθιζὰ, χθιζόν.

Hesternus, gesterig. P. wczoráyszy.

Hernia, der bruch des Gemechts. P. wypukliná/ przepukliná. G. κήλη, ἐντεροκήλη, ἐπιπλοκήλη. Herniosus, brüchig. P. wypukły / przepukły.

Hērōdius, ein Blawfuß. P. Karog.

Hēros, ein Held. P. Boiar/ Bohátyr / Boiárzyn. G. ἥρως. *Herois, idis*, G. ἡρωΐς & *Heroina*, eine Heldin. P. Zacna/ szláchetna/ známieńita Páni. G. ἡρωΐνη, ἡρώνη, ἡρωΐσσα, ῥώσσα, ἡρῷος. *Heroicus*, herrlich/ fürtrefflich. P. Zacny/ vrodziwy/ bohátyrzki/ zpáńiały. G. ἡρῷος, ἡρωικός.

Hĕrŭs, ein Herr/ Wirt. P. Pan/ Gospodarz. G. αἰδάας, δεσπότης, κύριος. Hĕră, eine Fraw/ Wirtin P. Páni/ Gospodini. Hĕrīlis, dem Herren zugehörig. P. Páński/ Gospodárzki. G. δεσποτικὸς, δεσπόσυνος.

Hesperus, der Abendstern. P. wieczorna gwiazdá.

Heu, Interiect: Ach/ wehe. P. Ach/ niestetyß. G. φεῦ, αἶ, ἰαπαταί, ἰοὺ, οἴμοι, ὤμοι, ὢπόποι.

Heus, Adverb: höre/ hola. P. słyß/ słuchay. G. ὦ.

H I.

Hic, Der. P. Ten. G. ὅ, ὅδε. Hæc, Die. P. Tá. G. ἥδε, αὕτη. Hoc, Das. P. to. G. τόδε, τοῦτο.

Hĭlăris, & Hĭlărus, frölich/ lustig. P. wesoły/ ochotny/ dobrey myśli. G. ἀγανὸς, ἀγαθὸς, γανυρὸς, ἐγήγαρτος, ἱλαρὸς. Hilaritas, frőligkeit. P. wesołość/ ochotá/ dobra myśl. G. ἀγανοφροσύνη, ἱλαρότης, τερπνότης. Hilaresco, ich werde frölich. P. wesele

sele sie. G. ἱλαρόομαι, ἱλαρύνομαι, φαιδρύνομαι Hĭlăro, as, Exhilaro, ich mache frölich. P. wweselam. G. ἀγαχέω, ἐφηδύω, ἰαίνω, φαιδρόω, εὐφραίνω.

Hinc, Adverb: von hinnen. P. z tad. G. ἔνθεν.

Hinnio, ich schreye/ wihele/ wigere wie ein Roß. P. Rże. G. φριμάσσω, φρυάττομαι, χρεμετίζω. Hinnitus, us, der Pferde geschrey/ das wigern. P. Rżenie Końskie. G. χρεμετισμὸς, μηκηθμὸς, φριμαγμὸς.

Hinnulus, ein Rehebecklein. P. Młody Jelonek. G. Νεογνὸς ἔλαφος, ἐλαφίνης, κεμὰς, ἐνελός.

Hio, as, ich gehne/ thue mich auff. P. poziewam/ otwarzam sie/ rozkwitáwam/ rozstepuie sie/ padam sie. G. χαίνω, χάσκω, ἀναχαίνω, ἀναχασκέω. Hiatus, us, eine spalte/ Ritz/ eingefallen Loch. P. Skałá/ rozpádliná/ rozpádnienie/ rozstąpienie. G. κατάχασμα, στόμα, χάσμα, χάσμη, χήμη.

* Comp: Inhio, as, ich begehre fast/ trachte nach. P. zabiegam

czemu / prágnę / iestem łákomy ná co. G. ἀναχάσκω, διαχάσκω, ἐπιχαίνω, ἐγχαίνω.

Hisco, ich zerlecke / gehne. P. ziewam / poziewám. Item, ich rede leise. P. boiáźliwie mowie. G. χεύζω, χαίνω, χάσκω.

* Comp: Debisco, ich thue mich weit auff. P. Rozstępuię się / rozpádam się. G. χασμάω, ἀποχαίνω.

Hiŭlcus, gespalten / geborsten. P. Rospádły / rozdárty. G. κεχηνὼς, διεχισμένος, χιςὸς. Hiulco, ich spalte auff / thue auff. P. rozdźieram / otwarzam. G. διαχίζω, χαίνειν ποιῶ.

Hippopera, ein Watsack / Felleisen. P. sumki / tłomoczek. G. ἱπποπήρα.

Hircus, ein Bock. P. Kozioł. Item, der Gestanck vnter den Achseln. P. cuchnienie / podpáchámi. G. χίμαρος, τράγος, χιάσος, κινάβρα. Hircinus, Böckin. P. Kozłowy. G. τράγιος, τραγικός.

Hirquus, der Augenwinckel. P. kąt w oku. G. κάνθος.

Hirsutus, Rauch / stachlicht. P. Kosmáty / kudłáty / kolący. G. ἀπαράτιλτος, κιλίκιος, τραχὺς, ἐχινώδης. Hirtus, idem.

Hirūdo, ein Egel. P. Pijawká. G. βδέλλα.

Hirūndo, eine Schwalbe. P. Jáskołká. G. κωτίλλη, χελιδών. Hirundo riparia, ein Spirschwalbe / Vferschwalbe. P. Grebiołuchá Hirundineus, den Schwalben zugehörig. P. Jáskołczy. G. χελιδόνιος.

Hispania, Hispanien. P. Hißpáńska ziemiá. Hispanus, ein Spanier. P. Hißpan. Hispanicus, Hispanisch. P. Hißpáński.

Hispidus, burstig / rauch. P. ßczećiniásty / kudłáty. G. δασὺς, λάσιος.

Historia, ein Geschicht / warhafftige erzehlung / oder beschreibung geschehener sachen. P. dzieie / prawdziwe wyliczenie / álbo popisánie przeßłych rzeczy. G. ἱστορία, συγγραφὴ, σύνταξις. Historicus, & Historiographus, Historienschreiber. P. Historyk. G. καταλογεὺς, λογογράφος, συγγραφεύς, ἱστοριογράφος.

Histrio, ein Comedienspieler / Gauckler. P. Co Komedyie

sprawuie/ álbo wywodźi / kuglarz/ Komedyant. G. ἱστρίων, παντόμιμος, ἀπορρήτης, χειρονόμος, μῖμος, μιμολόγος.

H O.

Hŏlŏcaustum, ein Brandopffer. P. pałona offiárá. G. ὁλόκαυστον.

Hŏlŏsericum, gantz Seiden/ Sammet. P. sczyry Jedwab/ Aksámit. G. ὁλοσηρικόν.

Hŏmo, ein Mensch. P. człowiek. G. ἄνθρωπος, βροτός. *Homuncio, & Homunculus*, ein kleiner Mensch. P. Człowieczek. G. ἀνθρώπιον, ἀνθρωπίσκος, ἀνθρωπάριον. *Homicida*, ein Todtschleger. P. Mężobóycá. G. ἀκρόχειρος, ἀνδροκτόνος, ἀνδροφόνος, χονευτής. *Homicidium*, ein Todtschlag. P. Mężobóystwo. G. ἀνδροκτασία, ἀνδροφονία, φόνος, μιαιφονία. *Hūmānus*, Menschlich/ freundlich. P. człowieczy/ ludzki/ łáskáwy. G. ἀνδρόμεος, ἀνδρώπινος, ἀνθρωπικός, ἀνθρώπειος. *Inhumanus*, Vnfreundlich. P. nieludzki/ okrutny/ surowy. G. ἄστοργος, ἀπάνθρωπος, μισάνθρωπος. *Hūmānitas*, freundligkeit. P. ludzkość. G. ἀνθρωπότης, ἐπιείκεια, φιλανθρωπία, ἀνθρωπισμός. *Hūmānitus*, Menschlicher weise. P. Ludzkim obyczáiem. G. ἀνθρωπίνως, ἀνθρωπικῶς.

Hŏnos & Hŏnor, oris, Ehr. P. Cześć/ vczćiwość. G. ἄγη, ἀλφή, γέρας, τιμή. *Hŏnestus*, Ehrlich/ hübsch. P. vczćiwy/ cnotliwy/ poczesny/ piękny/ wdźięczny. G. εὐσχήμων, καλός, ἔντιμος. *Hŏnestas*, Erbarkeit / Tugend. P. Vczćiwość/ Cnotá. G. καλοκαγαθία, κοσμιότης. *Honesto, as, Cohonesto*, ich ehre. P. czczę/ wáżę / cześć wyrządzam. G. καλλύνω, κοσμέω. *Dehonesto*, ich schende. P. sromocę. G. αἰσχύνω, ἀτιμάζω. *Honoro, as*, ich ehre. P. czczę. G. γεραίρω, τιμάομαι, τιμάω, τίω, σεβίζω. *Honorabilis*, Ehrwirdig. P. vczćiwy / poczesny. G. γεραρός, γεράσμιος, ἔντιμος, τιμιτός, πότνιος. *Honorarius*, was zu Ehren gehöret. P. co vczćiwośći należy. G. τιμητικός, γέρασιος. *Honorificus*, Ehrerbietig. P. vczćiwy/ poważny

ważny. G. ἔντιμ☉, ἔνδοχ☉, φιλότιμ☉, τιμητικός.

Hora, eine Stunde. P. Godziná. G. ὥρα ἡ. Horula, ein Stündlein P. Godzinká. Horologium, ein Vhr. P. Zegar. G. ὡρολογεῖον.

* Comp: Semihora, eine halbe Stunde. P. Pul Godziny. G. ἡμιώριον. Sesquihora, anderthalbe Stunden. P. Pułory godziny.

Hordeum, Gerste. P. Jeczmien. G. ἀκόστη, ἀκόστης ἄκοστ☉, κριθὴ, τρύγη. Hordeaceus, Gersten. P. Jeczmienny. G. κρίθινος.

Hornus, a, um, hewrig/ dißjärig. P. látośi/ roczny. G. αὐτήτης, αὐτοετής, ἔτει☉.

Horror, is, das schaudern/ oder zittern von der Kelte. P. drzenie / Ograßka od zimná. Item, schrecken/ abschewligkeit. P. Boiaźn/ Brzydliwość. G. φρίκη, φρικίον, φρικίασις, ῥιγμός. Horriditas, idem, G. λασιότης, τραχύτης. φρίκη. Horridus, rauch/ scheußlich / heßlich. P. kosmáty/ ogromny / kropowaty. G. σύστης, λάσι☉, ἀραι☉, πιναρός.

Horribilis, G. ῥιγεδανὸς, ἔκπλαγ☉, παλίγκοτ☉, φοβερὸς, φρικτός. Horrendus, greulich/grausam. P. ogromny / okrutny/ sträßliwy. G. φρικτό☉, φοβητό☉. Horreo, Horresco, ich entsetze mich / mir grauset / mich frewert. P. zdumiewam sie / boie sie/ zimno mi/ drze / trzese sie. G. τετρεμαίνω, ὀῤῥωδέω, δειμαίνω, φρίττω.

* Comp: Abhorreo, ich habe ein abschew. P. brzydze sie. G. ἀπαλλάττομαι, ἀποφρίττω, ἀφίσταμαι. Exhorreo, Perhorreo, ich entsetze mich / es kömpt mich ein schaudern an. P. wzdrygam sie/ lekam sie.

Horreum, ein Scheune/ Scheur. P. Gumno/ Stodoła/ Spichlerz. G. ἀποθήκη, σιτοβόλιον, σιτοβολών.

Horsum, hieherwarts / auff die seiten. P. háywo sam/ tedy/ sám tedy. G. δεῦρο, ἔνθα.

Hortor, aris, ich vermahne. P. nápominám. G. διακελεύομαι, ἐγκελεύω, παρακαλέω, παρορμάω. Hortatio, eine ermahnung. P. nápominánie.

G. νουθέτησις, παράκλησις, παραίνεσις. *Hortator*, ein vermahner/ treiber. P. napominácz. G. κελευστὴς, παρακλητὴς, παρακλήτωρ, παραινέτης.

* *Comp: Adhortor, Cohortor, Exhortor, idem cum simplici. Dehortor*, ich mahne ab/ wiederrathe. P. odradzam/rozradzam. G. ἀποκαλέω, παραθαρσύνω, παρακρετέω.

Hortus, ein Garte. P. Ogród. G. ἄλσος, κῆπος, παράδεισος, φυταλιά. *Hortulus*, ein Gärtlein. P. Ogródek. *Hortensis*, was im Garten wechst. P. Ogrodny/ co w Ogrodzie rośćie. G. κηπαῖος, κηπευτικὸς. *Hortulanus*, ein Gärtner. P. Ogrodńik. G. κηπωρός.

Hospes, itis, ein Gast/ fremb-der. P. Gość/ Obcy/ Przychodzień. *Item*, ein Wirt. *Polon*. Gospodarz. G. ἐπινάστιος, καταλύτης, ξενοδόκος, ξενοδόχος, ξένος. *Hospitium*, ein Herberg. P. Gospodá/ Gośćińiec. G. καταγώγιον, πανδοκεῖον, πανδοχεῖον. *Hospitalis*, Gastfrey. P. hoyny / szczodry / świebodny. G. ἐπίστιος, εὔξεινος, ξενικὸς. *Hospitalitas*, freundligkeit / gütigkeit gegen frembden. P. ludzkość/ vczynność przećiw obcym. G. ξενία, φιλοξενία, ξενισμὸς, ξενοδοχία.

Hostia, ein Opffer wegen des erlegten Feindes. P. Offiárá dla porázonego ńieprzyiaciela. G. θυσία, θυσίασμα, θῦμα, θύος, ἱερεῖον.

Hostis, ein Feind. P. ńieprzyiaćiel. G. ἀντιπόλεμος, ἐχθροδοπὸς, ἐχθρὸς, πολέμιος. *Hostilis*, *Hosticus*, feindlich. P. Nieprzyiacielski. G. ἀσύμβατος, πολέμιος, πολεμικὸς, δυσμενής.

Hostio, is, ich vergelte. P. oddáie / wetuie. G. ἀμείβομαι, ἰσάζω, ὁμαλίζω. *Hostimentum*, eine vergleichung. P. oddánie/ záwetowánie. G. ἀμοιβὴ, ἀντάμειψις, ἰσασμὸς, ὁμαλότης.

Hostorium, ein Streichholtz. P. Strychulec.

H V.

Huc, Adverb: hieher. P. tu/ sám/ haym. G. δεῦρο.

Hui, Interiect: boß. P. báwey. G. βαβαὶ, φεῦ.

Hujusmodi, dergleichen / solcherley. P. táki / tákowy. G. τοιοῦτος, τοιόσδε.

Hŭmĕrus, die Schulter / Achsel. P. rámie / plecy. G. νῶτος, ὦμος. *Humerosus*, der breite schultern hat. P. płeczysty.

Hŭmĭlis, niedrig / demütig. P. ńiski / pokorny / vńiżony. *Metaph:* schlecht / veracht. P. prosty / wzgárdzony. G. ἄδοξος, ἄτυφος, μικρὸς, μολοφρὸς, ταπεινὸς, σμικροπρεπής. *Humilitas*, Niedrigkeit / Demütigkeit. P. ńiskość / pokorá / vńiżoność. G. ἀτυφία, ταπείνωσις, ταπεινότης. *Humilio, as*, ich demütige. P. vńiżam / vpokarzam. G. κακόω, ταπεινόω, ὑποπιάζω, θλίβω.

Hŭmŏr, oris, G. ἰκμὰς, νοτὶς, ὑγρότης. *Humiditas*, feuchtigkeit. P. mokrość / wilgotność. G. ἐπομβρία, ἰκμασία, νοτία, ὑγρότης, ὑγρασία. *Humidus*, feucht. P. mokry / wilgotny. G. διάβροχος, ἐλώδης, νοτιὸς, πιδακώδης. *Humeo, Humesco*, ich bin / werde feucht. P. Jestem / stawam sie mokrym / wilgotnym. G. βρέ-

G. βρέχομαι, νοτίζομαι, ὑγραίνομαι, πλαδάω. *Humecto, as*, ich befeuchtige. P. odmiekczam / odwilżam / pokrápiam / vmáczywam. G. ἀνυγραίνω, βρέχω, διαβρέχω, ἰκμάζω, νοτίζω, ὑδραίνω.

Hŭmŭs, i, das Erdreich. P. źiemiá. G. γῆ, χθὼν, χόος, χοῦς. *Humi*, auff der Erden. P. ná źiemi. G. εἰς γῆν, εἰς ἔραν. *Hŭmŏ, as, Inhumo*, ich begrabe. P. zágrzebiam / zákopywam / pochowywam. G. ἐνταφιάζω, ἐντυμβεύω, κατορύττω.

* *Comp: Posthŭmŭs*, der nach des Vaters Todt geboren wird. P. ktory sie po śmierci oycowskiey vrodźił. G. ὀψίγονος.

H Y.

Hybērna, orum, Winterleger. P. źimowáńie. G. χειμάδια, χωρία. *Hybērnus, a, um*, winterig. P. źimny. G. χειμερινὸς, χειμέριος. *Hybērno, as*, ich halte das Winterleger. P. źimuie / iestem álbo mieszkam przez źime. G. διαχειμάζω.

Hydria,

Hydrĭă, ein Wasserkrug. P. wodny dzban. G. ὑδρία.

Hydrăs & Hydră, ein Wasserschlang. P. Wodny wąż. G. ὕδρος, & ὕδρα.

Hydrōps, Wassersucht. P. puchlina. G. ὕδρωψ. *Hydropicus*, Wassersüchtig. P. opuchły. G. ὑδρωπικός.

Hyems, der Winter. P. zimá. G. χεῖμα, χειμών. *Hyemalis*, Winterricht. P. zimny / mroźny. G. χειμερινός, χειμέριος.

Hymnus, ein Lobgesang. P. Chwáłá / dźiekowánie / piosnká. G. ὕμνος.

Hypŏcaustum, eine Stube. P. Izbá. G. ὑπόκαυστον.

Hypŏcrita, ein Heuchler / Gleißner. P. pokryty / Obłudny człowiek / obłudnik. G. ὑποκριτής. *Hypocrisis*, Heucheley / Gleißnerey. P. zmyślánie / pokrytctwo / obłudność. G. ὑπόκρισις.

Hypŏthēcă, ein Pfandt. P. Zastáwá. G. ὑποθήκη.

Hyssopum, Isop. P. Izop. G. ὕσσωπος.

Hystrix, ein Schwein Igel / Stachelschwein. P. Jażwiec. G. ὕστριξ.

INCIPIENTIA ab I.

I A.

Iăcĕo, *es*, ich liege. P. leżę. G. κεῖμαι, ἀνάκειμαι, κατάκειμαι, ἀναπίπτω.

* *Comp: Adiaceo*, ich liege dabey. P. przyleżę / podle czego leżę. G. ἐπίκειμαι, παράκειμαι, πρόσκειμαι. *Interiaceo*, Ich liege darzwischen. P. w przod leżę / miedzy czym leżę. G. παρέγκειμαι, μεταξύκειμαι. *Subiaceo*, ich liege vnter. P. leżę pod kim. G. ὑπόκειμαι, ὑποτίθεμαι, ὑποτάττομαι, ὑφίσταμαι.

Iăcĭo, *is*, ich werffe. P. ćiskam / miecę / rzucam. G. βάλλω, δίκω, ῥίπτω.

* *Comp: Abÿcio*, ich werffe weg. P. zárzucam / odrzucam. G. ἀποῤῥίπτω, καταβάλλω, μεθίημι, τρώθω. *Abiectus*, verworffen / veracht. P. zárzucony / wzgár-

dzony. G. ἀβέλτερος, ἀβίωτος, ἀγελαῖος, ἄτιμος, ἐξόβλητος. *Adÿcio*, ich werffe / thue / lege darzu. P. przyrzucam / przydawam. G. ἐπιβάλλω, ἐπιμετρέω, προσείρω, προσβάλλω. *Conÿcio*, ich werffe zumal. P. porzucam / posadzam. *Item*, ich trachte. P. domyśláwam sie. G. καταβάλλω, ἐμβάλλω, ἀκοντίζω, ἐπιῤῥίπτω. *Deÿcio*, ich werffe hinab. P. zrzucam / zmiatam / spußczam. G. ἀπαράσσω, καταράσσω, καταβάλλω, πρανίζω, σφάλλω. *Disÿcio*, ich zerwerffe / schmeiß von einander. P. rozrzucam / rospraßam / rozwalam. G. διαῤῥίπτω, ῥιπάζω, διαῤῥιπτέω, καταβάλλω. *Inÿcio*, ich werffe / lege ein. P. wmietam / wrzucam. G. ἐπιβάλλω, εἰσβάλλω. *Obÿcio*, ich halt für / werffe / bringe entgegen. P. zádawam / wyrzucam / wymiátam ná oczy. G. ἀνθίστημι, προβάλλω. *Interÿcio*, ich setze darzwischen. P. wpośrzod wsadzam. G. παρεμβάλλω, παρεντίθημι. *Proÿcio*, ich werffe hin. P. porzucam / pomietam. G. ἀποῤῥίπτω, ἀποβάλλω. *Reÿcio*, ich werffe hinder sich. P. odmiatam /

odrzu=

odrzucam / oddalam. G. ἀθερίζω, ἀμβάλλομαι, ἀναβάλλω, ἀποκρίνω. *Reiectitius*, verwürffig. P. zárzucony / odrzucony / pokiniony. G. ἀπόβλητος, ἀδόκιμος. *Subÿcio*, ich vnterwerffe. P. poddawam. G. ὑποβάλλω, δαμάω, ὑποτάττω, ὑποτίθημι, ὑποτείνω. *Traÿcio*, ich durchsteche. P. przebijam / przekalam. *Item*, ich fahre vber. P. przewożę sie. G. διαίρω, διαβαίνω, διείρω, διακομίζομαι.

Iacto, as, *Iactito*, ich werffe hin vnd wieder. P. miecetam y sam. *Item*, ich rühme. P. chwale / zalecam. G. ῥιπτάζω, περιδινέω, ἀγάλλομαι, ἀναῤῥίπτω. *Iactus, us*, ein Wurff. P. rzucenie. G. βολή, ἀποβολή, ἐκβολή, φορά, χάλασμα. *Iactura*, ein schade / verlust. P. ßkodá / vtrátá. G. βλάβη, βλάβος, θωή, ἀποβολή, ἐκβολή. *Iactantia*, Rühmung. P. chełpienie / butá / pychá / chłubá. G. ἀλαζονεία, ἀλαζόνευμα, αὔχημα, μεγαληγορία, ψολοκομπία. *Iactabundus*, ruhmretig. P. chełpliwy.

* *Comp: Coniecto, as*, ich erachte / vermute. P. domyślam sie /

gadam

gadam / dorozumiewam sie/ baczę/ dochodzę. G. εἰκάζω, ἐπεικάζω, τεκμαίρομαι, τεκμηριοῦμαι. *Coniectura*, ein vermutung. P. domysł / domniemánie / dochodzenie. G. εἴκασμα, εἰκασμὸς, στοχασμὸς, συμβολή, τεκμήριον. *Obiecto, ás*, ich werffe für/ halte entgegen. P. zádawam/ zástáwiam. G. προσονειδίζω, καθονειδίζω, ἐπονειδίζω. *Obiectio*, ein fürwurff/ gegensatz. P. zádánie/ zástáwienie / odpor. G. ἀντιλογία, ἀντίφρασις, προλοβὴ, ὑποφορά.

Iăcŭlum, ein Pfeil / poltzen. P. Strzáłá/ Bełt. G. ἀγκύλη, ἀκόντισμα, ἀκόντιον, βολίς. *Iăcŭlo, as, Iăcŭlor, aris*, ich schiesse/ werffe. P. strzelám / miotam/ rzucam. G. ἀγκυλίζομαι, αἰχμάζω. *-Eiăcŭlor, idem*, G. ἀκοντίζω, ἐξακοντίζω.

Iam, Adverb: nu/ jetzund/ bald. P. Teraz/ iuß/ dopiero/ wnet. G. ἤδη, ἐν τῷ νῦν. *Iam dudum, Iampridem*, vorlengst. P. Juß dawno. G. δεκάπαλαι, ἔκπαλαι, παλαιάγχη, ἐκ πολλοῦ πλείονος.

-Iănŭa, eine Thür. P. drzwi. G. θύρα, πύλη, πυλεών, εἴσοδος. *Ianitor*,

ein pförtner/ Thürhüter. P. wrotny / odźwierny.

Iānŭārĭŭs, der Jenner. P. Styczeń. G. ἰανουάριος, γαμηλιὼν, τυβί.

I B.

Ibi, Adverb: daselbst/ allda. P. Tám. G. αὐτόθι, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἐνταῦθα, τῇδε. *Ibidem*, eben daselbst. P. Támże G. αὐτοῦ, τῇδε αὐτοῦ.

I C.

-Icŏ, is, ich schlahe/ treffe. P. biję / tracam/ tráfiam. G. βάλλω, παίω, πλήττω, τύπτω. *Ictus, us*, ein schlag. P. Tracenie/ uderzenie. G. πλῆγμα, πληγή, ἐπίκρουμα.

Icterus, i, die Geelsucht. P. żołta niemoc. G. ἰκτερὸς. *Ictericus*, geelsüchtig. P. ktory ma żołtam niemoc. G. ἰκτερικὸς, ἰκτεριάδης, ἰκτεριάων. *Ictis, is*, ein Jltiß/ Ratz/ Teuffels Kind. P. Tchorz.

I D.

Idĕŏ, Idcircŏ, Coniunct: darumb / derhalben. P. dla

tego/ á przeto. G. διὸ παρὸ, τῷ, διὰ τὸ, παρὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα.

-*Idōlŭm*, ein Bild/ Götze. P. Obraz/ Bałwan. G. βρέτας, γλυπτὸν, ξόανον, εἴδωλον. -*Idōlŏlătră*, ein Götzendiener. P. Bałwochwalcá. G. εἰδωλολάτρης, εἰδωλολατρέων, τῶν εἰδώλων θεραπευτής. *Idololatria*, Götzendienst/ Abgötterey. P. Bałwochwalstwo. G. εἰδωλολατρεία, εἰδωλομανία. *Idolothytum*, ein Götzenopffer. P. offiárá Bałwáńska.

ᴗ*Idōnĕŭs*, Tüchtig/ geschickt. P. Godny. G. ἀξιόχρεως, προσήκων, ἐπιτήδειος, ἱκανός.

I E.

Iĕcŭr, *oris*, die Leber. P. Wątrobá. G. ἧπαρ.

Iĕiūnō, *as*, ich faste. P. pośćze sie. G. νηστεύω, ἀσιτέω. ᴗ*Iĕiūnĭum*, Fasten. P. post. G. ἄκμα, ἀπαστία, ἀσιτία, νηστεία, νῆστις, ἀγευστία. -*Ieiūnŭs*, nüchtern. P. czczy/ próżny. G. ἄγευστος, νῆστις, ἄσιτος, νηστευτής, ἄπαστος, ἀπόσιτος.

Iento, *as*, ich esse zu Morgen/ früestücke. P. śniadam. G. ἀκρατίζω, ἀκρατίζομαι. *Ientaculum*, Morgenbrodt / Früestück. P. Sniadánie. G. ἀκράτισμα, ἀκρατισμὸς, πρωινὸν, ἄριστον.

I G.

ᴗ*Igĭtur*, *Coniunct:* derhalben. P. A przeto/ dla tego. G. ἄρα, ἄγαγε, δὴ, γοῦν, δῆτα, οὐκοῦν, τοιγαροῦν, οὖν.

Ignāvus, G. ἀβέλτερος, ἀδρανὴς, ἄπρακτος, ἀργός, ἄνανδρος, *vide Gnavus*.

Ignārus, G. ἀγνώς, ἀμαθής, *vide Gnarus*.

Ignis, Fewer. P. Ogień. G. τὸ πῦρ. *Igneus*, Fewrig. P. Ogniowy/ ogniſty/ płomieniſty. G. πυρινὸς, περιπύρεος, πυρώδης. *Ignitus*, brennend/ fewrig. P. gorąiący/ pałaiący. G. διάπυρος, ἔμπυρος, ἔκπυρος. *Ignitabulum*, ein Fewerzeug. P. Krzesiwo.

Ignominia, G. ἀδοξία, ἀτιμία, αἰσχύνη. *vide Nomen*.

I L.

-*Ilĕ, is, plur: Ilia*, die Dårme. P. Jelitá/ fláki. G. ἔξυς, λαγών. *Ileos*, die Darmgicht. P. kłoćie w żywoćie. G. εἰλεός. *Iliosus*, der das grimmen im bauch hat. P. ktory ma kłoćie w żywoćie. G. λαγονώπονος.

-*Ilēx, icis*, ein harte Eiche/ Steineiche. P. dab twárdy y śkámiáły / Jápurtowe drzewo. G. σφένδαμνος, πρῖνος. *Iliceus, ilignus, iligneus*, steineichin. P. Jápurtowy. G. πρίνινος, πρινώδης.

Ille, der. P. ten/ on. G. Ἐκεῖνος, κεῖνος. *Illac*, dahindurch P. tedy. G. ἐκεῖ, ἐκεῖσε, ἐκείνῃ. *Illinc*, von dannen. P. stámtad. G. Ἐκεῖθεν, ἐνθένδε. *Illuc*, dorthin. P. tám. G Ἐκεῖ, ἔνθα, ἐκεῖσε.

Illecebræ, arum, anlaß/vrsach/ anreitzung. P. przyczyná/ pobudká/ podußczánie. G. δελέασμα, δέλεαρ, ἐπαγωγὴ, θέλγητρον.

Illicet, illicò, bald/ flucks. P. wnet / rychło / nátychmiast/ G. εὐθὺς, εὐθέως, ἐξαπίνης, παραυτίκα.

I M.

Imāgŏ, ein bildnis. P. Obrazwy obrázenie. G. ἄγαλμα, δίκηλον, εἴδωλον, εἶδος, εἰκών. *Imaginor, aris*, ich bilde ein. P. bierzę sobie ná myśl / mniemam / domniemawam. G. ἀνατυποῦμαι, φαντάζομαι, ἀναπλάττω. *Imaginatio*, einbildung. P. domniemánie. G. εἰκονισμὸς, φάντασμα, φαντασία. *Imaginarius*, eingebildet/ gewehnet. P. domniemány. G. εἰκονικὸς, φανταστικὸς, προσποιητός.

Imbecillus, G. ἀβληχρὸς, ἀδρανὴς. *vide Baculus.*

Imber, ein Platzregen. P. wielki deszcz. G. γέρανος, χασμὸς, ὄμβρος. *Imbrex, icis*, hole ziegel. P. Rynná / Cegłá wydrożona / zakrzywiona. G. κέραμος, γεῖσον, γείσσον. *Imbrico*, ich mache kanelechtig. P. ná kształt Rynny co wydrażam. G. γεισόω, ἀπογεισόω.

Imbŭŏ, ich tuncke ein *Metaph:* ich vnterweise. P. wmaczam/ *Metaph:* náuczam. G. δεύω, ἐμβρέχω, παραβύω, βάπτω, ἐμβάπτω.

Imitor, aris, ich folge nach. náśláduie / wyrażam. G. μιμέομαι, ἀπομιμέομαι, μιμηλάζω. *Imitatio*, eine nachfolgung. P. náśládowánie. G. μιμητική, ἡ μιμουμένη. *Imitator*, ein nachfolger. P. naśládowník / náśládowcá. G. μιμητὴς, μιμώδης, ζηλωτὴς, μίμος. *Imitabilis*, das man nachfolgen kan. *Pol.* łatwy ku náśládowániu.

Immanis, G. ἄγριος, ἀπηνὴς, ἄμετρος, *vide Manes*.

Immensus, G. ἀθέσφατος, ἀμέτρητος, ἄμετρος, *vide Metior*.

Imò, Adverb: Ja / viel mehr. P. y owszem. G. ἀλλὰ, δὴ καὶ, μᾶλλον δὲ, μᾶλλον μὲν οὖν.

Immolo, as, ich opffere. *Pol.* offiáruie. G. θύω, ἐπιθύω, ἀποθύω, καθιερεύω, καταθύω. *Immolatio*, ein opfferung. P. offiárá.

Impedio, G. ἀνακόπτω, ἀπείργω. *vide Pes*.

Impěrō, as, ich gebiete / heisse / hersche. P. roskázuie / przykázuie / pánuie. G. ἄρχω, ἀρχεύω, ἡγέομαι, κοιρανέω. *Imperator*, ein Herscher / Feldoberster / Keyser. *Polon.* Pan / Hetman / Cesarz. G. ἀρχὸς, αὐτοκράτωρ, ἡγεμών.

μων. *Imperium*, ein herschung / regierung / Keyserthumb: *Polon.* Páństwo / Cesárstwo. G. ἀρχὴ, δυναστεία. *Imperiosus*, meisterhafftig. *Polon.* hardy / pyszny / gwałtowny. G. δυναστευτικὸς, κρατοριμὸς. *Imperialis*, was zum Keyserthumb gehöret. P. do Cesárztwá należący / Cesárzki.

Impětrō, G. λαμβάνω, καταδυσωπέω, συγχωρέομαι, ἀποφέρομαι. *vide Patro*.

Impětus, G. ἄιδυγμα, αἰκὴ, *vide Peto*.

Importunus, G. ἀδιαίτητος, ἄκαιρος, ἄτοπος, φορτικὸς *vide Oportunus*.

Impostor, G. ἀπατεὼν, γόης, ἀπατητικὸς, φέναξ. *vide Pono*.

Imŭs, a, um, der vnterste / nidrigste. *Polon.* naniższy / naspodnieyszy. G. ὁ κατώτατος, ἔσχατος, ὕστατος, ὑπόγειος.

I N.

In, præp: *pro adiunctorum varietate varia significat, ut plurimum*, In / auff / zu / gegen / wider.

Pol. w/ ná/ do/ ku/ przećiw/ przećiwko. G. ἐν, ἐνὶ εἰς ἐς.

Inānĭs, e, leer/ ledig/ eytel/ vergeblich. P. czczy/ prożny/ daremny/ nikczemny. G. Κενὸς, διάκενος, μάταιος, ἀβέλτερος. *Inanio, is, exinanio,* ich leere/ mache ledig. P. prożnie/ wyprożniam. G. ἰνέω, κενόω, ἐκκενόω.

Incassum, Adverb: vergebens. P. prożno/ po prożnicy/ darmo/ wniwecz. G. μὰψ, μαψιδιὼς, εἰς κενὸν, μάτην, φρούδως.

Incendo, G. αἴθω πῦρ, ἀνακαίω, ἀνάπτω, ἐκκαίω, ἐκπυρόω, ἐμπυρίζω, φλέγω, παροξύνω, *Vide Cando.*

Incboo, as, ich fahe an/ hebe an. P. poczynam. G. ἄρχομαι, ἐξάρχομαι, κατάρχομαι, ὑπάρχομαι *Incboatio*, ein anhebung/ anfang. P. poczęćie/ początek.

Incile, is, ein klein wassergräblein. P. Rowik. G. διῶρυξ.

Inclytus, herrlich/ fürtrefflich. P. Páński/ zacny/ známienity/ sławny/ niepospolity G. διάσημος, ὑπερέχοντος.

Incŏlŭmis, gesund/ vnverseert/ vnverletzet. P. Zdrowy/ cáły/ nienáruszony. G. ἄνοσος, ἄνουσος, ὑγιὴς ἄτρωτος, ἄρτιος. *Incolumitas*, gesundheit/ wolstendigkeit. *Polonicè:* zdrowie/ szczęśćie/ fortuná. G. ἀβλάβεια, ἀπημοσύνη, ἀρτεμία, ἀσφάλεια.

-*Incūnābŭlă*, G. τὰ σπάργανα, αἱ κοιτίδες. *Vide Cunæ.*

Indāgo, as, ich forsche/ suche nach/ spüre nach. P. dowieduie sie/ bádam sie/ pytam/ szukam/ śládem dochodzę. G. ἀνακρίνω, ἐρευνάω, μαστεύω, θηράω. *Indagatio*, G. ἀνάκρισις, ἴχνευμα, ἔρευνα, ἐξετασμὸς. *Indago, inis,* eine nachforschung/ nachspürung/ P. szukánie/ śládowánie/ szlad/ szperánie/ pogonia. G. ἀρκυοστασία, θήρα, θήρευμα.

Inde, Adverb: von dannen. *Polonicè.* Ztámtad. *Item*, darnach. P. potym. G. ἔνθεν, ἐνθένδε, ἐκεῖθεν.

* *Comp: Deinde*, G. εἶτα, ἔπειτα, ἐκτοῦτου. *Exinde*, darnach. P. potym/ nápotym. G. εἶτα, ἔνθεν, ἐντεῦθεν. *Perinde*, also/ gleich.

P. Jakoby. G. ὥσπερει, ὅτως, πως. *Proinde*, derhalben. P. A prze- to / dla tego. G. διό, διὰ τοῦτο. *Subinde*, darnach / bald / offt. P. potym / wnet / záraz. G. ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε.

Index, G. μηνύτωρ, ἐνδείκτης. *vide Dico, as.*

Indigena, ein Einlendischer. P. Rodźic / obywatel / domowy. G. αὐθιγενὴς, αὐτόχθων, ἐγχώριος.

Indoles, is, das anzeigen der Natur / das zuneigen der jugend zum guten oder bösen. P. przyrodzenie / skłonność młodych Ludźi ták ku dobremu iáko y ku złemu. G. ἦθος, φυὴ, φύσις.

Indulgeo, es, ich verhenge / gebe nach. P. dopuszczam / przeglądam. G. ἀνίημι, ἐνδίδωμι, ἐφίημι, συγχωρέω, χαρίζομαι. *Indulgens*, nachlessig linde. P. dozwaláiacy / miekki. G. ὁ ἐνδιδοὺς, ἄνετος, φιλόστοργος, χαριζόμενος. *Indulgentia*, nachgebung. P. Przeglądánie / dopuszczenie / dozwolenie. G. ἄνεσις, ἔνδοσις, συγγνώμη, φιλοστοργία.

Induo, is, ich ziehe an. P. obłoczę / wzuwam / obuwam. G. ἀμπέχω, ἀμπίσχομαι, ἀμφίσκω, ἐνδύω, περιδύω. *Indumentum*, ein Kleid. P. odźienie. G. ἀμπεχόνη, ἀναβολὴ, ἀμφίεσμα. *Indusium*, ein Hembd. P. Koszulá. G. ὁ ἐνδότατος χιτωνίσκος.

Industria, fleiß geschickligkeit. P. pilność / dowcip / rozum. G. ἀγχίνοια, ἐπιστροφὴ, ἐπιμέλεια. *Industrius*, geschickt / sinreich / fleissig. P. spráwny / dowćipny / pilny. G. ἀγχίνους, ἐπιμελὴς, ἐπιστρεφὴς, εὐφυής.

Infans, G. βρέφος, τήπιος, νηπίαχος, παιδίον. *vide Faris.*

Infensus, a, um, gehessig feindselig / vngünstig. P. groźny / gniewny / gniewliwy / nieláskáwy. G. ἀπεχθὴς, δυσμενὴς, ὁ δυσμενέων.

Infernus, G. ᾅδης. *Infimus*, G. κατώτατος. *vide infra.*

Infestus, a, um, feindlich / schedlich / widerwertig. P. groźny / szkodliwy / przećiwny / niebespieczny. G. κακωτικός. *Infesto, as*, ich beschedige. P. szkodzę / przenágabam. G. κακόω, κακεργέω.

Inficior, G. ἀρνέομαι, *vide Facio.*

Infit, er fehet an. P. poczyna/ G. φησὶ, λέγει, ἔφη.

Infra, præp: vnten. P. pod/ nisko. G. κάτω, ἔνερθε. *Inferior*, vnderer. P. niższy. *Infimus*, der vnterste. P. naniższy. G. κατώτατος. *Inferus, a, um*, was vnten ist. P. niski/ nadolny/ odspodni. G. ὁ κάτω, κατώτερος, κατώτατος. *Inferiæ*, Seelmessen/ Todtenopffer. P. Zádußne dni/ Offiáry zá vmarłe. G. χοαὶ, ἐναγίσματα. *Inferi, orum*, G. οἱ κάτω, οἱ νέρτεροι, ὑποχθόνιοι. *Infernus, i*, die Hell. P. Piekło. G. ᾅδης. *Infernalis*, hellisch P. piekielny. G. καταχθόνιος. *Infernè*, von vnten heraus. P. odespód. G. κάτωθεν.

Infŭlă, ein Bischoffshut. P. Biskupia czapká. G. καυσία, μίτρα, ἱερέων κόσμημα.

Ingĕnĭum, G. τὸ ἀγχίνουν, γνώμη, διάνοια. *Ingenuus*, G. γνήσιος, ἐλεύθερος, γενναῖος, ἁπλοῦς, *vide Gigno*.

Ingens, groß/ fast groß. P. wielki/ bárzo wielki. G. ἄσπετος, ἄπλετος, πολὺς, εὐμεγέθης.

Inglŭvies, der Kropff an den Vögeln. P. podgardłek/ gárdło v ptaków. *Metaph:* fressigkeit. P. obżarstwo. G. γαστριμαργία, λαιμαργία. *Ingluviosus*, fressig. P. obżarty, żarłok.

Ingruo, G. ἐπέρχομαι. *vide Grus*,

Inguen, inis, die Scham der Männer vnd Weiber. P. Sromotá/ álbo członek tak Mężów iáko y niewiast/ przyrodzony członek. G. ἥβη, μηρὸς, βουβών.

Initium, ein anfang. P. poczatek. G. ἄλφα, προοίμιον, ἀρχὴ, εἴσοδος. *Initiò*, anfenglich. P. ná poczatku. G. ἐξ ἀρχῆς, ἐκ ῥίζης. *Initio, as*, ich weihe. P. poświecam. G. μυέω, περιτελέω, τελέω.

Inīquus, G. ἄνισος, ἀνώμαλος, ἄδικος, παράνομος. *vide Æquus*.

Iniuria, G. ἀδικία, ὕβρις, *vide Ius*.

Inquilinus, ein Haußman der vmb Zinß innen wohnet. P. Komornik. G. σύνοικος.

Inquino, as, & Coinquino, ich beflecke/ besudele. P. máżę/ pomazuię/ splugáwiam/ pokalam. G. καταχραίνω, φορύνω. *Inquinatus*, vnsauber. P. pomázány.

ny/ splugawiony/ nieczysty. G. ἀκάθαρτος, μεμολυσμένος. *Inquinamentum*, vnsauberkeit. P. plugastwo/ nieczystość. G. μόλυσμα, ἀκαθαρσία.

Insidiæ, G. ἐνέδρα, ἐπιβουλή, *vide Sedeo.*

Insecta, orum, vide Seco.

Insignis, e, herrlich/ fürtrefflich. P. znáczny/ znákomity/ známienity. G. διάσημος, λαμπρός, ἐξαίρετος, ἐπιφανής.

Insolens, G. ἀλαζών, φορτικός. *vide Soleo.*

Instar, Adverb: nach der maß/ gleich wie. P. ná kształt/ iákoby/ iákby. G. ἀνὰ λόγον, δίκην, ὡς.

Instauro, as, & Restauro, ich mache wieder gantz/ bring zurecht. P. náprawiam/ odnawiam. G. ἀνορθόω, ἀνανεόω, ἀνασκευάζω, εὐτρεπίζω. *Instauratio*, eine verneuerung. P. odnowienie/ náprawienie/ naprawá. G. ἀνοικισμὸς, ἀνακαίνωσις, ἐπισκευή. *Instaurator*, ein widerbringer. P. náprawiciel.

Instigo, G. ἀναπείθω, ἀνερεθίζω, παροξύνω, παρορμάω. *vide Stigo.*

Instita,

Instita, æ, ein belege/ verbreme an einem Weiber Kleide. P. obłogá/ bramá v niewieściech szát. G. ἡ πέζα, ἡ περὶ τὰς ὤας ἐσθῆτος παρυφή.

Institor, oris, ein Kremer. P. Kramarz. G. κάπηλος, αὐτοπώλης, παλιγκάπηλος. *Institorius*, Kremerisch. *Polon.* Krámárzki.

Instrumentum, G. ἐργαλεῖον, ὄργανον, σκευὴ, τεῦχος, *vide Struo.*

Insula, ein Jnsel. *Pol.* wysep/ albo wyspá ostrów. G. νῆσος, οἰκία περιάμφοδος. *Insularis*, zur Jnsel gehörig. P. wyspny/ wyspowy. G. νησιώτης, νησιωτικός.

* *Comp: Peninsula*, ein halbe Jnsel. P. Pułwyspy/ nie práwa wyspá. G. χερσόνησος.

Insulto, G. ἐπιπηδάω, *vide Salio.*

Intĕgĕr, gantz/ vollkommen/ from/ auffrichtig. P. cáły/ doskonáły/ doszáteczny/ zupełny/ dobry/ státeczny. G. ἀκέραιος, ἀμείωτος, ὅλος. *Integritas*, vollkommenheit/ frömigkeit. P. zupełność/ dobroć/ cnotá.

G. ἀκέ-

G. ἀκεραιότης, ὁλότης. *De integro,* von newes. P. znowu/ od początku. G. ἐξ ὑπαρχῆς. *Integro, as, redintegro,* ich ernewere/ mach wieder gantz. P. odnawiam/ naprawiam. G. ἀρτίζω, καταρτίζω, ἀποκαθίστημι, ἀνανεόω. *Integrasco,* ich werde wider ernewert. P. odnawiam się. G. ὁλόκληρος γίνομαι, ἐξαρτύομαι, ἀποκαθίσταμαι.

Intemperies, Vngewitter. P. niepogoda. G. ἀκρασία, ἀκραλία, δυσκολία, ἀκαταστασία.

Intemperiæ, arum, das nagen des gewissens. P. gryzienie sumnienia. G. ἐριννύες.

Inter, Præp: zwischen. P. miedzy. G. ἐν, ἐντὸς, ἀνὰ μέσον, πρὸς. *Internus,* innerlich. P. wnetrzny.

Interim, interea, vnter dessen. P. tym czasem. G. ἐν τούτῳ, ἐν τοσούτῳ.

Interdum, bißweilen P. niekiedy/ czasem/ pod czas. G. ἄλλοκα, ἄλλοτε.

Interest, G. διαφέρει. *vide Sum.*

Interpolo, as, ich bessere aus/ ernewere. P. naprawiam/ oprawiam/ łatam/ odnawiam. G. ἐπισκευάζω, ἀνακαινίζω. *Interpolator,* einer der alte ding ausbessert. P. ktory stáre rzeczy oprawia. G ἐπισκευαστής.

Interpres, ein Dolmetscher. P. wykładacz/ tłumacz. G. ἐξηγητὴς, ἑρμηνεὺς, μεταφραστὴς, ὑφηγητής. *Interpretor, aris,* ich verdolmetsche/ lege aus. P. wykładam/ tłumaczę/ przekłożę. G. ἐξηγέομαι, μεταφράζω, παραφράζω, ὑποφητεύω *Interpretatio,* ein auslegung. P. wykład/ przełożenie. G. ἐξήγησις, ἑρμηνεία, μετάφρασις.

Interstitium, G. διάλειμμα, διαχώρημα, διάστασις, *vide Sto.*

Intertrigo, inis, der Wolff/ Ars wolff von gehen/ oder reiten. P. sadno/ otret/ gdy się komu skora zetrze od chodu albo od jazdy/ starcie/ zatretowanie. G. παράτριμμα.

Intestinum, ein darm/ eingeweide. P. Jelito/ wnetrzności/ flaki. G. ἐγκοίλιον, ἔντερον, ἔνυστρον, σπλάγχνον. *Intestinus, a, um,* innerlich. P. wnetrzny. G. ὁ ἐντὸς, ἐμφύλιος, ἐπιδήμιος, ὁ ἔσω, ὁ εἴσω.

Intra, Præp: innerhalb/ in. P. we-

wewnątrz/ w. G. ἐντὸς, ἔνδον, ἔσω, εἴσω. *Interior*, innerlicher. P. wnetrzniéyßy. G. ὁ ἐνδότερος, *Intimus*, gantz innerlich/ geheim. P. nawnetrzniéyßy / wierny/ vprzeymy. G. ἐνδότατος, ἐσώτατος, μύχατος. *Intrinsecus*, inwendig. P. wewnątrz. G. ἔσωθεν, ἔνδοθεν.

Intrò, hinein. P. w domu. G. εἴσω, ἔσω, ἔνδοθι. *Introrsum*, hineinwerts. P. w domu. G. εἰς τὸ ἔσω, εἴσω, εἰς τὸ ἐντὸς.

Intro, as, ich gehe hinein. P. wchodzę.

Intus, drinnen. P. wewnątrz w domu. G. ἔνδοθεν, ἔνδοθι, ἔνδον, ἐντὸς, ἔσω.

Intybus, Wegwart. P. wysoki mlecz. G. σέρις, κιχώριον.

Invicem, abgewechselt/ eines vmbs ander. P. w odmianki/ ieden drugiemu / iedno zá drugie. G. ἐναλλὰξ, ἐν ἀλλήλοις.

Inuidia, G. Βασκανία, δυσμένεια, φθόνος. vide, video.

Inuitus, vngern/ vnwillig. P. nierad / przeżdzieki / niechutliwy / poniewolny / przymußony. G. ἀβούλητος, μὴ βουλόμενος, ἄκων, ἀκούσιος.

Innudo, G. κατακλύζω, κυμαίνω, κυματόω, πλημμύρω, vide *Vnda*.

I O.

Iocus, schimpff / schertz. P. śmiech / Kunßt / żart / dworstwo. G. γελοῖον, παῖγμα, σκῶμμα. *Iocosus, Iocularis, Iocularius*, schimpflich / lecherlich. P. śmießny / trefny / kunsztowny / dworzki. G. παιγνιώδης, παιδιώδης, ἀστεῖος, εὐτράπελος. *Iocor, aris*, ich schertze / kurtzweile. P. śmieße / kunßtuie / błaznuie / żartuie / figluie. G. ἀστεΐζω, προσπαίζω, χαριεντίζομαι, παίζω.

I P.

Ipse, a, um, Er / sie / es. P. On / oná / ono. G. αὐτὸς. *Ipsemet, Ipsissimus*, er selber. P. onżesam / samże / prawie ten / wiecżny / ßczyry.

I R.

Ir, manus concavitas, das hole in der hand / flache hand. P. dołek w reku / dłoń.

-Iră, Zorn. P. gniew. G. θυμὸς, ὀργὴ, χόλος. -Irātus, zornig. P. rozgniewány. G. ὀργιζόμενος, ὀργισθείς. -Irācundus, Jachzornig. P. Gniewliwy / iádowity / ziádly. G. ὀργίλος, δύσοργος, ὀξύχολος, ἐπίχολος. Iracundia, Jachzorn. Pol. Gniew / iadowitość / iad. Irascor, eris, ich zürne. P. gniewam sie. G. ἀγαίομαι, διοργίζομαι, κοτέω, θυμέωμαι, θυμόομαι.

-Iris, idis, ein Regenbogen. P. Tecżá. G. ἶρις.

Irrito, as, ich reitze an / bewege zu zorn. P. pobudzam / poduscżam / drażnie / rozdráźniam / nagabam. G. ἐρεθέω, ἐρέθω, παροξύνω, παροργίζω. Irritabilis, leicht aufzubringen. P. popedliwy / skory / zápálczywy / iádowyty. G. εὐόργητος, ἐρεθιστικὸς, παροξυντικός. Irritamentum, ein anreitzung. P. pobudká / pobudzenie. G. ἐρεθμὸς, ἐρέθισμα, παρεγγισμὸς, ἐπερεθισμός.

Irritus, G. ἄκυρος, ἄπρακτος, vide ratus.

I S.

Is, ea, id, Er. P. on / oná / ono / Ten / tá / to. G. αὐτὸς, ἡ, ὁ, ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο, ὅδε, ἥδε, τόδε.

-Isătis, idis, Weid. P. Sznidó. G. ἰσάτις.

Ischias, adis, die hufftwehe. P. bolenie krzyżá / Scyiátyká. G. ἰσχιάς, λευκόκανθα. Ischiadicus, der das hufftwehe hat. P. ktory ma scyiátyke. G. ἰσχιαδικός.

Iste, Ista, Istud, der. P. Ten / tá / to. G. αὐτὸς, οὗτος. Istò. Istuc, daselbsthin. P. Tám / tedy. G. ἐνταῦθα, ἐνταυθοῖ. Istic, daselbst. P. Tám. G. αὐτόθι, ἐνταυθοῖ. Isthinc, von dannen. Polon. z támtad. G. ἐντεῦθεν, ἐνθένδε. Isthac, dahindurch. P. tedy / támtedy. G. διὰ τοῦδε τοῦ τόπου, τῇδε, ὧδε. Istorsum, dahinwerts. Pol. tedysz. G. πρὸς τόνδε τὸν τόπον, ἐνταῦθα. Istiusmodi, sollich. P. tákowy. G. τοιοῦτος, τοιουτότροπος.

Ister, Istri, alias Danubius, die Thonaw. P Dunay.

Isthmus, ein Stand zwischen zweyen Meeren. P. Sciánká / ciásnosć miedzy dwiemá Morzomá. G. ἰσθμός.

I T.

vIta, Adverb. also. P. tak. G. τῆδε, ὧδε, οὕτως, οὕτω, ναὶ.

Itaq;, Coniunct: derhalben. P. przeto/ dla tego. G. ἀμέλει, διὸ, διόπερ, οὖν, ἄρ᾽ οὖν.

Italia, Welschland. P. Włoska ziemiá. *Italus,* ein Wahl. P. Włoch. *Italicus,* Wellisch. P. Włoski.

Item, desgleichen. P. tákże. G. ὁμοίως, ὡσαύτως.

vIter, eine reise. P. drogá/ iechánie/ iázdá/ wędrowánie. G. ὁδεία, ὁδοιπορία, ὁδὸς, πορεία. *Itinerarium,* ein beschreibung einer reise. P. opisánie niektórey Wędrowki. G. ὁδοιπορικόν.

vIterum, wiederumb. P. záśie/ powtóre. G. αὖ, αὖθις, εἰσαῦθις, δεύτερον. *Itero, as,* ich widerhole. P. powtarzam. G. ἀνακυκλόω, δευτερόω, ἀναλαμβάνω, διπλασιάζω, ἐπαναδιπλόω.

Itidem, gleicherweise. P. tákże/ tymże sposobem. G. παραπλησίως, ὡσαύτως, ὁμοίως, οὕτως.

I V.

Iuba, æ, der kam an eim pferd/ das ist/ die langen haar am hals. P. Grzywa. G. φόβη, χαίτη. *Iubatus, a, um,* das lange haar hat. P. grzywiásty. G. χαιτήεις, χαιτόεις.

Iubar, schein/ glantz. P. jásność. G. σέλας, αὐγή.

Iubeo, es, ich heisse. P. każę. G. ἀνώγω, κελεύω, κέλομαι, ἐπιτάττω, προστάττω. *Iussio, Iussus, us,* ein geheiß/ befehl. P. Rozkazánie. G. ἀνωγὴ, ἐπίταγμα, κέλευσμα, ἐντολή.

Iubilo, as, ich jauchtze/ frolocke. P. wykrzykam/ ráduie sie/ weselę sie. G. ἀλαλάζω. *Iubilum,* ein jauchtzen/ frolocken. P. wykrzykánie/ rádość/ wesele. G. ἀλάλαγμα, ἀλαλαγμός. *Iubilæus annus,* das Jubel Jahr. P. Miłościwe láto.

Iucundus, lieblich/ lustig. P. miły/ wesoły/ wdzięczny. G. τερπνὸς, ἐπιτερπνὴς, ἡδὺς, ἄλυπος, ἀνθηρὸς. *Iucunditas,* liebligkeit. P. wdzięczność. G. ἡδονὴ, εὐπάθεια, ἡδυπάθεια, τερπνότης.

Iudæa, Jüdischland. P. Żydowska ziemiá/ Żydowstwo. *Iudæus,* ein Jude. P. Żyd. *Iudæa,* eine Jüdin. P. Żydowká. *Iudaicus,* Jüdisch. P. Żydowski.

Iudaismus, das Judenthumb. P. Zydostwo.

Iudex, cis, ein Richter. P. Sedźia. G. δικαςὴς, κριτὴς, διαγνώμων, βημαλιςὴς. *Iudicium*, ein Gericht. P. Sad. *Item*, ein vrtheil / oder entscheidung des gemütes vber einem dinge. P. rozsadek / zdánie. G. διάγνωσις, δίκη, κρίμα, κρίσις, ἐπίκρισις. *Iudicialis*, dem Richter / oder Gericht zugehörig. P. Sadowny. G. δικανικὸς, δικαςικὸς, κριτικὸς. *Iudico, as*, ich vrtheile / richte. P. sadzę / ßacuie / mniemam / zdánie swe powiedam. G. διαγνώσκω, δικαιόω, δικανόω, κρίνω, νομίζω, δικάζω.

* *Comp: Abjudico, as*, ich spreche ab. P. odsadzam. *Adjudico*, ich spreche zu. P. przysadzam / przywłaßczam / przypisuie. G. ἀναΐθημι, ἀποφαίνομαι, ἐπικρίνω. *Dijudico*, ich entscheide. P. rozsadzam / rozeznáwam. G. διαδικαζω, διακρίνω, διευκρινέω. *Præjudico*, ich vrtheile zuvor / ich verforteile. P. przed tym sadzę / ßkodzę / krzywdzę. G. προκρίνω, προκαταγνώσκω. *Præjudicium*, ein vorurteil / verforteilung. P. Bezpráwie / ßkodá / krzywdá / nieſprawiedliwość. G. προκατάγνωσις, πρόκριμα, πρόκρισις.

Iūgĕrum, ein Juchert ackers / so viel man mit zween Ochsen des tages ackern kan. P. Stáie / ſtáiánie / ták wiele roli / iáko pará Wołow przez dźiń z oráć mogą. G. πλέθρον, πέλεθρον, πλέλεθρον.

Iūglāns, ein Welschnuß. P. Włoski orzech. G. καρύα βασιλικὴ, κάρυον βασιλικὸν, διὸς βαλανὸς ἡ.

Iūgŭm, ein spitze eines berges. P. wierzchołek / álbo ßpicá góry. *Item*, ein Joch. P. Járzmo. *Item*, ein Scherkibe / Oberbaum. P. Nawoy. G. κολώνη, κολωνὸς, ἄκρα, λόφος, κορυφὴ, ζεῦγος, ζυγὸν, ζυγὸς. *Iugalis*, angebunden. P. przywiązany / iárzmu poddány. G. γαμικὸς, γαμήλιος, σύζυγος, ζύγιος, ζευτός. *Iūgōsŭs*, hoch gespitzet. P. wysoki / ßpiczásty. G. ὁ πολλὰς ἀκρωρείας, ἢ ἐξοχὰς ἔχων, πολυαύχενος.

* *Comp: Bĭjuges, & Bĭjugi*, zwey Rosse die an einem wagen ziehen.

P. pará koni w iednym wozie ciagnacych. *Quadrijuges*, & *Quadrijugi*, zwey par / oder ein zug. P. poczworne wozniki. G. τετράζυγες, τετράζευκτοι. *Sejuges*, drey par. P. poßosne konie.

Iugis, *es*, stetig / embsig. P. vstáwiczny. G. ἐνδελεχής, συνεχής, ἀδιάλειπτος. *Iugiter*, embsiglich. P. vstáwicznie bez przestánku. G. ἀδιαλείπτως.

Iŭgō, *as*, ich lege ein Joch auff. P. Járzmo zákládam. G. ζυγόω, συζεύγνυμι.

* *Comp*: *Abiugo*, *as*, ich mache ledig vom Joch. P. wypuszczam z iárzmá / wyprzagam. *Adiugo*, *Coniugo*, ich füge zusammen / spanne an. P. zwiezuie / sprzagam / przyprzagam. *Coniugium*, die Ehe. P. Małżeństwo. G. ὁμοζυγία, γάμος, συζυγία, ἐπιγαμία, σύζευξις. *Coniugalis*, *es*, Ehlich. P. Małżeński. *Conjux*, & *Coniunx*, ein Ehegemahl. P. Małżonek / Małżonká. G. ὁμοδέμνιος, ὁμόζυγος, σύζυγος, συνάορος. *Subiugo*, ich bringe vnter das Joch / vnterwerffe. P. pod Járzmo. podda-
wam / pod moc swoie podbijam. G. χειρόω, ὑποζευγνύω. *Subjugalis*, was vnter dem Joch gehet. P. Járzmu poddány / posłußny / Járzmowy / Rodowny.

Iŭgŭlus, & *um*, der forderhals / die Keel. P. podgárdłek / kárki / kregi wßyiey. G. αὐχὴν, δέρη, σφαγή. *Iŭgŭlo*, *as*, ich tödte / erwürge. P. zabijam / morduie / kárki straca / dáwie / zadawiam. G. κτείνω, ἀποσφάττω, τραχηλίζω, αὐχενίζω, λαιμοτομέω.

Iulius, der Hewmon. P. Lipiec.

vlŭlŭs, *i*, der Most an den beumen. P. Mech ná drzewie. G. ἴουλος.

Iūmentum, G. ζευγάριον, κτῆνος, ὑποζύγιον. *vid*, *juvo*.

Iuncus, *i*, Bintzen. P. sitowie / wiaz / rokicina. G. ἡ σχοῖνος. *Iunceus*, Bintzin / von bintzen geflochten. P. sitowy / wiezowy / z rokociny vplećiony. G. σχοίνινος, σχοινώδης. *Iuncosus*, voll bintzen. P. w ezowaty / sitowiásty.

Iungo, *is*, ich füge zusammen. P. złaczam. *Item*, ich spanne an.

P. záprzagam. G. ἐγκαταζεύγω, ζεύγνυμι, ζευγνύω, συνάπτω, συνίστημι. *Iunctura*, ein füge/zusammenfügung. P. złaczenie/ spajánie/ sprężyná. G. ζεῦγμα, ζεῦξις, σύνθεσις, ἁρμογή, συνάφεια.

* *Comp: Abjungo, Disjungo, Sejungo*, ich trenne/ sondere ab. P. odłaczam/ rozłaczam. G. ἀποζευγνύω, διαζευγνύω, διακόπτω, ἀπολύω. *Adjungo*, ich füge zu/ ich gebe zu. P. przyłaczam/ przydáwam. G. ἐγκαταζευγνύω, κολλάομαι, προσάπτω, προσζεύγω, προστίθημι. *Conjungo*, ich füge zusammen. P. złaczam. G. ἁρμόζω, συνάγω, συντίθημι, συνζευγνύω, συνδυάζω, συνάπτω. *Conjunctus*, zugethan/ verwandt. P. złaczony/ powinowáty/ krewny. G. συνημμένος, συζευκτὸς, συζευχθείς. *Iniungo*, ich lege auff/ befehle. P. wkładam/ roskázuie/ polecam. G. ἐπιζευγνύω, ἐπισάπτω, προσάγω, προστάττω. *Subjungo*, ich thu herzu/ setze hernach. P. przydáwam/ przykładam. G. ὑποβάλλω, ἐπιφέρω.

Iūnix, icis, ein junge Kue P. Jáłówká. G. δαμάλη, δάμαλις.

Iunĭpĕrus, i, die Wachholterstaud. P. Jáłowcowe drzewo. G. ἄρκευθις, ἀταθέρα, ἡ ἄρκευθος, ἰξιπικέλλουσον. *Morum iuniperi*, ein Wachholter Beer. P. Jáłowiec.

Iunĭus, der Brachmonat. P. Czerwiec. G. Ἰούνιος, κρόνιος, λῷος.

Iurgo, as, & Iurgor, aris, ich zancke. P. wadzę się/swarzę się. G. ζυγομαχέω, ἐρεσχελέω, ἐρίζω, νεικέω, φιλονεικέω. *Iurgium*, ein zanck. P. zwádá/ poswárek. G. ἔρις, λοιδορία, ἐρεσχελία, νεῖκος, φιλονεικία. *Iurgiosus*, zenckisch/ haderhafftig. P. swárliwy/ zwádliwy. G. ἐριστικὸς, φιλόνεικος.

* *Comp: Objurgo, as*, ich schelte/straffe mit worten. P. karzę/ káię/ fukam. G. ἐπιπλήττω, ἐπιτιμάω, λοιδορέω, νεικέω, κακίζω.

Iūrŏ, as, ich schwere. P. przysięgam. G. ὀμόω, ὀμνύω, ὄμνυμι. *Iuramentum, Iusiurandum*, ein Eid. P. przysiegá. G. ὅρκος, ὁρκωμοσία, διομασία.

* *Comp: Abiūro*, ich verleugne mit einem Eid. P. odprzysięgam. G. ἐξομνύω, ἐξόμνυμι, ἀπόμνυμι.

Adiūro, ich beschwere. P. po=

przyśiegam. G. ἐξορκίζω, ἐπόμνυμι. *Conjuro*, ich verſchwere mich/ verbinde mich. P. ſprzyśiegam ſie/ buntuie ſie. G. συνίσταμαι, συνόμνυμι. *Conjuratio*, ein verbündnis. P. ſprzyśieżenie/ zbuntowánie. G. ἄνταρσις, συνωμοσία, σύστασις. *Conjurati*, die ſich zuſammen geſchworen haben. P. ſprzyśieżony/ buntowńicy/ Konfederaći. G. συνωμόται, ξυνωμόται. *Dejero*, ich ſchwere hoch. P. poprzyśiegam ſie. G. ἐπομνύω, διόμνυμι. *Eiuro*, ich verſchwere. P. odprzyśiegam odrzekam ſie. G. ἐξομνύω, ἀναδύομαι. *Peiero*, ich ſchwere falſch. P. krzywoprzyśiegam. G. ἐπιορκέω, ἐπόμνυμι. *Periurus*, Meineidig. P. Krzywoprzyśieżcá. G. ἐπίορκος. *Perjurium*, ein falſcher Eyd. P. krzywoprzyśieſtwo. G. ἐπιορκία.

Ius, jūris, das Recht/ billigkeit. P. Práwo/ ſpráwiedliwość. G. δίκη, θέμις, νόμιμον, δίκαιον.

* *Comp: Iuriſperitia, Iuriſprudentia*, wiſſenſchafft des Rechts. P. vmieietność práwá. *Iuriſperitus, Iurisinterpres, Iuriſconſul*

tus, ein Rechtkündiger. P. náuczony w práwie. G. δικαστικὸς, ὁ τῶν δικαίων ἐπιστήμων, νομικός. *Iuridicus*, was dem rechten gemes iſt. P. práwny / co wedle práwá ieſt. G. δικαιολόγος, δικάσιμος, ἔνδικος. *Iurisdictio*, gewalt/ gerechtigkeit / gerichtſatz / gerichtszwang. P. Moc / práwo/ roki / pókroczki/ ſadzenie roków. G. δικαιολογία, διοίκησις, δικαιοδοσία. *Injuria*, ſchmach/ vnbilligkeit. P. krzywdá / nieſpráwiedliwość. G. ἀδικία, ὕβρις, πηλακισμὸς. *Injurius*, vnbillich. P. nieſtußny / nieſprawiedliwy. G. ἄδικος, ὑβριστικός. *Injurioſus*, voller vnbilligkeit. P. pełny krzywdy / álbo ktory rad krzywdzi. G. κακοποιός, ὑβριστικὸς, αἰκιστικός.

Ius etiam ſignificat, eine brüe/ ſuppe. P. polewká/ iuchá. G. ζωμὸς. *Iuſculum*, ein ſüpplein. P. połeweczká/ iußká. G. ζωμίδιον. *Iurulentus*, mit ſuppen gekocht. P. z polewką wárzony. G. ζωμευθεὶς, ὁ ἐν ζωμῷ, ζωμώδης.

Iuſtus, a, um, gerecht/ billig/ zimlich. P. ſpráwiedliwy/ ſłu-

ßny / ták wczeſny. G. δίκαιος, ἔνδικος, εὔλογος. *Iuſta, orum,* Seelmeß / Todtenopffer / Beſtattung zur Erden. P. offiárá zádußna / obchód pogrzebny. G κτέρεα, δίκαια, νόμιμα, ἐναγίσματα. *Iuſtitia,* Gerechtigkeit. P. ſpráwiedliwość. G. δικαιοσύνη. *Iuſticium,* anſtand der gerichten. P. Záwießenie / záſtáwienie práwá. G. δικῶν οὐκ οὐσῶν, ὅτε δικάζειν οὐκ ἔξεστι.

* *Comp: Iniuſtus,* vngerecht/ vnbillig. P. nieſpráwiedliwy / nieſłußny G. ἄδικος, ἀγνώμων, ἀλιτρός, παράνομος, κακοῦργος. *Iniuſtitia,* Vngerechtigkeit. P. nieſpráwiedliwość. G. ἀδικία, παρανομία, κακουργία. *Iuſtifico, as,* ich mache gerecht. P. vpráwiedliwiam. G. δικαιόω. *Iuſtificatio,* die gerechtfertigung. P. Vſpráwiedliwienie. G. δικαίωσις.

Iŭvĕnis, Jung/oder ein Jüngling. P. Młody / álbo Młodzieniec. G. νεανίσκος, κοῦρος, ἄκρηβος, νέος, κόρυξ. *Iunior,* Jünger. P. młodßy. G. μεταγενέστερος, νεώτερος, ὁπλότερος. *Iŭvēncus,* ein junger Ochs. P. wołek / młodzik. G. ἦνις, πόρταξ, νέος βοῦς. *Iŭvēncă,* ein junge Kuh. P. Jałowicá. G. δάμαλις, πόρτις. *Iŭvēncŭlă,* eine junge dirne. P. dzieweczká. *Iuvenilis,* der jugend zugehörig P. młodzieńſki. G. μειρακιώδης, νεανικὸς, νεάζων, νεαρὸς, νεωτερικὸς. *Iuventus, utis,* die jugend / oder eine menge junger leute. P. młodość / álbo gromádá młodych ludzi. G. ἐφηβεία, ἥβη, νεότης. *Iuveneſco,* ich werde jung. P. odmładzam ſie. G. κουρίζω, νεάζω, νεανιάζω, νεανίζω, νεανεύω.

Iŭvŏ, as, ich helffe. P. pomagam. G. ἀλαλκέω, ἀλάλκω, βοηθέω, ἀρήγω, ὠφελέω. *Iuvat, imperſ:* es belüſtiget. P. podoba ſie / chce ſie. G. ἐν ἡδονῇ ἐστὶ, πρὸς θυμοῦ ἐστὶν, ἀσμένῳ ἐστὶν. *Iŭvāmen,* ein hülff. P. pomoc / rátonek. *Iumentum,* ein Arbeits thier. P. robotne bydło. G. ὑποζύγιον.

* *Comp: Adjŭvŏ,* ich helff / ſtehe bey. P. wſpomagam podpomagam. G. ἀρκέω, βοηθέω, συνεργέω, συνεργάζομαι. *Adiutor,* ein helffer. P. wſpomożyćiel. G. ἐνεργὴς, βοηθὸς, ἐπίκουρος, ἐπίκουρος, εὐεργέτης.

Iuxta, præpo: bey nahe. *Pol.* blisko / podle / wedle / nie daleko / tuß. G. ἀμφὶ, κατὰ, περὶ, πρὸς. *Iuxta, adverb:* zugleich. *Polon.* wespołek / rowńie. G. ἐγγὺς, ἀγχόθι, πλησίον, ὡσαύτως.

INCIPIENTIA *ab L.*

L A.

Lābēs, ein fehl / schad / mackel / schandfleck. P. zmáta / ßkodá / mákułá / sromotá. G. ὁ ῥύπος, σπῖλος, λώβη, λύμη, κηλὶς. *Lābĕcŭlă*, ein klein flecklein. *Pol.* Mákułká. G. ἡ μικρὰ κηλὶς, κηλίδιον, σπιλίδιον, λυμάτιον.

* *Comp: Lābĕfăcĭo, & labefacto, as*, ich schweche / verderbe. *Polon.* psuie / káże / zńiſczam / wywrácam / porußam. G. βλάπτω, διαφθείρω, λυμαίνομαι, λωβάομαι, μετακινέω, παρακινέω.

Lābrum, ein Leffze / lippe. P. wárgá. G. χεῖλος, ἕρκος ὀδόντων. *Lăbĕo, onis*, der grosse lippen hat / ein groß maul. P. ktory wielkiema wárgi / gebacz / pyskacz / gebá / odmigebá. G. χελυνίδης, πρόχειλος, χείλων.

Lābŏ, as, ich falle / schwancke. P. padam / lece / ßwankuie. G. ἀπορρέω, ἐκκρέομαι, ἀποφέρομαι. *Labaſco*, ich fange an zu fallen / zu verzagen. P. watleie / poczynam páść / pátpie z soba. G. ὀκλάζω, ὑπολισθαίνω, ὑποφέρομαι.

Lābŏr, eris, ich falle / fehle. P. pádam / pádne / watleie / omylam ſie. G. ὀλισθαίνω, ὀλισθέω, ὑποπίπτω: *Lapſus, us*, ein fall / versehung. *Pol.* vpadek / grzech / omyłká. G. πέσημα, παράπτωμα, ὀλίσθημα, πτῶσις, φθορά, σφάλμα.

* *Comp: Allābor*, ich fall herzu / fließ herbey. P. przypadam / przypływam / przyćiekam / przybywam. *Collābor*, ich falle vber einen hauffen. P. vpadam. G. συμπίπτω, συνολισθαίνω. *Delābor*, ich falle herunter. P. zpadam. G. ἀπολισθαίνω, κατολισθαίνω, περιάγομαι, καταφέρομαι, καταπίπτω. *Dilabor*, ich vergehe / werde zunichte. P. Rozchodze / rozpływam / gine / wniwecz ſie obracam /

bracam. *Elābor*, ich entwische. P. vćiekam / vchodze. G. διεκπίπτω, διαλύομαι. *Illabor*, ich fall ein. P. wpadam / wćiekam / wmykam sie. G. εἰσπίπτω, καταπίπτω, κατολισθαίνω, καταῤῥέω. *Præterlabor*, ich fliesse vorbey. P. mimo ćieke. *Prolabor*, ich fall nider. P. vpadam. G. ἀπολισθαίνω, καταπίπτω. *Relabor*, ich fliesse zurück. P. wracam sie / wspak ćieke. G. μεταπίπτω.

Lăbŏr, oris, mühe / arbeit. P. praca / robotá / trudność. G. κάματος, κόπος, πόνος, μόχθος, μόλος, μόρος. *Laboriosus*, mühselig / arbeitsam. P. prácowity / pełny trudnośći / robotny. G. ἔγκοπος, ἐπίμοχθος, ἐπίπονος, πολύπονος. *Lăbōrō, as*, ich arbeite / bemühe mich / bin kranck. P. robie / prácuie / stáram sie / niemoge / choruie. G. πονέω, διαπονέω, ἐργάζομαι, μοχθέω, κάμνω, πωρέω.

* *Comp: Collăbōrō*, ich arbeit zugleich / helffe. P. wespółek robie / pomagam. *Elăbōrō*, ich mache fertig. P. wyrabiam. G. διαπονέω, ἐξεργάζομαι, διεργάζομαι, ἐκπονέω, φιλοπονέω.

Labrum,

Lābrŭm, ein Lefftz / lippe. P. wárgá. *Item*, die eusserste port / eines jeglichen dinges. P. kray / kráwedź / brzeg v káždey rzeczy. *Item*, ein Zuber / Eimer / Wanne. P. Ceber / Wiádro / Wánná. G. χεῖλος, ἕρκος, ὀδόντων.

Lābrŭscā, ein wilder Weinstock. P. płonná máćicá. G. ἀγριάμπελος, ἄμπελος, ἀγρία.

Lac, Milch. P. Mleko. G. γάλα, γλάγος. *Lac serosum*, Buttermilch. P. Máślonká. *Lacteus*, Milchicht. P. Mleczny. G. γαλακτικὸς, γαλακτώδης, γαλακτινὸς, γλαγερός. *Lactes*, kleine därme. P. ćienkie ielita. G. μεσεντέριον. *Lacteo*, ich sauge. P. se. *Lactesco*, ich werde zu milch. P. mlecznieie / mlekiem sie ostáwam / w mleko sie obracam. G. γαλακτόομαι, γαλακτουχέω, γαλουχέω. *Lacto, as*, ich seuge / gebe zu saugen. P. przy piersiach trzymam / nápawam / karmie. *Metaph*: ich locke / reitze. P. nęce / pobudzam. G. γαλακτοτροφέω, θηλάζω, τρέφω, γαλακτιάω, γαλακτουχέω.

* *Comp: Ablacto, as*, ich entwehne. P. odstáwiam. G. ἀπογαλα-

γαλα-

γαλακτίζω. *Ablactatio*, entwehnung. P. odstáwienie. *Collactaneus*, von einer milch aufferzogen / mitseugling / bekandt / von jugend auff. P. iednym mlekiem wychowány / towárzyß z dzieciństwá. G. ὁμογάλακτος, ἀδελφός, συγγάλακτος, σύντροφος, ἀγάλακτος.

Lăcĕr, a, um, zerrissen. P. podrápány / odárty / oßárpány. G. κολοβός, πηρός, ἀνάπηρος. *Lacero, as, dilacero*, ich zerreisse. P. ßárpam / dre / zdźieram / drápie / rozdrápuie / rozdźieram. G. ἀποδρύπτομαι, δαδύσσω, διαξαίνω, σπαράττω, καταξαίνω.

Lăcērnă, ein Regenmantel. P. Deßczowy płaßcz / Kōpieniak / Opończa.

Lăcērtă, ein Heydechse. P. Jaßczōrká. G. ὀφιόμαχος, σαῦρα.

Lăcērtus, der Arm vom ellenbogen biß auff die Hand. P. Rámie od łokćiá aż do reki. *Item*, ein Aelraupe / Quappe. P. Mientus. G. σαῦρος, μυών, ὁ βραχίων, ἡ ὠλένη. *Lacertosus*, starck von armen. P. mocny / duży w reku.

Lăcēssō, is, ich reitze / bewege /

fodere heraus. P. pobudzám / podßczuwam / drażnie / wyzywam ná reke. G. ἐρεθίζω, ἄρχω, κατάρχω, ἐξορμάω, προπηλακίζω.

Lăcbryma, ein zeher / threne. P. łzá. G. δάκρυον, δάκρυ, δάκρυμα. *Lacbrymosus*, kleglich weinerlich. P. rzewny / żáłosny / płáczliwy. G. δακρυώδης, ἀρίδακρυς, δακρυώδης, ἔνδακρυς, πολύδακρυς. *Lacbrymabundus*, gleichsam weinend. P. iákoby płácząc / rzewliwy / płáczliwy. *Lăcbrymo, as, & Lacbrymor, aris*, ich weine. P. płácze. G. δακρύω, δακρυχέω, δακρυῤῥοέω.

* *Comp: Collacbrymo*, ich weine mit. P. wespołek z kim płácze. G. ἐπιδακρύω, συνδακρύω. *Illacbrymo*, ich weine fast. P. Rzewno płácze. G. καταδακρύω, κατολοφύρομαι.

Lăcĭnĭæ, orum, die belege / oder schweiffe an den Kleidern. P. obłogi álbo bramy v ßat. G. ἐσθῆτος τὸ κάτω μέρος, παρυφή.

Lăcĭo, is, verbum inusitatum, G. ἐπάγω.

* *Comp: Allicio, is*, G. ἄγω, ἐφελκύω, ἐπισύρομαι, ἐπάγω, κατακαλέω, *& frequent: Allecto, as*, ich reitze an. P. pobudzam / przy-

necam/ przywábiam/ nece. G. θέλγω, καταθέλω. *Delicio, idem, unde Delecto, as*, ich belůstige/ erfrewe. P. vweselam. G. εὐφραίνω, ἐπάγομαι, ἥδω, ἡδύνω, ψυχαγωγέω. *Delector, aris passivum*, ich habe lust/ freude. P. kocham się. G. εὐφραίνομαι, ἥδομαι. *Delectatio, delectamentum*, eine lust/ freude. P. Roskoß/ wesele/ pociechá/ ochłodá. G. εὐφροσύνη, ἡδυπάθεια, τερπωλή, τέρψις, διαγωγή. *Delectabilis*, lustig. P. roskoßny/ wdzięczny. G. ἀγαστός, ἀσπαστός, μεγήρατος. *Deliciæ, arum*, wollust. P. roskoßy. G. ἁβροσύνη, εὐπάθεια, ἡδυπάθεια. *Delicatus*, weich/ zart/ in wollůsten erzogen. P. miekki/ pießczący/ roskoßny/ pießczek/ rospustnie wychowány. G. ἁβρὸς, ἁπαλὸς, μαλθακὸς, ψαυρὸς, εὔθρυπτος. *Elicio*, ich locke heraus. P. wykudzam/ wywabiam. G. ἐπισύρομαι, ἐπάγω, ἐφέλκομαι, ἐφελκύω. *Elix, icis*, eine wasserfurche auff den äckern. P. brózdá ná roli. *Illicio, & Frequentativum, Illecto, as*, ich reitze an. P. przywabiam/ przynecam. G. ἐπάγω, ἐφελκύω. *Illectamentum*, ein anreitzung. P. necenie / wabienie. G. θέλγητρον. *Oblicio, inusitat: & Oblecto*, Ich belůstige/ ergetze. P. vweselam / cieße. G. ἄγω, ἐπιτέρπω, ἐκφραίνω, τέρπω, ἥδομαι. *Oblectatio, & Oblectamentum*, ein belůstigung/ ergetzung. P. kochánie/ vciechá/ krotochwilá. G. κήλησις, ψυχαγωγία, ἡδυπάθεια, εὐφροσύνη, τέρψις. *Pellicio*, ich reitze vnnd betriege mit guten worten. P. oßukywam / zdradzam / łágodnemi słowy przywabiam / przyłudzam. G. ἐφέλκομαι, ἐπισύρομαι, ἐπάγω, ὑπάγω. *Pellex, icis*, eine Hure / die mit einem Eheman zuthun hat. P. Nałożnicá / gámratká / kurwá / nierządnicá / ktora z żonátym nierząd płodzi. G. παλλακευόμενος, παλλακή, ἀντίζηλος, παράκοιτις. *Pellicatus, us*, Hurerey. P. Gámrástwo / kurestwo / nierząd. G. παλλάκευμα, παλλάκευσις.

Lactuca, Lattich. P. Sáłatá. G. βρένθις, θριδακίνη, θρίδαξ, θριδάκη.

Lăcūnă, ein pfütze. P. káłużá/ tów/ dół G. σήραγξ, τέναγος, τελμὶς, τέλμα, ὑδρορόος. *Lacunosus*, voll pfü-

pfützen P. pełny káłuz. G. τεναλύδης, σηραγγώδης, τελματώδης.

Lăcūnăr, ein bune/ estrich. P. Strop. G. κατασέγασμα, πέτευρον, φάτνωμα, ὀροφή.

Lăcus, us, eine See. P. Jezioro. *Item*, ein bütt / zuber/ kuffe. P. cádź/ ceber / kufá. G. λίμνη, τέλμα, λάκκος, ὑποπλήνιοι.

Lædo, is, ich verletze. P. obrazam/ szkodzę/ krzywdzę. G. ἀάτω, βλάπτω, δηλέω, ἀδικέω, λωβάω, λυμαίνομαι.

* *Comp: Allido, illido*, ich stos an. P. odtracam się/ uderzam się. G. προσκόπτω, καταφέρω, κυρέω, ὀκέλλω, προσκρούω. *Collido*, ich schlage zusamen. P. Tracam się skim wespołek. G. καταράπτω, καταράσσω, συγκρούω, συναράττω, ἀράσσω. *Elido*, ich stosse aus. P. wytracam.

Lætus, a, um, frölich. P. wesoły / ochotny. G. ἱλαρός, φαιδρός, εὔφρων, περιχαρής, εὐπρόσωπος. *Lætitia*, fröligkeit. P. wesele/ ochotá. G. γάνωμα, εὐπάθεια, ἡδονή, χαιροσύνη, ἡδυπάθεια. *Lætor, aris*, ich frewe mich / bin frölich. P. wesele się. G. ἀβρύνομαι,

νομαι,

νομαι, γάθομαι, χαίρω, φαιδρύνομαι, ἥδομαι. *Lætifico, as*, ich mache frölich. P. uweselam. G. ἀβρύνω, γανόω, ἡδύνω, ἱλαρύνω.

Læva, die lincke hand. P. Lewicá/ lewa reká/ Mánká. G. σκαιά. *Lævus, a, um*, linckisch/ vnglückselig. P. lewy/ nieszczęśliwy/ niefortunny. G. λαιός, σκαιός. *Lævorsum*, auff die lincke hand. P. ná lewą rekę / k sopie/ ná mánkut. G. ἐπὶ ἀριστερά.

Lăgēnā, ein Legel/ Flasche. P. Łagiew / łágiewká / łágwicá/ beben/ flászá. G. λάγηνος.

Lāgōpus, ein Goldammer. P. Trznadl. G. λαγώπους.

Laicus, Subst: ein Ley. P. Láik. *Adiect:* gemein/ weltlich/ nicht geweiht. P. pospolity / świecki/ nieświecony. G. λαϊκός, ἰδιώτης.

Lambo, is, ich lecke. P. liżę/ żepcę. G. λάπτω, λιχμάω, λιχμάομαι.

* *Lāmēntor, aris*, ich wehklage. P. łkam / nárzekam/ lamentuję. G. αἰάζω, θρηνέω, κωκύζω, ὀδύρομαι, ὀλοφύρομαι, ὠρύομαι. *Lamentatio*, ein kleglich weinen / wehklag. P. rzewny płácz/ narzekánie

kánie

kánie / lament. G. αἴαγμα, γόος, θρῆνος, κλαυθμὸς, οἰμωγὴ, ὀδυρμὸς. *Lamentabilis*, kläglich. P. rzewliwy / płáczliwy. G. αἰακτὸς, ἐπίκλαυστος, θρηνώδης, θρηνητέος, στονόεις.

Lămĭă, ein Hechse / Zeuberin. P. Jedzá / Czárownicá / Mátołká.

Lāmĭnă, ein Blech. P. Bláchá. G. ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, λεπὶς. *Laminarius*, ein Platner. P. Bláchowńik / Płatnerz.

Lampa, adis, ein Fackel / kertz / Licht. P. Pochodńia / Kágániec / świecá. G. δαλὸς, λυχνοῦχος, λαμπὰς.

Lānă, ae, Woll. P. Wełná. G. ἔριον, εἶρος, λῆνος, πόκος, πέκος, ταλάσιον. *Laneus*, wüllen. P. wełniány / sukienny. G. εἰρίνεος, ἐρέεος, ἔρεος, ἐριοῦς. *Lanarius, Lanificus*, ein Wollweber. P. Sukiennik / Knáp. G. ἐριοπώλης, ἐριουργός, ἐριουρέων, ταλασιουργὸς. *Lanificium*, wollwerck. P. wełniána robotá / przedźiwo. G. ταλασιουργία, ταλασία, ἐριουργία.

Lancea, ein langer Spieß. P. włocznia. G. λόγχη, σιβύνη, ζιβύνη. *Lancearius*, ein Spießgesell. P. Drab ktory włocznia nieśie. G. λογχοφόρος, λογχήτης.

Languor, oris, schwachheit. P. mdłość / chorobá / niemoc. G. ὀλιγοδρανία, ἀδυναμία, ἀτονία, μαλακία, ἀῤῥωστία, ἔκλυσις, κόπος. *Languidus*, schwach / müde / krafftlos. P. mdły / chory / zpracowány. G. ἀσθενὴς, ἄτονος, ἀδύνατος, ἄῤῥωστος, χαλαρὸς. *Langueo, Languesco, Elangueo, Elanguesco*, ich bin / werde krafftlos. P. mdleie / ćiezcie / leńieie. G. ἀτονέω, ἀσθενέω, ἀθυμέω, ἐκλύομαι.

Lănĭo, as, ich zerhawe. *Pol.* dre / drápie / ná sztuki rozbieram. G. ἀμύσσω, σπαράττω, διασπάω, ξαίνω, διαξαίνω. *Lanius*, ein Metzger / Fleischhawer. P. Rzeźnik. *Laniena*, eine Metzigung. P. Rzeź / drápánina / szárpánina. G. κρεωπώλιον, κρεουργεῖον.

Lānūgō, inis, das erste Haar am Bart. P. Pirwsza Brodá / Wąs. *Item*, Moß oder Wolle an andern dingen. P. kwáp / mech / puch / ná inszych rzeczach. G. ἴουλος, λάχνη, πωγώνιον, χνόος, χνοῦς.

Lanx, eine Schüssel. P. krzynów/ misá. G. μαζόνομον, πίναξ, πινάκιον, λεκάνη, πλάστιγξ.
* Comp: Bĭlanx, ein Schüssel-wag. P. ßala/ wagá/ miski v wagi.

Lappa, eine Klett. P. łopian. G. ἀπαρίνη, ξάνθιον.

Lăpĭs, ein Stein. P. kámien. G. λίθος, πέτρος, λιθὰς, χέρμα. Lapis preciosus, ein Edelgestein. P. Drogi kámień. Lapis molaris, ein Mülstein. P. Młynski kámień. Lăpillus, ein steinlein. P. kámyßek/ kámyczek. G λιθάριον, λιθίδιον. Lapidosus, steinicht. P. kámienisty. G. λιθώδης, πετρώδης. Lăpĭcīda, ein Steinmetz/ Steinhawer. P. Cießykámień. G. λίθων ἐργάτης, λιθοξόος, λιθουργὸς, λιθοτόμος. Lapicidina, ein steinbruch. P. kámienna tyßárńia. G. λιθομία, λιθοτομία, λιθοξοεῖον. Lapidesco, ich werde zu stein. P. Kámienieie/ twárdnieie. G. λιθόομαι, ἀπολιθόομαι. Lapido, as, ich steinige. P. kámienuie. G. λιθάζω, λιθοβολέω.
* Comp: Dilăpĭdo, as, ich verthu/ verschwende. P. rozpraßam/ vtracam/ przemárnuie. G. διασπαθάω, καταπροδίδωμι, κατασωτεύω.

Lāquĕar, laqueare, laquearium, eine bune/ vertieffelung/ paneelwerck. P. Strop láskowány/ láskowánie. G. ὀροφὴ, ὀρόφωσις, φάτνωσις, φάτνωμα.

Lăquĕus, ein strick. P. powróz/ śidło. G. ἀγχόνη, ἀρπεδόνη, βρόχος, πάγη, πέδη.
* Comp: Ablaqueo, as, ich löse auff von stricken. P. odwiezuie/ wypuszczam z śidł. G. ῥιζοτομοῦμαι, περιαιροῦμαι. Illaqueo, ich fange/ verstricke. P. vławiam/ chwytam. G. ἀποβροχίζω, παγιδεύω, ἐμπεριβάλλω.

Lar, G. ἑστία. plur: Lares, die Haußgötter. P. Domowi boßkowie. Metaph: ein eigen Hauß/ Vaterland. P. Dom własny/ oyczyzná. G. λάρητες, ἐφέσιοι θεοί.

Lardum, Speck. P. słońiny. G. τὸ ὕειον λίπος. Lardarium, ein Spicknadel. P. ßpilká do ƒpikowánia. Lardo, as, ich spicke. P. náßpikuie.

Largior, iris, Elargior, Ich gebe/ schencke. P. daie/ vdźielam/ daruie. G. διαδίδωμι, κατα-

ταχορηχέω, χαρίζομαι, δαψιλεύομαι, φιλοτιμοῦμαι. *Largitio*, eine schenckung. P. dárowánie. G. ἀποβολὴ χρημάτων, δόσις, ἐπίδοσις, μεγαλοδωρέα. *Largus, a, um*, reichlich/ mild. P. choyny/ ßczodry. G. δαψιλὴς, πολύδωρος, μεγαλόδωρος, εὐδάπανος. *Largitas*, reichligkeit. P. choynosć/ ßczodrosć/ obfitosć. G. δαψίλεια, μεγαλοδωρία.

Larva, ein Larve / Maskarade. P. Lárwá/ Máßkárá G. γοργεῖον, μορμὼν, μορμολύκειον, προσωπεῖον.

Lascivus, geil / mutwillig / verwehnet. P. Waśniwy/ ßkodliwy / iurny / rospustny / swowolny. G. ἀκόλαστος, ἀσελγὴς, ἀκρατὴς, κωμαστὴς. *Lascivia*, geilheit. P. iurnosć / pießczotá/ rospustá / swawola. G. ἀκολασία, ἀσέλγεια, λαγνεία, ἐξύβρισις, ἀκρασία, μαργοσύνη. *Lascivio*, ich bin geil/ mutwillig. P. pießczę sie/ pustuie / przekwintuie. G. ἀσελγαίνω, ἀκολασταίνω, ἐπικωμάζω, κωμάζομαι.

Lassus, a, um, műde/treg. P. sprácowány. G. ἀπειπὼν, κοπωθεὶς, καταπονηθεὶς, κατάπονος. *Lassitudo*, műdigkeit. P. sprácowánie. G. κόπος, κάματος. *Lassesco*, ich werde műde. P. sprácuie sie/ vstawam. G. ἀποτρύομαι, καταπονέομαι, ἀποκάμνω. *Lasso, as*, ich mache mude. P. spracuie/ zmorduie. G. ἀποτρύω, κοπιάω, καταπονέω.

Lăteo, deliteo, delitesco, ich lige verborgen. P. táie sie/ kryie sie. G. λανθάνω, διαλανθάνω, κρύπτομαι, παραλανθάνω. *Latibulum*, ein höle da die wilden thier sich halten. P. iástinia / iámá / w ktorey dźikie zwierzętá legáia. G. ἀποκρυφὴ, κατάδυσις, σπήλαιον, μάνδρα. *Latebræ*, ein winckel/ da man sich versteckt/heimlich auffhelt. P. táiemne przechowánie. G. διάδυσις, κευθμὼν. *Latebrosus*, das viel hölen hat. P. pełny táiemnych mieysc. G. σπηλαιώδης, κρύφιος.

Lăter, ein Zigelstein. P. Cegłá. G. ἡ πλίνθος. *Lateritius*, von Ziegeln gemacht. P. Cegielny/ murowány. G. πλίνθινος. *Laterarius*, ein Ziegelstreicher. P. Cegielnik / Strycharz / Murarz. *Lateraria*, ein Ziegelscheune. P. Cegielnicá. G. πλινθεῖον.

Latērna, ein Latern. P. Látárnia / Pochodnia. G. φανὸς, λυχνοῦχος, λαμπτήρ.

Lătex, icis, wasser / oder allerley innerliche feuchtigkeit. P. Wodá / álbo wszeláka mokrość wnetrzna. G. νᾶμα, ῥεῖθρον, χύσις.

Lătĭum, ein Landschafft in Italien am fluß Tyber. P. kráiná we Włoszech nád Rzeką Tybrem. G λάτεον. *Latius, Latinus*, was aus Latio ist / Lateinisch. P. co z łácinskiey ziemie iest / Łácińśki. G. λατῖνος, ῥωμαικός. *Latinitas*, die Lateinische rede. P. Rzecz / álbo mowá łácińska / Jezyk łácińśki.

Lātrīnă, ein besunder / heimlich gemach. P. Sekret / álbo wychod własny. G. ἀπόπατος, ἀφοδευτήριον, κοπρεδοχεῖον.

Lătro, as, ich belle. P. szczekam. G. ἀρφελίζω, ὑλακτέω, ὑλάω, ὠρύομαι, λακέω. *Latratus, us*, das bellen. P. szczekánie. G. κλαγγή, ὕλαγμα, ὑλαγμός, ὑλακή, ὠρυγή.

* *Comp: Allatro, as*, ich belle an. P. nászczekawam. G. προσυλακτέω. *Oblatro*, ich belle wieder / wiederspreche. P. odszczekawam / odmawiam / odmrukam. G. καθυλακτέω, προσυλακτέω.

Lătro, onis, ein Strassenreuber / Mörder. P. Zbōycá / morderz / łotr. G. βίαιος καὶ ληστρικὸς ἀνὴρ, δολιφόνος, κάνδωλος, ληστής. *Latrunculus, diminut:* P. zbōyczyk / łotrzyk. *Item*, ein Schachstein. P. szách. G. οἰόζωνος, μονόζωνος, ληστίδιον. *Ludus latrunculorum*, das Schachspiel. P. száchy / grá száchowna. *Latrocinium*, Reuberey / Mörderey. P. Morderztwo / łotrostwo / kradzieß. G. ληστεία, ληστήριον. *Latrocinor, aris*, ich raube. P. zbijam / łotrostwem / morderztwem sie żywie. G. ληστεύω.

Lātŭs, a, um, weit / breit. P. szeroki / dáleki. G. διεξοδικὸς, εὐρὺς, πλατὺς. *Latitudo*, die breite. P. szerokość. G. πλατύτης, εὖρος.

* *Comp: Dīlātŏ, as*, ich mache breit. P. rozszerzam / rozpościeram / rozstáwiam. *Græcè*, πλατύνω, διευρύνω, ἀνευρύνω, διαχυτλάζω.

Lătŭs, eris, eine seite. P. bok. G. πλευρά, πλευρόν.

Lăvŏ, as, & is, ich wasche/ bade. P. vmywam/ pierzę/ myję się/ kąpię się. G. νίζω, ἀπονίζω, λούω, νίπτω, ἀπονίπτω, ὑδραίνω. *Lotus*, gewaschen/ rein. P. zmyty/ czysty/ wyprány/ chędogi. G. λελουμένος, λουσάμενος, πεπλυμένος, λουσάμενος. *Lotrix*, eine weschérin. P. praczká. G. καθάρτρια, βοιβήτρια. *Lotorius*, was zu waschen gehöret. P. Co ku práníu należy.

Laurus, ein Lorberbaum. P. Bobkowe drzewo. G. δάφνη. *Bacca Lauri*, Lohrbeeren. P. Robki / Jágody Bobkowe. *Laurea*, ein Lorbeerkrantz. P. Wieniec z Bobkowego liścia. *Laureus*, *Laurinus*, was aus Lohrbeeren gemacht ist. P. Bobkowy. G. δάφνινος, δαφνικός.

Laus, ein Lob/ Preiß/ Ehr. P. chwałá/ cześć/ sławá. G. αἶνος, ἔπαινος, ἐγκώμιον, εὐφημία, εὐλογία. *Laudabilis*, löblich/ rühmlich. P. chwalebny/ sławny. G. αἰνετὸς, ἐπαινετὸς, ἀξιέπαινος, ἀξιεπαίνετος.
* *Comp: Collaudo*, ich rühme fast. P. pochwálam. G. ἐγκωμιάζω, συναινέω, προσεπαινέω, συνομολογῶ.

Lautus, a, um, herrlich/ köstlich/ zierlich. P. Chopny / dostáteczny / chędogi / obfity. G. δαψιλὴς, φιλοδάπανος, πολυτελής. *Lautitia*, pracht vnd herrligkeit in wolleben vnd kleidungen. P. choyność/ okazáłość w bieśiádách y w odzieniu.

Laxus, a, um, weit/ geraumig. P. ßeroki/ przestrony/ przestworny. G. εὐρὺς, πλατὺς, μανὸς, μανώδης, χαῦνος. *Laxitas*, die weite. P. ßerokość/ przestronność. G. εὐρύτης, εὐρυχωρία, χαυνότης, μανότης. *Laxamen*, *Laxamentum*, eine ergetzung/ nachlassung. P. odpoczynienie/ wolność/ ochłodá. G. ἄνεσις, ἄφεσις, ἀπόλυσις, λώφησις, χάλασις. *Laxo, as*, *Relaxo*, ich mache weit/ thu auff. P. rozćiągam/ rozpośćieram/ otwarzam/ rozwiezuię. G. ἀνίημι, εὐρύνω, πλατύνω, χαυνόω, χαλάω.

L E.

Lĕbes, etis, ein ehrin haff/ tiegel / grapen. P. Miedziány gárniec. G. θερμαντήριον.

Lectus, *i*, ein Bette. P. łoże. G. κράβατος, κλιντὴς, λέκτρον, κοῖτος, κλίνη, κοίτη. *Lectulus*, ein Bettlein. P. łōżko. G. κλινάριον, κλινίδιον, κλινθήριον. *Lectisternium*, *vulgò*, Betgewand. *Polonicè*. pościel.

Lectica, ein Senffte. P. Kolebká. G. σκιμπόδιον, κλινίδιον, κλίνη. *Lecticarius*, ein Senfftentreger. P. ktōry Kolebkę nośi. G. φορεαφόρος, κλινοφόρος.

Lecythus, ein Oelkrug P. Oleiowy dzban / Oleiowa báńiá. G. λήκυθος, κέλμις, ὀλπη, τρίβανον.

Lēgŏ, *as*, Ich schicke / sende aus mir befehl. P. śle posyłam / polecam. *Item*, ich vermache / bescheide. P. odkázuię. G. πρεσβεύομαι, πέμπω, στέλλω. *Lĕgātus*, ein Abgesandter. P. posłaniec / Poseł / Legat. G. πρεσβεὺς, πρέσβυς, πρεσβευτὴς. *Legatio*, ein Bottschafft. P. poselstwo. G. ἐξεσία, κηρύκεια, πρεσβεία, πρέσβευσις. *Lēgātum*, ein Testament / Erbgemacht. P. odkazánie / Testáment / odlecenie. G. δῶρον περὶ τοῦ διαθεμένου. *Legator*, ein Erbmacher / der einem etwas vermacht. P. Ten / ktōry komu co zleca. G. διαθέμενος, διαθέμενος. *Legatarius*, dem etwas bescheiden wird. P. Ten / ktōremu co odlecá a.

* *Comp: Ablego*, *as*, ich fertige ab / schicke hinweg. P. odpráwuię / odsyłam. G. ἀποπέμπω, ἀποστέλλω. *Allego*, ich ziehe an / citiere. P. przywodzę / przypominam / dowodzę. G. ἀποπρεσβεύομαι. *Delego*, ich befehle. P. polecam. G. ἀπτρέπω. *Subdelego*, ich lege auff ein andern / was mir befohlen ist. P. spuszczam / polecam innemu / co mi poruczono. *Relego*, ich schicke wider / sundere ab. P. odsyłam / oddalam. G. ἀποστρακίζω, φυγαδεύω, ἀποπέμπω.

Lĕgŏ, *is*, ich lese / lese zusamen. P. czytam / zbieram / zgromadzam. *Item*, ich erwehle / kiese. P. obieram. G. ἀναγινώσκω, ἀναλέγομαι, ἐξελέω, ἐκλέγω, συλλέγω. *Lĕgio*, ein Legion / Regiment Kriegsvolcks. P. woysko / Zastęp służebnych ludźi. G. τάγμα. *Legionarius*, was zur Legion gehöret. P. Ku Zastępowi álbo Woysku należący. G.

ταγματικος. *Lector*, ein Leſer. P. Czytelnik. G. ἀναγνώστης. *Lectio*, ein Leſung/ Lection. P. Czytánie/ Lekcija. G. ἀνάγνωσις.

* *Comp: Colligo*, ich leſe zuſamen. P. Zbieram/ zgromadzam. G. ἀναλαμβάνω, ἀγείρω, λέγω, σπλέγω, συλλογίζομαι, ἀναλέγω. *Collectio*, eine ſamlung. P. Zgromádzenie G. σύλλεξις, συλλογή, ἀθροισμός, συνάθροισις. *Collecticius*, geſamlet. P. zgromádzony / zebrány. *Collectanea*, Schrifften oder bücher hin vnd wider zuſamen geleſen. P. Piſmá álbo Kśięgi z rozmáitych autorów zebráne. G. συλλογισμάτια. *Deligo*, ich erwehle. P. obieram/ wybieram. G. ἀποκρίνω, ἀπολέγω, διαλέγω, καταλέγω. *Delectus*, *us*, ein wahl/ ausleſung/ vnterſcheid. P. wybór/ brákowánie/ różność G. ἐπίλεξις, ἐπιλογή, ἔκλεξις, κατάλογος, προαίρεσις. *Diligo*, ich liebe P. miłuie. G. ἀγαπάω, ἀγαπάζω, στέργω. *Dilectio*, die liebe. P. miłość. G. ἀγάπη, ἀγάπησις, ἀγαποσύνη. *diligẽs*, *nom:* fleiſsig. P. pilny G. ἀκριβής, ἐμμελής, σπουδαστικός, ἐπιμελής. *diligẽtia*, fleiß. P. pilność. G. ἀκρίβασμός, σπουδή, ἐμμέλεια. *Eligo*, ich erwehle / kieſe. P. obieram/ wybieram. G. αἱρέομαι, αἱρετίζω, ἐκλέγω, ἐξαιρέομαι. *electio*, ein wahl. P. wybránie/ obránie. G. αἵρεσις, ἐκλογή, ἐπιλογή. *Elector*, ein Erwehler Churfürſt. P. wybieracz/ Kurfirſt. G. ὁ ἐκλέγων, ὁ ἐκλογεύς. *Intelligo*, ich verſtehe/ mercke. P. rozumiem/ bacze. G. ἀκούω, ἐννοέω, γινώσκω, συννοέω, καταvoέω. * *Cõp: Subintelligo*, ich verſtehe ein wenig merck dabey. P. dorozumiewam ſie/ domyśliwam ſie. *Intellectus*, *us*, verſtand. P. rozum/ baczenie/ wyrozumienie. G. διάνοια, νόησις, σύνεσις, ἔννοια, σύννοια, νόος, νοῦς. *Negligo*, ich verachte/ verſeume. P. wzgardzam/ niedbam/ zámießkam. G. ἀδιαφορῶ, ἀμελέω, ἀπαλέω, ὀλιγωρέω, παραμελέω. *Negligens*, vnachtſam/ faul. P. niedbáły/ leniwy. G ἀμελής, ἀτημελής, ἀμελῶν, ὀλίγωρος, ἀποσπουδάζων, ἄωρος. *negligentia*, nachleſſigkeit/ vnachtſamkeit. P. niedbáłość. G. ἀλογιστία, ἀμέλεια, ἀτημέλεια, ὀλιγωρία, πάρεσις. *Perlego*, ich durchleſe/ vberleſe. P. przeczytáwam. G. ἀναλέγομαι, ἀναγινώσκω, διεξέρχομαι. *Prælego*, ich leſe vor. P. czytam komu G. προαναγινώσκω, προδιδάσκω, παραλέγομαι, ἐξηγοῦμαι.

Relego, ich vberlese von newen. P. znowu czytam / przeczytam drugi raz / powtárzam. G. ἐπαναγινώσκω. *Seligo*, ich sondere ab. P. wybieram / odłaczam. G. ἐκλέγω, ἐξαιρέω, ἀποκρίνω. *Selectus*, auserlesen/ abgesondert. P. ossobliwy / odłaczony/ przebrány/ wyborny.

Lĕgūmen, gemüß / zugemüß. P. Járzyná/ wárzywo. G. εἶλα ὄσπριον, χέδρωψ.

Lĕmūres, Nachtgeister / gespenst. P. Pokusy nocne/ strá szydłá. G. σκιαὶ τῶν τεθνεώτων.

Lēnis, *e*, glat / weich/ lind/ sanfft. P. gładki/ miekki/ powolny / łáskáwy. G. ἄνοργος, ἠπιωτος, πρᾶος. *Lenitas*, lindigkeit / sanfftmütigkeit. P. miekkość/ powolność. G. πραότης, πραΰτης. *Lenio*, *is*, ich mache glat/ lindere/ miltere. P. gładze/ vkaiam/ zmiekczam. G. θέλγω, κηλέω, πραΰνω, παρηγορέω, ὁμαλίζω.

Lēnō, *onis*, ein Hurenwirt. P. Kurwi gospodarz/ Ruffian. G. μαστρόπιον, μαστρωπὸς, μαυλιστὴς, προαγωγὸς, πορνοβόσκος. *Lena*, ein Hurenwirtin. P. Kurwo- (wo=) wogospodyni/ Ruffianká. G. ματρύλλη, πορνοτρόφος. *Lenocinor*, *aris*, ich halte gemeine frawen auff/ vmb gewinsts willen. P. podeyzrzáne niewiasty chowam dla zysku. *Item*, ich schmeichele / reitze an. P. podusczam/ przynecam. G. διαμαστρωπεύω, μαστρωπεύω, κολακεύω, θέλγω. *Lenocinium*, ein Hurenwirtschafft/ oder Hurenhauß. P. przechowánie tákowych niewiast / álbo gospodá ich. *Item*, hurenzierde / oder anreitzung. P. Kurewski stroy / álbo gábánie/ necenie. G. μαστρωπεία, πορνοβοσκεία, προαγωγεία, θέλκτρον, ἐπαγωγή.

Lens, *lendis*, ein Niß. P. Gnidá. G. κόνις. *Lendinosus*, nissechtig. P. Gniozisty

Lens, *lentis*, Linse. P. Soczká/ Soczowicá. G. φακὴ, φακός.

Lentigo, *inis*, Sommerflecken/ Sommermahl. P. Piegá. G. φακὸς. *Lentiginosus*, Sommerfleckicht. P. Piegowáty. G. φακώδης.

Lentus, *a*, *um*, zehe/ langsam. P. tegi/ gesty/ leniwy. G. βραδὺς,

δὺς, νωθρὸς, ῥαδινὸς, γλισχρός. *lentor, oris*, eine zehe feuchtigkeit. P. tęgá / álbo gęsta mokrość. G. γλίσχρασμα, γλισχρότης, τὸ γλισχρόν.

Lĕo, G. ἀλείφω, διαλείφω. *vide Lino.*

Lĕo, onis, ein Löw. P. Lew G. λέων, χάρων, θήρ. *Leæna*, eine Löwin. P. Lwicá. *Leoninus*, Löwisch. P. Lwowy. G. λεόντειος, λεοντιαῖος, λεοντώδης.

Lĕŏparďus, ein Leopard / ein thier von einem Löwen vnd Parden geboren. P. Leopard / zwierzęze Lwá á z Párdu vrodzone. G. λεοπάρδαλις.

Lĕŏpŏlis, Reusche Lemberg. P. Lwów.

Lĕpŏr, & Lepos, oris, zierde / höffligkeit. P. Wdzięczność / piękność. G. αἱμυλία, κομψότης, στωμυλία, χλαφυρία, χαριεντισμός. *Lepidus, a, um*, zierlich / höfflich / holdselig. P. wdzięczny / miły / przyiemny. G. αἱμύλος, στωμύλος, κομψὸς, χαρίεις.

Lēpra, der Außsatz P. Trąd. G. λέπρα, ἐλεφαντίασις. *Leprosus*, außsetzig. P. trędowáty.

Lĕpus, oris, ein Hase. P. Záiąc. G. δασύπους, λαγός, ταχίνης, λαγώς.

λαγώς. *Lepusculus*, ein Heßlein. P. záiączek / záięczysko. G. λαγώδιον. *Leporinus*, hesen / was vom hasen ist. P. záięczy.

Lēthārgus, die Schlaffsucht. P. Spiąca chorobá. G. λήθαργος.

Lēthum, der Todt. P. śmierć. G. φόνος, μόρος, θάνατος. *Lethalis*, tödtlich. P. śmiertelny. G. ἐπιθάνατος, θανάσιμος, θανατηφόρος, θανατώδης.

Lēvir, G. δαήρ, ὁ τοῦ γήμαντος ἀδελφός. *vide Vir.*

Lĕvis, prima correpta, leicht / gering. P. lekki / lichy / máły / podły / wzgárdzony. *Metaph*: leichtfertig. P. niestáteczny. G. ἀνέμιος, εἰκαῖος, ἐλαφρὸς, κουφος, κοῦφος, ἀστήρος, χαλαρός. *Lĕvĭtas*, leichtigkeit / leichtfertigkeit. P. lekkość / niestáteczność / niestátek. G. ἐλαφρία, κουφότης, εὐτέλεια, εἰκαιότης, ὠκότης, φαυλότης. *Lĕvo, as*, ich mache leicht / ringere. P. Vlżam / Vmnieyszam. *Item*, ich hebe auff. P. podnoszę. G. αἴρω, ἐπαίρω, ἐξαίρω, ἀπαντλέω, ἀπαλλάττω. *Levamen, Levamentum*, ein ringerung /

leichtigung. P. vlżenie. G. κούφισμα, κούφισις, κουφισμὸς, παραμυθία.

* Comp: *Elĕvŏ, as*, ich vernichtige/ hebe auff. P. vwłaczam/ nißcze/ podnoße. G. αἰωρέω, ἀναείρω, ἀνέχω, ἀνυψόω, ἐξαρτάω, ἐπαίρω. *Sublevo*, ich helffe / richte auff. P. podpomagam / zámagam/ podnoße. G. ἀνακουφίζω, ἐπικουφίζω, μετεωρίζω, ὑπανίστημι.

Lēvis, prima producta, gladt. P. gładki / niechropowáty. *Levigo, as*, ich mache glat. P. gładze.

Lex, ein Gesetz. P. Zakon/ Vstáwá. *Item*, ein beding. P. sposob/ obyczay. G. θεσμός, θέσμιον, νόμος. *Legalis*, was zu dem Gesetz gehöret. P. Zakonny. G. νομικὸς. *Legitimus*, ordentlich/ billich/ rechtmessig. P. rządny / porządny / słußny/ práwy/ własny. G. γνήσιος, ἔνθεσμος, νόμιμος, νομιζόμενος, νενομισμένος. *Illegitimus*, vnordentlich / vnbillich. P. nieprawy/ niesłußny. G. ἀνέργυος, ἔκνομος, ἔκθεσμος.

* *Comp: Exlex*, frey/ gesetzlos.

P. wol-

P. wolny / sobie Pan. G. ἄνομος, παράνομος, ἔκνομος. *Legislator*, ein Gesetzgeber. P. Stánowcá praw. G. θεσμοθέτης, θεσμοφόρος, νομοθέτης. *Legisperitus*, G. νομικός, νομοΐστωρ, νομομαθὴς, ὁ τῶν νόμων ἔμπειρος. *Legulejus*, in dem Gesetz erfahren. P. náuczony w Zakonie / biegły w práwie. G. δικαιολόγος, δικορράφος, νομικὸς.

Privilegium, ein besonder freyheit. P. osobliwa wolność/ Przywiley G. προνομία.

L I.

Lĭbănōtĭs, Rosmarin. P. Rozmáryn. G. λιβανωτίς.

Lībĕr, a, um, frey/ ledig. P. wolny / świebodny. G. αὐτεξούσιος, αὐθαίρετος, ἀδέσποτος, αὐτόνομος, ἐλεύθερος, αὔταρχος. *Libertas*, Freyheit. P. Wolność/ świebodá. G. Αὐτεξουσιότης, αὐταρχία, αὐτονομία, ἐλευθερία, ἐξουσία. *Libertus*, ein freygelassener. P. z niewoli wypuszczony / wyświebodzony. G. ἀπελεύθερος, ἐλευθερωθεὶς, ἀπελευθερωθεὶς. *Libertinus*, der von einem freygelassenen

gebo-

geboren ist. P. ktory sie náro-dźił z wyświebo ozonego. G ἐξελεύθερος. *Liberalis*, frey/ redlich/ mild/ kostfrey. P. wolny/ świebodny/ poczesny / vrodziwy/ szczodry. G. δαψιλής, ἐλεύθερος, εὐδάπανος, μεγαλόδωρος. *Liberales artes*, die freyen künste. P. wyzwolone nauki. *Liberalitas*, mildigkeit/ gütigkeit. P. szczodrość/ choyność/ dobroć *Illiberalis*, vnredlich/ karg. P. liczy groch / skąpiec. G. δουλοπρεπής, μικρολόγος, ἀνελεύθερος.

Lībĕro, as, ich erlöse/ mache frey. P. wybáwiam/ wyzwalam/ rátuie / wyświebadzam. G. ἀπαλλάττω, ἀφίημι, ἀπολύω, ἀφαιρέω, ῥύομαι. *Līběrātio*, ein erlösung. P. wybáwienie / wyswobodzenie. G. ἐλευθέρωσις, ἄφεσις, λύτρωσις, ἀπαλλαγή, ἀφαίρεσις. *Lībĕrātŏr*, ein Erlöser. P. Zbáwiciel / Wybáwiciel / Odkupiciel. G. ἐλευθερωτής.

Lĭbĕr, libri, bast/ die innerliche rinde am holtz. P. łyk/ wnętrzna skorá ná drzewie. *Item*, ein Buch. P. Księgi. G. λόγος, σελίς, τεῦχος, βίβλος, βιβλίον, σύγγραμμα. *Libellus*, ein büchlein oder Supplication. P. książki / álbo supplikácya. G. βιβλίδιον, βιβλάριον, δέλτος, δελτάριον, κανόνιον. *Libellio*, ein Brieffträger. P. Posełstowny / Kursor. G. γραμματογράφος, γραμματοκύφων. *Librarius*, ein buchhendler/buchbinder/ Schreiber/ Drücker. P. Księgarz/ pisarz. G. βιβλιογράφος. *Libraria*, ein Buchkammer. P. Księgarnia. G. βιβλιοθήκη, βιβλιοφυλάκιον, βιβλιοπωλεῖον.

Lĭbĕri, orum, Kinder/nachkommen. P. dźieci/ potomkowie. G. οἱ παῖδες, τὰ τέκνα, οἱ γεννώμενοι, γόνος, παῖς, τέκος.

Lĭbĕt, impers. es gefelt/ gelüstet. P. podoba sie G. ἀρέσκει, δοκεῖ, φίλον ἐστί, συνδοκεῖ. *Libens*, willig. P. rad/ dobrowolny. G. ἄσμενος, ἐθέλων, ἐπιθυμῶν. *Libenter*, gern. P. rad/ dobrowolnie / z dobra wolą / z chucia. G. ἀσμένως, ἑκουσίως, ἡδέως.

Lĭbīdō, inis, böse begierde. P. zła pożadliwość/ żadza. *Item*, vnkeuschheit. P. nieczystość. G. ἀσέλγεια, ἀκολασία, ἐπιθυμία, φιλογυνία, ἐρωτοληψία. *Libidinosus*, vnkeusch. P. nieczysty/ niepowściągliwy. G. ἀσελγής, ἀκόλαστος, ἀκρατής, λαγνικός, φιλήδονος.

Libo,

Lībŏ, as, ich versuche ein wenig / opffere. P. po malusku koßtuie / offiáruie. G. λείβω, σπένδω, ἀπάρχομαι, κρατηρίζω, κατάρχομαι. *Libatio, Libamen, Libamentum*, eine versuchung / opfferung. P. skoßtowánie / offiárá. G. λοιβή, πρόθυμα, προκάταργμα, σπονδή, ἐπίχυσις. *Libum*, ein opfferkuch. P. Plácek / álbo kołacz ná offiáre dány. G. μάζα ἴτριον, ἀρεστήριον, ψαιστός.

* *Comp: Delibo*, ich versuche ein wenig. P. Troche koßtuie / *Item*, ich schende / beflecke. P. sromoce / pomázuie. G. ἀπολείβω, ἀπογεύομαι, ἀποδρέπω, ἀπάρχομαι. *Illibatus*, Unbefleckt / rein. P. niepomázány / niepokálány / czysty. G. ἄθικτος ἀμίαντος, ἄψαυστος, ἄφθορος. *Prælibo*, ich versuche zuvor / ich kredentze. P. koßtuie naprzod / kredencuie.

Lībra, æ, ein Pfund. P. funt. *Item*, eine Wage. P. Wagá. G. ζυγός, λίτρα, σταθμός, σταθμά, σταμίον, τάλαντον. *Libralis*, pfundig / eines Pfundes schwer. P. funtowny / co ieden Funt wazy. G. μναῖος, λιτραῖος. *Libramentum*, Gewicht. P. Wagá / Miárá. G. ἑλκή, ῥοπή, βάρος, στάθμησις, τὸ ἐμβριθές. *Libripens*, ein Wagemeister. P. Wazník. G. ζυγοστάτης, σταθμοῦχος, ὁ σταθμώμενος, ταλαντευόμενος.

* *Comp: Æquilibrium*, die gleiche der Wage / wenn das zünglein gerade stehet. P. práwa miárá / gdy Wagá w kłubie / w mierze stoi. *Bilibris, e*, zwey pfundig. P. co dwá funty wazy. *Trilibris, e*, dreypfundig. P. co trzy funty wazy. *Sesquilibra*, anderthalbe Pfund. P. pułtorá funtá.

Lībrŏ, as, ich wege / messe ab. P. waze / mierze. *Item*, ich schwebe / schiesse. P. záwießam sie / strzelam. G. σταθμάομαι, ζυγοστατέω, σταθμίζω, πάλλω, ταλαντάω, ταλαντεύω. *Librator*, ein Brunnenmeister. P. Rurmistrz. G. ζυγοστάτης, σταθμοῦχος, ὁ σταθμώμενος, ταλαντευόμενος.

Lĭcĕŏ, ich werde gefeilschet / geschetzet / ich gelte. P. bywam ceniony / ßácowan. G. πλειστηριάζομαι, ἀνατιμάομαι. *Liceor, eris*, ich feilsche / biete drauff. P. cenie / tárguie / podawam. G. ἀντω-

ἀντωνοῦμαι, ἐπιτιμῶμαι, ὑπερβάλλω, ἐκτιμῶμαι, πλειστηριάζω. *Licitor, aris, idem.*

Licet, Impers: es geziemet sich. P. godzi się. G. ἔξεστιν, δίδοται, ἐνδέχεται, ἔνεστιν. *Licentia*, erlaubnüß / freyheit. P. Pozwolenie / wolność / rozpustá / swawola. G. ἄδεια, ἄνεσις, ἐξουσία, εὐπορία, παῤῥησία.

Licet, Conjunct: obwol / wiewol. P. Acz / Aczkolwiek. G. κἂν, καίτοι, εἰ καί.

Lichen, Flechte im antlitz / zittermahl. P. Piegá / plámá ná twarzy. G. λειχήν.

Lichnus, ein Licht oder dacht. P. świecá álbo knot.

Licium, ein webergereiß / dadurch der zettel gezogen wird. P. Płochá / tkácza / przez ktorą postáwá bywa przećiągniona. G. μίτος, ῥάμμα. *unde Trilix*, Trilich. P. Płotno o trzech wzorzech.

Lictor, oris, ein Stadtknecht / schergant. P. Mieyski sługá / Oprawcá / ceklarz. G. δημόκοινος, δήμιος, δημόσιος, ὑπηρέτης, λίκτωρ, ῥαβδοῦχος, πανδήμιος.

Lien, der Miltz. P. Słodzoná. G. σπλήν. *Lienteria*, der Bauchfluß / das durchlauffen. P. Biegunká / sráczká. G. λειεντερία. *Lientericus*, der das durchlauffen hat. P. ktory ma biegunke.

Lignum, Holtz. P. Drewno. G. κᾶλον, ξύλον, ὕλη, δοῦρος. *Ligneus*, höltzern. P. drewniány. G. δούρειος, αὐτόξυλος, δουράτεος, δούρειος, ξύλινος, ξυλικός. *Lignile*, ein Holtzkammer / Holtzlege. P. Wiorzysko. G. ξυλών. *Lignor, aris*, ich hole Holtz. *Polon.* przyczyniam drew / iáde po drwá. G. ξυλεύομαι, ξυλίζομαι, ξυληγέω, ξυλουργέω.

Ligo, as, ich binde. P. wiąże. G. ἀμμαλίζω, ἀναδέω, δεσμόω, δέω, πεδάω, συνάπτω. *Ligamen, Ligamentum*, ein Band. P. Rzemień / Powrozek. G. ἄμμα, δεσμός, σύνδεσμος, δέσις, ἐπίδεσις. *Ligula*, ein Nestel. P. Wstęgá. G. γλωττίς, γλωττάριον.

* *Comp: Alligo, as*, ich binde an. P. przywiezuie. G. ἀπαρτάω, ἐξαρτάω, προσάπτω, προσδέω, περιάπτω. *Colligo*, ich binde zusammen. P. zwiezuie. G. συζεύγνυμι, καταδέω, συνδέω. *Obligo, as,*

ich verbinde/verpflichte. P. obwiezuie. G. ἀποδέω, διαδέω, προσδέω, καταδέω. *Obligatio*, eine verpflichtung/verschreibung. P. obwiązánie/zapis. G. διάδεσις, διαπλοκὴ, ἐνοχή. *Subligo*, ich binde unten. P. podwiezuie G. ὑποδέω, ὑποζωννύω *Subligar*, & *Subligaculum*, ein Niderkleid. P. gácie / ſpodnicá / odſpodnicá. G. διάζωμα, περισκελὲς, περίζωμα, περιζωμάτιον, ὑπόζωμα.

Ligo, onis, eine Haw / Karst. P. Motyká. G ἀξίνη, λίστρον, σκάφη, ἄμη, μάσκη.

Ligusticum, Lübstückel. P. Lubſczyk. G. λιγυστικόν.

Ligurio, is, ich esse lecker bissen/ ich verschlemme. P. łakoczi iadam / ná łákoczkach przetrawiam. G. λιχμάζω, λιχμάω, λιχμάομαι, λιμβάζομαι. *Abligurio, idem*, G. ἀναισιμόω, διαλαφύσσω, καταλιχνεύω. *Ligurritor*, ein schlemmer. P. ſtrawcá / zárłok / pijánicá.

Lilium, eine Lilie. P. Lilia. G. κρίνον, λείριον, σοῦσον.

Lima, æ, eine Feile. P. Piłká. G. ξυήλη, ῥίνη. *Limo, as*, ich feile/poliere. P. piłuię / gładzę / poleruię. G. ῥινάω, ῥινῶ, ῥινίζω, ἀκριβόω, διακριβόω.

* *Comp: Delimo*, G. ῥινίζω, ῥινέω. *Elimo*, ich feile oder pute wol aus. P. wypolerowywam / wycieram / wyczyściam. G. ἀποξύω, ἐκρινίζω, διεκρινίζω.

Limax, ein Schneck. P żółw. G. λεῖμαξ, κοχλίας, σελάτης.

Limbus, ein saum oder belege an einem Kleide. P. Obłogá / bramá ná ſácie. G. κράσπεδον, ὄχθοιβος.

Limen, inis, ein schwell. P. prog G. βαλὸς, βατὴρ, οὐδὸς, σταθμὸς, φλιά. *Liminaris, e*, zur schwelle gehörig. P. progowy

* *Comp*: *Elimino, as*, ich werffe/stosse die thür aus. P. wyrzucam / wypycham. G. ἐξορίζω, ἐξοικίζω, ἐκφέρω. *Postliminium*, Recht / wiederkunfft zu dem vnserem / oder vberkommung dessen / das wir verloren gehabt. P. práwo / ośiągnienie / doſtápienie tego / coſmy byli vtrácili / przywrocenie ku práwu ſwemu vtráconemu. G. ἐπαναστροφὴ, ἀναπέμπιμον.

Līmes, itis, ein Marckstein. P. Gránica/ Kopiec/ Wegielnik. G. ὅρος, ὁρισμός, ἀτραπός. *Limito, as*, ich stelle ein gewis ziel für. P. gránicze/ zagradzam/ zámierzam. G. ὁρίζω, ἀφορίζω, περιορίζω.

* *Comp: Collimitium*, ein zusammenstossung der Ecker. P. schodzenie.

Limpidus, Klar/ lauter. P. czysty/ przez oczysty/ wyborny, klarowny. G. διαφανής.

Līmus, i, kot/ schlam. P błoto/ kał. G. ἄσις, ἰλύς, πηλός. *Limosus*, kotig. P błocisty/ kálisty/ lgnacy. G. ἰλυώδης, τεναγώδης, πηλώδης.

Līmōsus, a, um, schäl/ vberzwerch. P. Kozooki/ krzywooki/ krzywy. G. πλάγιος.

Līnāria, ein Henffling. P. Zwoniec.

Līneă, ein richtschnur/ ein linie/ ein ziel. P. práwidło/ liniia. G. γραμμή, πέρας, στάθμη. *Lineamentum*, die strich oder liedmaß am Antlitz vnd Henden. P Liniie ná twarzy y na reku. *Item*, eine entwerffung eines gemeldes/

meldes. P. rysowánie/ pirwsze nacechowánie niektórego málowánia. G. ἀπογραφή, διαγραφή, καταγραφή, σκιογραφία *Lineo, as*, & *Delineo*, ich entwerffe. P. nácechuie. G. γράφω, διαγράφω, ὑπογράφω, σκιαγραφέω, ἀποτυπόω.

Lingo, is, Ich lecke P. Liże. G. ἀπολιχμάω, ἀπολείχω, λείχω, ἐκλείχω, λιχμάω, λιχμάζω.

Lingua, ein Zung/ Sprach. P. Język. G. γλῶσσα, γλῶττα, λαλιά, διάλεκτος. *Lingula*, ein Balbierscheuffele. P. Kopystká Bálwierzka.

* *Comp: Bilinguis, e*, zweyzungig/ vnbestendig in worten. P. Dwuyiezyczny/ niestały/ niestáteczny w mowie. G. δίγλωσσος, δίλογος, δίφωνος, δίγλωττος. *Trilinguis*, Der drey Sprachen kan. P. który trzy iezyki vmie. *Elinguis*, sprachloß/ stum. P. niemy. G. ἄγλωττος, ἄγλωσσος, ἄφωνος. *Elinguo, as*, ich beraube der zungen. P. wyrywam iezyk. G. γλῶτταν ἀφαιρῶ, ἐκγλωττίζω.

Lĭnŏ, is, ere, & *Linio, is, ire*, ich salbe/ schmiere/ bestreiche. *Polonicè.* mażę/ pomázuie.

G. ἀλείφω, διαλείφω, ἐπαλείφω, χρίω, ἐπιχρίω. *Litura*, ein auslesschung durchstreichung. P. wymázánie / przekryßenie. G. ἀλοιφὴ, ἀπαλοιφὴ, ἐξαλοιφὴ, χρίσις, ἐπίχρισις.

* *Comp: Allino, Collino, Illino, Oblino, Perlino, Idem ferè significant*, ich bestreiche/ beschmiere. P. mußcze / obmuſkuie pomuſkuie. G. ἐπιχρίω, καταχρίω. *Relino*, ich neme die salbe wieder ab/ ich zepffe an. P. odmuſkuie/ odzieram/ otwarzam/ odßpõntuie. *Sublino*, ich bestreiche ein wenig. P. podmuſkuie / przymuſkuie. G. ὑπαλείφω, ὑποχρίω.

Linquo, ich verlasse. P. pußczam / opußczam / zostáwiam. G. λείπω, ἀπολείπω, καταλείπω, ἐγκαταλείπω.

* *Comp: Delinquo*, ich fehle/ sündige. P. wyſtępuie / grzeßę. G. ἀφαμαρτάνω, ἐξαμαρτάνω, πλημμελέω, πταίω, ἀβλεπτῶ. *Delictum*, ein sünd. P. wyſtępek/ grzech. G. ἁμάρτημα, ἀβλέπτημα, ἔλλειμμα, πταῖσμα, πλημμέλημα, πλημμέλεια. *Deliquium*, ein gebrechen / mangel. P. niedostátek. G. ἔλλειμμα, ἔλλειψις,

ἔκλει-

ἔκλειψις. *Relinquo, & Derelinquo*, ich verlasse. P. opußczam/ odbiegam / zostáwiam. G. ἀνίημι, ἀπολείπω, ἀφιέω, καταλείπω, ἐλλείπω. *Reliquus, a, um*, vbrig P. pozostáły/ ostáteczny. G. ὅλλος, ἐπίλοιπος, λοιπὸς, ἀπολειφθείς. *Reliquiæ, arum*, vbrige / vberbliebene ding. P. ostátki. G. λεῖμμα, ἐγκατάλειμμα, κατάλειμμα, ὑπόλειμμα.

Linteum, Leinwat / Leinlachen. P. Płótno / płáchtá / prześćierádło. G. λεῖτιον, σαβανὸν, ὀθόνη, ἀπόδεσμος. *Linteamen, idem*, *Linteo, onis*, ein Leinweber. P. Tkacz. G. ὀθονοποιὸς, λινουργὸς, ὀθονοπώλης.

Linter, ein Trog / ein Kahn. P. koryto/czołn. G. σκάφη, σκάφος, μονόξυλον, σκαφίδιον.

Līnum, Flachs. P. Len/przędziwo. G. λίνον. *Lineus*, flechsin. P. Lniány / Płóćienny. G. λίνεος.

Lippus, einer der trieffende augen hat. P. opárzysty. G. τυφλώδης, γλαμυρὸς, γλάμων, λημάων, γλημώδης. *Lippitudo*, das trieffen der augen. P. opárzystość oczu. G. γλάμυξα, λήμη, ὀφθαλμία. *Lippio, is*,

mir

mir trieffen die augen. P. záciekáia mi oczy łzámi. G. γλημάω, λημάω, γλαμάω, ὀφθαλμάω.

Lĭqŭeo, ich zerfliesse/zerschmeltze. P. Táie/rozchodze sie/ rozstapiam sie. G. μέλδομαι, τήκομαι. *Liquet, impers:* es ist offenbar. P. Jáwno iest / iáwna rzecz iest. G. φαίνεται, προσφανὲς, ἐμφανὲς, σαφὲς, δῆλον. *Liquidus*, weich / lauter / klar. P. miekki / iásny / przezroczysty. G. καταφανὴς, διαφανὴς, ἐμφανὴς καταφανὴς, διαυγής. *Liquidò, & liquidè*, offentlich. P. Jáwnie.

* *Comp: Colliqueo, Deliqueo, Liquefio, idem ferè significant.*

Līquo, as, ich schmeltze / mache fliessig. P. Topie / roztapiam. G. τήκω, ἐκτήκω, χέω, μαλάττω, χυλίζω, ὑγρὸν ποιῶ. *Liquor, oris*, safft/ feuchte. P. Sok / káżda rzecz ciekaca. G. χυλὸς, τὸ ὑγρὸν, ἀπόχευμα.

Lira, æ, ein Ackerfurch. P. brozdá. G. τὸ μεταξὺ τῶν αὐλάκων. *Liro, as*, ich åge / mache wasserfurchen. P. włōcze/ brozdy czynie. G. ἄυλακας ἐλαύνω.

* *Comp: Dēlīro*, ich fahre neben der rechten furch aus. P. wykracam z brōzdy. *Metaph:* ich bin vnsinnig/wahnwitzig P. szálele. G. Ἀπολῃρέω, παραφρονέω, παρανοέω, παραπαίω. *Delirus*, vnsinnig/ wahnwitzig. P. szalony / głupi. G. ληρώδης, κρονόληρος, κρονικὸς, παράληρος. *Deliramentum*, vnsinnigkeit / wahnwitz. P. szaleństwo/ błąd/ głupstwo. G. ἔννοια, λήρημα, λήρησις, παραφροσύνη, παραλήρημα.

Lis, ein zanck / rechtsgang. P. Zwádá / spráwa sadowna. G. ἔρις, ἔρισμα, διαφορὰ, διάστασις, κρίσις. *Litigium, idem*, *Litigiosus*, zanckisch / der stets im rechten liegt. P. zwádliwy / swárliwy / ktōry sie vstáwicznie práwuie/ warchōł. G. ἐριδάντης, δυσερης, ἐριστικὸς, φιλόνεικως, φιλόδικος. *Litigo, as*, ich zancke / gehe zu recht P. wádze / práwuie sie. G. ἐρίζω, διαφέρομαι, δικάζομαι, φιλονεικῶ, μάχομαι. *Litigator*, ein Haderer. P. Zwadzcá/ Zwaycá. G. ἐριστὴς, φιλόνεικος, ἀντίδικος, ἀντίλογος.

Lītĕră, ein buchstab. P. Literá. G. γράμμα. *Literæ arum*, ein Brieff. P. List. G. γράμματα, λόγοι, ἐπιστολὴ, ξύσματα. *Litera-*

tus, Gelert. P. Náuczony. G. γραμμάτων ἔμπειρος, παιδευτος, πολυγράμματος.

* *Comp: Illiteratus*, vngelert P. nieuk / prostak / nieumiejetny. G. ἀγράμματος, ἀμαθὴς,

Oblitero, as, ich vertunckele / vertilge. P. wymázuie / gładzę. G. ἀπαλείφω, ἐξαλείφω.

Lĭto, *as*, ich versühne mit opffer. P. offiára obłágam. G. ἀπιτελέω, καλλιερέω Lĭtatio, Opfferung / Versühnung. P. offiárowánie' obłágánie.

Lĭtūră, *vide lino*.

Lĭttus, *oris*, ein vfer. P. brzeg. G. ἀκτὴ, αἰγιαλὸς, κρόκαλος, χεῖλος. Littoreus, Littoralis, zum vfer gehörig / am vfer ligend. P. brzeczny / ná brzegu leżecy. G. παράλιος, αἰγιαλώδης, επακτιος.

Lĭtuus, ein krumme Trummete / ein Bischoffsstab. P krzywa trabá / laska Biskupia. G. λίτυς, καμπύλη.

Līvĭă, ein Holtztaube. P. dźiki gołąb.

Līvŏr, ein blauer fleck vom schlagen. P. śiność. *Metaph:* Neid / abgunst. P. zazdrość / zawiść. G. βασκανία, πελίωμα σμῶδιξ, ὑπώπιον, μώλωψ. *Lividus*, blawschwartz / streichmäsig. P. śiny. *Metaph:* neidisch / abgünstig. P. zázdrośćiwy / nieżyczliwy. G βάσκανος, πέλιος, ἐμπέλιος, περιπελὴς. *Liveo, Livesco*, ich bin schwartz von schlegen. P. śinieie. *Metaph:* ich bin neidisch. P. zayzrze / jestem zawisny. G. πελιδιόομαι, πελιόομαι.

Lixa, æ, ein Koch im Krieg. P. Kucharz woienny / Kuchćik. G. ἄγαρος, ἄγγαρος, ἄγκφος, σκευοφόρος, φορτηγός.

Lixivium, Laugen. P. Ług. G. λίγδα, πρόπλυμα, κονία, τέφρας.

Lixus, & comp: Elixus, gesotten / gekochet P. warzony. G. ἀνάβραστος, ἑψημένος, ἑψάλεος, ἑψανὸς, ἑψητὸς *Lixo, as, Elixo*, ich siede / koche. P. warzę / kucharzę. G. ἀναβράσσομαι, ἑψῶ, ἑψέω.

L O.

Lŏcŭs, ein ort / platz. P. mieysce / plác. *Item*, gelegenheit / oder auch ein stam vnd herkommen. P. okázyia / przyległość /

głość / przytomność / álbo y ſtan / álbo roo G. θῶκος, τόπος, χῶρος, χώρα, χωρίον. *Loculus*, & *Locellus*, ein Seckel. P. Mießek / Wack / Kieśienia / Kieśień. G. βαλάντιον, θυλάκιον, θυλακίσκος. *Item*, ein Todtenbar. P. Máry. G. σορὸς, χηλὸς, φέρετρον, νεκρικὸ, φορεῖον *Loculamentum*, ein behaltnüß / oder Vogelkorb. P. záchowánie / álbo koß y kozub ptáßy.

Lŏcŏ, *as*, ich ſetze / ordne / ſtelle. P. ſtáwiam / kłáde / położe. *Item*, ich leihe / verdinge. P. pożyczam / naymuie. G. ἕζω, καθίζω, καθίστημι, ἐκδίδωμι, τάττω, κατατάττω. *Locator*, & *Locatarius*, ein bedinger / der ein ding beſtehet oder verdinget vmb Zinß. P. Naiemnik / Arendarz. G. ἐργολάβος, ἐργολαβέων, ἐργοδότης. *Locatio*, ein Verlehnung. P. Naiem. G. ἐργολαβία, ἐκμίσθωσις, ἡ ἐπὶ μισθῷ, ἐργασία. *Locarium*, H uszinß. P. Czynß / naiem. G. ἐνοίκιον.

* *Comp*: *Collŏco*, ich lege / ſetze an ein ort / wende an. P. Kłáde / dáie / obracam. G. ἐγκα-

ἐγκαθιδρύω, ἑδράζω, ἐνίστημι, κοιτάζω, καθίζω, καθίστημι, συντάττω. *Eloco*, ich verhüre / ſteure aus. P. Rozpożyczam / náymuie / wydawam / wyposáżam. G. ἐκτοπίζω, ἀποκινέω, ἐκδίδωμι, ἀπομισθόω.

Lŏcŭples, Reich. P. Bogáty / máietny / doſtáteczny. G. ἀφνειὸς, ἀφνειὸς, εὐκτήμων, πολυπάμμων, εὔπορος, πολύπορος, πολυκτήμων. *Locupleto*, *as*, ich mache reich. P. vbogácam. G. καταπλουτίζω, πλουτίζω, περιουσίαν ποιῶ.

Lŏcūſta, eine Hewſchreck. P. Konik / Skoczek / ßáráńcza. G. ἀκρίς.

Lōdix, ein Leilach. P. płáchtá / kobierzec / prześcieradło. G. σισύρα, σίσυς.

Lŏlium, Lülch / Vnkraut. P. Kąkol. G. αἶρα, ζιζάνιον.

Lōmēntum, Bonen mól. P. Mąká Wilogrochowá. G. ἐρεγμὸς, λείωμα.

Longus, lang / weit / langwirig. P. Długi / dáleki / trwáły. G. μακρὸς, ἐπιμήκης, περιμήκης, μηκεδανός. *Longitudo*, die lenge.

lenge. P. długość. G. μακρότης, μῆκος. *Longiusculus*, etwas weit/ lang. P. przydálszym / przydłuższym. G. ὑπομήκης. *Longurio*, ein langer Mensch. P. Długosz. G. κάμαξ προμήκης.

* *Comp: Oblongus, Prælongus*, fast lang. P. przydłuższym. G. παραμήκης, προμήκης. *Longævus*, Alt. P. stáry/ letny. G. μακρόβιος, μακραίων, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος, μακροχρονίζων, πολυετής. *Longanimis*, langmütig/ geduldig. P. długo czekáiacy/ ćierpliwy / ńiestkwapliwy. G. μακρόθυμος, μακροθυμέων.

Longo, as, inusitat: Comp: Elongo, Prelongo, ich verlengere. P. przedłużam / odwłaczam. G. παρέλκω, παρατείνω, ἐπιμηκύνω, ἀναβάλλομαι.

Longinquus, fern/ abgelegen. P. dáleki / przestronny. G. μακρός, ἀπότερος, ἔκδημος, πολυμήκης, πολυχρόνιος. *Longinquitas*, langwirigkeit. P. długość / dálekość. G. μακρότης, χρονιότης, χρονισμὸς, μόνη.

Lŏquor, eris, Ich rede. P. mowię. G. αὐδάζω, αὐδάω, ἀγορεύω,

γορεύω, λέγω, λαλέω, μηθέω, φράζω. *Loquax*, schwetzhafftig. P. wielomowny. G. ἀδόλεσχος, πολυλάλος, ματαιολόγος, πολυλόγος. *Lŏquaculus, Locutuleius*, idem, *Loquacitas*, schwetzhafftigkeit. P. wielomowność. G. ἀπεραντολογία, ἀδολεσχία, πολυλογία, πολυφωνία. *Loquela*, die Sprache/ Rede. P. Mowá. G. λαλιὰ, λέξις, λάλησις, λόγος, φθέγμα *Locutio*, idem.

* *Comp: Allŏquor*, ich spreche an. P mōwię s kim. G. προσλαλέω, ἐπαυδάω, πρόσφημι, προσαγορέυω, προσφωνέω. *Colloquor*, ich halte gespreche. P. rozmawiam się. G. κοινολογέομαι, χρηματίζομαι, συνομιλέω, συλλαλέω. *Colloquium*, ein Gesprech. P. Rozmowá. G. διάλογος, διάλεξις, ὁμιλία. *Circumloquor*, ich vmbrede/ bedeute mit mehr worten. P. obmawiam / opisuię co wietszemi słowy. G. γλωσσοστροφέω, περιφράζομαι. *Circumlocutio*, ein vmbredung / erklerung mit mehr worten. P. Opisánie/ wyłożenie inszemi słowy. G. περίλεξις, περίφρασις.

Elŏquor, ich rede aus. P. wymáwiam. G. φράζω, ἀποφάσκω, ἀποφθέγγομαι, ἐκφράζω *Eloquens*, wolveredt. P. wymowny. G. ἀττικός, ἀγορητὴς, εὔγλωσσος. *Eloquentia*, wolveredtsamkeit. P. wymowność / wymowá G. δεινολογία, εὐφραδία, λογιότης. *Interloquor*, ich rede darzwischen / falle einem in die rede. P. w mieszam się w cżyię rzecż / wtrącam się / záwadzam / przeßkadzam. G. διαλέγομαι, μεταξὺ λέγω, λόγον παρεμβάλλω. *Obloquor*, ich widerspreche / lestere. P. obmawiam / przećiwiam się / sromocę / ßkáluię. G. προσλαλέω, ἀντιλαλέω, καταλαλέω, βλασφημέω, κακολογέω. *Oblocutor*, ein Lesterer. P. obmowcá. G. κακολόγος, διάβολος, βλάσφημος. *Proloquor*, ich fange an zu reden / rede aus. P. poczynam mowić / wymawiam. *Breviloquentia*, & *Breviloquium*, Kurtze redung. P. Krótka mowá. G. λακωνισμὸς, βραχυλογία, βραχυμυθία. *Blandiloquus*, liebkosend P. łágodnomówny. G. χρηστολόγος, ἡδυλόγος. *Blandiloquentia*, schmeichelredung. P. łágodna mowá / pochlebstwo. G. χρηστολογία, ἡδυλογία. *Grandiloquus*, prechtig mit reden. P. wysokomowny. G. μεγαλήγορος, μεγαλοῤῥήμων. *Grandiloquentia*, grossprechung. P. Pyßnomowá. G. μεγαληγορία, μεγαλοῤῥημοσύνη, ὑψηγορία. *Multiloquus*, schwetzig. P. wielomowny. G. ἀπεραντολόγος, μακρολόγος, πολυλόγος *Multiloquium*, schwatzhafftigkeit. P. wielomowność. G. ἀ[illegible]λογία, ἀπεραντολογία, βαττολογία, πολυλογία, πολυέπεια.

Lōră, æ, Tresterwein / Leur. P. pośledńie Wino. G. δευτερίας οἶνος.

Lōrīcă, ein Pantzer. P. Páncerz. G. θώραξ, χιτών. *Item*, eine lehne an einer Treppen. P. podporá v wschodów / poręcże. G. γεῖσον, στεφάνωμα οἴκου. *Loricula*, ein Schantz oder Bollwerck. P. Szac álbo Támowánie. G θωράκιον. *Loricatus*, der ein Pantzer an hat. P w páncerz obrány. G. θωρακωτὸς, τεθωρακισμένος, θωρακοφόρος.

Lōrum, ein Riem / Zügel. P. Rzemień. G. λῶρος, δεσμὸς, ἱμὰς. *Loramentum*, *idem*, *Lora-*

rius, ein Bütel / Schargant. P. Oprawcá. G. ἱμάσας, μαςιγοφόρος. *Loreus*, das von riemen ist. P. Rzemienny. G. ἱμάνλιν@, ἱμαντώδης.

Lōrĭpēs, der einen krummen schenckel hat. P. Krzywonogi / ßpotáwy / kuláwy. G. κυλλοπόδης, κυλλοποδίων.

Lōtĭum, Brunnwasser. P. Mocz / ßczyny. G. ἔρον, ἔρημα, ἔρησις.

Lōtio, G. πλύσις, πλῦμα. *Lotrix*, G. καθάρτρια, φοιβήτρια, *vide Lavo*.

L V.

Lūbet, es geliebt / gefelt. P. podoba sie. G. ἀρεσόν ἐστι, ἀρέσκει. *Lubens*, gern / gutwillig. P. Rad / dobrowolny / chutliwy. G. ἄσμεν@, ἐθέλων.

Lūbrĭcūs, glat / schlipfferig. P. gládki / śliski. *Metaph*: vnbestendig / wandelbar. P. nieśtały / niestáteczny / niepewny / odmienny. G. γλίσχρος, εὔκολος, γλοιώδης, εὐόλισθ@, σφαλερός.

Lūcrum, ein gewin. P. zysk. G. ἀποφορά, κέρδ@, λῆμμα, ἐργασία, κάρπωμα. *Lucrosus*, das viel gewinst bringt. P. Co wiele zysku dawa / vżyteczny. G. κερδῷ@, ἐπικερδής, πολυκερδής, χρηματοποιός. *Lucror, aris*, *Lucrifacio*, ich gewinne. P. dostáie / zyskuie. G. κερδαίνω, ἐμπορεύω, χρηματίζομαι, ἀποφέρομαι. *Lucrifio*, ich werde gewunnen. P. bywam pozyskan.

Luctor, aris, ich fechte / ringe. P. ßermuie / biedze się / zápásy chodze. G. παλαίω, διαπαλαίω, κλειμάζω. *Lucta*, ein kampff / streit. P. Biedzenie / mocowánie. G. ἆθλ@, ἄθλησις, ἀγών, πάλη, πάλαισμα.

* *Comp*: *Colluctor*, ich ringe mit. P. biedze sie skim. G. συμπαλαίω. *Eluctor*, ich vberwinde. P. zwyciężam / dokonywam bitwy. G. ἐκπαλαίω, ἐκνικάω, διαπαλαίω. *Obluctor*, *Reluctor*, ich wiedersetze mich / wiederstrebe. P. Zástáwiam sie / sprzeciwiam sie. G. ἀντιπαλαίω, προσπαλαίω, ἐναντιόομαι, ἀνταγωνίζομαι.

Lūcŭbro, ich arbeite bey liecht. P. przy świetle co robie. G. νυκτογραφέω, προσαγρυπνῶ, νυκτός τι πράττω. *Lucubratio*, nacht arbeit / beym liecht gemacht. P. nocna robota

hota przy świetle vczyniona. G. νυκτογραφία, ἡ πρὸς φῶς διαπόνησις.

Lūcŭs, i, ein lustiger wald/ einem Gott zu Ehren geweyhet. P. gay piękny y wesoły / niektóremu Bogu ku czći poświecony. G. ἄλσος, σηκὸς, ὀργάς.

* *Comp: Colluco, Interluco, Subluco,* ich hawe die este ab/ vnd mache den wald licht. P. podćinam gáłęzie/ aż lás będźie widomy G. κλωνίζω.

Lūdĭcrŭs, a, um, kurtzweilig/ lecherlich. P. krotochwilny/ śmieszny/ żártowny. G. παιδιώδης, παιγνιώδης, παιγνίμων.

Lūdībrĭum, ein spot/ schimpff. P. naśmiewisko.

Lūdō, is, ich spiele/ kurtzweile. P. gram / krotochwile / żartuie. G. ἀθύρω, ἐρεσχελιάζω, παίζω, ἐμπαίζω, διαπαίζω. *Lusus, us, & Lusio,* ein spiel/ kurtzweil. P. gránie krotochwilá/ żárty. G. παῖγμα. *Ludus,* ein Spiel/ Schul. P. grá/ Szkołá G. ἄθυρμα, ἐψία, παίγνιον, παιγνία, παιδιά. *Item,* παιδαγωγεῖον, γραμματοδιδασκαλεῖον, διδασκαλεῖον. *Lusor,* ein spieler. P. gracz. G. παίκτης, παικτικός. *Lusorius,* zum spiel gehörig. P. gráczki/ igierny. *Ludificor, aris,* ich verspotte/ betriege/

esse.

esse. P. náśmiewam się/ náigrawam się/ oszukywam/ omylam/ szydzę. G. ἐμπαίζω, ἐξαπατάω, παρακρούομαι, παραλογίζομαι.

* *Comp: Alludo,* ich spiele mit einem. P. kunsztuię z kim. *Item,* ich deute auff etwas. P. mowię ná co przyćinam/ przytaczam. G. ἀποβλέπω, προσπαίζω *Colludo,* ich spiele mit. P. wespołek gram. G. προσαθύρω, συμπαίζω, συγκαρκερέω, συντεχνάζω. *Collusor,* ein mitspieler. P. towárzysz we grze. G. συμπαίκτωρ, συμπαικτὴς, συμπαίστωρ, συμπανουργῶν. *deludo,* διαπαίζω, καταπαίζω, ἐπιπαίζω, καταγελάω. *eludo, illudo,* ich verspotte. P. náśmiewam się/ náigrawam się/ omylam. G. ἐμπαίζω, προσπαίζω. *illusio,* ein verspottung. P. náśmiewánie/ náigrawánie/ naśmiewisko/ szyderstwo/ oszczerzánie. G. ἔμπαιγμα, ἐμπαιγμὸς, κερτομία, προπηλακισμὸς *Præludo,* ich spiele vor. P. naprzod gráię. G. προπαίζω, προοιμιάζω, ἀκροβολίζω *Præludium,* ein vorspiel/ vorgesang / oder vorgang eines jeglichen dinges. P. pierwsze gránie/ przodek gránia/ przystęp álbo początek káżdey rzeczy. G. προαύλιον, πρόασμα, προοίμιον.

Lues, is, eine Seuche/ Pestilentz. P. Zárázá/ Powietrze/ Mór/ Pestylencya. G. λοιμὸς, φθορὰ, λύμη, βλάβη, ὄλεθρος.

Lūgĕō, es, ich weine/ klage/ trawre. P. płácżę/ nárzekam/ żáłuię. G. θρηνέω, γοάω, ἀποκλαίω, κωκύω, ὀδύρομαι. *Luctus, us*, leid/ trawrigkeit. P. płácż/ żáłobá. G. θρῆνος, γόος, ἔλεγος, ὀδυρμός. *Luctuosus*, voll leydes. P. pełny żáłośći. G. ἀπόκλαυτος, πολύθρηνος. *Lugubris*, das zum leid gehöret. P. żáłosny/ żálobny. G. γοερὸς, γοώδης, θρηνώδης.

* *Comp: Elūgeo*, ich lege das trawer Kleid abe. P. odżáłuię/ żáłobę skłádam. G. ἀποθρηνέω, ἐκδακρύω, ὀλοφύρομαι.

Lumbricus, ein Regenwurm. P. dżdżewnicá/ deßczowy robak/ glistá. G. ἀσκαρὶς, ἕλμιος.

Lumbus, die Lenden. P. biodrá/ łedźwie. G. ἡ ἰξὺς, ὀσφὺς, ψόα, ψοῖα, ψύα. *Lumbago*, Lenden wehe. P. kłoćie/ dárćie w biodrách. G. ὀσφύος ἄλγημα.

* *Comp: Elumbis*, schwach/ krafftloß. P. mdły. G. τὰς ψόας πεπηρωμένος.

Lūmĕn, G. αὐγὴ, δαὸς, σέλας, φάος, φῶς, φόως, φέγγος, γλῆνος. *Luminare*, ein liecht. P. świátłość. G. πυρσὸς, φωστήρ. *Lūmĭnōsus*, hell/ klar. P. iásny/ świátły. G. φεγγώδης, φαεινὸς, φωταυγὸς, αὐγοειδὴς, διαφανὴς. *Lumino, as, & Comp: Illumino*, ich erleuchte. P. oświecam.

Lūnă, der Monn. P. Xiężyc/ Mieśiac. G. μαίρα, μήνη, σελήνη. *Lūnāris*, dem Monn zugehörig. P. Xiężyczny / Xiężycowy / Mieśieczny/ Mieśiacowy. G. σεληνίτης, σεληναῖος, σεληνιακὸς. *Lunaticus*, Monsüchtig. P. Lunátyk. G. σεληνιαζόμενος, σεληνόβλητος.

* *Comp: Interlunium, Novilunium* der New Mon/ das Newe Liecht. P. Nów. G. ἡ μηνῶν ξύνοδος, ἡ συνοδικὴ σελήνη. *Plenilunium*, Vollmon. P. Pełnia. G. πανσέληνος, πλήρης, σεληναίη.

Lŭō, is, ich bezahle/ reinige. P. płáce/ oczyśćiam. G. λύνω, τίω, ἀπολύνω, ἀπολυνύω, ἀναμάττω.

* *Comp: Abluo*, Ich wasche ab. P. Odmywam/ chędożę. G. ἀπο-

G. ἀπονίπτω, ἀποκλύνω, ῥύπτω, ἀποκαθαίρω, περιπλύνω, πλύνω; ἀπολέω. *Alluo*, ich fliesse an/ fliesse neben hin. P. poodciekam/ ciecke mimo. G. κλύζω, ὑποζύω, ἐπικλύζω. *Colluo*, ich wasch zusamen. P. pomywam/ płocze. *Item*, ich fliesse zusamen. P. ściekam sie. G. διακλύζω, συγκλύζω, συλλέω. *Colluvies*, ein zusamen geflossener kot/ oder vnflat. P. ściecżenie błotá. G. σύγκλυδος, σύγκλυς, χερὰς, χλίδος. *Diluo*, ich vermische. P. pomießam / roscżyniam / roztwarzam. *Item*, ich vertheidige/ verantworte. P. omawiam. G. διαβρέχω, διακλύζω, διαλούω. *Diluvium*, ein wasserflut/ sündflut. P. potop. G. κατακλυσμὸς, κατάκλυσις. *Eluo*, ich spůle aus. P. płocze / wymywam. G. ἐκνίπτω, ἐκνίζω, ἐκκλύζω, ἐκλέω. *Eluvies*, Schůsselwasser. P. pomyie. G. ἀμάρα, τελμίς, χλίδος, κατακλυσμὸς, ἐκκλυσμὸς, χαράδρα. *Illuo*, ich fliesse hinein. P. w ciekam. *Illuvies*, kot/ vnflat. P. błoto / kał / niecżystość. G. ἀλουσία, κυμαλία, λῦμα, ἀπόνιμμα. *Interluo*, ich fliesse mitten hindurch.

durch. P. przez pośrzodek ciecke. *Præterluo*, ich fliesse vorüber. P. ciecke mimo. *Polluo*, ich besudele. P. máże/pomázywam. G. ἀναθολόω, μολύνω, μιαίνω, χραίνω, φορύνω.

Lŭpŭs, ein Wolff. P. Wilk. P. κυνκίας, λύκος. *Item*, ein Hecht. P. ßczuká. G. λάβραξ. *Lupa*, eine Wölffin. P. Wilczycá. G. λύκαινα, λυκίς. *Item*, eine Hure. P. Kurwá/ nierzadnicá. G. ἡ πόρνη, ἡ ἑταιροῦσα. *Lupulus*, ein kleines Wölfflein. P. Wilcze/Wilczątko. *Item*, Hopffen. P. Chmiel. *Lupinus*, *a*, *um*, Wölffin. P. wilczy. G. λύκειος. *Lupinum*, *i*, Feigbonen. P. Wielogroch/ álbo Wyká. G. θέρμος, λυπινάριον.

Lŭpānar, ein Hurenhaus. P. zámtus/kurewski dom. G. ἑταιρεῖον, κοινεῖον, κασαύριον, πορνοβοσκεῖον, χαμαιτυπεῖον. *Lupinaris*, hürisch. P. Kurewski/ zámtuski.

Lŭpātum, ein scharff gebiß. P. przykre wedzidło / Kregowa vzdá. G. τὸ ἐν τοῖς χαλινοῖς σιδήριον.

Lurco, *onis*, ein Fresser/ schlemmer. P. żárłok/ vtrátnik/

márnotrawcá. G. λαίμαργος, φάγος, λίχνος, ὀψοφάγος.

Lūridus, bleich/ todtenfarb. P. blády/ śiny/ co trupią fárbę ma. G. μολιβδόχρους, ὑποχλωρομέλας, μελάγχλωρος.

Luscinia, eine Nachtigal. P. Słowik. G. ἀηδονεύς, ἀηδὼν, ἀηδονίς, ἀηδώς.

Luscus, eineugig/ scheleugig. P. Jednooki/ świdrowáty/ ktory zyzem pátrzy. G. μονόμματος, μονόφθαλμος, ἑτερόφθαλμος. *Lusciosus*, der ein blöd gesichte hat. P. ktory ma mdły wzrok. G. μυωπός, μύωψ, μυωπίας, νυκτάλωψ.

Lustro, as, ich reinige. P. oczyściam. *Item*, ich besichtige/ vmbgehe. P. ogladam/ przepátruie/ obchodze. *Item*, ich segne/ weihe. P. świece. G. ἁγνίζω, ἁγνεύω, καθαρίζω, καθαίρω, περιπολέω, περισκοπέω, περιλαμβάνω. *Lustratio*, reinigung/ weyhung. P. czyściénie álbo świecenie G. ἁγνισμός, ἅγνευμα, κάθαρσις, περιοδεία, περιέλευσις *lustralis, & lustricus*, was zum weyhen gehört. P. co ku oczyściéniu álbo oświecéniu należy. G. καθαρτήριος, καθάρσιος, καθαρικός. *Lustrum*, eine höle der wilden thier.

P. jamá

P. jamá álbo jáskinia dzikich zwierząt. G. καταδύσις, σπήλαιον, χηραμός. *Item*, ein Hurenhauß. P. dom nierządnych niewiast. G. πορνεῖον. *Item*, ein fünffjärige zeit. P. piec lat. G. πενταετία, πεντετηρίς, ὀλυμπιάς.

* *Comp: Collustro*, ich besehe. P. ogleduie / przepátrywam. G. καταλάμπω, περιλάμπω. *Illustro, as*, ich erleuchte/ mache berümpt. P. oświecam / sławnym czynię. G. αὐγάζω, ἀγάλλω, φαίνω, ἐπιλάμπω. *Illustris*, herrlich/ berümpt. P. sławny/ známienity/ zacny. G. αἰθέριος, ἐκφανής, ἐπίλαμπος, καταφανής. *Perlustro*, ich durchsehe/ besehe allenthalben. P. przegladam / przepátruie / zewsząd ogleduie. G. περιοδεύω, περιπολέω, περισκοπέω. *Luteola*, ein Zeißlein. P. Czyż/ Czyżyk.

Lūtētia, Pariß. P. páryż. G. λευκετία.

Lūtěūs, dotergeel/ goldgeel. P. żołtkowy / ciemnożołty/ bládożołty. G. μήλινος, χλωρός, λεκιθοειδής. *Item*, τελματώδης, ἰλυώδης, πήλινος, τεναγώδης. *Luteum ovi*, der dotter im Ey. P. żołtek w Jáiu. G. ἡ λέκιθος ὠοῦ, τὸ ὤχρον.

Lutra,

Lŭtră, ein Otter. P. Wydrá. G. ἔνυδρις.

Lŭtŭm, kot. P. błoto. G. βόρβορος, ἰλὺς, κίβδης, πηλός. *Luteus*, von kot oder leimen gemacht. P. błotny/gliniány. *Lutosus*, koticht. P. błotny/błotisty. *Lutulentus*, *idem*.

Lux, ein Liecht/ schein/ tag. P. świátłość/ iásność/ dzień. G. αὐγὴ, φάος, φαῦσις, φόως, φῶς. *Lucidus*, *luculentus*, hell/ liecht. P. jásny. G. λαμπρὸς, εὐφεγγὴς, διαφανὴς, καταφανὴς. *Dilucidus*, hell. P. jásny. G. φανερὸς, σαφὴς, ἐμφανής. *Lucerna*, eine kertz/ ampel. P. pochodnia/ lámpá/ kágániec. G. λύχνος, λαμπτήρ. *Lucifer*, der Morgenstern. P. Jutrzenká. G. ἑωσφόρος, φωσφόρος.

* *Comp*: *Antelucanus*, was vor tage ist. P. Co iest przededniem. G. ἀμφίλυκος, λυκαυγὴς, ὄρθριος. *Sublucanus*, was umb die tages zeit ist. P. co iest nád świtániem.

Lūcĕō, *es*, ich scheine / leuchte. P. świecę się. G. αὐγέω, λάμπω, φαίνω, φώσκω. *Lucesco*, ich werde liecht. P. wyiaśniam się. *Lucescit*, es wird tag. P. dnieie. G. ἡμέρα ὑπολάμπει, ἀποφαίνει, γίνεται.

* *Comp*: *Diluceo*, ich scheine. P. wyiáśniam się. G. διαλάμπω, ἐκλάμπω. *Diluculum*, der morgen. P. świtánie. G. ἀμφιλύκη, ἄγχαυρον, περίορθρον. *Eluceo*, *elucesco*, ich scheine herfür. P. oświecam/ okázuię się. G. ἐκλάμπω, ἐκφαίνομαι, παρεκφαίνομαι. *Illuceo*, *Illucesco*, ich werde liecht. P. dnieie/ poczynam się świecić. G. ἐπιφαίνομαι, ἐπιλάμπω, ἀποφαίνομαι. *Pelluceo*, *transluceo*, ich durchscheine. P. iestem przezroczysty. G. διαφαίνομαι, διαφανής εἰμι. *Pellucidus*, durchsichtig. P. przezroczysty. G. διαυγὴς, διαφανής. *Polluceo*, ich thu ein herrlich opffer. P. okazáła y páńska offiáre czynię. *Præluceo*, ich leuchte vor. P. świecę komu. G. προφαίνω, ὑπερλάμπω, φωταγωγέω.

Luxo, *as*, ich verrucke/ verrencke. P. wytrącam z stáwu. G. λορδόω, λορδαίνω, παραλύω, ἐξαρθρόω, παραρθρόω. *Luxus*, G. ἀσωτία, ἀκρασία, ἀκολασία. *Luxatus*, *Eluxatus*, verrückt / verrenckt. P. z stáwu wyrazony. G. παρηρθρωμένος, ἐξηρθρωμένος. *Luxatio*, ein verrenckung. P. wywinienie. G. ἐξάρθρημα, ἐξάρθρησις, ἐπίκαμψις.

Luxus, *us*, *Luxuria*, & *Luxuries*, vnmessigkeit / vberfluß. P. zbytek. *Item*, geilheit / vnzucht. P. iurność / pożądliwość / ćielesna nieczystość / wßeteczeństwo. G. ἀκρασία, λαγνεία, φιληδονία. *Luxuriosus*, vberflussig / geil. P. zbytny / iurny. G. ἀκόλαστος, λαγνιτής. *Luxurio*, & *Luxurior*, *aris*, ich lebe vberflüssig / bin geil. P. zbyteinie / rospusnie żywię / nierządu pátrze. G. ἀσωτεύομαι, κατατρυφάω, σπαργάω.

L Y.

Lycanthropos, ein warwolff. P. wilkołek.

Lychnus, ein Liecht / Lampe. P. świecá / lámpá. G. λύχνος

Lyenteria, die roihe ruhr / das lauffen. P. Biegunká.

Lympha, Wasser. P. Wodá. G. νάμα, τὸ ὕδωρ. *Lymphatus*, gewessert. P. z wodą zmießány. G. νυμφόληπτως, φρενόληπτως. *Lymphaticus*, vnsinnig. P. ßalony / głupi. *Lympidus*, hell / klar. P. táiny / czysty / przeźroczysty.

Lynx, ein Luchs. P. Ostrowidz. G. λύγξ. *Lynceus*, luchsen / oder scharffsichtig. P. Ostrowidzowy / álbo ostrego wzroku.

Lyra, *æ*, eine Fidel. P. skrzypice. G. χέλυς, λύρα, φόρμιγξ. *Lyricen*, ein Fidler. P. Skrzypek. G. λυρῳδός.

INCIPIENTIA ab M.

M A.

Macellum, ein speißmarckt. P. Játki. G. μάκελλον, ἀγορὰ τῶν ὄψων, ὀψοπώλιον, κρεωπώλιον, ὀψοπωλία.

Macer, mager. P. chudy. G. ἄσαρκως, ἀπίμελως, λεπτόσαρκος, λεπτὸς. *Macilentus*, *idem*, *Macies*, magerheit. P. chudość / chudová / suchoty. G. ἰσχνότης, λεπτότης, ἀτροφία. *Maceo*, *Macesco*, ich bin / werde dün / mager. P. wysycham / wywedzam. G. ἰσχναίνομαι, λεπτύνομαι, ἐκτήκομαι, μαραίνομαι.

Maceria, & *Maceries*, ein steinern wand oder maur. P. płot kámienny / álbo mur. G. ἄρπεζον, ἄρπεζα, τειχίον, αἱμασιά, τρόχμαλος.

Mācĕro, as, ich mache weich/ wässere. P. gniotę/ zmiękczam/ w maczam. *Metaph:* ich bekümmere mich. P. staram się/ frasuię się. G. ἰσχναίνω, μεπῆύνω, βρέχω, φυράω.

Măchæra, ein messer/schwerd. P. nôż/ miecz. G. μάχαιρα. *Machæropœus*, ein Messerschmidt/ Schwertmacher. P. Nożownik/ Mieczńik. G. μαχαιροποιός.

Māchĭnă, ein iegliche rüstung oder werckzeug. P. wßelákie náczyńie. *Metaph*: ein geschwinder anschlag oder betrug. P. chytrość/ zdrádá. G. μάγγανον, μηχανὴ, μηχάνημα. *Machinor, aris*, ich rüste zu. P. gotuię. *Metaph*: ich habe etwas im sinn / gehe mit etwas vmb. P. myślę/ wynaydu ie co chytrego / zdrádliwego. G. μηχανάομαι, τεχνάζω, σκευωρέομαι.

Macto, as, ich metzge/ tödte/ schlachte. P. zárzezam/ zábijam/ biję nárzez. G. αὐχενίζω, λαιμοτομέω, θύω, καταθύω, ἱερεύω, σφάττω, φονεύω.

Mactra, æ, ein brodkorb/ ein mulde/ ein backtrog. P. policá/ nieckä / dźieżá. G. μαγὶς, μάκτρα, κάρδοπ⊕.

Măcŭlă, ein fleck. P. zmázá/ pstroćiná / mákulá. *Item*, ein schandfleck. P. niecnotá/ niepoczćiwość. G. μόλυσμα, μιασμὸς, μῶμ⊕, σπίλη, στίγμα, σημεῖον. *Maculosus*, voller flecken. P. pełny zmaz/ pomázány G. κατάστικτ⊕, ῥυπαρὸς, σπιλωτός. *Maculo, Commaculo*, ich beflecke. P. máżę/ kalam. G. κηλιδόω, μιαίνω, μολύνω, ῥυπαίνω, σπιλόω, χραίνω. *Immaculatus*, vnbefleckt/ rein. P. niepokalány/ niepomázány/czysty. G. ἀκηλίδοτ⊕, ἄμωμ⊕, ἄχραντ⊕, ἀπινής.

Mădĕo, ich bin naß. P. Jestem mokry. *Madesco*, ich werde naß. P. moknę/ przemakam. G. βρέχομαι, διαβρέχομαι, διαίνομαι. *Madidus*, naß/ feucht. P. mokry/ zmokły. G. διάβροχ⊕, νοτερὸς, βρεχόμεν⊕.

* *Comp*: *Mădĕfăcĭo*, ich mache naß. P. pokrapiam / polewam. G. κάθυγρον ποιῶ, καθυγραίνω, διαίνω, διεμαι, βρέχω. *Madefio*, ich werde feucht/ naß. P. moknę.

Măgia, weißheit/geschickligkeit. P. mądrość/ vmieietność. Item,

Item, zauberey. P. czáry/ czárnokśieſka náuká. G. μαγεία. *Magus*, ein Weiſer/ Beſchwerer/ Zauberer. P. Mędrzec/ Zákłinácz/ Czarowńik/ Czárnokśiężńik. G. μάγος. *Magicus*, Zeuberiſch. P. Czárnokśieſki/ czarowńiczy. G. μαγικός.

Măgis, Adverb: mehr. P. więcey. G. μᾶλλον, πλέον, ἐπιπλεῖον, περισσότερον. *Magis, magisq;*, je mehr vnd mehr. P. co dáley to więcey. G. μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Măgis, idis, ein mulden/ backtrog. P. ńiecká/ dzieżá. G. μαγίς.

Măgiſter, ein Meiſter/ Lehrmeiſter. P. Miſtrz/ Náuczyćiel. G. διδάσκαλος, ἐπιστάτης, καθηγητὴς, παιδευτὴς, προστάτης. *Magiſterium*, das ampt des meiſters/ meiſterſchafft. P. Vrząd Miſtrzowſki. G. προεδρία, προστασία. *Magiſtratus, us*, die Oberkeit. P. Zwierzchność/ Vrząd/ Rádá. G. ἄρχων, ἀρχὴ, οἱ τὰς ἀρχὰς ἄρχοντες.

Magma, atis, hefen oder truſen. P. drożdże/ oſtátki. G. μάγμα.

Magnus, a, um, groß. P. wielki. G. μέγας, ἀιτναῖος, ἀμέγαρτος, μεγαλοφυής. *Comparat: Major*, gröſſer. P. więtßy. G. μείζων, μέζων, μάσσων. *Majores*, die Alten/ voreltern/ vorfahren. P. Stárßy/ Przodkowie. G. οἱ πατέρες, πρόγονοι, οἱ προλαβόντες, προἐληλυθότες. *Superlat: Maximus*, der gröſſeſt. P. nawiętßy. G. μέγιστος, πελώριος. *Maximè*, faſt/ freylich. P. bárzo/ zwłaßczá. *Majuſculus*, zimlich groß. P. przywiętßym. *Magnates*, die fürnembſten. P. przedńieyßy/ poważńieyßy/ celńieyßy. *Magnitudo*, die gröſſe. P. wielkość. G. τὸ μέγεθος.

* *Comp: Magnanimus*, grosmütig/ dapffer. P. wyſokiey myśli/ poważny/ ſpáńiały/ śmiáły. G. ἀνδρεῖος, εὐκάρδιος, εὔψυχος, λαμπρόψυχος, μεγαλόψυχος, θρασυκάρδιος, μεγαλόφρων, μεγαλογνώμον. *Magnanimitas*, grosmütigkeit. P. poważność/ wyſoka myśl/ śmiáłość. G. μεγαλοφροσύνη, μεγαλοθυμία, μεγαλάνοια. *Magnificus*, herrlich/ prechtig. P. Wielmożny. G. μεγαλεῖος, πρόσεμνος, μεγαλοπρεπὴς,

φιλότιμ☉. *Magnificentia*, herrligkeit/ pracht. P. wielmożność. G. μεγαλεῖον, μεγαλοπραγμοσύνη, φιλοτιμία. *Magnifico, as*, ich mache groß/ lobe/ preise. P. stawię/ wielbię/ wychwalam. G. μεγαλίζω, μεγαλύνω. *Magnifacio, Magnipendo*, ich achte gros. P. wielce sobie ważę. G. μέγα ποιοῦμαι, περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι. *Magnoperè, Maximoperè*, sehr/ fast. P. bárzo/ wiele/ wielmi. G ἄγαν, μέγα, μεγάλως, ὑπερμελῶς, λίαν, σφόδρα.

Magnes, etis, ein Magnet. P. Magnet/ álbo Magnes. G. μάγνησσα λίθ☉, μαγνησία, ἡρακλεώτης, μάγνης, μαγνίτης.

Maialis, ein borg / verschnittener eber. P. czyszczony wieprz. G. χοῖρ☉ τομίας.

Majestas, atis, Majestat/ wirde/ herrligkeit. P. Máiestat/ dostoyność / wielmożność / spániáłość / powagá. G. μεγαλεώτης, μεγαλοσύνη, σεμνότης, ἀξίωμα.

Majus, der May. P. May.

Mălă, eine Wange. P. Jágodá ná twarzy/ policzek. G. μῆλον, ἡ γνάθ☉.

Mălăcĭă, eine windstille auff dem Meer. P. cichosćná Morzu. G. μαλακία.

Mălagma, ein weich pflaster. P. Plastr odmiekczaiacy. G. μάλαγμα.

Malleus, ein Hammer. P. Młot G. ἄιρα, ἄιρα, κέστρα, σφῦρα, τυπὰς, τυκὶς. *Malleus ligneus*, ein Schlegel. P. Kolá/ Táran. *Malleolus*, ein Hemmerlein. P. Młoteczek. *Item*, ein Rebenschoß. P. soßyk winny/ látorośl. G. τὸ σφύριον, νέ☉ βλαστός.

Malluvium, ein Handbecken. P. Miednicá. G. ἀπόνιπτρον, λέβης, χερόνιπτρον, χερνίβιον.

Mălŏ, G. προαιροῦμαι, προκρίνω, προτιμῶ, μᾶλλον βούλομαι. *Vide Volo.*

Malua, Pappelnkraut. P. ślaz. G. μαλάχη, μολόχη.

Mālŭs, i, Subst: masc: ein mast/ Segelbaum. P. Máßt. G. ὁ ἱστός, κατάρτιον. *Malus, i, fœmin:* ein Apffelbaum. P. Jabłoń. G. ἡ μηλέα, μῆλον. *Malum*, ein Apffel. P. Jábłko. G. μῆλον.

Mālŭs Armeniaca, ein Morellen baum. P. Morelkowe drzewo.

Mālŭs, a, um, böß. P. Zły. G. κακός, ἀθέλημος, ἄμοιρος, κακοπινής, πονηρός, φαῦλος, μοχθηρός. *Comparat: Peior*, erger. P. gorßy. G. κακίων, χείρων, χερείων, χερειότερος. *Superlat: Peßimus*, der ergste. P. nagorßy. G. πονηρότατος, κάκιστος, χείριστος, φαυλότατος. *Malum, i, Subst:* ein vbel/ vnglück/ schade. P. Trudność/ nießczeście/ ßkoda. G. τὸ κακόν, ἡ κακία. *Malum, Interiect: Quid (malum) mihi narras*, was zum Teuffeln sagstu mir. P. A kata/ (diabła/ zabita śmierć) mi powiedaß. G. φεῦ φεῦ τῶν κακῶν. *Malicia*, boßheit. P. złość. G. κακοήθεια, κακία, κακότης, πονηρότης, κάκη. *Malicioſus*, schalckhafftig/ boßhafftig. P. złośćiwy/ wyrudny/ niecnotliwy. G. κακόνους, κακοῦργος, πανοῦργος, κακοήθης. *Malignus*, böse vntrew/ vngünstig. P. złośćiwy/ niewierny/ nieżyczliwy. G. κακεντρεχής, κακότροπος, κακόνους.

* *Comp: Mălĕdīcō*, ich lestere/ verfluche. P. złorzecze/ przeklinam/ G. λοιδορέω, κακολογῶ, ἰαμβίζω, κακῶς λέγω. *Maledicus*, lesterhafftig. P. złorzeczony/ obmowny/ plugawey geby. G. βλάσφημος, κακόλογος. *Maledictum*, ein scheltwort/ lesterwort. P. złorzeczenie/ obmowa. G. κακηγόρημα, βλασφημία. *Maledicentia*, lesterung/ schmehung. P. złorzeczeństwo. G. κακηγορία, κακολογία. *Maledictio*, scheltung/ verfluchung. P. złorzeczenie/ przeklinanie. G. κακολογία. *Malefacio*, ich thu vbel/ beschedige. P. źle czynie/ vßkadzam. G. κακύνω, κακόω. *Maleficus*, schedlich. P. ßkodny/ ßkodliwy. G. κακοποιός, κακεργέτης, κακοῦργος. *Malefica*, ein Zeuberin. P. Czárownica. G. κακεργάτις, κακεργέτις. *Maleficium*, ein Vbelthat. P. złoczyństwo. G. κακοποιΐα, κακοεργία, κακοτεχνία, κακουργία, κακούργημα. *Malevolus*, gehessig/ vngünstig. P. zazdrośćiwy/ nieżyczliwy. G. δύσνοος, κακόνοος, κακόχαρτος, χαιρέκακος. *Malevolentia*, vngunst. P. zazdrość/ niechęć/ nieprzyiaźń/ nieżyczliwość. G. δύσνοια, κακόνοια, ἐπιχαιρεκακία, κακεντρεχεία.

Mamma,

Mamma, eine dutte/ brüste. P. Cyc/ piers. G. θηλὴ, μαζὸς, τιτθὸς, μασθὸς. *Mammilla*, ein Zytzlein. P. Cycek. *Mammillare*, ein brusttuch/ brustlatz. P. załogá. G. περιστήθιον, στηθόδεσμον.

Manceps, ein Zollkauffer. P. Celnik/ naiemnik/ poborcá/ mytnik. G. ὁ μισθαρνὴς, τελῶν δημοσίων; ὁ μίσθωμα μισθούμενος, ὁ τελωνάρχης.

Mancipi, eigen/ oder eigenthumb. P. własny/ álbo własność. *Mancipo*, *as*, ich gebe oder verkeuffe zu eigen. P. wzdawam zá własne/ przedáię/ wiecznośćia/ przywłaszczam. G. ἀνδραποδίζω, προσάγομαι, χειρόω, ἐξανδραποδίζω. *Mancipatus*, verpflicht/ ergeben. P. wzdány/ przywłaszczony. G. ἀνδραποδισμός, ἐξανδραποδισις, χείρωσις. *Mancipium*; ein Leibeigen Knecht oder Magd. P. niewolnik/ álbo niewolnicá. G. ἀνδράποδον, αἰχμάλωτον, ἀργυρώνητον, ὑποχείριον.

* *Comp*: *Emancipo*, *as*, ich lasse frey / lasse aus meiner gewalt. P. wyzwolam / wyświebodzam/ świebodnym czynie. G. ἀφίημι, ἀπαλλάττω τῆς χειρώσεως, ἐκποιέω. *Emancipatus*, freygelassen. P. wyświebodzony/ wolny.

Mancus, mangelhafftig/ gebrechlich/ der eine hand hat. P. niedostáteczny / vłomny / iednoreki. G. χειρόχωλος, βλαισὸς, κυλλὸς, πηρὸς.

Mando, *as*, ich befehle/ lege auff. P. Roskázuie/ polecam/ poruczam. G. ἐντέλλομαι, ἐπισκήπτω, ἐπιστέλλω, ἐφίεμαι, προστάττω, ἐπιτάττω. *Mandatum*, ein befehl. P. Mándat/ roskázánie/ przykazánie / polecenie. G. τὸ ἐντεταλμένον, ἔνταλμα, ἐντολὴ, ἐπίταγμα, πρόσταγμα.

* *Comp*: *Amando*, ich schicke weg. P. odsyłam/ odpráwiam. G. ἀποπέμπω, ἀποσκευάζομαι. *Commendo*, ich befehle/ rühme. P. polecam/ chwale/ załecam. G. ἀποδέχομαι, ἐπαγγέλλω, παραδίδωμι, παρακατατίθημι, συνίστημι. *Commendatio*; ein befehlung/ rühmung. P. polecenie/ załecanie. G. αἴνεσις, σύστασις, ἀποδοχή.

Mando, *is*, ich kewe/ zerbeiß. P. żuie/ gryze. G. μασάομαι, βιβρώσκω, ἐσθίω. *Mandibula*, ein

kinback. P. polćzek. G. μάσαξ, παμφήλη, γνάθος, σιαγὼν, γένυς.

Manduco, as, ich esse. P. jem/ żuie. *Idem, ut* Mando, *is*.

Mandra, *a*, ein Viehstal. P. Oborá. G. μάνδρα, ἔπαυλις.

Mandragora, Alraun. P. pokrzyk.

Mānè, Morgens/ frůe. P. ráno/ paránu. G. εἰς ἕω, ἕωθεν, ἦωθεν, πρωῒ, πρωΐνας.

Mănĕō, *es*, ich bleibe/ warte. P. mießkam/ zostáwam/ czekam. G. μένω, μενέω, μιμνάζω, μίμνω. Mansio, ein bleibung/ wonung. P. trwánie/ czekánie/ mießkánie. G. μονὴ, διαμονὴ, ἐμμονὴ, λαταγωγὴ, πανδοχεῖον.

* *Comp*: *Emaneo*, ich bleibe aussen. P. nie mießkam w domu. G. ἔξω διαμένω, διατρίβω. *Emineo*, ich gehe für/ vbertreffe. P. przechodzę/ przewyżßam. G. ἀνέχω, ἐξέχω, ὑπερέχω, προανέχω. *Eminentia*, fürtrefligkeit. P. przewyżßenie/ zacność. G. προβολὴ, χηλὴ, προμολὴ, πρηὼν. *Immineo*, ich liege ob/ bin nahe. P. Leżę nád kim/ przypieram/ przybliżam sie. G. ἀνέχω, ἐπαίρομαι, ἐνίσαμαι, ἐπίκειμαι, ἐπιτίθεμαι. *Permaneo*, ich verharre. P. trwam/ zostawam. G. διαμένω, ἐπιμένω, καταμένω, παραμένω, διαγίνομαι. *Præmineo*, ich vbertreffe. P. przewyßam. *Promineo*, ich gehe/ hange/ trage herfür. P. Jestem dłużßy/ albo wyżßy niż potrzebá/ wychodzę. G. ἐξίσχω, ἐξέχω, προανέχω. *Remaneo*, ich bleibe da. P. zostawam. G. ἀναμένω, καταμένω, ὑπομένω.

Mānēs, *ium*, die todten geister/ oder Seelen der verstorbenen. P. Nieboßczykowie/ duße zmárłych ludzi. G. θεοὶ χθόνιοι, νέρθεροι θεοί.

* *Immanis*, grausam/ scheußlich/ groß. P. Srogi/ Okrutny/ Wielki. G. ἄγριος, ἀπηνὴς, ἄμετρος, θηριώδης, πελώριος. *Immanitas*, grausamkeit. *Polonicè*. srogość/ okrutność. G. ἀγριότης, ἀπήνεια, ἀμετρία, ἀνεπιείκεια.

Mango, *onis*, ein Grempler/ Roßteuscher. P. Gremplarz/ Rostrucharz. G. μαγγανευτὴς, κομμωτὴς, ἀνδραποδιστὴς, ἀνδρηκάπηλος, ψυχέμπορος. Mangonizo, ich putze/ oder schmücke etwas

was altes auff den kauff. P. wyszmukuie / przyprawiam / stare rzeczy / aby były skupniey-sze. G. μαγγανεύω, κομμόω.

Mănĭca, ein Ermel / oder Handschuch. P. rekaw / albo rekawicá. G. χειρὶς, χειροθήκη, χειροπέδη.

Mănĭfestus, a, um, klar / offenbar. P. jáwny / jáwny / oczywisty. G. Ἀπαρακάλυπτος, δῆλος, ἀρίδηλος, διάδηλος; καταφανὴς, ἐκφανὴς, ἐπίδηλος. Manifesto, ich offenbare / entdecke. P. objawiam / oznaymiam. G. δηλόω, διασαφέω, ἐκφαίνω, ἐμφαίνω, φανερόω, τρανόω, ἐμφανίζω.

Mănĭpŭlŭs, ein garbe / büschel / handvoll. P. Snop / snopeczek / garść. Item, eine rotte von Zehen Kriegsleuten. P. bursá / rotá / dziesiatek żołnierzów. G. ἄμαλλα, δράγμα, φάκελλον, & φάκελος, δεσμὴ, χειρόβολον. Mănĭpularis, e, Adject: was zur rotte gehöret. P. rocie albo bursie należący. Manipularis, subst: ein Rottmeister / Fendrich. P. Dziesiatnik / Chorąży. G. εἷς τῆς σπείρας, ἐντελὴς ἐν τοῖς στρατιώταις.

Man-

Mannus, ein kleines Rößlein / Zelter. P. Konik / Jednochodnik. G. ἱππάριον, πωλάριον ἵππου.

Mānŏ, as, ich tropffe / renne / fliesse. Polonicè. kápie / ciekę / płynę.

* Comp: Demāno, Emāno, Promāno, ich fliesse herfür / komme her. P. wypływam / pochodzę. G. ἐκρέω, ἐκβρύζω, ἐκπίπτω, ῥέω, πιδύομαι. Permano, ich fliesse durch / dringe durch. P. przeciekam / przechodzę. G. διαρρέω, διήκω.

Mănŏbārbŭlus, ein Bleykugel. P. ołowna kulá.

Mansuetus, zam / mild / sanfft. P skromny / ukrócony / ugłaskány. G. ἀγαιόφρων, εὐμενὴς, γαληνὲς, ἐπιεικὴς, πρᾶος. Mansuetudo, sanfftmut. P. ćichość / skromność / pokorá. G. ἀγανοφροσύνη, εὐήθεια, ἐπιείκεια, πραότης. Mansuefacio, ich mache zam. P. kroce / upokorzam. G. πραΰνω, ἐκπραΰνω, ἡμερόω. Mansuesio, ich werde zam. P. stawam sie ćichym / pokornym / skromnym. G. ἡμερόομαι, πραΰνομαι, πρᾶος γίνομαι.

Mansus,

Mansus, us, ein Hube Landes. P. włoká.

Mantile, ein handtuch/ handswehle. P. ręcznik. G. χειρόμακτρον.

Mantica, ein sack / seckel/ wadsack. P. Mießek / biesági/ kápſá. G. πήρη, βαλάντιον. *Manticularis*, ein dieb / beutelschneider. P. złodziey / rzezymieszek. G. βαλαντιοτόμος. *Manticulor, aris*, ich stele/ betriege. P. Krádne / oszukiwam. G. τὰ ἐν τῇ πήρᾳ κλέπτω.

Mănŭs, us, ein hand. P. ręká. *Item*, ein menge Kriegsvolck. P. wielkość/ woyſko. G. χεὶρ, μάρη, παλάμη, πέντοζος. *Manuarius*, was mit henden gemacht wird. P. ręczny. G. ὁ διὰ χειρὸς κεκτημένος. *Manubrium*, ein hefft/ öhr/ handhabe. P. vcho / cháńtabá/ rękoieść/ toporzyſko. G. κώπη, λαβὴ, στελεός.

Mănŭbiæ, arum, raub / beut von den feinden gewonnen. P. łupy/ zdobycz/ korzyść nieprzyiaćiołom wydárta. G. τὰ λάφυρα, σκῦλα..

Măpālĭă, orum, ein arm Hirtenheußlein. P. cháłupká. G. στέγαι, ἢ καλύβαι τινές.

Mappa,

Mappa, æ, ein Tischtuch/ Taffellacken. P. Obrus. G. ὀθόνη, ἐπιτραπέζιος, χειρόμακτρον.

Marceo, es, ich verwelcke. P. schnę/ więdnę. G. μαραίνομαι, ἀπομαραίνομαι, ἀποσήπομαι, ἀφανίζομαι, κατασήπομαι, καταφθίνω. *Marcesco, & Comp: Emarceo, Emarcesco, idem*, *Marcidus, a, um*, welck/ faul / verdorret. P. zwiędły/ zgniły/ zeschły. G. μαρανθεὶς, ἐπίκηρος, ἐπίσαθρος, εὐρώδης, σαπρὸς, σαθρὸς, μαρασμώδης.

Mărĕ, das Meer. P. Morze. G. ἁλία, θάλασσα, πόντος, ἅλς. *Marinus*, zum Meer gehörig / oder im Meer wonend. P. Morzki. G. ἅλιος, ἐνάλιος, θαλάσσιος, πελάγιος, πόντιος. *Maritimus*, was an das Meer stösset/ oder was am Meer liget. P. Pomorzki/ nad Morzem leżący. G. ἁλιγείτων, διαπόντιος, ἐπιθαλάσσιος, ἐφάλιος, παράλιος.

* *Comp: Transmarinus*, das vber Meer ist. P. Zamorzki. G. ὑπερθαλάσσιος.

Margarita, æ, ein Perlein. P. Perłá. G. μάργαρος, ὁ μαργαρίτης, τὸ μάργαρον. *Margaritarius*, ein Perlen Kremer. P. Kra-

marz

marz álbo kupiec/ co perlámi kupczy.

Margo, inis, ein port/ rand. P. kray/ krawedź/ brzeg. G. κράσπεδων, λῶμα, χεῖλος, ἐσχατία. *Margineus, & Marginalis*, was an dem rand ist. P. co ná brzegu iest. G. ὁ λῶμα ἔχων.

Mārio, onis, Hausen. P. wyzina/ czeczugá. *aliàs, Huso.*

Maritus, i, ein Eheman. P. Mąż/ Małżonek. G. ἀκοίτης, παρακοίτης, γαμέτης. *Marita*, ein Eheweib. P. żoná/ małżonká. G. γαμετὴ, γαμέτις, ἄκοιτις. *Marito, as*, ich beehliche mich. P. ożeniam sie/ álbo/ ide zá mąż. G. ἀνδρὶ συζευγνύω, συνοικίζω.

Marmor, ein Marmelstein. P. Mármur/ Mármurowy Kámień. G. μάρμαρον, μάρμαρος. *Marmoreus*, Marmelsteinen. P. Mármurowy. G. μαρμάρεος, μαρμάρειος.

Marra, ein Krauthawe/ damit man das vnkraut ausreutet. P. Rydlik. G. μαῤῥόν.

Marsupium, ein seckel/ tasche. P. mieszek/ wácek/ kieśienia/ kieśień. G. μαρσύπιον, μάρσυπος, βαλάντιον, φαγύλιον. *Marsupiarius*, ein Beutler. P. Miechownik/ Káletnik/ Táśnik.

Martes, ein Marder. P. Kuná.

Martius, der Mertz. P. Márzec. G. μάρτιος, ἀρτεμίσιος, δύστρος.

Martyr, ein Merterer. P. Męczennik. G. μάρτυρ. *Martyrium*, ein zeugnis/ märterey. P. świádectwo/ męczeństwo.

Mas, ein Mansbild. P. Meszczyzná/ Męska pleć. G. ἄρσην, ἄῤῥην, ἀρσενικὸς. *Masculus, Subst:* ein Männlein. P. chłopie/ sámiec. *Masculus, a, um, Adject:* Männlich/ tapffer/ behertzt. P. Mężny/ Dźielny/ śmiáły. *Masculinus*, Männlich. P. Męski.

* *Comp: Emasculo*, ich Mönche/ Verschneide. P. wáłászę/ czyście/ klesnie.

Massa, æ, ein Teig/ Stück/ Materi. P. máterya/ ćiásto/ sztuká. G. μάζα, ὄγκος, φύραμα, παλάθη.

Mātēr, ein Mutter. P. Mátká. G. ἡ γεννήσασα, γειναμένη, τεκοῦσα, μήτηρ, μάμμα, μάμμη, τρέφουσα. *Matercula*, ein mütterlein.

terlein. P. Mátuchná / Mátuchńiczká / máteczká. *Matertera*, ein Mume / der Mutter schwester. P. ćiotká. G. θεία πρὸς μητρός, μητροκασιγνήτη, ἡ μητράδελφος, τηθίς. *Maternus*, Mütterlich. P. Mátczyn. G. μητέριος, μητρικός, μητρῷος. *Materfamilias*, ein Hausmutter. P. Gospodyńi. G. οἰκοδέσποινα, οἰκοδεσπότουσα. *Matrix*, ein Behrmutter. P. Máćicá. G. μήτρα.

Mātrĭmōnium, die Ehe. P. Małżeństwo. G. γάμος, ἐπιγαμία, συνοικέσιον, συζυγία. *Matrimonialis*, Ehelich. P. Małżeński.

Mātrōnă, ein ehrliche Fraw. P. vczćiwa białagłowá / Páńi / Gospodyńi. G. οἰκοδέσποινα, γυνὴ, δαμαρή.

Mātĕriă, & *Mātĕries*, Materi oder zeug / daraus man allerley macht. P. Máterya / wątek / wszeláka rzecz z ktorey co czyńią. G. ὕλις, ὑπόθεσις, ὑποκείμενον. *Materialis*, das zum zeug gehöret. P. Máteryálny. G. ὑλαῖος, ὑλικός.

Matta, eine Matte / strodeck. P. Rogoża. G. ψίαθος, φορμός.

Matu-

Mătŭlă, ein brunzkachel. P. szczak / vrynał. G. ἀμίς, ἐνουρήθρα, οὐράνη, οὐροδόχη, ψύτλαρον.

Mātūrŭs, a, um, reiff / zeitig. P. dostały / źrzały / doyźrzały / dorosły. *Item*, bequem / füglich. P. wczesny / potemny / czysty. G. ἀκμαῖος, πεπανὸς, πεπαμμένος, πυρναῖος. *Maturè*, zeitlich / bald. P. ráno / wczás. G. ὡραίως, κατὰ καιρὸν, εὐκαίρως, ἐν τῷ καιρῷ.

* *Comp Immaturus*, vnzeitig. P. ńiedostały / ńiedoyźrzáły. G. ἄωρος, ἀπέπαντος, ἀπέπειρος, πρόωρος, ὠμός. *Præmaturus*, frühzeitig. P. ràny / skoroźrzy. G. πρόωρος, ἄωρος.

Mātūrō, as, ich eile. P. pospieszam sie / kwápie sie. G. πέπτω, πεπαίνω, ἐπισπεύδω, ἐπιταχύνω. *Maturesco*, ich werde reiff. P. źrzeie / dostawam sie / doyźrzywam. G. πέπειρος ἢ ὡραῖος γίνομαι, περκάζω, πεπαίνομαι, πέπτομαι.

Mātūtă, die Morgenröte. P. Zorzá. G. λευκοθέα. *Matutinus, a, um*, frue. P. ránny. G. αἰθερινὸς, ἑωθινὸς, ἑῷος, ὀρθρινὸς, πρωϊνὸς, πρώϊος, πρώϊμος.

Maxillæ,

Maxilla, ein wange / backe. P. policzek / czeluść. G. γαμφηλὴ, γνάθος, παρειά. *Maxillaris*, den backen zugehörig. P. policzkowy / trzonowy. G. παρειῖος.

M E.

Mēchănĭcus, ein Handwercksman. P. Rzemieśnik. *Ars mechanica*, ein Handwerck. P. Rzemiosło.

Mēcūm, mit mir. P. zemno. G. μετ' ἐμοῦ, μετά μου, σὺν ἐμοί.

Medēor, eris, ich heile / helffe. P. lecze / pomagam / rátuie. G. ἀκέομαι, ἀλέυομαι, ἀκέω, ἰάομαι, θεραπέυω, ἰατρέυω. *Medela*, *Medicamen*, *Medicamentum*, & *Remedium*, ein hülff / artzney. P. pomoc / rátunek / lekárztwo. G. ἄκεσμα, ἄκεσις, φάρμακον, ἴασις, ἄλθος, ἰατήριον.

Mĕdĭcor, aris, ich heile. P. lecze / vzdrawiam. *Medicus, i, Substant*: ein Artzt. P. Lekarz. *Mĕdĭcus, a, um*, heilsam / artzneyisch. P. zdrowy / lekárzki. G. θεραπευτὴς, ἰατροτέχνης, ἰατρὸς, ἰητήρ. *Mĕdĭcina*, die Artzney kunst. P. Lekárzka náuká. G. ἰατρικὴ, ἀκεστορίη. *Medicamentum*, ein Artzney. P. Lekárztwo. *Medicabilis*, was kan geheilet werden. P. Co może być vleczono. G. ἰατὸς, ἰατρευτὸς, θεραπεύσιμος, ἀκεστὸς, ἰάσιμος. *Immedicabilis*, vnheilsam. P nieuleczony. G. ἀνήκεστος, ἀθεράπευστος, ἀνίατος.

Mĕdĭocris, G. μέσον, μεσότης, μέτριον, μετριότης. vide *Medius*, G. μέσος, μεσαίτερος, μεσῶν.

Mĕdĭtor, aris, ich tichte / betrachte / vbe. P. myślę / rozmyślam / vważam / ćwiczę. G. ἀνασκοπέω, ἀσκέω, μελετάω, φροντίζω, σκέπτομαι. *Mĕdĭtatio*, ein tichtung / betrachtung / vbung. P. Myślenie / rozmyślánie / ćwiczenie. G. ἄσκησις, σκέμμα, θεωρία, μελέτη, μελέτησις, μελέτημα. *Meditabundus*, betrachtende. *Polonicè*. rozmyślaiac.

* *Comp*: *Immĕdĭtatus*, vnbedacht / vngerüstet. P. nierozmyślny, nienágotowány / nieopátrzny. G. ἀπερίσκεπτος. *Præmeditor, aris*,

ich bedencke/ betrachte zuvor. P. Rozmyślam sie/ vważam przed tym. G. προμελετάω.

Mĕdĭus, a, um, der mittelst/ mittelmessig. P. śrzedni/ pośrzedni/ mierny. G. μέσος, μεσαίτερος, μεσαίτατος, ἀνάμεσος. *Medium*, ein mittel. P. śrzodek. *Medietas*, die helffte/ mittelmessigkeit. P. połowicá/ miernosć. G. τὸ μέσον, μεσότης, τὸ ἡμίσευμα, τὸ ἥμισυ μέρος.

* *Comp: Dimĭdĭus*, halb/ halb zertheilet. P. połowiczny/ ná poły rozdźielony. G. ὁ ἥμισυς. *Dimidium*, die helffte. P. połowicá. G. ἡμιτέλεια, ἥμισυ, ἡμίσευμα.

Mĕdĭocris, zimlich/ mittelmessig. P. wczesny/ śrzedni/ mierny. G. μεσήεις, μέτριος, ἐπιεικής. *Mediocritas*, messigkeit. P. mierność/ wczesność. G. μέσον, μεσότης, μέτρον, μετριότης. *Mediocriter*, zimlich. P. miernie/ ták wczás. G. μέσως, ἐπιεικῶς, μετρίως, ὀλίγον, ἐπ᾽ ὀλίγον.

Mĕdĭastinus, Subst: der geringst diener/ hausknecht/ Sudler. P. napodleyszy sługá/ párobek/ palipiecek/ piećuch. *Mediastinus, a, um*, gering/ veracht. P. podły/ lichy/ wzgárdzony.

Mĕdĭterraneus, das mitten im land oder erdreich ist. P. ná pośrzodku źiemie leżacy/ wśrzód źiemie/ miedzy źiemia. G. μεσόγαιος, μεσόγειος, μεσήπειρος, μεσόχθων.

Mĕdĭtullium, das mittel eines jeglichen dinges. P. pośrzodek káżdey rzeczy. G. μεσαίχμιον.

Mĕdĭusfidius, trawen/ fürwar/ bey Gott. P. záprawde/ poprawdźie/ dali Bog/ jákom cnotliwy/ iáko mi Pan Bog mił.

Mĕdūlla, das marck in beinen vnd Holtz. P. Mózg w kośćiách/ śpik/ drzenie w drzewách. G. μυελὸς, στέρνηξ, ἐντεριώνη. *Medullitus*, von grund des Hertzens. P. serdecznie/ z práwego sercá. G. ἀπὸ μυελοῦ.

* *Comp: Emĕdūllo, as*, ich ziehe das marck aus. P. wyćiagam mozg/ wykupuie drzeń. *Metaph:* ich erklere. P. wykłádam/ wyiáśniam.

Meherculè, Trawen/ fürwar. P. owszeki/ záprawde.

Meio, ich bruntze. P. szcze. G. οὐρέω.

Mel, Honig. P. Miód. G. μέλι, νᾶμα, θυγατέρων ταύρων. *Melleus*, das von Honig ist. P. miodowy. G. μελιτηρὸς, μελιτόεις, μελιτώδης, μελίφρων. *Mellitus*, honigsüß. P. słodki iáko miód. *Melligo, inis*, der safft daraus die Immen das Honig machen. P. sok / z ktorego pßczoły Miód dźiáłáią. G. μελίτωμα.

* *Comp*: *Mellifico, as*, ich mache honig. P. miód czynię. G. μιλιτȣργέω, μελιποιῶ. *Mellificium*, das honigwerck. P. spráwowánie miodu / álbo podbieránie pßczół. G μελιτȣργία.

Mĕlănurus, ein Kuelperß. P Jażdż. *alias Perca minor*.

Mĕliŏr, vide Bonus.

Mĕlĭs, ein dachs. P. Zdyb dźiki Kot.

Membrum, ein Glied. P. Członek. *Item*, ein theil eines jeglichen dinges. P. część wßelákiey rzeczy. G. γυῖον, κῶλον, μέρος, μέλος, μόριον. *Membratim*, stückweise. P. ná kaski / po kaśku / ná ßtuki. G. κατὰ μέλη, κατὰ κῶλα.

Membrana, ein dünne haut / Pergament. P. ćienka skorecżká / párgámin. G. ὑμὴν, περγαμηνὴ, δέρμα λεπτὸν, διφθέρα. *Membranarius*, ein Pergamentmacher. P. párgáminnik.

Mĕmĭni, ich weiß / gedencke. P. wiem / pámietam. *Item*, ich melde. P. wspominam / przypominam. G. μιμνήσκομαι, μνήμων εἰμὶ, μέμνημαι, μνημονέυω, ἐμνήσθην. *Mentio*, gedenckung / meldung. P. wspominánie / przypominánie / wzmianká. G. μνεία, μνήμη, μνῆσις, ὑπόμνησις.

Mĕmŏr, eingedenck. P. pámietny / wdźięczny. G. μνήμων, μνημονικὸς. *Immĕmor*, vergessen. P. niepámietny / niewdźięczny / zápámietáły. G. ἀμνήμων, ἀμνημωνήσας, ἀγνώμων. *Mĕmŏria*, das gedechtnis. P. pámieć. G. ἀνάμνησις, ὑπόμνησις, μνεία, μνημεῖον, μνήμη, μνημοσύνη, μνῆσις. *Memoriter*, auswendig. P. ná pámieć. G. μνημονικῶς, ἀπὸ μνήμης. *Memoro, as*, G. μνάομαι, ἀναμιμνήσκω, μνημονέυω. *Commemoro*, ich erzehle / melde. P. wyliczam / wspominam. G. ἱστορέω, ὑπομνημονέυω, διηγȣ̃μαι, μιμνήσκω. *Memorabilis*, *Memorandus*, gedenckwirdig. P. godny pá-

pamietánia. G. μνημονευτὸς, ἀξιώμνησ☉, ἀξιόλογ☉, μνημονευτέος, ἀπομνημονευτέ☉.

Menda, æ, & mendum, i, ein mangel/ fehl/ jrrthumb. P. błąd/ zmázá. G. ἁμάρτημα, ἁμαρτία, πταῖσμα, πλημμέλημα. Mendosus, voller jrthumb/ falsch. P. pełny błędów/ fałszywy. G. πλημμελής.

Comp: Emendo, as, ich verbessere. P. polepszam/ popráwiam. G. διορθόω, ἐπανορθόω, εὐθύνω. Emendator, ein verbesserer. P. poprawcá. G. διορθωτής. Emendatio, ein verbesserung. P. popráwienie / náprawá. G. ἐπανόρθωμα, ἐπανόρθωσις, διόρθωσις.

Mendacium, G. πανάπλασμα, ψεῦδ☉. vide Mentior.

Mendicus, ein Betler/ Pracher. P. żebrak / nedznik. G. πτωχὸς, αἴτης, δέκτης, ἀχὴν. Mendicitas, armut. P. nedzá/ vbostwo/ żebránina. G. ἀχηνία, ἀγυρμὸς, ἐπαίτησις, πτωχεία. Mendico, as, ich bettele. P. żebrzę/ przebog bierzę / jáłmużnę biorę. G. πτώσσω, αἰτέω, πτωχεύω.

* Comp: Emendico, ich erbettele. P. wyżebrzam/ wyprászam. G. ἐπαιτέω, ἐρανίζω, συνερανίζω.

Mens, vernunfft/ sinn/ verstand / gemüt / gedechtnis. P. rozum / dowcip/ vmysł / pámieć. G. γνώμη, διάνοια, νό☉, νοῦς, φρήν.

* Comp: Amens, Dēmens, vnsinnig/ thöricht. P. głupi/ szalony / wśćiekły / niebaczny. G. ἀνόητ☉, ἄνους, μάται☉, ἄφρων, ἔκφρων. Amentia, Dementia, vnsinnigkeit / thorheit. P. głupość/ szaleństwo/ nierozum. G. ἄνοια, ἀσυνεσία, ἀφροσύνη, παραπληγία, ἔκλυσις, παράνοια, φρενοβλάβεια. Demento, as, ich mache thöricht. P. szalonym czynię. Vehemens, hefftig/ gros. P. gwałtowny/ popedliwy/ silny. G. βίαι☉, δεινὸς, ἔντον☉, θοῦρ☉, σφοδρός. Vehementia, hefftigkeit/ geschwindigkeit. P. gwałtowność/ moc / siłność. G. δεινότης, ἐπίτασις, λαβρότης, σφοδρότης. Vehementer, sehr. P. bárdzo / srogo / srodze / vprzeymie. G. δεινῶς, βιαίως, σφόδρα.

Mensa, æ, ein Tisch. P. Stół. G. κλίνη, τράπεζα. Men-

ſarius, ein Wechsler. P. Mynczarz / bánkierz / odmieniacz G. τραπεζίτης, θυωζίτης, χρυσαμοιβός, κολλυβιστής.

Menſio, menſura, G. μέτρον, μέτρησις. vide metior.

Menſis, ein Monat. P. Mieśiąc. G. μήν. Menſes plur: der Weiber zeiten. P. niewieśćia chorobá mieśieczna / Xiężycowá. G. ἄφεδρος, ἔμμηνα, γυναικεῖα. Menſtruus, a, um, das alle Monat geschicht / oder ein Monat lang wehret. P. Mieśieczny. G. ἐμμήνιος, μήνιαιος, καταμήνιος. Menſtrua, orum, idem quod menſes.

* Comp: Bimeſtris, e, zween Monat lang. P. dwumieśieczny. Trimeſtris, drey Monat lang. P. Troymieśieczny. G. τρίμηνος, τριμηνιαῖος. Semeſtris, sechs Monat lang. P. ſześćmieśieczny. G ἑξάμηνος. Seſquimenſis, anderthalb Monat. P. puł torá mieśiacá.

Menſura vide Metior.

Menta, æ, Müntz. Polonicè. Mietká.

Mentula, æ, das Menlich glied. P. Męſki członek. G. ἔμ-

ἔμβολον, κωλὴ, μύκης, πέος, πόσθιον, πόσθη. Mentaſtrum, Wilde müntz P. polna álbo leśna mietká.

Mentagra, flecken oder schuppen des angesichtes. P. Liszay álbo łupież ná twarzy. G. λειχήν.

Mentio, G. μνεία, μνήμη, μνῆσις. vide Memini.

Mentior, ich liege. P. łże / kłamam. G. ἀλαζονεύομαι, κομπίζω, λωπεύω, ψεύδομαι, ψευδολογέω. Mendax, lügenhafftig / oder ein Lügner. P. Kłamliwy / kłamcá / łgarz. G. λαπιστής, λεπιστής, φάτης, ψευδάλιος, ψευδηγόρος, ψευδολόγος, ψευδήμων, ψευδής. Mendacium, ein lügen. P. kłamstwo. G. ἀνάπλασμα, ψεῦδος, ψεῦσις, ψευδολογία.

* Comp: Ementior, ich liege offentlich. P. wyłygam / wymyślam / zmyślam. G. διαψεύδομαι, ψευδολογέω.

Mentum, das kinn. P. podbrodek / podgárdlek. G. ἀνθερεών, γένειον.

Meo, as, ich gehe / fliesse. P. bieżę / ćiekę G. βαίνω, διαβαίνω, δίημι, διέρχομαι, πορεύομαι. meatus, us, ein gang. P. chód / przechód. G. πόρος, πορεία,

βάσις.

βάσις, διάβασις. Meabilis, e, gangbar. P. przechodzący. G. ἀμεύσιμος, πορεύσιμος.

* Comp: Commeo, ich gehe zumal wandere/ fahre. P. jádę/ przechodzę się/ wędruię. Commeatus, us, ein gleitsbrieff/ paßbort. P. gleytowy list/ paßport. Item, Proviant/ vorrath. P. żywność. G. τροφὴ, σιτία. χορηγία. Permeo, ich durchgehe/ durchfließe. P. przechodzę/ przeciekam. G. διαβαίνω, δίειμι, διέρχομαι, διοδεύω, διέξειμι. Permeabilis, durchgengig. P. Łatwy ku prześciu/ przebyciu. Remeo, ich gehe zurück/ fließe hindersich. P. wracam się/ iádę ná zad/ ná zad ciekę.

Merces, edis, lohn/ besoldung. P. Myto/ zapłátá. G. ἀποφορὰ, τὸ γιγνόμενον, ἐπίχειρα, λάτρον, μισθὸς, μισθοφορὰ, ἀνταπόδοσις, μίσθωμα. Mercenarius, ein Taglöhner / miedling. P. Naiemnik. G. κολωνίτης, μίσθαρνος, μισθωτὸς, ὑπομίσθιος.

Mercor, aris, ich keuffe. P. kupuię. G. ἐμπορεύομαι, ἐξαγοράζω, ἀντικαταλλάσσομαι, ὠνέομαι. Mercator, ein Kauffman. P. Kupiec. G. ἐμπέραμος, ἔμπορος, ἐμπολεὺς, μετάβολος. Mercatus, us, ein Marckt / Messe. P. Jármárk. G. ἀγορὰ, ἐμπόριον, πανήγυρις, πρατήριον. Mercatura, Kauffmanschafft. P. Kupiectwo. G. ἐμπορία, ἐμπόρευμα, ἀγορασία, ὤνησις.

Merx, cis, & Merces, ium, Wahre/ Kauffmanschafft. P. Kupia/ Towar. G. τὸ ὤνιον, ἀγόρασμα. Mercimonium, idem.

* Comp: Commercium, gewerbschafft/ matschafft/ geselschafft. P. spolne chándlowánie / Towárzystwo / Kupiectwo. G. ἀλλαγὴ, ἀμοιβὴ, συμβόλαιον, κοινωνία, ἐπιμιξία. Mercipotus, us, vocabulum fictum, ein weinkauff. P. Lidkup.

Mĕrenda, æ, Abendbrod/ vesperkost. P. podwieczorek/ juzyná. G. ἄριστον, δειλινὸν, προδεῖπνον.

Mĕrĕo, es, & Mĕrĕor, eris, ich verdiene. P. służę/ zásługuię. Item, ich habe Kriegs bestallung. P. żołnierzka służę. G. ξενιτεύομαι, μισθοφορέω, ὀφλισκάνω. Mĕrĭtum, ein verdienst. P. zásługá. G. εὐεργέτημα, εὐεργεσία, ἀξία, ἄξιον, δίκαιον, μισθός.

Mĕrĭtus, a, um, verdient/billich. P. zaſłużony/ſłuſzny/godny/powinny/záſłużáły. *Immerito*, vnbillich. P. nieſłuſznie. G. ἀναξίως, ἀδίκως, παρ' ἀξίαν, οὐ κατ' ἀξίαν. Mĕrĭtōrius, was zu verdienen iſt. P. Naiemny. G. μισθαρνητικὸς, μισθωτικὸς, μέσθιος, ἐπιμίσθιος.

* *Comp: Commĕrĕo, & or*, ich verſchüldige/ſündige. P. záſługuię/dopuſzczam ſię. *Demereor*, G. κερδαίνω, μισθαρνέω, μισθοφορέω. *Promereor*, ich verdiene. P. przyſługuię/záchowam ſię. G. μισθαρνέω, ὀφλισκάω. *Emereo, & or*, ich diene wol/oder auß. P. wyſługuię ſię. G. περιποιέομαι, ἐξιδιοποιοῦμαι, μισθοφορῶ, μισθοτέομαι. *Emeritus*, wolverdient. P. wyſłużony zaſłużony.

Mĕrĕtrix, eine brecke/hure. P. nierządnicá/kurwá. G. ἐμπελάτειρα, πόρνης, ἑταίρα, φορβάς. Mĕrĕtrĭcius, hüriſch. P. nierządny/nierządniczy/kurewſki. G. ἑταιρικὸς, πορνικὸς, πορνίδιον. Mĕrĕtrĭcor, aris, ich treibe huren leben. P. kureſt wem ſię bawię.

Merga, æ, ein Korngabel/oder hercke. P. widły/álbo grábie.

Merges, itis, ein hauff/garb. P. kupka/ſnopek. G. κῶμυς, δεσμή.

Mergo, is, ich tuncke ein. P. narzam/topię/wmaczam. G. βυθίζω, γέλγω, δύω, βαπτίζω, ἐμβάπτω.

* *Comp: Demergo*, ich verſencke. P. pogrązam. G. καταβαπτίζω, καταβάπτω, καταβυθίζω, κατακλύζω. *Emergo*, ich kom herfür. P. wynarzam ſię/wybrnę. *Immergo*, ich tuncke ein. P. wnarzam/wgrązam. G. ἐμβαπτίζω, ἐμβάπτω, καταβαπτίζω, ἐναποκλύω. *Submergo*, ich ertrencke. P. topię/pogrązam.

Mergus, i, ein Teucher. P. Nórk/Norek. G. ἡ αἴθυια.

Mĕrĭdies G. τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, μέσσον, ἦμαρ. vide Dies.

Mĕrops, ein Grünſpecht. P. żołná.

Mĕrŭs, a, um, rein/lauter. P. ſzczyry/práwy/wierutny. G. ἀκέραιος, ἀμιγὴς, ἄμικτος. Mĕrum, *Subſtant:* vngewäſſert Wein. P. ſzczyre/niezmieſzáne

Wino. G. ἄκρατον, χαρίκρατον, εὔζωρος, οἶνος. *Mĕrācŭs, a, um, & Merax, acis*, vngemischt. P. ßczyry/niezmießány.

Mĕrŭlă, æ, ein Amsel. P. Kos. G. κότλυφος, κόψυκος. *Merula lacustris*, ein Schleye. P. Lin.

Mespilus, ein Mespelbaum. P. Jemiołá G. μεσπίλη, ἀρωνία. *Mespilum*, ein Mespel. P. Mispłá. G. μέσπιλον.

Mētă æ, ein ziel/ende/marckstein. P. Cel/kres/koniec/gránicá/kopiec. G. καμπτὴρ, τέρμων, κῶνος. *Metator*, ein Furierer. P. stánowniczy/obozny.

Mĕtāllum, allerley Ertz oder Metall P. wßelaka Miedź álbo Krußec. G. μέταλλον. *Metallicus, a, um*, Ertzhin. P. Krußcowy. *Metallicus, Substan* ein Bergman/Bergknap. P. gōrnik. G. μεταλλεύς, μεταλλικός, μεταλλουργός.

Mētĭŏr, iris, Jch messe. P. mierze. G. μετρέω, καταμετρέω, διαμετρέω, ἐπιμετρέω, ὁρίζω, ἐπιμετρέω. *Mensor*, ein Messer. P. Miernik. *Item*, ein Furierer. P.

stá=

stánowniczy. *Mensio*, messung. P. mierzenie. *Mensura, æ*, ein maß. P. miárá. *Mensuro, as*, ich messe. P. mierze.

* *Comp: Dēmētior*, ich messe ab. P. odmierzam. G. διαμετρέω, ἐκμετρέω. *Demensum*, ein abgemessen theil. P. obrok. G. σιτομετρία, σιτομέτριον, τὸ μέτρημα. *Dimetior, Emetior, Permetior*, ich messe ab/oder auß. P. rozmierzam/wymierzam/przemierzam. G. ἀναμετρέω, διαμετρέω, ἐκμετρέω, καταμετρέω. *Remetior*, ich messe wiederumb. P. z nowu mierze/przemierzam/záś. G. ἀναμετρέω, ἀντιμετρέω. *Immensus*, groß/vnmeßlich. P. wielki, niezmierzony. G. ἀμέτρητος, ἄμετρος, ἀθέσφατος, ὑπέρμετρος, ἀμήχανος.

Mĕto, is, Jch erndte. P. źnę śi kę/zbieram. G. ἀμάω, διαμῶ, θερίζω. *Messor*, ein Schnitter. P. źeńcá. G. ἀμητὴρ, θεριστὴς, δρεπανιστὴς, ὁ θερίζων. *Messorius*, was zur erndte gehöret. P. co ku żniwu należy. G. θεριστικός. *Messis*, die Erndte. P. żniwo. G. θερισμός, θέρος, καλαμητομία.

* *Comp: Dēmĕto*, ich schneide/

oder

oder hawe ab. *P.* pożynam. *G.* διαμάω, ἀποθερίζω, ἐξαμάω, ἐκθερίζω.

Mētrŏpŏlis, ein Hauptſtadt. *P.* głowne Miáſto.

Mĕtŭo, ich fürchte. P. boię ſię/ obawiam ſię. G. δειμαίνω, φοβέομαι. *Mĕtŭs*, *us*, furcht. *P.* boiaźń. *G.* φόβος, δεῖμα, δέος. *Meticuloſus*, furchtſam. P. boiáźliwy. *G.* φοβερός, ἐλάφειος.

Meus, a, um, mein. P. moy. *G.* ἐμός, ἡ όν.

M I.

Mīcă, *æ*, ein klein ſtücklein/ bröcklein/ körnlein. *P.* Kruſzyná/ okruſzká / odrobiná / źiarnko. *G.* ἀπάραχος, ψώμισμα, ψίχα, ψιχίον, μάτιον.

Mĭcŏ, *as*, ich glentze/ſcheine/ zwinzere. P. błyſkam/drygam. *G.* ἄπτω, διάπτω, στίλβω.

* *Comp: Dīmĭcŏ*, ich ſtreite/ fechte. *P.* biję ſię / potykam ſię/ ſzermuię. G. διαμάχομαι, ἀγωνίζομαι, διαγωνίζομαι, διατείνομαι. *Dimicatio*, ein ſtreit / kampff. P. potykánie / potyczká / bitwá / ſzermowánie. *G.* ἀγωνία, ἀγώνισις, ἀγωνισμός. *Emico*, ich glentze/ ſpringe / oder tage herfür. *P.* wybłyſkam / wyſkákuię / wynurzam ſię / przewyżſzam. G. ἀνατέλλω, ἀνακύπτω, ἀναλάμπω.

Mīgrŏ, *as*, ich gehe/ ziehe/ wandere. *P.* Idę / iádę/ prowádzę ſię / wędruię. *G.* ἀναλύω, ἀπέρχομαι, ἐκτοπίζω, ἀποικέω, μετοικέω.

* *Comp: Commīgro*, ich ziehe mit allem was ich hab / an ein andern ort. P. przeprowadzam ſię ze wſzyſtkim co mam / ná inſze mieyſce. *Dēmīgro*, *G.* καταλύομαι, μεταναστεύω, μετοικίζομαι, μετοικέω. *Emīgro*, ich ziehe weg/ oder auß. *P.* wyprowadzam ſię / wynoſzę ſię / wyćiagam precż. G. ἀποικέω, ἀποικίζομαι, μετοικέω, μεταβάλλω, ἐξοικίζομαι, ἐκτοπίζω. *Immigro*, ich ziehe ein. *P.* wprowadzam ſię. *G.* ἐνοικέω, ἐγκατοικέω, ἐγκατοικίζομαι. *Remigro*, ich ziehe wieder an meine alte ſtelle. P. wprowadzam ſię ná pierwſze mieyſce. *Transmigro*, ich ziehe weg. P. przeprowadzam ſię precż. G. μεταναστεύω, μετανίσταμαι, μετοικέω, μετοικίζομαι.

Miles, itis, ein Kriegßman / Landsknecht / Soldat. *P.* żołnierz / Rycerz. *G.* τευχιστὴς, στρατιώτης. *Militia*, der Krieg / kriegszeug. *P.* żołnierztwo / Woyná / wypráwá woienna. G. στρατεία, πόλεμος. *Militaris, e*, kriegisch. P. żołnierzki / woienny / waleczny / Rycerzki. G. στρατηγικὸς, στρατευτικός. *Milito, as*, ich diene im Kriege vmb Sold. P. Wałczę / żołnierzką służę. G. στρατεύομαι, στρατεύω, ἐργατεύω.

* *Comp*: *Commilito, onis*, ein Kriegsgesell / Rottgesell / Schulgesell. *P.* Towárzyß ná woynie / w rocie / w ßkole. *G.* σύμμαχος, συναγωνιστὴς, συστρατιώτης, ὁμαιχμος, συνασπιστής. *Commilitium*, Kriegsgesellschafft. *P.* Towárzystwo ná Woynie / w żołnierstwie. G. συμμαχία.

Milium, Hirsch. P. Proso / Jágły. G. κέγχρος.

Mille, Tausent. *P.* Tyśiac. *G.* χίλιαι, χίλιοι, χίλια. *Millesimus*, der tausentste. *P.* tyśiacny *G.* χιλιοστὸς. *Millenarius*, das tausent in sich begreifft. *P.* co Tyśiac w sobie zámyka. *Millies*, tausentmal. *P.* Tyśiac kroć / tyśiac rázów. *G.* χιλιάκις. *Milliarium*, & *Milliare*, ein Meilwegs. P. Milá drogi. *G.* μίλιον, μιλιάριον.

Millus, & *Millum*, ein Halßband der Hund. P. Obroźná Psy.

Milvus, & *Milvius*, ein Weihe. P. Káńiá. G. ἴκτινος, ἰκτίν.

Mimus, i, der eines jeglichen geberde nachthut. *P.* Podrzeźniácz. *G.* μῖμος, ὑποκριτής.

Minæ, arum, Drawung. P. groźby / grożenie. G. ἄθραι, ἀπειλὴ, ἐνιπὴ, ἀνατάσεις. *Minax*, & *Minitabundus*, drawig *P.* groźny / srogi. G. ἀπειλητήριος, ἀπειλητικὸς, ἐπαπειλέων. *Minor*, & *Minitor*, ich drawe. P. grożę / odpowiedam. *G.* ἀνατείνομαι, ἐπαπειλέω, χαλεπαίνω, βριμάω, ἐπαπειλῶ.

* *Comp*: *Comminor*, *Interminor*, ich drawe fast. *P*, bárzo grożę. *Comminatio*, *Interminatio*, drawung. P. groźbá / grożenie.

Mingo, is, ich bruntze. *P.* ßczę / wodę pußczam. G. ἐνουρέω, κατουρέω, οὐρέω, ἐπουρέω.

Mĭnīſter, ein Diener. *P.* ſługá/pácholek. G. ἀμφίπολος, διάκονος, θέραψ, θεράπων, ὑπηρέτης, λειτουργός. *Miniſterium*, ein dienſt. P. ſłużbá. G. διακονία, λειτουργία, ὑπουργία, ὑπηρέτησις, ὑπηρέτημα. *Miniſtro*, ich diene. *P.* ſłużę. *G.* ἀμφιπολεύω, διακονοῦμαι, ὑπουργέω, διακονέω, λειτουργέω.

* Comp: *Admīniſtro, as*, ich verwalte. *P.* ſpráwuię rządzę *G.* ἀμφιλέω, ἀμφιέπω, ἐγχειρίζομαι, διοικέω, ὑπηρετέω, μεταχειρίζομαι. *Adminiſtratio*, ein verwaltung. P. ſprawowánie/ rządzenie. *G.* διαχείρησις, διοίκησις, ἐγχείρησις. *Adminiſtrator*, ein Verwalter. P. Sprawcá/Porucznik/Namieſtnik. *Submiſtro*, ich gebe dar. P. dodáię/nadawam/nakládam. *G.* ὑπουργέω, ὑπηρετέω.

Mīnĭum, Bergzinober. *P.* Górny Cynober. G. ἄμμιον, μήνιον, μίλτος. *Minio, as*, ich ferbe mit Zinober. P. fárbuię Cynobrem. G. μιλτόω.

Mīnŭs, *Adverb*: weniger. *P.* mniey. *Minimè*, keines weges/gar nicht. *P.* bynamniey. G. ἐλάχιστα, ἥκιστα. *Minutus, Minutulus*, Mĭnŭſcŭlŭs, klein/kleinlech. *P.* máły/drobny/ßczupły/ßczury. G. σμικρὸς, λεπτὸς, κολοφὸς, λεπτομερέστερος, μικρότερος, σμικρότερος, ὀλίγον τὶ μείων. *Mĭnūtal*, kleingehackte ſpeiß. P. śiekániná *G.* μυττωτὸν. *Minuo*, ich ringere. P. vmnieyßam. *G.* ἐλασσόω, ἐλαττόω, μειόω, χαλέπτω.

* *Comp*: Comminuo, ich zerſchlage/zerbreche. P. rozbijam/rozśiekam/roztrącam/połámywam *G.* ἀλοάω, ἀποτρίβω, θρυλλίζω, συνθραύω, συντρίβω. *Diminuo*. G. ὀλιγόω, μειόω, ἐλασσόω. *Imminuo*, ich verkleinere/vermindere/ringere. *P.* vmnieyßam. G. ἐλάττονα ποιῶ, κολούω, μειόω, ἐπικόπτω, καθαιρέω, σμικρύνω.

Mīrŭs *a, um*, wunderbahrlich. *P.* dźiwny. G. θαυμαστὸς, θαυμάσιος, ἔκτοπος. *Mīrābilis*, Mirificus, *Mīrandus*, *idem*. G. θαυμάσιος, θαυμαστικὸς, θαυματοποιὸς, θαυμαστὸς, παράδοξος. *Mīrum, Subſtant*: & *Miraculum*, ein wunderwerck. P. dźiw. *G.* θαῦμα, μεγαλούργημα. *Mīror, aris*, ich verwunder mich. *P.* dźiwu=

ie ſie. G. ἄγαμαι, θαῦμα ποιοῦμαι, ἀγάζομαι, θαυμάζω.

* Comp: Admīror, idem cum ſimplici. Demiror, ich verwunder mich ſehr. P. bárzo ſie dziwuie / bárzo mi to dziwno. G. ἀποθαυμάζω, ὑπεράγαμαι, ὑπερθαυμάζω.

Miſceo, es, ich vermiſche/ vermenge / betrübe. P. mießam/ przelewam / mace / przyſádzam. G. ἀναφύρω, κεράννω, κεραννύω, μιγνύω, μιγάζομαι, μίσγω. Miſtio. Miſtura, vel per x. ein vermiſchung. P. zmießánie przyſádá. G. μίξις, κρᾶσις, σύγκρασις. Miſcellaneus, vermiſcht/vnordentlich P. zmießány/ rozmáity/ nieporzadny. G. μιγὰς, μικτὸς, σύμμικτος, συμμιγὴς. Miſcellanea, ein Buch da man allerley einſchreibet. P. Kśiegi w ktōre ſie to y owo piße. G. τὰ σύμμικτα.

* Comp: Admiſceo, ich miſche darzu. P. przymießam/ przyczyniam. G. παρακιρνάω, συγκεραννύω, παραπλέκω, ἐπιμίγνυμι, προσμιγνύω. Commiſceo, ich miſche vnter einander. P. Jedno z drugim zmießam. G. ἐπαναλλάττω, συμμίγνυμι, συγκεραννύω,

συμφυράω. Immiſceo, ich menge drein. P. wmießam/przymießawam. G. ἀναμιγνύω, ἐμμιγνύω, καταμιγνύω, προσμιγνύω, ἐμπλέκω. Permiſceo, ich vermiſche wol. P. przemießáwam. G. ἀναφύρω, ἀναμιγνύω, διαμιγνύω. Promiſcuus, vermiſchet/vnordentlich/ nicht vnterſchieden. P. zmießány/nieporzadny / rożny. G. ἐπίμικτος, σύμμικτος, συμμιγής.

Mĭsĕr, arm/elend/betrübet. P. vbogi/nedzny/mizerny/żáłoſny. G. ἄθλιος, ἀτυχὴς, ἐτλήμων, σχέτλιος, τλήμων, ταλαίπωρος. Miſeria, armſeligkeit/elend. P. nedzá/ lichotá/niedoſtátek/ vboſtwo G. ἀθλοσύνη, ἀτυχία, δυστυχία, κακοπάθημα, ταλαιπωρία, κακία, ὄτλημα.

Mĭsĕrĕor, eris, Mĭsĕrēſcŏ, Commiſereſco, as, Imperſ: Miſeret, & Miſereſcit, ich erbarme mich/ es jammert mich. P. zmiłuie ſie/ zlituie ſie / żal mi / luto mi. G. ἐλεαίρω, ἐλεῶ, οἰκτείρω, σπλαγχνίζομαι. Mĭsĕrĭcors, barmhertzig. P. miłośierny/ lutośćiwy. G. ἐλεητικὸς, ἐλεήμων, εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων. Miſericordia, Barmhertzigkeit. P. miłośierdźie/lutość. G. ἔλεος, σπλάγχνον, οἰκτιρμὸς, ἐλεημοσύνη.

Mĭsĕror, aris, & Commiseror, ich beklage/ beweine/ bejammere P. żáłuię / lutuię / opłákiwam. G. οἰκτίζομαι, οἰκτείρω, ἐποικτείρω, ἐλεεινολογοῦμαι. *Mĭsĕrābilis, Miserandus,* jämmerlich/ erbermiglich. P. żáłosny / nędzny / mizerny. G. οἰκτειρόμενος, ἐλεεινὸς, σχετλιαστικός. *Miseratio, Commiseratio,* ein erbarmung. P. zmiłowánie / zlitowánie. G. οἶκτος, οἰκτείρησις, οἰκτιρμός.

Mītĭs, e, sanfftmütig / mild/ mürb. P. ćichy / skromny/ ßczodry / dobrotliwy / kruchy. G. ἀγανὸς, ἀγανόφρων, πρᾶος, πραΰς, πραής. *Immitis,* vnmild vnreiff. P. ńieskromny / ńieogłáskány/ ńiedoyźrzáły. G. ἀθώπευτος, ἀμάλθακτος, ἀμείλιχος, ἀνήμερος, ἄωρος, ἀνίλεως. *Mitesco,* ich werde zam mild/ reiff. P. káie sie / bywam vbłagan/ vśmierzon / dostawam sie. G. πραΰνομαι, ἠπιόομαι, πεπαίνομαι. *Mitigo, Commitigo, Mitifico,* Ich versühne / mache still/ zam. P. vbłagam / vśmierzam / kroce. G. ἐκμειλίσσω, ἠπιάω, καθηπιάω, καταπραΰνω, μειλίσσω, μαλάττω.

Mitra,

Mītră, ein Bischoffshut. P. Biskupia czapká. G. μίτρα, κίδαρις.

Mitto, is, ich schicke / sende / lasse. P. ślę / posyłam/ pußczam/ záńiecham. G. βάλλω, πέμπω, ἀποπέμπω, στέλλω, ἀποστέλλω. *Mißio,* sendung/ vrlaub. P. Posłánie / Dozwolenie / odpráwá. G. ἄφεσις, βολὴ, πομπὴ, πέμψις, ἀποστολή. *Mĭssus, us,* ein Gericht / oder Tracht in einer Malzeit. P. potráwá. G. θέματα βρωμάτων. *Mißilis, e,* was man werffen kan. P. Co łatwie może rzućić / ćisnąc. G. ἀφετήριος, βλητὸς, πόμπιμος. *Mißilia, plur:* Gaben die man vnters Volck außwirfft. P. Dáry ktore miedzy Pospolstwo ćiskáią. G. βλήματα.

* *Comp: Amitto,* ich verliere/ laß fahren. P. gubię / trácę / vpußczam. G. ἀποβάλλω, ἀποπέμπω, ἀποστέλλω. *Admitto,* ich laß zu / oder verbreche. P. odpußczam / przypußczam / dopußczam sie / wystepuię / grzeszę. G. δέχομαι, ἐγκρίνω, εἰσδέχομαι, προσάγω, εἰσφέρω, προσίεμαι.

Com-

Committo, ich füge zusamen/vertrawe / befehle / gestatte / sündige. *P.* spaiam polecam/przykázuie / dopuszczam / grzeszę. G. ἀνατίθημι, ἐγχειρίζω, ἐμπιστεύω, ἐφίημι, ἐπιτρέπω. *Item*, συμβάλλω, πλημμελέω, συνάπτω. *Commissura*, eine füge. P. spuszczenie/spoienie/skłięnie. G. ἁρμὸς, συνοχὴ, ἐφαρμογὴ, ἀλληλουχία, συνάφεια. *Commißio*, ein befehl/Commission. *P.* polecenie / Komisya. *Commissarius*, ein Befehlhaber. P. Porucznik/Kommissarz. *Demitto*, ich laß herab. P. spuszczam ná dol / popuszczam. G. καθίημι, καθιμάω, καταβάλλω, καταφέρω, χαλάω. *Demissus*, demütig. P. pokorny / vniżony. G. ἀνειμένος, καθειμένος, παραπεμφθείς. *Dimitto*, ich lasse gehen/ fertige ab. *P* opuszczam / odsyłam / odpráwiam. *G.* ἀφίημι, ἀπολύω, παρίημι, ἀποπέμπω, ἀπαλλάττω. *Emitto*, ich lasse auß / sende auß. P. wypuszczam/wysyłam. *G.* ἀφιέω, ἀφίημι, ἀποπέμπω, ἐξανίημι, ἐξαποστέλλω. *Emissarius*, ein Kundschaffer. P. szpieg/szpiegierz. G. προσαγωγίδης, προσαγωγεὺς. *Immitto.* G. ἀφίημι, ἐμβάλλω, προσβάλλω, ἐπιβάλλω, χαλάω. *Intromitto*, ich laß ein. *P.* Wsadzam / wpuszczam. G. εἰσάγω, εἰσοικίζω, εἴσω πέμπω. *Immissura*, ein flick lappe. P. łátá. *Intermitto*, ich lasse vnterwegen. P. przestawam/zániechywam. G. διαλείπω, διαλιμπάνω. *Intermißio*, Auffhören. P. przestánie. G. ἄνεσις, διάλειψις. *Manumitto*, ich lasse frey. P. wyświebádzam / z niewoli wypuszczam. *Manumißio*, ein Freylassung. P. wyswobodzenie/wypuszczenie z niewoli. G. ἄφεσις, ἐλευθέρωσις, ἀπελευθερία, λύτρωσις. *Omitto*, ich vnterlaß/laß aussen. *P.* zániechawam / opuszczam. *G.* ἀφίημι, ἐάω, παραλείπω, καταλείπω, παύομαι. *Permitto*, ich lasse zu/vergünne. P. dopuszczam / dozwalam. G. ἄφεσιν δίδωμι, ἀνατίθημι, ἐπιτρέπω, ἀφίημι. *Permißio*, *Permissus*, *us*, Vergünnung / Zulassung. *P.* dopuszczenie / dozwolenie. *G.* παραχώρησις, συγχώρησις. *Præmitto*, ich schicke vor. *P.* śle náprzod. G. προπέμπω, προΐημι, προϊάπτω. *Prætermitto*, ich laß vnterwe-

terwegen. *P.* przestáwam/zá=niecham. G. παραπέμπω, παρίημι, παραλείπω, παραλιμπάνω. *Promitto*, ich verheische/ oder laß hernider. *P.* obiecuie/álbo rospußczam / rozćiagam. *G.* προπέμπω, καθίημι, ἐκτείνω, ἀναδέχομαι, ἐπαγγέλλομαι. *Promiſſus, a, um*, lang. P. długi/ſpußczo=ny/ odwieśiſty. *Promißio*, ein verheissung. *P.* obietnicá/obie=cánie. *G.* ὁμολογία, ἐπαγγελία, ἐπάγγελμα, ὑπόσχεσις, ὑποσχεσίη.

* *Comp: Compromitto*, ich ge=he ein/ verwillige. P. zezwalam. *G.* ἐπιτρέπω τοῖς διαιτηταῖς. *Compromißio*, ein verwilligung. *P.* zezwolenie. *Compromiſſarius judex*, ein Scheidsman. *P.* iednacz/

Remitto, ich ſchicke wider/ oder erlaſſe. *P.* odſyłam/ álbo od=pußczam. G. ἀναπέμπω, ἀνίημι, ἀποστέλλω, ἀφίημι, ἀναδίδωμι. *Remißio*, erlaſſung/ vergebung. *P.* odpußczenie. G. ἄνεσις, ἔνδοσις, ἄφεσις, ἀπόλυσις, συγγνώμη, συστολή. *Remiſſus*, Nachleſsig. *P.* ſtáby/ niedbáły. G. ἀνειμένος, ἀνεθεὶς, ἄνετος, μεθήμων, πάρετος.

Submitto, ich vnterwerffe / de=mütige. *P.* poddawam / pod=ſtáwiam / vnizam. G. ὑποτίθημι, ὑποκατακλίνω, ὑποβάλλω, ὑποπέμπω, καθίημι. *Submiſſus, a, um*, demůtig / ſtil/ leiſe. P. pokorny / ćichy / ćienki. *G.* ὑφειμένος, ταπεινός. *Transmitto*, ich vberſchicke / fahre vber. *P.* przeſyłam / przebijam / prze=pláwiam ſie / przewoże ſie. G. διακομίζομαι, διαπέμπω, παραπέμπω, παραφίημι, παρίημι.

M O.

Mŏdŏ, jetzt/jetzund. *P.* Juz/ teraz / dopiero. *Item*, allein / nur. *P.* tylko / iedno. *G.* ἀρτίως, ἄρτι, αὐτίκα.

Mŏdĭus, ein maß / viertel. P. miárá / korzec / czwiertniá. G. μέδιμνος, μόδιος. *Modiolus*, ein Waſſereimer. P. Wiádro. *Item*, ein Nabe. *P.* Piaſtá kołowa. G. χοινίκη, χοινικὶς, χονοίκιον, τόρμη, τόρμος.

* *Comp* : *Semodius*, ein halb Scheffel. *P.* Pułkorcá/Puł=czwiertnie. *Seſquimodius*, Anderthalb ſcheffel. *P.* pułtorá korcá / pułtory czwiertnie.

Mŏdŭs, ein weiß / maß. *P.*

miárá / sposob / obyczay. G. μέσον, μέτρον, μετριότης, σχῆμα, νόμος, τρόπος. *Modulus*, maß/ vermügen. P. Obyczay/przemożenie. *Item*, ein Verß oder Melodey. P. Wierß/pienie/ Piosnká. G. ἐμβάτης, νομάριον, τετράριον. *Modulor, aris*, ich singe. P. śpiewam. G. ᾄδω, ἀείδω, μέλπω, καταυλέω, μουσεργέω, μελίζω, μελίζομαι, ᾠδέω, ῥυθμίζω.

Mŏdĭcus, klein / messig. P. máły/ták wezesny. G. μέτριος, ἔμμετρος, σύμμετρος, βραχὺς, μικρὸς, σμικρὸς, ὀλίγος. *Modicè, Mŏdĭcum*, ein wenig. P. trochá/ máło. G. μέσως, μετρίως, ἐμμέτρως, συμμέτρως. *Immodicus*, groß/ vnmessig. P. wielki/zbytny/ niezmierny. G. ἄκρατος, ἄμετρος, ὑπέρμετρος.

Mŏdĕror, aris, Ich regiere/ messige / halt im zaum. P. Rzadze / spráwuie / skromie / powśćiagam. G. ἄγω, διευθύνω, διοικέω, ἐπιστατέω, εὐθύνω, κυβερνάω, σωφρονίζω. *Mŏdĕrātŏr*, ein Regierer / Verwalter. P. Rzadzcá/ Rzańcá / Sprawcá/Mistrz. G. κυβερνήτης, κύβερνος, διοικητής, σωφρονιστής, οἰκονόμος, ἐπιστάτης, διορθωτής. *Mŏdĕrātrix*, eine Verwalterin. P. rzadźićielká. G. κυβερνήτειρα, διοικήτειρα, ἐπιστάτις, ἡ οἰκονόμος. *Mŏdĕrātŭs*, messig/eingezogen. P. mierny/skromny/ powśćiagliwy. *Immoderatus*, vnmessig. P. niemierny/ popedliwy/zbytny. G. ἄμετρος, ἀσύμμετρος, ὑπέρμετρος, ἄτακτος.

Mŏdēstŭs, züchtig/ sittig. P. skromny/obyczáyny. G. μέτριος, ἐπιεικὴς, εὐπρεπὴς, εὔτακτος, κόσμιος, εὔκοσμος. *Mŏdestia*, zucht/ höfligkeit / sittsamkeit. P. skromność / obyczáyność / wstydliwość. G. εὐταξία, κόσμιον, σωφροσύνη, συμμετρία, κοσμιότης, μετριότης. *Immodestus*, vnzüchtig. P. rospustny/swowolny. G. ἄκοσμος, ἄμετρος, ἄτακτος, προπετὴς, ἀκόλαστος, ἄφρων.

Mœchus, ein Ehebrecher. P. Cudzołożnik. G. μοιχὸς, μοιχικός. *Mœcha*, eine Hure/Ehebrecherin. P. Kurwá/ nierzadnicá/ cudzołożnicá. G. μοιχαλὶς, μοιχεύτρια, μοιχωμένη γυνή. *Mœchor, aris*, ich treibe Hurerey/ brech die Eh. P. nierzad płodze/ cudzołożę.

Mœnia, orum, Stadtmawer/ Ring-

Ringmaur. P. Mieyſki mur. G. κρήδεμνον, περίβολον, τὸ τεῖχος, τὰ τείχη.

Mæreo, es, ich bin trawrig/ betrübt. P. ſmuce ſie/ troſzcze ſie/ żáknie. G. ἀηδίζομαι, ἀλύω, θρηνέω, λυποῦμαι, ὀδύρομαι, δυσχεραίνομαι. *Mæſtus*, trawrig/ betrübt. P. ſmutny/ ſmetny/ żáłośćiwy/ troſkliwy. G. ἄθυμος, ἀνιαρὸς, σκυθρὸς, σκυθρωπὸς, ἀγέλαστος. *Mæror, mæſtitia*, leid/ trawrigkeit. P. ſmutek/ ſmetek/ żáłość/ troſká. G. ἀθυμία, δυσθυμία, ἀδημονία, ἀνία, λύπη, ἄλγος, ἄλγημα, ἀλγηδὼν, στυγερότης.

Mŏla, æ, Moletrina, Mŏlendinum, ein Mühle. P. Młyn. G. μύλη, μύλος. *Mola etiam ſignificat*, ein opffer kuch. P. placek do offiarowánia. *Mŏlaris, e, molendinarius*, was zur Mühle gehöret. P. młyńſki. G. μυλωθρικός. *Mŏlăris, Subſt:* ein backen zahn. P. trzonowy ząb. *Molares dentes*, G. μύλαι, ἀλοιητῆρες ὀδόντες. *Molo, is*, ich mahle. P. miele. G. ἀλέω, ἀλήθω. *Mŏlĭtor*, ein Müller. P. Młynarz. G. μυλωθρός. *Mŏlĭtrix*, eine Müllerin. P. Mły-

nárká.

narká. G. ἀλετρὶς, μυλωθρίς.

Mŏlītūra, mahlung/ mahlwerg. P. mielćie/ mliwo. G. ἄλημα.

* *Comp: Commŏlō, Emŏlō, Permolo*, ich zermale. P. zmielam/ rozmielam/ przemielam. *Immolo*, ich opffere. P. offiaruie. G. θύω, ἐπιθύω, ἀποθύω, καθιερεύω, καταθύω.

Mōles, is, eine Laſt. P. brzemie/ wielka á ćiężka rzecz. *Metaph:* eine beſchwerligkeit. P. trudność/ ćieſzkość. G. βάρος, ἄχθος, ὄγκος, μέγεθος. *Mŏleſtus*, beſchwerlich/ verdrieſzlich. P. przykry/ ćieſzki/ mierziony/ nieprzyiemny. G. ἀλγεινὸς, ἀηδὴς, ἀνάρσιος, ἀνιώδης, βαρὺς, δεινὸς, δύσφορος, λυπηρὸς, χαλεπὸς, μολυρὸς. *Mŏleſtia*, beſchwerligkeit/ vberlaſt. P. ćieſzkość/ przykrość/ trudność/ niepokoy. G. ὄχλος, ὄχλησις, ἀγωνία, ἀηδία, ἀδημονία, ἀνία, δυσαρέστια. *Moleſto, as*, ich beſchwere/ vberleſtige. P. trudność/ praca komu zádáwam/ nágábam. G. ἀνιάω, λυπέω, ἀνιάζω, ἀνάχω, ἀκαχίζω.

Mŏlĭŏr, iris, ich vnterſtehe mich/ ſchicke mich auff etwas. P. vśiłuie/ kuſze ſie/ pokuſzam

sie / gotuie sie / bierze sie ná co. G. ἄρχομαι, ἐπιχειρέω, πραγματεύομαι, συσκευάζομαι, παλαμάομαι, ἀναρτάομαι. *Mŏlitio, Molimen, Molimentum*, ein grosse arbeit / fürnehmen. P. kuszenie sie / grozenie sie ná co wielkiego. G. ἐπιβολή, ἐπίθεσις, παρασκευή, κατασκευή.

* *Comp: -Amŏlior*, Ich hebe hinweg. *P.* odtaczam/odkladam. *G.* ἀπελαύνω, ἀπωθέω, ἀποσκευάζω, ἀποτρίβομαι. *Admolior*, ich thu herzu. P. przytaczám/ przykladam. *Demolior*, ich breche ab. P. Ráze/łamie / zrzucam / rozrzucam / psuie. G. ἀμαλδύω, καθαιρέω, κατασκάπτω, ἀποσκευάζομαι.

M*ollis, e*, weich / sanfft/weibisch. P. Miekki/ wdzieczny/ subtelny / ćienki / niewieści / zniewieśćiáły. G. μαλθακός, μαλθάκινος, ἁβρός, ἁπαλός, θρυπτικός, ὑγρός. *Mollities*, weichligkeit. *P.* miekkość/ subtelność/ pieszczotá. G. ἁβρότης, ἁβροσύνη, μαλακότης, μαλακία, μαλθακία, τρυφερότης, τρυφή. *Mollio, Emollio*, M*ollifico*, ich erweiche. *P.* zmiekczam / vskromiam/ vblagam/ vspokaiam. G. θρύπτω, διαμαλάσσω, μαλάττω, πεπαίνω, μαλακίζω, μαλθίω, μαλθακόω. *Mollesco*, ich werde weich. P. miekczeie. *G.* μαλακίζομαι, μαλθακίζομαι.

Mŏmentum, ein Augenblick. *P.* Mgnienie oká / Moment. *Item*, Macht/ Krafft / Wirde/ansehen. *P.* moc/ważność/ powagá / dostoyność / godność. G. ἀκαρές, ἀκαριαῖον, ῥοπή, στιγμή, δύναμις, ὁρμή. *Momentaneus*, zeitlich / vergenglich/wandelbar. P. doczesny/ nietrwáły/ przyiemny.

Mŏnăchus, ein Münch. P. Mnich. G. ὁ μονάζων, μοναστής, μοναχός, ἀσκητής. Monacha, eine Nonne. P. Mniszká.

Mŏnărcha, ein einiger Herr/ ein Oberster allein. P. Jednowłáyca. Monarchia, ein regiment / da einer allein Herr ist. P. Jednowładctwo.

Mŏnasterium, ein Kloster. P. Klasztor. G. μοναστήριον, ἀσκητήριον, φροντιστήριον.

Mŏnŏcŭlus, Einäugig. P. Jednooki.

Mŏnŏmachia, ein kampff / da

zwen allein streiten. P. pojedynkowy boy.

Mŏnĕdŭlă, ein Dale. P. Káwká. G. κολοιός.

Mŏnĕō, ich vermahne / warne. P. nápominam / ostrzegam. G. ὑποτίθημι, εἰσηγοῦμαι, νουθετέω, συμβουλεύω, παρακαλέω, παραινέω, ὑπομιμνήσκω, παραγγέλλω. Mŏnĭtor, ein vermahner. P. nápominácz. G. εἰσηγητὴς, καθηγητὴς, παραινέτης, παραγγελτὴς. Monitio, Monitus, us, Monitum, eine vermahnung / warnung. P. nápominánie / przestrogá. G. εἰσήγησις, παραίνεσις, νουθέτησις, ὑπόμνησις, παράκλησις, παραγγελία, παράγγελμα.

* Comp: Admŏnĕō, Commoneo, ich vermahne. P. nápominam. G. ἀναμιμνήσκω, παραγγέλλω, παρακαλέω, ὑπομνήσκω, παραινέω, φρενόω. Præmoneo, ich warne. P. przestrzegam. G. προμηνύω, προδιδάσκω, προσημαίνω, προπαραινέω. Submoneo, ich vermahne heimlich. P. po ćichu / po táiemnie nápominam.

Mŏnētă, Müntz / gelt. P. Monetá / pieniądze. G. κέρμα, νόμισμα. Monetarius, ein Müntzer. P. Myncarz. G. κερματιστὴς, κερμοδότης, τραπεζίτης, ἀργυραμοιβός.

Mŏnīlĕ, ein Halßband. P. noßenie / łańcußek. G. περιτραχήλιος κόσμος, ἐπιτραχήλιος κλοιὸς.

Mŏnĭmēntum, & Monumentum, ein Zeichen / Merckzeichen / Buch / Grab. P. Znák / pámiątká / Kśięgi / Grob / Kámien nagrobny / nágrobek. G. ἐγκατάλημμα, μνημόσυνον, μνῆμα, μνήμη, ὑπόμνημα, ἀπομνημόνευμα.

Mons, ein Berg. P. Gorá. G. ὄρος, οὖρος, ἴωρος, νάπος. Monticulus, ein Berglein. P. Gorká / Goreczká. Montanus, das auff Bergen wechset / oder wohnet. P. gorny. G. ὀρεινὸς, ὄρειος, ὀρείτης, ὀρείτωρ. Montosus, bergicht. P. gorzysty.

Monstro, as, ich zeige / weise. P. vkázuie. G. δεικνύω, δείκνυμι. Monstrum, ein seltzam / vnnatürlich ding / ein wunder. P. dziw. G. ἀλλόκοτον, ἀποφώλιον, τεράστιον, τερατώδευμα. Monstrosus, seltzam / wunderlich. P. dziwny / szpetny / szkárádny / szeremny. G. τεράστιος, τερατικὸς, τεράτιος.

* *Comp: Commonſtro*, ich zeige. P. vkázuie / pokázuie. *Demonſtro*, ich beweiſe. P. dowodzę / wywodzę. G. ἀναδείκνυμι, ἀναφαίνω, ἀποφαίνω, δεικνύω. *Demonſtratio*, ein beweis. P. dowod / wywod. G. ἀπόδειξις, ἀπόφανσις, δήλωσις, ἔνδειξις, ἐπίφασις, κατασκευή. *Præmonſtro*, ich zeige zuvor. P. przed tym vkázuię.

Morbus, i, ein kranckheit / ſeuche. P. Niemoc choroba / záráźá. G. ἀῤῥωςία, ἀσθένεια, κάματος, νόσημα, νόσος, πάθος, πίνος, τρύσις. *Morboſus, Morbidus*, kranck / ſiech. P. chory / niemocny / niezdrowy / wrzedliwy / wrzodowáty / párſzywy. G. νοσερὸς, νοσηματικὸς, ἐπίνοσος, νοσηματώδης, νοσώδης.

Mordeo, ich beiſſe / oder thue verdrieß. P. kąſam / gryzę álbo łáię / złorzeczę. G. δάκνω, ὀδάξω, ἴάσσω, κνιδάω. *Mordico, as*, *idem*, *Mordicus*, beiſender weiſe / ſtichsweiſe. P. ziádle. G. ἀπρὶξ, ὀδὰξ, προσφὺς. *Morſus, us*, ein biß. P. vkąſzenie. *Metaph*: ſcheltwort / leſterung. P. obmowká / złorzeczenie. G. δάκος,

δάκος, δῆγμα, δηγμὸς, δῆξις, κάψις, βρύγμα.

* *Comp: Abmordeo*, ich benage. P. ogryzam. *Præmordeo*, ich beiſſe forne ab. P. záiadam / zágryzam / zákęſuię.

Mŏrĭō, ŏnis, ein Narr. P. błázen. G. γελωτοποιὸς, καυαλὸς, μωραίνων, μωρὸς, μωρολόγος.

Mŏrĭor, ich ſterbe. P. vmieram / konam / zdycham. G. θνήσκω, ἀναχωρέω ἐκ τοῦδε τοῦ βίου, ἀναπαύομαι τοῦ βίου, ἀποθνήσκω, ἀποβιόω, καταλύω, ἢ καταςρέφω τὸν βίον, μεταλλάττω τὸν βίον. *Mortuus*, Tod / geſtorben. P. vmárły. G. ἀδέματος, νεκρὸς, ἀποφθίμενος, θανὼν, τεθνηκὼς, κατοιχόμενος. *Mŏrĭbundus*, ſterbende. P. vmieráiący. G. ἀποθνήσκοντι ἐοικὼς, τεθνηξόμενος.

Mors, der Todt. P. Smierć. G. θάνατος, θνῆσις, κατάλυσις, καταςροφή, μοῖρα. *Mortalis*, tödtlich / ſterblich. P. śmiertelny. G. βροτὸς, θανάσιμος, ἐφημέριος, θνητὸς, μορτὸς. *Mortalitas*, ſterbligkeit. P. śmiertelność. G. τὸ θνητόν. *Morticinus*, todt / geſtorben. P. martwy / zdechły. G. θνησιμαῖος.

* *Comp: Commorior, Demorior, Emorior*, ich sterbe gar/zumal. P. pomieram/zdycham. G. συναποθνήσκω.

Mŏror, aris, Jch verziehe/halte auff. P. zámieszkawam/záwadzam/zátrzymam/zadzierżam. *Item*, ich wohne/bleibe. P. mieszkam/trwam/chowam się. *Item*, ich achte/sorge. P. dbam/frásuię się. G. βραδύνω, ἀφυστερίζω, διαμέλλω, διατρίβω, κλαπάζω. *Mora*, ein verzug/hindernis. P. zámieszkánie/záwadzenie/zawada/odwłoká. G. ἀναβολὴ, ἀμβολὴ, διατριβὴ, μέλλημα, διαμονὴ.

* *Comp: Commŏror*, ich bleibe/wohne. P. mieszkam. G. ἐγχρονίζω, συνδιατρίβω, διατρίβω, βραδύνω, κατέχω, ἐρητύω, διαμέλλειν ποιῶ. *Demŏror, Immŏror*, ich verziehe. P. zámieszkawam/zábawiam się. G. ἀποδιατρίβω, ἐμμένω, ἐνδιατρίβω, ἐγχρονίζω, ἐνιαύω. *Immoratio*, ein verzug/ P. Mieszkánie/zábawká. *Remoror*, Jch halte auff. P. odwłaczam/wádzę/záwadzam/zádzieram. G. ἀναβάλλω, ἐπέχω, ὑπερτίθεμαι, καθερύκω.

Remora, ein verhinderung. P. Odwłoká/zádzierżenie/zámieszkánie. G. παρέλκυσις, ὑπέρθεσις, ἐχενηΐς.

Mortarium, ein Mörsel. P. Moździerz. G. ἴγδη, ἡ τριβαία, ὅλμις, ὅλμος, τὸ ὕπερον.

Mōrŭs, ein Maulbeerbaum. P. Morwowe drzewo/Morwá. G. μορέα, συκαμινέα, ἡ συκάμινος. *Mōrum*, ein Maulbeer. P. Morwá. G. μόρον, συκάμινος, συκάμινον.

Mos, ein sitt/gebrauch/gewonheit. P. obyczay. G. ἔθος, συνήθεια, τρόπος. *Mōrālis*, sitlich. P. co ku dobrym obyczáiom należy. G. ἠθικός. *Mōrātŭs*, sittig/züchtig. P. obyczáyny. G. ἠθοποιηθεὶς, ἐνεθισθεὶς, διατεθείς.

Mōrĭgĕror, aris, ich gehorche/folge. P. słucham/kwoli iestem. *Mōrĭgĕrus*, gehorsam. P. posłuszny/powolny. G. εὐπειθὴς, πειθήνιος, κατήκοος, ὑπήκοος, λυπήκοος, χαριζόμενος. *Immorigerus*, vngehorsam. P. krnábrny/niepowolny/nieposłuszny.

Mōrōsŭs, eigensinnig/störrisch. P. Dziwny/Dziwak.

G. δύστροπος, ἀγέλαστος, ἀμίσαλλος, ἀυθέκαστος, βαρύς, δύσκολος, χαλεπὸς. Mōrōsĭtas, eigensinnigkeit / störrigkeit. P. dziwność. G. βαρύτης, δυσαρεστία, δυσκολία, τρόπων κακοήθεια.

Moschum, Bisem. G. Pizmo.

Mŏvĕō, es, Ich bewege. P. ruszam. G. ἄγω, αἰόλλω, αἴρω, δονέω, κινέω, κίνημι, κλονέω, σείω. Mōtŭs, *us*, Mōtio, eine bewegung. P. Ruszenie. Mōtus *etiam*, ein Lerm / Auffruhr. P. zwádá / zámieszánie. G. κίνημα, κίνησις, δόνησις, φορά. Mōbĭlis, *e*, beweglich. P. ruchomy / ruszysty / niestały / niestáteczny. G. ἐυάγητος, κινητὸς, κινητικὸς, ἐυδίνητος, ἔυστροφος. *Mobilitas*, beweglikeit. P. niestałość / niestáteczność. G. ἐυκινησία, ἀστασία.

* *Comp: -Amŏvĕō*, ich thu hinweg. P. odeymuie. G. ἀποκινέω, διακρέω, ἐξαιρέομαι. *Admŏvĕō*, ich thu hinzu. P. przytaczam / przymykam / poddawam. G. ἐναρμόζω, ἐπέχω, προσίθημι, προσάγω, προσφέρω, προσβάλλω, πελάζω.

Com-

Commoveo, ich bewege / erzürne. P. poruszam / pobudzam / rozgniewam. G. ἀνασείω, ἀνεμόω, διακλονέω, ὀρίνω, κινέω, συγκινέω. *Dimoveo*, ich wende ab. P. odeymuie. G. ἀποκινέω, διακινέω, ἐκτρέπω, διωθέομαι. *Promoveo*, ich fahre fort / ich fördere. P. postepuie / pomagam. G. ὁδοποιοῦμαι, προάγω, προβαίνω, διαπέμπω, παρεκτείνω. *Permoveo*, ich bewege fast. P. bárdzo poruszam. G. διακινέω, ἐξορμάω. Removeo, ich thu hinweg. P. odeymuie / odstáwiam / odkladam. G. ἀποκινέω, ἀφίστημι, ἀποσείω, ἀποσκευάζω, ἐπαναφέρω. Remotus, fern / weit / abgelegen. P. dáleki / oddalony. Semoveo, ich lege weg. P. odkladam ná strone. G. ἀποκινέω, ἀποχωρίζω.

Mox, bald. P. wnet / chnet. G. ἀυτίκα, παραυτίκα, ἐυθὺς, ὅσον, οὐδέπω.

M V.

Mūcŏr, *oris*, Schimmel. P. pleśń. G. ἐυρὼς, σαπρότης, σῆψις. Mūcĭdūs, schimlecht. P. spleśniały / zwiotszały. G. ἐυρώδης,

ἐυρώεις,

εὐρώεις, σαπρός. *Muceo, Mucesco*, ich bin / werde schimlecht. P. pleśnieie. G. εὐρωτιάω, σήπωμαι, σαπρίζω.

Mūcrŏ, onis, die spitz an einem jeglichen gewehr. P. chárt/ grot/ ostrze wßeláktey broni. G. ἀκὴ, ἀκὶς, ἀκωκὴ, ἀκμὴ. *Mucronatus*, gespitzet. P. chártowny/ kończysty. G. ὀξὺς, θηκτὸς, ὀξύθηκτος, εἰς ὀξὺ προήκων.

Mūcŭs, i, Rotz. P. Smarki. G. βλέννα, κόρυζα, μῦξα, πλέννα. *Mucosus*, Rotzig. P. smarkáty. G. κορυζάων, κορύζης, κορυζώδης, μυξώδης, πλεννερὸς, σαπρός.

Mūgĭl, ein Pomochel. P. Pomodorß. G. κεστρεὺς, λινεὺς, κέφαλος.

Mūgĭŏ, is, ich brülle. P. ryc̀ze / becze. G. ἠρύγω, μυκάομαι, ἐρυγμαίνω. *Mūgītus, us*, das brüllen der Ochsen oder Küe. P. Ryk/ bekánie. G. μυκὴ, μύκησις, μύκημα, μυκηθμός.

Mulceo, es, ich streiche/ streichle. P. głaßcze/ blagam/ krocze/ vśmierzam. G. θέλγω, καταθέλγω, καταψάω, κηλέω, κοιμίζω, τέρπω, κατακηλέω, σαίνω.

* *Comp: Demulceo, Permulceo, idem*, *idem ferè significant*, G. διομαλίζω, ἐξομαλίζω, καταιηλέω, καταψήχω, μειλίσσω, καταψάω, ψηλαφάω.

Mulgeo, es, Ich melcke. P. doie. G. ἀμέλγω, βδάλλω, βδέλλω, ἀμέλγω, ἐκμυζάω, ἐκμυζέω. *Mulctra, Mulctrale, Mulctrum*, ein Melckgeschirr. P. ßkopiec. G. ἀμόλγιον, ἀμολγεὺς, ἄμφωτις, γαυλὸς, πέλλη.

* *Comp: Emulgeo*, ich melcke auß. P. wydaiam. *Metaph:* ich ziehe / bringe herauß. P. wyciągam. G. ἐξαμέλγω.

Mulgo, as, ich mache offenbar. P. ostawiam / wywoływam.

* *Comp: Promulgo*, ich kündige auß / ruffe auß. P. wßytkim iáwno czynię / roznoßę / rozgłoßam / rozstawiam. G. ἀνακρύπτω, δημοσιεύω, ἐπαγγέλλομαι.

Mŭlier, ein Weib. P. Niewiástá. G. γυνὴ, τὸ γυναίκιον, θηλυτέρη. *Mŭliercula*, ein Weiblein. P. Niewiastká. G. τὸ γύναιον, γυναικάριον. *Mŭliebris*, weibisch. P. niewieści. *Item*, weich/ vnmanlich. G. miekki/ niemeżny. G. γυναικικὸς, γυναικώδης, γυναικεῖος,

κεῖος. *Muliebria*, das Weibisch glied/oder weiber kranckheit. *P.* członek niewieści / albo niemoc niewieścia. *Muliebriter*, auff weibische art. P. po białogłowsku / niewieścim obyczáiem. *G.* γυναικείως, γυναικικῶς, γυναικιστὶ, γυναικοθύμως. *Mulierosus*, weiber begierig. P. niewieści/niepowściągliwy/wszeteczny. *G.* γυναικοφίλης, γυναικώδης, καταγύναιξ, γυναιμανὴς, γυναικομανὴς, καταγύνης, φιλογύναιξ, φιλόγυνος. *Mulierositas*, liebe / oder begierde zu den Weibern. *P.* miłość/chuć ku niewiastom / gámráctwo. G. φυλογυνεία, γυναικομανία.

Mullus, ein Barbe. P. Bármá. *G.* τρίγλη, μύλλος.

Mulsum, i, Klaret. P. Kláret / álbo hippokras / miod pity. *G.* οἰνομέλι.

Multa, æ, vel Mulcta, ein geldstraffe. *P.* winá pieniężna. G. ἐπιβολὴ, ἐπιζήμιον, ἐπιτίμιον, τίμημα, πρoστίμημα, πρόστιμον. *Multo, vel Mulcto, as*, ich straffe. P. karze/winę wkładam. *Item*, ich schlage / peinige. *P.* biję/dręczę. G. ζημιόω, προστιμάω, τιμάω, τιμωρέομαι, ἐπιβάλλω ζημίαν.

Multus, viel/emsig. P. mnogi/vstáwiczny. *G.* πολὺς, πάμπολυς, πολλὸς, ἄπλετος, μακρὸς, νώρεμνος. *Multum*, viel / sehr / fast. *P.* wiele / bárzo / mnogo. *Multitudo*, die viele / menge. P. wielkość / mnostwo. *G.* πλῆθος, πληθὺς, συχνότης. *Item*, οἱ πολλοὶ, ὁ πολὺς δῆμος, λαὸς, τὸ πλῆθος.

* *Comp: Multifarius*, manigfaltig. P. rozmáity. *G.* πολύτροπος, πολυειδὴς, πολυσχιδὴς. *Multifariam*, mancherley weise. P. rozmáicie. *G.* διαφόρως, πολυειδῶς, πολλαχῶς, πολυμερῶς, πολυτρόπως. *Multiplex*, vielfaltig. *P.* rozmáity. G. πολλαπλάσιος, ἀπειροπλάσιος, πολύτροπος, πολλαπλόος, πολύπτυχος.

Multiplico, as, ich mehre / lege zu. P. mnożę / pomnażam/ przykładam. G. πολλαπλασιάζω, πολυπλασιάζω, πολλαπλασιόω. *Multiloquus*, schwetzhafftig. P. wielomowny G. ἀπεραντολόγος, μακρολόγος, πολυλόγος.

Multitia, orum, weiche kleider. P. miękkie á subtelne száty.

Mūlŭs, i, ein Maulesel. P. Muł. G. ὀρεὺς, οὐρεὺς, ἡμίονος,

ἀστραβη. *Mūlă*, ein Mauleselin. P. mulicá. *Mūlĭō, onis*, & *Mūlius*, ein Eseltreiber. P. Oślarz. G. ἀστραβηλάτης, ὀρεοκόμος, ὀρεωκόμος.

Mundus, i, subſtant: die Welt. P. świát. *Item*, der Weiber schmuck. P. ſtroy niewieśći/ochedoſzká biáłogłowſka. G. τὸ πᾶν, κόσμος. *Mundanus*, weltlich. P. świecki. G. κοσμικὸς, ἐγκόσμιος, κοσμοπολίτης, κοσμικὸς.

Mundus, a, um, rein/sauber. P. czyſty/chędogi. G. καθαρὸς, καθάριος, κόσμιος, εὔκοσμος. *Mundicia*, & *Mundicies*, reinigkeit. P. chędogość/ochędożność/ochędoſtwo. G. καταρότης, καθαριότης, κοσμιότης. *Mundo, as*, *Emundo*, ich mache rein. P. chędożę/wyczyśćiam/wyćieram. G. καθαρίζω, καθαρὸν ποιῶ.

* *Comp: Immundus*, vnsauber/garſtig. P. nieczyſty/niechędogi/plugáwy. G. ἀκάθαρτος, ἄναγνος, μιαρὸς, ρυπαρὸς. *Immundicies*, vnreinigkeit. P. nieczyſtość/plugáſtwo. G. μίασμα, μιασμὸς, ἀκαθαρσία, λύμη, πινωδία.

Mungo, is, ich butze/schneutze. P. vćieram nos. G. μύττω, μύττομαι.

* *Comp: Emungo, idem, Metaph*: ich vexire ab/bringe mit guten worten von einem. P. wykudzam/wyćiągam. G. ἀπομύττω, ἀπομύττομαι. *Emunctorium*, ein Butzscher. P. Vćierádło/ſzczepawká/nożyczki do vćierániá świec.

Mūnĭō, is, ich befeſtige/beschirme/befetze. P. vtwierdzam/obroniam/oſadzam/opátrzywam. G. ἀσφαλίζομαι. *Mūnītus, a, um*, feſt/wolbeſetzt. P. obronny/oſádzony/opátrzony/ G. ἀσφαλισθεὶς, τετειχισμένος, ἔμφρουρος, ἐρυμνὸς, περιοχος. *Mūnītio, Mūnimen*, & *munimentum*, eine wehr/baſtey/Feſtung/Bollwerck. P. Obroná/Báſztá/Twirdza/Wał/Fortecá. G. ἀποτειχισμὸς, ἀσφάλισις, ἐπιτείχισμα, παρατείχισμα, ἔρυμα, ἕρκος, φράγμα, περιβόλαιον.

* *Comp*: *Commūnio*, ich befeſtige wol. P. obraniam dobrze. G. ἀνατειχίζω, περιστέλλω, φράττω, ὀχυρόω. *Circummūnio*, ich befeſtige allenthalben. P. w koło obroniam/opátruie/w koło dobrze obwárywam.

Præmunio, ich bewahre zuvor/ oder befestige forn. P. przed tym opátruie / ná przodku o-brániam. G. προασφαλίζω, περιτειχίζω.

Munis, *e*, verpflichtet/ vnterthan. P. obwiązány/ poddány/ powinny. *Munia*, *orum*, pflichten/ aufferlegte ämpter. P. powinność / posługá / vrząd włożony. G. τὰ ἔργα νόμιμα, τὰ τέλη δίκαια, ἡ λειτουργία, τὰ προσήκοντα, τὰ καθήκοντα.

* *Immunis*, *e*, frey von solchen diensten vnd pflichten. P. wolny od tákowych vrzędów/ swiebodny / niepowinny. G. ἀνεισφόρος, ἀσυντελὴς, ἀτελὴς, ἄλιτος, ἀφορολόγητος, ἀλειτούργητος. *Immunitas*, frеyheit. P. Wolność/ swiebodá. G. ἀτέλεια, ἀλειτουργησία.

Munus, *eris*, ein gabe/ geschenck/ oder ampt / pflicht. P. Dar/ vpominek/ albo vrząd/ powinność. G. ἔργον, δῶρον, χαριστήριον, χάρισμα, ξένιον, κάρπωμα, λειτουργία, δωτίνη, δώρημα. *Munero*, *as*, & *Muneror*, *aris*, ich schencke. P. dáruie. G. δωρέομαι, δωροῦμαι, δῶρον βραβεύω.

* *Comp*: *Remuneror*, ich vergelte / verehre wieder. P. oddáie/ nágradzam. G. ἀμείβομαι, ἀντιδωρέω.

Munificus, freygebig. P. chociny/ szczodry / dobrotliwy/ dátny. G. δωρηματικὸς, δώτωρ, ἐλευθεροπρεπὴς, εὐεργετικὸς, δαψιλὴς, μεγαλόδωρος, πολύδωρος. *Munificentia*, freygebigkeit. P. choyność/ szczodrość. G. δαψίλεια, εὐλογία, μεγαλοδωρία, πολυδωρία, μεγαλοπρέπεια.

Municeps, ein angenommener Bürger zu Rom. P. ktory zá Mieszczániná był przyięty w Rzymie. G. πολίτης, συντελεστής. *Municipium*, ein Stadt oder Fleck / das sein eigen Recht hat. P. Miásto albo Miásteczko/ własne swe práwo maiace. G. πόλις, κωμόπολις.

Murex, *icis*, ein Meerschneck/ auß welcher schweiß oder safft man Purpur macht. P. żółw Morzki / z ktorego potu / albo so ku Purpure czynia. G. μύαξ, ὄστρεον, κογχύλη, πορφύρα, κῆρυξ. *vnde pro Purpura accipitur*. P. Páwłoká.

Muria, *æ*, saltzwasser/ lacken.

P. Rosol. G. ταριχεία, τάριχος, ἅλμη, ἀλμαία, ἅλμευσις.

Murmur, ein gemürmel / geräusche / getümmel. P. szum / dzwiek / szmer. G. γογγυσμὸς, γόγγυσις, τρυσμὸς, ψιθυρισμὸς. Murmuro, as, ich brumme / murre. P. szumie / szemrze / mrucze. G. βρενθύομαι, γογγύζω, τρύζω, μορμυρίζω, μορμύρω, ὑποφωνέω.

* Comp: Obmurmuro, ich widerbelle / wiedersprече. P. sprzeciwiam sie / mrucze / márkoce. G. καταγογγύζω, διαγογγύζω, προσμορμύρω.

Mūrŭs, i, ein Maur. P. mur. G. διατείχισμα, δομὴ, καψὸς, τεῖχος. Muratus, gemauret. P. murowány. Muralis, was zur maur gehöret. P. murowny.

Mus, ein Mauß. P. Mysz. G. μῦς, μύαθος, ὕραξ, θυλακοτρώξ. Mus major, ein Ratze. P. szczurek. Mus ponticus, ein Hermlein. P. Gronostay. Musculus, ein Meußlein. P. Myszká. G. μύσκος, μῦς. Murinus, Meusin. P. Myszy. Muscipula, ein Meußfall. P. łápicá. G. ἴπος, μύαγρα, μύαταλα, μύσφονον.

Musca, æ, ein Mucke. P. Muchá. G. μυῖα. Muscarium, ein fliegenwedel. P. ogánká. G. βόθη, μυοβόθη.

Muscus, i, Moß. P. Mech. G. μνίον, βρύον, φυκίον. Muscosus, Mosicht. P. mchem obrosły. G. βρυώδης, μνιώδης, μνιαρὸς, πολύμνιος.

* Comp: Emusco, as, ich putze / saubere. P. wyczyściam / wychędożam.

Musso, as, Mußito, as, ich rede / kurre / brumme heimlich. P. szepce / po cichu mowie / szemrze / márkoce. G. μύζω, γογγύζω, διαψιθυρίζω, μυθίζω. Mussitabundus, brumlend. P. mruczacy.

Mustela, ein Wisel. P. łásicá. G. γαλέη, γαλῆ, σπονδύλη. Mustela varia, ein Beinker P. Pistorz. Mustelinus, wiselin. P. łásiczny / blády / pięgáty / żołtáwy. G. γαλεώδης, γαλεοειδής.

Mustum, i, Most / newer Wein. P. Mószcz / młode Wino / nowe Wino. G. τὸ γλεῦκος, νέος οἶνος. Musteus, süß

wie Most. P. Mośczowy/ słodki. G. γλεύκινος, νεαρος, νεοθλιβής.

Mŭtĭlŭs, a, um, gestummelt. P. vłomny/ niedostáteczny. G. ἐλλιπὴς, πηρὸς, κολοβὸς, κόλταρνος. *Mutilo, as*, ich stummele. P. obćinam / obłámuie / obrzezuie. G. ἀκρωτηριάζω, κολούω, κολοβόω, λωβάομαι, πηρόω.

Mūtĭō, is, ich rede heimlich/ mucke. P. szepce / iakam / tru ne. G. μύζω, γρύζω, ἀναγρύζω.

Mūtŏ, as, ich endere / verwandele/ wechsele. P. mienię/ odmieniam. G. ἀλλάττω, ἀλλοιόω, ἀμείβω, ἑτεροιόω, μεταμείβω, μεταβάλλω. *Mūtātio*, eine verwandelung. P. odmiáná/ przemiáná/ przemienienie. G. ἀλλοίωσις, ἀμοιβὴ, τροπὴ, ἐξάλλαξις, μεταλλαγὴ, μετάλλαξις, μετάστασις. *Mūtābilis, e*, Wandelbar. P. odminny. G. ἀλλοιωτὸς, ἀλλοπρόσαλλος, γάγγαλος, μεταβλητικὸς, μεταβολικὸς, κινητὸς. *Mutabilitas*, wandelbarligkeit. P. odmienność. G. τό εὐμετάβολον, τὸ ἀσταθὲς, ἡ ἀστασία.

* *Comp: Commūto, Immūto, Permuto, Transmuto*, ich wechsele/

le/

le/ dausche/ verwandele. P. wymieniam / przemieniam / odmieniam / frymárczę. G. μεταβάλλω, μεταλλάττω, μεθίστημι, μεταμείβω, μεταποιέω, μετασκευάζω. *Commutatio*, ein dausch. P. zámiáná/ Frymárk. G. μετάλλαξις, μεταλλαγὴ, ὑπαλλαγή. *Immutabilis*, vnwandelbar. P. nieodmienny. G. ἀμετάβολος, ἀμετάθετος, ἀμετάβλητος.

Mūtŭō, as, ich leihe. P. pożyczam. G. δανείζω, χράω, ἐπιδανείζω. *Mūtŭŏr, aris*, ich lehne/ entlehne. P. pożyczam. G. δανείζομαι, ἐπιδανείζομαι. *Mūtŭŭs*, gleich / eins vmbs ander. P. rōwny / spolny / zobopolny. G. ἀμοιβαῖος, κατάλληλος, ἀμοιβάδιος. *Mūtŭum*, ein gelihen ding. P. pożyczona rzecz. G. δανεισθὲν, δάνος, δάνειον, δάνεισμα. *Mutuatitius*, entlehnet. P. pożyczány.

Mūtŭs, a, um, stum/ sprachloß. P. niemy. G. ἄλαλος, ἄφωνος, κωφὸς, ἄγλωσσος, ἄφθογγος, ἔλλοψ. *Mūteō, Mutesco, & Comp: Obmuteo, Obmutesco*, ich verstumme. P. zmilczam/ niemym się stawam. G. ἄφωνος, ἢ ἄφθογγος γίνομαι, κωφάομαι, φιμόομαι κατασιγάζομαι.

Myinda,

M Y.

Myinda, *æ*, die blinde Kue/ blinde Mauß/ spinckel winckel. P. ślepa baba.

Myrmecia, Omeißhauffen. P. Mrowisko.

Mystax, ein Knebelbart. P. Wąs. G. ὁ μύσταξ, ὑπηρήνιον, πρoπωγώνιον.

Myrtillus, ein Preusselstrauch. P. Kalinowy krzak. *Myrtilli, orum*, Preusselbeeren/ schwalckenbeeren. P. Kaliny.

Mysterium, ein Geheimniß. P. Taiemnicá. G. μυστήριον. *Mysticus, a, um*, das ein heimliche bedeutung hat. P. co taie mńice iaka známionuie. *Mystes, æ*, ein geweiheter. P. święcony. G. μύστης. *Mystagogus*, der öberste Priester/ Probst oder Prior. P. Naywyższy Biskup/ álbo Kápłan/ Proboszcz/ Przeor. G. μυσταγωγός.

* *Comp*: *Symmystes*, ein Ordensbruder. P. Jednego święcenia/ iednego stanu y żywota towárzysz.

INCIPIENTIA ab N.

N A.

NÆ, *Adverb*: warlich. P. Oczßeki / záprawdę. G. Ναὶ, νὴ δία.

Nævus, ein Anmal/ Muttermal. P przyrodzone známię. *Metaph*: ein gebrechen. P. niedostatek. G. σπῖλος, συγγενὴς, σπίλωμα φυσικὸν, ἔλη φυσική.

Nam, Namq́, Conjunct: denn P. bo/ bowiem/ ábowiem. G. γὰρ, ὅτι, ἐπεὶ, ἕνεκα.

Nanciscor, eris, ich vberkomme. P. dostáię/ nabywam. G. ἐπιλαμβάνω, καταλαμβάνω, κύρω, κυρέω, τυγχάνω, ἐπιτυγχάνω, εὑρίσκω, περιποιέομαι.

Nānūs, i, ein Zwerch. P. Kárzeł. G. ἀνθρωπάριον μικρὸν, νάνος, νανώδης. *Fœm*: ein zwerchin. P. Kárlicá.

Nāpūs, i, lange rüben/ steckrüben. P. podługowátá rzepá/ Márchew. G. βούνιον, βουνιάς.

Narcissus, Zeitloß / Herbstblumen. *P.* wrzos. *G.* κανᾳλὶς, λείριον, νάρκισσος.

Nārēs, die Nasenlöcher. *P.* nozdrze. *G.* ῥώθωνες, μῦξαι, ῥινία, ῥῖνες.

Narro, as, ich erzehle. *P.* powiádam / wyliczam. *G.* ἀγορεύω, ἀπηγέομαι, ἀγγέλλω, ἐνέπω, ἀπαγγέλλω, διεξέρχομαι, διηγέομαι. *Narratio*, eine erzehlung. *P.* powieść / wyliczenie.

* *Comp: Enarro*, ich lege auß / ich erklere. *P.* wyliczam / wykladam. *G.* ἀποδίδωμι, δίεμι, διηγέομαι, ἐκφράζω, διέρχομαι, ὑποφητύω, ἐξηγέομαι. *Enarratio*, ein erklerung. *P.* wykład. *G.* ἐξήγησις, διήγησις, ἑρμήνεια, ὑφήγησις. *Enarrator*, ein Außleger. *P.* Wykładácz. *Enarrabilis*, außsprechlich. *P.* wymowny. *G.* ἐξηγητικὸς, φατός. *Inenarrabilis*, vnaußsprechlich. *P.* niewymowny. *G.* ἀδιήγητος, ἀμύθητος, ἀνέκφραστος.

Nascor, eris, ich werde geboren. *P.* rodzę się. *G.* γεννάομαι, γίγνομαι, γίνομαι, ἵκομαι, φύομαι. *Nātŭs*, ein Sohn. *P.* Syn. *G.* παῖς, υἱός. *Nātă*, eine Tochter. *P.* Córká. *G.* ἡ παῖς, θυγάτηρ. *Nativitas*, die geburt. *P.* Národzenie. *G.* γένεσις, γενετὴ, γονὴ, τοκετὸς, τέκνωσις. *Nātālis*, ein geburtstag. *P.* dzień narodzenia. *G.* γενέθλιος, γενέσιος. *Natalis Christi*, der Christag / Weihnachten. *P.* Boże narodzenie. *Nātāles, plur:* stam / geschlecht. *P.* Stam / dom / pokolenie. *G.* γένος, οἱ γέννηται οἱ πρὸς γένους ὄντες. *Nātālitius*, was zum Geburtstag gehöret. *P.* dniu národzenia należący. *Nātivus*, natürlich / angeboren. *P.* przyrodzony / własny. *G.* ἐγγενὴς, συγγενὴς, σύμφυτος, φυσικὸς, γεννητὸς, αὐτοφυής. *Natio*, ein Volck / Geschlecht. *P.* Lud / rodzay / pokolenie. *G.* γένος, γενετὴ, γέννα, γένεθλον. *Nātūra*, die Natur / eigenschafft. *P.* przyrodzenie / własność. *G.* γένεσις, φυὴ, φύσις. *Naturalis*, natürlich. *P.* przyrodzony / własny. *G.* συμφυὴς, ἔμφυτος, σύμφυτος, φυσικὸς. *Naturalia, plur:* die scham. *P.* łono.

* *Comp: Adnascor, vel Annascor*, ich werde angeboren. *P.* przyradzam się. *Agnatus*, verwand

wandt. P. powinowáty/krewny/ przyrodzony. G. ἀγχίπορ☉, οἰκεῖ☉, ὁμογενὴς, συγγενὴς, σύμφυτ☉. *Cognatio*, Verwandschafft. *P.* powinowáctwo. G. ἀγαλλακίοσύνη, συγγένεια, φρήτρη, φῦλον. *Enascor*, ich wachse herauß. P. wyrastam / wyradzam sie. *G.* ἀναφύομαι. *Innascor*, ich werde angeboren / ich wachse ein. *P.* wradzam sie / wrastam. *G.* ἐγγίνομαι, ἐμφύομαι, ἐπιφύομαι. *Pronascor*, ich komme her/entstehe. *P.* pochodzę. Renascor, ich werde wieder geboren/wachse wiederumb. *P.* odradzam sie / z nowu wyrastam. *G.* ἀναγεννάομαι, ἀναφύομαι, πάλιν γίνομαι.

Nasturtium, Kreß / Kressig. *P.* Rzeżuchá. G. κάρδαμον, καρδαμίνη, σαυρίδιον.

Nassa, *æ*, ein Fischer reuse. P. wierßa / Wiećierz. G. κύρτη, κύρτ☉.

Nāsŭs, *i*, die Nase. *P.* Nos G. μυκτὴρ, ῥὶν, ῥὶς. *Nāsūtŭs*, groß-nesig. *P.* nosáty / wielkonosy. G. εὔριν, μυκτηριςής. *Nāsūtulus*, Nasenweiß/Klügling. *P.* mądry/ medrelá / medrelká.

Năto, G. κολυμβάω, νέομαι, νέυω, νέω, νήχομαι, χελύσσω. *vide No.*

Nătēs, die Arßbacken. *P.* Pułrzytki / poślądek / rzyć / dupá. G. πρωχῶναι, πυγὴ, πύγαια, ἕδρα, πλυτός.

Nātrīx, ein Wasserschlang. *P.* Wodny Wąż. *G.* ὕδρ☉.

Nātūra, vide, *Nascor*.

Nāvĭs, ein Schiff. *P.* łodź / okręt / ßkutá / nawá. G. ἅρμα θαλάσσης, βάρις, ναῦς, σκάφ☉, πλάτη, πλοῖον. *Nāvicula*, ein Schifflein. P. Łodká. *G.* ἐφόλκιον, πλοιάριον, σκαφίδιον. *Navigium*, ein jeglich Schiff. P. káżda łodź. G. ναυκλήριον, χαλκέμβολ☉, ἀπήνη. *Navalis*, *e*, zu schiffen gehörig. P. łodźny. *G.* νήι☉, νηΐτης, ναυτικός. *Navarchus*, Schipper / Patron. P. Pan łodzi / Patron. *G.* ναυάρχης, ναύαρχ☉. *Nauclerus*, der Stürman. *P.* Styrnik. *G.* ναύκληρ☉.

Nauta, ein Boßman. *P.* Boßman / Flis / Zegiarz. *G.* ναυβάτης, ναυτικός, ναύτης. *Nauticus* den Schiffleuten zugehörig. *P.* zeglárzki. *G.* ναυτικός, ναυτίλ☉.

Naulum, Schifflon/fracht. P. Myto od wożby / przewożne. G. πορθμεῖον, ναῦλον. *Naufragium*, Schiffbruch. P. zátopienie/utonienie/rozbićie Okretu. *Metaph*: ein jeglicher schaden. P. każda szkodá / vtrátá. G. ναυαγία, ναυάγιον, ναυφθορία, ναυηγία. *Naufragus*, ein Schiffbrüchtiger. P. Topień Morski / álbo ten ktory po rozbićiu Okretá bywa wybáwiony. G. ναυαγὸς, ναυηγὸς, ναυαγέω *Naumachia*, ein Krieg zu Wasser. P. Bitwá z Okretu / Woyná / potykánie ná Morzu.

Nāvĭgŏ, *as*, ich schieffe / siegele. P. żegluię / puszczam sie ná Morze. G. ἀποπλέω, ἐμπλέω, διαπλέω, ναυστολέω, πλωΐζω, πλέω, πλώω, πλώννω. *Nāvĭgātĭō*, schiffart. P. żeglowánie / wożbá. G. ναυπλία, νεῦσις, πλόος, πλοῦς, πλεῦσις. *Navigabilis*, schiffreich. P. pławny / sposobny do żeglowánia. G. ναυσίπορος, πλωΐμος, πλώσιμος, πλεύσιμος.

* *Comp*: *Adnavigo*, ich lege an. P. przypływam / przybijam sie ku brzegu. G. εἰσπλέω, προσπλέω. *Enavigo*, ich schiffe auß. P. wypływam G. διαπλέω, ἐκπλέω, ἐξανάγομαι, ἀφορμέω.

Nauci, das schifflein mitten in der Nuß. *Metaph*: nichtig/ gering. P. Błonká w pośrzod Orzechá/ łuszczyna. *Metaph*: nikczemny/lichy. G. περίψημα.

Nāvŏ, *as*, ich liege ob / kehre fleiß an. P. pilnuie / pilnośći przykładam. *Navus*, *a*, *um*, fleissig / embsig. P. pilny / vstáwiczny.

Nausea, vnlust / eckel / widerwille. P. przykrość/brzydkość/ brzydliwość / krácenie ná watrobie/zwijánie ná sercu. G. ἄση, ναυτία, ναυτίασις, ψανισμός, ναυσία, ναυσίασις. *Nauseo*, mir eckelt/mir ist nicht wol. P. brzydzę sie, brzydko mi. G. ναυσιάω, ναυτιάω.

N E.

Ne, *Adverb*: nicht. P. nie. G. μὴ, οὐ μὴ, μήποτε, μήπω, μήπως, μήπου. *Conjunct*: auff das nicht. P. by nie / áby nie. *Item*. *Enclitica interrogativa*, Ob? P. izali? á nie? G. ἆρα, πότερον, μῶν, εἰ.

* *Comp: Nec, Neque*, weder/ noch. P. áni. G. οὐδὲ, μηδὲ, οὔτε, μήτε. *Nedum*, ich geschweige. P. nierzkac. G. μὴ ὅτι, μήτι, μήτιδη, οὔτιγε, οὐχ ὡς, οὐχ ὅπως. *Nequaquam, Neutiquam*, keines weges. P. żadna miára / żadnym sposobem / żadnym obyczaiem. G. μὴ δῆτα, μηδαμῆ, μηδαμῶς, οὐ μὴ, οὐδαμῆ, οὐδαμῶς. *Nequicquam*, Vergebens. P. Prózno / Wniwecz.

Nĕbŭlă, ein Nebel. P. Mgłá. G. ἀήρης, νεφέλη, νέφος, ὀμίχλη. *Nebulosus*, nebelicht. P. mglány. G. ἐπινέφελος, νεφώδης, νεφελοειδὴς, ὀμιχλώδης.

Nĕbŭlo, onis, ein loser mensch/ bub. P. Niecnotá / łotr / nogiec / wisiec / obieś / ßubienicá G. μάλθων, οὐδενὸς ἄξιος, εἰκαῖος, ὁ τὰ ἴδια λάθρα φαγών.

Nĕceßè, von nöten. P. potrzebá. G. ἀναγκαῖον, ἀνάγκη, ἐπάναγκες. *Necessarius, a, um*, nötig/ notwendig. P. potrzebny. *Necessarius, Subst*: ein Verwandter. P. Powinny / Krewny. G. ἀναγκαῖος, ὁ τῷ γένει προσήκων, οἰκεῖος, ἐπιτήδειος. *Neceßitudo*, Freundschafft. P. powinowáctwo / przyiacielstwo. G. ἀναγκαιότης, οἰκειότης. *Neceßitas*, Noth/ notturfft. P. potrzebá. G. ἐπανάγκασμα, ἀναγκαίη, ἀνάγκη, χρεία.

Nĕcŏ, as, ich tödte. P. zábiiam. G. ἀναιρέω, ἀπόλλυμι, ἀποσκευάζομαι, θανατόω, κτείνω, φονεύω.

Nex, necis, todtschlag/ tödtung. P. zabita śmierć.

* *Comp: -Enĕcŏ*, ich tödte. P. zábiiam. *Metaph:* ich betrübe. P. zasmucam / trudność zádawam. G. ἀποπνίγω, ἀποκτείνω, ἐκφονέω, ἀποσφάττω. *Internecio*, eine außrottung / vertilgung. P. wykorzenienie / wygłádzenie. G. ἀπώλεια, πανολεθρία.

Necto, is, ich knüpffe/ binde. P. wiąże / spinam. G. εἴρω, πλέκω, καταπλέκω, διαπλέκω. *Nexo, as, frequent:* ich knüpffe emsig. P. záciagam. *Nexus, us*, ein verknüpffung / oder verpfendung seines Leibes. P. Wezeł / záwiazánie / albo zápisánie własnego ciáłá. G. πλοκὴ, συμπλοκὴ, δεσμὸς, σύνδεσμος.

* *Comp:* A*nnecto*, ich knüpffe

henge an. P. przywiezuię/przydawam/ przypáiam/ zpaiam. G. προσαρτάω, προσερείδω, ἐπιπλέκω. *Connecto*, ich binde/knüpffe zusamen. P. zwiezuie/zkaczam. G. συνάπτω, ἐμπλέκω, συνείρω, συμπλέκω.

Nĕgŏ, *as*, ich leugne/verneine. P. prze/ńie znam się. G. ἀποφάσκω, ἀπόφημι, ἀρνέομαι, ἐξαρνέομαι. *Negatio*, ein leugnung P. záprzenie G. ἀπηγόρευμα, ἀπόφασις, ἀπαγόρευσις, ἄρνησις, ἀπάρνησις. *Negativus*, leugbar. P. przacy/ nieznaiacy się. G. ἀρνητικός.

* *Comp*: *Abnĕgŏ*, ich verleugne. P. zápieram się. G. ἀπαρνέομαι. *Abnĕgātio*, Verleugnung. P. záprzenie. *Denego*, ich schlage ab/ versage. P. odmawiam. G. ἀπαρνέομαι, ἐξαρνέομαι, ἀπαγορεύω, ἀπαναίνομαι. *Pernego*, ich leugne gentzlich. P. żadną miárą nie znam się. G. ἐξαρνέομαι, ἐξαρνός εἰμι.

Nĕglĭgŏ, G. ἀδιαφορῶ, ἀλογέω, ἀθερίζω, ἀπαμελέω, ἐξαμελέω, ὀλιγωρέω. vide *Lego*.

Nĕgōcium, ein geschefft/ gewerb/handel. P. spráwá/po-

trzebá/

trzebá/trudność. G. ἀσχολία, πρᾶγμα, πραγματεία, χρῆμα, πρᾶγμα, ἔργον. *Negotiosus*, geschefftig. P. spráwny/ prácowity. *Item*, schwer/unruhig. P. Trudny/ niespokoyny. G. ἄσχολος, πολυπράγμων, πραγματώδης, πραγματικός, ἔμπρακτος. *Negotior*, *aris*, ich treibe gewerbe/ kauffmanschafft. P. chandluię/kupczę. G. ἀσχολέομαι, πραγματεύομαι, ἐμπορεύω, ἐμπορέω. *Negotiator*, ein gewerbsman. P. Kramarz/ Kupiec. G. ἐμπολεύς, μεταβολεύς, μεταπολεύς, πραγματευτής, πραγματεύς, ἔμπορος.

Nēmŏ, niemand. P. nikt/ zaden/ zadny. G. οὐδείς, οὐθείς, ἄνθρωπος, τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ εἷς.

Nempe, nemlich/ freylich. P. zwłaszcza. G. ἅτε, δήπου, πάνυ, οὐκοῦν, ἀμέλει, ἄρα, πάνυγε.

Nĕmŭs, *oris*, ein Lustwald. P. Lás/ Gay. G. αἰμός, ἄλσος, νέμος, δρυμός, τὰ δρυμά, ὕλη. *Nemorosus*, waldechtig. P. pelny lásow/y gáiow. *Nemoralis*, weidig. P. leśny/ gáiowy. G. ἀλσώδης, ὑλώδης, ὑλονόμος, πολύδενδρος, ὑλικός.

Nĕŏ, ich nehe/spinne. P.

szyię/

ßyie/przedę. G. κλώθω, κλώσκω, κρονίζω, νέω, νήθω. *Netrix*, ein Neherin/Spinnerin. P. ßwacżká/przadká.

Nēphrītis, Nierensucht/Lenden stein. P. boleńie nerek/ káinień w ledźwiách. *Nephriticus*, der die Nierensucht / oder den Lendenstein hat. P. Co ma bolenie Nerek / álbo ktory ná kámień w ledźwiách choruie.

Nĕpŏs, ein Kindssohn/Enckel. P. Wnuk. G. ἀπόγονος, ἔκγονος, ἔγγονος. *Neptis*, ein Kindstochter/enckelein. P. Wnuczká. G. ἐγγόνη, δισεγγόνη, υἱιδῆ. *Nepos ex fratre*, Bruders sohn P. Synowiec. *Nepos ex sorore*, Schwester sohn. P. Siestrzeniec. G. ὁ ἀδελφῆς ἡὸς, ἀδέλφιδȣς. *Neptis ex fratre*, Bruders tochter. P Synowicá. *Neptis ex sorore*, Schwester Tochter. P. śiestrzanká. G. ἀδελφιδῆ.

* *Comp: Prŏnĕpos*, Kindskind sohn. P. práwnuczek. G. ἀπέγγονος, τρίτος ἀπόγονος, δισέγγονος. *Proneptis*, Kindskind tochter. P. Práwnuczká. G. δισεγγόνη. *Abnĕpos*, Nachkömling ins Vierde Geschlecht. P. Práwnukow syn/ potomek w czwartym pokoleniu. G. ἀπέκγονος.

Nĕpōtes, *etiam significat*, schlemmer/prasser. P. Pijánice/żárłocy/ utrátnicy. G. ὁ ἄσωτοι καὶ ἀκολασαίνοντες νέοι. *vnde Nĕpōtor, aris*, ich schlemme/prasse. P. trawię/ vtracam. G. ἀσωτεύομαι, ἀκολασαίνω, ἀκρατεύομαι.

Nēquam, *Subst*: ein Bub/ Schalck. P. Niecnotá/łotr/ ńic dobrego. *Nequam Adiect*: böß/schalckhafftig. P. zły/ złośliwy. G. ἐπιπλανὴς, μιαρὸς, φαῦλος, ἄχρηστος, ἀχρεῖος. *Nēquior*, *Nēquissimus*. *Nēquitia*, boßheit/ schalckheit. P. złość/ psotá.

Nervus, i, ein spanader/ sehnader. P. żyłá. *Metaph*: stercke. P. moc/ siłá. *Item*, eine Seen am armen. P. ćięćiwá. G. νευρά, νευρὴ, νεῦρον. *Nervosus*, Aderachtig/ starck. P. żyłowáty/ mocny tęgi. G. νενευρωμένος, νευρωθεὶς, νευρώδης, εὔρωστος.

* *Comp: Enervus*, & *is* schwach/ krafftloß. P. mdły/ słaby. G. ἄνευρος, ἔκλυτος, ἄνανδρος. *Enervo, as*, ich schweche. P. cżyńie mdłym/ słabym. G. ἀπονευρέω, ἐκνευ-

ἐκνευρίζω, καταγνύω, ἐκλύω. *Sub nervo*, ich hawe die Adern entzwey/ mache lam. P. podcinam żyły/ ochromiam.

Neuter, keiner auß zweyen. P. żaden ze dwu / ani ten ani ōw. G. ὀυδέτερος, ὀυθέτερος, μηδέτερος, ὀυδ᾽ ἕτερος. *Neutralis, e,* keinem von den beyden zugethan. P. do żadnego ze dwu przystáiący. *Neutrò*, auff keine seite. P. ná żadną stronę. G. ὀυδετέρως, μηδετέρως.

N I.

Ni, Nisi, wo nicht/ es were denn. P. by nie, chybáby. G. εἰ μή, ἂν μὴ, ἐὰν μὴ, ἔτι μή.

Nīdĕō, & Renideo, ich riche/ schmecke. P. woniam/pachnę / swędzę się. *Nidor, oris,* ein geruch. P. smák / zápach/ swąd.

Nicto, as, G. σκαρδαμυκλέω, σκαρδαμύττω, πυκνῶς βλεφαρίζω. *vide Niveo.*

Nīdūs, i, ein Nest. P. gniazdo. G. καλιὰ, καρφύρη, νεοττία, νεοσιά. *Nidulus*, ein Nestlein. P. gniazdo / gniazdeczko. *Nidulor, aris, Nidifico, as*, ich nüste/mache ein neste. P. gnieżdżę się / gniazdo czynię. G. νοσσεύω, νεοττεύω, νεοσσεύω, νεοττοποιέω.

Nĭgēr, a, um, schwartz. P. czarny. G. αἴθινος, κελός, μέλας, μελανίφρων. *Nigellus*, schwartzlechtig. P. czárnáwy / wroniáwy / przyczerń. *Nigror, Nigredo*, schwertze. P. czarność / czernidko. G. κελαινότης, μέλασμα, μελασμὸς, μελανότης, μελανία. *Nigreo, Nigresco*, ich bin / werde schwartz. P. czernieie. G. μελαίνομαι. *Nigrico*, ich bin schwartzlecht. P. Jestem przyczerniey szym. G. μελανίζω, κελαινιάω. *Nigricans*, schwartzlecht. P. czárnáwy. G. ὑπομέλας. *Nigro, as, Denigro, Nigrefacio*, Ich schwertze/ schmitze. P. fárbuię czarno / szwarcuię. G. ὑπομελαίνω.

Nĭhĭlum, G. ὀυδὲν, ὀυθὲν, ὀυδενὸς ἄξιον. *Nihil, Nil*, nichts. P. nic. G. μηδὲν, ὀυδὲν, ὀυθὲν, ὄυτι, ὀυκέτι, ὅτι, ὀυδοτιοῦν. *Nihili, Indeclinab:* nichtig. P. nikczemny.

* Comp: *Nonnibil*, etwas. P.

nic co. *Nihili facio, Nihili pendo*, ich schetze/ achte gering. P. niedbam / za nic niemam / lekce sobie waże. G. Ἀποφλαυρίζω, ἐκφλαυρίζω, καταφρονῶ, φαυλίζω, ἐκφαυλίζω, περὶ οὐδενός, ἡγοῦμαι.

Nimbus, ein Platzregen. P. Prętki / gwałtowny / wielki deszcz G. ὄμβρος, ὄμβρημα, ὑετός, νέφος. *Nimbosus*, wetterichtig / windig / ungestüm. P. niepogodny / chmuráwy / dżdżysty. G. ὀμβρώδης, νεφώδης, χειμέριος.

Nimirum, freylich/nemlich. P. zwłaszczá / owszem. G. ἀμέλει, ἅτε, δῆτα, ἀλλὰ, ὄντως, οἷον.

Nimis, Nimium, all zu sehr. P. názbyt. G. ἄγαν, λίαν. *Nimius*, all zu groß. P. zbytny/ niezbytny. G. περιοσσὸς, ὑπερβολικὸς, ὁ ἄγαν.

Ningo, & Ninguo, ich schneie. P. śnieg spuszczam. *Ningit*, es schneiet. P. śnieg páda. *Nix*, Schnee. P. Śnieg. G. χιὼν, ἡ νιφὰς, νιφετός. *Niveus*, Schneicht / Schneeweiß. P. śnieżny / biały iako śnieg. G. χιονώδης. *Nivosus*, voll schnee. P. pelny śniegu. G. χιονώδης, χιόνεος, χιονόεις, νιφόεις, χιονωτὸς, νιφετώδης, δυσχείμερος.

Nisus, ein Sperber. P. Krogulec. G. ὀνίσος.

Niteo, es, Nitesco, ich glentze/scheine. P. Jásnieie/łśczę się. G. στίλβω, διαστίλβω, λαμπρύνομαι, καλλύνομαι, λάμπω. *Nitor*, der Glantz. P. Jásność/ gładkość. G. καλλονή, καλλώπισμα, λαμπρότης, στιλπνότης, στίλβωσις. *Nitido, as*, ich mache glentzend / schewre / fege / putze. P. chędożę / wyczyściam / wycieram / poleruię. G. καλλύνω, λαμπρύνω, καλλωπίζω. *Nitidus*, glentzend / geputzt. P. łśczący / czysty / jásny / piękny / foremny / wypolerowány. G. διειδὴς, λαμπρὸς, καθαρὸς, κομψὸς, φαιδρός. *Nitedula*, ein Liechtmücke. P. Muchá/ która w nocy świeci. G. λαμπυρὶς, λαμπουρίς.

* *Comp. Eniteo, Enitesco*, ich schein herfür / hab ein ansehen für andern. P. Wyiáśniam się / iestem sławny. G. ἀποστίλβω, ἀπολάμπω, καλλύνομαι, καλλωπίζομαι.

Nĭtor eris, ich vnterstehe / bemühe mich / lehne mich. *P.* pokußam sie / vśiłuie / waże sie / podpieram sie. *Item*, ich kreiſte. *P.* ſtekam. *Item*, ich verlasse mich. *P.* dufam / spußczam sie. G. πειράομαι, ἀγωνίζομαι, ἐπείγομαι, σπουδάζω, ἐπιχειρέω.

* *Comp: Annītor*, ich vnterstehe mich. *P.* pokußam sie. G. διατείνομαι, κατασπουδάζω, προσκαρτερέω, φιλοτιμέομαι. *Connītor*, ich kehre allen fleiß an. P. wielka pilność przydawam. G. συντείνομαι, διαπειράομαι, ἰσχυρίζομαι, διαμάχομαι. *Enītor*, ich mühe mich sehr / gebere. P. vśiłuie / morduie sie / męcze sie / rodze. G. ἀποπειράομαι, ἀπεκτείνομαι, σπουδάζω, φιλοπονέω, φιλοτιμέομαι. *Enixè*, mit grossem fleiß / arbeit. P. pilńie / prácowićie. G. διατεταμένως, ἐκτενῶς, ὑπερμέτρως, φιλοτίμως. *Innitor*, ich lehne mich an. P. podpieram sie. G. ἐρείδομαι, ἐπερείδομαι, καπερείδω, συνεπερείδω. *Obnitor, Renitor*, ich wiederstrebe. P. przećiwiam sie. G. ἀντερείδω, ἀντιτείνω, ἀνθίσταμαι, ἐναντιόομαι. *Obnixè*, hefftiglich. P. bárzo / gwałtowńie. G. διατεταμένως, ἐντόνως.

Nitrŭm, i, Salpeter. P. Sáletra. G. νίτρον, *Nitrosus*, voller Salpeter. P. pelny Sáletry G. νιτρωτὸς, νιτρώδης.

Niveo, es, inusitat: Nicto, as, ich zwintzere mit den Augen. P. Migam / Mrugam oczymá. *Nictus, us*, ein Augenblick. *P.* mgńienie oká.

N O.

No, as, & Nătŏ, as, ich schwimme. P. pływám. G. νέω, νήχομαι, κολυμβάω.

* *Comp: Adno, Adnăto*, ich schwimme herzu. P. przypływam. G. παρανήχομαι, προσνήχομαι, ἐπινήχομαι. *Enăto*, ich schwimme herauß. P. wypływam. *Metaph:* ich komme herfür. P. wynurzam sie / wychodze / wywikłam sie. G. ἀπονήχομαι, ἐκκολυμβέω, ἐκκολυμβάω, ἐκνέω, ἐκνήχομαι, ἀποκολυμβάω. *Inno, Innăto*, ich schwimme drinnen / oder oben offen. P. nurkiem pływam / álbo ná wierzchu pływam. G. ἐπινέω, ἐπιπλέω.

Obnato, ich schwimme hin vnnd wieder. P. Tám y sám pływam. G. προσνήχομαι, ἀπονήχομαι, παρανήχομαι. Pranato, ich schwimme vor. P. pływam náprzod. Renato, ich schwimme zu rück. P. płynę ná zad. Supernato, ich schwimme empor. P. po wierzchu płynę. Trano, Transnato, ich schwimme hinüber. P. przepływam ná drugą stronę. G. διαπλέω, πέραν νήχομαι, διανήχομαι.

Nōbĭlis, e, Edel / herrlich / köstlich / berümbt. P. Szláchetny / zacny / sławny / známienity. Nōbĭlis, Substant: ein Edelman. P. ziemianin / ślachcic. G. γεννάδας, ὁ γενναῖος, γνώριμος, περιφανής, εὐγενής, εὐγενέτης, εὐδόκιμος, ἔνδοξος, ἐξαίρετος, εὔδηλος, εὐπρεπής, διαθρύλλητος, λαμπρός. Nōbĭlĭtas, Adelheit. P. Slachectwo. Item, der Adel. P. Slachtá. G. γένος, εὐγένεια, εὐδοξία, ἐνδοξία, εὐδομία, εὐπρέπεια, περιφάνεια. Nōbilito, ich mache Edel / berümbt. P. vślachcam / sławię / osławiam. G. εὐδόκιμον ποιῶ, γνωρίζω, θρυλλέω, διαθρυλλέω, εὐγενῆ καὶ γνώριμον ποιῶ.

* Comp:

* Comp: Dēnōbilito, ich schende. P. sromocę. Ignōbilis, Vnedel / vnbekandt / schlecht. P. Nieślachetny / nieznáiomy / niesławny / prosty / prostak / chłob / gbur / chłoptas. G. ἄγνωστος, ἄδοξος, ἀγεννής, ἄσημος, ἀφανής, ἀνώνυμος.

Nŏcĕō, es, ich schade / schedige. P. szkodzę / wyrządzam złość. G. βλάπτω, ἀδικέω, ἅπτομαι, κήδω, ζημιόω. Nŏcens, schadhafftig. P. szkodliwy.

* Comp: Innŏcens, Innŏcŭŭs, Vnschuldig / Vnschedlich. P. niewinny / nieszkodliwy. G. ἄατος, ἀβλαβής, ἄκακος, ἀθῷος, ἀναίτιος, ἀνυπαίτιος. Innŏcēntia, Vnschuld. P. niewinność. G. ἀβλάβεια, ἀκακία.

Nōdŭs, i, ein knopff / knot. P. węzeł / szypeł Item, ein knor / oder Ast an eim baum. P. Sęk ná drzewie. G. ἀνάδεσμα, δεσμός, σύνδεσμος, ἄμμα, κόμβος. Nōdōsus, knoticht / knorricht. P. węzłowáty / sęczysty / sękowáty. G. πολύπλοκος, πολύοζος, συνδέσμων ἀνάπλεως.

* Comp: Enōdō, as, ich löß auff. P. odwiezuie. Metaph:

ich erklere. P. wykladam. G. ἄδεσμον ἢ ἄνοζον ποιῶ, ἐκκλαδεύω, ἀναπλύσσω, ἐκδηλόω. -*Enōdis*, *e*, glatt/ ohne knopffen. P. prosty/ rowny/ ńiesekczysty. G. ἄδεσμος, ἄναμμος, ἄοζος. *Inenodabilis*, vnaufflößlich/ verwirret. P. zátrudńiony / záwikłány. G. ἄλυτος, ἀδιάλυτος, ἄπορος. *Internodium*, der ort zwischen zweyen knorren. P. mieysce od seká do seká.

Nōlă, ein Glöcklein. P. dzwonek.

Nōlō, G. ἀεκλέω, ἀθέλω, οὐ θέλω, οὐκ ἐθέλω, οὐ βούλομαι. vide *Volo*.

Nōmĕn, *inis*, ein Name. P. Imie. *Item*, Ruhm / Ehre. P. sławá/ dostoyność. G. ὄνομα, ὄνυμα. *Nōmĭnă*, *plur*: schulden/ oder schuldener. P. dlugi álbo dłużńicy. G. ἀπογραφαί. *Nomenclator*, ein Namser / Nenner. P. Miánowńik. G. ὀνοματοποιός, ὀνοματοκλήτωρ. *Nōmĭnō*, *as*, Ich nenne. P. miánuie/ názywam. G. ὀνομάζω, ὀνομαίνω, ὀνυμαίνω, καλέω, ἀποκαλέω, προσαγορεύω.

* *Comp*: *Agnōmen*, *Cognōmen*, *Cognōmentum*, ein zunahm. P. przezwisko. G. ἐπωνυμία, ἐπωνύμων, ἐπίκλησις. *Cognōmino*, ich gebe einen zunamen. P. przezywam. G. ἐπικαλέω, ἐπονομάζω. *Cognomines*, die einen namen haben. P. ktorzy iedno imie máią/ drużbowie. G. ἐπώνυμοι, συνώνυμοι. *Binōminis*, *e*, der zween namen hat. P. ktory ma dwoiákie imie. *Ignominis*, *e*, vnberuffen. P. ńiesławny. *Ignominia*, schand. P. sromota. G. ἀδοξία, ἀτιμία, αἰσχύνη. *Ignominiosus*, schendlich/ schmählich. P. sromotny. G. ἄτιμος, ἄδοξος.

Non, *Adverb*: Nein / nicht. P. ńie. G. μὴ, οὐ, οὐκ, οὐχ, οὐχὶ, οὐμὴ, οὐδενί. *Nonne*, ob nicht. P. Izali ńie. G. οὐ οὐκ, ἦ γὰρ, οὐ γὰρ, οὐκοῦν. *Nondum*, noch nicht. P. Jeszcze ńie. G μήπω, οὔπω.

Nōnæ, *arum*, der Vierdt oder Sechste tag eines jeglichen Monats. P. Czwarty álbo Szósty dźień káżdego Mieśiącá. G. Νῶναι.

Norma, *æ*, ein Richtschnur/ winckelmaß. P. sznur ćieśielski/ práwidło/ węgielńicá. G. γνώμων, κανών, στάθμη.

* *Comp: Enormis, e*, groß/ vnmässig. P. Wielki/ Okrutny. G. ἀνώμαλος, ἄμετρος, ἔκνομος, ἔκτοπος.

Nosco, is, ich erkenne / weiß. P. znam / wiem. G. γινώσκω, οἶδα. *Nōtŭs*, bekandt. P. znáiomy / wiádomy. G. ἐπίγνωστος, γνώριμος, δῆλος, κατάδηλος, ἔνδηλος. *Nōtitia*, erkentnis / wissenschafft. P. znáiomość / wiádomość. G. νόημα, νόησις, γνῶσις, γνώρισις, ἱστορία.

Nŏtēscŏ, ich werde bekandt. P. oznaymam sie / ku znáiomości przychodzę / znáiomość biore. G. γνωρίζομαι, διαγνωρίζομαι.

* *Comp: Agnosco*, ich erkenne wieder. P. poznawam. G. γινώσκω, ἀναγινώσκω, γνωρίζω, ἐννοέω, ἐπιγινώσκω, διακρίνω, μανθάνω. *Agnitio*, erkentnus. P. poznánie. G. ἐπίγνωσις. *Cognosco*, ich erkenne / erfahre / mercke / verstehe. P. poznáwam / dowiem sie / baczę / rozumiem. G. αἰσθάνομαι, γινώσκω, γνωρίζω, εἴδω, ἐννοέω, ἐξεπίσταμαι, κατανοέω, πυνθάνομαι, συνίημι. *Cognitio*, erkentnus / erfahrung / verstand P. vznánie / doświadczenie / wyrozumienie. G. γνώρισις, γνῶσις, εἴδησις, ἐπίγνωσις, κατάληψις, σύνεσις. *Et Comp: Praecognosco*, ich erkenne vorhin. P. przed tym poznawam / wyrozumiewam. *Recognosco*, ich erkenne / besichtige wiederumb. P. poznawam zás / przeglądam / popráwiam. G. ἀναγινώσκω, ἀναγνωρίζω, ἐπισκέπτομαι. *Dinosco, seu dignosco*, ich vnterscheide. P. Rozeznáwam. G. διαγινώσκω. *Ignosco*, ich verzeihe. P. przepußczam / odpußczam / przeglądam. G. συγγινώσκω, συγγνωμέω, συγγνώμην ἔχω, συγχωρέω.

Noster, vnser. P. náß. G. ἡμέτερος, νώϊτερος. *Nostras*, vnser einer. P. náßyniec. G. ἡμεδαπός.

Nŏtŏ, as, ich mercke / zeichne / neme war. P. známionuie / znáczę / cechuie / baczę. G. διαγράφω, στίζω, αἱμάζω, τυπόω, χαρακτηρίζω, χαράττω. *Item*, ich schände / lästere. P. sromoce / lżę. *Nota*, ein zeichen. P. znák / známie. *Item*, ein mackel / schandfleck. P. sromotá. G. σημεῖον, ἐπίσημον, σύμβολον, στίγμα, κηλίς.

Notabilis, merckliche / kendtlich. P. známienity / niepospolity. G. εὔγνωστος, ἐπίσημος, κατάδηλος. *Notarius*, ein Schreiber. P. pisarz G. γραμματεὺς, ὑπογραμματεὺς, ὑπογραφεύς.

* *Comp*: *Annŏto*, ich zeichne an. P. náznáczam / nápisuie. G. ἐπισημαίνω, σημειόω, σημειόσμαι, ὑποσημαίνω, ἐπισημειόομαι. *Denoto*, ich bedeute. P. znácze / známionuie. G. ὑποσημειόω, ἐκσημαίνω, χαρακτηρίζω.

Nŏthŭs, *i*, *Subst*: ein Bastart / Hurenkind. P. Bekárt / z kurwy syn / Bástet. *Nothus*, *a*, *um*, falsch / nicht eigen. P. fálszywy. G. νόθος, ὁ μὴ γνήσιος.

Nŏtŭs, *i*, der Sudwind. P. wiátr z południá. G. νότος.

Nŏvācŭlă, ein Schärmesser. P. Brzytwá. G. κνίσαξ, μία μάχαιρα, ξυρὸν, ξυρός.

Nŏvem, Neun. P. Dziewiec. G. ἐννέα. *Novēni*, Je neun vnd neun. *Novenarius*, das neun in sich hat. P. dziewiatny. G. ἐνναταῖος, ἐννεάμοιρος, ἐναταῖος. *Novies*, neun mal. P. dziewieć kroć. G. ἐννάκις. *Nonus*, der neunde. P. dziewiaty. G. ἔνατος, εἴνατος, ἔννατος. *Nonaginta*, neuntzig. P. dziewiedziesiat. G. ἐνενήκοντα. *Nonagesimus*, der neuntzigste. P. dziewiedziesiatny. G. ἐνενηκοστὸς. *Nongenti*, *æ*, *a*, neunhundert. P. dziewieć set. *Nonagenarius*, ein neuntzig jähriger. P. ktory ma dziewiedziesiat lat. G. ἐνενηκονταέτης, ἐνενηκοντούτης.

Nŏvember, der Wintermonat. P. Listopad. G. νοέμβριος, ὁ ἔνατος μὴν, Αἰθεστηριών.

Nŏverca, ein Stieffmutter. P. Mácochá. G. μητρυιά. *Novercalis*, Stieffmütterisch. P. mácoszyński. *Metaph*: vnfreundlich. P. nielaskáwy / nieżyczliwy. *Novercor*, *aris*, ich bin / halte mich vnfreundlich. P. Jestem nieláskáwy.

Nŏvus, *a*, *um*, New. P. Nowy. G. καινὸς, νεαρὸς, νεοχμὸς, νέος, νεηγενὴς, ξένος. *Novitas*, Newe / Newe Zeitung. P. Nowość / Nowiná. G. καινότης. *Novissimus*, der letzte. P. ostáteczny. G. ἔσχατος, ὕστατος, νέατος, νεώτατος. *Novissimè*, zu letzt. P. ná ostátek. G. ἐπὶ τέλει, ἐσχάτως, ὕστατον, τελευταῖον. *No-*

vellus, a, um, new gepflantzt. P. nowo szczepiony / nowiuchny. G. νεόφυτος. *Novelletum*, ein new gepflantzter Garte. P. nowoszczepiony sad. *Novitius, a, um* Newling / der newlich ankommen ist. P. Nowak / dopiero nástály. G. νεαρὸς. *Novo, as, & Comp: Innovo, Renovo*, ich ernewere, P. wznáwiam / odnawiam. G. ἐγκαινόω, καινίζω, ἐγκαινίζω, νεόω, νεωτεροποιέω, καινοτομέω. *Innovatio, Renovatio*, ernewerung. P. odnowienie. G. καινοτομία, νεωτερισμὸς, καινοπρεπές, νεοχμίη.

Novilunium, der Newmond. P. Nów / nástánie Księżycá. G. νέα σελήνη, νεομηνία, νουμηνία, καλάνδαι.

Nox, die Nacht. P. Noc. G. εὐφρόνη, νὺξ, νύχος, ὄρνη, ὄρφνη. *Nocturnus*, nachtweilig. P. nocny. G. ἔννυχος, ἐννύχιος, νυκτερινός, νύκλιος, νύχιος. *Nocte, & Noctu*, bey der nacht. P. w nocy. G. νυκτὸς, νύκταρ, νύχα, ἐννυχὶ. *Noctua*, ein Nachteul. P. Sowá. G γλαύξ, νυκλιμένη. *Noctescit*, es wird nacht. P. Noc záchodzi.

* *Comp: Binoctium*, zwo nachten. P. dwie nocy. *Pernocto, as*, ich bleib vber nacht. P. nocuię. G. αὐλίζομαι, διανυκτερεύω, νυκτερεύω, παννυχίζω.

Noxa, æ, ein straff / schuld / schade. P. winá / szkodá. G. ἄεσις, ἄτη, βλάβη, σφάλμα, πῆμα, ἁμάρτημα, πταῖσμα. *Noxius*, schedlich / schuldig. P. szkodliwy / winny. G. ἀτηρὸς, πολυπήμων.

* *Comp: Innoxius*, vnschuldig. P. niewinny. G. ἄατος, ἀναίτιος, ἀναμάρτητος. *Obnoxius*, vnterworffen / pflichtig. P. poddány / obwiazány / powinny. G. ἔνοχος, κατάδικος, ὑποχείριος.

N V.

Nubes, is, eine Walcke. P. Obłok. G. νεφέλη, νέφος. *Nubecula*, ein Wolcklein. P. Obłoczek. G. νεφέλιον. *Nubilus*, gewölcket / tunckel. P. obłożysty / pochmurny. G. νεφελώδης, συννέφελος, ἐπινεφὴς, ἐπινέφελος, ζοφερὸς. *Nubilo, & Comp: Obnubilo*, ich verdunckele / verfinstere. P. záćiemiam / zástániam.

G. νεφεσισκοτίζω, νεφέλαις καλύπτω, ζοφόω, συσκιάζω.

Nūbŏ, is, ich bedecke/ oder nehm ein Mann. P. zákrywam/ ide zá mąż. G. γαμέομαι, νυμφεύομαι, κυρίζομαι. *Nūbilis*, manbar. P. ná wydániu. G. ἐπίγαμος, ἀκμαῖος, ἐπιτήδειος, ὁ πρὸς γάμον ὡραῖος. *Nuptus*, ein Breutgam. P. Oblubieniec/ Pan młody. G. ὁ γαμήσας. *Nupta*, ein Braut. P. Oblubienicá/ Páni młoda. G. γαμουμένη, γεγαμημένη, γαμηθεῖσα, νύμφη, γαμεθεῖσα. *Nuptiæ, arum*, Hochzeit. P. swádzbá/ wesele gody. G. γάμος, νυμφεῖα, νυμφῆια. *Nuptialis*, Hochzeitlich. P. swádziebny/ weselny. G. γάμιος, γαμήλιος, γαμικὸς, ἐπιθαλάμιος.

* *Comp: Connūbo*, ich verheirate mich. P. ide zá mąż. *Connubium*, die Ehe/ Heirat. P. Małżeństwo. G. σύνερξις, τῶν γάμων, συνοικέσιον, συγγαμία. *Obnubo*, ich verdecke. P. Nákrywam G. ἐπικαλύπτω, περικαλύπτω. *Pronubo*, ich steure aus. P. Ráie zá mąż / dziewoslubie. *Pronuba*, die Brautführerin. P. swáßká/ swáchná. G. μνήστρια, νυμφεύτρια, προμνήστρια, νυμφοστόλος, νυμφοκόμος, νυμφοπόνος.

Nŭdiŭs tertius, vorgestern. P. zá wczorem/ dziś trzeci dzień. G. πρότριτα, πρῴζον, πρῴην, πρόχθες, πρὸ τοῦ χθὲς. *Nudius quartus*, vor dreyen tagen. P. dziś czwarty dzień. G. ἤδε ἡ ἡμέρα τετάρτη.

Nūdŭs, a, um, nacket/ bloß/ arm. P. Nágy/ goły/ vbogi. G. ἀνείμων, ἄπεπλος, γυμνὸς, ψιλὸς. *Nūditas*, bloßheit/ armut. P. nágość/ vbostwo/ nedzá. G. γυμνότης, ψιλότης. *Nūdo, as*, G. γυμνέω, ψιλόω, ψιλίζω. & *Comp: Denudo*, ich entblösse/ beraube. P. obnážam/ odkrywam / odzieram. G. ἀπογυμνόω, παραγυμνόω.

Nŭgæ, arum, Nugamentum, vnnütz geschwetz. P. klatki/ baśni/ fráßki. G. βαττολογία, βατταρισμὸς, γλωσσαλγία, λῆρος, λέσχη. *Nugax, Nugatorius*, leichtfertig. P. łżywy / lekomyślny. G. κρουνοχυτρολήραιον, φλεδονώδης, φληναφώδης, ληρώδης, φλύαρος, φλυαρώδης. *Nugator, Nugigerulus, Nugiuendus*, ein Meerlein treger/ Lügner. P. świeygot/ łgarz/ klekot/

kot. G. ἀδολέσχης, ἀδόλεσχος. *Nugor aris*, ich schwetze/ klappere. P. świegocę/ łżę/ łża/ sie param. G. ἀδολεσχέω, εἰκαιομυθέω, λαταφλυαρῶ, λακερύζω, λασκάζω, φλεδονέω, διάζω, φλύω.

Nullus, keiner. P. żaden. G. μηδεὶς, οὐδεὶς, οὐθεὶς, οὔ τις. *Nullatenus*, mit nichten. P. żadnym sposobem. G. ἥκιστα, ἥπου, χολήγε, μηδαμῶς, οὐδαμῶς. *Nullibi*, nirgends. P. nigdziey. G. οὐκ ἔσθ' ὅπου, οὐδαμόθι, μηδαμόθι, οὐδαμοῦ, μηδαμοῦ.

Num, Nunquid, *Adverb: Interrogat:* ob/ sol ich? P. Izali? á mamże. G. ἄραγε, ἆρ' οὐκ, ἥπου, ἆρα, ἆρα μὴ εἰ, ἄρα, οὖν, οὔτι.

Numella, ein halseisen/ fußfessel. P. pręgierz/ kuná/ peto/ kłodá. *Item*, die hunde koppel. P. smycz.

Nūmen, inis, Gottheit/ Göttliche macht. P. Bostwo/ Boza moc. G. δαιμόνιον, θεῖον, δύναμις θεοῦ, δαίμον, βουλὴ θεοῦ, σέβασμα.

Nŭmĕrus, ein zal. P. Liczbá. *Item*, eine weise/ reim. P. miárá/ rym. G. ἀριθμὸς, κατάλογος. *Numerosus*, viel/ gros. P. wiele/ wielki. G. πολὺς, ἀριθμῶ, πολυπληθὴς, πολύχιος. *Numerabilis*, zalbar/ zehlich. P. zliczony. G. ἀρίθμητος, ἐυαρί-

ἐυαρίθμητος. *Innŭmĕrus, Innumerabilis*, unzehlich. P. P. niezliczony/ rozliczny. G. ἀνάριθμος, ἀναρίθμητος, νήριθμος, ἀμύθητος, ἄπλετος. *Nŭmĕro, as*, ich zehle/ bezahle. P. liczę/ płácę. G. ἀριθμέω, ἀμιθρέω, ἀπαριθμέω, κατ λογίζομαι.

* *Comp: Annŭmĕro*, ich zehle hinzu. P. przyliczam / przykładam. G. ἐπαριθμέω, κατ ριθμέω. *Enŭmĕro*, ich erzehle. P. wyliczam. G. ἀπαριθμέω, ἐξαριθμέω, κατ λέγω, κατ τάττω. *Renumero*, ich zehle/ oder bezahle wieder. P. odliczam/ oddawam.

Nummus, & Numus, ein Pfenning. P. pieniądz. G. κέρμα, νόμισμα. *Nummus aureus*, ein gülden stück. P. czerwony złoty. *Numosus, Numatus*, reich. P. bogáty/ pieniężny. *Numularius*, ein wechsler. P. mincownik/ wexylárz/ odmieniácz. G. ἀργυραμοιβος, ἀργυρογνώμων, δανειστικὸς, κερματιστὴς, τραπεζίτης, ἀργυροκόπος.

Nunc, itzund. P. teraz/ dopiero. G. νῦν, νυνὶ, ἄρτι, ἐν τῷ παρόντι, τὰ νῦν, τὸ νῦν ἔχον, ἐν τῷ νῦν.

Nuncio, as, ich zeige an. P. oznaymiam/ powiádam. G. ἀγγέλλω, ἐξαγγέλλω, διαγγέλλω, φράζω. *Nuncius*, ein Bot. P. Posel/ Kursor.

sor. G. ἀγγελιαφόρος, ἀγγελιώτης, μετάγγελος, εὐάγγελος, Ἄγγελος. *Nuncium*, ein botschafft P. Poselstwo. G. Ἀγγελία.

* *Comp*: *Annuncio*, ich verkündige. P. opowiedam. G. Ἀγγέλλω, ἀπολέγω, ἐξαγγέλλομαι, εἰσαγγέλλομαι, προσαγγέλλω. *Denuncio*, ich zeige an. P. Oznáymuię. G. ἀπαγγέλλω, ἀπαγορεύω, παρεγγυάω. *Enuncio*, ich spreche aus/ offenbare. P. wypowiedam / ostáwiam. G. ἐξαγγέλλω, ἀποφαίνω, ἐκφαίνω, ἐκφέρω. *Pronuncio*, ich rede aus/ spreche das vrtheil. P. mowię/ skázuię. G. ἀναγορεύω, ἀποστοματίζω, ἐκφωνέω, λέγω. *Pronunciatio*, ein ausrede. P. wymowá. G. ἐκφορὰ, ἐκφώνησις, ἀπόκρησις, προφορά. *Renuncio*, ich zeige an / oder sage ab. P. opowiedam/ álbo wypowiedam / wzdawam/ odstáwam. G. ἀναγγέλλω, ἀναγορεύω, ἀποσημαίνω, ἐξαγγέλλω, ἀπαγγέλλω, ἐπαναφέρω.

Nuncupo, *as*, ich nenne. P. zowię / mienię/ náзywam. G. προσαγορεύω, ὑπαγορεύω, ὀνομάζω.

Nundinæ, *arum*, ein Jarmarck/ Meß. P. Jármárk. G. ἀγοραὶ, πανήγυρις, παντοπώλιον, ἀγορὰ δημοτελὴς, ἐμπόριον. *Nundinarius*, zum Jarmarck gehörig. P. Jármárkowy/ Targowy. *Nundinor*, *aris*, ich verkäuffe / gremple. P. przedáię. G. ἀγοράζω, ἐν ἀγορᾷ διατρίβω, Ἀπεμπολάω, καπηλεύω. *Nundinator*, ein Grempler. P. Krámarz. G. πανηγυριστὴς, ἀγοραστὴς, κάπηλος, πωλητὴς, μεταβολεύς.

Nunquam, nimmer. P. nigdy. G. μήποτε, μηδέποτε, μηδεπώποτε, οὐδέποτε. *Nonnunquam*, bißweilen. P. podczás/ niekiedy/ czásem. G. ἐνίοτε, ποτὲ. *Nunquam non*, allezeit. P. záwzdy. *Nunquid*, Ob. P. Izali. G. μὴ οὐν, ἆρα, οὐ, ἆρα μὴ, ἄραγε πότερον.

Nuo, *is*, ich wil / deute / wincke. P. chcę / kiwam/ mrugam. G. νεύω. *Nuto*, *as*, ich wincke stets. P. vstáwicznie kiwam. *Metaph*: Ich wancke. P. watlę/ ßwánkuię/ watpię. G. νευστάζω, κατανευστάζω. *Nutus*, *us*, ein will/ geheiß/ neigung. P. wola/ przyzwolenie / roskazánie/ kinienie. *Nutatio*, ein bewegung. P. chwiánie. G. νεῦσις, σύννευσις,

* Comp: *Abnuo, Renuo*, ich wegere/ schlage ab. P. nie pozwalam/ odmawiam. G. ἀναίνομαι, ἀνανεύω, ἀπείπω, ἀποφάσκω, ἀπόφημι, ἀρνέομαι, ἀναμένω, ἀναδύομαι, παραιτοῦμαι. *Annuo*, ich bewillige. P. przyzwalam. G. διανεύω, ἐπικραίνω, ἐπινεύω, κατανεύω, μορφάζω. *Innuo*, ich wincke. P. ktwam ná kogo / daie znáć. G. ἐπινεύω, κατανεύω, παραινίττομαι.

Nūper, Newlich. P. niedawno/ dopiero. G. ἀρτίως, ἄρτι, ἔναγχος, πρὸ μικροῦ. *Nuperus, a, um*, new/ vnlangst. P. nowy/ niedawny. G. ὁ ἄρτι, πρόσγιος, καινός. *Nuperrimè*, allererst. P. dopieruczko. G. πρὸ μικροτάτου, ἔγγιστα.

Nŭrŭs, us, ein schnur/ sohnsfraw. P. Synowa/ synowá żoná. G. ἐννυὸς, νύμφη.

Nusquam, nirgend. P. nigdziey. G. μηδαμῆ, οὐδαμοῦ, μηδαμοῦ, οὐδαμόθι, μηδαμόθι.

Nūtrĭō, is, ich erziehe / erneh= re / las wachsen. P. wychowywam/ żywie/ rozpuszczam. G. ἀμαλθεύω, ὀψωνιάζω, πολεύω, σιτέω, σιτίζω, τρέφω. *Nūtrītĭŭs, Adiect*: das zur ernehrung gehöret. P. Co ku wychowániu należy. G. θρεπτικὸς, θρεπτήριος, τρόφιμος, τροφιμαῖος. *Nūtrītius, Substant*: & *Nūtrītor*, ein Ernehrer / Erzieher. P. Wychowácz/piástun. G. τροφεὺς, τιθηνὸς, θηλαμὼν, θρεπτὴρ. *Nūtrix*, ein Amme. P. Mámká. G. θηλαμὼν, θηλάστρια, θρέπτειρα, τροφὸς, γυνὴ θηλάζουσα, τροφεύουσα. *Nutrimentum*, Nahrung / Fůdung. P. żywność / pokarm. G. ἄρσις, πρόσαρσις, πρόσαρμα, ἀνατροφὴ, ἐδωδὴ, διατροφή.

Nux, ein Nuß. P. Orzech. *Nux arbor*, G. καρύα, ἡ. *Nux, fructus*, G. τὸ κάρυον. *Nux pinea*, ein danzapff. P. szyszká. *Nux Myristica*, ein Muscat. P. Muszkatowa gałká. *Nucleus*, der Kern. P. Jadro. G. τὸ ἐδώδιμον τοῦ καρύου, ὁ καρπός.

* *Enūclĕō, as*, ich neme den Kern heraus. P. Jadro/ wyrywam / wyimuie / wyłuszczam. *Metaph*: ich erklere. P. wyłożę/ wykładam. G. ἐκπυρηνίζω, διευκρινέω, σαφηνίζω.

INCIPIENTIA ab O.

O B.

OB, *Præp:* von wegen. P. dla / prze. *Item*, für. P. przed. G. ἐπὶ, διὰ, πρὸς, πρό.

Obba, æ, ein Lechel. P. Lagiew / flászá / beben / bukłak.

Obēdĭo, is, ich gehorche. P. słucham / iestem posłuszny. G. πείθομαι, εὐπειθέω, εἴκω, ἐπακούω, κατακούω, ὑπακούω, ὑποτάττομαι. *Obēdiens*, gehorsam. P. posłuszny / powolny. G. ἀκροώμενος, εὐπειθής, εὐήκοος, κατήκοος, πιθανὸς, ὑπήκοος, ὑποχείριος. *Obedientia*, gehorsam. P. posłuszeństwo. G. εὐπείθεια, ὑπακοὴ, πειθαρχία.

Obēx, icis, ein Rigel. P. Záworá. G. βάλανος, μάγγανον, βλῆτρον, ἔμφραγμα.

Obĭtĕr, Adverb: beyneben. P. przytym / w dorywki. G. ἐκ παρόδου, ἐν παρόδῳ, παρέργως, ἐκ παρέργου.

Oblecto, G. ἄγω, ἐπιτέρπω, εὐφραίνω, τέρπω, ψυχαγωγέω, κηλέω, ἥδομαι. *Vide Lacio.*

Oblīquus, schel / scheff / krum. P. vkośny / krzywy / poboczny. G. σκολιὸς, πλάγιος, ἐπικάρσιος, κάμπιος, λέχριος. *Obliquitas*, schele / krümme. P. vkoś / krzywość. G. καρσία, λοξότης, πλαγιότης, σκολιότης, στρεβλότης. *Obliquè*, schel / vber zwerch. P. ná vkoś / ná bok / ná przeki. G. λοξῶς, καρτίως, πλαγίως.

Oblīquo, as, ich mache / lege krum. P. ná vkoś kłáde / krzywie. G. λοξεύω, πλαγιάζω, στρεβλόω.

Oblīviscor, eris, ich vergesse. P. niepámiętam / zápámiętywam. G. ἀμνηστέω, ἀμνημονέω, ἀμνημονεύω. *Oblivio*, vergessenheit. P. zápámiętánie. G. ἀμνησία, ἀμνημοσύνη, λήθη, ἀμνηστία. *Obliviosus*, vergeßlich. P. niepámiętny. G. ἀμνήμων, ἐπιλήσμων, λαθίφρων, ἀμνημόνευτος.

Obŏlus, i, ein Pfenning / oder Heller. P. Pieniądz / álbo chálerz.

* *Comp: Triobolus, Triobolaris*, geringschetzig / drey Heller werth. P. podły / nikczemny / trzypieniężny.

Obrīzum, fein / klar Gold. P. szczyre złoto.

Obscænus, G. ἀπαίσιος, ἐξαίσιος. *vide Cænum*.

Obscurus, dunckel/oder vnedel/ schlecht. P. ciemny/ trudny/ álbo nieślácheтny / prosty / chłopski. G. ἄδηλος, ἀφώτιστος, ἀόρατος, ἀλαμπὴς, ἀνέμφατος, ἀνώνυμος, ἀσαφὴς, κελαινὸς. *Obscuritas*, dunckelheit/vnadelheit. P. ciemność/ trudność/ prostotá. G. ἀμυδρότης, ἀγνωσία, ἀμαυρογία, ἀσάφεια, σκοτασμὸς, ζόφωσις, κνέφος. *Obscuro, as*, ich verdunckele. P. záciemiam/ cáie. G. ἀμαυρόω, ἀμυδρόω, ζοφόω, σκοτόω, σκοτάζω, ἀφανίζω, ἐπισκιάζω, μαυρόω.

Obsĕcrŏ, G. ἀντιβολέω, καταδέομαι, παρακαλέω, ἐπισκήπτω. *vide Sacer*.

Obses, idis, ein Geisel / pfandesman. P. więzień/ osobá w zastáwie dána/ zakładnik. G. ἔμπηρος, ὁμήρευμα, ὅμηρος.

Obsitus, a, um, vmbgeben/bedeckt. P. odziány/ obwikłány/ zákryty. G. κατασπαρμένος, περιειλημμένος, περιφυτευθεὶς. *Obsonium*, allerley küchenspeiß / ohne wein vnd brod. P. wszeláka stráwá/ oprócz chlebá y winá. G. ὀψώνιον, ὄψον. *Obsono*, & *Obsonor, aris*, ich keuffe ein. P. kupuię stráwę.

G. τὰ ὄψα ὠνοῦμαι, ὀψωνέω.

Obstetrix, ein hebamme/ wehmutter. P. Bábá ktora przy Pániach brzemiennych bywa / stoleczkowa. G. ἀναγέτρια, ἰατρίνη, μαῖα, μαιεύτρια, ὀμφαλητόμος, ὑφαιρέτρια, ἀκεστρίς. *Obstetrico*, & *or*, ich verwalte der Hebammen ampt. P. iestem przy porodzeniu Pań/ bábie.

Obstino, as, ich mache verhert. P. zátwárdzam/ przeciwiam się. *Obstinatio*, ein verstockung des gemüts. P. vpor/ vpárcie. G. τὸ ἀνένδοτον, ἡ τῆς γνώμης ἀμεταβλησία, ἀπώρωσις, πώρωσις, σκληροκαρδία. *Obstinatus*, verstockt/ halßstarrig. P. vpárty/twárdoszyiny twárdousty. G. ἀνένδοτος, ἀμετάπειστος, ἀμετανόητος, σκληροκάρδιος.

Obstīpus, der ein krummen hals hat. P. krzywoszyiáty. G. κυφὸς, ἐπικεκυφὼς, ἐγκεκυφὼς.

Obtūrŏ, as, ich verschliesse/ verstopffe. P. zámykam/ zátykam. G. ἀποφράττω, ἐπιβύω, ἐπιλαμβάνω, ἐπιφράττω, συμφράττω, ἐμφράττω. *Obturatio*, verstopffung. P. zátknienie / zátwárdzenie/ zámknienie. G. ἐμφραγμὸς, ἔμφραξις, στρέφωσις, φίμωσις.

Obtingit, es wiederfehret. P. przyda sie/ tráfi sie. G. συμβαίνει, γίνεται, ὑπάρχει.

Obtrecto, G. καταλαλέω, λοιδορῶ, κακολογῶ, ζηλοτυπέω, *vide Trabo.*

O C.

Occa, æ, ein Ege. P. Broná. G. γεωργικὸν σκεῦος, βωλοκόπον. *Occo, as*, ich Ege. P. włocżę. G. βωλοκοπέω.

* *Comp: Deocco, Inocco*, Ich Ege wol. P. záwłacżam/ powłacżam. G. βωλοκοπέω.

-*Occăsio*, ein gelegenheit. P. cżás/ przystęp/ pogodá/ pochop. G. ἀφορμή, εὐκαιρία, λαβή, πρόφασις, ὑπόθεσις, καιρός.

-*Occăsus*, -*Occĭdens*, G. κατάδυσις, δύσις, πτῶσις. *vide Cado.*

-*Occĭput*, & *Occipitium*, der nacke/ das gnicke. P. Tył głowy. G. τὸ κατόπιν τῆς κεφαλῆς, ἰνίον.

-*Occŭlo, is*, ich verberge. P. Táie/ zákrywam. G. κρύπτω, κλέπτω, συγκρύπτω, καλύπτω. *Occulto, as, Idem, Occultus*, heimlich/ verborgen P. Táiemny/ skryty. G. ἀποκρύπτω, ἐπικρύπτω, συγκρύπτω.

-*Occŭpo, as*, ich nehme ein/ besitze. P. zeymuie/ osiągam/ posiadam. G. ἀσχολέω, ἀπασχολέω, καταλαμβάνω, κατέχω, καθέχω. *Occupor*, ich gehe vmb / ich habe zu thun. P. báwię sie/ param sie/ trudno mi. G. καταλαμβάνομαι, ἀσχολοῦμαι, ἀσχολέω, περισπῶμαι. *Occupatio*, einnemung. P. posiedzenie. *Item*, geschefftigkeit. P. trudność. G. ἀσχολία, ἀπασχόλησις, προκατάληψις, πρόληψις. *Occupatus*, behafft mit gescheften. P. zátrudniony. G. ἄσχολος.

* *Comp: Præoccupo*, ich komme für. P. vprzedzam. G. προκαταλαμβάνω, προλαμβάνω, προφθάνω, προκατέχω.

-*Occĕănus*, das grosse Meer/ das vmb die gantze Welt gehet. P. Wielkie Morze/ co około wszytkiego świátá bieży/ Ocean.

-*Ocium*, Ruhe/feyerung/müssiggang. P. pokóy / święcenie/ proznowánie. G. ἀπονία, ἀπραγμοσύνη, ἀργία, ῥαστώνη, σχολή, ἄνεσις. -*Ociosus*, müssig/ruhig. P. proznuiący/ spokoyny. *Item*, eitel/ vnnütz. P. nikczemny/ niepotrzebny. G. ἀεργός, ἄπρακτος, ἀπράγμων, ἀεργής, ἀργός, σχολαστικός, σχολαῖος, σχολαστής. *Ocior, aris*, ich gehe

gehe müssig / feyre. P. prożnuie. G. ἀεργέω, ἀργέω, ἀρχέυομαι, σχολάζω, σχολὴν ἄγω, ἔχω.

Ocrea, ein stiffel. P. skorznie / bóty. G. κνημὶς, περικνημίς. Ocreatus, gestiffelt. P. w skorznie vbrány. G. κνημιδοφόρος.

Octo, acht. P. Osm. G. ὀκτώ. Octonarius, was Acht in sich hat. P. osmioráki. G. ὀγδοαδικός. Octoni, je acht vnd acht. P. po osmi. Octies, achtmal. P. osm kroć. G. ὀκτάκις. Octavus, der achte. P. Osmy. G. ὄγδοος. Octoginta, achtzig. P. osmidziesiąt. G. ὀγδοήκοντα. Octuagesimus, der achtzigste. P. osmidziesiątny. G. ὀγδοηκοστός. Octingenti, acht hundert. G. osm set. Octuplus, achtfeltig. P. osm krotny. G. ὀκταπλάσιος. October, der Weinmonat. P. Paździerńik. G. ὄγδοος μὴν, ὀκτώβριος, πυανεψιών.

Oculus, ein Auge. P. Oko. Item, ein knopff am Baum. P. pączek. G. ὄσσος, ὄμμα, ὀφθαλμὸς, ὄψις, ὤψ. Ocellus, ein euglein. P. oczko. G. ὀμμάτιον, ὀμματίδιον. Oculatus, augenscheinlich. P. oczywisty.

* Comp: Exoculo, ich steche die augen aus. P. wykalam / wykupuie oczy / oślepiam. G. ἐξομματόω. Inoculo, ich impffe / pflantze. P. wszczepiam / wsádzam. G. ἐνοφθαλμίζω, ἐγκεντρίζω, ἐνομματόω. Vnoculus, Monoculus, Eineugig. P. Jednooki. G. μονόφθαλμος, ἑτερόφθαλμος.

Ocyor, Ocyssimus, schnell. P. pretki / skory. G. ὠκύπερος, ὠκίων, ταχίων, ταχύτερος, ὤκιστος, ταχύτατος. Ocyus, flucks / geschwind. P. pretko / skoro / skorem / co wskok.

O D.

Odi, ich hasse. P. nienawidzę / mierzy mie. G. ἀποσύγω, ἀποσυγέω, ἐχθαίρω, ἐχθαίω, ἔχθω. Odium, haß. P. nienawiść. G. ἀπέχθεια, ἔχθημα, μῖσος, ἔχθρα, μίσημα, σύγημα. Odiosus, verhasset. P. nienawistny / mierziony. G. ἀπεχθὴς, ἀποθύμιος, φίλεχθρος, μισητός.

* Comp: Exosus, G. ἀπηχθημένος, μισήσας, ὑπερσυγήσας. Perosus, gehessig / feindselig. P. nieprzytáżliwy / niezyczliwy. G. ὑπερσυγέων, ὑπερμισῶν.

Odor, oris, geruch. P. wonia / wonność / zápách. G. ἀποφορὰ,

ὀδμὴ, ὀσμὴ, ὀσφρασία. *vOdōrŭs*, wolriechend. P. woniáiacy/ wonny. G. εὐοσμέων, εὔοδμος, εὔοσμος, θυώδης. *vOdōrātŭs, us*, das riechen. P. wonienie/ powonienie. G. εὐώδης, πολύοδμος. *vOdōrŏ, as*, ich rieche/ schmecke/ spüre. P. woniam/ wacham/ śledzę/ śládu ßukam. G. ὀσμάομαι.

O E.

Oeconomia, Haußhaltung. P. gospodárztwo. G. οἰκονομία. *Oeconomus*, ein Haußhalter/ Verwalter. P. Gospodarz/ vrzędnik/ spráwcá/ ßáfarz. G. οἰκονόμος, ὁ τῆς οἰκίας ἐπιμελούμενος, ἢ ἐπιμελητής, ἢ ἐπίτροπος.

Oenopola, ein weinschenck. P. co wino ßynkuie/ ßynkarz winny. *Oenopolium*, ein Weinkeller. P. winna piwnicá.

Oestrum, ein Bremse. P. Bak. G. οἴσυπος, οἰσύπη.

O F.

Offa, æ, ein stück/ oder suppe. P. ßtuká/ álbo polewká. G. μᾶζα, φύραμα, ἄλφιτον, πεφυρμένον.

Offendo, is, ich finde/ treffe an. P. náyduię/ potráfiam się/ potykam się sKim. *Item*, ich verletze/ beleidige/ stoß an. P. obrażam/ vderzam się/ vstyrkam się/ potknę się. G ἀνάω, ἐπιτυγχάνω, ἐντυγχάνω, καταλαμβάνω, κιχάνω, περιπίπτω, προσπίπτω, προσκόπτω, πταίω, σκανδαλίζω, σφάλλομαι, βλάπτω. *Offensa*, πρόσκρουσις, πρόσπταισμα, ἁμάρτημα, σφάλμα, παράπτωμα. *Offensio, Offendiculum*, ein anstoß/ ergerniß. P. vderzenie/ vstyrknienie/ obrażenie/ zgorßenie. G. βλάβη, σκάνδαλον, παράπτωμα, πρόσκομμα, προσκοπή, σκῶλον. *Offensiuncula*, ein kleine erzürnung. P. máłe wykroczenie przećiw komu. G. μικρὸν καὶ εὐτελὲς πταῖσμα. *Officina*, δημιουργεῖον, ἐργαστήριον. *Officium*, καθῆκον, προσῆκον, ἔργον, λειτουργία, θεραπεία. *vide facio.*

Offucia, vel Offuciæ, arum, betriegerey. P. zdrádá/ przypráwá. G. φενάκη, φενακία, φενακισμός.

O L.

vOlĕă, ein Oelbaum. P. Oliwne drzewo. *vOlīvă*, ein ölnuß. P. oliwká. G. ἀθηναῖς, ἐλαία. *Oleum*, öl. P. oliwá/ oley. G. ἔλαιον. *vOlĕārĭŭs*, ein Oelmacher. P. Oleynik/

lcynik/Oleiownik. *vOletum, vOlivetum*, ein Oelgarten. P. Oliwny sad. G. ἐλαιὼν, ἐλαιόφυτον. *vOleaster*, ein wilder Oelbaum. P. leśna/płonna oliwá. G. ἀθηναία, ἀγριέλαια, ἀγριέλαιος, ἀγρία, ἐλαία.

vOleo, es, ich rieche/ oder stincke. P. woniam/pachne/ álbo śmierdze/ cuchne. G. ὄζω, ὄσδω, ἀπόζω, ἐπόζω, ὄζομαι. *vOlidus*, richend/ stinckend. P. pachnácy/ śmierdzacy. G. ἐπώδης, ὀδμήεις, ὀζώδης, προσώδης. *vOletum*, menschen kot. P. człowieczy gnoy.

* *Comp: vAboleo*, ich vertilge. P. gładze/ zágubiam/ wniwecz obracam. G. ἀφανίζω, ἐμαλλάττω, ἀπαλλάττω, διαγράφω, ἐξαλείφω. *vAbolitio*, ein abschaffung. P. zágubienie. G. ἀφανισμός. *vAdoleo*, ich reuchere/ brenne/ opffere. P. kádze/ pale/ zapalam/ offiáruie. G. θύω, θυμιάω, καίω, ἐπικαίω, ἐμπρήθω, καθαγίζω. *vAdolesco*, ich wachse. P. rosse. G. ἀτάλλω, ἐννεάζω, κουρίζω, μειρακίζομαι, αὐξάνομαι. *vAdolescens* ein Jüngling. P. Młodzieniec G. ἀκμαῖος, ἔφηβος, μεῖραξ, νεανίας, ἡβήτης. *Adolescentula*, ein junges Megdlein. P. dziewczka. *vAdultus*, erwachsen. P. podrosły. G. τρόφις, ἀνδρωθείς. *Exoleo, Exolesco*, ich veralte/ vergehe. P. stárzywam się/ stáie się stárym. G. ἐξίσαμαι, ἀμαυρόομαι, ἐξίτηλος γίνομαι. *Inoleo, Inolesco*, ich wachse ein/ neme vberhand. P. wyrastam/ zámagam się. G. ἀδρύνομαι, ἐπιφύομαι, ἐπαύξομαι. *Oboleo*, ich rieche vbel. P. śmierdze/ cuchne. G. ἀπόζω, δυσώδης εἰμι. *Obsoleo, obsolesco*, ich veralte/ vergehe. P. stárzeie/ niszczeie. G. ἀπαρχαιόομαι, παρακμάζω, παλαιόομαι. *Obsoletus*, veraltet. P. zástárzáły. G. ἀρχαῖος, ἀπηρχαιωμένος, ἀποπεπαλαιωμένος. *Redoleo*, ich gebe ein geruch. P. dawam wonia/ pachne. G. ἀπόζω, προσόζω, πολόσδω. *Suboleo*, ich empfinde ein geruch. P. zalatam nieiáka wonia. *Item*, ich mercke/ verstehe. P. bacze/ porozumiewam/ dorozumiewam się. G. σμικρόν τι ὄζω, προσαισθάνομαι. *Olfacio*, ich rieche. P. wacham. *Metaph*: ich vermercke. P. bacze/rozumiem. G. ὀσφραίνομαι, ὀσφρέομαι. *Olfactus, us*, der geruch. P. powonienie. G. ὀσμή, ὄσφρησις.

Olfactorium, ein kreutgen. P. wachádło.

-*Olim*, vorlangst/ etwan/ einmal. P. dawno/ przed tym/ niekiedy. G. ἐν χρόνῳ πάλαι, πόῤῥωθεν, παλαχῆθεν, ἐκ.παλαιȣ̃.

Olla, æ, ein hafe/topff. P. gárnitec/ garnek. G. ἄμβιξ, χύτρα, χύτρος, κύτρα, κοψία, χυτρόπȣς.

ᴜ*Olor, oris*, ein Schwan. P. łábec. G. κύκνος. *Olorinus*, schwanen. P. Łábeci. G. κύκνειος.

ᴜ*Olus, eris*, kol/ kraut. P. Járzmuß. G. λάχανον. ᴜ*Olĭtor*, ein Gertner. P. Ogrodnik. *Olitorius*, das zu kreutern gehöret. P. zielny/ Ogrodny/ Ogrodniczy.

O M.

-*Omĕn, nis*, ein zeichen/ anzeigung/ vorbedeutung. P. znák/ przeznáczenie. G. ξύμβολος, σύμβολος, οἰωνὸς, οἰώνισμα, Φήμη.

-*Omĭnōsŭs*, etwas bedeutende/ böß. P. znáczacy cokolwiek/ niefortunny/ nießcześliwy. G. κακόφημος, δύσφημος, ἀπαίσιος.

-*Omĭnor, aris*, ich vermute mich etwas/ es ohnet mir. P. spodziewam sie/ boie sie. G. οἰωνίζομαι, κληδονίζομαι.

* *Comp: ᴜAbōmĭnŏr*, ich habe ein abschew/ grewel. P. brzydze sie/ żegnam sie. G. ἀφοσιόομαι, βδελύττομαι, μυσάττομαι, προσοχθίζω. *Abominatio*, ein grewel/ abschew. P. brzydkość/brzydliwość/ mierziość. G. βδέλυγμα, βδελυρία, μίασμα, μύσος, ἄγος. *Abominabilis, Abominandus*, grewlich/ abschewlich. P. okruteny/ cháńiebny. G. βδελυκτὸς, βδελυρὸς, μυσαρὸς, μυσαχθής.

-*Omēntum*, das netz das die eingeweid bedeckt. P. błonká która wnetrznośći nákrywa. G. ἐπίπλοον, ἐπίπλȣς.

Omnis, e, alles / jegliches/ gantz. P. wßelki/ káżdy/ wßytek. G. πᾶς, ἅπας, σύμπας, ὅλος. *Omninò*, gentzlich. P. owßeki. G. ἅπαξ, καθάπαξ, ἁπλῶς, ἀπαξαπλῶς.

* *Comp: Omnigenus, Omnifarius, Omnimodus*, allerley / mancherley. P. wßeláki/ rozmáity. G. παντοῖος, παντόδαπος. *Omnipotens*, Allmechtig. P. wßechmocny / wßechmogacy. G. παγκρατὴς, παντοκράτωρ, παντοδύναμος. *Omnipotentia*, allmechtigkeit. P. wßechmocność. G. ἡ παντοδυναμία, τὸ παντοδύναμον, παγκρατησία.

O N.

vOnāgĕr, ein Waldesel. P. Leśny álbo dźiki Ośieł. G. ὄναγρος.

vOnŏcrŏtălŭs, ein Rohrtumel. P. Bąk.

vOnŭs, eris, ein bürd / last / beschwerd. P. brzemię / ćiężkość / ćiężar. G. ἄρσις, ἄχθος, βάρος, βρῖθος, φόρτιον, φόρτος, μόχθος. vOnĕrōsus, beschwerlich. P. ćiężki. G. ἐμβριθής, δύσλοφος, ἐπαχθής, φορτικός, δύσογκος. vOnĕrārius, das zu bürden oder lasten gehöret. P. nałożny. G. φορτηγός, φορτικός. vOnŭstus, beladen. P. obćiążony / nákłádźiony. G. πεφορτισμένος, πολύφορτος, φορτισθείς. vOnĕro, as, ich lade / beschwere. P. Obćiążam / nákładam. G. βαρύνω, βαρέω, βρίθω, φορτίζω, ἐπισκευάζω, ἐπιφορτίζω.

* *Comp:* Exŏnĕro, ich lade ab / entledige. P. składam / wyświebodzam. *Item*, Ich ergiesse mich / fliesse ein. P. wpadam. G. ἀποφορτίζω, τὸ φορτίον ἀποβάλλω, ἀποσκευάζομαι τὸ ἄχθος.

O P.

vOpācŭs, schattig / finster. P. ćiemny. G. ἄσκλος, ἀνήλιος, κατάσκιος, παλίνσκιος. *Opaco, as*, ich vberschatte. P. zaćimiam / zasłaniam. G. σκιάζω, ἐπισκιάζω, συσκιάζω, κατασκιάζω.

vOpĕrĭo, G. καλύπτω, ἐπικαλύπτω, περικαλύπτω, στεγάζω, στέγω, *vide Pario*.

vOpĕrĭor, *iris*, ich harre / warte. P. czekam / oczekawam.

vOpĕrŏr, *aris*, ich arbeite. P. robię / prácuię. G. ἐργάζομαι, ἐνεργάζομαι, ἐνεργέω, ἱερουργέω, θύω. vOpĕrātŏr, vOpĕrārius, ein arbeiter. P. Robotnik. G. ἀγρώστης, ἐργάτης, ἐργολάβος, ἐργαλίνης. *Opera*, mühe / arbeit / fleiß. P. pracá / robotá pilność / staránie. G. ἐργασία, ἔργον, ὑπηρεσία, σπουδή. *Operæ precium*, der mühe werth. P. rzecz vżyteczna / potrzebna. *Opus, eris*, ein werckstück / Buch. P. spráwá / vczynek / robotá / Kśięgi. G. ἔργμα, ἔργον, κάτεργον. vOpŭs, *Adverb:* von nöten. P. potrzebá. G. χρή, δεῖ, καταδεῖ, χρεών. *Opusculum*, ein Büchlein. P. Kśiążeczká.

zecʒká. G. ποιημάτιον, σμικρὸν ἔργον. vOpĕrōsus, mühselig/ arbeitsam. P. prácowity/ pilny/ robotny. G. ἐνεργητικὸς, ἐνεργὴς, ἐργατικὸς, φίλεργος, ἐπίπονος.

vOpēs, um, Reichthumb/ güter. P. bogáctwo/ dobrá. G. πλοῦτος, δύναμις, χρήματα. vOpŭlēntŭs, reich. P. bogaty/ máietny. G. χρηματικὸς, πλούσιος, πολυχρήματος. vOpŭlēntia, reichthumb. P. bogáctwo. G. εὐπορία, εὐχρηματία.

vOpĭfex, ein Handwercker. P. Rzemieśnik. G. δημιουργὸς, ἐργάτης, τεχνίτης. Opificium, ein Handwerck. P. Rzemiesło. G. δημιούργημα, χειρούργημα.

vOpĭlĭō onis, ein Scheffer. P. Owczarz. G. ἀμνοκόπος, μηλοτρόφος.

vOpĭmŭs, a, um, Fett. P. tłusty/ opiły. Metaph: reich. P. Bogáty/ obfity. Item, fruchtbar. P. vrodzáyny. G. πίων, πιμελὴς, πιμελώδης, καταπίμελος, λιπαρὸς, εὐτραφής.

vOpīnŏr, aris, ich meine/ wehne. P. mniemam. G. δοκεῖ, μοι δοκέω, δοξάζω, οἴομαι, ὑπολαμβάνω. vOpīniō, ein wahn/ meinung. P. mniemánie. G. γνώμη, δόκησις, ἐπίνοια, οἴημα, δόξα, ὑπόληψις.

* Comp: Inopinabilis, Inopinatus, seltzam/ vnvermeinet/ vnverhoffet. P. Rzadki/ nienádziany / niespodźiewány. G. ἀδόκητος, ἄσκοπος, ἀπρόσφατος, ἀπροσδόκητος, ἄελπτος, ἀπρόοπτος.

-Oppĭpărus, köstlich/ herrlich. P. choyny/ kosztowny / obfity. G. δαψιλὴς, πολυτελὴς, μεγαλοπρεπὴς, φιλότιμος.

vOpĭtŭlŏr, G. ἀλεξέω, ἀρήγω, ἐπαρήγω, παρίσαμαι, βοηθέω, ἐπικουρέω. vide Ops.

vOpōrtĕt, es muß/ es ist not. P. musi/ potrzeba iest/ ma być. G. δεῖ, ἔδει, χρὴ, ἐχρῆν, χρῆν.

Oppĭdum, eine Stadt. P. Miásto. G. πόλισμα, πόλις μικρὰ, πολίεθρον, ἄστυ. Oppidulum, ein Städtlein. P. Miásteczko. G. πολισμάτιον, πολίχνιον. Oppidanus, der in der Stadt wohnet. P. Co w mieście mieszka/ mieszczánin. G. ἀστικὸς, πολιτικὸς. Oppido, fast/ heftig. P. bárdzo. G. ἐπιειδῶς, πάνυ, λίαν, παντελῶς.

Oppito, *as*, ich verstopffe. P. zátykam / zámulam / záśpuntywam. G. ἐμπλέω, ἐμφράττω.

Oportunus, füglich/ bequem/ gelegen. P. wczesny/ tráfny/ stuśny / potemny. G. ἔγκαιρος, ἐπικαίρος, εὔκαιρος, ἐπιτήδειος. *Oportunitas*, gelegenheit. P. Potemnosć / wczás/ pogodá. G. εὐκαιρία, καίριον, καιρός.

* *Comp: Importunus*, vnbequem/ vngestům. P. wczesny/ nieráżny/ mierźiony / niespokoyny. G. ἄκαιρος, ἄτοπος, φορτικός, ἀδιαίτητος. *Importunitas*, vngelegenheit / vngestůmigkeit. P. niewczás / niepokóy. G. ἀκαιρία, ἀτοπία, ἐνόχλησις, τὸ φορτικόν.

Ops, opis, Hülff. P. Pomoc. v*Opitulor, aris*, ich helffe. P. pomagam/ rátuie. G. ἀλεξέω, ἀρήγω, ἐπαρήγω, βοηθέω, ἐπικουρέω.

* *Camp:* v*Inops*, arm. P. vbogi/ niedostáteczny. G. ἄπορος, ἄκληρος, ἀκτήμων, ἄνολβος, πτωχὸς, πενιχρός. *Inopia*, armut. P. vbostwo / Niedostátek. G. ἀκτημοσύνη, ἀμηχανία, ἀπορία, ἔνδεια, πτωχεία.

Optimus, vide Bonus.

Opto, as, ich wündsche/ begere/ erwehle. P. winszuie / sprzyiam / żądam/ wolę/ życzę. G. εὔχομαι, ποθέω, ἐπιθυμέω, αἱρέομαι. *Optio*, ein Wundsch/ Wahl. P. żądánie/ wybor/ obránie. G. αἵρεσις, εὐλογή, εὐχή. *Optabilis*, G. εὐχῆς ἄξιος, εὐκταῖος, ἐπευκτός, ἐπιθυμητός. *Optatus*, gewündschet. P. pożądány / żądny / pożądliwy. G. πεποθημένος.

* *Comp: Adopto*, ich neme an Kindes stat an. P. bierze/ przyimuie zá Syná / przysposobiam. G. ἐγκρίνω, εἰσποιέω, ποιέω, προσλαμβάνω, υἱοθέω, υἱόω, υἱοποιέω. *Adoptio*, Kindschafft. P. przysposobienie. G. θέσις, εἰσποίησις, υἱοθεσία. *Coopto, as*, ich erwehle / neme an. P. Obieram / biorę/ przyimuie. G. ἐγκρίνω, προσαιρέομαι, συγκαταλέγω. *Exopto*, ich wündsche von Hertzen. P. Serdecżnie żądam. G. ἐπεύχομαι, ἐπιποθέω, ἐπιθυμέω.

-Opŭlŭs, Schießbeerbaum. P. Smrodyńiá.

υOpŭs, vide *Operor*.

O R.

-Oră, æ, ein rand/Landschafft. P. Brzeg/Kray/Kráiná. G. ἐσχαλία, πέρας, ὄρος, τὸ ἔσχατον, χῶρα.

υOrācŭlum, weissagung/ antwort der Götter. P. Proroctwo/ Práchtyká/ Oznaymienie Boskie/ Słowo Boże. G. λόγιον, μαντεῖον, μάντευμα, θεοπρόπιον.

Orbis, ein Kreis/ die Welt/ ein Teller. P. Okrąg/ świát/ Tálerz. G. κύκλος, ἄντυξ, περιφέρεια, τροχός. *Orbiculatus*, rund. P. okrągły. G. κυκλοτερής, ὁλόκυκλος, κυκλικός, κύκλιος, κυκλόεις.

Orbĭtă, æ, ein wagenleis/ fahrleis. P. koley/ koleia. G. ἁρματοτροχία, τροχία.

* *Comp: Exorbitŏ, as*, ich fahre aus dem geleiß/ ich fehle. P. wystepuię z koleiey/ wychodzę z drogi/ z kresu/ grzeszę/ błądzę. G. ἀμφαξονέω.

Orbo, as, ich beraube. P. pozbáwiam/ ośierocam. G. ἀφαιρέω, ἀποστερέω, ἀπορφανίζω, ὀρφανίζω. *Orbus, a, um*, weislos/ beraubet. P. ośierociáły/ pozbáwiony/ opuszczony. G. ἐστερημένος, ἀποβαλών, ἔρημος, ὀρφανός. *Orbitas*, verlust der seinen. P. śieroctwo/ ośierocenie. G. ἐρημία, ἀπαιδία, ἀτεκνία.

Orca, æ, ein Zuber/ Kübel. P. Ceber/ Koryto. *Item*, das gebiß am zaum. P. Wędzidło.

Orcus, i, die Helle. P. piekło. G. ᾅδης, ἔρεβος, πλούτων.

Ordior, iris, G. ὑφαίνω, ἄρχομαι, κατάρχομαι. & *Comp: Exordior*, ich hebe an. P. poczynam. G. προοιμιάζω, φροιμιάζω, ἐξάρχομαι, ἀρχὴν ποιοῦμαι. *Orsus, us, Exordium, Exorsus, us*, ein anfang. P. początek. G. ἀρχή, καταρχή, ὑπαρχή, προοίμιον, προκάταρξις.

Ordo, inis, ein Ordnung/ Stand. P. Rząd/ stan. G. εὐταξία, διάκοσμος, κόσμος, στοῖχος, τάγμα, τάξις. *Ordinarius*, ordentlich. P. Rzadny/ porządny. G. τακτός, τακτικός, τεταγμένος, ταγματικός. *Ordinè*, nach

der rey / ordentlich. P. porządkiem / porządnie. G. ἐν τάξει, κατὰ τάξιν, τακτικῶς, τεταγμένως, εὐμεθόδως. *Ordino*, ich ordene. P. sporządzam / szykuię / rzędem postánowiam. G. τάττω, διατάττω, διακοσμέω, συντάττω, ἐγκοσμέω, εὐτρεπίζω. *Ordinatio*, ein verordenung. P. sporządzenie. G. διακόσμησις, διάταξις, κατακόσμησις, εὐτρεπισμός.

* *Comp: Extraordinarius*, auserhalb der ordnung. P. bezrzędny. G. ἔκτακτος, ἐξκάδιος, ἀπόλεκτος. *Inordinatus*, vnordentlich. P. nieporządny. G. ἀδιάτακτος, ἀσύντακτος.

-*Orgănum, i*, ein jeglich werckzeug. P. wszelkie naczynie. G. ὄργανον.

v*Orĭchalcum*, Messing. P. Mosiądz. G. ὀρείχαλκον. *Orichalceus*, was von Meßing ist. P. Mosiądzowy.

v*Orīgănūm*, Wolgemut. P. Lebiotká.

v*Orīgŏ, inis*, ein vrsprung. P. początek. G. γένεσις, γενετή, ἀνατολή.

v*Orĭor, eris, & iris*, ich entstehe / entspringe. P. powstáię / poczynam się / wschodzę / pochodzę. G. ἀνακύπτω, ἀνατέλλω, ἀνίσχω, ἀναφαίνω, φύομαι, ἐξανατέλλω. *Ortus, us*, ein vrsprung / geburt / auffgang. P. początek / powstánie / rodzay / pokolenie / wschod. G. γένεσις, γενετή, ἀνατολή. v*Oriens*, der Morgen / Auffgang der Sonnen. P. wschod Słońcá. G. ἠώς, ἀνατολή, ἐπιτολή. *Orientalis*, was gegen Morgen ligt. P. Co ná wschod / Słońcá leży. G. ἀνατολικός, ἀντόλιος, ἑῷος, ἑῷος, ἠῷος. *Oriundus*, burtig / herkommende. P. pochodzący / narod / przodek / álbo początek swoy máiący. G. ὁ ἀναφέρων τὸ γένος, ἔκγονος, ἀπόγονος, ὁ ἐκγινόμενος.

* *Comp:* v*Aborĭŏr, Inusit: Abortus, us*, ein Mißgeburt. P. Pomiot / porzucenie / niedochodziec. G. ἀμβλωθρίδιον, τὸ ἄμβλωμα, ἄμβλωσις, ἀποφθορά, ἔκτρωμα, ἔκτρωσις, ἐκτρωσμός. *Abortior*, ich gebere ein Mißgeburt. P. pomietam / porzucam / poronam / martwy płód rodzę. G. ἀμβλισκάνω, ἀμβλίσκω, ἀμβλόω, ἐκτιτρώσκω. *Abortivus*, frue gebo-

geboren. P. niedochodzony/ niedonoßony. G. ἀγέννεθλος, ἐκβόλιμος, ἀπότοκος, ἀπόφωλιος, ἐκτρωματιαῖος. *Adorior*, ich vberfalle/ greiffe an. P. nápadam/ rzucam sie/ przypadam ná kogo. G. εἰσβάλλω, ἐπιτίθεμαι, ἐφίσταμαι, ἐπέρχομαι, ἐπιχειρέω, ἐφοδεύω, κατάρχω. *Coorior*, ich entstehe/ entspringe. P. powstáie/ wßczynam sie/ poczynam sie. G. ὁμοῦ ἢ ἅμα γίνομαι. *Exorior*, *Aborior*, *Suborior*, ich gehe auff/ entstehe. P. wschodze/ powstáie/ wßczynam sie. G. ἀνέχω, ἀναφαίνομαι, ἐκφύομαι, ἀνατέλλω, ἀνίσχω.

Orno, as, ich ziere/ schmücke. P. chedoże/ stroie/ przybieram. *Item*, ich rüste zu. P. gotuie. G. ἀγάλλω, ἀσκέω, διακοσμέω, καλλωπίζω, ὡραιόω. *Ornatus, us*, ein zierde/ schmuck. P. przychedożenie/ przyprawienie/ stroy. *Ornamentum*, ein zierde/ ehr. P. Ochedostwo/ cześć/ stawá. G. ἀγλαΐα, ἀγλάϊσμα, κόσμησις, κόσμος, καλλώπισμα, κόσμημα, κοσμητήριον.

* *Comp*: *Adorno*, ich breite/ mache fertig. P. nágotuie. G. διασκευάζω, ἐνσκευάζω, ἐπικοσμόω, καλλοποιέω. *Exorno*, ich butze/ schmücke. P. wystroie/ wystrycham/ wysmukuie. G. ἐξασκέω, κατακοσμέω. *Suborno*, ich weise an/ gebe anleitung. P. poduszczam/ podßczuwam/ náprawnik. G. ὑποκοσμέω, παρασκευάζω, προβιβάζω, ὑποπέμπω

Ornus, i, ein Hagenbuch. P. Grab. G. βουμελία, ὀρεινὴ, μελία.

Orō, ich bitte/ begere. P. proße/ modle sie/ żadam. G. ἀντιβολέω, δέομαι, εὔχομαι, προσεύχομαι, ῥητορεύω. *Orator*, ein Redner/ fürsprach. P. mowcá/ wymowcá/ spráwcá. G. ὁ λέγων, δικολόγος, δημηγόρος, λογογράφος, ῥήτωρ, λογοκόπος. *Oratio*, ein oration/ oder gebett. P. orácya/ rzecz/ álbo modlitwa/ prozbá. G. δέημα, δέησις, προσευχὴ, εὐχὴ, λέξις, διάλεξις, λόγος, μῦθος.

* *Comp*: *vAdōrō*, ich bete an. P. wzywam/ modle sie Pánu Bogu. G. προσκυνέω, προσεύχομαι, σεβάζω, σέβομαι. *Exōro*, ich erbitte. P. vpraßam. G. δυσωπέω, καταδέομαι, καταπείθω. *Exorabilis*, erbittlich. P. vproßony/ łatwy ku vproßeniu. G. εὐάγωγος, εὐπαράκλητος, εὐπαράγωγος, εὐπειθὴς, εὔπιστος. *Inexorabilis*, vnerbitlich.

P. nieoprośzony/ nieużyty. G. ἀδιάφθορος, ἀδυσώπητος, ἀκήλυτος, ἀκολάκευτος, ἀπαραίτητος. *Peroro*, ich beschliesse. P. kończę / zamykam rzecz. G. ἀνακεφαλαιόω, ἐπιλέγω, τὸν λόγον ἐπιτελῶ. *Peroratio*, ein beschluß der rede. P. skończenie/ zamknienie. G. ἀνακεφαλαίωσις, ἐπίλογος.

Orphanus, ein Weise. P. sierotá. G. ὀρφανὸς, ὀρφανικός. *Orphanotrophium*, ein Weisenhaus/ Kinderhaus. P. sirotny dom/ szpytal. G. ὀρφανοτροφεῖον.

vOryză, Reiß. P. Ryż. *Oryza minor, seu palustris*, Schwaden. P. Manná.

O S.

Os, oris, das Maul / der Mund. P. Gebá/ Vstá. G. μάσταξ, ῥέμφος, στόμα, πρόσωπον, *Osculum*, ein kuß. P. pocałowánie. G. στόμιον, φίλημα, χίλησις, καταφίλησις. *Osculor, aris*, G. καταφιλέω, κύω, κυνέω, φιλέω. *Exosculor*, ich küsse. P. cału ię. G. καταφιλέω. *Oscedo, inis*, stetig gehnen. P. vstáwiczne ziewánie. G. χάσμη, τὸ χασμῶδες. *Oscito, as*, ich gehne / hoiane. P. poziewam. *Metaph:* ich bin nachlessig. P. niedbam. G. ἀναχαίνω, ἀναχάσκω, χασμάομαι *Oscitans*, nachlessig. P. gnuśny / leniwy / niedbały. G. χασμώμενος, ὀκνηρός. *Osciens*, singende vogel. P. ptacy ktorzy śpiewáia. *Orificium*, Mundloch. P. Dziurá.

Os, ossis, ein bein. P. kość/ gnat/ ość. G. ὀστέον, ὀστοῦν, ὀστεῖον. *Osseus*, beinen. P. kościány. G. ὄστινος, ὀστώδης, ὀστεῖνος.

* *Comp: Exosso, as*, ich nehme die bein aus/ ich reisse. P. wybieram kości / rysuie/ wypráwiam G ἐξοστεΐζω, ὀστᾶ ἐξαιρέω.

Osi, Adverb: Wolt GOtt. P. O by/ BOże day. G. εἴθε, ὄφελον.

Ostendo, G. ἀναδείκνυμι, δείκνυμι, δεικνύω, ἐμφαίνω. vide *Tendo*.

Ostium, ein thür. P. drzwi. G. ἄνοιγμα, εἴσοδος, ἐμβολὴ, θύρετρον, θύρα. *Ostiarius*, ein thürhüter. P. Wrotny. *Ostiatim*, von hauß zu hauß. P. od Domu do Domu/ ode drzwi do drzwi.

Ostreum, & *Ostrea*, Meerschnecken. P. żołwie Morskie. G. ὄστρεον, ὄστρειον, κόγχη, τῆθος. *Ostrum*, *i*, der Meerschnecken schweiß oder blut / daraus man die Purpurfarbe macht. P. pot álbo Krew Morskich żołmiów / z ktorey szárlatna Fárbe czynia. *Ostrinus*, Purpurfarbig. P. szárłátney fárby.

O V.

Ovis, ein Schaff. P. Owcá. G. θρέμμα, κάρνος, μῆλον, ὄις, πρόβατον, προβάτημα. *Ovicula*, ein Schäfflein. P. Owieczká. G. προβάτιον. *Ovinus*, *Ovillus*, Schäfen. P. Owczy. G. μήλειος, προβατικὸς, προβάτειος. *Ovile*, ein Schaffstall. P. Owczárnia. G. κλίσιον, κλισία, ποίμνιον.

Ovŏ, *as*, ich frewe mich / jauchtze. P. wesele sie / ráduie sie / wykrzykam. G. εὐάζω.

Ovum, *i*, ein Ey. P. Jáie. G. ὠὸν. *Ova piscium*, Fischrogen. P. Jkrá.

INCIPIENTIA à P.

P A.

Pābŭlūm, Viehfutter. P. bydleca páſtwá / karmiá / G. βοτὰ, νομὴ, φορβὴ, χιλὸς, χόρτος, χόρτασμα, τροφὴ. *Pabulor*, *aris*, ich samle futter / ich weide. P. páſtwe zgromadzam / páſe. G. νέμομαι, τροφὴν ποιοῦμαι, φρύγανα συλλέγω.

Păcīſcor, *eris*, ich werde eins / komme vber eins / vertrage mich. P. Jednam ſie / vmowe czynie / poſtánowiam. G. συντίθεμαι, ὁμολογέω, σπένδομαι, συμβάλλω, συμφωνέω, συναλλάττω, συμβολατεύω. *Pactum*, ein Vertrag / Abrede. P. Vmowá / poſtánowienie / przyrzeczenie. G. ἁρμονία, ὁμολογία, σύμφωνον, σύνθημα, συνθεσία, συνθήκη.

Pācŏ, G. εἰρηνοποιέω, vide *Pax*.

Pador, *oris*, ein geſtanck / vnflat. P. Smrod / plugáſtwo.

Pæonia, Beonien Kraut. P. Piwowonia.

Pætus, ein vberſichtiger / der liebeugelt. P. Brłok / rożnem pátrząiący / ktory iedno oko ma mnieyße niż drugie.

Pāgĭnă, æ, ein blat / ein ſeiten des blats. P. kártá/ſtroná ná kártcie. G. σελίς.

Pāgus, i, ein Dorff. P. Wieś. G. κώμη, κωμόπολις. *Paganus*, ein Baur. P. Kmieć/ wieśniak/ sioɫak/ chɫop. G. παγανὸς, κομήτης, ἰδιώτης. *Paganalia, orum*, Dorff Kirch meß. P. odpuſt ná wśi. G. αἱ κατὰ κώμας ἑορτάσιμοι ἡμέραι.

Pālă, ein ſchauffel. P. ɫopáta/ ßuflá. G. πάλεθρον.

Pălæſtră, ein Fechtſchul/ renn-platz. P. ßermowánie/ mieyſce kędy ßermuią / gonią / zá páſy chodzą. G. ἀγωνιστήριον, παλαίστρα. *Palæſtrites*. ein Fechter. P. ßermierz. *Palæſtricus*, was zum Fechten gehöret. P. ßermierzki.

Pălām, offentlich. P. iáwnie/ oczywiście. G. ἀμφαδὰ, φανερῶς, ἀπεχνῶς, δήλως, λύπως, ῥητῶς, προφανῶς.

Pălāngă, ein wal/ welle / waltze. P. wáɫek.

Pălātĭum, ein Pallaſt. P. Páɫac. G. ἀνάκτορον, βασίλειον, γομπεῖον, οἰκία βασιλέως.

Pălātīnus, ein Pfaltzgraff. P. Woiewodá.

Pălātum, i, der gaumen. P. podniebienie. G. οὐρανίσκος, οὐρανὸς, ὑπερῴη, ὑπερῷα, ὑπερῷον.

Pălĕă, æ, Sprew. P. plewá. G. ἄχυρον, ἄχνη, κάρφος, κυρήβιον. *Palearium*, ein ſprewboden. P. plewnia. G. ἀχυρμιὰ, ἀχυρὼν, ἀχυροδόκη. *Pălĕaria, Plural:* die haut welche den Ochſen vnten am halſe hengt. P. ſkorá odwieśiſtá / ktora Woɫom pod ßyią wiśi.

Pallium, ein Mantel. P. Płaßcz. G. θοιμάτιον, τρίβων, ἱμάτιον.

Pallor, oris, bleiche farbe. P. bládość. G. ὦχρος, ὠχρότης, ὠχρία, χλωρότης, ἄχροια. *Pallidus*, bleich. P. blády. G. ὠχρὸς, ἀχροέων, χλοερές. *Palleo, Palleſco*, ich bin/ werde bleich. P. Ieſtem blády/ blednieie. G. χλωρίζω, χλωριάω, ὠχριάω, ὠχράω.

Palma, æ, die flache hand. P. dɫoń. G. νίκη, τὰ νικητήρια, ἔπαθλον. *Item*, ein Dattelbaum. P. pálmowe/ Dáktylowe drze-

wo. G. φοῖνιξ. *Metaph:* der sieg. P. zwyćiestwo. G. πιθαμὴ, παλάμη. *Palmarium*, belohnung des siegs. P. vpominek / ktory zwyćieſzcza zwykli dawáć. *Palmetum*, ein Dattelnwald. P. lás álbo ſad pálmowy. G. φοινικών.

Dies Palmarum, der Palmensontag. P. Kwietna niedźiela.

Palmes, itis, ein weinreb/ weinrancke. P. winna látorośl. G. ἀγκαλίς, κλῆμα, π̔όρθος, κληματίς.

Palmus, i, ein maß vier finger / oder einer zweer hand breit. P. miárá ná cztery pálce / dłoń ná ſzerza. G. παλαιστὴ, δοχμὴ, δακτυλοδόχμη.

Pālŏ, vide palus.

Palpebræ, arum, die Augenbranen. P. powieki. G. βλέφαρον.

Palpo, as, ich rüre/ greiffe/taste. P. dotykam ſie/ mácam. G. ἀμφαφάω, ἐπιμαίομαι, ψηλαφάω, καταψάω, ψάυω, θωπεύω. *Palpatio, Palpum*, antastung. P. dotykánie / mácánie / dotknienie. *Metaph:* ſchmeichelen/fuchsschwantz. P. pochlebſtwo / vmiezgánie. G. θωπεία, ψηλάφησις. *Palpito, as*, ich klopffe/ zittere. P. drzę/ drgam/ trzeſe ſie. G. ἀσπαρθάζω, σπαίρω, σπαρίζω, πάλλομαι.

Pălūdāmēntum, ein Reitrock. P. żołnierzka ſukniá. G. ἐφεστρὶς, χλαμύς.

Pălūmbes, & Palumbus, ein Holtztaube / Ringeltaube. P. Grzywacz. G. φάσσα, φάττα.

Pālŭs, i, ein Pfal/ stock. P. pal/ kół. G. κάμαξ, σκόλοψ, σκῶλος. *Paxillus*, ein stecklein. P. Kołek. *Item*, ein Nagel oder Löhne. P. Gozdź álbo Luśniá. G. κίνδαλος, πασσαλίσκος, πάτταλος. *Palo, as*, ich stecke pfäl. P. pale wbijam. G. πατταλεύω, σκολοπίζω, χαρακίζω. *Palor, aris*, ich schweiffe / lauffe vmb. P. tułam ſie/ błakam ſie. G. ἀλάομαι, πλανάομαι, περιφέρομαι.

Pălūs, udis, ein Pfütz. P. Kałużá / bágno / błoto / trzesawicá. G. ἕλος, λίμνη, τῖφος. *Palustris, e*, Mosicht/ pfützig. P. bágnisty/ káłużysty/ błotny. G. ἕλειος, ἑλωδης, λιμναῖος, τελματιαῖος.

Pampinus, i, ein Weinblat. P. Winny liſt. G. οἰναρὶς, οἴναρον, κλῆμα. *Pampino, as*, ich breche

che oder schneide die weinbletter ab. P. odlámuie/ albo obrzynam Winne liście. G. ἀναρίζω.

Pandiculor, aris, ich recke/ strecke/ dehne mich. P. ciągnę sie/ rościągam sie.

Pando, is, & Comp: Expando, ich strecke von einander / thu auff. P. rościągam/ otwarzam. G. ἐξαπλόω, ἐκπετάννύω, ἀναπτύσσω.

Passus, a, um, ausgebreitet. P. rozszerzony / rozpuszczony / roztárgány. G. γλυκαινόμενος.

Pandus, offen / krum / gebogen. P. otworzysty / krzywy / zátłoczmiony.

Pandura, ein Fidel. P. Skrzypice

Pango, is, ich steck / schlage / hefte ein. P. wtykam / wbijam / wszczepiam.

* Comp: Compingo, ich füge zusamen. P. zbijam/ zwiezuie. G. γομφόω, συμπηγνύω, συνίσταμαι, συνάπτω. Depango, ich stecke ein. P. wtykam / wbijam. G. καταπηγνύω, υμι. Impingo, ich stoß an. P. odtracam sie / vderzam sie. G. ἐντρίφομαι, ἐπάγω, ἐπιθήμι, προσαράττω, προσβάλλω, προσκόπτω.

Pānĭcŭs, ein gehe vnd liederliche furcht. P. prętkie wylęknienie/ przestrach.

Pānĭcum, i, ein Fuchsschwantz/ oder Welsche hirß. P. Ber. G. ἔλυμος, μιλίνη.

Pānĭs, is, Brodt. P. Chleb. G. ἄρτος, νάστός, πυρνός, σῖτος. Panarium, ein Brodkorb P. chlebowy koß. G. κάρδοπος, ἀρτοθήκη, κανοῦν ἀρτοφόρον.

Pannonia superior, vide Austria. Pannonia inferior, vide Vngaria.

Pannus, i, ein Tuch. P. Sukno. G. λίτον, ἱμάτιον, πάνιον, ὕφασμα, ῥάκος. Panniculus, ein tüchlein. P. płatek/ płateczek. Panneus, was von tuch ist. P. sukienny Pannosus, zerrissen/ zerlumpt. P. pełny łat/ albo płátów/ odrápány/ oszárpány G. καλάρραφος, ῥακώδης.

Panthera, æ, ein Pantertier. P. Rys. vide Pardus

Pānŭs, i, ein Weberspul. P. Cewká.

Păpāvĕr, Mohn. P. Mák. G. μήκων, ἡ.

Păpĭlio, onis, ein Molcken=dieb. P. Motyl. *Item*, ein Gezelte. P. Namiot. G. φάλαινα, ψύχη.

Păpīllă, æ, eine wartze an den brüsten. P. Brodowká ná cyckú. G. θηλή, τὸ ἀκρότατον τ̃ μαςῶν, ῥάξ.

Păpŭlă, ein Blatter. P. krostká. G. ἔκζεσμα, ἔκφρασμα, ἐξάνθημα.

Păpyrŭs, i, Papier. P. Pápier. G. πάπυρος, ὁ χάρτης, χαρτίον, χαρτίδιον.

Par, paris, gleich/ gerad/ ein par. P. równy/ cetno/ pará. *Item*, recht/ billig. P. słuszny/ godny/ spráwiedliwy. G. ἴσος, ἄρτιος. *Pariter*, zugleich. P. wespółek. G. ἰσάκις, ἰσαχῶς, ἐπίσης, ἐξ ἴσου, ἀπὸ τοῦ ἴσου.

* *Comp: Impar, Dispar*, vngleich/ vngerat. P. nierówny/ lichy. G. ἀνάρτιος, ἄνισος, ἀνόμοιος, διάφορος. *Par, Impar*, gerad oder vngerad. P. cetno czyli licho.

Părăbola, æ, ein Gleichnis. P. podobieństwo / przypowieść. G. παραβολή.

Părăclētŭs, ein Tröster. P. Pocieszyciel. G. παράκλητος.

Părădigma, ein Exempel/ beyspiel. P. Przykład. G. παράδειγμα.

Părădisus, i, ein Lustgarten/ Paradeis. P. Ray. G. παράδεισος.

Părălysis, der Tropff oder Schlag. P. záráżenie powietrzem / Páráliż. G. παράλυσις.

Paralyticus, der vom schlag gerürt ist. P. powietrzem zaráżony. G. παραλυτικός.

Părănymphŭs, i, ein Werber/ oder beystand des Breutigams. P. Dziewosłab / swát. G. παράνυμφος.

Părăpĕtasma, atis, ein Fürhang. P. Zasłoná/ Kotryná/ G. παραπέτασμα.

Părăphernă, & Paraphernalia, Heimsteur / was man der Braut nebenst der Morgengab gibt. P. wypráwá / to iest/ wszytko / co posagowi bywa przydáne posag z wypráwą. G. παράφερνα.

Părăscēvē, ein zubereitung. P. *Item*, der Stille Freytag.

tag. P. Wielki piatek. G. παρασκευή.

Părăsītŭs, ein ſchmarutzer/ tellerlecker. P. páſorzyt/pochlebńik/ pochlebcá. G. παράσιτος.

Părătrīmmă, *Latinè Intertrigo*, der Arßwolff. P. zátárćie/ odpárzeliná / ſádno/ oſádńieńie.

Parco, *is*, ich verſchone / ſpare. P. przepuſzczam/ folguie/ oßczadam ſie/ ſkapie. G. φείδομαι, ὑφίεμαι, συγγινώσκω, συγγνωμονέω. *Parcus*, *a*, *um*, karg/ genaw. P. ſkapy/ mierny/ oßczadny/ ẑmindá. G. φειδὸς, φείδων, φειδαλὸς, φειδόμενος, κνιπὸς, λιμφὸς. *Parcitas*, kargheit. P. ſkapość/ ſkępſtwo/ oßczadáńie. *Parſimonia*, rathſamkeit/ ſparſamkeit. P. oßczadliwość. G. γλισχρότης, σμικρολογία, φειδὼ, φειδωλὴ, εὐτέλεια, φεισμονή.

Pardus, *i*, & *Pardalis*, ein Panterthier. P. Ryś.

Părĕo, *es*, ich erſcheine. P. vkázuie ſie. *Item*, ich gehorche. P. Jeſtem poſłuſzny. G. ἄρχομαι, διαπόζομαι, πείθομαι, πειθαρχέω, ὑπακούω.

* *Comp: Appareo*, *Compareo*, ich erſcheine. P. vkázuie ſie/ ſtáwiam ſie. G. παραφαίνομαι, καταφαίνομαι, προσφαίνομαι, παρίσταμαι, φανέζω. *Apparitio*, ein erſcheinung. P. vkazańie/ obiáwienie. G. παράστασις, δορυφορία. *Apparitor*, ein Stadtknecht. P. mieyſki párobek. G. κλυτὴρ, δορυφόρος. *Diſpareo*, ich verſchwinde. P. zńikam. *Tranſpareo*, ich durchſcheine. P. Jeſtem przeyźrzoczyſty. G. διαφαίνομαι.

Părĭes, eine Wand. P. ściáná. G. καψὸς, τειχίον, τοῖχος.

Parricida, *vide Cædo*. G. πατροκτόνος, πατροφόνος, πατροτύπτης, μητροφόνος.

Părĭo, *is*, ich gebehre/ verſchaffe/ verurſache. P. rodze/ ſpráwuie/ gotuie. *Item*, ich erwerbe/ gewinne. P. doſtáwam / nábywam / ośiegam / zyſkam. G. ἀποκυέω, κύω, ἀποτίκτω, ἐκτίκτω, λοχέω, λοχεύομαι. *Parturio*, ich wolt gerne geberen. P. bierze ſie ná porodzenie/ z dźiećmi ſie prácuie. *Metaph:* ich habe etwas im ſinn / ich gebe groſſe ding vor. P. obmyślawam co/ biore ſie ná wielkie rzeczy. G. τοκάω, ὠδίνω. *Partus*, *us*, ein geburt/

Leibes Frucht. P. porodzenie/ albo dziecie. G. ἀπότεξις, κύησις, τοκετὸς, τόκος, γέννησις, τέξις, κύημα. *Parens*, Vater oder Mutter. P. Oćiec / albo Mátká. G. γεννήτωρ, γονεὺς, τοκεύς. *Părentes*, *plur*: Eltern. P. Rodzicy. G οἱ γεννήσαντες, γεννησάμενοι, οἱ γενόμενοι, οἱ τοκέες, οἱ φύσαντες. *Parentare*, der Eltern begrebnis begehen. P. pogrzeb spráwić rodzicom swym. G. ἐγχειμᾶσθαι, κτερίζειν, ἐναγίζειν, καθαγίζειν. *Parentatio*, begengnis. P. obchód. G. ἐναγισμὸς, κτέρισμα, κτέρας, ταρχάνιον. *Parentalia*, Opffer oder malzeit auff der Eltern begrebnis. P. Stypá / kołácyia ná pogrzebie Rodzicow / pogrzeb. G. καθαγισμὸς, περίδειπνον, κτερίσματα, ἐναγίσματα, ταρχέα.

* *Comp: vApĕrĭŏ*, G. ἀναμοχλεύω, ἀναπετάω, ἀναπτύσσω, φανερόω. *Experior*, *vide suo loco*, *Comperio*, ich erfahre / finde. P. dowiem sie / doświadczam / do wiáduie sie / nayduie sie. G. ἐξανευρίσκω, ἐξευρίσκω, καταλαμβάνω. *Operio*, ich bedecke. P. zákrywam. G. καλύπτω, κατακαλύπτω, σκεπάζω, ἀποσκεπάζω. *Operimentum*, ein deck / büre / vberzug. P. poszwá / poszewká. G. κάλυμμα, ἐπικάλυμμα, περίβλημα, περιβόλαιον. *Operculum*, ein deckel / stürtz. P. wieko / wieczko / pokrywká / przykrywádło / deká. G. ἐπίθημα, ἐπίπτυγμα, πῶμα. *Cooperio*, ich decke zu. P. nákrywam / zákrywam. G. καταμπέχω, περικαλύπτω, περιστέλλω, σκεπάζω. *Reperio*, ich finde. P. nayduie. G. εὑρίσκω, ἀνευρίσκω.

Pārix, ein meise. P. sikorá.

Parma, ein schildt P. páweza / tarcza / puklerz. G. πάρμη.

Părŏ, *as*, ich rüste / vberkomme / vntersiehe mich. P. gotuie / nábywam / bierze sie. G. ἑτοιμάζω, σκευάζω, ἑτοιμάζω, εὐτρεπίζω, τεύχω, πένομαι, πορσαίνω.

* *Comp: Appăro*, ich rüste zu. P. gotuie / nárzadzam. G. διασκευάζω, ἐντύω, ἐξαρτύω, παρασκευάζω, τάττω, συντάττω. *Apparatus*, *us*, ein rüstung / zierde. P. przyprawá / nágotowánie / strőy / ochędozność. G. διάκοσμος, διασκευὴ, ἐπισκευὴ, ἔφοδος, παρασκευή. *Æquiparo*, ich vergleiche. P. przyrownywam. G. ἰσάζω,

G. ἰσάζω, παρισόω. *Compăro*, ich bereite/ oder vergleiche. P. gotuie / przyrownywam. *Item*, ich keuffe/ verschaffe. P. kupuie/ dostáie. G. ἀνισόω, παραβάλλω, συγκρίνω, συντάττω, συμβάλλω. *Comparatio*, eine vergleichung. P. przyrownánie. G. ἀναλογία, ἐξέτασις, παράθεσις, σύγκρισις, παραβολή. *Comparabilis*, vergleichig. P. przyrownany. G. παραβλητὸς, συμβλητὸς, συγκριτικός. *Incomparabilis*, sonderlich/ herrlich/ seltzam. P. niepospolity/ zacny/ rzadki/ nieprzyrownány. G. ἀσύγκριτος, ἀσύμβλητος, ἀπαράβλητος. *Impero*, *vide supra*, G. ἄρχω, ἀρχεύω, ἡγέομαι. *Præparo*, ich bereite zuvor. P. gotuie naprzod/ przyrządzam. G. εὐτρεπίζω, κατασκευάζω, παρασκευάζω, προκαθίστημι. *Propero*, *vide infra*, G. ἐπείγω, θύνω, κατεπείγω, σπεύδω. *Reparo*, ich erneuere/ mache wieder. P. odnawiam/ naprawiam. G. ἀνασκευάζω, ἐπισκευάζω. *Reparatio*, eine newerung/ besserung. P. odnowienie/ naprawá. G. ἐπισκευή, ἀνάληψις. *Reparabilis*, was kan wieder gemacht werden. P. naprawny/ co łatwie może być naprawiono. *Irreparabilis*, vnwiedermachlich. P. nienaprawny. G. ἀνεπισκεύαστος. *Separo*, ich sondere ab/ trenne. P. oddzielam/ odłaczam. G. ἀποκρίνω, ἀποχωρίζω, ἀφορίζω, διορίζω, διαιρέω, διακρίνω, διαχωρίζω, νοσφίζω. *Separatio*, eine trennung. P. odłaczenie. G. ἀφορισμὸς, διάζευξις, χωρισμὸς, χώρισις, διαχώρισις. *Separabilis*, was kan abgesondert werden. P. oddzielony/ odłaczony. G. χωριστὸς. *Separatim*, sonderlich. P. osobno. G. ἀμφὶς, ἰδίως, δίχα, μοναδὸν, κατὰ μόνας, χωρίς.

Părŏchŭs, *i*, ein Pfarherr. P. Pleban. G. πάροχος. *Parochia*, vel *Paracia*, ein Pfarr. P. Plebánia. G. παροχία.

Părŏdontis, *idis*, ein Zangeschwulst. P. Dziegná.

Părŏnychia, Ein Nagelschwer. P. zánokczycá. G. παρωνυχία.

Părŏpsĭs, *idis*, ein Schüssel. P. Misá/ Krzynow. G. παροψίς.

Părŏtis, idis, ein Ohren geschwulst. P. Wrzōd zaußny. G. παρωτίς.

Pars, ein theil. P. cześć. *Item*, ampt/pflicht. P. powinność. G. αἶσα, ἀποδασμὸς, ἀπόμοιρα, ἀπόσπασμα, μέρος, μοῖρα, τμῆμα. *Partes plu:* Parteyen. P. cześći/ strony. *Particula*, ein klein stücklein. P. czastká/stuczká/kasek. G. κομμάτιον, μερὶς, μόριον. *Particularis*, teilig/ stücklich. P. czasteczny/ stuczny/stuczásty. G. τὰ καθ' ἕκαστον, τὰ ἐν μέρει, μερικὰ, τὰ κατὰ μέρος. *Particulatim*, stückweise. P. ná kaski/ w ßtuki. G. μερικῶς, ἀνὰ μέρος, κατὰ μέρος. *Partim*, zum theil. P. cześćia. G. κατὰ μέρος, ταύτῃ μὲν, ταύτῃ δὲ, τοῦτο μὲν, τοῦτο δὲ. *Particeps*, theilhafftig/ mitgenoß. P. vczestńik. G. μεριστὴς, συμμεριστὴς, κοινωνὸς, μερίτης, μέτοχος. *Particιpo, as*, ich habe theil/ bin theilhafftig. P. Jestem vczestńikiem. G. μεθορίζω, μεταλαμβάνω, μετέχω, κοινωνέω, μεταδίδωμι, μερίζομαι. *Partior, iris*, ich theile. P. dźiele. G. μοιράω, διατέμνω, μερίζω. *Partitio*, ein theilung. P. rozdźiał. G. μερισμός.

* *Comp: Impertio, & Impertior*, ich theile mit/ gebe zu. P. vdźielam/ obracam. G. κοινωνέω, κοινόω, μεταδίδωμι, ἐπιμερίζω, διανέμω. *Dispertior*, ich zertheile. P. rozdźielam. G. διαλαμβάνω, διείργω, διερίζω. *Bipartior*, ich theile in zwey theil. P. ná dwie cześći dźiele. G. διχάζω. *Bipartitus*, zwifach. P. dwoiáki. G. διμερὲς, δίχαιον. *Tripartitus*, dreyfach. P. troiáki. G. τριμερὴς. *Expers*, ohnig. P. ńiemáiacy cześći/ ńieświádomy. G. ἀμέτοχος, ἄμορος, ἄμοιρος, ἀκοινώνητος.

Parsimonia, vide Parco.

Părūm, ein wenig. P. máło. G. βαιὸν, μικρὸν, ὀλίγον, βραχὺ, σμικρὸν, ὀλίγον ὅσον. *Parumper*, ein kleine weil. P. ná máła chwile. G. μικρὸν ὅσον, ὀλίγον ὅσον, ἐς μικρὸν, διὰ μικροῦ.

Parvus, klein. P. máły. G. βραχὺς, ἐλαχὺς, σμικρὸς. *Minor*, geringer. P. mńieyßy.

* *Comp: Parvifacio, Parvipendo*, Jch achte gering. P. lekce waże. G. ὀλιγώρως ἔχω, ἰζωριάζω, ἀθερίζω, ὀλιγωρέω.

Pasceolus, ein fach in eim beutel. P. komora w kálećie. G. βαλάντιον.

Pascha, atis, Ostern. P. Wielkanoc. G. πάσχα, ἑορτὴ, Ἀζαβαλήελος, ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων. *Paschalis*, Osterlich. P. Wielkonocny.

Pasco, is, ich weide. P. nákarmiam/ páse sie/ karmie. G. τρέφω, βόω, βόσκω, βουκολέω, νεμέθω, νομεύω, σιτέω, σιτίζω, ποιμαίνω, χορτάζω. *Pascuus*, das zur weyde gehöret. P. pástewny. G. ἔννομος νομὴν ἔχων. *Pastus, us*, weid. P. pastwá / karmia. G. νομὴ, νομὸς, τροφὴ, βόσις, βοσκὴ, βόσκησις. *Pastor*, ein Hirt. P. Pásterz/ Pástuchá. G. ἀμνοκόπος, βόσκων, βοτὴρ, βώτης, νομεὺς, βώτωρ, ἐπιβώτωρ, ποιμανεὺς, ποιμάντωρ. *Pastoralis*, was zum Hirten gehöret P. Pásterski. G. βοηλικός, βουκολικὸς, νομευτικὸς, νομαδικὸς, ποιμενικὸς, ποιμαντικὸς.

* *Comp: Compasco*, ich weide zumal. P. popasam. *Compascuus*, mitweidig. P. pástewny. *Ager Compascuus*, ein gemeiner Weidacker. P. Pástewnik/ wygon. *Depasco*, ich weide ab. P. wykarmiam/ wypasam. G. καταβόσκομαι, καταβρώσκω, νέμομαι, ἐκκαρπίζομαι, καρπῶμαι. *Depascor*, ich fresse ab. P. wyiadam. G. ἐπιβόσκομαι, νεμέθω, καταστρώγω, νέμομαι, ἐκβόσκομαι.

Passer, ein Sperling. P. Wrobl. *Item*, ein Plateißlein/ Flunder. P. flondrá. G. στρουθὸς. *Passer palustris*, ein Rohrsperling. P. Trzciánká/ Trzcinny wrobl.

Passus, us, ein schrit. P. krok. G. ἴθμα, βῆμα.

Passim, allenthalben. P. wszedy/ wszedzie. G. ἐπιμὶξ, εἰκῆ, πανταχοῖ, πανταχοῦ, πανταχόθεν, ἑκάστοτε, πανταχόσε.

Pastillus, ein artzney Küchlein. P. Kołaczek Lekárski.

Pastinum, ein Grabeisen/ spaden. P. Motyká/ Rydl. G. σκαφεῖον. *Pastino, as*, ich grabe/ hacke. P. ryie/ kopam. G. σκάπτω, περισκάπτω τὰς φώλους στρέφω.

* *Comp: Repastino*, ich brache/ grabe wieder. P. odwracam/ przeorywam. G. βωλοστροφέω, ἀνασκάπτω.

Pătĕo, es, ich bin offen/ offenbare. P. Jestem otworzysty/ iawny. G. ἀναπέπτομαι, ἀνακαλύπτομαι. *Patet, Impers:* es ist offenbar. P. Jáwno iest. *Pa-*

tulus, offen/ breit. P. otworzysty/ szeroki.

* *Comp: Pătĕfăcĭo*, ich öffene/ entdecke. P. otwárzam/ wyiáwiam. G. φανερόω, φανερὸν ποιῶ, ἐκδηλόω, ἀνοίγω, διαφαίνω, ἀνακαλύπτω, διακαλύπτω. *Pătĕfio*, ich werde geöffnet. P. otwarzam się. G. ἀνακαλύπτομαι, ἐπιφανής, γίνομαι.

Pătĕr, ein Vater. P. Oćiec. G. πάππας, ὁ πάπας, ἄττις, πατήρ, πρόγονος, γονεύς, ὁ γεννήσας. *Paterfamilias*, ein Haußvater. P. Gospodarz/ Oćiec czeladny. G. ἑστιοπάμμον, οἰκοδεσπότης, στεγανόμος, στέγαρχος. *Pātricius*, der von einem Rathsherren oder herrlichen Geschlecht geboren ist. P. ktōry z Senátorá/ álbo z zacnego Domu poszedł. G. εὐπατρίδης, πατρίκιος. *Păternus*, *Pătrius*, Väterlich. P. Oycowski. G. πατρικός, πατρῷος, πάτριος, πατρῷος. *Patrimus*, dessen Vater noch lebet. P. ktōry Oycá ma iescze żywego. G. ἀμφιθαλής. *Pătrĭa*, das Vaterland. P. Oyczyzná. G. ἔδαφος, πατρῷον, ἡ ἐνεγκοῦσα πατρίς. *Pătrĭus*, dem Vaterland zugehörig. P. oyczysty/ domowy. G. ὁ καὶ ἡ ἀμήτωρ. *Patrimonium*, das Väterlich erbe. P. Oyczyste imienie/ Oyczyzná. G. πατρῷα οὐσία, τὰ πατρῷα. *Patrizo, as*, ich schlachte dem Vater. P. Oycá náśláduie. *Patruus*, ein Vetter. P. Stryi. G. θεῖος, γεῖνος, πατράδελφος, πατροκασίγνητος, πάτρως, θεῖος πρὸς πατρός. *Patruelis*, des Vettern Kind. P. Stryieczny brát. G. ἀνεψιός, ἀνεψία, ἐξάδελφος, ἐξαδέλφη. *Patrueles*, zweyer Brüder Kinder. P. Stryieczne dźieći. *Pătrōnŭs*, ein beschirmer. P. Obrońcá/ podawcá. G. πάτρων, πατρίκιος, προάκλητος, προστάτης, πελάτης, θεραπευτὴρ, προστατέων, πρόδικος, συνήγορος, σύνδικος. *Patrocinor, aris*, ich beschirme/ vertheidige. P. bronię/ opiekam się. G. προδικῶ, συναγορεύω, συνηγορέω, ὑπεραπολογέομαι, ὑπεραποκρίνομαι, συνδικέω. *Patrocinium*, ein schutz. P. obroná. G. πατρωνεία, προστασία, προστατεία, συνηγορία.

* *Comp: Compăter*, ein Gevatter. P. Kmotr.

Pătibulum, ein Galge. P. szubienicá. G. σταυρός, ἰκρίον.

Pătĭna, æ, ein Schüssel. P. misá. G. πατάνη, λεκανὶς, λεκὶς, λοπὰς, λεκάνη. Patella, ein Saltzier-gen. P. przystawká/przystawecz-ká. G. παζάνιον, λοπάδιον, λεκανίσκη, λεκάνιον, λεκάριον, τρυβλίον.

Pătĭor, eris, ich leide / dulde/ gestatte. P. ćierpie/znaßam/ dopußczam/dozwalam. G. κάμνω, πάσχω, ὑπομένω. Paßio, ein leiden. P. meká. G. πάθησις, πάθημα, πάθος. Patiens, gedultig. P. ćierpliwy. G. πάσχων, ὑπομένων, εὐγνώμων, μακρόθυμος, τλητικός. Patientia, gedult. P. ćierpliwość. G. τλημοσύνη, τληπάθεια. Impatiens, Ungedultig. P. niećierpliwy. G. ἀπαθής.

* *Comp: Compătĭor*, ich habe mitleiden. P. żáluie / lutuie. Perpetior, ich erleide/ erdulde. P. wyćierpiam/ znaßam. G. πάσχω, ἀνέχομαι, ὑπομένω, τλάω.

Pātrō, as, ich begehe/ vollbringe. P. dopußczam sie/ wyrządzam/broie. G. ἐργάζομαι, δράω, ποιέω, ποιέομαι.

* *Impĕtro*, ich erlange/ erbitte. P. osiegam/ wpraßam/ otrzymam. G λαμβάνω, ἀποφέρομαι, καζαδυσωπέω. Perpetro, ich begehe. P. broie.

Paucus, & dimin: Paulus, ein wenig. P. máło/niewiele. G. εὐαρίθμητος, ὀλίγος, παῦρος, σπάνιος. *Paucitas*, wenigkeit. P. máłość/krótkość. G. ὀλιγότης. Paulum, Paululum, Pauxillum, ein wenig. P. máło/maluczko/máluśieńko. G. βραχὺ, βραχύ.

Păvĕo, & *Expaveo*, G. δειμαίνω, καταπλήττομαι, θαμβέω, περιφοβέομαι. *Expavesco*, ich bin furchtsam/erschrecke. P. boie sie/ lękam sie. G. ἐκφοβέομαι, ἐκπτοέομαι, ἐκθαμβέω, ἐκπλήττομαι, καταδείδω, φρίττω. Pavor, oris, furcht/ schrecken. P. boiaźń/ strách. G. δεῖμα, δέος, πτόα, πτόησις, πτοίησις, πτυρμός. Pavidus, forchtsam/ erschrocken. P. Boiázliwy / lękliwy.

Păvĭo, is, ich schlahe / ebene/ stosse. P. ubijam / porowniam/ rowno czynie. G. δάπεδον παίω, ἐδαφίζω, ἔδαφος ὁμαλίζω. Pavimentum, ein Estrich. P. Posadzka. G. δάπεδον, οὖδος, οὖδας.

Pāvō, onis, ein Pfaw. P. Paw. G. ὁ ταώς, ταὼν. Pavonius, Pfawen. P. Pawi.

Pauper, Arm. P. Ubogi/ niedostáteczny / potrzebny. G. ἄ[illegible]ος,

G. ἄβιος, ἄπορος, ἀχρήμων, ἀκτήμων, ἀκτέανος, πένης. *Pauperculus*, Armselig. P. Vbożuchny. *Paupertas*, *Pauperies*, armut. P. vbostwo/ nedzá/ ńiedostátek. G. πενία, πενιχρότης, πτωχεία, ὀλιγηπελίη, ἀκτημοσύνη, ἀπορία, ἀχρημοσύνη.

Pausa, *æ*, ein ruhe/ stillstand. P. odpoczynienie/ odetchnienie/ wytchnienie. G. παῦσα, παυσωλή. *Pauso*, *as*, ich ruhe/ stehe still. P. odpoczywam/ wydycham.

Pax, friede. P. pokoy. G. ἀστρατεία, εἰρήνη, ἡσυχία. *Paco*, *Pacifico*, *as*, ich versöhne. P. Jednam/ przepráwiam/ vskramiam/ vspokojam. G. εἰρηνοποιέω. *Păcātus*, still/ ruhig. P. cichy/ spokoyny G. εἰρηνευθείς, εἰρηνικός. *Pacificus*, Friedefertig. P. skromny/ spokoyny. G. εἰρηνοποιὸς, εἰρηναῖος.

Paxillus, *vide Palus*, G. κίνδαλος, πασσαλίσκος, πάτταλος.

P E.

Pecco, *as*, ich sündige/ fehle. P. grzeszę/ wystepuię/ mylę. G. ἁμαρτάνω, ἐξαμαρτάνω, ἀβροτάζω, πταίω, πλημμελέω. *Peccator*, ein Sünder. P. grzesznik. G. ἀτάσθαλος, ἁμαρτωλὸς, ἀλιτήμων, ἀλίτης, ἀλιτρὸς. *Peccatum*, ein sünd/ missethat. P. grzech/ ńieprawość/ wystepek. G. ἀτασθαλία, ἀβλέπτημα, ἀβρόταξις, ἁμαρτία, πλημμέλημα.

Pecten, *inis*, ein kamp. P. grzebień. *Item*, ein Weberblat. P. płochá. *Item*, ein Hechel. P. szczotká/ szczeć. *Item*, ein Flunder/ Scholle. P. Flatrá. G. κτείς, κτένιον. *Pectunculus*, *idem*, *Pecto*, *is*, ich kemme. P. czeszę/ kotnorule. G. κτενίζω, πεκτέω, ἐκπεκτέω, πέκω.

* *Comp: Impexus*, vngekemmet. P. ńieuczosany/ ńieogkaskány.

Pectus, *oris*, die brust. P. Pierśi. *Item*, das Hertz. P. Serce. G. θώραξ, στέρνον, στῆθος, στηθύνιον. *Pectusculum*, Brüstlein/ hertzlein. P. pierśiczki/ serduszko. *Pectorale*, ein Brustlatz. P. załogá. G. περιστήθιον, στηθόδεσμον, προστηθίδιον, προστερνίδιον.

Pĕcŭs, *udis*, & *Pecus*, *oris*, vieh. P. bydle. G. θρέμμα, κάρ-

νος, κτῆνος, βόσκημα. Pĕcŭārĭŭs, das zum vieh gehöret. P. bydlecy. G. βοσκηματώδης, κτηνώδης, Pecuinus, Pecorinus, viehisch. P. bydlecy.

Pĕcūlĭum, eigen hab vnd gut. P. własność. G. πεκούλιον, περιουσιασμὸς, κτῆσις, τὸ ἴδιον. Peculiaris, eigen/ sonderlich. P. własny/ osobliwy. G. ἴδιος, ἰδιάζων, ἰδιωτικὸς, ἰδιόκτητος. Pĕcŭlor, aris, & Dēpĕcŭlor, ich stele von dem gemeinen gut. P. z pospolitego skárbu wykradam. G. ἀποσκυλέω, συκεύω, ἀποσυκίζω. Peculatus, us, diebstal von gemeinem gelt. P. kradźiestwo z pospolitego skárbu. G. κλοπὴ πολιτικῶν χρημάτων, τὸ τοῦ δημοσίου κλέμμα. Peculator, Depeculator, ein dieb/ der den gemeinen schatz bestilt. P. złodźiey rzeczy pospolitey. G. ὁ τῶν δημοσίων κλέπτης, τῶν κοινῶν κλοπεύς.

Pĕcūnĭă, æ, Geld. P. pieniądze. G. ἀργύριον, κέρμα, χρήματα, τὰ ὑπάρχοντα, τὰ ὄντα, νόμισμα. Pecuniosus, Geldreich. P. Pieniężny. G. πολυχρήματος. Pecuniarius, zum geld gehörig. P. co ku pieniądzom należy. G. χρηματιστικός.

Pĕdāmĕn, G. χαράκωμα, κάμαξ, χάραξ. Pediculus, G. κάρνος, φθείρ. vide Pes.

Pĕdŏ, is, ich fartze/ feiste. P. pierdzę/ bzdzę/ dáte się słyszeć. G. βδέω, πέρδω, καταπέρδω.

* Comp: Oppĕdo, ich wiederbelle. P. odmrukam/ odmárkotam. G. ἀνταποπέρδω.

Pĕdūm, i, ein hirtenstab. P. pálicá/ máczugá pástyrska. G. καλαύροψ, λαγωβόλον, ῥάβδιξ, ῥάβδος, ποιμενική.

Peiero, vide juro, G. ἐπιορκέω ἐπόμνυμι.

Pēlăgus, die tieffe des Meers. P. głebokość Morzka. G. τὸ πέλαγος, ὁ τῆς θαλάσσης, κόλπος.

Pellex, vide Lacio, G. παλλακὴ, παράκοιτις.

Pellis, is, ein fell/ haut. P. skōrá/ łupież. G. δέρμα, δορά, διφθέρα, κώδιον. Pelliceus, ledern. P. skōrzány/ zamszowy. G. δερμάτινος, σκύτινος. Pellicium, ein Beltz. P. Kożuch. Pellitus, mit beltz gefuttert. P. futrem podszyty. G. δερματοφόρος. Pellio, onis,

onis, ein Kürschner. P. kuśnierz. G. διφθεροποιός.

Pello, as, verb: inusit: G. ἀνίστημι, ἐπανίστημι, ἀποσοβέω, διώκω, ἐλαύνω, ἐκβάλλω, ὠθέω. *Comp: Appello, vide supra.* G. κλήζω, κυριάζω, & ἀποκαλῶ, προσαγορεύω, ὀνομάζω. *Compello*, ich rede an. P. mowie z kim / mowie do kogo. G. ἐντυγχάνω, διὰ λόγων, προσκαλέομαι. *Interpello*, ich falle einem in die rede. P. wmiátam sie / wtracam sie komu w rzecz / záwadzam / przeßkadzam. G. διακόπτω πρὸς διαλεγόμενον.

Pello, is, ich treibe / stosse. P. pedze / bije / tracam. *Pulso, as, frequent:* Ich schlage / klopffe / leute. P. pobijam / kołáce / dzwonie. G. ἀράσσω, ῥάσσω, ἐντείνω πληγὰς, ἐντρίβω, τύπτω, παίω, κόπτω, κροτέω. *Comp:* Propulso, ich treib hinweg. P. odganiam / odpadzam. *Pulsus, us*, ein klopffung. P. kołátánie. G. κροῦσις, ὦσις, ὠθισμὸς, κίνησις, σφυγμός.

* *Comp: Appello, is*, ich treibe an / lende an. P. przypadzam / przypływam. *Metaph:* ich begebe mich. P. biore przed sie / udáie sie ná co. G. διαπεράω, ἐποκέλλω, ὀκέλλω, προσεγγίζω, κατάγω. *Compello*, ich treibe zusamen / nötige. P. zganiam / spadzam / przymußam. G. ἀγγαρεύω, ἀναγκάζω, ἐπείγω, κατείργω, συνωθέω. *Depello*, ich treibe hinweg. P. odganiam / odpadzam. G. ἀπείργω, ἀποπέμπω, ἐξωθέω, ἀπερύκω, κατωθέω. *Expello*, ich treibe aus. P. wyganiam / wypadzam. G. ἀπαμύνω, ἐκβάλλω, ἐξωθέω, ἐξωθέομαι. *Impello*, ich bewege. P. pobudzam / przymußam. G. διωθέω, διώκω, ἐμβάλλω, ἐπείγω, παρορμάω. *Propello*, ich treibe fort / weiter. P. popycham / oddalam. G. ἀπωθέω, ἀνείργω, ἀποσοβέω. *Repello*, ich treibe hinder sich. P. odpedzam / odbijam / odganiam. G. ἀναστέλλω, ἀνακωχεύω, ἀποδιώκω, ἀντικρούω. *Repulsa*, ein abschlag / fehlschoß. P. odmiewienie / złe powodzenie. G. ἄρνησις, ἀνάνευσις, ἀπότευγμα, ἀπότευξις.

Pelluvium, ein Fußbecken. P. Miednicá álbo Fáská do vmywánia nóg. G. ποδανιπτὴρ, ποδονιπτήρ.

Pelvis, is, ein becken. P. miednicá. G. λεκάνη, λουτὴρ, νιπτὴρ, πέλυξ.

Pendeo,

Pendeo, es, ich hange/ zweiffele. P. wiße/ watpie G. αἰωροῦμαι, ἀπαιωρέομαι, ἀρτάομαι, ἐξαρτάομαι, κρέμαμαι. *Pendulus, Pensilis*, hangende. P. záwieśisty. G. ἐκκρεμὴς, ἐξαρτώμενος, ἐκκρεμαμένος, κρεμαστὸς, μετέωρος.

* *Comp: Dependeo*, ich hange herab. P. zwießam sie. G. ἀποκρέμαμαι, ἐξάπτομαι, ἐξέρχομαι, ἐξαρτάομαι. *Impendeo*, ich bin nahe. P. nádchodze/ przybliżam sie. G. ἐπαρτάομαι, ἐπικρέμαμαι, ἐπαιωρέω, ἐπίκειμαι. *Perpendeo*, ich hange herfür / ich bin geneigt. P. záwießam sie / skłániam sie/ schylam sie. G. κύπτω, ῥέπω, ἀπορρέπω, προκύπτω, κατακρέμαμαι. *Propensus*, geneigt. P. skłonny/ pochylny/ chutliwy.

Pendo, is, ich wege P. waże *Metaph*: ich achte/ betrachte. P. ßácuie / rozmyślam sie. *Item*, ich bezahle. P. płace. G. ἄγω, ἕλκω, σταθμίζω, ἀποφέρω, ἐκτιννύω. *Penso, as*, ich wege wol. P. vważam/ßácuie. G. σταθμῶμαι, τιμάομαι, ἐξετάζω. *Pensito, idem, item*, ich gebe zinß/ zol. P. płáce/ czynßuie. G. φέρω φορὰν. *Pensio, onis*, zinß P. czynß/ záplatá/ czynßowánie. G ἔκτισις, καταβολή. *Pensum*, ein tagwerck/ tagarbeit P. robotá ná ieden dźień/ obrok roboty. G. τὸ τεταγμένον, τὸ συνταχθέν, τὸ ἐσκεμμένον.

* *Comp: Appendo*, ich hange an. P. záwießam. G. ἀρτάω, ἀπαρτάω, ἐξάπτω, κρεμάω, ταλαντάω. *Appendix*, ein anhang/ zugabe. P. przysádá/ przydatek. G. ἐξάρτημα, ἐξάρτησις, παράρτημα, πρόσθεσις, προσθήκη. *Compenso, & Recompenso*, ich vergelte/ erstatte. P. oddáie/ wet zá wet oddáie / oddziáływam. G. ἀνταμείβομαι, ἀποτίω, ἀντιποιέω *Compensatio*, eine vergeltung. P. oddánie/ záwetowánie. G. ἀμοιβὴ, ἀντισήκωσις, ἀντάμειψις. *Compendium*, ein vortel/ gewin/ erparung P. fortel/ zysk/ oßczędánie. *Item*, ein kurtzer weg. P. Krotßa álbo bliższa drogá. G. ἐπιτομὴ, σύνοψις, συντομία, μέθοδος, ὄνησις. *Compendiosus*, nützlich/ zutreglich. P. pożyteczny. G. βραχυτελὴς, ἐπωφελὴς, ἐπωφέλιμος. *Compendiarius*, Kurtz/ neher. P. krotßy/ bliższy. G. ἐπίτομος, σύντομος, εὐμέθοδος.

Dependo, ich gebe/ bezale. P. daie/ płáce. G. ἐκτίω, ἐκτίνω, καταβάλλω, κατατίθημι. *Dispendo*, ich teil aus/ verliere. P. dziele/ vtracam. G. ἀναλίσκω. *Dispendium*, verlust/ schade. P. vtrátá/ szkodá. G. ἀνάλωμα, βλάβη, βλάβος, ζημία. *Dispendiosus*, schedlich. P. szkodliwy/ vtrátny. G. ἐπιζήμιος, ἐπιβλαβής, ζημιώδης. *Dispenso, as*, ich teile aus/ verwalte. P. rozdawam/ rozdzielam/ spráwnie. G. βραβεύω, διέπω, οἰκονομέω, διατίθημι, διανέμω, διοικέω. *Dispensator*, ein Schaffner. P. Száfarz/ Vrzędnik/ Sprawcá. G. διαθέτης, διοικητὴς, οἰκονόμος, διανομεύς. *Dispensatio*, verwaltung. P. száfarstwo/ száfowánie. G. διαχείρησις, διοίκησις, οἰκονομία. *Expendo*, ich erwege/ betrachte. P. vważam. G. ἐξετάζω, λογίζωμαι. *Item*, ich gebe aus/ bezale. P. wydáie/ wypłacam. G. ἐκτίω, ἐκτίνω, τελέω, ἀναλίσκω. *Expensa, æ, & impensa*, vnkost. P. wydátek/ kosztunek. G. ἀνάλωμα, ἐξανάλωμα. *Impendo*, ich wende dran. P. nákładam. G. δαπανάω, καταναλίσκω. *Impensè*, fast/

hefftig. P. bárzo/ wielmi/ wielce/ kosztownie. G. ἄγαν, ἐπιμελῶς, ἰσχυρῶς, πάνυ, σφόδρα. *Perpendo*, ich erwege/ betrachte. P. vważam. G. πρὸς ἐμαυτὸν λογίζομαι, ἢ σκοποῦμαι, λόγον ἐμαυτῷ δίδωμι. *Perpendiculum*, ein bleywag der Zimmerleut. P. ołowna wazká ćieśielska. G. κάθετος, στάθμη, σταφύλη. *Perpendicularis*, was schnurstracks herab hengt. P. práwy/ prosty. *Rependo*, ich vergelte. P. oddawam. G. ἀποτίω, ἀμείβομαι, ἀνταποδίδωμι, ἀποδίδωμι, ἀντισταθμίζω. *Suspendo*, ich henge auff. P. wieszę/ obieszam/ záwieszam. G. ἀγχονάω, ἀπαγχονίζω, ἀνάπτω, ἀπαιρέω, ἐξαρτάω. *Suspendium*, auffhengung/ oder der galgen. P. záwieszenie/ álbo szubienicá. G. αἰώρα, ἀρτάνη, ἀγχόνη. *Magnipendo*, ich achte hoch. P. wielce waże/ szánuie. G. περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, μέγα ποιοῦμαι. *Floccipendo, Nihilipēdo, Parvipendo, Vilipendo*, ich achte gering. P. zá nic sobie nie mam. G. καταφρονῶ, φαυλίζω, περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι.

Pēnē, Adverb: fast/ schier. P. malem. G. σχεδὸν, ὀλίγου, δεῖν, παρὰ μικρὸν, παρ' ὀλίγον.

Pĕnĕs, præp: bey/ neben/ in gewalt. *P.* podle/ w mocy. G. παρά.

Pĕnĕtro, as, ich durchdringe. P. przechodzę/ przebijam/ przenikam. G. διήκω, εἰσδύω, ἀναπερῶ, δίειμι, διαπείρω. *Pĕnĕtrāle*, ein innerlich gemach. *P.* wnetrzna Komora. *G.* τὸ ἔσω, μυχὸς, τὸ ἔνδον. *Pĕnĕtrābilis*, durchdringig. *P.* przebity. G. διαβατὸς, διαβατικὸς, περαιωτικός. *Impenetrabilis*, vndurchdringig. *P.* nieprzebity/ nieprzeszły. G. ἀδιάβατος, ἄρρηκτος, ἄτρητος.

Pēnis, i, ein Schwantz / oder das Menliche glied. *P* ogon albo Meski członek/ kuśka/ pyie/ kurze. *G.* αἰδοῖον, καυλὸς, οὐρὰ, κέρκος, σαννίον. *Pēnĭcŭlus, Penicillus*, ein Bensel/ oder Balbiermeissel. P. Pezel/ kistka/ kisteczka/ szczoteczka/ malarzka/ albo Kopystka balwierzka. *G.* γραφὶς, ὑπογραφὶς, τοῦ γραφέως, ἐργαλεῖον, τὸ μοτὸν, ὁ μοτὸς, τὸ σπογγίον, ὁ σπογγός.

Pĕnĭtus, gentzlich / innerlich. P. do szczątku / wewnątrz. *G.* ἔσωθεν, εἴσωθεν, πάντως, εἰς τέλος, παντελῶς, τελέως. *Penitior, penitissimus*, gantz innerlich. *P.* wnetrznieyszy. *G.* μυχαίτερος, μυχαίτατος, ἐσώτερος, ἐσώτατος, ἐνδότερος, ἐνδότατος.

Penna, eine Feder. *P.* Pioro. G. πτερὸν, πτερίον, πτίλον. *Pennarium*, ein Federzeug. *P.* Pennal. *Pennatus*, gefedert. *P.* pierzysty. *G.* πτερόεις, πτερωτός.

Pentecoste, Pfingsten. *P.* Swiatki. G. πεντηκοστή.

Pēnŭlă, æ, ein Regenmantel. *P.* opończa. G. μανδύας χιτὼν, ὁ φαινόλης.

Pēnūrĭă, mangel/ gebrechen/ armut. *P.* niedostatek / nedza/ vbostwo. *G.* ἀπορεία, ἔνδεια, σπάνη, ἐπίλειψις, ὑστέρημα.

Pĕnŭs, oris, & Penus, i, & Penu, Vorrath von allerley speise. P. dostatek wszelakiey żywności. *G.* ταμιεῖον, ταμεῖον. *Penuarium*, ein Speißekammer. P. spiżarnia.

Pēplus, & Pēplum, ein schleier. *P.* podwika/ rąbek/ zatyczka. *G.* πέπλον, πέπλος.

Pĕpō, onis, Pfeben / Malonen. P. Malon. *G.* πέπων.

Per, præp: durch. P. przez/ dla. *G.* ἀνὰ, διὰ, κατὰ, πρός.

Pēră, æ, ein dasch. P. káletá/kobiela/torba. G. χύμαια, κορυκὸς, πήρα.

Perca, ein Persch. P. Okuń. G. πέρκις.

Percitus, vide *Cieo*.

Percutio, G. ἀλοάω, ἀποπλήττω, βάλλω, τύπτω. vide *Quatio*.

Perdix, icis, ein Rephun. P. Kuropátwá. G. ὁ πέρδιξ.

Perduellis, G. πολέμιος, ἀπηχθημένος. vide *Duellum*.

Pĕrĕgrīnŭs, frembd/pilgram. P. Obcy/ Cudzoziemſki/ Cudzoziemiec / Przychodźień/ Pielgrzym. G. ἀλλοδαπὸς, ἀλλότριος, ξενικὸς, ξένος, ἐξωτικὸς. *Peregrè*, fern. P. daleko. G. ἐπὶ ξενης, ἔξω τῆς πατρίδος. *Pĕrĕgrīnŏr, aris*, ich reiſe/ bin frembd. P. pielgrzymuie / wedruie. G. ἀποδημέω, ἐκδημέω, ξενιτεύω, ξενιτεύομαι. *Pĕrĕgrīnātĭō*, Pilgramſchafft. P. pielgrzymowánie. G. ἀποδημία, ἀποξένωσις, ἐκδημία, ξενιτεία.

Pergo, G. ἔρχομαι, σπεύδω, πορεύομαι, διατελέω. vide *Rego*.

Pergula, æ, ein Gang/Sommerhauß/ Pergeel. P. Ganek/ letne śiedzenie/ chlodnik. G. ἡ περὶ τῦ οἴκυ στοά.

Pĕrĭpnēŭmonia, die Lungenſucht. P. Dycháwycá. G. περιπνευμονία. *Pĕrĭpnēumŏnicus*, lungenſüchtig. P. dycháwiczny. G. περιπνευμονικός.

Pĕrīſcĕlis, idis, ein Hoſenband. P. podwiaſká. G. περισκελίς.

Pĕrīſtrōmă, atis, ein Teppich. P. Kobierzec. G. περίστρωμα.

Pĕrĭzōma, atis, & Perizonium, ein ſchurtz/niederkleid. P. fámuraly/ gácie/ fartuch/ odſpodnicá. G. περίζωμα.

Pĕrīcŭlum, ein noth / gefahr. P. niebeſpieczność / niebeſpieczeńſtwo. *Item*, ein verſuchung. P. doświádczenie / ſkoſztowánie. G. πεῖρα, κίνδυνος, κινδύνευμα. *Periculoſus*, gefehrlich. P. niebeſpieczny. G. ἐπικίνδυνος, ἐπισφαλής, κινδυνώδης. *Periclitor, aris*, ich leide noth/ſtehe in gefahr. P. Jeſtem w niebeſpieczności. *Item*, ich wage/ verſuche. P. koſztuie / doświádczam / probuie. G. κίνδυνον ὑποδύομαι, προσλαμβάνω, ποιοῦμαι, ἀνακινδυνεύω, κινδυνεύω.

Pĕrĭmo, G. ἀναιρέω, καθαιρέω, ὀλέκω, καΐνω. vide *Emo*.

Pĕrītŭs, erfahren/wissend. P. wiádomy / vmieietny / biegły. G. ἔμπειρος, δαήμων, ἐμπείραμος, ἐπιστήμων, ἰδήμων, εἰδὼς, φράδμων. Peritia, erfahrnis / geschickligkeit. P. wiádomość / biegłość / vmieietność. G. ἐμπειρία, ἐπιστημοσύνη, ἐπιστήμη, φραδμοσύνη.

* Comp: -Impĕrĭtus, vngeschickt. P. nieumieietny/niebiegły. G. ἀδαήμων, ἀνήκοος, ἀνεπιστήμων, ἄτεχνος, ἀπαίδευτος, ἀμαθύς. Imperitia, vnwissenheit. P. niewiádomość/niebiegłość. G. ἀγραμματία, ἀπειρία, ἀδαημοσύνη, ἀμουσία.

Perna, a, ein schweinhamme. schincke. P. wieprzowa szołdrá/ schab. G. πέρνα, πελασών.

Pernicies, ei, ein schad / verderbnis/vntergang. P. szkodá/ zgubá / zginienie. G. δήλημα, λύμη, ὄλεθρος, φθορά, πανολεθρία. Perniciosus, schedlich. P. szkodliwy. G. βλαβόεις, ἐξώλης, ὄλιος, πανόλεθρος, ὀλέθριος.

Pernix, schnell. P. rychły / skory / prętki. Item, halßstarrig. P. ocietny/oporny. G. ὠκὺς, ταχὺς, σύντομος. Pernicitas, geschwindigkeit. P. prętkość.

Pĕrŏ, onis, ein Bundschuch/ Baurenschuch. P. kurpie/ chłopskie boty. G. ἀρβύλη, φαικάσιον, πηλοπατὶς, πηλοβατής.

Perperam, vbel/felschlich. P. źle/fałszywie. G. φαύλως, φλαύρως, πονηρῶς.

Perpes etis, G. διηνεκὴς, συνεχὴς. & Perpetuus, Ewig. P. wieczny / wiekuisty / vstáwiczny. G. ἐνδελεχὴς, ἀΐδιος. Perpetim, Perpetuò, in Perpetuum, allzeit/ewiglich. P. záwżdy/vstáwicznie / wiecznie G. Ἀεὶ, αἰεὶ, ἐνδελεχῶς, διαπαντὸς, εἰς τέλος.

Persevero, G. διαγίνομαι, διαμένω, διαρκέω, διατελέω, vide Severus.

Persicus, ein Pfirsingbaum. P. Brzoskwiniowe Drzewo. Persicum pomum, ein Pfirsing. P. Brzoskwinia.

Persona, ein Person/bild. P. osobá / wyobráżenie. Item, ein Larue. P. Máßkárá. G. πρόσωπον, προσωπεῖον, προσώπιον, προσωπίτη. Personatus, verstellet/ vermummet. P. w máßkáre vbrány. Personalis, Persönlich. P. obliczny. G. προσωπικός.

Perſpicax, perſpicuus, G. εὐσύνετος, ὀξυδερκὴς, συνοπτικὸς, εὔστοχος. *vide ſpecio.*

Pertica, æ, ein ſteck / ſtang / rick. *P.* laſká / żerdź / grzedá. *G.* κάμαξ, πέταυρον, χάραξ, σταύρωμα, ἰκρίον.

Pertinax, G. ἀμετακίνητος, ἀπαραχώρητος, ἀμετάπειστος. *vide Teneo.*

Pervicax, hartneckig / widerſpenſtig. P. twárdovſtny / krnabrny / vporny / ocietny. G. αὐθάδης, ἀνένδοτος, μονότροπος. *Pervicatia*, hartneckigkeit *P.* Krnabrnoſć / ocietnoſć. G. αὐθάδεια, τὸ ἀνένδοτον.

Pes, ein Schenckel / Fuß. P. nogá. *Item*, eine maß / eines ſchuchs lang. P. ſtopá. G. βάσις, κῶλον, πούς, πέζα. *Pĕdĭcŭlus*, ein füßlein. *P.* noſzká. G. μίσχος. *Item*, ein ſtiel am Obſt. P. ſzypká / ſzypulká. *Item*, eine lauß. P. weſz G. φθεὶρ, κάρνος, σάθραξ. *Pediculus inguinalis*, ein filtzlauß. P. mendweſzká. *Pedicularis*, & *pediculoſus*, lauſig P. wſzywy wſzarz. G. φθειριάων. *Pedalis*, *Pedaneus*, eines Schuchs lang. P ná ſtopie dlugi. G. ποδιαῖος.

ποδιαῖος. *Semipedalis*, ein halb Schu lang. *P.* ná puł ſtopy. *Seſquipedalis*, anderthalbe ſchu lang. *P.* ná pułtory ſtopy. *Pedamen*, *Pedamentum*, eine ſtütze / ſteck / pfal. *P.* podporá tycz / pal. *Pedarius*, einer der auff andere meinung zuſtimpt. P. ktory ná inſzych zdánie przyzwala. *G.* ὁ τῇ τῶν ἄλλων γνώμῃ ἀκολουθῶν. *Pedes*, Adverb: zu fuß P. pieſzo / piechota. *G.* πεζῇ. *Pedes*, *itis*, ein Fußgenger. *P.* pieſzy / drab. *Pedeſter*, & *Pedeſtris*, was zu fuß gehet. P. pieſzy pieſzki. G. πεζός, πεζικός, πεζῖνος, πεζευτικός. *Peditatus*, *us*, ein fußzeug. P. pieszewoyſko / piechota. *Pedica*, ein Fußfeſſel. *P* peto. G. πέδη, ποδαστράβη, ποδοκάκη, γυιοπέδαι. *Pedetentim*, Fuß für fuß P. po leku / po malu / po woli. G. ἀκροποδητί, βάδην, ἐμβαδὸν, κατὰ πόδας, κατὰ πόδας βάσιν, ἠρεμαίως. *Pediſſequus*, ein diener. P. ſlugá pacholik. *Pediſſequa*, ein Magd. *P.* dziewká / ſlużebnicá / ſlużebna Panna. G. ἡ ἀκόλουθος, ἀμορβὸς, ἡ ὑπὸ ἀρο. μαρτοῦσα, παιδίσκη, θεράπαινις. *Pedio*, *is*, *ire*, *non dicitur*: *Sed*

* *Composita*, *Impĕdio,is*, *Præpĕdio*, ich verhindere. *P.* wádze / záwiklam. *G.* ἀνακόπτω, ἐπέχω, ἀπείργω, κωλύω, ἐμποδίζω. *Impedimentum*, ein Hindernüs. *P.* záwádá / omießkánie / trudność. G. ἀνακοπή, ἐγκοπή, ἐμπόδιον, ἐμπόδισμα. *Expĕdio*, ich mache loß/ledig. P. wypráwiam / wypuszczam. *Item*, ich richte auß. *P.* spráwiam. *G.* ἀνύτω, κατανύω, ἀπολύω, ἀνύω, διαδεχμένω. *Expĕdit*, *Imperf*: Es ist gut/nütz. *P.* po żyteczno iest. G. λυσιτελεῖ, συμφέρει, πρέπει, προσήκει. *Expĕditus*, fertig. *P.* gotowy/pretki/spieszny. G. ἀνύσιμος, ἔζωμος, δεξιός, εὔζωνος, πρόχειρος, ὑπομαλής. *Expeditio, onis*, ein Kriegszeug. P. wypráwá wojenna *G.* ἄνυσις, εἴσοδος, εἰσβολή, ἐπέλασις, στρατεία, στράτευσις.

* *Comp*: *àpes*, *Æripes*, schnel. *P.* wiatronogi prętki. G. χαλκόπους. *Bipes*, Zweyfüssig. *P.* dwoynogi / o dwu nogách. *G.* δίπους. *Bipedalis* zwey schuch lang. P. ná dwie stopie. *Tripes*, dreyfüssig. P. Troynogi / o trzech nogach. G. τρίπους, τρισκελής. *Compes*, ein Fußeisen / fessel. *P.* peto/okowá/káydan. *G.* πέδη, ποδοκάκη. *Cornipes*, hornfüssig. *P.* Rogonogi/o rogowych nogách. *Loripes*, Krumfüssig / lahm. *P.* szpotáwy / krzywonogi / chromy. *Planipes*, breitfüssig. P. płaskonogi. *Præpes*, schnell. P. predki.

Pessimus, G. πονηρότατος, κάκιστος, χείριστος, φαυλότατος, φλαυρότατος. *vide Malus.*

Pessulus, *i*, ein rigel. P. záworá. G. βάλανος, βλῆτρον, ἀπέλλης, μοχλός, μοχλίον.

Pessum, *Adverb*: hindersich/ zu grunde. P. ná zad / wniwecz. *G.* κάτω, χάμαι. *Pessum eo*, ich gehe zu grunde. *P.* wniwecz sie obracam. *G.* ἔρρω, καταφέρομαι, χαμαιπίπτω, λυμαίνομαι. *Pessundo*, ich verderbe. P. wniwecz obracam. *G.* καταβάλλω, καταλύω, καταπατέω, ὀλοθρεύω.

Pestis, *is*, die Pestilentz / das sterben. *P* Mór / Powietrze / morowe powietrze. *Item*, ein verderbnüs. P. zárázá / zniszcze-

ńie / zginienie. G. λοιγὸς, λοίμη, λοιμὸς, ἐξώλεια, φθοροποιὸς, νόσος. *Pestilentia, Idem, Pestilens, Pestilentiosus, Pestifer,* schedlich / vergifft/ungesund. P. zárázisty/ szkodliwy. G. φθοροποιὸς, θανατηφόρος, λοιμώδης, λοιμικὸς, νοσώδης, ἐπιδήμιος, νόσος.

Pĕtăso, onis, ein Schinck/Ham P. Schab / szołdrá.

Pĕtăsus, i, ein breiter sommerhut. P. Kániásta czapká, Kápelusz. G. πέτασος.

Pĕtaurum, allerley gauckelspiel. P. wszelákie kuglárskie igrzyská. G. πέταυρον. *Petaurista,* ein gauckler. P. kuglarz/mieteńik. G. πεταυριστής.

Pĕtiŏlus, i, ein Apffelstiel/etc. P. szypká/szypulká. G. μίσχος, ποδεών.

Pĕtŏ, is, ich bitte/greiffe an. P. proszę żądam / ćiskam/vderzam/nácieram/náieżdżam. G. αἰτέω, αἰτίζω, παραιτέομαι, παρακαλέω. *Petitio,* eine bitt/begeren P. prośbá / żądánie. G. αἴτημα, αἴτησις, ἀξίωσις, παράκλησις, ἔφοδος, ἐπέλευσις.

Pĕtulcus, stossig. P. trykliwy. G. ἀσελγόκερως.

Comp:

* *Comp: Appeto,* ich begehre sehr/ oder nahe herzu. P. żądam/ prágnę/ álbo przybliżam się / nádchodzę. G. ἐράω, ἐφίεμαι, μετέρχομαι, ὀργάω, ἐπιθυμῶ, σπαργάω, ὀργάω. *Appetitus, us,* lust zu essen. P. chuć / chćiwość ku iedzeniu. G. ἐπιθυμία, ἐπιθύμησις, ὁρμὴ, ὄρεξις, ὅρμησις. *Competo,* ich begere zugleich. P. stáram się/ żądam pospołu. G. ὁμοδρομῶ, κληρεῦμαι, συμπίπτω, συνεπιβάλλομαι. *Competitor,* ein mitbitter. P. sámpirz. *Competit, Impers:* es ziemet. P. godzi się/ przystoi. *Competens,* billig. P. słuszny/ godny. *Expeto,* ich begere fast. P. żądam. G. ἀπαιτέω, διώκω, ἐπιθυμῶ, γλίχομαι, ὀρέγομαι. *Impeto,* ich falle an. P. przypadam / nácieram / náieżdżam. G. εἰσβάλλω, ἐφίημι, καθάπτομαι, εἰσέρχομαι. *Impetus, us,* gewalt/vngestümigkeit. P. gwałt/ náwáłność / pęd/ nátárćie/ podkánie. G. ἄιθυγμα, ἀικὴ, εἰσβολὴ, ἐμβολὴ, ἔξαλμα, ἐπέλασις. *Impetuosus,* vngestüm. P. gwałtowny/ popędliwy. *Oppeto,* ich sterbe. P. vmieram. G. ἐπέρχομαι, μέτειμι. *Repeto,* ich begere wieder/ wiederhole. P. vpominam się / powtarzam.

rzam. G. ἀναλαμβάνω, ἀναπολῶ, ἀνακυκλέω, ἀναλυλίττω. *Repetitio*, ein wiederholung. P. powtarzánie. G. ἀπαίτησις, ἀνακύκλησις, ἀνακεφαλαίωσις, ἐπάνοδος. *Suppetit, Imperſ.* es iſt gnug / oder zu handen. P. doſtáie / po gotowiu ieſt. *Suppetiæ, arum,* hülff / beyſtand. P. pomoc / podpomożenie / wſpomożenie. G. ἐπικουρία, βοήθεια.

Pĕtră, æ, ein Felß. P. Opoká / ſkáłá. G. πέτρα, πέτρος, ῥάχις. *Petroſus, Pĕtrĭcōſus,* felſechtig. P. ſkáliſty / opocżyſty. G. πετρώδης, πετρωθείς, πετραῖος, πετρήεις.

Pĕtŭlans, mutwillig / frech / geil. P. ſwowolny / roſpuſtny / iurny. G. ἀγέρωχος, ἀλαζονικός, ἀσελγής, ὑβριστικός, ἀκολασταίνων. *Petulantia,* mutwil büberey. P. ſwawola, roſpuſtá. G. ἀσέλγεια, ὕβρις, περπέρεια.

P H.

Phălāngă, æ, ein Well / Welholtz. P. Wałek. *Item,* ein ſtange / daran man etwas henget. P. drag / grzedá żerdź. G. φάλαγξ.

Phălānx, ein ſchlachtordnung P. Vſzykowánie woyſká. G. φάλαγξ.

Phălĕræ, arum, pferdeſchmuck. P. końſkie nárzedy / álbo ſtroie / Rynßtunek. G. φάλαρα τά.

Phănătĭcŭs, ein ſchwindelgeiſt / vnſinniger. P. wartogłowny / ßalony. G. ἐκστατικός, θεοφορούμενος, θεοφόρητος.

Phărĕtră, æ, ein köcher. P. ſáydak. G. βελοθήκη, γωρυτός, φαρέτρα, φαρετρεών.

Pharmacum, ein jeglich artzney / wßelákie lekárztwo. G. ἄκεον, ἄκος, φάρμακον. *Pharmacopola,* ein Aptecker / Tyriackskremer. P. Aptekarz.

Phăsĭānŭs, ein Faſan. P. Báżánt. G. φασιανός, ὄρνις ἐκ Φάσιδος.

Phĭălă, æ, ein ſchale / trinckgeſchier. P. czáßá / kubek.

Phĭlŏmēla, ein Nachtigal. P. Słowik. G. φιλομήλη.

Phĭlŏsŏphŭs, ein Weltweiſer. P. Medrzec. G. φιλόσοφος, οἰκεῖος σοφίας, ὁ εὐλόγοις ὤν. *Phĭlŏsŏphor, aris,* ich befleißige mich der Weißheit. P. ſtaram ſie o madrość. G. φιλοσοφέω.

Philtrum, ein liebtrunck / nachlauff. P. trunck miłości / podżá mna / żądánie miłości / konfortatywa. G. φίλτρον.

Phlĕbŏtŏmia, das Aderlassen. P. puszczánie krwie. G. φλεβοτομία. *Phlebotomium*, ein Laßeisen. P. puszczadło. G. φλεβότομον.

Phœnix, icis, ein Dattelbaum. P. Dáktilowe drzewo. *Item*, Braunrote / oder Kesten farbe. P. Czerwonobronátna / álbo Kásztánowa máść. *Item*, ein Vogel in Arabia / welcher sich / wenn er alt wird / selber verbrent vnnd auß der Aschen wider geboren wird. P. iedyny ptak w Arábiey / ktŏry bedac stáry / sam sie spali / á z popiołu tego znowu sie rodzi / Ogniowaczek / Feńix. G. φοίνιξ.

Phrĕnesis, & *Phrĕnītis*, wanwitz / vnsinnigkeit. P. záwrácánie w głowie / záwrot głowy / szaleństwo. G. φρενητίασις, φρενῖτις. *Phreneticus*, wanwitzig. P. ktŏremu sie głowá kázi / szalony. G. φρενιτικός.

Phrygĭo, ein Seidensticker. P. chástarz. G. βελονοποικίλτης.

Phtiriasis, die Leuse sucht. P. wszywa niemoc. G. φθειρίασις.

Phtisis, die Schwindsucht / derre. P. Suchoty. G. φθίσις.

P I.

Pīcă, æ, ein Elster / Atzel. P. Sroká. G. κίσσα, κίττα.

Pĭcĕă, ein Fichten. P. Sosná. G. πίτυς. *Piceus*, Fichten. P. Sosnowy.

Pīcŭs, i, ein Specht. P. Dzięciołk. G. δρυοκολάπτης, καλοτύπος, κραῦγος, σίττα.

Pĭgĕr, faul / treg. P. leniwy / gnusny / niedbáły. G. ἀργός, νωθρός, νωθής, δύσοκνος, ὀκνηρός, ὀκνώδης, ῥάθυμος. *Pigritia*, faulheit. P. lenistwo. G. ἀργία, ἀκηδία, ὀκνηρία, νωθεία, νωθρότης. *Piget*, es verdreust. P. mierzi mie / márkotno mi / żal mi. G. ὀκνέω, κατοκνέω, μεταμέλει μοι.

Pignus, oris, ein vnterpfand. P. zastáwá / vpominek. G. ἀπολήμμα, ἀπόλημον, ἀσφάλισμα, ἐνέχυρον, ὁμήρευμα, ὁμηρεία, ὑπόβολον, ὑπόδεσμα, ὑποθήκη. *Pignero, as*, & *Pigneror*, ich setze oder neme zu pfand. P. zastáwiam / álbo biore zastáwe. G. ἐγχυράζω, ἐγχυριάζω, ἐνεχυριάζω, ὑποτίθημι.

* *Comp*: *Oppigneror*, *Idem cum simplici*. *Oppigneratus*, verpfen-

det/ versetzt. P. zastáwny. G. ἠνεχυρασμένος, ἐγκεχυρασμένος.

Pĭlă, Morsell / bollwerck/ kugel/ ball. P. Możdżerz/ ßtepá/ wał w wodźie/ kulá/ piłá. G. θυεία, ἴχθη, ὅλμος.

Pīlēntum, ein hangender Wagen. P. záwießony wáſag/ kolebká.

Pĭlĕŭs, ein hut. P. czapká. G. πίλημα, πιλίον, πῖλος, κεφαλίς.

Pīlō, as, ich mache glat/ eben. P. pikuie/ gládze/ rownam. G. τριχόομαι, τριχοφυῶ, τρίχας ἐκδίδωμι, ἢ φύω, ἐξιονθίζω.

* Comp: Compilo, ich raffe zusamen/ stele. P. zgárniam/ zdzieram/ wydzieram/ krádnę. G. ἐνσκευάζομαι, συνσκευάζομαι, περικόπτω, συλεύω, συλάω. Compilator, ein zusamen leser/ steler. P. Łupieżcá/ zdziercá. Expilo, ich beraube. P. wydzieram/ okradam. G. περιαιρέω, περισυλάω, ἐκτριχόω. Oppilo, ich verstopffe. P. zátykam. G. ἐμπιλόω, ἐμφράττω. Suppilo, ich entzucke/ entziehe. P. podkradam.

Pīlum, i, ein Werffspießlein. P. Rochátyná. Item, ein stössel. P. Tłuk/ bijak. G. λίνον, καῦρος, κλωστὴρ, κρόκη, λινάριον, μέρμις, μίτος.

* Comp: Primipilus, ein Hauptman der ersten rot. P. rotmistrz pirwßego ßyku. G. πρωτοστάτης.

Pĭlŭs, i, ein haar. P. włos. G. θρὶξ, πόκας. Pĭlosus, haaricht/ rauch. P. włośisty/ obrosły/ kosmáty. G. πετριχωμένος, τριχόμαλλος, τριχώδης.

* Comp: Depilo, as, ich reisse die haar aus. P. wyrywam/ wytárgiwam włosy. Depilis, e, kaal. P. goły/ łysy.

Pilula, ein Pillen. P. Pigułká. G. σφαιρίον, σφαιρίδιον, καταπότιον.

Pingo, is, ich mahle/ ferbe. P. máluie/ fárbuie. G. γράφω, ζωγραφέω. Pictor, ein Maler. P. Malarz. G. γραφεύς, ἐγκαύστης, ζωγράφος, ἐγκτής. Pictura, ein gemeld. P. malowánie. G. γραφή, ζωγραφία. Pigmentum, angestrichene farbe. P. bárwiczká/ przyprawiona fárbá. G. γραφή, ὑπογραφή, ὑπογραφὴ, ὑπογραμμός, ἔντριμμα, χρῶμα.

* Comp: Appingo, ich male herbey. P. przymáliwam. G. προσγράφω, προστίθημι τοῖς γεγραμμένοις.

Depingo, ich male vor / male ab. P. wymáliwam / opisuie / przemáliwam. G. διαγράφω, καταγράφω, διατυπόω. *Acupingo*, ich sticke mit seiden oder gold. P. cháftuie / wyszywam. *Acupictor*, ein seidensticker. P. cháftarz / wyszywacz. *Auripigmentum*, Arsenik. P. Arszenik / Aurypigment.

Pinguis, e, fett / dick. P. Tłusty / otyły. G εὐπίμελος, εὐτραφὴς, εὔτροφος, καταπίμελος, πιμελὶς, πιμελώδης. *Pingue Subst: & Pinguedo*, das fette. P. tłuste. G. ἀλοιφὴ, λιπαρότης, πιμελὴ, πιότης, στέαρ. *Pinguesco*, ich werde fett. P. tyie / ostáie sie tłustym.

* *Comp: Impinguo*, *Pinguefacio*, ich meste mache fett. P. tuczę / czynie tłusto. G. λιπαίνω, ἐκλιπαίνω, καταλιπαίνω, πιαίνω, λιπαρὸν ἢ πίονα ποιῶ. *Pinguefio*, ich werde fett. P. tłustym sie ostawam.

Pinna, eine zinne. P. wierzch / szczyt. *Item*, ein floßfeder an den fischen P. skrzele / oskrzele rybie. G. πτέρυγμα, πτερύγιον.

Pinso, is, ich male / zerstosse. P. miele / tłukę. G. λεαίνω, μάσσω, κοπανίζω, μάττω. *Pistor*, ein Becker. P. piekarz. G. ἀρτοποιὸς, ἀρτοκόπος, σιτοποιὸς, μαγεὺς, μάκτης. *Pistor dulciarius*, ein Pfefferkuchen becker. P. piernikarz / kiklarz. *Pistorius*, was zum brodbacken gehöret. P. piekárzki. *Pistillum*, ein stossel. P. Tłuk / stapór. G. ὕπερον, κοπανιστήριον, ἰγδοκόπανον. *Pistrinum*, eine Müle. P. Młynicá / żárná. G. ἀλετρών, ἀρτοκοπεῖον, ζητρεῖον, μύλη, μύλος, χειρομύλη, μύλων.

Pinus, i, ein Zirbelbaum. P. świerk / świerczyná. G. πίτυς, πεύκη, στρόβιλος. *Pinaster*, ein kiefer. P. choyká. *Pineus*, was zirbeln ist. P. świerkowy. G. πεύκινος, πιτύινος.

Piper, Pfeffer. P. pieprz. G. τὸ πέπερ.

Pipio, onis, eine junge taube. P. gołabie. G. πίπος, περιστέριον. *Pipio, is*, ich pipe wie die jungen vogel. P. piszczę iáko ptáßę. G. πιπίζω, φθέγγομαι.

Pirata, æ, ein Seereuber / Freybeuter. P. Zbóycá Morski. G. πειρατὴς, καταποντιστὴς. *Piratica*, Freybeuterey. P. zbyiá-

nie ná Morzu. G. πειρατήριον, λῃστρικὸν πλοῖον, πειρατικὸν σκάφος.

Piſcis, is, Fiſch. P. rybá. G. Αλιεὺς, ἄσπαλος, ἰχθὺς, ἔλλοψ. Piſciculus, ein Fiſchlein. P. rybká. Piſcoſus, Fiſchreich. P. rybny/pełny ryb. G. ἰχθυόεις, ἰχθυώδης. Piſcina, ein Helter. P. ſtaw/ſadzawká. G. ἰχθυοτροφεῖον, κολυμβήθρα. Piſcor, aris, ich fiſche. P. łowię ryby. G. ἰχθυάω, ἀσπαλιεύω, ἁλιεύω, ἐλλοπιεύω. Piſcator, ein Fiſcher. P. Rybitw. G. ἀμφιβολεύς, ἁλιεὺς, ἁλιευτὴς, γριπεύς. Piſcatus, us, & Piſcatio, Fiſcherey. P. łowienie ryb. G. ἄγρα, ἀγκιστρεία, ἁλιευτικὴ, ἁλεία, ἀσπαλία. Piſcatorius, den Fiſchern zugehörig. P. rybitwi.

* Comp: Expiſcor, ich fiſche aus/ich ſuche/ forſche fleiſſig. P. wyławiam / wywiáduię / ſię/ wyſzp ry am. G. ἐξερευνάω, ἐξετάζω, ἐξιχνεύω, ἐξιχνιάζω.

Piſum, i, Erbß. P. Groch. G. πίσον, πισὸς, λέκιθος.

Pĭtĭſſo, as, ich verſuche/ trinck ein wenig. P. koſztuię. G. ἀπογεύομαι, μικρὸν γεύομαι.

Pĭtŭĭta, Rotz. P. rymá/ ſmárki/ flágmá/ plſocíny. Item, zipff oder pip an den hünern. P. pypeć. G. κόρυζα, μύξα, φλέγμα. Pituitoſus, rotzig. P. flegmátyk. G. κορυζάων, φλεγματικὸς, φλεγματώδης, φλεγματώδης.

Pius, From/ Gottfürchtig. P. dobry/ bogoboyny/ pobożny. G. εὐσεβὴς, θεοσεβὴς, θεοειδὴς, θεόφοβος, φιλόθεος. Pietas, frömigkeit. P. pobożność/ bogoboyność/ nabożenſtwo. G. εὐλάβεια, εὐσέβεια, θεοφροσύνη, φιλοθεΐα. Piaculum, ein grob Laſter/ oder Sühnopffer. P. łotrowſka ſztuká / albo offiárá y pokutá zá nię.

* Comp: Expio, ich ſühne aus/ reinige. P. nágradzam/ pokutuię / oczyściam. G. ἁγνίζω, ἁγνεύω, ὁσιόω, καθαίρω. Inexpiabilis, vnverſühnlich. P. nieprzeiednány/ nieprzepráwny. G. ἀκάθαρτος. Impius, gottloß. P. niezbożny/ bezbożny. G. ἄθεος, ἀνόσιος, ἀπόβωμος, ἀπόθεος, ἀσεβὴς, δυσσεβης. Impietas, gottloß weſen. P. niepobożność/ niebzbożność. G. ἀθεότης, ἀνοσιουργία, ἀθεότημα, ἀσέβεια, θεοβλάβεια, δυσσέβεια.

Pix, icis, Pech/ thår. P. zywicá/ smolá. G. πίσσα, πίττα. *Piceus*, bechen. P. smolány. G. πεύκινος, πισσώδης, πισσήεις, πισσηρός. *Pico, & Impico*, ich verbeche/ bethåre. P. smolę/ zásmalam. G. πισσόω, πιττόω. *Picatus*, verbicht. P. vsmolony/ zásmolony. G. πιττωτός, πισσωθείς.

P L.

Plăcentă, æ, ein Kuch/ fladen P. kołacz/ placek. G. ἀμβεγίτης, πλακόεις, πλακοῦς, σπιλίνη, λάγανον.

Plăcĕo, es, Ich gefalle. P podobam się. G. ἅδω, ἀδέω, ἁνδάνω, ἀρέσκω, εὐαρεστέω, εὐδοκιμέω, εὐδοκιμέομαι. *Placet, Impers:* es gefelt. P. zda się/ widzi się. G. ἀρέσκει, δοκεῖ. *Placitum*, ein erkentnüß/ schlus. P. zdánie.
* *Comp: Complaceo*, ich gefalle zumal wól. P. bárdzo się podobam. G. εὐδοκέω, συναρέσκω. *Displiceo*, ich mißfalle. P. niepodobam się/ mierzę. G. ἀπάδω, ἀφανδάνω, δυσαρεστέω, ἀπαρέσκω.

Plăcĭdus, still/ mild/ zam. P. ćichy/ skromny/ pokorny/ łáskáwy. G. εὐμενής, πρᾶος, ἥμερος. *Placidè*, Sanfftmütiglich. P. skromnie/ ćicho/ pokornie. G. εὐμενῶς, ἀγανῶς, ἦκα, πράως.

Plācŏ, as, ich versühne. P. koię/ vbłagam/ vspokoiam. G. ἀρέσκω, ἀρέσκομαι, ἐπαρέσκομαι. *Plācăbilis*, versöhnlich. P. łatwy ku vbłagániu. G. εὐδιάλλακτος, μείλιχος, εὐμειλής, εὐμείλιχος, εὐμείλικτος.
* *Comp: Implacabilis*, vnversühnlich: P. nieubłagány/ nieprzeiednány/ nieużyty. G. ἀγνώμων, ἀκήλιτος, ἀκήδιτος, ἀνίλαστος, ἀμείλικτος.

Plăgă, æ, ein streich/schlag. P. plagá/ćięćie/raz/karánie. G πληγή, πλῆγμα, κλίμα, χώρα, ζώνη. *Item, Plagæ, retia*, ein gros jägergarn. P. polna/ albo łowcza sieć G. ἄρκυες, αἱ, στάλικες, οἱ. *Item*, ein ort oder ende des Himmels. P. Kráiná/plagá. *Plăgiărius*, einer der gern schlegt P. ktory rad bija. *Item*, der frembde Kinder/ oder Knechte entführet P. vwodziciel/ ludzi kraycá/ złodziey cudzych synow/ albo sług. G. ἀνδραποδιστής. *Plagium*, ein sol-

cher diebstal / oder entführung. P. takowa kradźbá / álbo vwodzenie. G. Ανδραποδισμὸς, ἀνδραπόδισις, ἐλευθεροπράσιον.

Planca, æ, ein dicke dile / bahle. P. ßeroka deſká / miąźßa dylá / tárcicá / mośćinká. G. πλάξ. *Plancus*, breitfüſsig. P. ßerokonogi / płáſkonogi. G. λειόπες, ὁ πλακώδης τὲς πόδας.

Plango, is, ich weine / heule. P. płácze / nárzekam / lámentuie. G. κόπτω, κόπτομαι. *Planctus, us*, ein heulen / geſchrey. P. płácz / nárzekánie. G. κομμὸς, κοπετὸς, ὀλοφυρμὸς, θρῆνος, ὀδυρμὸς.

Planta, æ, die Fußſole. P. ſtopá / podeßwá. G. ταρσὸς, πέλμα. *Plantaris, e*, das zu den ſolen gehöret. P. ſtopny / podeßwiány. G. πελματικὸς.

* *Comp: Supplanto*, ich ſetze den fuß vnter. P. nogę podkładam. *Metaph*: ich betriege. P. zdradzam / podchodzę. G. ὑποσκελίζω, πτερνίζω, σκελίζω, ἀγκυρίζω.

Planta, æ, ein Zweig / Proffreiß. P. ßczep / látorośl / rozgá. G ἔρνος, φυτὸς, φύτευμα, φυτὸν, τρέχνος. *Planto, as*, ich impffe / pflantze. P. ßczepię. G. φυτεύω, κοπρέω, κοπρίζω, φυταλίζω, φυτεύω, καταφυτεύω, φυτεύομαι.

Plantago, inis, Wegerich. P. Podrożnik.

Plānus, flach / eben. P. płáſki / rowny. *Metaph*: klar / offenbar. P. Jáſny / iawny. G. πεδινὸς, πεδιαῖος, ἐπίπεδος, ἰσόπεδος, ὁμαλὸς, πλακώδης. *Plānities*, ein ebene. P. rowność / rowniná. G. πεδιὰς, ὁμαλότης, ἐπίπεδον, ἰσόπεδον. *Plāno, as*, ich mache eben. P. rownam / gładzę / ɑ chebluie.

* *Comp: Complāno*, ich ebene zumal. P. pogładzam / porownawam. G. ἀρπεδίζω, λεαίνω, χθαμαλόω, ὁμαλύνω, ὁμαλίζω, ἐξομαλίζω. *Explāno*, ich erklere. P. wykładam / wyiaſniam. G. διαπτύσσω, διοιγνύω, διανοίγω, διορίζω, διατρανόω, διασαφέω, διασαφίζω, ἐξαπλόω. *Explanatio*, eine auslegung / erklerung. P. wykład. G. διάφρασις, ἔμφασις, ἐξήγησις, τρανότης, τρανωσις.

Plănus, i, Subſt: ein betrieger. P. oßuſt / zwodnik / zwodziciel / Ruffian.

Plătănus, i, Ahorn baum. P. Jáwor / Jápurt.

Plătea, ein gaß. P. vlica. G. πλατεῖα, εὐρύπορος ὁδός.

Plaudo, is, ich frolocke. P. kláskam/ ráduie sie. G. κροταλίζω, κροτέω, ληκέω, ἐπιληκέω. Plausus, us, frolocken. P. klaskánie/ wykrzykánie/ trzepánie. G. κρότος, κρότημα. Plausibilis, lieblich/ angenem. P. miły/ wdzieczny. G. εὐδόκιμος, ἔνδοξος, εὐπρόσωπος.

* Comp: Applaudo, ich schreye zu. P. przykrzykam. G. ἀνακροτέω, ἐπικροτέω, ἐπιῤῥοθέω. Applausus, us, zuschreyung. P. przykrzykánie/ radość. G. ἡ ἐπικρότησις, ὁ κρότος. Complodo, ich schlage die hende zusamen. P. plaszę/ kláskam rękomá. G. συγκροτέω. Explodo, ich zische aus/ verwerffe. P. wykołátam/ wyśmiewam / wyrzucam / gánie. Item, schiesse los. P. wystrzelam. G. ἀποκροτέω, ἀποκρούω, ἐκκρούω, ἐκκλώζω, θορυβέω, ἐκσυρίττω. Displodo, idem.

Plaustrum, ein Wagen. P. Wóz. G. ἅμαξα, ὄχετλον, ἅρμα. Plaustrarius, ein Wagner. P. Stelmách / Wozowńik. G. ἁμαξεύς.

Plebs,

Plebs, der gemeine Pöbel. P. Lud pospolity/ Gmin. G. οἱ πολλοί, χυδαῖος, δῆμος, λαός, ὄχλος. Plebecula, ein Völcklein. P. Poselstwo. G. δημίδιον. Plebeius, gemein/ schlecht. P. pospolity/ podły/ prosty/ chłopski. G. δημοτικός, ἰδιώτης, ἰδιωτικός, ἐπίδημος, δημώδης. Plebiscitum, vide Scio.

Plecto, is, ich straffe/ schlage. P. karzę/ biję. G. πλέκω, ἐνείρω, πλήττω, τιμωρέομαι, ἐπεξέρχομαι.

Plector, inusitat: Composita sunt, Amplector, Amplexor, ich vmbfahe/ hertze/ habe lieb. P. obłápiam/ miłuie. G. ἄγαμαι, ἀγαπάω, ἀμφιβάλλω, ἀντέχομαι, ἀσπάζομαι, ἐναγκαλίζομαι, περιέχομαι, ὑπὸ τὰς ἀγκάλας ἄγω. Amplexus, us, ein vmbfahung. P obłápienie. G. ἀσπασμός, ἐπιπλοκή, περιβολή, περιπλοκή. Complector, ich begreiffe zu mal. P. obeymuie/ okrążam/ ogarniam. G. περιλαμβάνω, περιέχω, συμπλέγμα περιβάλλω. Perplexus, a, um, verwirret/ verwickelt. P. zámotány / záplećiony / záwikłány/ zátrudńiony. G. πολύπλοκος, ἀμήχανος, ἄπορος, διαπεπλεγμένος.

Ple-

Plectrum, ein Instrument hamer. P. Młotek ktorym strōny náciągáią. G. πλῆκτρον.

Plēnŭs, voll/ gantz. P. pełny/ cáły/ zupełny/ dostáteczny. G. ἀνάμεστος, ἀνάπλεος, ἔμπλεος, ἐνίπλειος, ἐπίπλεως, περίπλεως, ὑπόπλεος, πλέος. Plēnĭtūdo, vollkommenheit. P. zupełność G. γέμος, γέμισμα, πλῆθος, πληροφόρημα, πλήρωμα.

Plĕo, Inusitat: Comp: Compleo, G. ἀναπληρόω, συμπληθύνω, συναναπλήθω, συμπληρόω. Implĕo, G. ἀναπλήθω, ἀποπίμπλημι. Opplĕo, ich fülle / mache voll. P. napełniam / náłycam. G. ἀναπληρόω, ἐμπλήθω, ἐμπίμπλημι. Explĕo, ich fülle/ settige. P. wypełniam/ náłycam. G. ἐκπλήθω, ἐκπληρόω, ἀναπληρόω. Inexplebilis, vnersettig. P. nienásycony / nienápełniony. G. ἄπληστος, ἀπλήρωτος. Replĕo, ich erfülle widerumb. P. znowu napełniam. G. πληρόω, ἀναπλήθω, ἀναμεστόω. Suppleo, ich mache vollend voll. P dopełniam / dokonywam G. ἀναπλήθω, ἐκπλήθω, ἀναπληρόω, ὑπαναπληρόω. Supplementum, ein Erfüllung/ Zusatz. P. dopeł

ńie

ńieńie / przydatek. G. πλήρωμα, ἐκπλήρωμα.

Plērīq́ᵹ, Plēraq́ᵹ, Plērăq́ᵹ, viel/ das mehrertheil. P. więczsza część/ mało nie wszyscy. G. οἱ πολλοὶ, πάμπολλοι. Plērūmq́ᵹ, gemeiniglich/ offt. P. pospolićie/ częstokroć. G. ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰ πλεῖστα, τὸ πολύ.

Pleuritis, idis, Seitenwehe. P. kłoćie w boku.

Plĭco, as, ich falte/ lege zusamen. P. fałduie / składam. G. πλέκω, πτύσσω. Plicatio, Plicatura, faltung. P. fałdowánie. G. πτυχὴ, πτύξις, πλοκή. Plica eine falde. P. fałdá. G. πτύξ, πτύγμα, πτύξις. Plĭcatilis, was man falten kan. P. fałdowny. G. πλεκτὸς, εὔπλοκος.

* Comp: Applĭco, as, Ich füge zu / eigne zu P. przysadzam / przywłaszczam. G. Απερείδω, ἐγχρίμπτω, ἐφαρμόζω, κατέχω, μύλλω, παραπλέκω, προσοκέλλω. Complĭco, ich lege zusamen. P. składam / zbieram. G. καταπλέκω, συμπλέκω, συμπτύσσω.

Expli-

Explico, ich thu von einander. P. rozkładam rozkłożywam. *Metaph:* ich erklere/ lege aus. P. wyiáśniam/ wykładam/ explikuię. G. ἀναπλόω, ἀναπτύσσω, δηλόω, διακρίνω. *Explicatio*, ein auslegung. P. wykład/ explikowánie. G. ἀνάπτυξις, διάπτυξις, ἑρμηνεία, διασάφησις, διευκρίνησις. *Implico*, ich verwirre/ wickele ein. P. záwykławam/ zátrudniam/ obwiniam. G. ἐμπλέκω, ἐπιπλέκω, πλεγματεύω, ἐνδέω. *Replico*, ich löse auff. P. rozpłocam/ odwiezuię. *Item*, ich sage wieder. P. odmawiam/ odpowiedam/ powtarzam. G. ἀναπτύσσω, ἐξαπλόω. *Supplico*, ich bitte demütig. P. pokornie proszę. G. ἄντομαι, ἀντιβολέω, καταλιπαρέω, λιπαρέω, προσκυνέω. *Supplicatio*, ein demütige bitt. P. pokorna prośbá. G. ἀντιβόλησις, ἀντιβολία, δέημα, δέησις, ἄντησις. *Supplex*, demütig. P. pokorny. G. γονυπετὴς, ἱκέτης, ἱκετικὸς. *Supplicium*, eine straff. P. Karánie/ kaźń. G. κολασμὸς, κόλασις, ποινὴ, ποίνημα, τιμωρία. *Duplico*, ich mache zwifechtig. P. rozdwaiam/ dwoiste/ czynię. G. διαπλάζω, διπλασιάζω, διπλόω.

Duplex,

Duplex, zwifaltig. P. dwoiáki/ dwoisty. G. διπλόος, διψάσιος, διπλάσιος.

Multiplico, G. πολλαπλασιάζω, πολλαπλασιόω, πληθύνω, vide *Multus*.

Plōdō, vide plaudo.

Plōrō, as, ich weine. P. płácze. G. δακρύω, κλαίω, οἰμώζω, κωκύω. *Ploratus, us*, weinen. P. płácz. G. κλαῦμα, κώκυμα, οἰμωγὴ, ὀλοφυρμὸς. *Plorabundus*, weinende. P. płáczacy. G. δεδακρυμένος.

* *Comp: Deplōro*, ich beweine/ beklage. P. opłákiwam/ vskarżam się. G. ἀποκλαίω, κατακλαίω. *Exploro*, ich erforsche/ spehe. P. wywiáduię się/ szpieguię. G. ἐξετάζω, δοκιμάζω, δίζω, κατασκοπεύω, βασανίζω. *Exploratus*, gewiß. P. pewny/ doświadczony. *Imploro*, ich ruffe an. P. wzywam/ z płáczem proszę. G. ἀνακαλέω, ἀνακαλέομαι, ἐπικαλῶ.

Plūmă, æ, eine weiche Feder/ pflaumfeder. P. miekkie Pierze/ Mech/ Kwáp/ Puch. G. μνοῦς χνοῦς, πῖλον, πτερὸν. *Plūmĕus*, federn. P. kwápowy/ puchowy. G. πίλινος, πιλοφόρος, πτεροφόρος, πτερωτὸς.

Comp:

* *Comp*: *Deplūmo*, ich pflücke/ berupffe. *P.* skube. *Implūmis*, ohne federn / nicht flück. *P.* goły. *G.* ἄπτερος, ἄπτιλος, ἄψιλος.

Plumbum, bley. *P.* ołów. *G.* μόλιβδος, μόλιβος. *Plumbeus*, bleyen. *P.* ołowny. *G.* μολίβδινος, μολίβεος, μολιβοῦς. *Plumbago*, Bleyertzt. *P.* ołowna ßyba. *G.* μολύβδαινα. *Plumbata*, ein Bleykugel. *P.* Ołowna kulá. *Plumbosus*, voll Bley. *P.* pełny ołowu. *G.* μολιβδώδης. *Plumbo*, *as*, ich löte mit Bley. *P.* lutuie/ zápußczam ołowem. *Plumbatura*, lötung. *P.* zlutowánie/ spoienie.

Plŭit, es regnet. *P.* deßcz pada / deßcz idzie / deßcz kropi. *Pluvia*, ein regen. *P.* deßcz. *G.* βροχὴ, ὑετὸς, ὕσμα, ὄμβρος. *Pluvialis*, *Pluvius*, das von regen ist. *P.* deßczowy. *G.* ὄμβριος, ὀμβροφόρος, ὑέτιος ὕης. *Pluviosus*, voll Regens. *P.* deßczowny/ dżdżysty/niepogodny.

* *Comp*: *Compluo*, ich beregene. *P.* polewam / pokrapiam *G.* καταομβρέω. *Compluvium*, ein regenpfütz. *P.* káłużá z deßczowey wody / deßczowy stáwek. *G.* σύῤῥοια, σύῤῥους. *Implŭo*, Ich regne hinein. *P.* wkápam / wlewam / wćiekam. *Item*, Ich schmitze. *P.* poczerniam / czernie / ßwárcuie. *G.* ἐνομβρέω, ἐπομβρέω. *Impluvium*, ein dachfenster. *P.* Dymnik / dáchówká. *G.* ἡ αὐλὴ, ὁ τόπος, ἐν οἰκῳ, ὄμβρου δεκτικός.

Plus, *pluris*, *Comp*: mehr. *P.* wiecey. *G.* πλέον, πλεῖον. *Pluscŭlum*, ein wenig mehr. *P.* trosżke wiecey. *G.* μικρόν τι πλέον. *Superlat*: *Plurimus*, fast viel. *P.* bárdzo wiele / nawiecey. *G.* πλεῖστος. *Plurimum* fast / des mehrern theil. *P.* owßeki bárdzo. *G.* πλεῖστον πολλά.

* *Comp*: *Complures*, fast viel *P.* bárdzo wiele. *G* συμπλείονες. *Plurifariam*, mancherley weise. *P.* rozmáićie.

P N.

Pneumonia, Lungensucht. *P.* zápalenie płuc. *G.* πνευμονία.

P O.

Pōculum, ein trinckgeschir. *P.*

Kubek / kufel. G. ἄλειτον, δέπας, δέπαστρον, ἔκπωμα, κύλιξ, κύπελλον, ποτήριον, κώθων. *Pōcillātor*, ein einschencker. P. podczáßy. G. οἰνοχόος. *Pōcŭlentus*, was man trincken kan. P. pity / co ſie pić godzi. G. πότιμος.

Pŏdāgră, das zipperlein. P. łamánie w nogách / podágrá. G. ποδάγρα, ποδαλγία, ποδαργία, ποδαγρικὸν πάθος. *Pŏdāgricus*, der das zipperlein hat. P. podágryk. G. ποδαγρὸς, ποδαλγὸς, ποδαλγὴς, ποδαγρικὸς, ποδαλγικός.

Pŏdēx, icis, der hinder. P. pośládek / zádek / dupá / rzyć. G. ἀρχὸς, ἕδρα, κύσθος, κυσὸς, μολυνίη, πυγή.

Pœna, ein ſtraff. P. kaśń / karánie. G. ἀμοιβὴ, δίκη, ἐπιτίμιον, τιμὴ, τίμημα, τίμησις, τιμωρία.

Pœnitet, es gerewet. P. żal ſie. G. μεταμέλει, μεταγινώσκω, μετανοέω, μεταμέλομαι, μεταμέλειμοι. *Pœnitentia*, Rew / Buß. P. żáłość / pokutá.

Pol, fürwar / bey Gott. P. záprawdę / dali Bōg. G. νὴ τὸν πολυδεύκη.

Pŏlēntă, ein Gerſtenmuß / Gerſtentranck. P. Tyzanná. *Item*, Maltz. P. Słod. G. ἄλφιτον.

Pŏlĭŏ, is, ich poliere / putze. P. poleruię / chędożę / wycieram / wyſmukuię / głádzę. G. ξέω, ἀποξέω, ξύω, ἀποξύω, ἐξεργάζομαι, ἐπικοσμέω. *Pŏlītio*, außbutzung. P. chędożenie / głádzenie. *Pŏlitus*, gebutzt / ſauber. P. chędogi / czyſty / głádki. G. ἐξεσμένος, διεξεσμένος, διηκριβωμένος, ἐξειργασμένος, εὔξοος, ξεστὸς, ξυστὸς, ξυόεις.

* *Comp: Expŏlĭo, perpolio*, ich butze fleiſsig. P. wychędażam / wyſmukuię / wygłádzam. G. διαξέω, ἐξεργάζομαι.

Pŏlĭtia, ein Policey. P. Mieyſki ſtan / Rzeczpoſpolita. G. πολιτεία. *Politicus*, weltlich. P. mieyſki / świecki. G. πολιτικός.

Polleo, Ich vermag. P. Mogę / przemogę. G. ἰσχύω, σφριγάω, δύναμαι.

* *Comp: Æquipolleo*, ich kan / gelte / vermag eben ſo viel. P. Ták wiele mogę / ważę. G. ἰσοδυναμέω. *Æquipollentia*, gleich vermögen. P. Jednaka moc /

rowna przemożność. G. ἰσοδυναμία. *Præpolleo*, ich vermag mehr/ vbertreffe. P. więcey przemogę / przewyższam. G. διαφέρω, ὑπερέχω, ἐπικρατέω, προκατάρχω, ὑπερισχύω.

Pollex, icis, der Daum. P. Wielki palec/ Kciuk. G. ἀντίχειρ, ὁ μέγας.

Polliceor, eris, ich verheisse. P. obiecuię / przyrzekam. G ἐπαγγέλλομαι, ἐγγυάομαι, διομολογοῦμαι. *Pollicitatio*, verheissung. P. obiecowánie / obietnicá. G. ἐπαγγελία, ὑπόσχεσις, ὑποσχεσία.

Pollincio, ich salbe eine Leich / oder begrabe. P. Bálsámuię ciáło vmárłego / chowam / pogrzebuię. G. κτερίζω. ἐνταφιάζω, κηδεύω. *Pollinctor*, ein Todtengreber. P. Ten / ktory vmárłe mążę / y grzebie. G. ἐνταφιαστὴς, καταγεώτης, σοροπηγὸς, ταφεὺς, ταριχευτής.

Pollen, inis, Weitzenblum/ oder Weitzen Meel. P. kwiát Pszeniczny / álbo mąká pszenna. G. γῦρις, παιπάλη. *Pollintor, oris*, ein Müller. P. Młynarz.

Pollubrum, ein Handbecken. P. Miednicá. G. χειρόνιψ.

Polygranum, Fischrogen. P. Ikrá.

Pŏlygŏnum, Wegewart. P. Podrożnik. G. πολύγονον.

Pŏlÿpŏdĭum Steinfarn/ Engelsüß. P. Paprotká. G. πολυπόδιον.

Pōmĕrĭum, ein Schißgarten/ ein zwinghoff / ein platz innerhalb vnnd ausserhalb der Stadtmaur / da man nicht bawenn darff. P. plác pewny z obu stron muru Mieyskiego / gdzie się nie godzi budowáć. G. πωμήριον.

Pompa, æ, pracht/ herrligkeit. P. wystáwá/ okazáłość / obchod. G. πομπή. *Pomposus*, prechtig. P. wystáwny / okazáły / pyszno / buczno.

Pōmum, ein Obs/ Apffel. P. Owoc / álbo Iabłko. G. μῆλον, ὀπώρα. *Pōmus*, ein Apffelbaum. P. Iabłoń. G. μηλέα, δένδρον ὀπωροφόρον. *Pōmārium*, ein Bawmgarten. P. Sad. G. παράδεισος, ὀπωροφυλάκιον.

Pondo, *Indecl*: ein Pfund. P. Funt. G. λίτρα, ὁλκή.

* *Comp*: *Aßipondium*, ein gantz Pfund. P. cáły Funt. G. λίτρα. *Dupondium*, zweypfund. P. dwá funty. *Centupondium*, hundert Pfund / ein Centner. P. sto Funtōw / Cetnar.

Pondus, eris, ein gewicht/schwere. P. wagá / cießkość. *Metaph*: ansehen / vermögen. P. poważá / przemożność. G. ἄχθος, βάρος, βάρημα, βρῖθος, ὁλκή, σταθμός. *Ponderosus*, schwerwichtig. P. ćiężki / ważny. G. βαρὺς, βριθὺς, ἐμβριθὴς, ὑπερβριθὴς, ὁλκήεις. *Pondero*, Ich wege. P. ważę. *Metaph*: ich erwiege / schetze. P. vważám / ßácuię. G. ἵστημι, σταθμίζω, σταθμάομαι, ζυγοστατέω, ταλαντίζω, ταλαντεύω, ταλαντόω.

* *Comp*: *Præpondero*, ich vberwege. P. przeważam / záważam. G. ὑπερβαρέω, ὑπερταλαντάω, προτιμάομαι, σταθμῶ, ὑπερέχω.

Pōnè, Neben / bey / hinder. P. Blisko / podle / zá. G. ὀπίσω, ὄπισθεν.

Pōnŏ, is, ich stelle / setze / lege: P. stáwiam / kłádę / pokłádam

Item, Ich laß also sein / ich setz im fall. P. ná to mōwiac. G. ἵστημι, τίθημι, τάττω, καταχωρίζω. *Positus, us*, *Positio*, eine setzung / stellung. P. posádzenie / położenie. G. θέμα, θέσις.

* *Comp*: *Appōno*, ich setze hinzu. P. przykłádam / przydawam. G. ἐπιτάττω, παρατίθεμαι, προστάττω, προσνέμω, πρόσκειμαι, προστίθημι. *Appositus*, füglich / bequemlich. P. wcześny / trafny / rázny / godny. G. ἁρμόδιος, ἱκανὸς, κατασκευαστὸς, πρόσθετος, πρόσφορος. *Antepono*, ich setze für / halte höher. P. przekłádam / wyżßey ważę. G. προκρίνω, προτίθημι, προτιμάω. *Compono*, ich setze zusammen / ordne / vertrage. P. składam / sporządzam / poiednawam. G. ἁρμόζω, ἀρτίζω, διακοσμέω, διαρτίζω, διατίθημι, περιστέλλω, συντίθημι. *Compositus*, sittig / züchtig. P. pieknу / skromny / obyczáyny. G. διησκημένος, σκευαστὸς, διεσκευασμένος, σύνθετος, τεταγμένος. *Depono*, Ich lege ab / gebe zu verwahren / wette. P. składam / odkładam / złożę / dáię ku schowániu / k wierney rece poruczam / zakładam/

dam ſie. G. ἀποτίθεμαι, κατατίθεμαι, κατατίθημι. *Depoſitum*, ein hinderlag / vertrawtes ding / auffſatz. P. Rzecz do wiernych rąk dána / zaklad. G. παρακαταβολή, παρακαταθήκη, παρακατάστασις. *Diſpono*, ich ordne. P. rozrządzam / rospráwuie. G. διατάττω, διακοσμέω, διαλαμβάνω, διατίθημι, διέπω. *Diſpoſitio*, eine ordnung. P. rozrządzenie / rospráwienie G. εὐταξία, διάθεσις, διάκοσμος, διακόσμησις, διάταξις. *Expono*, Ich lege auß / erklehre / erzehle / werff weg. P. wykladam / wyiáśniam / wyliczam / wyrzucam. G. ἐκτίθημι, κατατίθημι. *Expoſitio*, ein Außlegung. P. wyklat. G. ἔκθεσις, ἐξήγησις. *Expoſititius*, weg geworffen / oder ein fündel kind. P. wyrzucony / wyſádzony / albo náleziéniec. G. ἐκβόλιμος, ἐκβολιμαῖος, ἔκθετος. *Impono*, ich lege auff / oder betriege. P. nákládam / wkládam / polecam / albo zdrádzam / oszukiwam / podchodzę. G. ἀναβιβάζω, ἐγκαθιδρύω, ἀνατίθημι, ἐντίθημι, ἐπιβάλλω, ἐπιτίθημι. *Impoſitio*, eine aufflegung. P. wkladánie / wlożenie. G. ἐπί-

θεμα, ἐπίθεσις. *Impoſtor*, ein Betrieger. P. Zwodnik / Oszust / matácz / zdrayca. G. ἀπατεών, γόης, ἀπατηλικός, μαγγανευτής. *Impoſtura*, betriegerey. P. oszukánie / podście / zwodzenie. G. ἀπάτη, ἄλημα, γοητεία, μαγγάνευμα, πλάνη. *Interpono*, ich ſetze / lege dazwiſchen / vertrette. P. wſádzam / przyczyniam ſie. G. παρεμβάλλω, παρεντίθημι. *Oppono*, ich ſetze entgegen. P. zástáwiam / záſádzam / ſprzeciwiam ſie. G. ἀνθίστημι, ἀντίθημι, παρατίθημι, ἀντιπαρατίθημι, προτείνω. *Oppoſitum*, das gegentheil. P. przeciwna ſtroná. *Præpono*, ich ſetze für. P. przekládam. G. προτιμάω, προκαθίστημι, προτάσσω, προκρίνω. *Præpoſitus*, ein Vorſteher / Probſt. P. Przełożony / Proboſzcz. *Præpono*, ich halte für / zeige an / ſetze mir für. P. przekladam / powiádam / bierzę przed ſie. G. προαιροῦμαι, προβάλλω, προεκτίθημι, ὑποτίθημι, προτίθημι, προτείνω. *Propoſitum*, ein fürhaben. P. przedsięwzięcie G. προαίρεσις, πρόθεσις, σκοπός, ὑπόθεσις. *Repono*; ich ſetze / gebe wieder / verwahre. P. pokla-

dam / oddáć / chowam. G. θησαυρίζω, ἀποτίθημι, ἀνατίθημι, καταπίθεμαι, ταμιεύω. *Repositorium*, ein gehaltnis. P. ßáfá / ſchowánie / pólicá. G. ταμιεῖον, ἀποθήκη. *Sepono*, ich lege beſeits. P. odkładam ná ſtronę. G. ἀποτίθημι, ἀποχωρίζω, ταμιεύω. *Suppono*, ich lege vnter / bringe heimlich bey. P. podkładam / podſtawiam / fałßywie podrzucam. G. ὑποβάλλω, ὑποτίθημι, ὑποτάπω. *Suppostitius*, heimlich beygebracht. P. podłożony / podrzucony. G. ὑποβολιμαῖος, ὑπόβλητος. *Suppostitius puer*, ein Wechſelbalg. P. pomiotek / podrzutek / odmienione dźiecię. *Transpono*, Ich verſetze. P. przekładam / przeſádzam. G. μετάγω, μετακινέω, μετατίθημι, μεθίστημι. *Transpositio*, ein verſetzung P. przeſádzenie.

Pons, ein Brück. P. Moſt. G. γέφυρα, γεφύρωμα, ζεῦγμα ποταμοῦ. *Ponticulus*, ein ſteg. P. moſtek / łáwá. *Ponto, onis*, ein fehrſchiff / fehrbot. P. łodź w ktorey ſię przewożą / prum. G. πορθμεῖον, πορθμὶς, πορθμίον, πόριον. *Pontifex*, der Hoheprieſter / Babſt. P. nawyżßy / Kapłan / Papież. G. Ἀρχιερεὺς, γεφυροποιός, ὁ μέγας ἱερεὺς, ἱεράρχης, ἱερονόμος, ἱεροδιδάσκαλος, ἱεροφάντης, ἱεροφύλαξ. *Pontificatus, us*, des Hohenprieſters ampt / Babſtumb. P. vrząd nawyżßego Kápłaná / Papieſtwo. G. ἀρχιερωσύνη, ἱεραρχία. *Pontificius*, geiſtlich / bábſtiſch. P. Duchowny / Papieżki. G. ἀρχιερατικὸς, ἱερατικος, ἱεραρχικός.

Pōpīnă, ein Garküche. P. poſpolita / mieyſka Kuchnia. G. ὀψοπωλεῖον, ὀπτανεῖον, καπηλεῖον. *Pōpīnō*, & *popinor*, ich ſchlemme / praſſe. P. vżywam / obżarſtwem ſię báwię.

Pōplĕs, itis, knieböge / knieſcheibe. P. podkolánek / cząßká vkolan. G. ἰγνύα, ἰγνὺς, κόξα, κωλία.

Poppyſma, atis, & *poppyſmus, i*, das pfeiffen vnnd klatſchen die Pferde zu ſtillen. P. gwizdánie y plaſánie dla vkoienia Koni. G. πόππυσμα.

Pōpŭlŭs, fœm: ein pappelbaum. P. Topola. G. αἴγειρος, λεύκη. *Popŭlĕus*, Pappelbeumen. P. To-

polny. G. αἰγείρινος. Populetum, ein Pappelbeumen wald. P. Láś topolowy. G. αἰγειρών.

Pŏpŭlus, Masc: ein Volck. P. Lud / Poſpolſtwo / naród. G. δῆμος, λεὼς, λαὸς, πλῆθος. Pŏpŭlaris, Adject: dem volck zugehörig / oder angenehm. P. Ludowi należacy / albo przeciwny. Item, ſchlecht/ gemein. P. proſty / lichy / podły / poſpolity. G. δημώδης, δημοτικὸς, δημότης, δαμίτης, εὐθυδήμων ὁμόδημος. Pŏpŭlaris, Subſtant: ein Mitbürger / Landsman. P. Mieszczanin / ziemek. Populаritas, freundligkeit. P. ludzkość. G. τὸ δημοτικὸν, δημεραςία, δημοκόπια. Pŏpŭloſus, volckreich. P. ludny/ náśiádly. Populo, & Populor, G. ἀλαπάζω, ἐκπορθῶ, δενδροκοπέω, δηΐζω, ἐξαλαπάζω. & Comp: Dēpŏpŭlor, ich verwüſte / verhere. P. puſtoſze. G. ἐκπέρθω, ἐκπορθέω, ὑπερτρέχω, διαπέρθω.

Porcus, i, ein Schwein. P. Wieprz. G. χοῦλος, χοῖρος Porculus, Porcellus, ein ferckel. P. prosię / prośiatko. G. κόλαβρος, χοιρίον, χοιρίδιον, χοιρίσκος, δέλφαξ, δελφάκιον. Porcinus, ſchweinen. P. wieprzowy. G. χοίρειος, χοίριος. Porca, ein ſaw. P. świnia. G. ὗς. Item, ein acker oder garten beet. P. zagon ná roli/ álbo grzedá ná ogrodźie.

Pōrī, orum, Schweißlöcher. P. dziurki ktoremi pot wychodźi / śierotki.

Porrigo, G. ἐπεκτείνω, παρέχω, ἐκτείνω, παρατείνω, προτείνω, παραφέρω. vide Rego.

Porrigo, inis, Heuptſchuppen / Erbgrind. P. Otreby / ſtrupy w głowie / parch / ſuchy śmierzb. G. πιτυρίασις. Porriginoſus, der den Erbgrind hat. P. parchowáty/parszywiec/ſtrupiaſty.

Porrò, ferner / weiter. P. wiec / dáley. G. ἀποτέρω, γεμὴν, μέντοι, δὴ, πόρρω.

Porrum, i, Laug. P. Lug. G. πράσον.

Portendo, G. ἐπισημαίνω, προδηλόω, προσημαίνω, προφαίνω, vide Tendo.

Porta, æ, ein Thor / Pfort. P. Brama / álbo broná / wrotá / fórtá. G. πύλωμα, πύλη, πύλος.

ρίσκος

porti-

Porticus, ein bedeckter gang/ kreutzgang. P. kruchtá/ ßopá/ Kruczganek. G. ἄιθουσα, ἁρμακία, παραστὰς, περίστοον, στοά.

Portio, *onis*, ein teil/ stück. P. Cześć/ ßtuka/ dział. G. μέρος, μερὶς, ἀπόμοιρα, λῆξις, συμμορία, αἶσα. *Portiuncula*, ein stücklein. P. czastká.

* *Comp*: *Proportio*, ein gleichmessigkeit etlicher dinge. P. przyrownánie kilká rzeczy miedzy sobą. G. ἀναλογία, τὸ ἀνὰ λόγον, Ανάλογον.

Porto, *as*, ich trage. P. noße. G. ἄιρω, βαστάζω, κομίζω, φέρω, φέρομαι, προφέρομαι. *Portitor*, ein vberführer. P. przewoźnik. G. ἐλλιμενιστὴς, πορθμεὺς, πορθμευτὴς, διαπορθμευτὴς. *Portorium*, Schifflohn vom vberführen/ zol. P. myto od przewożenia/ cło. G. διαπύλιον, παραγώγιον. *Portabilis*, & *Portatilis*, was man tregt oder tragen kan. P. znoßny/ co bywa noßono.

* *Comp*: *Apporto*, ich bringe. P. przynoße. G. ἐπιφέρω, προσκομίζω, προσφέρω. *Asporto*, ich trage weg. P. zánoße / vnoße. *Comporto*, ich trage zusamen. P. znoße / zbieram. G. ἀναφέρω, συγκομίζω. *Deporto*, ich trage/ bringe davon. P. odnoße. G. ἄγω, εκκομίζομαι, βαστάζω, κατακομίζω, ἐκφορέω. *Exporto*, ich trage/ bringe herauß. P. wynoße. G. ἀνασκευάζω, ἐξάγω, ἐκκομίζω, ἐκφέρω, ἐκφορέω *Importo*, ich trage hinein. P. wnoße. G. εἰσκομίζω, εἰσφέρω, ἐπεισάγω, παρακομίζω. *Reporto*, ich bring wieder/ oder bring davon. P. odnoße/ otrzymam. G. ἄιρομαι, φέρομαι, ἀποφέρομαι, ἀνακομίζω, κομίζω. *Transporto*, ich trage hinüber. P. przenoße/ przewoże. G. μετακομίζω, ἐξορίζω.

Portulaca, Burtzeln. P. Kurza nogá.

Portus, *us*, ein Pfort/ haff. P. port/ przystep/ brzeg. *Metaph*. sicherheit/ zuflucht. P. bespieczność/ vcieczká. G. κατάπλος, ὁρμητήριον, χαστήριον. *Portuosus*, da gut anzulenden ist. P. przystepny/ gdzie łatwy iest przystep. G. εὐλίμενος εὔορμος, λιμενώδης, ἀχείμαστος. *Importuosus*, da man nicht wol anlenden kan. P. ńieprzystepny/ gdźie trudny iest przystep. G. ἀλίμενος, ἄνορμος.

Posco, is, ich begere. P. żadam. *Item*, ich heische. P. vpominam sie. G. ἀξιόω, αἰτέω.

* *Comp*: *Deposco*, G. ἀπαιτέω, ἐξαιτέω. *Exposco*, ich begere fast P. vprzeymie żadam / proßę. G. ἐξαιτέομαι, προσδέομαι. *Reposco*, ich begere/heische wieder. P. vpominam sie zás. P. ἀπαιτέω, ἀντεπαιτέω, ἐξαιτέω.

Possideo, G. ἔχω, ἀπολαύω, κλάομαι, κέκλημαι, νέμομαι, κατανέμομαι, κατέχω. vide *Sedeo*.

Possum, G. δύναμαι, δύναμις ἐστί μοι. vide *sum*.

Post, nach. P. po / zá. G. μετὰ, κατόπιν, ὕστερον. *Postea*, *Posthac*, *postmodum*, hernach / darnach P. potym / nápotym. G. μετὰ ταῦτα, εἰς τὸ ὕστερον, ἀπ' ἄρτι, εἰσαῦθις. *Posteaquam*, nach dem. P. gdy. G. ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἐπειδήπερ, ἐπὰν, ἐπειδὰν, ὅτ' ἄν. *Posterior*, der ander / der nachfolget. P. poślédni. G. μεταγενὴς, μεταγενέστερος, ὀπίσθιος, ὀπίστερος. *Postremus*, der letzte. P. napośledniéyßy. G. δεύτερος, ἄλλων ἔσχατος, ὀπίστατος, οὐραῖος, ὕστατος, τελευταῖος, τελευτατος. *Postremum*, & *postremò*, zu letzt. P. ná ostátek / ostáteczńie. G. ἐσχάτως εἰς τοὔσχατον, ἐφ' ὑστέρῳ, ὕστατα. *Posterus*, *a*, *um*, nachkommende. P. potomny / przyßły. G. ἀπόγονος, ἔγγονος, ἐσόμενος. *Et Comp*: *Præposterus*, Verkert. P. Opáczny / narebny / przećiwny. *Posteri*, *orum*, die Nachkommen. P. Potomkowie. G. οἱ ἔπειτα, οἱ ὕστερον, οἱ ἐσόμενοι ἄνθρωποι. *Posteritas*, *Idem*, P. potomstwo.

Posthumus, G. ὁ τῷ ἀποθανόντι πατρὶ ἐπιγενόμενος, ὀψίγονος. vide *Humus*.

Posticus, *a*, *um* hinderwertig. P. tylny / zádńi. P. ὀπίσθιος, ὁ ὄπισθεν. *Posticum*, die hinderthür. P. zádńie drzwi / tyl. G. ὀπισθόδομος.

Postilena, hinderbug / schwantzriemen. P. zádńi łek / zádńie pochwy. G. ὑπουρίς.

Postis, *is*, ein Pfoste. P. podwoie.

Postliminium, G. ὑποστροφὴ. vide *Limen*.

Postridie, G. τῇ ἐπαύριον, εἰς τὴν ὑστεραίαν, τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ ἐφεξῆς. vide *Dies*.

Postulo, *as*, ich fordere / begere.

P. żadam / chce / potrzebuie. *Item*, ich verklage. P. oskarżam / pozywam. G. αἰτέω, ἀπαιτέω, ἐξαιτέω, ἐπιζητέω, ἀξιόω, κατηγορέω, διώκω. *Postulatio, Postulatum*, ein begeren / bitte. P. żadánie / / prosbá. G. ἀξίωσις, ἄιτησις, , αἰτία.

* *Comp: Expostulo*, ich verweise / schelte. P. skárże sie / vskarżam sie / swárże sie. G. ἐγκαλέω, ἔγκλημα ποιῶ, δικαιολογέομαι. *Expostulatio*, eine verweisung. P. vskarżánie / skárgá / swárzenie G. ἐξαίτησις πρόκλησις, ἔγκλημα, ἔγκλησις.

Pŏtens, G. δυνατὸς, ἐγκρατὴς, ἰσχυρὸς, κραταιός. Vide *Sum*.

Pŏtestas, gewalt / vermügen. P. moc / ważność. *Item*, Erlaubnüß. P. dozwolenie. G. δύναμις, κυρία, ἐξουσία.

Pŏtiŏr, iris, ich vberkomme / erlange / besitze. P. dostáwam / ośiegam / pośiadam. *Item*, ich gebrauche. P. vżywam. G. ἀπολαύω, τυγχάνω, ἐπιτυγχάνω, κυριεύω.

Pŏtĭs, gut / mechtig. P. dobry / możny. *Potior*, besser. P. lepszy / możnieyszy. G ἀρείων, βελτίων, πρότερος, κρείσσων. *Potissimus*, der Fürnembste. P. naprzednieyszy / nalepszy. *Potius, Adverb*: viel lieber. P. lepiey / rádszey. G. μᾶλλον, ἐπὶ μᾶλλον. *Potissimùm, Potissimè*, allererst / allermeist. P. nawiecey / naybárziey / napierwey.

Pŏtŏ, as, ich trincke / sauffe / zeche. P. pije / napijam sie / biesiáduie. G. πίνω, διαπίνω, φιλοποτέω. *Pōtŭs, a, um*, truncken. P. pijány. G. πεπωκὼς, πιὼν, βεβαπτισμένος οἴνῳ, ποθείς. *Potus, us, Pŏtĭŏ, onis*, ein Trunck / oder Getrenck. P. Trunek / picie / napoy. G. πότημα, ποτὴς, πότισμα, ποτὸν, πότος, πόσις, πόμα, πῶμα. *Potator*, ein Sauffer. P. Pijánicá. G. πότης, οἰνικὸς, φιλοπότης, οἰνοπότης. *Pōtābilis*, was man trincken kan. P. pity. G. χρηστὸς πίνεσθαι, πόσιμος, πότιμος.

* *Comp: Compoto*, ich trincke mit / zeche. P. pije s kiem / nápijam sie. *Compotor, oris*, ein Zechgesell / Sauffbruder. P. Towárzysz w pijániu / w biesiádowániu. G. συμπότης. *Epoto*, ich sauffe auß. P. wypijam / wyżeram.

G. ἐκπίνω. *Perpoto*, ich zeche viel/ offt. P. vstáwicznie pije. G. κωθωνίζωμαι.

P R.

Præ, Præp. vor/ von wegen. P. przed/ dla/ od. G. πρὸ, & ὑπὸ. *In compositione significat valdè,* sehr/ fast. P. bárdzo/ wielmi/ wielce.

Præbeo, es, ich gebe/ reiche dar/ erzeige. P. dáwam/ podáwam/ okázuie/ wyrzadzam/ G. πόρω, πορίζω, χορηγέω, ὀπάζω, ὀρέγω, παρέχω.

Præceps, gach/frevelich/vnbesonnen. P. nagły/ prędki/ nierozmyślny. *Item,* stickel. P. schodzisty/ stoczysty/ przykry/ przykrostoczysty. G. ἐυκαταφορ@, κρημνώδης, ἀπόκρημν@, παράκρημν@. *Præcipitium,* ein stickeler/ geferlicher ort. P. przykre á stoczyste mieysce. G. κρημνὸς, φάραγξ. *Præcipito, as,* ich stürtze hinab/oder eile. P. spycham/ strącam/ álbo kwápie sie. G. προάγω, προβαίνω, προγίνομαι, προλαμβάνω, προπορεύομαι, προέρχομαι. *Præcipitatio, Præcipitantia,* eil/ vnbesonnenheit. P. kwápliwość/ nierozmyślność/ płochość. G. κατακρήμνησις, προπέτεια.

Præcipuus, fürnemlich/ fürtrefflich. P. zacny/ známienity/ osobliwy/ niepospolity. G. διάφορ@, ἐξαίρετ@, πρόκριτ@, ἐπίλεκτ@, ὑπέροχ@, κράτιστ@; προηγέμεν@. *Præcipuè,* sonderlich. P. A zwłaszczá/ osobliwie. G. ἐξαιρέτως, διαφερόντως, ἐξόχως, κατ᾽ ἐξοχήν.

Præco, onis, ein Außruffer. P. Woźny/ Podwoyski/ Wywoływácz. G. κήρυξ, κλήτωρ, σαλπιγκτὴς, φοίτης. *Præconium,* ein außruffung/ oder lob. P. wywołánie/ álbo wychwalenie/ chwałá. G. ἀνακήρυξις, ἀνάρρησις, κήρυγμα, κηρύκευμα.

Præcox, G. πρόϊ@, πρόϊμ@, πρώϊμ@. vide *Coquo.*

Præda, æ, ein raub. P. łup/ korzyść zbijánie. G. ἄγρευμα, ἄγρα, λεία, λεηλασία, λάφυρον, κέρδος. *Prædo, onis,* ein strassenreuber. P. zbóycá. G. ληστὴς, λῃστὴς, πειρατὴς, λαφυραγωγὸς. *Prædor, aris, & deprædor,* ich raube. P. zbijam/ drapiestwem sie báwie/ rozbijam. G. ἀγρεύω, ἀποσυλάω, συλαγωγέω, συλάω, συλέω,

Præditus, a, um, begabet. P. obdárzony. G. ἔχων, λαγχάνων, διαπεθεὶς, κοσμηθείς.

Prædium, ein Forwerg/Landgut. P. Folwárk / leżace imienie. G. ἀγρός, χωρίον, κτῆμα.

Prædiolum, ein gütlein. P. Folwárczek. G. χωρίδιον, κτημάτιον, χωράφιον.

Præfica, æ, ein bedingtes weib die todten zu beweinen / ein vmbbitterin zum begrebnis. P. naiemna niewiástá ku opłákiwániu vmárłych / álbo ku wzywániu ná pogrzeb. G. ἡ λεμίστρια, θρηνήτρια, ἐγχυτρίστρια.

Prægnans, Schwanger. P. Brzemienna / ćieszka / z dźiećmi chodząca. G. ἐγκύμων, ἔγκυος, κυῶν, ἐγκυμονέων, κυμάς.

Prælium, ein Schlacht/ Streit. P. Bitwá / potykánie / vtarczká / porażká. G. μάχη, παράταξις, πόλεμος, συμπλοκὴ, συμβολὴ *Prælior, aris*, ich streite. P. potykam się. G. μάχομαι, συμπλέκομαι, ἀγωνίζομαι μάχην ἢ πόλεμον.

Prælum, ein Weinpresse / Druckerpreß. P. práſá Winna / álbo Drukarzka.

Præmium, eine belohnung. P. Dar / dárowánie / vpominek / zapłátá. G. ἆθλον, ἔπαθλον, βραβεῖον, γέρας, γεράσμιον, τίμιον.

Præputium, die vorhaut am menlichen glied. P. skórká ná meskim członku. *Metaph*: die Heiden / Heidenschafft / vnbeschnittenheit. P. Pogánin / Pogáństwo / nieobrzezániec / nieobrzezká. G. ἀκροβυστία, ἀκροποσθία.

Præs, ein Bürge. P. Rękoymia. G. ἔγγυος, ἀνάδοχος, ἐγγυητής.

Præsagio, G. προαισθάνομαι, προοράω, προβλέπω, προμαντεύομαι. vide Sagax.

Præsens, G. παρὼν, ὁ ἐνεστώς. *Præsento*, vide Sum.

Præsepe, præsepium, ein Stall/ Krippe. P. Stáynia / żłób. G. φάτνη, κάπη.

Præses, G. ἀρχηγός, ἐπιστάτης, ἔφεδρος, ἔφορος, ἐπίσκοπος, προεστώς, προστάτης. *Præsidium*, G. φρουρά, φρούρημα, βοήθεια, βοήθημα. vide Sedeo.

Præsertim, Fürnemlich. P. Azwłaszczá. G. ἄλλως τε, ἐξαιρέτως.

præstigiæ, arum, verblendung/ gauckeley.. P. zmamienie/ kuglárztwo. G. τεραλεία, τερθρεύματα, ἐμπαίγματα, τεραλεποιΐα. *Præstigiator*, ein verblender / gauckler. P. Kuglarz / Czárownik / G. ἀγύρτης, ἀγυρτικὸς, ἀποπλάνος, θαυματοποιός.

præsto, zugegen / behülfflich. P. obliczny / przytomny / pomocny. G. παρὼν, παριστάμενος, παρεστὼς, πρόχειρος.

Præstolor, aris, ich warte. P. czekam/oczekawam. G. ἀναμένω, περιμένω, ὑπομένω.

præsul, ein Oberster Pfaff/ oder Vortentzer. P. Prałat/ Naprzedniieyszy Pop / Biskup/ álbo wprzód táńcuiacy. G. προστάτης, κορυφαῖος. *Præsulatus*, Bischoffsampt. P. Dostoyność Biskupia.

præter, Præp: Ohn/vber/wieder. P. Bez / nád / krom / mimo / przeciw. G. ἐκτὸς, παρὰ, χωρὶς, πλήν.

* *Comp:* Præterea, vber das. P. nád to / daley / ktemu / do tego. G. πρὸς τούτοις, ἐπὶ τούτοις, ἔτι, προσέτι. *Præterquam*, ohne/allein/ außgenommen. P. krom / iedno / tylko / wyiawszy.

Prætor, oris, ein Schultz/ Vogt/ Richter / Kriegßoberster. P. Szołtys / Wóyt/ Sedzia/ Chetman. P. πρόβουλος, ἔπαρχος, στρατηγός, ἡγεμὼν, ἐξαπέλεκυς. *prætura*, Schultzenampt. P. Szołtystwo / Wóytowstwo. G. ἐπαρχία, στρατηγία, ἡγεμονία, ἐξαπέλεκυς. *Prætorium*, das Rathauß / Scheppenhauß. P. Ratuß / Sadowny dom. G. πραιτώριον, στρατήγιον, στρατήγιον. *prætorius*, das zum Schultzen oder Feldherren gehöret P. woytowski / Chetmáński. G. στρατηγικὸς, ἡγεμονικός.

prævaricor, G. ἐθελοκακῶ, καθυφίεμαι, ὑποστέλλομαι, καταπροΐεμαι, προδίδωμι, παραβαίνω. vide Varix.

prandium, ein malzeit / mittagsessen. P. Obiad. G. ἄριστον. *prandeo*, ich esse zu mittag. P. obiedwinie. G. ἀριστάω, ἄριστον ποιοῦμαι, ἀριστοποιοῦμαι.

* *Comp:* *Impransus*, vngessen. P. nieobiedwawszy. G. ἀνάριστος, ἀναρίστητος.

Prăsĭnŭs, *a, um*, grün wie eschlang. P. zielony iako ług. Prasinus, *Subst*: ein Bressem. P. Kleßcz.

Prātum, ein Wiese. P. łaka. G. λειμὼν, λείμαξ, λειμὰς, χορτοκοπεῖον. Prātensis, was auff Wiesen wechst. P. łaczny. G. λειμώνιος, λειμανιάς.

Prāvus, krum / boßhafft. P. krzywy / zły / złośćiwy. G. πονηρὸς, διάστροφος, διεστραμμένος, φλαῦρος, σκαμβὸς, στρεβλὸς. Prāvitas, boßhafftigkeit. P. złość / nieprawość. G. πονηρία, κακία, διαστροφὴ, φαυλότης.

* *Comp*: Deprāvo, ich verderbe / verkehre. P. kaźę / psuie / wywracam. G. διαστρέφω, διαφθείρω, παραστρέφω, παρατρέπω. Depravatio, ein verderbung. P. skaźenie / wywrócenie / wyńicowánie. G. διαστροφὴ, παρατροπή.

Prĕcĭum, wehrschafft / werde. P. waźność / drogość. G. ἀντάλλαγμα, τιμὴ, τίμημα. Preciosus, köstlich / thewer. P. koßtowny / drogi. G. ἀτίμητος, βαρύτιμος, τιμαλφὴς, τιμήεις.

Prĕcŏr, *aris*, ich bitte / oder wünsche. P. proße / żądam / álbo życzę. G. ἀράομαι, ἀντιβολέω, δέομαι, καταδέομαι. Prĕcātio, ein Bitt / Gebet. P. Prośba / Modlitwá. G. ἀρὰ, δέημα, δέησις, εὐχή. *Preces*, *Plur*: Bitte. P. Prośby. G. πάνδημος ἱκετεία. Prĕcārius, erbeten. P. wyproßony / vproßony.

* *Comp*: Deprĕcor, ich bitte ab. P. przepraßam / proße odpußczenie. *Item*, ich vertrette / bitte für einen. P. przyczyniam sie / przepráwiam. G. ἀπεύχομαι, κατεύχομαι, παραιτέομαι, πρεσβεύω, ἐξαιτέομαι, ἱκετεύω. Dēprĕcatio, ein abbittung. P. przeproßenie. G. δέησις, παραίτησις, ἱκεσία, παράκλησις, πρεσβεία. *Imprecor*, ich wünsche böses / fluche. P. źle życzę / przeklinam / złorzeczę. G. ἀράομαι, ἐπαράομαι, καταράομαι, κατεύχομαι. *Imprecatio*, ein fluch. P. klatwá / przeklinánie. G. ἀρὰ, ἐπαρά.

Prĕhēndo, ich ergreiffe / erwische. P. łápam / chwytam / imuie. G. ἀντιλαμβάνομαι, ἀντιλάζομαι, ἐπιλαμβάνομαι, πιάζω, λαμβάνομαι. Prĕhensŏ, *seu Prenso*, ich

so, ich spreche zu/ bitte/ vermahne. P. pozdrawiam / prosze / nápominam / zábiegam. G. πολὺς λαμβάνω, μετέρχομαι, παραγγέλλω.

* *Comp: Apprĕhēndo*, ich ergreiffe / verstehe. P. Vymuie/ chwytam / rozumiem / poymuie. G. ἀντιλαμβάνομαι, δράττομαι, ἐφάπτομαι, κρατέω. *Comprehendo*, ich begreiffe/ fasse zusamen. P. ijmuie/ ogárniam/ ośiegam/ zámykam. G. περιλαμβάνω, περιστέλλω, συλλαμβάνω. *Deprĕhendo*, ich erwische/ begreiffe. P. poymuie/ zástáwiam/nátráfiam. G. ἁλίσκω, καταλαμβάνω, καταφωράω, κιχάνω. *Reprehendo*, ich schelte/straffe. P. łáie/ karze/ fukam. G. ἐπιτιμάω, λαμβάνομαι, καταμέμφομαι. *Reprĕhensio*, eine straffe/ scheltung. P. łáiánie / karánie. G. ἐπίπληξις, ἐπιτίμησις, μῶμος, μέμψις, ψόγος. *Reprehensibilis*, straffwirdig. P. godny karánia. G. ἐπιλήψιμος, ἐπίμεμπτος.

Prĕmŏ, is, ich trucke/dringe. P. ćisne / tłocze/ śćiskam. G. ἰπόω, θλίβω, πιέζω.

* *Comp: Comprĭmo*, ich trucke zusamen. P. śćiskam. *Item*, ich notzüchtige. P. gwałcę. G. κομίζω, συστέλλω, συμμύω, συνέχω, καταθλίβω, καταπιέζω. *Deprimo*, ich trucke nieder. P. wyćiskam / potłumiam. G. ἐκπιέζω, ἐπικαταβάλλω, καταβιβάζω, καταπνίζω, καταβαρέω, ταπεινόω. *Exprimo*, ich trucke auß / rede auß. P. wyćiskam/ wymawiam / wyrażam. G. ἀπομάττομαι, ἀπεικάζω, ἀποτυπόω, διαρθρέω ἐκτυπόω. *Expressè*, deutlich / außdrücklich. P. iáśnie / wyrozumiále / przestwornie / wyborńie/ rzetelńie. G. τράνδην, τρανῶς, ἐκφαντικῶς, ἐναργῶς, φανερῶς. *Imprimo*, ich trucke ein. P. wćiskam / wbijam / drukuie. G. ἐντυπόω, ἐνσημαίνομαι, ἐγχαράττω. *Opprimo*, ich vnterdrucke / vberfalle. P. opadam / przypadam. G. καταθλίβω, κατατρίβω, διατρίβω, καθαιρέω, καταβάλλω. *Reprimo*, ich halt zu rük. P. zástánawiam / powśćiągam. G ἀναστέλλω, ἀναχαλίζω, ἐπέχω, καταπιέζω, στέλλω. *Supprimo*, ich vnterdrucke/verhalte/ verteuchele. P. zátłumiam/ zátáiam/ zámilczam. G. ὑποπιέζω, καταπιέζω, καταστέλλω, ἐπέχω.

Prīdem, *Adverb:* vorlangst. P. dawno. G. πάλαι, πρὸ πολλοῦ, ἐκ πολλοῦ χρόνου. *Prior*, der vordere/ erste. P. pierwszy. G. ὁ πρὶν, πρότερος, προΐτερος. *Prius*, ehe/vorhin. P. rychley/ pierwey/ prezd tym. G. πρότερον, πρὸ τοῦδε, πρὶν, πρόσθεν. *Priusquam*, ehe den. P. pierwey niżli/ przedtym niżli. G. πρὶν ἤ, πρὶν ἄν, πρὶν ὅταν. *Prīmus*, der erste. P. Napierwszy. G. πρῶτος, πρώτιστος. *Prīmò*, & *Primùm*, zum ersten/ erstlich. P. naprzód/ napierwey. G. πρῶτον, πρῶτα, ἀρχὴν, πρώτως. *Prīmārius*, fürnehme. P. zacny/ poważny. G. πρῶτος τὸ ἀξίωμα. *Primates*, die Fürnembsten/ Oberherrn. P. wysokiego stanu panowie. G. μεγιστᾶνες οἱ. *Prīmatus*, *us*, die oberhand. P. przodek. G. τὸ πρωτεῖον, ἀριστεῖον. *Primitivus*, anfenglich/ erst. P. pierwszy/ dawny/ stáry. G. πρωτότυπος, ἀρχαιόγονος, ἀρχέγονος. *Prīmĭtĭæ*, *arum*, die erstlinge. P. pierwástki/ pierwociny. G. ἀκρόλεια, τὰ πρωτόλεια, θευμοιρία, πρωτάγγιον, κάταργμα. *Primōrdum*, ein anfang. P. przodek/ poczatek. G. ἀρχὴ, καταρχὴ, προοίμιον, ῥίζα. *Prīmōres*, die obersten/ fordersten. P. nazacnieyszy/ przedni. G. οἱ πρῶτοι, ἄριστοι, κράτιστοι.

* *Comp:* *Apprīmè*, sehr/fast. P. bárdzo. G. πρώτιστα, μάλιστα, μάλα, σφόδρα. *Inprīmis*, *Comprimis*, sonderlich/ fürnemlich. P. osobliwie/ zwłaszczá.

Princeps, ein Fürst. P. Xiąże. G. δυνάστης, δημοῦχος, ἄρχων, ἡγεμὼν, κοσμήτωρ, ἡγεμονικὸς, κορυφαῖος. *Principatus*, *us*, ein Fürstenthumb. P. Xięstwo. G. ἀρχὴ, ἡγεμονικὸν, ἡγεμονία, ἡγεσία. *Principalis*, fürnemlich. P. zacny/ znamienity. G. ἀρχικὸς, ἡγεμονικὸς, κύριος, προηγούμενος. *Principium*, ein anfang. P. początek. G. ἀρχή.

Priscus, Alt/ altväterisch. P. Stáry/ dawny/ stárodawny/ przeszły. G. κρόνιος, δηναιὸς, ἀρχαῖος, παλαιὸς, ὠγύγιος.

Pristinus, vorig. P. przeszły/ dáwny. G. ἀρχαῖος, ὁ πρόσθεν, ὁ παλαιός.

Prīvīgnus, ein Stieffsohn. P. Pásierb. G. ἀμφίγονος, ἐπίγονος,

νος, πρόγονος. *Privigna*, ein Stiff-tochter. P. Pásierbicá. G. προγόνη.

Prīvātus, besonder/ eigen. P. osobny/ osobliwy/ własny. G. ἴδιος, ἰδιώτης, ἰδιωτικός. *Prīvātim*, besonders. P. osobno/ osobliwie. G. ἰδία, κατ' ἰδίαν, ἰδίως.

Prīvilēgium, G. προνομία, ὁ ἰδιάζων νόμος, *vide Lex*.

Prīvo, *as*, ich beraube/ beneme. P. pozbawiam/ odeymuie/ przypráwiam o co. G. ἀμείρω, ἀπαμείρω, ἀπαυράω, ἀποστερέω, ὑποστερέω. *Prīvātio*, beraubung. P. odiecie/ pozbawienie. G. στέρησις, ἀποστέρησις, ὑφαίρεσις.

Pro, *præp*: für/ vor/ nach. P. zá/ przed/ miásto/ wedle/ według. G. ἀμφὶ, ἀντὶ, περὶ, ὑπέρ.

Probrum, ein schand/ schmach. P. Sromotá/ lekkość/ zelżywość. G. αἶσχος, αἰσχύνη, ἔλεγχος, ἐλεγχείη, λοιδόρημα. *Probrosus*, schmehlich/ schendlich. P. sromotny. G. ὀνείδιστος, ὀνείδιος. *Probro*, ich schmehe. P. sromocę/ lekkość wyrządzam.

* *Comp*: *Exprobro*, ich verweise. P. wymawiam/ wyrzucam ná oczy. G. ἐξονειδίζω, ὀνειδίζω, ἐξελέγχω, προφέρω. *Exprobratio*, ein Auffrückung/ Vorwurff. P. wymawiánie/ wyrzucánie ná oczy. G. ἐξονειδισμὸς, ὀνειδισμὸς, ὀνείδησις. *Opprobrium*, ein schmach/ vnehr. P. Sromotá/ lekkość/ zelżywość. G. ἔλεγχος, λώβη, μῶμος, νῶχμα, αἶσχος, λοιδορία, ψόγος.

Proboscis, *idis*, ein Rüssel/ Schnautze an den Thieren. P. Nos/ Pysk/ v niektórych źwierząt. G. προβοσκὶς, προνομαία, ἐλέφαντος ῥὶς.

Probus, *a*, *um*, Gut/ From. P. Dobry/ Cnotliwy. G. καλὸς, ἀγαθὸς, δόκιμος, χρηστὸς. *Probè*, hübsch/ fein. P. czyście/ dobrze. G. εὐδοκίμως, εὖ, καλῶς, ἀκριβῶς, ὀρθῶς. *Probitas*, frommigkeit. P. dobroć/ cnotá. G. ἐπιείκεια, καλοκἀγαθία, χρηστότης.

Probo, *as*, Ich lobe/ bewehre/ beweise. P. chwalę/ doświadczam/ dowodzę. G. ἀρέσκομαι, ἄγαμαι, δέχομαι, ἀποφαίνω, ἐξελέγχω. *Probatus*, bewehret. P. doświádczony. G. ἀξιοτέκμαρτος, δοκιμασθεὶς, δόκιμος, εὐδόκιμος.

μος. *Prŏbatio*, ein bewehrung/ erweisung. P. doświadczenie/ dowód / świádectwo. G. ἀπόδειξις, δοκιμασία, πίστις, δοκιμή, δοκίμιον. *Prŏbabilis*, bewehrlich/ glaubwirdig. P. chwalny / podobny / vdátny / dowodny. G. δοκιμαστὸς, πιθανὸς, εὔλογος.

*. *Comp: Apprŏbo*, Ich lobe / billige. P. pochwalam. G. ἀρέσκομαι, ἐγκρίνω, ἐπαινέω, ἐπισημαίνομαι, εὐδοκέω. *Comprŏbo*, ich lobe fast / bestetige. P. pochwalam / dowodzę / potwierdzam. G. ἐπιψηφίζω σύμφημι, συναινέω, συνδοκιμάζω. *Imprŏbo*, *Reprŏbo*, Ich schelte / verwerffe. P. gánię/ odrzucam. G. ἀποδοκιμάζω, ἐκφαυλίζω. *Improbus*, böß / gottloß. P. zły / złośliwy / nie cnotliwy. G. ἀβέλτερος, ἀδόκιμος, μοχθηρὸς, πονηρὸς, φαῦλος, *Improbitas*, boßheit. P. złość / niecnotá. G. ἀγνωμοσύνη, ἀδικία, πονηρία, κακία. *Reprobus*, vngerecht / verwürfflich. P. Zły / nieprawy / odrzucony.

Prŏcāx, geil/ vnzüchtig/mutwillig. P. iurny / wßeteczny / swowolny / rospustny. G. ἔξορμος, λάβρος, ἀναιδής ἀναισχυντος, ὑβριστικός. *Procacitas*, geiligkeit / mutwil. P. Iurność / wßeteczność / rospustá. G. ἀναίδεια, τὸ ἀκόλαστον, λαβροσύνη, ὕβρις.

Prŏcĕllă, æ, Sturmwind. P. Wicher / Wiátr nagły. G. ἀήτης, αἰγὶς, θύελλα. *Procellosus*, Vngestüm. P. niepogodny / wichrowáty. G. ἀελλής, ἀελλώδης, θυελλώδης.

Prŏcĕres, *Plur*: Balcken/ oder steine / welche in den Gebewen herfür gehen. P. Bálki albo Kámienie / ktore z budowánia wychodzą. *Metaph*: die Fürnembsten im Volck / Rathsherren. P. Zacnieyßy / Celnieyßy miedzy Ludem / Rádni Pánowie. G. δυνάσαι, οἱ ἐν τέλει, μεγιστᾶνες.

Prŏcērus, lang / hoch / gerad. P. długi / wysoki / prosty. G. περιμήκης, ἐπιμήκης, εὐμεγέτης, εὐμήκης, μέγας, μακρός.

Prŏcŭl, fern/ weit/ von fernen. P. dáleko / z dáleká. G. ἀπέλεθρον, ἄπωθεν, ἀπόπροθεν, πόρρωθεν.

Prŏcŭs, *i*, ein werber / freyer / lefferer. P. gámrat / záletnik. G. μνηστήρ.

Prōdĭgĭum, ein wunderzeichen. P. Dziw. G. τεράςιον, διοσημία, διοσημεία, τέρας. *Prodigiosus*, wunderbar / seltzam. P. dziwny / ßpetny. G. τεράςι@, τεράτει@, τερατικὸς, τερατώδης.

Prōdĭgus, G. φιλαναλώτης, ἄσωτ@, ἀταμίευτ@, ἀκόλας@, γανιτὴς. vide *Ago*.

Prōfĕctò, warlich. P. záiſte / záprawdę. G. ἀληθῶς, ἀμέλει, δηλαδὴ, ἦπȣ.

Prōfĭcĭſcor, ich gehe / reiſe / ziehe. P. Idę / iádę / wędruię. G. εἶμι, ἄπειμι ἀπολύομαι, ἀφορμάω, πορεύομαι, ἐξορμάω, πρόσειμι. *Profectio*, eine reiſe / wanderung. P. drogá / wędrowká.

Prōgĕnĭes, G. γέν@, γέννημα, γόν@, τέκ@, τέκνον, τὸ τικτόμενον. vide *Genero*.

Prōlēs, *is*, geſchlecht / kinder. P. rodzay / płōd / Pokolenie. G. γενεά, γονὴ, γόν@, γοναὶ παίδων, φίτυ, φίτυμα. *Proletarij*, arme Leut / die nichts haben als Kinder. P. vbodzy / ktōrzy krom dźiatek nic nie máią.

Prōlīxŭs, lang / weit. P. długi / ßeroki. G. ἐκτενὴς, ἐπιμήκης, προμήκης, μακρὸς. *Prolixitas*, die lenge / weite. P. długość / ßerokość. G. μῆκ@.

Prōlŏgŭs, ein Vorrede. P. Przedmowá. G. πρόλογ@.

Prōmĭſcŭŭs, G. ἐπίμικτ@, σύμμικτ@, συμμιγὴς. vide *Miſceo*.

Prōmŏ is, ich thu herfür / gebe herauß. P. wydawam / wytaczam. G. προφέρω, προκομίζω, ἐκφέρω, ἐξάγω, προχειρίζομαι. *Promus*, Speiſemeiſter / Kellerknecht. P. śpiżárnik / klucżnik. G. ὁ ταμίας, ὁ ἐκ τȣ̃ ταμείȣ, προφέρων.

Depromo, *Expromo*, ich thu / gebe / ziehe herfür. P. wydáię / wyćiągam. G. προβάλλω, προαιρέω, προχειρίζομαι.

Promptus, *a*, *um*, fertig / bereit / willig. P. gotowy / chutki / prętki / poſpießony / raczy. G. ἕτοιμ@, πρόθυμ@, πρόχειρ@, πρόφρων. *Promptuarium*, ein Speiſekammer. P. śpiżárnia. G. ταμίον, ταμεῖον, ταμίειον.

Prōnŭs, *a*, *um*, für ſich hangend / geneigt / begirig. P. nánōs nákłoniony / ſkłonny / chćiwy /

wy/ popedliwy. G. ἐπικεκυφῶς, ἐπίφορος, καταντης, καταφερής, κατάφορος, εὐκατάφορος.

Prŏœmīum, ein Vorrede. P. poczatek/ przedmowá. G. προοίμιον, φροίμιον.

Propāgŏ, inis, ein alter Rebstock/ davon man junge Weinrancken zeugt. P. Stára winna máćicá/ z ktorey młode łoßyczki wyrastáią. Metaph. ein Geschlecht. P. Rodzay/ dom/ pokolenie. G. παραφυάς, φῦλον, ἀπώρυξ, τὸ ἑλκόμενον. Prōpāgŏ, as, ich lege Reben ein/ pflantze/ weitere/ breite auß. P. winna máćice w ziemię kládę/ rozßerzam/ pomnażam. G. ἀποφυάδας γεννῶ, ἀποφύω, ἐπαύξω, ἐπαυξάνω, ἐκτείνω, παρατείνω, εὐρύνω, πλατύνω.

Prŏpĕ, Præp: bey/ nahe. P. blisko/ nie dáleko. Adverb. schier/ fast. P. málem. G. ἄγχι, ἄγχου, ἀγχόθι, ἐγγύς, ἐγγύθι, ἐγγύθεν, πέλας, πλησίον, παραπλησίον. Propior, neher. P. bliżßy. G. ἐγγίων, ἐγγύτερος. Proximus, der nechste. P. nabliżßy. G. ἔγγιστος, ἐγγύτατος. Proximus, Subst: ein nechster. P. bliźni.

* Comp: Propĕdĭem, gar bald. P. co dźień/ pretko. G. ἐν βραχεῖ, αὐτίκα, ἐν τάχει, ταχέως, ταχὺ μάλα, ὅσον οὐδέπω. Prŏpĕmŏdum, fast/ schier. P. málem. G. παρὰ βραχύ, παρὰ μικρὸν ἢ ὀλίγον, ὀλίγου δεῖν.

Prŏpĕro, as ich eile. P. kwápię się. G. ἐπείγω, θύνω, θυνέω, κατεπείγω, ἐπισπέρχομαι, σπεύδω. Properus, Præproperus, schnell/ eilend. P. pretki/ chutki/ pośpießny. G. ἐπισπερχής, ταχύς, συντείνων.

* Comp: Apprŏpĕro, ich eile hinzu. P. pospießam. G. ἐπισπεύδω, κατεπείγομαι. Impropero, ich eile hinein. P. kwápię się wchodźić. Item, ich lestere/ verweise. P. Łżę/ sromocę/ wywawiam. G. ὀνειδίζω, ὀνοτάζω, ἐπονειδίζω, μέμφομαι. Improperium, ein schmehung/ verweisung. P. sromotá/ lekkość/ zelżywość/ wymawiánie/ wyrzucánie.

Prŏphētă, ein Prophet/ Weissager. P. Prorok. G. προφήτης, ὁ βλέπων, ὁ συνιείς, ὁ ὁρῶν. Prophetissa, eine Warsagerin. P. Prorokini. G. ἡ προφῆτις. Propheticus, Prophetisch. P. Prorocki.

rocki. G. προφητικός. *Prophetia*, eine weissagung. P. proroctwo. G. προφητεία. *Prŏphētŏ, as*, ich weissage. P. prorokuie. G. προφητεύω.

Prŏpīnŏ, as, Ich brings einem / trinck zu einem. P. piję do kogo. *Metaph:* Ich gebe / reiche dar. P. zdawam / podawam. G. προπίνω.

Prŏpīnquŭs, nahe verwandt. P. Bliski / krewny / powinowáty. G. ἀγχεῖος, ἀγχίπορος, ὁ ἐγγὺς, γένος, οἰκεῖος, παραπλήσιος, ὁ πλησίον, σύνεγγυς. *Propīnquĭtas*, Nähe / Verwandtnüs. P. Bliskość / Powinowáctwo. G. ἐγγύτης, ἀγχιστεία, οἰκειότης, συνάφεια. *Prŏpīnquŏ, Appropinquo*, Ich nahe herzu. P. Przybliżam się. G. πελάω, πελάζω, ἐγγίζω, προσεγγίζω, πλησιάζω.

Prŏpĭtĭŭs, Gnedig / günstig. P. łáskáwy / miłościwy / życzliwy. G. ἐπήκοος, ἵλαος, ἵλεως, ἵλεος. *Propitīo, as*, ich versühne. P. poiednam / vbłagam. G. ἱλάσκω, ἐξιλεόω. *Prŏpĭtĭātĭŏ*, ein versühnung. P. ziednánie / przeprawienie. G. ἱλασμός.

Prŏpōlă, æ, ein Fürkeuffer.

P. Przekupień. G. προπώλης, μεταβολεὺς, κάπηλος, μαγγανευτής.

Prŏpŏrtio, G. ἀναλογία, τὸ ἀνάλογον, ἀνάλογον. vide *Portio*.

Prŏprĭŭs, a, um, Eigen. P. własny. G. ἴδιος, κύριος, οἰκεῖος. *Proprietas*, eigenthumb / eigenschafft. P. własność. G. ἴδιον, ἰδιότης, ἰδίωμα.

Propter, Præp: von wegen. P. dla / prze. G. ἀμφὶ, διὰ, ἕνεκα, χάριν, παρά.

* *Comp: Propterea, Quapropter*, derhalben. P. Przeto / dla tego. G. διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα, διότι, τούτου ἕνεκα.

Prōră, das vorder teil am Schiffe. P. przednia część / łodzi. G. πρῶρα.

Prorsus, & Prorsum, gentzlich. P. owszeki / koniecznie. G. ἄρχηθεν, ἐπίπαν, ὁλοτελῶς, τελείως, παντάπασιν.

Prŏsāpĭă, ein stam / geschlecht. P. Rodzay / dom / pokolenie. G. γενεὰ, γένος.

Prŏsēlytŭs, ein frembder / der vnsern Glauben hat angenommen. P. obcy / ktory Wiárę nászę przyiął.

Prosper, a, um, glücklich. P. ßcześliwy. G. αἴσιος, εὐτυχὴς, εὐήμερος, εὔποτμος, εὔοδος, σωτήριος. *Prosperitas*, glückseligkeit. P. ßcześćie / ßcześliwość / fortuná. G. εὐημέρημα, εὐημερία, εὐτυχία, εὐπραξία, εὐθενία, εὐποτμία, εὐπραγία. *Prospero, as*, ich gebe glück. P. poßczęściam / błogosławię.

Prostibulum, ein gemeine hur. P. pospolita kurwá. G. χαμαιτυπεῖον, πορνεῖον, ἐργαστήριον, κασωρεῖον, ματρύλλιον.

Prōtērvus, geil / vnzüchtig / vnverschampt. P. wßeteczny / swowolny / ńiewstydliwy. G. ἀκόλαστος, ἀσωφρόνιστος. *Protervia*, eigenwill / vbermut. P. swawolá / ocietność. G. ἀκολασία, ἀσέλγεια, ἰταμότης, προπέτεια.

Prōtĭnŭs, flucks / bald. P. wnet / wstok. G. αὐτίκα, παραυτίκα, παραχρῆμα, εὐθέως.

Prōvīnciă, ein Landschafft / Vogtey. P. Kráiná / ziemia / powiát / Stárostwo. *Item*, ein ampt. P. vrząd / polecenie. G. ἐπαρχία, ἐνορία. *Provincialis*, in einer Provintz wonhafft. P. powiátny / obywátel niektórey Kráiny. G. ἐπαρχιώτης, ἐπαρχικός.

Proxoneta, ein Meckler. P. Machlerz. G. προξενήτης.

Prūdēns, Vorsichtig / Vorstendig. P. Mądry / Báczny / Rozumny / Vmieietny. G. φρόνιμος, σώφρων, φράδμων, προμηθὴς, πολύφρων, πολυμήτης, πολύβουλος, εὐφρονῶν, ἔννοος, πρόνοος, εὔβουλος. *Prūdēntia*, Vorsichtigkeit. P. Mądrość / Báczność / Rozum / Vmieietność. G. εὐβουλία, ἐπιφροσύνη, πολυφροσύνη, προμήθεια, σωφροσύνη, σύνεσις, φραδμοσύνη, φρόνησις.

* *Comp: Imprūdens*, vnvorsichtig / vnbedacht. P. ńiemądry / ꝛc. G. ἀγνοῶν, ἄφρων, ἀλαιὸς ἀσύνετος, ἀνοηταίνων, ἀπερίσκεπτος, ἀνοήμων. *Imprūdentia*, vnvorsichtigkeit. P. ńieostropność / ꝛc. G. ἀβουλία, ἄγνοια, ἀπρονοησία, ἀπροβουλία, ἀνοησία, ἀσυνεσία, ἀξυνεσία.

Prŭina, a, der reiff. P. śrzoń. G. αἴθρος, πάχνη, στίβη, πάγος. *Pruinosus*, reiffechtig. P. ośrzeńiały / pełny śrzonu.

Prūna, æ, ein glut. *P.* żarzyste węgle. G. ἀνθρακία, ἀνθρακὶς, ἄνθραξ, διάπυρος.

Prūnŭs, i, ein pflaumenbaum. P. śliwowe drzewo / śliwá. *G.* προύνη, κοκκυμηλέα. *Prunum*, ein Pflaum. P. śliwá. *G.* κοκκύμηλον, μῆλον κόκκυγος. *Prunus sylvestris*, ein Schleedorn. P. ciernie. *Prunum sylvestre*, ein Schleen *P.* Tarnká.

Prūrĭō, is, ich bin jückent / krezig. P. świerzbie. G. κατακνίζομαι, κναδάλλω, κνήθομαι, κνησιάω, κνηθιάω. *Prūrītŭs, us*, das jücken. *P.* świerzb / świerzbiaczká. G. κνηθμὸς κνίσμα, κνισμὸς κνίδωσις, κνῆφη.

P S.

Psallo, ich singe. P. śpiewam. G. ψάλλω, φορμίζω. *Psaltes*, ein singer. P. śpiewak. *Psaltria*, ein singerin. *P.* śpiewaczká. *Psalterium*, ein Psalter. P. Psałterz. żołtarz / káncyonał. *Psalmus*, ein Lied / Gesang P. Pieśń / pienie / piosnká.

Psittacus, ein Papagoy. P. Pápugá. G. ψιττακὸς, ψιττάκη.

Ptisa-

P T.

Ptĭsăna, ein Gersten tranck. P. Napoy z Jecżmienia / Tyzánna. G. πτισάνη, πτισσάνη.

P V.

Pūbēs, is, die haar an der Scham. *P.* włosy ná łonie człowieczym. *Item*, die scham. P. łono. *Item*, die Jugend. *P.* młódź. G. ἐπίσειον, ἐφήβαιον, ἥβη, κτεὶς, ἦτρον. *Pūbertas*, das manbare alter. P. młodzieństwo. G. ἐφηβεία, αὐτοπαιδία, ἐφηβότης. *Pūbĕo*, *Pūbēsco*, ich werde manbar. P. podrastam / zárastam. G. ἡβάω, ἡβάσκω, ἐφηβάω.

* *Comp: Impubes, & Impubis*, vnmanbar. P. młody. *G.* ἄνηβος, ἀνίβλος, ἀπόθριξ, ἄφθορος.

Pūblĭcŭs, gemein. *P.* pospolity / jáwny. *G.* δημόσιος, δήμιος, πανδήμιος, δημοσιακὸς, ἐπίδημος, ἐπιδήμιος. *Publicanus*, ein Zöllner. *P.* Celnik / Poborcá.

Pūblĭcō, as, ich mache gemein. P. wydawam / wywoływam / rozsławiam. *G.* δημεύω, δημοσιόω, δημοσιεύω, ἐκθεατρίζω.

Pudor,

Pŭdŏr. oris, scham / zucht. P. wstyd / wstydliwość / sromieźliwość / obyczáyność. G. αἰσχύνη, αἰδὼς, αἰσχυντία, ἁγνεία, παρθενία. Pŭdīcus, schamhafft. P. wstydliwy / sromieźliwy. G. σώφρων, ἁγνὸς ἀφροδισίων, σεμνὸς, αἰδοῖος. Pŭdicitia, schamhafftigkeit / keuschheit. P. wstydliwość / czystość. G. αἰδὼς, σωφροσύνη, ἁγνεία, ἁγνότης, σεμνότης. Pudeo, es, G. αἰδέομαι, αἰσχύνομαι, ἐρυθριάω. & Pudet, Impers. Ich scheme mich. P. wstydzę się / sromam się / wstydmie / sromie. Pŭdēndus, schendlich. P. sromotny. G. αἰδοῖος, αἰσχυντέος, Pŭdenda, orum, die Scham. P. przyrodzone rzeczy.

* Comp: Impŭdens, vnverschampt. P. niewstydliwy. G. ἀναιδὴς, ἀαίσχυντος, ἄχρωμος, ἀχρώματος, θρασύτολμος, διρίφθαλμος. Impudentia, vnverschemte. P. niewstydliwość. G. ἀναίδεια, ἀναιδείη, ἀναισχυντία. Impŭdicus, vnzüchtig. P. niewstydliwy / niesromieźliwy. G. ἀσελγὴς, λαγνικὸς, ἀκόλαστος. Jmpudicitia, vnkeuschheit. P. nieczystość / niewstydliwość. G. ἀσέλγεια, μαχλοσύνη, ἀκολασία. πορνεία. Pudefacio, ich bescheme. P. záwstydam / zásromam. G. αἰσχύνω, δυσωπέω, καταισχύνω, διατρέπω. Pudesio, Ich werde schamrot / geschendet. P. Sromam się / wstydzę się. G. αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, συγκαλύπτομαι.

Pŭĕr, ein Kind / jung. P. Dziecię / Chłopiec. G. παῖς, πάϊς, κόρος, παιδίον. Puellus, Puerulus, ein Kneblein. P. chłopiaszek / pácholę. G. παιδίσκος, παιδάριον, παιδίον. Puella, ein Megdlein. P. Dzieweczká. G. κοράσιον, κορίσκη, παρθενίσκη. Puerilis, Kindisch. P. dziecinny. G. παιδαριώδης, παίδειος, παιδικὸς, Pŭellaris, Megdisch. P. Dziewczynny. G. κοριώδης, κορασιώδης. Pŭeritia, Kindheit. P. dzieciństwo. G. παιδία κουροσύνη, παιδικὴ ἡλικία. Puerasco, Repuerasco, ich werde kindisch. P. ostáwam się dziecięciem.

* Comp. Pŭerpera, ein Kindbetterin. P. Położnica / sześćniedziałká. G. λεχὼ, τεκοῦσα, παιδοτόκος. Puerperium, das Kindbett. P. Połog. G. παιδοτοκία λοχεία.

Pŭgillāres, ein schreibtefflein. P. tabliczká / kámienne Ksiązeczki.

Pūgĭo, onis, ein Tolch / Bungert. P. Tulich / Puynał. G. ἐγχειρίδιον, παραξιφίς.

Pŭgĭl, ein Fechter. P. Szermierz / zapáśnik. G. ἀγωνιστὴς, ἀθλητὴς, πύγμαχος, πύκτης.

Pugna, æ, ein streit / kampff. P. Bitwa / walká / potyczká / vtarczká. G. διαμάχη, μάχη, ἐρυσμὸς, μόθος, μόλος. Pugnax, streitig / kriegisch. P. waleczny / meżny. G. μαχητὴς, μαχήμων, μάχιμος, ὁπλότερος. Pugno, as, Ich streite / kempffe / zancke. P. walcżę / potykam śie / swárzę śie. G. διαπληκτίζομαι, μάχομαι, ὑπεραγωνίζομαι, ὠλκάζω.

* Comp: Expugno, as, Ich erobere. P. dobywam. G. ἀναμάχομαι, καταμάχομαι, ἐκπολεμέω, καταπολεμέω, πορθέω, στρεύγω. Impugno, ich wiederlege. P. sprzećiwiam śie / odpieram. G. καταπολεμέω, καταμάχομαι, προσπολεμέω. Oppugno, ich stürme. P. szturmuie / do szturmu przypuszczam. G. ἀντιμάχομαι, διαμάχομαι, καταπολεμέω, πολεμέω. Propugno, ich schütze / wehre. P. Bronię / zástáwiam śie. G. προπολεμέω, προμαχέω, προμαχίζω, ὑπερμαχέω. Propugnaculum, eine Bastey / schutzwehr. P. Báβta / obroná / forteca. G. ἀμυντήριον, ἀλέξημα, ἐπιτείχισμα, ἔχυρωμα, θωράκιον. Repugno, ich wiederstrebe. P. sprzećiwiam śie. G. ἀνταγωνίζομαι, ἀντέχω, διαμάχομαι, ἀντιστατέω, ἀντιφέρομαι.

Pugnus i, ein faust. P. pięść. G. δράξ, κόνδυλος, πυγμὴ. Pugillus, ein handvol. P. Garść / garstká.

Pulcher a, um, hübsch / schön. P. piekny / cudny / krasny / nadobny / wrodziwy. G. καλὸς, περικαλλὴς, εὐειδὴς. Pulchellus, gar nitlich / fein. P. nadobniuchny / piekniuchny / piekośćiwy. Pulchritudo, Schönheit. P. piekność / vrodá. G. εἶδος, καλλονὴ, κάλλος, εὐμορφία.

Pūlēgĭum, Poley. P. Poley. G. βληχὼ, βλήχων.

Pullus, i, ein junges eines jeglichen thiers. P. dźiećię káżdego źwierzęćiá. G. νεοττὸς, νεοσσὸς, πῶλος, μόσχος. Pullaster, ein junger Han. P. Kureczek / kuraβek.

Pullulo, ich sprosse herfür. P. wyrastam / wybijam sie. G. βρύω, θάλλω, ἀναθάλλω, βλαστάνω, μοσχεύομαι.

* Comp: Expullulo, ich treibe zweigherfür. P. roßczki/látorośliwypuszczam. Repullulo, ich wachs von newen herfür. P. odrastam / znowu wyrastam. G. αναβλαστάνω.

Pullus, a, um, schwartz / erdfarb. P. czarny / czarnawy / okopciáły. G. φαιὸς. Pullatus, schwartz bekleidet. P. czarno odźiány / w żałobie chodzacy. G. μελανείμων, μελάγχλαινος, κυανοστόλος.

Pulmo, onis, die Lunge. P Płuce. G. πνεύμων, πλεύμων. Pulmonarius, lungensüchtig. P. ktory suchoty ma. G. περιπνευμονικός. Pulmonaria, Lungenkraut. P. płucne ziele / sturdźiennik.

Pulpa, æ, dick / vnnd nitlich Fleisch ohne bein. P. nalepsze y naśmacznieysze mieso bez kości. G. μυών. Pulpamentum, ein lecker speise / vom nietlichsten fleisch gemacht. P. łakotna potráwá z naylepszego Mieśá vczyńiona. G. προσφάγιον ὄψον, τὸ ἡδύκρεων.

Pulpitum, ein Katheder / oder Predigstuel. P. Pulpit / albo Kázálnicá. G. ἀνάβαθρον, δυμέλη, λογεῖον, βῆμα.

Puls, G. πόλτος, ἀθάρα, ἀθάρη. Pulmentum, ein Breymuß. P. krupá / káßá. G. ὄψον, προσόψημα, προσφάγιον, ἔψημα.

Pulso, G. ἀράσσω, ῥάσσω, ἐντρίβω, τύπτω, παίω, κόπτω, κρούω. vide Pello.

Pulvinar, & Pulvinus, ein küssen pfüel. P. wezgłowie / poduszká / pierzyná. Item, ein Beet. P. Zagon / grzedá G. ἐπηρέσιον, προσκεφάλαιον, προσκεφαλον, κνέφαλον.

Pulvis, is, Staub / Pulfer. P. Proch. G. ἄμαθος, πεδιάσιμος, κόνιον, κόνιστρον. Pulverulentus, bestaubet. P. pełny prochu. G. κονιορτώδης, κονισάλεος, κεκονιορτωμένος.

Pūmēx, icis, ein reubstein / fußstein. P. Pumex. G. κισηρὶς, κισηρίς.

Pūmĭlio, onis, ein Zwerch. P. Kárzeł. G. νάνος, νανοφυὴς, νανώδης.

Pungo, is, ich steche. *P.* pcham, kole. *G.* θράσσω, ὑποθράττω, κατακεντέω, κεντέω, νύττω. *Punctus*, *G.* κεντητὸς, στικτός. & *Punctum*. ein stüpfflein. *P.* Punkt. *G.* κέντρον, πέρας, στιγμή. *Punctim*, stichsweise. *P.* sztychem / kolac. *G.* στίγδην, κεντρηδόν.

* *Comp*: *Compungo*, ich zersteche / zeichne. *P.* rysuie / cechuie. *G.* καταννύσσω, καταστίζω. *Expungo*, ich lesche auß. *P.* wymazuie / przekryßam. *G.* διαχαράσσω, ὀφελίζω, ἐκκρίνω, ἐξαλείφω.

Pūnĭcŭs, a, um, Puniceus, Purpurfarbig / rotfarbig. *P.* ßarlatney maści / czerwony. *G.* λιβυκὸς, φοινίκειος.

Pūnĭō, is, ich straffe. *P.* karze. *G.* ἀποτίομαι, ἀναιρέομαι, κολάζω, τιμωρέομαι, τιμωρέω.

* *Comp*: *Impūnis e*, strafflos / frey. *P.* nieskárány / wolny. *Impunitas*, vnstrefflichkeit / freyheit. *P.* niekárność / wolność / swawola. *G.* ἀτιμωρησία, ἄδεια τιμωρίας ἢ κολάσεως, τὸ μὴ κολάζεσθαι.

Pūpīllă, æ, ein Augapffel. *P.* źrzenicá. *G.* γλήνη, κόρη, τὸ ὑγρὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Pūpīllus, i, ein weise. *P.* śierota. *G.* ἄνηβος, ὁ, ἡ, ὀρφανός, ὀρφανή, ὀρφανικός. *Pūpīllaris*, was zu waisen gehöret. *P.* śierotczy / śierotny. *G.* ὀρφανία.

Puppis, is, das hindertheil des Schiffs. *P.* zádnia część łodzi / tył łodzi. *G.* ἀντίπρωρον, πρύμμα.

Pūpŭs, ein junges kneblein. *P.* Chłopiątko. *G.* βρέφος.

Pūpă, ein junges Megdlein. *P.* dziewecżá. *Item*, ein Puppe. *P.* latká. *G.* κόρη, κόριον.

Purgo, as, ich mache rein. *Metaph*: ich entschüldige. *P.* czyßczę / chędożę / omietam. *Metaph*: wymawiam / sprawiam się. *G.* Ἁγνίζω, καθαγνίζω, ἀνακαθαίρω, διακαθαρίζω, ἀπολογοῦμαι. *Purgatio*, eine reinigung. *P.* oczyßczenie. *G.* ἁγνισμὸς, καθαρμὸς, κάθαρσις, περιραντήσις. *Purgatorium*, das Fegfeur. *P.* Czyściec.

* *Comp*: *Expurgo*, ich fege auß. *P.* wymietam / wychędożam / wyczyściam. *G.* ἀποκλύζω, ἀποκαθαίρω, ἐκκαθαίρω, περιματτω.

Repurgo, ich reinige wiederumb. P. znowu chędożę. G. ἀνακαθαίρω, ἀποκαθαίρω, καθαίρω.

Purpura, ein Meerschneck / auß welcher schweiß oder blut die purpurfarb gemacht wird. P. żółw Morzki / z ktorego posoki álbo / krwie szárlatna máść czyniá. G. κογχύλη, πορφύρα, φοινικὶς, πορφυρὶς. Purpureus, purpurfarbig. P. Szárłatny / Páwłokowy. G. ἁλουργὴς, ἁλιπόρφυρος, πορφύρεος.

Pūrŭs, a, um, lauter / rein / sauber. P. czysty / szczyry. G. ἁγνὸς, ἀκίβδηλος, ἄκρατος, καθαρὸς. Puritas, sauberkeit. P. czystość / szczyrość. G. ἁγνεία, καθαρότης, ἀκεραιότης, εὐκρίνεια.

* Comp: Impūrus, vnrein. P. nieczysty. G. ἀνόσιος, ἀνίερος, ἀκάθαρτος, ἐναγὴς, βέβηλος. Impuritas, vnreinigkeit. P. nieczystość. G. ἄγος, ἀκαθαρσία, μίασμα, βδελυγμία. Pūrĭfĭcō, ich reinige. P. oczyściam / chędożę. G. ἁγνίζω, ἀφαγνίζω, ἀποκαθαίρω, καθαρίζω, καθαροποιέω, καθαγνίζω. Pūrĭfĭcătīo, reinigung. P. Oczyścienie. Item, Liechtmeß. P. Gromnice. G. καθαρισμὸς, καθαρμὸς, ἁγνισμός.

Pūs, pūris, eiter. P. ropá. G. πύον, τὸ. Pūrūlentus, eiterig. P. ropisty. G. πυώδης, πυοειδὴς, ἔμπυος, διάπυος, ὑπόπυος.

* Comp: Suppūro, ich geschwere. P. nabieram się / rozrapiam się / ziatrzam się / ziatrzeie. G. ἐκπυόω, πυόω.

Pūsio, onis, ein junges Kind. P. Dziecíątko. G. παιδίον, παῖς.

Pusillus, klein / veracht. P. máły / máluczki / wzgárdzony. G. σμικρὸς, ὀλίγος, τυτθὸς. Pusillanimis, G. ἀπαλόψυχος, μικρόθυμος, μικρόψυχος, μικρόφρων. vide Animus.

Pustula, æ, ein bletterlein. P. krostká / záskorñicá. G. ἐξάνθημα, διεξάνθημα.

Pŭtĕŭs, ein ziehbrun / galgenbrun. P. Studnia. G. βόθρος, φρεῖαρ, φρέαρ.

Pŭtŏ, as, ich behawe / beschneide. P. odcinam / obrzezuię. Item, Ich meine / achte. P. mniemam / ważę / szácuię. G. ἀποκαθαίρω, κλαδεύω, νομίζω, ὑπολαμβάνω, οἶμαι. Pūtāmĕn, ein schelff / rinde / schale. P. łuszczy-

ná / łupiná / ſkorupá. G. λέπισμα, λέπυρον, ἔλυτρον, ἀποκάθαρμα, λέμμα.

* *Comp*: *Ampŭto*, ich beſchneide. P. obrzezuię / odcinam. G. ἀπαράσσω, ἀποκνίζω, ἀποκόπτω, τυπάζω, κόπτω. *Compŭto*, G. ἐπαριθμέω, συλλογίζω. *Suppŭto*, ich rechne zuſammen. P. ráchuię / vważam. G. ὑποκαθαίρω, ὑπολογίζομαι. *Deputo*, *Reputo*, ich achte / ſchetze. P. ßácuię / poczytam. G. ἀναθεωρέω ἀναλογίζομαι, ἀναπολέω, ὑπολογίζομαι, ἐπισκέπτομαι. *Diſputo*, ich erwege / diſputire. P. rozbieram / rozważam / gadam ſię. G. διαλογίζομαι, διαλέγομαι, συλλογίζομαι, συζητέω, διαλαμβάνω. *Impŭto*, ich ſchreibe zu / gebe nach. P. przypiſuię / winuię / przyczytam.

Pūtŏr, *oris*, ein geſtanck. P. ſmrōd. G. δυσωδία, ἀηδία. *Putidus*, ſtinckend. P. ſmrodliwy / cuchnący / śmierdzący. G. δυσώδης, ἀηδὴς, μυσαρός.

Pūtrĭs, *e*, *Pūtrĭdŭs*, faul / morſch. P. zgniły / ſprochniáły. G. σαθρὸς, σαπρὸς. *Pūtrēdo*, *inis*, die feule. P. zgniłość / ſpruchniałość. G. ἄζη, σαπρία, σαπρότης, σηπεδών. *Pūtrĕō*, *Pūtreſco*, *Computreſco*, *Putrefio*, ich faule. P. gniię / prōchnieię. G. ἀποσήπομαι, καλασήπομαι, καλαπύθομαι, σήπομαι. *Putrefacio*, ich feule. P. gnoię / rozgnaiam. G. σαπρίζω, καλασήπω, πύθω, καλαπύθω, διαπύθω.

P Y.

Pygārgŭs, ein Trap / Trapganß. P. Drop. G. πύγαργος.

Pyrŏbŏlus, ein Fewerkugel / Raketchen. P. Kulá ogniſta / rácá. G. πυρόβολος.

Pyrŭs, *i*, ein Birnbaum. P. grußká / grußkowe drzewo. G. ἄπιος. *Pyrum*, ein Birn. P. grußká. G. ἄπιον.

Pixis, *idis*, ein Apotecker büchs. P. Słoy. G. πυξὶς. *Pyxidicula*, ein büchslein. P. ſłoiek / ſłoiczek. G. πυξίδιον.

INCIPIENTIA à Q.

Qu A.

QVà, *Adverb*: wohindurch. P. ktōredy. G. ᾗ πῆ, ὅπη.

Quacunq;, es sey wohindurch es wol. P. ktoredykolwiek. G. ᾗ ἄν, ὅπῃ ἄν, ὅπῃ ἐάν. *Quaquà*, *Quaquaversum*, es sey wo hinauß es wölle. P. kedyß / ktoredyß.

Quadraginta, Viertzig. P. Czterdźieści. G. τεσσαράκοντα. *Quadragesimus*, der viertzigste. P. czterdźiestny. G. τεσσαρακοσταῖος, τεσσαρακοστός. *Quadragenarius*, was viertzig in sich hat. P. coczterdźieści ma w sobie. G. τεσσαρακοντούτης. *Quadragies*, viertzig mal. P. czterdźieścikroć. G. τεσσαρακοντάκις. *Quadringenti*, *æ*, *a*, vier hundert. P. cztery stá. G. τετρακόσιοι.

Quadriga, *æ*, ein Wagen/da vier Rosse für gehen. P. Wóz we cztery Woźniki. G. τετράκυκλος ἀπήνη, τετράβαμον ἅρμα, τετράρυμον ἅρμα.

Quadro, *as*, ich mache vierschrötig. P. czworogránno czynię. *Metaph:* ich schicke/reume/bequeme mich. P. zgadzam się/ trafiam się / imuię się. G. ἁρμόδιος εἰμι, ἁρμόζω, ἐφαρμόζω, τετραγονίζω. *Quadra*, *æ*, ein viereckter teller. P. czworogránny talerz. G. τετράγωνον, πινακίσκος, τετράγωνος, πινακίδιον τετράγωνον. *Quadrus*, *Quadratus*, viereckt / geviert / vierschrötig. P. czworogránny. G. τετράπεδος, τετράγωνος, τετράπλευρος.

Quadrupes, *edis*, vierfüssig. P. czworonogi. G. τετρασκελής, τετραβάμων, τετράπους, τετράκωλος. *quadrupedo*, ich gehe auff vier füssen. P. ná czterech nogách chodzę.

Quadruplex, *Quadruplus*, vierfeltig. P. czworáki. G. τετραπλάσιος, τετραπλασίων. *Quadruplico*, ich mache vierduppelt. P. czworáko czynię. G. τετραπλασιάζω. *Quadruplò*, vierfeltig/viermal so viel. P. czworáko/ weczwornasob. G. τετραπλῆ.

Quadruplor, *aris*, ich verrate/ gebe an. P. zdradzam / wydawam / odnoßę. *Quadruplator*, ein verreter / welchem das vierde teil des verdammeten guts gegeben wird / ein sechsgroscher. P. Zdraycá / Wydawcá / ktory czwarta część dobr osadzonego odźierzy / oskárżyćiel. G. συκοφάντης, συκαστής, ἐνδείκτης, φιλεγκλήμων.

Quæro, is, ich suche / frage / forsche. P. ßukam / pytam / dowiáduie ſie. G. ἀνακρίνω, ζητέω, ἐρωτάω, πορίζω ἱστορέω, ματεύω, ἔρομαι. *Quæstio*, eine frage. P. pytánie / gadká. *Item*, ein folterung. P. męczenie. G. ἐρώτημα, ἐρώτησις, ζήτημα, ζήτησις, θεώρημα, πρόβλημα, θέσις. *Quæstionarius*, der bey der folterung die vbelthetet examiniret. P. ktory przy męczeniu złoczyńce słucha. *Quæstor*, ein Rendmeister. P. Poborcá / Podskárbi. G. ζητητής, ἐξακτῶν, ταμίας ἐκλογεὺς, ἐκλογιστής. *Quæstura*, das Rentmeister ampt. P. Vrzad Poborci / Podskárbstwo. G. ταμιεία, ταμιευτικὴ ἀρχὴ ἢ ἐξουσία. *Quæstus, us*, wucher / gewin. P. lichwá / zysk / pożytek. G. ἐπικαρπία, κέρδος, λῆμμα, πορισμὸς, χρηματισμός. *Quæstuosus*, das viel ein bringt. P. pożyteczny. G. ἐπικερδὴς, κερδαλέος.

* *Comp: Acquiro*, ich erwerbe. P. dostawam / nábywam / osiegam. G. ἀντέχομαι, πάομαι, κτάομαι, περιποιέομαι, προσκτάομαι. *Conquiro*, ich suche zusamen. P. zewßad zbieram / zgromadzam. G. ἀναζη-ητέω, συζητέω. *Disquiro*, ich suche hin vnd wieder / forsche / frage. P. y tám y sám ßukam / przepytywam / perciam. G. ἐξετάζω, περισκέπτομαι, ἐπιζητέω. *Exquiro*, ich suche / forsche fleissig. P. pilnie sie wywiáduie / wypytawam. G. ἀναζητέω, ἀνακρίνω, ἐξερευνάω, ἐξετάζω. *Exquisitus*, außerlesen / schön / köstlich. P. wyborny / piekny / niepospolity / kosztowny. G. διηκριβωμένος, ἐξηκριβωμένος, ἐξειργασμένος, ἀκριβής. *Inquiro*, ich forsche nach. P. pytam sie. G. ἀναζητέω, ἀνακρίνω, διερευνάω, ἐπιζητέω, ἱστορέω. *Inquisitio*, nachforschung. P. pytánie / wywiádowánie. G. ἀνάκρισις, δοκιμασία, ἐπιζήτησις, ἐτασμὸς, ἔτασις. *Requiro*, ich erfordere. P. żądam / chcę. G. ἀπαιτέω, ἀναζητέω, ἐπιζητέω, μαστεύω, ποθέω, δέομαι.

Quæso, ich bitte / lieber. P. proße / moy miły. G. δέομαι, ἀντιβολῶ πρὸς θεῶν.

Qualis, talis, G. οἷος, τοιοῦτος. *Qualis, e*, welcherley. P. táki. G. ποῖος, ὁποῖος, ὁποιοστίς. *Qualitas*, gestalt / geschick. P. iákość / formá / sposób / obyczay. G. τὸ ποιὸν, ἡ ποιότης.

* *Comp: Qualiscunq;*, er sey wie er wolle. P. Jákiſzkolwiek. G. ὁποῖος δὴ, ὁποῖος δήποτε, ὁποιόσπερ.

Qualus, ein geflochten korb. P. plecíony Kosz. G. ὁ κάλαθος, κύρτη, κυρτὶς, τάλαρος. *Quasillus*, ein körblein. P. koszyk. G. καλαθίσκος, καλάθιον, κυρτίδιον.

Quàm, weder / als / denn. P. ńiż / ńiżli. G. ἢ, ἤπερ, ὅσον, ὡς.

* *Comp: Quamlibet, Quamvis*, Ob schon. P. Acż / Acżkolwiek G. εἰ καὶ, καίπερ, καί τοι κἄν. *Quamobrem*, warumb / derwegen. P. czemu przeto. G. διὸ, διότι, ἀνθ᾽ ὅτου, ἀνθ᾽ ὧν, διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα, διὰ τί. *Quampridem*, wie lange. P. Jáko dawno. *Quamprimùm*, so bald. P. Ják narychley / co napredzey. G. τάχιστα, τὴν ταχίστην, ταχύτατα, αὐτίκα, ὅσον τάχιστα, ὅσον τάχος, ὡς τάχιστα. *Quamdiu*, wie lang. P. Jáko długo. G. ἐφ᾽ ὅσον, ἐν ὅσῳ, ἄχρι, ἄχρις, ἄχρις οὗ, εἰς ὅσον, ἕως. *Quamdudum*, wie vorlangst. P. Jáko dawno / przed tym. *Quantisper*, so lang. P. Jáko długo.

Quando, Adverb: wenn. P. kiedy. *Conjunct:* dieweil / sintemal. P. gdyż. G. ὅτε, ἐπειδὰν, ὅταν, ὁπόταν, ὁπότε, πηνίκα, πότε.

* *Comp: Quandoq;*, bißweilen. P. ńiekiedy / podczás. G. ἐνίοτε ὅπου μὲν, ὅπου δὲ, ἔσθ᾽ ὅτε, ἐστὶν ὅτε. *Quandocunq;*, es sey wenn es wölle. P. kiedykolwiek / kiedyż tedyż. *Quandoquidem*, dieweil / sintemal. P. Poniewasz / gdyż. G. εἴπερ, ἐπείγε, ἐπείπερ, ἐπεὶ, ἐπειδὴ.

Quanquam, Obschon. P. Acżkolwiek. G. καί τοι, καίτοιγε.

Quantum, a, um, wie groß / oder wie viel. P. Jáko wielki / álbo iáko wiele. G. ἡλίκος, ὅσος, πόσος. *Quantitas*, die grösse. P. wielkość. G. τὸ πόσον, ἡ ποσότης, πηλικότης. *Quanti*, wie tewer. P. zacż / iáko drogo / po czemu. G. πόσου.

* *Comp: Quantusquantus, Quantuscunq;*, es sey so groß als es wölle. P. Jákokolwiek wielki / ńiech bedzie wielki iáko chce. G. ὁπηλικοσοῦν, ὁσοσοῦν, ὁποσοσοῦν. *Quantopere*, wie sehr. P. Jáko bárdzo. G. εἰς ὅσον γε, ἐφ᾽ ὅσον. *Quantumvis*, obschon. P. Acżkol-

Aczkolwiek. G. εἰς ὅσον ἀνθέλῃς, ὅσον βούλει. *Quantisper*, wie lang. P. Jáko długo. *Aliquantisper*, ein zeitlang. P. przez niemały czás.

Quantulus, *diminut*: wie klein/ P. Jáko máły. G. ἡλίκος, σμικρός, ὅσος, ὀλίγος, ὅσος. *Quantulum*, wie wenig. P. Jáko máło/ ile.

* *Comp*: *Quantuluscunque*, es sey so klein als es wolle. P. niechay bedźie máły iáko chce. G. ὁπηλικοσοῦν, ὁσοσοῦν, ὁποσοῦν, ὁποσοσδήποτε. *Quantulumcunque*, es sey so wenig als es wolle. P. Ile tyle/ niechay bedźie tyle ile chce.

Quāprŏpter, derhalben. P. Aprzeto/ dlatego. G. διὸ, διόπερ, ἐξ ὧν, ἕνεκεν, οὗ ἕνεκα χάριν, ὅθεν, τοιγαροῦν.

Quārē adverb: warumb. P. czemu. *Conjunct*: derwegen. P. Aprzeto. G. ἀφ' ὧν, ἐξ ὧν, ὅτου χάριν.

Quăsi adverb: gleich wie P. Jákoby/ rowńie ták. G. οἷον, ἵνα, οἷα δή, ὡς, καθάπερ.

Quasillus vide Qualus,

quātĕnŭs, wo fern. P. Ile/ gdyż. G. ἐφ' ὅσον, ἐφ' ὅσα, καθ' ὅσον, καθόσον, ἐν ᾧ.

Quătiō, *is*, ich schüttele/ bewege. P. Trząsam/ poruszam. G. ἀνασείω, κλαδάω, κλαδέω, κλονέω, κραδαίνω, σαλεύω.

* *Comp*, *Concutio*, ich zerschüttele/ zerstosse. P. zatrząsam/ tłukę. G. ἀγμίζω, ἀθύσσω, ἀνασείω, ἀγυρίζω, διασείω, συγκλονέω, τινάσσω, ὠθίζω, καμάσσω, διαταράττω. *Decutio*, ich schlag herab. P. ztrącam/ zrzucam. G. ἀποσείω, κατασείω, ἀποκινέω, ἀποσπάω. *Discutio*, ich treibe von einander. P. roztrácam/ rozbijam/ rozgániam. G. ἀνακρίνω, διαστροφέω, διαφορέω, σκορπίζω, διασείω, διαλύω. *Excutio*, ich schüttele auß/ schlage auß. P. wytrząsam/ wbijam/ zrzucam. G. ἀποδύομαι, ἀπωθέω, ἐκβάλλω, ἐκδύω, σοβέω, ἀποσείω. *Incutio*, ich schlage/ jage ein. P. wbijam/ wtrącam/ wganiam. ἐμφορέω, ἐντείνω καταφέρω, ἐμβάλλω, προσβάλλω. *Percutio*, ich schlage. P. bije. G. ἀλοάω, ἀποπλήττω, βάλλω, βολέω, δέρω, θείνω, πλήττω, τύπτω, πατάσσω. *Repercutio*, ich schlage wieder/ ich pralle zu rück. P. odbijam/ názad odskákuie. G. ἀντανακλάω, ἀντιπαίω, ἀντικόπτω, ἀντιπλήττω. *Repercussio*,

ein wiederschlag. P. odbićie. *Succutio*, ich zerschüttele. P. wstrząsam. G. κόπτω, ὑποσείω, ὑποκινάσσω. *Successorius equus*, ein hart trabend Roß. P. Koń ktory ćieszko nośi.

Quasso, as, frequent: Ich erschütte. P. Trząsam / trzęsę / tlukę / tracam. G. ἀνακραδαίνω, ἀνακραδάω, ἀνακραδεύω, διασαλεύω, διασείω, διαθραύω, συγκραδαίνω

* *Comp: Conquasso, as,* ich zerstoße gentzlich. P. roztracam / rozbijam. *Conquassatus,* zerstossen / zerbrochen. P. roztracony / rozbity.

Quătŭŏr, Vier. P. Cztery / czworo. G. τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα, τέτορες. *Quătēr,* viermal. P. czterykroć. G. τετράκις. *Quătērni,* vier vnd vier. P. po czterech. G. τέσσαρες. *Quartus,* der vierde. P. czwarty. G. τέταρτος, τέτρατος. *Quaternarius,* was vier in sich begreifft. P. czworny. G. τετραδικός.

Comp: Quatuordecim, vierzehen. P. czternaśćie. G δεκατέσσαρες.

Qu E.

Que, Conjunct: Enclit: vnd. P. A / y. G. τέ, καὶ.

Quĕmădmŏdum, gleich wie / eben / als. P. Jáko. G. καθάπερ, καθὰ, καθὼς, οἷοι, ὃν τρόπον, ὅπως, ὡς, ὥσπερ, πῶς.

Queo, ich mag / kan. P. mogę. G. δύναμαι, ἰσχύω. *Comp: Nequeo,* ich kan nicht. P. nie mogę. G. ὀ δύναμαι, ἀμηχάνως ἔχω, ἀσθενέω, ὀκνέω, ἀμηχανέω, ἀδυνατέω.

Quercus, ein Eiche. P. Dąb. G. δρῦς, σπερωνίς. *Querceus, Querneus, Quernus,* Eichen. P. Dębowy. G. δρυώδης, δρύϊνος. *Quercetum,* ein Eichenwald. P. Dąbrowá. G. δρυμών.

Quĕrŏr, eris, & Comp: Conqueror, Ich klage / weine. P. skarżę się / vtyskuię / narzekam / lámentuię. G. μέμφομαι, ὀδύρομαι, μεμψιμοιρέω. *Quĕrēla, Quĕrīmŏniă,* ein klage. P. skárgá. G. δεινοπάθεια, καταβόησις, μέμψις, μομφὴ, κατάμεμψις, ὀδυρμός. *Quĕrulus,* kleglich. P. żáłosny / vtyskuiący. G. ἀτέμβιος, ἐγκληματικὸς, κινυρὸς, μεμψίμοιρος.

Quequĕdŭlă, ein Kreckgen/ Kriechendte. P. Cerańká. G. βόσκας.

Qu I.

Qui, welcher. P. ktory. G. ὅς, ὅστις. *Qui*, *Adverb*: wie. P. Jáko.

* *Comp*: *Quīdam*, einer. P. ńiektory. G. τὶς, τινός. *Quivis*, *Quilibĕt*, *Quicunq*, ein jeder. P. káżdy / wßelki / ktokolwiek / ktorykolwiek. G. πᾶς τὶς, ἅπας τὶς, ἕκαστος, πᾶς ἕκαστος, πᾶς ὅστις.

Quia, *Conjunct*: dieweil. P. Iż / że / dla tego iż. G. διότι, ὅτι, ἐπεὶ, ἐπείπερ, ἐπειδήπερ, ἐπειδὴ, ὅτι τοι.

Quidem, zwar. P. Iście / poprawdzie. *Item*, *syllaba* ći / *& litera* ć / *dictionibus annexa*, G. γε, γοῦν, μέν.

Quies, ruhe / der schlaff. P. pokoy / odpoczynek / odpoczywánie / sen. G. ἀκή, ἀκινησία, ἀνάπαυμα, ἄμπαυμα, ἀνάπαυσις, παῦλα, παῦσις. *Quietus*, ruhig. P. spokoyny / ćichy. G. ἀβακιζόμενος, ἀθόρυβος, ἀπάραχος, ἤρεμος, ἡσύχιος. *Quiesco*, ich ruhe / schlaffe / bin still. P. odpoczywam / spię / przestáwam. G. ἄγω ἡσυχίαν, ἡσυχάζω, ἀμπαύομαι, κοπάζω, ἐρωάζω, ἠρεμέω, εὕδω, ἰαύω.

* *Comp*: *Acquiesco*, ich bin still / beruhe / folge. P. iestem spokoyny / przestawam / przyzwalam / slucham. G. στέργω, ἀρέσκομαι, ἐπαναπαύομαι, ἐφησυχάζω, ἀρκοῦμαι. *Conquiesco*, ich bin zu frieden / still. P. przestawam / odpoczywam. G. διαπαύομαι, ἡσυχάζω. *Inquies*, vnruhe. P. ńiepokoy. G. ἡ τοῦ ἡσυχάζειν ἀδυναμία, ταραχὴ, ἀγρυπνία. *Inquietus*, *Irrequietus*, vnruhig. P. ńiespokoyny.

Quin, das nicht / warumb nicht / dazu / darůber. P. by ńie / żeby ńie / czemu ńie / nád to / ktemu. G. ὅτι μὴ, εἰ μὴ, μή. * *Comp*: *Quinetiam*, dazu / darůber. P. by ńie / nád to / ktemu. G. ἀλλὰ καὶ, ἔτι δε, ἢ μὴν ἀλλά. *Quin imò*, ja freylich. P. y owßem. G. ἀλλὰ δὴ μὲν οὖν γε, καὶ μὴν καί.

Quincuux, *vide As*.

Quinque, Fůnff. P. Pięć / piećioro. G. πέντε. *Quinquies*, Fůnffmal. P. Pięć kroć. G. πεντάκις. *Quini*, je fůnff vnd

Fünffte. P. popiaći. *Quinarius*, was Fünff in sich hat. P. piecióraki. G. πεντάς. *Quindecim*, Fünffzehen. P. Pietnaśćie. G. δεκαπέντε. *Quinquaginta*, funfftzig. P. Piedźieśiat. G. πεντήκοντα. *Quinquagesimus*, der Funfftzigste. P. Piedźieśiatny. G. πεντηκοστός. *Quinquagies*, Funfftzig mal. P. Piedźieśiat kroć. G. πεντηκοντάκις. *Quinquagenarius*, was funtzig in sich helt. P. co piedźieśiat w sobie zámyka. G. πεντηκονταέτης, πεντηκοντούτης, πεντηκοντάς. *Quingenti, æ, a*, fünffhundert. P. piecset. P. πεντακόσιοι. *Quingentesimus*, der Fünffhunderste. P. piec setny. G. πεντακοσιοστός. *Quintilis*, der Hewmonat. P. Lipiec. G. πεντίλιος μὴν, ὁ πέμπτος μὴν. *Quinquennium*, fünffjahr. P. pieclat. G. πενταετία. *Quinquennis*. G. πενταέτης, πεντέτης. *Quinquennalis*, fünffjärig. P. piecletny. G. πενταετηρικός.

Quippe, zwar/ gewißlich. P. Iśćie/ bez wątpienia. G. ἅτε οὖν, ἅτε δὴ, ἐπεὶ, μὲν γάρ.

Quis, quæ, quid; wer/ welche/ was. P. kto/ ktora/ co. G. τίς, ποιός, τίς.

* *Comp: Aliquis, aliqua, aliquid*, einer/ jemand/ eine/ etwas. P. Niektory/ niekto/ niektora/ nieco. G. ἀμός, ἐνίος, ἐνιαῖος, τέος, τίς. *Quisquam, quispiam*, etwa einer. P. niektory. G. τίς, εἷς, τὶς. *Quisquis quisque, quicunq;, quivis*, ein jeglicher. P. káżdy/ ktorykolwiek/ wszelki. G. πᾶς τις, ἅπας τις, ἕκαστος, πᾶς ἕκαστος, πᾶς ὅστις. *Quisnam*, wer denn. P. A kto. G. τίς δήποτε.

Quidita, wie so/ P. A iákoto/ czemu ták. *Quidni*, warumb nicht. P. A czemu nie G. πῶς γὰρ οὔ, καὶ μάλα, τί μήν.

Quisquiliæ, außköhrig. P. śmieci/ omieciny/ ogryzki. G. σκύβαλον, συρτὸς, περίψημα, ἀποκάθαρμα, κόρημα σάρωσις, σάρωμα.

Qu O.

Quo, quonam, Adverb: wohin. P. dokad. *Conjunct*: das. P. aby/ izby/ żeby. G. ἵνα, ἧχι, οἷ, ὅπῃ, ὅποι, ὅπου, πῇ, ποῖ.

* *Comp: Quoad*, so fern/ biß. P. Jeżli/ aż. G. ἄχρις οὗ, ἐφ᾽ ὅσον,

τον, ἕως ὃ ἕως ἄν, ἕως ὅτε. *Quocirca*, derwegen. P. przeto/dla tego. G. δι ὅδη, παρό, παρ ὃ ὅθεν ὖν, διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα, τοίνον, τοιγαροῦν. *Quoque*, Auch. P. Teß/ y. *Quoquo*, *Quoquam*, *Quopiam*, *Quocunque*, *Quovis*, *Quolibet*, *Quoquoversum*, etwa hin/ es sey wo es hin wol. P. gdźiekolwiek / kedykolwiek/ dokadkolwiek. G. ὅποι ἀνῦλοιο, ὅπη ἄν. *Quorsum*, wohinauß. P. ktoredy / dokad. *Quousq;*, wie lang. P. Jáko dlugo. G. ἕως πότε, ἕως ἄν, μέχρις, ὃ μέχρι πῃ, μέχρι πὖ.

Quod, *Conjunct*: das / darumb/ das denn. P. iż / że / dla tego/ że. G. ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἐπειδήπερ.

Quodammodo, etlicher massen. P. niejáko / iákożkolwiek. G. ἔσθ' ὅπη, ἀμηγέπη, ἀμωσγέπως, ἔστιν ὅπως, ἔστιν ὡς.

Quomodo, *Adverb*: wie auff was weise. P. Jáko / iákim/ sposobem. G. ᾗπερ, ὅπως τίνα τρόπον, πῶς, ἐν τρόπον.

* *Comp*: *quomodocunq;*, es sey wie es wolle. P. Jákożkolwiek. G. ὅπη, ὅπως ἄν, ὅπως δή ποτε, ὅπωσοῦν, ὅπῃ ἄν, ὅπῃ ὖν. *Quomodonam*, wie denn. P. A iákoż wżdy/ á wżdy / iáko.

Quondam, vorzeiten. P. przedláty / niekiedy. G. πάλαι, πάρος.

Quoniam, dieweil/ denn. P. poniewaz / iż. G. διότι, ἐπεὶ, ὅτι, ἐπειδὴ, ἐπειδήπερ.

Quot, wieviel. P. Jle / iáko wiele. G. πόσοι, ὁπόσοι, ὁκόσοι.

Quotquot, so viel jhr sein. P. ile ich iest / ile tyle. G. ὅσοι, ὅσοιπερ, ὅσοι δη, ὁπόσοι ἄν. *Quotus*, der wievielste. P. ktory / w którey bie / álbo w rzedzie. G. πόστος, ὁπόστος, ποσαπὸς, πόστος, ὁποστός. *Quotusquisq;*, ein jeglicher/ so mancher. P. káżdy / ktory. *Quotannis*, järlich. P. ná káżdy rok. G. ἀμφιετὲς, ἀμφιέτες, ἀνὰ πᾶν ἔτος, πρὸς ἔτη, κατ' ἔτος, ὅσα ἔτη. *Quoties*, G. ὁποσάκις, ὁσάκις, ποσάκις, ἰσαχῶς. *Quotiescunque*, wie offt / so offt. P. Jle kroc. G. ποσάκις ὖν, ὁσάκις ἄν, ὁποσακισοῦν. *Quotuplex*, wie mancherley. P. Jáko rozmáity. G. ὁποσαπλάσιος, ποσαπλάσιος.

INCIPIENTIA ab R.

R A.

Rabies, das wüten der hund. P. wściekłiwość psów. Metap: das toben / rasen / unsinnigkeit. P. iadowitość / szaleństwo. G. λύσσα, λύττα, λύσσημα, μανία, ἔκστασις. Răbĭdus, Răbiosus, wütend / tobend / rasend / unsinnig. P. wściekły / jadowity / szalony. G. λυσσώδης, λυσσώδης, λυσσαλέος, λυσσάων, λυσσομανής, Răbŭlă, ein schreyer / zungendrescher. P. szczekarz / szczekácz G. ἀπεραντολόγος, σπερμολόγος, μῦσαξ, περισσολόγος, περιαγοραῖος, στόμαργος.

Răcēmŭs, ein Weintraube. P. Grono winne. G. βότρυς. Racemosus, voller trauben. P. gronisty. G. βοτρυόεις, βοτρυώδης.

Rădĭŭs, ein Sonnenstral. P. promień słoneczny. G. ἀκτὶν, ἀκτίς. Item, ein meßrutte / klaffter. P. pratek / laská ktora ziemie mierzą G. ἀπόμακτρον, ἀπομάκτρα,

ἡ σκυτάλη, περιστροφίς. Item, ein speiche am rade. P. szpica kołowa. G. ῥάβδοι. Item, ein streichholtz. P. sztrychulec. G. κερκίς. Item, ein weberspule. P. czołnek. Rădĭo, as, ich leuchte / glentze. P. świece / łszczę sie. G. ἀκτινοβολέω. * Comp: Irrădĭo, ich erleuchte. P. oświecam / obiáśniam. G. ἐπιλαμπρύνω, ἀκτῖνα προσβάλλω, ἀκτινοβολέω.

Rādīx, icis, eine wurtzel. P. korzeń / pokolenie. G. ῥίζα, ῥίζιον. Rādīcosus, wurtzelicht. P. korzenisty. G. ῥιζώδης, πολύρριζος. Rādīcitus, von grund auff. P. z gruntu / z korzeniem precz. G. ῥιζόθεν, ἐκ ῥιζῶν, ὁλορρίζει. * Comp: Erādīco as, ich rotte auß. P. wykorzeniam / wypielam. G. ἐκριζόω, ἀπορριζόω.

Rādō, is, Ich schabe / kratze / schere. P. skrobie / grzebie / drapie / gole. G. ξέω, ἐπιξέω, ἀποξύω, ξυράω, ξυρέω, ξύω, ψάω, ψήχω. Rāsūrā, ein platte. P. pleß. G. ξέσις, ξύσις, ψῆξις.

* Comp: Abrado, ich kratze ab. P. obskrobywam / o-

galam. G. ἀποκναίω, ἀποξύρω, ἀποξύνω, ἀποξέω, ἀποστλεγγίζω, μορέω. *Corrado*, ich kraze/scharre zusammen. P. zbieram/zgromadzam. G. καταξύω, συναφαιρέω πανταχόθεν, συνάγω. *Erado*, ich krake auß. P. wyskrobuie/wydrápuie/wygrzebiam/wyłupuie. G. ἀναξύω, ἀποξύω, ἐξαλείφω.

Rallum, ein Pfluggabel. P. płuzne wid.łki.

Rāmēntum, Feilstaub/Sagespehn. P. odskrobiny/strużyny/trociny/odtarłki. G. ἀπότριμμα, τόρνευμα, κνῆμα, ἀπόξυσμα, ψῆγμα, ξύσμα, ῥίνημα.

Rāmēx, *icis*, der bruch am Gemecht. P. Przepukłość/Rospuklina/przepuklina. G. κήλη.

Rāmŭs, *i*, ein Ast. P. Gáłąś. G. Ακρέμων, κλάδος, κλαδὼν, ὄζος, ῥάβδος, ῥάδαμνος. *Ramulus*, ein estlein. P. gałąská. G. κλαδίσκος, κλωνάριον, κλωνίον. *Ramofus*, Estig. P. Gáłęzisty. G. ὀζώδης, πολύοζος, ἐρνώδης, κλαδώδης, πολύκλαδος.

Rānă, *æ*, ein Frosch/bogge. P. żábá. G. βάτραχος.

Rancor, *oris*, feule/schimel/gestanck. P. zgniłość/pleśń/stechliná/smród/cuchnienie. G. τάγγη, σαπρότης, εὐρώς. *Rancidus*, faul/schimlicht/stinckend. P. zgniły/popleśniały/stechły/przytechły/cuchnacy. G. ἕωλος, σαπρὸς, ταγγὸς εὐρωτιῶν.

Rāpă, *æ*, vel *Rapum*, *i*, ein Rübe. P. Rzepá. G. στρογγύλη, γαστορὶς, γογγύλη, ῥάπυς, ῥάφυς, γογγυλὶς. *Rāpācĭŭm*, Rübenkraut. P. Rzepnanać.

Răphănus, Rettich. P. Rzodkiew. G. κράμβη, κραμβίδιον, ῥαφάνη, ῥαφανὶς, ῥάφανος. *Raphanus major*, Merreittich. P. chrzan.

Răpĭŏ, ich reisse/neme weg/erwische. P. porywam/pochwytawam. G. ἁρπάζω, βιαπαραιρῦμαι, βιάζομαι. *Raptor*, ein Dieb/entführer. P. drapieżczá/vwodnik/vwodziciel. G. ἁρπακτὴς, ἅρπαξ, ἁρπακτήρ. *Raptus*, *us*, ein entführung. P. vnieśienie/vwodzenie. G. ἁρπαγμὸς, ἅρπαξις, ἁρπαγὴ, ἀπαγωγὴ

Raptim, ſchnell / eilends. P. pretko / ná pretce / kwápliwie / w zawód. G. ἁρπάγδην, ἁρπακτικῶς, ἁρπαλέως, ταχέως, εἰς τάχος, ἐπιδρομάδην. *Răpax*, diebiſch / reuberiſch / geitzig. P. złodzieyſki / drapieżny / łákomy. G. ἁρπακτικὸς, ἅρπαξ, ἁρπαξίβιος. *Răpācitas*, Dieberey / reuberey / geitz. P. łupieſtwo / drapieſtwo / łákomſtwo. *Rapina*, ein raub / geſtolen ding. P. łup / korzyść / drapieſtwo. G. ἅρπαγμα, ἁρπαγμὸς, ἅρπασμα, συναρπαγὴ. *Răpĭdus*, ſchnell. P. pretki / byſtry / ſkory. G. ἁρπακτικὸς, ὁρμητικὸς, ὀξὺς, ἁρπαγιμαῖος.

* Comp: *Abripio*, ich reiſſe hinweg. P. porywam precż / odrywam. G. ἀναρπάζω, ἑλκέω. *Arripio*, ich erwiſche / ergreiffe. P. imuię ſię / porywam / pochwytawam. G. ἐφάπτομαι, ἐφαρπάζω, προσαρπάζω. *Corripio*, ich befalle. P. popadam. *Item*, ich ſchelte / ſtraffe. P. Fukam / łáię / ſtrofuię. G. ἁλίσκω, κατέχω, ἀντιλαμβάνομαι, καθάπτομαι, συναρπάζω, καθαρπάζω. *Correptio*, ein ſtraffe / vermahnung. P. ſtrofowánie / karánie / napomnienie. G. παίδευσις, ἐπιτίμησις. *Diripio*, ich zerreiſſe / reiſſe ein / plündere. P. rozdzieram / rozbieram / rozrywam / wyłupiam. G. ἀναρπάζομαι, ἀφαρπάζω, καθαρπάζω, ἐξαιρέω. *Eripio*, ich reiſſe auß / entziehe / benehme. P. wydzieram / odeymuię / wyłupuię. G. ἀφαρπάζω, ἐξαρπάζω, ἀναρπάζω, ἐξαιρέομαι. *Praeripio*, ich neme vor der Naſen weg. P. przechwytawam / vprzedzam / vbiegam kogo w bkániu. G. προαρπάζω. *Proripio*, ich lauffe weg / oder krieche herfür. P. porywam ſię / wyrywam ſię. G. ἐξαρπάζω, ἐκθορῶ, ἐξορμάω. *Surripio*, ich führe auß / entführe / ſtele. P. kradnę / vkradam / pobieram. G. ὑποκλέπτω, ὑφαρπάζω, ὑφαιρέω.

Rārŭs, a, um, dünn / ſeltzam / vortrefflich. P. ćienki / niegęſty / rzadki / nieposſpolity / známienity. G. ἀραιὸς, μανὸς, σκιδαρὸς, σπάνιος, σπανιώδης, σπαρνὸς. *Rārò*, ſelten / nicht offt. P. rzadko / nie częſto. G. μανάκις, ὀλιγάκις, σπάνιος, σπανιάκως,

ſtraffe / ὀλι-

ὀλιγαχοῦ. *Rāritas*, dünnigkeit / seltzamkeit P. cienkość / rzadkość. G. ἀραίωμα, ἀραιότης, μανότης, μάνωσις, σπάνις, σπανία, σπανιότης. *Rārēsco, Rārēsio*, ich werde dünn. P. cienczeię / rzedzięię. *Rārĕfacio*, ich mache dünn. P. przerzedzam / rozrzedzam G. ἀραιόω, μανόω.

Rastrum, i, ein Rechen / Hercke. P. grabie. G. λίστρον, σκεῦος, βωλοκόπων.

Rătĭo, onis, vernunfft. P. rozum / dowcip. *Item*, ein auffsehen / achtung. P. wzglad / *Item*, ein weise. P. obyczay / sposob. *Item*, ein vrsach / beweiß. P. przyczyna / dowod. *Item*, ein rechnung. P. rachonek. G. λόγος, λογισμὸς, τὸ λογιστικὸν, τρόπος. *Rătĭonalis, e*, vernünfftig. P. rozumny. G. λογικὸς, λογιστικὸς, συλλογιστικὸς. *Irrationalis*, vnvernünfftig. P. nierozumny / bezrozumny. G. ἄλογος, ἀλόγιστος. *Ratiocinor, aris*, ich mache Rechnung / ich schliesse. P. ráchuię / dowodzę / baczę / domyślam się. G. λογίζομαι, ἀναλογίζομαι, συλλογίζομαι, συλλέγομαι. *Ratiocinatio*, ein rechnung / schluß. P. ráchowánie / Baczenie / zámknienie. G. λογισμὸς, συλλογισμός.

Rătis, is, ein Floß / Schiff. P. tráftá / łodź.

Rătŭs, a, um, gewiß / fest / steiff. P. pewny / mocny / stały / trwáły. G. βέβαιος, κύριος, κυρωθεὶς, νενομισμένος.

* *Comp: Irrĭtus*, vngewiß. P. niepewny. G. ἄθετος, ἄκυρος, ἄπρακτος. *Irritum, Adverb*: vmbsonst / vergebens. P. prożno / po prożnicy / dármo / wniwecz.

Raucus, a, um, heiser. P. ochrápiáły. G. βραγχώδης, βράγχαλέος. *Raucitas, raucedo*, heiserkeit. P. chrapká / ochrápienie / ochrápiáłość. G. βράγχος, ἡ τῆς φωνῆς τραχύτης. *Raucesco, Rauceo, es*, & *Raucio, is*, ich bin heiser. P. ochrápiałem. G. βραγχάω, βραγχιάω, βραγχιάζω, τρηχύνομαι.

Rāvĭs, idem quod Raucedo, *Ravus, a, um*, Heiser. G. ochrápiáły. *Item*, graw / wolffsfarb / schwartzgelb. P. száry / wilczáty / ciemnożołty / płowy.

wy. G. βράγχ@, τραχύτερ@, χαροπός.

obrotny / coſtiwy. G. ἀντίστροφ@, παλίνδρομ@.

Rĕcŏrdŏr, G. ἀναμιμνήσκομαι, ἀναλογίζομαι, ἀναπολέω, ἀναμνάομαι, ἐπιμνάομαι, διαμνημονεύω, vide Cor.

R E.

Rĕalis, e, weſentlich. P. iſtotny.

Rĕatus, G. ἐνοχὴ, ἢ τ' ἐνόχων κατάστασις, vide reus.

Rĕbellŏ, G. εἰς ἀπόστασιν ὁρμάω, ἀντιμάχομαι, ἀντιστρατεύω, ἀνθίσταμαι, νεωτερίζω, vide bellum.

Rĕcens, New / friſch. P. nowy / ſwieży. G. ἀκραιφνὴς, νεαρὸς, νεοχμὸς, πρόσφατ@, ἐγχρονισθεὶς, πρόσπαι@, ποταίν@. Recenter, Recens, Adverb: newlich / allererſt. P. niedawno / dopiero. G. νεωστὶ, νεοχμητὶ, προσφάτως, προσπαίως.

Rĕcēptus, us, G. ἀναχώρησις, vide Capto.

Rĕcĭprŏco, as, ich gehe / kehre wiederumb. P. wracam ſie / obracam ſie názad / coſam / wſtecż ſie wracam. G. ἀναστρέφω, ἀντιστρέφω, παλινδρομῶ. Reciprocatio, ein hin verſich kehrung. P. wracánie / obracanie coſnienie. G. ἀναστροφὴ, ἀντιστροφὴ, παλινδρομία, ὑποστροπή. Reciprocus, wiederkehrig. P. obro-

Rectus, a, um, recht / auffrichtig. P. proſty. Metaph: from / ehrlich. P. dobry, poczćiwy / cnotliwy. G. ὀρθὸς, εὐθὺς, ἰθύς. Rectè, Adverb: ſtracks. P. proſto. Rectè, recht wol. P. dobrze cżyśćie.

Rĕcŭpĕro, as, ich vberkomme / erlange wieder. P. doſtáie / oſiegam / doſtepuie. G. ἀνακομίζομαι, ἀνακτάομαι, ἀναλαμβάνω, ἀναπράττω.

Rĕcūſo, G. ἀπαναίνομαι, ἀναίνομαι, ἀναδύομαι, ἀναδύω, ἀνανεύω, φεύγω. vide Cuſo.

Rĕdĭgo, G. καθιστάω καθίστημι, ἀνάγω, περιάγω, ἀποφέρω. vide ago.

Rĕdĭmĭŏ, is, ich ziere / kröne / binde vmb. P. ſtroie / ochędożam / koronuie. G. περιδέω, διαδέω, περιστέφω, περικοσμέω. Redimiculum, ein hauptzierd / pűel. P. Tkanká.

Rĕdĭmŏ, G. ἐξαγοράζω, ἐξωνέομαι, λυτρόω, ἀπομισθόω. vide Emo.

Rĕdĭvĭūs, ein holtzbok. P. kleſzcz.

Rĕdĭvĭă, & Reduvia, Neitnagel. P. zádárcie páznogćiá.

Rĕfellŏ, is, ich wiederlege/ wiederſpreche. P. odpieram/ odpordáie/ przegadywam. G. ἀνασκευάζω, ἀποκρούομαι, ἀπελέγχω, διελέγχω, ἐξελέγχω.

Rĕgŏ, is, ich regiere/ herrſche/ führe/ weiſe/ leite. P. rządzę/ spráwuię/ pánuię/ wodzę/ prowádzę. G. ἄγω, βασιλεύω, ἰθύνω, ἀπευθύνω, διάγω, διοικέω, διαχειρίζω, διέπω, οἰκονομέω, ἐπιστατεύω. Rector, ein regierer/ leiter. P. rzędźićiel/ ſprawcá/ wodźićiel. G. διοπός, ἰθυντὴς, διοικητὴς, κυβερνήτης. Rex, ein König. P. Krōl. G. ἄναξ, ἀνάκτωρ, ἀρχὸς, βασιλεὺς, κράντωρ, κρείων, σκηπτροφόρος. Rēgīnă, ein Königin. P. Krōlowa. G. αἰσυμνῆτις ἄνασσα, βασίλεια, βασιλὶς, βασίλισσα, ἡγεμονὶς. Rēgŭlŭs, ein Neſſelkönig/ Zaunkönig/ Zaunſchlipffer. P. krōlik/ ſtrzyżyk. G. βασιλίσκος, βασιλίδιον, τροχίλος, πρέσβυς. Rēgĭă, ein Königlicher ſitz. P. Krolewſki pałac. G. ἀνάκτορον, βασίλειον, ἀρχεῖον. Rĕgĭŏ, onis, ein Landſchafft/ gegend. P. Kráiná/ dziedziná/ powiát. G. χώρα, θέμα, κλίμα. Regnum, ein Königreich. P. Krōleſtwo. G. βασιλεία, ἀνακτορία, κοιρανίη. Interregnum, die zeit zwiſchen eines Königs todt/ vnd erwehlung eines andern. P. czás od śmierći iednego Krōlá/ aż do obieránia drugiego/ wákowánie Kroleſtwá/ Interregnum. G. μεσοβασιλεία, μεσοβασίλειον. Regno as, ich regiere. P. rządzę/ pánuię/ kroluię. G. αἰσυμνάω, βασιλεύω, ἀνάσσω, ἀρχεύω, κοιρανέω, τυραννέω, ἄρχω.

* Comp: Arrigo, ich recke auff. P. podnoſzę/ náſtarczam. G. ἀνορθόω, ἐπαίρω. Corrigo, ich beſſere/ ſtraffe. P. popráwiam/ polepſzam/ karzę. G. διορθόω, κατορθόω, κατευθύνω, ἐπανορθόω, μεταγράφω, μεταποιέω. Corrector, ein beſſerer. P. popráwićiel. G. διορθωτὴς, εὔθυνος, εὐθυντὴς. Dirigo, ich richte/ ziele. P. proſzczę/ náproſzczam/ przymitrzam. G. εὐθύνω, ἐπευθύνω, κατορθόω, ὀρθόω. Directus, richtig/ gerichtet. P. proſty/ náproſzczony. G. εὐθύβολος, εὐθύπορος, εὐθυτενὴς. Erigo, ich richte auff/ hebe auff. P. poſtáwiam/ podnoſzę. G. αἰωρέω, ἀνίστημι, ἀνυψόω, ἀνορθόω, ὀρθόω, ἐξαίρω, ἐπαίρω,

Pergo, ich gehe / fahre fort. *P.* Ide / chodzę / postępuię. G. ἔρχομαι, σπεύδω, πορεύομαι, διαπλέω, διήκω. *Porrigo*, ich reiche. P. podáię / podawam. G. ἐπεκτείνω, ὀρέγνυμι, παρέχω, ἐκτείνω, προτείνω. *Et Comp: Exporrigo*, ich strecke auß. *P.* wyciągam. G. ἀποτείνω, ἐπεκτείνω, παρεκτείνω, ἐπανατείνω. *Surgo*, G. ἐγείρομαι, ἐξανίσταμαι. *vide suo loco.*

Rēgŭlă, æ, ein Richtschnur. P. miárá / práwidło / proba. *Item*, ein Heiliger Orden. P. Zakon. *G.* γνώμων, κανών. *Rēgŭlāris*, richtig / geschlichtet. P. vprostowány / vmiárkowány / porządny. *Item*, ein Ordensbruder. *P.* Zakonnik.

* *Comp: Irregularis*, vnrichtig. P. nieprosty / nieumiárkowány.

Rĕlĭgĭŏ, onis, Gottesdienst. *P.* Nabożeństwo. *Item*, furcht / sorg. P. obowiązánie / stáránie. G. εὐσέβεια, θεοφροσύνη, θρησκεία, εὐλάβεια, θεολατρεία. *Religiosus*, Gottesfürchtig. *P.* Nabożny / bogobóyny. G. εὐλαβὴς, εὐσεβὴς, θεοσεβὴς, θεοφόρητος.

* *Comp: Irreligiosus*, Gottloß. P. niezbożny / niepobożny / bezbożny, G. ἀσεβὴς, δυσσεβὴς, θεομισης, ἐναγὴς, μισόθεος, ἀθέμιτος.

Rĕlĭquus, G ἄλλος, ἐπίλοιπος, λοιπὸς, ἀπολειφθεὶς, περίλοιπος, ὑπόλειπος. *vide Linquo.*

Rĕmĕdĭum, G. ἄκος, ἀλέξημα, ἀλεξητήριον, ἀντίδοτον, φάρμακον. *vide Medeor.*

Rĕmĭnīscor, eris, ich erinnere mich. P. Pámiętam / baczę / przypominam sobie / przywodzę sobie ná pámięć. G. ἀναμιμνήσκομαι, διαμνημονεύω, μνάομαι.

Rēmŭs, i, ein Ruder. P. wiosło / páczyná / drygawká G. κώπη, ἐλάτη, ἐρετμὸν, ἐρετμὸς, πλάτη, σπάδη, τρόπηξ. *Rēmĭgĭum*, ein ruderung. *P.* weżbá / robienie wiosłámi. G. ἐρεσία, εἰρεσία, ταίρσωμα, ταῤῥωμα, κωπηλασία. *Rēmēx*, ein Ruderknecht. P. flis / sternik / rudelnik. G. ἐλατὴρ, ἐπισφελίτης, θρανίτης, ἐρέτης, κωπηλάτης, κωπήρης, πρόσκωπος. *Rēmĭgŏ, as*, ich rudere / schiffe / mit Rudern. P. robię Wiosłem /

ſtem / poiázda robię. G. κωπηλατέω, ἐλαύνω, ἐρέσσω, ἐρέττω, ἐρετμόω.

* *Comp:* *Bīrēmĭs*, ein Schiff das zwey ordnung der Rudern hat / ein Galey. P. Łodź / okręt / náſad / o dwu rzadźiech wioſł / Gálerá. G. δίκροτον, τὸ, *Triremis*, das drey hat. P. o trzech. G. τριήρης. *Quadriremis*, das vier hat. P. o cztérech.

Ren, renis, ein Niren. P. Nerká. G. νεφροί.

Rĕŏr, ich meine / achte. P. mniemam / ſpodźiewam ſię. G. νομίζω, ἡγοῦμαι.

Rĕpāgŭlum, ein Riegel. P. záworá / zápora / rygiel. G. ἄφεσις, ἱππάφεσις, βαλβίς, ἔμβολον, ἐπιβλὴς, μοχλὸς, ὀχεύς.

Rĕpēntè, Adverb: ſchnell / plötzlich. P. prętko / nagle. G. ἀθρόον, ἄφνης, αἰφνίδιον, μήχανα, ἐξαπιναίως, αἰφνιδίως, ἀπὸ μηχανῆς. *Rĕpēntīnŭs*, ſchnell / plötzlich. P. prętki / nagły / nieſpodźiewány. G. αἰφνίδιος, ἀπροόρατος, ἐξαιφνίδιος, ἐξαπιναῖος.

Rĕpŏ, is, ich krieche / ſchleiche. P. łażę / mknę ſię / czołgam ſię. G. ἕρπω, ἑρπύζω, ἐφέρπω.

Reptilis, e, was da kreucht. P. czołgáiący ſię. *Reptilia*, allerley gewurm. P. wſzelákie robáctwo / gádźiná. G. ἑρπετὰ, ἑρπυστικὰ, ἑρπιστικά.

* *Comp:* *Arrĕpo*, ich kriech herzu. P. wlekę ſię. G. προσέρπω, ἐφερπύζω. *Irrĕpo*, G. εἰσερπύζω, παρεισερπύζω εἰσδύω, παρεισέρχομαι. *Obrĕpo*, ich ſchleich ein P. włażę / wmykam ſię / włudzam ſię / wnecam ſię / nápadam / nádchodzę. G. παραδύομαι, εἰσδύομαι, παρείσειμι, ὑποδύω, παρέρπω *Prorĕpo*, ich krieche herfür. P. wyłażę. G. ἐξερπύζω.

Rĕpŏtĭă, orum, Nachhochzeit / Nachtag. P. Bieśiádá / dobra myśl / názáiutrz po weſelu / przenośiny. G. τὰ ἐπαύλια.

Rĕpŭdĭŏ, as, Ich verſtoſſe / verwerffe / Ich ſcheide mich von meinem Weibe. P. odrzucam / zarzucam / rozwodzę ſię z żoną G. ἀποβάλλω, ἀπολύω, ἀποδοκιμάζω, ἀποτρέπομαι, ἀπολείπω, ἐκβάλλω, ἀπωθέομαι, διωθέομαι, ἐκπέμπω. *Repudium*, ein ſchei-

dung. *P.* rozwōd. G. ἀπόπεμψις, ἀποπομπὴ, ἀποτροπὴ, ἀποστάσιον, ἐκπομπή.

Rĕpūlsa, G. ἄρνησις, ἀνάνευσις, ἀπότευγμα, ἀπότευξις. vide *Pello*.

Res, ein ding/handel/geschefft. vrsach / hab vnd gut. P. rzecz / spráwa / potrzebá / przyczyna / máietność / imienie. G. ἔργον, ἔργμα, πρᾶγμα, πρᾶγος, χρῆμα *Respublica*, *æ*, der gemeine nutz. *P.* Rzeczpospolita. G. τὸ κοινὸν, δημόσια τὰ, τά κοινὰ, πολιτεία. *Resfamiliaris*, eigen hab vnd gut P. własne imienie / máietność / gospodárztwo. G. τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν. *Realis*, wesentlich. P. istotny.

Rĕsĭdŭŭs, vbrig. P. pozostáły. G. λοιπὸς, ὑπόλοιπος.

Rĕsĭnă, *æ*, Hartz. P. żywicá. G. ῥητίνη.

Rĕsĭpīscŏ, *G.* ἀνανήφω, ἀναφρονέω, μεταγινώσκω, μετανοέω, vide *Sapio*.

Restauro, G. ἀνανεόω, ἀνίστημι, ἀποκαθίστημι, ἀντικαθίστημι, ἀνορθόω, ἐπανορθόω, ἀπαρτίζω, ἀνασκευάζω. *vide Instauro*.

Restis, *is*, ein Seil/Strick. P. powrōz / wić / stryczek / witká. G. χοῖνος, κάλως. *Restio*, ein Seiler/Reiffschleger. P. Powroźnik.

Rĕsulto, *vide Salio*.

Rētĕ, *is*, ein Netz / Fischergarn. P. śieć. G. ἀμφίβληστρον, ἡ ἄρκυς, γαγγάνη, σαγήνη, γρῖπος, δίκτυον, θήρατρον, πλέγμα. *Rētīcŭlum*, ein Netzlein / gestrickte Haube. P. śiatká / czepiec. G. δικτύδιον, πλεγμάτιον, κρήδεμνον, ἡ ἄμπυξ, κεκρύφαλος.

* *Comp*: *Irretio*, ich bestricke / fahe. *P.* vwikływam / vwiezuie / łowie / imuie. G. ἀγκιστρεύομαι, ἐκσαγηνεύω, περιβάλλω.

Rētrŏ, hindersich. P. wstecz / wspák / názad. *G.* ἄψ, εἰς τοὐπίσω, ἔμπαλιν, κατόπιν, ὄπισθεν, ὀπίσω. *Retrorsus*, *retrorsum*, *idem*, *G.* ἀνάπαλιν, ἐπὶ πόδα, ὀπίσω, ὀπισθοφανῶς.

Reus, Schuldig. P. Winny. *Item*, ein Angeklagter. P. Pozwány / Obżałowány. G. αἴτιος, ἔνοχος, ὁ κρινόμενος, ὑπόδικος, ἐναγόμενος, ὑπαίτιος. *Reatus*, *us*, schuld. P. winá / przewinienie / wystepek. G. ἐνοχὴ, ἡ τῶν ἐνόχων κατάστασις.

Rex, G. ἄναξ, ἀρχὸς, vide Rego.

R H.

Rhēdă, ein karn. P. kárá/kołáſá. G. καῤῥκα. Rhedarius, ein Fuhrknecht. P. Woźnicá.

Rhēnō, onis, ein Leibpeltz. P. Kożuſzek/Serdak/Serdaczek. G. διφθέρα.

Rhēnŭs, i, der Rein. P. Ren. G. ῥῆνος. Rhenenſis, Reinisch. P. Ryńſki.

Rhĭnŏcĕros, ein thier das auff der nasen ein horn hat. P. Rożorożec. G. ῥινοκέρως.

Rhombus, ein Spulrad/garnwinde. P. Kołowrot/wijadło/motowidło. Item, ein Karuß. P. Káráś. G. ῥόμβος, φῆτλα.

Ronchus, das schnarchen. P. chrapánie. G. ῥόγχος.

R I.

Rĭcă, æ, ein Haube/Schleyer. P. Czepiec/Rąbek. G. μίτρα.

Rictus. G. χάσμα. vide Ringo.

Rĭcĭnus, ein Holtzbock. P. Kleſzcz. G. κρότων.

Rĭdĕo, es, ich Lache. P. śmieję ſię. G. γελάω, γέλωτα ἄγω. Rīſus, us, ein gelechter. P. śmiech. G. γέλως, μειδίαμα, μείδημα. Rīdĭcŭlus, lecherlich. P. śmieſzny. G. γελοῖος, γέλοιος, καταγελώμενος.

* Comp: Arrĭdeo, ich lache an/ich gefalle. P. vśmiecham ſię/podobam ſię. G. μειδιάω, προσγελάω, προσμειδιάω, διαγελάω. Derĭdeo, Irrĭdeo, ich verlache/verſpotte. P. náśmiewam ſię/ſzydzę/wyśmiewam ſię. G. ἐγγελάω, διαπαίζω, καταγελάω, καταμειδιάω, καταμωμάομαι. Derīſor, Irrīſor, ein Spotvogel. P Náśmiewcá. G. γελαστὴς, κέρτομος, χλευαστὴς, σκώπτης, εἴρων, μῶμος. Subrideo, Ich lache ein wenig. P. vśmiecham ſię. G. ὑπομειδιάω.

Rĭgĕō, ich bin kalt/ich ſtarre. P. zimno mi/dretwieię/cierpnę. G. ῥιγόω, κακοψυχόομαι, ἀκινητέω, σκληρύνομαι, πωρόομαι, φρίττω. Rigor, Kelte/erſtarrung. P. vzrebnienie/

zdretwienie / ścierpnienie. G. ψύχος, τέτανος, ἀντιτυπία ἀποτομία. *Rigidus, i,* kalt / erstarret / hart. *P.* oziębły / zdretwiały / twárdy / surowy. G. ἀπεράμων, ἀπότομος, ἀπόκροτος, ἄκαμπτος.

Rigo, as, ich wessere. P. pokrapiam / polewam / moczę. G. ἀρδεύω, βρέχω, διαβρέχω, καταβρέχω, διαίνω, ὀχετεύω.

* *Comp: Irrigo,* ich bewessere / begiesse / mache feucht. *P.* Pokrapiam / Polewam / Pomokrzam. G. αἰονέω, ἄρδω, ἀρδεύω, ἐπαρδεύω, διαίνω, διάρδω, ἐπάρδω, καταβρέχω, κατάρδω, ὑποβρέχω. *Irriguus,* was da wessert oder was man wessert. P. Pokropiący / álbo pokropiony. G. ἐπίρρυτος, κατάρρυτος.

Rima, a, ein spalte *P.* skáłá / rospádliná. *G.* κλειθρία, ὀπὴ, ῥαγὰς, πῆλυξ, ῥῆγμα, ῥῆξις, ῥωγμὴ, ῥωγμὸς, ἀναρρῶγες, σχίσμα. *Rimula,* ein speltlein. *P.* skałká / dziurká. *Rimosus,* voller spalten. *P.* skálisty / dziuráwy. *G.* ῥαγόεις, διερρηγμένος, διερρωγὼς, ῥωγαλέος, πολύτρητος, πολυρραγὴς, σηραγγώδης. *Rimor, aris,* ich suche fleissig in allen löchern. P. z pilnośćią we wszytkich kąćiech szukam.

Ringo, is, & Ringor, eris, ich zerflecke die zeene / rümpffe das maul *P.* wyszczerzam zęby / rozdzieram gębę. *Metaph:* ich bin zornig / ergrimmet. P. gniewam się / zgrzytam zębámi. G. σεσηρὼς, τὴν ῥῖνα συστέλλω.

Rictus, us, der rachen / das zeen flecken / maul auffsperren. *P.* pászczeká / wyszczerzánie zębów / rozdziwienie gęby / ziewánie. G. χάσμα.

Ripa, æ, ein vfer eines flusses. *P.* brzeg rzeczny. *G.* ὄχθη, πλευρὰ ποταμοῦ, χεῖλος ποταμοῦ, ἀνάχωμα.

Riscus, ein Spünd. P. száfá. G. ῥίσκος.

Ritus, us, ein sitte / weise / gewonheit. *P.* obyczay / sposob. G. θεσμὸς, λειτουργία, θεσμοθεσία, νόμος. *Rite,* ordentlich. *P.* rządnie / słusznie. *G.* καταθεσμίο, δεόντως, προσηκόντως, πρεπόντως, ἐναγέως.

Rivalis, e, ein mitbuler / mitesser. *P.* swak. *G* ἀντεραστὴς, ἀντίζηλος, ζηλότυπος, ζηλοτύπως ἔχων, ζηλοτυπέων.

* *Comp: Corrivales,* zween / die eine lieb haben. *P.* Dwaykto=

ktorzy się iedney zalecáią. G. ἀντεραςαί.

Rīvūs, i, ein Bach. P. Strugá / strumień / rów / potok. G. ἀγωγὸς ἢ ἄφεσις ὕδατος, ῥύαξ, ὀχετὸς, ῥεῖθρον. Rīvŭlus, ein bächlein. P. strużká.

* Comp: Dērīvo, as, ich leite das Wasser ab. P. záprowádzam wodę. Metaph: ich wende ab. P. odganiam / oddálam / przywodzę. G. ὀχετεύω, μετοχετεύω, ἐποχετεύω, παροχετεύω, παράγω.

Rixa, æ, ein Zanck / Hader. P. Swar / zwádá. G. ἔρις, ἐρίθεια, νεῖκος, φιλονεικία, δῆρις. Rixosus, haderhafft / zenckisch. P. swárliwy / zwádliwy. G. ἐριστικὸς, ἀγωνιστικὸς, ἀντιλογιστικὸς, φιλόνικος. Rixor, aris, ich hadere / zancke. P. swárzę się / wádzę się. G. ἐρίζω, δηριάζω, δηριάομαι, φιλονεικέω, ζυγομαχέω.

R O.

Rōbīgo, inis, das rote am Getreide / der brenner. P. Rdzá ná życie / śnieć żytna / czerw / strzyżegá.

Robur,

Rōbŭr, oris, Ein Hageiche / harte Eiche. P. twárdy Dąb. Metaph: sterck. P. moc, dużość / siłá. G. ἀλκὴ, ἀκμὴ, δύναμις, δύνασις, σθένος, ἰσχὺς, κράτος, νεῦρον, ῥῶμα, ῥωμαλεότης. Rōbŭstus, starck / feste. P. mocny / duży / twárdy / niedobyty. G. βληχρὸς, ἀκμαῖος, ἀλκήεις, ἄῤῥατος, εὔακμος, ἔπακμος, εὔρωστος, ἰσχυρὸς, μεγαλοσθενὴς, νεῦρα ἔχων. Rōbŏrŏ, as, & Corroboro, Ich stercke / mache fest. P. vmacniam / posilam / podpieram / potwierdzam. G. κρατύνω, ἐπικρατύνω, ἰσχυρίζω, κατισχύω, τονόω.

Rōdŏ is, ich nage / beisse. P. gryzę / głodzę. G. τρώγω, διατρώγω, κατατρώγω, παρατρώγω.

* Comp: Arrōdo, ich benage. P. przygryzam / przygłodywam. G. δαρδάπτω, ἐντραγέω, κατατρώγω, περιτρώγω. Corrodo, Ich zerbeisse. P. Ogryzam / ogłodywam. G. κατέδω, καταβιβρώσκω, διαβιβρώσκω. Erodo, ich nage auß. P. wygryzam. G. ἀποτρώγω, διατρώγω, ἀποβιβρώσκω, κατεσθίω.

Rŏgŏ, as, ich bitte / frage. P. proszę / pytam. G. αἰτέω, ἀξιόω,

δέομαι, καλαδέεμαι, ἔρομαι. Rogatio, eine bitt / frage. P. prośbá / pytánie. G. ἀντιβολία, ἀντιβόλησις, λιτανεία, ἱκεσία, ἐρώτησις.

* Comp: Arrŏgo, ich messe zu. P. przypisuię / przywłaszczam. G. ἀλαζονεύομαι, ἐγκαλλωπίζομαι, ἰδιοποιοῦμαι. Arrŏgans, Stoltz / Vermessen. P. Pyszny / Chárdy / nadęty / Wysokiey myśli. G. ἀπονενοημένος, ἀλαζών. Arrogantia, vermessenheit / hoffart. P. nádętość / pychá / wysoka myśl G. ἀλαζονεία. Abrŏgo, ich schaffe ab. P. kāże / niszczeię / psuię / odeymuię. G. ἀκυρόω, διαγράφω. Derogo, ich entziehe / verkleinere. P. vwłaczam / vymuię / vmnieyszam. G. καταλύω, ἀναιρέω. Erogo, Ich gebe / theile auß. P. wydawam / wydzielam. G. ἐρανίζω, προΐεμαι Irrogo, Ich setze / lege auff. P. wykładam / vstáwiam. G. ἐπιβάλλω, ἐπιγράφω, ἐπάγω. Interrŏgo, Ich Frage. P. pytam. G. ἐρωτάω, πυνθάνομαι, ἐπερωτάω. Interrogatio, ein frag. P. pytánie. G. ἐπερώτημα, ἐπερώτησις, ἐρώτημα, ἀνάκρισις. Prorogo, Ich schiebe auff / verlengere. P. odwłaczam / przedłużam. G. ἀναβάλλομαι, ἀνατίθεμαι, ὑπερτίθεμαι, προτείνω, παρατείνω. Porrogo, Ich bitte erst. P. Naprzód proszę. Prærogativa, ein vorzug. P. przodek. G. προνομία, προτέρημα, πλεονέκτημα, προτίμησις. Surrogo, ich setze an des vorigen stette. P. Posadzam kogo ná czyie mieysce. G. ἀντικαθίσταμαι.

Rŏgŭs, i, ein Holtzhauffen die Todten zu verbrennen. P. stos drew do spalenia trupów. G. πυρά, πυρκαϊά.

Rōmă, Rom. P. Rzym. G. ῥώμη, ἀστὺ ἐπτάλοφον, ἡ βασιλὶς πόλις. Rōmanus, adject: Römisch. P. Rzymski. Subst: ein Römer. P. Rzymiánin G. ῥωμαῖος, αὐσόνιος.

Ronchus, i, ein schnarchung. P. chrapánie. Item, ein verspottung. P. náśmiewánie / szyderztwo. G. ῥόγχος, ῥέγκος, ῥέγξις.

Ros, roris, der Thaw. P. Rosá. G. δρόσος, πρὼξ, ψιάς, ψακάς, ψεκάς. Roscidus, Rorulentus, bethawet P. Rosisty / vroszony.

ßony. G. δροσερὸς, ἔνδροσ☉, δροσινὸς, δροσόεις, δροσώδης, ἐρσαῖ☉, ἐρσήεις. *Rorat*, es thawet. P. rosápada.

* *Comp*: *Irroro*, ich besprenge/ befeuchtige. P. nakrapiam / wmaczywam. G. δροσίζω, ἐπινοτίζω, ἐπιψεκάζω, ἐπιῤῥαίω, ἐπιῤῥύω.

Rŏsă, *æ*, ein rose. P. roża. G. ἄνθεμον, ῥόδον, ἀκανθοβόλοον. *Rŏsĕŭs*, Rosenfarb. P. rożanny. *Rŏsācĕŭs*, das von rosen ist. P. co z rożey iest. G. ῥόδε☉, ῥόδει☉, ῥοδόεις, ῥόδι☉. *Rosarium*, ein Rosengart. P. rożany ogrodek. G. ῥοδωνιά.

Rostrum, ein schnabel/schnautze. P. nos/ pysk. G. προβολὴ, ῥάμφ☉, ῥύγχ☉. *Rostrum navis*, ein Schiffschnabel. P. Staba. G. ἔμβολ☉, ον, χάλκωμα.

Rŏtă, *æ*, ein Rad. P. koło. G. ἄβα, τροχὸς, τρόχαλια, κύκλ☉, τροχηλεά. *Rŏtŭla*, ein Rädlein. P. kółko. *Rŏtŭndus*, rund. P. okragły. G. γογγύλ☉, γογγύλι☉, γυρὸς, ἐπιστρόγγυλ☉, εὔκυκλ☉, εὐπερίχαλ☉, κυκλόεις, κύκλι☉, περίτροχ☉, τρέχε☉, ὑπόκυκλ☉. *Rŏtŭnditas*, die runde. P. okragłość. *Rŏto*, *as*, ich weltze/ drehe vmb. P. tocze/ wale/ obrácam. G. γυρόω, κυκλόω, κατατροχάζω, περιστρέφω, περιδινέω.

R V.

Rŭbĕŭs, *a*, *um*, & *Rŭbĕr*, *a*, *um*, Rot. P. czerwony. G. φοινίκε☉, φοινικόεις, ἐρυθρόχρο☉, ἐρυθρίας, ἐρυθρός. *Rŭbicundus*, Rotlechtig. P. czerwonáwy / przyczerwieńßy. G. ἐρευθήεις, διαφοίνε☉. *Rubor*, *Rubedo*, die röte. P. czerwoność. *Metaph*: schamhafftigkeit. P. wstyd/ zápłonienie. G. ἐρυθρότης, ἐρύθημα. *Rŭbīgo*, *inis*, rost/oder meelthaw am getreide. P. rdza álbo czerw náżycie. G. μίλτος, ἐρυσίβη, ἰός. *Rubiginosus*, rostig. P. rdzáwy / zádrzewiáły. G. ἰώδης, ἐρυσιβώδης. *rubigalia*, *vide ambarvalia*. *Rŭbrīca*, rote farbe. P. czerwona máść. G. τὸ μίλτινον. *Rubeo*, ich bin rot. P. jestem czerwonym. G. ἐρευθέω, ἐρευθιάω, ἐρυθριάω. *Rŭbēsco*, ich werde rot. P. czerwienie sie. G. ἐρυθαίνομαι.

* *Comp*: *Erŭbēsco*, ich werde schamrot. P. sromam sia/ wstydze sie / zápłoniam sie. G. αἰδέομαι, αἰσχύνομαι, διατρέπομαι, καλαισχύνομαι, ἐντρέπομαι.

Rŭbēcŭla, ein Rotkeelgen. *P.* Ludárká.

Rūbīcŭlă, ein Plötze. *P.* Płoćicá.

Rŭbētă, ein Laubfrosch. P. zielona žábá. G. φρῦν☉.

Rŭbŭs, i, ein Brombeerstaud. *P.* Kierz ježynowy. *G.* βάτ☉, ὁ, ἡ. *Morum rubi*, ein Brombeer. *P.* Ježyná. *Rubus Idæus*, ein Himbeer strauch. *P.* Málinowy krzak. *Morum rubi Idæi*, eine Himbeer. *P.* Málina / zoráwiná.

Ructo, as, Ich greltze. P. rzygam. G. ἐρεύγω, ἐρυγγάνω. *Ructus, us*, ein greltz. P. Rzygánie. G. ἐρευγμὸς, ἐρυγμὸς, ἐρυγή.

Comp: Eructo, ich greltze herauß. P. wyrzygam. G. ἀπερεύγομαι, ἐξερεύγομαι, ἐρυγγάνω, ὀρυγάνω, χελύσσομαι, ἀποφλύω.

Rŭdēns, ein Schiffseil / Tackel. P. kordela / liná. G. κάλως, πεῖσμα, πρότονοι.

Rŭdis, is, Subst: ein gert / rutte / welche den freygelassenen gegeben wurde. P. pret / rozgá / ktōra tym byłá dána / co wolni byli pußczeni. *Rudicula*, ein

klein

klein Rütlein / Stöcklein. *P.* Rośczká / laská / pretek / pociask / ożōg.

Rŭdis, e, Adiect: grob / vngelert. *P.* gruby / prosty / nieuczony / nieumieietny. *G.* ἀδαής, ἀδαήμων, ἀδάητ☉, ἀμαθὴς, σκαιός. *Rŭdĭtas*, grobheit / vnverstand. *P.* grubość / prostotá / nierozum / nieumieietność. G. ἀμαθία, ἀνεπιστημοσύνη, ἀσοφία, ἀτεχνία. *Rŭdīmentum*, ein anfang der lehre. P. poczatek náuki.

* *Comp: Erudio*, ich lehre / vnterweise. P. náuczam / wyćwiczam. G. κατηχέω, συνεθίζω, σχεδιάζω, παιδεύω, παιδαγωγέω. *Eruditus*, Gelert. *P.* vczony. G. παιδευθεὶς, πεπαιδευμέν☉, ἀσκηθεὶς, κατασκηθεὶς, κατηχημέν☉. *Eruditio*, geschickligkeit. P. vmieietność / naúká. G. κατήχησις, παιδεία, παίδευμα, παίδευσις, παιδαγωγία.

Rŭdō, is, ich schrey wie ein Esel. *P.* rycze iákoby Osieł. *G.* βρωμάομαι, μυκάομαι, ὀγκάομαι.

Rūdis, eris, Kalckscherben / bruchstein von eingefallenen gebewen.

bewen. P. Rum / rostłuczone kámienie vpádłego budowánia / gruz.

Rūfŭs, a, um, Geelrot. P. lisowáty. G. ἐρυθρὸς, ἐνερευθὴς, πυῤῥὸς, πύῤῥιχος, πυῤῥάκης, πυῤῥότριχος.

Rūgă, æ, ein Runtzel. P. Zmarszká. G. πτύχη, ῥύσημα, ῥυτὶς, Φαρκίς. *Rugosus*, runtzlecht. P. zmarßczony / kropowáty. G. πτυχώδης, ῥυσσὸς, ῥυσὶς. *Rūgo, as*, ich runtze / falde. P. zmarßczam / fáłduię. G. ῥυτιδόω, ῥυσόω, ῥυσσόω.

* *Comp: Corrugo*, ich rümpffe / mache runtzelecht. P. zámarßczam. G. ῥυτιδόω, ῥικνόω. *Erugo*, ich vertreibe die runtzeln. P. odmarßczam / wymarßczám. G. ἐκρυσσόω, ἐκρυτιδόω.

Rūgĭō, is, ich brülle wie ein Lew. P. rycżę iáko Lew. G. βριμάζω, βρυχάομαι, ἐρεύγομαι, μυκάομαι, ὠρύομαι. *Rūgītus, us*, das brüllen. P. Ryk. G. βρυγμὸς, βρυχὴ, βρύχημα, βρυχηθμὸς, ὠρυθμὸς, ὤρυγή.

Rulla, æ, ein Pflugstörer. P. płużne widełki.

Rūmĕn, *inis*, der Kropff. P. zwawidło. G. θηλὴ, μαςὸς, κεκρύφαλος.

Rūmino, as, ich wiederkewe. P. żuię / żucham. G. ἀναμηρυκάομαι, ἀναμασάομαι, μηρυκάομαι, ἀναπολέω. *Ruminatio*, das wiederkewen. P. żwánie / żuchánie. G. μηρύκημα, μηρυκισμός.

Rūmŏr, oris, ein gemeines geschrey / gemeine rede. P. wieść. G. ἀκοὴ, βάξις, θρόος, θρύλλος, λόγος, πύςις, Φήμη, Φημισμὸς.

Rumpo is, ich zerreisse / zerbreche. P. rwę / łamię. G. καταῤῥάπτω, καταῤῥάσσω, λακέω, λακίζω, λακιδόω, λύω. *Rumpor*, ich berste. P. pękam się / rospukam się. *Ruptura*, ein bruch. P. przepukliná / wypukliná. G. ῥῆγμα, θραῦσις, λάκισμα, ῥαγὰς, ῥηγὴ, ῥῆξις.

* *Comp: Abrumpo*, ich reisse / breche ab. P. vrywam / vłamuię. *Corrumpo*, ich verderbe. P. kążę / psuię / wniwecż obracam. G. ἀάσκω, ἀγαῤῥάπτω, ἀναίνομαι, διαφθείρω, διακναίω, ἐξίςημι. *Corruptela, Corruptio*, eine verderbung. P. skáźá / zepsopsowánie. G. διαφθορὰ, λοιμὸς, λύμη, Φθίσις, Φθορὰ, Φθάρμα.

Corruptor, ein Verderber. P. ſkáżićiel. G. ἀπολυμαντὴς, λυμεὼν, φθόρος, φθορεὺς, λωβητής. *Corruptibilis*, vergenglich. P. ſkáżitelny. G. μαλερὸς, φθαρτὸς, εὐδιάφθορος. *Diſrumpo*, ich reiſſe von einander. P. rozrywam / rozdźieram. G. διαῤῥήγνυμι, κολαβρίζω, περιχαράσσω. *Erumpo*, Jch breche / falle herauß. P. wypuſzczam ſię / wypadam / wydźieram ſię / wyrywam ſię / G. καταῤῥάττω, ἐκτρυπέω, διοδεύω. *Eruptio*, ein außfal der Kriegsleute. P. wyrwáńie / wytárgńieńie / wyćieczká żołńierzów. G. ἐκβολὴ, ἔκρηξις, ἔκρηγμα. *Irrumpo*, ich falle hinein. P. wtárgam / wpadam / gwałtem wieżdżam. G. εἰσπίπτω, εἰσβιάζομαι, εἰσβάλλω, ἐμβάλλω. *Irruptio*, ein einfall. P. wtárgńieńie. G. ἀνάῤῥηξις, ἐπίῤῥηξις, ἐμβολὴ, εἰσβολὴ, ἐπέλευσις. *Interrumpo*, ich falle darzwiſchen. P. przerywam / przeſzkadzam. G. διάπτω, διαλύω. *Prorumpo*, Jch breche herfür. P. wypadam / wytárgam. G. διαῤῥηγεύω, διαῤῥασσέω. *Perrumpo*, ich breche hindurch. P. przerywam / przetár-

tár=

tárgam / przedźieram ſię / przebijam ſię. *Præruptus*, gäch/hoch/ſtickel. P. załomiony / ſtoczyſty. G. ἀπόῤῥωξ, ἀποκρήμνος, ἀπότομος, κλωμακόεις, κρημνώδης, περίκρημνος.

Runcina, *æ*, ein Schrotſage. P. wielka piłá. *Item*, ein ſtockhawe. P. motyká. G. δορυδρέπανον, ῥυκάνη, ῥυγχάνη. *Runco*, *as*, G. βοτανίζω. *Erunco*, *as*, ich reute auß. P. wyrywam / wytárgam / pielę / wypielam. G. ἐκβοτανίζω.

Rŭo, *is*, ich falle. P. padam / lecę. G. πίπτω, καταπίπτω, καταβάλλομαι, καταφέρομαι, ὁρμάω, ὀρούω, μαιμάω. *Ruina*, Ein Fall / Vntergang. P. Pádńieńie / Vpadek / Zginieńie G. πτῶμα, ἐρείπιον, πτῶσις, κατάπτωμα, ὑπόπτωσις, κατάπτωσις, ὑποσκέλισμα. *Ruinoſus*, bawfellig/ verfallen. P. pádnacy / lecacy / zápádły. G. πτάσιμος, εὔπτωτος.

* *Comp*: *Corruo*, Jch falle vber einen hauffen. P. Powalam ſię / obalam ſię. *Diruo*, Jch zerreiſſe / Breche ab. P.

łamie.

tamie / rozwalam. G. Ἀποικοδομέω, καθαιρέω, κατεδαφίζω, καταβάλλω, κατερείπω. *Eruo*, ich reisse auß. P. wydzieram / wyciągam / wykupuie / wyimuie. G. ἀναστρέφω, ἐξερύω, ἐξαιρέω. *Irruo*, ich falle an / hinein. P. wpadam / przypadam. G. εἰσβάλλω, εἰσπίπτω, εἰσπηδάω, ἐπέρχομαι, ἐνορούω, ἐπισκήπτω, ἐπιπίπτω, ἐπιχειρέω. *Obruo*, ich vberfalle. P. przytłaczam. G. ἐπικαλύπτω, καταχώννυμι, συγκαλύπτω, καταχόω. *Proruo*, ich falle herauß. P. wypadam / wysypuie sie. G. καταβάλλω, κατεδαφίζω.

Rūpēs, *is*, ein Felß. P. skálá. G. ἀκρότομος, ἀπότομος, πέτρα, πάγος. *Rupicapra*, ein wilde geiß / gemse. P. Kozá dźika. G. αἴξ ἀγρία.

Rursus, & *Rursum*, wiederumb. P. záś / zásie / znowu. G. ἄψ, αὖ, πάλιν ἐκ δευτέρου, ἔμπαλιν, ἐξαῦτις, αὖθις, εἰσαῦθις.

R*us*, *Rūris*, ein Feld / acker / forwerg / dorff. P pole / rola / folwárk / wieś / śioło. G. ἀγρός, ἀγροικία, πεδίον. *Ruralis*, feldisch. P. polny / wieśny / rolny. *Ruricola*, ein Bawr. P. kmiec / wieśniak. G. ἄγραυλος, ἀγροδίαιτος, ἀγρέτης, ἄγροικος. *Rurigena*, auß einem dorff geboren. P. ze wśi rodem. *Rusticus*, *a*, *um*, beurisch / grob. P. chłopski / gruby. *Rusticus*, *Subst*: ein Bawr. P. chłop / gbur / kmieć / wieśniak / śiodłak. G. ἀγρεῖος, ἄγροικος, ἀγρότης, ἀγροιώτης, γεωργικός, γώπης, χωρικός. *Rusticitas*, grobheit. P. grubość / nieobyczáynosć. G. ἀγρότης, ἀγροικία.

R*ūta*, *æ*, Rauten. P. Rutá. G. πήγανον, ῥύτη, ῥύσιμον, φαίκανον. *Rutaceus*, von Rauten. P. Rućiány. G. πηγάνινος.

Rūtābulum, ein Ofenkrück / Schürstock. P. poćiask / pomiotło, ożog.

Rūtilus, *a*, *um*, Goltfarb / feurrot / glentzend. P. złotogorący / łśczący. G. πυῤῥός, ξανθός, ἐρυθρός, πυῤῥός. *Rutilo*, *as*, ich glentze. P. łśczę się / świecę się. G. πυῤῥάζω.

INCL

INCIPIENTIA ab S.

S A.

Săbŭlum, grob ſand. P. gruby piaſek. G. ἄμμος, ψάμαθος, ψάμμος, ἄχλαξ, κόχλαξ. Săbŭloſus, ſandechtig. P. piaſeczny / piaßczyſty. G. ἀμμώδης, ἀμαθώδης, ψαμαθώδης.

Saccarum, i, Zucker. Cukier. G. σάκχαρον.

Saccus, i, ein ſack. P. miech/wór. G. ὁ θύλακος, θύλαξ, μαλάγας, σάκκος. Sacculus, ein Secklein. P. mießek/worek. G. θυλάκιον, θυλακίσκος, θυλακίσκη, σακκίον. Saccularius, ein Beůtelſchneider. P. Rzezymießek / wyproznimießek / wyproźniworek. G. βαλαντιοτόμος, βυρσαίετος.

Săcĕr, a, um, Heilig. P. świety / poświecony. G. ἱερός, ὅσιος, ἐυαγὴς. Săcrĭficium, Sacrum, ein Opffer / Gottesdienſt / oder Kirche. P. Offiiárá/nabożeńſtwo / álbo Kościoł. G. εἰσφορὰ, ἱερεῖον, κάρπωμα, θῦμα, δώρημα.

μα. Săcellum, ein Kapell. P. Káplicá / Kościołek. G. ἱερὸν σμικρόν.

* Comp: Săcrĭlĕgŭs, ein Kirchendieb. P. świetokraycá złodziey Kościelny. G. θεοσυλὴς, θεόσυλος, ἱεροσυλέων, θυάρπαξ, ἱερόσυλος. Săcrĭlĕgĭum, ein Kirchenraub. P. świetokrádztwo/ Kościelne złodzieyſtwo. G. ἱεροσυλία, θεοσυλία, ἱεροσύλημα.

Săcērdos, ein Prieſter. P. Kápłan. G. ἱεροφάντης, θεόκολος, ἱερεὺς, ἱεραλικὸς, ἱερείτης, ἱεροτελεστὴς. Săcērdótium, ein Prieſterthumb / ein Pfrunde. P. Kápłáńſtwo / Prebenda / Kánonia / Duchowny chleb. G. θυηπολίη, ἱερατεία, ἱεράτευμα, ἱεροσύνη. Săcērdōtālis, e, Prieſterlich. P. Kápłáńſki / Duchowny.

Sācrīficō, as, ich opffere. P. Offiáruie. G. θύω. Sācrīficīūm, ein Opffer. P. Offiárá. G. θυηπόλιον, θυσίασμα. Săcrĭficŭlus, ein Meßpfaff. P. Ksiadz / Pop.

Săcro, as, ich heilige / weihe. P. świece / poświecam. Item, ich verfluche. P. przeklinam /

dyabłu

Diablu oddáie. G. ἱερόω, καθιερόω, μυέω, ὁσιόω, καθοσιόω. Sacrarium, ein Dreßkammer. P. Sákrystya. G. ἱεραῖον, ἱεροφυλάκιον. Săcrāmēntum, ein Eid / Eidespflicht. P. przysiegá / przyrzeczenie / podprzysiężenie. Item, ein zeichen eines heiligen dinges. P. Znák świety / Známie rzeczy świetey / świątość / táiemnicá. G. ὀρκωμοσία, ὁ ἱερὸς ὅρκος, στρατιωτικὸς ὅρκος, μυστήριον, λειτουργία.

* Comp: Consĕcro, ich Weihe. P. Poświecam. G. ἀφοσιόω, ἀφιερόω, ἐνθειάζω, ἀκθειόω, ἱερεύω, ἱερόω, ἱεροποιέω, καθιερόω. Exĕcro, as, & Execror, aris, ich verfluche. P. przeklinam. G. βδελύττομαι, ἐπαράομαι, καταπτύω, καταράομαι, προβάλλομαι. Execratio, verfluchung. P. przeklinánie. G. ἀρὰ ἀρεία, βδελυρία, βδέλυγμα, ἀνάθεμα, κατάρα. Execrabilis, Execrandus, Greulich / Schrecklich. P. Przeklety / Okrutny / stráßliwy. G. ἐναρ@, ἐπάρατος, κατάρατος, βδελυρὸς, ἀράσιμος. Obsecro, Ich bitt durch GOTT. P. dla Bogá proße. G. ἀντιβολέω, καταδέομαι, λιπαρέω, παρακαλέω.

Sæpè, Sæpenumerò, Offt. P. często / częstokroć. G. πολλάκι, πολλάκις, πλεονάκις, πλειστάκις, θαμά. Sæpiusculè, offtermals. P. y tedy y owedy.

Sævus, a, um grausam / vnbarmhertzig. P. srogi / okrutny / ogrōmny / surowy / nielutościwy. G. ἄγριος, ἀγριόθυμος, σκληρόφρων, πικρὸς, σκληρὸς, χαλεπὸς. Sævitia, grausamkeit. P. srogość / okrutność / okrućieństwo. G. ἀγριότης, χαλεπότης. Sævio, is, Desævio, Jch wüte / tyrannisiere. P. okrućieństwa vżywam / tyránnizuie. G. μαίνομαι, ἐκμαίνομαι, χαλεπαίνω, ἀγριόομαι, ἀγραίνομαι.

Săgă, æ, ein Zeuberin / Hexe. P. Czárownicá / Jedzá. G. ἐπῳδὸς, μάγος, φαρμακεύτρια.

Săgāx, acis, Klug / scharffsinnig / spürhafftig. P. Mądry / dowćipny / myśliwy. G. ἀγχίνοος, εὐμήχανος, ῥινηλάτης, νοερὸς. Săgācĭtas, scharffsinnigkeit / klugheit / gescheidigkeit. P. dowćip / rostropność / ostrość rozu-

rozumu. G. ἀγχίνοια, εὐμηχανία, ἐπιστρέφεια. *Sagio, is, Inusitat:* * *Comp: Præsagio*, Ich mercke zuvor / Weissage. P. Przed tym bacżę / vpátruię / obiecuię. G. προαισθάνομαι, προορῶ, προβλέπω, προμαντεύομαι, προπόσομαι.

Săgēnă, æ, ein Fischergarn P. ńiewōd. G. σαγήνη.

Săgīnă, æ, Mestung. P. tucż/iedło / karmia stráwa. G. τὸ λῖπος, πῖος, πιμελή. *Săgīnārĭŭs, Săgīnātŭs*, gemestet. P. vtuczony / otyły / karmny G. ζατρεφὴς, σιτευτὸς, εὐτραφὴς, πίων. *Săgīnŏ, as*, Ich meste. P. Tuczę / karmię. G. λιπαίνω, πιαίνω, σιτεύω.

Săgīttă, ein Pfeil Boltzen. P. Strzałá. G. ἄτρακτος, τόξευμα, βέλος. *Săgīttārĭŭs*, ein Schütz. P. Strzelec G. τοξότης, τοξευτὴς, τοξικός. *Săgitto, as*, ich schiesse. P. strzelam. G. τοξάζομαι, οἰστεύω, τοξεύω.

Săgum, ein Filtzmantel. P. Opończá / Kopieniak. G. περιθωρακίδιον, σάγος.

Sal, Saltz. P. Sōl. *Item*, höffligkeit. P. wdźięczność / obyczáyność. G. τὸ, ἅλας, ἅλς, ὁ. *Sălīnūm*, ein Saltzfaß. P. Solńicá. G. ἁλοδοχεῖον, *Sălīna*, ein Saltzgrube. P. Solnaszybá / álbo studńia / żupá. G. ἁλοπήγιον, ἁλυκίς, ἁλή. *Sălīnātor*, ein Saltzjuncker. P. żupńik. *Salsus*, gesaltzen. P. słony. G. ἁλικὸς, ἁλμυρὶς, ἁλμυρώδης, ἁλυκὸς, ἁλμώδης, ἁλυκώδης. *Insulsus*, Vngesaltzen. P. ńiesolony. *Metaph:* grob / vnhöfflich. P. gruby / głupi / ńietrafny / ńieobyczáyny. G. ἀγνώμων, ἀναίσθητος, ἀνόητος, ἄναλος, ἀπειρόκαλος. *Salsugo*, Saltzwasser. P. Rosōł. G. ἁλὶς, ἁλμυρὶς, ἅλμη, ἁλυκὶς, ἁλυκότης, ἁλμυρότης. *Salsamentum*, eingesaltzen Fleisch / oder Fische. P. Mięso / álbo Ryby w rosole. G. τάριχος. *Salsamentarius*, einer der gesaltzene Speise verkaufft. P. Przekupień / Solonych rzeczy. *Salsedo*, saltzgeschmack. P. słoność. *Sălum, i*, das Meer. P. Morze. *Sălio, is*, Ich saltze. P. solę / osalam. G. ἅλλομαι, ἄσσω, ἄττω, θορέω, πηδάω, σκιρτάω, ὀρχέομαι.

Sălāx, acis, Geil. P. Jurny / wße-

wßeteczny. G. ἀκόλαστος, ἀφροδισιαστικὸς, λάγνος, ἀλτικὸς, πηδητικός. *Salacitas*, geilheit. P. jurność / nieczyſtość.

Sălēbræ, arum, ſchlipfferige wege. P. wawozy. G. τὰ τῆς ὁδοῦ ῥήγματα, ἀνωμαλία τῆς ὁδοῦ. *Sălēbrōſus*, Rauch / ſcharff. P. połomiſty / oſtry / opocżyſty / nierówny. G. ἀπερρωγὼς, κατερρωγώς.

Sălĭo, is, & Frequent: Salto, as, ich hüpffe / ſpringe / tantze. P. ſkacże / táńcuie. G. ἁλίζω, ταρχεύω. *Saltus, us*, ein ſprung. P. ſkakánie. *Item*, ein Forſt. P. krezwiná / chróſt. G. ἅλμα, ἅλσις, πήδημα, πήδησις, ὄρχημα. *Saltatio*, ein Tantz. P. Taniec. G. ὀρχηθμὸς, ὄρχημα, ὄρχησις. *Saltator*, ein Tantzer. P. Tańcżnik. G. ὀρχηστὴς, φιλορχήμων, χειρίσοφος. *Saltatrix*, eine Tantzerin. P. Tańcżnicá. G. ὀρχητρὶς, ὀρχήστρια. *Saltatorius*, zum tantzen gehörig. P. Tańcżny. G. ὀρχηστικὸς, ποδηλικὸς, ἀλτικός.

* *Comp: Aßilio*, G. ἐπιπηδάω, παραπηδάω, προσπηδάω. & *Frequent: Aſſulto*, ich ſpring herzu. P. przyſkakuie. G. εἰσπηδάω, ἐπεισπηδάω. *Deſilio, & Deſulto*, ich ſpring herab. P. wyſkakuie z czego. G. ἀνάλλομαι, ἀποπηδάω, ἀφάλλομαι, καταπηδάω, καταίρω, ἐκθορέω. *Deſultor*, ein Roßbereiter. P. Obieżdnik / Poieżdnik. G. ἀμφιππος, κελητίζων, κελητιστής. *Deſultorius equus*, ein nebenroß / leitroß. P. powodny Koń. G. κέλης, κελητιάων. *Dißilio*, ich zerſpring. P. rozſkakuie / roſpekam ſię. *Exilio*, Ich ſpring herauß. P wyſkakuie. G. ἀνακηκίω, ἐκπηδάω, σκαίρω, ἀποθρώσκω, ἅλλω. *Exulto*, ich frolocke / jauchtze. P. weſelę ſię / ráduię ſię, wyſkakuię / wykrzykam. G. ἀγαλλιάω, ἀγαλλιῶμαι, ἀγάλλομαι, κηδιόω, σκιρτάω, ἐκπηδάω, γαυριάω. *Exultatio*, jauchtzen / frolocken. P. rádość / weſele. G. ἀγαλλίαμα, ἀγαλλίασις, ἐκπήδησις, σκίρτημα, σκίρτησις. *Inſilio*, ich ſpringe hinein. P. wſkakuię. G. ἀναπηδάω, εἰσάλλομαι, ἐνθορέω, εἰσθορέω, εἰσπηδάω, ἐπιπηδάω. *Inſulto*, Ich verſpotte. P. náśmiewam ſię / urągam. G. ἀλλοφάσσω, ἐμπαροινέω, ἐφάλλομαι, ἐπεμβαίνω, ἐπεγγελάω.

Insultatio, ein verspottung. P. vragánie / náigrawánie. *Insultus, us*, ein anstoß / anlauff. P. nástok. G. ἐπήλυσις, ἐπιδρομὴ, ἔφοδος. *Prosilio*, Ich springe herfür. P. wystákuie. G. ἀναθορῶ, ἐκθορέω, ἐξορμάω. *Præsilio, Præsulto*, ich springe / tantze vor. P. Naprzód ská-cze / naprzód tánćuie. G. προπηδάω, προσκιρτάω, προαναθρώσκω. *Præsultor*, ein Vortentzer. P. wprzod tánecznik. G. ἔξαρχος, ἐν χορῷ κορυφαῖος, καθάρχων, χοροστάτης. *Præsul*, G. προστάτης, *vide suo loco*, *Resilio*, G. ἀναθρώσκω, ἀναπηδάω, ἀποπηδάω. *Resulto*, ich bringe hindersich. P. odskákuie / ná zad skacze. G. ἀναπάλλομαι. *Subsilio, Subsulto*, ich springe / hüpffe auff. P. podskákuie. G. ὑποπηδάω, ὑφάλλομαι. *Transilio*, ich springe vber. P. przeskákuie. G. μεταπηδάω, ὑπεράλλομαι, ὑπερπηδάω, ὑπερθορέω.

Sălīvă, *æ*, Speichel. P. slmá. G. σίελον, σίελος.

Sălīx, *icis*, ein Weide. P. wierzbá. G. ἰτέα, οἰσία, οἶσος. *Salignus*, Weyden. P. wierzbowy. G. ἰτέινος, οἰσύινος. *Salicetum, & per Syncop: Salictum*, ein Weidenwald. P. Wierzbiná.

Salmo, onis, Salmen/Lachs. P. Łosoś.

Salpa, æ, Stockfisch. P. Sztokfiß.

Saltem, Conjunct: doch allein / zum wenigsten. P. Tylko / wzdy / byiedno. G. ἀλλὰ, ἀλλάγε, ἀλλ' οὖν, ἀλλὰ γοῦν.

Saltus, us, ein forst / wald / trifft. P. chróst / dąbrawá. G. βῆσσα, νάπος, νάπη, ὀργὰς, κνημός. *Saltuosus*, waldechtig. P. Dąbrowisty / chróścisty. G. δρυμώδης, ναπώδης, ὑλώδης. *Saltuarius*, ein Forsthütter. P. Leśnik. G. ἀλσοκόμος, ὑλωρὸς, κτηματοφύλαξ.

Sălūbĕr, & Sălūbris, gesund / heilsam. P. zdrowy / zbáwienny. G. ἀληθὴς, ὑγιεινὸς, θεραπευτικὸς, σωτήριος, σωτηριώδης. *Salubritas*, gesundheit / heilsamkeit. P. zdrowość. G. τὸ ὑγιεινὸν, σωτηριῶδες, ἀπημοσύνη.

Salve, Salvete, biß (seid) gegrüsset / willkommen. P. badź zdrów / pozdrowion / pomaga Bog / witay / witay-

cie. G. χαῖρε, εὐτύχει, ὑγίαινε, εὐπράττε.

Salvia, Salbey. P. ßálwija. G. σφάκος.

Sălūs, utis, Heil gesundheit. P. Zbáwienie / Zdrowie. G. σωτηρία, φάος, τὸ σωθῆναι. υSālutāris, heilsam. P. zdrowy/zbáwienny. G. ἀλθήεις, ὑγιεινὸς, θεραπευτικὸς, σωτήριος, σωτηριώδης. Sălūtō, as, ich grüsse. P. pozdrawiam. G. ἀσπάζομαι, δεξιόομαι, προσαγορεύω, προσπτύσσω, προσερέω, προσφθέγγομαι, προσφωνέω. Sălūtātio, ein Gruß. P. pozdrowienie / wytánie. G. ἀσπασμὸς, ἀσπασὺς, προσαγόρευσις, προσηγορία.

* Comp: Consalūtō, Idem quod simplex. Insalutatus, vngegrüsset. P. niepozdrowiony / nie pozegnány. G. ἀπροσηγόρητος. Resaluto, ich grüsse wieder / dancke. P. pozdrawiam zás / dziekuie. G. ἀντασπάζομαι, ἀντιδεξιοῦμαι τὸν προσαγορεύοντα.

Salvus, gesund / vnverletzt. P. zdrowy / nienáruszony / cáły / zupelny G. σῶος, σαώτερος, σῶος, σωζόμενος, ὑγιὴς, ἀκέραιος, κέραιος.

Salvator, ein Heyland. P. Zbáwiciel.

Sambūcus, i, ein Holderstrauch. P. Bez. G. ἀκτὴ, & ἀκτῆς, ἀκτέος. Sambūceus, Holdern. P. Bzowy. G. ἄκτινος.

Sancio, is, Ich setze / gebiete. P. Vstáwiam / Przyskázuie. G. κυρόω, διατάττομαι, διαγορεύω, νομοθετέω. Sanctio, ein Gesetz. P. Vstáwá. G. κύρωσις, νομοθέτημα, νομοθεσία. Sanctus, a, um, heilig. P. święty. G. ἅγιος, εὐαγὴς, ὅσιος, πανάγης. Sanctitas, Sanctimonia, Heiligkeit. P. świątobliwość. G. ἁγιότης, ἁγιοσύνη, ὁσιότης, ἁγιασμὸς ἀκηρασία. Sanctifico, ich heilige. P. poświącam. G. ἁγιάζω, ἁγιόω, ἁγίζω, ἁγιστεύω. Sanctificatio, heiligung. P. poświęcenie. G. ἁγίασμα, ἁγιασμός.

Sandālium, ein Pantoffel. P. Pántoflá. G. σανδάλιον.

Sandapila, ein Todtenbar. P. Máry. G. ποῖον γένος φορείου νεκροφόρου. Sandapilarius, ein Todtengreber. P. ktory vmárlé chowa.

Sandina, ein Sandat. P. Sedácz. G. σάνδυξ, nomen piscis.

Sandix, rote farbe. *P.* czerwona máść. G. σάνδυξ.

Sānè, warlich / trawen. P. záprawdę / owßeki / záiste. G. ἀληθῶς, ὡς ἀληθῶς, ἄρα, ὑγιῶς, ὑγιεινῶς, ἀνόσως.

Sanguis, inis, Blut. P. Krew / Posoká. *Metaph*: Geblüt / Geschlecht. P. Rodzay / Pokolenie / Dōm. G. αἷμα, ἔαρ, *Sanguineus*, *Sanguinolentus*, blutig. P. Krwáwy / vkrwáwiony. G. δίαιμος, αἱματηρὸς, αἱματόεις, κάθαιμος, αἱμηρὸς, αἱματικὸς, αἱμάτινος. *Sanguinarius*, Blůtdůrstig. P. Okrutny / Krwie prágnący. G. αἱμοχαρὴς, αἱματωπὸς, φιλαίμων, φιλαίματος, φονικὸς. *Sanguinaria*, Wegetrit. P. Podrōżnik / krwáwnik.

* *Comp*: *Consanguineus*, ein Blutfreund. P. krewny / powinowáty / przyrodzony. G. ὅμαιμος, ἐγγενὴς, συνομαίμων, ὁμαίμων, σύναιμος, συναίμων. *Consanguinitas*, Blutfreundschafft. P. krewność / powinowáctwo. G. ὁμαιμοσύνη, ἡ πρὸς αἷματος οἰκειότης. *Exanguis*, *e*, ohne blut / erschrocken / tod. *P.* bezekrwie, przeletky / martwy. G. ἄναιμος, ἀναίμων, ἔξαιμος, ἀναίμακτος. *Sanguisuga*, ein Egel. P. Pijawka. G. βδέλλα.

Sănĭes, *es*, Eyter. P. Ropá. G. ἰχὼρ, λύθρον. *Saniosus*, Eyterricht. P. Ropiásty.

Sanna, *æ*, G. φόρτος, χλεύη, χλευασία, χλευασμὸς. *Subsannatio*, eine verspottung. P. náśmiewánie / náigrawánie / podrzeżnianie. G. ἐκμυκτηρισμὸς, μυκτηρισμὸς, χλευασία, χλεύασμα, χλεύη. *Sannio*, *onis*, ein Spotvogel. P. Náśmiewca / podrzeżniacz / ßybáłá / oßczerca. G. χλευαστὴς, γελωτοποιός.

* *Comp*: *Subsanno*, *as*, ich verspotte / höhne. P. Podrzeżniam / wyśmiewam. G. Ἀπομυκτίζω, Διασυρδωνίζω, ἐπιμύττω, μυκτηρίζω.

Sānŭs, *a*, *um*, Gesund / klug. P. Mądry / zdrowy. G. ἄνοσος, ἀσκηθὴς, ἔυρωστος, ὑγιεινὸς, ὑγιηρὸς, ὑγιής. *Sānĭtas*, gesundheit. P. Zdrowie. G. τὸ ἄνοσον, ὑγιότης, ἐυρωστία, ῥῶσις, ὑγεία, ὑγίεια. *Sānŏ*, *as*, Ich heile. P. lecze / vzdrawiam. G. ἐξακέω, ἐπαλθέω, ὑγιόω, ὑγιάζω. *Sānātio*, heilung.

P. vzdrowienie / wyleczenie. G. ἴασις, ἴαμα. *Sānābilis*, was man heilen kan. P. Co może być wyleczono. G. εὐίατος, εὐθεράπευτος, θεραπεύσιμος, ἰάσιμος.

Comp: *insānus*, vnsinnig. P. szalony. G. ἄφρων, ἔκφρων, φρενοβλαβής, ἐπιμανής, μανικός. *Insānia*, vnsinnigkeit. P. szaleństwo / wściekliwość. G. μανία, παραπληξία, παραφρονία, παραφροσύνη. *Insānio*, ich bin vnsinnig. P. szaleie / wściekam się. G. δαιμονάω, ἐμμαίνομαι, ἐνθεάζω, μαίνομαι, παρανοῶ. *Insanabilis*, vnheilsam. P. nieuleczony. G. ἀνίατος, ἀθεράπευτος, ἀπαραμύθητος.

Săpĭo, is, ich habe ein geschmack. *Metaph*: ich bin klug / verstendig. P. Jestem smáczny / mam smák. *Metaph*: Jestem mądry / rozumny. *Item*, Ich rieche. P. pachnę / wonieię. G. φρονέω, νοῦν ἔχω, σοφός εἰμι. *Săpŏr, oris*, der geschmack. P. smak. G. χυμός. *Săpĭdus*, schmackhafft. P. smáczny. *Insipidus*, vnschmackhafft. P. niesmáczny. *Săpĭens*, weis / Verstendig. P. Mądry / Rostropny. G. ἔμφρων, θυμόσοφος, νουνεχής, νοῦν ἔχων, σοφός, φρόνιμος. *Insipiens*, Töricht. P. Głupi. G. ἀμαθής, ἄφρων, ἔκφρων, παράφρονιμος, ἀιδήμων, ἀνόητος, μωρός. *Săpĭentia*, weißheit. P. Mądrość. G. σοφία, φρόνησις, εὐβουλία. *Insĭpĭentia*, thorheit. P. Głupość / głupstwo. G. ἀβουλία, ἀβελτερία, ἀνοησία, ἀφραδία, ἀφροσύνη.

* *Comp*: *Desĭpĭo*, ich thu vnweißlich. P. nie mądrze sobie poczynam. G. ἀλογέω, ἀνοηταίνω, ἀφραίνω, παραπαίω, παραφρονέω, μωραίνω. *Resipio*, G. ἀπόζω. *Resipisco*, ich bessere mich / thue busse. P. polepszam się / vpámiętywam się. G. ἀνανήφω, ἀναφρονέω, μεταγινώσκω, μετανοέω. *Resipiscentia*, besserung / buß. P. polepszenie / pokutá / vpámiętánie.

Sarcina, æ, ein bündel / bürde / packet. P. Tłomok. G. ἀποσκευή, ἐπίσαγμα. *Sarcino, Consarcino*, ich packe ein. P. kłade w tłomok / vkładam. G. καλύω, συῤῥάπτω, σκευάζω.

Sarcio, is, ich nehe / flicke. P. szyię / łatam. *Metaph*: ich erstatte / bring herfür. P. nágradzam. G. ἀκέομαι, ἐπισκευάζω, καλαρτίζω.

Sartor, ein Schneider. P. Kráwiec. G. ἀκεστὴς, ἠκητὴς. *Sarctus tectus*, gantz / vollkommen / vnverſehret. P. cáły/zupełny/ doſkonáły / ńienáruſzony.

* *Comp*: *Conſarcio*, Ich nehe zuſammen. P. zſzywam. *Reſarcio*, ich flicke / beſſere / erſtatte. P. popráwiam / nágradzam. G. ἀκέομαι, ἀναῤῥάπτω, ἀνασκευάζω.

Sarculum, *i*, ein Egge. P. Brony. G. σκάλευθρον, σκαλὶς, σκαλιστήριον. *Sarrio*, Ich ege. P. włoczę. G. σκάλλω, σκαλέυω, σκαλίζω.

Sarmentum, *i*, abgehawene reiſer / ſpähne. P. odrzezáńie gáłaſki / chróſt / wiory. G. κλῆμα, κληματὶς, σκάριφος, φρύγανον.

Sarracum, ein Steinwagen. P. Wóz do wożenia Kámienia.

Sartago, *inis*, ein Bratpfanne. P. Panew. G. ἄτλανον, τήγανον, ἤγανον, τάγηνον.

Sătăgo, *is*, ich bin ſorgfeltig/ bemühe mich / kehre fleiß an. P. pieczołuie / prácuie / vśiłuie/ ſtáram ſie. G. διαπονέομαι, περιεργάζομαι, πολυπραγμονέω, περισπάομαι.

Sătēllēs, *itis*, ein Drabant. P. Drab / páchołek / cháyduk. G. δορυφόρος, σωματοφύλαξ, ὑπερασπιστὴς. *Sătēllĭtĭum*, ein Gwardi / hauffen Drabanten. P. chuſiec Drabów. G. θεραπεία, τὸ δορυφορικὸν, δορυφορία, δορυφόρημα.

Sătĭo, *onis*, G. σπορὰ, σπόρος. *Sator*, *Sativus*, G. σπόριμος, σπορεύς, φυτευτὴς, *vide Sero*.

Sătĭs, & *per Apocopen*, *Sat*, genug. P. doſyć. G. ἄδδην, ἄδην, ἅλις, ἱκανῶς, αὐταρκῶς, ἀποχρώντως, κατακόρως, διακόρως. *Satius*, beſſer. P. lepiey.

* *Comp*: *Sătisfacio*, G. ἐξαρκέω, πληροφορέω, ἱκανὸν ποιῶ. *vide Facio*. *Satisdo*, *vide Do*.

Sătĭo, *as*, *Exatio*, ich ſettige. P. náſycam. G. κορεννύω, κορέννυμι ἐμπίμπλημι, ἐμπλήθω. *Sătietas*, ſettigung/ völle/ genüge. P. náſyceńie / ſytość/ doſtátek. *Item*, verdruß. P. przykrzeńie/ tegá / ſkáżeńie. G. κόρος, πλησμονὴ, πλήρωσις. *Sătiabilis*, Erſettlich. P. ſyty/náſycony. G. κορεστὰς. *Inſatiabilis*, vnerſettlich. P. ńienáſycony / ńieſyty. G. ἀκόρεστος.

Satrăpă, *æ*, ein Vogt/Landherr. P. Stárostá. G. σατράπης. *Satrapia*, ein Vogtey. P. Stárostwo. G. σατραπεία.

Sătŭr, *a*, *um*, voll/saat. P. pełny/syty/násycony. G. ἀλάκορος, ἀλακορὴς, κατάκορος, κατακορὴς. *Sătŭrĭtas*, settigung. P. sytość/násyceńie. G. ἄδος, κόρος, πλησμονὴ, πλήρωσις. *Sătŭrŏ*, Ich settige. P. Násycam. G. ἄδω, κορεννύω, ἐμπλήθω, ἐμφορέω, χορτάζω.

Sătyrŭs, ein Wilder man. P. dźiki Mąż.

Sătyrĭon, Stendelwurtz. Ragwurtz. P. Kokorzek/Liśie iayká.

Saucio, *as*, Ich verwunde. P. ránię. G. τρώω, τρώσκω, τιτρώσκω, κατατιτρώσκω, ὑποχάζω. *Saucius*, Verwundt. P. ránny/ ránions. G. τραυματίας, δεδαϊγμένος.

Saxonia, Sachsen. P. Sáska ziemiá. *Saxo*, ein Sachs. P. Sás.

Saxum, ein Stein/fels. P. kámień/opoká. G. λίθος, πέτρα, πέτρος. *Saxeus*, steinern. P. Kamienny. G. πετραῖος, πετρήεις, πετρώδης, πέτρινος, λίθινος. *Saxosus*, steinechtig. P. Kámieńisty/opoczysty. G. ὑπολίθινος. *Saxatilis*, ein Steinbeiß. P. Ziek.

S C.

Scăbĕllum, G. ὑποπόδιον, ἐπίβαλμα, θρανίον, θρανίδιον, σκολύθριον. vide Scamnum.

Scăbĕr, *a*, *um*, Rauch/schebig. P. kropáwy/krostáwy. G. τραχὺς, τραχώδης, τραχυνόμενος, ἀκανθώδης, ψωρὸς, ψωρώδης. *Scabrities*, rauchigkeit. P. kropáwość. G. τραχύτης.

Scăbĭes, die Reude/kretzigkeit. P. świerzb/świerzbiaczká/párch. G. κνύος κνύζα, ψώθος, ψώρα, ψωρίασις. *Scăbiŏsus*, reudig/grindig/kretzig. P. świerzbiáſty/párſzywy/párchowáty. G. ψωραλέος, ψωραγχιῶν. *Scabo*, *is*, Ich kratze/schabe. P. drápię/skrobię. G. κνάω, κνήθω, κνίζω.

Scăbīnŭs, ein Scheppe. P. ławnik.

Scæva, *æ*, die lincke Hand. P. Lewicá. G. σκαία, *Scævola*, der

linckiſch iſt. P. mánczyſty/máńkáty. G. σκαιόλας.

Scālă, æ ein Leiter. P. drab/drabká/drábiná/wſchōd. G. ἀνάβαθρον, κατήλιψ, κλῖμαξ.

Scalmus, *i*, ein Ruderbret. P. żerdź/ álbo deſká/ ná ktōrey wioſłá bywáią. G. σκαλμός.

* *Comp*: *Interſcalmium*, die ledige ſtette zwiſchen den Rudern. P. prōżne mieyſce miedzy wioſłami.

Scalpo, is, Scalpturio, ich ſchar-re/kratze. P. ſkrobie/drápie/ryie/dłubie. G. ξέω, ἐπιξέω, κνάομαι, κνήθω, κνίζω.

Scalptor, ein Graber/Außſtecher. P. co obrázy ryie. *Scalprum*, ein Meiſſel/Schabmeſſer/Schneidmeſſer. P. Dłōto ſkrobadło/ośnik. G. γλιφεῖον, σμίλη. *Scalpellum*, ein klein grab-eiſen. P. Dłōteczko. *Scalptura*, die grabung. P. Rycie/dłubánie.

Scamnum, *i*, eine Banck P. ławá. G. βάθρον, θρῆνυς. *Scabellum*, ein Fußbencklein. P. Podnożek. G. ὑποπόδιον, ἐπίβαθμα, θρανίδιον, σφέλας, σκολύθριον.

Scandalum, ein ergernis/böß Exempel. P. zgorſzenie/obrázenie/zły przykład. G. σκάνδαλον. *Scandalizo*, ich ergere/ gebe böß exempel. P. gorſzę/zły przykład dawam. G. σκανδαλίζω.

Scando, *is*, ich ſteige. P. wſtępuie/włáżę. G. βαίνω, ἀναβαίνω. *Scanſilis*, *e*, da man leicht auffſteigen kan. P. łatwy ku wſtępowániu. G. ἀναβατός.

* *Comp*: *Aſcendo*, *Conſcendo*, ich ſteige hinauff. P. wſtępuię/włáżę/wſiadam. G. ἀναβαίνω, ἄνειμι, ἀνέρχομαι, ἀνέω, ἀνήκω, ἐπαναβαίνω, ἐπιβαίνω. *Aſcenſio*, *Aſcenſus*, *us*, ein auffſteigung. P. wſchōd/wſtąpienie/wſtępowánie. G. ἀνάβασις, ἀνήλυσις, ἄνοδος, ἐπίβασις. *Deſcendo*, Ich ſteige hinab. P. zſtępuię ná dōł. G. ἀποβαίνω, ἀποκαταβαίνομαι, καταβαίνω, κατέρχομαι. *Deſcenſus*, *us*, ein abſteigung. P. zſtąpienie/zſtępowánie ná dōł. G. κατάβασις, κάθοδος, κατήλυσις. *Tranſcendo*, ich ſteige hinüber/ vbertrette. P. przeſtępſtię. G. ὑπερβαίνω, ὑπερέχω, ὑπερτίθεμαι, ἀναβαίνω, μεταβαίνω.

Scandula, *æ*, ein Schindel. P. Gont/

Gont / ßkudł. G. σχίδαξ, πέτευρον, ἐρέψιμον ξύλον. Scandularis, e, von schindeln gemacht. P. Gonciány / ßkudlány.

Scăphă, æ, ein weidling/bodt. P. czołń / łodká. G. σκάφη, σκάφος.

Scăphĭum, ein Bruntzkachel. P. ßczak / vrynał.

Scăpŭla, æ, das Schulterblat. P. łopatká plecy. G. ἐπινώτιος, πλάτη, ὠμοπλάτη. Scăpŭlaris, das zu den Schultern gehöret. P. plecysty.

* Comp: Interſcalpium, das zwischen den schultern ist. P. Co iest miedzy plecomá. G. μεταυχένιον seu μετάφρενον.

Scăpŭs, i, ein Samenheuptlein. P. Głowká albo kußczyna w ktorey iest naśienie. G. ςίλος, καυλός.

Scărābæŭs, ein Roßkefer. P. Krowká. G. κάνθαρος. Scarabæus cornutus, ein Baumschröter. P. Jelonek.

Scărĭfĭcŏ, as, ich schrepffe. P. krew pußczam / bánki stáwiam. G. ἀμύσσω, ἀποχάζω, καταχάζω, χάζω. Scărĭfĭcătio, schrepffung. P. pußczánie krwie / stáwiánie bániek. G. ἀμυχὴ, σχάσις, κατασχασμός.

Scătĕŏ, es, Scătūrĭŏ, Jch quell / fliesse herfür. P. płynę / wyskákuię. Metaph: ich bin voll. P. Jestem pełny G. βρύω, βρυάζω, ἀποβρύω, βλύζω, ἀναβλύζω, ἀποβλύζω. Scătĕbra, Scătŭrīgo, brunquellen. P. źrzodło. G. ἀνάβλυξις, κρουνός, ἀνάβλυσις.

Scĕlŭs, eris, ein Laster / Bubenstück. P. Wystepek / niecnotá / łotrowska ßtuká. G. ἄγος, ἀθεμιτουργία, ἀκολάστημα, κακούργημα, μιαρία, μίασμα. Scĕlestus, Scĕlĕratus, Scĕlĕrōsus, Schendlich / Lasterhafft. P. Złośliwy / Niecnotliwy / Łotrowski / Wierutny / nic dobrego. G. ἀθέμιτος, ἀλιτρόνος, κάθαρμα, κατάρατος, μιαρός, μιάστωρ.

Scēnă, æ, ein Hüte/Zelte. P. Kuczká / jámá / namiot / kotárchá. Item, ein hütte der Comedianten. P. Namiot / tych ktorzy Gry albo Komedyie spráwuią. G. θυμέλη, σκηνή. Scēnicus, das zu Schawspielen gehöret. P.

Co tu ku ſpráwowániu gier należy. G. σκηνικός. Scēnĭci, die Spieler der Comedianten. P. ći / ktorzy gry ſprawuia / Komedyánci G. σκηνικοί.

* Comp: Proſcēnium, der platz darauff man Comedien ſpielet. P. Plác / álbo Theátrum / ná ktorym Komedyie ſpráwuia / przedjáćie. G. προσκήνιον. Scenopegia, das Feſt der Lauberhütten. P. Swięto przybytkow. G. σκηνοπήγια.

Sceptrum, ein Scepter / Königs ſtab. P. Berło / pálcat Krolewſki / Sceptrum. G. σκηπάνιον, σκῆπτρον, σκῆπτον.

Scĕdă, æ, ein blat Papir / ein Zettel. P. kártá pápyru / Cedułká. G. σχέδη, σχέδος.

Schiſma, atis, ein Spaltung / trennung. P. rozerwánie / odſzczepieńſtwo. G. σχίσμα. Schiſmaticus, ein Ketzer. P. odſzczepieniec. G. σχισματικός.

Schiſtum i, gerunnen Milch. P. zśiadłe mleko. G. σχιστόν.

Schŏlă, ein Schule. P. Szkołá. G. γυμνάσιον, ἐνησκητήριον, μυερμηκία, διδασκαλεῖον, συμφοίτησις, παιδαγωγεῖον, παιδοτριβεῖον, σχολή, παιδευτήριον. Schŏlāſticus, was zur Schule gehöret / oder ein Schüler. P. ſzkolny / álbo żak. G. σχολαστικός.

Scīlĭcĕt, Adverb: freylich / gewißlich. P. zwłaſzczá / wprawdzie / wiere. G. ἄρα, ἀμέλει, ἄρα δὴ, δηλαδή.

Scindo, is, ich ſchneide ſpalte. P. Rzeże / kraię / ſtruże / rozkupuię / łupam. G. τέμνω, τάμνω, διασχίζω, κόπτω, σχίζω. Sciſsio, Sciſsuræ, ein ſpaltung. P. rznienie / ſtrugánie / roſpádliná. G. σχίσμα, σχισμή, σχίσις, λάκισμα, λακίς. Sciſsilis, e, ſpaltig. P. ſzczepay / łupny. G. εὐκέατος, εὐκέαστος, εὔκλαστος, σχιστός.

* Comp: Abſcindo, ich hawe ab. P. odrzezuię / odcinam. G. ἀνακείρω, ἀποτέμνω, περισχίζω, ἀποκόπτω. Conſcindo, G. κατατέμνω, διασπάω, διασχίζω, κατακόπτω. Diſcindo, ich zerhawe. P. rozdzieram / rozſzczepiam / rozłupiam. G. ἀνασχίζω, διατέμνω, διασχίζω, κατακρέω, περισχίζω, διακόπτω. Proſcindo, ich zerhawe faſt / oder ſchelte / leſtere. P. rozdzieram / albo łaię / ſromoce. G. ἀποκλάω, κατακόπτω, κατατέμνω,

ἀμαχίζω. *Rescindo*, ich zerbreche/ hawe ab. P. odcinam/ odrzezuie/ psuie/ łamie/ każe. G. ἀναιρέω, ἀνασχίζω, ἀποτέμνω, ἀποκόπτω.

Scintilla, *æ*, ein fünckle in. P. Iskrá/ Iskierká. G. λαμπηδὼν, μαρμαρυγή. *Scintillo*, *as*, ich funckele/ glentze. P. Iskrze sie/ łyskam sie. G. σπινθηρίζω.

Scio, *is*, G. ἴσημι, εἴδω, οἶδα, ἐπίσταμαι, γινώσκω, μανθάνω. *Scisco*, ich weiß/ kan P. wiem/ vmiem. G. κυρόω, νομοθετέω. *Scientia*, Kunst/ Wissenschafft. P. Náuká/ vmieietność/ wiádomość. G. γνῶσις, δαημοσύνη, ἐπιστήμη, εἴδησις, ἐπιστημοσύνη. *Sciolus*, ein Klügling. P. Medrek. *Scitus*, weiß/ klug/ hübsch/ fein. P. madry/ rostropny/ piekny/ foremny/ czysty. G. ἀστεῖος, κομψὸς. *Scitum*, ein Satzung. P. Vstáwá. G ψήφισμα, δόγμα. *Hinc*, *Plebiscitum*, ein Satzung des gemeinen Volcks. P. vstáwá/ postánowienie pospolitego człowieká. G. τὸ δήμῳ νενομισμένον.

* *Comp*: *Adscio*, G. πελεκίζω, σκεπαρνίζω. *Adscisco*, ich füge/ neme herzu. P. przyłaczam/ przyimuie. G. αἱρέομαι, εἰσποιέω, ἐπισπάω, ἐφέλκομαι, περιάγω, προσίεμαι, μεταπέμπομαι, προσκαλέομαι, εἰσάγομαι. *Conscio*, G. συνιστορῶ, συνίημι, σύνοιδα. *Conscisco*, ich trage mit wissenschafft. P. przyzwalam/ wiem o czym. G. καταψηφίζομαι, συμψηφίζομαι. *Conscius*, mitwissent. P. wiadomy/ świádomy. *Item*, schüldig. P. winny/ czuiacy sie. G. ξυναίτιος, ὑπαίτιος, ξυνίστωρ, συνειδώς. *Conscientia*, das Gewissen. P. Sumnienie. G. τὸ συνειδὸς, σύνεσις, συνείδησις συναίσθησις. *Descisco*, ich falle ab. P. odstáie/ odpadam/ odstepuie. G. ἀποστατέω, ἀποχωρέω, ἀφίσταμαι. *Nescio*, ich weis nicht. P. niewiem/ nieumiem. G. οὐκ οἶδα, οὐ γινώσκω, ἀγνώσσω. *Nescius*, *Inscius*, vnwissend. P. niewiedzacy/ niewiadomy/ nieświádomy. G. ἀδαήμων, ἀγνώς, ἀνεπιστήμων, ἀγνοέων, οὐκ εἰδώς. *Inscitia*, vnwissenheit. P. nieumieietność/ prostotá. G. ἄνοια, ἀγνωμοσύνη, ἀγνωσία, ἀμουσία, ἀτεχνία. *Præscio*, ich weis zuvor. P. wiem przed tym/ przebaczam.

G. προ-

Præscientia, vorwissenheit. P. przeyźrzenie. G. προγινώσκω, προεπίσταμαι. *Rescio, Rescisco*, ich erfahre. P. dowiem sie dowiáduie sie. G. ἀναγνωρίζω, ἐπιγινώσκω.

Scīpĭō, *onis*, ein stab. P. laské / pálicá / máczugá. G. βακτηρία, σκῆπτρον, σκίμπιον, σκίμπων, σκίπων.

Scirpus, *i*, Bintz. P. Sitowie. G. σπάρτη, σχοῖνος. *Scirpeus*, bintzen. P. śitowy / śitowiány. G. σχοίνινος.

Scĭtŏr, *aris*, & *Sciscitor*, Ich forsche / frage nach. P. dowiáduie sie / dopytawam sie. G. ἐπέρομαι, ἱστορέω, πυνθάνομαι, ἐρωτάω, ἀνακρίνω.

Sciurus, ein Eichhorn. P. Wiewiorká. G. σκίουρος.

Sclōpŭs, *Sclopeta*, ein Handbüchse. P. Puthak / Krzoská.

Scobs, *is*, feilstaub / sagespehn. P. trocíny. G. ξέσμα, περίψημα.

Scomma, *atis*, ein stichwort. P. Vszczypliwe słowo. G. σκῶμμα.

Scōpæ, *arum*, ein Besem. P. Miotłá. G. ἀγέστρατον, κόρηθρον, κάλλυνθρον, σάρωθρον. *Scoparius*, ein Haußknecht. P. vmietácz / domowy párobek. G. σαρωτὴς, κορῶν.

Scŏpŭs, ein ziel / zweck. P. cel / przedsiewźięćie. G. σκοπὸς, ὁδὸς, ὑπόθεσις. *Scopulus*, ein Felse / klippe. P. Kopiec / skáłá. G. σκόπελος, σκοπὴ, σπήλαιον. *Scopulosus*, Felsechtig. P. skálisty.

Scōrĭă, Metallen schlack P. zużel / ßlák / brudy álbo ßymowiny od Krußcá. G. σκωρία, ἕλκυσμα, ἔγκαυσμα.

Scorpius, & *Scorpio*, ein Scorpion. P. niedźwiadek. G. σκορπίος, σκορπίδιον.

Scortum, *i*, ein Leder / Fell. P. Skórá. G. σκῦτος. *Item*, ein Hure. P. Kurwá. G. πόρνη, μαχλὰς, ἑταίρα, ἑταιρίστρια, γυνὴ ἑταιροῦσα, ἡταιρημένη. *Scorteus*, lederin. P. skórzány G. σκύτινος. *Scortor*, *aris*, ich hure. P. Kurwámi sie báwie / kurestwá pátrze / nieczystość płodze. G. ἐκπορνεύω, ἀκολασταίνω, ἑταιρέω, καταπορνεύω, μαχλάω. *Scortator*, ein Hurenjeger. P. Kurwiarz /

Mio- Poro-

Porobnik / nierzadnik. G. μάχλος, μάχλης, ἑταιριστής, πόρνος, πορνοκόπος. Scortatio, hurerey. P. Kurestwo / porubstwo / nierząd. G. ἀσέλγεια, μαχλοσύνη, πορνεία, καταπόρνευσις.

Screo, as, Ich reüspere mich / spuke. P. charcham. G. χρέμπτομαι. Screatus, us, das rusperen. P. charchánie. G. χρέμψις, ἀπόχρεμψις.

* Comp: Excreo, ich rüspere auß / spey auß. P. wycharchywam / wypluwam / flágme wyrzucam. G. ἀποπτύω, ἐκπτύω, ἀναχρέμπτομαι, ἀποχρέμπτομαι.

Scriblita, æ, sprützkuchen. P. wyćiski / smáżone ogryski.

Scribo, is, ich schreibe / tichte. P. piszę / składam. G. γράφω, τύπους γραμμάτων χαράσσω. Scriba, ein schreiber. P. pisarz G. γραφεύς, γραμματεύς, γραμματοκύφων, συγγραφεύς. Scriptor, ein Scribent. P. Składacz ksiąg Scriptorius, Schreiverisch. P. Pisárzki. G. γραφικός. Scriptura, die Schrifft. P. Pismo. G. γραμματική, γραφή, συγγραφή, διαγραφή, καταγραφή. Scripturio, ich wolte gern schreiben. P. radbych pisał.

* Comp: Adscribo, ich schreibe an / nehme auff / eigne zu. P. nápisuie / przyimuie / przywłaszczam. G. παρεγγράφω, προσεγγράφω, προστίθημι, προσγράφω. Conscribo, ich schreibe zumal. P. spisuie / popisuie. G. συγγράφω, διαγράφω, καταγράφω. Describo, ich schreibe ab / oder beschreibe. P. przepisuie / opisuie. G. ἀπογράφω, ἀντιγράφω, διαγράφω, ἐπιγράφω, μεταγράφω. Descriptio, eine abschreibung oder beschreibung. P. przepisánie / przepis / opisánie. G. ἀπογραφή, ἀναγραφή, διαγραφή. Inscribo, ich schreibe ein / intituliere. P. wpisuie / tytuł dáie. G. ἐγγράφω, ἐπιγράφω. Inscriptio, ein vberschrifft. P. napis / tytuł. G. ἐπίγραμμα, ἐπιγραφή. Perscribo, ich schreibe zum ende. P. przepisuie / wypisuie G. ἀναγράφω, διαγράφω, περιγράφω. Præscribo, ich schreib für / gebiete. P. przepisuie zápisuie / vstáwiam. G. ὑπογράφω, προγράφω, ὑφηγέομαι. Præscriptum, Præscriptio, ein schrifft / vorschreibung / satzung. P. przepis / postánowienie vstáwá I-tem, ein lenge der zeit. P. dawność G. πρόγραμμα, προγραφή, διάταγμα

Proſcribo, ich biete feil / thu in die acht. P. wyſtáwiam do przedánia / wywoływam z ziemie / czci odſadzam. G. προγράφω, ἀπογράφω, δημεύω, ἐξορίζω. Proſcriptio, die acht. P. wywołánie czci odſadzenie. G. δημευσία, δήμευσις, προγραφή, ἀπογραφή, ἐξορισμός. Proſcriptus, der in die acht gethan iſt. P. wywołániec / Bándyt. Reſcribo, ich ſchreibe wieder / antworte. P. odpiſuie / odpowiádam przez piſánie. G. ἀντιγράφω, ἀντεπιτίθημι γράμματα, ἀντεπιστέλλω. Reſcriptum ein ſchrifftlich antwort. P. odpis / odpiſánie. G. Ἀντιγραφή. Subſcribo, ich vnterſchreibe / bewillige. P. podpiſuie / przyzwalam. G. ὑποσημαίνομαι, ὑπογράφω, ὑποσημειόω. Subſcriptio, ein vnterſchreibung / bewilligung. P. podpis / podpiſánie / przyzwolenie. G. ὑπογραφή, ὑποσημείωσις, δευτερολογία, συγκαταθεσις. Tranſcribo, ich ſchreibe ab / copeye. P. przepiſuie. Item, ich vbergebe / vberlieſſere. P. wzdawam / ſpuſzczam. G. Ἀπογράφω, μεταγράφω.

Scrobs, ein grube. P. Parzk / doł=

doł. G. βόθρος, τάφρος, κάπετος, ἡ. Scrŏbĕcŭlŭs, ein grüblein. P. parſzczek / dołek.

Scrōfă, æ, ein Mutterſchwein / Sawmutter. P. świniá máciorká. G. χοιρὰς, ὗς, ἡ θήλεια χοῖρος.

Scrōtŭm, i, ein Hodenſack. P. Mośná / Mośenká. G. ὀσχέα, ὄσχεον, τὸ ἀγγεῖον τῶν διδύμων.

Scrŭpŭs, i, G. ψῆφος. & Dimin: Scrŭpŭlŭs, ein kleines Steinlein / das einem in die ſchue felt. P. máły kámyk / kámyſzek / ktory komu w Trzewiki wpada / á w nogi vciſka. Metaph: ſorg / angſt / kümmernis P. Troſká / fraſunek / cieſzkość / pieczołowánie. G. λιθὶς, ψηφὶς, δυσχέρεια. Scrŭpŭlōsŭs, ſorgfeltig. P. Pieczołowity / Fráſowity / záwikłany / trudny. G. πολύψηφος, ὑπερακριβὴς, περίεργος.

Scrūtă, orum, alt geret. P. ſprzet ſtáry. G. γρυτάρια, γρύτη. Scrūtārĭŭs, ein alter Lumpenkremer / Digneter. P. Kremplarz / Tándetarz / Wendytarz. G. γρυτοπώλης. Forum Scrutarium, ein

ein Gümpelmarckt / Tredelmarckt. *P.* Tandetá / Wendetá.

Scrūtŏr, āris, Ich forsche/suche. *P.* wywiáduie sie / wybádam sie / ßukam / ßperam / ßpieguie. G. Ανακρίνω, ἀνασκαλεύω, ἐτάζω, ἐξετάζω, διερευγάω, ἐξερευνάω, πολυπραγμονέω, μεταλλάω. *Scrūtĭnĭūm*, ein erforschung. *P.* wywiádowánie / wybádánie. *G.* ἐξιχνιασμὸς, ἐξέτασις.

Sculpo, is, ich grabe/schnitze/hawe a ß. *P.* Rzeze / dłubie / ćioße. G. γράφω, γλάπτω, διαγλάπτω, γλύφω, ἀναγλύφω, κολάπτω, χαράττω. *Sculptor*, ein Bildschnitzer. *P.* ßnycarz / obrázńik. G. Αναγλυφάριος, γλυφεὺς, γλύπτης, γλυπτής. *Sculptilis, e*, geschnitzt / gegraben / gehawen. *P.* rzezány / ryty / dłubány / ćiosány. *G.* γλυπτός.

* *Comp:* *Exsculpo*, Ich hawe / oder schnitze auß. *P.* wyrzeznie / wydłubuie / ryie.

Scurra, æ, ein bub / spotvogel. P. łotr / niecnotá / naśmiewcá. *G.* βωμολόχος, γελωτοποιός.

Scurrilis, e, bübisch. P. łotrowski / błazeński. G. βωμολοχικός. *Scurrilitas*, Leichtfertigkeit / Narrenteidung. P. Lekkość / wßeteczność / błazeństwo. G. βωμάκευμα, βωμολόχευμα, βωμολοχία.

Scūtĭcă, æ, ein peitsche/geissel. *P.* Bicz / Korbácz. G. ἱμάσθλη, σκυτάλη, σκυταλὶς, ὕστριξ, ὑστριχίς.

Scūtūm, i, ein Schild. *P.* Tarcza / páweza / puklerz / rodelká. G. ἀσπὶς, θυρεὸς, θῦρις, σάκος. *Scūtellă, æ*, ein Schüssel. P. Krzynow / Misá.

Scyphŭs, i, ein Becher. *P.* Kubek / Czáßá. G. σκύφος, σκύφωμα.

Scythia, die Tartarey. P. Tátárska ziemiá / Ordá. G σκυθία. *Scytha, æ, & Scythes*, ein Tater. *P.* Tátarzyn. *Scythius, & Scythicus*, Tartarisch. P. Tátárski.

S E.

Sēbŭm, & Sevum, Vnschlit / Talg. *P.* Loy. G. στέαρ. *Sebacius*, das von Talg gemacht ist. P. ło-

P. łojowy. *Sebo, as*, ich beschmire mit talg. *P.* vłaiam / łojem muszcze. *G.* στεατόω.

Sēcĭŭs, Adverb: Minder / weniger. P. mniey. *G.* ἧττον.

Sĕcŏ, *as*, ich hawe / schneide. P. siekę / rzeżę / krnię. G. πρίω, διαπρίω, κόπτω, σχίζω, τέμνω, τομεύω. *Sectio*, ein zerhawung / zerschneidung. P. rozsieczenie / rozrzezánie / rozebránie. G. ἀποκοπὴ, διακοπὴ, διαίρεσις, σχίσις, τμῆσις, τομὴ, κατατομὴ. *Sectilis, e, Sectivus*, abgehawen / abgeschnitten. P. odćięty / odrzezány. G. τμητὸς, διαιρετός.

* *Comp*: *Circumsĕcŏ*, Ich behawe / bestreiche. P. obćinam / obrzezuię. *Desĕcŏ*, ich hawe ab. P. odćinam / obrzezuię. G. ἀποκόπτω, ἀποτέμνω, ἐκκόπτω, ἐκτέμνω, διαπρίω. *Dissĕcŏ*, Ich zerhawe. P. rozsiekuię. G. διακόπτω, διατέμνω, καταπρίω, διχάζω, διχοτομέω. *Exĕco*, ich hawe / schneide auß. P. wyćinam / wysiekuię. G. ἀποτέμνω, ἐκτέμνω, ἀποκόπτω. *Insĕco*, Ich hawe. P. wćinam. G. ἐπιτέμνω, ἐμπρίω, διαιρέω. *Insecta, orum*, allerley Vngezieffer. P. Gádźiná. *Præsĕcŏ*, ich schneide vorn ab. P. obrzynam / obćinam. G. ἀποκόπτω, ἀποτέμνω. *Reseco, as*, ich schneide ab. P. odćinam / obrzynam. G. ἀποτέμνω, περιτέμνω, ἀποκόπτω. *Secula, æ*, ein Schnittmesser. P. Rzezak.

Sector, Secta, vide Sequor.

Sēcŭlŭm, *i*, die Welt / eine lange zeit. P. świát / Wiek. *G.* αἰὼν, γενεὰ. *Secularis*, Weltlich. P. świecki.

Sĕcūndŭs, der Ander. *P.* Wtóry. *Item*, Glückselig. P. szczęśliwy / fortunny. *G.* δεύτερος. *Sĕcūndārĭus*, geringer. *P.* podleyszy. *G.* δευτεραῖος, ὑποκριτὴς. *Sĕcūndæ arum*, Die Nachgeburt / darinn das Kind in Mutterleibe ligt. P, Błonká / w którey dźiećie iest obwińione w żywoćie Mátczynym. *G.* δεύτερα, τὰ. *Sĕcūndò, Adverb*: zum andern. P. po wtóre. *G.* δεύτερον, δευτέρως, ἐκ δευτέρου. Sĕcūndūm, *Præp*: bey / nahe. P. podle / wedle. G. μετὰ, παρὰ, κατὰ. *Sĕcūndo, as*, Ich gebe

glück. P. poßczęśćiam. G. δευτερέυω, δευτερεῖα ἔχω.

* *Comp*: *Obsĕcūndo, as*, ich gehorche/folge. P. vsłucham/ posłußny iestem. G. συνεπινέυω, συνεργέω, ὑπείκω, ὑπουργέω, συνακολουθέω, ὑπηρετέω.

Sĕcūris, ein Axt. P. śiekierá. G. ἄιρα, ἀξίνη, κύβηλις, στρέφανον. *Sĕcūrĭcŭla*, ein Beil. P. śiekierká/Toporek.

Sĕcūrŭs, G. ἄφροντις, ἀφρόντιστος, ἀκίνδυνος, ἀμέριμνος. *vide cura.*

Sĕcŭs, Adverb: anderst. P. ináczey. *Secus, præp*: bey neben. P. przy/podle/wedle.

Sed. Conjunct: aber. P. ále. G. ἀλλὰ, ἀτὰρ, αὐτὰρ, δὲ μέντοι.

Sĕdĕō, es, ich sitze. P. śiedzę. G. ἑδριάω, ἕζομαι, κάθημαι, καθίζω. *Sedes, is*, ein stul/sitz/wohnung. P. stołek/śiedzenie/mieszkánie G. καθεσμός, κάθεσις, ἕδρα, καθέδρα, θρόνος, θρᾶνος, ἔνδιον. *Sĕdīlĕ*, ein siedel/banck. P. Zydel/łáwá. *Sedentarius*, was sitzend geübet wird. P. co śiedząc bywa odpráwiono. G. βάναυσος, ἑδραῖος, φιλόθακος. *Seßio*, einsitzung. P. śiedzenie. G. κάθισμα, κάθισις. *Sessilis, e*, was da sitzet/ oder

worauff man sitzen kan. P. co śiedźi/ álbo ná czym kto może śiedźieć. G. ἑδραῖος.

* *Comp*: *Asidĕo*, ich sitze bey/ setze mich hinzu. P. przy kim/ álbo podlekogo śiedzę/ przyśádńik. G. προσιζάνω, παρακαθέζομαι, παρεδρεύω, παρίζω. *Assessor*, ein Beysitzer. P. podle kogo śiedzący/ przysłuchácz/ Trybunálistá. G. ἔφεδρος, πάρεδρος, συγκάθεδρος, σύνεδρος. *Consideo*, ich sitze zu gleich. P. wespołek śiedzę G. συνεδρεύω, μεταίζω. *Consessus, us*, eine versamlung etlicher/ die bey einander sitzen. G. zgromádzenie niektórych pospołu śiedzących. G. ἕδριον, συνέδριον, συνεδρία, συνίζησις, παρεδρία. *Dißideo*, ich bin zwietrechtig. P. nie zgadzam się/ iestem rożny. G. ἀντικάθημαι, διαφέρομαι, δίϊσταμαι, ἑτεροδοξῶ, στασιάζω. *Dissĭdĭum*, ein zwist/ zwitracht/ vneinigkeit. P. rożność/ zwádá/ niezgodá. G. διάστασις, διαφορὰ, διεδρία, διάζευξις, διθυμία, διχοστασία. *Dĕsĭdĕo*, ich sitze müssig/ ich bin faul. P. śiedzę prożnując/ poprożnicy śiedzę. G.

G. καθίζομαι, ῥαδιουργέω, ῥαθυμέω, νωθρεύω, νωθριάω. *Deses, idis, Desidiosus,* Faul/Treg. P. Leniwy/prożnuiacy. G. ἀργὸς, ῥάθυμος, νωθρὸς, σχολαῖος, νωθὴς, ὕπνιος. *Desidia,* faulheit. P. Lenistwo / niedbálstwo. G. Ἀργία, νωθρεία, ῥαθυμία, ῥαδιουργία. *Insideo,* ich sitze auff etwas. P. śiedze ná czym. G. ἐγκάθημαι, ἐγκαθίζω, καθίζω, ἐπικάθημαι, ἔφημαι. *Insidior, aris,* ich stelle heimlich nach. P. zásadzam sie / strzege ná kogo. G. ἐλλοχῶ, ἐνέχω, λοχάω, λοχίζω. *Insidiæ, arum,* nachstellung / hinderlist. P. zásadzká ná kogo / zdrádá / vsadzká / śidło. G. ἔνεδρον, λόχος, λόχησις, ἐφεδρεία, ἐπιβουλία. *Insidiosus,* Hinderlistig. P. zdrádliwy. G. ἔνεδρος, ἐπίβουλος. *Obsideo,* ich belegere. P. oblegam / obgániam / obśiadam. G. περιέχω, περικαθίζω, περικάθημαι. *Obsidio, Obsessio,* eine Belegerung. P. obleżenie. G. περικάθησις, πολιορκία, πολιόρκησις. *Possideo,* ich besitze / habe inn. P. Pośiadam / dzierze / trzymam. G.

ἔχω, ἀπολαύω, κτάομαι, κατανέμομαι, κατέχω, διακατέχω. *Possessio,* ein gut. P. maietnosc/imienie/dzierżáwá. G. κάθεξις, κατάσχεσις, κατοχὴ, κτῆμα. *Possessor,* ein Besitzer. P. Dzierżawcá. G. ὁ κεκτημένος, κτησάμενος, κτήτωρ. *Præsideo,* Ich stehe vor. P. rzadze / spráwuie / iestem przełożonym. G. ἐφεδρεύω, προΐσταμαι, προκαθέζομαι, προστατεύω, προκάθημαι. *Præses,* ein Vorsteher, Pfleger. P. Przełożony / Vrzednik / Stárostá. G. ἀρχηγος, ἐπιστάτης, ἔφεδρος, ἔφορος, ἐπίσκοπος, προεστὼς, πρόεδρος. *Præsidium,* ein besatzung. P. osádzenie / osádá / pomoc / obroná G. φρουρά, φρούρημα, βοήθεια, βοήθημα. *Præsidiarius,* zur besatzung gehörig. P. ku osádzeniu / álbo obronie należacy. G. φρουρός. *Resideo,* ich setze mich. P. vśiadam. G. ἀνακαθίζω, ἀπόκειμαι, ἐπικαθίζω, θοάζω, ἀνακαθίζομαι. *Residuus,* vberbleibend / vberflüssig. P. Zbytny / Ostáteczny. G. λοιπὸς, ὑπόλοιπος. *Subsideo,* ich sitze vnten / setze mich vnten P. śiedze ná dnie / v-

śiadam / vpadám ná dno. G. ὑποκαθίζω, ὑφίσαμαι, ὑποκάθημαι. *Subsĭdĭum*, ein hülff / handreichung. P. pomoc / ratőnek. G. Αντίληψις, ἐπιβοήθεια. *Supersedeo*, ich laß vnterwegen / ich bin vberhaben P. opuszczam / przestawam. G. ἐπικαθίζομαι, παύομαι, διαλείπω, ἐπίσχομαι.

Sēdĭtĭo, *onis* ein Auffrhur. P. Rozruch / Zámieszánie / zwádá. G. Ακαταστασία, διχοστασία, διχοφροσύνη, λύα, νεωτερισμὸς, στάσις, διάστασις, στασιασμὸς. *Sēdĭtĭōsus*, auffrürisch. P. zwádliwy. G. θορυβοποιὸς, μυθητὴς, στασιώτης, στασιώδης.

Sēdŏ, *as*, ich stille. P. koie / blagam / vspokoiam / vśmierzam. G. παύω, καταπαύω, στέλλω, καταστέλλω. *Sedatus*, still / friedlich. P. skromny / cichy / spokoyny.

Sēdŭlŭs, *a*, *um*, fleissig / embsig. P. pilny / Vstáwiczny / prácowity. G. ἐπιμελὴς, ἐνεργητικὸς, φιλεργὸς, σπουδαῖος. *Sēdŭlĭtas*, fleiß / embsigkeit. P. Pilność / vstáwiczność. G. ἐπιμέλεια, ἐπισπέρχεια. *Sēdŭlò*, fleissig / embsig. P. Pilnie / wiernie / vprzeymie / życzliwie. G. ἀδόλως, ἐπιμελῶς, πεφροντισμένως, σπουδαίως.

Sēdŭm, *i*, Haußwurtz. P. Roiownik. G. ἀείζωον. *Aliàs Sempervivum.*

Sĕgĕs, *etis*, Saat / Korn / Getreide. P. Zboże. G. λαῖον, λήϊον.

Segmen, *Segmentum*, ein abschnitzel. P. vćinek / odćinek / obrzeski. G. ἀπόκομμα, ἀπότμημα, ἀπόσχισμα. *Segmentum*, zerschnitten / zerstochen. P. rzezány.

* *Comp*: *præsegmen*. G. πρόκομμα. *Resegmen*, G. ἀπόκομμα. *Idem cum simplici.*

Segnis, *e*, Faul / Träge. P. Leniwy / gnuśny. G. ἀργὸς, βραδὺς, νωθὴς, νωδρώδης, νωθρὸς, ῥάθυμος, ὀκνηρὸς. *Segnities*, faulheit. P. Leniſtwo / gnuszność. G. ἀργία, νωθεία, νωθρεία.

Sella, *æ*, ein Stuel / sitz. P. stołek / krzesło / śiedzenie. G. δίφρος, δίφραξ, ἕδρα, καθέδρα, θρᾶνος, θρόνος.

* *Comp*: *Subsellium*, ein stuel / banck. P. stołek / ławká. G. ἀνάβαθρον, βάθρος.

Sĕmĕl, *Adverb:* ein mal. P. raz. G. ἅπαξ, εἰσάπαξ, καθάπαξ. Sĕmĕl *atq; iterum*, ein mal oder zwey. P. raz albo dwá.

Sēmĕn, inis, ein sahme. P. naśienie. G. γονὴ, γόνος, σπέρμα, σπόρος, σπερμεῖον, σπείρημα. *Sementis*, ein seehung / zeit zu seen. P. śianie / śiewo / czás śiánia. Sēmĭnārĭum, ein ort da man junge zweige zeuget. P. szczepnik. G. φυτευτήριον. Sēmĭnŏ, *as*, ich säye. P. śieie. G. σπερματόω, σπείρω, σπερμαίνω.

* Comp: *Dissemino*, ich see auß / breite auß. P. rozśiewam / roznoße / rozstawiam. G. διασπείρω, διασκεδάννυμι.

Sēmēstris, G. ἑξάμηνος. *vide Mensis.*

Sēmĭs, G. ἑξαούγκιον. *Semissis*, G. ἥμισυς. *vide As.*

Sēmĭtă, æ, ein steig / fußpfad. P. ścieszka / steczká. G. ἄξων, ἀτραπὸς, τρίβος.

Semper, allewege. P. záwżdy / zawße. G. ἀεὶ, αἰὲν, πάντοτε, ἑκάστοτε, διὰ παντός. *Sempiternus*, Ewig. P. Wieczny / Wiekuisty. G. ἀΐδιος, ἄπαυστος, ἀτελεύτητος, αἰώνιος, ἀτέρμαντος.

Sempervivum, vide Sedum.

Sĕnex, is, alt / oder ein alter. P. stáry, stárzec. G. γεγηρακὼς, γεραρὸς, γεραιὸς, γέρων, πρεσβύτερος, πρεσβύτης. *Senior*, Elter. P. stárszy. G. ἀφηλικέστερος, γεραίτερος, πρεσβύτερος, πρεσβεύων. *Senilis, e*, das zu den alten gehöret / altväterisch. P. stárcowy / stárádawny / stároświecki. G. γεροντικὸς, γερόντειος, γερούσιος. Sĕnēctă, Sĕnēctūs, *Senium*, das Alter. P. stárość. G. γῆρας, γηράνιον, μαρασμός. *Seneo*, Sĕnēscŏ, *Consenesco*, Jch veralte / werde alt. P. stárzeie sie. G. γηράω, γηράσκω, καταγηράσκω.

Sĕnātŭs, *us*, ein Rath. P. Rádá. G. σύγκλητος, βουλή. *Senator*, ein Rathsherr. P. Rádny Pan / Rayca. G. βουλευτής, συγκλητικός. *Sĕnātōrius*, was einem Rathsherren zugehöret. P. Rádny / Senátorski. G βουλευτικός. *Sĕnācŭlum*, ein Rathstuben. P. Gmách gdźie sie Pánowie Rádni schodza. P. βουλευτήριον. *Senatusconsultum*, ein Rathsspruch. P. Vznánie / skazánie / Dekret Pánów rá-

Rádnych. G. δόγμα συγκλήτου, προβούλευμα.

Sentina, æ, das vnterst theil im Schiff / die vorcke / oder soth. P. spodek / dno w łodzi / rezá. G. ἄντλος, ἀντλία.

Sentio, is, ich fühle / empfinde. P. czuię. Item, ich mercke / verstehe / erachte. P. baczę / rozumiem / mniemam / zda mi się. G. αἰσθάνομαι, ἀΐω, ἀκούω, γινώσκω, κλύω. Sensus, us, ein Sinn. P. Zmysł. Item Witz / Verstand / Meinung. P. Baczenie / Rozum / zdánie. G. αἴσθησις. Sententia, ein meinung / Vrtheil. P. Zdánie / Skazánie. Item, ein schöner Spruch. P. nadobna powieść. G. ἀπόφανσις, γνώμη, ἐννόημα, διάνοια, δόγμα, νόημα, νόησις, νοῦς. Sententiosus, Voller schöner Sprüche. P. pełny pieknych powieści. G. ἀποφθεγματικός, γνωμικός, γνωμολογικός. Sensilis, Sensibilis, empfindlich. P. czuiacy.

* Comp: Assentio, is, & Assentior, Ich stimme zu / falle bey. P. przyzwalam / dzierżę z kim. G. ὑπογράφω, ἀνθομολογέομαι, ὁμολογέω, ὁμοπαθῶ, προσομολογέω, συμφρονέω, συμφωνῶ.

Assensus, us, ein beyfall. P. Przyzwolenie / Zezwolenie. G. νεῦμα, ὁμολογία, πίστις, συγκατάθεσις, συμφώνησις, ὁμοφροσύνη.

Assentor, aris, Ich heuchele / schmeichele. P. pochlebuię. G. θωπεύω, κολακεύω, μειλίσσω, ὑπερκολακεύω, ὑπέρχομαι. Assentator, ein Heuchler. P. Pochlebcá. Assentatio, Heucheley. P. Pochlebstwo / Pochlebienie. G. θωπεία, θώπευμα, κολάκευμα, κολακεία. Consentio, Ich komme vber eins / bewillige. P. Zgadzam się / pozwalam. G. ὁμογνωμονέω, ὁμονοέω, συναινέω, συμφρονέω, συνομολογέω, ὁμολογέω. Consensus, us, einhelligkeit / vertrag / einigkeit / bewilligung. P. Jednostáyność / Zgodá / Jedność. G. ὁμοφροσύνη, ὁμόνοια, σύμβασις, ὁμολογία, σύμφρασις, συμφωνία. Consentaneus, einig / einhellig. P. Zgodny / Jednostáyny. G. ἀκόλουθος, ὁμόφωνος, σύμφορος, συνῳδός. Dissentio, Ich bin Vneins / Ich stimme nicht mit. P. nie zgadzam się / niezezwalam.

G. διχογνωμονέυω, διχονοέω, διχοστατέω, δοιάζω, ἀντιγνωμονῶ, διαλλάττω. *Dissensio, onis*, ein zwitracht / vneinigkeit. P. różność / niezgodá. G. ἀμφισβασία, διαφωνία, διαφώνησις, ἐναντίωσις, διχόνοια. *Dissentaneus*, zwitrechtig / vneinig. P. różny niezgodny. G. ἀναμόλογος, διάφορος, διάφωνος, ἀνόικειος, διαφερόμενος. *Persentio*, *Persentisco*, ich mercke / empfinde. P. baczę / czuię / poczuwam. G. αἰσθάνεσθαι ἄρχομαι. *Præsentio*, Ich mercke zuvor. P. domyślam się. G. προαισθάνομαι.

Sentis, is, ein Dorn. P. ćiernie G. ἄκανθα, βάτος. *Senticetum*, ein Dornpusch. P. Cierńiewisko. G. ἀκανθεών.

Sensim, gemechlich / leise / P. polekku / pomáłu. G. ἐκ προσαγωγῆς, κατὰ βραχύ, κατὰ μικρόν.

Sĕōrsum, Adverb: besonders. P. osobno. G. ἀμφὶς, ἀπάνευθε, ἰδίως, ἐπίδιχα.

Sĕpārō, G. ἀποκρίνω, ἀποχωρίζω, ἀφορίζω, διορίζω, διαιρέω. *vide Paro.*

Sĕpĕlio, is, ich begrabe. P. pogrzebiam / pochowam. G. θάπτω, ἐνθάπτω, ἐνταφιάζω, κηδεύω, κτερίζω, ταρχεύω. *Sepultura*, ein begrebnis. G. pogrzeb. G. ἐνταφιασμὸς, ἐντάφιον, ταφή. *Sepulchrum*, ein Grab. P. Grób. G. τάφος, μνῆμα, μνημεῖον, σῆμα, σορός.

Sēpēs, is, ein Zaun. P. Płot. *Sēpīmēntum*, ein gezeun. P. Ogrodzenie. G. αἱμασία, περίβολος, περίφραγμα. *Septum, i*, ein Schrancken / pferrich. P. szránki / obora. *Sepio, is*, Ich zeune. P. grodzę.

* *Comp: Consēpiō*, ich bezeune. P. zágradzam. *Circumsepio*, G. περιφράττω. *Obsepio*, ich vmbzeune. P. ogradzam / przegradzam. G. ἀντιφράττω, διαφράττω, ἐμφράττω, προσφράττω.

Septem, Sieben. P. Siedm. G. ἑπτά. *Septeni*, je sieben vnd sieben. P. po śiedmi. G. ἕβδομοι. *Septenarius*, was sieben in sich hat. P. śiedm w sobie máiący. G. ἑβδομάς. *Septies*, siebenmal. G. śiedmkroć. G. ἑπτάκις, ἑπτάκι. *Septimus*, der Siebende. P. śiodmy. G. ἕβδομος. *Se-*

ptuplus, Siebenfeltig. *P.* siedmioráki / siedmkrotny. *Septendecim*, siebenzehen. *P.* Siedmnaście. G. ἑπτακαίδεκα. *Septuaginta*, Siebenzig. *P.* siedmidziesiąt. G. ἑβδομήκοντα. *Septuagesimus*, der siebenzigste. P. siedmdziesiatny. *G.* ἑβδομηκοστός. *Septuagenarius*, was Siebenzig in sich hat / oder einer von siebenzig Jahren. *P.* Co siedmdziesiat w sobie zámyka / álbo ktory ma siedmdziesiat lat. *Septuagies*, Siebenzig mal. *P.* siedmdziesiat kroć. G. ἑβδομηκοντάκις. *Septingenti*, Siebenhundert. P. siedmset. *G.* ἑπτακόσιοι.

* *Comp: September*, der Herbstmonat. P. Wrzesień. G. γορπιαῖος, μαιμακτηριών. *Septemuir*, ein Churfürst. *P.* Kurfirst. G. εἷς τῶν ἑπτά. *Septemuiratus, us*, die Chur. *P.* dostoieństwo álbo vrzad Kurfirztowski. *G.* ἑπταρχία. *Septennium*, ein zeit von Sieben Jahren. *P.* czás osiedmi Lat. G. ἑπταετία. *Septennis, e*, siebenjärig P. siedmletni. G. ἑπταέτης *Septentrio, onis*, Nort / oder Mitternacht. P. kráiná pulnocna. G. ἅμαξα, ἄρκτος, βορρᾶς. *Septentrionalis*, was gegen Mitternacht lieget. P. pułnocny. G. ἀρκτικός, ἀρκτῷος, βόρειος. *Septunx, G.* ἑπτάουγκιον, *vide As.*

Sĕquēstĕr, ein Schidman/dem man ein zwistig ding zu trewen henden befihlet. *P.* Ten przy ktorym iest rzecz / o ktorą sie toczy práwo / Wiernoreczńik. G. μεσίδικος, μεσέγγυος, μεσίτης, προσαγωγεύς. *Sĕquēstrō, as*, Ich befehle oder lege etwas bey dem Schiedesman. P. Wiernoreczńikowi co poruczam / do wiernych rak oddawam.

Sĕquŏr, eris, Ich folge nach. P. ide zá kim / násláduie. G. Ἀκολουθέω, ἕπομαι, ἕσπομαι, ὀπηδέω, ὀπηδεύω. *Sector, aris*, Ich hange an. *P.* Trzymam sie / dzierze z kim. *G.* αἱρετίζω, ἀσκέω, διώκω, ἐπιτηδεύω. *Assector*, G. ἐπανακολουθέω, παρακολουθέω, περιέπω. *Consector, Idem*, G. προσδιατρίβω, διώκω, θηρῶμαι, συνακολουθέω. *Secta, ae*, ein Rotte / Seckte/Anhang, P. Rotá/Sektá/Kácerztwo. G. αἵρεσις. *Sectator*, ein nachfolger / jünger.

P. Náśládowcá / Zwolennik. G. ἀκόλουθος, ὁμιλητής. Sĕquāx, folgig gehorsamb. P. chętliwy / posłuszny.

* Comp: Assĕquor, G. ἐπικαταλαμβάνω, ἐντυγχάνω, τυγχάνω, μεθέπομαι, παρέπομαι. Cōnsĕquor, Ich erfolge / vbereile / erlange. P. pośćigam / dogániam / dostawam / ośiegam. G. ἀπολαύομαι, ἐπιτυγχάνω, κτάομαι, συνέπομαι. Assĕclă, ein mitgesell. P. Towarzysz / Náślá dowcá. G. ἀκόλουθος. Exequor, Ich richte auß / Volbringe. P. spráwiam / wypełniam. G. ἐξακολουθέω, ἀπεργάζομαι, διαπράττομαι, ἐπιτελέω. Exequiæ, arum, ein begrebnüs / bestattung einer Leich. P. Pogrzeb / Obchōd pogrzebny / spráwowánie pogrzebu. G. ἐναγίσματα, τάρχύματα, ἡ τοῦ νεκροῦ ἐκφορά. Executio, ein volziehung / volbringung. P. wypełnienie / wykonánie. Insequor, Ich jage nach. P. ścigam / gonię. G. ἀνακολουθέω, ἐπιδιώκω, ἐφέπομαι, μεταδιώκω, διώκω. Obsĕquor, Ich gehorche. P. słucham / powolny álbo posłuszny iestem. G. πείθομαι, θεραπεύω, ὑπηρετέω, χαρίζομαι, κατακολουθέω, θωπεύω. Obsĕquium, gehorsam. P. Posłuszeństwo / posługá / powolność. G. θεραπεία, συνεργεία, λατρεία, ὑπηρεσία, ὑπηρέτημα, θωπεία. Prosĕquor, ich fahre fort / folge weiter. P. postępuię / idę dáley. G. κατακολουθέω, διεξέρχομαι, ἐπιδιώκω, προπέμπω. Persĕquor, Ich verfolge. P. prześláduię. G. διώκω, καταδιώκω, μετέρχομαι, κατασοβῶ. Persĕcutor, ein Verfolger. P. prześládowca. G. διώκτης, διώκων, καταδιώκων, ἐλατήρ. Persĕcutio, Verfolgung. P. Prześládowánie. G. διωγμὸς, δίωξις, ἰωχμὸς, ἰωκὴ, ἴωξις. Subsĕquor, ich folge stracks. P. wnet zá kim idę. G. ἐπακολουθέω, ἐπιφέρομαι, ἐφέπομαι.

Sĕră, æ, ein Schloß. P. zamek / kłódká. G. κλεῖθρον, κρεμαστήριον. Sero, as, &c.

* Comp: Obsĕro, as, ich schliesse zu. P. zámykam / zápieram. G. μοχλεύω, μοχλέω, κατακλείω, περικλείω. Resero, as, Ich schliesse auff. P. otwarzam. G. ἀναμοχλεύω, ἐκπεταννύω, ἀνοίγω.

Sĕrēnŭs, schön / hell / klar. P.

iáſny/pogodny. G. πανήλι&, αἴθριος. *Serenitas*, ſchön wetter. P. iáſna pogodá. G. αἰθρία, εὐδία, γαλήνη.

Sēricum, Seiden. P. iedwab. G. σηρικόν. *Sēricus, a, um*, von Seiden gemacht. P. iedwabny.

* *Comp: Holoſericum*, gantz ſeiden/ſammet. P. ßczery Jedwab/Axamit.

Sĕriēs, ein ordnung/ reye. P. rzad. G. Ακολουθία, συνέχεια, σύνταξις, συνάφεια.

Sērius, a, um, ernſtlich. P. prawdziwy/poważny. G. σπουδαῖος. *Sēria, orum*, ernſtliche/ wichtige dinge. P. poważne/ ſtáteczne rzeczy. G, οἰονηστηρία. *Sērio*, ernſtlich. P. po prawdzie/ bez żártu. G. ἐν σπουδῇ, κατεσπουδασμένως, κατὰ σπουδήν.

Sermo, onis, ein Rede. P. mowá/rozmowá/rzecz. G. ῥῆξις, διάλεκτος, λόγος, διάλογος, ὁμιλία. *Sermocinor*, ich rede. P. mowię/rozmáwiam. G. διαλέγομαι.

Sĕro, is, ſevi, ſatum, ich ſee/ pflantze/impffe. P. ſieie/ ſádze/ßczepie. G. σπείρω, φυτεύω. *Sativus*, was geſeet oder gepflantzet iſt. P. ßczepny/ßczepiony/ ſádzony. G. σπόριμος.

* *Comp: Conſero*, ich beſee. P. Poſiewam / Náſadzam. G. φυτεύω. *Inſero*, ich pfropffe. P. wßczepiam / wſiewam / wſadzam. G. ἐνσπείρω, ἐμφυτεύω, ἐμφυλλίζω.

Serŏ, is, ſerui, ſertum, Ich füge zu / thu hinzu. P. przykłaczam / przydáwam/ przyſádzam. *Sertum, i*, ein Krantz. P. Wieniec.

* *Comp: Aſsĕrŏ*, Ich beſchirme / verthedige / ſage für gewiß. P. Bronie / ßczyce / twierdze/ zá pewne powiedam. G. διαβεβαιόω. *Aſſertio*, eine bekrefftigung. P. twierdzenie. G. διαβεβαίωσις. *Aſſertor*, ein beſchirmer/erlöſer. P. Obrońcá. G. βεβαιωτὴς, ἐκδικητὴς, ἐλευθεριωτὴς. *Conſero*, ich thu zuſammen/ ſtreite. P. weſpółek ſtáwiam / ſpaiam / walcze / potykam ſie. G. φυτεύω, διαφυτεύω, καταφυτεύω. *Deſero*, ich verlaſſe. P. opußczam. G. Απολιμπάνω, ἐλλείπω, ἐγκαταλείπω, ἐπιλείπω. *Deſertor*, ein flüchtiger. P. zbieg. G. λειποτάκτης, λειποταξίας, λειποστράτιος.

Desertum, i, ein Wüsteney. P. Pußcza / Pustynia. G. ἡ ἔρημος, ἐρημία. *Dissĕrŏ*, ich vnterrede mich. P. Rozmawiam sie / rozpráwiam / wywodze. G. διαγορεύω, διαλέγομαι, διαλογίζομαι, συλλογίζω. *Disertus*, wolberedt. P. wymowny / rosprawny. G. δεινὸς, εὔγλωσσος, λόγιος, ἐλλόγιμος, τρανής. *Disertè*, deutlich / klerlich. P. Jáwńie / Jásńie. G. διαλεκτικῶς, ἐλλογίμως, διευκρινουμένως. *Exero*, Ich strecke auß / thu herfür. P. Wyciagam / Dobywam. G. ἀνακύπτω, ἐξαίρω, ἐξελκύω, προφαίνω. *Insero*, Ich thu hinein. P. wrażam / wtykam. G. ἐνασπείρω, ἐγκεντρίζω, ἐμφυτεύω, ἐμφυλλίζω.

Sērò, *Adverb*: spaat. P. pozno / ńierychło / ńiewczás *Item*, zu Abend. P. Wieczor / Smiersk. G. ὀψὲ, ὀψιαίτατα. *Serus, a, um*, *Serotinus*, spaat / Abendzeitig. P. Pozny / Wieczorny. P. ὄψιμος.

Serpo, is, ich krieche / schleiche. P. łaże / czołgam sie. G. ἕρπω, ἑρπύζω. *Serpens*, ein Schlange. P. Waż. G. δράκων, ἑρπετὸς, ἑρπηστὴς, ἑρπυστικὸς, ὄφις, σύρχαστος. *Serpillum*, Quendel. P. Máćierzonka / Maćierza dußká. G. ἕρπυλλον, ἕρπυλλος.

* *Comp: Inserpo*, Ich krieche hinein. P. właże. *Proserpo*, ich krieche herfür / oder weiter. P. wyłaże / pomykam sie. G. ἐφέρπω, ἐφερπύζω, καθέρπω.

Serra, æ ein Sage. P. Piłá. G. πρίστηρ, πρίων, μαχαίρωτος, ξύλινος, ὀδοντωτός. *Serratus*, zancket wie ein Sage. P. zebiasty / kończaty. G. πριστηροειδής. *Serro, as*, ich säge. P. Tre / piłuie. *Serrarius*, ein Holtzseger / Tilenschneider / Bretschneider. P. Tracz Pilarz / Pilnik. G. πρίστης, τομευς.

Servio, is, ich diene. P. służe. G. ἀτμεύω, δουλεύω, ὑπηρετέω, ὑπουργέω, λατρεύω. *Servus*, Ein Knecht / Diener. P. Sługá. G. δοῦλος, παῖς, θεράπων, θέραψ, ὁ οἰκέτης. *Serva*, ein Dienstmagd. P. Rzedna Dziewká. *Servitus, utis*, ein leibeigenschafft. P. Niewola. G. δουλεία, δουλοσύνη, λατρεία, θεραπεία, οἰκεΐα. *Servitium*, ein dienst. P. służbá. *Servilis, e*, knechtisch.

P. ſłużebniczy / niewolniczy. G. ἀνδραποδώδης, δοῦλος, δουλικὸς, δουλόσυνος.

* *Comp: Inſervio, is,* ich diene / warte auff. P. ſłużę / nádſługuie. G. διακονέω, ὑπηρετέω, ὑπουργέω. *Subſervio,* ich diene / bequeme mich. P. Poſługuię / przyſpoſabiam ſię. G. ὑποδρηστω, ποιπνύω.

Servo, as, ich halte / beſchirme / erlöſe. P. trzymam / dzierżę / choważ / bronię / wybawiam. G. διασώζω, ῥύω, σώζω, ῥύομαι, τηρέω, φυλάττω. *Servator,* ein Erlöſer / Heyland. P. Zbawiciel / Obrońcá. G. Ιησοῦς, ῥύστης, σωτὴρ, σαωτὴρ.

* *Comp: Aſſervo,* ich behalte / verwahre / hebe auff. P. pochowywam. *Conſervo,* ich erhalte. P. Záchowywam. G. τηρέω, διατηρέω, συγκρατέω, σώζω, φυλάττω. *Obſervo,* ich mercke / nehme war. P. Baczę / rozumiem / dogladam. *Item,* ich ehre / liebe. P. czczę / ważę / ſzánuię / miłuię. G. δοκεύω, ἐπιτηρέω, ἐρύομαι, εὐλαβέομαι, παραφυλάττω, ἐπισκοπῶ, ὑποβλέπω. *Obſervantia,* Ehrerbietung. P. czczenie / ważenie. G. θεραπεία, εὐλάβεια, λατρεία, ὑπηρεσία. *Præſervo,* Ich verhüte. P. ſtrzegę / przeſtrzegam. *Reſervo,* Ich halt hinder ſich. P. zoſtáwiam / záchowam ná potym. G. διαφυλάττω.

Sĕrūm i, Molcken. P. Serwatká / Kápałká. G. ὀρὸς, ὄῤῥος, γάλακτος.

Sērŭs, G. ὄψιμος. *vide Serò.*

Sesqui, in compoſitione ſignificat, Anderhalb. P. połtory. G. ἡμιόλιος.

* *Comp: Seſquialterus,* dritthalb. P. połtrzeći. *Seſquitertius,* vierdhalb. P. Półczwárty. G. ἐπίτριτος. *Seſquioctavus,* Neundhalb. P. Półdziewiąty. G. ὁ ἐπόγδοος. *Seſquilibra,* Anderthalb Pfund. P. Półtorá funta. G. τριημίλιτρον. *Seſquimenſis,* anderthalb Monat. P. półtorá Miesiacá. G. τριημίμηνον. *Seſquipedalis,* anderthalb ſchu lang. P. ná połtory ſtopy / &c. G. ὁ τοῦ ποδιαίου ἡμιόλιος.

Sētă æ, ein bürſte. P. ſzczećiná. G. χαίτη, λάχνη. *Setoſus,* börſtig. P. ſzczećiniáſty.

G. χαιτῆες, λαχνῆες. Sētāceum, ein Bürste / Kratze / oder Kleider besem. P. ßczotká.

sĕvērŭs, a, um, Ernsthafft / Dapffer / Grausam / Wild. P. Státeczny / Poważny / Srogi / okrutny. G. ἀπότομος, ἀμάλθακτος, ἀκριβοδίκαιος. Sĕvērĭtas, Ernsthafftigkeit / Grausamkeit. P. státeczność / srogość / okrucieństwo. G. ἀποτομία, ἀυστηρότης, ἀυστηρία.

Sĕvērŏ, *non dicitur, sed*

* *Comp: Assevero*, Ich bestetige / sage für gewiß. P. Twierdzę, zápewne powiádam. G. διατείνομαι, διαβεβαιοῦμαι, διϊσχυρίζομαι. *Persevero*, ich verharre / bin bestendig. P. trwam / iestem státeczny. G. διαγίνομαι, διαμένω, διαρκέω, διατελέω. *Perseverantia*, bestendigkeit. P. trwáłość / státeczność / wytrwánie. G. ἐκτένεια, ἐπιμονὴ, καρτερία.

Sevum, vide Sebum.

Sex, sechs. P. ßeść. G. ἕξ. *Sextus*, der sechst. P. ßósty. G. ἕκτος. Sextò, zum sechsten. P. po ßóste. Sexies, sechsmal. P. ßeśćkroć. G. ἑξάκις. *Seni, æ, a*, je sechs vnd sechs. P. po ßeści. G. οἱ ἕξ, αἱ ἕξ, τὰ

ἕξ. *Sēnārĭus*, was Sechs in sich hat. P. Poßesny. G. ἑξαδικός. Sedecim, Sechtzehen. P. Szesnáście. G. ἑκκαίδεκα. *Sexaginta*, sechtzig. P. ßeśćdziesiat. G. ἑξήκοντα. *Sexagesimus*, der sechtzigste. P. Szesćdziesiaty. *Sexagenarius*, das sechtzig in sich helt / oder sechtzig Jahr alt. P. Co ßeśćdziesiat w sobie zámyka / álbo ktory ma ßeśćdziesiat lat. *Sexagies*, sechtzig mal. P. ßeśćdziesiat kroć. G. ἑξηκοντάκις. *Sexcenti, æ, a*, sechshundert. P. ßeśćset. G. ἑξακόσιοι. *Sextarius*, ein Nössel / Quart. P. kwartá. G. ξέστης. *Sextans*, G. ἑκτημόριον. *vide* As.

Sexus, us, ein geschlecht. P. płeć / rodzay / poglowie. G. γένος, φύσις.

S I.

Si, Conjunct: so / wann. P. by / gdyby / ieśli. G. εἰ, ἂν, ἐὰν, ἐάνπερ, εἴπερ.

Sībĭlŭs, das pfeiffen / oder zischen der Schlangen. P. pißczenie / kßykánie wężów. G. σύριγμα, συριγμὸς, συρισμός. Sībĭlō, ich

Pfeiffe / Zische. P. Pißcze / kßykam. G. συρίζω, συρίττω, καταυρίττω.

* Comp: Exibilo ich pfeiffe auß / rausche auß. P. wykßykawam / wyśmiewam. G. ὑποσυρίζω, κατασυρίττω, ἐπισυρίττω, σιφλώζω, ἀποίζω.

Sic, Adverb: also / oder ja P. tak. G. οὕτω, οὕτως, οὑτωσίπως. Siccine, oder also. P. á tákli / izalitak.

Sica, ein Degen. P. Deká. G. κοπίς. Sicarius, ein Todtschleger / Mörder. P. Mezoboyca / Zboycá / Morderz. G. δολοφόνος, ξιφήρης, μιαιφόνος.

Sicco, as, ich truckene. P. suszę. G. αὔω, ἀφαύω, κάρφω, κραυρόω, ξηραίνω, σκέλλω, τέρσω, τερσαίνω. Siccus, trucken / dürr. P. suchy. Siccitas, ein dürre. P. suchość. G. αὐχμός, ἀνασμὸς, ξηρασία, ξηρότης. Siccesco, ich werde trucken / oder dürr. P. schnę / vsycham. G. αὐαίνομαι, ξηραίνομαι, κραυροῦμαι, ὑποκάρφομαι.

* Comp: Desicco, Exicco, ich mache trucken. P. wysuszam. G. ἀπαυαίνω, ἀφαυαίνω, ξηραίνω, καταξηραίνω.

Sicera, ein jeglich getrenck / das einen truncken macht. P. káżdy napoy / ktory człowieká pijánym czyni.

Sicut, Sicuti, wie / gleich wie. P. Jáko / iákoby. G. καθά, καθάπερ, καθὼς, οἷον, ὡς, ὥσπερ, ὡσεί.

Sido, is, ich setze mich / laß mich nieder. P. vsiadam / spuszczam się. G. ἱζάνω, καθιζάνω.

* Composita idem ferè significant cum compositis verbi Sedeo, quæ vide suo loco.

Sidus, eris, ein Gestirn. P. wiele gwiazd. G. ἄστρον. Sidereus, hell / glentzend. P. gwiazdeczny / iásny / świecący się. G. ἀστῷος. Sideror, aris, Ich werde vom Wetter geschlagen. P. powietrzem / ábo burzą bywam záráżon. G. ἀστροβολέομαι, σφακελίζω. Sideratio, der Schlag oder Tropff. P. Párálizem / Powietrzem záráżenie. G. ἀστροβολία, ἀστροβολησία, ἀστροβολισμὸς, σφάκελος, σφακελισμὸς. Sideratus, vom Wetter getroffen. P. Párálizem / powietrzem záráżony. G. ἀστρόπληξ, ἀστροβλὴς, ἀστρόβλητος.

Signum, ein Zeichen. P. Znák / Známie / Cechá. *Item*, ein Fehnlein. P. Proporzec / Choragiew. G. σῆμα, σημεῖον, σύμβολον, τεκμήριον, δεῖγμα, χαρακτήρ. *Vnde Signifer*, ein Fendrich. P. Proporník / Chorąży. G. σημειοφόρος, ζωοφόρος, ζωδιακὸς, ζωΐδιος κύκλος. *Antesignanus*, der vor dem Fendrich her geht. P. Ktory przed Chorążym w szyku stoi. G. πρόμαχος, τροπαιοφόρος, προαγωνιστής. *Sigillum*, ein Pittschir. P. Pieczęć. G. σήμαντρον, σημεῖον, σφραγίς. *Sigillatim*, Besonders / Insonderheit. P. Osobnie / z osobná. *Significo*, Ich Zeuge an / Bedeute. P. Oznáymuię / Znáczę / Znáć dáię. G. δηλόω, σημαίνω, προσημαίνω, ἐπισημαίνομαι, καταμηνύω. *Significatio*, ein Bedeutung. P. Znáczenie / Známionowánie. G. σημασία, σημείωσις, ἔμφασις, παρέμφασις. *Signio*, & *Insignio*, *idem quod Signo*, *as*, Ich zeichne. P. Znáczę / cechuię. G. σημειόω, διασημαίνομαι, ἐνσημαίνομαι. *Signator*, ein Versiegeler. P. Pieczętarz. G. σημάντωρ, σφραγιστής.

* *Comp*: *Aßigno*, Ich zeichne auff. P. náznáczam. *Item*, ich gebe zu / eigne zu. P. przypisuię / przywłaszczam. G. ἀποδιδόω, ἀποδίδωμι, προστάττω, προσνέμω, περιτίθημι, προστίθημι. *Consigno*, G. ἀποσημαίνομαι, διασημαίνω, ἐπισημαίνω, σφραγίζω. *Obsigno*, Ich Versiegele. P. Pieczętuię. G. κατασφραγίζω, ἐπισφραγίζομαι *Designo*, ich bedeute / oder erkiese / bestimme. P. Znáczę / álbo Wybieram / Obieram / postánowiam. G. Αναγορεύω, Αναδείκνυμι, Αποδεικνύω, Διασημαίνω, ὑπογράφω. *Resigno*, ich breche das Siegel auff. P. Odpieczętuię. *Item*, ich gebe wieder / sage auff. P. oddawam / wzdawam / spuszczam / wypowiedam. G. ἀνασφραγίζω, ἀποσφραγίζω. *Subsigno*, ich vnterschreibe. P. podpisuię. G. ὑποσημειόω, κατασημαίνομαι.

Sĭlĕŏ, *es*, Ich schweige still. P. Milczę. *Metbap*: Ich höre auff. P. przestáię. G. σιγάω, σιωπάω. *Sĭlĕntĭŭm*, ein

stillschweigen. P. milczenie. G. σιγὴ, σιωπὴ, ἀφωνία, ἐχεμυθία.

Silex, icis, ein Wackerstein/ Kiselstein/Fewerstein. P. Krzemień. G. χάλιξ, πυρίτης, πυρεστοκ@ λίθ@. Siliceus, Steinern. P. Krzemienny.

Silicernium, ein Todtenmalzeit/oder ein Steinalter. P. stypá / albo zgrzybiáły człowiek / strych. G. γέρων τεοχαλός, τυμβογέρων.

Siligo, inis, Rocken P. Reß/ żyto. G. ὄλυρα, σίλιγνις. Siligineus, das von Rocken ist. P. Rżány

Siliqua, æ, ein hülse / da die körner inn sitzen. P. łuszczyná. G. κεράτιον, κερατωνία, λοβός. Item, Siliquæ, schoten. P. straczki. Item, Trebern. P. Słodziny.

Silurus, ein Stör. P. Jesiotr.

Simia, ein Affe. P. Małpá. G. πίθων, πίθηκ@, μιμώ.

Simila, Similago, schön Semelmehl. P. piękna pytlowána maká. G. σεμίδαλις. Similagineus, & Similaginaceus, von schönen Semelmehl gebacken. P. pszenny / Pszeniczny. G. σεμιδαλίτης.

Similis, e, gleich P. rowny/ podobny. G. εἴκελ@, ἐοικὼς, ὅμοι@, προσόμοι@. Similitudo, ein gleichheit/gleichnis. P. rozność/ podobność/ podobieństwo. G. ἐμφέρεια, ὁμοιότης. Similo, as, &c.

* Comp: Assimulo, Ich vergleiche. P. przyrownywam/ przypodobywam. G. προσποιέομαι, σχηματίζομαι, ὑποκρίνομαι, πλάττομαι. Assimilis, Consimilis, fast gleich. P. bárzo podobny. G. ἐμφερὴς, παρεμφερὴς, προσόμοι@. Dissimilis, vngleich. P. rożny / nierowny / niepodobny. G. ἕτεροι@, ἀνόμοι@, ἀλλοῖ@. Verisimilis, gleublich/ der Warheit gemeß. P. prawdźie podobny.

Simplex, icis, Einfach. P. poiedynkowy/iednostáyny. Metaph: Schlecht/Einfeltig/From. P. Prosty / niechytry / dobry. G. ἁπλό@, Ἀκέραι@, ἁπλοϊκὸς, ἀφελὴς, χεδι@. Simplicitas, einfeltigkeit / einfalt / frömmigkeit. P. Jednostáyność / Prostotá / Dobrotá. G. Ἁπλόν,

ἁπλότης, ἀκακία, ἀφελότης, λιτότης. *Simplus*, ein mal so viel. *P.* Raz ták wiele.

Sĭmŭl, Adverb: zu gleich. *P.* Wespołek / záraz / zárázem. G. ἅμα, ἁμαρτῆ.

* *Comp.:* *Sĭmŭlāc*, *Simulatq;*, so bald / nach dem. *P.* skoro / iako skoro.

Sĭmŭlācbrŭm, ein bildnis / ein erdichte gestalt. *P.* Obraz / bałwan. *G.* ἄγαλμα, δαίδαλμα, ἀνάθημα, εἰκὼν, εἴκασμα, ἀπείκασμα.

Sĭmŭlŏ, as, Ich stelle mich / gebe für. *P.* Zmyslam / stáwie sie / czynie iákobych / ꝛc. G. πλάττω, πλάττομαι. *Sĭmŭlātĭŏ*, ein einstellung / falsch vorgeben. P. zmyślánie / wydawánie sie. G. εἰρωνεία, προσποίημα, σκῆψις, πλᾶσμα, ὑπόκρισις. *Sĭmŭlātŏr*, ein steller / vorgeber. *P.* Zmyślacz / Obludnik. G. εἴρων, μιμητὴς, ὑποκριτὴς, πλάστης. *Sĭmūltās*, ein groll / feindschafft. *P.* nieznaßká / nienawiść / nieprzyiazń. G. ἔχθρα, κρυφαία, μνησικακία.

* *Comp: Dissĭmŭlo*, ich verhele / lass mich nicht mercken / eussere mich. *P.* Zmyślam / nie dáie po sobie znáć / bácze niebaczac. G. ἀποποιέομαι, εἰρωνεύομαι, ὑποκρίνομαι, ὑποστέλλομαι. *Dissimulatio*, ein verhelung. P. zmyślnie / táiemnie / skrycie. G. εἰρωνεία, εἰρώνευσις. *Insimulo*, Ich zeihe / gebe schuld. P. powiedam ná kogo / dáie winie / winuie. G. ὑποκρίνω, ἐγκαλῶ, ἐπισκήπτομαι, προσποιέομαι, ἐπιφέρω. *Insimulatio*, zeihung / beschuldigung. P. winowánie.

Sīmŭs, & Comp: Subsīmŭs, Flechnesig / Breitnesig. *P.* pláskonosy. G. σιμὸς, ἡ, ὀν. *Resimus*, hochnesig / gebogennesig. P. gárbonosy.

Sin, Conjunct: so aber / wenn aber. P. á ieśli / á gdyby / ieśli wiec. *G.* εἰ δὲ, ἐὰν δε.

Sĭnāpī, Senff. P. Gorczycá. *G.* νάπυ, σίναπυ, σίνηπι.

Sincĭpŭt, das vordertheil am heupt. P. ciemie / przodek glowy / łysiná. *G.* βρέγμα, βρεχμὸς, βρέχμα.

Sĭnĕ, Præp: ohne. *P.* bez / przez / krom / kromia / okrom. *G.* ἄνευ, ἄτερ, δίχα, ἔκητι, χωρὶς.

Singultus, us, das schlucken.

P. ßczkanie / ßczkawká. G. ἡ λύγξ, ὁ λυγμὸς. Singultio, Ich schlucke. P. ßczka mi ſie. G. λύζω, λυγγαίνω, λυγγάνω.

Singŭli, orum, ein jeglicher besonders. P. kazdy z osobna. G. οἱ καθ' ἕκαστον. Singularis, sonderlich, fürtrefflich. P. iedyny osobliwy / wyborny. G. ἑνικὸς, μοναδικὸς, ἐξαίρετος. Singulatim, vel Singillatim, besonders. P. osobno / osobliwie / z osobna G. καταμόνας, καθ' ἕνα, καθ' ἕκαστον, ἐν μέρει, κατὰ μέρος.

Sĭnĭstĕr, Linckisch / vnglückselig. P. lewy / nieforntunny / nießcześliwy / przeciwny. G. ἀριστερὸς, ἐπαρίστερος, Ευώνυμος, λαιὸς, σκαιὸς. Sĭnīstră, die Lincke Hand. P. Lewa reká / lewicá. G. σκαιὰ, ἀριστερὰ. Sinistrorsum, zur lincken hand. P. ná Lewa reke / po Lewey recé / k sobie. G. ἐπ' ἀριστερὰ, ἀπὸ τὰ λαιὰ.

Sĭnŏ, is, ich lasse zu / gestatte. P. dopußczam / niechąm G. ἐάω, ἀφίημι, συγχωρέω, κολπόω, κυρτόω.

* Comp: Desĭnŏ, ich höre auff. P. zániechawam / przestáie. G. Αναπάυομαι, ἀπολήγω, καταλήγω, παύομαι, λωφάω.

Sĭnŭs, us, der Busem. P. pázuchá / zánádrá. Item, ein Schoß. P. Lono. Item, ein geren der Kleider. P. Rebá / álbo fałdá v ßat. Item, ein krummer Winckel. P. krzywy kat. G. κόλπος, πτύχη. Sĭnŭosus, krum / winckelig. P. záłomisty / káćisty. G. κολπώδης, πολύπτυχος. Sĭnŭŏ, as, Ich krümme / büge. P. krzywie / nákrzywiam.

* Comp: Insĭnŭŏ, Ich schleiche mich ein. P. Wlndzam ſie / przyłudzam ſie. G. παρεισάγω, ἐγκολπίζω, ἐγκατοικίζω.

Sinus, & Sinum, ein Milchtopff / oder Reibtopff. P. dzieżá / álbo Duńicá. G. δῖνος.

Sĭphŏ, onis, ein Brunnenröhr / Sprütze. P. Rurá / śikawká. G. σίφων, σωλήν. Siphunculus, dim.

Sĭpŏ, as, Verbum inusitat: G. σκεδάζω, πάσσω.

* Comp. Dissĭpo, Ich zerstrewe. P. rozrzucam / rozpraßam /

rozsiewam. *Item*, ich verschwende. P. vtracam / przemárnuie G. διασπείρω, διασκορπίζω, διαφορέω, διασπαδάω, διαπλέκω, διαδίδωμι.

Sĭquĭdem, *Conjunct*: denn / dieweil. P. owßeki/ábowiem/ poniewaž / gdyž. G. ἄιπερ, εἴγε, εἴπερ ἐπειδὴ, μὲν γαρ, εἴπερ ἄρα.

Sĭsĕr, rote ruben. P. ćwikłá. G σίσαρον.

Sisto, *is*, ich stelle. P. stáwiam / zástáwiam. *Item*, Jch erscheine. P. stáwie sie/ o stáne. G. ἵστημι, ἐφίστημι, ἐπέχω, παρίστημι.

* *Comp*: *Assisto*, ich stelle zu. P. przystepuie. G. παραμένω, παραστατέω, παρίστημι. *Consisto*, Jch bestehe/stehe fest. P. zostawam/zostoie sie. G. συνίσταμαι, ἵσταμαι, ἐφίσταμαι, ἐγκαθίσταμαι. *Consistorium*, das Geistliche Gericht. P. Vrzad Duchowny / Konsystorzki. *Desisto*, Jch höre auff/ lasse ab. P. przestawam / odstáwam / zániechywam. G. ἀφίσταμαι, διαλείπω. *Existo*, ich bin/entstehe. P. Jestem / Pochodze / Roste / powstáie.

G. ἀνοί-

G. ἀνοίγω, ἐξαναδύομαι, ἀνακύπτω, ἀναφέρομαι, ἐκφαίνομαι. *Insisto*, ich bleibe/beharre/folge. P. stoie / zostawam / násláduie / celuie. *Obsisto*, ich wiederstehe/ verhindere. P. Zástáwiam sie/ przećiwiam sie / przeßkadzam. G. ἀντέχω, ἀντιστατέω, ἀντιφερίζω, ἀντικόπτω, ἐνίσταμαι, προσίσταμαι. *Persisto*, ich bestehe / verharre. P. Trwam/ zostawam. *Resisto*, Jch wiederstehe. P. przećiwiam sie. G. ἀντιστατέω, ἀνθίσταμαι, ἀνταίρω, ἀντιβαίνω, ἀντιπίπτω, ἀντιπολιτεύομαι. *Subsisto*, ich bestehe vor mich / oder ich stehe still. P. Zostoie / álbo postoie. G. ὑφίσταμαι, μένω, ἀντέχω.

Sĭtĭs, *is*, durst. P. prágnienie. *Metaph*: groß verlangen/ begierde. P. wielkie žadánie / požadliwosć. G. δίψα, δίψος.

Sitĭō, *is*, mich dürst / ich beger. P. chce mi sie pić / prágne/ žadam. G. διψάω, διψώω, καταδιψάω. *Sĭtĭcŭlōsŭs*, dürstig. P. prágnacy/ vprágniony. G. ἄνικμος, ἄνυδρος, διψαλέος, διψώδης, πολυδίψιος, βροχθώδης.

Sitta, *æ*, ein Nußherr. P. Soiá.

Situlu

Sĭtŭlă, ein Eimer. P. Wiádro / Weborek. G. ἑλκύδριον, καδίσκος, κάλπη, κάλπις.

Sĭtŭs, a, um, particip: sine verbo, gesetzt/ gestellet. P. położony/ postánowiony. G. κείμενος, ἱδρυθεὶς, ἱδρυνθεὶς. Situs, us, ein gelegenheit eines orts. P. położenie ktorey Krainy. Item, schimmel. P. pleśń/ brud. G. θέσις.

Sĭvĕ, Conjunct: oder. P. álbo. G. ἄντε, εἴτε.

S M.

Smigma, vel Smegma, atis, Seiffen. P. Mydło. G. σμῆγμα.

S O.

Sŏbŏles, Kinder oder Geschlecht. P. Dźieci/ płod. potomstwo. G. γενεά, γονή, γόνος, ἀπόγονος, ἔκγονος, τέκνον, τέκος.

Sobrīnī, & Consŏbrīnī, schwester Kinder, P. ćiotczone Dźieći/ ćiotczeni Bráćia. G. ἀνεψιοί.

Sŏbrĭŭs, Nüchter. P. Trzeźwy. G. μονίας, ἄοινος, ἄποινος. Sŏbrĭĕtās, Nüchterkeit. P. trzeźwość. G. Νῆψις, νηφαλιότης, σωφροσύνη.

Soccus, ein gewandschuch/ Socke. P. pończocha / Kápćiá. G. ἀσκέρα, διπόδιον, πέλυντρον, πῖλος, ποδεῖον, ἐμβάτης.

Sŏcĕr, ein Schweer. P. Świekier. G. γαμβρὸς, ἑκυρὸς, πενθερός. Socrus, ein Schwiger. P. Świekrá. G. ἑκυρά, πενθερά.

Sŏcĭŭs, ein Gesell / mitgenoß. P. Towárzyß / Vczestnik. G. ἑταῖρος, κοινών, συνέριθος, μέτοχος, σύζυγος. Sŏcĭĕtās, gesellschafft. P. Towárzystwo. G. κοινώνημα, κοινωνία, ἑταιρία, συμμαχία. Sŏcĭālis, Sŏcĭābilis, Gesellig. P. Towárzyski. Socio, as, &c.

* Comp: Assŏcĭo, G. συνάπτω, συνοικειόω, συζεύγνυμι. Consŏcĭo, ich geselle / füge zu. P. Stowáryßam / złączam / przykłaczam. G. συναγελάζω, συνάπτω, συνδυάζω, συζευγνύω, προσοικειόω,

συνοι-

συνοικίζω. *Dissocio*, ich zertrenne die Gesellschafft. P. rozeymnie towárzystwo / rozłączam. G. Αποζευγνύω, ἀπαρτάω, ἀφίστημι. ἀποτάττω, διαζευγνύω, διΐστημι.

Sōcōrs, G. ἀβέλτερος, ἀσύνετος, νωθροκάρδιος. *vide Cor.*

Sōdālĭs, ein Mittgesell. P. Towárzysz. G. ἑταῖρος, σύσσιτος, συσσιτῶν. *Sōdālĭtium*, ein gesellschafft. P. Bráctwo, Towárzystwo. G. ἑταιρεία, συσσιτία, συσσίτιον.

Sōdēs, *Adverb*: Ey lieber. P. moy mily.

Sol, die Sonne. P. Słońce. G. ἥλιος, ἠλέκτωρ, λαμπίας, μίθρης, φοῖβος, φαέθων. *Sōlāris*, *Sōlānus*, was zur Sonnen gehöret. P. Słoneczny. G. ἡλιακός. *Sōlārium*, ein Sonnen vhr / oder Sommerhauß. P. Słoneczny Zegar / álbo letne śiedzenie / Salá. G. ἡλιοτρόπιον.

* *Comp*: *Insōlo*, *as*, ich truckene an der Sonnen. P. suszę ná Słońcu / ná Słońce wystáwiam. G. ἡλιάζω, ἡλιόω, ἐν ἡλίῳ ξηραίνω. *Solstitium*, die Sonne wende / wenn der Tag am lengsten vnnd am kürtzesten ist. P. Obrocenie Słońcá / kiedy dźień nadłuższy / álbo naykrotszy. G. τροπὴ, ἡλιοςάσιον.

Sŏlĕă, ein sole. P. podeszwá. G. κρηπὶς, ἐμβάς. *Solea lignea*, ein leiste / holtzschu. P. kopyto / trepká. *Solea ferrea*, ein Huffeisen. P. podkowá.

Sōlennis, *e*, Järlich / feyerlich. P. Roczny / Vroczysty. G. δημοτελὴς, πάνδημος, νομιζόμενος, πανηγυρικὸς, ἑορτάσιμος. *Solennitas*, ein herrlicher feyerlicher tag. P. vroczystość. G. πανήγυρις, ἑορτὴ δημοτελὴς, δημοθοινία.

Sŏlĕō, *es*, ich pflege. P. zwykłem. G. εἴωθα, ἐθίζομαι, ἔθος ἔχω, συνήθης εἰμὶ. *Sŏlĕt*, es pfleget. P. Bywa / trafia się / zwykło. G. ἔθος ἐςὶ, φιλεῖ.

* *Comp*: *Assŏlĕō*, ich pflege offt. P. nákładam się. G. εἴωθε, φιλεῖ. *Assŏlet*, es pflegt offt. P. przygadza się / przytrafia się. *Insŏlĕo*, *Insŏlesco*, ich werde stoltz / Vbermütig. P. bujam / buchznieie / pyszny iestem. G. αὐχέω, θρασύνομαι, ὑπερφρονέω. *Insŏlĭtus*, G. ἀήθης, ἀσυνήθης. *Insŏlens*, vngewohnlich / vngebreuchlich / stoltz / vbermütig. P. niezwykły / niezwy-

czáyny/pyßny/nádety. G. ἀσυνήθης, ἀγαυρὸς, ἀλαζὼν, ἀλαζονικός, ἀγέρωχος, φορτικὸς, φρυαγματίας. *Inſolentia*, hoffart/vbermut. P. pychá/roſpuſtá/buyność. G. ἀσυνήθεια, ἀλαζόνευμα, ἀλαζονεία, κόμπος, ὑπερηφανία.

Sōlērs, G. ἀγχίνοος, ἐντρεχὴς, ἐπιστρεφὴς, φιλότεχνος. *vide Ars.*

Sōlĭcĭto as, ich bekümmere/nötige. P. fráſuie/troſzcze/trapie/przymuſzam/przynukam. G. ἐπείγω, ἐρεθίζω, ἀνιάω. *Sōlĭcĭtātio*, ein nötigung. P. przymuſzenie.. *Sōlĭcĭtūdō*, angſt/kümmernüs. P. troſká/fráſunek/ſtáránie. G. μέριμνα, ἀγωνία, ἐπιμέλεια, φροντὶς. *Sōlĭcĭtŭs*, bekummert. P. troſkliwy/fraſowliwy/pieczołowity. G. πολυμέριμνος, μέρμερος, πολυωρητικὸς.

Sŏlĭdus, a, um, gantz/volkommen P. cały/zupełny/doſkonały. G. ναστὸς, παγιος, στερεὸς, στέριφος, συμφυής. *Sŏlĭdĭtās*, gentze/volkommenheit. P. całość/całowitość/doſkonałość. G. στερεὸν, στερεότης, παγιότης. *Sŏlĭdo, as, & Consŏlĭdo*, ich mach gantz/ich ſtercke. P. całym álbo zupełnym czynię/vmacniam/potwierdzam. G. στερεόω, στερρόω, στερροποιοῦμαι. *Sŏlĭdeſco*, ich werde hart/feſt/ſtarck. P. duzeię/krzepczeię/zupełnym ſię ſtawam. G. στεροῦμαι, συγκολλῶμαι.

* *Comp: Insŏlĭdum, Adverb:* gentzlich/volkommenlich. P. cále/zupełnie/doſkonále.

Sŏlĭŭm, ein Königlicher ſtuel. P. Krolewſki ſtolec/Máieſtat. G. θρόνος, ἕδρανον, θῶκος, σκάφη, ἀσάμινθος.

Sōlŏr, aris, ich tröſte. P. ćieſzę. G. παραμυθέομαι, παρηγορέω, παρηγορέομαι. *Sōlāmen, Sōlātium*; ein troſt. P. poćiechá/poćieſzenie. G. θαλπωρὴ, παρφασία, παραμυθία, παραμύθιον, παρηγορία.

* *Comp: Consōlor, idem quod ſimplex.* G. παρακαλέομαι, παρακαλέω, παραμυθέομαι, παρηγορέω, ψυχαγωγέω. *Conſolatio*, ein troſt. P. poćiechá poćieſzenie. G. παρακέλευσις, παραμύθιον, παραμυθία, παραψυχὴ, παράκλησις. *Conſolator*, ein Tröſter. P. Poćieſzyćiel G. παράκλητος, παραμυθητὴς, παρακλήτωρ. *Desōlŏr*, ich verwüſte. P. ſpuſtoſzam. *Deſolatio*, ein verwüſtung. P. ſpuſtoſzenie. G. ἐρήμωσις, πόρθησις.

twier

Solum,

Sŏlūm, der Boden/das Erdreich. P. dno / grunt/ziemiá. G. δάπεδον, ἔδαφος. *vnde.*

* *Comp*: *Exul*, ein vertriebener. P. wyświecony/wygnány / wygnániec. G. ἄπολις, ἐξόριστος, μετανάστης, φυγάς. *Exĭlĭūm*, vertreibung auß dem Vaterland/das elend. P. wyświecenie / wygnánie / wywołánie. G. φυγὴ, φυγαδεία, ἐξορία. *Exŭlo*, ich bin vertrieben / bin im elend. P. Jestem wygnan z Oyczyzny / iestem wywołan / iestem bánizowan. G. φυγὰς γίνομαι, μετανείσσω, μετανείσταμαι, μετοικέω, ἐξορίζομαι, ὀστρακίζομαι.

Sŏlŭo, *is*, ich löse auff / bezale. P. rozwiezuię / płácę. *Item*, ich fahre ab vom Lande/ ich gehe zu siegel. P. pußczam się ná Morze. G. λύω, διαλύω, τελέω, ἀφίημι, ἀναζευγνύω, καταβάλλω. *Sŏlūtio*, ein aufflösung/ bezahlung. P. Rozwiazánie / Zápłácenie. G. λύσις, διάλυσις, ἔκλυσις, καταβολὴ, ἔκτισις. *Solutilis*, *Sŏlūbĭlĭs*, was man leicht aufflösen kan. P. co łatwie może bydź rozwiazano. G. λυτὸς, λύσιμος.

* *Comp*: *Absolvo*, Ich mache ledig / Ich vollende / volbringe. P. Wyswobodzam / Rozgrzeßam / kończę / dokonywam / odpráwuię. G. Ἀθωόω, ἀπολύω, ἀπογινώσκω, ἀποδιαιτέω, ἀφίημι τῶ ἐγκλήματος. *Absŏlutio*, ein loßlassung / vollendung. P. rozgrzeßenie / dokończenie / dokonánie. *Absŏlūtŭs*, volkommen/ vollendet. P. Zupełny/ doskonáły / dokonány. G. αὐτοτελὴς, ἐντελὴς, ἐντελεχὴς, εὐτρεπὴς, διαπρέσιος, τέλειος. *Dissolvo*, ich löse auff. P. rozwiezuię. G. διαλύω, ἐκλύω, ἀπολύω, παραλύω, καταλύω. *Dissŏlūtŭs*, vergeudig/ vnrathsam. P. utrátny/ niegospodárny / swowolny / rospustny/zbytny. G. ἄνετος, ἀνειμένος, διάλυτος, ἐκμελὴς, μαλθακός. *Exolvo*, G. ἀπολίνω, ἀπολύω, ἐκλύω, ἀπολίω. *Persolvo*, ich bezale. P. wypłácam / popłácam. G. ἐκτίω, ἐκτίνω, ἀποδίδωμι.

Sŏlŭs, *a*, *um*, allein / verlassen. P. sam / iedyny / opußczony. G. μόνος, μῶνος, ἔρημος, ἴος, οἶος. *Sŏlĭtūdŏ*, ein Einöde/ wüsteney. P. Pustynia / Pußcza. G. ἄνυδρον, ἔρημος, ἄβατος,

τος γαίη, ἐρημία, ἐπανέρημα. *Sōlĭtārĭūs*, ein Einsiedler. *P.* Pustelnik. G. ἐρημάζων, ἔρημος, ἐρημαῖος, ἐρημικὸς, μοναςὴς, μοναςικὸς, μοναχός.

* *Comp*: *Desōlō, as*, ich verlasse. P. opuszczam. G. ἐκπορθέω, ἐρημόω. *Desōlātĭō*, verlassung. P. opuszczenie / osierocżenie. *G.* ἐρήμωσις, πόρθησις, χήρωσις.

Somnus, der Schlaff. *P.* Sen/Spik. G. ὕπνος, ἰαυθμὸς, ἰαθμὸς. *Somnium*, *Insomnium*, ein traum P. sen / márzenie sie we śnie. G. ὄναρ, ὄνειρον, ἐνύπνιον, φαντασία ἡ καθ' ὕπνον. *Somnolentus*, schlefferig/faul. *P.* ospáły leniwy. G. ὑπνηλὸς, ὑπναλέος, φίλυπνος, ὑπνώδης, κάθυπνος.

* *Comp*: *Insomnis*, wachend/ ohne schlaff. P. czuyny / nieśpiacy. *G.* ἄγρυπνος, ἄϋπνος, ἀκοίμητος.

Sŏnŏ, as, Ich laute / klinge / schalle. P. brzmie / brzakam / dźwiecże. *G.* ἠχέω, βομβέω, βρεμέθω, δουπέω, ψοφέω. *Sŏnus, i*, G. βόμβος, βρόμος, δοῦπος, ἠχὴ, φθόγγος, ψόφος, πατάγημα. & *Sŏnĭtus, us*, ein klang. *P.* dźwiek / brzek / brzmienie. *Sonorus*, hell klingend. P. brzmiacy. G. βρομώδης, ἐρίδουπος, ἐρίβρομος, ἠχητικὸς, ἠχώδης.

* *Comp*: *Absonus*, vbellautent / vngemäß. *P.* źle brzmiacy / niepodobny / niesłuszny. G. ἀπηχὴς, ἄπῳδος, κακόηχος. *Adsŏno*, ich stimme zu. *P.* przybrzakiwam. *Consŏno*, Ich laute / stimme mit / komme vberein. *P.* wespołek brzmie / zgadzam sie. G. συνάδω, συμφωνέω, συνηχέω, συναυλέω, συνᾴδομαι. *Consŏnus*, einhellig. *P.* Zgodny / podobny / iednostáyny. *Consonantia*, zusammenstimmung / einhelligkeit. *P.* Jedność głosów / Jednostáyność. *G.* ῥυθμία, ῥυθμὸς, συναυλία, συμφωνία. *Dissŏno*, ich laute vngleich. P. niezgodnie brzmie / niezgadzam sie. *G.* ἀπᾴδω, ἀπηχῶ, διαφωνέω. *Dissŏnus*, vngleich lautend. *P.* rożnie brzmiacy / niestroyny. G. ἀπηχὴς, ἀπῳδὸς, διάφωνος. *Dissonantia*, vbellautend. *P.* niezgodność głosów / niestroyność. *Insŏno*, ich erschalle. *P.* stynę / zabrzmie. G. ἐνηχέω, ἐπηχέω, κατηχέω. *Persŏno*, ich durchschalle. *P.* rozstyne. G. ἐξηχέω, πε-

ῥιηχέω, καληχέω. *Resono*, Ich wiederschalle. P. rozgłoßam sie / rozlegam sie. G. ἀντηχέω, ἀντιφθέγγομαι, ἀνιαχέω, ἀνιαέχω, κοναβίζω, ὑπηχέω.

Sons, schuldig. P. winny. G. ἐπαίτι@, ὑπαίτι@, ὑπόδικ@. *Sonticus*, schedlich. P. ßkodliwy. G. ὀλέθρι@.

* *Comp: Insons*, Vnschüldig. P. niewinny. G. ἀθῷ@, ἀναίτι@, ἀνυπαίτι@, ἀνεύθυν@, ἀνυπεύθυν@.

Sŏphos, latinè Sapiens, G. σοφός. *Sŏphisma*, ein listiger betrug. P. Wykret / chytrość / zdrádá / fortel. G. σόφισμα. *Sŏphista*, ein Spitzfindiger Betrieger. P. Wykretnik obłudny człowiek. G. σοφιστής. *Sŏphistica*, Sophisterey. P. chytra / wykretna / obłudna náuká. G. σοφιστική.

Sŏpŏr, der Schlaff. P. Sen. G. ὕπν@, κοίμησις. *Sŏpŏro, as, &* *Sŏpiŏ*, G. βαυβάω, κατακοιμάω, κοιμίζω, κατακοιμίζω &c.

* *Comp: Consŏpio*, Ich mache schlaffend / ich stille. P. vśpiam / vśypiam / vspokaiam. G. κατευνάζω, κατακοιμίζω.

Sorbeo, ich suppe. P. sárkam. G. βρύλλω, ὑποπίνω, ῥυμφαίνω, ῥοφέω, ῥοιβδέω. *Sorbillo*, ich suppe ein wenig. P. posárkiwam / *Sorbitio*, ein Suppe. P. polewká. G. ῥόμμα, ῥόφημα, ῥόφησις. *Sorbilis*, was man suppen kan. P. miekki. G. ῥοφητὸς, ῥοπτός.

* *Comp: Absorbeo*, Ich verschlinge. P. połykam. G. ἀναμάπτω, ἀπομάπτω, ἀνικμάζω, καταπίνω, ῥοβλέω, ῥοβέω, λαφύσσω, ῥοιβδέω. *Exorbeo*, ich sauffe auß. P. wysárkiwam / wyłykam / wypijam. G. ἐκροφέω, ἀπορροφέω, ἐκπίνω.

Sorbus, ein Ebischbaum. P. Járzebina. G. ὄα, ὄα, ὄη, ὄιη. *Acini sorbi*, Ebischbeeren. P. Járzebiny.

Sordeo, es, ich bin vnfletig / ich stincke. P. iestem plugáwym / śmierdze. G. ῥυπάω. *Sordes, ium*, vnflat / stanck. P. plugástwo / smród. *Metaph.* kargheit. P. skepstwo / łákomstwo / zmindá. G. ἄση, λῆμα, πίνα, πίν@, ῥύπασμα, ῥύπη. *Sordidus*, vnfletig. stinckend / karg. P. plugáwy / śmierdzacy / skapy / zmindak.

G. ἀγάσυρτος, πιναρὸς, ῥυποκόνδυλος, πινώδης, ῥυπαρὸς, ῥυπώδης. *Sordido, as*, ich besudele. P. plugáwie / máze. G. ῥυπαίνω, καταῤῥυπαίνω, πινόω, ῥυπόω, πιλόω.

Sōrex, icis, ein Spitzmauß. P. Mała myβka. G. ὁ ἀρχεραῖος μῦς.

Sŏrŏr, oris, ein Schwester. P. siostrá. G. ἀδελφὴ, ἀδελφεὰ, γνωτὴ, κασιγνήτη, σύγγονος.

Sors, das glück/los. P. βczęście / los. *Item*, ein Heuptstul/ oder heuptsumme geldes. P. głowna summa. G. κλῆρος, λῆξις, λάξις, λάχος, πότμος. *Sortes, plur:* weissagung P. wieβdzbá. *Sortior*, ich löse / ich oberkomme. P. Los puβczam / losem dostáie. G. διαλαγχάνω, κατακληρόομαι, κληρόομαι, μείρομαι, ἀποκληρόω, παλάσσω.

* *Comp: Consors*, Mitgenoß / theilhafftig. P. vczestnik. G. ἐπαδὸς, συγκοίνωνος, συνθιασώτης, κοινωνὸς, μέτοχος, συνήορος, σύγκληρος. *Consortium*, gesellschafft/ gemeinschafft. P. towárzystwo / vczesńictwo / spółkowánie. G. κοινωνία, μετοχὴ, μετουσία, συντέλεια.

Exors, nicht theilhafftig / ohnig. P. niemáiacy vczestńictwá. G. ἄμοιρος, ἄκληρος, ἀπόκληρος, ἀκοινώνητος. *Sortilegus*, ein warsager. P. Wieβdzbiarz / Práchtykarz. G. θεοβόλος, χρησμῳδός. *Sortilegium*, ein Warsagung. P. Wieβdzbá / Wiedzβbiarstwo.

Sospes, itis, gesund / vnverletzt / glückselig. P. Zdrowy / Nienáruβony / Fortunny. G. ἀβλαβὴς, σάος, σόος, σῶος. *Sospito, as*, ich mache gesund / erhalte / gebe glück. P. vzdrawiam / przy zdrowiu zàchowywam / poβczęściam. G. σώζω, διασώζω.

Sōtērĭă, der Kahrfreytag. P. Wielki piatek.

S P.

Spādix, ein abgebrochen Dattelzweig. P. rózgá Dachtylowá odłamana. G. σπάδιξ. *Spadiceus*, Braunrot / Kestenbraun. P. Brunatnoczerwony. G. φοινικεος.

Spăcium, ein weite oder lenge eines orts / oder zeit. *P.* Szerokość albo długość mieyscá / albo czásu. G. διάστασις, διάστημα. *Spăciōsus*, Weit/breit. *P.* szeroki / przestworny. G. εὐρύς, εὐρύχωρος, πλατύς.

Spădo, onis, ein verschnittener / Wallach. P. Rzezániec / Trzebieniec / Wáłach. G. γάλλος.

Spargo, is, ich strewe/sprenge auß. P. rozpraszam / rozsiewam. G. ἀποῤῥαίνω, διασκορπίζω, διαπάσσω, σκορπίζω, διασπείρω. *Sparsim*, hin vnd wieder *P.* ytuyowdzie. *G.* σποράδην, διεσπαρμένως.

* *Comp*: *Aspergo*, G. αἰονέω, διαβρέχω, καταιονέω, καταντλάω, *Inspergo*, G. ἐμπάσσω, ἐπιπάσσω. *Respergo*, ich besprenge. P. Pokrápiam. *Aspersio*, ein besprengung. P. Pokropienie. G. ἔμβρεγμα, ἐπίχυσις. *Aspergillum*, ein sprengwedel. P. kropidło. *G.* περιῤῥαντήριον. *Conspergo*, Jch besprenge. *P.* Pokrapiam / polewam. G. περιπάσσω, συμπάσσω, καταβρέχω. *Conspersio*, ein Teig. P. ciásto / zagnieżágniećienie. *Dispergo*, ich zerstrewe. P. rozpraszam / rozpłaszam. G. διαφορῶ, κατασκεδάζω, διασκεδάζω, διασπείρω, κατασκεδάννυμι. *Dispersio*, ein zerstrewung. P. Rozproszenie.

Spărus, & *Sparum*, ein stang / bengel. P. żerdź / drag / kiy.

Spasmus, i, der krampff. P. kurcz. G. σπασμὸς, σπάσμα. *Spasticus*, krempfig. *P.* Kurcz máiacy.

Spătior, aris, G. περιπατέω, περινοστέω. & *comp*: *Expătior*, ich spatziere. *P.* przechodze sie. G. ἀλύω, ἀποπλανάομαι, παρεκβαίνω, περινοστέω.

Spĕcies, ein form / gestalt / schönheit *P.* postáwá / osobá / Formá / Kształt / Piękność / vrodá. G. ἰδέα, εἶδος, σχῆμα, πρόσχημα. *Spĕciosus*, Schön / hübsch. P. piękny / vrodziwy / kształtowny. *G.* εὐπρεπὴς, εἰδάλιμος, ὡραῖος, εὐπρόσωπος. *Spĕciālis*, besonders / eigen. P. Osobny / Osobliwy. G. εἰδικός. *Specimen*, ein anzeigung oder probe eines dinges. *P.* Okazánie / probá / álbo przykład niekto-

niektõrey rzeczy. G. δεῖγμα, δεῖξις, ἀπόδειξις ἐπίδειξις.

Spĕcĭo, is, idem quod Video, verbum inusitat: Sed.

* Comp: Aspicio, ich sehe an. P. pátrzam / widze / bacze. G. ἀποβλέπω, δέρκω, ἐμβλέπω, εἰσοράω, ἐπισκέπτω, προσβλέπω, προσοράω. Aspectus, us, ein anschawung / anblick. P. weyzrzenie / ogladánie / obliczność. G. ἀνίλλωμα, ἀνάβλεμμα, ἀπόβλεμμα, ἄποψις, βλέμμα, ἀπόβλεψις, προσώπη. Conspectus, us, Idem. G. πρόσοψις, σύνοψις, ὄραμα. Conspicior, aris, Ich werde gewar. P. obaczam. G. κατοπτεύω, προσοράω, περιαθρέω, περιβλέπω. Conspicillum, ein Brille. P. Okulary. G. περιοπή. Conspicuus, vornehm / fürtrefflich. P. zacny / známienity. G. περίβλεπτος, περιφανής, περίοπτος, παράσημος, πρόφαντος. Despicio, Ich sehe herab / oder verachte. P. pátrzam na dõl / álbo gárdze / wzgardzam. G. ἀλογέω, καταβλέπω, περιοράω. Despectus, us, ein verachtung. P. wzgardzenie. G. ἀφόρασις, καθόρασις, ὀλιγωρία, περιφρόνησις, παρόρασις.

Dispicio, ich besehe / betrachte. P. Obaczam / Vważam. G. διασκέπτομαι, διασκοπέω, διαθεάω, διοράω. Circumspicio, Ich sehe mich vmb. P. wkoło opátruie / podladam po sobie. G. περιβλέπω, περιοράω, περισκέπτομαι. Circumspectus, a, um, Vorsichtig. P. opátrzny. G. περιεσκεμμένος, φυλακτικός, πεφυλαγμένος. Inspicio, Ich sehe an / sehe auff. P. wgladam / dogladam. G. ἐπιβλέπω, ἐπισκοπέω, καθοράω, ἐπισκέπτω. Inspector, ein Auffseher. P. Przygledacz. G. θεωρός, ἐπίσκοπος, ἐπιγνώμων, ἐπιμελητής. Inspectio, ein auffsehen. P. dogladánie. G. ἐπιστασία, θεωρία, ἐπίσκεψις, ἐφορεία. Perspicio, ich durchsehe / erkenne. P. przegladam / doznawam. G. διαβλέπω, διοπτεύω, διόπτομαι, διορῶ, καθορῶ, διασκοπέω. Perspicuus, klar / durchsichtig / deutlich. P. iasny / przezroczysty / ßczyry / rzetelny. G. διαυγής, διαφανής, ἔνδηλος, εὐδίοπτος, καταφανής, εὐσύνοπτος, προφανής. Perspicuitas, deutligkeit. P. rzetelność / wyrozumiałośc. G. ἐνάργεια, σαφηνής.

φαίνω. *Perſpĭcax*, ſcharffſinnig. *P.* oſtrorozumny / baczny / rozumny. *G.* ἐυσύνετος, διορατικὸς, πολυδερκὴς, συνοπτικὸς, εὔστοχος. *Perſpectus*, bewehret. *P.* doznány / doświádczony. *Proſpicio*, ich ſehe weit / verſorge. *P.* dáleko pátrze / opátruie. G. προβλέπω, προοράω, προόπτομαι, προθεωρέω, προμηθέομαι, προνοέομαι, προβουλεύω. *Proſpectus, us*, ein weit geſicht. *P.* dálekie poyźrzenie / wyźrzenie. *G.* ὄψις, ἄποψις, πρόοψις. *Reſpicio*, ich ſehe zu rück. *P.* Ogladam ſie ná zad. *Item*, ich habe acht / nehme war. P. Mam wzglad / mam baczenie. G. ἀνακύπτω, ἀποβλέπω, ἐμβλέπω, ἐπιβλέπω, ἐνοράω. *Reſpectus, us*, ein anſehung / in acht nehmung. P. wzglad / baczność / baczenie. G. ἐπίσκεψις, πρόσοψις, θέαμα, ἐπιστροφή. *Suſpicio*, Ich ſehe in die höhe. P. wzgore pátrzam. *Item*, ich ehre. P. czcze / waże. G. ἀναβλέπω, ἀνακύπτω, ἀποβλέπω, περιβλέπομαι. *Hinc Suſpicor, aris*, Ich argwohne / ich beſorge. P. podeyźrzywam / obawiam ſie / boie / ſie. G. τοπέω, τοπάζω, ὑπολαμβά-

λαμβάνω, ὑπονοέω. *Suſpĭcĭo, onis*, ein argwohn. P. Podeyźrzenie. G. δόκησις, ὑπόνοια, ὑποψία, ὑπόληψις. *Suſpĭcĭoſus*, argwohnig. P. podeyźrzliwy / niewierny. *G.* ὑπόπτης, ταχύποπτος, ταχυπόνους. *Suſpectus*, verdacht. P. podeyźrzany. G. ὑποβλεπόμενος, ὕποπτος, ὑπόψιος.

Specto, as, frequent: ich ſehe offt / ſchawe / beſehe. P. pátrze / obaczywam / ogladam. *G.* ἀποβλέπω, ἀφοράω, δοκεύω. θεωρέω, θεάομαι. *Spectatus*, bewehret. *P.* doznány / doświádczony. *Spectabilis*, anſehnlich / ehrenwirdig. *P.* powažny / známienity. *G.* ἀξιοθέατος, περίβλεπτος, θεατός, θεωρητὸς. *Spectator*, ein zuſeher. *P.* przygledácz / patrzácz. G. ἐπόπτης, θεάμων, θεατὴς, θεωρὸς. *Spectaculum*, ein ſchawſpiel. P. grá / igrzyſko. G. θέα, θέαμα, θέατρον, θεώρημα. *Spectrum*, ein geſpenſt. P. pokuſá / obłudá / mátołká. G. εἴδωλον, φάσμα. *Specium*, ein Balbiermeiſſel. P. kopyſtká báłwierzká.

* *Comp: Expecto*, Ich warte / harre / hoffe. *P.* czekam / wyglodam / ſpoziewam ſie. G. ἀνα-

ἀναμένω, ἀπεκδέχομαι, δοξάζω, ἐπέχω, ὑπομένω, προσδέχομαι. *Expectatio*, ein wartung / hoffnung. P. oczekáwánie / wyglądánie / spodźiewánie. G. προσδοκία, ὑπομενὴ. *Inexpectatus*, vnverhoffet. P. niespodźiewány. G. ἀδευκὴς, ἀπροσδόκητος.

Spĕcŭla, ein warte. P. strażnicá. G. ἄποπτος, περιοπὴ, προφυλακὴ, σκοπὴ, σκοπία. *Spĕcŭlum*, *i*, ein spiegel. P. Zwierćiadło. G. ἔνοπτρον, εἴσοπτρον, κάτοπτρον, σπεκλάριον. *Spĕcŭlor*, *aris*, ich schawe / verspähe. P. wyglądam / śpieguie. *Metaph*: ich betrachte P. rozmyślam / rozważam. G. κατασκέπτομαι, σκοπέω, σκοπιάζω, διασκοπέω. *Spĕcŭlator*, ein Schildwechter / kundschaffer. P. stróż / śpieg. G. κατόπτης, πρόσκοπος, σκοπιήτης, σκοπός.

Spĕcŭs, & *Specu*, ein höle. P. jáskinia. G. ἄντρον, χεώνη, τρώγλη, σπήλαιον, κοίλωμα, σπῆλυγξ. *Spelunca*, *idem*.

Sperno, *is*, & *Aspernor*, *aris*, ich verachte. P. gardzę / pogardzam. G. ἀθερίζω, ὀλιγωρέω, καταφρονέω. *Aspernabilis*, verechtlich. P. wzgárdzony / nikczemny.

Spērŏ, *as*, ich hoffe. P. spodźiewam sie / tuszę. G. ἐλπίζω, ἔλπομαι, ἐπέλπομαι, προσδοκάω.

* *Comp*: *Despēro*, ich verzweiffele. P. Rospaczam / wątpię. G. ἀναπίπτω, ἀνελπίζω, ἀθυμέω, ἀπαγορεύω, ἀπελπίζω, ἀπογινώσκω. *Desperatio*, verzweiffelung. P. Rospácz / wątpliwość. G. ἀμηχανία, ἀνελπιστία, ἀπόγνοια, ἀπόγνωσις, ἀπορία, δυσελπία. *Insperatus*, vnverhoffet. P. niespodźiewány. G. ἄελπτος, ἀπροσδέκητος, Ανέλπιστος, ἀνώϊστος.

Spes, ein hoffnung / zuversicht. P. nadźieja otuchá. G. ἐλπὶς, ἔλπισμα, προσδοκία.

* *Comp*: *Exspes*, ohn hoffnung / P. bez nádźieie. G. ἄνελπις, ὁ, ἡ.

Sphæra, *latinè globus*, ein kugel P. kulá gałká. G. σφαῖρα. *Sphæristerium*, ein Spielplatz / Ballenhauß. P. mieysce álbo dom / gdźie piłkę gráwáią. G. σφαιριστήριον.

Spondylus, ein knöchel / knübel. P. kłykieć. *Item*, ein spindelwirt. P. wárteałká. G. σπόνδυλος, σπονδύλιον.

Spīcă, *æ*, ein Aehr. P. Kłos.

G. στάχυς, ἄσταχυς. *Spīcĕŭs*, das von Aehren ist. P. kłosisty. *Spīcātŭs*, voller Aehren. P. kłosiány. G. ἐσταχυωμένος, σταχυώδης, σταχυηρός. *Spīcīlĕgĭum*, das Aehrlesen. P. zbieránie / vgrábiánie kłosów. G. σταχυολογία.

Spīcŭlum, ein spießeisen/pfeil. P. Grot / Bełt / Strzáła. G. αἰγανέα, ἀκόντιον, κέντρον, σκόλοψ, κάμαξ. *Spĭcŭlātor*, ein Drabant/ oder Nachrichter. P. Drab / Kát. G. δορυφόρος, ξυστοφόρος.

Spīnă, *æ*, ein Dorn / oder rückgrad. P. ćiernie álbo grzbiet / paćierz. G. ἄκανθα, σκῶλος, ἀκωρία. *Spīnĕŭs*, von dorren. P. ćierniowy. G. ἀκάνθινος. *Spīnōsŭs*, Dornecht. P. Ćiernisty. G. ἀκανθώδης, ἀκανθικὸς, ἀκανθηρὸς, ἀκανθὴς. *Spīnētum*, ein Dornbusch. P. Ćierniewisko. G. ἀκανθών.

Spīnŭs, *i*, ein Schleedorn. P. Tarnkowy krzak. *Item*, ein Schleen. P. Tarnká. G. κοκκυμηλέα ἀγρία, ἀγρία προύνη.

Spīrā, *æ*, ein gewundener zirckel. P. záwychlány cyrkiel. *Item*, ein pretzel/ begel. P. práclá / obwárzánek. *Item*, ein Hutschnur. P. ßnur v czapki. *Item*, ein Weiberzopff/ Haarband. P. plotká. G. σπεῖρα.

Spīro, *as*, Ich wähe / blase/ rieche. P. wieię / tchnę/dmę/ woniam. G. ἀέλλομαι, ἄημι, ἄημαι, ἄω, πνείω, πνύω, φυσάω. *Spīrĭtŭs*, *us*, ein wind / athem/ geist. P. wiátr/dech/oddech/ duch. G. ἄημα, ἀὴρ, πνεῦμα, πνοὴ, πνόος, φύσημα, διαπνοὴ.

Spĭrĭtŭālĭs, geistlich. P. Duchowny. *Spīrābilis*, lebendig/ blasend. P. żywiacy/oddycháiacy / wieiacy. G. πνευστὸς. *Spīrāculum*, *Spīrāmentum*, ein windloch. P. Dymnik. G. ψυχὴ, ἄσθμα, ζωτικὸν.

* *Comp*: *Adspiro*, ich hauche/ blase an. P. nádycham/nádymam. *Metaph*: ich bin günstig/ begierig/ich strebe. P. życzę/pomagam / mam się / bierzę się ku czemu. G. ἐπιπνέω, διατείνομαι. *Conspiro*, ich blase zusammen. P. wespołek dmę. *Metaph*: ich verschwere / verbinde mich. P. przysięgam się / buntuię się z kim. G. ἐπισυνίσταμαι, ὁμοφρονέω, ὁμονοέω, συγκύπτω. *Conspiratio*, ein ver-

bündnis. P. spiknienie/ sprzysiężenie / zbuntowánie. G. συγκρητισμὸς, συμπνευσμὸς, συνδιασμὸς, σύστασις. *Expiro*, ich blase auß/sterbe/verschiede. P. Expiruię / odstawam / vmieram / konam. G. αἴθω, ἄιθω, ἀποπνέω, ἐκψύχω, ἀποψύχω, ἀποφέρομαι, ἐκλείπω. *Inspiro*, ich blase ein / gebe ein. P. nádymam / nadycham. G. εἰσπνέω, ἐμπνέω, ἐπιπνείω, ἐπιπνέω, ἐμφυσάω. *Respiro*, ich hole athem / ich ruhe. P. oddycham / odpoczynam. G. ἀναπνέω, ἀμπνέω, ἀμπνύω. *Suspiro*, ich seuffze. P. wzdycham. G. ἀναστένω, ἀναμυχθίζω, ἐπιστοναχίζω, καταστένω, στενάζω, στοναχέω, στενάχομαι. *Suspirium*, ein seufftzen. P. wzdychánie/westchnienie. G. μυχθισμὸς, στέναγμα, στεναγμὸς, στοναχὴ, στόνος.

Spissus, a, um, dick. P. gęsty/miąższy. G. πυκνὸς, συχνὸς, δασὺς. *Spisso, as, & Conspisso*, ich mache dick. P. gęszczę zgęszczam/zágęszczam. G. πυκνόω, συνίστημι, παχύνω. *Spißitudo*, die dicke. P. gęstość / miąższość. G. πυκνότης, πύκνωσις. *Spissesco*, ich werde dick. P. gęścieię/miąższeię. G. πυκνόομαι.

Spithama, eine spann. P. piądź.

Splen, das miltze. P. śledzioná. G. σπλὴν. *Spleneticus*, Miltzsüchtig. P. ktory náruszoną śledzionę ma.

Splendeo es, ich scheine glentze. P. świecę się/łszczę się. G. ἀγλαΐζομαι, καταγλαΐζομαι, αὐγάζω, διαυγάζω, λάμπω. *Splendor*, der schein/ glantz. P. iásność/blásk/łszczenie. *Metaph:* herrligkeit/ wirdigkeit. P. dostoyność/ cześć / powagá. G. ἀγλάϊσμα, ἀγλαΐα, αὐγὴ, ἀπαύγασμα, γάνος, λαμπρότης. *Splendidus*, scheinbar / herrlich/ köstlich. P. iásny/ świetny/ Páński/ dostoyny/ stawny. G. αὐγήεις, ἀγλαὸς, αἰγλήεις, διαφανὴς, περιφανὴς, τηλαυγὴς, εὐδόκιμος, ἔνδοξος, λαμπρὸς, φανός.

* *Comp*: *Resplendeo*, ich gebe ein wiederschein. P. oświecam. G. ἐκλάμπω, ἀποστίλβω, ἀπολάμπω.

Spolio, as, ich beraube. P. łupię/zdzieram/wyłupuię. G. λαφυραγέω, συλάω, συλαγωγέω, σκυλεύω. *Spolium*, ein Raub. P. łup-

korzyść. G. σκύλευμα, σύλη, λάφυρον, σκῦλον, σκύλος. Spoliator, ein Reuber. P. drapieżczá / łupieżczá / wydźiercá. G. συλητής.

Sponda, æ, ein Spannbett. P. łoże. G. κλίνη, τοῖχος, τὸ τῆς κλίνης πλευρόν.

Spondeo, es, ich verheisse / gelobe / sage gut / werde bürge. P. ślubuie / obiecuie / przyrzekam / ręczę. G. ἀναδέχομαι, καταπαγγέλλομαι, ὁμολογέω, ἐγγυάομαι, ὑπισχνέομαι. Sponsor, oris, ein Bürge. P. rękoymia. G. ἀνάδοχος, ἔγγυος, ἐγγυητής. Sponsio, ein Gelübnis / Verheissung / Bürgschafft. P. przyrzeczenie / obiecánie / rękoiemstwo. G. ἐγγύη, ἐγγύησις, ὁμολογία. Sponsus, ein Breutigam. P. Oblubieniec / Młody Pan. G. ἀνὴρ παρθενικός, μνηστήρ, ἁρμοστής, νυμφίος. Sponsa, eine Braut. P. Oblubienicá. G. μνηστή, νύμφη, νυμφεύτρια. Sponsalis, was zur verlöbnis oder hochzeit gehöret. P. swádźiebny / weselny. G. ἕδνιος, νυμφικός, νύμφιος. Sponsalia, orum, Verlöbnis. P. ślub / poślubienie / rękowiny. G. ἐγγύη, τοῦ μέλλοντος γάμου, μνηστεία, νύμφια τά.

Comp:

* Comp: Despondeo, Desponso, ich verlobe / vermehle. P. zmawiam / poślubuię zá mąż. Item, ich verzage / verzweiffele. P. rozpaczam / wątpię. G. ἐγγαμίζω, καθομολογοῦμαι, κατεγγυάω, μνηστεύω. Respondeo, ich antworte. P. odpowiedam. Item, ich vergleiche / bequeme mich. P. zgadzam się. G. ἀναφωνέω, ἀποκρίνομαι, ἀπολογέομαι, ἀπαμείβομαι, ὑποφωνέω. Responso, as, ich wiederbelle / murre. P. odszczekiwam / odmruczam / odmrukam / odmárkotam / przećiwiam się. Responsio, Responsum, ein antwort. P. odpowiedź / odpowiedzenie. G. ἀπόκρισις, ἀπολογία.

Spongia, ein schwam P. gębká. G. σπογγιά, σπόγγος, σπογγίον. Spongiosus, schwamechtig / weich / löcherig. P. miekki / dziuráwy / rzadki by gębká. G. σπογγώδης.

Sponte, Ablat: von mir selbs / freywillig. P. sam z siebie / dobrowolnie / z chęcią. G. αὐτοπροαιρέτως, αὐτομάτην, αὐτομάτως, ἐθελουσίως. Spontaneus, freywillig / gutwillig. P. dobrowolny.

Sporta, æ, ein geflochten korb. P. pleciony kosz / łesicá. G. κό-

φινος,

φιν@, σαργάνη, ἄῤῥιχ@, σπυρὶς, φορμὸς. *Sportula*, ein körblein. P. koßyk/ koßyczek. G. φορμίσκ@, φορμὶς, φορμίον, φορμίσκιον, σπυρίδιον.

Spūmă, *æ*, gest/ schaum. P. piáná/ ßum. G. ἀφλοισμὸς, ἀφρισμὸς, ἄφρισις, ἀφρὸς. *Spūmōsus*, voller schaums. P. piániſty. G. ἀφριόδης, ἀφρώδης. *Spūmŏ*, *as*, ich scheume. P. pienie. G. ἀφρίζω, ἀφρέω.

* *Comp*: *Despūmŏ*, Ich scheume ab. P. ßymuie. G. ἀπαφρίζω, ἐξαφρίζω.

Spŭo, *is*, ich speye/ sputze. P. pluie. G. πτύω, ψύττω. *Sputum*, Speichel. P. sliná. G. πτύσμα, πίτυσμα, πτύαλον.

* *Comp*: *Conspŭo*, ich besputze/ speye an. P. popluwam. G. καταπτύω, προσπτύω. *Despuo*, ich verspeye. P. zpluwam. G. ἀποπτύω, διαπτύω, καταπτύω, προβάλλω. *Exspuo*, Ich sputze auß. P. wypluwam. G. ἐκπτύω, ἀποπτύω. *Inspuo*, ich speye hinein. P. wpluwam/ náplúwam. G. ἐμπτύω, ἐπιπτύω, καταπτύω, προσπτύω. *Respuo*, ich speye wieder auß/ ich verwerffe/ verachte. P. odpluwam/ odrzucam/ gárdzę. G. ἀναπτύω, ἀναδύομαι, ἀποβάλλω, ἀποστρέφομαι, ἀποπτύω.

Spurcus, *a*, *um*, garstig/ vnfletig. P. plugawy/ nieczyſty/ mierziony/ *vel* smrod/ plugáwiec. G. ἀκάθαρτ@, μιαρός. *Subst*: *Spurcitia*, *Spurcities*, garstigkeit/ vnfletigkeit. P. plugáſtwo/ nieczyſtość. G. ἀκαθαρσία, ῥυπαρία. *Spurco*, *Conspurco*, Ich besudele/ verunreinige. P. pomázuie/ poplugawiam. G. ῥυπαίνω, ῥυπόω, σπιλόω.

Spŭrĭŭs, ein Bastart/ Hurenkind. P. Bekárt/ Báſtert/ z kurwy Syn/ Beś. G. ἀπάτωρ, μητρόξεν@, μοιχίδι@, νόθ@, νοθογέννη@, σκότιος, παρέγγραπ@, ὑποβολιμαῖ@.

S Q.

Squālŏr, *oris*, vnflat/ schlam/ kot. P. Smrōd/ kał/ śniedź/ plugáſtwo. G. αὐχμὸς, ἀνομβρία, πίν@, ξηρασία, ἄζη. *Squālĭdŭs*, wüst/ heßlich/ vnsauber. P. ßpetny/ plugawy/ záśniedziony/ pośniedziały. G. αὐχμηρό@, αὐχμῶν,

αὐχμῶν, αὐχμώδης, αὐχμηρὸς, πιναρός. Squāleō, ich bin wüst/heßlich/vnsauber. P. leże odłogiem / iestem ßpetny / niecżysty. G. αὐχμάω, αὐχμέω.

Squāmă, æ ein fischschuppen. P. łuską. G. λεπὶς, ἰχθύημα, φολίς. Squāmosus, schuppicht. P łuskaty. G. λεπιδωτὸς, φολιδωτός.

Desquāmo, ich schuppe / entschuppe. P. łuski oczesuie / sprawuie ryby. G. ἀπολεπίζω, ἐκλεπίζω.

S T.

Stăbĭlĭo, Constabilio, ich mache fest / bestendig / ich befestige. P. vtwierdzam / vstáwiam/vmacniam. G. ἀσφαλίζω, βεβαιόω, ἐμπεδέω, στερεόω, ἑδράζω, ἑδραιόω, ἑρμάζω. Stăbĭlis, fest/bestendig. P. mocny/ stały/trwáły. G. ἀμετάστατος, ἀδιάπτωτος, ἑδραῖος, εὐσταθὴς, μόνιμος, στάσιμος, ἑστηκώς. Stabilitas, bestendigkeit. P. stałość/ trwáłość. G. σταθερότης, βεβαιότης, στερεότης. Stabilimentum, ein befestigung. P. vmocnienie / vtwierdzenie. G. ἀσφάλισμα, ἑδραίωμα, ἕρμα.

Stabu-

Stăbŭlum, ein Herberg/wirtshauß/stall. P. gospodá/ gościniec / kárczmá / stáynia. G. αὔλιον, αὐλὴ, ἔναυλος, μάνδρα, μάνδρευμα, σταθμὸς, σηκός. Stăbŭlārius, ein wirt / oder stallknecht P. gospodarz / Máßtalerz. G. πανδοχεὺς, σηκοκόρος. Stăbŭlo & Stăbŭlor, ich kere ein / oder stelle P. stoię gospodą / stawiam konie. G. αὐλίζομαι, ἐναυλίζομαι, σταθμεύω, σταπίζω.

* Comp: Prostĭbŭlum, ein Hurenhauß / oder Hure. P. kurewski dom / zamtus / álbo kurwá/nierządnicá. G. χαμαιτυπεῖον, πορνεῖον, ἐργαστήριον, κασωρεῖον, μαστρύλλιον, ματρύλλιον.

Stădĭum, ein Lauffplatz/Renplatz. P. Záwód / plác do záwodu/ álbo do gonitwy. Item, eine weite von hundert vnd fünff vnd zwantzig schritten. P. dálekość o stu piąci y dwudziestu kroków. G. στάδιον, στάδιος. Stădĭodrŏmus, einer der in die wette leufft. P. Záwodnik / wyścigácz. G. σταδιοδρόμος, σταδιοδρόμος, σταδιεύς.

Stagnum, ein See. P. staw/ iezioro. G. λίμνη, λίμνα. Stagno,

as,

as, ich werde zu einem See / ich lauffe vber / beschwemme. *P.* stawam sie iezioren / wylewam / przelewam. G. λιμνάζω, ἐπικλύζω.

Stāmĕn, ein Weberzettel. *P.* postaw płocienna / wał płotna. *Item*, was man an den Wocken legt. P. przędza. G. ἐκδιάστρα, ἤτριον στῆμα, στημόνιον, στήμων.

Stānnūm, i, Zinn. *P.* Cyna. *G.* κασσίτερος. *Stanneus*, zinnern. P. cynowy. *G.* κασσιτέρινος. *Stannarius*, ein Kannengiesser. P. konwisarz.

Stăpĕdes, Stegereiff. P. strzemioná G. ἀναβολεύς.

Stătēră, æ, ein wage. *P.* waga. G. σταθμός.

Stătim, flucks / bald. *P.* wnet / wskok / rychło pretko. G. αἶψα, αὐτίκα, ἄφαρ, εὐθὺς, παραυτίκα, παραχρῆμα.

Stătŭă, æ, ein geschnitzt bild. P. rzezany obraz. G. ἄγαλμα, ἀνδριάς, ἀφίδρυμα, ἵδρυμα, ξόανον. *Statuarius*, ein Bildschnitzer. *P.* obrazńik / sńicarz. G. ἀγαλματοποιός, ἀνδριαντοποιός, ἑρμογλυφεύς, θεοπλάστης.

Stătŭo, is ich setze / ordne / vrteile. *P.* vstáwiam / Porządzam / vchwalam. G διαγινώσκω, διατάττομαι, γινώσκω, βούλομαι, τάττω. *Stătūmĕn*, ein Rabstock / pfal. P. Tycz / podporá / pal. *G.* χάραξ. *Stătūmĭno*, ich vnterstütze. P. Tyczy tykam / podpieram. G. χαρακίζω. *Stator*, ein Diener. P. sługá. *Stătūtūm*, ein vrtheil / decret. *P.* vstáwá / státut. *G.* δόγμα, διατεταγμένον, ἐγνωσμένον, νενομισμένον.

* *Comp*: *Constituo*, ich bestimme / verordne / bestelle. *P.* postánowiam / náznáczam / zákreßam. G. ἀναδείκνυμι, ἁρμόζω, διαλαμβάνω, διατίθημι, διατάττω, κατασκευάζω, καθίστημι. *Cōstitutio*, ein satzung / ordnung. *P.* vstáwá / postánowienie / rozrządzenie. G. κατάστασις, καταβολή, νομοθέτημα, παράδοσις, σύνταγμα, σύστασις, διάταξις. *Destituo*, ich verlasse. *P.* opußczam / odbiegam. G. ἀπολείπω, μεθίημι, καταλείπω, παρίεμαι. *Instituo*, Ich verordne / lehre / vnterweise. *P.* vstáwiam / náuczam / náprawuie. *G.* ἐνίσταμαι, ἐφίσταμαι, παιδεύω, παιδοτριβέω, κατηχίζω, ἐνασκέω. *Institutio*, ein vnterweisung. *P.* náuká / ćwiczenie. G. ἀποβολή, ἀγωγή,

γωγὴ, ἀναγωγὴ, παίδευσις, παιδεία, εἰσαγωγή. *Institutum*, ein fürhaben. *P.* Przedsięwzięcie. *G.* ἔθος, θεσμὸς, προαίρεσις, παίδευμα. *Præstituo*, ich bestimme zuvor. *P.* náznáczam. G. προορίζω, περιγράφω. *Prostibulum*, ein gemeine hure. *P.* pospolita małpá. *G.* χαμαιτυπεῖον. *Restituo*, ich bringe/ gebe wieder/ verbessere/ erneuwere. *P.* wracam/ oddawam/ poprawiam/ odnawiam. G. ἀνίστημι, ἀποκαθίστημι, ἀνορθόω, ἐπανορθόω, ἀνασκευάζω. *Substituo*, ich erfülle / ersetze eine ledige stelle. P. zásadzam prozne mieysce. G. ἀντικαθίστημι, ὑποκαθίστημι.

Stella æ, ein stern. *P.* gwiazdá. G. ἀστήρ. *Stello, as*, ich scheine/ glentze. *P.* świece się / łszcze się. *Stellatus*, von sternen. *P.* gwiazdzisty. G. ἀστερόεις, κατάστερος, κατηστερισμένος.

Stellio, onis, ein Malch oder Erdspinne. *P.* żmija / álbo ziemny páiak. G. ἀσκαλαβώτης, γαλεώτης, κωλώτης. *Item*, ein Beenhase. P. pártácz. *Stellionatus, us*, ein verfelschung der kauffmanschafft. P. fałsz / zdrádá w kupiectwie.

Stem-

Stemma, atis, ein alt/ löblich geschlecht. *P.* stározytny / szlacheckidom / rodzay / pokolenie. *G.* στέμμα.

Stercus, oris, mist / dreck. *P.* gnóy / gówno. *G.* ἀπόπατος, ἀποπάτημα, ἀφόδευμα, ἀφόδιον, κοπρία, κόπρος, σκύβαλον. *Stercoreus*, misten. P. gnoiowy. *Stercorosus*, kotig / mistig. *P.* gnoisty nágnoiony. *G.* δεισαλέος, κοπρικὸς, κόπριος, κοπριώδης. *Sterquilinium*, ein mistgrube. P. gnoiowisko. *G.* βολεών, κοπρία, κοπρών. *Stercoro, as*, ich miste/ dünge. P. nágnaiam. G. κοπρόω, κοπρέω, κοπρεύω, κοπρίζω. *Stercoratio*, die düngung. P. nágnoione. *G.* κοπρισμὸς, κόπρισις, κόπρωσις.

Stĕrĭlĭs, e, vnfruchtbar. P. niepłodny / nievrodzáyny płony. G. ἄγονος, ἀτοκέων, ἀκύμων, ἄκυτος, ἄτοκος, ἄκαρπος, ἄτεκνος, ἄπφορος. *Sterilitas*, vnfruchtbarkeit. P. niepłodność / nievrodzayność. *G.* ἀγονία, ἀφορία, ἀκαρπία, ἀτεκνία, στείρωσις. *Stĕrĭlēsco*, ich werde vnfruchtbar. P. płonieie / niepłodny się stawam. *G.* ἀτεκνόω, στερόομαι, ἄκαρπος γίνομαι.

Ster-

Sterno, is, ich werffe / schlage nieder. P. Porzucam / o ziemię vderzam. *Item*, ich breite auß / ich bedecke. P. ściele / Rozpościeram / Przykrywam. G. Διαστρωννύω, καταβάλλω, καταστορέω, στρωννύω. *Sternax*, abwürffig. P. zrzucáiący G. ἀποσφέμενος, τὸν ἀναβάτην. *Strātum*, ein Deck / bett. P. nástołku / posłánie. G. στρωμνὴ, δέμνιον. *Strāgēs, is*, ein Niederlag. P. porażká. G. πλῶσις, κατάπλωσις, ὀλόθρευσις, ἐξώλεια, διαφθορά. *Strāgŭlă, æ, & Strāgŭlum*, eine Decke. P. Deká / Koc / Gunià. G. στρωμνὴ, στρῶμα, τὸ ἐστρωμένον, ῥῆγος.

* *Comp: Construo, is*, Ich bedecke zu mal. P. Przykrywam / ściele. *Consterno, as*, Ich erschrecke / mache bestürtzt. P. Przestraßam / záſmucam / trwożę. G. ἐκπλήττω, θορυβέω, καταπλήττω, συστέλλω. *Consternatio*, ein Erschrecknis / Verzagung. P. Zlekńienie / Zátrwożenie. G. ἔκπληξις, πτόησις, συστολὴ, ταραχή. *Insterno, is*, Ich bedecke / breite vber. P. Przykrywam / Náścielam. G. ἐπιστάζω, ἐπισκευάζω, ἐπιστρωννύω, στρωματίζω. *Prosterno*, ich schlage zu boden. P. porážam / vderzam o ziemię. G. Ανατρέπω, καταβάλλω, καταστρώννυμι, καταστρωννύω. *Substerno*, ich breite vnter. P. podścielam. G. ὑποστρωννύω, ὑποστρεννύω. *Supersterno*, Ich breite oben auff. P. náścielam.

Sternuo, is, & Sternuto, as, ich nisse / pfnische / brusie. P. kicham / parzkam. G. πταίρω, πταρνύω, πτάρνυμι. *Sternutatio*, das nissen / bristen. P. Kichánie / parzkánie. G. πταρμός.

Sterto, is, ich schnarche / schlaffe hart. P. chrapię / śpię twárdo G. κνώσσω, ῥέγχω, ῥέγκω, ῥογκίω.

Stigma, atis, ein brandzeichen / malzeichen. P. Piątno Znak / Cechá. G. στίγμα. *Stigmaticus*, gezeichnet. P. Piątnowány / náćechowány.

Stigo, as, verbum inusitat.

* *Comp: Instigo*, ich reitze an. P. pobudzam / podußczam / podßczuwam. G. ἀναπείθω, ἀνερεθίζω, παροξύνω, ἐπικεντέω, κατακειτέω, παρορμάω, παροτρύνω. *Instigator*, G. ἐπείκλης, ὁ κατεπείγων.

Stilla, æ, ein tropffe. *P.* kropla / kápká. G. σταγὼν, ςάγμα, ψεκὰς, ςράγξ, σταλαγμὸς. *Stillicidium*, ein Dachtrauff. *P.* vkápnienie. G. λιβὰς, λάταξ. *Stillo, as*, ich trieffe. P. kápie / kropie. G. λιβάζω, εἴβω, λίζω, στάζω, σταλάζω, ςαλάω, ψιάζω, ψακάζω.

* *Comp: Destillo*, ich trieffe herab. *P.* zkápuie / ściekam. G. ὑπολείβομαι. *Distillo*, ich brenne kreuter wasser. P. wódki pale. G. ἀπολείβω, ἀποςαλάω, καταςάζω, ἀποςάζω. *Destillatio*, Gebrend wasser. P. wodká palona. *G.* ἀπόςαξις, κατάῤῥοος. *Instillo*, ich giesse ein / ich trieffe ein. P. wlewam / wkrapiam. G. ἐνςάζω, ἐνςαλάζω, ἐντήκω, ἐπιςάζω, ἐπιςαλάζω.

Stĭmŭlŭs, ein stachel. *P.* Oścień / bodziec / żadło. *Metaph:* ein anreitzung / vnruhe / anliegen. *P.* pobudká / niepokoy / doległość. G. κέντημα, ἐγκεντρὶς, κέντρον. *Stĭmŭlo, as, Extĭmŭlo*, ich reitze / treibe. P. podußczam / pobudzam / nápominam. G. κεντέω, κεντρίζω, ἐκκεντέω, καταxεντάω, ςυρακίζω, παροξύνω.

Stingo

Stinguo, is, ich lesche. *P* gáßę / wygaßam / wymázuię. *Verbum inusitat: Sed.*

* *Comp: Distinguo*, ich zertheile / vnterscheide. P. rozdzielam / rozpráwiam. G. διακρινῶ, διακρίνω, διαλαμβάνω, διαςέλλω, διαςίζω, διορίζω, ἀφορίζω. *Distinctio*, ein zerteilung / vnterscheid. P. rozdzielenie / rożność. *G.* ἀφορισμὸς, διάκοσμος, διάκρισις, διορισμὸς, διαςολὴ. *Extinguo*, ich lesche auß / vertilge. P. Gáßę / zágladzam / zátracam. G. ἀποσβέννυμι, ἀποσβεννύω, ἐξαλείφω, σβεννύω. *Instinguo*, ich bewege innerlich. P. wnatrz porußam. *Instinctus, us*, ein anreitzung. *P.* pobudzenie / nátchnienie. *G.* παροξυσμὸς, κίνησις, παρόρμησις. *Restinguo*, ich lesche wieder / ich stille / vertilge. *P.* zágaßam / vśmierzam / zágładzam. *G.* ἀποσβεννύω.

Stīpĕs, itis, ein pfal / stock. P. kół / pal / pień / pniak / karcz. G. κορμὸς, κορσὸς, ςελεχὸς, στύπος. *Stīpŏ, as*, ich stopffe / vermache / vmbgebe. P. zátykam / zápráwuię / obstepuię. G. δορυφορέω, περιςοιχίζω, περιφράττω, περι-

περιβάλλω. Stīpātor, ein Drabant. P. Drab/cháydúk/chárcerz. G. δορυφόρος, δεξιολάβος, σωματοφύλαξ.

Stips, vel Stīpis, is, Müntz/Gelt. P. Monetá / Pieniądze. Item, Almosen. P. Jałmużná. G. κέρμα, ἐλεημοσύνη, ἔρανος, ἐράνιον. Stīpēndium, Sold/Kriegs besoldung. P. żołd/myto żołnierskie G. μισθὸς, μισθοφορία, μισθοφορὰ, ὀψώνιον, σιτηρέσιον. Stīpēndiarius, steurbar/der steur vnd schatzung gibt. P. czynßowńik / ktory dań / pobor / y inße/podátki dawa. G. ὑποτελής. Stīpēndiatus, ein Soldner. P. żołnierz/iurgieltńik.

Stĭpŭla, æ, stopffel. P. Rżysko / słomá / źdźbło. G. καλάμη, κάρφος, σκάριφον, φρύγανον, χορτάριον.

Stĭpŭlŏr, aris, ich frage/begere/verheisse. P. pytam/żadam/obiecuie/przyrzekam / ślubuie. G. ἐπερωτάω, διομολογοῦμαι. Stipulatio, eine verheissung eines begerten dinges. P. przyrzeczeńie tego / o co sie prosiło / zmowá społeczna / obietnicá. G. ἐπερώτημα, ἐπερώτησις.

* Comp: Astĭpŭlor, ich falle bey/stimme mit. P. zgadzam sie / przyzwalam. G. προςίθεμαι, συναινέω, ὑπογράφω, συμψηφίζω.

Stīrĭă, ein Eißzapff. P. Lodowy sopel. G. σταλαγμίας, σταγὼν πεπηγμένος, σταλαγμὸς συμπαγείς.

Stirps, ein stam/geschlecht. P. rodzay/dom/pokoleńie. Item, ein stam eines baums / eine staude. P. pień/ßczep. G. γένος, γέννα, ἔρνος, στέμμα, φίτυμα, φίτυ. Stirpitus, Adverb: Von grund auff. P. z gruntu. G. ῥιζόθεν, πρόρριζον.

* Comp: Extirpo, Ich reute auß/vertilge. P. wypiełam / wykorzeńiam/wygładzam. G. ἀποῤῥιζόω, ἐκριζόω, ἐκμοχλεύω, πρεμνίζω.

Stīuă, æ, eine pflugsterße. P. Rożicá. G. ἐχέτλη.

Sto, ich stehe/bleibe. P. stoie/trwam. G. ἱδρύομαι, ἵσταμαι, ἑστήκω, ὀρθός εἰμι. Stăbĭlis, Stăbilio, vide supra. Stātus, us, ein zustand/maß / weise / geberd. P. stan/kßtałt / sposob / obyczay. G. στάσις, κατάστασις, κατάστημα, σχῆμα. Stătio, eine stell / stet / oder

ein port. P. stan/ stánie/ mieysce / álbo port/przystep. Item, ein Schiltwach. P. Straża żołnierzka. G. καταγωγὴ, ἐφεδρεία, σταθμὸς, τάξις. Stătĭōnārius, ein schiltwechter. P. stróż. G. σταδιαῖος, ἑδραῖος. Stătīua, Kriegsleger. P. Położenie/ woyská / Obóz. G. σταθμοὶ, στρατόπεδον. Stătūră, ein grösse / höhe / lenge / einer Person. P. wzrost. G. ἡλικία, μέγεθος σώματος. Stator, ein Stadtknecht/ diener. P. mieyski párobek/ sługá/ siepácz/ ceklarz.

* Comp: Adsto, ich steh dabey/ tret hinzu. P. stoię przy czym/ przystępuię. G. παρίστημι, συμπαρίστημι. Consto, ich bestehe/ beharre. P. zostawam/ trwam. G. συνίσταμαι, ἐπισυνίσταμαι, παρίσταμαι. Constat, Impers: es ist gewiß. P. rzecz pewna / wiádomo. Item, es stehet/ kostet. P. kosztuie. G. φανερόν ἐστι. Constans, bestendig. P. stały/ státeczny. G. ἐμμενὴς, ἐμβριθὴς, ἐπίμονος, ἐρρωμένος, εὐσταθὴς, εὔτακτος, ἔμμονος, βέβαιος. Constantia, bestendigkeit. G. trwałość/ státeczność. G. εὐστάθεια, ἀταραξία, εὐταξία, ἔνστασις, συμμενία. Circumsto, ich stehe vmbher. P. około stoię/ w koło stoię. G. περιΐσταμαι. Circumstantia, ein vmbstand / gelegenheit. P. okoliczność / obyczay. G. περίστασις. Disto, ich bin abgelegen / habe ein vnterscheid. P. iestem dáleko / iestem rożny. G. ἀπέχω, ἀπολαμβάνω, ἀφίσταμαι, διαλείπω, διέχω, διαφέρω. Distantia, ein weit vnterscheid. P. dálekość/ rożność. G. ἀπόστασις, ἀποχὴ, διάστασις, διαχωρισμός. Exto, ich bin vorhanden. P. iestem. G. ἐξέχω, ἀναφαίνομαι. Insto, ich treibe / nötige/ halte an. P. przymuszam / przypadzam/ trwam. Item, ich nahe. P. przybliżam się / nádchodzę. G. ἐγγίζω, ἔγκειμαι, ἐνίσταμαι, ἐφίσταμαι, παρίσταμαι. Instantia, ein anhaltung. P. nálegánie / vstáwiczność. G. ἐπιστασία, ἐπίστασις, ἔνστασις. Interstitium, ein raum zwischen etwas. P. plác/ álbo mieysce miedzy czym. G. διάλειμμα, διαχώρημα, διάστασις. Obsto, ich verhindere. P. przeszkadzam/ záwadzam. G. ἀντέχω, ἀντιάζω, ἀνθίσταμαι, ἐνίσταμαι. Persto, ich beharre. P. trwam. G. διαμέ-

νω, ἐμμένω. *Præſto*, ich vbertreffe/ gebe/ leiſte. P. przewyżßam/ dáie/ pełnię/ okázuię. G. ὑπερέχω, παρέχω, ἀποτελέω, ἐγγυάομαι. *Præſtat, Imperſ:* es iſt beſſer. P. lepiey ieſt. G. ἄμεινον ἢ κρεῖττόν ἐστι· διαφέρει. *Præſtans*, Herrlich/ köſtlich/ fürtrefflich. P. Zacny/ koßtowny/ niepoſpolity. G. διάφορος, ὑπερέχων, ἔξοχος, περιφερής, περιέχων. *Præſtantia*, fürtreffligkeit. P. Zacność/ przewyżßánie. G. ἐξοχὴ, ὑπεροχὴ, ὑπερβολή. *Proſto*, ich bin feil. P. ieſtem przedáyny/ wyſtáwiony. *Reſto*, ich bin vbrig. P. zoſtáwam/ zbywam/ ieſtem oſtátniem. G. ἀνθίσταμαι, ἐφίσταμαι, ὑπολείπομαι, ἀπολείπομαι, ἀπολείπομαι. *Subſto*, Ich bleibe. P. trwam/ zoſtáwam. G. ὑφίσταμαι, ἀντέχω, ἀνθίσταμαι. *Subſtantia*, ein weſen. P. iſtność/ bytność. *Item*, Hab vnd Gut. P. Máietność/ Bogáctwo/ Imienie. G. οὐσία, ὕπαρξις, ὑπόστασις, τὰ ὄντα, τὰ ὑπάρχοντα. *Superſto, inuſitat: Superſtes*, G. περιλιμπανόμενος, ἐπισχών, περιών, περιβιῶν. *Superſtitio*, *vide ſuo loco.*

Stŏlă, æ, ein ieglich lang Weiber Kleid/ein Schaube. P. wßeláká niewieścia ßátá podługowátá/ ßubá. G. στολή.

Stŏlĭdŭs, a, um, dol/ töricht. P. ßalony/ głupi/nievnoßony. G. ἀβέλτερος, ἀνοήμων, ἀνόητος, ἀπόπληκτος, ἀσύφηλος, ἔμπληκτος. *Stoliditas*, thorheit. P. ßaleńſtwo/ głupſtwo/ błazeńſtwo. G. ἀβελτερία, ἀβελία.

Stŏlō, ōnis, ein waſſerreis/ nebenzweig. P. wilk/gáłąś niepożyteczna. G. μόσχος, μόσχευμα, παραβλαστή.

Stŏmăchus, i, der ſchlund/die ſpeiſeröhr. P. gárdziel. *Item*, zorn/verdruß. P. gniew/záiątrzenie. G. στόμαχος, ὀργιλότης, βαρυθυμία, ὀξυθυμία. *Stomachoſus*, zornig. P. gniewliwy. G. ὀργίλος. *Stomachor*, Ich bin zornig/ vnwillig. P. Jeſtem gniewliwy/ niecierpliwy. G. ἀγανακτέω, χαλεπαίνω.

Stŏrĕă, æ, ein Matte/ ſtrodecke. P. Mátá/Rogoża. G. ψίαθος.

Străbo, onis, ein ſchiler/ ſchilbock. P. Rozooki/ zyßká/ ktory zyzem pátrzy. G. πα-

ραβλώψ, σίλλος, στραβὸς, στραβὼν, ἰλλός.

Străges, G. πλῶσις, κατάπλωσις, ὀλόθρευσις, ἐξώλεια, διαφθορά. *Strāgŭlŭm*, G. στρωμνὴ, στρῶμα. *vide Sterno*.

Strāmen, Stroh. P. Słomá. *Stramentum*, strew. P. Bárłok. G. κάρφος, καλάμη, χορτάριον. *Stramineus*, ströern. P. słomiány. G. καλάμινος, καρφίτης.

Strangŭlŏ, as, ich gurgele / würge. P. dawię / duszę / zádușam. G. ἄγχω, ἀγχονάω, ἀπάγχω, πνίγω, ἀποπνίγω, ἀπαγχονίζω, ἀποτραχηλίζω.

Strangūrĭă, die Harnwinde / die kalte pisse. P. Rzezánie w łonie / ćięszkość puszczánia wody.

Strătāgēmă, atis, ein Ritterstück / Kriegs geschwindigkeit. P. Sztuká Rycerzká / Fortel / Chytrość woienna / álbo Zołnierzka. G. στρατήγημα.

Strēnă, ein verehrung auffs Newe Jahr. P. Dar / vpominek Nowego látá / koledá. G. ἐπινομὶς, ξένιον.

Strēnŭŭs, manlich / dapffer / ritterlich. P. Mężny / czerstwy / dzielny / rycerski. G. ἀγάνωρ, ἔμπρακτος, εὔτολμος, γενναῖος, ἐνεργός. *Strenuitas*, Manheit / künheit. P. Męstwo / śmiáłość / dzielność. G. ἀνδραγάθημα, ἀνδραγαθία, εὐτονία.

Strĕpŏ, is, Ich rausche / knarre. P. szumię / chroboce / skrzypię. G. βράχω, βραχαγέω, βλέμω, καναχίζω. *Strĕpĭtus, us*, ein gereusch. P. szmer / szum / trzask / chrobot / łoskot. G. ἀραγμὸς, κόναβος, κόμπος, ψόφος, πάταγος.

* *Comp: Circumstrĕpŏ*, Ich rausch allenthalben. P. wszędy łoskot czynię. G. περιφωνέω, περικτυπέω, περιηχέω. *Obstrĕpo*, ich wiederbelle / wiedersetze mich. P. odwrykam / odmruczam / przećiwiam się. G. ἀντηχέω, ἀντιπαταγέω, ἀντικτυπέω, καταψοφῶ.

Strĭa, æ, ein außgehölet strimen an einer seul etc. P. strefá wyćiosána / wycheblowána / ná słupie łáskowánie. G. ἐδοχὴ, πτύξ. *Strio, as*, ich mache streiffechtig. P. łáskuię / strefuię. G. εἰς αὔλακας κοιλαίνω.

Strīdĕŏ, es, & Strīdo, is, ich knirre / pfeiffe. P. skrzypię /

kwicze/ pißcze/ chrzeßcze. G. βρύχω, κρίζω, τρύζω. *Stridor*, das knirren/ rauſchen. G. ſkrzytánie/ ſkrzypienie/ kwik. G. βρυγμὸς, βρυχὴ, ἄραβος, τριγμὸς, τρισμός.

Strigil, is, ein Striegel/ Roßkampff. P. grzebło/ cudzidło. G. ξύστρα, ψήκτρα, ψηκτρίς. *Strigilo, as*, ich ſtriegele/ butze. P. cudze/ czeße. *Strigoſus*, mager/ dünn. P. chudy/ wycieńczáły/ opádły. G. λαγαρὸς, λιποσαρκής. *Strigmentum*, ſtriegelſtaub. P. proch/ oſkrobiny. G. ξύσμα, ἀπόξυσμα, στλέγγισμα, ῥόπος.

Stringo, is, ich ſtreiffe ab/ ich drücke zuſammen. P. oczeſuie/ obrywam/ dobywam/ ściſkam/ ſtulam. G. ἐπιψαύω, παραφάπτομαι, ἐπιθλίβω, δρέπω, ξύω, σφηκόω, στύφω. *Strictus, a, um*, eng. P ściſły. G. ὁ ἐσφιγμένος. *Strictim*, kürtzlich. P. Krótko/ náprętce. G. ἀκροθιγῶς, λίγδην, συλλήβδην, ἐπιτροχάδην. *Strictura*, Eiſenfeiel P. ſkry z żelázá. G. σκινθήρ.

* *Comp: Adſtringo*, ich binde zu/ knüpffe zu. P. Záwiezuie/ zápinam. G. προσστέλλω. *Adſtrigmentum*, ein Neſtel/ ſenckel. P. wſtęgá/ rzemień. *Conſtringo*, ich binde/ knüpffe zuſammen. P. zwiezuie/ ſpinam. G. διαλαμβάνω, ἐμπιλέω, ἐναπολαμβάνω, περιστέλλω, ἐπισφίγγω, συστέλλω. *Diſtringo*, ich binde hin vnd wieder. P. ściągam/ obwiezuie. G. διασπάω, περισπάω, περισφίγγω. *Diſtrictus, us*, ein gegend/ landſchafft. P. Powiát. G. διειλημμένος, διαθλιβείς. *Obſtringo*, ich verbinde/ verknüpffe. P. obwiezuie/ powinnym czynie. G. περισφίγγω, διασφίγγω, καταδέω. *Obſtrictus*, verbunden/ verpflichtet. P. Obwiazány/ powinny. G. περίφριγξις, στενοχωρία. *Perſtringo*, ich ſtreiffe faſt/ rüre an/ taſte an/ verblende. P. ściągam/ dotykam/ dáie komu znać/ dáie komu w ſádno/ ruße kogo słowy. G. διασφίγγω, κατασφίγγω, συνείργω, κωμωδέω. *Reſtringo*, ich binde zurück/ ich ziehe zuſammen/ mache eng. P. názádku záwiezuie/ ściſkam. G. καταστέλλω, περισφίγγω, φείδομαι. *Reſtrictus*, eng/ zuſammen gezogen. P.

ściſty/waſki. *G.* καταστελής, περισφιγχθείς.

Stryx, ein Nachtvogel. *P.* Lelek. *G.* στύρνιον.

Strōmă, atis, ein decke. P. pierznat/máterac. G. στρῶμα.

Strŏphĭum, ein Bruſtlatz. *P.* záłogá. *Item*, ein Schnuptuch/ Naſetuch. P. Chuſtká. G. στρόφιον.

Strūes, is, ein Holtzhauffen. *P.* ſtōs drew / gromada/ kupá. *G.* σωρὸς, θημών.

Strūmă, æ, ein Kropff. P. podgárdle. G. χοιρὰς, κραῦρος. *Strumoſus*, kropffigt. *P.* podgárdłowáty. G. χοιραδώδης, βραγχώδης, βραγχάων.

Strŭo, is, ich ſetze zuſammen/ ordne/ bawe. *P.* przypráwiam / narzadzam/ buduie. G. μηχανάομαι, μηχανάω, κατασκευάζω, τυρέυω. *Structura, æ*, ein Gebew. P. Budowánie. G. δόμησις, ἐνδόμησις, κατασκεύασμα, οἰκοδομὴ, οἰκοδομία. *Structor*, ein vorſchneider. P. Kraycży/Podſtoli. G. τέκτων, οἰκοδόμος.

* *Comp*: *Adſtruo*, ich bawe herzu. P. przybuduie *Conſtruo*, ich ſetze/ fůge zuſammen. *P.* ſtáwiam / z ſadzam iedno z drugim. G. κατασκευάζω, νήω, διατάττω, συντάττω, συναρμόζω. *Deſtruo*, ich reiſſe ein / breche ab. *P.* Rozwalam / káżę / łamię. *G.* ἀναιρέω, ἀνασκευάζω, ἀμαλλάττω, ἀφανίζω, καθαιρέω, καταβάλλω. *Extruo*, ich bawe auff. P. wyſtáwiam/ buduie. *G.* ποιέω, κατασκευάζω. *Inſtruo*, ich bereite/ vnterweiſe. P. gotuie / náuczam. *G.* ἐγκατασκευάζω, ἐξαρτύω, ἐπισκευάζω, συμβιβάζω. *Inſtructio*, ein bereitung / vnterweiſung. *P.* nágotowánie / náuczánie. G. ἐπισκευὴ, κατασκευὴ, συμβίβασις. *Inſtrumentum*, ein werckzeug. P. naczynie/ ſtátek. *G.* ἐργαλεῖον, ὄργανον, σκευὴ, τεῦχος. *Obſtruo*, ich verſtopffe / vermache. *P.* zátykam/ zapráwiam. *G.* ἀποφράγνυω, περιφράττω, ἐπιλαμβάνω.

Strūthĭŏ, Strūthĭŭs, Strūthĭŏcămēlŭs, ein Strauß. *P.* Strus.

Stŭdĕo, es, ich befleiſſe mich/ liege ob/ ſtudiere. P. pilnuie/ leżę nád czym / vczę ſię. G. ἐπιτηδεύω, ἐπιμελὲς ποιοῦμαι, προθυμέομαι, σπουδάζω, σπεύδω. *Stŭdĭŭm*, fleiß / gunſt. *P.* pilność / náuká / ćwicze=

ćwiczenie / chuć / życzliwość. G. ἄσκησις, διατριβή, σπουδή, ἐπιτήδευσις, ἐπιθυμία. *Studiosus* fleissig / günstig. P. pilny / życzliwy. G. ἐπιμελής, σπουδαῖος, πρόθυμος.

Stultus, a, um, nerrisch. P. szalony / głupi / niemadry. *Stultus, Subst*: ein Narr. P. błazen. G. ἀνόητος, ἀγνώμων, ἄφρων, ἀσύνετος, μωρός. *Stultitia*, torheit. P. szaleństwo / głupstwo / błazeństwo. G. ἄνοια, ἀσυνεσία, μωρία, μωρότης, ἀφροσύνη.

Stūpă, æ, werck / heiden / grob= flachs. P. zgrzebi / pákźesi. G. στύππη, στύππιον, στυππεῖον. *Stūpĕŭs*, wercken. P. zgrzebny / páczesny. G. στύπινος, στυπύϊνος. *Stuparius malleus*, ein flachs breche. P. tárlicá / ćierlicá.

Stŭpĕō, es, Stŭpēsco, Obstupeo, ich entsetze mich / verwundere mich. P. zdumiewam się / dziwuie się / dretwieie / zamilczam. G. ἐκπλοῦμαι, ἐκπλήττομαι, ἐξίσταμαι, θαμβέω. *Stūpor*, G. ἔκπληξις, θάμβος, ἔκστασις, ἀναισθησία. *Stupiditas*, entsetzung. P. Zdumienie / zdretwiałość. G. ἔμπληξις, βλακεία. *Stūpĭdus*, unbesonnen / toll. P. zdumiały / milczący. G. ἀναίσθητος, ἔμπληκτος.

Stūprum, i, schand / hurerey. P. wszelaki nierzad / gwałt / zgwałcenie Białychgłów / kurestwo / nierzad / nieczystość. G. διακόρευσις, διαφθορά, ὕβρις, φθορά. *Stūprŏ, as*, ich schweche / schende. P. nierzad płodze. G. διαπαρθενεύω, διακορέω, διακορίζω, διαφθείρω, μοιχεύω, σπιλάγω. *Stūprātŏr*, ein Hurer / Frawenschender. P. Kurewnik / Gromotnik Białychgłów. G. κόρειφος.

Sturnus, i, ein Staar. P. Szpak. G. ψάρ, ὁ, ψήρ. *Sturnatim*, hauffenweis. P. gromáda / churmem.

Stylus, i, ein Griffel. P. grafká / pratek. *Item*, ein weise zu reden unnd zu schreiben. P. obyczay / sposób mowienia y pisania. G. γραφίς, γραφεῖον, γραφικὴ δύναμις.

S V.

Suādĕō, ich rathe / vermahne. P. Radze / nápominam. G.

πείθω, ἀναπείθω, συμβουλεύω, παραινέω, εἰσηγέομαι. *Suasio*, ein rathung / vermahnung. P. ráda / rádzenie / nápominánie. G. εἰσήγησις, παράφασις, παραίνεσις.

* *Comp: Dissuadeo*, ich wiederrathe / ich mahne ab. P. rozrádzam / odradzam / odwodzę. G. ἀποσπεύδω, ἀποτρέπω, διατρέπω, παραπείθω. *Persuadeo*, ich vberrede. P. námawiam. G. ἀνάγω, ἀναπείθω, καταπείθω, ἐπιπείθω. *Persuasio*, Vberredung. P. namowá. G. πεισμονὴ, πεῖσις, πίστις.

Sŭāvĭs, is, süß / lieblich. P. słodki / łágodny / miły / wdzięczny / przyiemny. G. ἡδὺς, ἁδινὸς, γλυκὺς. *Sŭăvitas*, süssigkeit. P. słodkość / łágodność / wdzięczność. G. ἡδύτης, γλυκύτης. *Sŭāvĭŭm*, ein kuß. P. pocáłowánie. G. γάνος, τὸ φίλημα. *Sŭāvĭăr, aris*, ich küsse. P. cáłuię. G. φιλέω, καταφιλέω, κύω.

Sub, *Præp:* vnter. P. pod. *Item*, nach oder vor. P. po / álbo przed. G. ὑπὸ & ὑπαί. *Composita, cum nominibus Adjectivis minuit eorum significationem, vt*

Sŭbāgrestis, ein wenig Bäwrisch / etwas vnhöfflich. P. przysprośnieyszym. *Sŭbămarus*, etwas bitter. P. nieco gorzki. G. ὑπόπικρος.

Suber, eris, Gorckenholtz / Pantoffelholtz. P. Kork / Korkowe drzewo. G. φελλός.

Sŭbĭtò, schnell / plötzlich. P. prętko / nagle. G. αἰφνιδίως, αἰφνὴς, ἐξαπιναίως, ἐξαπίνης. *Sŭbĭtus, Sŭbĭtaneus*, schnell / gähling. P. prętki / nagły. G. αἰφνίδιος, ἐξαπιναῖος, ὀξύς.

Sŭblĭcă, æ, ein langer Brückenpfahl. P. Pal długi Mostowy / sochá. G. δοκὶς, δοκός. *Sublicius pons*, ein Hültzern Brück. P. Drzewiány Most. G. γέφυρα ξυλίνη.

Sŭblīmis, e, Hoch. P. Wysoki. G. ἔπηορος, μετέωρος, ὑψηλός, ὑψητὸς. *Sŭblĭmĭtas*, hoheit. P. wysokość. G. ὕψος, ὑψηλότης, μετεωρισμὸς, ὑπεροχή.

Sŭbo, as, are, porcorum est, wenn die Schwein einander reiten. P. ślinić się / krzekáć / kiernozić. G. καπρίζω.

Suscus, udis, höltzerne leisten. P. listwá.

Subsolānus, der wind von morgen. P. Wiátr od wschod słońcá. G. ἀπηλιώτης.

Subtegmen inis, Eintrag/ wefel. P. watek. G. κρόκη.

Subter, præp: vnter. P. pod. G. ὑπὸ, κάτω, ὑποκάτω.

Subtilis, e, dünn / fein. P. cienki / suptelny / szczury. G. λεπτὸς, ἰσχνὸς, λεπτομερὴς.

Sŭbŭcŭlă, ein Hembd/ futterhembd. P. koszulá/ welniánká. G. ὑποχίτων, χιτώνιον, ἐχέσαρκον.

Sūbūlă, æ, ein Schusternadel. P. szydło. G. ὀπήτιον, κεντητήριον, ἠπήτριον.

Sŭbŭlcus, ein Sawhirt. P. Swiński Pásterz / świniarz. G. ὑῶν ὀπῆκρ@, συβώτης, ὑοβοσκὸς, ὑοβώτης, συοβόσκης.

Succendo, G. ὑπεκκαίνω, ὑφάπτω, ἀνάπτω. *vide Cando*.

Succida, æ, new geschoren Wolle. P. Wełná dopiero strzyzona. G. οἰσυπήριον, ἔριον.

Succidia, ein Seiten Speck. P. połeć mięsá. G. ταρίχεια.

Succinum, Agtstein / Bornstein. P. Bursztyn. G. ἤλεκτρον.

Succisivus, a, um, von dem nothwendigen abgezogen. P. z potrzebnego odiete. G. ὁ ἐν παρέργῳ γενόμεν@. *Succisivum tempus*, neben zeit. P. wolny czás.

Succus, i, Safft. P. Sok/ Miazgá. G. ἐγχύλισμα, ἐκπίεσμα, χυμὸς, χυλὸς. *Succosus*, safftig. P. soczysty. G. ἔγχυλ@, ὀπώδης πολύχυλ@.

Succula, æ, ein Ferckel. P. Prosię/ prosiatko. *Item*, ein zugwale. P. kołowrot/ wijádło. G. ὑΐδιον, χοιρίδιον.

Sudes, is, ein pfahl/stock. P. pal/ kół. G. διωστὴρ, σφηκίσκ@.

Sūdo, as, ich schwitze. P. pocę się. G. ἰδίω, ἱδρόω. *Sūdor, oris*, schweis. P. pot. G. ἱδρὼς, ἰδ@, ἐφίδρωσις. *Sūdārium*, ein schweistüchlein. P. chustká. G. ῥινόμακτρον, κεφαλόμακτρον, καψιδρώτιον, σουδάριον.

* *Comp: Desūdō*, Ich bemühe mich fast. P. prácuię/ pocę się. G. ἱδρόω, ἀφιδρόω, ἐνιδρόω, ἐξιδρόω.

Sūdum, i, schön wetter. P. piękna pogodá. G. αἴθριον.

Suēsco, Ich gewohne. P. náktadam się. *verbum inusitat*:

* *Comp*: *Assuesco*, *Assuefio*, ich gewohne. *P.* przykłożę się / przyuczam się / wykne. *G.* συνεθίζομαι. *Assuefacio*, ich gewehne. *P.* nákládam / przyuczam. *G.* ἐθίζω, κατεθίζω, συνεθίζω, προσεθίζω. *Consuesco*, *Idem*, *G.* ἔθω, συνεθίζομαι, φιλέω, ἐθίζομαι, νομίζω. *Consuetudo*, ein gewonheit. *P.* Zwyczay / nałóg. *Item*, gemeinschafft / kundschafft. *P.* Towárzystwo / znáiomość / záchowánie. *G.* ἐθισμὸς, ἔθος, νομὴ, νόμος, ὁμιλία, συνήθεια, προνομή. *Consuetus*, gewohnlich. *P.* Zwykły. *G* ἐθάς, ἔθιμος, νόμιμος, πάτριος, συνήθης. *Desuesco*, ich entwehne. *P.* odkładam się / oduczam się. *G.* ἀπεθίζομαι, ἀπομανθάνω, μεταδιδάσκομαι. *Desuefacio*, Ich entwehne. *P* odkładam. *G.* ἀπεθίζω, μεταδιδάσκω.

Suffarcinatus beschweret beladen. *P.* obciążały / podkasány. *G.* ἐμφορούμενος.

Suffio, *is*, ich reuchere. *P.* kádzę / kurzę. *G.* θειόω, θυμιάω, ἐπιθυμιάω, ὑποθυμιάω. *Suffitus*, *us*, *Suffimentum*, ein reucherung. P. kádzenie / kurzenie. G. θυμίαμα, θύωμα.

Sufflamen, *inis*, ein radtsperre / hemkette / klepperstil. P. chámowánie koła / chámulec. *G.* ἐποχλεύς.

Suffoco, *as*, ich ersticke. P. zádawiam / záduszam / vmarzam. G. ἀπάγχω, πνίγω, ἀγχονάω, ἐμπνίγω. *Suffocatio*, ein erstickung. *P.* záduszenie vmorzenie. *G.* ἀγχόνη, πνιγμός, πνίξ, ἀπόπνιξις, κατάπνιξις.

Suffragor, G χειροτονέω, ψηφίζομαι, ἐπιψηφίζομαι. *Suffragium*, G. ψῆφος, γνώμη, χειροτονία. *Suffrago*, vide *Fragor*. *G.* μεσοκύνιον.

Suggestus, vide *Gero*, G. βῆμα, ἀκροατήριον.

Suggrundiæ, *arum*, vel *Suggrundia*, *orum*, das forderdach. *P.* przeddászek. *G.* γεῖσον, τὸ γεῖσος, τὸ περίπτερον.

Sūgillo, *as*, ich schlahe blutmessig. *P.* śiność wycinam. *Metaph*: ich schelte / lestere. *P.* lżę / sromoce / czći vwłaczam / vragam. *G.* ὑποπιάζω, κωμῳδέω, λοιδορέω, κατηγορέω, κακολογέω.

Sūgĕo, es, & Sūgŏ, is, Ich sauge. P. ssę. G. ἀδέλγω, ἀμύζω, ἐκχυλίζω, μυζέω, θηλάζω, θηλάζω μαστούς.

* Comp: Exūgo, ich sauge auß. P. wysysam. G. ἐκχυλίζω, ἐκχυμίζω, ἐκθηλάζω, ἐκμυζάω.

Sui, recip: Sein. P. Swoy. G. αὐτοῦ, ἑαυτοῦ, ἕο, ἕοιο, ἷο. Suus, posseß: Sein. P. Swoy / własny.

Sulcus, i, ein furch. P. brzozdá. G. ἄλοξ, αὖλαξ, ὦλξ, ὦλαξ. Sulco, as, Ich mache ein furch. P. poorzę / wyorywam / brzozdnię. G. αὐλακίζω, ἀλοκίζω.

* Comp: Bisulcus, zweyfurchig / zweyspitzig. P. o dwu lechách / o dwu końcách. G. δίκροος, δίχηλος, διχιδής. Sic Trisulcus, &c.

Sulphur, uris, Schweffel. P. śiárká. G. θεῖον, θέαφος, θεάφιον. Sulphureus, schwefelicht. P. śiárczány. G. θειώδης. Sulphuraria, ein Schwefelhütte. P. śiárkowńia. Sulphuratus, Geschwefelt. P. śiarczysty / vśiárczony. G. θειωτός, θείῳ ἐμβεβαμμένος.

Sum, Ich bin. P. Jestem. G. γίνομαι, γίγνομαι, εἰμί, πέλομαι, πελέθω, ὑπάρχω. Est, Impers: es gehöret zu. P. należy / przynależy / przystoi.

* Comp: Absum, ich bin abwesend. P. nie iestem przytomny. G. ἄπειμι, ἀπολείπομαι, ἀφίσταμαι, ἀποδέω, ἐλλείπω. Absens, Abwesend. P. nieobecny / nieobliczny / nieprzytomny. G. ἄδημος, ἀποδημέων, ἀπών, ἀφεστός. Absentia, abwesung. P. nieprzytomność. G. ἀπουσία. Adsum, ich bin da. P. Jestem obecny / obliczny. G. εἴσειμι, ἐγγίζω, πάρειμι, πρόσκειμαι. Desum, Ich mangele. P. niedostáię. G. ἄπειμι, ἀποδέω, ἐνδέω, ἐλλείπω. Insum, ich bin in etwas. P. iestem w czym. G. ἔνειμι, πρόσειμι, ἐνυπάρχω. Intersum, ich bin dabey. P. Jestem przy czym. G. ἐγκαθίσταμαι, παρίσταμαι, παρατυγχάνω, ἔνειμι, παραγίνομαι. Interest, Impers. es ist dran gelegen. P. należy. G. διαφέρει. Obsum, Ich schade. P. szkodzę / záwadzam. G. βλάπτω, ἀνθίσταμαι, ἐναντιόομαι. Possum, ich kan / mag. P. mogę. G. δύναμαι, δύναμιν ἔχω, ἰσχύω, ἔχω

Potens, mechtig. *P.* możny. G. δυνατὸς, ἐγκρατὴς, ἰσχυρός. *Potentia*, Macht / gewalt. P. Możność / zwierzchność. G. δύναμις, δυναστεία, ἐπικράτεια, κράτος. *Impotens*, schwach / nicht mechtig. *P.* mdły / słaby. G. ἀδύνατος, ἀδύναμος. *Præsum*, ich stehe für. P. iestem przełożonym / pánuię / rządzę. G. ἄρχω, ἡγεμονεύω. *Præses, idis*, ein Vorsteher / Verwalter. P. przełożony. *G.* ἀρχηγός, ἐπιστάτης. *Præsens*, gegenwertig. *P.* Obecny oblicżny / przytomny. G. παρών, ὁ ἐνεστώς. *Præsentia*, gegenwart. *P.* obecność / przytomność. *P. Præsento, as, & Repræsento*, ich stelle gegenwertig / erzeige / beweise. *P.* stáwiam / wystawiam / okázuię. G. παριστάνω, ἐμφαίνω, ἀποδείκνυμι. *Repræsentatio*, ein außenscheinliche dorstellung / beweisung. *P.* ocżywiste okazánie. *G.* παράστασις, παρέμφασις, ὑποτύπωσις, ὑπόδειξις, προκατάβλημα, προκαταβολή. *Prosum*, ich bin nütz / helffe. P. iestem pożytecżny / pomagam G. λυσιτελέω, συμφέρω, χρησιμεύω, χρήσιμω, ὠφελέω. *Subsum*, ich bin vnter. *P.* iestem pod cżym. *G.* ὕπειμι ὑπείκω, ὑποείκω, ὑπογίνομαι. *Supersum*, ich bin vbrig. *P.* zostáwam / iestem ostátni álbo zbytni. G. περίειμι, περιγίνομαι.

Summa, die sum / ein gantzer begriff. P. summá / ośiegnienie niektorey rzecży. G. κεφάλαιον, τὸ σύνολον, σύμπαν. *Summatim*, kürtzlich. *P.* krotko. G. ἁπλῶς, συλλήβδην. *Summus*, der höchste. *P.* nawyższy. *G.* ἄκρος, ὑπέρτατος, ὕψιστος, κορυφαῖος, ἔσχατος, πλεύταιος. *Summitas*, die höhe / der giebel / wipffel. *P.* wysokość / wierzch / wierzcholek. G. ἀκρότης, ἀκρωτήριον, ὑπεροχή.

* *Comp: Consūmo*, ich vollende / volbringe. *P.* dokonam / wypełniam / trawię. *G.* ἀπαρτίζω, ἐκποιέω, ἐκτελέω, καταρτίζω, ἀποτελέω. *Consummatio*, vollendung. *P.* Dokonánie / Wypełnienie. *G.* ἀποτέλεσμα, πλείωσις, συντέλεια.

Sūmo, is, Ich nehme. *P.* biorę. G. λαμβάνω, αἱρέω, προσλαμβάνω. *Sumptus, us*, vnkost. P. nakład / koßt / koßtunek. G. ἀνάλωμα, δαπάνη, δαπάνημα. *Sumptuosus*, köstlich / köstbar. P. kosto-

koſztowny / choyny / vtrátny G. δαπανηρὸς, ἐυδάπανος.

* Comp: Abſūmo, Conſūmo, ich verzehre. P. trawię / vtrácam. G. Ἀναισιλώ, Αναλίσκω, ἀποτρεύω. Aſsūmo, ich nehme herzu, P. przyimuię. G. προσλαμβάνω, προσδέχομαι. Inſūmo, ich kere / wende an / ſetze dran. P. nákładam. G. ἀισιμόω, ἀναλίσκω, καταναλίσκω, ἐκδαπανάω. Præſūmo, ich ſetze mir vor / vnterſtehe mich / halte viel von mir. P. przed ſię bierzę / vśiłuię / wiele o ſobie dźierżę. G. προλαμβάνω. Præſumptio, frevel / vermeſſenheit. P. Smiáłość / Beſpiecżność. G. πρόλημμα, πρόληψις.

Suo, is, ich nehe / flicke. P. ſzyię / łatam. G. ἀκέομαι, ῥάπτω, συῤῥάπτω, χηλεύω. Sūtor, ein ſchuſter. P. ſzwiec. G. ῥάπτης, σκυτεὺς, σκυτοτόμος, ὑποδημάτων δημιουργὸς, ὑποδηματορράφος. Sūtōrius, ſchuſteriſch. P. ſzwiecki ſzewſki. Sutura, eine nadt. P. ſzew. G. ῥάμμα, ῥαφὴ. Sūtrīna, ein ſchuſterwerckſtadt. P. ſzwiecki warſztat. G. πισύγγιον, σκυτεῖον. Sūtĭlis e, genähet / geflicket. P. zſzywány / łatány. G ῥαπτὸς, χηλευτὸς.

* Comp: Aſſuo, Conſuo, Inſuo, ich flicke an / nähe an. P. przyſzywam / zſzywam / záſzywam. G. ἐῤῥάπτω, ἐπιῤῥάπτω, συῤῥάπτω. Conſutĭlis, e, zuſammen geflicket. P. zſzyty z łatány. Exuo, Ich ziehe auß / beraube / benehme. P. zwłoczę / zzuwam / wyrozuwam. G. ἀποδύμι, ἀποδύω, γυμνόω, περισπάω, ἐκδύομαι. Exuvium, & Exuviæ, arum, ein abgelegt Kleid / oder abgeſtreiffet ſchlangen haut. P. Szatá zwleczona / álbo ſkōrá wężowá odárta. G. δέρος, ἀναγγία, σκῦλα, ἐνδύματα, λάφυρα, ἔναρα.

Sŭpellex, hausrad. P. ſprzęt / grat domowy / naczynie domowe G. ἔπιπλον, σκεῦος, κατασκευή.

Sŭpĕr, Præp: vber / drauff. P. nád / ná. G. ἐπὶ, ὑπὲρ, ὑπεράνω.

Sŭpērbus, ſtoltz / hoffertig. P. Pyſzny / Chárdy. G. ἀγέρωχος, ἀλαζονικὸς, ἀλαζὼν, γαῦρος, ὑπέρβιος. Sŭpērbia, Hoffart. P. pychá / butá / wyſoka myśl. G. ἀγερωχία, ἀλαζονεία, ἀλαζόνευμα, ὕβρις, ὑπερβασία, ὑπεροπλεία, φυσίωσις.

σίωσις. *Sŭpērbĭo, is,* Ich stoltzie-re. *P.* pyßnie sie. *G.* ἀλαζονεύομαι, ἀγηνορέω, βρενθύομαι, γαυριάω, ἐπαυχέω, φρυάττομαι οἰδέω.

Sŭpērcĭlĭum, G. ἰφὺς, ὀφρὺς. *vide Cilium.*

Superior, G. ἀνώτερος, ὁ ἀνώτατος *&c. vide Suprà.*

Sŭpĕrŭs, Sŭpĕrnus, was oben ist. *P.* nágorny *G* ὁ ἄνω, ἡ ἄνωθεν, ὁ ἐπάνω ὤν. *Sŭpĕri,* die heiligen götter. *P.* Swieći/Bogowie. *G.* οἱ ἄνω, ἐπουράνιοι θεοί, οὐρανίδαι.

Sŭpĕro, as, & Comp: Exŭpĕro, ich vberwinde/ vbertreffe. *P.* Przewyćiężam / Przechodzę/ przewyższam. *G.* ἐπικρατέω, ὑπερβάλλομαι, περίειμι, περιγίνομαι, ὑπερέχω, ὑπερφέρομαι. *Sŭpĕrābĭlis, e,* vberwindlich. *P.* Zwyćiężony przebity.

Sŭperstes, itis, vberig/ lebendig. *P.* pozostáły/żywy/zdrowy. *G.* περιλιμπανόμεος, περιὼν, ἐπιζῶν.

Sŭpērstĭtĭo, ein falscher glaub/ Aberglaub. *P.* Zabobony. *G.* δεισιδαιμονία, ἐθελοθρησκεία.

Sŭpervacuus, Supervacaneus, vberflüssig / nicht nothwendig. *P.* Zbytni / niepotrzebny. *G.* περίεργος, περιττος, διάκενος, διάκενής.

Sŭpīnŭs, Resupinus, Rückling / hindersich ligend. *P.* wznák leżący. *Metaph:* faul/ nachlessig. *P.* leniwy/niedbáły. *G.* βλὰξ, ἀφρόντιστος.

Supparus, & Supparum, ein schurtz / oder Weiberhembd. *P.* ßorc / fártuch / ćiásnochá / odziemna Koßulá. *G* κύπασσις, περιώμιον.

Suppĕdĭto, as, ich reiche dar/ gebe dar. *P.* nádawam / dodawam/nádażam. *G.* διαρκέω, ἐκπορίζω, ἐπαρκέω, ἐπιχορηγέω, ὑποτίθημι, ὑπηρετέω, χορηγέω, πορίζω.

Suppĕtĭa, G. ἐπικουρία, βοήθεια, *vide Peto.*

Supplex, G. γονυπετὴς, ἐδέτης, ἱκέσιος, ἱκετικὸς, ἱκέτης. *Supplicium, vide Plico.*

Sŭprā, droben vber. *P.* nád/ná. *G.* ὑπὲρ. *Item,* ἄνω, ἐπάνω, πρόσθεν, ἔμπροσθεν, ἄνωθεν. *Comparat: Superior,* höher. *P.* wyższy. *G.* ἀνώτερος, ἐπικρατέστερος, κρείττων, ὑπέρτερος, καθυπέρτερος. *Item,* vergangen. *P.* przeßły. *Sŭpremus,* der O-

berſt / höheſt. P. Nawyżßy. G. κράτιςος, ὕπατος, ὑπέρτατος, ἔσχατος.

Sūră, æ, ein wade. P. łyſt. G. σῦρα, γαστροκνημία, κνήμη.

Surculus, i, ein zweig / pfropff-reiß. P. látorośl / ßczep płonká. G. κάρφος, κλάδος, θάλλος, κλών, μοσχίδιον, ῥάδαμνος.

Surdus, a, um, Taub. P. Głuchy G. κωφός, ἐκκεκωφωμένος τὰ ὦτα. *Surdaster*, der nicht wol höret. P. głußek / ktory nie dobrze doſłyßy. G. δύσκωφος, μογιλάλος, ὑπόκωφος. *Surditas*, taubheit. P. Głuchotá. G. κωφότης, κώφωσις. *Surdeo*, ich bin taub P. ieſtem głuchy. G. κωφάομαι. *Surdeſco*, Ich werde taub P. głußeie. G. ἐκκωφόομαι.

Surgo, is, ich ſtehe auff / ich wachſe. P. wſtáię / wzraſtam. G. ἐγείρομαι, ἐξανίσταμαι, ἀνίσταμαι.

* *Comp: Aſſurgo*, ich ſtehe für einem ehren halben auff. P. powſtawam przeciw komu dla poććiwośći. G. ὑπανίσταμαι, ἀπανίσταμαι. *Conſurgo*, *Exurgo*, *Idem cum Simplici*. *Inſurgo*, Ich lehne mich auff / erhebe mich / empöre mich. P. powſtawam przećiw komu G. ἀνθίσταμαι, κατεξανίσταμαι, ἐπισυνίστημι, ἀνθαίρω. *Reſurgo*, ich ſtehe wieder auff. P. znowu wſtáię / z martwych wſtáię. G ἀνίσταμαι, ἀνεγείρομαι. *Reſurrectio*, ein aufferſtehung. P. powſtánie. G. ἀνάστασις, ἔγερσις.

Surſum, *Adverb*: Empor / vberſich. P. wzgórę. G. ἄνω, ἄναντα.

Sus, *ſuis*, ein Saw / ſchwein. P. świnia / máćiorká. G. σῦς, ὗς. *Suillus*, ſchweinen. P. świni / świński. G. σύειος, σύϊνος, συϊκός, συώδης, ὑώδης, ὕειος, χοίρειος. *Subulcus*, ein Sewhirt. P. świniopás / świniarz. G. ὑῶν, ἐπίκουρος, συβώτης, συοφορβός, ὑοβοσκός, ὑοβότης.

Susq; deq; fero, vel *habeo*, ich achte nicht / frage nicht darnach / es gilt mir gleich. P. niedbam / wßytko mi zá iedno.

Suſpicio, G. ἀναβλέπω, ανακύπτω, ἀποβλέπω, θαυμάζω, περιβλέπομαι, καταπλήττομαι. *Suſpicor*, G. τοπέω, τοπάζω, ὑπείδομαι, ὑπολαμβάνω, ὑποτοπέω. *vide* *Specio*.

Sŭſurrus, i, ein gebrüm / ge-

murmel. P. ſzum / ſzmer / ſzemranie. G. ψίθυς, ψίθυρ☉, τρυσμὸς. *Suſurro, as*, ich brumme / murmele. P. ſzumię / ſzemrzę / ſzepcę. G. ὑποτρύζω, θρυλλίζω, ψιθυρίζω, ψυθίζω. *Suſurro onis* ein Verleumbder / Affterreder. P. omowcá / ſzczekarz G. ψυθιςὴς, ψιθυριςὴς, ψίθυρ☉.

* *Comp: Insŭsŭrro*, ich blaſe ein. P. poſzepcam. G. ὑποψιθυρίζω.

S Y.

Sycŏphāntă, æ, ein Betrieger / Leſterer P. oſzuſt / łgarz / potwarcá. G. ἐνδείκτης, συκόλι☉, συκόπαις, συκοφάντης.

Sylva, æ, ein Wald. P. Lás / Bór. G. δρίον, ὕλη, δρυμὸς, τὰ δρυμά. *Sylveſtris, e*, wild / welſch. P. Dźiki / Leśny / Borowy. G. ἄγρι☉, ἄγροικ☉, ὄρει☉, ὑλαῖ☉.

Symbolum, i, ein Warzeichen / Loſung. P. znák / cechá / háſło. *Item*, vrten / oder zechpfenning. P. ſkład / złożenie ná bieśiade G. σύμβολον.

* *Comp: Aſymbolus*, der nichts zur zech gibt. P. ktory ná bieśiade nic nie dáie. G. ἀσύμβολ☉.

Sympoſium, ein Zech. P. Kolácyia bieśiádá. G. συμπόσιον. *Sympotes*, ein Zechbruder. P. Towárzyſz ná bieśiedźie G. συμποσιαςὴς.

Synăgōga, ein Verſamlung. P. Zbor / Bożnicá. G. συναγωγή.

Synānchē, halßwehe / oder die breune. P. ſlinogorz. G. συνάγχη.

Syncerus, a, um, rein / lauter. P. ſczyry / czyſty. G εἰλικρινής, ἀθρόυς☉, ἀμίαντ☉. *Synceritas*, lauterkeit / reinigkeit. P. ſczyrość / czyſtość. G. καθαρότης, ἀκαιρότης.

Syncĭpŭt, ein Schweinskopff. P. świniagłowizná. *Item*, das vorder theil am heupt. P. ćiemie / przednia część głowy. G. βρέγμα.

Syndicus, ein beſchirmer / oder fürſprach vor Gericht. P. obrońcá / rzecznik / prokurator. G. σύνδικ☉.

Syngrapha, & Syngraphum, ein Handſchrifft. P. Spiſek / Za-

Zapis / Cyrograf. G. συγγραφὴ, χειρόγραφον, γραμματεῖον.

Synŏdŭs, ein zusammenkunfft. P. zgromádzenie / ziazd. G. σύνοδ☉.

Syrma, *atis*, der schwantz an eines Weibes Kleid. P. Rucho v ßat Białoglowskich. G. σύρμα.

INCIPIENTIA à T.

T A.

TAbănŭs, *i*, ein Brem / bremse. P. Bak. G. μύωψ, οἶστρ☉.

Tăbērnă, *æ*, ein Krambuden. P. Kramnicá. *Item*, Kretschme. P. Kárczmá. G. οἴκημα, ἐργαστήριον, λέσχη. *Tăbērnăcŭlum*, ein Hütte. P. Namiot / przybytek. G. κλισία, καλύβη, σκηνίδιον, σκήνωμα, σκῆν☉.

Tābēs is, die Schwindsucht. P. suchotá. G. καθαίρεσις τῆς σαρκὸς, τῆξις, φθίνασμα, ἀτροφία, φθόη. *Tābĭdŭs*, *a*, *um*, verdorret. P. suchote máiacy. G. ἀπεσκληκὼς, φθισικός. *Tābēsco*, & *Comp*: *Contabesco*, *Extabesco*, ich verdorre / verwelcke. P. schne. G. ἀτροφῶ, μαραίνομαι, τήκομαι, φθίνω, συντήκομαι.

Tăbŭlă, *æ*, ein Tafel. P. Táblicá. *Item*, ein brett. P. deská. G. γραμματεῖον, δέλτ☉, πίναξ, πλάξ, πυκτίον, πυκτὶς. *Tăbēllă*, *æ*, ein Teffelein. P. Tabliczká. G. δελτάριον, ξυλήφιον, ξυλάριον, πινακίσκ☉, πινακίσκιον, πινάκιον, πινακίδιον. *Tăbēllĭō*, & *Tăbēllarius*, Briefftreger. P. Posel. G. ἀγγελιαφόρ☉, ἐπιστολιαφόρ☉, γραμματοφόρ☉, ἐπιστολεύς. *Tăbellarium*, & *Tăblinum*, ein Schreibstub / da man allerley Brieffe verwahret. P. Izdebká / álbo Sklep do chowánia wßelákich Listow. G. πυκτεῖον, γραμματοφυλάκιον. *Tăbŭlo*, *as*, & *Contabulo*, ich belege / beschlahe mit Brettern. P. Deskámi / Tárcicámi pokladam / obijam. *Tăbŭlātum*, eine Bune / Astrich. P. Strop / pietro / astrych z Tárcic vczyniony. G. ἔλμα, ἴκριον, σανίδωμα, κατῆλιψ.

Tăcĕō, *es*, Ich schweige still. P. milcze. G. σιωπάω, σιγάω, γλωσ-

γλωσσοκρατέω, ἐχεμυθέω, κωφεύω. *Tăcĭtus, a, um*, still / stillschweigend. P. cichy / milczacy. *G.* ἄγλωττος, ἄφωνος, ἄβαζος, ἀβόητος, σιωπηλὸς, σιωπηρός. *Tăcĭturnus*, verschwiegen. P. milczacy. *G.* ἄνεως, σιγηρός. *Tăcĭturnĭtas*, Verschwiegenheit. P. Cichość. G. ἀγλωττία, ἀχευξία, σιωπὴ, ἀμφασία, ἀφωνία, σιγή.

* *Comp: Conticeo, Obtĭcĕo, Reticeo*, Ich Verschweige. *P.* zámilczam. G. ἀποσιωπάω, παρασιωπάω.

Tæda, G. δᾳδίον. *vide Teda.*

Tædet, Imperf: es verdreust. P. mierzi mie / márkotno mi. G. ἄχθομαι, βαρύνομαι, λυπῦμαι. *Tædium*, verdruß. P. Teskność / tegá. G. ἀηδία, ἄχθος, μῖσος, ἀγανάκτησις. *Tædiosus*, verdrießlich. *P.* mierziony / teskliwy.

Tālĕă, æ, ein Kerbholtz. P. Karb. G. τάλεα, ξυλάριον.

Tālĭō, onis, ein gleiche vergeltung. *P.* rowna zapłatá / oddánie / pomstá. *G.* ἀντιπελαργία, ἀντιπελάργησις, ἀντιπελάργωσις.

* *Comp: Retali, as*, ich vergelte / rechne mich. *P.* oddawam / záwetuie / mszczę sie.

Tālis, e, sollich. P. táki / tákowy. G. τοῖος, τοιόσδε, τοιοῦτος.

Tālĭtrum, i, ein Hirnschnelle / stirnickel. *P.* szczutek. *G.* σκίνδαρος.

Talpa, æ, ein Maulworff. P. Kret. G. ἀσπάλαξ, σκάλοψ, σπάλαξ, ἀσφάλαξ.

Tālŭs, i, ein knorr am fuß. *P.* kostká / kut. G. ἀστρις, ἀστραγάλιον, γλέμα, κώληψ, ἀστριχος. *Talaris, e*, was biß an die knorren reicht. P. długi aż do kostek. G. ποδήρης, πεζόφορος, τερμιόεις. *Taxillus, dimin:* ein klein knorlein. P. kosteczká. *G.* ἀστραγάλιον, σπειράφιον.

Tam, Adverb: So wol. P. Ták. G. τόσον, τοσοῦτον, εἰς τόσον, οὕτω.

Tămĕn aber / jedoch. P. ále / wszakże / iednák / ále wżdy. G. ἀλλ' οὖν, ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ἔμπα, μέντοι, μέντοιγε.

* *Comp: Attămĕn, Veruntamen, Idem.* G. Ἀλλ' ὅμως, ὅμως, δὲ, δέ. *Tametsi*, wiewol. *P.* ácz / áczkolwiek. *G.* κἄν, εἰ καί.

Tămĭno, as, verb: Inusitat: cujus Composit: Contămĭno, as, Ich beflecke/besudele. *P.* pomázuie/pokalam. G. λωβάω, μιαίνω, πινάω, ῥυπόω, σπιλέω, μολύνω, φυρόω. *Incontaminatus,* Unbefleckt. *P.* niepokalány / niepomázány. *G.* ἀμίαντος, ἀμόλυντος, ἀλύμαντος, ἀλώβητος.

Tandem, endlich / zu letzt. *P.* ná koniec / náostátek. G. ὀψὲ, πέρας, ποτέ, χρόνῳ, τελευταῖον, ὕστερον, λοιπόν.

Tango, is, ich rühre. *P.* dotykam sie/ porußam. G. ἅπτομαι, ἐφάπτομαι, ἐπιθίγω, θιγγάνω, ψαλάσσω. *Tactus, us,* die antastung/ greiffung. P. dotkniénie. G. ἁφὴ, ἅψις, ἐπαφὴ, θίξις, ψάλαγμα, ψηλάφησις.

* *Comp: Attingo,* Ich rühre an. *P.* Dotykam sie / rußam. G. ἅπτομαι, ἐξικνέομαι, ἐπιλαμβάνω, ἐπιψαύω. *Contingo,* Ich erreiche. *P.* dosiegam *G* ἀνήκω, ἱκάνω, καθάπτομαι. *Contingit, Impers:* es begiebt sich. *P.* Trafi sie / przygadza sie / przytrafia sie. *G.* συμβαίνει, ἐνδέομαι, ὑπάρχει. *Contiguus, a, um,* was an einander stoßt. P. przyległy / pogránicżny. *G.* ἐχόμενος, συναφής. *Contactus, us,* das anrühren. P. Dotkniénie. *Contagio, onis, & Contagium,* eine seuch. *P.* Záráźá / Chorobá. G. συνάφεια, λοιμὸς, φθορὰ ἀποῤῥοή, συνανάχρωσις. *Contagiosus,* was da ansteckt / verderbt. *P.* Záráźliwy/ przymieszáiący sie / przyrzucáiący sie. *G.* ὁ ἐκ τῆς συναφείας, φθοροποιός. *Intingo,* ich duncke ein. P. wmaczam / wtykam / wrázam. *G.* ἐμβάπτω, ἐγχρώζω. *Intinctus, us,* ein eintauchen. *P.* Przyśmák. *G.* ἔμβαμμα. *Intactus, a, um,* unverletzt / unversehrt. *P.* nienárußony/niepokalány. *G.* ἄθικτος, ἀνέπαφος, ἀψηλάφητος, ἄψαυστος, ἀκέραιος, ἀκήρατος. *Obtingit,* es wiederfehret. P. przygadza sie / ostáwa sie. *G* συμβαίνει, γίνεται, ὑπάρχει. *Pertingo,* ich rure oder reiche hinan. *P.* Dotykam / dosiegam. G. διατείνω, καθάπτομαι, καθήκω.

Tanquam, Adverb: gleichals. *P.* iákobi. G. ἅτε, καθάπερ, καθὼς, οἷον, ὥσπερ, οἷα, οἷα δή.

Tantus, a, um, so groß. P. Tylki / ták wielki. G. τόσος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος, τηλίκοσδε. *Tantum*, Adverb: nur allein. P. tylko. *Tanti*, so theuer. P. ták drogo. *Tantisper*, so lang. P. ták długo. G. ἕως ἂν, μέχρις ἂν, ἐν τούτῳ. *Tantopere*, so sehr. P. ták bárdzo. G. οὕτω σφόδρα οὕτως. *Tantundem*, eben so viel. P. tyle / ták wiele.

Tăpes, etis, ein Teppich. P. Kobierzec / oponá. G. τάπης, κῶας, δάπις.

Tardus, a, um, langsam / faul. P. nierychły / leniwy. G. βραδὺς, νωθὴς, μολυρὸς, νωθρὸς, χολαῖος, χρόνιος. *Tardiusculus*, etwas trege. P. przyleniwßym. G. βραδύτερος. *Tarditas*, langsamkeit / faulheit. P. leniſtwo. G. βραδυτὴς, νωθεῖα, χολαιότης. *Tardo, as*, Ich bin langsam / säume mich. P. omießkáwam. G. ἐλινύω, βραδύνω, ἐγχρονίζω, μέλλω.

* *Comp: Retardo, as*, ich halt auff. P. zádźierżam / zámießkawam. G. βραδύνω, διακατέχω, βραδύτερον ἀπεργάζομαι.

Tartarus, i, die Helle. P. Piekło. G. τάρταρος. *Tartareus*, hellisch. P. piekielny.

Taurus, i, ein Stier. P. Byk. G. ταῦρος, καρταίτους. *Taurinus*, was vom Stier ist. P. Bykowy.

Taxillus, G. ἀστραγάλιον. *vide Talus.*

Taxo, as, ich rüre hart an / ich schetze / schelte / straffe. P. dotykam sie / ßácuie / kárze / łaie / rußam kogo w sadno. G. τιμάω, καταπέμφομαι. *Taxatio*, ein Schetzung / die Tax. P. ßácunek / oßacowanie. G. ἀξία, τίμησις, ἐπιτίμησις.

Taxus, i, ein Eibenbaum. P. cis. G. σμίλαξ, μίλαξ.

T E.

Techna, æ, ein kunst / listigkeit / betrug. P. ßtuká / chytrość / zdrádá. G. τέχναι, δόλια, τεχνήματα.

Tædă, æ, Kinbaum. P. Sośnia / łuczywo. *Item*, ein fackel / kordütze. P. pochodnia / świecá. G. δὰς, γάμος.

Tĕgŏ, is, Ich decke. P. nákrywam. G. ἐρέφω, καλύπτω, κρύ-

Pie- πτω,

πτω, ὀροφόω, σκεπάζω. *Tegmen*, *Tegmentum*, ein Deck. P. Deka/ nakrycie. G. κάλυμμα, κατακάλυμμα, ἐπικάλυμμα, προκάλυμμα, σκέπη. *Tĕgēs*, *etis*, ein Matt/Kotz. P. Mata / Koc/ gunia. G. ψίαθος, φορμός. *Tĕgŭlă*, *æ*, ein ziegel. P. Cegla. G. κέραμος, κεραμὶς, καλυπτὴρ. *Tectum*, *i*, ein Dach. P. Dach. poßycie/ strzechá. G. δῶκωσις, δῶμα, ὄροφος, στεγνὸν, στέγη, στέγος, τέγος. *Tectorium*, tünch/ damit man die Wende beweisset. P. Materya ku pobielániu. P. albo do pobielánia ścian. G. κονίαμα. *Tector*, ein Düncher. P. Tynkarz.

* *Comp*: *Contĕgo*, ich bedecke gar. P. zakrywam. G. ἀμφικαλύπτω, ἀμφιχάνω, περιπέτω, περιστέλλω. *Detĕgo*, ich entdecke. P. odkrywam. *Metaph*: ich mache offenbahr. P. rozstáwiam/ roznaßam / rozgłaßam. G. ἀναδέρω, ἀπαμφιέννυμι, ἀπαμφίσκω, ἀποκαλύπτω. *Protĕgo*, ich beschirme. P. Bronię. G. ἀμφιβαίνω, σκέπω, σκεπάζω, περιβαίνω, προαμύνω. *Protectio*, ein schirm/schutz. P. Obroná. G. προκάλυμμα, ἀντιστήριγμα, σκέπας, σκέπη. *Protector*, ein beschirmer. P. Obrońcá. G. ὑπερασπιστὴς, σκεπαστὴς. *Retego*, Ich decke wieder auff. P. odkrywam záś. G. ἀνοιγνύω, ἀνακαλύπτω, ἀνασκέπω.

Tēlă, *æ*, ein gewebe / oder Leinwat. P. przędzá/ álbo płotno. G. ἱστὸς, ὕφασμα.

Tellus, *uris*, das Erdreich/die Erde. P. ziemia. G. γῆ, γαῖα, χθών.

Tēlōnĭum, Zoll/ oder Zolbanck. P. Cło / álbo Celny stół / Celna komorá. G. τελώνιον. *Telonarius*, ein Zolner. P. Celnik/ Mytnik. G. τελώνης.

Tēlum, *i*, ein Pfeil. P. Belt/ strzałá/pocisk. G. ἄκων, ἄκος, ἀκὶς, ἀκόντιον, παλτὸν, τόξευμα.

* *Comp*: *Protelo*, *as*, ich vertreibe / schrecke ab. P. odganiam/ odpadzam / odstraßam. G. ἀπακρούω.

Tĕmĕrē, freventlich / vnbesonnen. P. vpornie/ bez przyczyny/ nierozmyślnie. G. ἀβούλως, ἀγνωμόνως, ἀπερινοήτως, ἀκρίτως, ἀλόγως, παραβόλως. *Tĕmĕrārĭus*, *a*, *um*, verwogen. P.

προ- vpor-

Vporny / nierozmyślny / zápamietáły / wßeteczny / nierzadny / zkrzetny / sporny. G ἄβουλος, ἀπερίσκεπτος, ἀπερινότος, τολμητὴς, θρασύβουλος. Tĕmĕrĭtas, Frevel / Verwogenheit. P. Vpor/zápámietáłość. G. ἀβουλία, ἀπερισκεψία, ἀπόνοια, θρασύτης. Tĕmĕro, Ich schende / beflecke. P. Sromoce/gwałce / pokálam. G. βεβηλόω, μιαίνω, μολύνω, καθυβρίζω, διαφθείρω.

* *Comp: Contĕmĕrō, Idem*, G. καθυβρίζω. *Intemeratus*, Vnbefleckt. P. Niepokaláný. G. ἀβέβηλος, ἀβδέλυκτος, ἀμόλυντος, ἀδιάφθορος.

Tĕmētum, Wein. P. Wino. G. μέθη, μέθυσμα. *Tĕmŭlentus*, truncken / voll. P. pijány / opiły. G. οἰνοπότης, παροίνιος, οἰνοπλάνητος, μέθυσος. *Tĕmŭlentia*, trunckenheit. P. Pijáństwo / opilstwo. G. μέθη, οἰνοφλυγία.

Temno, is, ich verachte. P. gárdze / wzgardzam. G. καταφρονέω, περιφρονέω, ὀλιγωρέω.

* *Comp: Contemno, Idem*, G. ἀμελέω, ἀθερίζω, ἀδιαφορῶ, ἀφροντίζω, ὀλιγωρέω. *Contemptus, us*, verachtung. P. wzgárdzenie / wzgardá. *Contemptus, a, um, Contemptibilis, e*, Veracht / verechtlich. P. wzgárdzony. G. καταφρόνητος, εὐφαυλιστὸς, εὐκαταφρόνητος.

Tēmō, onis, ein Deissel. P. Dyßel. G. ἔνδυος, ῥυμὸς, στήριγμα.

Tempero, as, ich messige/miltere/lindere. P. vśmierzam / vmnieyßam / rostwárzam. G. ἁρμόζω, ῥυθμίζω, κεραννύω, κιρνάω. *Temperamentum, Temperatura*. eine messigung / vermischung. P. Miárá / Miernosć/Rostworzenie / przysádá. G. κρᾶσις, κρᾶμα, εὐκρασία. *Temperies*, eigenschafft der Lufft / oder des Wetters. P. własność/postánowienie powietrzá. G. ἡ τοῦ χρόνου κατάστασις. *Temperans*, messig / eingezogen. P. mierny / skromny / cichy / powściągliwy. G. σώφρων, κόσμιος. *Temperantia*, messi keit. G. Miernosć / Skromność. G. ἐγκράτεια, σαοφροσύνη, σωφροσύνη, μετριότης.

* *Comp: Attempero*, Ich füge/schicke / bequeme. P. miárkuie /

kuie / przypodobam / przystosuie / fulguie. *G.* κεραυνύω, προσηρμόζω. *Intemperans*, Vnmessig / vneingezogen. *P.* nieumierny / niepowściagliwe. *G.* ἀκατάσχετος, ἀκόλαστος, ἀκρατὴς, ἄκρατος, ἀνάγωγος, φιλήδονος. *Intemperantia*, vnmessigkeit. *P.* niemiernosć / niepowściągliwość. *G.* ἀκολασία, ἀκράτεια, ἀκρασία, ἀμετρία, ἀσυμμετρία. *Obtempero*, ich gehorche. *P.* iestem posłuszny. *G.* ὑπακούω, ἐπακούω, εὐπειθέω, πειθαρχέω, ἄρχομαι.

Tempestas, atis, ein zeit / oder gewitter. *P.* Czás / pogodá, albo niepogoda. *G.* ὥρα, χειμὼν, ζάλη, χειμασία. *Tempestuosus*, Vngestüm. *P.* niepogodny / powietrzny. *G.* ὥρα, χείμερος, ταραχώδης. *Tempestivus*, zeitig / bequem / gelegen. *P.* Czesny / wczesny / potomny. *G.* ἔνωρος, εὔκαιρος, ἐπίκαιρος, εὔκαιρος, καίριος, ὡραῖος, ὥριος, ὡρικὸς, ὥριμος.

* *Comp*: *Intempestus, Intempestivus*, vngestüm / vnzeitig / vngelegen. *P.* niepogodny / niewczesny / niepotomny / nierázny. *G.* ἄωρος, ἔξωρος, παράκαιρος, πάρωρος, πρόωρος, πρόμοιρος, πανάωρος.

Templum, ein Kirch. *P.* Kościoł. *G.* ἀνάκτορον, ἱερὸν, ναὸς, νεὼς, νηός.

* *Comp*. *Contemplor, aris*, ich besehe / beschawe. *P.* Pátrzam / ogladam. *G.* διασκέπτομαι, διαλογίζομαι, θεωρέω, περιφρονέω, ἀποσκοπέω, σκέπτομαι. *Contemplatio*, ein beschawung / betrachtung / *P.* pogladánie / rozważánie / rozmyslánie. *G.* διάσκεψις, θεώρησις, θεωρία, σκέψις. *Extemplò, Adverb*: flucks. *P.* wnet / wstok. *G.* παραυτίκα, παραχρῆμα, εὐθέως.

Tempus, oris, Zeit. *P.* czás. *G.* χρόνος, καιρὸς, ὥρα, ὧρη. *Tempora, plur*: der schlaff. *P.* skronie / piegi. *G.* κρόταφοι. *Temporarius, Temporalis*, zeitlich / vergenglich. *P.* doczesny / nietrwały. *G.* βιωτικὸς, ὑλικὸς, καίριος, χρονικὸς, ἐπίκαιρος, πρόσκαιρος.

* *Comp*: *Extemporarius*, was in der eil geschicht. *P.* náprętce / wczymiony. *G.* αὐτάγρετος, αὐτοσχέδιος, αὐτοσχεδιαστὸς, αὐτοσχεδιαστικὸς, ἀμελέτητος.

Tēnāsmus, der Stulzwang. *P.*

zátwárdzenie żołądká. G. τενασμός.

Tendo, is, Ich strecke / spanne. P. ściągam / náciągam / nápinam. Item, ich gehe / eile. P. Jde / iádę / ciągnę / kwápię się. Item, Ich stelle nach. P. dybię / czuwam. G. τείνω, συντείνω, τανύω, αἴρω. Tendicula, ein vogelstrick. P. śidło / sámołowká. G. ὕσπληγξ, σκάνδαλα, παγίδες, ποδοστράβη. Tentorium, ein Zelt. P. Namiot.

* Comp: Attendo, ich mercke auff. P. Baczę / pilnuię / przysłucham się. G. διατείνομαι. Attentus, fleissig. P. pilny. G. ἀτενής, προσεκτικός, φιλήκοος, φράσμων, προσεχής. Contendo, ich eile / streite / zancke / strebe. P. kwápię się / wádzę się / sprzeciwiam się / stoię ocz / zádam. G. προσφιλονεικέω, διατείνομαι, διαμάχομαι, προθυμέομαι. Item, ἀγωνίζομαι, ἁμιλλάω, νεικέω, ἐρίζω, διαφέρομαι. Contentus, a, um, der sich genügen lest. P. przestawáiący. G. ἀρκεσθείς, ἀγαπάων, στέργων, ἀρκούμενος, αὐταρκής. Contentio, ein hader / zanck. P. spor / zwádá. G.

ἀγὼν,

ἀγὼν, ἀγώνισις, νεῖκος, ἀντιμάχησις, μάχη, διάτασις, ἀντίθεσις, ἀντιπαρέκτασις. Contentiosus, haderhafft. P. swarliwy / zwádliwy. G. ἀντιλογικός, ἐριστικός, φιλαίτιος, φιλόνεικος, στασιαστικός. Distendo, ich strecke / dähne von einander. P. rościągam / rozpościeram. Item, ich fülle. P. nápełniam. G. διατείνω, ἐκτείνω, περισπάω. Extendo, ich strecke aus. P. wyciągam. G. ἀναπεταννύω, ἀνέχω, διατείνω, ἐκπετάζω, ἐπεκτείνω. Intendo, ich spanne auff / nehm mir für / mercke auff. P. náciągam / bierzę przed się / baczę. G. ἐντείνω, ἐπιτείνω, προτείνω, προσέχω. Intentio, ein fürhaben. P. przedsięwzięcie / vmysł. G. ἐντονία, ἔντασις, ἐπίτασις, ἔκτασις. Intento, as, ich drawe. P. grożę / zánoszę się. G. διατείνομαι, προτείνω, προσβάλλω, ἐπιβάλλω. Obtendo, G. προτείνω, ἀντιτείνω, προβάλλομαι, προΐσχομαι. Prætendo, Ich halte für. P. zástáwiam / zákładam. G. προβάλλω, προΐσταμαι, προτείνω. Ostendo, ich weise / zeige. P. vkázuię. G. ἀναδείκνυμι, δείκνυμι, ἐπιδεικνύω, ἐπιφαί-

νω,

νω, συνίστημι. *Ostento, as,* ich rühme mich. P. chlubię się/ chelpię się/ wychwalam. G. σεμνολογῶ, προφαίνω, ἐπικομπάζω, ἐπικομπέω. *Ostētatio,* rumretigkeit. P. chłubá/ chelpienie/ prozna chwałá. G. ἀλαζόνευμα, κομπασμὸς, δεῖξις, ἔνδειξις, ἐπίδειξις. *Portendo,* ich bedeute. P. známionuie. G. ἐπισημαίνω, προδηλόω, προσημαίνω. *Portentum,* ein wunderzeichen. P. dziw/ dziwna rzecz/ cud. G. τερατουργία, τερατεία. *Portentosus,* seltzam/ wunderlich. P. dziwny/ niezwykły/ cudowny. G. τεράστιος, τεράτιος.

Tĕnĕbræ, arum, Finsternis. P. ciemność. G. ἀβλεψία, σκοτία, σκότος. *Tenebrosus, Tenebricosus,* Finster. P. ciemny. G σκοτεινὸς, σκοτώδης, σκιερός.

* *Comp: Contĕnĕbro, Obtenebro,* ich verdunckele. P. záćimiam/ záſtániam. G. συσκοτάζω, ἠλυγίζω, σκοτόω, σκοτίζω, συσκιάζω.

Tĕnĕo, es, ich halte/ verstehe. P. trzymam/ dzierżę/ rozumiem/ vmiem. G. αἱρέω, ἐνέχω, κρατέω, διακατέχομαι, συντηρέω. *Tĕnax,* Zehe/ karg. P. Duży/ tęgi/ ſkąpy. G. γλίσχρος, ἀμετάδοτος, φειδωλὸς, κολλώδης, ἰξώδης. *Tenacitas,* hartigkeit/ kargheit. P. Dużość/ ſkąpość/ ſkępſtwo. G. γλισχρότης, γλίσχρασμα, συνάφεια.

* *Comp:* A*bstineo,* ich enthalte mich. P. powściągam się/ odzierżywam/ otrzymawam. G. ἀπαλλάττομαι, ἀπείργω, ἀπέχομαι, ἀφίσταμι, ἀφεστήκω, ἐξίσταμαι, σχέω. *Abstinentia,* enthaltung/ zehmung. P. powściągliwość. G. ἀπόσχεσις, ἀποχὴ, ἐγκράτεια. *Attinet, Impers:* es gehört zu. P. należy/ przynależy/ przystuſza G. προσήκει. *Contineo,* ich begreiffe/ halte in. P. osięgam/ zámykam w ſobie. G. ἀνέχω, ἐπέχω, κατέχω, περιέχω, περιπλέκω, ὀχμάζω. *Continens,* meſſig. P. mierny/ ſkromny/ powściągliwy. G. ἐγκρατὴς, φειδωλὴς, περιεκτικὸς, προσεχὴς, συνέχων, περιέχων. *Continentia,* meſſigkeit. P. powściągliwość/ wſtrzemięźliwość. G. ἐγκράτεια, ἐπικράτεια. *Continuus,* stets/ aneinander/ wehrhafft/ ewig. P. vſtáwiczny/ trwáły/ wieczny. G. ἀμήρυτος, ἐνδελεχής, ἐχόμενος, συνεχὴς, σύντονος. *Continuitas,*

wehrhafftigkeit. P. vstáwicznosć / trwáłosć. G. ἐνδελέχεια, συναφὴ, συνέχεια. *Continuo, as*, Ich mache jmmer fort. *P.* ńieprzestawam / dokonywam / znowu poczynam. G. ἐνδελεχίζω, ἐνδελεχὴ ποιῶ, συνείρω. *Detineo*, G. διακατίσχω, διακατέχω, καθίσχω. *Distineo*, ich halte auff. P. zátrzymywam / zádzierżam / omießkawam. G. περισπάω. *Obtineo*, ich erhalte/erlange. *P.* otrzymawam / ośiągam / dostawam. G. ἐκνικάω, ἐπέχω, κατέχω, ἐπικρατέω, τυγχάνω, κρατέω. *Pertineo*, ich halte fest. P. mocno trzymam. G. διατείνομαι, διήκω, καθήκω, παρήκω, προσήκω, τείνω *Pertinet, Impers*: es gehöret zu / gereichet. *P.* przynależy/przystoi. *Pertinax*, halsstarrig. P. vporny / ośietny / krnabrny. G. ἀμετακίνητος, ἀπαραχώρητος, αὐθάδης, ἀμετάπειστος, ἰσχυρογνώμων, ἐπίμονος. *Pertinacia*, halsstarrigkeit. P. vpor/krnabrnosć. G. ἀμετάπειστον, ἀμετακινησία, ἰσχυρογνωμοσύνη, *Retineo*, ich behalte. *P.* otrzymawam/zádzierżywam. G. ἀντέχω, ἀναλαμβάνω, διασώζω, ἰσχανάω, ἐπίσχω

ἐπέχω, κατέχω, διακατέχω. *Sustineo*, Ich leide / dulde. P. ćierpię / podeymuię. G. ἀνάτλημι, ἀνέχομαι, ὑπομένω, ὀτλέω, ὑφίσταμαι. *Sustento, as*, Ich erhalte / ernehre. *P.* chowam / żywię / karmię. G. ἀποστηρίζω, ἀνέχω, διακαρτερέω, διατρέφω, διασώζω, συνορθόω, ἀναλαμβάνω. *Sustentaculum*, ein stütze. *P.* podporá / pomoc / wspomożenie. G. ἀποστήριγμα, ἔρισμα, στήριγμα, ὑποστήριγμα.

Tĕnĕr, a, um, Jung / zart / weich. P. młody / ćienki / ßczupły / miękki / ßczury. G. ἁβρὸς, ἁπαλὸς, ἁπαλόχρως, νέος, τέρην, τρυφερὸς, ψαθαρὸς. *Tenellus*, gar zart. P. młodziuchny / ćieniuchny / ßczupłuchny. G. ἁπαλώτερος, νεώτερος. *Teneritas*, zertligkeit. *P.* ßczupłość / ćienkość / młodość. G. ἁπαλότης, ἁβρότης. *Teneresco, & Tenerasco*, ich werde zart / weichlich. *P.* ßczupleię, ćieńczeię. G. ἁπαλύνομαι, ἁπαλοῦμαι.

Tĕnor, oris, ein weise/laut/thon. P. sposób obyczay/iednostáyność. G. τόνος, συνέχεια, ἕξις.

Tento, as, ich versuche. P. po-

kußam. G. πειράζω, διαπειράω, πειράω, διαπειράζω. *Tentatio*, ein versuchung. P. pokußenie. G. πεῖρα, πείρασις. *Tentator*, ein versucher. P. kuśiciel. G. πειραςὴς, ὁ πειράζων.

Tĕnŭis, *e*, dünn/klein. P. cienki / máły / subtelny. *Item*, arm/dürfftig. P. Vbogi / potrzebny / lichy / niedostateczny. G. ἀδρανὴς, ἀραιὸς, ῥαδινὸς, εὐτελὴς. *Tenuitas*, kleinheit/armut. P. cienkość / chudobá / vbostwo. G. λεπτότης, λιτότης, εὐτέλεια, ἰσχνότης, λεπτομέρεια.

* *Comp: Attĕnŭo*, G. ἐκφαυλίζω, ἐξευτελίζω, ψιλόω, ἰσχναίνω, λισφόω, σκέλλω. *Extenuo*, Ich geringere / verkleinere. P. vmnieyßam / vwłaczam / wyćienczam. G. ἀποκναίω, εὐτελίζω, καθαιρέω, καταναλίσκω, μειόω.

Tĕnŭs, *Præp:* Biß. P. Aż. G. ἄχρι, ἄχρις, μέχρις, ἕως.

Tĕpŏr, *oris*, Lawlechtigkeit. P. Letność / ciepłość. G. χλίανσις, χλιαρότης, ἀλέα. *Tepiditas*, *Idem*, *Tĕpĭdus*, *a*, *um*, Lawlecht. P. Letny / wolny / wczesnociepły. G. ἀλαιθερὴς, ἀλεὴς, διαχερὴς, χλιαρὸς, ἀλεεινὸς. *Tĕpĕo*, *es*, ich bin warmlecht. P. Jestem letny / ciepły. G. ἀλεάζω, ἀλεαίνω, χλιαίνομαι.

Tĕrĕbīnthŭs, *i*, Terpentinholtz. P. Terpentynowe drzewo. G. τερέβινθος, τέρμινθος.

Tĕrĕbra, *æ*, & *Tĕrĕbrum*, ein borer. P. świder. G. τέρετρον, τρύπανον. *Tĕrĕbella*, & *um*, ein börerlein. P. świderek. G. τερέτριον. *Tĕrĕbro*, *as*, ich bore. P. wierce. G. τρυπάω, τορέω * *Comp: Pertĕrebro*, ich durchbore. P. przewiertuie. G. διατορέω, διατρυπάω.

Tĕredo, *inis*, ein Holtzwurm. P. robak w drzewie. G. θρὶψ, ῥόμοξ, τερηδὼν σκώληξ, ξυλοτρώκτης.

Tĕrĕs, *etis*, rund in die lenge. P. obły / okrągły w dłuz G. στρογγύλος.

Tergo, *is*, & *Tergeo*, *es*, ich wische/butze. P. ocieram/chedoże/ czyßże. G. σμήχω, ἀποσμήχω, ἐκμάσσω, ὀμόργνυμι.

* *Comp: Abstergo*, *Detergo*, ich wische ab/mache rein. P. ocieram omywam ochedożam. G. ἀναμάττομαι, ἀπομάττω, ἀποσμάω, ἀπομόργνυμι, μάσσω, περιψάω, ἀποσμήχω, λεαίνω, ἀποστλεγγίζω. *Extergo*,

 ich

ich wische auß/saubere. *P.* wyćieram/wychedozam.

Tergum,i, der rücke. *P.* grzbiet/zádek/tył. *Item*, ein haut/leder. P. νῶτος, νώτιαῖον, μέρος.

* *Comp: Tergiverso, aris*, ich gehe hindersich/ ich wegere mich. P. Jdę wspák/ vstępuię názad/ podawam tył/ zbrániam się/ opieram się. G. ἐντροπαλίζομαι, νωτίζω, νωτοστροφῶ.

Tergus, oris, ein haut/leder. *P.* Skórá/ Rzemień. G. βύρσα, δέρμα, σκῦτος.

Terminus, i, ein end/ ziel/ marckstein. P. Koniec/ cel/ kres/ gránicá/ kopiec. *Item*, ein Termin. *P.* Rok. *G.* ὅριον, ὁροθεσία, ὅρος, τέρμα, τέλος, πέρας. *Terminus peremptorius*, der letzte termin/ da sich keine partey absentiren darff. P. Rok záwity. *Termino, as*, ich ende. *P.* kończę. *G.* ὁρίζω, περαίνω, περατόω, ἀποπερατόω, περιγράφω.

* *Comp: Conterminus*, nahe/ beyliegend. P. Bliski/ przyległy/ pográniczny. G. ἀγχίγειος, ἀγχιτέρμων, ὅμορος, σύνομορος, μεθόριος, πρόσορος. *Determino*, ich bestimme. *P.* náznáczam/

czam/ rospráwiam. *Item*, ich ziele ab. P. náznaczam/ okreßam/ográniczam. G. ὁρίζω, ἀφορίζω, διορίζω, καθορίζω. *Extermino*, ich vertilge. *P.* wypędzam/ wykorzeniam/ wygładzam. *G.* ἀφορίζω, ἐξορίζω, ἐξολοθρεύω, ἐξελαύνω.

Tĕro, is, ich reibe. *P.* trę. G. τρύω, τρύχω, τρυχόω, τρίβω, τείρω, ψώχω. *Tritus, a, um*, zerrieben/gemein. P. tárty/torowány/ pospolity. *G.* τετριμμένος, τρίπτος, τρίβαξ, τριβακὸς, κατημαξευμένος.

* *Comp: Attĕro*, G. ἀκρωτηριάζω, ἀποτρύω, καταψώχω, κατατρίβω, ξύω. *Contĕro*, ich zerreibe/zerknirsche. *P.* ścieram/ skrußam/ trawię/ tłukę. G. διατρίβω, ἐκλεαίνω, ἐνστροβιλέω, καταξανέω, τέρω, συντρίβω. *Attritus, Contritus*, zerrieben/ zerknirscht/ zerstossen. P. stárty/ stłuczony/ skrußony. *G.* συντριβὴς, περιτριβὴς, περιτετριμμένος. *Detĕro, idem.* G ἀποτρίβω, κατατρίβω. *Deter*, arg/böß. *P.* zły. G. μιαρὸς, ὠμὸς, δυσώδης. *Detrimentum*, ein verlust/schade. *P.* ßkodá/ vtratá. *G.* ἄσυ, ἄτη,

ἐλάττωμα, λώβη, πῆμα, βλάβη, βλάμμα. *Detrimentoſus*, ſched=lich. *P.* ßkodliwy. *G.* βλαβερὸς, ἐπιζήμιος. *Extero*, ich rei=be auß. *P.* wycieram. G. ἐκλεαίνω, ἐκτρίβω, ἐκτρύχω, ἐκτρυχόω, ἀποσμήχω. *Intero*, ich reibe / brocke ein. *P.* nácieram / nádrabiam. G. ἐντρίβω, ἐπισμήχω, ἐπιψίω. *Intrita*, *Intritum*, ein kalte ſchale. *P.* drobianká / piwo z chle=bem / farmußká. *G.* μυττωτὸν, τρίμμα, ἐπίτριμμα, ὑπότριμμα. *Protero*, ich zertrette. P. depce / ſtápie. *G.* καταλτρίβω, καταπατέω. *Retero*, ich butze wieder auß *P.* wyćieram / wyſkrobuie. *G.* ἀνατρίβω. *Retrimentum*, außkerig / kot. *P.* śmieci / odſkrobiny. *G.* ἔκκριμα

Terra, *æ* die Erde. *P.* ziemiá. *Item*, ein Landſchafft. *P.* Krainá / Ziemicá. *G.* αἶα, γαῖα, γῆ, χθὼν, ἔρα, ξηρά. *Territorium*, ein gebiet. *P.* powiat. *G.* διοίκησις, ἐνορία, ἐπίθεμα, ὑπαρχία, χώριον. *Terreus*, *Terrenus*, *Terreſtris*, Irdiſch. *P.* ziemſki. G γεώδης, γεηρὸς, γήϊνος, γεωμιγὴς, ἐπίγειος, ἐπιχθόνιος, χθόνιος.

* *Comp*: *Conterraneus*, ein Landsman. *P.* ziemek. G. ἐγγενὴς, ἐνδάπιος, ἔντοπος, πατριάτης, ἡμεδαπὸς, ἐγχώριος, ἐπιχώριος. *Terræmotus*, ein Erdbeben. P. drzenie ziemie. G. γακινία, γάκινος, γῆς σεισμός. *Subterraneus*, was vnter der Erden iſt. P. podziemny. G. κατάγαιος, κατάγειος, καταχθόνιος, κατώγειος, ὑπόγειος.

Terror, *oris*, erſchrecknis. P. ſtrách / boiazń / lekánie. G. δεῖμα, θάμβος, φόβος, φοβερισμὸς, ἔκπληξις. *Terrificus*, *Terribilis*, erſchrecklich. *P.* ſtráßny / ſtráßliwy. G. ἀτυζηλὸς, δειμαλεὸς. δειμώδης, δειματώδης, δεινός, ἐπίφοβος, ἐκπληκτικὸς, σμερδαλέος, φοβερὸς, φρικώδης. *Terriculum*, *Terriculamentum*, ein geſpenſt / buddeman. *P.* pokuſá / obłudá / ſtráßydło / ſtráchowiſko / poſtrach. G. μορμολύκειον, φόβητρον, κεράμβηλον, ἐκφόβητρον.

Comp: *Abſterreo*, G. ἐκφοβῶν ἀποτρέπω. *Deterreo*, Ich ſchrecke ab. *P.* oſtraßam. G. ἀπείργω, ἀνείργω, ἀποτρέπω, καταπλήττω. *Perterrefacio*, *Idem*, G. ἐκπλήσσω, καταπλήττω, ἐκδειμαίνω, ἐκδειματόω, πτοέω, διαπτοέω,

πλύρω. *Perterrefio*, ich erschrecke sehr / verführe mich. *P.* lekam sie/wylekam sie.

Terŭncĭŭs, ein Schärff. *P.* Koczot. *G.* τρεῖς ὀγγίαι, τεταρτημόριον.

Tessera, æ, ein würffel. P. kostká. *Item*, ein Kriegslosung. *P.* cháſko. *G.* κύβος, σύμβολον, σύνθημα. *Tesserula, & Tessella, dim:* ein vierkantig ziegel / oder stein / ein Flise. *P.* Kámień álbo cegłá czworogránna poſaczká / fliza. *G.* βόλια ψῆφοι. *Tessellatus*, mit flisen beleget. *P.* flizámi położony. G. ψηφοθετητός.

Testa, æ, ein scherb/hafen. P. ſkorupá/ gárniec. G. κέλυφος, κόχλος, ὄστρακον, κέραμος. *Testaceus*, was von scherben ist. P. ſkorupiány/ gliniány. G. λεπυρός, λεπυρωτός, ὀστράκινος, ὀστρακώδης, χυτρεαῖος, χύτρινος, χύτρεος.

Testis, is, ein zeug. P. świádek. *G.* μάρτυς, μάρτυρ, ἐπιμάρτυρ, μάρτυρος, ἐπιμάρτυρος. *Testes, plur:* Hoden. P. moszenká. *Testiculi*, Hödlein P. iayká. G. ὄρχις, δίδυμοι. *Testimonium*, ein zeugnis. P. świádectwo. G. μαρτυρία, μαρτύριον. *Testor, aris, Testificor*, ich bezeuge

P. świád=

P. świádczę. *Item*, ich mache ein gemächt/oder testament. *P.* Testáment czynię / odkázuię ná Testámencie. *G.* μαρτυρέω, διαμαρτυρέω, μαρτυρέομαι, ἐπιμαρτυρέω, διατίθεμαι. *Testator*, der das testament machet. P. Testámentarz. *G.* ὁ διαθέμενος. *Testamentum*, G. ἁρμονία, διαθήκη, συνθεσίη. *Testamentarius*, was zum Testament gehöret. *P.* Testámentowy.

* *Comp: Attestor, Contestor*, ich nehme zu zeugen/bestetige. P. wzywam ná świádectwo / poświadczam / potwierdzam. G. διαμαρτύρομαι, ἐπιμαρτύρομαι, ὑπαγορεύω. *Detestor*, Ich verfluche/ habe ein abschew. P. odrzekam sie / brzydzę sie / wyrzekam sie. G. ἀπομαρτυρέω, ἀπεύχομαι, ἀναθεματίζω, βδελύττομαι, μυσάττομαι, ἀφοσιοῦμαι. *Detestabilis*, abschewlich. *P.* Brzydki / mierziony. G. ἀπευκτός, ἀπευκταῖος, ἐνεχόμενος τῇ ἀρᾷ, καταπτυστος, μυσαχθής, κατάρατος, βδελυρός, ἐξάγιστος, φεύξιμος. *Obtestor*, ich bitte sehr. G. prze Bóg proszę / poprzysięgam. G. διαμαρτύρομαι, ἐπιμαρτύρομαι, ἐκλιπαρέω, προσλιπαρέω, ἱκετεύω, ἐπισκήπτω. *Protestor*,

ich

ich bezeuge offentlich. *P.* Oświadczam. G. διαμαρτύρομαι, ἐπιμαρτύρομαι.

Testudo, inis, eine Schnecke/ Schildkröte / oder Schneckenhauß. P. Zołw/ albo ßczeßnie żabie/ czáßá żabia. *Item*, ein gewelb. *P.* ſklep. *Item*, ein Laute. P. Lutnia. G. ἀψὶς, καμάρα κοχλίας, χέλυς, χελώνη. *Testudineus*, gewelbt/oder langſam. P. ſklepiſty/záſklepiony / albo leniwy/ nierychły. G. ὁ καὶ ἡ χελώνειος, καμαρωτός.

Tēter, a, um, böß/ſchendlich/ heßlich *P.* Zły/Brzydki ßkárádny/ ßpetny. *G.* βλοσυρὸς, μιαρὸς, ὠμὸς, δυσώδης.

Tetricus, a, um, Ernſthafft/ ſawr/trawrig. *P.* ſmutny/kwáśny/ſurowy pochmurny / záſępiony. G. ἀμειδὴς, ἀμείδητος, σκόλυφρος, σκυθρωπὸς, σκληρός, χαλεπός.

Texo, is, ich webe / ſtricke. P. Tkam/ wiążę/dźieię. *Metaph*: Ich ordne/ ſetze zuſammen. P. ſporządzam/ſkładam. *G.* ἱστουργέω, κροκίζω, πλέκω, ὑφάω, ὑφαίνω. *Textor*, ein Weber. *P.* Tkacz. G. πλοκεὺς, ἐριουργὸς, κιστουργὸς, ταλασιουργὸς, ὑφάντης. *Textrix*, ein Weberin. *P.* Tkaczká. G. ὑφάντρια, καιρωστὶς, καιρωστρίς. *Textrinum*, ein webgaren / oder Weberſtub. *P.* Tkaczownia / albo Krośná. G. ὑφαντεῖον, ναυπήγιον. *Textura*, ein geweb. *P.* tkanina. *G.* ἱστουργία, ταλασιουργία, ὑφὴ, ὕφανσις, πλοκή. *Textilis*, gewebet/geflochten. P. tkány / pleciony/ vwity. G. πλόκιμος, πλόκιος, ὑφαντὸς, πλεκτὸς, πλοκερὸς.

* *Comp: Attexo*, ich henge an. P. przyſadzam / przyſtoſuię. *Contexo*, Ich ſetze zuſammen. *P.* weſpolek ſtáwiam / zſadzam. G ἐμπλέκω, κατασκευάζω, συμπλέκω, συνυφαίνω, παρεμβάλλω. *Detexo*, G. ἐξυφαίνω, ἐκτελέω. *Retexo*, Ich trenne wieder auff. P. odtykam / odwijam / rozwiezuię. G. ἀνυφαίνω, ἐξυφαίνω. *Intexo*, Ich ſetze hinein. *P.* wtykam/ wmießywam. G. ἐνυφαίνω, παρυφαίνω, ἐμπλέκω. *Prætexo*, ich webe zuvor / ordne zuvor *P.* Zátykam / záſadzam. *Item*, Ich gebe für / wende für. P. zámawiam. *G.* προϋφαίνω, προκαλύπτομαι, προφασίζομαι, σκήπτομαι,

Prætextus, us, ein schein / fürschub. P. zámowká / pokrywká / kßtalt / zmyślánie. G. πρόσχημα, ἐπίχεσιν, ἴσμη, πρόβλημα, προκάλυμμα, πρόφασις, προχαν, σκῆψις. *Prætexta*, ein Römisch Kleid / mit Purpur verbremet. P. Rzymskie nieiákie odzienie / z Pawloczána bráma / ßáchowána sukniá / cházuká. G. περιπόρφυρος, συγκλητική.

T H.

Thălămŭs, ein Brautbett / Brautkammer. P. łożnicá / kownátá młodego Páná / pokłádźiny. G. θαλάμη, θάλαμος, νυμφών, παστάς, λέκτρον, κοίτη.

Thĕātrum, ein Schawplatz. P. plác / teátrum / ßranki / gdźie sie igrzyskom przypátruią. G. θέατρον.

* *Comp: Amphitheatrum*, ein solcher runder Platz. P. plác tákowy okragły. G. ἀμφιθέατρον.

Thēcă, æ, ein Futter. P. Puzdro. G. θήκη.

Thermæ, arum, warme Bäder. P. Cieplice. G. τὰ θέρμα, θερμῶν πηγῶν ὕδωρ, τὰ αὐτοφυῆ ὕδατα.

Thēsaurŭs, ein Schatz / oder Schatzkammer. P. skarb / álbo skárbnicá. G. γάζα, θήκη, θησαυρὸς, ταμεῖον, ταμεῖον. *Thēsaurarius*, Schatzmeister. P. Podskárbi. G. θησαυρισικός. *Thesaurizo*, ich samle schätze. P. skárbię / skarb zbieram. G. θησαυρίζω.

Thōrāx, acis, ein Wammes / oder Brustharnisch. P. kabat / álbo zbroiá pierśiſta. G. θώραξ.

Thrēnōdia, ein todtenlied. P. żáłoba pogrzebna. G. θρηνῳδία.

Thus, thuris, Weyrauch. P. kádźidło. G. λίβανος, λιβανωτός. *Thuribulum*, ein Reuchfaß. P. kádźilnik. *Thurifico*, ich reuchere / P. kádzę.

Thyrsus, i, ein Büschel von Kreutern gemacht. P. wiinik / chwost. G. θύρσος.

T I.

Tiără, ein Türckisch hut. P. zawoy / álbo kiwior Turecki. G. κίδαρα.

Tibiă, ein Schinbein / oder Pfeiffe. *P.* Goleń albo piszczałká / fletnia / surmá / szałamaia. G. κνήμη, αὐλὸς, φυταλῖς. *Tibĭālĭă*, Kniehosen / strümpffe. P. pończochy / nogawki. G. κνημὶς, περικνημὶς, παραβάραρα τὰ, σκελεαί. *Tibīcen*, ein Pfeiffer. P. Piszczek. *Item*, ein Pfeiler / oder stütze an den Gebewen. *P.* zástrzal / albo podporá przy budowániu. *G.* αὐλητὴς, αὐλητὴρ, αὐλῳδὸς, συρβηνεύς.

Tignus, & Tignum, ein sparn latte / balcke. *P.* kozieł / łátá / rámá / tram / possowá. G. ἰκρίον, δόκος. *Tigillum, dimin:* ein letlein. P. łátká. *G.* δοκήδιον.

* *Comp: Contigno, as*, ich füge die balcken zusammen. *P.* trámy wespołek stáwiam / rámuie / połacam. *G.* δοκόω, ὀροφόω, σανιδόω, κατασεγάζω διὰ σανίδων. *Contignatio*, ein Bühne. *P.* Rámowánie / pietro. *G.* δόκωσις, ξύλωσις, ὀροφὴ, ὀρόφωσις, ὄροφος, σέγη, τέραμνα, συνίδωμα.

Tigrĭs, idis, ein Tygerthier *P.* Tygier. τίγρις.

Tilia,

Tilĭă, æ, ein Linde. P. lipá. G. φιλυρα. *Tiliaceus*, Linden. *P.* Lipowy. *G.* φιλύρινος, φιλύρειος. *Tĭmŏr, oris*, Furcht. P. bojaźń. *G.* ἀγέννεια, εὐλάβεια, ἀνανδρία, δυσανδρία, δειλία, δειλότης, δεῖμα, φόβος, τάρβος. *Timidus, a, um*, Forchtsam. *P.* bojaźliwy. *G.* ἄνανδρος, ἀγεννὴς, ἄτολμος, ἄψυχος, δειλὸς, δείλαιος. *Timiditas*, forchtsamkeit. *P.* Bojaźliwość. *Timeo*, ich fürchte. P. boie się. G. φοβέομαι, περιτρομέω, τρομέω, τρέμω, ταρβέω, καταδείδω.

* *Comp: Extimeo, Extimesco, pertimeo, Pertimesco*, ich fürchte sehr. *P.* Lękam się / wylękam się / zdumiewam się / trwożę się. G. καταδείδω, περιδείδω, περιφοβοῦμαι. *Subtimeo*, ich fürchte ein wenig. *P.* boie się / nie co obawiam się. *G.* ὑποδείδω, ὑποδειμαίνω.

Tĭncă, æ, Stint. P. mrzewká *barbaro vocabulo Spyrinchus* G. ὁ φύλλον, ωνος.

Tĭnĕă, æ, ein schabe / oder kleiderwurm. *P.* Mól. *G.* ἕλμινς, τῆς.

Tingo is, ich tuncke ein / ich

nen zu ferbe. P. w maczam/ fárbuie. G. βάπτω, διαχρόω, φαρμάσσω, φαρμάττω, χρωματίζω. *Tinctor*, ein Ferber. P. Fárbierz. G. ἀνθοβάγος, ῥογεὺς, ῥαγεὺς, ῥεγὴς, βαφεύς. *Tinctura*, ferbung. P. fárbá/ fárbowánie. G. ἀλοιφὴ, βάμμα, βαφὴ, χρῶσις, κατάχρωσις, ῥέγμα, ῥέγος.

Tinnio, is, Ich klinge. P. brzmie/dźwiecze/brzakam. G. βομβέω, ἠχέω, κωδωνίζω. *Tinnulus*, hell klingend. P. brzmiacy / brzakáiacy. *Tinnitus, us*, das klingen. P. brzek / dźwiek. G. βόμβος, ἦχος, κωδωνισμὸς, συριγμός. *Tintinnabulum*, ein schell/glöcklein. P. Zwonek. G. κώδων, πλαταγή.

Tĭpŭlă, æ, ein Wasserspin. P. wodny páiak.

Tĭtillo, as, Ich kützele. P. łechce/łáchce. G. γαργαλίζω, ὑποκνίζω. *Titillatio*, das kitzeln. P. łechtánie. G. γαργαλισμὸς, γάργαλος.

Tĭ[t]ĭo, onis, ein geleschter brand. P. Głownia. G. βλαῦκος, δαλὸς, δαυλὸς, θυμάλωψ.

Tĭtŭbo, as, Ich wancke. P. szwánkuie/chwieie sie. *Metaph*: ich zweiffele / stamle. P. wátpie / záiakam sie. G. δονοῦμαι, συγκλονοῦμαι, ὑποφέρομαι, παραφέρομαι, σφαδάζω, ὑπολισθαίνω, ὑποσκελίζομαι. *Tĭtŭbans*, ein stamler. P. iakálá.

Tĭtŭlŭs, i, ein Vberschrifft/ Titel. P. Napis / Tytuł. G. πρόγραμμα, ἐπίγραμμα, ἐπιγραφὴ, ἐπίκλησις, προσωνυμία, πρόσχημα, τίτλος.

T O.

Tŏgă, æ, ein lang ehrlich kleid. P. długa y poczesna szátá/ uczćiwa suknia / giermak. G. τήβεννα, τήβεννος, ἡ τήβενος.

Tŏlĕro, as, Ich leide/dulde. P. ćierpie/znaszam. G. ἀνατλάω, ἀνάτλημι, ἀνέχομαι, διακαρτερέω, καρτερέω, ὀτλέω, ὑπομένω, τλάω, τλῆμω, φέρω. *Tŏlĕrantia*, gedult. P. ćierpliwość. G. ἀνοχὴ, ἀνάσχεσις, καρτερία, καρτέρησις, τλῆσις, ὑπομονή. *Tŏlĕrabilis, e*, *Tŏlĕrandus*, leidlich / zimlich. P. znoszny/ wczesny. G. ἀνασχετὸς, ἀνεκτὸς, ὑποιστὸς, εὐφόρητος, τλητός.

Tollo, is, Ich hebe auff / trage/

ge / nehm hinweg. *P.* podnoße / noße / dźwigam / odeymuie / gládze. G. αἴρω, ἐπαίρω, ἀναιρέω, ἀποσκευάζομαι.

* *Comp: Attollo,* G. ἀναφέρω, ἐπαίρω, χαρακίζω, ὑπαίρω, ὀρθόω, ἀνακουφίζω. *Extollo,* ich erhebe / lobe / preise. P. podnaßam / chwale / wychwalam / wysławiam. G. ἐκκουφίζω, ἐξεπαίρω, ἐπανατείνομαι, ἐπανέχω, ὑπερφέρω.

Tŏlūtārius, G. ἱπποφορεὺς, εὔδρομος. *vide Asturco.*

Tŏmācŭlum, ein Leberwurst. P. watrobna kielbásá.

Tŏmēntum, i, scherwoll. P. Bárwá / Bárwicá / Postrzygácka bárwá. G. γνάφαλον, κροκύς.

Tŏmex, icis, pferdbulster. *P.* poduszeczká końska / chomato.

Tondeo, es, ich schere. *P.* strzyge / gole. G. κείρω, ἀποκείρω, κουρεύω, κορσόω, πέκω, κουρίζω, ξυρέω. *Tonsor,* ein Scherer / Balbierer / Tuchscherer. P. Bálwierz / Postrzygácz. G. κονευτὴς, κορσεὺς, κορσωτὴρ, κουρεύς, κουρεώτης, κορσευτὴς. *Tonstrina,* ein Scherstube. P. Postrzygálnia. G. κορσωτήριον, κουρεῖον, ἐργαστήριον κου-

ρέως. *Tonsorius,* was zu scheren gehöret. P. Bálwierzki / postrzygacki. G. κουριακὸς. *Tonsilis, e,* geschoren. P. ostrzyżony / ogolony.

* *Comp: Attondeo,* G. ἀποκείρω, κατακείρω. *Detondeo,* ich bescher / schere ab. P. przystrzygam / przygalam / wygalam. G. ἀποκείρω, ἀποξυράω. *Intonsus,* vnbeschoren. P. niestrzyżony / nieogolony / kudłáty / kosmáty. G. ἄκαρτος, ἀκερσεκόμης, ἀκερσεκόμης, ἄκουρος, ἄποκος.

Tŏno, as, ich thöne / donnere. *P.* brzmie / grzmie. G. βροντάω. *Tonat, Impers:* es donnert. *P.* grzmi. *Tŏnitru,* der donner. *P.* Grom / grzmienie. G. βροντὴ, φωνὴ. *Tŏnŭs,* ein Ton / laut. P. dźwiek / głos.

* *Comp: Attŏno, Detŏno,* ich donnere sehr. *P.* grzmie / trzaskam. G. καταβροντάω. *Attŏnĭtus,* erschrocken / bestürtzt. *P.* przestráßony / wylekły / zdumiały. G. ἀπόπληκτος, βλητὸς, ἀτυχθεὶς, ἐκστατικὸς, ἐκπλαγεὶς, ἐκτεταραγμένος, ἐμβεβροντημένος, θαμβὸς, κατεσκελετευμένος, ὑπεποπτηκὼς, φρενοβλαβής.

Tonsilla, ein pfal / da man die Schiffe anbindet. P. pal / kół do ktorego Okręty przywiezuią. *Item*, ein Mandelgeschwer / oder Hagedrüß. P. węgrá / zołzá. G. παρίσθμια.

Torcular, & *Torculum*, ein Kelter / Weinpresse. P. Prásá. G. ληνὸς, ἢ φυλοβολεῖον, πιεςὴρ.

Tormentum, ein Pein / Marter / folderung. P. męká / męczenie / ciagnienie ná drabi. *Item*, ein groß geschütz / ein büchse. P. dźiało / rusznicá. G. βάσανος, βασανιςήριον, καλαςήριον, γέβλη, ςρεβλωτήριον.

Tormen, *inis*, das grimmen im Leibe. P. kłócie w żywocie. G. ςρόφος, δυσεντερία, το δυσεντερικὸν πάθος.

Torno as, Ich dráhe. P. toczę wydrożam. G. δινόω, τορεύω, τορνεύω, τορνόω. *Tornus* & *Tornum*, ein dráheisen / dráhmeissel. P. łoco. G. δῖνος, τορνευτήριον, ὄρνος, τόρος. *Tornarius*, ein Drechsler. P. Tokarz / Toczník / Drożník. G. τορνευτὴς, τορευτὴς. *Tornatilis*, *e*, gedrehet. P. toczony / drożony. G. τορευτὸς, τορνευτὸς.

Torpeo, *es*, & *Torpesco*, ich bin faul / trege. P. Leniéie / gnusnieie / vstáie. G. ναρκάω, ἀργέω, γνύω, βλακεύω, νωθρεύω, μαλακίζομαι, κατοκνέω, ἀναισθήτως ἔχω. *Torpor*, *Torpedo*, faulheit / vnlustigkeit. P. gnusność / ociezáłość. *Item*, das schlaffen der glieder. P. ćierpnienie członków. G. νάρκη, νάρκωσις, βλακεία, ἀναισθησία, νωθρότης.

Torqueo, *es*, ich dráhe / krümme / biege. P. Kręcę / wiję / krzywię / náginam. *Item*, ich peinige. P. Drapię / Dręczę / męczę. *Item*, ich werffe / schiesse. P. Wyćiskam. G. ἀνατάζω, βασανίζω, λυγίζω, πιέζω, ςροβέω, ςραγγαλόω, ςραγγίζω. *Torques*, & *Torquis*, ein halßband / halßkette. P. Láncuch / ktory ná szyey noszą. G. ἀλύσιον, ὑποδερὶς, ὑποδέραιον, περιτραχήλιον, περιδέραιον. *Torquatus*, der ein gülden ketten am halse tregt. P. ktory láncuch ná szyey nosi. *Tortus*, *Tortuosus*, *Tortilis*, krum / gewunden. P. krzywy / krecony / wity. G. ἐςραμμένος, σκολιὸς,

ϛραγγὸς, ϛραϐάλ☉. *Tortor*, ein peiniger/ hencker. P. kat. G. ἄνδραγχ☉, βασανιϛὴς, δημόκοιν☉, δήμι☉, κολαϛὴς. *Tortura*, peinigung / folterung. P. meczenie/ ciágnienie ná drabi.

* *Comp*: *Contorqueo*, ich biege zusammen. P. zwijam/ skrzywiam. G. διαϛρέφω, εἵλω, ἀποϛρέφω, λυγίζω, πιάγω, ϛροφιλῶ, συϛρέφω, κατιλλέω. *Contortus*, zusammen gewickelt. P. záwikłány/ zámotany. G. ἐγκεκορδυλιμέν☉, καταϛρέϐλωθεὶς, συνεϛραμμέν☉. *Detorqueo*, ich biege ab / wende ab / lege vbel auß. P. odkrzywiam / odginam / odwracam / opak wykładam. G. ἀποϛρέφω, ἐκκάμπτω, ἐκτρέπω, παραϐάλλω, παραφέρω, περιάγω, παλακάμπτω. *Distorqueo*, ich biege von einander. P. Roskrecam/ rozwijam. G. διαϛρέφω, ϛρεϐλόω, κατακλάζω, κατακλάω, παρατύρω, παραφέρω.

Distortus, Krum / heßlich / scheußlich. P. krzywy / ßkárádny ßpetny. G. διεϛραμμέν☉, διάϛροφ☉, γαυσὸς. *Extorqueo*, Jch trücke herauß / bringe herauß. P. wyćiskam/ wykręcam/ wyłudzam. G. ἀπονυχίζω, ἐκβιάζομαι, ἀποϛερίσκω, ἀπαρνυμαι, ἀφαιρῦμαι. *Retorqueo*, ich biege wieder. P. odginam / odwijam / odbijam. G. ἀναϛρέφω, ἐπιϛρέφω.

Torrens, ein Regenbach. P. Strumień / Deßczowo struga. G. ἄναυρ☉, ἔναυρ☉, ἔπαυρ☉, ῥύμιγξ, χείμαῤῥ☉, ποταμὸς χειμέρι☉, χαραδραῖ☉, ποταμὸς.

Torreo, *es*, ich dörre / brenne. P. suße / wedze / ożdże / pale/ piekę. G. κοδομεύω, ὀπτάω, φρύγω, φώγνυμι, φωγνύω. *Torresco*, ich werde dürr. P. schne/ więdnę. *Torridus*, dürr / trucken. P. zwiedły/ suchy / vschły / wywędzony. G. ἀναλέ☉, ἄνικμ☉, καπυρός.

Torris, *is*, ein Brand der noch brennet P. głownia która sie ießcze pali. G. δαλὸς, κάμαξ, πυρίφλεκτ☉.

Tŏrus, *i*, ein bett. P. łoże/ pośćiel. *Item*, ein fleischhafftig theil am Leibe/ ohne knochen. P. ciało mięsiste bez kości. G. μυὼν, στιϐάδιον, σιὰς, λέχ☉. *Tŏrŏsus*, dick von fleisch. P. mięsisty/ żyłowáty.

Torvus, a, um, heßlich/scheußlich/grewlich. *P.* srogi/ßpetny/ogromny/okrutny. *G.* βλοσυρὸς, ὑπεδὴς, βλοσυρωπὸς. *Torvitas*, scheußligkeit. P. srogość. *G.* τὸ βλοσυρόν.

Tot, so viel. P. ták wiele/tyle. G. τόσοι, τόσοιδε, τοσοῦτοι τὸν ἀριθμὸν, τοσάπιοι. *Totidem*, eben so viel. *P.* Tákże wiele. G. ἰτοσοῦτοι. *Toties*, so offt. P. Tyle kroć/ ták często. G. τοσάκις, τοσαυτάκις.

Tōtŭs, a, um, gantz. *P.* cáły wßystek. G. ὁλόκληρος, ὅλος, ὁλοτελὴς, ἅπας, σύμπας.

Toxicum, i, gifft. *P.* iad/trucizná. *G.* τόξικον, δηλητήριον φάρμακον.

T R.

Trabs, & Trabes, ein Balck/Tram. P. Bálk. *G.* δοκὸς ἡ.

Trăchēa, die Lufftröhr. P. krtań. G. τραχεῖα.

Tragema, atis, nachspeise. P. pośledne potráwy/ wety. *G.* τράγημα.

Trăho, is, Ich ziehe/ schleppe. *P.* ćiagne/włōcze. G. ἄγω, σύρω, σπάω, ὁλκάζω, ῥύομαι, ἐρύω,

ἕλκω, ἑλκύω. *Traba*, ein Schlitte. P. Sánie *G.* ἕλκυθρον.

* *Comp: Abstraho*, ich wende ab / mache abspennig. *P.* odćiagam / oddalam / odrywam / odwodze. *G.* ἀπάγω, ἀποσπάω, ἀφέλκω. *Attraho*, ich ziehe zu. P. przyćiagam. *G.* ἐπάγω, ἐπισπάω, ἐπισύρω, ἐφέλκω, καταμάομαι, προσάγομαι. *Contraho*, ich ziehe zusammen/ samle. *P.* śćiagam zmarßczam/ skurczam / zbieram/ zgromadzam *Item*, ich handtiere. *P.* obchodze sie z czym/ báwie sie / param sie. G. ἐπισπάω, περισπάω, περιθέλλω, συνάγω, συνέλκω, συναιρέω, συνίστημι, συστέλλω, συντίθεμαι, συναλλάττω. *Contractus, us*, ein handthierung/ gewerbschafft/ vertrag. P. kupiectwo / skupienie/ zmowá/ vmowá. *G.* συνελχθείς, σκελιφρός, συνεσταλμένος, στενόπορος, στενός, σύντομος. *Detraho*, ich ziehe ab. P. śćiagam / zeymuie/zwłōcze. *G.* ἀφελκύω, ἀπερύκω, ἀποσύρω, ἀφαιρέω, ἐξαιρέω, καθασπάω, κλασύρω. *Detractor*, ein verleumbder. P. obmowcá vwłoczyćiel *Distraho*, ich ziehe von einander/ ich verkauffe. P. rozćiagam / rostár-

gixam/rozwlaczam/poprzedawam. G. διασύρω, διελκύω, ἀπαρτάω, διασπάω, διαψαίρω, διαφέρω. *Extrabo*, ich ziehe herauß. *P.* wyćiągam/wywlaczam. G. ἀνασπάω, ἐξαλίω, ἐξερύω, ἐξέλκω, ἐξελκύω, ἀφέλκω, ἀφελκύω. *Pertrabo*, ich ziehe hin/bringe/berede/zwinge. P. przećiągam/przewlaczam/námawiam/przymuszam. *Protrabo*, ich verlengere. *P.* odwlaczam. G. παρέλκω, ἀναβάλλομαι. *Retrabo*, ich ziehe hindersich/halte zu ruck. P. ćiągne názad/chámuie/powśćiągam/zádzierżywam. G. ἀνερύω, ἀνέλκω, μεθέλκω, ἀντισπάω, ἀνασύρω. *Subtrabo*, ich ziehe ab/ich stele. *P.* wytracam/vymuie/vwlaczam/krádne. G. ὑφέλκω, ὑποστέλλω, ὑφαιρέω, ὑπεξάγω.

Tracto, as, frequent: ich handele/vbe/schaffe. P. chándluie/obchodze sie/obieram sie w czym. *Item*, ich halte tractiere. *P.* czcze/czestuie. G. ἅπτω, ἐφάπτω, διαλαμβάνω, διαχειρίζω, διέπω, μεταχειρίζω, πραγματεύομαι. *Tractus, us*, ein gegend/Landschafft. *P.* Kráiná/kres *Item*, ein Zug. P. Cug/Ciągńienie/Jechánie. G. κλίμα. *Tractabilis, e*, züglich/geschlacht. *P.* ćiągly/łatwy/powolny. *G.* ἁπλὸς, εὐμεταχείριστος, εὐπειθὴς, ψηλαφητὸς. *Intractabilis, e*, vngeschlacht/seltzam. *P.* ńiećiągly/ńiepowolny/dziwny. *G.* ἄτεγκτος, ἀχείρωτος, ἀμεταχείριστος, δυσμεταχείριστος, κεραςβόλος.

* *Comp: Attrecto*, G. ἐμματέω, ψαλάσσω, ψηλαφάω, μεταχειρίζομαι. *Contrecto*, ich rüre an betaste. P. Dotykam/vymuie/mácam. G. ἀμφαφάω, ἀφάω, ἐφάπτομαι, ψηλαφάομαι. *Detrecto*, ich wegere mich. P. zbráńiam/vchodze/wymawiam. G. ἀποδιδράσκω, ἀπολέγομαι, ἐξαναδύομαι. *Obtrecto*, ich rede vbel nach/verleumbde. P. omawiam/gáńie. G. καταλαλέω, λοιδορῶ, κακολογῶ, ζηλοτυπέω, διασύρω, διαβάλλω. *Obtrectator*, ein Lesterer/verleumbder. P. potwarcá/omówcá. *Obtrectatio*, ein Verleumbdung.

ge= P. o=

P. omówká. G. διασυρμὸς, διαβολὴ, βλασφημία, κακολογία, λοιδορία, καταλαλία, ζηλοτυπία. *Retracto, as*, ich endere / wiederruffe. P. odmieniam / odwołyẃam. *Item*, Ich ubersehe von newes. P. z nowu przegladam. G. πάλιν μεταχειρίζω, μετατίθεμαι, παλινῳδῶ, ἐπανορθῶ. *Retractatio*, ein wiederruff. P. odwołánie / odmienienie. G. μεταχείρισις, παλινῳδία, μετάστασις, μετάγνωσις, ἐπανόρθωσις.

Trāmă, æ, ein eintrag / wesel. P. wątek. G. ἐφύφη, κρόκη, πηνίον.

Trāmēs, itis, ein pfad / steg / P. ściesžká / steczká. G. ἄξων, τρίβος, στίβος, ὁδός.

Tranquillus, ruhig / friedlich / still. P. spokoyny / cichy. G. ἄζαλος, ἥσυχος, εὔδιος, ἀκλόλητος, ἀτάραχος, ἄκυμος, ἀκύμων. *Tranquillitas*, ein stille. P. cichość. G. ἀταραξία, γαλήνη, γαληνότης, εὐδία.

Trans, Præp: hinüber. P. przez / zá. G. πέραν, πέρα, ἐπέκεινα.

Transenna, æ, ein klein fenster oder / gatter. P. okienko / kwaterká / álbo kratka. G. κιγκλὶς, ὕπληγξ, ἀπαλλαγὴ.

Transtra, orum, Schiffbenck / Ruderbenck. P. Okretne / albo żeglarzkie ławy. G. ἐγκανίδες, θρᾶνος, σέλμα, ζυγὰ, σελιδώματα.

Traulus, i, ein Stamler. P. záiąkała. G. τραυλός.

Trĕmŏr, oris, furcht / zittern. P. Boiaźń / strách / drżenie / trzęsienie. G. τρόμος, ταραχή, τάραχος, παλμὸς, σεισμὸς. *Trĕmŭlus*, zitternde. P. drżący / trzęsący się. G. τρομώδης, τρομερός. *Trĕmĕbundus*, furchtsam. P. Drżący / boiący się. G. ἔντρομος, περίφοβος. *Trĕmo*, Ich zittere / fürchte mich. P. Drżę / trzęsę się / boię się. G. τρέω, πετρεμαίνω, τρέμω, τρομέω.

* *Comp: Contrĕmo, Contrĕmisco, Intremisco, Pertremisco*, Ich erzittere / erschüttere mich. P. drżę / drgam / wydrygam się. G. κατοῤῥωδέω, τρέμω, τρομέω, τρομάζω.

Trĕpĭdo, ich fürchte mich. P. Lękam się / boię się. G. ἀγωνιάω,

νιάω, Διαγωνιάω. *Trepidus*, furchtſam. G. lekliwy/boiáźliwy. G. ἔντρομος, τρομώδης.

Tres, Tria, Drey. *P.* Trzy/Troie. G. τρεῖς. *Terni*, je drey vnd drey. *P.* po trzech. *G.* σύντρεις *Ter*, Dreymal. P. Trzykroć. *G.* τρὶς, τριάκις, ἐπιτρὶς, ἐκτρίτου. *Tertius*, der Dritte. P. Trzeći. τρίτος. *Tertiò*, zum Dritten. *P.* po trzećie. *Ternarius*, was Drey in ſich helt. P. Troiſky. *G.* τριτεύς. *Tredecim*, Dreyzehen. *P.* Trzynaśćie. G. τρισκαίδεκα. *Triginta*, Dreiſsig. *P.* Trzydźieśći. *G.* τριάκοντα. *Trigēſimus*, & *Trīcēſimus*, der dreiſsigſte. *P.* trzydźieſtny. G. τριακοστὸς, τριηκοστὸς. *Trīcēnārius*, was Dreiſsig in ſich helt/ oder dreiſsig jahr alt. *P.* Co trzydźieśći w ſobie zámyka / álbo komu ieſt trzydźieśći lat. G. τριακονταικὸς. *Trīcies*, Dreiſsig mal. P. trzydźieśći kroc. *G.* τριακοτάκις. Trecenti, *æ*, *a*, drey hundert. P. trzy ſtá G. τριακόσιοι.

* *Comp: Triāngulus*, *ſubſt*: ein Dreyangel. P. Gránat/ álbo co inſzego o trzech gránniach G. ὁ καὶ ἡ τρίγωνος. *Triāngulus*, *adject*: & *Triāngŭlaris*, dreyecket. *P.* Trzygránny/trzykątny G. ὁ καὶ ἡ τριγώνιος. *Triceps*, Dreyköpffig. *P.* Trzygłowny/ o trzech głowách. *G.* τρικέφαλος, τρίκρανος. *Trĭdens*, ein dreyſpitzig gabel. *P.* Widły o trzech końcách. *Trĭēnnĭum*, drey jahrzeit. P. Trzy látá. G. τριετία. *Trĭēnnis*, *e*, dreyjährig P. Trzyletny *G.* τριετής. *Trĭfārĭăm*, dreyerleyweiß P. Troiáko/ troiákim obyczáiem. G. τριάτριχα, τρίχα, τριχῶς, τριπλῆ, τρισσῶς *Trĭfŏlĭum*, Klee. *P.* kożnik. *G.* τρίφυλλον. *Trīgă*, *æ*, ein Wagen da drey Pferde anziehen. *P.* Wōz w ktōrym trzy Konie ćiągną. *G.* τρίωρον, τρίιππα. *Trĭgĕmĭnus*, dreyfach/ dreyduppelt. P. Troiáki. *G.* τρίδυμος. *Trĭlīx*, *vide Licium*, G. τρίμιτος. *Trĭlinguis*, *e*, von dreyen Sprachen. P. trzyiezyki vmieiący. *G.* τρίγλωσσος. *Trĭmēſtrĭs*, drey monat lang. *P.* Trzymieśięczny. *G.* τρέμηνος, τριμηνιαῖος. *Trĭmēſtrĕ*, ein Vierteljahr/ Quartal. *P.* czwierć Roku/ Kwártał/ Suche dni.

Trīmŭs, Trīmŭlŭs, Dreyjährig. P. o trzech lat/ trzy letny. G. τρίετος, τριετὴς. Trĭplex, Trĭplus, dreyfach/ dreyfaltig. P. Troiáki G. τρίπλυχος, τριαπλάσιος, τριχθάδιος. Trĭplĭco, as, ich mache dreyfaltig. P. Troiáku-ie troiáko czynie G. τριπλόω. Trĭrēmis, vide Remus, G. τριήρης. Trĭvĭum, ein ort da drey Wege zusammen kommen. P. mieysce gdźie sie trzy drogi schodzą. G. τρίοδος. Trĭvĭalis, e, schlecht/ gemein. P. podły pospolity. G. εγκύκλιος, τριοδίτης.

Triarĭj, orum, die sterckesten/ vnd am besten gewapnete Kriegß leute bey den Römern. P. naymężnieyßy y naybroynieyßy żołnie ze v Rzymianów. G. ἐπιτεταγμένοι.

Trĭbŭlum, i, ein Flegel. P. Cepi. G. τυκάνη.

Trĭbŭlŭs, i, Distel. P. Oset. G. χιώνπες, τρίβολος.

Trĭbūnal ein Richterstul. P. Sądowy stolec. G. βῆμα, δικαστήριον.

Trĭbūnŭs, ein Quartiermeister/ Zunfftmeister. P. Cechmistrz Woyski. G. φύλαρχος, δήμαρχος, δημαρχῶν. Tribunatus, us, Zunfftmeisterampt. P. Cechmistrzostwo. G. χιλιαρχία.

Trĭbŭo, is, ich gebe/ schreibe zu. P. daie/ dawam przypisuie/ przywłaßczam. G. ἀνάπτω, ἀνατίθημι, ἀπονέμω, νέμω, δίδωμι. Trĭbutum, steur/ tribut. P. Dań/ pobor podatek. G. δασμὸς, εἰσφορὰ, σύνταξις, συντέλεια, φόρος. Trĭbūtarius, zinßbar. P. hołdownik/ czynßownik/ Pobornik. G. υποτελὴς, δασμοφόρος, ὑπόφορος, συντελεστής.

* Comp: Attribuo, ich gebe zu/ eigne zu/ messe zu. P. przydawam/ przywłaßczam/ przysadzam. G. ἀποδίδωμι, ἀπονέμω, ἀποτάττω, προσάπτω, προσνέμω, προστάττω. Contribuo, Ich gebe schatzung. P. pobor daie. G. προσάπτω, προστίθημι, προσνέμω, προστάττω, συνεισφέρω. Contributio, Schatzung. P. pobor. G συνεισφορά. Distribuo, ich theile auß. P. rozdzielam rozdawam. G. ἀναδίδωμι, διαδίδωμι, μεταδίδωμι,

διαμοιράομαι, νέμω, διαιρέω. *Distributor*, ein außtheiler. P. rozdzielcá / dzielnik. *Distributio*, ein außteilung. P. Rozdzielenie G. νομὴ, διανομὴ, ἐπινέμεσις, διαίρεσις, μετάδοσις, μερισμός. *Retribuo*, ich vergelte. P. oddawam. G. ἀμείβω, ἀντιπαρέχω, ἀναδίδωμι. *Retributio* G. ἀμοιβὴ, ἀντιμέτρησις.

Trĭbus us, ein zunfft brüderschafft. P. Cech bráctwo / bursá. G. δῆμος, πάτρη, φρατρία, φρήτρη. *Trĭbūlis*, der in die zunfft gehöret. P. ktory do cechu / álbo Bráctwá należy. G. πατριώτης, ὁμόφυλος, φυλέτης, συμφυλέτης. *Trĭbūtim*, durch alle zünfften. P. według wszytkich Cechów.

* *Comp: Contribulis, e* n Zunfftbruder. P. Brat cechowy. G. συμφυλέτης.

Trīcæ, arum, verworren hare / oder werck / da die Hüner die füsse in verwirren. P. włochácíny álbo zgrzebi / w ktorych kokoszy nogami więzną. *Metaph:* verhinderung. P. zawadá. G. τρίχες.

* *Comp: Extrico, as*, ich wickel auß mache loß. P. wywikławam / wyprowadzam / rozwie zuie / wyplotam. G. ἀπολύω, ἐξελίττω, ἀπαλλάττω. *Inextricabilis*, vnaufflößlich. P. zámotány / zawikłany / nierozwikłány. G. ἄλυτος, ἀδιάλυτος, ἀνέξοδος, ἀμήχανος. *Intrico*, ich verwickele / verwirre. P. zawikławam / zámotawam / zátrudniam. G. ἐμπλέκω, ἐγκαταπλέκω.

Trĭclīnĭum, ein Saal da man isset. P. Wieczernik. G. τρικλίνιον.

Trĭēns, G. τριτημόριον. vide *As*.

Trĭpŭs, ein Dreyfuß. P. Drybus. G. τρίπους.

Trĭpūdĭum, ein tantzung / hüpffung. P. Taniec / skok. G. βαλλισμὸς, σκαρθμὸς, χορεία, χορὸς, χοροστασία, τρύλις. *Trĭpŭdĭŏ*, Ich hüpffe / tantze. P. skacze / táncuie. G. βαλλίζω, σκαίρω, χορεύω, ὀρχέομαι.

Tristis, e, trawrig. P. smutny / smętny. G. ἄθυμος, βαρύθυμος, ἐπίλυπος, λυπηρὸς, ἐπίκλαυτος. *Tristitia*, trawrigkeit. P. smutek / smętek / żałość / troská. G. ἀθυμία, βαρυθυμία, ἄλγος, ἄχος, λύπη. *Tristo, Contristo*, ich betrübe. P. zasmucam. G. ἀνιάω, ἐπαχνόω, ἐνοχλέω,

ἐπιλυπέω, συλλυπέω. *Tristor, Contristor*, ich bin traurig. P. smucę się/trosczę się. G. ἀθυμέω, ἀλγέω, λυπέομαι, βαρυθυμέω, ἀγωνιάζω.

Trīticum, i, Weitzen. P. pszenicá. G. πυρός. *Trīticeus*, weitzen. P. Pszenny/Pszeniczny G. πύρινος.

Trītūrō, as, ich dresche. P. młocę. G. ἀλοάω. *Trītūră*, die dreschung. P. młodzbá. *Tritor*, ein Drescher. P. Młocek.

Trĭumphūs, i, ein herrlicher vnnd prechtiger einritt eines Obersten nach erlangtem Sieg. P. známienity y kosztowny wiazd niektórego Hetmáná po otrzymánym zwyćięstwie. G. θρίαμβος, ἐπινίκιος, καὶ τροπαιοφόρος πομπή. *Trĭumpho*, Ich halte ein solchen einrit / ich frewe mich frolocke. P. Tákowy wiazd czynię / weselę się / ráduię się/Tryumphuię. G. πομπεύω, ἐπινίκι ἄγω, θριαμβεύομαι, θριαμβεύω. *Trĭumphator*, ein Siegsfürste. P. Zwyćiężyćiel/zwyćięzcá. G. θριαμβευτής. *Trĭumphatus*, vberwunden. P. zwyćiężony. G. θριαμβεία.

Trochi

Trŏchilus, ein Zaunkönig. P. Strzyżyk. G. τὸ τροχίλιον.

Trŏchus, i, ein droll/dopff. P. Cygá/ Kraglicá / Wartalká/ wartaczká. G. τροχός. *Trochiscus*, ein Apotecker küchlein. P. kołaczek z Apteki G. τροχίσκος.

Trŏphēum, ein Siegszeichen. P. znak / albo pámiątká otrzymánego zwyćięstwá. G. τρόπαιον.

Trua, æ, ein wassergelte. P. skopiec / faská. G. ἀγγεῖον, τι. *Trulla*, ein kelle. P. kielniá. G. τύκος, τύχος, λάσανον, οἰνοχόη.

Trŭcīdo, ich tödte / ermorde. P. zábijam/zátracam / zámordowam. G. ἀποσφάττω, κατακόπτω, σφάττω.

Trūdō, is, ich stosse. P. trácam / popycham. G. ὠθέω, ὠθέομαι. *Trūdes, is*, ein stange/damit man die schiffe fort scheubt. P. żerdź/laská/która łodzi popycháią. G. ὤστης. *Trūsātilis, e*, was man stossen kan. P. Co może być trącano / popychano. *Mola trusatilis*, ein Handmüle. P. żarná / ręczny młyn. G. χειρομύλη, χειρομύλων.

* *Comp:*

* *Comp*: *Abstrūdo*, ich verberge/verhele. P. zákrywam/zátáiam. G. ἀπωθέω, ἀποκρύπτω, κατακρύπτω. *Abstrusus*, verborgen. P. skryty / trudny / táiemny. G. ἀνακεχωρηκὼς, ἀπόκρυφος, κατάκλειστος, κρυφαῖος, & κρύφιος. *Detrudo*, ich stosse ab. P. strącam/spycham. G. ἀπωθέω, ἐξωθέω, κατωθέω. *Extrūdo*, ich stosse auß. P. wypycham/wytrącam. G. ἐξωθέω, ἐξωθίζω, ἐξελαύνω, ἐκβάλλω. *Intrudo*, ich stosse hinein. P. wtrącam / wpycham / wrażam. G. εἰσωθέω. *Obtrudo*, ich dringe auff / henge an. P. zárzucam kogo czym. G. ὠθέω, ὠθίζω, παρωθέω, ὠθίζομαι, παρωθοῦμαι. *Protrūdo*, ich stosse fort. P. popycham. G. διωθοῦμαι, διωθῶ, προωθέω. *Retrūdo*, Ich stosse zurück. P. ná zad odpycham / odtrącam. G. ἀνωθοῦμαι, ἀπωθοῦμαι.

Truncus, *i*, ein Stambloch. P. pień/karcz. G. κοῦρος, κορμὸς, στέλεχος, τρέχιος. *Trunco*, G. κορμάζω, κατακορμάζω, ἀκρωτηριάζω, κολοβόω. &c.

* *Comp* : *Detrunco*, ich stümmele/hawe ab. P. obćinam/obrzezuie. G. ἀκρωτηριάζω, ἀκρολομέω, κολοβόω. *Obtrunco*, ich tödte. P. zábijam/ścinam. G. αὐχενίζω, καρακόπτω, περικόπτω.

Trŭtĭna, *æ*, ein wage / oder wageholtz. P. wagá álbo drewno v wagi. G. ζυγὸς, πλάστιγξ, τρυτάνη, τάλαντον. *Trŭtĭno*, *as*, ich wege / erwege. P. waże / rozważam. G. ζυγοστατέω, σταθμάομαι, σταθμίζω.

Trux, *trucis*, grausam/greulich. P. Okrutny/ ogromny/ srogi. G. βλοσυρὸς, γοργωπὸς, ἀγριωπὸς, ἀπάνθρωπος. *Truculentus*, *Idem*, *Truculentia*, grausamkeit. P. okrutność / srogość.

T V.

Tŭbă, *æ*, ein Trommete. P. Trąbá. G. σάλπιγξ. *Tubicen*, ein Trommeter. P. Trębácz. G. σαλπιστὴς, σαλπιγκτὴς.

Tūbĕr, ein Geschwulst / ein Beul. P. Puchliná/ Wzdęcie/ guz. G. κονδύλη, τύλωμα, φόριγξ, στζοίβηλος. *Tūbĕres*, & *Tūbĕra*, Schwemme / die man isset. P. Bedłki. *Tūbĕro*, *as*, & *Extu*-

bero, ich schwelle. P. puchne / odymam sie. G. προβλώσκω, ἐξογκόομαι, ἐξοιδαίνω.

Tubus, i, ein wasserröhr/ein pompe. P. Wpust/Pumpá. G. σίφων, σωλὴν

Tuceta ein Pastaien/Pasteten. P. Paßtetá.

Tudicula, ein Kochleffel / ein schleiff. P. wárzechá / warzachew. G. τορύνη.

Tueor, eris, & Tuor, eris, ich beschütze/beschirme. P. bronie/ßczyce. Item, ich sehe. P. pátrze. G. ἀμύνω, διασώζω, διαφυλάττω, διατηρέω, βλέπω, συγκρατέω, σώζω, φυλάττω, ἐπιμελοῦμαι. Tutor, oris, ein Beschirmer / ein Vormund. P. Obrońcá / opiekun. G. ἐπίτροπος, προστασις, κηδεμων, ἔμπαξ. Tutela, ein Vormundschafft. P. Opiekuństwo. G. ἀλεωρὰ, ἀσφάλεια, ἐπιτροπεία, ἐπιτροπή. Tutus, a, um, sicher. P. Bespieczny. G. ἀσφαλὴς, ἀκίνδυνος, ἀλλανής.

* Comp: Contueor, & Contuor, Intueor, & Intuor Obtueor, & Obtuor: ich sehe an. P. ogladam / ogladam. G. ἐνατενίζω, προσβλέπω, συνορώω. Contuitus, Intuitus, Obtuitus, ein anblick / anschawung. P. oblicze / twarz / obeyzrzenie / pogladánie / ogladanie. G. ἀτενισμός, ἔποψις, σύνοψις.

Tugurium ein armes Heußlein. P. chyż/chálupá. G. καλύβη, καλιας, ὀπωροφυλάκιον.

Tum, Adverb: dazumal. P. náten czás. Conjunct. dazu/über das. P. ktemu/nad to.

Tumba, æ, ein Grube / oder Grab. P. dół/grób. G. τύμβος.

Tumor, oris, ein geschwulst. P. Puchliná / wzdecie. Metaph: Hoffart. P. Pychá / nádetość / wysoka myśl. G. ἀνοίδησις, ὄγκος, ὄγκωμα, ὄγκωσις, οἴδησις, οἴδημα, ἔπαρμα. Tumidus, geschwollen/stolz/auffgeblasen. P. spuchły / wzdety / pyßny / nádety. G. ὀγκηρὸς, διωδηκὼς, ὀγκώδης, οἰδηματώδης, προσωδής. Tumeo, es, Tumesco, & Comp: Extumeo, Intumeo, ich geschwelle / bin oder werde stolz. P. puchne/wzdymam sie / nádymam sie. G. ἀνοιδέω, ἐξοιδέω, ὀγκόομαι, ἐπαίρομαι, οἰδαίνω.

Tumultus, us, ein Lermen / ein Krieg. P. trwogá/ok zyk. Item, ein

ein Auffruhr. P. zamieszanie/ rostyrk/ zoradá. G. ἀλαλή, θόρυβος, κυδοιμὸς, κολωὸς, μόθος, ὄχθησις, ῥάθαγος, τάραχος. *Tŭmŭltŭōsus*, auffrürisch / ungestüm. P. zwadliwy/ niespokoyny. G. θορυβητικὸς, θορυβοποιὸς, θολερὸς, ταραχώδης. *Tŭmŭltŭārĭus*, was in der eyl geschicht. P. Kwapliwy. *Tŭmŭltŭŏr, aris*, Jch mache ein getümmel. P. zamieszanie / rostyrk czynię. G. ἀναθορυβέω, θορυβοποιέω, θορυβέω, κελαδέω, κολωάω, ταράττω.

Tŭmŭlus, i, ein hügel / oder grab. P. Mogiłá/ págorek/ albo grób. G. γήλοφος, γεώλοφος, λόφος, τύμβος, χῶμα. *Tŭmŭlo, as*, ich begrabe. P. pogrzebiam/ pochowywam. G. τυμβεύω, ἐνθάπτω, καταθάπτω.

Tunc, Adverb: da umal. P. tedy / ná ten czás. G. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, τότε, τηνικα, ἐν τῷδε τῷ καιρῷ.

Tundo, is, ich stosse. P. tłukę. G. ἀλοάω, κόπτω, κολάπτω.

* *Comp: Contundo*, Jch zerstosse / zerschlage. P. roztłukam / zbijam / wstrzepam. G. κατακόπτω, συντρίβω, θλάω, κατατέμνω, συγκόπτω, φλάω. *Extundo*, ich stoß herauß. P. wytłukam / wybijam / wytracam. G. ἐκθλίβω, ἀποθλίβω, ἐκλικάσσω, ἐξαιρέω. *Obtundo*, ich zerschlage wol / ich mache uberdrüssig. P. tłukę / zágłuszam / przykrość czynię. *Item*, ich mache stumpff. P. Tępię. G. ἀμβλύνω, ἐξαμβλύνω, καταμβλύνω, κόπτω. *Obtusus*, stumpff. P. Tępy / nieostry. G. ἀβληχμών, ἀμβλὺς, ἀμαυρὸς. *Pertundo*, ich schlage/ stosse durch. P. przetłukam przebijam. G. διακόπτω, διατετραίνω, διατρύπτω. *Retundo*, ich stosse/schlage wieder. P. odbijam/odtłukam. G. ἀμβλύνω, ἀπαμβλύνω.

Tŭnĭca, æ, ein Leibrock. P. Suknia / żupicá / żupan. G. φᾶρος, χίτων, κιθὼν, ἐσθής. *Tŭnĭcātus*, der ein Rock an hat. P. w sukniá ubrány.

Turba, æ, ein Lermen / wesen. P. Zámieszanie/ zgiełk. *Item*, ein menge Volcks. P. Tłuszcza / Rzeszá. G. δῆμος, πλῆθος, ὄχλος, τύρβη, τάραχος.

Turbo, as, ich betrübe. P. mącę / zámieszawam/ zásmucam.

G. ἀναθολόω, διοχλέω, κυδοιμέω, κυκανάω, ὀρίνω. *Turbatus, Turbidus*, Betrübt/trübe. P. zásmucony/ zámacony/ metny/ niepogodny. G. τεθολωμένος, θολὸς, ὀχλώδης. *Turbulentus*, vnruhig/zenckisch. P. niespokoyny/płochy/zwádliwy. G. θορυβώδης, μαίμαξ, ὀχληρὸς, ὀχλώδης, ταραχώδης.

* *Comp: Conturbo, Perturbo*, ich betrübe. P. zásmucam. G. ἀναθολόω, ἀνασοβέω, διαταράττω, ὑποταράττω. *Disturbo*, ich zerwerffe/ zerstrewe. P. Rozrzucawam / rozmietywam / rozpraßam. G. ἀναστατόω, ἀνάστατον ποιῶ, ἐξείργω, κολούομαι, διαῤῥίπτω. *Deturbo*, ich stosse herab. P. spycham / zrzucam / zmietam. G. ἀπωθάσω, ἀποβάλλω, καταβάλλω. *Exturbo*, ich stosse hinauß. P. wypycham / wyrzucam. G. ἀποθέω, ἐξωθέω, κατασκάπτω. *Interturbo*, ich verwirre durch einander. P. zámießáwam / zámotawam.

Turbo, inis, ein windsbrauß. P. Wicher / ßturm / wijadł. *Item*, ein dopff / droll. P. wártalká. G. ἄελλα, βέμβιξ, ὁ δῖνος, θύελλα, στρόβιλος, στρόμβος, τροχὸς. *Turbinatus, a, um*, langlechtig vnd spitzig. P. podługowáty á kończysty. G. δινὸς, δινωτὸς, στρομβώδης.

Turca, æ, ein Turck. P. Turek / Turczyn. *propriè* ein verwüster. P. pustoßyciel. G. τύρκης.

Turdela, æ, ein Drossel. P. Drózd.

Turdus, i, ein Kramatvogel. P. Kwiczół / Jemiołuchá. *Item*, ein Schmerlein. P. ślizyk. G. κίχλα, κιχήλη, κίχλη, ἴχλα.

Turgeo, es, ich bausse/ich bin dick / auffgeblasen / geschwollen. P. odymam się / nádymam się. G. οἰδαίνω, οἰδίσκομαι, ὀργάω, σφριγάω. *Turgidus*, auffgeblasen/ stoltz. P. Odęty / nádęty/pyßny. G. ἐξογκος.

* *Comp: Inturgeo, Obturgeo, Idem cum simplici. Deturgeo*, Ich gehe nider/sincke. P. opadam/ potecham. G. ἐξοργάω, ὄγκον ἀποβάλλω, παύομαι ὀργῶν.

Turma, æ, ein schar Reisiger/ ein schwade Reuter. P. chufiec/

poczet Jezdnych. G. στῖφος, στὶξ, ἴλη, τέλος ἱππέων. *Turmatim*, hauffenweise. P. Gromada / pocztem. G. ἴλαδον, ὁμίλαδον, φαλαγγηδὸν, κατ' ἴλας.

Turpis, e, heßlich/schendlich. P. ßpetny / żadny / ßkáradny / sromotny / niepoczesny / nie vćzćiwy. G. αἰσχρὸς, ἀσχήμων, κακοσχήμων. *Turpitudo*, heßligkeit/schande. P. ßpetność/ sromotá. G. αἶσχος, ἀμορφία, δυσείδεια, αἰσχρότης, αἰσχημοσύνη.

Turris, is, ein Thurn. P. Wieżá. G. βάρις, πύργος, πύργωμα, πυργοβάρις.

Turtur, ein Turteltaube. P. Sino gárlicá. G. τρυγών.

Tūrūnda, æ, ein bröcklein. P. odrobiná / odrobinká. G. ἄκολος, ψῶμος, μοτός.

Tuſsis, is, der huste. P. káßel. G. βήξ. *Tuſsio, is*, ich huste. P. kaßle. G. βήττω, χελύττω. *Tuſsilago, inis*, hufflattich / eselshuff. P. Podbiał. G. βήχιον.

Tūtō, Tūtor, vide *Tueor*.

T Y.

Tympanum, i, eine Trummel/ ein Heerbaucke. P. Beben. G. τύμπανον. *Item*, ein kran/ kranchradt. P. żoraw / Kołowrot.

Tympaniſtes, ein Trummelschleger. P. Bebeniſtá. G. τυμπανιστὴς. *Tympanizo*, ich baucke/ schlage die Trummel. P. Bebnię / biję w Beben. G. τυμπανίζω.

Typŭs, i, ein Form/Gestalt/ vorbild. P. formá/ kßtalt/ przykład. G. τύπος.

* *Comp: Archētypŭs*, G. ἀρχέτυπος. *Prototypus*, das erste vnd fürnembste vorbild. P. pirwßa y naprzedniey ßa Formá. G. πρωτότυπος. *Typŏgrăphus*, ein Buchdrucker. P. Drukarz. G. τυπογράφος. *Typographia*, die Druckerkunst. P. Nauká Drukárzka. G. τυπογραφία. *Typographion*, ein Druckerey. P. Drukárnia. G. τυπογραφεῖον.

Tyrānnŭs i, ein Tyran/ wüterich/ bluthund. P. Tyran/ okrutnik. G. τύραννος. *Tyrannis, idis*, Tyranney. P. Tyráństwo/ okrućieństwo. G. τυραννίς.

Tyrŏ, onis, ein junger Kriegsman/junger Schüler. *P.* Młody álbo nowy żołnierz / álbo nowyżak / Nowak / Młodzik / Vczeń / Zwolennik. *G.* ὁ εἰσιὼν, ὁ ἄρτι ἀρχόμενος παιδεύεσθαι.

Tyrōcĭnĭum, das erste versuchen oder vbung. *P.* pierwsze ćwiczenie. *G.* πρωτοπειρία, ἡ μάθησις, ἡ ἄσκησις.

Tyrocneſtis, is, ein Reibeisen. *P.* Tárká. G. τυρόκνηστις.

INCIPIENTIA à V.

V A.

V*Accă, æ*, ein Kue. P. Krowá. G. βοῦς, θήλεια, δαμάλη, δάμαλις. *Vaccula, æ*, ein Küelein. P. krowká / iáłoszká / iáłowká / iáłowicá. G. πόρτις. *Vaccinus*, küen. P. Krowi. G. βόειος.

Vaccinium, eine braune viol. P. Brunatny fiolek. G. ὑάκινθος.

Văcērră, æ, ein Hewrauffen/ Hewgatter. *P.* Drab w stáyni/ zá ktorą siáno kłádą. *Item*, ein pferdstand / oder Baum zwischen den Pferden *P.* Rozworá końská / przerab / przegrodá. G. παραπλὴξ, κλεῖθρον.

Văcīllŏ, as, Ich schwancke/ wancke. *P.* szwánkuie/chwieie się. *G.* ἀστατέω, διασείομαι, παραπαίνω, παραφέρομαι, σφαδάζω.

Văcŏ, as, ich befleisse mich/liege ob. P. pilnuie/ vdáie się/ obieram się / param się. G. σχολάζω, ἐνδιατρίβω, ἀμοιρέω. *Item*, ich mangele. *P.* niemam/niedostáie mi. *Item*, ich bin ledig/ müssig. *P.* iestem czczy/próżny/ łacno mi. *G.* σχολίω, σχολάζω, *Văcăt*, *Imperſ*: es ist weil/es ist gelegen. *P.* łácno iest/nietrudno iest. G. σχολή ἐστι. *Vacatio*, auffhörung / freyheit. *P.* przestánie / wolność / odpoczynienie / pokoy. G: ἄφεσις, σχολὴ, ἐκεχειρία, ἀτέλεια, ἄδεια, *Văcŭŭs*, *a, um*, ledig / lähr. P. prozny/czczy. G. διάκενος, κενὸς, κεινὸς, λαγαρὸς, ἄμοιρος, ἔρημος. *Văcŭo, as*, G. ἐρημόω, κενόω. & *Evacuo*, ich mache ledig/ lahre auß. *P.* prożnię/ wypróżniam. G. ἐκκενόω.

Vădĭmonium, G. ἐγγύημα, ἐγγύησις, ὁμηρεία, ἐξεγγύησις, ἐγγύη, ἀναδοχὴ. vide Vas.

Vādo, is, ich gehe/wandele. P. ide/chodze. G. ἄγω, ἀτραπίζω, βαδίζω, βαίνω, βάσκω, βατέω, βιβάσκω, πορεύομαι, ἔρχομαι.

* Comp: Circumvādo, ich vmbgehe/vmbfalle. P. Obchodze/opadam/obganiam/okrażam. G. περιάγω, περιβαίνω. Evādo, ich entgehe/entweiche. P. vchodze/vciekam/vbiegam/wymykam sie. G. ἀποβαίνω, ἀποφεύγω, διαδύω, διαδύομαι, ἐκφεύγω. Invado, ich falle an/greiff an. P. nápadam/náieżdżam/náćieram/zeymuie. G. εἰσβάλλω, ἐμβάλλω, ἐνσκήπτω, ἔπειμι, ἐπέρχομαι, ἐπιβαίνω, ἐπιφοιτάω. Pervado, ich durchgehe/durchdringe. P. przechodze/przebiegam/przenikam. G. διαχωρέω, διαφοιτάω.

Vădō, as, ich wade. P. brne/brodze. G. διεκπεράω. Vădum, ein wasserfurt. P. Brōd. G. πόρος, ῥύσις. Vadosus, fürtechtig. P. brodzisty. G. διαβατὸς, ὁ πολλοὺς πόρους ἔχων.

Va, Interject: wehe. P. biádá/niestetyß. G. οὐαί, φεῦ.

Vāfĕr, i, listig/gescheid. P. chytry/dwoy myślny. G. δολομήδης, πανοῦργος, κακότεχνος, ἐπιστάμενος. Vafricies, listigkeit. P. chytrość/obotetność. G. πανούργημα, σόφισμα.

Vāgīna, æ, ein scheide/futter. P. nożenká/pochwy/puzdro. G. θήκη, κουλεὸς, λέμμα, ξιφοθήκη.

* Comp: Evāgīno, ich zucke auß. P. dobywam/wyćiagam/wyrywam.

Vāgĭō, is, ich schrey wie ein kind. P. płácze/wrzeßcze iáko dźiecie. G. βαβάζω, κουρίζω, κλαυθμυρίζομαι. Vagitus, us, das chreyen eines Kindes. P. płácz/wrzask młodego dźiećiećiá. G. κλαυθμυρισμὸς.

Văgŏr, aris, ich schweiffe vmb/lauffe vmb. P. Błakám sie/tułam sie. G. ἀλάομαι, ἀλαίνω, ἀλητεύω, ἀλάλημαι, πλάζομαι, ἠλάσκω, πλανάομαι. Văgŭs, Văgăbundus, vmblauffend. P. tułáiacy sie/tułáiacy sie tu y owdźie. G. ἀλήτης, ἄστατος, πλανώμενος, περίφοιτος, πλάνος, πλανήτης. Vagus, Subst: ein vmbleuffer. P.

Biegun / łázeká. *Vagatio*, das vmblauffen. *P.* Tulánie / błákánie / łázekánie. G. ἄλη, ἄλημα, ἀλητεία, περιφορὰ, ῥέμβη, ῥεμβασμὸς.

* *Comp: Evagor*, ich lauffe hinauß. P. wychodzę / vnoßę się. G. ἀποπλανάομαι, περιφέρομαι, περιπολέω, περινοστέω. *Pervagor*, ich durchschweiffe. *P.* przebiegam / przechodzę / zwiedzam. G. περινοστέω, περιφέρομαι.

V*alde*, *Adverb*: sehr / fast. P. Bárdzo / wielce / wielmi. G. ἄγαν, κομιδῇ, λίαν, μάλα, μέγα, μεγάλως, σφόδρα, μεγάλα.

Văleo, *es*, ich bin gesund / ich kan / vermag. *P.* iestem zdrów / mogę / przemágam. *Item*, Ich gelte. *P.* ważę / stoię zacz. *G.* δύναμαι, δύναμιν ἔχω, ἰσχύω, εὐεκτέω, εὐρωστέω, ῥώννυμαι, ὑγιάζω, ὑγιαίνω. *Vălŏr*, *oris*, die wehrschafft. *P.* ważność / wagá. G. τιμή. *Vale*, *vox salutantis*, gehab dich wol. P. miey się dobrze. *G.* ἔρρωσο, οὖλε, ὑγίαινε, χαῖρε. *Văleat*, *imprecantis*, laß jhn fahren. *P.* Niech idzie do kátá / porwan wszemu złemu / porwan Diablu. *Vălĭdus*, starck. *P.* duży / krzepki / mocny / silny. G. εὔρωστος, ἰσχυρὸς, νεανικὸς, εὐσθενὴς, σθεναρὸς, ἐρρωμένος. *Vălētudo bona*, gesundheit. P. zdrowie. *G.* εὐεξία, εὐηπελία, ὑγίεια. *Valetudo mala*, Kranckheit. *P.* Chorobá. G. ἀρρωστία, καχεξία, νοσηλεία. *Văletudinarius*, siechafft. *P.* chory wątłego / zdrowia. *G.* ἐπίνοσος, καχεκτέων, νοσηματικὸς, νοσώδης. *Valetudinarium*, ein Siechenhauß. P. szpytal.

* *Comp: Convăleo*, *Convălesco*, *Revaleo*, *Revalesco*, ich werde wieder gesund. *P.* wzmagam / powstawam z choroby / poprawiąm się / pokrzepiam się. G. ἀναλαμβάνω, ἀναρρώννυμαι. *Invaleo*, Ich nehm vberhand. P. zámagam się / rostę / podrastam. G. ἀνακομίζομαι, ἐπισχύω, ἐπιρρώννυμαι. *Prævăleo*, ich bin sehr starck / mechtig. *P.* przemágam / przeważam / przewyciężam. *G.* κατισχύω, ὑπερνικάω, ὑπερέχω; ἐπικρατέω.

Valgus, *aliàs Varus*, einer dem die waden von einander stehen / Schiegge. *P.* kośláwy / szpotáwy. *G.* βλαισός.

Vallis, *is*, ein Thal. *P.* Niwa /

wá/pádol. G. ἄγκ@, γύαλον, νάπη μετάγκει, φάραγξ.

* Comp: Convallis, ein rund thal. P. okrągła niwá. G. κοιλὰ, συνάγγεια, συνάγκεια.

Vallus, i, ein pfahl. P. pal/kół.

Vallum, ein Wall/Schantz/Bollwerck. P. Wal/ßánc/zá: kámowánie/zrab. G. ἔρκ@, περισταύρωμα, περίφραγμα, χαράκωμα. Vallo, as, G. ἀποσταυρόω, περισταυρόω, χαρακόω, χαρακίζω, περιβάλλω, περιφράττω, &c.

* Comp: Circumvallo, ich mach ein Wall ich verschantze. P. wá: łem obtaczam / ßáncuię. G. περιταφρεύω, περισταυρόω. Intervallum, ein weit von einem pfal zum andern. P. Mieysce / álbo ßerokość miedzy palámi. G. διάλειμμα, διάστημα, διαχώρημα, διάλειψις.

Valva, æ, ein Thürgewend/thor/fensterlage. P. wrotá/okiennicá. G. ἀμφίθυρον, κίκλις. Valvulus, ein kornhülsen / oder schoten. P. łuská iarzynná / ſtrąg/ſtrączek. G. λοβός.

Vannus, i, ein wanne/ futter schwinge. P. pałká / opałká / G. λίκνον, λικμὸς, λικμητήριον.

Vanno, as, G. λικμάω, λικμίζω, ἰκμάω, σῖτον καθαίρω. Evanno, ich schwinge/saubere. P. opałam. G. ἐκλικμάω, ἐκλικμίζω.

Vānus, a, um, eitel/vergeblich. P. próżny / nikczemny. Item, leichtfertig / lügenhafft. G. lekkomyślny / łżywy / omylny / nieprawdziwy / fałßywy. G. ἀλέματ@, ἄλι@, ἀνέμι@, κενὸς, μάταιος, μεταμώνιος. Vānĭtas, eitelkeit. P. Próżność / Nikczemność. G. ἀνεμώνη, εἰκαιοσύνη, κενότης, οὐδένεια. Vānēsco, Evānēsco, ich werde eitel / vergehe / verschwinde. P. próżnieie / nißczeię / znikam / w niwecz ſię obracam. G. ἀφανίζομαι, μαραίνομαι, διαπίπτω, διαῤῥέω. Vānĭlŏquus, lügenhafft. P. próżnomowny / ledá co bredzący / plotká / łgarz. G. κενολόγ@, κενολογῶν, ματαιολόγ@, κουφόλογος.

Văpŏr, oris, ein dunst/dampff. P. Dym / pará / kurzáwá. G. ἀτμὶς, ἀτμὸς, ἀναθυμίασις. Văpŏrārĭum, ein dampfloch. P. Dymnicá / Kurzáwnia / Komin. G. ἀτμοδόχη. Văpŏrō, as, ich gebe ein dampff. P. kurzę ſię. G. ἀναθυμιάω, ἀυμίζω.

* Comp: Evaporo, ich verrieche / werde vngeschmacket. P. wietrzeie / wywietrywam. G. ἀναθυμιάω, ἐκθυμιάω, διαπνέω.

Vappa, æ, verrochener / verdorbener Wein. P. zwietrzáłe / wywietrzáłe wino. G. τροπίας, οἶνος ὀξίνης, πραγορίτης, ἐξεστηκὼς οἶνος.

Vāpŭlō, as, ich werde geschlagen. P. bywam bit. G. τύπτομαι, παίομαι, μαστιγοῦμαι, θείνομαι.

Vārī, Vārĭŏli, Masern / Boggen / Ohrschlechten. P. Ospice. G. ἴονθοι, ἴκνθοι, ἀκναί.

Vărĭŭs, a, um, mancherley / vielerley. P. rozmáity. G. ἄλλος, διάφορος, παμποίκιλος, πανταίολος, παντοδαπὸς, παρδαλωτός.

Varietas, verenderung. P. rozmáitość / odmienność / odmianá. G. ποικιλία, ποίκιλμα, ποικιλμὸς, πολυειδία. Vario, as, ich endere. P. odmieniam. G. ἀλλοιόω, αἰολέω, αἰολίζω, δαιδαλόω, ἐμποικίλλω, ποικίλλω. Variego, as, ich mache bund. P. pstrzę / przystroiam. G. παραλλάττω. Variegatus, bund / gezieret. P. vpstrzony / przystroiony. G. στικτός, ῥαντὸς, ποικνός.

Vārĭx, icis, ein auffgeblasen Ader / vberbein. P. odętá żyłá / wilczá kostká. G. κιρσὸς, ἰξία, κριξίς. Vārĭcosus, krampffaderig P. ktory nádete żyly ma. G. κιρσώδης, ἰξιώδης. Varico, as, & Vārĭcor aris, ich weiche ab / vbertrette. P. odstępuie / przestępuie. G. ὡς ῥαιβὸς βαδίζω. Devarico, & or, ich trette mit den Beinen von einander. P. Rostraczam / goleni rostładam. G. τὰ σκέλη διατείνω, διΐστημι, διαχωρίζω. Prævaricor, ich fahre aus dem wege. P. zstępuię z drogi. Metaph: ich vbertrette das Recht / ich handele wieder billigkeit. P. przestępuie práwo / czynię przeciw spráwiedliwości. G. ἐθελοκακῶ, καθυφίεμαι, ὑποστέλλομαι, καταπροΐεμαι, παραβαίνω. Prævaricator, ein vbertretter. P. przestępcá. G. πλαστοκατήγορος, παραβάτης. Prævaricatio, ein vbertrettung. P. przestępstwo. P. καθύφεσις, παράφασις, ὑποστολή.

Varus, vide Valgus.

Vas, vădis, ein Bürge. P. Rekoymia / zástepcá. G. ἐγγυητὸς. Vădĭmōnĭum, ein bürgschafft.

schafft. P. Rekoiemstwo. G. ἐγγύμα, ἐγγύησις, ὁμηρεία, ἐξεγγύησις, ἐγγύη, ἀναδοχή. *Vădŏr, aris*, ich stelle Bürgen. P. stawiam rekoymie. G. κλητεύω, δίκην ἀναδέχομαι.

Vas, vāsis, ein Gefeß. P. statek / naczynie. G. ἄγγος, ἀγγεῖον, τεῦχος, σκεῦος. *Vasculum*, ein Feßlein. P. Faska. G. σκευάριον, ἀγγίδιον. *Vascularius*, ein bütner / faßbinder. P. Bednarz. G. σκευοποιός.

* *Comp: Convāso, as*, Ich lese / raffele zusammen. P. zagrabiam / poprzatam. G. σκευαγωγῶ, συσκευάζω, συσκευάζομαι.

Vasallus, i, ein Lehenman. P. Choldownik.

Vasto, as, & Comp: Devasto, Pervasto, ich verwüste / verherge. P. pustoszę / kaze / psuie / drę / łupie / wypustoszam. G. ἀπορραίω, διαρραίω, δηιόω, ἐρημόω, πέρθω, πορθέω. *Vastatio, Devastatio*, eine verhergung / zerstörung. P. sputoszenie / wyłupienie. G. ἀνάστασις, δῄωσις, ἐρήμωσις, πόρθησις. *Vastator, Devastator*, ein Verherger / Zerstörer. P. spustoszyciel / łupieżca / wydzierca. G. δῃωτής, πορθητής. *Vastus, a, um*, groß / öde / wüst. P. wielki / pusty. G. ἀγανής, εὐμεγέθης, ἄμετρος, ἄπειρος, ἀνάστατος, ἔρημος. *Vastitas*, ein grösse / oder einöde. P. wielkość / albo pustynia / sputoszenie / niosiadłość. G. ἐρημία, ἐρήμωσις.

Vātēs, is, ein Warsager. P. Prorok / Wieszczek / Prachtykarz. G. θεοπρόπος, προγνώστης, ὑποφήτης, συμφήτωρ, μαντευτής, χρησμολόγος. *Vātĭcĭnor, aris*, ich weissage. P. prorokuie / prachtykuie. G. προθεσπίζω, μαντεύομαι, θεμιστεύω, θεοφατίζω, προφητεύω. *Vaticinium*, ein weissagung. P. proroctwo / prachtyka / wieszczba. G. θεοπροπία, θεοπρόπιον, μάντευμα, θέμις.

V B.

Vbĕr, eris, Subst: ein Euter / brust. P. wymie / cyc. G. θηλή, μαστός, μαζός. *Vber, a, um, Adject*: fruchtbar / vberflüssig. P. Zyzny / płodny / Vrodzayny / Dostateczny. G. ἄφθονος, εὐθαλής,

θαλὴς, εὔφορ☉, εὔκαρπος, εὔπορος.
-Vbĕrtas, die fülle / fruchtbarkeit. P. Dostátek / Zyzność / Plodność / vrodzaynosć. G. ἀφθονία, πιότης, εὐθαλία, εὐθηνία, εὐφορία.
-Vbĕrŏ, as, Exūbĕrŏ, ich bin vberflüssig. P. obfituie. G. πλεονάζω, πληθύω, εὐθηνέομαι, εὐθηνέω. Exuberantia, die fülle / vberfluß. P. obfitość / dostátek.
uVbi, Adverb: loci, Wo. P. gdzie / kedy. Temp: nach dem. P. gdy. G. ἔθα, ὅθη, οἷ, ἧ, πῆ, ὅπερ.
* Comp: uVbĭŭbī, uVbīq, uVbĭcunq, ubivis, allenthalben / es sey wo es wölle. P. wßedy / wßedzie / gdziekolwiek / kedykolwiek. G. πανταχῆ, πανταχοῦ, ἁπανταχόθι, ὁπουδήποτε, ὅπου ποτὲ ὅπουπερ ἄν.

V D.

-Vdŏ, onis, putatur esse calceus laneus, ein Fußsocke. P. ßkárpetká.
-Vdūs, a, um, feucht / naß. P. wilgotny / mokry. G. ἔνυγρ☉, ἔνυδρ☉, διάβροχ☉, ὑγρ☉.

V E.

Ve, Conjunct: oder. P. álbo. G. ἤ, ἤτοι.
Vectigal, Fuhrlohn. P. furlan. Item, zoll / vngelt. P. Cło / dań / pobór / dochod. G. δασμὸς, πόρ☉, πρόσοδ☉, τέλεσμα, τέλ☉, φόρ☉. Vectigalis, e, zinßbar. P. czynßowny / chołdowny. G. ὑποτελής.
Vectis, is, ein Riegel / Thierklinge. P. záworá / záporá / klámká. Item, ein hebstange. P. drag do dźwigánia. G. ἀναφορεύς, σκυτάλη, ἔμβολον, κλεῖθρον, μοχλίον.
Vĕgĕtŭs, a, um, frisch gesund. P. ochotny / świeży / duży / zdrowy. G. ἀκμάζων, ἐπακμ☉, εὐθαλής. Vĕgĕto, as, ich mache frisch / erquicke. P. ochładzam / pokrzepiam. G. εὐθαλῆ ποιῶ.
Vĕhĕmēns, G. βίαι☉, δεινός, ἔντον☉, ὀξεῖ☉, σφοδρὸς, σύντον☉, τορὸς. vide Mens.
Vĕhŏ, is, ich führe. P. wożę / wiozę. G. ὀχέω, ἐποχέω, φέρω, βαστάζω, κομίζω, ἄγω. Vĕhor, ich fahre. P. Jadę. Vĕhes, is, ein fuder. P. furá / wóz. G. ὄχη-

μα. *Vĕhĭculum*, ein wagen. P. wōz. G. ἀπήνη, ἅρμα, ὀχεῖον. *Vector*, ein Fuhrman. P. furman/woźnica G. ἔποχος, ἀναβάτης, ἐπιβάτης. ἐποχούμενος, ἐποχῶν. *Vectura*, ein Fuhr. P. wozbá/furá. G. ἀγωγὴ, κομιδὴ, ὄχησις, φορά.

* *Comp: Avĕho*, ich führe weg. P. odwożę. *Advĕho*, ich führe zu/bringe. P. przywożę. G. ἐποχέω, εἰσκομίζω. *Convĕho*, ich führe zusammen. P. zwożę. G. συνάγω, συγκομίζω. *Eveho*, ich führe auß. P. wywożę. *Metaph*: ich erhöhe/erhebe. P. powyższam. G. ἐξαίρω, ἐπαίρω, ἐκκομίζω. *Inveho*, ich führe ein. P. w wożę. G. εἰσάγω, εἰσφέρω, εἰσκομίζομαι. *Invehor*, ich schelte. P. łáię/fukam/rzucam się ná kogo słowy. G. εἰσφέρομαι, ἐνάγομαι. *Prætervehο*, ich führe fürvber. P. mimo wożę. G. παραφέρω, παράγω, παρακομίζω. *Proveho, Subvĕho*, ich führe fort. P. powożę. G. ἀναβιβάζω, ἀνάγω, ἀναφέρω, ἀνακομίζω.

Vel, Conjunct: oder. P. Albo. G. ἢ, ἤτοι, εἴτε, εἴτουν.

Vĕlĕs, itis, ein Landsknecht mit leichter rüstung. P. lekki żołnierz/Kozak/Vsarz/chayduk. G. ψιλοὶ, γυμνῆτες. *Vēlĭtārĭs, e*, solchen Kriegsleuten zugehörig. P. kozácki/chusárzki. G. γυμνητικός. *Vēlĭtŏr, aris*, ich schermützele. P. chárcuię/vtarczkę czynię/ná chárc wyieżdżam. G. ἀκροβολίζομαι, ἀψιμαχέω, διαπληκτίζομαι. *Vĕlĭtātĭŏ*, ein Schermützel. P. chárc/chárcowánie/vtárczká. G. ἀκροβολισμὸς, ἀψιμαχία, μελέτη.

Velia, Ein Henffling. P. zwoźniec. G. οὐελία.

Vēllŏ, is, ich rupffe. P. rwę/skubię/szczypam. G. πεκτέω, ἐλλίζω, τίλλω, σπάω, ἀνασπάω. *Vĕllĭcŏ*, ich pfitze. P. szczypię. G. ἀποκνίζω, διακνίζω, παρακνίζω.

* *Comp: Avello*, ich zwacke ab. P. odrywam. G. ἀποσπάω, ἀποτίλλω, ἐξαρμόζω, παρασύρω, περιαιρέω. *Convello*, ich zerrüpffe/zerreisse. P. podskubuię/wyszczypnię/wytárgiwam. *Item*, ich wiederlege. P. zbiiam/odpōr dawam. G. ἀνασπάω, καθασπάω, καθατίλλω, συσπάω. *Evello*, ich reisse auß. P. wyrywam. G. ἐκσπάω, πέκω, σκολύπτω, ἐκτίλλω. *Revello*, Ich reisse ab. P. odzieram/odrywam. G. ἀποσπάω, ἀποτίλλω, περιτίλλω.

Vellus, eris, abgeschorne wolle. P. Ostrzyżona wełná. G. κώδιον, κῶς, μαλλός, πόκος, πέσκος.

Vēlō, as, ich bedecke. P. nákrywam / zákrywam / zástániam. G. καλύπτω, κρύπτω, σκεπάζω, περισκέπω. Vēlāmēn, Vēlāmēntum, ein fürhang. P. Zasłoná. G. κάλυμμα, κατακάλυμμα, σκέπασμα. Vēlūm, ein Fürhang/ oder ein segel. P. Zasłoná/ żagiel/ płáchtá/ oponá. G. ἄρμενος, καταπέτασμα, περιπέτασμα, κάλυμμα. Vēlĭfĭcō, Ich sägele/ schiffe. P. żegluie.

* Comp: Rĕvēlō, as, ich entdecke/ offenbare. P. odkrywam/ odsłániam/ obiáwiam/ oznaymiam. G. ἀνακαλύπτω, ἀποκαλύπτω, ἀποφαίνω, διαφωτίζω, ἀπαμπίσχω. Revelatio, ein offenbarung. P. obiáwienie. G. ἀνακάλυψις, ἀποκάλυψις.

Vēlōx, ocis, schnell/ geschwind. P. pretki / chutki/ skory. G. ἀελλόπους, ἀνεμώκης, ταχύς. Vēlōcitas, geschwindigkeit. P. pretkość. G. τάχος, ταχυτής, ὠκύτης, ταχύτης.

Vĕlŭt, Vĕluti, zugleich als. P. iáko / iákoby. G. καθά, καθάπερ, οἷον, ὥσπερ.

Vēnă, æ, ein blutader. P. żyłá. G. φλέψ, δεξαμένη. Vēnōsus, großäderig/ dick/ grob. P. żyłowáty/ duży/ gruby. G. φλεβώδης.

Vēnālis, G. πράσιμος, ὤνιος. vide Veneo.

Vēndĭcō, as, G. ἀντιλαμβάνω, διεκδικέω. vide Dico.

Vendo, is, Ich verkeuffe. P. przedáie. G. πράττω, ὠνέω, πωλέω. Vendĭto, Ich gebe mich auß/ Ich stoltziere/ prange. P. vdawam / okázuie sie / vdátnym sie czynie. Vendibilis, e, verkeuffig. P. skupny / przedayny. G. ὠνητὸς, πρατὸς, πωλητὸς, ὤνιος, ἔντιμος. Venditor, ein verkeuffer. P. przedawcá. G. πώλης, πωλητὴς, πράτης, ἀπεμπολητής.

Vĕnēnŭm, Gifft. P. Jad/ trucizná. G. δηλητήριον, τοξικὸν, φάρμακον. Vĕnēnōsus, gifftig P. Jádowity. G. ἰοβόλος, φαρμακόεις, σκορπιώδης, φαρμακώδης. Vĕnēnātŭs, vergifftet. P. iádem nápuszczony. G. ἰοβόρος. Vĕnēfĭcŭs, ein Zeuberer. P. Czárownik. G. φαρμακὸς, φαρμακεύς,

Φαρμα-

φαρμακευτής. *Vĕnēfĭcă*, ein Zeuberin. P. Czárowńicá/ Jedzá. G. φαρμακὶς, φαρμακεύτρια, παμφάρμακος. *Vĕnēfĭcĭŭm*, Zeuberey/vergifftung. P. Czáry/ vczárowánie / otrućie. G. φαρμακεία, γοητεία, φαρμάκευσις, φθόριον.

Vēnĕō, is, ich werd verkaufft. P. Bywam przedan. G. πωλοῦμαι. *Vēnālis, e*, feil. P. przedány. G. πράσιμος, ὤνιος, ὠνητός.

Vĕnĕrŏr, aris, ich ehre. P. czcze / waze / cześć álbo poczćiwość wyrzadzam. G. σέβω, ἀγάζομαι, ἁγιστέω, ἀποβλέπω, ἄζω. *Vĕnĕrābilis, Vĕnĕrāndus*, Ehrwirdig. P. vczćiwy / poczesny/ czći godny. G. ἀζητὸς, ἀπόβλεπτος, ἔνδοξος, εὐσεπτος, σεπτός.

Venetus, Liechtblaw. P. błekitny.

Vĕnĭă, æ, verzeihung einer Vbelthat. P. odpuſczenie iákiego wyſtepku. *Item*, erlaubnüß. P. dozwolenie / dopuſzczenie. G. ἄδεια, συγχώρησις, συγγνώμη, ἐπιγνώμη.

Vĕnĭo, is, ich komme. P. ide/ iáde / przychodze. G. ἔρχομαι, παραγίνομαι.

* *Comp: Advĕnĭo*, ich komme herzu. P. nádchodzę/ przychodze. G. ἀμφικάνω, ἐπιβαίνω, ἐφίσταμαι, καταλαμβάνω, πάρειμι, προσήκω. *Adventus, us*, ein zukunfft. P. przyśćie. G. ἄφιξις, ἐπηλυσία, ἐπέλευσια, ἐπιδημία, ἐπιφάνεια, παρουσία. *Adventitius*, frembd. P. przychodny/obcy/cudzoziemſki. G. ἐξωτικὸς, ἐπεισόδιος, εἰσόδιος, ἐπελευστικὸς. *Advĕna*, ein frembdling P. cudzoziemiec/ przychodzień/gość. G. ἀπόφυλος, ἀλίμητος, ξένος, πάροικος. *Convĕnĭo*, ich kom zuſamen. P. ſchadzam ſie / zgromadzam ſie. *Item*, ich kom vberein / vertrage mich. P. vmawiam / poſtánowiam / zgadzam ſie. *Item*, ich ſpreche einen an. P. mowie z kim G. ἀνήκω, ἐντρέχω, ἐφαρμόζω, ἐπιβάλλω, ἐντυγχάνω, ἐναρμόζω, συνήκομαι, συνέρχομαι. *Convenit, Imperſ:* es iſt billig. P. godzi ſie. G. καθήκει, ἀνήκει, ἐμπρέπει, ἐπιπρέπει. *Convĕnĭens*, billich/ bequem / füglich. P. ſłuſzny / przyſtoyny/ potemny/ ſpoſobny. G. ἁρμόδιος, ἔμπρεπος, κατάλληλος, πρόσφορος. *Conventus, us*, ein zuſammenkunfft. P. ziazd / ześćie/ zgromadzenie. G. σύνοδος, πρόσ-

σοδος, λέσχη, ὁμιλία, πανήγυρις. *Conventio*, ein vertrag. *P.* zmowá / vmowá / zgodá / postánowienie. G. ἔντευξις, ἀνταλλαγή, πρόσοδος, συνήλυσις. *Conventiculum*, ein ort da man zusammen kompt. *P.* mieysce gdzie sie schodza / schadzká. G. συνέδιον, συνοδία. *Devĕnĭo*, ich komme biß / rc. *P.* dochodzę / doieżdżam. G. καταβαίνω, περιπίπτω, κατέρχομαι, καθήκω. *Evĕnit*, *Obvĕnit*, *Impers*: es begibt sich / es tregt sich zu. *P.* tráfi sie / przygodźi sie / przyda sie / przygadza sie. *Eventus*, *us*, ein zufall. P. tráfunek / przygodá. *G.* ἀπόβασις, ἔκβασις, περίστασις, συντυχία. *Circumvenio*, ich vmbgebe / hinderkomme / betriege / setze auff. P. podchodzę / zdradzam / oszukuię. *G.* ἐγκαταλαμβάνω, κυκλόω, πλεονεκτέω, ὑπερτείνω. *Invĕnio*, ich finde / erdencke / bekomme / erlange. P. náyduię / wynáyduię / wymyślam / dostrawam / osięgam. G. ἀλβαδέω, ἀλφαίνω, ἀλφάω, ἄλφω, εὑρίσκω, ἐξευρίσκω, ἐφευρίσκω. *Inventio*, G. εὕρεσις, εὕρεμα, εὕρημα. *Inventum*, ein fund / gedicht. P. wynáleźienie / wymyśl. G. ἐνθύμημα, ἐπίνοια, εὕρημα. *Inventor*, ein erfinder. P. nalezca / wynalezcá. G. ἀλφηστής, εὑρετής, εὑρήτωρ, ἐφευρετής. *Pervĕnio*, ich kom ans ende. P. dochodzę. G. ἀφήκω, ἀνήκω, ἱκνέομαι, παρήκω. *Prævenio*, ich komme für. *P.* vprzedzam. G. φθάνω, προφθάνω, παραφθάνω, προλαμβάνω, προέρχομαι. *Provĕnio*, ich komme herfür / ich wachse. P. pochodzę / rostę / wschodzę. *G.* προβαίνω, προέρχομαι, ἐπιδίδωμι. *Proventus us*, Jårlich gewächs / einkommen. *P.* vrodzay / dochod. *G.* πρόβασις, πρόσοδος, ἀποφορά, εὐφορία, εὐπορία. *Subvenio*, ich komme zu hůlff. P. nápomoc przychodzę / pomagam. G. βοηθέω ἐπικουρέω. *Supervĕnĭo*, ich komme dazu. P. nádchodzę. *G.* ἐφίσταμαι, ἐπέρχομαι, ἐπιβαίνω, περιτυγχάνω, ἀναβαίνω.

Vēnŏr, *aris*, ich jage stelle nach. P. Łowię / Poluię / Zabiegam. *G.* ἀγρέω, ἀγρεύω, ἀγρώσσω, ἀγρέω, θηρεύω, θηρεύομαι, κυναγέω. *Vēnātor*, ein Jåger. P. łowiec / myśliwiec. *G.* ἀγρώστης, ἐλαφηβόλος, ἐπακτήρ, θηρατής. *Vēnātus*, *us*, *Vēnātio*, ein Jacht. P. łowienie / polowánie. *G.* ἄγρευσις

τις, ἀγρεσία, κυνηγεσία. *Vēnāticus*, *Vēnātorius*, Jegerisch. *P.* myśliwy/ powolny/ łowny. *G.* ἀγρευτικὸς, θηρατικὸς, κυνηγετικός. *Vēnābŭlum*, ein Jegerspieß. P. oßczep albo włocznia náźwierz. *G.* προβόλιον, σαυρία, ὑοσός.

V*enter*, der Bauch. *P.* brzuch/ żywot. G. γαστὴρ, κοιλία, κενεὼν, λαπάρα, ὕστερος. V*entriculus*, der Magen. P. żołądek. G. γαστρίδιον, στόμα, κοιλία. V*entriosus*, bauchigt. P. brzucháty. G. γαστρώδης, γαστροειδὴς, γάστρων, γαστροπίων.

V*entilo*, *as*, ich schwinge/ werffe in die lufft/ reinige/ seubere/ ich erwege. P. wieie/ rzucam/ nápowietrze/ wyczyściam/ wychedożam/ ważam. *G.* λικμάω, ἐκλικμάω, λικμίζω. V*entilabrum*, ein wurffschauffel. P. łopátá do wiánia / wieiáczká / opałká. G. λεῖκνον, λικμητήριον, λικμός.

V*entus*, der wind. P. wiátr. G ἀήτης, ἄνεμος, πνεῦμα. V*entulus*, ein windlein/ lüfftlein. P. wiatrek/ wietrzyk. V*entosus*, windig/ küel. *P.* wietrzny/ chłodny. *Jtem*, wüst/ lär. P. pusty/ prożny. *Jtem*, Stoltz/ auffgeblasen. *P.* pyßny/ butny/ nádęty. G. ἀνεμόεις, ἀνεμώδης, ἀνέμιος, πνευματώδης. *Jtem*, πνευματοφόρος, ἀεσίφρων. *Ventosa*, ein Schrepfkopff. P. Bánká.

* *Comp*: *Subventaneus*, lähr/ lädig. *P.* czczy/ prożny.

Vēnūndō, *as*, ich verkeuffe. *P.* przedáię. G. ἐξεμπολάω, πράττω, ὠνέω, πωλέω, ἀποδίδομαι.

Vĕnŭs, *eris*, die Göttin der liebe. *P.* Bogini miłości. *Metaph*: ein bulschafft/ hurerey. P. miłośnicá / gámratká / nierząd. *Jtem*, zierde. P. piękność/ wdzięczność. *G.* ἀφροδίτη, ἀφρογένεια, περιβασίη. *Vĕnŭstus*, hübsch/ schön. P. piękny/ nadobny/ gładki/ cudny. G. ἐπίχαρις, ἐπαφρόδιτος, εὔμορφος, εὐειδὴς, χαρίεις. *Vĕnŭstas*, schönheit. P. piękność/ gładkość. *G.* ἀγλαΐα, εὐειδία, κοσμία, εὐμορφία, ἐπαφροδισία.

* *Comp*: *Devĕnusto*, ich mache heßlich. P ßpecę/ ßkárádzę/ G. καταισχύνω. *Invĕnustus*, heßlich. P. ßpetny/ ßkárádny/ niecudny/ żadny. G. ἀχάρις, ἄχαρις, ἄμουσος, ἀκαλλής.

Vepres, *is*, Dorn. *P.* ciernie.

G. ἡ ἄκανθα, βάτος, παλίουρος. *Vepretum*, ein Dornbusch. P. czerniewisko. G. ἀκανθών.

Ver, der Lentz. P. Wiosná. G. ἔαρ, εἶαρ, ἦρ, ἐαρινὴ, ὥρα. *Vernalis*, Lentzisch. P. Wieśienny. G. ἐαρινὸς, εἰαρινὸς, ἠρινὸς, ἐάρτερος. *Verno, as*, ich sprosse herfür / ich grüne / blüe. P. pukam sie / zieleńieie sie / kcze / kwitne / rozkwitawam sie. G. ἐαρίζω. *Vernatio*, ein abgestreiffte Schlangenhaut. P. łupież / skórá wężowa odárta.

Verbascum, Wullkraut. P. Dziewáná. G. φλόμος.

Verbena, Eisenkraut. P. koßysko. G. ἱεροβοτάνη, ἱεράβολάνη, περιςερεών.

Verber, eris, ein streich. P. plagá / degá / vderzenie. G. ἄικισμα, μάςιξ, πλῆγμα, πληγή. *Verbero, onis*, ein Bub. P. łotr / ńiecnotá / nogiec. G. σίβδις, μαςιγίας, κεντρότυπος. *Verbero, as*, ich schlage. P. bije / tluke / trzepie / tracam. G. αἰκίζω, ἀλοάω, θείνω, παίω, τύπτω, μαςίζω, μαςιγόω.

Verbum, ein wort. P. słowo. G. ἔπος, λόγος, μῦθος, ῥῆμα.

Verbosus, vielwortig. P. słowny / wielomowny. G. πολυφραδής, ὁ εὔπορος ἐν λόγοις, πολυλόγος, πολύμυθος. *Verbositas*, schwetzhafftigkeit. P. wielomowność.

* *Comp: Proverbium*, ein sprichwort. P. przypowieść. G. παροιμία, λόγος. *Proverbialis, e*, sprichwortsweise. P. przypowieſtny. G. παροιμιακὸς, παροιμιώδης, πεπαροιμιασμένος.

Vĕrēcŭndus, schamhafftig / züchtig. P. wstydliwy / sromieżliwy. G. αἰδόφρων, αἰδήμων, αἰσχυντηλὸς, αἰσχυντηρὸς. *Vĕrēcŭndiă*, zucht / schamhafftigkeit. P. wstyd / sromieżliwość. G. αἰδὼς, αἰσχυντηλία, αἰσχύνη, ἐντροπή. *Vĕrēcŭndor, aris*, ich scheme mich. P. sromam sie / wstydze sie. G. αἰδέομαι, αἰσχύνομαι.

Vĕrēdŭs, i, ein Postroß. P. Gończy / powodny koń. G. ἵππος ταχύδρομος. *Vĕrēdarius*, ein Postbot. P. Poseł ná powodzie / Goniec.

Vĕrĕor, eris, ich fürchte. P. boie sie / obawiam sie. G. αἰδέομαι, εὐλαβέομαι, ἐντρέπομαι, φοβέομαι.

Vĕrenda, orum, die heimlichen glieder. P. łono. G. αἰδοῖα.

* Comp: Revereor, ich ehre/ liebe. P. cżcżę / ważę / ßánuię / mikuię. G. ἅζομαι, αἰδοῦμαι, ἐμπάζομαι, εὐλαβέομαι, ἐντρέπομαι, ὀπίζομαι. Rĕvĕrentia, ehrerbietung. P. cżeść / poczćiwość. G. αἰδώς, ἐντροπὴ, εὐλάβεια, θεραπεία, ἐπιστροφή.

Vergo, is, ich neige mich/ halte mich. P. ſkłániam ſię/ chylę ſię/ śćiągam ſię. G. ῥέπω, νεύω, φέρομαι, ἐπιρρέπω.

Vermis, is, ein Wurm. P. robak/ gadźiná. G. σκώληξ. Vermiculus, ein würmlein. P. robaczek. G. σκωλήκιον. Verminoſus, wurmeſsig. P. robáczny/ robáczywy/ robáczyſty. G. σκωληκώδης, σκωληκιάων. Vermina, orum, das bauch grimmen. P. gryźienie w żywoćie. Vermino, as, ich habe das bauch grimmen. P. mam gryźienie w żywoćie. G. σκωληκιάω, σκωληκόομαι, σκωληκόβρωτος γίνομαι. Vermiculor, Ich bin wurmſtichig/ faule. P. Robáczywieię/ prochnieię. Item, ich mache ein eingelegte arbeit. P. ßnycżárzka robotę cżynię. G. σκωληκῶμαι, περιδονίζομαι. Vermiculatus, eingelegt. P. pſtremi / málowánymi ſtuczkámi położony. G. σκωληκοειδής.

Verna, ein leibeigen haußkind. P. Rodźic/ Rodowic/ Rodźiczká/ Rodowiczká/ wychowániec/ wychowanká/ wychowánicá. G. οἰκότριψ, οἰκογενὴς, δοῦλος, οἰκοτραφὴς, παῖς πρέπη. Vernaculus, heimiſch/eigen. P. domowy/ własny/ przyrodzony. G. οἰκογενὴς, ἐγχώριος, σύμφυτος, ὁμόγλωσσος. Vernilis, e, knechtiſch/bübiſch. P. niewolnicży/ przyzwoity/ kotrowſki. G. οἰκετικός.

Vernix, is, Fiernis. P. Pokoſt.

Verres, is, ein Eber. P. Kiernos. G. ὁ χοῖρος ἄῤῥην, ὁ κάπρος τομίας. Verrinus, das von einem Eber iſt. P. Kiernoſi. G. τομιδνός.

Verro, is, ich ziehe / ſchleiffe/ kehre, fäge. P. ćiągnę / wlekę/ vmiatam / chedożę. G. καλλύνω, κορέω, ἐκκορέω, παρακορέω, σαίρω, συρέω. Verriculum, ein Zuggarn. P. Niewod. G. γαγγάμη, γάγγαμος, πάναγρον

Verruca, ein Wartze. P. Brodawka. G. ἀκροχορδὼν, μυρμηκία, δέρας, ὄχθος. *Verrucosus*, wartzechtig. P. brodawczáty. G. ἀκροχορδίνων μεστὸς, ὀχθώδης.

Versus, *Præp*: gegen. P. ku/ przećiw. G. εἰς, πρός.

Vertagus, ein windhund. P. Chárt. *Vertebra*, ein windhund. P. obrot. G. στροφεὺς, στρόφιγξ, σπονδύλιον, σφόνδυλος.

Verto, *is*, ich kehre/ wende/ verwandele. P. obracam/ przemieniam. G. δινέω, ἑλίσσω, πωλέω, τρέπω, στρέφω, μεταστρέφω. *Vertigo*, *inis*, der schwindel. P. záwracánie w głowie. G. ἴλιγξ. *Verticulum*, ein Spindelwirt. P. wártałká wrzećienna. G. σπονδύλιον. *Vertex*, ein scheitel/ spitze. P. przedźiał/ wierzch/ wierzchołek. G. κορυφὴ, τὸ ἄκρον. *Vortex*, ein zwirbel im wasser. P. wir w wodźie. G. στρόφαλος. *Versus*, *us*, ein verß. P. wierß. G. ἔπος, στίχος, μέτρον. *Versura*, *æ*, ein vmwendung/ abwechslung. P. obrocenie/ odwrót/ domiáná. G. στροφὴ, μεταγραφὴ τοῦ δανείου. *Versatilis*, vmbwendig. P. obrotny. G. ἀγχίστροφος, εὐπερίστροφος, εὔστροφος, στρεπτός, εὐπεριάγωγος.

* *Comp*: *Averto*, ich wende ab. P. odwracam. G. ἀπαρτάω, ἀποδιαστέλλω, ἀποπέμπομαι, ἀποτρέπω, ἀπάγομαι. *Adverto*, ich wende zu. P. przymykam/ przychylam. *Item*, ich höre drauff. P. słucham/ baczę. G. μετατρέπομαι, παρασύρω, προσέχω, ἐπιστρέφω. *Animaaverto*, *vide supra*. *Anteverto*, *præverto*, ich komme für/ lauffe vorn an. P. Vbiegam/ wyścigam/ vprzedzam. *Converto*, ich wende/ verwandele/ bekehre. P. obracam/ przemieniam/ náwrácam. G. ἀναστρέφω, ἐκτρέπω, ἐπιστρέφω, καταστρέφω, μεταβάλλω. *Conversio*, ein verwandelung/ bekehrung. P. odmienienie/ náwrocenie. G. ἀνακύκλωσις, ἐπιστροφὴ, στροφὴ, τροπὴ, περίοδος. *Divertor*, ich kehre ein/ trette ab. P. stoię gospoda/ w ieżdżam vstępuię/ vchodzę. G. παρακλίνω, παρατρέπομαι, ἐκτρέπομαι. *Diversorium*, ein herberge. P. gospodá/ gośćiniec. G. ἐπισταθμία, κατάλυμα, καταίρεσις, κατάλυσις, πανδοχεῖον, ταβερνεῖον. *Diverticulum*,

ein ort da man abtretten kan. P.
vstąpienie. G. ἀτραπιτὸς, ἀταρπὸς,
ἀτραπὸς, παρατροπή. *Everto*, G.
ἀνατρέφω, ἀνατρέπω, ἐξαιρέω, κα-
τασύρω. *Subverto*, ich kehre vmb/
zerstöre. P. wywracam/ pustoszę.
G. καταβάλλω, ἀνατρέπω, ὑποστρέφω,
καθαιρέω, καταστρέφω. *Inverto*, ich
verkehre. P. opák obrácam/ wy-
wrácam. G. ἀναστρέφω, διαστρέφω,
ἀποστρέφω, παραστρέφω. *Obverto*, ich
wende entgegen. P. zákládam się/
zástáwiam się. G. ἀντιστρέφω, ἀπο-
στρέφω, καταστρέφω. *Perverto*, ich
verkehre. P. przewracam/ opák
obracam. G. διαστρέφω, καταστρέ-
φω, παράγω, παραστρέφω. *Perver-
sus*, verkert/ boßhafftig. P. prze-
wrotny/ opáczny/ zły/ złosliwy.
Perversitas, verkertheit/ boßheit.
P. przewrotność/ złość/ krna-
brność. G. διαστροφὴ, παραφορὰ,
παραγωγὴ, παρατροπή. *Reverto*,
& *Revertor*, ich kehre vmb/ ich
komme wieder. P. wracam się. G.
ἀνέρχομαι, ἐπανήκω, ἀναχωρέω, ἀνα-
κάμπτω, ἀποκάμπτω. *Transverto*,
ich verkehre. P. przewracam.
Transversus, schäl/ schlim/ vber-
zwerch. P. poprzeczny. G. ἐνδιά-
στροφος, πλάγιος, περικάρσιος.

Verso,

Verso, *as*, *frequẽt*: ich kehre offt
vmb/ weltze. P. często obrácam/
taczam/ wywracam. G. κυκλέω,
στρέφω, πολέω, στροφαλίζω, ἐπιδινέω.
Versor, *aris* ich vbe mich/ wohne.
P. ćwiczę się/ obieram się/ mie-
szkam. G. διάγω, διατρίβω, ἐμπο-
λιτεύομαι, πολέομαι, πολεύω.

* *Comp*: *Aversor*, ich verachte/
habe ein eckel. P. gárdzę/ brzydzę
się. G. ἀποτρέπομαι, ἀποστρέφομαι,
ἀφοσιόομαι, ἀποτροπιάζομαι. *Ad-
versor*, ich bin zu wieder. P. prze-
ciwiam się. G. ἀντεπιβαίνω, ἀντικα-
θίσταμαι, ἐναντιόομαι, τραχηλίζομαι.
Adversarius, ein Wiedersacher. P.
przećiwnik/ odpowiednik. G. ἀν-
ταῖος, ἀντίζωος, ἀντίδικος, ἀντί-
παλος, ἀνταγωνιστὴς, ἐναντίβιος, ἀν-
τιλέγων, ἀντιστάτης. *Conversor*, ich
gehe vmb. P. obcuię/ spółkuię. G.
διατρίβω, ἐνομιλέω, ἐντυγχάνω, ὁμι-
λέω, συναυλίζομαι. *Conversatio*, ein
vmbgehen/ gemeinschafft. P. ob-
cowánie/ spółkowánie/ towá-
rzystwo. G. διαγωγὴ, διατριβὴ,
συνομιλία, συνουσία, *Con-
troversor*, ich bin spenstig/ zwistig/
zweywelhafft. P. wspieram się/
iestem rożny/ wątpliwy. *Con-
troversia*, ein zanck/ zwist/ zweif-

Zzz fel.

fel. *P.* ſpór / rożnicá / rożność / ſprzećiwienie.. G. ἀμφισβασία, ἀμφισβήτημα, ἀμφιλογία, δίκη. *Diverſor*, ich liege zur herberg. P. ieſtem ná goſpodzie / ſtoię w goſcyńcu. G. ἐπισταθμεύω, σταθμεύω, καταγομαι, καταλύω, παρά τινι. *Obſervor*, ich gehe vmbher. *P.* vwiiam ſię / motam ſię. G. περιίσταμαι, ἐνδιατρίβω, ἐνδιαιτάομαι.

Verſutus, a, um, liſtig / geſchwind. *P.* chytry / pretkiego á oſtrego rozumu. G. δολιόφρων, παλίμβολος, στροφαῖος, ὕπουλος, πανοῦργος, δολιόβουλος. *Verſutia*, liſtigkeit / geſchwindigkeit. *P.* chytrość / oſtrość rozumu. G. διπλόη, πανουργία, πανούργευμα, στροφή.

Verſipellis, falſch / liſtig / betriegig. P. fałßywy / chytry / zdrádliwy. G. ἀνολόδερμος, ποικιλοδέρμων.

Věrū, ein Bratſpieß. *P.* Rożen. *G.* ὀβελός.

Vervex, ein Hammel. P. ſkop. *Vervecinus*, ſchepſen. P. ſkopowy. G. ὁ κριοῦ τομίου ἴδιος.

Vērūm, Verò, aber. *P.* ále / wżdy / iednák. *G.* ἀτὰρ, αὐτὰρ ἀλλά τοι, μέντοι, ἀλλά.

Veruntamen, aber gleichwol. P. Awßakże / iednák / przećie. G. ἀλλ' ὅμως, οὐ μὴν ἀλλὰ, πλὴν, πλὴν ἀλλά.

Vērūs, *a, um*, Vērax, warhafftig. *P.* prawdziwy. *G.* ἀληθὴς, γνήσιος, ἀψευδὸς, ἀληθινός. *Vēritās*, Věrācĭtās, Warheit. P. prawdá / práwość / prawdziwość. *G.* ἀληθότης, ἀλήθεια, ἀψεύδεια, ἐτεώνιον, ἀτρεκίη. *Veriſimilis, e*, der warheit ehnlich. P. wierzepodobny. G. ὁ ἀληθεῖ ἐοικώς, εὔπιστος, πιχανός.

Vēſānŭs, vnſinnig. P. wśćiekły / ßalony *G.* ἀφρονῶν, παραφρονῶν, ἔμπληκτος, μανιώδης. *Vēſānĭă*, vnſinnigkeit. *P.* wśćiekliwość / ßaloność. G. ἀφροσύνη, παραφροσύνη, ἐμπληξία, μανία.

Vēſcŏr, eris, ich eſſe. *P.* iem / pożywam. *G.* ἐσθίω, ἔδομαι, σιτέομαι, τρέφομαι. *Veſcus a, um*, åtsig. *P.* śniedny / ſpoſobny ku iedzeniu. *G.* ἐδώδιμος, ἐδεστός.

Vēsīcă, æ, ein blaſe. *P.* pecherz. pecherzyná. G. κύστη, κύστις, φύση.

Veſpa, æ, ein Weſpe. *P.* oſſá. G. ἀνθρήνη, σφήξ.

Veſper, der Abend. *P.* wieczor. *G.* δείλη, δειέλιος, ὀψία, ἑσπέρα, ἑσπερίη.

Vespertinus, abendzeitig. P. wieczorny. G. ἑσπερος, ἑσπέριος, ὄψιος. *Vesperascit*, *Advesperascit*, es wird abend. P. wieczor nádchodźi/ zmierzka sie. G. ἑσπέρα γίνεται.

Vespertilio, ein Fledermauß. P. nietoperz. G. μυκτερὶς, νυκτερὶς.

Vespillo, *onis*, ein Todtengreber. P. co vmárłe chowa/ Grubarz/ Kopacz. G. ἐνταφιαστὴς, νεκροφόρος.

Vester, *a*, *um*, Ewer. P. wáß. G. σφέτερος, σφῶϊτερος, ὑμέτερος.

Vestras, Ewers landes/ oder geschlechtes. P. wáß, niec.

Vēstĭbŭlum, ein forhoff/ vorder hauß. P. przedsionek/ przysienie. *Metaph.*: ein anfang/ oder eingang eines jeglichen dinges. P. początek/ álbo przystęp do káždey rzeczy. G. αὔλιος, θυρὼν, προαύλιον, πρόδρομος, πρόαυλον, πρόπυλον.

Vestīgium, ein Fußstapffen. P. stopá/ trop/ ßlák/ ośladá/ piatno. G. ἴχνος, ἴχνιον, πάτος, στίβος.

* *Comp: Investigo*, *vervestigo*, ich spüre nach/ forsche nach. P. śledzę/ ßlák.em ide/ ßpieguie/ wywiáduie sie/ ßukam. G. ἀνιχνεύω, ἐξιχνεύω, κυνοδρομέω, ἀκριβόω.

Vestis, *is*, *Vestimentum*, ein Kleid. P. ßátá/ bárwá. G. ἄμφιον, ἀμφίασμα, ἀμφίασις, ἔσθημα, ἔνδυμα, ἐπίβλημα, ἱμάτιον, στολὴ.

Vestitus, *us*, kleidung. P. odźienie. G. ἱματισμὸς, στολισμός.

Vĕtĕrnŭs, die schlaffsucht. P. śpiąca chorobá. G. καταφορὰ, ἰσχυρὰ νωθρότης, νωθρεία. Vĕtĕrno*sus*, schlefferig/ verschlaffen. P. ospały/ leniwy/ zgniły. G. ληθαργικός.

Vĕtŏ, *as*, ich verbiete. P. zákázuie. G. ἀπαγορεύω, εἴργω, κατείργω, κωλύω.

Vĕtŭs, *eris*, alt. P. stáry/ dáwny. G. γηραιὸς, γηραλέος, ἀρχαῖος, παλαιὸς, πολυετὴς. *Vetulus*, ein alter Man. P. stárzec/ stárußek/ strych. G. ἀφῆλιξ, πάρηλιξ, γερόντιον. *Vetula*, ein alt Weib. P. bábá/ stárká. G. γραῦς, γραῖα, πρέσβα, πρέσβα. *Vĕtĕrānŭs*, ein alter Kriegßman. P. stáry Zołnierz. G. πρεσβύτης. *Vĕtĕrator*, ein alter Schalck/ listiger Fuchs. P. stáry ćwik/ chytrzec/ chytrek. G. παλίμπρατος, παλίμβολος, πανοῦργος.

Vĕtĕrātōrĭŭs, geschwind / listig. P. chytry / podszyty. G. πανδελέτος, πανȣργικός. Vĕtĕrāmēntārĭŭs, ein Schuflicker. P. co trzewiki łata. Vĕtŭstŭs, Alt / Veralt / Altfrenckisch. P. Stárádawny / Stároświecki. G. ἀρχαῖος, παλαιός, παλαιγενής. Vetustas, das alter. P. stárość / dawność. G. ἀρχαιότης, παλαιότης.

* Comp: Invĕtĕrāscŏ, ich werde alt. P. stárzeie sie / zástárzeie sie. G. παλαιόομαι, ἐγκαταγηράσκω, περιγηράσκω, χρονίζομαι. Invĕtĕrātŭs, Veralt. P. zástárzáły. G. παλαιωθείς, ἐγκαταγηράσας.

Vexillum, ein Fahn/Fehnlein/ ein flagge. P. proporzec / chorągiew. G. σταλήγιον, σημεῖον, σημαία. Vexillifer, ein Fendrich. P. Chorąży. G. σημειοφόρος.

Vexo, as, Devexo, Ich treibe / plage / betrübe. P. gabam / dręczę / trapię. G. ἀνιάω, ἐνοχλέω, ἐπηρεάζω, κακόω, καλασύρω, τρυχόω, τείρω, σκύλλω. Vexatio, beleidigung / betrübung / plagung. P. gabánie / trestánie / trapienie / dręczenie. G. ἐνόχλησις, ἐπηρεασμός, σκυλμός, κάκωσις.

V I.

Via, æ, ein weg. P. drogá. G. ὁδός, πορεία, στίβος, οἴμη. Viator, ein wegfertiger. P. podróżny. Viaticum, ein zeerung auff dem weg. P. koszt / stráwá podróżna. G. ἐφόδιον, μεθόδιον, ὁδοῖον.

* Comp: Avius, Devius, abwegig. P. błędliwy / obłędny. G. ἀδιέξοδος, ἄνοδος, ἄβατος, ἄπορος. Invius, unwegig / ungebähnet. P. bezdrożny / nietárty / nietorowány. G. ἀνάντης, ἀδιόδευτος, ἀκέλευθος, ἄοιμος, ἄβατος. Obvius, entgegen kommende. P. potykáiący sie z kim / przeciw komu idący. Metaph. schlecht gemein. P. prosty / pospolity. G. ἀντίος, ἐναντίος, ἀντιάσας, ἀντιτυχών, συντυχών. Obvio, -as, ich begegne. P. potykam sie z kim w drodze / wychodzę / wyieżdżam przeciw komu / zástępuię komu drogę / zachodzę komu w drodze. G. ἀντάω, ἀντιάζω, ἀντιάω, ἀντιμολέω, ἀπαντάω, ὑπαντάω. Pervius, durchgengig. P. przechodźisty. G. βατός, διαβατός, πορεύσιμος, εὔοδος, περάσιμος. Bivium, ein wegscheide zweyer

weg. P. rostánie dwu dróg. G. ἀμφόδιον, ὁ κεαν..., δίοδ...: Trivium, da sich drey wege scheiden. P. rostánie trzech dróg. G. τρίοδος.

Vibex, icis, ein streich. P. deká / blizná G. αἱμαλώψ, αἰθύλιξ, μώλωψ, πελίωμα, κονδύλη, σμῶδιξ.

Vibro, as, ich bewege/schüttele/ werffe/schiesse. P. porußam/trzesę/ ćiskam / strzelam. G. ἀνακραδαίνω, ἀνακραδάω, ἀναπάλλω, κραδαίνω, κραδάω, πάλλω, σείω, τινάσσω, σίλβω.

Vicem, Vice, & plur: Vices, &c. verenderung / abwechslung. P. odmiáná. Item, ein zustand / vnglück. P. ßkodá / przygodá G. ἀντὶ, cum genit: ἐν τάξει. Vicarius, ein verwalter. P. namiestnik / zastepcá. G. ἀμοιβαῖος, ὁ ἀντ' ἄλλου πλαγμένος. Vicissim, wiederumb. P. zás w odmiáne / w odmianki/ná przemiáne. G. ἀντιστρέφως, ἀμοιβαίως, ἐναλλάγδην, καταλλάγδην. Vicissitudo, ein abwechselung/verenderung. P. odmiáná / przemiennosć. G. ἐπαλλαγή, ἐπάλλαξις, ἀντικατάλλαξις, ἐξάμειψις, περιτροπή.

Viceni, vide Viginti.

Vicia, æ, wicken. P. wyká. G. βικία.

Vicium, vide Vitium, G. ἁμάρτημα, ἐλάσσωμα, κάκη, κακία, κακότης, πλημμέλημα, πλημμέλεια.

Vicinus, i, sub: ein nachbawr. P. sásiad. Vicinus, a, um, Adiect: nahe/beywohnend. P. bliski / sásiedzki / pográniczny. G. γείτων, ἀσυγείτων, ἐχόμενος, πλησιόχωρος, πάροικος, περίοικος. Vicinitas, nachbarschafft. P. sásiedztwo. G. γειτονία, γιτόνημα, γειτόνησις, συνοικία, συνοίκησις. Vicinia, æ, die nähe. P. bliskość.

Victito, G. διαιτάομαι, βόσκομαι, σιτέομαι. Victus, vide Vivo.

Victima, æ, ein schlachtopffer vor erlangten sieg. P. bitá offiárá za otrzymáne zwyćiestwo. G. θυσίασμα, θῦμα, ἱερεῖον, σφάγιον.

Victor, G. νικητὴς, νικηφόρος, νικάτωρ, νικατήρ. vide Vinco.

Vicus, i, ein gasse/ strasse. P. vlicá. Item, ein dorff. P. wieś. G. ῥύμη, κώμη, λαύρα. Vicatim, von dorff zu dorff. P. od wsi do wsi. G. κωμηδὸν, κατὰ κώμας.

Videlicet, Adverb: gewißlich. P. pewnie / zápewnie. Item, als nemlich. P. to iest / á zwłaßczá. G. ἀμέλει, δηλονότι, δῆτα, ἤγουν, λέγω δή.

Vĭdĕo, *es*, ich sehe. P. widzę. *Metaph:* ich mercke verstehe. P. bacżę / rozumiem. G. βλέπω, δέρκω, εἴδω, θεάομαι, ὄπτω, θεωρέω, ὁράω, ὀπτεύω. Vĭdĕor, *depon:* & *Videtur. Imperf:* mich dünckt. P. zda mi się / widzi mi się. G. δοκέω, καταφαίνομαι. Vīsŭs, *us*, das gesicht. P. wzrok. G. ὄψις, ὀπωπὴ, ὅρακος. *Vīsĭō*, ein gesicht. P. widzenie. G. ὀπτασία, ὅραμα, ὅρασις, φαντασία, φάντασμα. *Visibilis, e*, sichtbar. P. widomy. G. λευσὸς, ὀπτὸς, ὁρατὸς. Vīsō, G. ἐπισκοπέω, ἐπισκέπτομαι, θεάομαι, ἱστορέω. & *Comp: Invīso, Revīso, Item, Frequent:* Vīsĭtō, *as*, ich gehe zusehen / ich besuche. P. ide ku widzeniu / náwiedzam.

* *Comp: Evideo, Inusitat: Evidens*, klar / außtrücklich / augenscheinlich. P. iásny / iáwny / dowodny / oczywisty. G. ἐμφανὴς, ἐμφαντικὸς, σαφὴς, ἐναργὴς. *Evidentia*, klarheit. P. iásność / rzetelność. G. ἐνάργεια. *Invideo, es*, ich Mißgünne. P. zázrzę / nie życzę. G. βασκαίνω, φθονέω, μεγαίρω, φθόνον ἔχω. *Invidia*, mißgunst. P. zazdrość / zawiść. G. βασκανία, δυσμένεια, φθόνος. *Invidus, Invidiosus*, mißgünstig. P. zawisny / zazdrościwy. G. ἐπίφθονος, φθονούμενος, νεμεσητὸς. *Invisus*, verhasset / verachtet. P. záwisny / wzgárdzony. G. ἀθέατος, δυσθέατος, μισηθεὶς, δυσμενὴς. *Prævideo*, ich sehe zuvor. P. przeobaczywam / upátrywam. G. προείδομαι, προορῶ, προβλέπω. *Provideo*, ich versehe / versorge. P. opátruię. G. προανασκευάζομαι, προμηθεύομαι, προορῶ, προβλέπω, προβουλεύω, προγινώσκω. *Providentia*, Fürsehung. P. opátrzność. G. προμήθεια, πρόγνωσις. *Providus*, vorsichtig. P. opátrzny / pieczołowity. P. προμηθὴς, προνοητικὸς.

Vĭdŭŭs, ein Widwer. P. wdowiec. G. εὖνις, χῆρος. Vĭdŭă, ein widwe. P. wdowá. G. εὖνις, χήρα, χηρεύουσα. Vĭdŭĭtas, widwenschafft / P. wdowistan / sieroctwo. G. χηρεία, χήρευσις, χηροσύνη.

Vienna, æ, Wien in Österreich. P. Wiedeń w Rakusiech.

Vĭeō, *es*, ich beuge / binde. P. Kręcę / Wiążę / Zwięzuię. G. λυγίζω. *Vietor*, ein Bütner / Bödker. P. Bednarz. G. λυγιστής. Vietus, *a, um*, weich schwanck.

schwanck. P. miekki/ gibki/ słáby G. παρετος, παλακὸς, χαλαρος, ὑπέρακμος.

Vĭgĕo, es, ich grüne bin frisch. P. kwitne/ iestem krzepki/ silny/duży G ἀκμάζω, ζάω, ἡβάω, θάλλω. Vĭgŏr, oris, sterck krafft. P. siłá/ moc/ dużość. G. ἀκμὴ, εὐσθενία, ἰσχὺς, ῥώμη, μένος.

Vĭgĭlo, as, Ich wach. P. czuie/ strzege. G. ἀγρυπνέω, γρηγορέω, ἐγρηγορέω, ἐγρήσσω. Vĭgil, ein Wechter. P. Stróż G. ἄγρυπνος, ἄυπνος, φύλαξ, νυκτὸς ἀγρυπνῶν. Vigilia, ein wacht/hut. P. Straż/Strażа. G. ἀγρυπνία, γρήγορσις, ἐγρήγορσις, ἔγερσις. Vĭgĭlans, Hurtig/ Wacker/ Fleissig. P. Czuyny/ Pilny ostrożny. Vĭgĭlantia, hurtigkeit/ fleissigkeit. P. czuyność/ pilność/ ostrożność.

Vīgīnti, Zwantzig. P. dwádzieściá. G. εἴκοσι, εἴκασι. Vīgēsĭmŭs, der Zwantzigste. P. dwudziesty. G. εἰκοστὸς. Vīcēni, Je Zwantzig. P. po Dwudziestu. G. εἴκοσι. Vīciēs zwantzig mal. P. dwádzieściá kroć. G. εἰκοσάκις. Vīcēnārius, was Zwantzig in sich helt. P. Co dwádzieściá w sobie zámyka. G. ὁ εἴκοσ αἰος.

Vīlĭs, e, gering/ schlecht. P. podły/ prosty/ Lekki. Item, wolfeil. P. tani. G. ἀξιής, ἀξιέλιος, ἀνάριθμος, εὐτελὴς, εὔωνος, οὐδειὸς ἄξιος, φαῦλος. Vīlităs, geringschetzigkeit/ wolfeilheit. P. podłość/ taniość. G. φαυλότης, φλαυρότης. Vīlĕŏ, Vīlēscŏ, ich bin/ werde gering/ oder wolfeil. P. podleie/ tanieie. G. φαυλίζομαι.

Villa, æ, ein Bawrhöff/ oder dorff. P. chłopski dworzec/ wieś. G. ἀγροικία, αὐλὴ, κώμη, χωρίον, ἐπαύλιον, ἔπαυλις. Villanus, ein Bawr. P. Gbur/ Wieśniak/ kmieć. Villicus, ein Meyer. P. włódarz/ rátay. G. αὐλείτης, ἀγρονόμος, ἐπίτροπος. Villica, ein Meyerin. P. włodárká/ włodárzowa. G. ἡ ἀγρονόμος. Villicor, aris, ich treibe bawrwerck. P. rolą się param. G. ἀγραυλῶ.

Villus, i, ein haarlock. P. Kosmek/ włos. G. θρὶξ, λάχνη, τρίχωμα, τρίχωσις. Villosus, zottecht/ rauch. P. kosmáty/ włochaty. G. βαθύτριξ, βαθύμαλλος, πολύθριξ, τριχωτός.

Vīmĕn, inis, Bintzweiden. P. Rokićiná. G. λύγος, οἶσος, ῥίψ. Vīmĭnĕŭs, von bintzweiden gemacht. P. Rokitowy. G. οἰσύϊνος, λύγινος.

Vincio, is, Ich binde. P. Wiaże / zwiezuie / śćiagam G. δεσμέω, δεσμόω, δεσμεύω, λυγίζω, συνδέω, ταινιόω. *Vinculum*, ein band. P. zwiaſká. G. ἄλυσις, ἅμμα, δεσμὸς, κατάδεσμος.

* *Comp:deVincio*, Ich verbinde / verpflichte. P. obowiezuie / pozyſkam / powinnym czynie. G. ἀναρτάομαι, ἐξαρτάω, καταδέω, οἰκειοῦμαι. *ReVincio*, Ich binde rückling. P. opak záwiezuie.

Vinco, is, Ich siege / Vberwinde / Vbertreffe. P. zwyćiężam / porażam / przewyżßam G. ἀποκαίνυμαι, ἀπονικάω, ἐκνικάω, κρατέω, νικάω. *Victor*, ein Vberwinder. P. Zwyciężcá / Zwyćiężyćiel. G. νικηφόρος, νικάτωρ. *Victoria*, ein Sieg. P. zwyćieſtwo / Porażká. G. κράτος, νίκη, νίκημα, νῖκος. *Victoriosus*, Siegreich. P. zwyćiężny / zwyćiężyſty.

* *Comp*: *DeVinco*, *Idem cum Simplici*, *ConVinco*, *EVinco*, Ich beweise / vberzeuge. P. dokázuie / okázuie / wyświadczam / przekonam. G. κρατέω, καταγωνίζομαι, χειρόω, καταvικάω. *InVictus*, vnüberwindtlich. P. niezwyćiężony. G. ἀδήλωτος, ἄμαχος, ἀκαταγώνιστος, ἀχείρωτος, ἀκαταμάχητος, ἀναφήριτος.

Vindemia, æ, der Weinlust / das Weinleſen. P. zbieránie Winá. G. βοτρυμὸς, τρυγητὸς. *Vindemio*, as, ich leſe den Wein. P. zbieram Wino. G. τρυγάω, ἀποτρυγάω, δρέπω, δρέπομαι.

Vindico as, Ich reche / straffe. P. mßczę ſie / karzę. *Item*, Ich errette / erlöſe. P. wybáwiam / wyświebodzam. G. ἀμύνω, ἐκδικέω, τιμωρέω, τιμάομαι, ἀφίςημι, ἀπαλλάττω. *Vindicta*, ein rache. P. pomſtá. G. ἄμυνα, ἀντιλύπησις, ἐκδικία, ἐκδίκησις, ἐπεξέλευσις. *Vindex*, icis, ein Recher. P. Mśćićiel. G. ἀμυντικὸς ἀμύντωρ, ἔκδικος, τιμωρὸς. *Vindiciæ*, ein errettung / be-

schirmung. P. wybáwienie/ o-
broná. G. ἀντιποίησις, καρπεία.

Vinum, i, wein. P. wino. G.
οἶνος, ἔρπις, ἀμπέλου δρόσος. *Vi-
narius*, das zu wein gehöret. P.
winny. G. οἰνοπώλης. *Vinea*, ein
Weinberg. P. winnicá. G. ἀ-
λωά, οἰνάς, οἰνόπεδον, οἰνόφυτον,
ἀμπελίτις. *Vinitor*, ein Rábman.
P. Winiarz. G. ἀμπελουργὸς, ἀμ-
πελοφύτωρ. *Vinolentus*, truncken.
P. pijány/ opiły. G. ἔξοινος,
πάροινος, μεθυστικὸς, οἰνόληπτος.
Vinosus, Weinsüchtig. P. Wi-
nem cuchnacy. G. φίλοινος, φι-
λοπότης, οἰνοπότης.

Viola, æ, ein Viol. P. Fijo-
łek. G. ἴον. *Violaceus*, Violen-
farb. P. Fijołkowey máści/
bronatny/ mákowy.

Violo as, ich schweche/ ver-
letze/ breche/ vbertrette. P.
gwałcę/ obracam/ sromocę/
lekkość wyrządam/ łamię/
wykraczam. G. βιάζομαι, βιά-
ζω, βιάω, ὑβρίζω. *Violentus*, ge-
waltig/ gewalt vbende. P.
Gwałtowny. G. ἀπότομος,
βίαιος, βιαστικὸς, ὄβριμος. *Vio-
latio*, ein verletzung/ schendung/
brechung. P. Zgwałcenie. G.
βιασμὸς, ὕβρισμα. *Violator*, ein
schender. P. gwałtownik. G.
βιαστὴς, ὑβριστής.

* *Comp: inviolabilis*, e, das
man nicht schenden oder brechen
kan. P. nienáruszony/ nie-
zgwałcony. G. ἀβίαστος, ἀνεκ-
βίαστος.

Vipera, æ, ein Otter. P. Já-
szczórká. G. ἔχις, ἔχιδνα. *Vi-
perinus.* Ottern. P. Jászczór-
czy. G. ἐχιδναῖος.

Vir, ein Man. P. Mąż. G.
ἀνὴρ, φὼς, ὁ ἀκμάζων. *Virago*,
inis, ein Mennin/ ein Manlich
weib. P. Mężna biała głowá.
G. ἀνδρὶς, ἀνδρολήμη, ἀντιάνειρα,
ἀῤῥενωπὸς γυνή. *Virilis*, e, man-
lich. P. Męski. *Item*, starck/
dapffer. P. Mężny/ śmiały/
G. ἀνδρεῖος, ἀῤῥενικὸς, ἀνδρώδης,
ἀθήλυντος. *Virilitas*, manlig-
keit. P. Męstwo/ Mężność/
śmiałość. G. ἀγηνορία, ἀνδρία,
ἀνδρότης. *Virilia*, *Plur*: das man-
lich glied. P. męski członek. G.
τὰ αἰδοῖα. *Virosus*, Mannes be-
gierig/ geil. P. chcący mężá/
Jurny G. φίλανδρος.

* *Comp*: *Eviro*, *as*, ich berau-
be des manlichen gliedes. P.

czyściam / klesńie / wáláße. G. ἐκθηλύνω, ἐυνουχίζω, ἄνανδρον καὶ μαλθακὸν, ποιῶ. *Levir*, des Mannes Bruder. P. dźiewierz. G. δαὴρ, ὁ τοῦ γήμαντος ἀδελφὸς. *Semivir*, ein halb man / weibisch. P. puł meza / puł ńiewiasty / ńiewieśćinch. G. ἡμίανδρος, ἡμιάνθρωπος, ἡμιάνωρ.

Vĭrĕo, *onis*, ein Widwol / Byrolt. P. Szerokoß. *Avis nomen.*

Vĭrĕo, *es* Ich grüne. P. źieleńieie się. G. χλοάω, χλοάζω, θάλλω. Vĭrĭdis, *e*, grün / Frisch. P. Zielony / świeży. G. ἔγχλωρος, θαλερὸς, χλοερός, χλωρὸς, χλοώδης *Viriditas*, grünheit. P. źielonośc. G. χλωρότης, χλωρίασις. *Viridarium*, ein Lustgarten. P. wirydarz. G Ἀλωὰ, παράδεισος, ἄλσος.

Virga, *æ*, ein Rutte. P. rozgá / prec. G. ῥάβδος, ῥαπὶς. *Virgula*, ein rüttlein / strichlein. P. Roßczká / Pratek / Kreská G. ῥάβδιον. *Virgultum*, ein gestreuch. P. chróst. G. φρύγανον, τραύσανον.

Virgo, *inis*, ein Jungfraw. P. Pánná / Dźiewica. G. ἄνανδρος, κόρη, παρθένος, παρθενικὴ, νεᾶνις. *Virgineus*, Jungfrewlich. P. Pánieński / Dźiewiczy. G. παρθένιος, παρθένειος, παρθενικὸς. *Virginitas*, Jungfrawschaft. P. Pánieństwo / Dźiewictwo. G. παρθενεία, παρθενία, κορεία.

Virtus, *utis*, ein Tugend. P. Cnotá. *Item*, macht / stercke / krafft. P. moc / śiłá. G. ἀνορέα, ἀνδρεία, ἀρετὴ, δύναμις, ἰσχὺς, ῥώμη.

Vīrus, ein gestanck. P. cuchńienie / smród. G. βρόμος, γράσος, δυσωδία, ἰὸς. *Virosus*, G. βρωμώδης. Vīrŭlēntŭs, gifftig. P. iádowity / ziádły / G. ἰώδης, ἰοβόλος.

Vis, Gewalt. P. Gwalt. *Item*, Dapfferkeit / Manligkeit / stercke. P. Dźielnośc / Męstwo / moc / śiłá. *Item*, ein viele. P. wielkośc. G. βία, δύναμις, ἲς, ἰσχὺς, κίκυς, ῥώμη, ὕβρις. *Vires*, *plur*: krefften. P. śiły. G. ἀλκὴ, ἰσχύς.

Viscus, *i*, *Viscum*, Vogelleim. P. Lep. G. ἰξὸς, γλοιὸς, ὕφεαρ. *Viscosus*, zehe / klebachtig. P. Legi / Lnacy / kli-

jowáty. G. γλοιώδης, γλίσχρος, ἰξιόεις, ἰξώδης.

* *Comp: Inviſco*, Ich beſtreiche mit vogelleim. P. lepem pomuſkiwam / oblepiam.

Viſcera, Eingeweid. P. wnetrznośći. G. ἀκρῶα, ἔγκατα, σπλάγχνα, ἔντερα, ἐνδόσθια.

* *Comp: Eviſcero, as*, ich weide auß. P. wywnetrzam. G. ἐξεγκατίζω, ἐξεντερίζω, ἐκσπλαγχνίζω, σπλάγχνα ἐξαίρω.

-Viso, -Visito, G. ἐπισκοπέω, ἐπισκέπτομαι, θεάομαι, ἱστορέω. *vide, Video.*

Viſtula, æ, die Weiſſel. P. Wiſłá.

Vītă, G. βίος, βιοτή, βίοτος, βιότης, βιοτεία, βιώνη. *vide Vivo.*

Vĭtēllŭs, *i*, ein dotter im Ey. P. żołtek w Jaiu. G. λεκίθος, ἡ, νεοττόν.

Vĭtĭlīgŏ, *inis*, heßliche flecken am Leibe. *P.* ßkárádá / zmázy / álbo piegi ná ćiele. G. ἄλφος, λεύκη, μέλας. Vĭtĭlīgātor, Vĭtīlĭtĭgātor, ein Leſterer / Verleumbder. P. Przechyrá / Obmowcá. G. συκοφάντης.

Vītĭs, ein Weinſtock. *P.* Winna máćicá. *G.* ἄμπελος, οἴνη, δρῦς οἰνοχίτων.

Vĭtĭŭm, ein Laſter / Schand / Gebreche / Mangel. P. Wyſtepek / Grzech / Sromotá / ńiecnotá / ńiedoſtátek / wádá. G. ἁμάρτημα, ἐλάσσωμα, κάκη, κακία, κακότης, πλημμέλημα. Vĭtĭoſus, leſterlich / Gebrechlich. *P.* ńięcnotliwy / ńiedoſtáteczny. G. λακὸς, διεφθαρμένος, μοχθηρὸς, πονηρὸς, πλημμελὴς, φαῦλος, ἐπίσαπρος.

Vĭtĭŏ, *as*, Ich leſtere / ſchende. *P.* chánbie / ſromoce. *G.* καταισχύνω, ταπεινόω, φθείρω, διαφθείρω, λωβάομαι.

Vītŏ, *as*, Ich vermeide. P. ſtrzege ſie / waruie ſie / wyſtrzegam ſie. *G.* ἀλέομαι, ἐκκλίνω, ἐκφεύγω.

* *Comp: Devītŏ, -Evīto, Idem cum ſimplici. Evītābilis*, Vermeidlich. *P.* Vſtrzezony / wárowny. G εὐφυκτος, εὐφύλακτος. *Invīto*, Ich bitte / lade. P. wzywam / proßedo śiebie. *Item*, ich verhetze / gebe anlaß.

laß. P. Drażnię / podußczam / podßczuwam. G. κατεπάγω, παρακαλέω, προσκαλέω, προκαλέω.

Vitricus, ein Stieffvater. P. Oyczym. G. ἐπιπάτωρ, μητρυιὸς, & πατρυιός.

Vitrum, glaß. P. Szkło. G. ὕαλη, ὕαλος. Vitreus, glesern / P. śkláný. G. ὑάλινος. Calix vitreus, ein trinckglaß. P. śklenica / śklanká. Vitriarius, ein Gläser. P. Szklarz.

Vitta, æ, ein haube / mutze. P. czepiec / czapká / mycka. G. ἀνθέμιον, κεφαλοδέσμιον, κρήδεμνον, κεκρύφαλος.

Vitulus, i, ein Kalb. P. Ciele. G. δάμαλις, μοσχάριον, μόσχος, πόρταξ. Vitula, ein kalbe. P. Jałowicá. G. δαμάλη, ἡ νέα βοῦς. Vitulinus, Kelberin. P. cielęcy. G. μόσχειος. Caro vitulina, Kalbfleisch. P. cielęćiná.

Vitupero, as, ich schelte / verspreche. P. gánię / łżę / sromocę. G. μέμφομαι, βλασφημέω, κακολογέω, μωμάομαι, ψέγω. Vituperium, Vituperatio, ein scheltung. P przygáná / gánie- gánienie / chánbienie. G. βλασφημία, διαβολή, λοιδορία, κακηγορία, μῶμος. Vituperabilis, scheltbar. P. Nágániony. G. ἐλεγχὴς, ἐλέγχιστος, ἐπίψογος, ὀνείδιστος.

Viverra, æ, ein Iltiß. P. Tchórz. G. ἰκτίς.

Vivo, is, ich lebe. P. Żywię / żyję. G. βιόω, βιόομαι, ζάω. Vivax, lebhafftig. P. długo żywy / trwały. G. ζωηρός. Vivarium, ein Helter / Thiergarten. P. sadzawká / zwierzyniec. G. ζωοτροφεῖον. Vividus, frisch / starck. P. krzepki / świeży / mocny. G. ἀκμαῖος. Vita, das leben. P. żywot. G. βίος, βιοτὴ, βίοτος. Vitalis, e, lebhafft. P. Żywy. G. βιώσιμος, βιωτήσιος, ἔμβιος, ζωτικός. Victus, us, narung. P. żywność / pożywienie. G. διατροφή, ἐμβίωσις, βίος, τἄλφιτα, τροφή. Victito, ich lebe in Essen vnd Trincken. P. Vżywam / Żywę. G. διαιτάομαι, βόσκομαι, σιτέομαι.

* Comp: Convivo, Ich lebe mit. P. wespołek żywię. G. συμβιόω, συνδιαιτάομαι, συνδιάγω, ὁμοσιτέω. Convivor, aris, ich halte Gasterey.

rey. P. biesiádnie. G. δαίνυμαι, ἐνδαιτέομαι, εὐωχέομαι. *Convivium*, ein Gasterey. P. biesiádá. G. δαῖς, δαίτη, δοχὴ, εὐωχία, συνεστία, συμβίωσις. *Conviva*, ein Gast. P. gość. G. δαιτυμονεὺς, δαιτύμων, εὐωχητὴς, συντράπεζος, συμπότης, συνάειρος. *Convīvālis*, *e*, zur Gasterey gehörig. P. Biesiádny. *Convivator*, einer der da Geste helt oder tractieret. P. Ten ktõry gośćie chowa / álbo czestuie. *Convictor*, ein Tischgenger / Kostgenger. P. Komensal / ktõry v kogo do stołu chodzi. G. σύμβιος, ὁμόσιτος, συμβιωτὸς, συνέστιος, ὁμοτράπεζος. *Convictus*, *us*, Wohnung vnnd Kost bey einem. P. mieszkánie y stráwá s kim. G. τὸ ὁμοδίαιτον, συσσιτία, συμβίωσις, συντροφία. *Revivo*, *Reviviſco*, ich werde wieder lebendig. P. Ożyie. G. ἀναβιόω, ἀναβιόομαι, ἀναβιώσκομαι, ἀναζάω.

-Vivŭs, lebendig. P. żywy. *Item*, frisch / starck. P. świeży / duży. G. ἔμβιος, ἔμπνοος, ἔμψυχος, ζωός, ζώς.

Comp: Sēmĭvīvus, halb lebendig. P. nápoły żywi. G. ἡμιθανὴς, ἡμίθνητος. *Rĕdĭvīvus*, was wieder lebendig / oder ernewert wird. P. obżywiony / odnowiony. G. ἀναβεβιωκὸς, παλίμβιος, ἀναζήσας, δίζωος.

Vix, *Adverb*: kaum. P. ledwie.

V L.

Vlciſcor, *eris*, Ich räche. P. mszczę się. G. ἀμύνω, ἐξεπέρχομαι, ἐκδικέω, μετέρχομαι, τίομαι. *Vltio*, ein Rächung. P. pomstá. G. ἐκδίκησις, ἐκδικία, ἐπεξέλευσις, τίσις, τιμωρία. *Vltor*, ein Rächer. P. pomśćiciel. G. ἀμυντήριος, ἀμύντωρ, ἔκδικος, τημήορος, τιμάορος.

* *Comp: vInŭltus*, vngerochen. P. niepomszczony. G. ἀνεκδίκητος, ἀτιμώρητος.

Vlcus, *eris*, ein Geschwär. P. wrzõd. G. ἄπελος, ἕλκος. *Vlceroſus*, voller geschwären. P. wrzodowáty / wrzedziſty. G. ἑλκώδης, ἡλκωμένος. *Vlcero*, *as*, G. ἑλκόω, ἑλκοποιέω.

* *Comp: Exulcero*, ich verschre/ ver=

verletze / verwunde. P. drápię / drę / toziatrzam / rozkrwáwiam / rozdrażniam.

-*Vligo, inis*, feuchtigkeit der Erden. P. Wilgotność ziemie / G. ἰκμὰς, ἰκμασία. -*Vliginosus*, feucht. P. wilgotny. P. πλαδαρὸς, πλαδεῖς, πλαδώδης, ἔφυγρ⊙, δίυγρ⊙.

Vllus, a, um, etwa einer. P. niektōry. G. τὶς.

Vlmus, ein Jlmenbaum / Rüstenholtz. P. Brzost. G. πτελέα.

Vlna, æ, ein Ell / oder klaffter. P. łokieć / álbo sażeń. G. ἀγκάλη, ἀγκαλὶς, ἀγκαλίνη, ἀγκοίνη, ὠλένη.

Vltrà, Præp: vber / weiter / jenseit. P. zá / przez / dáley / ná one strone. G. πέραν, πρόσω, ὑπὲρ, ἐπέκεινα, ὑπεράνω. *Vlterior*, Weiter. P. Dálszy. G. περαῖ⊙, περαίτερ⊙. *Vltimus*, der letzte. P. Pośledny / Ostátny / Ostátecżny. G. δεύτατ⊙, νεíατ⊙, νέατ⊙, ὕστατ⊙, ἔσχατ⊙.

Vltrò, freywillig. P. dobrowolnie. G. αὐτοματεὶ, αὐτομάτην, αὐτομάτως. *Vltrò citroq;* hin vnd wieder. P. Tám y sam / y z tey y z owey strony. G. δεῦρο κακεῖσε. *Vltroneus*, freywillig. P. dobrowolny. G. ἐθελοντὴς, ὁ θελήμων, ἐθελήμων, ἑκὼν, ἑκούσι⊙, ἐθελούσι⊙.

Vlŭlă, ein Ewl. P. Sowá / Pusczyk. G. αἰγωλιός. *Vlŭlŏ*, ich heule wie ein Eul oder Wolff. P. Chucżę / álby wyię / by sowá / álbo wilk. G. ἀνολολύζω, ὀλολύζω, ὠρύω, οἰμώζω. *Vlulatus, us*, das heulen. P. chuk / chukánie / wyćie. G. ὠρυγὴ, ὠρυγμὸς, ὀλολύγη.

V M.

Vmbilicus, der Nabel. P. Pepek. *Metaph*: das mittel eines jeglichen dinges. P. śrzodak wszelákiey rzecży. *Item*, ein buckel am Bauch. P. pukiel / Zakowká v Ksiąg. G. ὀμφαλὸς, ῥίζα γαστρὸς, τὸ μέσον, ἡ μεσαίτατον.

Vmbo, onis, das mittel in ein schilt. P. pośrzodek tarcży. G. ἄμβων, ἴτυς. *Item pro Clypeo*.

Vmbra, æ, ein Schatte. P.

cien. G. ἀποσκασμός, ἀποσκίασμα, σκιὰ, σκίασμα, σκιογραφία. *Vmbra*, *plur*: die verstorbenen / die geister oder seelen. P. Nieboßczycy / Duße zmárłych ludźi. *Vmbraculum*, ein Fürhang. P. Zástoná. G. σκιάς, σκιάδειον, σκηνή, ἐπίσκιος, τόπος. *Vmbraticus*, *Vmbratilis*, *e*, *Vmbrosus*, schattechtig. P. ćieniowy / ćienisty. G. κατάσκιος, σύσκιος, ὑπόσκιος, ἐπίσκιος, σκιώδης, σκιόεις, παλίσκιος, συνηρεφής. *Vmbro*, *as*, ich beschatte. P. záćieniam zástániam.

* *Comp*: *Adumbro*, ich mahle/ oder bilde vor. P. znácze / náznáczam / nákryßam. G. εἰκάζω, κατασκιάζω, ἐκσκιάζω, σκιαγραφέω, ἀποσκιάζω. *Inumbro*, *Obumbro*, G. ἀποσκιάζω, ἐπισκιάζω, κατασκιάζω, ἐπισκιάω, σκιάω, ἐπικρύπτω. *Idem*, *cum simplici*.

V N.

Vnà, *Adverb*: zugleich. P. wespołek / pospołu. G. ἅμα, ὁμοῦ.

Vncia, *vide as*, G. δωδεκατημόριον τοῦ ὅλου, οὐγγία.

Vncus i, ein Hack. P. chak. G. ἄγκιστρον, τρίαινα, καλαμίς. *Vncinus*, ein häcklein. P. cháczyk.

Vncus, *a*, *um*, & *Comp*: *Aduncus*, *Reduncus*, Krum. P. Krzywy. G. ἀγκύλος, καμπύλος, ἀγκιστροειδής.

Vnda, *a* ein Wasserwell. P. wodny wał. *Item*, wasser. P. wodá. G. κλύδων, κῦμα, ῥεῦμα, ῥόθιον, ὕδωρ. *Vndulatus*, wasserstreiffig. P. co wodne strefy ma. G. κυματώδης. *vndulata tela*, Schamlot. P. Czámlet. G. σύμβλητα.

* *Comp*: *Abundo*, *as*, *Redundo*, ich bin vberflüssig / ich habe die fülle. P. Obfituis / mam dostátek. G. γέμω, δαψιλεύομαι, ἐμπίμπλαμαι, εὐθηνέω, εὐπορέω, παρέλκω, περισσεύω. *Abundantia*, *Redundantia*, Vberflüssigkeit. P. Obfitość / bogáctwo / dostátek/zbytek. G. ἁδροσύνη, δαψιλεία, περισσία, εὐπορία. *Exundo*, G. ἐξυβρίζω, φέρομαι, ἀναπηδάω, κυματόω. *Inundo*, ich fliesse vber. P. wylewam z brzegu / wzbieram / przebieram / zábieram. G. κατακλύζω, κυμαίνω, κυματίζω, κυματόω.

Exundatio, G. πλημμύρα, κύμανσις ἐκκυμάτωσις. *Inundatio*, Vberlauff / Vberguß deß Wassers. P. powodz / zebránie / wezbránie / wylánie / wytoczennie wód / potop. G. ἐπίκλυσις, ἐπιῤῥοὴ, κατάκλυσις.

Vnde, *Adverb*: woher / von wannen. P. zkad / zkadze. G. ὅθεν, ὁπόθεν, ποῖ, πόθεν, ἐξ οὗ.

* *Comp*: *Vndĕcunq́*, *Vndĕvis*, *Vndelibet*, es sey woher es wöll / von allen seyten. P. zkadkolwiek / zewszad. G. ὅθεν οὖν, ὁπόθεν ἄν, ὁπόθεν, δηπόθεν.

Vndĕcim, Eilff. P Jedenaście. G. ἕνδεκα. *Vndĕcĭes*, Eilffmal. P. Jedenaście kroć. *Vndĕcĭmus*, der Eilffte. P. Jedenasty. G. ἑνδέκατος *Vndēnī*, bey Eilffen. P. po Jedenaście. G. ἕνδεκα.

Vndĭquĕ, von allen seiten. P. zewszad. G. ἁπαντῆ, πάντοθεν, ἁπανταχόθεν, ἑκασταχόθεν, πανταχόθεν.

-*Vnĕdo*, *vide Arbutus*, G. κόμαρος, μιμαίκυλον, οἴναρος.

Vngaria, Vngern. P. Węgierska ziemiá. *Vngarus*, ein Vnger. P. Węgrzyn.

Vngo, *is*, & *Comp*: *Inungo*, *Perungo*, Ich salbe / bestreiche. P. mażę / námázuię / nácieram. G. ἀλείφω, ἀναχρώννυμι, χρίω, περιχρίω. *Vnguentum*, eine Salbe. P. Máść. G. ἄλειφαρ τὸ, χρίσμα, χρίμα, χριστήριον, μύρωμα, μύρον. *Vnguentarius*, ein Salbenkremer / Apotecker. P. ktory Máści przedawa / Aptekarz. G. μυρεψικὸς, μυρεψὸς, μυροπώλος, μυροπώλης, μυροποιός. *Vnguis*, *is*, ein Nagel / ein Klawe. P. páznogiec / pázur. G. ὄνυξ.

-*Vngŭlă*, *æ* ein Huff P. Kopyto. G. ὁπλὴ, χηλὴ.

Vnĭŏ, *onis*, ein Perlein. P. Perłá. G. μαργαρίτης, κρόμμυον, μαργαρον.

-*Vnĭvērsus*, *Vnĭvērsālis*, Allgemein. P. powszechny. G. ἅπας, σύμπας, ἁπαξάπας, καθολικὸς, γενικὸς, ὅλος. *Vniversitas*, Allgemeinheit. P. powszechnosć. G. ἀθροότης, τὸ πᾶν, τὸ ὅλον.

Vnquam, *Adverb*: Jemals. P. Kiedy. G. ποτὲ, πώποτε, ἐστὶν ὅτε.

-*Vnŭs*, *a*, *um*, einer / eine / eines. P. Jeden / Jedná / Jedno.

G. εἷς, ἕς. *Vnicus*, Eintzig. P. Jedyny. G. μοναδικὸς, μόνος, μοναχός, μῦνος. *Vnitas*, einigkeit. P. Jedność. G. μονὰς, ἕνωσις, ἑνὰς, ἑνότης, μονότης. *Vnio, onis*, ein vereinigung. P ziednoczenie. G. ἕνωσις. *Vnio, is*, Ich vereinige. P. Jednocze / ziednaczam / złaczam / ziednawam. G. ἑνόω.

* *Comp: Vnicornu*, ein Einhorn. P. Jednorożec. G. μονόκερως, οἰόκερως, μονοκέρατος. *Vnigenitus*, Eingeborn. P. Jednorodzony. G. μονογενὴς, μουνογενὴς, οἰογόνος, μουνογένεια. *Vnusquisque*, ein jeglicher. P. káżdy / wßelki. G. εἷς ἕκαστος, ἕκαστος, οἱ καθ' ἕνα, πᾶς τις, ὅστις οὖν, πᾶς ὅστις.

V O.

Voco, as, ich ruffe / nenne P. Wołam / Wzywam / Zowę. G. βοάω, καλέω, φωνέω. *Vocito, Frequentat:* ich ruffe offt. P. Záwoływam. G. ἀναφωνέω. *Vox*, ein stim / ein Wort. P. Głos/Słowo. G. φωνὴ, φθόγγος, φθογγὴ, φθέγμα, ὄψ, αὐδὴ. *Vocula*, ein Wörtlein. P. słowko. G. φωνίδιον. *Vocalis, e*, hell / laut. P. głośny. G. εὔφωνος, φωνήεις. *Vocabulum*, ein wort / nennung. P. Słowo / Imie / názwisko. *Vocatio, onis*, ein Stand / Beruff. P. Stan / Wezwánie G. κλῆσις. *Vociferor*, ich schreye / blerre. P. wrzeszczę. G. κράζω, κραυγάζω. *Vociferatio*, schreyung. P. wrzask. G. κραυλὴ, ἀλαλαγμός.

* *Comp: Avoco, as*, ich halte ab. P. odmawiam / obmawiam / odwodzę. G. ἀποτρέπω, ἀφίσημι, ἀπάγω. *Advoco*, ich ruffe her zu. P. przyznawam. G. ἐπικαλέω, μεταπέμπω, προσκαλέω. *Advocatus, i*, ein Fürsprach / Beystand. P. Rzecznik / Sprawcá. G. παράκλητος, προσκλητὴς, συνήγορος. *Convoco*, ich ruffe zusammen. P. zwoływam. G. κατακαλέω, ἐπιβοάω, συγκαλέω. *Evoco*, ich ruffe herauß. P. wyzywam / wywabiam. G. ἀνακαλέω, ἐκκαλέω, παρακαλέω. *Invoco*, ich ruffe an. P. wzywam. G. ἐπιβο-

ἐπιβοάομαι, ἐπικαλέομαι, ἐπικλείω. *Invocatio*, anruffung. *P.* wzywánie. *G.* ἐπίκλησις. *Provoco*, Ich reitze oder appelliere. *P.* Podußcam / Pobudzam / álbo ápeluie / odwoływam sie do wyższego práwá. *G.* ἐκκαλέω, παρακαλέω, προκαλέω, προκαλέομαι, ὑποθήγω. *Revoco*, Ich wiederruffe. *P.* odwoływam. *G.* ἀνακαλέω, ἀνακαλέομαι. *Irrevocabilis*, e, Vnwiderruff'ich. *P.* nieodwołány. *G.* ἀναπότρεπτος, ἀμετάπειστος, δυσανάκλητος. *Sevoco*, ich beruffe auff eine seite. *P.* odwodzę ná strone.

Vola, æ, das hole / oder flache in der hand. *P.* dłoń. *G.* γύαλον, θέναρ, τὸ κοῖλον τῆς χειρός.

* *Comp*: *Involo*, as, ich erwische / stele. *P.* Vchwycę / Krádnę. *G.* ἐφίπταμαι, εἰσπίπτω, ἐπιποτάομαι.

Volo, as, ich fliege. *P.* lecę / latam. *G.* ἵπταμαι, πέταμαι, πέτομαι, ποτάομαι, πτάω, πτῆμι.

Volatus, us, das fliegen. *P.* Lot / látánie. *G.* ποτή, πτῆμα, πτῆσις. *Volatilis*, e, *Volaticus*, Fliegend. *P.* Lotny / latáiacy. *Volucer*, & is, *Adject*: schnell. *P.* prędki. *Subst*: ein Vogel. *P.* Ptak. *G.* πτερόεις, πτηνός, πετεινός, πετηνός, ποτανός, πτερωτός. *Involucris*, noch nicht flück. *P.* nielotny. *G.* ἄπτην, ἄπτερος, ἄπτιλος.

* *Comp*: *Avolo*, Ich fliege weg. *P.* Vlatywam. *G.* ἀποπτάω, ἀφίπταμαι. *Advolo*, Ich fliege herzu. *P.* przylatywam. *G.* ἐπιπτάω, παραπέτομαι, προσπέτομαι, ἐφίπταμαι. *Convolo*, ich fliege zusamen. *P.* zlatam sie. *G.* συμπέτομαι, συνίπταμαι, περιίπταμαι. *Circumvolo*, Ich fliege herumb. *P.* oblátywam. *G* περιπέτομαι, περιίπταμαι. *Devolo*, ich fliege herab. *P.* zlatywam. *G.* ἀφίπταμαι, ἐξίπταμαι, καθίπταμαι, καταπτάω. *Evolo*, ich fliege auß. *P.* wylátywam. *G.* ἀφίπταμαι, ἔκπτημι. *Involo*, Ich fliege ein. *P.* w latam. *G.* ἐφίπταμαι, εἰσπέτομαι, ἐπιποτάομαι, εἰσίπτω. *Provolo*, Ich fliege fort. *P.* polátywam. *Pervolo*, ich fliege durch. *P.* przelátywam. *G.* διίπταμαι, διαπέτομαι. *Prætervolo*, Ich fliege vorüber. *P.* Mimo lecę. *G.* παραίπτα-

ῥίπτ{α}μαι, παραπέτομαι. *Revolo*, ich fliege zu rück. P. odlatywam/ná zad latam. G. ἀναπέτομαι, ἀναπλάομαι, ἀναπτῆμι. *Transvolo*, ich fliege hinüber. P. przelátywam. G. ὑπερίπταμαι, ὑπερπέτομαι, μεταπέτομαι.

Vŏlo, *vis*, *Anomal*: ich wil / begere. P. chce / żądam. G. βούλομαι, ἐθέλω, θέλω, προθυμέω. *Vŏluntas*, der Wille. P. Wola / chuć. G. βούλημα, βούλησις, γνώμη, θέλημα, θέλησις. *Vŏluntarius*, Willig. P. Chetliwy / Dobrowolny. G. αὐθαίρετος.

* *Comp*: *Mālŏ*, ich wil lieber. P. wole. G. μᾶλλον βούλομαι, προαιροῦμαι, προκρίνω. *Nōlŏ*, Ich wil nicht. P. Niechce. G. ἀβουλέω, οὐθέλω, οὐ βούλομαι, οὐκ ἐθέλω. *Bĕnĕvŏlus*, Günstig / geneigt. P. życzliwy / vprzeymy / chetliwy G. δεξιὸς, εὐμενὴς, εὔνοος, φιλόφρων. *Bĕnĕvŏlentia*, geneigter wille. P. łáską / życzliwość / chuć / vprzeymość. G εὐγνωμοσύνη, δεξίωσις, εὔνοια, ἱλασμός.

Volvo, *is*, ich weltze / wende vmb. P. walam / taczam / obrácam. G. ἀνελίττω, ἑλέττω, κυλινδέω, τυλίττω. *Vŏlūbĭlis e*, das man weltzen oder vmbwenden mag. P. Toczony / obrotny. G. ἑλικὸς, εὔστροφος, εὔτροχος. *Volubilitas*, schnelligkeit / vnbestendigkeit. P. pretkość / niestáteczność. G. εὐτροχία, τὸ εὔστροφον.

* *Comp*: *Advolvo*, ich weltze herzu. P. przywalam / przytáczam. G. προσκυλίω. *Convolvo*, Ich weltze / wende zusamen. P. staczam / z walam / zwijam. G. συνελίττω, συστρέφω, περιστρέφω, συμπλέκω, στρογγυλόω. *Evolvo*, Ich weltze auß / oder durchlese. P. wytaczam / wywalam / przeczytywam / przebiegam. G. ἀποκυλίω, ἐκκυλίω, ἐκκυλίζω, ἐκκυκλέω, ἀνελίττω. *Involvo*, Ich wickele ein.. P. záwijam. G. ἐγκυλινδέω, ἐγκορδυλέω, ἐνειλέω, ἐντυλίττω. *Involucrum*, ein Band / windel. P. zwiazká / odziecżká / błonká. G. ἔλυτρον, περίελιμα, ἐνείλημα, εἴλιγμα. *Obvolvo*, Ich vmbwickele. P. Obwijam. G. περιειλέω, περικαλύπτω. *Provolvo*, Ich weltze fort. P. Potáczam / Powalam.

G. προκυλίω. *Subvolvo*, ich welße vnter. P. podtaczam / powalam. G. ἀνακυλίω, ὑποκυλινδέω.

Vŏlūtŏ, *as*, *Frequent*: ich welße offt. P. vstáwicznie taczam / czwałam się. G. κυλίω. *Vŏlūtābrum*, ein ort da man walßen mag. P. mieysce gdźie się może taczáć / czwałáć. G. ἀλινδήθρα, κυλινδήθρα, κονίστρα, κύλισμα.

Vŏlŭptās, Wollust / Freude. P. Roskoß / Ochłodá / Rádość / Pociechá / wesele. G. γάν@, ἡδονὴ, ἡδυπάθεια, τέρψις, τερπωλὴ, φιληδονία. *Vŏlŭptŭōsŭs*, wollüstig. P. Roskoßny. G. φιληδὴς, φιλήδον@, ἀπολαυστικὸς. *Voluptuarius*, ein Wollüster. P. Roskoßnik. G. ἡδονικὸς, τρυφερὸς.

Vōmĕr, *eris*, ein pflugeisen / ein schar. P. Lemieß. G. ἀροτρόπυς, ὀφνίς.

Vōmĭcă, *æ*, ein Hißplatter. P. Wrzedźienicá. G. ἀπόστημα.

Vŏmŏ, Ich speye / koße. P. Bluię / wracam. G. ἐμέω, ἐξεμέω. *Vŏmĭtus*, *us*, das koßen. P. blwánie / wrácánie. G. ἔμετ@, ἐξέραμα.

* *Comp*: *Evŏmo*, *Revŏmo*, ich speye auß. P. zwracam / wybluwam / wyrzygam. G. ἀπεμέω, ἐξεμέω, ἐκθύζω.

Vŏro, *as*, Ich fresse P. żrzę / połykam. G. βοράζω, βροχθίζω, καταπίνω, λαφύσσω. *Vŏrax*, freßig. P. łákomy. G. βορος, βόρ@, φάγ@, πολυφάγ@, τρώκτης. *Vŏracitās*, freßigkeit. P. Łákomstwo. G. ἀδηφαγία, βύβρωσις, πολυφαγία.

* *Comp*: *Devŏro*, Ich fresse auff. P. pożyram / połykam. G. ἀναβρώσκω, βρύχω, ἀνακάπτω, δαρδάπτω, καταβροχθίζω.

Vŏrāgo, *inis*, ein vnmeßliche tieffe / abgrund. P. Bezmierna głebokość / przepáść. *Voraginosus*, Tieff / Vnergründlich. P. Głeboki / bezedna / przepáściſty.

Vortex, G. στρόφυλ@. *vide Verto*.

Vŏvĕo, *es*, ich gelobe / thu ein gelübd. P. Slubuię. G. εὔχομαι, ἐπεύχομαι. *Vōtum*, ein gelübt. P. ślub. *Item*, ein begeren /

ren / oder gebet. P. żadánie / álbo prozbá. G. ἀρὴ, εὐχὴ.

* Comp: Devōvĕo, Jch ergebe / eigne zu. P. ślubuię / poddawam się / oddawam. Item, Jch verfluche. P. przeklinam / Diabłu oddawam. G. ἀνατίθημι, ἀφιερόω, ἀναθεματίζω, ἐπαράομαι, καθοσιόω, κατεύχομαι, περιεργίζω. Devōtus, Andechtig / oder Verflucht. P. Nabożny / Poślubiony / Poświecony / albo Przeklęty. G. ἀνατεθειμένος, ἀποτεταγμένος, κατωργιασμένος, κατάρατος, ἐξάγιστος. Devōtĭō, ein Andacht / oder Verfluchung. P. nabożeństwo / álbo Przeklęctwo. G. ἀνάθημα, ἀνάθεσις, προσροπὴ, κατάρα.

V P.

vPpŭpă, æ, ein Widehopff. P. Dudek. G. ἔποψ.

V R.

Vrbs, eine Stadt. P. Miásto. G. ἄστυ, πόλις. Vrbanus, stettisch / höfflich. P. mieyski / obyczáyny. G. ἀστεῖος, ἀστικὸς. Vrbanitas, höffligkeit. P. obyczáyność. G. ἀστεϊσμὸς, χαριεντισμός.

* Comp: Suburbĭum, ein Vorstadt. P. Przedmieście. G. προάστιον.

Vrceus, i, ein Krauß / Eimer. P. Krus / Skopiec. G. κέραμος. Vrceolus, ein Kreußlein. P. Krużik.

-Vrēdō, G. καυθμός. vide Vro.

Vrgeo, es, ich treibe / dringe / nötige / eile. P. Prę / przypieram / przynaglam / przymuszam / kwapię się / spieszę się / G. ἐπείγω, ἐπισπεύδω, κατεπείγω, κατασπέρχω.

-Vrŭs, i, ein Awrochs / Püffelochs. P. Báwół / Zubr. G. οὖρος.

-Vrīna, æ, Bruntze. P. mocz / szczyny. G. οὔρημα, οὖρον.

-Vrīno, as, & -Vrīnor, aris, Jch tauche mich unter das Wasser. P. Kryię się pod Wodę. G. δύπτω, κατακολυμβάω. -Vrĭnātor, ein Taucher. P. Nor / Norek. G. ἀρνευτὴρ, κυ-

εἰςὴς, δύπτης, δύτης, κολυμβητὴς, κατακολυμβητὴς, καταυςὴς.

Vrna, *æ*, ein Eimer. P. Wiádro / Weborek / ßáflik. G. κάλπις, πύλος ἡ σάμνος, ἡ.

-Vrŏis, ich Brenne. P. Palę / żgę. G. καίω, πίμπρημι, φλέγω. *Vſtulo, as, Idem.* *-Vrēdo, inis*, der Brenner am Getregde. P. Srzyżegá. G. καυθμὸς. *Vſtrigo, Idem.* *Vſtio*, eine brennung. P. Paleńie G. καῦσις. *Vſtrina*, ein Schmeltzofen / eine Eſſe. P. Komin kowálſki. G. τὰ καυτηρεῖα.

* *Comp: Adūro*, Ich brenne / versenge. P. Przypalam / przypiekam / przyżegam / przyſwędzam. G. ἐπικαίω, προσκαίω, συγκαίω, ἀγυπλιάζω. *Combūro*, ich verbrenne. P. popaliwam. G. αἰθαλόω, αἰθάλω, ἀναφλέγω, ἀποκαίω, διακαίω, φλέγω. *Exūro*, Ich brenne auß. P. wypalam. G. ἀποκαίω, ἀνθρακίζω, ἐκκαίω, ἐμπίμπρημι, φλεγίζω. *vInūro*, Ich brenne ein. P. przypalám / cechuię / piatnuię. G. ἐγκαίω, ἐπικαίω. *Pĕrūro*, ich brenne durch. P. przepalam. G. διακαίω.

-Vrŏgallus, ein Awrhan. P. Głußec.

Vrſus, ein Bår. P. Niedźwiedź. G. ἄρκτος, ἄρκος. *Vrſa*, ein Bårin. P. Niedźwiedźicá. G. ἄρκτος, ἡ. *Vrſinus*, was von Båren iſt. P. Niedźwiedźi. G. ἄρκτειος.

V S.

Vſtio, *Vſtulo*, vide *Vro*.

Vſus, *Vſura*, G. χρῆσις, χρεία. vide *Vtor*.

Vſquam, *Vſpiam*, *Adverb:* Irgends. P. gdźie.

Vſq;, *præpoſitio*, Biß / P. Aż. G. ἄχρι, ἄχρις, ἕως, μέχρι. *Vſq; adeò*, So ſehr. P. Ták bardzo.

* *Comp: Vſquequò*, wie lang / wie weit. P. Jáko długo / Jáko dáleko. G. ποῖε, μέχρι τίνος, ἕως πότε, τέο μέχρι. *Vſquequaque*, an allen ôrtern. P. wßędy.

Vsurpo, as, Ich gebrauche. P. Vżywam. G. χράομαι, ἰδιοπνιοῦμαι.

V T.

vVt, Adverb: wie / als. P. Iáko. *Conjunct:* auff das. P. Aby / żeby / iżby. G. ἐφ᾽ ᾧ, ἵνα, ὅπος, ὡς, ὥςε.

* *Comp: vVtut, Vtcunque,* es sey wie es wolle. P. Iákoßkolwiek / ledá iáko. *Vtpote,* Als nemlich. P. A zwłaßczá.

vVtĕr, a, um, Welcher von den beyden. P. ktōry z tych dwu. G. πότερος, ὁπότερος. *Vterq́;* alle beyde. P. obádwa. G. ἑκάτερος.

-*Vtĕr, utris,* ein weinschlauch / oder Oelkrug. P. Bebenek / Báreká Winna / álbo Bániá oleyna. G. ἀσκὸς, ἄσκωμα. -*Vtrīculus, diminut:* G. ἀσκίδιον. *Vtricularis tibia,* ein Sackpfeiffe / P. Gáydi / dudy / multánki / koziel *Vtricularius,* ein Sackpfeiffer. P. Dudá / Gaydá / Gáydarz. G. ἀσκαύλης.

-*Vtĕrŭs, i,* die Bärmutter. P. Mácicá. *Item,* der Bauch. P. Brzuch / żywot. G. δελφὺς, μήτρα, νηδὺς, ὑςέρα. *Vterinus,* ein Halbbruder von einer Mutter. P. Brát od iedney Mátki. G. ὁμογάςριος.

Vtrinq́;, von beyden seiten. P. zobu stron. G. ἀμφοτέρωθεν, ἑκάτερθεν, ἑκατέρωθεν, ἀμφοτέρωθεν.

Vtroq́;, an beyde örter. P. Ná obie mieyscá. G. ἀμφοτέρωσε, ἑκατέρωσε. *Vtrobiq́;,* an beyden örtern. P. ná obu mieyscu / y ná tey y ná owey stronie. G. ἀμφοτέρωθι, ἑκατέρωθι.

Vtrum, Adverb: Ob. P. Ieśli / Izali. G. ἀρα πότερον, ἦρα.

vVtĭnam, wolt Gott. P. Boday / Boże day to / Oby. G. αἲ, αἴθε, εἴθε, ὤφελον, ὤφελον.

vVtĭq́;, gleichwol / jedoch. P. przećie / iednák / wżdy. G. ἄρα, δήπου, δήπουθεν, ἦπου.

-*Vtŏr, eris,* Ich gebrauche. P. vżywam. G. χράομαι. -*Vsus, us,* ein gebrauch / nutz. P. Vżywánie / obyczay / pożytek. G. χρῆσις, χρεία. -*Vsitatus,* gebreuchlich. P. zwykły / zwyczáyny. pospolity. -*Vsūra, a,* Wucher.

P. Lichwá / Płát / Zysk / Wyderkaf. G. τόκος, δανεισμός. *Vsurarius*, *Adject*: was gewin bringet. P. płátny / pożyteczny. *Subst*: ein Wucherer. P. Lichwiarz. G. τοκογλύφος. -*Vtilis*, *e*, nützlich. P. pożyteczny. G. ἐπωφελὴς, εὔχρηστος, ὀνήσιμος, ὀνησιφόρος, ὀφέλσιμος, χρήσιμος, ὠφέλιμος. -*Vtilitas*, nutzbarkeit. P. pożytek. G. εὐχρηστία, ὄνειαρ, ὄνησις, ὄφελος, συντέλεια, ὠφέλεια. *Vtensilia*, *Plur*: allerley Haußgerät. P. wszelákie státki domowe / graty / rupieći. G. ἔπιπλα, τά.

* *Comp*: v*Abutor*, ich mißbrauche. P. zle vżywam / zle obracam. G. ἀποχράομαι, καταχράομαι, παραχράομαι. *Abusus*, *us*, ein mißbrauch. P. złe vżywánie. G. ἀπόχρησις, κατάχρησις. -*Vsucapio*, *is*, ich vberkomme durch langen brauch. P. Długim vżywániem dostáwam. G. χρήσει ἰδιοποιοῦμαι. *Vsucapio*, *onis*, ein vberkommung durch langen gebrauch. P. włásność dawnym dzierżeniem sobie przywłaszczona. *Vsusfructus*, *us*, der genieß eines fremden guts. P. vżywánie / pożytek z cudzey máietności. P. ἐπικαρπία, ἐκκάρπωσις. *Vsuvenit*, *Impers*: es begibet sich. P. przygadza sie / przytrafia sie.

V V.

-*Vva*, *æ*, ein Weinbeer. P. jágodáwinna. G. σταφυλή.

-*Vvidus*, *a*, *um*, feucht/naß. P. Wilgotny / Mokry. G. διερός.

Vulgus, der gemeine pöfel. P. Gmin / Pospólstwo. G. τὸ πλῆθος, οἱ πολλοὶ, ὁ πολὺς λεώς. *Vulgò*, gemeiniglich. P. pospolicie G. πανδημεί. *Vulgaris*, gemein. P. Pospolity. G. ἀγοραῖος, χυδαῖος, ἰδιωτικὸς, κοινὸς, πάνδημος, παντητὸς, ὁ τυχών.

* *Comp*: *Divulgo*, G. διαθρυλλέω, διακαλέω, διασαλπίζω, ἐκφέρω, θρυλλέω. *Evulgo*, ich mache offenbar / ich sprenge auß vnter das Volck. P. Rozstáwiam / roszerzam / rozsiewam. G. δημεύω, δημοσιεύω, ἐκφέρω, ἐξαγορεύω, ἐκθρυλλέω.

Vulnus, eris, ein Wunde. P. Ráná. G. τραῦμα, τρῶμα. *Vulnero, as*, Ich Verwunde. P. Ránie / vrazam. G. τραυματίζω, τιτρώσκω, τρωματίζω, ὀυτάω.

Vulpes, is, ein Fuchs. P. Lis. G. ἀλώπηξ, κερδώ. *Vulpecula*, ein Fuchslein. P. Lißká. G. ἀλωπεκὶς. *Vulpinus*, Füchsen. P. Lisi G. κερδῷος. *Vulpinor, aris*, ich brauche listigkeit. P. chytrze sie obchodze / chytrościa zakrawam. G. ἀλωπεκίζω.

Vultur, uris, ein Geyer. P. Sep. G. γὺψ, ὁ.

Vulturnus, ein wind von morgen. P. Wiátr od wschodu Słońcá.

Vultus, us, die geberde des Angesichtes. P. Twarz / osobá postác. G. βλέμμα πρόσωπον.

Vulva, æ, die Bärmutter. P. máćicá / żywot. G. μήτρα, ὑστέρα, δελφύς.

V X.

Vxor, oris, Ein Ehefraw. P. żoná / małżonká. G. ἄκοιτης, παράκοιτις, ἄλοχος, γαμέτις, γαμετὴ, γυνὴ, δάμαρ, σύμβιος, σύγκοιτος, συνάτειρα. *Vxorius, Adject:* weibisch. P. żenin / żeński *Subst:* ein Sieman. P. Niewieściuch. G. γυναικεῖος, φιλογύνης.

INCIPIENTIA ab X.

X Y.

XYlinum, Bawmwolle. P. Báwełná. G. ξυλίνον. *Xylinus, a, um*, von Bawmwolle gemacht. P. Báwełniány. G. ξύλινος.

INCIPIENTIA à Z.

Z E.

ZElus, i, Eiuer. P. Nawiść / Nayźrzenie / Zawiść / zazdrość / gorliwość / G. ζῆλος, ζήλωσις. *Zilotes*, Eiueriq. P. Zawisny / Gorliwy. G. ζηλωτὴς. *Zelotypus*, ein Eiuerer/

uerer ſeines Weibes. P. Małżonek zawiſny / Miłośnik gorliwy / podeyźrzeniec. G. ζηλότυπος. *Zēlōtĭjpă*, eine eiuerinne ihres Mannes. P. Małżonká zawiſna / żoná gorliwa.

Zelōtĭjpĭă, Eiuerung in der liebe. P. záwiść / gorliwość w miłośći. G. ζηλοτυπία.

Zĕphĭjrus, der Weſtwind. P. Wiátr od Zachodu Słońcá / Zachodny Wiátr.

Z I.

Zinziber, eris, Jngber. P. Jmbier. G. ζιγγίβερι.

-*Zīzănĭă*, Vnkraut. P. Kąkol. G. ζιζάνιον.

-*Zīzĭjphŭm*, Johannesbeeren / Chriſtbeeren. P. koſmatki. G. ζίζυφον.

Z O.

Zobola, ein Zabel. P. Soból.

Zŏnă, æ, ein Gürtel. P. Pás. G. ζώνη. *Zonarius*, ein Gürtler. P. Paśnik. G. βαλαντιότομος.

Finis Primæ Partis.

Κύριος τῶν δυναμέων μεθ' ἡμῶν. Pſal. XLV.
Dominus Zebaoth nobiſcum.

Μονῷ τῷ θεῷ δόξα.

Soli Deo gloria.

DICTIONARII QVADRILINGVIS.

PARS ALTERA.

DICTIONARIJ QVADRILINGVIS.

Pars Secunda.

PolonicoLatina.

AD LECTOREM.

Onitum te volo, candide Lector, in hac secunda libri huius parte non omnia Polonica vocabula cōtineri. Nam cum lingua hæc in fingendis novis dictionibus, imprimis autem compositis sit felicissima, ita ut quivis pro ratione rerum novas excogitare dictiones possit, impossibile fuit in hunc librum congerere. Vt autem cōsultum tibi sit, omnisque adimatur difficultas, præpositiones omnes tam separabiles, quàm inseparabiles, quidque in compositione significent, breviter subiungemus.

Significatio præpositionum, &c. in cōpositione.

Bez. Bez/ in compositione privationem significat, ut: Bezbożny/impius, quasi dicas, sine Deo. **Do.** Do/significat, motum ad locum, vt: Dochodzę/Adeò assequor. Interdum finem & perfectionem aliquam denotat, vt: Dorabiam/ Ad finem usque laboro, id est, perficio, ab-

Ná. solvo opus aliquod. Ná/In compositione varias significationes habet, vt: Náwrácam/ Converto, Náprawiam/ Emendo, Nawiedzam/ Inviso. Interdum, sæpè ac multum aliquid agere significat, vt: Násłucham się/ sæpè ac multum, sive ad tædium vsque audio. Náieżdżam się/ Multum ac diu obequito.

Nád. Nád/ in compositione vel auget, vt: Náddawam/ Superaddo, superadjicio, vel motum ad locum significat: vt: Nádchodzę/ Intervenio, supervenio.

O. O/compositione auget significationem, vt Opadam/ Decido, decresco.

Ob. Ob/ præpositio inseparabilis in compositione, circum significat, & retinet vim latinæ præpositionis ob, vt Obchodzę/ circũeo, obeo. Obiadam/ Ambedo, Obedo.

Od. Od/ notat motum de loco, vt: Odieżdżam/ Abeo, discedo. Interdum idem quod Rursus, seu Re inseparabilis. vt: Oddawam/ Reddo, restituo/retribuo.

Po. Po/intendit significationem verbi, cum quo componitur, vt: Pocieszam/ Consolor, Pochwalam/Collaudo,

Pod. Pod/in compositione significat Sub, vt Podkładam/Suppono, subjicio.

Prze. Prze/ interdum significat De, vt: Przepraszam/ Deprecor: aliquando Per, vt: Przemieniam/ Permuto: Sæpius Trans, vt: Przeskakuię/ Transilio, Przenikam/ Penetro, transeo: Quandoque etiam excedere aliquid & superare significat, vt: Przegadam/ Disputando aliquem vinco, refuto.

Przy. Przy/latinis est Ad, vt (Przydawam/ Addo. Przychodzę/ Advenio. Composita cum nominibus adiectivis, significationem mollit & minuit, vt: Przysmutnieyszym/ Subtristis.

Roz. Roz/ inseparabilis est Dis, vt: Rozpraszam/ Dissipo, dispergo.

S. S/ motum, ad locum inferiorem denotat, vt: Spuszczam/ demitto. ʃstępuię/ descendo. Interdum conjunctionem seu copulationem, quod apud latinos præstat Con, vt: Spuszczam/ committo. Składam/ compono.

W. W/ significationem interdum minuit, vt:

Vle

Vlewam / pauxillum, seu partem aliquam effundo. Vchodze / Evito declino: Interdum auget, vt: Vmiłuie / Deamo. W / & We, motum à loco exteriore ad interiorem, significat, vt: Wpychám / Impello, intrudo, Wepchnąć / impellere, introtrudere. Quandoque motum à loco inferiore, ad superiorem, vt: Wstawam / Surgo, Wstępuie / Ascendo, Wy / inseparabilis latinis est è vel ex, Wychodze / exeo wypiiam / ebibo, exhaurio. Z / & Ze / significant motum de loco, vt: Ziechác / abire, discedere. Interdum Con latinæ præpositionis vim obtinet, vt: zbieram / Colligo, zebrałem / collegi. Zá / in compositione multiplicem habet significationem, quæ vno atque altero exemplo ostendi non potest, ideoque hanc vsui relinquimus. W. Wy. Z. Zá.

His etiam subjungi debent Na / & Nie / quorum hoc privationis est particula, vt: Niegodny / indignus: Niemocny / infirmus. illud gradus Superlativi est nota, vt: Naświetszy / Sanctissimus. Nacudnieyszy / Pulcherrimus. Na. Nie.

Si igitur occurrat vocabulum aliquod compositum incipiens à primis literis præpositionum, aut particularum illarum, quas paulò ante enumeravimus, nec reperiatur in serie alphabetica, tunc recurrendum tibi est ad primam literam simplicis seu primitivi, cujus significationem vbi inveneris, etiam compositi illius vim invenire non erit difficile.

INCIPIENTIA ab A.

A Litera, quando est adverbium interrogat, Coniunctio autem copulat, & sententiam novam superiori coniungit.

Abowiem / Nam, namq; quia, quoniam.

Acz / áczkolwiek / Etsi, etiamsi, licet, tametsi, quanquam, quamvis; quamlibet.

Adamászek / Purpura damascena, florulenta.

Albo / Aut, vel, seu, sive.

Ale / At, sed, atqui, enim, verùm, verumenimvero.

Ali / En, ecce. Aliści / actum est, conclamatum est.

Altierz / Pergula.

Amirał / Archithalassus, Thalaßiarcha. Item navis prætoria.

Angielska ziemiá / Anglia, Britannia. Anglik / Angielczyk / Anglus, Britannus.

Áni / Nec, neq;.

Anioł / Angelus, Anielski / Angelicus.

Antwás / ex germanico, Malluvium. gutturnium.

Apteká / Myropolium, Aptekarz / Myropola.

Arkábus / Sciopetum, tormentum manuarium. Arkábuzník / Sclopetarius

Armatá / Claßis.

Astrych / pavimentum.

Axámit / Holosericum. Axámitny / holosericus.

Až / donec, usque tenus.

INCIPIENTIA à B.

B A.

Bá / Interiectio est, qua utimur, quando præcedentem orationem, vel probamus, vel corrigimus.

Babá / Anus. us, vetula, Item, auia, Item, Obstetrix. Báby in plur: dicuntur Pleiades, Hyades. Bábká / anicula. Bábi / anilis. Babie / obstetricor.

Babel & Babol / bulla.

Báchmát / graduarius: tolutarius, caballus.

Bacze / animadverto, intelligo, reminiscor, video, reputo, attendo, observo, iudico. Baczenie / iudicium. Báczny / prudens, sobri-

us, solers, attentus, sagax, perspicax. Baczność/ prudentia, solertia, attentio.

Baczmágá/ calceus lunatus.

Bádam się/ indago, inquiro, investigo, disputo. Badánie / Indagatio, inquisitio. Bádácz/ indagator, inquisitor, Corycæus.

Badź/ Esto, licet, seu, sive.

Bágno/ palus, udis, lacus, stagnum. Bágnisko/ locus palustris.

Bákam/ objurgo, castigo Bákánie obiurgatio, castigatio.

Bak/ fucus, asilus, tabanus, œstrum. Item, Onocrotalus. Bakam/ mugio, perstrepo. Bakánie/ mugitus, murmur.

Bálámut/ Stultus, stolidus, ineptus, morio. Bálámuctwo/ ineptiæ. Bálámucę/ ineptio

Bálk/ trabs, & trabes, tignus & tignum. Balczny/ trabalis.

Bálwan/ Idolum, Simulachrum. Item, massa æris, salis aut alterius metalli. Bálwochwalcá/ Idololatra. Bálwochwalski/ Idololatricus. Bálwochwálstwo/ Idololatria.

Bálwierz/ vide Bárwierz.

Bánerá/ pinna Banerká/ dimin: pinnula

Bániá/ Cucurbita, Bánká/ Bánieczká/ Ampulla, Ventosa, Cucurbitula.

Bánk/ ex germ: mensa, trapeza, Bánkierz/ mensarius, numularius, argentarius, collybista, trapezita. Bánkierstwo / ars numularia, ars argentearia.

Bánit/ bannitus, proscriptus, relegatus, exul, excommunicatus. Bánizuię / proscribo, relego, in exilium eiicio, excommunico, igni & aqua interdico, solum vertere jubeo.

Báran/ aries Báránek/ agnus. Báráni/ arietinus, agninus.

Barcz/ & Barczek / Iugum, scapus trutinæ, seu libræ.

Bardoná/ genus instrumenti Musici, Lyra, Pandora.

Bárki/ humeri, axillæ.

Bárlok/ stramen, stramentum.

Bárma/ Barbus, Mullus.

Bárnádynek/ Carduus benedictus.

Barszcz/ Acanthus, vulgò ursibranca, vel branca ursina. Item, Iusculum, seu sorbitio ex hac herba confecta. Barszczowy/ viridis.

Bartnik/ aptarius.

Bárwá/ color. Bárwicá /

bárwicżká *fucus, pigmentum, color adulterinus, ementitus. Item, tomentum.* **bárwie ſie** / *mentior colorem.*

Barwierz / & **Bálwierz** / *ex German: tonſor, raſor, chirurgus.*

Bárwinek / *vinca, ſedum majus, nomen herbæ.*

Bárdzo / *valdè, maximè, magnoperè, oppidò, vehementer.* **bárdziey** / *vehementius.*

Báſałyk / *Cæſtus, clava, glans ænea.*

Baśń. *Fabula, nugæ.*

Báſter / & **bekárt** / *Nothus, ſpurius.*

Báſztá / *Propugnaculum, vallum, munitio.*

Báwełná / *ex German: Goßipium, xilinum.* **bawełniány** / *xilinus, goßipinus.* **báwełniąnká** / *peplum, xilinum, calantica goßipina.*

Bá wey / *Hem, ehem.*

Báwie ſie / *Ago, tracto, immoror, occupatus ſum.*

Báwół / *Bubalus biſons.*

Báie / *Fabulor, nugor.* **bayká** / *fabula, apologus.*

Bážant / *Phaſianus.*

Bážány / *tibia, vtricularis. Item, tuba* **bážanuie** / *tuba cano.*

Bážánowiec / *Lyſimachia lutea, herb.*

B E.

Bebel / *bulla.*

Beben / *tympanum,* **Bebenek** / *vter, lagena.* **Bebnie** / *tympanizo, tympanum pulſo.* **Bebenik** / & **Bebeniſtá** / *tympaniſta.*

Bechterz / *lorica.*

Becże / *boo, palo, mugio.* **Becżenie** / *mugitus.*

Becżka / **Becżulká** / *vas, dolium.*

Bednarz / *vietor, doliarius, vaſcularius.*

Bedłká / *fungus. In plur:* **Bedłki** / *Tubera terræ.*

Bede / *ero.*

Bekam / *Idem quod* **Becże** / **Bek** / **Bekánie** / *mugitus, us.*

Bekárt / *nothus, ſpurius, illegitimus filius.* **Bekárcie** / *dim:*

Belicá / *Artemiſia.*

Belt / *bolis, idis, telum, ſagitta, jaculum.*

Benedikt/ *Gariophilata. herb.*

Ber / *Panicum, milium Italicum.*

Berło/ *Sceptrum.*

Bespieczny / *Tutus, securus, intrepidus.* Bespieczność/ bespieczeństwo / *securitas.*

Bez / *nomen significat Sambucus: vnde* Bzwowy *Sambuceus.*

Bez / *Præpositio significat, Sine absque vnde Composita.*

* Bezbroyny/ *Inermis.*

Bezedna / *absq; fundo, fundo carens, voraginosus.* Bezdenność / *Abyssus, vorago, barathrum.*

Bezdrożny/*Invius, avius.*

Bezecny/ *Nequam, nebulo, inhonestus, sceleratus, infamis, famosus.*

Bezmierny / *Immensus, immodicus.*

Bezprawie/*Injuria, præjudicium.*

Bezpochybnie/*Sine dubio.*

Bezżeniec / *Cælebs* Bezżeństwo/ *Cælibatus, & similia.*

B I.

Biały/ *Albus, candidus.* białość/ *albedo.* białek/ *albumen. albugo.* Biáłegród / *Alba regalis, vrbs Vngariæ.* białoskórnik/ *alutarius.* biele / *dealbo.* biel/ Bielizna/ *Albumen, alburnum.* bielnik/ *dealbator, candefactor.* bielniczka / *candefactrix* blech/ *locus, vbi tela Soli exposita, & aqua perfusa candefit.*

Bieda / *Væ.* Biedny/ *Miser, abjectus, ærumnosus, calamitosus.*

Biedrzeniec / *Pimpinella, Saxifraga.*

Biez/ *vide* Bije.

Biedze się / *Decerto, luctor, enitor.* Biedzenie / *Certamen, lucta.*

Biegam / *Curro.* Bieg / bieganie / *cursus.* Biegiem / *citò, curriculò.* Biegły / *gnarus, peritus.* Biegłość / *peritia, experientia.* Biegun / *vagus, vagabundus.* Biegunka / *Lienteria, dysenteria, profluvium, alui.*

Biele /*vide* Biały.

Biernat / *Stolidus, Stupidus.*

Bieret / *vide* Bierlet.

Bierzę/ sumo, capio, accipio, tollo, Jn perf. Brałem/ Jnf. brac. Bierzę się. confero me, recipio me. Item, Molior, cogito, adorno.

Bieságí/ mantica.

Bieśiádá/ Convivium, epulum, commessatio, symposium. Bieśiádá/ dim: Bieśiádny/ convivans, commessans. Item, comis, familiaris, humanus. Bieśiáduie/ convivor, comessor, poto, epulor, cuticulam curo; in diem vivo. Bieśiadowńik/ convivator.

Bieżę/ Eo, meo, vado, curro, cætera vide in Biegam.

Bigos/ Minutal, Tuceta.

Bindá/ ex Germ: periscelis, fascia.

Biorę/ Eligo, coopto, vide Bierzę.

Birlet/ & Bieryt/ Mitra, Tiara, Cydaris.

Biskup/ Episcopus, præsul, antistes, Biskupi/ Episcopalis. Biskupstwo/ Episcopatus.

Bystry/ rapidus, vehemens, Item, Argutus, acutus, ingeniosus. Bystrość/ rapiditas, vehementia, Item, acies, sagacitas. Bystrzeię/ Incitor, rapior, feror cum impetu.

Bitwá/ prælium, conflictus, pugna.

Biję/ cædo, ico, ferio, plecto, verbero, percutio, pulso. Biję się. decerto, dimico, manus consero. Bijak/ pilum, baculus. Bicz/ flagrum, scutica. Biczyk/ flagellum. Biczysko/ manubrium flagelli. Biczuię/ loris cædo, flagello. Biczowánie/ flagellatio.

B L.

Bláchá/ ex Germa: Lamina, bractea. Blászeczká/ dim: Bláchowńik/ Laminarius, Bractearius.

Błąd/ Error, delictum, menda, & mendum, Błądzę/ Erro, aberro, delinquo. Błędny/ errans, aberrans, mendosus.

Blády/ Pallidus, luridus. Bládość/ pallor, Bladożołty flavus. Bledńieię/ pallesco, langueo, flaccesco.

Błagam/ Placo, sedo, paco, mulceo, mitigo. Błagańie/ mitigatio.

Błády/*debilis, pallidus, frigidus Idem quòd* Blady.

Błakam się/ *Vagor, oberro.* błakánie *vagatio.*

Blask/ *splendor.* bláski/ *Cæsius, glaucus.* bláskáty/ *glaucinus.*

Bławat/ *Caltha, aliàs* Modrak.

Bláwy/ *Cæsius glaucus.*

Bláywás/ *ex Germ: Cerussa.*

Błazen/ *Stultus, stolidus, ineptus, fatuus, morio.* błazeński/ *Ludicrus, scurrilis.* Błazeństwo/ *stultitia, ineptia.* błaźnię/ *veco, ludificor, deludo,* błaznuię/ *ineptio, derideo, irrideo.* błaznowánie/ *Ineptiæ.*

Błázgon/ *Scurra, obscœnus homo* błázgonię/ *Lascivio, obscœna loquor, risum moveo.* błazgonienie/ *obscœnitas, scurrilitas.*

Błażek *Cæreus corrilis.*

Blechárz/ *Pullo.*

Blednicie/ *vide* blády.

Bledny/ *vide* Błąd.

Błękitny/ *Cæruleus, cymatilis, lividus, venetus.*

Bliski/ *vicinus, propinquus,* bliskość/ *vicinitas, propinquitas.* blisko/ *prope, in vicinia.*

Blizny/ *proximus, Substant:*

Bliźniec/& Bliźniak/ *Dydimus.* bliźniętá/ *gemini.*

Błogo/ *Rectè, benè, beatè, feliciter.* błogosłáwię/ *laudo, benedico, felicem perhibeo, beatum prædico.* błogosłáwiony/ *felix, beatus, benedictus.* błogosłáwieństwo/ *benedictio, felicitas.*

Błonie/ błonina/ *Planicies, campestria.*

Błonká/ *Membrana.* błonká serdeczna/ *præcordia, Diaphragma.*

Błoto/ *Cœnum, lutum.* błotny/ błocisty/ *cœnosus, limosus, palustris, luteus, lutosus, lutulentus.*

Bluszcz/ *Hedera.*

Bluię/ *Vomo,* blwánie/ *Vomitus.*

Bluźnię/ *Blasphemo, convicior, calumnior.* bluźnierz/ bluźniercá/ *blasphemus, calumniator.* bluźnierzki/ *blasphemus.* bluźnierztwo/ *blasphemia.*

Błyskam się/& błyszczę się/ *Mico, splendeo* błyska się/ *fulgurat.* błyskánie/ *fulgur.*

Blizna/ *Cicatrix.*

B O.

Bo/bowiem / *vide* Abowiem.

Bōb/ *Baccalauri.* bobkowy/ *laureus, laurinus,* bobkowedrzewo/*laurus.* bobowńik/ *aganallis aquatica.*

Bōbr/ *Fiber, castor.* bobrowy/ *castoreus, fibrinus.* bobrowe ſtroie/*castorium.*

Boby/*Fabæ.*

Bochen/ *massa, pastillus.* bochenek/ *dim:*

bocion/ *Ciconia.* Boćiańie/ *pullus Ciconiarum.*

Bōcik/*vide* Bōt.

Bodze/ *fodio, ico, ferio, stimulo, calcar addo.* Bodźiec/ *stimulus, aculeus.*

Bōg *Deus, Numen.* Bogini/ *Dea, Nympha.* Bozek/ *Idolum.* Bozy/Boſki/ *Divinus, cœlestis.* Bōżńicá/ *Synagoga.* Boſtwo/ *Numen, Deitas.* bogoboyny/ *Pius, religiosus, devotus.* Bogoboyność/*pietas.*

Bogáty *Dives, locuples, opulentus* bogacz/*Subst: dives,* bogáctwo/*divitiæ, substantia, fortunæ, opes, opulentia.* bogáce/ *dito, locupleto.* bogáce ſie / *ditesco.*

Bochatyr, & boiar / *Heros.* bochátyrzki/ & boiárzki/ *heroicus.*

Boie ſie/ *Metuo, timeo, vereor, formido, paveo/ suspicor, trepido, expavesco* boiaźń / *metus, timor, pavor, trepidatio.* boiázliwy/ *timidus, trepidus, pusillanimis, pavidus, formidolosus.*

Boiewiſko/*area.*

Bok/ *Latus, eris.* boczny/ *quod est à latere.*

Bōl/ boleść/ *Dolor.* boleſny/ *doloris plenus.* boli mie / *doleo, laboro.* boleie / *dolorem capio.*

Bombōl/*Bulla.*

Borak/*Borrago, buglossa.*

Borguie/*ex Germ: Mutuum do, accomodo.*

Burze/ *Oppugno, refuto.* burzeńie/*oppugnatio.* burzyćiel *oppugnator, refutator.*

Bozki/ Boſtwo/ *vide* Bōg.

Boſy / *Nudus.* boſo *Adverb: nudis pedibus* boſak/ *Monachus Bernhardini Ordinis.*

Bōt / *calceus, ocrea.* bōcik/ *calceolus.*

Bóy/ *Bellum, prælium, pugna, certamen.* boinię/ *prælior, pugno, manus confero.*

Boinię/ *vide* Boiar.

Bozy/ Bóżnicá/ *vide* Bóg.

B R.

Bráć/ *Inf: à* bierzę.

Bráchliwy/ *ex germ: viciosus, nævosus, infirmus, debilis.* bráchliwość/ *infirmitas, vicium, nævus, labes, macula.*

Brák/ *Delectus, us,* brákuię/ *eligo, deligo, seligo.* brákowánie/ *delectus, discrimen.*

Bralem/ *vide* Bierzę. *Inde* Bràniec/ *captivus, mancipium.*

Brámá/ *ex Germ: Limbus, instita, fimbria.* brámuię/ *fimbrio,* brámowánie/ *Limbus, segmentum.*

Bramá/ & Bróná/ *porta.*

Bràniec/ *vide* Bralem.

Bránt/ *ex Germ: Argentum liquefactum, purum.*

Brát/ *frater.* Bráciá/ *Collectivum, fratres* bráciszek/ *fraterculus.* bracki/ braterzki/ *fraternus* bráctwo/ bráterztwo/ *fraternitas.* brátam śię /*familiaritatem ineo, amicitiam contraho.*

Brawtá/ *Articulus, ordo, series.*

Bredzę/ *garrio, futio.*

Brełá/ *Massa, gleba.* brelisty/ *glebosus.*

Bretá/ *Limbus, segmentum, fimbria, lacinia acu picta.*

Brew/ *Supercilium, In plur:* Brwi.

Brłok/ *Luscus, cocles, strabo, pætus, qui obliquis oculis in altum respicit.*

Brnę/ *vado, as, In aquis ambulo.*

Bród/ *Vadum.* brodźisty/ *vadosus.* brodzę/ *vado.*

brodá/ *Barba,* brodká/ *barbula* brodáty/ *barbatus.* brodawká/ *verruca, papilla.* brodawczásty/ *verrucosus.*

Brodnicá/ *Strasburgum, Civitas Borussiæ.*

Bróg/ *Acervus, capeta,* brożyny *fulcra, seu bases acervi.*

Broná/ *Occa, sarculum.*

Bronátny/ *Aquilus, aquilinus violaceus* bronatnoczerwony *spadix, spadiceus.*

Bronię/ *Defendo, tueor, assero,*

ro, protego, propugno. Item, veto, prohibeo. broń/ arma, defendiculum.

Brofkiew/Braßica.

Brofkwińiá/Malus Persica, & malum Persicum.

Browar/ Officina cerevisiaria.

Broie/ Patro, perpetro, committo, designo.

Brozdá/ Sulcus, elix, collicia.

Bru/ genitivus à Ber.

Brud/ Sordes. brudńy/ sordidus, brudze/ sordido, inquino.

Bruk/ex Germ: via lapidibus strata. Brukuie/ viam lapidibus sterno. Brukarz/ Strator platearius.

Brwi/ vide Brew.

Brzydki/abominabilis, brzydkość/ abominatio.

Brykam/Ogganno, oblatro, obstrepo, obmurmuro.

Bryży/Limbus, fimbria.

Brzakam/ Sono, tinnio, clango. brzek/ Sonus, tonus, tinnitus, clangor.

Brzeczká/ Cremor ptisanæ, sive ptisana macerata, ex qua fit Cerevisia, German: Meisch.

Brzeg/ quævis extremitas, margo, sinus, portus Brzegrzeczny/ Ripa. Brzeg Morzki/ littus, crepido Brzeżysty / Marginatus, sinuosus, portuosus, crepidinosus.

Brzemie/ Onus, sarcina, gravamen. Brzemienny / gravidus, prægnans, fœtus, In utero habens, vterum ferens.

Brzezina/ vide Brzozá.

Brzmie/ Sono, tono, tinnio, crepo, clango, Brzmiacy / Sonorus. Brzmieńie/ Clangor.

Brzost/ vlmus. Brzostowy/ vlmeus.

Brzozá/ Betula. Brzozowy/ Betulaceus. Brzezina/ Betuletum.

Brzuch/ venter. brzußek/ dimin: Brzuchacz/ Brzucháty/ ventricosus, obesus.

Brzydze sie/ Abhorreo, abominor, aversor, detestor, fastidio brzydliwy/ abominandus, detestandus, brzydliwość/ abominatio, brzydki/ ingratus, molestus, fastidiosus. brzydkość/ Nausea, satietas, fastidium.

Brzytwá/ Novacla.

B V.

Buce śię/*Glorior, iacto, ostento.* butny/*Gloriosus, iactabundus, arrogans, superbus, elatus.* butá/*iactantia, ostentatio.*

Budá/*ex Germ: Gurgustium, Tuguriolum, Tabernaculum.*

Buduię/*Struo, molior, fabrico, ædifico* budowánie/*structura, ædificium.* budowny/*benè extructus, cultus.* budowník/*AEdilis, architectus.*

Budze/*Excito.*

Budzyń/Budá/*vrbs Vng:*

Bugwicá/*Pœonia, Bethonica.*

Buk/*Fagus.* bukowy/*Fagineus.* bukiew/*Glans faginea.*

Bułáwá/*Clava.*

Bunt/*ex Germ: pactum, fœdus, confœderatio.* buntuię śię/*conjuro, conspiro.* buntowánie/*coniuratio, conspiratio.* buntownik/*coniuratus, confœderatus.*

Burdá/*ex Germ: onus, sarcina. Item, Turba, tumultus, seditio*

Burk/*Vmbilicus, meditullium. viscera alicuius territorii.*

Burmistrz/*Consul.* Burmistrzowski/*Consularis.* Burmistrzostwo/*Consulatus.*

Bursá/*ex germ: Societas, tribus, contubernium. Item: manipulus, cohors.* Bursak/ & bursownik/*commilito, contubernalis.*

Bursztyn/*Electrum, Succinum.*

Burtnicá/*Asser, tabula crassa.*

Burza/*Nubilum, tempestas, procella* burzy śię/*nubilat.*

Butá/butny/*vide* buce śię.

Butnik/*ex Germ: manubiæ, spolia.* butynkuię/*manubias, seu spolia capio & distribuo.*

Bux/*Buxus.* buxowy/*Buxeus.*

Buiam/*Volito, luxurior, insolesco* buyny/*insolens, luxuriosus, indomitus.* buyność/*insolentia.*

B Y.

Bydź/*vide* Iźstem.

Bydło/*pecus, oris.* bydlę/*jumentum.* bydlatko/*dim:* bydlęcy *pecuinus, pecorinus.*

Byk/*Taurus.* bykowy/*Taurus.*

Byłem/*perf: à* I. stem.

Bylicá/*Artemisia.*

By namniey/*Minimè/ne minimum quidem.*

Bystry/*vide* Bystry.

Bytny / *Præsens, existens*. bytność/*Essentia, substantia, præsẽtia*.

Bywam/*Sum, versor, frequento*. Bywálec/ *Subst: Expertus, peritus.*

B Z.

Bździe/*&* bzne/*Pedo, flatum ventris emitto*. bździel/ *qui frequenter seu continuè pedit*. bździny/*flatus ventris*.

Bzowy/*vide* Bez.

INCIPIENTIA â C.

C A.

CEdze/ *Colo, as, percolo, cribro*

Cáłuie/*Osculor, svavior, osculum figo, basium figo*. cáłowánie/*osculum, basium, snavium*.

Cáły/*integer, totus, plenus, solidus* Cáłość/ *Integritas, soliditas.*

Cap/ *Aries, vervex caudatus.*

Ceykaus/ *ex Germ: Armamentarium.*

C E.

Ceber/*Labrum, orca, craterra*. Cebrzyk/ *orcella.*

Cebulá/*Cæpe*. cebulká/ *dim:*

Cech/ *Tribus, us, curia*, cechowy/ *Tribulis*, Cechmistrz/ *Tribunus plebis*, cechmistrzostwo *Tribunatus.*

Cechá/*Signum, nota, character, symbolum*. cechuie/*signo, noto.*

Cedułá/ *charta scheda*. cedułká/*Schedula.*

Cytwar/*Zedaria, herb:*

Cedze/*vide* Cadze.

Cegłá/ *Later*. cegiełká/ *laterculus*. cegielny/ *lateritius*. cegielnik/ *laterarius*. cegielńicá/ *officina lateraria.*

Ceklarz/*Lictor, apparitor.*

Ceklarztwo/*Lictoratus*. Ceklute/ *Lictoris munus obeo, Fures prehendo.*

Cel/ *Meta, finis, scopus, terminus*. celny/*præcipuus, eximius* celuie/*collimo, æmulor, imitor. ad scopum contendo.*

Celńik *vide* Cło

Cenię/ *Liceo, precium seu valorem alicuius rei indico.* cená/ *valor, precium.*

Centurya/ *Centaurium.*

Cepy/ *Tribulum.* Cepisko/ *manubrium tribuli.*

Ceranká/ *Querquedula.*

Cerkiew/ *Ecclesia.*

Cesarz/ *Cæsar, Imperator.* Cesárzowa/ *Imperatrix.* Cesárzki/ *Cæsareus, Imperatorius, Augustus* Cesárztwo/ *Imperium.*

Cetno/ *Par,* cetno czy licho/ *par vel impar.*

Cetká/ *Bulla.*

Cetnar/ *Centenarius, pondus centenarium.*

Cewká/ *Panus, i, sipho, onis.*

C H.

Cháłástrá/ *Calones, lixæ, manipulus furum.*

Chałupá/ *Casa, tugurium, gurgustium, mapale* chałupka/ chałupeczká/ chałupczysko/ *Tuguriolum.*

Charcham/ *Screo, excreo, gargarizo* charchánie/ *screatus, gargarismus.*

Chárt/ *Vertagus.*

Chcę/ *Volo, cupio, postulo, appeto, desidero.* Chce się. *Lubet, placet.* Chćiwy/ *Avidus, cupidus.* chćiwość/ *aviditas, cupiditas, appetitus.*

Chebd/ *Epulus, & um.*

Chechotam/ *Cachinor.* chechotánie/ *cachinus, risus effusus.*

Chęć/ *Favor, studium, desiderium. benevolentia.* Chętliwy/ *studiosus, propensus, benevolus.*

Chędogi/ *Purus, mundus, nitidus.* chędogość/ *munditia, nitor.* chędożę/ *mundo, orno, polio, purgo, tergo, abstergo.*

Chełpię się/ *glorior, iacto, ostento, vendito.* chełpienie/ *iactantia, ostentatio.* chełpliwy/ *ambitiosus, gloriosus, iactabundus, gloriæ avidus, gloriæ cupidus* chełpliwość/ *iactantia, ambitio, ostentatio.*

Chełszczę/ *Sono, strepo, murmuro instar fluctuum.* chełszczenie/ *murmur, strepitus.*

Chleb/ *Panis.* Chlebowy/ *Panarius.* Chlebńicá/ *Panarium.*

Chlew/ *Hara, stabulum,* chlewik *dimin:*

Chłód/ *Frigus.* chłodny/ *frigidus, opacus.* chłodnik/ & chłodnicá/ *umbraculum.* chłodzę/ *frigefacio* chłodzę się/ *auram capto.* chłodnieię/ *frigesco, frigesio.*

Chłop/ *Mas, vir. Item, Rusticus, colonus. Item, Heros.* chłopiec/ *puer, famulus.* chłopię/ chłopiątko/ chłoptaßek/ *Pusellus.* chłopstwo/ *vulgus, fex plebis.* chłopowic/ *Subst: obscurus, ignobilis.* Chłopobyk/ *Minotaurus.*

Chłostam/ & Chostam/ & Chwostam/ *virgis cædo, loris cædo, flagello.* chłostá/ *flagellatio, castigatio, quæ fit virgis.*

Chlubię się/ *Idem quod* chełpię/ & Chlubá/ *Idem quod* chełpá.

Chlusnie/ *pulso, malè excipio.*

Chlustam się/ *Titubo, vacillo.*

Chmurá/ & Chmuráwá/ *caligo, nubilum.* chmurny/ *nubilus, nubilosus, nimbosus, caliginosus.* chmura się/ *nubilat, noctescit.*

Chobotá/ *Cothurnus, ocrea.*

Chochol/ *Culmen, Tectum.*

Chodzę/ *Eo, vado, gradior, incedo, ambulo.* chód/ chodzenie/ *Gressus, incessus.*

Cholewa/ *Superior pars ocreæ,* chomato/ *helcium.*

Chorągiew/ *Signum, vexillum.* Chorąży/ *Signifer, vexillifer.*

Chory/ *Æger, ægrotus, infirmus, morbidus, languidus, valetudinarius* Chorzuchny/ *languidulus.* chorobá/ *morbus, infirmitas.* choruię/ *ægroto, laboro, decumbo, infirmor.* chorzeię/ *In morbum incido.*

Chowam/ *Servo, asservo, repono, sepono. Item, Alo, nutrio, sustento.* chowánie/ *Repositorium, armarium, promptuarium. Item, Nutritio.*

Choiá/ *Pinus.* choyká/ *dimin* choyná/ *pinetum.*

Chrabry/ & chrobry/ *Hirsutus, asper, villosus.*

Chracham/ *vide* Charcham.

Chramie/ *vide* Chromy/

Chrapię/ *Rauceo, sterto,* chrápek/ *rabula.* chrápká/ *ravis, raucedo.*

Chroboce / *Crepo, strepo, strido.* Chrobotánie / *Strepitus.*

Chrośćiná / *Arbustum, virgultum.*

Chromy / *Claudus, mutilus.* Chromotá / *Claudítas.* Chromie / *&* Chramie / *Claudico.*

Chronie sie / *Caveo, fugio, lateo, abhorreo, declino, detrecto, subterfugio.* Chronienie / *Detrectatio, fuga.*

Chropowy / *&* Chropowáty / *Asper, Hirsutus, Scaber.*

Chrōst / *&* Chrośćina / *Arbustum, virgultum, sarmentum, dumus, saltus.*

Chropiásty / Chropowáty / *Asper, scaber, hirsutus.*

Chrzan / *Raphanus maior.* Chrząszcz / *Bruchus. Item, Boletús, fungus lacteus.*

Chrestká / *Cartilago* Chrestowáty / *&* Chreśliswy / *Cartilaginosus.*

Chrzeszcze / *Crepo, strepo, strido.* Chrzest / *strepitus.*

Chrzbiet / *aliás,* grzbiet / *Tergum, dorsum.*

Chuć / *Favor, ardor, studium, voluntas, benevolentia, desiderium. Item Appetitus.* Chutliwy / *promptus, spontaneus, voluntarius, studiosus, benevolus.* Chutki / *velox, celer, alacer.* Ckutkość / *promptitudo, alacritas.*

Chucham / *&* chuchnę / *Flo, spiro, anhelo.* Czuchánie / *flatus, anhelitus.*

Chudy / *Macer, macilentus, strigosus: Item, pauper, egenus, tenuis.* Chudość / *macies.* chudobá / *paupertas, egestas, tenuitas.* Chudniele / *macresco,* Chudzina / *pauperculus, misellus.*

Chustá / *Strophium, sudarium.*

Chustká / Chusteczká / *Strophiolum, sudariolum.*

Chwale / *Laudo, prædico, celebro, commendo. Item, Colo, invoco, adoro,* Chwałá / *Laus, cultus, præconium, elogium.* Chwalny / *&* chwalebny / *Laudabilis, celebris.* Chwalcá / *Laudator, adorator, præco.*

Chwast / *Thyrsus, manipulus herbarum.*

Chwieie sie / *Nuto, titubo, vacillo.*

Chwilá / *Mora, spacium, momen-*

mentum chwilká / *morula* chwile / *Adverb ; Aliquandiu, paulisper.*

Chwißczę *Strepo, Sibilo,* chwist/*strepitus,sibilus.*

Chwostam/*vide* Chlostam

Chwytam/ *Prehendo,comprehendo.* Chwytánie/ *apprehensio.*

Chybiam/ *Erro,aberro ,pecco, delinquo.* chybá / *error, fucus, fallacia. Item, Adverb:nisi,fortè, præterquam.*

Chynę/ *Inclino.*

Chybki/ *Agilis, volubilis, flexilis, curvus, flexibilis, incurvus.*

Chypkość/ *Flexibilitas*

Chytry/ *Vafer, astutus,callidus, versutus.* Chytrość / *Astutia, versutia. techna, machina, fucus.* Chytrze/ *callidè, astutè.* chytrek/ *veterator.*

Chyż/ *Casa,tugurium.* Chyżyk/*Casula, tuguriolum.*

C I.

Ciągnę / *Traho Item. Iter facio , tendo, contendo.* ciągnę się. *pandiculor,membra distendo,*

Ciągły/ & ciegły/ *Ductilis. tractilis.*

Ciągwá/ *Cimex.*

Ciáło / *Corpus,caro* ciáłko/ *corpusculum.* cielesny/ *carnalis, corporalis* ćielisty/ *corpulentus.*

Ciałek / *vide* ciołek.

Ciásny/ *Angustus,arctus,*ćiásność/ *Angustia.*

Ciásto/ *Massa,subactio,conspersio.*

Ciástoch/*stolidus,stupidus.*

Cyc / *Mamma,* Cyce/ cycáßek/ *Mammilla.*

Cichy/*Mansuetus, placidus, mitis, tranquillus , taciturnus,* ćichość / *Tranquillitas, mansuetudo.*

Ciećie/*Ictus,plaga, percussio,*

Ciećiwá/*Neruus , chorda.*

Ciele/*vitulus,*ćiołek/ *Idem.* ćielęcy/*vitulinus.*

Cielesny, ćielisty/*vide* ćiáło.

Ciemie/ *Synciput,bregma.*

Cimierzycá/ *Helleborum.*

Ciemny/ *Caliginosus, fuscus. obscurus, opacus, tenebricosus,* ciemność / *caligo, opacitas, tenebræ,* ćiemnicá/ *carcer :* ciemno/

czarny/ *furvus.* ćiemnoczerwony/ *Rubidus, fulvus, purpureus.* ćiemnomodry/*cæsius.* ćiemnożołty *ravus, ravidus.*

Cień/ *vmbra.* ćienisty/*vmbrosus, opacus.*

Cienki/ *Tenuis, gracilis, levis, lentus, tener.* ćienkość/ *Tenuitas.* ćieniuchny/ *tenellus,* ćieńkusz/ *cerevisia secundaria.* ćieńczeie *gracilesco, macresco.*

Ciepły/ *Calidus.* ćiepłość/ *Caliditas.* ćiepło/ *calor.* ćiepło mi/ *caleo.* ćieplice/ *Thermæ.*

Cierlice/ *Malleus stuparius.*

Cierńie/ *Spina, sentis, vepres,* ćiernisty/ *Spinosus, senticosus.* ćierńiewisko/ *spinetum, senticetum.*

Cierpie/ *Patior, tolero, sustineo, fero, perfero, suffero* ćierpliwy/ *patiens,* ćierpliwość/ *patientia, tolerantia.*

Cierpnę/ *Torpeo. Item, astringor.* ćierpniący/ *torpens, Item, astringens, austerus, acerbus, acidus, acinosus.* ćierpnienie/ *torpor.*

Cieść. *Socer,* ćieśćia & czćia/ *Socrus.*

Cieślá/ *Architectus, faber lignarius.* ćieśielczyk/ *Tyro huius opificij* Cieśielski *Fabrilis.* Cieśielstwo/ *Architectura.*

Cieszę *Solor, consolor, erigo: Item, puto, amputo.*

Cieszki/ *Gravis, arduus, onerosus, ponderosus. Item, prægnans, fœtus, gravidus* ćieszkość *gravitas. Item, ærumna, calamitas*

Cieżar/ *Onus, pondus, sarcina.* Cieżeie/ *Langveo, gravesco*

Cietrzew/ *Attagen.*

Cyná/ *Stannum.* cynowy/ *Stanneus.*

Cynámon/ *Cinamomum.*

Cynober/*Cinnabaris.*

Ciosę/ *Ascio, as, puto, amputo.*

Ciotká/ *Amita, matertera.*

Ciotczony/ & ćioteczny/ *Amitinus, consobrinus.*

Cyrográf/ *Chirographum.*

Cis/ *Taxus.* Cisowy *taxeus.*

Cisawy/ *Fulvus, badius, spadiceus, phœniceus.*

Ciszkam/ *Iacio, peto, torqueo, vibro,* ćiskánie, *Iactus.*

Ciśnę/*urgeo premo, arcto, coarcto.*

Cytwar/ *Zedoaria.*

Cizbá/ *Turba, frequentia, densa multitudo.*

C K.

Ckńie mi śię/ *Nauseo, fastidio.*

C L.

Cło/ *Vectigal, telonium, tributum.* clę/ *contribuo, vectigal solvo,* celńik/ *Telonarius, publicanus, manceps,* celńictwo/ *Telonatus, publicanatus.*

C M.

Cmá/ *Caligo, tenebræ. Item, Turba, multitudo.*

Cmyntarz/ *Cæmiterium, dormitorium.*

C N.

Cńi mi śię/ *Nauseo, fastidio, vomiturio.*

Cnotá/ *Virtus, probitas.* cnotliwy/ *honestus, probus, frugi, clarus, inclytus, virtute præditus.* cny/ *Idem.*

C O.

Co/ *quid.* cokolwiek/ *aliquid quodcunque.*

Cofam/ *Retraho, Detineo.* cofam śię/ *Retrocedo, Retrogredior.*

Corá/ *Filia.* corká/ coreczká/ *filiola.*

C V.

Cudny/ *pulcher, elegans, formosus, venustus.* cudność/ *forma, pulchritudo.* cudzę/ *orno, pexo.* cudźidło/ *strigil, & strigilis.*

Cudzy/ *Alienus, externus, peregrinus. Inde Composita, vt:*

Cudzołożę/ *Mæchor, adulterium committo,* cudzołostwo/ *adulterium,* cudzołożńik/ *Mæchus, adulter, fornicator.* cudzołożńica/ *mæcha, adultera.*

Cudzoźiemiec/ *Advena, peregrinus, alienigena.* cudzoźiemski/ *exterus, peregrinus, exoticus, & similia.*

Cukier/ *Saccarum.* cukruię/ *saccaro condio.*

C VV.

Cwiczę/*Exerceo, instituo, informo, erudio*, Cwiczę się/ *studeo, incumbo, disco, navo, operam do*. ćwiczenie/ *Exercitium, studium*. Cwik/*Exercitatus, veterator*.

Cwieczek/*Clavus, pexillus*.

Cwierk/ & Cwierczyna/*Picea*.

Cwikła/*Beta*. ćwikłany / *Betaceus*.

Cwylich/*ex germ: Trilix*.

C Y.

Cymbułt *Telum jaculum*.

Cyprys/ *Cupressus*. Cyprysowy/ *Cupreßinus*.

Czyz & Czyzyk/*dim: Luteola*,

C Z.

Czában/ *Caballus Turcicus, Equus Arabicus*.

Czacz/& Czaczek/& Czáczko/ *diminut: Crepundia*.

Czáię się/ *Simulo, Dißimulo*.

Czáłbátká/*Cranium*.

Czámlet/*vndulata tela*.

Czapká/*Pileus, galerus*. czapeczká / *pileolus*. czapnik / *pileo*.

Czápla/ *Ardea, ardeola*.

Czarny/ *Niger, ater, furuus* czárnáwy / *Nigricans, nigellus, pullus, a, um*. czarność/ *Nigredo*. czarnożółty/ *Ravus*. Czarnoksięznik/ *Magus. præstigiator*. czárnoksięski/ *Magicus*. czárnoksięstwo/*Magia, incantatio, incantamentum*.

Czárt/*Dæmon, Diabolus*, czártowski/*Diabolicus*.

Czáruię/ *Fascino, Incanto*.

Czáry/czárowánie/ *Fascinum, incantatio, incantamentum, veneficium*. Czárownik/*magus, incantator, præstigiator*. czárownicá/ *Saga. venefica*. czárowniczy/ *Magicus*.

Czárogród/*Bizantium, Constantinopolis*.

Czastká/ *vide* Część.

Czás/ *Tempus, ocium, spacium, dies, occasio, opportunitas*. czásem/ *Interdum*.

Czászá/ *Crater, phiala, calix, scyphus*. czászká/ *dim*: czászká ná kolenie/*poples*.

Ciásnochá/ *Interula, subucula, supparus & um.*

Czayká *dimin: Gauia* czaie się/ *dißimulo.*

Czczę/ *Colo. honoro, veneror, obseruo..reuereor. Item, Tracto, excipio* cześć/ *Honor, decus, gloria.* czestuię/*tracto, excipio.*

Cieśćiá/ *Socrus.*

Czczy/ *Cassus, vanus, vacuus, acuus, inanis. Item, Ieiunus.*

Czech/*Bohemus. Item Numus Bohemicus.* Czeska ziemiá/ *Bohemia.* Czeskie gory/ *Montes, sudetes.*

Czechel/*Amiculum ferale*

Czechram & czochram/ *Pecto, pectino, carmino, scabo, scalpo.*

Czeczotká/*Salus, i.*

Czeczugá/*Huso, Mario.*

Czekam/*Expecto, maneo, operior, præstolor.*

Czekan/ *Cestus.*

Czeladź/ *Famili.* czeladká/ *dim.* czeladny/ *domesticus, cibarius.*

Czeluść/ *Maxilla, mandibula,* czeluśćie/ *Faux, præfurnium.*

Czemu/ *Cur, quare, quamobrem, quã ob causam, qua de causa.*

Czepiec/*Vitta, rica, reticulum.*

Ciernie/ *Spina, dumus, vepris.* ćierniowy/ *spineus.* ćiernisty/ *spinosus, dumosus, sentiuosus.* ćierniewisko/ *spinetum, vepretum.*

Czerniec *Monachus nigri habitus.* czernicá/ *monialis.* czernoreszá. *Cappa, cucullus.*

Czernieię/*nigreo, nigrico.* czernidło/*atramentum.*

Czerpam/ *Haurio.* czerpádło/*vrna, situla.*

Czerstwy/*Fortis, vegetus, alacer, strenuus.* czerstwość/*vigor, alacritas.*

Czerw/*Fucus Item, Rubigo.*

Czerwiec *Iunius, Mensis nomen.*

Czerwony *Ruber, rubeus.* czerwonáwy/ & czerwonosć/ *Rubor. rubedo.* czerwienię się/*rubeo.* czerwonobronatny/ *Phœniceus color.*

Cześć/czestuię/*vide,* czczę.

Cześćiá/ *vide* Cieść.

Część/*pars, membrum, portio.* cząstká *particula, portiuncula.* częśćią/ *partim.*

Częsty/ *Creber, frequens.* często/ częstokroć/ *crebro, sæpè, sæpenumero, frequenter.*

Czeszę/ *Pecto, pectino.*

Czynsz/ *Census, pensio, contributio.* czynszowny/ *pensionarius, tributarius.*

Czysty/ *Purus, mundus, syncerus, castus, pudicus, incontaminatus, illibatus,* czystość/ *puritas. pudicitia, castitas.* czyście/ *purgo, mundo, abstergo Jtem, castro, emasculo.* Czyściec/ *Purgatorium.*

Czczy/a/e/ *Cuius, a, um,*

Członek/ *Membrum, pars.* członek/ *articulus, spondylus, condylus.* członkowy/ *articularis.* członkowáty/ *Membrosus, articulosus.*

Człowiek/ & *per Syncopen.* Człek/ *Homo.* człowieczek/ *homuncio.* człowieczy/ *humanus.* człowieczeństwo/ *Humanitas.*

Cudzę/ *Poppysmum facio, Equos demulceo.* cudzenie/ *poppysma. & us.*

Czołn/ *Celox, linter, cymba, scapha.* czołnek/ *dim:* czołnek tkáczy/ *radius textorius.*

Czoło/ *Frons.* czołem bić/ czołem vderzyć/ *salutare.* czolisty/ czołowáty/ *frontosus.*

Czop/ & czopek/ *dim: clavus. paxillus, epistomium, ducillus. Jtem, Glans, vulgò suppositorium, seu Balanus.* czopowe/ *Exactio ducillorum, vulgò Accisa.*

Czosnek/ *Allium.*

Czterzy/ *Quatuor.* czterykroć *quater,* czternaście/ *quatuordecim.* czternasty/ *decimusquartus.* czterdzieści/ *quadraginta.* czterdziesty/ & czterdziestny *quadragesimus.* czterysta/ *quadringenti, æ, a.*

Czub/ *Crista, pecten, pinna.* czubek/ *dim:* czubáty *cristatus.*

Cuchnę/ *Fœteo, oleo, puteo,* cuchnienie/ *fœtor, rancor, putor, graveolentia.*

Czuię/ *Sentio. Item, vigilo, excubo.* czuyny/ & czuły/ *vigilans, industrius* czuyność/ & czułość/ *vigilantia, industria.*

Czupryná/ *Crista.*

Czuwám/ *Inhio, desidero, affecto.*

Czwáłam/ *voluo, voluto, provolvo.*

Czwarty/ *quartus.* czwartaczká/ *Febris quartana.* czwartek/ *Dies Iouis, feria quarta/* czwartaczęść. *quarta pars.*

Czwáruie/ czwárze się/ *Ineptio.*

Czwierć/ *Quarta pars.* czwierćniá/ *modius, medimnus.*

Czworo/ *Quatuor,* czworny/ *quaternarius.* czworáki/ *quadruplex.* czworogránny/ *quadrangulus.* czwornasobny/ *quadruplus.* czworonogi/ *quadrupes.* czwororoczny/ & czworoletny/ *quadrinus.* czworosetny/ *quadringentesimus.*

Czycham/ *Peto, affecto, insidior.*

Czynię/ *Ago, facio, operor. Item pugno, decerto, contendo, dimico.* czyn/ & czynia/ *opus, figmentum, creatura, plasma.*

Czytánie/ *lectio,* czytelny/ *legibilis.*

Czytam/ *Lego,* czydelnik/ *lector.*

Ciżmá/ *Calceus lunatus longior.*

INCIPIENTIA à D.

D A.

DAb/ *Quercus,* dębowy/ *quernus, querceus.* dębiná/ *querna ligna* Dąbrowá/ *quercetum, saltus, us.*

Dách/ *ex germ: Tectum.* dáchówká/ *tegula, imbrex.*

Dágá/ *ex germ: Sicâ, pugio.* dáßká/ *sicula.*

Dáktylowe/ drzewo. *Palma*

Dáktylowy owoc/ *Dactylus.*

Dałem/ dáć/ *vide* Dmę.

Dáleki/ *Longus, longinquus.* dálßy/ *vlterior.* dálekość/ *longinquitas, spacium, distantia.* dáleko/ *procul, peregrè.*

Dan/ &c. *vide* Dáię.

Dar/ *donum, munus, honorarium, præmium, xenium* dáruię/ *dono, largior, muneror,* dárowny/ *datitius, donarius, honorarius, gratuitus.*

Dardá/ *ex Vngarico, Hasta, lancea*

Dárłem/ *vide* Dre.

Dármo/ & dáremno/ *Incassum, invanum, frustra gratis.* dáremny/ *gratuitus, vanus, irritus-* dármoiad/ & dármostráwcá/ *parasitus.*

Darń/ *Cespes,* darnowy/ *cespititius* darnisty/ *cespitosus.*

Dárzki/ *Fortis, audax, magnanimus, animosus.* darzkość/ *audacia, animositas, magnanimitas.*

Datek/dátny/*vide* Dáie.

Dawam/ *Do, præbeo, tribuo,* dawcá/ *dator.*

Dawno/ *Diu, iampridèm, iamdudum.* dawny/*pristinus, antiquus, vetus, priscus.* dawność/ *vetustas, antiquitas, præscriptio I. Ctis.*

Dawię/ *Iugulo. strangulo, suffoco.* dawię się/ *suffocor, strangulor.*

Dáię/ *do, largior.* dátek/ *donum, munus.* datny/ *largus, beneficus. liberalis.* dań/ *vectigal, tributum,* dánie/ dániná. *datio, donatio.*

D B.

Dbam/ *Curo* dbáły/ *diligens, industrius, curiosus, sollicitus* dbáłość/ *&* dbánie/ *cura, sollicitudo.*

D E.

Debowy/ *& c vide* Dáie.

Dech/ *Halitus, spiritus, anhelitus.*

Decie/*vide* Dmę.

Degá/ *vibex.* Dezysty/ *vibicosus.*

Deká/ *ex Germ: pugio, sica.* deczka/*Sicula.*

Delija/ *Ephestris.*

Denko/*vide* Dno.

Depcę *calco, conculco.*

Dasam się/ *Superbio, turgeo, altos spiritus gero.*

Deská/ *Asser.* Deszczká/ *Asserculus, tabula.*

Deszcz/*pluvia.* Deszcz páda/ deszcz idzie/ deszcz leie/ *pluit.* deszczowy/ *pluvialis.* deszczowny/*pluviosus.*

D I.

Dyiáment/ *Adamas.* Dyiámentowy/*Adamantinus.*

Dybię/ *Inhior, insidior, insidias struo.*

Dyl/ *ex Germ: Asser.* dylowánie *sepes, sepimentum.*

Dymká/ *vide.* Dym.

Dysputuię/ *Disputo, discepto, contendo.*

Dyßel/ *Temo.*

D L.

Dla/ *Per, ob, propter.* dlaczego/ *quare, quamobrem.* dlatego/ *Jdeò, igitur, idcirco, proinde.*

Dłabie/ & dławie/ *Premo, opprimo.* dławigaſká / *qui anseres hominibus surripit.*

Dłoń/ *palma, vola.*

Dłōto/ & Dłōtko/ *dimin. Cœlum, cæstrum, scalprum, tornus.*

Dłubie/ & wydłubuie/ *Cœlo, cavo, excavo, scalpo, sculpo, fodio.* dłubiuch/ *auriscalpium.*

Dług/ *debitum, creditum, æs alienum.* dłuzen & dłużny/ *obæratus, ære alieno pressus.* dłużnik/ *debitor.*

Długi/ *longus, prolixus, promissus.* długość/ *Longitudo.* długo/ *diu.* dłużey/ *diutius.* długoß/ & długowiezy/ *procerus homo.*

D M.

Dme/ *Flo, spiro. In Præt:* dałem/ *Jn Jnf:* dáć.

Dmucham/ *Flo, halo, spiro.*

D N.

Dńia/ & *c. obliqui à* Dźień/ dńieie / *diescit, lucescit, illucescit.*

Dno/ *Fundus, solum.* denko/ *dimin.*

D O.

Do/ *Præp: Ad.*

Dob/ *Tempus, hora, mora, momentum.*

Dobry/ *Bonus, probus, frugi.* dobra / *bona, fundi, substantia, res familiaris.* dobroć/ & dobrotá/ *Bonitas, probitas.* dobrze/ *Benè, rectè, bellè.* dobrotliwy/ *clemens, benignus, liberalis, propitius.* dobrotliwość / *benignitas, clementia.* dobrodźiey *fautor, patronus.* dobrodźieyká/ *fautrix.* dobrodźieystwo/ *beneficium, officium, meritum.* dobrorzecze/ *Benedico.* dobrorze-

czenie/ *benedictio.* dobrowolny/ *voluntarius, libens, spontaneus.*

Dobrowolność / dobrawola / *Benevolentia.* dobrowolnie/ *sponte, vltrò.*

Dobywam/ *Expugno. Item, stringo (gladium)* dobywā się/ *irrumpo. Item, Erumpo, effringo, evado.* dobycie/ *expugnatio, irruptio, eruptio.*

Dochodzę/ *Adeo, accedo, pervenio. In præt:* doszedłem/ *In Inf:* dōść/ dochōd/ *Reditus, proventus.*

Dochwatam / & dochwytam / *Arripio, surripio.* Dochwatny / & dochwytny / *surreptitius, succisivus.*

Doczesny/ *Temporalis, caducus, momentaneus.*

Doczystá / *Prorsus, omninò, planè, penitus.*

Dodáię / & dodawam / *Suppedito, præbeo, suggero, subministro.*

Dogadzam/ *Cedo, accommodo, morem gero.*

Dogladam / & dogleduię/ *observo, inspicio, inspecto.* dogladánie/ *Inspectio,* dogladácz/ *Inspector.*

Dokąd/ *Quò, quorsum. Item, quatenus.*

Dokonywam / & dokończam/ *Finio, perficio, compleo, cōsumo, suppleo, absolvo.* dokonány / & dokończony / *absolutus, perfectus.* dokonánie/ & dokończenie/ *perfectio, completio, absolutio.*

Dokuczam/ *Vrgeo, premo, vexo, exagito, prosequor, insector.*

Dół / *Fovea, scrobs.* dołek/ *scrobiculus.* dolny / *Inferior.* dolina/ *vallis, planities.*

Dolegam/ *Vrgeo, premo, torqueo, anxium & solicitum reddo,* doległość/ *dolor, ægritudo, anxietas, scrupulus, sollicitudo.*

Dolewam/ *Affundo, impleo, superaffundo.*

Dołożę/ *Addo, adijcio.* dołożny/ *certus, firmus, evidens, probatus.*

Dom/ *Domus, ædes, Item, Familia, prosapia,* domek/ *domuncula.* domá / *domi.* domowy/ *domesticus, familiaris, vernaculus.* domownik/ *domesticus, inquilinus.* domostwo/ *ædificium, domicilium.*

Domagam się/ *Inhio, affecto, aspiro.*

Domńimawam się / *Opinor, colligo, conijcio, cõiecturam capio, coniecturis assequor.* domńiemáńie/*opinio, coniectura.*

Domyślam się/ *Colligo, conijcio.* domyśl/ *coniectura.* domyślny/*ingeniosus, sagax.*

Donaglam/ *Vrgeo, insto, ingruo, immineo.*

Donoßę / & Dońioſę/ *Defero, refero.*

Dopiekam/ *Asso. Item, vrgeo, insto, anxium & sollicitum reddo.*

Dopiero / *Nunc, nuper, demum, iamdudum.* dopieruczko/ *nuperrimè.*

Dopuſzczam *Sino, patior, indulgeo, veniam do, concedo, permitto.* dopuſzczam się / *patro, perpetro, designo, committo, commereor, pecco, transgredior.* dopuſzczeńie/ *venia, concessio, permissio.*

Dorabiam/*Conficio, perficio, absolvo.*

Doraſtam/ *Succresco.* doroſty/ *maturus, adultus.* doroſtek/ *ephebus, adolescens, juvenis* doroſta/ *nubilis virgo, viripotens, matura viro.*

Dőyźrzeię/ *maturesco* doyźrzáły/*maturus.* doyźrzałość/*maturitas.*

Doroczny / *Annuus, quotennis.*

Dorß/*Mugil salè conditus.*

Dőrywam się/*Succisivis horis aliquid ago, accurro.* Dorywká/ *succisivum tempus.*

Dośiegam/ *Prehendo, apprehendo, pertingo.*

Doſkonáły/ *Integer, perfectus, absolutus, solidus, consummatus.*

Doſkonáłość/*perfectio.*

Doſtarczam/ *Suppedito, subministro, sufficio.*

Doſtáię/& doſtáwam/ *Quaro, acquiro, comparo, recupero, potior, nancistor, obtineo, assequor, consequor, adipiscor.* doſtáwam się / *maturesco* doſtáie/ *Sufficit, suppetit.* doſtáły/ *maturus.* doſtátek / *copia, satietas, abundantia* doſtáteczny/ *plenus, dives, locuples, omnibus numeris absolutus.*

Doſtoyny/*Dignus, veneran-*

dus. Dostoyność / Dostoieństwo / *Honor, splendor, dignitas.*

Doświadczam / *Comperio, experior, probo, exploro, exquiro, inquiro*. doświádczony / *probatus, spectatus*. doswiadczenie / *Experientia*.

Dosyć / *Sat, satis*. dosyćuczyńienie / *Satisfactio.*

Doszedłem / *vide* dochodze

Dotad / *Hactenus, hucusque.*

Dotychmiast / *Hactenus.*

Dotykam / & dotykam sie / & dotkne sie / *Tango, attingo, palpo, attrecto, contrecto*. dotykánie / & dotkńienie / *tactus, contactus*. dotkliwy *palpabilis.*

Dowćip / *ingenium, mens, indoles, solertia, sagacitas*. dowćipny / *solers, sagax, mentis compos, argutus, ingeniosus.*

Dowiáduie sie / & Dowieduie sie / *sciscitor, rescisco, percontor, interrogo, indago, exploro, inquiro, investigo*. dowiádowánie *Indagatio, exploratio, investigatio.*

Dowierzam / *Fido, confido, fidem adhibeo*. dowierzaiac / *Fretus* dowierność / *Fidacia.*

Dowiode / *Adduco, perduco.*

Dowodze / *perduco. Item, probo, confirmo, demonstro*. dowod / *Argumentum, probatio, documentum, demonstratio*. dowodny / *evidens, accuratus, demonstrativus.*

Doworá / *Occasio.*

Doie / *Mulgeo, mammas seu vbera premo*. Doyny / *Lactarius.*

Doiezdzam / *Adequito, aggredior, accedo, advenio, pervenio. Item, impetum facio.*

Doyzrze / & Doyzrzywam / *Attendo, aspicio, inspicio, inspecto.*

Doyzrzenie / *Inspectio.*

Dozegam / *Aduro.*

Doznawam / *Probo, exploro, periculum facio*. doznánie / & doznawánie / *probatio, exploratio.*

Dozor / *Inspectio*. dozorcá / *inspector.*

Doyzrzywam / *Maturesco*. doyzrzáły / *Maturus. Item, grandævus, provectæ ætatis.*

Dozwalam / *Sino, permitto, Indulgeo, concedo, copiam facio,*

do facultatem, do veniam. dozwolenie/ venia, permissio, copia, facultas.

D R.

Drab/ masc: & drabant /ex germ: pedes, calo, satelles, stipator, spiculator.

Drab / foemin: & drabiná/ scala. drabká/ dimin: drabi/ plur: numella, fidicula, torquendis furibus, apta.

Drag/ vectis, pertica, phalanga, drążek/ dimin:

Dránica/ Asser, scandula.

Drapię/ Frico, rado, scalpo, lacero. drapániná/ panni, lacerae vestes.

Drápieżę/ Praedor, latrocinor. drapieżcá/ raptor, praedo, latro, praedator, spoliator. drapieżny/ rapax, praedatorius, praedabundus, drapiestwo/ praedatio, latrocinium. drapież praeda, raptum, spolium, rapina.

Drátwá/ ex Germ: Cheleuma.

Drażnię/ Irrito, lacesso, invito, instigo.

Drę/ Rapio, lacero, Inperf: dárłem/ in Infin: drzeć.

Dręczę/ Ango, crucio, affligo, vexo, torqueo, carnifico. dręczenie/ Afflictio, tormentum.

Drętwieię/ Torpeo, Torpesco, obstupeo, obstupesco. drętwienie/ Torpor.

Drewno/ Lignum, drewniány/ ligneus.

Drgam/ Mico, palpito, vacillo, titubo, saltaturio. drygawká/ dicitur Remus à Masovitis.

Dryiakiew/ Theriaca.

Drobię/ Tero, frango, comminuo. drobny / Tritus, parvus, pusillus, minutus. drobiná/ turunda, bucella, fragmentum. drobinká/ dimin:

Drogá/ via, iter. drożysty/ Pervius.

Drogi/ carus, preciosus. drogość/ Caritas, caritas annonae, fames. drogo/ magni, magno precio. drożey/ maioris, pluris.

Drop/ Pygargus.

Drozd/ Turdela.

Drożdże/ Feces. drożdżisty/ feculentus.

Drożę/ Cavo, coelo, torno, drożnik & drożyciel/ Coelator, sculptor, tornarius drożony/ tornatilis.

Druch/ druzba/ *Socius, Sodalis, cognominis. Item, Paranymphus,* grußká/ *Fæmin: seu dimin:*

Druzyná / *sodalitium, comitatus, us.*

Drugdy/ *Interdum, quandoq́, nonnunquam.*

Drugi/ *Alter, alius, cæterus.*

Drukuię/ *ex Germ: Excudo, imprimo.* Drukarz / *Impressor, Typographus.* Drukarzki/ *Typographicus.* Drukárnia/ *Typographium.*

Druzgam/ *Convello, concerpo, discerpo, confringo, comminuo.*

Drwá/ *Plur: Ligna.*

Drwal / *Stupidus, stolidus, incomptus, incivilis.*

Drwecá/ *Fluvius Borußiæ.*

Drybus/ *Tripus.*

Drygant/ *Caballus, equus admissorius.*

Drzáſká/ *Festuca.*

Drzaſtwo/ *Arena, glarea sabulum.* drzaſtwiſty / *arenosus, glareosus, sabulosus.*

Drzę/ *Tremo, horreo, fremo, trepido, contremisco.* drzenie/ *tremor, horror, fremitus.*

Drzemię/ *Dormito, oscito, dormiturio.*

Drzeń/ *Medulla arborum.* drzeniſty/ *medullosus.*

Drzewiey/ *Primò, prius, citius.*

Drzewo/ *Arbor.* drzewko/ *planta, frutex.* drewienko/ *festuca, assula.* drzewce/ *hasta, lancea.* drzewny/ *Cossus, teredo.*

Drzwi/ *fores, ostium.*

D V.

Dubiel / *Stupidus, stolidus, tardus & ignavus homo.*

Duch/ *Spiritus.* Duchowny/ *Spiritualis.* Duchowieńſtwo / *Status, seu ordo Ecclesiasticus.*

Duchná/ *Vitta, mitra nocturna.*

Dudek/ *Vpupa.* dudkuię/ *Gesticulor, adulor, assentor.*

Dudy / *Tibia utricularis* dudarz/ *Vtricularius.*

Dufam/ *Fido, confido.* dufánie/ & dufność/ *fiducia.*

Dumá/ *Opinio.*

Dunay/ *Ister, Danubius.*

Dunę/ *Proripio me, abdo me, in pedes me conijcio.*

Duńicá/ *Capunculum, & caprunculum Item, Sinum lactis.*

Dup/ *Cariosæ arboris hiatus.*

Dupá/ *Podex, anus, i.*

Durßlák/ *ex German: Colum, cribrum.*

Duruie/ *Luxurio, insolesco, petulanter me gero.* durny/ *insolens homo.*

Dußá/ *Anima.* dußká/ dußyczká/ *animula.* dußny/ *animalis, spiritualis.*

Dußę/ *Suffoco, strangulo, obtorto collo traho.*

Duz/ & Duży/ *Tenax, robustus, validus, vegetus.* dużość/ *robur, tenacitas.*

D VV.

Dwá/ dwie/ dwoie/ *Duo, æ, o.* dwakroć/ *bis.* dwánaście/ *duodecim.* dwánásty/ & dwunasty/ *duodecimus.* dwádzieściá/ *viginti.* dwudziesty/ *vigesimus.* dwieście/ *ducenti, æ, a,* dwusetny/ *ducentesimus,* dwoisty/ & dwoiáki/ *duplex, duplus, geminus, bifarius.* dwóieżyczny/ *bilinguis.* dwuletny/ *biennis.*

Dwór/ *Aula, curia, basilica Item, Arium, area.* dworski/ *aulicus, civilis.* dworstwo/ *aulica vita, aulici mores.* dworzánin/ *Aulicus, substan:* Dworzę/ *Amo, puellam ambio.* Dworny/ *vrbanus, civilis. Item, curiosus.* dworność/ *curiositas*

D Y.

Diabeł/ *Diabolus, dæmon, cacodæmon.* Diabelski/ *Diabolicus.* dyabolstwo/ *dæmonium.*

Dyba/ *Catasta, Numella.*

Dycham/ & dyßę/ *Halo, spiro, Anhelo.* Dychánie/ & dyßenie/ *anhelitus.* dycháwicá/ *astma, dyspnœa.* dycháwiczny/ *Asthmaticus.*

Dyßel/ *Temo.*

D Z.

Dzban/ *Amphora, ampulla.* dzbánek/ dzbánußek/ *dimin.*

Dżdże/ *Plur, Pluviæ, imbres.* dżdżysty/ *pluviosus.* dżdżownicá/ *lumbricus.* dżdżownice/ *pleiades, Hyades.*

Dziad/ *Avus.*

Dział/ *vide* Dzielę.

Działam/ *Ago, facio, operor,*

Działo/ *Machina, tormentum.*

Dzielny/ *Fortis. strenuus.* Dzielność/ *Strenuitas.*

Dárſki / *Fortis, alacris, audax, ſtrenuus.* dárſkość/ *audacia, alacritas.*

Dziárſtwo / *Glarea, arena, ſabulum.* dziárſtwiſty / *Glareoſus, ſabuloſus.*

Dziaſłá / *Gingiva.*

Dziecię/ *Puer, Infans. Proles, Soboles, Progenies.* Dziećiatko / Dziećiateczko / *Infantulus, Puerulus.* Dziećiecy Dziećinny / & Dziećinſki *Puerulus.* Dziecinſtwo / *Pueritia, Infantia.*

Dziedzic/ *Hæres.* Dziedziczká/ *Fæm:* Dziedziczny/ *Hæreditarius.* dziedzictwo / *hæreditas,* Dziedziczę / *Poſsideo.* Dziedziná/ *Ager, ſolum, regio, diœceſis, territorium.*

Dzięćioł / *Picus.*

Dzięgiel/ *Angelica.*

Dziegná/ *Paradontis, Gingivæ excreſcentia.*

Dzieię / *Nomino, voco, appello.*

Dzieie ſię / & oſtáwa ſię / *Fit, agitur, contingit.* Dzieie / *Acta, geſta, annales, hiſtoria, chronica* dzieiopiſek/ *Chronographus, hiſtoriographus.*

Dzięká/ *Gratia, grates.* dziękuię/ *Gratias ago.* dziękowánie/ *Grates, gratiarum actio.*

Dziekan / *Decanus.* Dziekáńſtwo / *Decanatus.*

Dziegieć/ *Pix, Atramentum ſutorinm.* dziechćiarz / *picator.*

Dziele / *Partior, Divido, diſtribuo.* Dzieleńie/ *Partitio, diviſio.* Dział / *Pars, Portio.* Dzielcá / & Dzielnik / *Diviſor.*

Dzielny/ & Dzielność/ *vide* Dziáłam.

Dzień/ *Dies.* Dzionek/ *diecula, diluculum, crepuſculum matutinum* Dzienny/ *diurnus.* Dziennik, *Diarium, ephemeris.*

Dzienie/ *Alveus, apiarium.*

Dzierżę/ *Habeo, Teneo, Poſsideo. Item, Puto. Arbitror, Cenſeo, Sentio, Judico.* Dzierżáwá/ *Poſſeſsio.* Dzierżawcá/ *Poſſeſſor.*

Dzieśięć / dzieśięćioro/ *Decem.* dzieśięćkroć / *decies.* dzie-

śiaty/ *decimus*. dźieśiatnik/ *decurio*. dźieśiatek/ *Decuria, denarius*/ Dźieśiećina/ *Decima*.

Dźiewam ſie/ *Fio, contingo*.

Dźiewánna/ *Verbaſcum, herb*:

Dźiewicá/ *Virgo*. Dźiewictwo/ *Virginitas*.

Dźiewiec/ Dźiewiecioro/ *Nouem*. dźiewieckroć/ *Nouies*, dźiewiaty/ *nonus*- dźiewiatny/ *novenarius*. dźiewietnaśćie/ *decem & novem*. dźiewietnaſty/ *decimuſnonus*. dźiewiedźieśiat/ *nonaginta*. dźiewiedźieśiaty *nonageſimus*. dźiewieć ſet/ *nongenti*. dźiewiećſetny/ *nongenteſimus*.

dźiewierz/ *Leuir, frater mariti*.

Dźiewká/ *Ancilla, famula, pediſſequa*. dźieweczká/ dźiewczy/ dźiewczatko/ dźiewczyſko/ dźiewczyná/ *puella, puellula, adoleſcentula, iuvencula*. dźiewczy/ *ancillaris, puellaris*.

Dźiewoſłab/ *Procus, pronubus, paranymphus* Dźiewoſłeby/ & dźiewoſłebſtwo/ *Sponſalia, nuptiæ*, dźiewoſłebie/ *pronubo*.

Dźieżá/ *Magis, Idis, mactra, artopta*.

Dźiki/ *Ferus, beſtialis, immanis, indomitus*. dźikość/ *Feritas, immanitas*.

Dźiś/ dźiśia/ *Hodie*: dźiśieyſzy/ *hodiernus*.

Dźiurá/ *Foramen, meatus, orificium, rima, caverna*. dźiurká/ *dimin*: dźiuráwy/ *foraminoſus, ſpongioſus, feneſtratus*. dźiuráwie & dźiury czynie/ *rimas ago*.

Dźiurłádká/ *Alauda, Caſſita*.

Dźiw/ *Mirum, miraculum, monſtrum, prodigium, oſtentum, portentum*. dźiwny/ *Mirus, mirandus, mirabilis, mirificus, moroſus, prodigioſus, portentoſus*. dźiwność/ *Moroſitas*. dźiwak/ *moroſus homo*. dźiwuie ſie/ *Miror, admiror, Item, Specto, ſpectatum venio*.

Dźwiek/ *Sonus, tonus, bombus, tinnitus*. dźwiecze/ *Sono, Tono, tinnio, ſonum edo*.

Dźwigam/ *Porto, baiulo, attollo*.

Dzwon/ *Campana*, dzwonek/

& dzwoneczek Campanula, nola, tintinnabulum. Dzwonię pulso, tinnio, clango. Dzwonik AEdituus.

INCIPIENTIA ab E

AB E incipientia nulla occurrunt vocabula polonica, præter Ey/ Interiectio indignantis, & Es/quod in ludo aleæ unitatem significat, & Canis, seu iactus canis dicitur, de quo Propertius.

Damnosi semper subsiluère canes.

INCIPIENTIA ab F.

AB F incipientia omnia ferè, sunt peregrina, pleraq́ autem Germanica.

F A.

Fáchel/ Sufflatorium, aliàs dymká/& wáchlarz.

Fald/Plica, Lacinia. Faldnię/ Plico, as. Fałdowny/ plicatilis.

Fałß/ Dolus, fucus, mendacium Fałßywy/& Faleßny/ Falsus, fictus, fucatus, mendosus, adulterinus. Fałßnie/ Falso, adultero Fałßerz/ Falsarius. Fałßomowcá nendax.

Fámurał/ Subligaculum.

Fárá/ AEdes Paracialis, Templum primarium.

Farbá/ Color, tinctura, pigmentum. Farbicá/Fucus/ offucia. Fárbuię/ Coloro, tingo, intingo, inficio, pingo. Farbierz/ Tinctor, Infector.

Fá mußká/ offa, offula, sorbitio, intritum.

Fásá/ Vas, dolium. Fáská/ Fásecżká/vasculum.

Fasant phasianus.

Fártuch/ Supparus, & um, perizoma, præcinctorium, semicinctum

F E.

Febrá/Febris. Febre mam/ Febricito.

F I,

Figá / *Ficus.* Figowy / *Ficulnus.* Figowe drzewo / *Ficus.* Figoiadek / & Figoiadká / *Ficedula,*

Figiel / *Jocus, ars, factum joculare.* figluie / *iocor, scurror.* figlarz / *Scurra, morio, iocularis homo.*

Filar / *Basis, columen, columna.*

Fiołek / *Viola.* fiołkowy / *violaceus.*

Fizerung / *Specimen, Exemplum, Paradigma.*

F L.

Flader / *Bruscum, molluscum,* Fladrowy / *Brusceus.*

Flagá / *Fluctus, tempestas, procella.*

Flegmá / *Phlegma, pituita.*

Flegmátyk / *Phlegmaticus, pituitosus.*

Flák / & *dimin:* Fláczek, *ile, intestinum.* flaki / flaczki / *Plur: ilia, intestina, lactes.*

Fláßá / *Obba lagena.*

Fletnia / *Tibia:*

Flis / *Remex.*

Flizá / *Tegula tessula.*

Fladrá / & Fladerká / *dimin. Passer, platessa.*

F O.

Fołdruie / *Accuso, defero, instigo.* Fołdrowánie / *Accusatio, delatio.*

Folguie / *Cedo, concedo, parco, indulgeo, subservio.* Folgá / & Folgowánie / *Indulgentia, venia, concessio.*

Folwárk / *Prædium, rus, ager, fundus.* Folwárczek / *prædiolum, agellus.*

Foluß / *ex Germ: Fullonia.*

Forbótá / *Limbus acupictus, segmentum.*

Foremny / *Scitus, rarus, affabris, artificiosus.*

Forytuie / *Promoveo, commendo.* Forytowánie *promotio.* Forytarz / *Promotor, Patronus.*

Formá / *Forma, species, qualitas.* Formuie / *Formo, fingo.*

Fortel / *præjudicium, lucrum. Item, Ars. dolus, astutia, fallacia. Item, Stratagema.*

Fortuná/ *Fortuna, sors, auspicium,* Fortunny / *Felix, prosper, faustus, auspicatus* Fortunie/ *prospero, secundo, felix & faustum esse jubeo.*

F R.

Fráncá/ *Morbus gallicus, Hispaniea scabies.* Fráncowáty/ *morbo Gallico laborans, Hispanica scabie infectus.*

Fránt/ *Morio, parasitus.* Frántowny / & Frántowski/ *Ludicrus, jocularis.*

Frásuie sie/ *Angor, metuo, vereor, sollicitus sum.* Frásonek/ *Angor, anxietas, dolor, ærumna, scrupulus, sollicitudo, ægritudo.*

Frásowliwy/ *Anxius solli: citus.*

Fráßká/ *Facetiæ, iocus.*

Fracymer / *Gyneceum.*

Frezlá / *Limbus, segmentum.*

Frymárk/ *Permutatio.* Frymárcze/ *Muto, permuto, commuto.*

Fryierz/ *ex Germ: Procus, amator* fryierká/ *amica, amasia.*

F V.

Fuk/ *Obiurgatio, reprehensio,* Fukam/ *Obiurgo,* Fukiem/ *Obiurgando.*

Funduie / *Fundo,* fundowánie & fundácya/ *fundatio.*

Funt/ *Libra, As, pondus, pondo.* Fontowny/ *Libram continens.*

Furman/ *Vector, Auriga,* Furmánie/ *Aurigor.* Furmáństwo/ *augurium, status, & conditio* Furá/ *Vehes.* Furlon/ *vectigal.*

Futro/ & Futrowizná/ *pannus subductitius, pelles subductitiæ.* Futruie/ *Subduco.*

INCIPIENTIA

á G

G A.

Gabam/ *Vexo, turbo, interpello molestiam exhibeo.* gabánie/ *vexatio, interpellatio, molestia.* Gabácz/ *Interpellator.*

Gabká/ vide Gebá.

Gać/ *sæpes, agger.* **gacę**/ *sepio, viam salebrosam virgultis sterno.*

Gaćie/*Femoralia, feminalia, perizoma.*

Gadam/*Loquor, sermocinor, colligo, coniÿcio, diuino.* **gadam się** *disputo, discepto.* **gadánie**/ *Locutio, Divinatio, Disputatio,* **Gadácz**/ *Divinator.* **Gadká**/ *ænigma, quæstio.*

Gędźe, *vide* **Gaśle.**

Gádźiná/ *Anguis, serpens, vermis, insectum.*

Gáisty/ / *Frondens, frondosus.*

Gáie/ *Bannio devoveo, consecro.* **Gayny**/ *Bannitus, devotus.* **Gayny sąd,** *Bannitum, iudicium.* **Gáláredá**/ & **galreda**/ *Garum, jus congelatum.*

Gáłąś/*Frons, dis, ramus.* **gáłąstá**/ *ramulus, ramusculus* **gáłęźisty**/*ramosus, frondosus.* **Gáłęźnik**/ *furcifer.*

Gałe/ *Præbeo, porrigo, suppedito, subministro.*

Gáleá/*Triremis.*

Gałgan/ *Galanga.*

Gałká/ *Globus globulus, orbis, capitellum.*

Gámrat/*Procus, amator, rivalis, fornicator.* **gámratká**/ *amica, amasia.* **gamrátki**/ *Amatorius:* **gamracki trunek**/ *Phil. trum.* **Gámratuie**/ *Amo, fornicor.*

Gánie/ *Damno, reprehendo, improbo, vitupero, vitio verto.* **gánienie**/ *vituperatio, reprehensio,* **gáńca**/ *vituperator.*

Gápá/*Cornix cinerea, aliâs,* **Gáwron.**

Garb/*Gibbus, tuber.* **gárbáty**/ *Gibbosus.* **gárbię się**/ *Gibbosus, cernuus, incuruus incedo* **gárbonosy**/ *Resimus.*

Gárbarz/ *Coriarius, alutarius, cerdo.*

Gárdliná/ *Stramen.*

Gárdło/ & **gardźiel**/ *Faux, gula, ingluuies,*

Gardźę/ *Sperno, Aspernor, Contemno, Despicio, Respuo, Repudio, Fastidio.* **Gardzenie**/ *contemptus, fastidium.* **gárdźićiel**/ *contemptor.*

Gárniec/ & **Garnek**/ *Olla* **Garnußek**/ *dimin:* **Garncarz**/ *Figulus.*

Garść/ *Pugnus, manipulus.* garstká/*pugillus.*

Gásienicá/ *Eruca.*

Gastá/*vide* Gęś.

Gęśle/ *Cythara*, gásleczká/ *dimin*: Gadze/gędze/ & gędam/*Psallo, Cythara cano, Cytharam pulso.*

Gaßcz/ *Embamma.*

Gaßtuld/*Oeconomus, vulgò Castaldus.*

Gay/*Nemus* gaiowy/*nemorosus.*

Gaydy/ *Tibia vtricularis.* gáydarz/*vtricularius.*

G B.

Gbur/*Rusticus, colonus, agricola.* gburká/ *Rustica.* gburzki/ *Rusticus, agrestis.*

G D.

Gdacze/ & Gdakam/ *Glocio, glocito.* Gdakánie/ *Glocitatio.*

Gdańsk/ *Gedanum, Dantiscũ* Gdański/ *Gedanensis, Dantiscanus.* Gdańszczánká/ *fæmina Dantiscana.* Gdańszczanin/ *Civis Dantiscanus.*

Gdy/ & gdyż/ *Cum, quia, quandoquidem/quoniam.*

Gdule *pyra Cucurbitana.*

Gdzie, *vbi.* gdziekolwiek/*vbicunq;, vbivis, quoquò, quovis.*

G E.

Gębá/ *Os, oris, bucca.* gąbká/ *osculum.* gębiásty/ *labeo.* gębka, *Spongia.*

Gedze/& gedam/*vide* gęśle.

Gęś/ *Anser* gąská/ *anserculus.* gęśi/ *anserinus.* gęgdze/ *clango, gingrio, strepo* gęgánie/ *clangor, strepitus anserum.*

Gęsty/*Densus, spissus, crassus, concretus. Item, creber, frequens.* gęstość *densitas.* gęstwo/ *frequentia.* gęßczę/ & gęßczam/ *spisso, denso.* gęßczeię /*spissesco, crebresco, crassesco.*

G I.

Gibki/ *Flexilis, tortilis. Item, Cernuus, incuruus.* gibkość/ *flexibilitas.*

Gierß/ *vicium hortulanum.*

Gies / *Oestrum, tabanus.*
Giezkeczko *vide* Gzło.
Giermak / *Toga, vestis talaris.*
Gil / *avis nomen.* Gilowáty / *Argillosus.*
Gine / *pereo.*

G L.

Głąb / *Caulis.* głąbik / *cauliculus.*
Głádzę / *Deleo, abrogo, aboleo, antiquo. Item, dolo, polio, glabro, levigo, plano, complano.* głádki / *levis, glaber, elegans, nitidus, comptus, politus, formosus, venustus.* głádkość / *Nitor, venustas.* głádnieie / *Glabresco* głádysz / *Tenellus puer, formosulus, pusio.*

Głászczę / & głáskam / *mulceo, demulceo, como, orno.*
Głęboki / *Altus, profundus,* głębia / & głębokość / *profundum, profunditas, abyssus.*
Glegocę / & glegotam / *clango, gargarizo.* glegotánie / *clangor, gargarismus.*
Gleyt / *ex germ: Fides publica, vulgò, salvus conductus.*

Gliná / *Argilla.* Glinká / *Argillæ fodina.* Gliniány / *Fictilis.* Gliniásty / *Argillaceus, argillosus.* Glinek / *Equus argillacei coloris.*
Glisztá / *Lumbricus.*
Gliszczę / *Rogus, bustum.*
Głód / *fames, esuries, inedia. Item, Annonæ caritas.* Głodny / *Esuriens, famelicus.*
Głodzę / *Rodo, ambedo.*
Głóg / *Cornus, us, & i. Item, Cynosbatos.* Głogowy / *Corneus,* Głogowká / *Bacca corni vel Cynosbati.*
Głos / *Vox, tonus, sonus, sonitus.* głośny / *sonorus, augutus, canorus, clamosus.*

Głowá / *Caput.* głowká / & głoweczká / *capitulum.* głowicá / *capitellum, capulus.* głowny / *Capitalis, præcipuus* głowácz / *Capito* głowník *homicida, occisor, percussor,* głowniá / *Titio, torris,* głowienká / *dimin.*
Głuchy / *Surdus.* Głuchość / & głuchotá / *Surditas* głuszek / *Surdaster.* Głuszec / *vrogallus, gallus sylvestris.*

Głucże/*Sono, strepo, murmuro instar aquæ, quæ littus ferit.*

G M.

Gmatwam/ *Conturbo, perturbo, commisceo.*

Gmerze/ *&* gmeram/ *Misceo. Item, Blatero, futio, effuntio.*

Gmin/ *Plebs, vulgus, populus, Item, Turba, cohors, legio.*

G N.

Gnabie/ *Premo, comprimo. Item, Stuprum offero.*

Gnárnie się/ *Tenuiter viuo, ægrè victum tolero.* gnárowánie/ *tenuis victus.*

Gniády/ *Badius, giluus, fuscus, Phæniceus, Spadiceus.*

Gniazdo/ *Nidus.* gniazdko *&* gniazdeczko/*nidulus.* gniazdoch/ gniaydoße/ *&* gniazdoßek/ *pullorum minimus.* gniezdze się/ *nidulor, nidifico.*

Gniete/*&* gniote/ *Depso, subigo, macero. Item. Premo, opprimo.*

Gnidá/ *Lens, dis.* gnidzisty/ *Lendinosus.*

Gniew/*Ira, iracundia, furor,* gniewny/ *&* gniewliwy/ *iratus, iracundus, stomachosus.* gniewliwość/ *iracundia.* gniewam się/ *irascor, succenseo, stomachor.*

Gniję/*Putresco, putrefio.*

Gnóy/ *Fimus, stercus.* gnoiowy/ *stercoreus.* gnoisty/ *stercorasus.* gnoiewisko/ *sterquilinium.* gnoiek/ *homo nihili, qui stercora tractat.* gnoie/ *stercoro, putrefacio.*

Gnuśny/*Segnis, piger, socors, ignavus, torpidus, desidiosus, somnolentus.* Gnuśność/ *Torpor, ignavia, socordia, segnities, somnolentia,* Gnuśnieie/ *Torpeo, torpesco.*

G O.

Godny/ *Dignus, aptus, idoneus, commodus, competens, conveniens.* Godność/ *Dignitas, convenientia.*

Gody/ *Nuptiæ, Convivium. Item, Natalitia Christi.* godowny/ *Nuptialis.* goduie/ *Nuptias celebro, lætor, comessor, convi-*

wor. godownik / *Conviva nuptialis.*

Godziebá/ *Arbor, stirps, truncus.*

Godziná/ *Hora*, godzinká/ *Horula, momentum.* godzinnik/ *Horologium.*

Godzisie/ *Decet, licet, licitum est, convenit, competit.* godziły/ & godziwy/ *Aptus, dignus, commodus, idoneus.*

Gogołká/ *Nux sive glans, generaliter sumptum. Item, Omphacium, hoc est, vinum ex uvis immaturis expressum.*

Gołąb/ *Columbus*, Gołębicá *Columba*, Gołębiczká/ *dim:* Gołębnik/ & Gołębiniec / *Columbarium.*

Goleń/ *Crus, Tibia.*

Goły/ *Glaber, calvus, nudus, rasus, depilis, implumis.* Golę/ *Tondeo, rado.* Golenie/ *Rasura.* Gołocę/ *Attenuo, ad nihilum redigo.* Gołotá/ *Mediastinus, pauper & tenuis fortunæ homo.* Gołoledź/ *Glacies.* Gołowąs/ & gołowęsy/ *Imberbis.*

Gonię/ *Fugo, pello, insequor.* Goniec/ *Nuncius, Legatus, Fecialis, Veredarius. Item, Eques.* Gonbá/ & Gonitwá / *Decursus, Decursio, Hastiludium, Certamen equestre.* Gonióny/ *Adiect: Fugatus, Pulsus, Substant: Genus Saltationis, German:* der Jagetantz.

Gont / *Asser, scandula.* gonciány/ *Scandularis.*

Górá/ *Mons.* górny/ *Montanus.* górnik / *Metallicus.* górzysty/ *Montosus.*

Gorczycá/ *Sinapi.*

Gorę/ *Ardeo, æstuo, flagro,* gorący / *fervens, fervidus.* gorącość/ *AEstus.* gorącożołty/ *Fulvus.* gorliwy / *Zelotes, æmulus.* gorliwość/ *zelus, æmulatio.* Gorzałká/ *Crematum, vinum adustum.*

Goryczká/ *Gentiana.*

Gorzki/ *Amarus, acerbus, felleus.* gorzkość/ *acerbitas.* gorszkliwy/ *Amarulentus.* gorszczeię/ *Amaresco.*

Gorszy/ *pejor.*

Gość/ *Hospes, conviva.* Gościnny/ *Hospitalis.* Gościniec/ *Diversorium. Item, via regia, publica, prætoria, consularis, militaris.*

Gospoda/ *Hospitium, diversorium.* gospodarz/ *Hospes, herus, œconomus, paterfamilias.* gospodze/ *Hera.* gospodyni/ *Hospita, Materfamilias.* Gospodárzki/ *Herilis.* gospodárztwo/ *Oeconomia, Rei familiaris administratio.*

Gotuie/ *Paro, adorno, instruo, comparo, accingo.* gotowy/ *Paratus, promptus, accinctus, expeditus.* gotowość/ *promptitudo, procinctus, us.*

Gówno/ *Stercus, merda, oletum, excrementum,*

Gózdz/ *Clavus,* gozdzik/ & Gozdziczek/ *Clavicula, paxillus.* Gozdziki/ *Cariophyllon* Gozdzisty/ & gozdziáty/ *clavatus.*

G R.

Grá/ *Ludus, lusus, lusio, spectaculum.* graie/ & gram/ *ludo.* Gránie/ *Lusio.* Gracz *Lusor, aleator. Item. Musicus, fidicen, Cytharædus.*

Grab/ *Cornus, i,* grábowy/ *Corneus.*

Grabarz/ *ex germ: Fossor, cunicularius.*

Grábiá/ *Comes.* Grábstwo/ *Comitatus.*

Grábie/ *Rastrum, merga,* grábie/ *Congero, colligo, coacervo,* Grábiez/ *Omnes reliquiæ, quæ colliguntur.*

Grad/ *grando.* Gradowy/ *grandinosus.* Grádówká/ *Sal grandinosus.*

Gráfká/ *Graphium, stylus.*

Grań/ *Angulus.* Gräniáty/ *Angularis.* Gräńisty/ *Angulosus.* Gránat/ *dolon, onis.*

Gráńicá/ *Meta, limes, finis, terminus.* Gráńicze/ *Termino, limito.*

Greda/ & gredam/ *Cursim, curriculo.*

Greplá/ *Carduus, dipsacus.* Greplуie/ *Carmino.* Greplownik/ *carminarius.*

Gryszpan/ *ex German: Flos æris*

Grób/ *Sepulchrum, tumulus, bustum, monumentum, cenotaphium.*

Grobla/ *Agger, vallum, munitio* grobelká/ *dimin:*

Groch/ *Pisum,* groch prázony/ *pisum suffocatum.* grochowiná/

ſtramen, *vel ſtipula piſi*, *fabalia*.

Grod/ *&* grodz *Sepes ſeptum*, *ſepimentum*. *Item*, *Arx*, *caſtrum aula*, *curia*. grodny/ *&* grodzki/ *Caſtrenſis*, grodziánin/ *Caſtelli alicuius incola*, *inquilinus caſtrenſis*. grodze/ *ſepio*, *munio*.

Grōm/ *Tonitru*. Gromnicá/ *Cæreus*. Gromnice/ *Feſtum purificationis Mariæ*.

Gromádá/ *Cumulus*, *ſtrues*, *acervus*, *moles*, *congeries*. Gromáda/ *cumulatim*. gromádze/ *colligo*, *coacervo*. gromádze ſie/ *Coëo*, *convenio*, *congredior*.

Grono/ *Racemus*. gronisty/ *racemoſus*.

Gronoſtay/ *Viverra*.

Groß/ *groſſus*, *denarius*. großowy/ *denario conſtans*.

Grot/ *Cuſpis*, *Mucro*, *Spiculum*.

Groze/ *Minor*, *Interminor*, Grozny/ *Minax*, *Minabundus*. Grozbá/ *Minæ*, *interminatio*.

Gruby/ *craſſus*, *rudis*. *Item*, *Inſulſus*. *barbarus* grubość/ *craſſities*, *ruditas*, *barbaries*.

Grucham/ *Garrio*, *gemo inſtar columbarum aut turturum*. gruchánie *gemitus columbarum*, *aut turturum*. gruchawká/ *Turtur*. gruchaweczká/ *dimin*:

Grud/ *Sabulum*, *glarea*. grudziáſty/ *Sabuloſus*.

Grudá/ *Gleba*. grudziſty/ *gleboſus*. Grudzień/ *December*.

Grudziadz/ *Graudentum*, *Civitas Boruſſiæ*.

Grundys/ *&* grzdul/ *ſtolidus*, *ſtupidus*.

Grunt/ *ex germ*: *Solum*, *baſis*, *fundamentum*. grutowny *fundamentalis*, *certus*, *evidens*. gruntuie/ *Fundo*, *firmo*, *fundamenta iacio*.

Grus/ *Rudera*.

Grußká/ *Pyrus*, *arbor*, *&* *Pyrum*, *fruct*:

Gryf *Gryps*.

Gryze/ *Rodo*, *mordeo*, *mando*. Gryzenie/ *Tormina*.

Grzbiet/ *Dorſum*, *Tergum*. grzbieciſty/ *Corpulentus*, *Amplum habens dorſum*.

Grzebie/ *Rado*, *verro*, *ſcalpo*, *Item*, *tumulo*, *ſepelio*. Grzebień/ *Pecten* grzebło/ *Strigil*, *&* *ſtrigilis*. Grzebiołuchá/ *Hirundinum*

num genus in terræ cavernis nidificans.

Grzech / *Peccatum, delictum, piaculum.* grzeßę / *pecco, delinquo.* Grzeßnik / *peccator.* Grzeßnica / *peccatrix.*

Grzędá / *Porca, lira, pulvinus. Item, pertica, phalanga.*

Grzeię / *Foveo, calefacio.*

Grzywacz / *Palumbes & Palumbus.*

Grzmię / *Sono, tono, crepo, fulguro.* Grzmi / *Tonat.* Grzmienie / *Tonitru.* Grzmot / *Fragor.*

Grzyb / *Boletus, tuber, fungus,* grzybiásty / *fungosus.*

Grzywá / *Iuba.* grzywiásty / *Iubatus.*

Grzywná / *Marca, libra argenti.*

G V.

Gubię / *Perdo, amitto. Item, Interimo, interficio, è medio tollo.*

Gumno / *Horreum.* Gumienko / *Horreolum.*

Guniá / *Cilicium, stragulum, cento, lodix, dorsuale.*

Gustá / *Præstigiæ, incantamenta.* guślarz / *præstigiator.* guślárztwo / *præstigiæ.* guślę / *Fascino, incanto.*

Guz / *Gibbus, tuber, tumor.*

Guzicá / *Clupes.*

G VV.

Gwałt / *vis, iniuria, violentia, impetus, vehementia. Item, Multitudo.* gwałtowny / *vehemens, impetuosus.* Gwałcę / *violo, temero, profano, vim facio, stuprum offero.* Gwałtownik / *violator, temerator, profanator.*

Gwiazdá / *Stella.* Gwiazdeczny / & Gwiazdźisty / *Stellaris, stellatus.* Gwiazdarz / & Gwiazdozorcá / *Astrologus, Astronomus.* Gwiazdarzki / *Astrologicus, Astronomicus.*

Gźe się / *Catullio.* gźenie / *catullitio.*

Gżegżółká / *Cuculus.*

Gzło / *Amiculum ferale.* Gziezłeczko / *dimin:*

§ § §

INCIPIENTIA ab H.

H A.

HAczek/ vide Hak.

Hádrunek / ex germ: Rixa, iurgium, altercatio, contentio. Hádrunkuie / rixor, jurgor, altercor, contendo.

Háftarz / ex germ: Acupictor, phrygio. Háftarká / Barbaricaria. Háftuie / acupingo.

Hak / ex Germ: Vncus, hamus, harpa, harpago. Item, vadum, vel locus vadosus in flumine, Metaph: Periculum, infortunium, discrimen. Haczek / dim: Haczysty / Aduncus.

Hakowńicá / Sclopetum.

Hálábard / ex germ: Bipennis, securis.

Háłun / Alumen.

Hamer / ex germ: aliàs, Rudá / Officina ferraria.

Hámuie / ex Germ: Retraho, reprimo, cohibeo Jtem, Sufflamino. Hámowánie / Cohibitio Hámowńicá / vulgò Hámulec / Sufflamen.

Háńbá / Ignominia, dedecus, infamia. Háńiebny / Fœdus, Teter, abominandus, detestandus. Háńbie / Blasphemo, violo, profano, contamino, ignominia afficio.

Hándel / ex germ: Negociatio, mercatura, mercimonium. Hándluie / Negotior, mercaturam exerceo.

Hándfas / ex germ: Malluvium, gutturnium.

Háráburdá / Veteramentum, vilis & nihili suppellex.

Hárc / & Hárcowánie / velitatio, certamen, decertatio præludium prælij seu pugnæ. Hárcuie / velitor. Hárcerz / & hárcowńik / Monomachus.

Hárdy / Elatus, arrogans, superbus, imperiosus. Hárdość / Superbia, arrogantia, elatio animi.

Hárfá / Cythara. Hárfistá / Cytharædus.

Hárt / ex Germ: Acies, cuspis, mucro. Hártuie / Acuo, consolido, induro.

Haruie / Operor, laboro.

Hásam / Hinnio, seu pedes priores attollo, equorum more.

Háſło/ *Symbolum, teſſera militaris*

Házuká/ *Penula, prætexta.*

H E

Hebel/ *ex Germ: Planula, dolabra.* Hebelek/ *Dolabella.* Hebluie/ *Plano, dolo.*

Helm/ *ex Germ: Galea, Caßis.*

Herb/ *Stemma, inſigne.*

Herſt/ *Primas, primarius, præcipuus, autor, dux. princeps.*

Hetman/ *ex germ: Dux militum.* Hetmánie/ *Ducem ago.*

H I

Hydze/ *Cavillor, calumnior, blaſphemo.*

H N

Hnet/ *aliâs* Wnet/ *Mox, citò. protinus, illicò, actutum, extemplo.*

H O

Hold/ *ex Germ: Homagium,* holduie/ *obtempero, ſubijcio me, homagium præſto.* Holdowńik/ *Tributarius, ſubditus, vaſallus.*

Hordá/ *vel* Horßá/ *Horda, Cohors.*

Horoz/ *vel* Horaz/ *Armatura, telum, jaculum, ſpiculum.*

Hoyny/ *Largus, oppiparus, ſumptuoſus, magnificus, munificus, liberalis, opimus, abundans.* Hoyność/ *Liberalitas, abundantia, munificentia.* Hoyńie/ *Abundè.*

H V

Hucze/ & Hukam/ *Plaudo, clamo, clango, iubilo, vociferor. Item, Heluor, bachor, græcor, comeſſor. Item, Gemo, vlulo, more turturum aut bubonum.* Huk/ *Plauſus, clamor, iubilum.* huczny/ *Clamoſus, canorus, ſonorus.* Hukánie/ *Gemitus, vlulatus.*

Huf/ & Hufiec/ *ex Germ: Cohors, agmen, turma, manus, caterva.*

Huk/ & c. *vide* Hucze.

Hultay/ *Homo nihili.* Hultáyſtwo/ *Infima fex plebis.*

Hurm / *Agmen*, *Turma*. Hurmem / *Turmatim*, *catervatim*.

Hutá / *ex Germ: Officina ferraria, vel vitrearia*. Hutarz / & Hutńik / *Ferramentarius*, *Vitrearius*.

Husarz / *Veles*, *itis*, *ferentarius*, *miles levis armaturæ*.

INCIPIENTIA ab I.

I A.

IA / *Pronom: Ego*. Jać / & Ja sam / *Ego ipse Egomet*. Jaćiem / *Ego sum*.

Jábłoń / *Malus*, *Pomus*. Jábłko / *Malum*, *Pomum*. Jábłońiowy / *ex pomis constans*. Jábłecżnik / *Potio ex pomis confecta*.

Jać / *Infin: Capere vel Incipere*.

Jad / *Virus*, *venenum*, *toxicum*. jádowity / *venenatus*, *venenosus*, *virulentus*. *Item*, *Iracundus*, *rabiosus*. Jadowitość / *virulentia*. *Item*, *iracundia*, *rabies*, *furor*.

Jadam / *Soleo edere*, *soleo vesci*.

Jádámáßek / *Purpura damascena*.

Jádę / *Proficiscor*, *iter facio*, *tendo*, *contendo*. *In Prat:* Jechałem / Jázdá / *Equitatus*, *iter*.

Jágły / *Milium*.

Jágodá / *Bacca*, *vua*, *corymbus*. *Item*, *Gena*, *mala*, *maxilla*. jágodká / *baccula*.

Ják / Jáko / Jákby / Jákoby / *Quasi*, *sicut*, *velut*, *tanquam*, *instar*, *perinde*. Jáki / jákowy / *Qualis*, *cuiusmodi*. jákość / *qualitas*. Jákiżkolwiek / *qualiscunque*. jákokolwiek / *vtut*, *vtcunque*, *qualitercunque*.

Jakam / *Mutio*, *singultio*. jakánie / *Singultus*.

Jákmiarz / *Fermè*, *propè*, *propemodum*, *vocabulum est rusticum*.

Jałem / *Capi*, & *cepi*, *Prat:* ab iymuie.

Jáłmużná/ *Stips, Eleemosyna.*

Jáłowiec/ *Iuniperus.* jáłowcowy/ *juniperinus.*

Jáłowiec/ *Iunix, juvencus.* Jáłowicá/ & Jáłoßká/ *Buccula, vitula, juvenca.* Jáłowy/ *Sterilis.*

Jámá/ *Antrum, lustrum, latebra, spelunca.*

Jápurt/ *Ilex.* Jápurtowy/ *Iliceus, iligneus.*

Jará/ *Legumen, frumentum, hornum, frumentũ æstivum,* Jarká/ *dimin:*

Járczak/ *Ephippium.*

Jármárk/ *Mercatus, nundinæ.*

Jármuß/ *Braßica, olus.*

Járząbek/ *Tarda, Bonosa.*

Járzębiná/ *Sorbus,* Járzębiny/ *Baccæ, seu acini sorbi.*

Járzyná/ *Legumen.*

Járzmo/ *Iugum, onus.*

Jáskiniá/ *Specus, antrum, lustrum, latebra, spelunca, caverna.* Jáskiniásty/ *Autrosus, latebrosus, cavernosus.*

Jáskółká/ *Hirundo.* jáskółe/ *pullus hirundinis.* Jáskołczy/ *Hirundineus.* Jáskołcze ziele. *Chelidonium.*

Jásty/ *Ærumna viatoria.*

Jásny/ *Clarus, serenus, splendidus, luculentus, evidens, limpidus, liquidus, perspicuus.* Jásność/ *Splendor, fulgor, claritas, serenitas, perspicuitas.* Jáśnieię/ *Splendeo, fulgeo, lucesco.* Jásnoczerwony/ *flammeus.*

Jástrząb/ *Accipiter.* jástrzębi/ & Jástrzębowy/ *Accipitrinus.*

Jáßczurká/ *Lacerta, vipera.* jáßczurczy/ *viperinus.*

Játá/ *Scena, tentorium, taberna.* Játká/ *dimin:* Játki/ *plur: Macellum.*

Jatrwá/ & *dim:* Jatrewká/ *Fratria, fratris uxor.*

Jatrzę się/ *Crudesco. Recrudesco, suppuro.*

Jatrznica/ *Farcimen.*

Jáwny/ *Manifestus, Publicus, patens, Liquidus, Apertus.* Jáwnie/ *Liquidò, palam, manifestè.*

Jáwor/ *Platanus.* Jáworowy/ *Plataninus.*

Jaie/ *Ovum.* Jayko/*dimin:* Jáieczny/ *Ex ovis constans.* Jáieczńik/ *placenta seu libum ex ovis confectum.*

Jázdá/ *vide* Jade.

Jażwiec/ *Hystrix.*

I D.

Jde/ *Eo, Venio, Vado, Pergo, Gradior, Tendo, Contendo. In Præt:* Szedłem/ *In Jnfin:* Jść.

I E.

Jećie/ & Jectwo/ *Captivitas.*

Jećiec/& Jety/*Captus, captivus.*

Jecżę/ & Jekam/ *Eiulo, vagio, singultio ploro.*

Jecżenie/ & Jekáńie/ *Eiulatio, singultus.*

Jecżmień/ *Hordeum.* Jecżmienny/ *Hordeaceus.* Jecżmionká/ *Cerevisia. Hordeacea.*

Jeden/ á/ o/ *vnus, a, um,* Jedno / & Jedorńie / *Tantum, modo, tantummodo, duntaxat.* Jedność/ & Jednotá/ *Vnitas, vnio, concordia.* Jedyny/ *Solus, vnicus.*

Jedynak/ *vnigenitus.* Jedynaczká/ *vnigenita.*

Jednooki/ *Monoculus,* jednoręki/ *Mancus.*

Jednorożec/ *Vnicornu, monoceros.*

Jednostáyny/ *Vnanimis, vniusmodi.* Jednostáyność/ *vnanimitas.* Jednowłaycá/ *Monarcha.* Jednowładność/ & Jednowładztwo / *Monarchia, Imperium.*

Jedłá/ & Jedlina/ *Abies.*

Jedłcá/ *Capulus.*

Jedło/ *vide* Jem.

Jednak/ *Verum, tamen, attamen.* Jednáki/ *Similis, par,* jednako/ *pariter.*

Jednam/ *Vnio, concilio, in gratiam colloco.* Jednacz/ *Conciliator, Mediator, Sequester, Arbiter.* Jednaczká/ *Mediatrix.* Jednańie/ *Reconciliatio.*

Jedrny/ *Recens, vegetus, frigidus, vividus.* Jedrńieię/ *Refrigeror.*

Jedwab/ *Sericum.* Jedwałny/ *Sericus.* Jedwabny robak/

bak/ *Bombyx.* Jedwabnicá/ *pyrum lardinum. pyrum aruinatum.*

Jedzá/ *Furia, Saga, venefica*

Jeleń/ *Cervus.* Jelonek/ *Scarabæus cornutus, Lucanus.* Jelenicá/ *Cerva.* Jeleni/ *Cervinus.* Jeleni korzeń/ *Botrys, sive Ambrosia.*

Jelito/ *Ile, Intestinum.*

Jem/ *Edo, comedo, vescor, Manduco. In præt:* Jadłem/ *In Inf:* Jeść/ Jedło/ *Cibus, obsonium.* Jedzenie/ *Manducatio.*

Jemiołá/ *Mespillus.* Jemiołuchá/ *Turdus.*

Jesień/ *Autumnus.* Jesienny/ *Autumnalis.*

Jesion/ *Fraxinus.* Jesionowy/ *Fraxineus.*

Jesiotr/ *Sturio, Silurus.*

Jesli/ *An num, si.*

Jestem/ *Sum, exto, existo. In Præt:* Byłem/ *In Fut:* Będę/ *Inf:* Być.

Jeßcze/ *Adhuc.* Jeßczenie/ *Nonaum.*

Jety/ *vide* Jecie.

Jeż/ *Echinus, ericius, erinaceus.* Jeżyny/ *Morum rubi.* Jeże się/ *Christas erigo, Setas erigo.*

Jeżdże/ *Equito.* Jezdny/ *Eques.* Jezdeczki/ *Equestris.* Jezdziec/ *Eques, artis equitandi peritus.*

Jezioro/ *Lacus, stagnum* Jeziorny/ *Lacustris.*

Jezyk/ *Lingua. Item, Sermo. Idioma.* Jezyczek/ *Lingula.*

I F.

Inflánty/ *Livonia.* Inflánski/ *Livonius,* Inflánczyk/ *Livonus.*

I G.

Igłá/ *Acus* Igiełká/ & Iglicá/ *Acicula.* Igielnik/ *Acicularius.*

Igram/ *Ludo.* Igrzysko/ *Spectaculum, ludus, lusus* Igierny/ *Lusorius.*

I K.

Ikrá/ *Ova piscium.*

I L.

Jle / *Quatenus, qvantum*, Jlekolwiek / *Quantumcunq;*. ilekroć / *Quoties*.

I M.

Jmam / & Jmuie / *Capio, prehendo, attrecto*.
Jmbir / *zinziber, Gingiber*.
Jmie / *Nomen*. Jmienie / *Possessio, fundus, bona, fortunæ, substantia*.

I N.

Jnák / Jnáczey / *Aliter, secus, alioquin*. Jnákßy / *Alius, dissimilis*.
Jndziey / *Alibi, aliò, aliorsum*.
Jnedy / *Aliò*. *Item, Olim*.
Jnkauſt / *Atramentum*.
Jnny / & Jnßy / *Alius, alter, cæterus*.
Jednochodnik / *Asturco, gradarius*.
Introligator / *ex lat: Biblipoœgus*.

I R.

Jrzyk / *Apus, Cypsellus*.

I S.

Jſkrá / *Scintilla*. Jſkierká / *Scintillula*. Jſkrze ſie / *Scintilla*.
Jſtność / *Essentia, Substantia*.
Jzop / *Hyssopus, & um*.
Jſty / *Certus, firmus, ratus*.
Jſtotá / *Certitudo*. iſtotny / *Realis*. Jßcze ſie / *Fidem servo, satis facio, promissis sto*. Jściec / *Creditor*.

I V.

Juchá / *Ius*. Juſká / *Iusculum*.
Junak / *Adolescens*. *Item, Iuvencus, vitulus*.
Jurgielt / *Stipendium*. Jurgieltnik / *Stipendiarius*.
Jurny / *Lascivus, procax, salax*. Jurność / *Lascivia, salacitas*.

Iutro/ *Cras.* Iutrzeyßy/ *Crastinus.* Iutrzenká/ *Lucifer.*
Iuż/ *iam, modo.*
Iußycá/ *Cruor.*
Iużyná/ *Offa, iusculum.*

I VV.

Iwá/ *Ilex.* Iwiná/ *Iligneus.*

I Z.

Iza/ Izaß/ Izali/ *An, num, nunquid.*
Izbá/ *Hypocaustum.* Izdebká/ & Izdebká/ *Cella, Musæum.* Izbicá/ *Chelæ, Germ:* Eißwehr.

INCIPIENTIA ab K.

K *Litera vim habet Præpositionis* Ku/ *& significat, Ad, ergâ, adversus, ut:* Nic k rzeczy mowiß/ *Nihil ad rem dicis, pro,* Nic ku rzeczy/ przyſtąpił kniemu/ *Acceßit ad illum, pro* ku niemu.

K A.

Kácerz/ *Hæreticus, subst:* Kácerzki/ *Hæreticus, adiect:* Kácerſtwo/ *Hæresis.*
Káchel/ *ex germ: Cacabus.*
Kacik/ *vide* Kat.
Kaczor/ *Anas, mas.* Káczká/ *Anas fæmella.* Kaczę/ *pullus anatum.*
Káduk/ *Epilepsia, Morbus comitialis. Item, Fundus, absq; hærede.*
Kadź/ *Cadus, lacus.*
Kádzę/ *Suffio. suffitum facio.*
Kádzidło/ *Thus.* Kádzidlnik/ *Thuribulum.*
Kadziel/ *Colus, i.*
Káfar/ *Aries, Testudo, Instrumentum seu Tormentum bellicum.*
Káftan/ *Thorax, diplois.*
Káganiec/ *Lucerna, lampas, lychnus pensilis. Item, Capistrum, fiscella.*
Káię się/ *Pœnitet me, Sapio, disco.*
Kąkol/ *Lolium, Zizania,* Kąkolisty/ *Plenus lolio.*
Kał/ *Cænum, lutum, illuvies.*

Kálam/ *Commaculo, inquino, polluo.* káłużá/ *palus, udis, cisterna, lacuna.* káłużny/ & káłuzisty/ *Cœnosus, limosus.* káłużysty/*palustris.*

Káłdon *Ventriculus, aqualiculus.* káłdonek/ *dimin:*

Kálendarz/ *Fasti, Ephemerides.*

Káletá/ *Pera, crumena, marsupium.* Káletnik/ *Marsupiarius, crumenarius.*

Káliny/*Myrtilli rubri.*

Kámień/ *Lapis, saxum, calculus.* kámyßek/ *lapillus, scrupus, scrupulus.* kámienny/ *lapideus,* kámienisty/ *lapidosus.* kámiennik/ *lapicida.* kámienicá/ *ædes lateritiæ.* kámienuie/ *lapido.* kámienieie/ *lapidesco, induresco.* kámionká/*Morum rubi.*

Kámizelá/ *Saga, sagum, sagulum.*

Kánclerz/ *Cancellarius, Archigrammatê9, Magister epistolarum, à libellis.* Káncelárya/ *Grammatophylacium.*

Káńia/ *Milvus, & milvius.* káńi/ *milvinus.*

Kápie/ *Stillo, Destillo, Decido.*

Kánonizuie/ *Consecro, devoveo, in numerum divorum refero.* Kánonizowánie / *Apotheosis.*

Kápá/ *Cucullus, vestis pulla, & pullata.* Kápicá/*dimin:*

Kapeluß/ *Galerus, Vmbella.*

Kápam/ *Stillo* Kápká/ *Stilla, gutta.* kápánie/ *stillicidium.* Kápałká/ & kápalicá / *Serum.*

Kapam/ & kapie/ *Lavo, abluo* kapam sie/*Nato, lavor, abluor.* kapánie/ *lavacrum, ablutio.* kapiel/*Idem.*

Káptiá/ *Soccus, calceus laneus.*

Kápicá/*vide* Kápá.

Kápłán/ *Sacerdos, Sacrificulus, Mystes.* Kápłáński/ *Sacerdotalis.* kápłáństwo /*Sacerdotium.*

Káplicá/ *Sacellum, AEdicula.*

Kápłun/ *Capus, & Capo.* kápłunie/ *Castro, emasculo.*

Kápsá/*Pera, mantica.*

Káptur/ *Pallium. Item, Cucullus.*

Kápustá/ *Brassica capitata.*

Kárá/ *Carrus, benna, rheda, carpentum.*

Kárá/ káránie/ &c. *vide* kárze.

Kárás/ *Rhombus, piscis nomen.*

Karb / *Talea.* karbuie/ *in talea noto, asscribo, aßigno, incido.*

Karcz/ *Truncus, stipes.*

Kárczmá/ *Taberna, caupona, diversorium.* Káczmarz/ *Caupo.* kárczemny/ & káczmárzki/ *cauponarius, cauponalis.* káczmárstwo/ *cauponaria.* kárczemna/ *mendacium.*

Kárki/ *Cervix, jugulus & um.*

Kárlicá/ *vide* kárzeł.

Kármázyn/ *Pannus coccineus.*

Karmie/ *Alo, cibo, sagino, pasco, sustento.* Karmny/ *Altus, Altilis, saginatus.* Karmia/ *Cibus, pabulum.* Karmnik/ *Saginarium.*

Kárny/ Kárność/ &c. *vide* Karze.

Kárp/ *Carpio, Cyprinus.*

Kártá/ *Charta, Scheda, folium, pagina.* Kártká/ Kárteczká/ *Pagella.* Kárty/ *Chartæ lusoriæ.*

Kárny/ *Carum.*

Kárwatká/ *Thorax. Item, Chlamys, paludamentum.*

Karze/ *Punio, plecto, mulcto, arguo, obiurgo, reprehendo, corripio, castigo.* kárny/ *obsequens, obtemperans.* kárność/ *Disciplina.* kárá/ & káránie/ *Pœna, correptio, castigatio.*

Kárzeł/ *Nanus, pigmæus, homuncio.* kárlicá. *fæm.*

Kasam/ *Mordeo.*

Kasek/ *vide* Kes.

Kaßá/ *puls, pulmentum.*

Káßle/ *Tußio.* Káßel/ *Tussis.*

Káßtan/ *Castanea.* káßtánowy/ *phœnicei coloris.*

Kát/ *Carnifex, tortor.* kátówká/ *tortrix,* katowczyk/ *lorarius.* Kátowski/ *Carnificinus,* kátuie/ *Carnifico, Crucio, torqueo.* kátowánie/ *cruciatus, tormentum.* kátownia/ *Carnificina.*

Kat/ *Angulus.* kacik *dimin:* katowy/ *angularis.* katowny/ *Angulosus*

Káwá/ *Graculus, Manedula*, **Kawká**/*dimin*:

Káwáler/ *ex Ital: Equiso*. **Káwálkácyiá**/ *Equorum domitio*.

Káwecze/ *Domi desideo, domi delitesco, in ocio vitam ago*.

Káżdy/ *Omnis, quilibet, vnusquisq;*.

Káze *Concionor*. **kázywam**/ *Soleo concionari*. **Kázánie** *Concio, declamatio*. **Káznodźieiá**/ *Concionator*. **Káznodźieystwo** *ministerium*. **Kázálnicá** *suggestus, & um, pulpitum, pluteus, cathedra*.

Każe/ *Mando, jubeo, præcipio*.

Káżę/*Pessundo, corrumpo, destruo, depravo, infirmo, antiquo, abrogo, demolior*.

Kázub/*Loculamentum, pera, mantica*.

Kázyáká/ *Thorax*.

K E.

Kedy/ *Vbi*. **Kedykolwiek** *vbicunq;*.

Kedźierz/ *Cinnus, cincinus*. **Kedźiorek**/ *dimin*: **Kedźierzáwy**/ *Crispus, Cincinnatus, Calamistratus*.

Korstak/*Camelus, funis nauticus*.

Kes/ *Bucella, bolus, frustum*. **kąsek**/ *portio, portiuncula*. **kesy**/ *Curtus, mutilus*. **kaská**/ *curtus homo, h.e. curtis vestibus indutus*.

K I.

Kicham/ *Sternuto*. **Kichánie**/ *Sternutatio*.

Kieckà/ *dimin: Saga, sagum, cucula*.

Kiedy/ & **Kiedyß**/ *Quando*. **kiedykolwiek**/ *quandocunq;*. **Kiedyß tedyß**/ *Aliquando*.

Kieł/ *Dens prior, dens caninus: Metaph: Ira, iracundia, vt*: **Nie strașny mi twõy kieł**/ *Iram tuam non extimesco. Inde* **kiełzno**/ *Frenum, capistrum, &* **Okiełzniam**/ & **wykiełzniam**/ *vide suo loco*.

Kiełb/ *Fundulus, gobio, gobius*, **Kiełbik**/*dimin*:

Kiełbáſá/ *Botulus, farcimen.* Kiełbáśńik/*Fartor.*

Kiellá/*Tralla, Capula.*

Kielńia/ *Calathus, quallus.*

Kielich/ *Calix, poculum, ſcyphus.* Kieliſzek/*Caliculus.*

Kiermáſz/ *Encænia.*

Kiernos/ *verres.* Kiernozi/ *verrinus.* Kiernoże/ *ſubo, as.*

Kieruie/*verto, flecto.*

Kierz/ *Frutex, Dumus, Rubus.*

Kieſzeńia/ *Loculus, Pera, mantica.*

Kiłá/ *vlcus inguinale, vlcus virilium.*

Kilká/ *Aliquot.* Kilákroć/ *Aliquoties.* Kilkánaśćie/ *Aliquot ſupra decem.* Kilkádźieśiat/ *Aliquot ſupra viginti.*

Kiłof/*Cæſtus, clava.*

Kiue/ kiwne/ & kiwam/ *Nuo, annuo, innuo.* Kiwieńie/ & kiwáńie/*Nutus, us.*

Kipie/*Bullio, Ebullio, ferveo, efferveo.*

Kirść/*Coxa, coxendix.*

Kiśe/ *Spumo, ferbeo.* Kiśiel/ *Fermentum.*

Kiſtká/ & kiſteczká/*penicillus*

Kiſzká/ *Farcimen.*

Kitá/ *Manipulus, merges.*

Kitel/ & Kitlik/ *dimin: Saga, ſagulum.*

Kiwam/&c *vide* Kiue.

Kiwiór/*Tiara, Cydaris.*

Kij/ *Baculus & um, fuſtis, ſparus.* Kijek/ *Bacillus.* Kiec/ *Clava.* kijowy/ *ad baculum pertinens.* kijan/ kijanká/ kijanicá/ kijoch/ kijochá/ *Malleus ferreus, malleus lotorius.* Kijuie/*Baculo ferio.*

K L.

Kłąb/ *Glomus.* kłębek/ *dimin.*

Klaczá/*Equa.*

Kłáde/ *Pono, loco, colloco.*

Kłam/ & Kłamſtwo *Mendacium.* Kłamam/ *Mentior.* Kłamcá/*Subſt:* & Kłamliwy/ *Adiect: Mendax.*

Kłániamſie/ *Genu flecto, in genua procumbo, ſaluto, honoro, adoro.*

Kłápouchy/ *Flaccus, flaccidus.*

Kláret/ *Melioraton, mulſum.*

Klaſkam/ & kleſkam/& kleſzcze/ *Plaudo, complodo, iubilo.* klaſkánie/*plauſus.*

Klaßtor/*Cœnobium, Monaſterium.*

Klátá/ *Cavea, aviarium, decipula* klátká *dimin: Item, Nugæ, fabulæ, logi, ſomnium.*

Klatwá/ *vide* Klinam.

Klebek/ *vide* Kłab.

Klece/*Nugor, nugas vendo.*

Klecze/& klekam/*Genu flecto, in genua procido.* klekánie/ *flexio genuum.* Kleczeń/ *dicitur, Sydus Herculis.*

Kleká/*Baſis & pedamentum trabæ ſeu vehiculi, aliàs,* ſánicá.

Klekce/ & klekoce/ *Blatero, garrio.* klekot/ *nugigerulus, nugivendus.* klekotká/ *Idem. Item, Tintinnabulum ligenum.*

Kleynot/ *ex Germ: Torqves, monile, vulgò clenodium.*

Klepie/*Pulſo* klepiſko/*area, vbi frumentum trituratur.* klepki/*lignorum ſeu aſſerum genus: Germ:* Klapholz.

Kleſi[illegible]/ *Caſtro, emaſculo* kleßczyniec [illegible]*do, Eunuchus, caſtratus.*

Kleßcz/ *Praſinus, piſc. Item, Redivius.* Kleßcze/*Forceps.*

Kleſká/ *Clades, ſtrages.*

Klin/ *Cuneus.*

Klne/ *Execro, Devoveo, Anathematizò. In præt:* Klałem/ *Inf:* Kląć/ *Inde* Klatwá/ *Execratio, Imprecatio, Anathema.*

Klißam/ *Claudico.* Klißáwy/*Claudus.*

Klij/*Gluten, bitumen.* Klije/ *Glutino, bitumino.* Klijowáty/ *viſcoſus, glutinoſus.*

Klubá/ *Canon, trutina, libella, libramentum, æquilibrium, Metaph: Ordo.* Kłubká/*dimin:*

Kłocie/*&c. vide* kole.

Kłodá/ *vas, dolium. Item, Numella, Ergaſtulum, Cataſta.*

Kłodziná/*Trabes, Truncus.*

Kłomia/ *Tragula.*

Kłoń/ *Acer,* Kłonowy/ *Acervus.*

Kłońicá/*Pedamentum curruli.*

Kłopot/*AEgritudo, ſollicitudo, moleſtia.* Kłopoce/ *Moleſtiam exhibeo.* kłopoce ſie/ *moleſtè fero, angor, crucior.*

Kłos/ *Spica, ariſta.* kłoſek/ *dimin:* kłośiány/ *ſpiceus, ariſtoſus,* kłośiſty/ *ariſtoſus.*

Kłoſki/ *Fartilia, turunda.*

Kłotká/ *Sera pendula.*

Kłotńia/ *Agmen, acervus, colluvies.*

Klubá/ *vide* Klobá.

Klucz/ *Clavis.* kluczyk/ *clavicula.* Klucżnik/ *Claviger, Promus, Condus.* Kluczká/ *cautio, cautela. Item, Laqueus, inſidiæ.*

Kluie/ *Ico, ferio, fodio, pungo. In Præt:* Klwałem/ *In Infin:* klwáć/

Kłuſze ſie/ & kłuſzam ſie/ *Claudico, claudicando incedo.*

Kły/ *Dentes priores, dentes canini, â ſing:* kieł.

Kłykieć/ *Spondylus, condylus.*

K M.

Kmieć/ *Colonus, ruſticus, agricola, ruricula.* kmieci/ *ruſticus, agreſtis.* kmiotká/ *ruſtica.*

Kmin/ *Cuminum, ſeu Cyminum.*

Kmotr/ *Compater, ſuſceptor,* Kmoſzká/ *Suſceptrix.* Kmotroſtwo/ *Compaternitas.*

K N.

Knáflik/ *Nodus, nodulus, offendix.*

Knap/ *Lanarius, pannifex.*

Kńieć/ *Caltha, chelidonia.*

Kńieiá/ *Novalis ager, aut ſaltus.*

Knot/ *Ellychnium, mixus.*

Knowie/ *Stipula*

Knuie/ *Scindo, findo, Prop: Arborem in orbem ſeco Metaph: Fabrico, molior, excogito, adinvenio.*

K O.

Kobiel/ *Fiſcella, ſuberta.* kobiałká/ *dimin:*

Kobierzec/ *Tapes, lodix, ſtragulum, periſtroma.*

Kobus/ *Avis ex Accipitrum genere, Germ:* Vogelgeyer.

Kobyłá/ *Equa.* kobyłká/ *locuſta, cantharis.* Kobyli/ *Equinus.* Kobyliná/ *Caro equina*

kobylenie/ *Contignatio.* kobyli szczaw/*Rumex.*

Kobzá/*Lyra, Pandura.*

Koc/ *Cento, lodix, culcitra, gausape, stragulum.*

Koćię/*vide* Kot.

Kocham się/*Delector, In deliciis habeo.* kochánie / *Oblectamentum, delectatio, delitiæ.* Kochánek/ *Delicatus, tenellus, molliculus.*

Koćiec/ *Cavea, saginarium, gallinarium.*

Koćieł/ *Ahenum. Item, Tympanum æneum.* koćiełek/ *dimin:* kotlarz / *Faber ahenarius.* kotlina/*Cuprum, æs cyprium.*

Koczot/*Teruncius, obolus.*

Koczowisko/ *Lustrum, antrum, spelunca.*

Koię/ *Mitigo, cicuro, placo mansuefacio.* koię się/ *mitesco mansuefio.*

Kokornat/*Capnos, fumaria, herbæ nomen.*

Kokot & kogut/*Gallus gallinaceus.* kokosz. *Gallina.* kokosz Indyiska / *Gallina Africana* kokorykam/ *cucurio, glocio, glocito.* kokorzeyká/*pullaster.*

Koko-

Kokorzek/*Satyrion.*

Kół/ *Palus, i, sudes.* kołek/ *paxillus, stipes.*

Kołacę/*ferio, pulso.*

Kołacz/ *Libum, Placenta torta.*

Koláno/ *Genu.* kolanko/ *Geniculum.*

Kolasá/*Carpentum, vehiculum, Rheda.*

Kołczan / *Pharetra, aliàs* Saydak.

Kołdrá/ *Lodix, stragulum.* kołderká/*dimin:*

Kolę/ *Ico, pungo, fodio. In præt:* kłołem/ *Inf:* kłoć/*Inde* kłoćie/*Ictus, us, punctio. Item, Tormina.* kłoty/ *Ictus, a, um, punctus.*

Kolebká/ *Cunæ, Cunabula. Item, Lectica, vehiculum pensile.*

Koledá/ *Strena, Xenium, Apophoretum.*

Koleia/ *Orbita. Item, Ordo, series.*

Kolnik/ *Napum, herbæ nomen.*

Koło/ *Rota. Item, Concio, Corona, frequentia.* kołko/ *Rotula, Circulus.* kołodziey/*Rotarius,*

Carpen-

carpentarius. kołowrot/ *Trochlea* kołowrotek/ *Rhombus, girgillus* kołomaź/ *Axungia.*

Kołpak *Petasus.*

Kolczka/ *Inauris.*

Kołyszę / *Cunes moveo.* Kołyszę się / *Nuto, vacillo, Titubo.*

Komiega/ *Genus navigij.*

Komin/ *Caminus, Fumarium.* Komin kowalski / *ustrina.*

Komor/ *Culex.*

Komora/ *Camera, fornix, cella, conclave, cubiculum.* Komornik / *Cubicularius, inquilinus.*

Koń/ *Equus, Caballus* konik/ *mannus, equuleus. Item, Locusta.* końiczek/ *dim:* końSki/ *equinus.* Kuniusży/ *Equiso.* końiakówka *Pyrorum genus*

Konew/ *Cantharus, Congius.* Konewka/ & konewecżka/ *dimin:* Konwiśarz/ *Fusor stannarius.*

Końiec/ *Finis, meta, scopus, terminus. Item, Aculeus, acies, mucro.* końieczny/ *finalis,* kończaty/ & kończysty / *Acutus.* kończystość/ *acies.* kończyna/ *terminus, finis.* Kończę/ & kończam/ *Finio, perficio. Item, Animam ago, exhalo, exspiro, agonizo.*

Końicz/ *Trifolium pratense.*

Konopie/ *Canabis.* Konopny/ *Canabinus.* Konopnianka/ *Pyrum cannabium.*

Kontryfał/ *Plumbum cinereum.*

Konwalija/ *Lilium convallium.*

Kopa/ *Numerum sexagenarium significat vulgo sexagena, seu sexagenaria. Item, Cassula, Capena, acervus.* Kopię / *Coacervo.*

Kopam/ *fodio.* kopacz/ *fossor.* Kopanie / & kopanina/ *Fossio.* Kopań/ & kopanka/ *alveus.*

Kopcę się/ *Fumo, fumigo.*

Kopernacz/ *Marrha.*

Koperwas/ *ex germ: vitriolum.*

Kopiec/ *Limes, meta, terminus, vulgò, scopulus.*

Kopieniak *Chlamys.*

Kopija/ *Hasta.* Kopiynik/ *Hastatus.*

Kopyśc/ *Pistillum* kopystká/ *specium lingula seu ligula.*

Kopr swoyski/ *Anethum.*

Kopr Włoski/ *Fœniculum.*

Kopyto/ *Vngula, solea Item, Forma Sutoria, modulus sutorius, vulgò, Mustricola.* Kopytńik/ *Baccar, & Baccaris, Asarum.*

Korab/ *Arca, lectica. Item, Lectus.*

Koral/ *Corallium.* koralowy/ *corallinus.*

Korbácz/ *Scutica, flagrum, flagellum, mastyx.*

Korczak/ *Tintinnabulum ligneum equis appendi solitum.*

Kord/ *Gladius, ensis.* kordzik/ *gladiolus.*

Kordelá/ *Rudens.funis nauticus.*

Korek /& korkowe drzewo/ *Suber.* korkowy/ *subereus, suberinus.*

Koroná/ *Corona, Diadema. Item Regnum, Imperium, Monarchia* koronat/ *Coronatus, de moneta dictum.* koronuie/ *corono, redimio, diadema impono.*

Kortyná/ *Velum, tapes, stragulum. peripetasma.*

Koryto/ *Linter, Aqualiculus.*

Korzec/ *Corus, modius.*

Korzeń/ *Radix.* korzenie/ *aroma.* korzonek/ *radicula.* korzenny/ *aromatibus conditus.* korzenie sie/ *radices ago.* korzeńisty/ *radicosus.*

Korzyść/ *Spolium, manubiæ. Item, Lucrum.* korzystam/ *lucror, lucrum facio.*

Kos/ *Merula.*

Kosá/ *Falx.* kośiarz/ & kośńik/ *fœnifex, fœniseca.*

Kość/ *Os, ossis.* kostká/ *ossiculum, talus, tessera.* kosteczcá/ *dimin.* kośćisty / & kośćiany/ *osseus,* kośńica/ *ossorium.*

Kośćian/ *Scipio, dolon.*

Kośćioł/ *Templum, Ecclesia.* Kośćiołek/ *Sacellum.* Kośćielny/ *Ecclesiasticus. Item, Aedituus.*

Kośiór/ *Rutabulum.*

Kleśkam/ *Plaudo, manus complodo.*

Koßláwy/ *Claudus, valgus, varus.*

Kosm/ *villus, floccus, vellus, lanugo.* kosmáty/ *villosus, hirsutus, horridus, lanuginosus* kosmaci,

smáćiny/ *capillamenta.* kosmatki/ *morum rubi Idai, vulgò, Ribes.*

Kostywal/ *Symphium majus, aliàs,* pśiiezyk.

Kostká/ *vide* Kość.

Kostrzewá/ *Festuca, Lolium, Aegilops.* kostrzewiny/ *loliosus.*

Kostur/ *Scipio armatus, dolon.*

Kosterá/ *Aleator.* kostyrstwo/ *Alea.* kostyruie/ *aleam sector.*

Kosz/ *Corbis, cophinus, sporta, canistrum, calathus, quasillus. Itē, Gerra, Germ:* Schantzkörbe kószyk/ *sportula, fiscella.*

Koszáćiec/ *Iris sylvestris, herba nomen.*

Koszałká/ *Vannus.*

Koszyszczo *Verbena.*

Koszt/ & kosztunek/ *Sumptus, precium, expensa, impensa.* kosztowny/ *preciosus, carus, opimus, opiparus.* kosztuie/ *consto, astimor Item, Gusto, pitisso. Item, Tento, periculum facio.*

Koszulá/ *Interula, indusium.* koszulká/ & koszuleczká/ *dimin:*

Kot/ *Catus.* kot morzki *cercopithecus.* kotká/ *felis.* koćię/ kociśko/ koćiatko/ *dimin:* koćę sie/ *catullio, fœtum produco.* kotny/ *pragnans, gravidus, fœtus, de brutis dicitur.* koty/ *lusus talorum.*

Kotczy/ *Rheda, cisium, essedum.*

Kotnóruie/ *Pecto, pexo, pectino, carmino, impluvio.* kotnórowány/ *pexus, pexatus, impluviatus.*

Kotew/ & kotwicá/ *Anchora.* Kotewnik/ *Faber anchorarius.*

Kowal/ *Faber ferrarius.* kowalczik/ *Tyro huius opificij.* kowalski/ *fabrilis.* kowadło/ *incus.* kowádlnia/ *aliàs,* kuźnia/ *officina fabrilis, officina ferraria.*

Kownátá/ *Cubile, cubiculum.*

Koye/ *vide* Koie.

Kozá/ *Capra.* kozá dźiká/ *Dama, rupicapra.* Kózká/ *Capella.* Koziel/ *Caper, Hircus. Item, Caprimulgus, avis nomen. Item, Tignus, & um. Item, Tibia vtricularis.* koźielek/ & ko-

źle/ *Hædus*. koziarz/ *Caprarius*. kozlarz/ *genus fungorum*. kozłowy/ *Hircinus*. koziárnia/ *caprile*. Kozorożec/ *Capricornus*. kozłek/ *valeriana, herbæ nomen*. kozirôg/ *Fœnum Græcum*. Kozia brodá/ *Tragopogon, herb:nomina*.

Kozak/ *veles, itis, miles levis armaturæ, vulgò Cosacus*.

Kozicá/ *Stiva*.

Kożuch/ *Pellicium*. kożuszek/ *dimin:*

Kozyiáká/ *Thorax*. *Item, Chlamys*.

K R.

Krá/ *Gleba*.

Kroce/ *Item*, Krece/ *Flecto, torqueo, in Gyrum ago*. Krocony/ & krecony/ *Flexus, tortus, tortilis*.

Kracze/ & Krakam/ *Cornicor*.

Krádne/ *Furor, aufero, compilo, subtraho*. krádziony/ *Furtivus* krádzieſz/ *Furtum, Rapina spolium, latrocinium*.

Krágancute/ *vide* Kreden cute.

Krag/ & kraglica/ *dim:Circus, circulus, turbo, orbis, gyrus, trochus*.

Kráie/ *Scindo*. Kráyczy/ *structor*. kráyká/ *limbus, institia*. kráwiec/ *Sartor*. kráwczyk/ *Tyro huius opificij*. krawiecky/ *sartorius*. Kráwiectwo/ *Opificium sartorium*.

Krakam/ *Crocio*, krakánie/ *crocitus, crocitatio*.

Kram/ & Kramnicá/ *Taberna institoria*. Kramarz/ *Institor*.

Krámárzki/ *Institorius, emporeticus*.

Krán/ *Trochlea, Machina attractoria*.

Krásá/ *Forma, pulchritudo, venustas*. krásny/ *Pulcher, formosus*, Krásomowcá/ *Orator, dicendi artifex*. Krásomowny/ *Eloquens, disertus, facundus*. krásomowstwo/ *Eloquentia, facundia, facultas dicendi*. kraſze/ *orno, pingo, coloro*. *Item, Condio, pinguefacio*.

Kratá/ *Cratis, clatrum, cancelli*. kratká/ *craticula*. kraciáty/ *cancellatus, clatratus*.

Kráwedź/ *Ora, margo, crepido, extremitas*. kráwedźisty/ *crepidinosus, marginosus*.

Kráwiec/ & c. *vide* Kráie.

Kray/ *Ora, regio territorium, districtus, diœcesis*. *Item, Ora, margo, extremitas*. kráyká/ *dim: Limbus, institta*. Kráina/ *Regio, Provincia*.

Kraże/ & krażam/ *verto, in gyrum ago, circumeo*. krażenie/ *gyrus, rotatio, circuitio*.

Kreża/ *vide* Kraże.

Kredencuie/ *ex Germ:* & krágáncuie/ *Prægusto*. Kredencarz/ *Prægustator*.

Kregi/ *Cervix, jugulus*, & *um*.

Kregiel/ *Cornus, pyramis*.

Krepak/ *Carpathus mons*.

Krepy/ *Corpulentus* krepość/ *corpulentia, bona corporis habitudo*.

Kreram/ *Gruo, clango more gruum* kreránie/ *gruitus, clangor gruum*.

Kres/ *Meta, scopus, finis, terminus*. *Item, Circus, orbis*. kreská/ *punctus*, & *um*, *virgula, linea*. kresam/ & kreślę/ *Deleo, cancello, oblitero*.

Kret/ *Talpa*. kretowiźná/ kretowisko *grumus talparum*.

Krew/ *Sanguis, cruor*, *Item, Familia prosapia*. Krewny/ *Consanguineus, agnatus, propinquus, necessarius*. Krewność/ *Agnatio, consanguinitas*. krewki/ *Imbecillus*, & *is, infirmus, debilis*. krewkość/ *infirmitas, imbecillitas*. krwáwy/ *Cruentus, sanguinolentus*. krwáwię/ *vulnero, cruento*. Krwáwnik/ *Millefolium, sanguinaria*.

Krężel/ *Superior pars colus, cui pensum obvolvitur*.

Kryię/ *Colo, Recondo, abscondo, dissimulo*, kryię się/ *subduco me*. kryiomo/ *tectè, dissimulatè*.

Krnabrny/ *Contumax, pertinax, pervicax*. krnabrność/ *contumacia, pertinacia*.

Krubká/ *Arca, arcula, cista, cistella, pyxis, pyxidicula*.

Króce/ *Abbrevio, decurto*. *Item, Domo, cicuro, mansuefacio*. kroce/ *mansuefio*. krótki/ *brevis, curtus*. krótkość/ *brevitas*. krotochwilá/ *recreatio, oblectatio, oblectamentum*. krotochwilny/ *facetus, ociosus*.

Krochmal/ *ex Germ: Amylum aliàs*, maczka/ *Item, pollen, inis.*

Krocze & kraczam/ *Gradior, divaricor* krok/*gressus.*

Krogulec/*Nisus.*

Krokorze/*Glocio, glocito, more gallinarum.*

Krokos/ *Crocum agreste, cartamus.*

Krol/ *Rex.* krolik/ *regulus. Item, Cuniculus.* krolowa/ *regina.* krolewic/*filius regis.* krolewiczka/*filia regis.* krolewski/ *regius.* krolestwo/ *regnum.* krolute/ *rego, impero, guberno.*/krolewiec/*mons regius, vulgo, Regiomontum.*

Krom/*Sine, absq, præter.*

Kronika/*Chronica, annales.* kronikarz/ *chronologus.*

Kropa & kropla/*gutta, stilla.* kropka/ & kropelka/ *guttula.* kropie/ *rigo, aspergo, stillo.* Kropidlo / *Aspergillum.* kropidlnik/ & kropiedlnica/ *aquarium.*

Krosna/ & krosienka/*dim: Catasta.*

Krosta/ & krostka/ *dim: pustula* krostawy/ *pustulosus, scabiosus.*

Krotki/ *vide* kroce.

Krowa/ *Vacca.* krowka/ *vaccula, juvenca. Item, Scarabæus, cantharis.*

Kroy/ *Dens aratri. vulgò, dentale.*

Krtan/ & krztan/ *Arteria, aspera, faux, gurgulio.* krtanie sie/ & krztuße sie/ *nauseo, fastidio, ructo, vomo.* krztußenie/ *nausea, fastidium, ructus.*

Kruchy/ *Mollis, mitis fracidus, contritus.* krucha/*contritio.* kruße/ *tero, contero, comminuo.*

Kruchta/*Crypta porticus.*

Krucze/ *Crepo, strido, murmuro.*

Kruk/ *Corvus.* kruczy/*corvinus.* krucze/*pullus corvorum.* krukowy/ *corvinus.*

Krupa/*Puls, pulmentum.*

Krußec/ *AEs, metallum.* krußczowy/ *metallinus.*

Kruz/ *Vrceus, amphora.* kruzyk/*vrceolus.*

Krwawy/ & c. *vide* krew.

Krygi/ *Orca.* krygowa vzdá/ *lupatum.*

Krynicá/ *Fons. Item, lavacrum.*

Kryształ/ *Crystallus, & um.*

Kryształowy/ *Crystallinus.*

Krysterá/ *Clyster.*

Krza/ *Genetivus à* Kierz.

Krzak/ *Frutex, planta.* krzaczek/ *dim: plantula.*

Krzakam/ *Screo, gargarizo.*

Krzesło/ *Sella reclinatoria.*

Krzćicá/ *Cæsaries.*

Krzczę/ *Baptizo, immergo.*

Krzest/ *in Genitivo,* Krztu/ *Baptismus.* Krzćiciel/ *Baptista* Krzesny/ *Susceptor, Fidejussor ad Baptismum infantis* Krzesna/ *Susceptrix.* krzesnicá/ *&* krzćielnicá/ *Baptisterium.*

Krzę/ *Tero, contero, comminuo* krzyná/ *mica, turunda, fragmentum.*

Krzeczny/ *Egregius, insignis, magnoperè ad rem faciens, inprimis, ad rem conducens.*

Krzakam/ *Subo, as, de verribus dicitur, quando in amorem aguntur.*

Krzekocę/ *Coaxo.* krzekotánie/ *coaxatio, de ranis dicitur.*

Krzemień/ *Silex.* krzemienny/ *siliceus.*

Krzepki/ *Vegetus, firmus, validus, robustus.* krzepkość/ *vigor.* krzepię się/ *valeo, convaleo, convalesco.*

Krzeszę/ *Excito, ignem elicio.* krzoská/ *tormentum manuarium.* krzesiwo/ *ignitabulum.*

Kierz/ *Dumus, frutex.* krzewiná/ *dumetum, fruticetum.*

Krzeżwy/ *Vegetus, alacer.* krzeżwość/ *vigor, alacritas.* krzepię się/ *colligo me, emergo, convalesco, vires recupero.*

Krzyczę/ *&* krzykam/ *&* krzyknę/ *Clamo, vociferor. Item, Iubilo, plaudo. Item, Eiulo, ploro, plango.* krzyk/ *&* krzykánie/ *clamor, jubilum. Item, luctus, eiulatus, planctus, us.* krzykliwy/ *clamosus sonorus.*

Krzynów/ *Discus, poropsis, lanx, patina, catillus.*

Krzywdá/ *Iniuria, damnum, præjudicium.* krzywdzę/ *iniuriam facio.*

Krzywy/ *Cernuus, obliquus, flexuosus, sinuosus, tortus, aduncus.* krzywość / & krzywotá/ *curvitas, obliquitas.* krzywie/ *curvo.* krzywooki/ *limus, cocles.*

Krzywoprzysięgam / *Peiero.* krzywoprzysiężcá / *perfidus, periurus.* krzywoprzysięstwo/ *perjurium, perfidium.*

Krzyż/ *Crux, furca, patibulũ. Item, Crux, calamitas, ærumna, afflictio. Item, Spina dorsi, coxa, coxendix.* krzyżowy / *ad crucem pertinens.* krzyżuię/ *crucifigo, affligo.*

K S.

Ksiadz/ *Clericus, pastor, parochus, sacerdos.* **Księża**/ *Ordo Spiritualis, Ordo Ecclesiasticus, Collegium Sacerdotum.*

Kśiaże/ *Dux, Princeps.* **Kśiężná** / *Ducissa, Principissa.* **Kśięstwo**/ *Ducatus, Principatus.* kśiążecy/ *quod est principis, quod pertinet ad principem.*

Kśięgá / *Liber, codex, volumen.* kśiąßká / & kśiążeczká/ *libellus, opusculum.* **Kśięgarz**/ *Librarius, Bibliopola.* kśięgárniá/ *bibliotheca.*

Kśięni/ *Sacerdos. Fœm: Abbatissa.*

Kśięniec/ *Intestina, vel ventriculus piscis.*

Kśiężyc/ *Luna,* kśiężycowy/ *lunaris.*

Kßtałt/ *Forma, species, qualitas, habitus.* kßtałtowny / *elegans, formosus, pulcher, concinnus, speciosus.* kßtałtuię/ *fingo, formo.*

Kßykam/ *Sibilo.* kßykánie/ *sibilus, & um.*

K T.

Kto/ *Quis.* ktokolwiek/ *quicunque.*

Ktory/ a/ e/ *Qui, quæ, quod.* ktorykolwiek/ *quivis, quicunque.* ktoredy/ *quà,* ktoredykolwiek/ *quacunque.*

K V.

Ku/ *Præp: Ad, in, erga, adversus.*

Kubek/ *Calix, poculum, cyathus, scyphus.*

Kuchńia/ *Culina, coquina.* kuchńia poſpolita/*popina.* kucharz/ *cocus, coquus, obſopæus.* kuchárká/ *coca, coctrix,* kuchienny / *culinaris.* kuchćik/ *lixa.* kuchmiſtrz/ *archimagirus.*

Kucz/*Scena, taberna, tentorium.* kuczká/*dimin:*

Kudłá/ *Vellus, coma.* kudłáty/ *hiſpidus, hirſutus, capilloſus.*

Kufel/ *Vrceus, poculum, ſcyphus, cyathus, diota.* kufelek/ *vrceolus.*

Kugluie/*Geſticulor, ſcurror.* kuglarz/*ſcurra, præſtigiator, circulator, funambulus, petauriſta.* kuglárzki/ *ſcurrilis.* kuglárztwo/ *ſcurrilitas.*

Kukam/*Cuculo, cuculi vocem edo.* kukulká/ & kukawká/ *cuculus, aliàs,* Gżegżółká.

Kulá/*ex Germ: Glans, globus. Item, Malleus ligneus. Item, ſcipio.* kuláwy/ *claudus, claudicans, qui ſcipione innixus incedit.* kulam/ *voluo, voluto.* kulam ſie/ *voluor, provoluor.*

Kum/*Compater, ſuſceptor.*

Kuná/*Martes. Item, Numella, ergaſtulum.*

Kuńſzt/ *ex Germ: Luſus, facetiæ, iocus.* kuńſztowny/*ludicrus, facetus, iocoſus.* kuńſztuie/ *iocor.*

Kupá/ *Moles, ſtrues, rogus, acervus, cumulus, congeries.*

Kupiá/*Merx, mercimonium.* kupuie/ *emo, mercor.* kupieńie/ *emptio.* kupiec/ *mercator.* kupiecki/*mercatorius.* kupiectwo/ *mercatura, mercimonium, commercium.* kupny *emptitius.* kupcże/ *negotior, mercor, nundinor.*

Kur/ *Gallus.* kurek/ *pullaſter. Item, Epiſtomium, ducillus.* kuraſzek/*pullaſter.* kurcże/ *pullus.* kurńik/ *gallinarium, cavea.* kuraſzek/ *pullaſter.* kurzytáta/ *pullarius.* kuropátwá/ *perdix* kurza nogá/*coronopus, herbæ nomen.*

Kurcz/ *Spaſmus* kurcże/*contraho.* kurcże ſie/*contrahor.*

Kurpie/*Pero, calopodium.*

Kurwá/ *Scortum, pellex, meretrix, proſtibulum.* kurwie/ *meretricula.* kurwi / & kure=

wſki/ *meretricius.* kurwiarz/ & kurewnik/ *leno, ſcortator, fornicator.* kurewſtwo / *pellicatus, us.*

Kurze/ *Suffio, ſuffitum facio* kurze ſie/ *fumigo.* kurzawa/ *fumus, pulvis, vapor.*

Kus/ *Ars, fraus, dolus. Item, morſus.* kuſy/ *mutilus, cauda carens.*

Kuſzá/ *Arcus, baliſta, ſcorpio, catapulta.*

Kuſze/ *Tento.* kuſze ſie/ *conor, molior, periculum facio, aſpiro* kuſzenie/ *tentatio.* kuśiciel/ *tentator.*

Kuſznierz / *Pellio.* kuśnierztwo / *opificium pellionum.* kuſznierczyk/ *tyro huius opificij.*

Kutas/ & kutaſek/ *dim: villus, floccus.*

Kutlof/ *ex Germ: Laniena.*

Kutnuruie/ *vide* Kotnuruie.

K VV.

Kwáp / *Pluma.* kwápowy/ *plumeus, plumoſus.*

Kwápie ſie/ *Propero, feſtino, celero, maturo, præcipito,* kwápliwy / *feſtinus, celer, præcipitans.* kwápienie / & kwápliwość/ *feſtinatio, præcipitantia.*

Kwartá/ *Quadra, quarta pars. Item, Sextarius.* kwarńik/ *triens.* kwartał/ *Trimeſtre.*

Kwáterká/ *Tranſenna.*

Kwás/ *Fermentum.* kwáśny/ *acidus, auſterus, acris, acetoſus.*

Kwáſze/ *Fermento.* kwáśnie ie/ *aceſco.*

Kwiát / *Flos.* kwiatek/ & kwiateczek/ *floſculus.* kwiatkowy/ & kwiateczny/ *floridus.* kwiećie/ *flores.* Kwiećień/ *Aprilis.* kwitne/ *floreo.*

Kwicze/ *Grunnio, ſtrido.* kwik/ & kwiczenie/ *grunnitus ſtridor.* kwiczoł / *turdus, aliàs,* jemiołuchá.

Kwile/ *Fleo, vagio, ploro, ſingultio.*

Kwit/ *Apocha, acceptilatio,* kwituie/ *libero, liberum pronuncio.*

§ § § §

INCIPIENTIA ab L.

L A.

Łabęć/ *Cygnus. olor.* łabęći/*cygneus ,olorinus.*

Łabia/ *Albis fl,*

Łać/*vide* Łeie.

Łechce/ *Titillo.* łechtánie/ *Titillatio.*

Łáchmány/ *Caligæ nauticæ follicantes.*

Łáćiná/*Lingua Latina.Item, Lectio.* Łáćinnik/ *Latinus, subst:* łáćiński/*latinus Adiect:*

Łácny/*Facilis,expeditus,vacans, non occupatus.* łácno mi/ *vacat mihi, non sum occupatus.*

Łacz/*Canna,carex.*

Ładá/ *ex Germ: Arca,cista.*

Łádá/ & ledá/ *Adverb: Nihili,nauci.*

Łádnie/*vel* łádruie/*ex germ: Onero, agrauo.*

Łekne sie / *vide* Łekam sie.

Łágodny *Blandus, suavis, gratus.* łágodność/*suavitas.*

Łágwá/ łágwicá/ & łágiewká/ *Obba,lagena.*

Łaká/ *Pratum.* łaczny/ *pratensis.*

Łákne/ *Esurio.* łáknienie/ *fames, esuries, inedia.* łákomy/ *avarus, avidus, tenax, sordidus.* łákomstwo/ *avaritia, sordes.*

Łákrycya/*Glycyrrhiza.*

Łámentuie/ *Lamentor,eiulo, ploro.plango.* láment/*lamentatio, planctus.*

Łamie/*Frango,rumpo, demolior.*

Łámpárt/*Lapis Lydius.*

Łan/ *Mansus agri.*

Łáńcuch/*Catena.* łáńcuszek/ *catenula, torques, monile.*

Łáni/ *Dama,rupicapra.* łáńcá/ *damula.*

Łany/*vide* Łeie.

Łápá/*Manus vel pes vrsi.* łápká/ & łápicá/ *decipula, muscipula, laqueus. Item, Insidiæ.* łápie/ & łápam/ *prehendo, capio, rapio* łápanina/*raptum.*

Łarmá/ *ex Germ:Claßicum.*

Łárwá/ *Larva,persona.*

Lás/ *Sylva, nemus.* **laſkowy**/ *colurnus.* **laſkowy orzech**/ *nux avellana, pontica.* **láſiuię**/ *in ſylvas me abdo, ſubduco me.* **leśny**/ *ſylveſtris.* **leśnik**/ & **leśniczy**/ *ſaltuarius.* **leśnictwo**/ *officium ſaltuarij.* **leßczyná**/ *corylus.*

Láſká/ *per* **l.** *virga, baculus, ſcipio.* **láſkuię**/ *dolo, as, excavo.* **laſkowánie**/ *crates, ſeu tabulatum.*

Láſká/ *per* **ł.** *Gratia, charitas, favor, benevolentia.* **łáſkáwy**/ *clemens, humanus, benignus, beneficus, propitius.*

Lázurowy/ *Cyaneus.*

Láßę ſię/ *Repo, ſerpo. Item, Fingo, Simulo, Adulor.* **Láſicá**/ *Muſtela.* **łáſiczny**/ *muſtelinus.*

Látá/ *per* **ł.** *Tignus, & um.*

Latam/ *per* **ł.** *Sarcio.* **łátá**/ *aſſumentum, immiſſura.*

Látam/ *per* **l.** *Volo, as.* **lot**/ *volatus, us.* **lotny**/ *volatilis,* **látáwiec**/ *vagus, ardelio, ſcurra.* **látáwicá**/ *ſaga, venefica.*

Láto/ *per* **l.** *Aeſtas. Item, Annus,* **letny**/ *æſtivus, tepidus. Item, Annoſus.* **letnoeć**/ *tepiditas.* **letnik**/ *tunica ſimpla, tunica æſtivalis, ſupparus, theriſtrum.* **látośi**/ *hornus.* **látorośl**/ *germen ſurculus.* **Látuię**/ *Aeſtivo.* **Látopißec**/ *Hiſtoricus, Chronologus.*

Látá/ *Pupa.* **łátká**/ *pupula, crepundia.*

Láterniá/ *Lucerna.*

Latwy/ *Facilis, levis.* **łátwość**/ *facilitas.*

Láwendá/ *Lavendula.*

Láwá/ *Scamnum.* **łáwká**/ *ſubſellium, ſcabellum.* **Láwnik**/ *Scabinus.*

Łáię/ *Arguo, objurgo, increpo, invehor, criminor, corripio, reprehendo.*

Láyno/ *Stercus, excrementum.*

Łáżę/ *Repo, ſerpo.* **łázeká**/ *vagus, vagabundus, transfuga, circulator.*

Łáźnia/ *Balneum, lavacrum. Item, Balneæ.* **łáźieńká**/ *balneolæ.* **łáźiebny**/ *balnearius.* **łáźiebnik**/ *balneator.* **łáźiebniczy**/ *balneatorius.*

Lbá/ & *c. obliqui â* **Leb.**

L E.

Lep/ *Caput bruti.*

Lebiotká/ *Origanum.*

Lec/ *Habena.* lecowy/ *vt:* lecowy Kóń/ *Equus antecessorius.*

Lece/ *Labor, ruo. Item, volo, volito*

Lecze/ *Curo, sano, medeor.* Leczenie/ *Cura, sanatio.* Lekarz/ *Medicus.* lekárzki/ *medicus, medicinalis.* leká/ & lekárztwo/ *medicina, medicamentum, remedium.*

Ledá/ *vide* Ládá

Ledwie/ & ledwiey/ *Vix.*

Ledzwie/ *Lumbi.*

Lege sie/ & lagne sie/ *Pario, catullio, fœtum excludo, nidulor, nidifico. In Præt:* laglem sie/ *Inf:* ladz sie.

Leie/ *Fundo. In Præt:* lalem/ *Inf:* lać. Lany/ *Fusus, fusilis.*

Lek/ *Anterior & posterior pars Ephippij.*

Lekam sie/ *Paveo, expavesco, metuo, horreo, reformido.* lekánie/ *pavor.* lekliwy/ *formidolosus.*

Lekki/ *Levis, lenis, Item, Inconstans.* lekkość/ *levitas. Item, dedecus, infamia, opprobrium, ignominia.* lekcze/ & lekuie/ *lenio, mitigo.*

Lelek/ *Strix, Nycticorax.*

Lilia/ *Lilium.*

Lemieß/ *vomer.*

Len/ *Linum.* lniány/ *lineus, linteus.*

Lenie sie/ *Cunctor, detrecto, subterfugio, piget me.* leniwy/ *tardus, piger, socors, iners, deses, desidiosus, lentus, segnis, ignavus, cunctabundus.* leniwiec/ *cunctator.* leniwość/ & lenistwo/ *ignavia, pigritia, socordia, desidia.*

Lenieie/ *Langueo, languesco, torpeo.*

Lep/ *Viscus, & um* lepowy/ *visceus.* lepisty/ *viscosus.*

Lepce/ *Lambo.*

Lepie/ *Lino, is, luto, as, deluto, incrusto.* lepiarz/ *crustarius, lutifigulus.*

Lepká/ *Galea.*

Lepßy/ *Melior, potior.* lepiey/ *melius, potius, satius.*

Lesny/ *vide* Lás.

Letny/ *vide* Láto.

Lew/ *Leo.* **Lwicá** / *Leæna.* **Lwie**/ *Leunculus.* **Lwowy**/ *Leoninus.* **Lwów**/ *Leopolis, vrbs Rußiæ.*

Lewa/ *&* **lewicá**/ *Læva, ſiniſtra, ſcæva.* **lewy**/ *lævus, ſiniſter.*

Lewar/ *ex Germ: vectis aurigarum, quo currus attolluntur.*

Lez/ *Mendacium* **łze** / *mentior. Item. dedecoro, vitupero, ſugillo, contumelia afficio.* **łzywy**/ *mendax, falſidicus, cõtumelioſus, fabuloſus.*

Leze/ *Cubo, jaceo.* **lezá**/*ſtatio, ſtativa.* **lezyſko**/ *&* **łegowiſko**/ *luſtrum.* **legáwiec**/ *cubitor.*

Lezká/ *vide* **Lzá**

Lesnaſowá/ *Otus, ſtrix, vlularum genus.*

L G.

Lge/ *Mentior, nugor.* **łgarz**/ *Mendax.* **Lgárztwo**/ *Mendacium.*

Lgne/ *In luto hæreo* **lgnacy**/ *limoſus, lutoſus, paluſtris.*

L I.

Lice/ *Vultus, facies.* **Licemiernik**/ *Hypocrita, Phariſæus: Qui vultu & externis geſtibus magnam pietatem præſe fert.*

Lichy/ *Vilis, pauper, tenuis, contemptus, abiectus.* **lichość**/ *&* **lichotá**/ *paupertas, egeſtas.* **lichoce**/*attenuo, affligo, ad paupertatem redigo.*

Lichwá/ *Fœnus, oris, vſura, penſio, daniſma.* **lichwiarz**/ *fœnerator, vſurarius, daniſta, dardanarius.* **lichwie**/ *fœneror, vſuram capio.*

Lidkup / *ex Germ: Mercipotum vocant Cancellaria.*

Lechá/ *Porca, area, pulvinus hortorum.* **ließká**/ *areola, pulvinulus.*

Len/ *ex Germ: Feudum.* **lenſki**/ *denom: vt:* **lenſkie práwo**/ *jus feudale.*

Lepiennik/ *Gallitrichum, herbæ nomen.*

Liy/ *Infuſorium, infundibulum* **leiek**/ *dimin:*

Ligá/ *ex Lat: Fœdus, confœderatio, conjuratio.*

Lin/ *Merula paluſtris.*

Liná/ *Funis, Reſtis, Rudens,*

Lipá/ *Tilia.* lipowy/ *tiliaceus.* Lipiec/ *Iulius. Quintilis.* *Item, Mulſum melicratum.*

Lis/ *Vulpes.* liſzká/ *vulpecula.* *Item, Fulica nomen avis.* liſi/ *vulpinus.* liſie jayká/ *ſatyrion: nomen herbæ.* liſowáty / *rufus, œnobarbus.*

Liſt/ *Folium, pagina. Item, Epiſtola, epiſtolium, litera.* Liſtowny / *epiſtolaris.* liſcie / *folia, frondes.* Liſtopad / *November.*

Liſtwá / *Subſcus, udis.* liſtewká/ *ſubſcudicula.*

Lyſy / *Calvus, Glaber, Depilis, calvaſter.* Lyſiná / *Cranium.*

Lyſzay/ lichen/ *Mentagra.*

Litká/ *Sura, vel Nervus.*

Litwá / *Lithuania.* Litwin/ *Lithuanus.* Litewſki / *Lithuanicus.*

Lity/ *Fuſus, a, um, fuſilis.*

Liże / *Lambo, Lingo.* Lizáwká / *Feſtum Tabernaculorum.*

L K.

Lkam / *Lugeo, eiulo, plango, ſingultio, lamentor.* lkánie/ *eiulatus, planctus, ſingultus.*

L N.

Lnę/ *Adhæreo.* lnacy/ *adhærens, viſcoſus.*

Lniány/ *vide* Len.

L O.

Locżę/ & lokam/ *Lambo.*

Lōd/ *Glacies.* lodowy *glacialis.* lodowy ſopel / *ſtirta.* lodowáty cukier / *mel arundinis.*

Lodygá / *Fibra, capillamentum.*

Lōdź/ *Navis, navigium.* lōdká/ *navicula, cymba, ſcapha.* lodźiny /*navalis.*

Lokam/ *vide* Locżę.

Lokay *ex Germ: Curſor, â pedibus.*

Lokieć/ *Cubitus, us, vlna.*

Lomot/ *Fragor, ſtrepitus.*

Lon / *ex Germ: Paxillus, embolium.*

Łono/*Sinus, gremium.*

Łopátá/ *Pala, ventilabrum.* łopátká/ *dimin: Item, Armus, ſcapula.*

Łopian/ *Lappa. bulapathum.*

Łoś/ *Sors,* loſuię / *ſortior.* loſowánie/*ſortitio.*

Łoś/ *Alce.* łośiowy/ *alcinus.*

Łoſos/ *Salmo, Eſox, & Ezox.*

Łoſtuie/ *Græcor, bachor, luxurior, commeſſor, in diem viuo, genio indulgeo, cuticulam curo.* Łoſtowánie/ *Commeßatio, luxuries.*

Łot/*Semiuncia.*

Łot/ *volatus, us.* lotny/ *volatilis.*

Łotr/ *Latro, nequam, nebulo, furcifer.* Łotrowſki/ *Sceleſtus, Flagitioſus, facinoroſus.* łotroſtwo/ *ſcelus, facinus, flagitium.*

Łutuie/ *Applumbo, Ferrumino.* Łutowánie/ *Ferruminatio.*

Łowie/*Capio, aucupor, venor, piſcor.* Łowiec/& łowczy/ *venator.* łowny/ *ſagax, venaticus.* łów/& łowienie/*venatio.*

Łóy/ *Sebum, & ſevum.* łoiowy/ *ſebaceus.*

Łoże/ *Lectus, thorus, ſponda,* łożyſko/ *lectulus, culcitra.* łożnicá/ *thalamus, cubile, cubiculum, dormitoriū.* łożna chorobá/*contagio.*

Łożny/*Vagus, privatus, anarchus, exlex.*

L S.

Łſkne ſie/& łſne ſie/& łſczę ſie/ *Fulgeo, niteo, ſplendeo, rutilo, coruſco.* Łſkacy/ łſnacy/ & łſczacy ſie/ *Nitidus, ſplendens, rutilus, coruſcus.* łſknienie/ łſnienie/ & łſczenie/ *ſplendor.*

L V.

Łub/ & łubo/ *Coni: Aut vel, ſive.* łuby/ *ſuavis, gratus:* łubość/ *libido, cupiditas.* łubie/ *delecto.* łubi/ *Imperf: placet, libet, gratum eſt, arridet.*

Łubaſki/ *Pruna aſinina.*

Łubek/*Circulus corollarius.*

Łubieńſká / *Anomis, nomen herbæ.*

Lubßczyk/ *Levisticum.*

Luczywo/ *Tæda.*

Lud / *Populus.* ludźie/ *Plur: homines.* ludny/ *populosus, frequens.* ludźki/ *comis, humanus, affabilis, hospitalis.* ludzkość/ *humanitas, affabilitas* ludźikraycá/ *plagiarius.* Ludźikradzieztwo/ *plagium.*

łudárká/ *Rubecola.*

łudzę/ *Inesco, frustror, illudo, decipio.*

Ług/ *Lixivium.*

Ługowisko/ *Palus, udis, aquilegium* ługowáty/ *palustris, stagnosus. Item, fungosus.*

Łuk/ *Porrum.*

Łup/ *Præda, spolium, manubiæ, raptum, rapina.* łupię / *prædor, grassor, spolio, excorio.* łupież/ *Corium, pellis, exuviæ.* łupieżcá/ *prædo, prædator, latro, sicarius, pyrata.*

Łuská/ *Squama.* łuskáty/ & łußezány/ *squamosus.*

Łusnia/ *Paxillus, embolium.*

Łußczyná/ *Putamen.*

Lutnia / *Chelis, Testudo,* Lutńistá / *chelius.* Lutńiśćina/ & Lutenńiczká/ *Psaltria, Fidicina.*

Lutuię się/ *Misereor* luto mi/ *compatior.* litość/ *commiseratio.* litośćiwy/ *misericors.* Luty/ *Februarius.*

L VV.

Ab Lw/ *incipientia, quare in dictione* Lew.

L Y.

Liczę/ *Numero.* liczbá/ *numerus.* liczman/ *calculus.*

Lyko/ *vimen, restis.* łyczány/ *vimineus.*

Łyskam się / *Fulgeo, Fulguro, corusco.* łyskánie/ & łyskáwicá/ *Fulgur.*

Łystá/ *Sura.*

Łysy/ *Caluus, glaber.* łyśiná/ *calvitium.* łyśieię/ *Calvesco.* łysa górá/ *mons cæcius.*

Łyßká/ *Cochlear.* łyżńik/ *cochlearium.*

L Z.

Łzá/ *Lachrima.* łezká/ *lachrymula.*

Lże/ *Mentior. Item, Mitigo, lenio. Item, Convitior, contumelia afficio.* lżey/ *levius, tolerabilius.* lżeyßy/ *levior.*

INCIPIENTIA

ab M.

M A.

MA/ *per Syncop: pro* Moiá/ *Mea.*

Máć/ *Mater, Genitrix.* máćicá/ *matrix, vterus, loci muliebres. Item, Vitis.* máćierzyńſki/ *maternus.* máćierzyzná/ *matrix. Item, matrimonium, id est, hæreditas materna.* mácochá/ *noverca.* máciorká/ *equa, scropha.* máćierzanká/ *serpillum.*

Macam/ *Palpo, contrecto.* mácánie/ *palpatio. Adverb: palpando, in tenebris.*

Mace/ & macam/ *Turbo, conturbo, commisceo.* metny/ *turbidus, turbulentus, feculentus.*

Macham/ *ico, ferio, percutio aërem verbero. Item, Adulor, blandior, de canibus dicitur.*

Maczam/ *Macero, immergo, humecto, inficio, irrigo, madefacio.*

Maczká/ *vide* Maká.

Maczugá/ *Cala, clava, scipio, baculus.*

Medry/ *Sapiens, prudens. In Comparat:* medrßy/ *inde,* Medrzec/ *Philosophus.* medrek/ *sciolus, captiosus, sophista.*

Máiestat/ *Maiestas. Item, Thronus, solium.*

Máietnośc/ *&c. vide* mam.

Mak/ *Papaver.* mákowy/ *papaverinus, violaceus (de colore dictum.)* makówká/ *caput, glans papaverina.*

Maká/ *Farina, pollen.* maczká/ *Cremor, amylū.* maczkuie/ *cremore inficio.*

Málbórg/ *Mariæburgum.*

Małdr/ *ex Germ: Mensura duodecim modios continens, aliàs,* Spá.

Małgorzátki/ *Pyra præcocia, quæ circa festum D. Margarethæ maturescunt: vnde etiam nomen habent.*

Máliná / *Morum rubi Idæi.* Malinowy krzak / *Rubus Idæus.*

Máłmázya / *Vinum malvaticum, Arvisium, Creticum, chium.*

Malon / *Melon, pepo.*

Małpá / *Simius, simia, Item, Muliercula, meretrix, scortum, prostibulum.*

Máluie / *Pingo* máłowánie / *pictura.* Małarz / *Pictor.* málárztwo / *artificium pictorum.* málárzki / *pictorius.* málárczyk *tyro huius opificij.*

Máły / *Parvus, paucus, modicus, exiguus.* málucki / máluchny / *pusillus.* máło / *parum, modicum, paululum, pauxillum.* málem / *ferè, fermè, penè, propemodum.*

Małżonek / *Maritus* małżonká / *vxor.* Małżeństwo / *Conjugium, connubium, matrimonium.* małżeński / *conjugalis.*

Mam / *Habeo, Debeo: In Præt:* miałem / *Inf:* mieć. Máietny / *Dives, locuples.* máietność / *fundus, fortunæ, substantia, possessio.* mienie / *habitus, fortunæ.*

Mamie / *Præstigijs illudo, oculos præstringo.* mamienie / *offuciæ, præstigiæ.*

Mámká / *Nutrix.*

Mánellá / *Armilla, Brachiale.*

Mańká / *Læva, scæva, sinistra.* máńkáty / máńczásty / *lævus, sinister, scævola.*

Márá / *Incubus, Ephialtes.*

Máry / *Plur: Loculus, Feretrum.*

Márcepan / *Panis martius, pastillus.*

Márchew / *Napus, pastinaca gallica.*

Margam / *Adulor, blandior.*

Márkoce / *Obmurmuro, oggannio, responso.* márkotny / *Aeger, ingratus, molestus.* márkotno mi / *Aegrè fero, Molestè fero.*

Márkem / *vide* Mre.

Mármur / *Marmor.* mármurowy / *marmoreus.* mármórek / *genus animalis.*

Márny / *Turpis vanus, odiosus.* márność / *vanitas.* márnotráwie / *prodigo, dilapido, decoquo.* márnotrawcá / *prodigus,*

Mamie / | *deco-*

decoctor: márnotráwność/ *prodigalitas.*

Marszałek/ *Præfectus aulæ, præfectus prætorij, Archtriclinus, Magister equitum.*

Marszczę/ *Contraho, Corrugo.*

Martwy/ *Mortuus, rigidus.* Martwiam/ *Mortifico.* mártwienie/ *mortificatio.* martwieię/ *Torpeo, Obtorpeo, Rigeo, Rigesco.*

Márzec/ *Martius. Item, Cerevisia in mense Martio cocta.*

Márznę/ *Congelasco, concresco.* márznie/ *Congelascit.*

Máść/ *vide* Máżę.

Másło. *Butyrum.* másłonká/ *Lac serosum, oxygala, & oxygalum.* másłárz/ *Fungus butyraceus.*

Mászkárá/ *Larva, persona.*

Monszprug/ *ex germ: Saltus capreolorum.*

Másztalerz/ *Equiso, stabularius.*

Mátá/ *Storea, stragulum stramineum.*

Matam/ *Mentior, nugor.* mátacz/ *mendax, gerro, nugator, impostor.* Mátáctwo/ & mátánìná/ *Mendacium, nugæ, gerræ, fabulæ, impostura.*

Máterac/ *Culcitra, Pulvinus.*

Mátká/ *Mater, Genetrix.*

Mátuchná/ & Mátuchniczká/ *Matercula.* Mátczyn/ *Maternus.*

Mátniá/ *Rete Piscatorium.*

Mátołká/ *Lamia. empusa, spectrum.*

Máy/ *Maius.* máiowy/ *vernus.*

Máieran/ *Amaracus.*

Mąż/ *Vir, masculus, maritus.* męski/ *virilis.* meżny/ *fortis, strenuus, masculus.* męstwo/ *virilitas, strenuitas, fortitudo.* męszczyzná/ *mas.* mężobóycá/ *homicida, sicarius.* mężobóystwo/ *homicidium.*

Máżę/ *vngo. Item, Commaculo, contamino, inquino.* mázánie/ *vnctio.* máść/ *vnguentum. Item. Color,* mázidło/ *vnguentum.*

Máźgam/ *Demulceo.* Máźgáystwo/ *mollicies.*

§ § § §

M C.

Mchu/ *vide* Mech.

M D.

Mdły/ & mgły/ *Infirmus, debilis, imbellis, imbecillus, & is, fragilis, caducus, enervus, langui dus, elumbis.* mgłość/ & mgłość/ *infirmitas, debilitas, languor, deliquium.* mdłem czynie/ *debito, infirmo.* mdleie/ *langueo, tabesco, deliquium patior.*

M E.

Mech/ *Muscus, lanugo, pluma, in Genit:* mchu meßny/ & mßysty/ *muscosus, lanuginosus, hispidus, hirsutus.*

Mechrzyna/ *Vesica.*

Medrzec/ *&c. vide* Madry.

Meka/ *Cruciatus, tormentum.* mecze/ *crucio, carnifico, torqueo, affligo.* meczenie/ *quæstio, tortura.* meczennik/ *martyr, Masc:* meczennica/ *Fœm:* meczennictwo/ *martyrium.*

Mielcuch/ *Officina cerevisiaria.* mielcarz/ *cerevisiarius.*

Metlik/ & metliczek/ *ex Germ: Palla, pallium, palliolum.*

Meski/ *&c. vide* Maz.

Mchowy/ *vide* Mech.

Met/ *Tentorium, tabernaculum.*

Metny/ *vide* Mace.

Metluie/ *ex Germ: Proxenetam ago.*

Mezny/ *&c. vide* Maz.

M G.

Mgła/ *Nebula.* mgłany/ *nebulosus.*

Mgły/ *vide* Mdły.

Mgnałem/ mgnienie/ *vide* Migam.

M I.

Miaukam/ *Cati vocem edo.*

Miałem/ *vide* mam.

Miałki/ *Refundus, vadosus. in Comp:* miełßy/ miałkość/ *refunditas.*

Miano/ *Nomen.* mianuie/ *nomino, voco, appello* miano-

wánie / *nominatio.* mianowicie / *inprimis, præsertim, nominatim.*

Miárá / *Modus, mensura,* mierze / *metior, mensuro, collimo:* mierny / *mediocris, frugalis, temperans.* mierność / *mediocritas, frugalitas, temperamentum.* mierńik / *mensor.*

Miárkuie / *ex Germ: Noto, signo, animadverto.*

Miásto / *Vrbs, civitas.* miásto / *Adverb: loco, pro.* miásteczko / *Oppidum, Municipium.* mieyski / *vrbanus, civilis.* mieszczánin / *masc:* mieszczká / *fœm: Civis.*

Miąszy / *Crassus, spissus, densus* miąszość / *crassicies, spißitudo.* miąszeie / *Crassesco.*

Miazgá / *Succus, alburnum, medulla arborum.*

Mie / *Me Accus: à* Ja / *Ego.*

Mieć / *vide* Mam.

Miece / *Iacio, quatio, vibro.* miece sie / *huc illuc agitor, commoveor.*

Miech / *Saccus, follis.* mieszek / *sacculus, loculus, crumena, marsupium.*

Miecz / *Gladius, ensis.* mieczyk / *gladiolus.* mieczńik / *machæropæus.*

Miedńicá / *Pelvis, malluvium, pelluvium.*

Miedź / *Aes.* miedźiány / *æneus.* miedźiowńik / *faber ærarius.* miedźianká / *acus ænea, acus Babylonica.*

Miedzá / *Meta, limes, terminus agrorum.*

Miedźny / *vide* Miód.

Miedzy / *Inter.*

Miekki / *Mollis, lenis, mitis.* miekkość / *mollicies.* miekcze / *mollio, lenio, mitigo.* miekne / & miekczeie / *mollesco.*

Miele / *Pinso, molo. in Præt:* miołem / *Inf:* mleć. mełćie / *molitura, molitio.*

Mielszy / *vide* Miałki.

Mienie / *vide* Mam.

Mienie / *Muto, immuto.*

Mietká / *Menta.*

Miemtus / *Lacertus fluvialis, vulgo, Barbocha.*

Mier / & mir / *Pax, fœdus, induciæ.*

Mierze / *vide* Miárá.

Mierźi mie / *Tædet, displicet,* mierźiony / *molestus, ingratus, importunus, fœdus, exosus, odiosus,*

ſus, abſurdus, intempeſtivus. mierzioność / *abſurditas, importunitas*. mierzę ſię / *moleſtus, ingratus, odioſus ſum*.

Mierzwá / *Quiſquiliæ, ſtipula*.

Mieśiac / *Luna, menſis*. mieśieczny / *menſtruus*.

Mięſo / *Caro*. miąſko / *caruncula*. mięsny / *carneus*. mięśiſty / *carnoſus, toroſus*. mięśiſtość / *carnoſitas, corpulentia*. mięſopuſty / *bachanalia, orgia, dionyſia*. mięſopuſtuie / *bachor, græcor, comeſſor, convivor*.

Mieſzam / *Miſceo, diluo, tempero*. mieſzánie / mieſzániná / *mixtio, mixtura, temperamentum*.

Mieſzę / *Offringo, id eſt*, przeorywam.

Mieſzkam / *Habito, maneo, verſor, incolo*. mieſzkánie / *habitatio, manſio*.

Mietelnik / *Petauriſta, funambulus*.

Mieyſce / *Locus, ſpacium*. *Item, Conditio, functio*.

Migam / *Mico, nuo, innuo, nicto*. *In Præt*: mgnąłem. *Inde*, mgnienie / *nictus*. mgnienie oká / *nictus oculi, momentum*.

Migdał / *Amygdalum*. migdałowy / *amygdalinus*.

Mikołáiek / *Eringium, herbæ nomen*.

Milá / *Miliare, leuca*.

Milczę / *Sileo, taceo*. milczénie / *ſilentium, taciturnitas*. milczący / *taciturnus*. milczkiem / *tacitè*.

Miły / *Charus, dilectus*. miłość / *amor, Charitas, dilectio*. miłoſny / *amabilis*. miłośnik / *amator, fautor, amicus*. *Item, miſerator*. miłośnicá / *amica, amaſia*. miłuię / *amo, diligo*. miłośierny / *miſericors*. miłośierdźie / *miſericordia*. miłośćiwy / *clemens, benignus, propitius*. miłośćiwe láto / *Annus Iubilæus*.

Mimo / *Præter, juxta*.

Mińcá / *Moneta, numiſma*. *Item, officina argentaria*. mińcarz / *faber monetarius*. mińcownik / *menſarius, numularius*. mińcuię / *argentum cudo, monetam cudo*.

Minucye / *Faſti, Ephemerides, Calendarium*.

Miód / *Mel*. *Item, Mulſum, melicratum*. miodowy / *melleus*. miodownik / *panis dulciarius*.

miodowki / *pyra mellea, pyra mustea.*

Miotam / *Iacio, ferio, quatio, vibro.*

Miotłá / *Scopæ.* miotełká / *dim:*

Mirzk / *Crepusculum.* mirzka ſie / *advesperascit.*

Miſá / *Catinus, patina, paropsis.* miſká / & miſeczká / *patella.*

Myſpłowo drzewo / *Mespilus.*

Miſtrz / *Magister, artifex, præceptor.* miſterny / *artificiosus, scitus affabre.* miſterztwo / *specimen, artificium.* miſtrzoſtwo / *magisterium.*

Mijam / *Transeo, prætereo, prætergredior, transgredior.*

Myje *Lavo.* myię ſie *lavor.*

Mizerya / *ex Lat: Miseria, paupertas, egestas.* mizerny / *miser, egenus, miserabilis, afflictus.* mizerak / *miser Subst:*

M K.

Mkne / *Propero, festino, curro, fugio, proripio me.* mkne ſie / *repo, serpo.*

M L.

Mleko / *Lac.* mleczny / *lacteus.* mleczno / *lacticinium.* mlecz / *lactes piscium.* mlecznik / *sinum lactis.*

Mleć / *vide* Miele.

Młocę / *Trituro.* młocek / *triturator.* młodzbá / *trituratio.*

Młodź / *Pubes, Iuventus, Adolescentia.* Młody / *Tener, juvenis.* Młodziuchny / *tenellus.* młodość / *juventus.* młodzieniec / *Adolescens, Ephebus, juvenis.* Młodzieńſki / *Iuvenilis.* Młodzieńſtwo / *Pubertas, adolescentia.* młodzik / *Tyro.*

Młot / *Malleus.* młotek / *malleolus.*

Młyn / *Mola, molendinum, pistrinum.* młynarz / *molitor.* młynárká / *molitrix.* młyńicá / *moletrina, locus seu area molæ.* młynſki / *molaris.* młiwo / *molitura.* młyniec / *rotatio.* młyńcem / *Adverb: rotando.*

M N.

Mna / *Mecum.*

Mńie Mihi. Dat: à Ja.

Mńieyßy/ Minor. mńiey/ minus, secus. mńieyßę/ & mńieyßam/ minuo, imminuo.

Mńiemam/ Puto, reor, existimo, censeo, autumo, arbitror, opinor. mńiemáńie/ arbitrium, opinio, existimatio.

Mnogi/ Multus. mnogo/ multùm. mnostwo/ multitudo. mnożę/ augeo, multiplico. mnożę się/ augeor, cresco, glisco.

Mńich/ Monachus, solitarius, cœnobita. Mńißká / Monialis, virgo vestalis. mńißę/ castro, emasculo.

M O.

Moc/ Vis, potentia, potestas, robur, nervus, jurisdictio. Item, Multitudo. mocny/ firmus, fortis, validus, robustus. mocarz/ heros, dynasta. mocárztwo/ dynastia, mocuię/ luctor, nitor, enitor. mocowáńie/ lucta. moge/ queo, possum, valeo. możny/ potens. Item, poßibilis. możność/ potentia.

Moczę/ & maczam/ Macero, tingo, imbuo, irrigo. mocz/ vrina.

Modlę się/ Oro, rogo, peto, preces fundo. modły/ Plur: Preces, supplicationes. modlitwá/ oratio, preces, precatio.

Modry/ Cæruleus. modráwy/ glaucus. modrak/ caltha.

Modrzelá/ Gallus, & um.

Modrzew / Larix, terebinthus.

Moge/ vide Moc.

Mogiłá/ Tumulus, cippus. mogiłisty/ tumulosus.

Mokry/ Humidus, vdus, madidus. mokrość / humor. mokrzę/ humecto, madefacio. moknę/ madesio.

Mól Blatta, tinea caries.

Monstrancyia Hierotheca.

Mor/ Pestis, pestilentia, lues. morowy/ pestiferus, pestilens, contagiosus. morowe powietrze/ pestis. morówká/ tumor, seu vlcus pestilens.

Morág/ Malum maculosum

Morduię/ ex Germ: Prædor, grassor, latrocinor. Item, defatigo. morduię się/ laboro, enitor, defatigor. mordowáńie/ defatigatio. morderz/ latro, prædo, ho-

micida, ſicarius, plagiarius. morderzki / *prædatorius.* morderztwo / *latrocinium.*

Morellá / *Ceraſum apronianum.* morellowe drzewo / *malus Armeniaca.*

Morwá / *Morum, ceraſum duracinum, ſicomorum.* morwowe drzewo / *Morus, ſicomorus.*

Morze / *Mare, fretum, oceanus, ſalum, pelagus, pontus.* morzki / *marinus.*

Morzę / *Torqueo, eneco, moleſtus ſum*

Mośiadz / *Orichalcum.* mośiadzowy / *orichalceus.*

Moſkwá / *Moſchovia.* Moſkiewſki / *Moſchoviticus.* Moſkwićin / *Moſchus, Moſchovita.*

Moſt / *Pons.* moſtek / *ponticulus.* moſtowe / *vectigal, pontale vulgò appellant.*

Móſzcz / *Muſtum.* móſzczowy / *muſteus.*

Moſzná / & moſzenká / *dim: Scrotum.*

Motam / *Verto, ago, in gyrum ago.* motam ſię / *fluctuo, vagor.* motowidło / *girgillus.*

Motłoch / *Lixa, cacula, manipulus furum.*

Motyká / *Ligo, bidens, paſtinum, bipalium.*

Motyl / *Papilio.*

Mówię / *Dico, aio, inquio, loquor.* mowá / *ſermo, loquela. locutio, facultas loquendi. Item, Lingua, idioma.* mowny / *facundus, multiloquus.*

Moy / á e / *Meus, a, um.* moyſki / *mihi aptus, mihi conveniens.*

Możdżierz / *Mortarium.* możdżerzyk / *mortariolum.*

Mózg / *Cerebrum. Item, Medulla. Item, Succus.* mozgowy / *ſuccoſus, medulloſus.* mozgowiec / *iracundus, fanaticus.*

M R.

Mrę / *Morior. Item, Inhio, aſpiro. In Præt:* márłem. *Infin:* mrzeć.

Mrok / *Crepuſculum.* mroczy ſię / *tenebraſcit, nocteſcit, veſperaſcit.*

Mrówká / *Formica.* Mrowczány / *formicinus.* mrówiſko /

grumus formicarum, myrmecium.

Mróz/ Frigus, gelu. mroźny/ frigidus, gelidus.

Mruczę Gannio, latro, murmuro. mruk murmur.

Mrugam/ & mrużam/ Nuo, nuto, nicto, conniveo. mrugánie/ nictus.

Mrzeć/ vide Mre.

Mrzewká/ Spyringus, piscis nomen.

Mrzy/ & mrzyk/ Myia, & myinda, ludus puerilis, quando quis obductis oculis & extensis manibus collusores quærit.

M S.

Mßa/ Missa. Mßarz/ Sacrificulus. Mßał/ Missale.

Mßczę sie/ Vlciscor, vindico, mśćiciel/ vltor, vindex.

Mßycá/ Musca, culex.

Mßysty/ vide Mech.

M V.

Muchá/ Musca, mußká/ dim:

Mudzę/ Cunctor, moram necto, tempus inutiliter consumo.

Muł/ Squalor, limus, cœnum, lutum. Item, Mulus. Inde fœm: mulicá/ mula.

Multan/ Gladius, ensis.

Multánki/ Tibia vtricularis.

Munßtuk/ ex Germ: Capistrum.

Mur/ Murus. mury/ mœnia. muruię/ muro, murum extruo. murarz/ murarius.

Muráwá/ Locus seu collis graminosus, pratum.

Murzę/ Denigro. murzyn/ æthiops. murzyński/ æthiopicus. murzynká/ æthiopissa.

Mußczę/ & muskam/ mulceo, lino, illino.

Mußę/ Debeo, cogor oportet me. muśi/ oportet. mus/ coactio.

Mußkat/ & mußkátowy orzech/ seu, mußkátowa gałká/ Nux myristica.

Mußkátelá/ Vinum apianum, vinum falernum. mußkátelki/ pyra muscatellina.

M Y.

Mydło/ Smigma. mydlę/ smigmate inungo.

Myle/ *Erro,pecco.*

Myńcá/*vide* **Mińcá.**

Myśle/ *Mens, animus,cogitatio.* myśle/ *cogito, meditor, molior.* myślenie/ *cogitatio.* myślinciec/*venator.* myśliwy/ *venaticus, venatorius.* myśliſtwo/ *venatus,venatio.*

Myß/ *Mus* myßká/*musculus.* myßy/*murinus.*

Myto/ *Merces,precium,ſtipendium.* mytńik/ *mercenarius, ſtipendiarius. Item, Telonarius, publicanus.*

INCIPIENTIA ab N.

N A.

NA *Præp: Ad, in,ſuper.*

Nabáwiam/ *Do, dono, largior, concedo, ſubminiſtro.*

Nabożny/ *Pius,devotus,religioſus.* nabożność/ *pietas.* nabożeńſtwo/ *religio, cultus divinus.*

Nabywam/ *Paro, comparo, quæro, acquiro, nanciſcor, adipiſcor.* nábyćie/ *acquiſitio.* nabyty/*parcus, acquiſitus.*

Nać/*Herba,gramen.*

Nácechuię/ *Signo, noto, annoto.*

Náchylam/ *Acclino, reclino, inflecto.*

Náciagam / *Tendo, intendo, attraho.*

Náćieram / *Frico, vngo, inungo. Item tero, attero. Item, vrgeo, inſto, peto, impeto, invado.*

Náćiſkam / *Premo, deprimo.*

Naczelńik/*Frontale.*

Naczynie / *Inſtrumentum, organum.*

Nád/ *Super,præter.* nád to/ *inſuper præterea.*

Nadárzam/ *Largior,muneror. Item, proſpero,ſecundo.*

Nádawam/ *Addo, adjicio, augeo.* nádawam ſie/*ſuccedo, proſperor.* nada ſie/ *ſuccedit.*

Nádáiam/*Immulgeo.*

Nádazam/*Præbeo, ſuppedito.ſubminiſtro, ſufficio.*

Nádchodźę/ *Advenio, intervenio, supervenio. Item, Ingruo, insto, immineo, impendeo, appropinquo.* **nádeśćie** / *interventio. Item, impetus, irruptio.*

Náddawam/ *Augeo, adÿcio, præbeo, suppedito, subministro.*

Nádęty/ *vide* **nádymam.**

Náder/ *Magnoperè. valdè, maximê, vehementer, impensè.*

Nádieżdżam/ *Advenio, supervenio, irruo, irrumpo, impetum facio, aggredior, adorior.*

Nadobny / *Bellus, scitus, festivus, pulcher. elegans, venustus.*

Nádrá/ *Sinus, gremium.*

Nádrabiam/ *Intero.*

Nadrożny/ *Obvius.*

Nádsługuię/ *Inservio, ministro.*

Nádstáwiam / *Appono, adÿcio, addo* [illegible] *Sarcio. Item, Præbeo.*

Nádycham/ *Afflo, aspiro*

Nádymam/ *Aspiro, inspir[o,] inflo.* **nádymam się**/ *turgeo, [tu]meo, superbio.* **nádęty** / *inflatus, tumidus, arrogans, elatus, tu[mi]dus, superbus.* **nádętość**/ [...]*tio, arrogantia.*

Nádźiewam/ *Farcio.* **nádźiany** / *fartus.* **nadźienie** / *fartilia.*

Nádźiewam się/ *Spero, credo, reor, suspicor.* **nádźiány**/ *Speratus, expectatus.* **nádźieiá**/ *spes, fiducia.*

Nágabam/ *Irrito, exagito, vexo, lacesso.* **nágabánie**/ *irritatio, irritamentum, vexatio.* **nágábácz**/ *interpellator.*

Nágániam / *Adigo, impello, Item, Reprehendo, vitupero.* **nagánienie** *reprehensio.*

Nagi/ *Nudus.* **nágość**/ *nuditas.* **nażę**/ *nudo, denudo.*

Náginam/ *Flecto, inflecto.*

Nagły / *Subitus. præceps, repentinus.* **nagle**/ *repen[te,] subitò,*

Nágnaiam [illegible]*o, fimo, obduco.*

Nagorßy/ *Peßimus.* **nagorzey**/ *peßimè.*

Ná gorze/ *Supra, superius.* **nágorny** *superior.*

Nágotuię *Paro, præparo, adorno.* **nágotowánie** / *præparatio.*

Nágrádzám / *Sarcio, reddo, munero, recompenso.* **nágrodá**/ [...]*talio, recompensatio.*

Nágrobek/ Epitaphium. nágróbny/ sepulchralis.

Náchayká/ Scutica, flagellum.

Náieżam się/ Setas erigo, cristas erigo.

Náieżdżam/ Peto, impeto, invado, infesto, impetum facio. náieżdżcá/ violentus, raptor, grassator. náiazdá/ & náieżdżánie/ impetus, invasio.

Nákázuię/ Iniungo, denuncio. nákázowánie/ denunciatio.

Nákazę/ Depravo.

Nákieruię/ verto, flecto, reflecto.

Nákládam/ Impono, insumo, impendo, sumptus suppedito. Item, Assuefacio. nákładam się/ assuefio, assuesco. nákład/ sumptus, impensæ.

Nákłániam/ Inclino nákłonienie inclinatio.

Nákoniec/ Tandem, postremò.

Nákowádlnia/ Incus, udis

Nákrápiam/ Aspergo. nákrápiany/ impluviatus, coloris mustelini.

Nákryßam/ Annoto, ascribo, adumbro.

Nákrywam/ Velo, tego, obduco, insterno nákryty/ tectus. nákrycie/ tectum, operimentum.

Nákrzywiam/ Inflecto, incurvo.

Nálazłem/ vide Náyduię.

Nálecz/ Pittacium, fascia capitis.

Nálegam/ Vrgeo, insto, flagito, solicito. nálegánie/ flagitatio.

Nalepßy/ Optimus. nalepiey optime.

Nálewam/ Infundo. nálewká/ gutturnium.

Należne/ &c. vide Náyduię.

Należy/ Interest, pertinet. należysty/ pertinens, competens, conveniens. należłość/ attributum

Námawiam/ Persuadeo. námawiam się/ convenio, paciscor. námowá/ persuasio. Item, conventio, pactum. námowcá/ persuasor, autor.

Námázuię/ Inungo.

Namiestnik/ Successor, vicarius, gubernator, administrator. námiestnictwo/ successio, gubernatio, vicariatus.

Námieietny/Impatiens. Item, libidinosus, voluptuosus. námieietność/desiderium, libido, cupiditas, concupiscentia.

Namiot/Scena, tentorium, papilio, tabernaculum.

Namniey/Minimè. namnieyszy/minimus, infimus.

Námorduie/Defatigo. námorduie się/defatigor.

Náostátek/Tandem, demùm, deinceps, vltimò, postremò.

Nápádam/Invado, aggredior.

Nápárztek/Digitale.

Nápełniam/Impleo, adimpleo, repleo.

Nápiatnuie/Stigmatizo, stigmata inuro.

Nápieram/Vrgeo, insto. nápieram się/appeto, inhio, desidero, aspiro.

Nápinam/Tendo, intendo.

Nápisuie/Aßcribo, inscribo. nápis/titulus, inscriptio, epigraphe epigramma.

Náplwam/Inspuo, conspuo.

Nápominam/Hortor, adhortor, suadeo, moneo, admoneo, commoneo, commonefacio. Item, Castigo. Nápominánie/Admonitio commonefactio, castigatio.

Nápominacz/Monitor, hortator.

Nápotym/Postea, posthac.

Náprawczam/Dirigo, corrigo, recurro, reclino reflecto.

Náprawuie/& náprawiam/Sarcio, reficio, reparo, redintegro, restauro. Item, incito, instigo, adorno. náprawá/restauratio, reparatio. Item, instinctus, adornatio. náprawcá/reparator, restaurator. náprawny/reparabilis.

Náprożnik/Superliminare.

Náprzeciw/Ergà contra, adversus. Náprzeciwko/Idem, Item, Ex adversò, è regione, ex opposito.

Naprzod/Primò, primùm.

Nárámnicá/Brachiale.

Náraiam/Virum, vel vxorem do, virum, vel vxorem quæro, seu invenio, eloco, pronubum ago.

Náreby/Præposterè perversè. nárebny/præposterus.

Náreczny/Promptus, paratus, quod ad manum est.

Národze się/Nascor. narod/gens, genus, familia, progenies. národzenie/nativitas.

Nárokiem/ *Studio, studiosè, data opera.*

Narożny/ *Angularis.*

Narządzam / *Paro, apparo, præparo. struo, instruo, adorno.* nárzędny / *instructus, præparatus, perfectus, absolutus.* narzędy / *instrumenta, vasa, utensilia.*

Nörzam / *Mergo, immergo,* nörzam się *urinor.*

Nárzekam/ *Eiulo, lugeo, plango, quiritor, lamentor.* narzekánie / *lamentatio, eiulatio, planctus.*

Náściełam / *Sterno. insterno.*

Násiedzę/ *Incubo. foveo.* násiadká *gallina incubans.*

Násiewam/ *Sero, semino.* naśienie/*semen. seminarium.*

Náſkwieram/*Vrgeo. insto.*

Násláduię/*Sequor, imitor.* násládowánie / *imitatio.* násládownik/ & násládowcá/ *sectator, imitator, discipulus, assecla.*

Náſtápam/ & náſtápuię/ *Premo protero, conculco.*

Náſtędnik/ *Successor.* následńictwo/ *successio.*

Násmiewam się/ *Irrideo. illudo, ludificor, ludibrio habeo, naso suspendo.* násmiewánie/ *Irrisio.* násmiewcá / *Irrisor, Illusor, scurra, cavillator.* násmiewiſko/ *dicterium, illusio, cavillatio, cavillum.*

Náſnuię/ *Telam ordior.*

Náſtárczam/ *Arrigo, erigo, attollo.*

Náſtawam/ *Ero, orior.* náſtáły/ *ortus, a, um.*

Náſtręczam/*Suggero, suppedito, administro.*

Náſtrzępam/ *Attollo, cristas erigo.*

Náſycam/ *Saturos expleo, exsatio.* náſycony/ *satur.*

Náß/ *Noster.* náßyniec/ *nostras, indigena.*

Náßczekawam/ *Allatro, oggannio.*

Náßiynik/ *Torques, monile.*

Náſpiżuię/ *Obsonor, frumentor.*

Náſtołká/& náſtułká/*Phalera.*

Nátchnę/*Suggero. inspiro* nátchnienie/*afflatus, instinctus, impulsus.*

Natechły/ *Putidus, putridus.*

Nátracam/ *Protrudo. Item Sapio, saporem habeo.*

Netret/ *Scurra, ardelio.*

Nátychmiast/ *Actutum, protinus, illicò, continuò.*

Náuczam/ *Doceo, erudio, imbuo, instruo, instituo, informo.* náuczony/ *doctus, eruditus.* náuká/ *Ars, doctrina, studium, eruditio, institutio, disciplina.* náuczánie/ *informatio.* náuczyciel/ *doctor, praeceptor, magister, informator.* náuczycielká/ *informatrix, magistra.*

Naußká/ *Inauris.*

Náwá/ *Navis, scapha, cymba, navicula.*

Náwáłność/ *Fluctus, impetus, tempestas, procella.*

Náwatlám/ *Infirmo, debilito, frango.*

Náwet/ *Tandem, postremò.*

Náwiedzam/ *Viso, visito, in viso.* náwiedzenie/ & náwiedziny/ *Plur: visitatio.*

Náwietßy/ *Maximus.* náwiecey/ *maximè, vtplurimum.*

Náwiśćzę/ *Zelo, aemulor* náwiść/ *zelus, aemulatio, inuidia.*

Náwiniam się/ *Occurro, obvius fio.*

Náwijam się/ *Agglomero.*

Náwoßczam/ *Caero, incaero, caera oblino.*

Nawóy/ *Iugum, textorium.*

Nawożę/ *Stercoro* nawóz/ *stercoratio.*

Náwrácam/ *Verto, converto.* náwrócenie/ *conversio.* nawrot/ *heliotropium, herb:*

Náwykam/ *Assuesco, assuefio.*

Náyduię/ *Invenio, reperio, offendo, deprehendo, In Praet:* nálazłem. *Infin:* naleść. Nalezienie/ *Inventio.* naleźciel/ & naleźcá/ *inventor, autor.* nalezne/ *munusculum quod pro restitutione rei amissae & repertae alicui datur.*

Náigráwam/ *Irrideo, illudo, deludo, subsanno.* náigráwánie/ *illusio, subsannatio.* náigráwácz/ *irrisor, subsannator.*

Náymuię/ *Loco, conduco* náiemny/ *meritorius, conductitius, locatus.* naymit/ & naie-

mńnik/ *mercenarius. Item, manceps.* naiecie/ & naiem/ *conductio, locatio,* naymácz/ *locator.*

Názad/ *Retrò, retrorsum.*

Názáiutrz/ *Postridie.* názáiutrzny/ *posterus.*

Ná zá miar/ *Indeclin: Supervacuus, supervacaneus, superfluus, residuus, redundans.*

Názbyt/ *Nimis, nimium.*

Názdybam/ *Offendo, incido, deprehendo.*

Náże/ *vide* Nági.

Náznáczam/ *Annoto, aßcribo, aßigno, consigno, designo, determino, constituo, adumbro.*

Názywam/ *Voco, nomino, appello:* nazwisko/ *nomen.*

N E.

Nece/ *Inesco, allicio.*

Nedzá/ *Miseria, egestas, calamitas.* nedzny/ *miser, calamitosus, afflictus, ærumnosus.* nedznik/ *Subst: miser.* nedznicá/ *misera.* nedzeie/ *decresco, deficio, vilesco, ad paupertatem redigor.*

Nerká/ *Ren.*

N I.

Nic/ *Nihil.* ńicuie/ *in nihilum redigo, abrogo, antiquo.* ńicdobrego/ *nequam, nebulo, scelestus, furcifer.*

Nić/ *Filum.* ńitká/ *dimin:*

Nicżemny/ & ńikczemny/ *Vilis, tenuis, vulgaris, abiectus, contemptus, absurdus, frivolus, vanus, mutilis.* Nicżemność/ & ńikczemność/ *vilitas, absurditas.*

Niderland/ *ex Germ: Belgium, & Belgicum, Germania inferior.* Niderlánczyk/ *Belga.*

Nie/ *Haud, non, ne, in compositione vim habet privativæ a.*

Niebacze/ *Indulgeo, Conniveo, permitto, non observo, nō animadverto.* ńiebáczny/ *inconsideratus, imprudens, improvidus, malus, perversus, scelestus.*

Niebespieczny/ *Periculosus.* ńiebespiecżność/ & ńiebespiecżeństwo/ *periculum.*

Niebiegły/ *Imperitus.* ńiebiegłość/ *imperitia.*

Niebo/ *Cœlum.* ńiebiosá/ *Plur: cœli.* ńiebieski/ *cœlestis.*

Niebogi/ *Miser.* ńieborak/ *Idem,* ńieboraczek / ńiebożątko. *dim:*

Nieboszczyk/ *Defunctus, mortuus.* ńieboszczycy / & ńieboszczykowie / *manes, vmbræ, defuncti.*

Niebytny/ *Absens.* ńiebytność/ *absentia.*

Niechcę / *Nolo.* ńiechęć/ & ńiechuc/ *odium, simultas invidia, maleuolentia.* ńiechętliwy / *infensus, inimicus, invidus.*

Niecká / *Orca, alveus.*

Niecnotá/ *Scelus, facinus, flagitium, improbitas. Item, nequam, nebulo, furcifer.* ńiecnotliwy/ *scelestus, sceleratus, improbus, flagitiosus, nefarius, nefandus.*

Nieco/ *Aliquid, nonnihil.*

Nieczysty/ *Immundus, impurus, impudicus, libidinosus.* ńieczystość / *immundicies, impuritas, impudicitia, incestus.*

Niedawno *Nuper.*

Niedbam/ *Negligo, non curo.* ńiedbały/ *negligens, oscitans, socors, piger, ignavus, securus, remissus, perfunctorius.* ńiedbáłość/ & ńiedbálstwo/ *negligentia, socordia, incuria.*

Niedobyty/ *Inexpugnabilis, firmissimus. munitissimus.*

Niedochadzam / *Abortio.* ńiedochodźiec/ *abortus.*

Niedoiatki/ *Analecta, ciborum reliquiæ.*

Niedołężny/ *Miser, afflictus, ærumnosus.*

Niedonoszony / *Præcox, immaturus.*

Niedopuszczam/ *Veto, prohibeo, interdico.*

Niedorobiony/ *Imperfectus. impolitus, non elaboratus.*

Niedościgły. *Imperscrutabilis.*

Niedospały/ *Industrius,* ńiedospáłek/ *pilolella, herb:*

Niedostáie/ *Deest, desit.* ńiedostátek / *defectus, egestas, caritas, inopia, penuria. Item, vitium, labes, macula, infirmitas.* ńiedostáteczny/ *pauper, egenus, inops. Item, mancus, infirmus.*

Niedostały/ *Immaturus.*

Niedostępny/ *Inaccessus.*

Niedoszły/ *Citus, immaturus. Item, Quod non ex sententia succedit.*

Niedowierzam / *Diffido, dubito.* Niedowiarztwo / *diffidentia, incredulitas.*

Niedowrzáły/ *crudus, non coctus, immaturus.*

Niedoyźrzę/ *Cœcutio.* niedozorny/ *invisibilis, quod visu assequi non potest*

Niedźielá/ *Dies Dominica, dies Solis, Feria prima.* niedźielny/ *festus, dominicalis.*

Niedzwiadek/ *Scorpius & scorpio.*

Niedźwiedź/ *vrsus.* niedźwiedźicá/ *vrsa.* niedźwiedźi/ *vrsinus.*

Nieforemny/ *Absurdus, inconveniens.*

Niefortunny/ *Infelix, sinister, infaustus.*

Niegodny/ *Indignus, ineptus.* niegodność/ *indignitas.*

Niekárny/ *Impunis.* niekárność/ *impunitas.*

Niekiedy/ *Nonnunquam, aliquando, quandoq;, interdum, quondam, olim.*

Nie grzeczny/ *Vilis, vanus, friuolus, nihil ad rem faciens.*

Niektóry/ *Quidam, aliquis. nonnullus.*

Nielutośćiwy/ *Immitis, immisericors.*

Niemiec/ *Germanus, Teuto* niemká/ *germana.* niemiecki/ *germanus, teutonicus, alemannicus* niemiecka źiemiá/ albo Rzeszá niemiecka/ *Germania, Teutonia.*

Niemierny/ *Intemperans.* niemierność/ *intemperantia.*

Niemogę/ *Nequeo, non possum. Item, Aegroto, laboro, decumbo.* niemoc/ *morbus.* niemocny/ *æger, ægrotus, infirmus, imbecillus.*

Niemówiątko/ *Infans.*

Niemy/ *Mutus, elinguis.*

Nienádány/ *Infelix.*

Nienádźiány/ *Inopinatus, inexpectatus.*

Nienásycony/ *Insatiabilis, inexplebilis.*

Nienáwidzę/ *Odo, odio prosequor, odio habeo.* nienawiść/ *odium, simultas.* nienawisny/ *odiosus.*

Nieobecny/ *Absens.* nieobecność/ *absentia.*

Nieobieżdżony/ *Effrenis, indomitus.*

Nieobłędny/ *Syncerus, apertus, candidus.*

Nieobrzezány/ *Incircumcisus.* nieobrzezká/ *præputium dicitur in Sacr: Script:*

germa- Nieode-

Nieodezwány/ *Irrevocabilis.*

Nieodmienny/*Immutabilis.*

Nieodwołány / *Irrevocabilis.*

Nieukrócony/ *Lascivus. petulans, indomitus, petulcus.*

Niepłodny/*Sterilis,* niepłodność/*sterilitas.*

Niepobożny/*Impius.* niepobożność/*impietas.*

Nieczuyny/*Insensibilis.*

Niepodobny/ *Absimilis, dissimilis. Item, Impossibilis.*

Niepogodá/*Tempestas, procella, intemperies, importunitas,* niepogodny/*nimbosus, tempestuosus, procellosus.*

Niepokálány / *Illibatus, immaculatus, incontaminatus, intemeratus,*

Niepokóy / *Inquies, bellum. Item, Importunitas, molestia.*

Niepomázány / *Idem, quod* niepokálány.

Nieporuszony/*immotus, immobilis.*

Niepospolity *Singularis, Egregius, eximius, insignis, notabilis, rarus, exquisitus, incomparabilis.*

Niepowściągliwy/*Incontinens, libidinosus.* Niepowściągliwość/ *Incontinentia.*

Niepożytek/*Damnum, calamitas, iactura.* niepożyteczny/ *inutilis.*

Niepr/ *Borysthenes.*

Niepráwy/ *Iniquus, iniurius. Item, Adulterinus.* niepráwość/ *iniquitas, improbitas, malitia.*

Nieprzebity/ *Invictus, inconfossus.*

Nieprzewyćiężony/*Invictus.*

Nieprzyiaźń/ *Odium, simultas.* nieprzyiáźliwy/ *infensus, inimicus.*

Nieprzystępny/*Inaccessus.*

Nieprzytomny / *Absens.* nieprzytomność/ *absentia.*

Nierad / *Inuius.*

Nierychły/ *Tardus.*

Nierozmyślny/*Incogitans, immeditatus.*

Nierostropny/*Imprudens, stupidus, stolidus.* nierostropność/ *imprudentia, stoliditas.*

Nierówny/*Impar, dispar.*

Nierozwykłány/ *Inextricabilis.*

Nieruchomy/ *Immobilis.*

Nierząd/ *Confusio. Item, Luxus, luxuries, libido, stuprum, fornicatio.* nierządny / *libidinosus, luxuriosus.* nierządnica/ *scortum, meretrix, prostibulum.*

Nierzkąc/ *Nedum, vt non dicam.*

Nieszláchetny/ *Ignobilis, obscurus.*

Niesłowny/ *Fallax, dubiæ fidei, mendax.*

Niesmáczny/ *Insipidus, fatuus.*

Nieśmiertelny/ *Immortalis, æternus, perpetuus.* nieśmiertelność/ *immortalitas.*

Niesplik/ *Mespilum, herb:*

Niespodziewány/ *& per Syncopen.* niespodziány/ *inopinatus, inexpectatus.*

Niespokoyny/ *Inquietus, irrequietus, turbulentus, seditiosus.*

Niesposobny/ *Non aptus, ineptus, non idoneus, inhabilis, inutilis.*

Niespráwiedliwy/ *Iniustus, iniquus, iniurius.* niespráwiedliwość / *iniustitia, iniuria, præiudicium.*

Niestáteczny/ *Levis, vagus, inconstans.* niestáteczność / & niestátek/ *levitas.*

Niestytyß/ & niestotyß/ *Eheu, proh dolor.*

Niestroyny/ *Incomptus, incultus, non ornatus. Item, Dissonus,* niestroyność/ *dissonantia.*

Niestworny/ & nieswórny/ *Discors, contumax, rebellis.* niestworność/ *discordia, contumacia.*

Nießczęście/ *Infortunium, malum, damnum.* nießczęśliwy/ *infaustus, infelix, infortunatus, sinister.*

Nietrafny/ & nietrefny/ *Absurdus, inconveniens.*

Nieuczony/ *Indoctus, rudis, iners, ignavus, imperitus.* nieuk/ *Idiota.*

Niesktwápliwy/ *Longanimus, præmeditatus, consultus.* niestwápliwość/ *longanimitas.*

Nieuleczony/ *Incurabilis, insanabilis, immedicabilis.*

Nieumiem/ *Nescio, ignoro.* nieumieiętny/ *ignarus, rudis, imperitus.* nieumieiętność / *imperitia, ruditas, ignorantia.*

Nieuprawny/ *Horridus, squalidus, incultus, de agris dicitur.*

Nieutulony/Implacabilis.

Nieużyty/Inexorabilis.

Niewczas/ Nom: Incommoditas, importunitas, molestia. Adverb: Immaturè, importunò, intempestivè. niewczesny/immaturus, intempestivus.

Niewdzięczny/ Ingratus. niewdzięczność ingratitudo.

Niewiastá/ Mulier, fœmina, niewiastká/ muliercula, fœmella. Item, Nurus. niewieści/ muliebris, fœmineus, fœmininus. niewieściuch/ vir mollis, effœminatus. niewieściniec/ matrix, loci muliebres.

Niewiem/ Nescio, ignoro niewiádomy/ ignarus, inexpertus. niewiádomość/ Ignorantia, imperitia.

Niewinny/ Insons, innocens, innoxius. niewinność/ innocentia.

Niewod/ Sagena, verriculum.

Niewola/ Coactio, servitus, captivitas. niewolstwo/ idem, niewolnik/servus, captivus. mancipium. niewolnicá/serva, captiva.

Niecnotá/ Homo dissolutus, scurra, ardelio, nequam.

Niewstyd/ & niewstydliwość/ impudentia. niewstydliwy/ impudens.

Niewyczerpány/ Inexhaustus.

Niewysłowiony/ Ineffabilis, inenarrabilis.

Niezbedny/ Inevitabilis.

Niezbożny/Impius. niezbożność/impietas.

Niezbyty/ Immotus, immobilis.

Niezgodá/Discordia, discrepantia, dissidium. niezgodny/ discors, dissonus. niezgadzam się/ discrepo, dissideo, dissono, discordo.

Niezliczony/Innumerabilis, immensus.

Niezmierny/ Immensus, immodicus.

Nieznáiomy/ Ignotus, peregrinus.

Niesnaßká/Simultas.

Niezwyciężony/ Invictus, inexpugnabilis.

Niezwykły/& niezwyczáyny/Inusitatus, insolitus.

Nieżyczliwy/Invidus, malevolus.

volus. niezyczliwość/ *invidia, malevolentia.*

Nigdy/ *Nunquam.*

Nigdziey/ *Nullibi, nusquam, nuspiam.*

Nikczemny/ *vide* Niczemny.

Nikt/ *Nullus, nemo.*

Ninie/ *Nunc, iam, modò.* ninieyszy/ *hodiernus, præsens, modernus.*

Naynog/ & naynogá/ *Mustela levis, mustela lacustris.*

Nosze/ *Fero, gero porto.*

Niski/ *Humilis, Demissus,* niskość/ *Humilitas.* nisko/ *infra* niżey/ *inferius.* niżiná/ *planities, campestria.* niżny/ *inferior.*

Niszczeie/ *Vilesco, tabesco, in nihilum redigor.*

Nitká/ *vide* Nić.

Niwá/ & niwiná/ *Vallis.*

N O.

Noc/ *Nox.* nocny/ *nocturnus.* nocuie/ *pernocto.* nocleg/ *pernoctatio.*

Nogá/ *Pes.* nożká/ *dimin:* nogawká/ & nogáwicá/ *soccus, tibiale.* nogieć/ *nequam, nebulo, furcifer. Item, Cadaver.*

Nogietek/ *Ambrosia, caltha, calendula, herb:*

Nór/ *Mergus Item, urinator.* nórek/ *dimin:* nórze/ *mergo, immergo.*

Norá/ *Latibulum serpentum.*

Nos/ *Nasus, rostrum.* nosek/ *dimin:* nosáty/ *nasutus.* nozdrze/ *nares.*

Nosze/ *Fero, gero, gesto porto. bajulo.* noszenie/ *monile, torques.* nosiciel/ *baiulus.* nosidło/ *gerula, vectis.*

Nowy/ *Novus, recens.* nowość/ *novitas* nowiná/ *rumor, fama, Item, Novale.* nowotny/ *recens.* nowiuchny/ *novellus.*

Nów/ *Novilunium.* nowak/ *novitius tyro.*

Nóż/ *Culter.* Nożyk/ *Cultellus.* Nożycá/ *Forfex.* nożenká/ *vagina.* nożownik/ *faber cultrarius.*

N V.

Nuce/ *Cogo, adigo* nucenie/ *coactio.*

Nuż/ nuże/ *Age, agedum.*

§ § § §

INCIPIENTIA ab O.

O Præposit. significat De, vt: O zdrowie mi idzie/ de salute mea agitur.

O B.

Obá/ & obádwá/ Ambo, vterque. obie/ & obiedwie/ vtraque. oboie/ vtrumque.

Obaczywám/ Sentio, intelligo, animadverto.

Obalam/ deijcio, sterno, prosterno. obalam sie/ corruo, concido. obálenie/ ruina.

Obárzánek/ Spira.

Obáwiam sie/ Metuo, timeo, vereor.

Obchodze/ Obeo, ambio, circumeo. Item, Celebro. obchodze sie/ ago, tracto, conversor. obchód/ & obeście/ ambitus, circuitus. Item, conversatio, convictus. Item, Feriæ, ceremoniæ, ritus, solennitas, festum.

Wbćiażam/ Onero, gravo, aggravo. obciażony/ oneratus. onustus. Obćiażenie/ Aggravatio, Gravamen, Onus, Molestia. obćiażliwy/ gravis, onerosus.

Obćinam/ Puto, amputo, detrunco. obcinácz/ putator.

Obcuję/ Conversor, convivo. obec/ & obcowánie/ conversatio.

Obcy/ Alienus, alienigena, exterus, externus, exoticus, peregrinus.

Obdarzam/ Dono, munero, orno. obdárzony/ præditus, ornatus. obdárzenie/ donatio, muneratio.

Obecny/ Præsens. obecność/ præsentia.

Obegne/ vide Obgániam.

Obłygam/ & obełżę/ Infamo, traduco, calumnior. obełżenie/ traductio, infamatio. obełżywy/ famosus, contumeliosus.

Oberwałem/ &c. vide obrywam.

Obeście vide Obchodze.

Obeszły/ Frugalis, comis, humanus, affabilis. Item, Cinctus, circumfluus, circumdatus.

Obeymuję/ Cingo, circundo, amplector.

Obeyźrzę/ *Aſpicio, contemplor.* obeyźrzę ſię/ *reſpicio, retroſpicio.* obeyźrzenie/ *contemplatio, aſpectus, intuitus.*

Obſity/ *vide* **Okſity.**

Obgániam/ *Cingo, circundo, obſideo. in Præt:* **obegnałem**, *in Fut:* **obegnę.**

Obiádam/ *Ambedo, obedo, arrodo.* obiádam ſię/ *cibis me repleo.* obiad/ *prandium.* obiedwuię/ *prandeo.* obiedny/ *pranſorius.*

Obiáśniam/ *Explico, explano, declaro.* obiáśnienie/ *declaratio, explanatio, explicatio, exegeſis.*

Obiat/ *Oblatio, ſacrificium, victima, holocauſtum.*

Obiáwiam/ *Revelo, manifeſto.* obiáwienie/ *revelatio.*

Obiecuię/ *Promitto, recipio, ſpondeo, polliceor.* obiecánie/ & obietnicá/ *promiſsio.*

Obieram/ *Eligo, deligo, ſeligo, creo.* obieram ſię/ *navo, vaco, verſor, operam do, diſco, ſtudeo, incumbo.* obieránie/ *electio, delectus, optio.*

Obierz/ *Indumentum.*

Obieſzam/ *Suſpendo, crucifigo, in crucem ago.* obieſzam ſię/ *laqueo vitam finio.* obies/ *furcifer, ſuſpendio dignus, laqueo dignus.*

Obieżdżam/ *Obequito, domo equos, manſuefacio.* obieżdżácz/ *domitor equorum.*

Obiiam/ *Affigo.* obiiánie/ & obicie/ *aulæa, quibus parietes exornantur.*

Obkłádam/ *Cingo, appono, affigo.*

Obłápiam/ *Amplector.* obłápiánie/ *Amplexus, us.*

Oblátam/ *Circumvolo.*

Obláwiam/ *Venor.* obłów/ *præda.*

Oblegam/ *Circumdo, cingo, obſideo.* obleżenie/ *obſidio.* obleżeniec/ *obſeſſus.*

Oblewam/ *Perfundo, circumfundo.*

Oblicze/ & obliczność/ *Facies, conſpectus, præſentia.* oblicżny/ *præſens.*

Obłyk/ *Prætextus, ſpecies.*

Obłyſzam/ *Calveſco.*

Obłócżę/ *Induo, veſtio, amicio.*

Obłogá/ *Limbus, fimbria, lacinia.*

Obłok/ *Nubes.* obłoczek/ *nubecula.* obłoczysty/ *nubilus, nubilosus.*

Oblubieniec/ *Sponsus, novus maritus.* Oblubienica/ *Sponsa, nova nupta.*

Obłudá/ *Spectrum.* obłudny/ *vafer, callidus, simulatus, hypocriticus.* obłudnik/ *hypocrita.* obłudność/ *hypocrisis.*

Obłupiam/ *Glubo, deglubo, decortico, excorio.*

Obmawiam/ *Calumnior, obtrecto, defero.* obmowá/ obmowká/ & obmowisko/ *calumnia, opprobrium.* obmowcá/ *calumniator, obtrectator, susurro.*

Obmierżam/ *Abominabilem facio.* omierzne/ *Abominabilis fio.* omierżnienie/ *Abominatio.*

Obnażam/ *Nudo, denudo, detraho, excorio.*

Obod/ *Absis, circumferentia rotæ, curvatura rotæ.*

Oboietny/ *Vafer, callidus, astutus, versipellis.*

Obora/ *Bovile, stabulum.*

Oboraczy/ & oboreczny/ *Ambidexter.*

Oboieczny/ *Anceps, utrinq; acutus.*

Obwieżuię/ *Obligo, astringo, obstringo, devincio.* obwiązánie/ & obwiązek/ oblig/ *obligatio, lex, conditio, pactum.* obwiązány/ *obligatus, devinctus, obnoxius.*

Oboyczyk/ *Penula, humerale, amiculum.*

Obóz/ *Castra, tentorium, stativa.* obozny/ *Adiect: Castrensis: Subst: Mensor, metator, castrametator.*

Obrebam/ *Præmunio.* Obrąb/ & obręb/ *sepes, sepimentum. Item, Merces, præmium, peculium.*

Obracam/ *Verto, inverto, in gyrum ago.* obrot/ *circumvolutio, rotatio.* obrotny/ *versatilis, volubilis.*

Obráchuię/ *Rationem ineo, computo, rationem subduco.*

Obrámuię/ *Fimbrio, fimbriam assuo.* obrámowánie/ *fimbria.*

Obraz/ *Imago, symulachrum, statua.* obráżnik/ *statuarius.*

Obrażam/ *Lædo, offendo, scandalizo. Item, Saucio, vulne-*

ro. obráženie/ & obrazká / offensio, scandalum.

Obręcz/ Circulus obráczká/ dimin:

Obrok/ Demensum. diarium, pensum. obroczny / diarius, cibarius.

Obroniam/ Munio, protego, defendo. obronny / munitus. firmus. obroná/protectio, defensio, munitio, propugnaculum. Item, Apologia, vindiciæ. obrońcá/protector, defensor propugnator, patronus.

Obroß/Millus, & um.

Obrudzam/Sordido, maculo, inquino, polluo.

Obrus/ Mappa. obrusek/ mappula.

Obrykam/Oblatro, oggannio, lacesso, concesso, conviciis peto.

Obrywam/ Avello, decerpo. In Præt: oberwałem/ Inde, Oberwipołeć / Fur, furcifer, ardelio, scurra .obrywká/ auulsio, Item, Præda, lucrum.

Obrząd/ Ritus, Ceremoniæ

Obrzędny / Ritualis, Ceremonialis.

Obrzezuię/ Puto, amputo, detrunco, circumcido. obrzezká/ & obrzezánie/ circumcisio. obrzezániec / circumcisus, recutitus, hebræus, judæus.

Obrzym/ Gigas, cyclops, Polyphemus obrzymowy/ cyclopicus.

Obarzam się/ Increpo, invehor.

Obrzydzam / Abominabilem facio. obrzydzam się / abominabilis fio obrzydły / abominabilis, detestandus. obrzydzenie / & obrzydłość/ abominatio.

Obśiádam/ Circumsideo.

Obstárzáły / Senex, decrepitus, provectæ ætatis. obstárzáłość/ senectus, provecta ætas.

Obstępuię/ Cingo, circundo, circumsto. obstąpiony / cinctus.

Obtaczam/ Cingo, circundo, obvoluo, circumvoluo.

Obuch/ Caput securis, id est, craßior pars perforata, cui manubrium inseritur.

Obudzam/ Excito, expergefacio.

Obuwam/ Induo, calcio obuw/calciamentum.

Obwáruię/ Munio, custodio, præsidia colloco, præsidiis firmo. Item, Caveo, consulo.

Obwießczam/ Notifico, notum

facio, significo, indico, certiorem facio.

Obwiezuie/Ligo, obligo, vincio. obwiąſká/ obligatio. obwiązło/ cestus, cingulum, fascia.

Obwiniam/Accuso, insimulo. obwinienie/ accusatio, insimulatio.

Obwijam/Obligo, revincio.

Obwodźę/ Circumduco.

Obyczay/ Mos, ritus, consuetudo. Item, Modus, ratio, lex, conditio. Item, Habitus, qualitas. obyczáyny/ civilis, vrbanus, moratus, modestus. obyczáyność/ civilitas, vrbanitas, modestia.

Obywátel/ Incola, inquilinus, civis, municeps.

Obżáłuie/ Defero, accuso. obżáłowánie/ delatio, accusatio. obżáłowány/ reus, accusatus.

Obżeram ſie/Voro, heluor, ingurgito, inebrior. obżárty/ edax, vorax, gulosus. obżárſtwo/ gula, crapula, edacitas, ingluvies. obżercá/ edax, beluo.

O C.

Ocet/ Acetum, octowy/ acetarius.

Ochapiam ſie/ Aſsimilor, similis sum, similis videor.

Ochędożam/ Purgo, mundo, colo, como, abstergo. ochędożny/ mundus, cultus, comptus, decorus, ornatus. ochędoſtwo/ cultus, decor, mundicies. ochędoſzká/ mundus muliebris.

Ochełzniam/ Freno, domo, compesco.

Ochładzam/Recreo, reficio, refrigero, relevo, relaxo, refocillo. ochłodzenie/ recreatio, refocillatio. ochłodá/ delectatio, voluptas.

Ochmiſtrz/Præfectus aulæ, magister aulæ.

Ochotny/ Alacer, impiger, vegetus, festivus, gnavus, jucundus. ochotá/ alacritas, industria.

Ochramiam/Mutilo, claudum facio.

Ochrániam/Tueor, defendo, ochronienie/defensio.

Ochrapieię/Raucesco. ochrápiáły/raucus, ravus.

Ochucham/ & ochuchnę/ Afflo.

Ociągam ſie/Detrecto, tergiversor.

Ociec/ *Pater, genitor*. oycowy/ & oycowski *paternus*. oyczysty/ *patrius*. oyczyzna/ *patria, natale solum. Item, patrimonium*. oyczyc/ *indigena*. oyczym/ *vitricus*.

Ocieram/ *Tergo, abstergo. In Præt:* otárłem/ *Inf:* otrzeć.

Ocietny/ *Contumax, obstinatus, pertinax, obstipus, immorigerus, protervus*. ocietność/ *contumacia, obstinatio*.

Ocknę/ *Evigilo, expergiscor*.

Oczosam/ *Domo, cicuro, mansuefacio* oczosány / *domitus, cicur, mansuetus*. oczosánie/ *domitio, cicuratio*.

Ocucam się/ & ocucę/ *Evigilo, expergiscor*.

Oczekáwam/ *Expecto, operior, præstolor*. oczekawánie / *expectatio*.

Oczyściam/ *Purgo, mungo, purifico*. oczyścienie / *purificatio*.

Oczko/ *vide* Oko.

Oczosawam/ *Depecto, amputo, detrunco Item, Desquamo*.

Oczywisty/ *vide* Oko.

*** *** ***

O D.

Od/ *Præp: A, ab, de*.

Odárłem / odárty / *vide* Odzieram.

Obiegam/ *Aufugio, desero, derelinquo*.

Odpieram/ *Capio, accipio, recipio, decerpo*.

Odbijam / *Depello, repello, propello, propulso, retundo, repercutio. Item, Recupero*. odbicie/ *recuperatio*.

Odboleię / & odboliwam/ *Occaleo, dolorem non sentio*.

Odchłániam/ *Devoro, dehisco*. odchłań / *vorago, abyssus, barathrum*.

Odchodzę/ *Abeo, discedo, digredior*. odchod / & odeście/ *recessus, discessus, abitus*.

Odciągam/ *Abstraho*.

Odcinam/ *Amputo, avello, abscindo, præcido*:

Oddáię/ & oddawam/ *Reddo, trado, restituo, rependo, retribuo, remunero, recompenso*. oddánie/ & oddawánie / *talio, redditio, retributio, recompensa-*

tio. oddawcá/ *retributor, recompensator.*

Oddalam/ *Alieno, abdico, relego, averto.*

Oddycham/ *Anhelo, respiro.* oddech/ *anhelitus.*

Oddymam / *Difflo, sufflo In Præt:* oddałem/ *Inf:* oddać

Oddźiáływam/ *Reddo, refero gratiam, recompenso beneficium.*

Oddźielam/ *Segrego, amoveo. Item, Distribuo.*

Oddźieram/ *Avello, revello.*

Odeśćie/ *vide* Odyidę.

Odespód/ *Infra.* odspodny/ *inferior.*

Odetchnę / *Respiro.* Odetchnienie/ *respiratio.*

Odety/ *vide* Odymam się.

Odeymuię / *Demo, Adimo, aufero, privo, eripio, præripio, amoveo, intercludo, intercipio. In Præt:* odiąłem. *Inf:* odiąć.

Odeymowánie / *&* odiećie/ *Ereptio, privatio, ademptio.*

Odezwánie/ *vide* Odzywam się.

Odgániam/ *Depello, repello, propello, propulso.*

Odginam/ *Reclino, reflecto, recurvo.*

Odgniewam się/ *Placor, deferbeo, irasci desino.*

Odgromiam/ *Amoveo, depello, repello.*

Odiádę/ *Abeo, discedo, ad iter me accingo. in Præt:* odiechałem/

Odiąłem/ odiąć/ *vide* Odeymuię.

Odysłam/ *Repeto, recupero.*

Odkázuię/ *Lego, as.* odkazánie/ *Legatum.*

Odkinę *&* odkinam/ *Declino, deficio.*

Odkłádam / *Repono, sepono. Item, differo, protraho, procrastino. Item, desuefacio.* odkłádam się/ *desuesco, desuefio, dedisco.*

Odkráiam/ *Abscindo, amputo, reseco, avello, præcido.*

Odkrywam / *Aperio, nudo, denudo, retego, detego, revelo.*

Odkupuię / *Redimo, libero,* odkup/ *precium redemptionis, lytrum.* odkupny / *Redemptibilis, redemptitius.* odkupienie / *redemptio, liberatio.* odkupićiel/ *redemptor, liberator.*

Odłączam/*Segrego, seiungo, semoveo, separo.*

Odkámuie/ *Decerpo.*

Odłożę/ *Sepono.* odłóg/*novale.*

Odmącam/*Conturbo, perturbo.* odmęt / *conturbatio, perturbatio.*

Odmawiam/*Denego, abnuo, renuo, recuso. Item, Obstrepo, oblatro, oggannio, responso.* odmówienie/& odmowká/*denegatio, recusatio, repulsa.*

Odmiátam/& odmiétam/ *Abÿcio, reÿcio, removeo, reprobo, respuo, repello.* odmiót/ *repulsa.*

Odmiękczam/ *Emollio, humecto. Item, Lenio, mitigo, placo.*

Odmieniam / *Vario, muto, immuto, permuto.* odmienny/ *mutabilis.* odmienność/ *vicissitudo.* odmiáná / & odmienienie / *mutatio, permutatio.* odmieńcá/*mutator.*

Odmierzam/ *Demetior.*

Odmiétam/ *vide* **Odmiátam.**

Odmłáczam/*Renovo, reparo, restauro.* odmłodzam się / odmłodnę/ & odmłodnieie/*renovor, reiuvenesco, repuerasco*

Odmrukiwam/*Oggannio, obstrepo, oblatro.*

Odmuszkuię/*Relino.*

Odmykam/ *Renovo, semoveo. Item, Protrudo.* odmykam się/ *recedo, succedo.*

Odnaszam/ *vide* **Odnoszę.**

Odnawiam / *Novo, renovo, reparo, restituo, restauro.* odnawiam się / *renovor, recrudesco.* odnowienie/ *renovatio, restauratio.*

Odnogá/*Ostium, brachium fluvÿ vel maris.* odnoszká / *dimin:*

Odnoszę/& odnaszam/*Aufero, deporto, reporto. Item, patior, suffero, sustineo.*

Odkrywam / *Aperio, detego, retego.*

Odpadam/ *Decido, deficio, desci sco.* odpádły / *deciduus* odpádnienie / & odpadek / *defectio, apostasia.*

Odpárzeliná/ *Intertrigo.*

Odpędzam/*Abigo, depello.*

Odpiąć/ &c. *vide* **Odpinam.**

Odpieczętuię/ *Aperio, resigno, recludo.*

Odpieram/ *Resisto. Item, Convinco, impugno, refello, refuto, confuto.* odpieránie/ & odpór/ & odpárcie / *impugnatio, confutatio, refutatio.* **Odporny**/ *Adversus, adversarius, contrarius. Item, Rebellis, contumax.* adporcá / *impugnator, antagonista.*

Odpinam/ *Effibulo, explico, solvo. In Præt:* odpiałem / *Inf:* odpiać / *Inde,* odpiećie / & odpinánie/ *effibulatio, solutio.*

Odpisuie/ *Rescribo, ad literas alterius respondeo.* odpis / *rescriptio, responsum.*

Odpłoniam / *Deferbeo, irasci desino.*

Odpoczywam/& odpoczynam/ *Quiesco, requiesco, recumbo, cesso, respiro.* odpoczywánie/ & odpoczynek / *quies, requies, respiratio.*

Odpor/ &c. *vide* **Odpieram.**

Odpowiedam / *Respondeo. Item, Bellum denuncio, clarigo.* odpowiedź/ *responsio, responsum. Item, Clarigatio, belli denunciatio* odpowiednik / *hostis* odpowiedny/ *hostilis.*

Odpráwnie/ *Ablego, amando, dimitto. Item, Absolvo, perficio.* odpráwá / *ablegatio, missio, dimissio.*

Odprowádzam/ *Comitor, deduco.*

Odprzyśięgam/ *Abiuro, eiuro.*

Odpuszczam/ *Ignosco, remitto, dimitto, condono.* odpuszczenie/ *remissio,* odpust / *venia, indulgentia, encænia.*

Odrabiam/ *Tero, protero, in minutas partes convello.* odrobiná/ *mica, fragmentum.* odrobinká/ *dimin:*

Odradzam/ *Regenero.* odrodzenie / *regeneratio.* odradzam śię/ *degenero. Item, renascor.* odrodek *degener.*

Odradzam/ *Dehortor, dissuadeo.*

Odrápywam / *Lacero, dilacero* odrápány / *Adiect:* & odrápániec / *Subst: Lacer, pannosus, pannis obsitus.*

Odrażam / *Depello, repello, amoveo.*

Odrywam/ *Abstraho, avello, revello.* odrywam śię/ *deficio, descisco, decedo.* odrywká / *abstractio, avulsio.*

Odrobiná/*vide* Odrobiam/

Odrzekam śie/ *Detestor, eiuro.* odrzekánie/ *detestatio, eiuratio.*

Odrzynam/ *Puto, amputo, reseco, abscindo, rescindo, præcido.* odrzynácz/*putator.*

Odrzeć/ *vide* Odzieram.

Odrzucam/ *Abÿcio, reÿcio, reprobo, respuo.* odrzucony/ & odrzutny/ *vilis, abiectus, contemptus, reprobus.*

Odsadzam/ *Abiudico.* odsadzam czći/ *Proscribo, bannio, igni & aqua interdico.*

Odśiekam/ *Præcido, succido. Item, Recupero, suppetias fero, è manibus hostium eripio.* odśiecz/ *recuperatio, suppetiæ.* przyść ná odśiecz/ *ferre suppetias.*

Odskákuie/*Resilio, retrocedo.*

Odsłániam/*Tego, revelo.*

Odsługuie/*Reddo, gratiam refero, recompenso.*

Odsnuwam/ *Telam retexo.*

Odstáwiam/ & odstawuie/ *Amoveo, removeo, semoveo, repono, sepono.*

Odstáię/ & odstáwam/ *Decedo, desciscο, munus seu officium resigno.* odstánie/ *decessio.*

Odstępuie/ *Recedo, deficio.* odstąpienie/ *defectio.* odstępcá/ *apostata.*

Odstraszam/ *Deterreo, absterreo, protelo.*

Odsyłam/ *Ablego, relego, amando. Item, Reddo restituo.*

Odszczekawam/ *Oblatro, oggannio.*

Odszczepam/ *Diffindo, reseco, amputo.* odszczepieniec/ *schismaticus, hæreticus, apostata.* odszczepieństwo/ *Schisma, Apostasia.*

Odsznuruie/ *ex Germ: Revincio, solvo, effibulo.*

Odtaczam/ *Avoluo, revoluo, amolior, demolior.*

Odtázam/ *Desiderare desino, capit me satietas.*

Odtracam/ *Depello, repello, repercutio.* odtrącenie/ *repercussio.*

Oduczam/ *Desuefacio.* oduczam śie/ *desuesco, desuesio, dedisco.*

Odwabiam/ *Avoco, abalieno.*

Odwálam/ *Avolvo, revolvo.*

Odmruczam/ *Murmuro, mussito, responso, oggannio, obmurmuro.*

Odwarzam / *Decoquo, recoquo.*

Odwetuie *Par pari refero, gratiam refero, retalio, hostio, rependo, recompenso.*

Odwieczerze/ *Tempus pomeridianum.* odwieczorny / *pomeridianus.* odwieczerzam / *cœnam absolvo.*

Odźwierny / *Ianitor, ostiarius.*

Odwiezuie/ *Solvo, religo, expedio.*

Odwikławam / *Extrico, explico, expedio.*

Odwilżam/ *Humecto, irrigo. Item, Lenio, mitigo.* odwilżenie/ *irrigatio.* odwilgły / *irrigatus, irriguus.*

Odwłaczam/ *Prorogo, produco, differo, protraho, cunctor pro crastino, comperendino, remoror, moras necto.* odwłoczenie/ & odwłoká/ *dilatio, mora, cunctatio, prorogatio.*

Odwodzę/ *Abduco, abstraho. Item, Refuto, impugno.* odwód/ *refutatio argumenti alicuius.*

Odwoływam/ *Recanto, revoco, retracto, palinodiam cano.* odwoływam się/ *provoco, appello.* odwołánie/ *revocatio, recantatio, palinodia. Item, provocatio, appellatio.*

Odwożę/ *Aveho, deporto, reporto, restituo.*

Odwracam/ *Averto, prohibeo. Item, Agrum proscindo, repastino.* Odwrót/ *Repastinatio, Item, Versura, hoc est, Locus, vbi boves arantes subsistunt, seu retrocedunt.*

Odwykam/ *Dedisco, desuesco.*

Odieżdżam / *Abeo, discedo, propriè curru.* odiechánie / *abitus, discessus.*

Odyidę / *Abeo, discedo, propriè pedes.* odeśćie/ *abitus.*

Odieżdżam / *Abeo, discedo, propriè equo.* odiazd / *abitus, discessus.*

Odymam / *Inflo, sufflo.* odymam się / *inflor, turgeo, tumeo, intumesco. Item, superbio.* odęty/ *inflatus, turgidus, tumidus, superbus.*

Odżálnię/ *Elugeo.* odżałowány/ *deploratus.*

Odzeniam / *Depello, repello, propello, propulso.*

Odziemny / *Inferior, interior.*

Odzieram / *Nudo, denudo, detraho, decortico, excorio. Item Lacero. In Præt:* odárłem / *Inf:* odrzeć. odárty / *lacer, pannosus, pannis obsitus.* odzieránie / & odárćie / *detractio, excoriatio,* odziercá / *detractor, excoriator, prædo, latro, sicarius.* odrzyſkorá / *excoriator.*

Odzierżywam / *Impetro, acquiro, exoro. Item, detineo, retineo.* odzierżáwam ſię / *abstineo. cohibeo me, tempero mihi.*

Odziewam / *Amicio, induo, vestio, tego.* odźież / *amictus, vestitus.* odźienie / *indumentum, vestis, tunica, vestitus, habitus.* odźiewálny / *opertorius, Ad tegendum & vestiendum aptus.*

Odzywam / *Avoco, revoco, In Præt :* odzywałem / & odezwałem. odzywam ſię / *provoco, appello.* odezwány / *revocabilis.* odzwánie / *revo catio, recantatio, palinodia. Item, provocatio, appellatio.*

O F.

Offiáruię / *Offero, Sacrifico, adoleo, immolo, rem sacram facio. Item, Offero, præbeo, exhibeo. Item, Defero, polliceor.* Offiárá / *Oblatio, hostia, victima, immolatio, sacrificium.* offiárowánie / *oblatio, exhibitio, pollicitatio.*

O G.

Ogalam / & ogolam / *Tondeo, rado.* ogolenie / *rasura.*

Ogániam / *Depello, ventulum facio.* ogánká / *flabellum, muscarium.*

Ogániſty / *Frondens, frondosus, ramosus.*

Ogar / *Canis venaticus, sagax, investigator.*

Ogarniam / *Complector, comprehendo. Item, Faveo, nutrio, defendo.* ogárnienie / *comprehensio, Epitome, Methodus.*

Ogień / *Ignis.* ogniowy / *igneus.* ogniſty / *ignitus,* ogniſko / *focus.* **Ogniowaczek** / *Phœnix avis nomen.*

Ogłáſkam / *Mulceo, demulceo. Item, Cicuro, domo, mitigo, lenio, manſuefacio.* ogłáſkány / *cicur, domitus, mitis, manſuetus.*

Oglądam / *Aſpicio, conſpicio, diſpicio, ſpecto, viſo, luſtro, contemplor.* oglądánie / *aſpectus, reſpectus, contemplatio.* ogląd / & oględziny / *aſpectus, viſitatio ſeu ſalutatio ſponſæ, primus gradus amoris.*

Oglodywam / *Ambedo, arrodo.* ogłodány / *ambeſus, arroſus.*

Ogłuſzam / *Aures obtundo, ſurdum reddo. Item, Deprimo, opprimo, ſupprimo.*

Ogńiſty / &c. *vide* Ogień.

Ogolam / *vide* Ogalam.

Ogon / *Cauda.* ogonek / *dim:* ogonáty / & ogońiſty / *caudatus.*

Ogórek / *Cucumer.*

Ogorzeie / *Aduror, coloror.* ogorzáły / *aduſtus, coloratus,*

Ográniczam / *Limito, determino.* ográniczenie / *limitatio.* ográniczony / *limitaneus, conterminus, finitimus.* ogránice / *confinium.*

Ograża mię / *Febricito.* ograżká / *febris, paroxiſmus.*

Ogród / *Hortus.* ogródek / *hortulus.* ogrodny / *hortenſis,* ogrodńik / *hortulanus, olitor.*

Ogromny / *Horritus, terribilis, rigidus, ferox, teter, atrox, trux, truculentus.* ogromność / *truculentia, ferocia, atrocitas.*

Ogryzam / *Ambedo, arrodo.* ogryzki / *quiſquiliæ, propriè folliculi granorum in pomis.*

O H.

Ohydzam / *Traduco, cavillor, calumnior, illudo, irrideo, profano, blaſphemo.* ohydá / & ohydzenie / *calumnia, illuſio, irriſio, contemptus, profanatio, blaſphemia.*

O K.

Opáſuie / & opáſywam / *Præcingo, ſuccingo.*

Okázuie / *Oſtendo, exhibeo, demonſtro. Item, Præbeo, præſto.* okázuie ſię / *oſtento, iacto, vendito.* okazánie / *exhibitio, demonſtratio.* okázáły / *luculentus*

splendidus, conspicuus. okázáłość/ *conspicuitas.* okázká/ *delectus militum, diribitio.*

Okfity/ & obfity/ *Copiosus, opiparus, opimus, abundans.* okfitość/ *abundantia.* okfituie/ *abundo.*

Okiełzniam/ *Cicuro, domo, freno, cohibeo, mansuefacio.* okiełznány/ *cicur, domitus, mansuetus, mansuefactus.*

Okładam/ *Affigo, appono.* okładki/ & okłádziny/ *cultrorum manubria.*

Okhnę/ *Surdesco.*

Okno/ *Fenestra.* okienko/ & Okieneczko/ *Fenestella, transenna.* **Okieńicá**/ *Fenestra lignea.*

Oko/ *Oculus.* oczko/ *dimin:* oczywisty/ *oculatus, evidens, manifestus.*

Okocam się/ *Catullio, pario, de brutis dicitur.*

Około/ *Circum, circa, circiter, plus minus.* **Okoliczny**/ *Finitimus, conterminus.* okoliczność/ *confinium. Item, Circumstantia. Item, Ambages.*

Okopywam/ *Circumfodio.* okop/ *agger, vallum, castra, munitio.*

Okopćiam/ *Fumo, infumo, fumigo.* okopćiały/ *furvus, fumatus, infumatus, fumigatus, fuliginosus.*

Okorzeńiam/ *Condio.* okorzenienie/ *condimentum.*

Okraßam/ *Idem, quod* okorzeńiam. *Item. Orno, exorno, decoro.* okráſá/ *condimentum. Item, Decor, decus, forma, elegantia, venustas.*

Okráwam/ *Amputo, præcido, decurto.*

Okrązam/ *Cingo, circundo.* okrąg/ *orbis, circus, corona, circuitus.* okrągły/ *rotundus, globosus, orbicularis.* okrągłość/ *rotunditas.*

Okreſam/ & okryſam/ *limito, determino, depingo.*

Okręt/ *Navis.* okrętny/ & okrętowny/ *nauticus.*

Okroce/ *Cicuro, domo.* okrocony/ *cicur.*

Okrom/ *Sine, absque.*

Okrutny/ *Atrox, dirus, ferus, ferox, sævus, teter, immanis, crudelis,*

delis, horridus, horribilis, trux, truculentus, beluinus, enormis. okrutnik/ *tyrannus, sanguinarius.* okrutność/ & okrucieństwo/ *crudelitas, atrocitas, tyrannis.*

Otrzeźwiam/ *Recreo, reficio, refrigero, refocillo.* otrzeźwieię/ *recreor, reficior, colligo me, colligo vires, ad me redeo, convalesco.*

Okrzykawam/ *Acclamo, inclamo, classicum cano.* okrzyk/ *classicum, tumultus, clamor, vociferatio.*

Okulary/ *Conspicillium.*

Okun/ *Perca* okunek/ & okuniaszek *dimin:*

Okwitawam/ *Defloreo.*

O L.

Olbiąg/ *Elbinga.* Olbiążánin/ *Elbingensis.*

Oley/ *Oleum* oleiek/ *dimin:* oleiowy/ *olearius, Adiect.* oleynik *olearius, Subst:*

Oliwá/ & *dimin:* oliwká/ *Olea, & oliva.* oliwny/ *olearis, oleaceus.*

Ołow/ *Plumbum* ołowny & ołowiány/ *plumbeus.* ołowńia/ *plumbifodina.* ołowianká/ *amussis.*

Olszá/ *Alnus.* olszowy/ *alneus.* olszyná/ *sylva alnis consita, alnetum.*

Ołtarz/ *Ara. altare.* ołtarzyk *dimin:*

O M.

Omacam/ *Palpo* omácánie/ *in tenebris palpitando.*

Omaczam/ *Macero, intingo, irrigo.*

Omaluię/ *Delineo, depingo.*

Omamiam/ *Decipio, illudo.* omamienie *præstigiæ, illusio.*

Oman/ *Enula, campana, herb:*

Omawiam/ *Obtrecto, cavillor, calumnior, Item, purgo, excuso, defendo, patrocinor.* Omowá/ & omowká/ *obtrectatio, cavillum, calumnia. Item, Excusatio, apologia, patrocinium.* omowcá/ *cavillator, oblocutor, susurro.*

Omdleię/ & omdlewam/ *Langueo, languesco, lãguesio, deli*

quium patior. omdlewánie / *deliquium.* Omdláły / *Semianimis.*

Omięniam / *Muto. Item, Raucesco.* Omięnienie / *Raucedo, ravis.* omięniáły / *raucus, ravus.*

Omierziam / *Ingratum reddo:* omierziam się / & omierznę / *ingratus fio.* omierzły / *ingratus, fastidiosus, invisus.*

Omieszkáwam / *Cesso, negligo, desum.* omieszkánie / *neglectio, cunctatio.* omieszkácz / *cunctator.*

Omietam / *Verro, purgo.* omiecinny / *sordes, quisquiliæ, reiectamenta.*

Omylam / *Fallo, decipio, frustro, & frustror, eludo, ludificor.* omylam się / *pecco, labor, hallucinor, fallor, decipior.* omylny / *fallax, dubius, incertus.* omylność / *dubium, fallacia.* omyłká / *error, fucus, lapsus, hallucinatio.* omylnik / *impostor.*

Omine / *Prætereo, cesso.*

Omywam / *Abluo.* omywánie / *ablutio.*

O N.

On / oná / ono / *Is, ea, id. ille.* onze / *Idem,* onedy / *Illac.* onn / onoż / *En, ecce.*

O P.

Opadam / *Adorior, impetum facio, irruo. Item, Subsisto, decresco, desideo, macresco, languesco.* opádły / *macer, macilentus, strigosus.* opádłość / *macies.*

Opák / *Retro, retrorsum, præposterè, perperam.* opáczam / *inverto, muto.* opáczny / *inversus præposterus.*

Opalam / *Aduro, præuro.* opalony. / *adustus, præustus.* opalenie / *adustio.*

Opałam / *Ventilo, cribro.* opałanie / *ventilatio.* opałká / *vannus, ventilabrum.*

Opánuię / *Occupo, in potestatem meam redigo.* opánowánie / *occupatio.*

Opárłem się / *vide* Opieram się.

Oparzam / *Aduro. fervida aspergo, perluo, perfundo.* opárzy-

ſty / *lippus*. oparzyſtość / *lippitudo*.

Opáſuie / *Cingo*. opaſám ſie / *cingor*.

Opátruie / & opátrzam / *Curo, provideo, diſpicio, proſpicio*. opátrzenie / *proviſio*. opátrzny / *providus, cautus, circumſpectus*. opátrzność / *providentia, prudentia, circumſpectio*.

Opetam / *Obſideo*. opetány / *obſeſſus, dæmoniacus*.

Opiekam ſie / *Curo, tueor, defendo, patrocinor*. opieká / *curatio, tutela, protectio, patrocinium*. opiekun / *tutor, curator, patronus*. opiekuńſtwo / *tutela, patrocinium*.

Opieram ſie / *Tergiverſor, contradico, reſiſto, refragor*. *In Præt*: opárłem ſie. *Inf*: oprzeć ſie. Opiercá / *Tergiverſator, refragator*.

Opiewam / *Indico, ſignifico, demonſtro. Item, Reſpondeo*.

Opiłuie / *Polio, expolio*. opiłká / *ſcobs*.

Opiſuie / *Definio, deſcribo, circumloquor*. opiſánie / *definitio, deſcriptio*.

Opiiam ſie / *Inebrior, ingurgito*. opiły / *ebrius*. opilſtwo / *ebrietas, crapula*.

Opłákiwam / *Defleo, deploro*.

Oplátam / *Cingo, circumdo, circumplico*.

Oplecek / *Amictorium, humerale*.

Opłonę / *Deferbeo, placor, iraſci deſino*.

Opływam / *Abundo*. opływánie / *abundantia*.

Opoká / *Petra, rupes, ſcopulus*. opoczny / *petrinus*. opoczyſty / *petroſus*.

Oponá / *Tapes. Item. Tympanum currule, aulæum, operimentum, ſtragulum*.

Opończá / *Penula, chlamys*.

Opoźdzam ſie / *Intempeſtivè aliquid ago*.

Opowiedam / *Annuncio, denuncio, prædico, celebro, indico*.

Opráwiam / *Reparo, reſarcio. Item, Lanio, carnifico*. opráwá / *reparatio. Item, Cautio, donatio, (Vxor dat marito dotem, Maritus facit vxori donationem)* oprawká / *dimin*: oprawcá / *raparator. Item, Lictor, carnifex*.

Oprócz/ *Absq; sine, præter.*

Oprzątam / *Ordino, ordinè colloco, dispono.*

Oprzeć się / vide opieram się.

Opucham/ *Intumeo, intumesco.* opuchły / *tumidus, hydropicus.* opuchłość / *hydrops, tumor.*

Opuszczam/ *Posthabeo, negligo, derelinquo, supersedeo, omitto.*

Opytam się / *Inquiro.* opytká/ *inquisitio.*

O R.

Oráć/ &c. vide **Orze.**

Oreże / *Telum, sagitta, iaculum, defendiculum.*

Oreduie/*Intercedo, mediatorem ago.* oredownik/ *intercessor, advocatus, mediator.*

Orzyanturki/ *Genus pyrorum.*

Orli/&c. vide **Orzeł.**

Orszak / *Satellitium, comitatus. Item, Legio, cohors, turma.*

Ort/ *ex Germ: Didrachmum, quarta pars numi Ioachimici.*

Ortel/ *ex Germ: Sententia definitiva, damnatio condemnatio, decretum, aliàs,* skazánie.

Orze / *Aro.* oracz/ *arator, agricola, colonus.* oractwo/ & oránina/ *agricultura.*

Orzech / *Nux.* orzeszek *dim:* orzechowy / *nuceus.* orzeszyny/ *putamina nucum.*

Orzeł / *Aquila.* orle / *pullus aquilæ.* orli/ & orłowy / *aquilinus.*

O S.

Oś/*Axis.*

Osadnienie/*Intertrigo.*

Osadzam / *Præsidia colloco, præsidiis munio, præsidiis firmo.* osádzenie/ & osádá / *præsidium, munitio. Item, Colonia.*

Osadzam / *Decerno, statuo, judico, dijudico, damno.* osadzenie / *decretum, judicium, sententia.*

Ość/ *Os piscis. Item, Arista.* ościsty/ *asper, hirsutus, denticulatus, aristosus.* ościstość/ *asperitas.*

Oschły/ vide **Oszycham**.

Oścień/ *cuspis, stimulus.*

Osek/ *Hædus, agnus, porcellus nondum ablactatus*. osesek/ *dimin:*

Osek/ *Harpago.*

Oselká *vide* Oslá.

Oścień/ *Calcar, stimulus.*

Oset/ *Carduus, tribulus.*

Ośiadam/ *Poßideo. Item, Occupo.* ośiádły/ *cultus, habitatus.* ośiádłość/ *poßeßio, colonia.*

Ośiegam/ *Assequor, potior, impetro, recupero, obtineo, acquiro adipiscor. Item, Contineo, complector, comprehendo.*

Ośieł/ *Asinus.* ośiełek/ & ośle/ & oślatko/ *asellus, pullus.* oślicá/ *asina.* ośli/ & ośłowy/ *asininus.* oślarz/ *agaso, equiso.*

Ośierocam/ *Orbo, direlinquo.* ośierociáły/ *orbus, viduus, derelictus.* ośierociáłość/ *orbitas, viduitas,* ośierociecie/ *orbor, derelinquor.*

Ośiná/ *Tremula arb:*

Oskarżam/ *Accuso defero, insimulo, arcesso, culpo,* oskárżenie/ *accusatio.* oskárżyciel/ *accusator, actor.*

Oskominy/ *Sordes, propriè oris.*

Oskrobywam/ *Abrado.*

Oskrzele/ *Branchæ, chelæ, seu pennæ piscium.*

Oskubiam/ *Deplumo, denudo.*

Oslá/ *Cos.* oselká/ *coticula.*

Osławiam/ *Celebro, prædico, laudo. Item, Traduco, diffamo, calumnior.* osławiam się/ *celebris fio, increbresco.* osławienie/ *diffamatio.*

Óśledzam/ *Indago, investigo.* óśledńik/ *indagator.* óśladá/ *indago, inis, vestigium.*

Óślepiam/ *Excæco.* óślepienie/ *excæcatio.* Óślep/ *Idem,* Ná óślep/ *Temerè, inconsideratè.*

Óśliniam/ *Salivâ oblino.*

Ósm/ & ósmioro/ *Octo.* ósmkroć/ *octies.* ósmkrotny/ *octuplus.* ósmy/ *octavus.* ósmináście/ *octodecim, decem & octo.* ósminasty/ *decimus octavus.* ósmdźieśiat/ *octuaginta, & octoginta.* ósmdźieśiatny/ *octuagesimus.* ósm set/ *octingenti, æ, a.*

Osmalam/ *Impico, pice inungo, pice oblino.*

Osmarkam/ *Muco inquino, muco polluo.*

Osobá/ *Persona, species, individuum.* osobny/ *privatus* osobno *privatim, sigillatim.* osobność/ *privatus seu secretus locus.* osobliwy/ *egregius, præcipuus, præstans, singularis peculiaris.* osobliwie/ *Seorsim, sigillatim. Item, Inprimis, præcipuè.*

Ospá/ *Faba, fressa, farrago, edulium pecuinum.* osypká/ *dimin:*

Ospáły/ *&c. vide* Osypiam.

Ospyce/ *Vari, varioli, morbilli.*

Ossá/ *Vespa.*

Ostáwuię/ *Desero, relinquo.* ostáwiam/ *ablacto.* ostátek/ *reliquum, reliquiæ, analecta.* ostátny/ & ostáteczny/ *residuus, postremus, extremus, novissimus, ultimus.*

Ostrádam/ *Perdo, amitto, orbus fio.*

Ostrów/ *Insula, peninsula.*

Ostry/ *Acer, asper, acutus.* ostrze/ & ostrość/ *acies, acumen.* ostrzę/ *acuo.* ostrogá/ *calcar.* ostrożká/ *dim:* ostrożnik/ *calcariarius.* ostropest/ *carduus benedictus, herb:* ostrowidz/ *Lynx.* ostrowidzowy/ *Lynceus.*

nedi

Ostrzegam/ *Moneo, præmoneo, hortor.* ostrzegam się/ *caveo.* ostrożny/ *cautus, prudens, providus.* ostrożenie/ *palatio, fistucatio, vallum, munitio.*

Ostrzygam/ *Tondeo, rado, amputo, reseco, abscindo.*

Osunę się/ *Invado, Aggredior.*

Osuszam/ *Torreo, arefacio.* osuch/ & osuszek/ *dim: placenta, libum.*

Oświádczam/ *Testor, probo, affirmo, confirmo.* oświadczam się/ *protestor.* oświádczenie/ *protestatio.*

Oświecam/ *Illumino, illustro, irradio.* oświecenie/ *illuminatio.*

Osycham/ *Areo, aresco.* oschły/ *aridus, torridus. Item, macer, macilentus, strigosus.*

Osypam/ *Pecudibus pabulum præbeo.* osypká/ *farrago, pabulum pecuinum.* osypalká/ *vannus, ventilabrum.*

Osypiam/ *Somno indulgeo. veterno laboro.* ospáły/ *somno-*

lentus,

lentus, veternosus. ospałość/ somnolentia, veternus.

Osżarpam Lacero, dilacero. osżárpány/ Adiect: & osżárpániec/ Subst: lacer, pannosus, pannis obsitus.

Osczadam się/ Parco, comparco. osczadánie/ & osczadałość/ & osczadliwość/ parsimonia. osczadny/ & osczadliwo/ parcus, frugalis.

Osczep/ Hasta, venabulum. osczepisko/ hastile, manubrium hastæ.

Oskárádzam/ Polluo, contamino, fædo, inquino, deformo.

Ospecam/ Deformo, deturpo.

Osukawam/ Fallo, decipio, circumvenio, impono, supplanto osukánie/ impostura, fucus, fraus, fallacia osust/ impostor, falsarius.

O T.

Otaczam/ Cingo, circundo.

Otárłem/ vide Ocieram.

Oto/ En, ecce.

Otracam/ Allido. otracam się/ caspito, offendo, impingo.

Otreby/ Furfur. otrebiny/ furfureus.

Otret/ Callus, & um. otretwieie/ occalleo, callum obduco.

Otruie/ Veneno interimo, venenum propino. otrucie/ veneficium.

Otrząsam/ Decutio, decerpo.

Otrzebiam/ Castro, emasculo.

Otrzebiny/ Quisquiliæ.

Otrzeć/ vide Ocieram.

Otrzeźwieie/ Sobrius fio, crapulam edormio.

Otrzymawam/ Impetro, assequor, consequor, obtineo, compos fio.

Otuchá/ Spes, expectatio, fiducia.

Otywam/ Pinguesco, pinguefio. otyły/ pinguis, obesus, corpulentus.

Otwarzam/ Aperio, patefacio, refero, repando, recludo. otworzysty/ patens, patulus.

O V.

Ouzdzam/ Freno, frenum iniicio.

O VV.

Owáłáßam/ *Castro, emasculo, virilia execo, virilia præcido.*

Owcá/ *Ovis.* owieczká/ *ovicula.* owczy/ *ovinus, ovillus.* Owczarz /*Opilio.* Owczárnia /*caula, ovile.*

Owdzie/ *Ibi, illic.*

Owedy/*Illac.*

Owies/ *Avena.* owśik/ *avena sterilis, ægilops.* owśiány/ *avenaceus,* owśiánki / *pyra avenaria.*

Owo/ *En. ecce.*

Owoßczam/ *Incæro, cæra oblino.*

Owrzedźieie / *Exulceror.* owrzedźiáły/ *vlcerosus.*

Owßeki/ *Quippe, certe, enim, verò, siquidem, equidem, meherculè. profectò, sanè.*

Owßem / *Quin, imò, potius, fiat.*

O Y.

Ab Oy/ *Incipientia, quære in dictione* Oćiec.

O Z.

Ozáłuie / *Lugeo, defleo, deploro.*

Ozánká/ *Trissago, herb:* ozáneczká/ *teucrium, herba.*

Ozárłem / *vide* Ozárłem się.

Ozdabiam / *Orno, exorno.* Ozdobá / *Ornamentum.* Ozdobny/ *Mundus, politus, exornatus.*

Ozdrowieie/ *Convalesco, vires colligo, valetudinem recupero.*

Ozdze/ *Torreo, propriè, hordeum maceratum arefacio ad coquendam cerevisiam.* ozdowniá/ *fornax torrendo hordeo idonea, vulgò, Braxatorium.*

Ozegam / *Aduro, præuro.* ozeg / & ożóg / *rudicula, rutabulum.*

Ozemlam / *Ambedo, arrodo.*

Ozeniam / *Vxorem do.* ozeniam się/ *vxorem duco.* ozeniony/ *vxoratus, maritus.*

Ozercá / *vide* Ozeram się.

Ożgá/ *Lacer, pannis obsitus.*

Oziębiam / *Refrigero, frigefacio.* oziębnę/*frigesco.*

Oziónę/ *Hio, oscito.*

Oziemká/ *Areola horti, porca, pulvinus.*

Oznáymuię/& oznaymiam/ *Indico, significo, expono, notifico, revelo, nuncio, annuncio, denuncio, manifesto, certiorem facio.* oznaymienie/ *significatio, denunciatio.*

Ozor/*Lingua bruti alicujus.*

Ożárlec/ *vide* Ożeram się.

Ożrzeńiecie/ *Pruina madesio.* ożrzeńiáły /*pruinosus.*

Ożuchławam / *Ambedo, arrodo:*

Ożuwam/ *Mando, is. Item, Cavillor, calumnior.* ożuwcá/*calumniator, cavillator.*

Ożydam/ *Considero, perpendo.*

Ożyram się/ *Inebrior, poto, ingurgito, græcor, heluor, comessor.* ożarty / & ożárlec/ *edo, onis, bibo, onis, epulo, beluo.*

Ożyię/*Reviviſco.* ożywiam/ *viuifico.*

§ § § §

INCIPIENTIA à *P.*

P A.

PAchá/ *Axilla.*

Pachnę / *Oleo, nideo, redoleo.*

Pácholek/ *Armiger, ensifer, pedissequus, satelles, stipator.* páchole/ & pácholatko / *dimin: ephebus, adolescens, juvenis.*

Pácholczny / *Stipatus satellitibus, magnum habens familitium.*

Paćierz/ *Oratio dominica.* paćierze / *spina dorsi.* paćiorki/*sphærulæ precatoriæ.*

Paczek/*vide* Pak.

Páczyná/ *ex Lat: Remus, aliàs,* Wiosło.

Pádam / *Cado, ruo, labor.* pádáczká/ *epilepsia, morbus comitialis.* pádálec/ & pádálicá/ *Seps, seu cæcula, serpentis nomen.*

Pádoł/ *Vallis.*

Págór / & págorek / dimin: Collis.

Pak / Gemma, germen, oculus arboris. pączek / dimin:

Paklepi / Stuppa, paklepny / stuppeus.

Pal / Palus, i, stipes, sublica, sudes. Item, vstio.

Palac / Aula, curia, palacium.

Pálak / Baculus incurvatus.

Palam / ventilo. pálká / vannus, ventilabrum.

Palcat / Virga, baculus, scipio, sceptrum.

Palę / Cremo, vro, adoleo palę się / ardeo, æstuo, flagro. pal / & palenie / vstio. palipiecek / calefactor, mediastinus, proletarius homo.

Pálec / Digitus. páluszek / digitulus.

Pálicá / Idem, quod Palcat.

Pálmowe drzewo / Palma. pálmowy owoc / dactylus.

Pámiętam / Memini, recordor, reminiscor. pámięć / & pámiątká / dimin: memoria, recordatio. pámiętny / & pámiętliwy / memor, memoriâ præditus.

Pan / Dominus, herus. páński / dominicus, regius, herilis. pánuię / dominor, rego, impero, guberno. Item, grassor, de peste dictum. pánowánie / dominatio, gubernatio. páństwo / imperium, regnum, ditio, jurisdictio. Páni / Domina, hera. pánná / virgo. Item, manica ferrea torquendis furibus apta. pánienká / puella, adolescentula. pánieński / virgineus. pánieństwo / virginitas.

Páncerz / Lorica. páncerzník / loricarius.

Panew / Sartago, cocula, æramentum. panewká / dimin:

Pántoflá / ex Germ: Crepida, sandalium.

Pápá / & pápiná / Pulmentum tenue, quo cibantur infantes.

Papież / Papa, Pontifex. papieski / Papalis, Pontificius. Papieżnik / Papista, Pontificius. Papieſtwo / Papatus, Pontificatus.

Pápir / Papyrus, charta. pápirny / & pápirowy / chartaceus. pápirnik / chartarius.

páproć / & páprotká/*dim: Filix,polypodium.*

Pápugá / *Psittacus.* Pápużny / *Colorem habens Psittaci, vt.* Papużna máść/ *Prasinus color.*

Pará/ *Par.* parze / *combino, paria coniungo.*

Pára / *Vapor, fumus, halitus.*

Páram się/ *Occupor,tracto, nauo, studeo, incumbo, operam do.*

Párch/ *Alopecia,scabies,porrigo.* párchaty / & párßywy/ *morbidus, scabiosus, porriginosus.*

Párgámin/& párgáminá/ *membrana.* párpáminny / *membranaceus.* párgáminnik / *membranarius.*

Párkan/ *Maceries.Item,Pomœrium. Item,Tectum.*

Párkot/ *Virus,fœtor propriè hircorum quando in amorem aguntur.* párkotny / *virosus, fœtidus, graveolens.* párkotam się/ *oleo, fœteo.*

Párkem/*vide* Pre.

Parzk/ *Antrum,spelunca,fovea.* parzczek/ *scrobiculus.*

Parzkam/ *Sternuto.* parzkánie/ *sternutatio.*

Part / *Tela crassa, cilicium.*

Pártácz / *Stellio, cerdo,veteramentarius.*

Párzę/ *Fervida perfundo,vro, aduro.*

Pás/ *Zona,cingulum.* pasek/ *dimin:* paśnik/ *Zonarius.* pásuię / *cingo.* pásowány rycerz/ *Eques auratus.* pásmo /*fasciculus, manipulus, ligatura, cinctus, us.*

Pásę / & páßę/*Pasco.* pasę się / *pascor, vescor* páßá/ *pascua.* pastwá / & pastwisko / *pabulum.* pastewny / *pascuus.* pástewnik / *pascuum.* pástwię /*pabulor.* pásterz / *pastor. Item, Concionator.* pástuchá / *opilio, bubulcus, subulcus* pásterzki / *pastoralis.* pásterztwo / *pastoratus.*

Pásieká/*Alveus,apiarium.*

Pásorzyt/ *Assentator, adulator.parasitus.*

Pásowki/*Pyra turbinata.*

Pasternak/ *Pastinaca.*

Pástetá/ *Artocrea,tuceta, pa-*

ſtillus. páſtetarz/ *&* páſtetńik/ *cupedinarius*.

Pázur/ *Vnguis volucrum, aliorumq; animalium rapacium*.

Patńik/ *vide* Pontuie/ *&* peto.

Potok/ *Torrens*.

Pátrze/ *&* pátrzam/ *Cerno, video, ſpecto*.

Patuie/ *Peregrinor*. pat/ *&* patowanie/ *peregrinatio*. patńik/ *peregrinus*.

Pántoflá/ *&* pátynká/ *dim: Crepida, ſandalium*.

Paw/ *Maſc:* pawicá/ *fœm: Pavo*. páwi/ *pavonius*.

Páweza/ *Parma, ſcutum, clypeus*. páweżńik/ *ſcutatus, ſcutarius*.

Páiak/ *Araneus*. paleczyná/ *tranea, tela aranei*.

Pázdźiór/ *&* pázdźierze/ *Feſtuca*. pázdźiórko/ *dimin:* Pázdźiernik/ *October*.

Pozłotká/ *Spuma auri, ſcoria auri, aurum adulterinum*.

Páznogieć/ *Vnguis*.

P C.

Pcham *&* pchne/ *Pungo, ico, ferio, fodio*.

Pchłá/ *Pulex*. płeßká/ *dim:* pchliſty/ *pulicoſus*.

P E.

Pecherz/ *&* pecherzyná/ *Veſica*.

Pedze/ *Pello*. ped/ *impetus, celeritas, velocitas*. pedem/ *citò, velociter, curſim, curriculò*.

Pekam ſie/ *Rumpor, diſrumpor*. pekáty/ *craſſus, corpulentus, obeſus, diſtentus, ita vt rupturus videatur*.

Bekart/ *Nothus, ſpurius, illegitimus filius*. bekárcie/ *&* báſter/ *dimin:*

Pełny/ *Plenus, refertus, frequens*. pełnoeś/ *plenitudo*. pełnie/ *impleo. Item, Satisfacio, reſpondeo, ſto promißis*. Pełńia/ *Plenilunium*.

Pezel/ *Penicillus, aliàs*, málarzkáßczodká.

Pepawá/ *Quinquefolium herb:*

Pepel/ *Callus, &* um pepeliſty/ *&* pepewołáty/ *calloſus*.

Pepek/ *Vmbilicus*.

Perłá/ *Vnio, gemma, margarita*. perełká/ *dimin:* perłowy/

gemmeus. perłowa máćicá/ concha cytheriaca, cochlea margaritifera

Perz/ Pluma. perzyná/ favilla.

Pestká/ Acinus, seu oßiculum pomorum.

Peto/ Pedica, compes. petam/ compedibus vincio, constringo.

Pewny/ Certus, ratus. pewnie/ certò, profectò pewność/ certitudo.

P I.

Piądź/ Palmus, spithama, dodrans.

Piáná/ Spuma. pieniśty/ spumans, spumosus. pienie się/ spumo.

Piasek/ Arena. piaßczyśty arenosus.

Piastá/ Modiolus rotæ.

Piastká/ vide Pieść.

Piástuie/ Gero, gesto, in vlnis gesto. piástun/ Tutor. piástunká/ ancilla, quæ infantes in vlnis gerit.

Piątno/ Cauterium. piątnuię/ cauteria inuro, stigmatizo. piątnowánie/ stigma.

Piąty/ &c. vide Pięć.

Picá/ Verbum est militare sive castrense, & significat pabulum sive frumentum. Inde Picuie/ pabulor, frumentor. picny/ & picowny/ pabularis, frumentarius. picownik/ pabulator, frumentator. Picowánie/ Militum excursio, frumentatio, depopulatio.

Piec/ vide Piekę.

Pięć/ & pięćioro/ Quinque. pięćkroć/ quinquies, piąty/ quintus, Piątek/ Dies Veneris, feria sexta. piętnaśćie/ quindecim, piętnasty/ decimus quintus. pięćdźiesiąt/ quinquaginta, pięćdźiesiątny/ quinquagesimus, pięćdźiesiątnik/ quinquagenarius, pięć set/ quingenti, æ, a, pięć lat/ quinquennium, pięćioroletny/ quinquennis, Pięćiornik/ Pentaphyllum.

Piechty/ & pießy/ Pedes pedestris. piechotá/ peditatus. piechotą/ pedestri itinere.

Pieczá/ Cura, anxietas, sollicitudo. pieczołuię się/ curo anxius, & sollicitus sum. pieczołowity/ sollicitus, curiosus. pieczołowitość/

witość/ & pieczołowánie/ *sollicitudo, curiositas.*

Pieczęć/ *Sigillum.* pieczętuię/ *obsigno.* pieczętarz/ *signator, cui concreditum est sigillum regis, aut Reipublicæ alicuius.*

Pieczeniá/ *vide* Piekę.

Piegá/ *Lentigo.* piegáty/& piegowáty/ *lentiginosus.*

Piegżá/ *Curruca.*

Pieię/ *Cano, psallo.* pienie/& pieśń/ *cantus, cantio, hymnus, psalmus.* piośnká/ & piosnecżká/ *cantiuncula.*

Piekę/ *Asso, as.* piekarz/ *pistor.* piekárká/ *pistrix.* piekárski/ *pistorius.* piekárztwo/ *opificium pistorium.* piekárczyk/ *tyro huius opificij.* pieczenia/ *assatura, carnes assæ.* pieczątká/ *dimin:* pieczywo/ *assatio, coctio, hoc est, quantum vna vice assari vel coqui potest.* pieć/ *fornax, furnus, clibanus.* piecyk/ *fornacula.* piecuch/ *calefactor, mediastinus, proletarius homo.* piekło/ *infernus, tartarus, styx.* piekielny/ *infernalis, stygius.*

Piękny/ *Pulcher, formosus, elegans, lepidus, scitus, nitidus, venustus.* piękność/ *forma, lepor, pulchritudo, venustas.* piękrzę/ *orno.* piękrzę się/ *lenocinor, faciem fuco.* piękrośzká/ *fucus, lenocinium.*

Piele/ *Runco, erunco, euello, in Præt:* piołem/ *Inf:* pleć. Plewidło/ *Gramen, & herbæ inutiles, quæ eruncatur.* plewiarká/ *runcinatrix.*

Pielgrzym/ *Peregrinus.* pielgrzymuię/ *peregrinor.*

Pieluchá/ *Fasciæ.* pieluszká/ *dimin:*

Pień/ *Caudex, truncus.* pieniek/ *dimin:*

Pieniądz/ *Nummus, Obolus.* pieniążek/ *teruncius.* pieniądze/ *pecunia.* pieniężny/ *numatus, numosus, pecuniosus, diues, locuples.*

Pienie się/ *&c. vide* Piáná.

Pieniicá/ *Velia, linaria, aliàs,* zwoniec/ *auis nomen.*

Pieprz/ *Piper.* pieprzowy/ *piperinus.*

Pieram/ *vide* Pierzę.

Opieram się/ *Aduersor, resisto.* prokurator/ *procurator, aduocatus, rabula, causidicus.*

Pierdzę/ & pierne/ *Pedo, crepitum ventris edo.* pierdziel/ *crepitus ventris.*

Piernat/ *Culcitra, stroma, grabatus.*

Pierny/ *Pipere conditus* piernik/ *panis dulciarius* pierniķarz/ *pistor dulciarius.*

Pierzcham / *Fugio, terga do, in pedes me conÿcio, fuga mihi consulo.* pierzchliwy/ *inconstans, levis fugax, irrequietus.*

Pierśćień/ *Annulus.* pierśćionek *dimin:*

Pierś/ *Pectus, vber. mamma.* piersiczká/ *mammilla, pectusculum.*

Pierwszy / *Primus.* pierwey/ *priùs, citiùs, antequam, priusquam.* pierwoćiny / pierwiastki/ & pierwaśniki/ *primitiæ.* pierwiastká/ *primipara.* pierworodny/ *primogenitus.* pierworodność / & pierworodztwo / *primogenitura.* pierwospy / *prima nox conticinium.*

Pierzchnicá/ *Varioli.*

Pierzę *vide* Pioro.

Pierzę / *Lavo. In Præter:* Prałem. *Infin:* Prać. *Inde* Pránie / *Lotio.* Praczká / *Lotrix.*

Pierzeia/ *Valua.*

Pierzgnietá/ *Mala mustea.*

Pierzyná/ *Lectus.*

Pies/ *Canis.* piesek/ *catellus.* psi/ *caninus.* psiná/ & psotá/ *nequitia.* psie dni/ *dies caniculares.*

Pieszy *vide* piechty.

Pieszczę / *Indulgeo, nutrio, molliter & delicatè educo.* pieszczę się / *delector, amo, diligo, in deliciis habeo.* pieszczący / *mollis, delicatus.* pieszczotá / *mollicies, indulgentia.* pieszczek / *tenellus, delicatulus.* pieszczká/ *tenella, delicatula.*

Pietro / *Laqueor, contignatio.*

Pituch/ *Capus, & capo.*

Pigwá / *Malum Cydonium, seu Cotonium.* Pigwowe drzewo/ *Malus Cydonia.*

Piguła/ *Pillula, sphærula.* pigułká/ *dimin:*

Piję / *Bibo, poto.* pity/ *poculentus, potabilis.* pićie / *potus.* pijány/ *ebrius, temulentus.* pijánicá/ *bibo, onis, beluo, poculis*

deditus. pijaństwo / *ebrietas, crapula, temulentia.* pijáwká / *sanguisuga, hirudo,* piwo / *cerevisia.* piwny / *cerevisiarius, Adiect:* piwnicá / *cella, cellarium.* piwniczny / *promus, condus.* piwowar / *cerevisiarius, Substant:*

Piłá / *Pila. Item, Lima Item, Serra.* piłká / *dimin:* piłuie / *limo, polio, serro.* piłnik *serrator.*

Piłátyk / *Clava, baculus, scipio.*

Pilny / *Diligens, impiger, sedulus, accurratus, industrius attentus.* pilność / *diligentia attentio, studium.* pilnuie / *navo, studeo, vaco, incumbo, operam do.*

Pilśń / pilśnia / & pilśniánká / *Sculponea.*

Piołun *Absynthium.* piołunowy / *absyntinus.*

Pioro *Penna, calamus.* piorko / & pioreczko / *pennula.* pierze / *pluma.* pierzysty / *penniger, pennosus, plumosus, plumatus.*

Piorun / *Fulmen, fulgur,* piorunowy / *fulmineus.* piorunbiie *fulgurat.*

Pietrußká *Petroselinum, olusatrum.*

Pipá / *Caulis pennæ calamus.* pipká / *cauliculus.* pipełki / *ligna sive arbores, ex quibus canales fiunt.*

Pierzcham / *vide* Pirzcham.

Pysk / *Rostrum, nasus, proboscis.*

Piskorz / *Mustela varia, mustela palustris, pelamis.*

Pißczę / *Pipio. Item, Tibia cano.* pißczek / *tibicen.* pißczká / *tibicina.* pißczałká / *tibia.*

Piszę / *Scribo, exaro, noto.* pisánie / *scriptio. Item, literæ, epistola.* pismo / *scriptum, scriptura.* pisarz / *scriba, notarius.*

Piwo / *&c.* Piję.

Piżmo / *Moschum.*

P Ł.

Plác / *ex Germ: Locus, area. Item, Arena, h e Locus certaminis.* wystąpić ná plác / *in arenam descendere.*

Płacę / *Soluo, luo, pendo, ple-*

cto, contribuo. płátny / carus. preciosus. płat / census, vsura, precium alicuius rei. płayca / solutor.

Płacek / Placentum, libum.

Płachtá / Lodix, linteum, velum, stragulum. płáchetká / lodicula.

Płácze / Fleo, lugeo, plango, ploro, vagio, lachrymor, lamentor. płácz / fletus ploratus, luctus, vagitus. płáczliwy / flebilis, lachrymosus.

Plagá / Plaga, pœna, cruciatus, tormentum.

Plámá / Macula lichen.

Plasam / & plesam / Plaudo, salto, tripudio, manus complodo. plasánie complosio manuum saltus, saltatio, tripudium. plesny / plausibilis.

Płáski / & płáskáty / Iolanus. płáskowiná / vola, manus concavitas. płáskonogi / planipes, palmipes. płásknosy / simus.

Plaster / Emplastrum, plasma, cataplasma.

Płaszam vide Płochy.

Płaszcz / Palla, pallium, paludamentum. płaszczyk / palliolum.

Płátnerz / ex Germ: Falc laminarius.

Pławie / Natare facio. Item, Liquo, liquefacio. pławie się / navigo. pławny / navigabilis. pławá / navigatio, classis. Jtem, Crates lignorum.

Płazam / Repo, serpo.

Pleban / Parochus. plebáński / parochialis, paræcialis. plebánia parochia paræcia.

Płeć / Sexus us. in Gen: płci.

Pleć / vide Piole.

Plete / Necto, vincio. Item, Nugor, gannio. plotká / nugæ. Jtem, spira capillaris. plotliwy / plotká garrulus, futilis.

Plecy / Humeri plecisty / humerosus, corpulentus.

Plenny / Plenus, turgidus, ferax, fertilis, abundans. plenność / fertilitas, abundantia.

Plesam vide Plasam.

Pleśń / Situs, caries, rancor, mucor. pleśnieie / muceo, situ obducor, situm contraho.

Pleszˌ / Rasura. pleszowáty / rasus, tonsus.

Pleszká / vide Pchłá.

Plety / Rates pletowńik / ratarius.

Plewá *Acus, eris, palea, gluma, folliculus.* plewny / *acerosus.* plewnik / plewnia / & plewiarnia / *palearium.*

Plewiarká / plewidło / *vide* Piele.

Pliszká / *Motacilla, codatremula.*

Płodzę / *Genero, procreo Item, Perpetro, designo, committo.* płód / *germen, proles, soboles, progenies.* płodny / *ferax, fertilis, fœcundus.* płodność / *fertilitas.*

Płochá / *Pecten textorium, licium, liciatorium.*

Płochy / *Levis, timidus.* płochość / *levitas, timiditas.* płoszę / & płaszam / *abigo, terreo, perterrefacio.*

Płócicá / *vide* Płotká.

Płócienny / & *c. vide* Płótno.

Płóczę / *Eluo, mundo, purgo.*

Płon / *Manubiæ, spolia.*

Płondruię / *vide* Plundruię.

Płonká / *Frutex, planta.*

Płonny / *Sterilis, vanus, incertus, irritus.* płonność / *sterilitas.* płonina / *ager sive campus sterilis.* płonieię / *sterilesco.*

Płomień / *Flamma.* płomienisty / *flammeus, flamminomus, ignitus.*

Płoszę / *vide* Płochy.

Płotę / *Necto, sepio.* płot / *sepes.*

Płotká / & płocicá / *Rubiculus.*

Płótno / *Tela.* płócienny / *lineus, linteus.* płóciennik / *linteo.* płócienká / *vestis linea.*

Płozychá / *Animal reptile.*

Pludry / *ex Germ: Caligæ follicantes.*

Pług / *Aratrum.* płużny / *ad aratrum pertinens Metaph: vtilis, lucrosus.* Płużę / *Aro, Metaph: Lucror, lucrifacio. Item, Succedo.*

Plugawy / *Impurus, spurcus, sordidus, squalidus, obscœnus.* plugástwo / *spurcities, pædor, squalor, sordes, cœnum, inquinamentum, quisquiliæ.* plugáwię / *inquino, conspurgo, contamino.* plugáwiec / *obscœnus homo.*

Pluię / *Spuo. in Præt:* plwałem /

kem/ *Inf:* plwáć. *Inde* plwo-ćiny/*sputum, excrementum.*

Plundruie/& plondruie/*ex German: Vasto, devasto, depopulor.*

Plußcze/& pluſkam/*Aspergo, inquino. Item, Exilio.* pluſkánie/ *inquinatio* pluſk/ *idem. Item, Cauda piscis.* Pluſkwá/ *cimex.*

Plwałem/*&c. vide* Pluie.

Płyne/*Fluo, mano.*

Pływam/ *No, nato.* pływánie/ *natatio.* pływácz/ *natator, vrinator.*

P N.

Pne ſie/ *Assurgo, ascendo, emico.*

Pńiak/ *Caudex, truncus.*

P O.

Po/ *Præp: Pro, post, secundum, juxta.*

Pobaczam/ *Adverto, animadverto, sentio.*

Pobielam/ *Dealbo, incrusto.*

Pobijam/ *Occido, interficio, trucido. Item, Alligo, vincio.*

Pobłażam/ *Indulgeo.* pobłażánie/ *indulgentia.*

Pobłażńiam/ *Illudo, ludificor.*

Pobluwam/ *Convomo.*

Pobocżny/ *Stans, situs, collocatus à latere, sive ad latus. Item, obliquus.*

Pobór/ *Exactio, contributio, vectigal, tributum.* Poborcá/ *Quæstor, exactor, telonarius.* poborowy/ *quæstorius.* pobór/ *quæstura.*

Poboy/ & poboie/ *Pugna, prælium, clades, strages, internecio.* poboißcze/ & poboiſko/ *locus, vbi commissum est prælium.*

Pobożny/ *Pius, religiosus, devotus.* pobożność/ *pietas.*

Pobudzam/ *Moveo, commoveo, incito, irrito, instigo, lacesso, impello, provoco, calcar addo.* pobudzenie/ & pobudká/ *calcar, stimulus, incitamentum.*

Pocałuie/ *Exosculor, osculum figo.* pocałowánie/ *osculum, basium.*

Poce ſie/ *Sudo.* pot. *sudor.*

Pochyniam/ *Immergo, inclino.*

Pochłániam / *Devoro, dehisco.*

Pochlebuie/& pochlebiam/ *Adulor, assentor, palpum obtrudo.* pochlebcá/ *adulator, assentator, parasitus, cenipeta.* pochlebstwo/ *adulatio, assentatio.*

Pochmur / *Caligo, tenebræ.* pochmurny / *nubilus, caliginosus, tenebrosus. Item, mœstus, tristis.*

Pochadzam/ *Orior, provenio, promano.* pochodzę/ *pergo, procedo, progredior.* pochodzisty/ *acclivus, & acclivis.* pochodzistość/ *clivus.* pochodnia/ *lampas, fax, lucerna.*

Pochop / *Occasio, calcar, instinctus, incitamentum, irritamentum. Item, profectus, us.* pochop bierzę / *proficio. Jtem, causam, ansam, oportunitatem arripio, sive nanciscor.* pochopny/ *pronus, propensus, proclivis. Item, oportunus.*

Pokrywam/ *Tego, abscondo Item, Tueor, defendo, patrocinor.*

Podpadam pod kogo/ *Confugio, recipio me, opem & auxilium imploro.* podpadnienie/ *refugium, portus, receptaculum, sacra anchora, asylum.*

Pochuchywam / *Afflo, aspiro.*

Pochwa/ & *Plur:* pochwy/ *Vagina. Item, Antilena, postilena.*

Pochwálam / *Laudo, collaudo, prædico, approbo.* pochwałá/ *laus, approbatio.* pochwalny/ *laudabilis.*

Pochwiszczam / *Strepo, sibilo* pochwist / *sibilus.* pochwiściel / *nimbus, procella, turbo.*

Pochwytawam / *Arripio, apprehendo.* pochwyt / *arreptio, apprehensio.*

Pochybiam / *Aberro, fallor, decipior.* pochybá/ *error, dubium, dubitatio.* pochybny / *dubius, incertus.*

Pochylam/ *Acclino, inclino.* pochylam się / *ruinam minitor.* pochyły/& pochylny/ *incurvus, devexus, declivis, inclinatus, propensus, pronus, præceps, præruptus.* pochylność/ *propensio, inclinatio.*

Pociąsk/ *Rudicula, rutabulum*

Pociéſzam/ *Conſolor, erigo.* **pociéſzénie** & **pocieſzá**/ *ſolatium, conſolatio.* **pocieſzny**/ *lætus, gratus, iucundus. conſolationis plenus.* **Pocieſzyćiel**/ *Conſolator, Paracletus.*

Pocżcżę/ *Honoro, veneror, revereor, honore afficio* **pocżćiwy**/ *honeſtus, honorabilis, honorandus, venerãdus* **pocżćiwość**/ *honor, honeſtas, reverentia, veneratio.*

Pocżemu/ *Quanti.*

Pocżerniam/ *Nigro, denigro, nigrefacio, coloro, impluvio.* **pocżerniáły**/ *denigratus, impluviatus.*

Pocżeſny/ *Gravis, honorabilis, venerabilis, honeſtus.* **pocżeſność**/ *honor, gravitas, reverentia.*

Pocżet/ *vide* **Pocżytam.**

Pocżwárnie/ *Ineptio.* **pocżwárowánie**/ & **pocżwará**/ *ineptiæ.*

Pocżynam/ *Inchoo, incipio, auſpicor. Item, Conſpicio* **pocżątek**/ *principium, initium, exordium, primordium, auſpicium.* **pocżęćie**/ *conceptio.*

Pocżytam/ *Numero. Item, habeo, duco, cenſeo.* **pocżet**/ *numerus. Item, turma, legio, exercitus.*

Pod/ *Præp: Sub, infra.*

Podáię & **pogawam**/ *Porrigo, offero, confero, contribuo. Item, Dedo.* **podawcá**/ *collator.* **podátek**/ *tributum, contributio, vectigal.* **podáwánie**/ *deditio.*

Podbiał/ *Tuſſilago, herb:*

Podbieram/ *Lego, colligo, meto, vindemio.* **podbieránie** *vindemiæ, meſſis.*

Podbrodek/ *Mentum.*

Podburzam/ *Irrito, provoco, laceſſo, inſtigo* **podburzyćiel**/ *inſtigator.*

Podchmielawam/ *Cereviſiæ lupulum addo. Item, Inebrior.* **Podchmielánie**/ *Ebrietas.*

Podchodzę/ *Fallo, decipio, impono, circumvenio, ſupplanto.* **podeśćie**/ *captio, deceptio, fallacia, circumventio, ſupplantatio, impoſtura.* **podeſzły**/ *deceptus. Item, provectus, vetus, ſenex.*

Podchwytawam/ *Capio, prehendo.* **podchwytánie**/ & **podchwytká**/

chwytká / *captio.* podchwytliwy/*captiosus.*

Podćiekam / *Alluo, subterfluo.*

Podćinam/*Succido.*

Podczás/*Interdum, quandoq; nonnunquam.*

Podczáßy/ *Prægustator, pocillator, à poculis.*

Podczos/ *Cyma, æ, & Cyma, atis.*

Poddawam / *Dedo, trado, subdo, subijcio.* poddány / *subditus.* poddánośc / & poddáństwo / *subiectio.* poddánie / & poddáwánie / *deditio, subiectio.*

Poddymam / *Sufflo.* poddymká/ *sufflatorium.*

Podemknąć. &c. *vide* Podmykam.

Podeptuię / & Podeptywáw/*Protero, conculco.*

Podeśćie / & podeßli, *vide* Podchodzę.

Podeßwá/*Planta, solea.*

Podeymuię / *Sustineo.* podeymuię śię *sucipio, subeo, audeo, conor, molior. in Præt:* Podiąłem śię. *Inf:* Podiąć śię. *Inde* podeymowánie/ & podięćie/ *conatus, ausus.*

Podeyźrzę / *Suspicor, suspectum habeo.* podeyźrzenie / *suspicio.* podeyźrzány / *suspectus.* podeyźrzliwy / *suspiciosus, suspicax.*

Podgárłek/ *Mentum, jugulum, aruncus, paleare.*

Podgorze/ *Promontorium.*

Podiezdek/*Mannus, equuleus.*

Podkáśuię / & podkásywam / *Succingo.* podkáśuię śię/ *succingor.* podkáśány / *succinctus.*

Podkłádam/*Subijcio, suppono* podkład / *tormentum, culcitra, clitellæ.*

Podkolánek/ *Poples.*

Podkopywam/*Suffodio, cuniculos ago.*

Podkowá/*Solea ferrea.* podkuię / *soleam equo induo, equum calcio.*

Podle/ & podług/*Iuxta, secus, secundum.*

Podlewam/*Suffundo*

Podługowáty/ *Sublongus, prolixus, promissus.*

Podły/ *Levis, vilis, abiectus, vulgaris, plebeius,*

Podmiecę/ & podmietywam/ *Subijcio.* pomiot/ & podmiotek/ *dimin: Liber, vel puer suppostitius, seu adulterinus, nothus.*

Podmykam/ *Suppono.* podmykam się/ *subrepo. in Præt:* podemknołem. *Infin:* podemknąć.

Podniebienie/ *Palatum. Item, Laquear, fornix.*

Podnoszę/ & podnászam/ *Tollo, attollo, erigo, sublevo.* podniosły/ *elatus, erectus, acclivus, & is.*

Podnożek/ *Scabellum.* podziemny ludzie/ *antipodes.*

Podobam się/ *Placeo, arrideo.*

Podobny/ *Similis, aßimilis. Item, Poßibilis, verisimilis.* podobność/ *similitudo.* podobieństwo/ *parabola.* podobno/ *fortè, fortaßè.*

Podołek/ *Fimbria, lacinia, limbus.*

Podosek/ *Embola, fibula rotæ.*

Podpálam/ *Accendo, ignem excito.* podpoláły/ *adustus, flavus, coloratus.*

Podpieram/ *Fulcio, suffulcio, sustineo.* podpieram się/ *innitor, insisto.* podporá/ *basis, sustentaculum, pedamentum, columen, columna, fulcrum.*

Podpiersień/ *Antilena.*

Podpisuię/ & podpisuię się/ *Subscribo.* podpis/ *subscriptio.*

Podpisek/ *Amanuensis, à libellis.*

Podpłomyk/ *Panis subcinericius.*

Podpomagam/ *Iuvo, succurro, suppetias fero.* podpomożenie/ *auxilium.*

Podrastam/ *Cresco, adolesco.* podrosły/ *adultus.* podrostek/ *adolescens, ephebus.*

Podrożny/ *Iter faciens, viator. peregrinus.* podrożnik/ *polygonium, cichoræum, herb:*

Podruzgam/ & podruzgotawam/ *Contero, comminuo, confringo.*

Podrzepiełam/ *Inebrior, poculis indulgeo.*

Podrzeźniam/ *Subsanno, illudo, irrideo, mores & gestus alicuius imitor.* podrzeźnianie/ *sub-*

ſannatio, irriſio, ſarcaſmus. poorzeźniácz / *mimus, ſubſannator, cavillator.*

Podrzucam / *Subdo, Subÿcio, ſuppono, adultero.* podrzutek / *liber ſive puer ſuppoſititius.*

podrzynam / *Succido.*

Podſadzam / *Suppono.*

Podſcielam / *Subſterno.*

Podſędek / *Subjudex, ſubdelegatus judex, arbiter, vulgò recuperator.*

Podśiewam / *Incerno, purgo, colo, cribro.*

Podſkárbi / *Theſaurarius, tribunus ærarÿ.* podſkárbſtwo / *quæſtura.*

Podſłuchywam / *Audio, inaudio, auſculto, obſervo, animadverto.* podſłuchacz / *explorator, corycæus.*

Podſobny koń / *Equus ephippiarius.*

Podſtárzeie ſię / *Inveteraſco.* podſtárzały / *grãdævus, provectæ ætatis.*

podſtáwiam / *Suppono.*

Podſtępuię / *Decedo, ſuccedo. Item, Circumvenio.* podſtępny / *fallax, fraudulentus, inſidioſus.*

podſtoli / *Structor, dapifer.*

Podſtrzegawam / *Obſervo.*

Podſypuię / *Ineſco.*

Podßczuwam / *Irrito, inſtigo.* podßczuwánie / *inſtinctus.* podßczuwácz / *inſtigator.*

Podßywam / *Subduco.* podßycie / *pannus ſubductitius, pelles ſubductitiæ.*

Podußczam / *Irrito, inſtigo, inceſſo, ſtimulo, inflammo, ſuborno.* podußczenie / *inſtinctus, incitamentum, illecebræ.*

Podwiąſká / *Faſcia cruralis, periſcelis.*

Podwieczor / *Veſperi, ſub veſperam.* podwieczorek / *merenda, anticænium.* podwieczorkuię / *merendam ſumo.*

Podwiká / *Rica, calantica, peplum.*

Podwodá / *Angaria.* podwodnik / *veredarius.* podwodny koń / *equus clitellarius.*

Podwoyſki / *Apparitor, lictor.*

Podworze / *Area, atrium, veſtibulum.*

Podwoiam / *Gemino, duplico.* podwõy / *& Plur:* podwoie / *poſtis, antes, limen ſuperius, ſuperliminare.*

Podwyższam/ *Exalto, erigo, evebo.*

Podyimuie/*vide* Podeymuie/ & podyma/ *Premula balistæ seu sclopeti.*

Podzegam/*Incendo, inflammo. Item, Incito, irrito, instigo.*

Podźielam/ *Partior, divido, distribuo.* podźielcá/ *distributor.*

Podźiemny/*Subterraneus.*

Podźiewam/*Relinquo, colloco, transfero. in Præt:* podźiałem/*Inf:* podźieć.

Pofenduie/ & posyram/*Concaco, commaculo, conspurco, coinquino.*

Pogániam/*Propello, insequor. Item, Aurigor, equos & currum rego.* pogániácz/ *auriga.* pogoń/& pogońia/*fuga.*

Pogánin/ *Ethnicus, gentilis, paganus.* pogáńſki/*gentilitius.* pogáńſtwo/ *ethnicismus, gentilitas.*

Pogębek/ *Alapa, colaphus.* pogębkuie/*colaphizo, alapam seu colaphum impingo.*

Poginę/*Pereo.*

Pogladam/ *Contueor.*

Pogłowie/*Sexus, caput. Item, Cõtributio, quæ fit in singula capita. Inde,* Dáć pogłowie/ *Capite censeri.*

Pogodá/ *Serenitas, sudum cœlum, cœli clementia. Item, opportunitas.* pogodny/ *sudus, serenus, oportunus.*

Pogorywam/*Conflagro.* pogorzenie/*incendium, conflagratio* pogorzeliſko/pogorzelmá/ & pogorzelec/*area domus exustæ.*

Pogránicze/ *Confinium, conterminium, vicinitas.* pográniczny/ *cõterminus, contiguus, finitimus.*

Pograżam/*Interminor.* pograżká/ *minæ interminatio.*

Pograżam/ *Immergo, submergo.*

Pogryzawam/ *Arrodo, corrodo.*

Pogruchotywam/*Contero, confringo, comminuo,*

Pogrzeb/*Funus, exequiæ, justa, parentalia, sepultura.* pogrzebny/*funebris.* pogrzebiam/ *humo, sepelio.* pogrzebáczká/*rutabulum, batillus.*

Pomámuie/ *Coërceo, compesco, cohibeo, frenum inijcio, in officio contineo.*

Pochánbiam / *Temero, confundo, polluo, profano.* **pochánbienie**/*profanatio, confusio.*

Poiednywam / *Reconcilio, placo, in gratiam repono.* **poiednawam sie** / *in gratiam redeo.* **poiednánie** / *reconciliatio.* **poiednácz** / *reconciliator.* **poiedynkiem** / *singuli, Adverb:* **poiedynkowy** / *singulus.* **poiedynkowy bóy**/*monomachia.*

Poimam / *Capio. in Præt:* **poimałem.** **poimánie** / *captivitas.* **poimániec**/*captivus, mancipium.*

Poymuie/*Capio, duco. Item, Disco, teneo, percipio. in Præter.* **poiałem.** *Inf:* **poiać.** *Inde,* **poiety** / *capax, docilis.* **poietność**/ *docilitas.*

Pokálam/*Contamino, commaculo, inquino.*

Pokarm/*Cibus, esca, alimentum, obsonium, edulium.* **pokarmiam** / *cibo, pasco, pabulum præbeo.*

Pokázuie/*Ostendo, demonstro.* **pokazánie**/ *demonstratio.*

Pōki/*Dum, donec, quamdiu.*

Pokładam/ *Pono, colloco* **pokład**/*ordo, series. Item, clitella.*

Pokolenie / *Familia, stirps, domus, propago, prosapia, sexus, gens, genus, generatio, proles, progenies.*

Pokonywam / *Refuto, convinco.*

Pokorny/ *Humilis, mitis, placidus, mansuetus, demissus, submissus, supplex.* **pokorá** / *humilitas.* **pokorze** / *humilio.* **pokorze sie**/ *humilior.*

Pokost/ *Vernix.* **pokoßczam**/ *vernice oblino.*

Pokoßam/ *Meto, demeto, defalco.*

Pokōy / *Pax, quies, requies, ocium, tranquillitas. Item, cella, cônclave, abdytum, cubiculum.* **pokoieczek**/*cellula.*

Pokrapiam/ *Aspergo, madefacio, humecto, rigo, irrigo.*

Pokrußam / *Tero, contero, protero, confringo, comminuo.*

Pokrywam/ *Tego, cooperio. Item, Simulo* **pokryty**/*tectus, simulatus, hypocriticus.* **pokryty człowiek**/ *hypocrita.* **pokrywká**/

operculum. Item, Prætextus, ſpecies.

Pokrzepiam ſie/ Recreo, reficio, erigo, refrigero, refocillo, convaleſco, vires colligo, ſanitatem recupero.

Potrzeźwiam/ idem potrzeźwienie / Recreatio, refrigeratio, refrigerium.

Pokrzyk/ Mandragora.

Pokrzywá/ Vrtica. pokrzywnik/ nothus, ſpurius, incerto patre procreatus.

Pokumywam ſie / Amicitiam ſeu familiaritatem ineo, convenio. pokumánie/ familiaritas, amicitia, conſociatio, pactum, conventio.

Pokupuie / Coemo.

Pokurczam/ Contraho, corrugo. pokurczam ſie / contrahor, corrugor. pokurczáły/ contractus, gibboſus.

Pokuſzam/ Tento pokuſzam ſie / conor, molior, machinor, periculum facio. pokuſzenie / conatus. Item, tentatio. pokuſá/ ſpectrum.

Pokutá/ Pœnitentia. pokutuie / reſipiſco, pœnitentiam ago. pokutowánie/ reſipiſcentia.

Pół / & puł/ Semi. połowicá / medietas, dimidium. połowiczny/ medius, dimidius.

Połamuie/ Confringo, comminuo.

Połapiam/ Arripio, apprehendo.

Pole/ Campus, ager. polny/ campeſtris, agreſtis. poluie / venor. polowánie / venatio. polak / polonus, ſarmata. polká/ mulier polona. polſki / polonicus. polſká/ Polonia, Sarmatia.

Połeć mieſá/ Succidia.

Polecam/ Mando, commendo, iniungo, præcipio. polecenie/ mandatum, commiſſio.

Polegam/ Procumbo, vincor, trucidor, profligor.

Polepiam/ Deluto, oblino.

Polepſzam/ Corrigo, emendo, reparo, reſtituo, reſtauro. Item, Augeo. polepſzam ſie / reſipiſco, ad ſaniorem mentem redeo. polepſzenie/ correctio, emendatio, reſipiſcentia. Item, augmentum, corollarium.

Poleruie/ ex Germ: Polio, limo, limam adhibeo.

Polewam/ *Affundo, perfundo, aspergo, rigo, irrigo.* polewká/ *offa, sorbitio, jusculum.* polewczány/ *jurulentus. jusculentus.*

Poley/ *Pulegium.*

Pōlicá/ *Mactra, loculamentum.*

Policzam/ *Connumero.*

Policzek/ *Mala maxilla, mandibula. Item, Alapa, colaphus.* policzkuie/ *colaphizo, alapam impingo, colaphum infringo.*

Połoczam/ *Devoro, deglutio.* połok/ *edo, onis, heluo, comedo, vorax & gulosus homo.*

Płon/ *Spolia, manubiæ.*

Położę/ *Pono, colloco.* położenie/ *situs, us, positus.* połóg/ *puerperium.* położnicá/ *puerpera.*

Południe/ *Meridies.* południowy/ *meridionalis.* południowy wiátr/ *auster.*

Pomagam/ *Iuvo, subvenio, succurro, opitulor, suppetias fero.* pomoc/ *auxilium, opis, suppetiæ, adminiculum, subsidium.* pomocny/ *auxiliaris.* pomocnik/ *adiutor.*

Pomorzam/ *Eneco, interficio:*

Pomázuię/ *Vngo. Item, Polluo, contamino, inquino.* pomázánie/ *vinctio.* pomazániec/ *vnctus.*

Pomierzam/ *Demetior.* pomiar/ *demensum.* pomierny/ *mediocris.* pomierność/ *mediocritas.*

Pomießywam/ *Commisceo, confundo.* pomießánie/ *confusio.*

Pomiotam/ *Abÿcio, reÿcio, prosterno. Item, Abortio.* pomiot/ *abortus.*

Pomiotło/ *Rudicula, rutabulum, batillus.*

Pomnażam/ *Addo, augeo, cumulo, prosum. Item, propago.* pomnożenie/ *augmentum, incrementum. Item, propagatio.* pomnożyciel/ *auctor.*

Pomorańcza/ *Malum aureum.*

Pomorzka ziemiá/ *Regio, maritima, maritimus.*

Pomßczę się/ *Vindico, vlciscor.* pomściciel/ *vltor, vindex.* pomstá/ *vltio, vindicta.*

Pomuſkam/ & pomuſkuię/ *Lino, oblino, perlino, inungo.*

Pomykam/ *Promoveo, protrudo.*

trudo. pomykam się / *succedo.* pómek / *ames, laqueus, tendicula.*

Pomywam / *Eluo.* pomyie / *eluvies*

Ponarzam / *Immergo, submergo.*

Pończochá / *Tibiale, soccus.*

Poniedźiałek / *Dies lunæ, feria secunda.*

Poniewaž / *Quia, quoniam, quandoquidem.*

Pop / *Sacerdos, sacrificulus, flamen.* popowa / *vestalis.*

Poparłem / *& c. vide* popieram.

Popaßam / *Compasco, depascor.*

Popchnałem / *vide* popycham.

Popędzam / *Propello.* popędliwy / *vehemens, iracundus, furiosus.* popędliwość / *furor, vehementia, iracundia.*

Pękam się / *Disrumpor.*

Popełniam / *Perpetro, admitto, committo, delinquo.*

Popiek / *Batillus.*

Popieram / *Vrgeo, insto, pergo* Item, *Resisto. in Præt:* poparłem. *Inde* popárcie / *instantia. Inf:* poprzeć.

Podpijam sobie / *Inebrior.*

Popioł / *Cinis.* popieláty / *cinereus.* popielec / *ceneralia, dies cinerum.* popielicá / *glis.*

Popisuię / *Conscribo.* popis / *conscriptio.*

Popłacam / *Persolvo* popłátek / *census.*

Popłaßam / *Abigo, perterrefacio* popłoch / *terror.*

Popleśnieię / *Muceo, mucesco, situ & squalore obducor.* popleśniały / *squalidus, mucidus, rancidus, cariosus.*

Poplugáwiam / *Conspurco, contamino, inquino.*

Popluwam / *Conspuo.*

Poponá / *vide* Oponá.

Poprąg / *Cingula.*

Poprawdźie / *Seriò, revera.*

Popráwuię / *&* popráwiam / *Emēdo, corrigo, reformo, restauro, sub incudem revoco.* popráwá / *correctio, emendatio.*

Poprzątam / *Ordino, orno, como, dispono.*

Poprzeć / *vide* Popieram.

Przedawam / *Distraho, vendo, venundo.*

Poprzysięgam / *Adiuro, exorcizo, obtestor.* poprzysięże-

ńie / *adiuratio, exorcismus.* po- przyśiegácz / *exorcista.*

Popuszczam / *Laxo, remitto, prolongo, protraho. Item, Excerno, aluum deijcio, ventrem exonero.*

Popycham / *Trudo, protrudo, propello. in Præt:* popchnąłem / *Inf:* popchnąć.

Porá / *Conflictus, prælium.*

Porabiam / *Incido, succido, excindo.* porebá / *lignatio, locus vbi cæduntur ligna,* porebńik / *lignator.*

Podátek / *Exactio, census, tributum, quod pendunt agricolæ.*

Porádzam / *Consulo, consilium do.* porádá / *consilium.* porádny / *prudens, sapiens.* porádńie / *consultò.*

Poránek / *Diluculum.* poránu / *manè, diluculo.* poráńiam śie / *de manè surgo, maturo, manè seu maturè aliquid ago.*

Porazam / *Cædo, vinco fundo, prosterno, profligo, trucido.* porazká / *cædes, strages.*

Pordzewieie / *Ferruginem contraho.* pordzewiáły / *ferruginosus, rubiginosus.*

Pore / & porze / *Findo scindo, discindo. in Præt:* prołem / *Inf:* prōć.

Porecze / *Climacter, lorica.*

Porywam / *Arripio, abripio.* porywam śie / *proripio me, prorumpo.*

Pōroczki / *Iurisdictio, termini terrestres, sic vocant cancellariæ.*

Porodze / *Pario, enitor.* porodzeńie / *partus.*

Porońiam / *Condo, servo, asservo. Item, Evomo, eijcio, abortio.*

Porownywam / *Aequo, complano, concinno, compono. Item, Confero, comparo.* porownáńie / *complanatio, collatio, comparatio.*

Porozumiewam / *Intelligo, animadverto.* Porozumiewam śie / *Convenio, paciscor.* Porozumieńie / *Conventio, pactum.*

Port / *Portus, Emporium maritimum.* portowy / *ad portum pertinens.*

Portki / *Caligæ, feminalia.*

Poruczam / *Mando, præcipio, injungo, commendo.* poruczeńie / *mandatum* poruczńik / *mandatarius,*

tarius, commissarius, administrator, ordinum ductor.

Poruszam / Quatio, commoveo, afficio. poruszenie / motus, affectus, us.

Porządzam / Ordino, dispono. porządny / ordinatus, dispositus legitimus.

Porze / vide Pore.

Porzecze / Regio ad flumen sita. porzeczny / ad ripam fluminis situs. porzeczki / baccæ, herbæ cuiusdam fluviatilis, quam Ribes officinæ vocant.

Porzucam / Abÿcio, proÿcio. Item, Abortio. porzucenie / abiectio, abortus.

Posag / Dos, dotalitium.

Posarkawam / Sorbillo, pitisso.

Pościel / Lectus, grabatus. pościołka / lectulus. pościelam / sterno lectum.

Pościgawam / Assequor, insequor, prehendo.

Pościnawam / Trucido, decollo, caput amputo.

Posel / &c. vide Posyłam.

Posępiam się / Tristor, frontem corrugo. posępny / tristis, morosus, difficilis.

Posiadam / Possideo, occupo. posiádánie / possessio. posiedziciel possessor.

Posiedzę / Assideo, consideo. Posiedzenie / Sessio, consessus.

Posiewam / Consero.

Posilam / Corroboro, confirmo, recreo, refocillo, vires suppedito. posilenie / & posiłek / robur, vires, suppetiæ. posiłeczny / auxiliaris.

Posłałem / &c. vide Posyłam / & posłánie / stratum.

Posládek / Anus, i, podex, nates.

Pośledź / Postremo. pośledny. posterior, postremus, ultimus, extremus.

Posługuię / Inservio, gratificor, morem gero. posługá / officium. posłuszny / officiosus, obtemperans, obsequens, obediens. posłuszność & posłuszeństwo / obedientia, obsequium.

Pośniedziéię / Muceo, squaleo. pośniedziáły / Mucidus, squalidus, cariosus, situ abductus.

Posoká / Cruor, sanguis. posoczny / cruentus.

Pospieszam się / Celero, pro-

pero, festino. pospieszny / *celer, festinans, expeditus.* pośpiech / *festinatio.*

Pospolu, *Simul, unà.* pospolity / *usitatus, vulgaris, communis, trivialis, tritus, obvius, promiscuus.* pospolicie / *plerumque, vulgò, promiscuè.* pospolituie / *Conversor.* pospolitowánie / *communio, conversatio.*

Posyram / *Concaco, conspurco.*

Pośrzodek / *Medium, meditullium.* pośrzedny / *medius.* pośrzednik / *mediator.* pośrzednictwo / *officium mediatoris.*

Possowá / *Tignus, & um. Item, Laquear.*

Postać / *Vultus, gestus.*

Postanowiam / *Ordino, statuo, instituo, constituo, paciscor.* postánowienie, *ordinatio, constitutio, pactum.*

Postáwuie / & postawiam / *Pono, colloco, statuo,* postaw / *stamen.* postáwá / *habitus, gestus, forma, species.* postáwnik / *cæreus.*

Postepuie / *Incedo, procedo, proficio.* postepek / *actio, incessus, profectus, us.*

Postepuie / *Pergo, procedo, progredior.*

Postoie / *Expecto, consisto, subsisto, sisto gradum.*

Postradam / *Perdo, amitto.*

Postronny / *Dissitus, longinquus.* postronność / *distantia, longinquitas.*

Postrzygawam / *Attondeo.* postrzygacz / *tonsor, qui pannum levigat.* postrzygálnia / *Tonstrina.*

Poswarzam sie / *Rixor, altercor, concerto, contendo.* poswar / *altercatio, concertatio.* poswarek / *dimin:*

Poświadczam / *Testor, attestor, contestor, testificor.*

Posyłam / *Mitto. In Præter:* posłałem. poseł / *nuncius, legatus.* poselstwo / *nuncium, legatio.*

Poszánywam / *Amo, veneror, honore afficio, magnifacio.* poszánowánie / *honor, reverentia.*

Poszáncuie sie / *Succedo, evenio, eventum sortior, sive bonum, sive malum.*

Pośćię sie/ *Iejuno.* post/ *ieiunium quadragesima.*

Pośćiekawam / *Allatro, secundo, felix ac faustum esse jubeo.*

Pośeptawam/ *Susurro, insusurro, suggero, immurmuro, in aurem dico.* pośeptem / *submiße, tacitè, submissa voce.*

Pośywam/ *Tego, operio* pośyćie/ *culmen, tectum stramineum.*

Pośwá/ *Indumentum, operimentum* pośewká/ *dimin:*

Potaczam/ *Provoluo. Item, Macero, humecto, immergo, irrigo.* potok / *rivus, amnis.* potoczek/ *rivulus.*

Potaiemny / *Clandestinus, clancularius.* potaiemńie / *clàm, clanculùm, clandestinè.*

Potáńieie / *Vilesco, viliori precio vendor.*

Potarzycá/ *Postnundinum, dies vltimus nundinarum.*

Potemny/ *Habilis, aptus, idoneus, accommodus, appositus.* potemność/ *habilitas.*

Potepiam/ *Damno, condemno.* potepienie/ *condemnatio.*

Potężny/ *Firmus, validus, robustus.* potężność / *robur, vires, efficacia.*

Potknę sie/ *Offendo, cespito, impingo, allido.*

Potłaczam/ *Opprimo, comprimo, refercio, confercio, coarcto.*

Potłumiam/ *Opprimo, protero, pessundo, conculco.*

Potok/ *vide* potaczam.

Potonę / *In aquis suffocor, submergor.*

Potomek / & potomstwo/ *vide* potym.

Potopiam/ *Mergo, submergo, in aquis suffoco.* potop/ *diluvium, inundatio.*

Potracam/ *Perdo.*

Potracam/ *Protrudo.*

Potraw/ *Cordum.*

Potráwá/ *Ferculum, obsonium, missus, us.*

Potrzasam/ *Aspergo, conspergo. Item, concutio.*

Potrzask / *Ames, tendicula.*

Potrzebá/ *Neceßitas, inopia, penuria. Item, Causa, negotium. Item, Pugna, prælium.* potrze-

bny / *necessarius, egenus, inops,* potrzebuie / *egeo, indigeo. Item, peto, posco, flagito, requiro.*

Potwarz / *Calumnia, contumelia, convicium.* potwarzam / *cavillor, calumnior.* potwarca *calumniator, suggillator.* potwarzysty / *contumeliosus.*

Potwierdzam / *Assero, affirmo, confirmo, roboro, munio.* potwierdzenie / *confirmatio.*

Potwarzam / *Fingo, formo, effingo.* potworá / *species, facies forma, effigies.*

Pōty / *Hactenus, hucusque.*

Potykam sie / *Occurro, obviam venio. Item, congredior, pugno, prælior, manus consero, signa confero, confligo, dimico. Item, cespito, impingo, allido, offendo* potkánie / *&* potyczká / *prælium, congressus, conflictus.*

Potym / *Postea, deinde, deinceps.* potomek / *successor.* potomkowie / *Plur: liberi, successores, posteri.* potomstwo / *posteritas.*

Potynkuie / *Incrusto.* potynkowánie / *incrustatio.*

Powachywam / *&* powoniam / *Odoro, olfacio.*

Powádzam / *Irrito, lacesso,* powádzam sie / *Iurgor, altercor, rixor, contendo.*

Powálam / *Provoluo, prosterno.* powálam sie / *Procido, procumbo, corruo, concido,* powálenie / *Prostratio.*

Powalká / *Pastillus, panis eleemosynarius.*

Poważam / *Æstimo, facio, pendo, veneror,* poważny / *Gravis, venerabilis, venerandus, autoritate præditus.* powagá / *&* poważność / *Gravitas, autoritas, æstimatio.*

Powedruie / *ex germ: Abeo, discedo, iter facio.*

Powierá / *Superstitio.* powierny / *Superstitiosus.*

Powios / *Chamedaphne, herba.*

Powiát / *Territorium, districtus, diœcesis, provincia.* powiátowy / *provincialis.*

Powiazam / *Alligo, constringo.* powiasło / *fascia, vinculum, astringmentum.*

Powiedam / *Dico, narro, perhibeo.* powiedácz / *autor rumoris alicuius.* powieść / *sermo, di-*

ctum, sententia. powiastka / *rumusculus.*

Powieká / *Palpebra.*

Powietrze / *Aër, aura. Item, Pestis, lues, pestilentia, paralysis.* Powietrzny / *Æreus.* powietrzem záráżony / *paraliticus.*

Powiewam / *Afflo.* powietrzny / *flatilis, â ventis agitatus.*

Powinny / *Debitus, devinctus, obstrictus, obnoxius.* powinność / *Officium.* powinowáty / *necessarius, propinquus, cognatus, consanguineus.* powinowáctwo / *cognatio, necessitudo, consanguinitas.*

Powijam / *Involvo.* powićie / *fascia, involucrum.*

Powłaczam / *Induo, operio.* powłoká / *indumentum, operimentum.*

Powodzę / *Deduco, produco.* powodźi się / *succedit.* powodzenie / *successus.* powód / *autor. Item, causa. Item, instructio, instinctus. Item, actor coram judicio.* powodny / *Instigatorius.* po wodowa stroná / *actor, accusator.*

Powodź / *Inundatio, diluvium.*

Powoływam / *voco.* powołánie / *vocatio, munus, officium.*

Powolny / *Promptus, spontaneus, obsequens, obtemperans, morigerus, tractabilis.* powolność / *obedientia, obsequium, tractabilitas.*

Powoniam / *Odoro, olfacio.* powonienie / *olfactus.*

Powój / *Hedera.*

Powoźe / *Aurigor.*

Powróz / *Funis.* powrozek / *funiculus.* powroźnik / *restio, restiarius, sparto.*

Powśćiagam / *Arceo, coërceo, cohibeo, refreno, moderor, tempero, compesco* pòwśćiagam się / *abstineo, tempero mihi* powśćiagliwy / *continens abstinens, temperans.* powśćiagliwość / *abstinentia.*

Powstáię / & powstáwam / *Assurgo, consurgo, insurgo. Item, Orior, exorior, promano, provenio.*

Powszechny / *Generalis, universalis, catholicus, œcumenicus.*

powßechnośc / *generalitas, vniversitas.*

Powßedny / *Quotidianus, profestus.*

Powtore / *Secundò, rursus, iterum.* powtárzam / *repeto, itero, ingemino.* powtárzánie / *repetitio, iteratio.*

Powyßam / *Exalto.*

Powzdawam / *Trado, concedo.* powzdánie / *cessio.*

Poie / *Poto, inebrio.*

Poymam / *vide* poimam.

Poyźrzę / *Aspicio, prospicio.* poyźrzenie / *aspectus, prospectus.*

Pozábijam / *Occido, interficio, interimo, trucido.*

Pożadam / *Cupio, desidero, flagito, peto.* pożadánie / *desiderium, flagitatio, petitio.* pożadány / *desideratus, desiderabilis, exoptatus, expectatus.* pożadliwy / *libidinosus.* pożadliwość / *libido, cupiditas, concupiscentia.*

Pożałem / *&c. vide* pożynam.

Pożar / *&c. vide* pożeram.

Pożarnice / *Varioli, morbilli.*

Pozbawiam / *Orbo, privo, adimo, destituo, aufero, eripio.*

Pozdrawiam / *Saluto.* pozdrowienie / *salutatio.*

Pożegam / *Comburo.* pożogá / *incendium.*

Pożegnawam / *Benedico.* pożegnánie / *benedictio.*

Pożeram / *Devoro, deglutio. in Præter.:* pożarłem / *Inf.:* poźrzeć. pożercá / *decoctor.* pożar / *incendium.* pożarzysty *flammeus, ignitus. Item devorans, depascens.*

Pozew / *vide* pozywam.

Poziewam / *Oscito, pandiculor.* poziewánie / *oscitatio, pandiculatio.*

Poziemká / *Fragum.*

Pozłacam / *Deauro, inauro.* pozłocony / *&* pozłocisty / *deauratus,* pozłocenie / *&* pozłotká / *deauratio*

Poznań / *Posnania.*

Poznawam / *Agnosco, cognosco.* poznánie / *agnitio, cognitio.*

Pozny / *Tardus, serus, serotinus, cordus.* pozno *serò, tardè.*

Pogoniam / *&* wygániam / *Abigo, cogo, expello, propello.*

Pozorny / *Adiect: Conspicuus, manifestus, evidens, Subst: Lictor, apparitor.*

Pozostáie / & pozostáwam / *Remaneo, relinquor.* pozostáły / *reliquus, residuus.*

Pożrzeć / *vide* Pożeram.

Pozwalam / *Concedo, permitto.* pozwolenie / *concessio, permissio, licentia.*

Pożyczam / *Mutuum do, credo, commodo. Item, Vtendum accipio.* pożyczny / *mutuo datus, vel acceptus.*

Pożynam / *Meto, demeto, defalco, vindemio. in Præt:* pożąłem / *Inf:* pożąć.

Pozyskawam / *Lucror, lucrifacio.*

Pozywam / *Cito, litem intendo, dicam impingo, diem dico, in jus voco.* pozywácz / *actor.* pozew / *citatio*

Pożywam / *Vtor, fruor, vescor, commessor.* pożywánie *fruitio, vsus fructus.* pożytek / *vsus, vtilitas, fructus, commodum, emolumentum, quæstus, lucrum, compendium.* pożyteczny / *vtilis, frugi, commodus, compendiosus.*

P R.

Prábábká / *Proavia.*

Praca / *Labor, opus, cura, sollicitudo, molestia.* prácuie / *laboro, operor, opus facio, curo, desudo.* prácowity /, *laboriosus.*

Praczká / *vide* pierze.

Prádziad / *Proavus.*

Pregá / & pregierz / *Numella, catasta.*

Prágne / *Sitio. Item, inhio, aspiro, desidero.* prágnienie / *sitis, desiderium.*

Práchtykuie / *Ariolor, auguror, vaticinor, ominor.* práchtyká / *augurium, oraculum, omen. Item, fraus, dolus, machina, techna* práchtykarz / *vates, augur, ariolus, aruspex.*

Prałat / *Præsul, antistes, episcopus.*

Prałem / &c. *vide* pierze.

Práprádziad / *Abavus.*

Prásá / *Prælum, torcular.* prásuie / *premo.*

Prásół / *dicitur is, qui vel salem coquit, vel sale mercaturam exercet.*

Praßczur/ *Vxoris meæ patruelis.*

Práſny / *Azymus, infermentatus* **prásnicy**/ *panis infermentatus, aliàs,* **przaſny.**

Pratek/*vide* **Pret.**

Prawdá / *Veritas. Item, circulus menſarius.* **prawdźiwy**/ *verus, verax.*

Prawnuk, *Pronepos.*

Práwo / *Ius, lis, lex.* **práwy** / *rectus, verus, legitimus, dexter.* **práwość** / *æquitas, juſtitia, veritas, dexteritas.* **práwicá** / *dextera.* **práwidło** / *amußis, norma, regula.* **práwny**/ *juridicus, juriſperitus.* **práwuie ſie** / *litigo, in jus voco, jure ago.* **práwodawcá** / *legislator, nomothetes.* **práwołamcá** / & **práwokáźcá** / *legisruptor, exlex.*

Práźe / *Aſſo, coquo, elixo* **práźony groch** / *piſa ſuffocata.*

Pre / *Vrgeo, inſto. in Præt:* **Párłem** /*Inf:* **Przeć.**

Pret/*Virga, baculus, pertica.* **pratek**/ *virgula, radius, bacillus*

Pretki / *Agilis, celer, citus, pernix, velox, præpes, præceps, rapidus, ſubitus, ſubitaneus. promptus, expeditus.* **predkość** / *celeritas.* **predko** / *citò, illicò, curriculò.*

Proboßcz/ *Præpoſitus.* **proboſtwo** / *præpoſitura.*

Probuie/*Probo, exploro, examino.* **probá** / *probatio, examen.* **probálnia**/ *fornacula.*

Prōć/ *vide* **Porze.**

Procá/ *Funda.*

Proch/ *Pulvis.* **proßek** / *pulviſculus.* **prochowny** / *pulvereus.* **prochowńicá** / *theca pulveraria.* **prōchńieie** / *putreſco, putreſio.*

Prōłem/*vide* **Porze.**

Promień/ *Radius.* **promieńiſty**/*radioſus, radians.*

Proporzec / *Signum, vexillum.* **proporńik** / *ſignifer, vexillifer.*

Prorok/ *Vates, propheta.* **prorokini**/ *prophetiſſa.* **prorocki** *propheticus, vatidicus.* **proroctwo**/ *prophetia, vaticinium, oraculum.* **prorokuie** / *prædico, prophetizo, vaticinor.*

Prośie/ *Sucula, porcellus,* **prośiatko** / *dimin:* **prośiecina**/*caro porcellina.*

Proso/ Milium.

Prosty/ Simplex, vilis, communis, vulgaris, obvius, rudis, ignarus, iners. Item, rectus, directus. prostość/ & prostotá/ simplicitas. Item, inscitia, inertia. prostak/ & dimin: prostaczek. Item, prośćiná/ & dimin: prośćinká/ homo simplex, ignarus, ignavus, stolidus, stupidus, rudis. proszczę/dirigo.

Proszę/ Oro, rogo, postulo, supplico, peto. prozbá/ petitio, precatio.

Prowádzę/ Duco, deduco, derivo. prowádzę się/ migro prowadzká/ migratio.

Prożny/ Inanis, vanus, vacuus, cassus, irritus, frustraneus. prożność/ vanitas. prożno/ frustra, invanum, necquicquam. prożnuię/ Ocior, desideo. prożnowánie/ ocium, desidia.

Prum/ Ponto, onis.

Prusy/ Prußia, Borußia. pruski/ Prutenicus. prusak/ Borussus.

Pryskam/ Scintillo. Item, aspergo.

Pryszcz/ Vlcus, vomica. pryszczę się/ vlcus fio.

Pryskuię/ Aduro, inuro, stigmatizo. pryskowány/ cauteriatus.

Przadłem/ &c. vide Przędę.

Przałem/ vide Przę.

Przáśny/ Azymus, infermētatus. przáśnik/ panis azymus.

Prze/ Præp: Per, propter.

Przę/ Nego, diffiteor, inficiaseo. in Præter: przałem/ Infin: przeć.

Przebarszczam/ Importunè ago, insolenter me gero.

Przebiegam/ Percurro, pervado. Item, Perlego, evoluo. przebiegam się/ deambulo, discurro.

Przebieram/ Eligo, deligo, seligo. przebōr/ delectus. przeborek/ vertex, æquamentum capillorum.

Przebijam/ Transfigo, transfodio. przebijam się/ perrumpo. przebity/ transfossus. przebićie/ transfoßio, perruptio.

Przebradzam/ Flumen aliquod transeo, permeo, pervado, transvado.

Przebrnę/ Idem.

Przebywam/ Maneo, habito,

conversor. przebiwánie/ *conversatio.*

Przeć/*vide* Prę.

Przecedzam / *Colo, as, percolo, cribro.*

Przechyrá/ *Ardelio, adulator, parasitus, scurra, cavillator, impostor, cinislo, vitilitigator.*

Przechodzę/ *Transmeo, permeo, penetro, pervado, emineo, præmineo, supero, exupero. In Præt:* przeszedłem. *Inde* przeście / *transitus.* przeszły / *præteritus, priscus, pristinus.* przechodzę się / & przechadzam się / *deambulo, inambulo.* przechadzká/ *deambulatio.* przechód/ *transcursus, ambulacrum* przechodźisty / *pervius.* przechadzam się / *sæpiùs alvum exonero.*

Przechowywam / *Recipio.* przechowam się / *lateo, delitesco.* przechowanie / *latebra, latibulum.*

Przechwytywam / *Intercipio.* przechwyćiciel/ *interceptor.*

Przećiagam/ *Pertraho. Item Transeo.* przećiag / *transitus. Item spacium, intervallum, distantia.*

Przećiekam/ *Perfluo.*

Przecieram/ *Perfrico, perfodio, perrumpo. in Præt:* przetárłem/ *Inf:* przetrzeć.

Przeckà/ *Fibula.*

Przećinam/ *Disseco, concido.*

Przećiw/ & przećiwko/ *Contra, erga, adversus. In.* przećiwny / *contrarius.* przećiwnik/ *adversarius, hostis* przećiwność/ *adversitas, contrarietas, contradictio, repugnantia.* przećiwiam się / *adversor, resisto, repugno, rebello, obmurmuro, oggannio.*

Przecz / *per Apocopen. Pro,* przeco / *Cur, quare, quamobrem, qua de causa, quam ob causam.*

Przeczam się/ *Rixor, Iurgor, altercor, contendo.*

Przeczny/ *vide* przeki.

Przeczyniam / *Muto, transformo.* przeczynienie/ *transformatio, metamorphosis.*

Przeczytywam/ *Perlego, relego, evoluo.*

Przed / *Præ, ante, coram, in conspectum, in conspectu.* przed tym / *antea.* przedni / *præstans, præcipuus.* przednieyszy / *potior, præstantior.*

Przedárłem/ *vide* przedzierám.

Przedáruię / *Muneribus corrumpo.*

Przedáię / & przedawam / *Vendo, venundo, distrabo.* przedánie / & przeday / *venditio.* przedáyny / *venalis.* przedawcá / *venditor.*

Przeddách / & przeddášek / *dimin: Suggrundia.*

Przędę / *Neo, fila duco. in Præt:* prządłem / *Inf:* prząść. przędziwo / *linum, tela* prześlicá / *pedamentum, basis, seu inferior pars colus.* prządká / *netrix, lanifica.*

Przedłużam / *Prorogo, differo, protrabo, procrastino, cunctor, moras necto.* przedłużenie / *cunctatio propagatio, mora.*

Przedmieście / *Suburbium.*

Przedmowá / *Præfacio, prologus, proœmium.*

Przedrápuię / *Perfrico.*

Przedśiebierzę / & przedśięwezmę / *Propono, constituo, in animum induco.* przedśięwźięcie / *propositum, institutum, intentio.*

Przedśionek / *Atrium, vestibulum, proscenium, antesceni-um.*

Przedźiałam / *Transformo. Item, discrimino.* przedźiał / *vertex.*

Przedźieram / *Scindo, lacero, disrumpo. in Præt:* przedárłem / *Inf:* przedrzeć. przedźieram się / *perrumpo, vi mihi viam aperio.*

Przegádywam / *Confuto, cōvinco.*

Przeginam / *Inclino, incuruo.* przegięcie / *inclinatio, incurvatio.* przegięciná / *suffrago, curvatura pedis.*

Przegladywam / *Conniveo, indulgeo. Item, Recognosco, corrigo, emendo.*

Przegradzam / *Sepio, obsepio.* przegrodá / *sepimentum, vacerra.*

Przegrażam / *Interminor.* przegrozká / *comminatio.*

Przegubá / *Spondylus, nodus, curvatura digitorum.*

Przeiednywam / *Expio, placo, reconcilio, in gratiam reduco.*

Przeistoczam / *Vnam substantiam in aliam transmuto, transformo,*

formo, transsubstantio. przeistoczenie / *transsubstantiatio, metamorphosis.*

Przekalam / *Perfodio, transfodio.*

Przekazam / *Obsto, impedio, interrumpo.* przekaza / *obstaculum, impedimentum.*

Przek / *Obliquitas, decussatio,* poprzeki / *decussatim.* poprzeczny / *obliquus, transversus.* poprzekuie / *obliquè seu decussatim aliquid colloco.*

Przekladam / *Præpono, præfero, antepono, præficio, transpono. Item, Expono, explico, interpretor.*

Przekinam / *Inclino, declino, deficio.* przekinienie / *defectio.*

Przeklasuie / *Ineptio, lascivio, obscæna loquor.* przeklasnik / *scurra, obscænus homo.* przeklasowanie / *scurrilitas.*

Przeklinam / *Execro, devoveo, imprecor, anathematizo.* przeklety / *maledictus.* przeklectwo / *Anathema, maledictio.* przeklinacz / *exorcista.*

Przekonywam / *Vinco, convinco, refuto.*

Przekopywam / *Perfodio.* przekop / *fossa.*

Przekorzyna / *insultus.*

Przekryszam / *Deleo, cancello, expungo.*

Przekształtuie / *Transfiguro, transformo, in aliam formam cõverto.* przekształtowanie / *transfiguratio, transformatio.*

Przekuie / & przekowywam / *Recudo.*

Przekupuie / *Dardanariam exerceo, propolam ago.* przekupień / & przekupnik / *institor, propola, dardanarius.*

Przekwintuie / *Ineptio, lascivio, lenocinor.* przekwinta / & przekwintowanie / *ineptiæ, lascivia, lenocinium.*

Przełamuie / *Confringo.*

Przelatam *Pervolo, transvolo.*

Przełazuie / *Perrepo, transcendo.*

Przelewam / *Transfundo. Item, Exundo.* przelewka / *exundantia, abundantia.*

Przeleczam / *Renumero.*

Przełożę / *Præficio.* przełożony / *præfectus.* przełożeństwo / *magistratus.* przełoga / *cochlea torcularis.*

Przemagam/ *Possum, valeo, praevaleo.* przemożny/ *potens, praepotens.* przemożność/ *vires, potentia, potestas, nervus, facultas.*

Przemakam/ *Madeo, madefio.*

Przemárnuie/ *Concoquo, dilapido, perdo, perfundo, malè colloco.*

Przemáchluie/ *Transmuto, permuto. Item, Perdo, profundo, consumo.*

Przemieniam/ *Immuto* przemienny/ *alternus, mutabilis, momentaneus, inconstans, caducus.* przemienność/ & przemiáná/ *mutatio, vicissitudo.*

Przemierzam/ *Permetior.*

Przemijam/ *Praetereo.* przemijánie/ *praeteritio*

Przemyczam/ *Conduco, muneribus seu donis corrumpo.*

Przemykam się/ *Perrepo, perrumpo.* przemyślam/ *affabrè aliquid excogito.* przemysł/ *ars, artificium.*

Przenáymuie/ *Conduco, muneribus corrumpo.*

Przenikam/ *Penetro.*

Przenoszę/ & przenaszam/ *Transfero, transporto.* przenoszę się/ *migro, emigro, transmigro.* przenosiny/ *repotia.*

Przeor/ *Prior, coenobiarcha.* przeoryszá/ *Foemin:*

Przeorzę/ & przeorywam/ *Aro, proscindo, effringo, repastino.*

Przepadam/ *Perlabor, perrumpo.* przepadam się/ *lacero, rumpor.* przepáść/ *abyssus, vorago, barathrum.* przepádzisty/ & przepáścisty/ *voraginosus.*

Przepásuie/ *Praecingo.*

Przepijam/ *Decoquo, consumo, abligurio.* przepijam się/ *natalem meam celebro.*

Przepisuię/ *Describo, praescribo.* przepis/ *descriptio, apographum, copia, exemplar, exemplum.*

Przepiórká/ *Coturnix.* przepiórczę/ *coturnicum pullus.*

Przeplatam/ *Internecto, distinguo.*

Przepowiedam/ *Praedico, as, annuncio. Item, Praedico, as, vaticinor.* przepowiedánie/ *annunciatio, praedicatio. Item, praedictio, prophetia, vaticinium.*

Przeprászam/ *Deprecor.*

Przepráwuie / & przepráwiam / *Placo, reconcilio, in gratiam reduco.* przepráwuie się / & przepráwiam się / *traijcio, transfreto.* przepráwá / *reconciliatio* przeprawá / *traiectus.*

Przeprowádzam / *Perduco.* przeprowadzam się / *emigro, transmigro.* przeprowadzenie / *transmigratio.*

Przepuszczam / *Permitto, contransmitto, Item, Parco, remitto, condono, ignosco, conniveo, indulgeo.* przepuszczenie / *remißio, permißio, permissus.*

Przerabam / & przerebuie / *Excindo, aperio.* przerab / *foramen. Item, vacerra, stabulum equinum.*

Przerywam / *Perrumpo, abrumpo, intercipio.*

Przerzedzam / *Rarefacio.*

Przez / *Præp: Per, propter.*

Przesadzam / *Transfero, transpono, transporto. Item, distinguo.*

Prześcieram / *Abstergo, detergo.* prześcierádło / *linteum, lodix, stragulum.*

Przezdzieki / *Invitò, coactò.* przezdzieczny / *invitus, coactus.*

Prześiewam / *Cribro, percolo, as, excutio.*

Przeskákuie / & przeskocze / *Transilio.* przeskok / *effugium, latebra.*

Prześláduie / *Persequor.* prześládowánie / *persecutio.* prześládowcá / *persecutor.*

Przyśmierdam / *Oleo, fœteo.*

Przestáie / *Cesso, desino, desisto.* przestawam / *concedo, contentus sum, acquiesco.* przestawam się / *tempus maturitatis excedo.* przestánek / *intermißio.*

Przestáwuie / & przestáwiam / *Transfero, transpono.*

Przestepuie / *Transcendo, transgredior, prævaricor.* przestepny / *transgressorius, transcendens.* przestepny rok / *annus bisextilis.* przestepcá / *transgressor, prævaricator.*

Przestrászam / *Consterno, perterrefacio, terrorem incutio.* przestrách / *terror, pavor.*

Przestronyn / *vide* przestworny.

Przestrzegam / *Caveo, custodio, servo, observo. Item, Moneo,*

præmoneo, commonefacio. prze- strogá/ commonefactio.

Przestworny/ Laxus, amplus, vastus, capax, spaciosus. prze- stwor/ & przestworność/ vastitas, amplitudo, spacium.

Przesyłam/ Transmitto.

Przesypiam się/ Edormio.

Przeszedłem/ przeście/ &c. vide przechodzę.

Przeszkadzam/ Noceo, impedio, obsto. Item, Interpello. prze- szkodá/ obstaculum, impedimentum.

Przetłukam/ Pertundo, perforo, perfodio.

Przeto/ Ergo, igitur, quare, quapropter, proinde.

Pietro/ Laquear, tabulatum, contignatio.

Przetrawiam/ Abligurio, concoquo, consumo.

Przetwarzam/ Transformo. przetworá/ transformatio.

Przewarzam/ Decoquo, concoquo.

Przeważam/ Præpondero, prævaleo. przeważny/ gravis, præstans. przeważność/ præstantia, gravitas.

Przewedruie/ Peragro.

Przewierciam/ & przewiercuie/ Perforo.

Przewierzgam/ Immuto, transformo, transfiguro. przewierzgam się/ immutor. przewierzgnienie/ immutatio, transformatio, transsubstantiatio.

Przewiewam/ Perflo. przewiewny/ ventis pervius.

Przewiniam się/ Committo, patro, perpetro, delinquo. przewinienie/ culpa, delictum, reatus.

Przewlaczam/ Protraho, cunctor, differo, prolongo. przewłoczká/ dilatio, cunctatio, mora.

Przewodzę/ Traduco, transporto. Item, Vexo, exagito.

Przewożę/ Transveho, transporto. przewożę się/ traijcio, transfreto. przewóz/ traiectus. przewoźnik/ portitor, transfretator. przewoźny/ Naulum, portorium.

Przewracam/ Everto, perverto. przewrotny/ perversus, przewrotność/ perversitas.

Przewyciężam/ Vinco, supero, anteeo, antecello, prævaleo.

Przewyższam/ Emineo, anteeo, supero,

supero, exupero, excello, præcello, antecello.

Przeieżdżam/ *Perequito, peragro.* przeieżdżam się/ *obequito.* przeiażdżka/ *obequitatio, deambulatio.*

Przeyrzę/ *Prævideo, prospicio, prædestino. Item, Hallucinor, pecco, delinquo.* przeyżrzenie/ *prædestinatio, providentia, fatum. Item, delictum.*

Pozorny/ *Pellucidus, perspicuus.* pozorność/ *perspicuitas.*

Przeźrzoczysty/ *Limpidus, perspicuus, pellucidus.* przeźrzoczystość/ *perspicuitas.*

Przeżyię/ *Diutius vivo, annos alicuius supero.*

Przezywam/ *Cognomino.* przezwisko/ *cognomen.*

Przodek/ *Principium, primæ partes, primatus, principiatus.*

Przodkowie/ *Maiores, patres, seniores.* przoduię/ & przodkuię/ *primas teneo, anteeo.* przodkowánie/ *primatus, primæ partes.*

Przy/ *Præp: Apud, pone, penes, secundùm. Composita cum comparativis adiectivorum significationem eorum minuit, vt:* przysmutnieyszym/ *subtristis.* przytrudnieyszym/ *subdifficilis, aliquo modo difficilis.*

Przybiegam/ *Accurro.*

Przybieram/ *Orno, exorno.*

Przybiiam/ *Affigo.*

Przyblyżam się/ *Appropinquo, Immineo, impendeo.*

Przybywam/ *Advento, accedo, cresco.* przybytek/ *tabernaculum,* przybysz/ *mensis decimus tertius, qui Embolimos, quasi intercalaris dicitur. Germ:* Einkömling.

Przyochedożam/ *Colo, exorno. Item, fucum facio.*

Przychylam/ *Inclino, acclino, admoveo.*

Przychodzę/ *Venio. in Præt:* przyszedłem/ *Inf:* przyść. *Inde* przyście/ *adventus.* przyszły/ *futurus.* przychodzień/ *advena, peregrinus, alienigena.* przychodniowy/ *alienus, exterus, exoticus.*

Przyciągam/ *Attraho, pertraho. Item, Commigro.*

Przyciekam/ *Affluo, alluo, allabor.*

Przycinam/ *Amputo, præcido.*

In Præt: przyćiałem / *Inf*. przyćiąć.

Przyćiſkam / *Adÿcio. Item, Premo, comprimo, vrgeo, inſto.*

Przyczyniam / *Addo, augeo.* przyczyniam ſie / *interpello, intercedo.* przyczyná / *cauſa, ratio. Item, interceßio.* przyczyńcá / *interceſſor, mediator.* przyczynek / *auctio, corollarium, additamentum.*

Przydáię / & przydawam / *Addo, adÿcio, augeo, adhibeo.* przydátek / *auctarium, corollarium, additamentum, appendix.*

Przydłużßym / *Sublongus.*

Przygadza ſie / *vide* przygodźi ſie.

Przygániam / *Cogo, appello, compello.*

Przygániam / *Reprehendo, criminor, damno, culpo, vitupero.* przygáná / *vituperatio, reprehenſio, vitium.*

Przyginam / *Acclino, inclino.*

Przygłáſkuię / *Orno, como, mulceo, demulceo.*

Przygłodywam / & przygłodzam / *arrodo, corrodo.*

Przygryzam / *Idem.*

Przygodźi ſie / & przygadza ſie / *Accidit, evenit, contingit, vſu venit.* przygodá / *caſus, eventus, damnum, malū, infortunium.* przygodny / *fortuitus, contingens.*

Przygotuię / *Apparo, præparo, inſtruo, adorno.* przygotowánie / *apparatus, us.*

Przyiaćiel / *Amicus, cognatus, familiaris, neceſſarius.* przyiaćiołká / *amica, amaſia.* przyiaćielſki / *amicus.* przyiaćielſtwo / *amicitia, cognatio, conſanguinitas, familiaritas, neceßitudo.*

Przyiaźń / *Favor.* przyiáźliwy / *favens, cupidus, ſtudioſus.* zprzyiam / *faveo, aſpiro.*

Przyimuię / *Accipio, aſſumo, recipio, ſuſcipio. in Præt*: przyiałem / *Inf*: przyiać. *Inde* przyięćie / *Receptio.* przyiemny / *acceptus, gratus.*

Przykázuię / *Præcipio, impero, jubeo, mando, injungo.* przykázánie / *mandatum, præceptum, edictum.* przykáźićiel / *præceptor, magiſter.*

Przykładam / *Appono, addo, adÿcio.* przykład / *exemplum,*

ſpecimen. przykłádny / *bonum exemplum præbens.*

Przykry / *Acerbus, moleſtus, ingratus. Item, Præceps.* przykrość / *moleſtia, nauſea, faſtidium.* przykrze ſie / *moleſtus ſum, vexo, divexo, exagito.*

Przykrywam / *Tego, contego, operio.* przykryćie / *tectum, operimentum.*

Przyłaczam / *Aggrego, congrego, adjungo, conjungo.*

Przylatam / *Advolo, occurro.*

Przyłbica / *Caßis, galea.*

Przylegam / *Adjaceo, attingo, finitimus ſum. Item, Obruo, opprimo.* przyległy / *conterminus, finitimus, contiguus, propinquus.* przyległość / *confinium.*

Przylepiam / *Affingo, agglutino.*

Przylewam / *Affundo, ſuffundo.* przylewká / *additamentum, quod affunditur.*

Przyliczam / *Annumero.*

Przylepam / *Adhæreo.*

Przylgne / *Adhæreo, adhæreſco.*

Przyłudzam / *Attraho, allicio, pelliceo.*

Przymawiam / *Obtrecto, traduco, criminor, convicior, inſector, cavillor, invehor.* przymówká / *criminatio, convictum, directorium, opprobrium, obtrectatio, calumnia.* przymowny / *contumelioſus, obtrectatorius.*

Przymiátam / & przymiotam / *Addo, adijcio.* przymiot / *accidens. Item, contagium, contagio.*

Przymierzam / *Accommodo, adapto, confero. Item, menſuram augeo, aliquid ad menſuram addo.* przymiárá / *auctarium, corollarium.*

Przymierze / *Pax, fœdus, pactum, induciæ.*

Przymießawam / *Admiſceo.*

Przymnażam / *Augeo, addo, adijcio.*

Przymußam / *Adigo, cogo, compello.* przymußenie / *coactio.*

Przymykam / *Admoveo.* przymykam ſie / *propius accedo, accurro, appropinquo, inſinuo me.*

Przynaglam/ *Vrgeo, insto, ingruo, immineo.*

Przynecam/ *Inesco, allicio, pellicio.*

Przeniewierzam sie/ *Infideliter ago, infidelem me gero.*

Przynoße / & przynaßam/ *Fero, affero, apporto.*

Przynucam/ *Colo, adigo.*

Przyobuwam/ *Calcio, calceos induo.*

Przyodziewam/ *Vestio, amicio, induo, operio.*

Przypadam / *Accedo, accurro, allabor, ingruo, immineo. Item, Aggredior, adorior.* przypadek / *casus, malum, infortunium.*

Przypadzam / *Adigo, cogo, compello.*

Przypalam/ *Aduro.*

Przypásuie / *Accingo.*

Przypiekam/ *Asso, aduro.*

Przypieknam / *Exorno, fucum illino, fucum facio.*

Przypieram/ *Vrgeo, insto.*

Przypierzam/ *Plumis exorno, cristam adapto, cristo, as.*

Przypijam/ *Præbibo propino.*

Przypilnuie / *Operam do, conor, enitor, contendo.*

Przypinam/ *Applico, affibulo, astringo, annecto, adiungo, induo, accingo.* przypinam sie/ *adhæreo, adhæresco in Præt.* przypiąłem/ *Inf:* przypiąć.

Przypisuie/ *Annoto, ascribo, tribuo, dedico, vendico, arrogo, imputo.* przypisek/ *annotatio.*

Przyplatam/ *Applico, annecto.*

Przypływam / & przypłynę/ *Annato, adnavigo, appello.*

Przypodobywam sie/ *Placeo, accommodo me, insinuo me.* przy: przypodobywam / *assimilo, confero, comparo.*

Przypominam/ *Commemoro, cito, allego, mentionem facio, suggero, in memoriam revoco.* przypominánie/ *commemoratio, mentio.*

Przypowiedam/ *Narro, enumero.* przypowieść/ *parabola, proverbium, adagium.*

Przypráwuie / & przypráwiam / *Affingo, adorno, præparo. Item, Condio* przypráwá/ *ador,*

natio, fucus, offuciæ, figmentum. Item, condimentum. przypráwká / *coma, capillus adulterinus.* przypráwny / *adulterinus, fucatus, fictitius. Item, conditus.*

Przypuszczam / *Admitto.*

Przyradzam się / *Annascor.* przyrodzony / *genuinus, naturalis.* przyrodzenie / *natura, ingenium, indoles.* przyrodny / *agnatus.* przyrodny brát / *frater vterinus.*

Przyrok czynie / *Fascino, incanto.* przyrok / *fascinum, incantamentum, aspectus contagiosus.*

Przyrownywam / *Assimilo, confero, comparo.* przyrownywánie / *collatio, comparatio.*

Przyrzadzam / *Præparo, adorno, instruo.*

Przyrzekam / *Spondeo, fideiubeo, polliceor, satisdo, compromitto.* przyrzeczenie / *sponsio, satisdatio.*

Przyrzynam / *Præscindo. Item, Alludo.*

Przyrzucam / *Addo, adijcio.*

Przysadzam / *Addo, adijcio, applico, attexo.* przysádá / *additamentum, appendix.*

Przysądzam / *Adiudico, jmputo, attribuo.*

Przyśiádam / *Assideo.* przyśiadká / *sessio.*

Przyśiegam / *Iuro.* przyśiegły / & przyśiezny / *juratus.* przyśiegá / *Iuramentum.*

Przyśienie / & przyśionek / *Atrium, vestibuum, porticus, ambulacrum.*

Przyskákuie / *Assilio.*

Przyskórká / *Iniuria, damnum, detrimentum.*

Przyskwieram / *Vrgeo, insto, insisto, immineo, impendeo.*

Przysłowie / *Proverbium.*

Przysłuchywam / *Pertineo, attingo.* przysłuchywam się / *attendo, ausculto, adverto.*

Przysługuie / *Gratificor, demereor.* przysługá / *gratificatio, officium, meritum.*

Przysłuszá / *Decet, convenit, par est.*

Przysmák / *Embamma, intinctus.*

Przysnywam się / *In somnis appareo.*

Przysparzam / *Augeo, adaugeo, dono, largior, muneror.*

Przyspieszam / *Accelero.*

Przyſpoſobiam/ *Adopto. Item, Arrogo, vendico.* przyſpoſobienie/ *adoptio.*

Przyſtáwuie/ & przyſtáwiam/ *Appono, adjungo.* przyſtaw/ *epiſtates, inſpector, curator.* przyſtawka/ & przyſtaweczká/ *catillus.*

Przyſtępuie/ *Adeo, accedo.* przyſtęp/ *acceſſus, aditus.* przyſtępny/ *facilis acceſſu.*

Przyſtoi/ *Decet, convenit, competit.* przyſtoyny/ *decens, conveniens.* przyſtoyność/ *decor, decorum, convenientia.*

Przyſtoſuie/ *Confero, adapto, accommodo, concinno, conformo, attexo.*

Przyſtrzegam/ *Cuſtodio, obſervo, advigilo.*

Przyſwędzam/ *Aduro, comburo.* przyſwędlina/ *aduſtio.*

Przyſzedłem/ & c. *vide* przychodzę.

Przyſzywam/ *Aſſuo, applico.*

Przyſzwá/ *Aſſumentum. Item, Solea, planta pedis.*

Przytaczam/ *Advolvo, admolior, admoveo. Item, Cito, allego.*

Przytyſkuie/ *Vrgeo, cogo, inſto.*

Przytłaczam/ *Obruo, opprimo.*

Przytomny/ *Præſens.* przytomność/ *præſentia.*

Przytráfiam ſię/ *Congruo, convenio, quadro.* przytráfi ſię/ *accidit, evenit, contingit, vſu venit.*

Przytulam/ *Admoveo, foveo.*

Przytykam/ *Applico, admoveo.*

Przytym/ *Interim, interea, obiter, porrò.*

Przyuczam/ *Doceo, aſſuefacio,* przyuczam ſię/ *addiſco, aſſueſco, aſſueſio.*

Przywabiam/ *Ineſco, allicio, pelliceo, attraho. pertraho.*

Przywalam/ *Advoluo, obruo, opprimo.*

Przywarzam/ *Concoquo, aduro.* przywárá/ *Cremium, caro aduſta, cruſta carnium coctarum, ollis adhærens.*

Przywędruię/ *Peragro.*

Przywiram/ *Occludo.*

Przywiezuie / *Alligo, annecto.*

Przywiley / *Privilegium, bulla, diploma.* przywileiowány / *privilegio munitus.*

Przywitawam / *Saluto, excipio, dexteram porrigo.*

Przywłáßczam / *Ascribo, attribuo, imputo, vendico, dedico, acceptum refero.*

Przywodzę / *Adduco, cito, allego.*

Przywożę / *Advebo, adduco, apporto.*

Przywracam / *Reddo, restituo, reparo, restauro.*

Przywrot / *Stellaria, herb:*

Przywrzáły / *Adustus.*

Przywykam / *Assuesco, assuesio, addisco.*

Przyżegam / *Adjuro.*

Przyzwalam / *Annuo, concedo, assentior, astipulor.* przyzwolenie / *assensus, consensus, concessio, permißio.*

Przyzwoity / *Vulgaris, communis, assuetus, consuetus, vsitatus, in more positus.*

Przyzwyczáiam / *Assuefacio.* przyzwyczáiam się / *assuefio.*

Przyzywam / *Voco, accerso, adscisco.*

P S.

Pśi / *&c. vide* Pies.

Pśinki / *Baccæ frangulæ, solanum hortense, herb:*

Pstrąg / *Aurata.*

Pstry / *Versicolor, varius, variegatus, maculosus.* pstroćiná / *macula.* pstrzę / *variis coloribus distinguo, varios colores induco.*

Psuię / *Vicio, corrumpo, pessundo, labefacio, destruo, depravo.* psotá / *nequitia.*

Pßczołá / *Apis.* pßczołká / *apicula.* pßczelnik / *apiarium.*

Pßenicá / *Triticum.* pßeniczny / *triticeus.*

Pßonak / *Rapistrum, herb:*

P T.

Ptak / *Avis, volucris.* ptaßek / *avicula.* ptaße / *pullus avium.* ptaßy / *volucris, volutilis.* ptástwo / *genus avium, volatilia.*

Ptaßnik / *Auceps.*

P V.

Pucek/*Pupus,pusio.*

Puch/ *Pluma.* puchowy/ *plumeus.*

Puchnę / *Intumesco.*puchliná / *tumor, apostema, abscessus. Item, Hydrops.*

Pudło / *Theca, vagina, capsa.*

Puchacz/*Bubo.*

Puchá/*Flagrum,flagellum, scutica.*

Pukam/ *Sono,strepo,bombum reddo.* pukam się/*frondesco,gemmas protrudo. Item, Rumpor,* puk/*sonus,strepitus,bombus.*

Pukiel/*Vmbilicus.*

Puklerz/*Scutum,clypeus.*

Pulchak/ *Sclopetum, fistula ferrea*

Pułnocy / *Septentrio.* pułnocny/ *Septentrionalis,aquilonaris, borealis.* pułnocny wiátr/ *boreas,aquilo.*

Pułortá/ *Drachma.*

Pułpit/*Pluteus,pulpitum.*

Pułrzytek / *Clunis.*pułrzytki/*Nates.*

Puls/*Arteria.*

Pułtalerá/ *Stater,siclus,medium nummi Ioachimici.*

Pułtory / *&* pułtorá/ *sesqui, vt :* pułtorá funtá/ *sesquilibra.*

Pumpá/*Tubus,sipho.*

Purchaty / *Rarus, spongiosus.* Purcháty kámień / *Pumex.*

Puzan / *ex German: Buccina.*puzáńiśtá/ *buccinator.* puzánuię/*buccino.*

Pustołká/*Circos genus accipitrum, altero pede claudum.*

Pusty/*Solus, desolatus,desertus.* pustyńia / *&* puszczá/ *Eremus,solitudo, desertum.* pustelńik / *Eremita,solitarius.* puszczyk / *vlula.* pustoszę / *desolo, grassor, vasto, devasto, depopulor.* pustoszyćiel / *vastator.* pustoszenie/ *devastatio, desolatio.*

Puszczam/*Mitto,linquo* puszczádło/*phleboiomium.*

Puszká / *Pixis.* Puszkarz/ *Faber tormentarius.* puszkárztwo/ *opificium tormentarium.*

Puzdro/*Theca,vagina.*

P Y.

Pychá / *Superbia, Arrogantia, Fastus, Supercilium.* Pyßny / *Superbus, arrogans, tumidus, ambitiosus, superciliosus.* Pyßnie sie / *superbio, ostento me, cristas erigo, spiritus altos gero.*

Pypeć / *Pituita gallinarum.*

Perzyná / *Favilla.*

Pysk / *Rostrum, proboscis.*

Pyßcze / *Pipio, avium more.*

Pyßká / *Puls, pulmentum.*

Pytam / *Quaero, interrogo, sciscitor, indago, percontor.* pytánie / *quaestio.*

Pytel / *Incerniculum.* pytluie / *incerno, cribro.*

Pywowonia / *Paeonia, herb:*

INCIPIENTIA ab *R.*

R A.

Rabek *Calantica, peplum, flammeum, rica, sindon.*

Robie / *Ligna caedo, findo.*

Ráçá / *Pyrobolus.*

Ráchuie / *Computo, supputo, subduco, rationem ineo, calculo,* Ráchunek / *Ratio, subductio, computatio.* Ráchmistrz / *Arithmeticus.*

Racze / *Volo, dignor. Item, Tracto, excipio.*

Raczká / *&c. vide* Reká.

Rad / *Laetus, lubens, libens.* rádość / *Laetitia, gaudium.* Ráduie sie / *Gaudeo, laetor, exulto, congratulor.*

Rádá / *Consilium. Item, Senatus.* rádze / *suadeo, consulo, consilium do. Item, delibero.* rádze sie / *Consulo, consilium peto, in consilium adhibeo.* Rádny / *Consularis, senatorius.* ráycá / *Senator, consiliarius, à consiliis.*

Raie / *Pronubo, pronubium ago, vxorem do, eloco.*

Rák / *Cancer piscis: & Carcinoma, morbus.*

Rákusy / *Austria.* Rákuski / *Austriacus.* Rákußánin / *Austriacus.*

Rámá / *Trabs, tignus, & um.*

Rámie / *Brachium, humerus.*

Ráná/ *Vulnus, plaga* rániе/ *vulnero, ſaucio.* ranny / *ſaucius*

Ráno/ *Manè, maturè.* rány/ *maturus, matutinus, præcox.*

Rántuch/ & rántußek/ *Peplum, calantica.*

Rarõg/ *Herodius.*

Rátay/ *Villicus, arator, agricola.*

Rátuie/ *Iuvo, adjuvo, ſuccurro, medeor, libero, ſervo, aſſero.*

Rátonek/ *Auxilium, remedium.*

Ratuß/ *Curia, prætorium.*

Ráycá/ *vide* Radá.

Raie/ *vide* Ráie.

Raz/ *Vices, Item, Semel.* rázem/ *vna vice.*

Ráże/ *Ico, peto.* rázá/ *ictus, impetus.*

R D.

Rdeſt/ *Perſicaria.* rdeſt czarny/ *Perſicaria maculata.* rdeſt biały/ *Hydropiper.*

Rdza/ *Ærugo, ferrugo, rubigo.* rdzáwy/ & rdzewiáły/ *ferrugineus, rubiginoſus.* rdzewieie/ *ſitum contraho, ferrugine obducor.*

R E.

Reieſtr/ *Album, index.*

Reká/ *Manus.* rą zká/ *dim;* *Item, Manubrium.* rączy/ *induſtrius, impiger, vegetus, alacris.* rączość/ *induſtria.* ręczny/ *manualis.* ręcznik/ *mantile.* rekoieść/ *anſa, manubrium, capulus,* & *um.* rękaw/ *manica.* rękáwicá/ *chirotheca.* ręczę/ *ſpondeo, fidejubeo, fidem meam interpono.* rekoymia/ & rekoymi/ *vas, vadis, præs, prædis, ſponſor, fideiuſſor.* rekoiemſtwo/ *ſponſio, fideiußio.*

Rezá/ *Sentina.*

Reiá/ *Antenna.*

Reż/ *Siligo.* rżány/ *Siligineus.*

R I.

Rycerz/ *Eques, miles, eques auratus.* rycerzki/ *equeſtris, militaris.* rycerztwo/ *nobilitas. Item, militia.*

Rychley/ *Celer, citus, velox.* rychłość/ *velocitas.* rychło/ *citò.*

Ryczę / *Fremo, rugio, rudo.* ryk / *fremitus, mugitus.*

Rydz / *Fungus suillus, boletus.*

Rydzy / *Ferrugineus, ferruginei coloris.*

Rzezániec / *Spado, Eunuchus, frigidus.*

Rynná / *ex Germ: Fistula, canalis, imbrex.* rynsztok / *hydraulus.*

Rysinę / *ex Germ: Exosso, exdorsuo, exentero.*

Ryię / *Sculpo fodio,* rydeł / *fodile.* rywádlnik / *castrum, cælum.*

R O.

Robak / *Vermis, lumbricus.* robaczek / *vermiculus.* robáczny / & robaczywy / *verminculosus.*

Robię / *Laboro, operor, opus facio.* robotá / *opus, labor, opera.* robotny / *laboriosus, operosus.* robotnik / *operarius.*

Roczny / *vide* Rok.

Ród / *Genus, familia.* rodzay / *genus, sexus, natio, stirps, proles, progenies, propago, generatio, prosapia.* rodzę / *pario, enitor, genero, procreo, gigno.* rodźiciel / *pater, genitor.* rodźicielká / *mater, genitrix.* rodzice / *parentes.* rodak / & rodowic / *verna, indigena.* rodaczka / & rodowiczká *fœm.*

Róg / *Cornu.* rożek / *corniculum.* rogowy / *corneus.* rogáty / *cornutus.*

Rogoża / *Storea, matta.*

Rochátyna / *Hasta, pilum.*

Roiownik / *Sedum majus, sempervivum, barba Iovis, herb.*

Rok / *Annus. Item, Terminus terrestris, terminus judicialis.* rok záwity / *terminus peremptorius.* roczny / *annuus.* rokoszy / *annales, acta.*

Rokićie / & rokićiná / *Brya, juncus, salix, vimen.* rokitowy / *salignus.*

Rokuię / *Delibero, consulto, decerno.* rokowánie / *deliberatio.*

Rolá / *Ager, rus, prædium.* rolká / & roleczká / *agellus.* rolny / *agrestis.* rolnik / *agricola.* rolnictwo / *agricultura.*

Rondelá / *Clypeus, scutum, propugnaculum, munitio.*

Ronię / *Vomo, ructo, egero, eÿcio.*

Ropá / *Pus, sanies.* ropiásty /

purulentus, suppuratus, saniosus.

Rosá / Ros. rośny / roscidus.

Rośćiagam / Pando, expando, distraho, dilato, distendo.

Roskazuie / Mando, jubeo, præcipio, impero, iniungo. roskázánie / mandatum, præceptum. roskazyćiel / præceptor, magister.

Roskoß / Voluptas, deliciæ, delectatio, gaudium. roskoßny / delicatus, delectabilis, voluptuosus. roskoßnik / roskoßniczek / delicatulus, delectabilis. roskoßuie / delector, in deliciis viuo, voluptates sector.

Rosmáryn / Rosmarinus, amaracus, libanotis.

Rosochá / Furca. Rosoßká / dimin: rosocháty / furcatus.

Rosół / Muria garum, salsugo, salsilago, salsamentum.

Rospadam sie / Debisco, dissilio, hiulco, diffindor, disrumpor. rospadliná / crena, fissura, rima. rospádnienie / hiatus.

Rospalam / Accendo, incendo. rospalam sie / candeo, conflagro. rospalony / candens, ardens, ignitus.

Rospámietywam / Recolo, recordor, in memoriam revoco.

Rosparam / Secerno, segrego, seiungo, findo, scindo, discindo. rospór / crena, fissura. rosporek / dimin:

Rospießczam / Molliter & delicatè educo. rospießczony / delicatus.

Rospinam sie / Effibulo, explico, solvo. In Præt: rospiąłem sie / Inf: rospiąć sie.

Rospłaßam / Dissipo, dispergo.

Rospośćieram / Pando, expando, sterno, dilato, diduco, extendo, distendo.

Rospowiedam / Expono, explico, declaro.

Rospożycam / Eloco, mutuum do, accomodo.

Rospraßam / Dissipo, spargo, aspergo. rosproßenie / dispersio.

Rospráwuie / & rospráwiam / discepto, distinguo. Item, Contraho, convenio, paciscor. rospráwá / distinctio, conventio, pactum. rosprawca / arbiter.

Rosprowadzam / Solvo, expedio, extrico.

Rosprzestrzeniam / *Expando, dilato.*

Rospukam się / *Rumpor, disrumpor.* **rospukły** / *herniosus, ruptus* **rospuklina** / *hernio, ramex.*

Rospuszczam / *Dimitto, dissolvo.* **rospusta** / *insolentia, dissolutio, licentia, luxuries, protervitas, petulantia.* **rospustny** / *protervus, luxuriosus, dissolutus, petulans, immodestus.*

Rószt / *Craticula.*

Rostárgam / *Discerpo, dilacero.*

Rostáie / & **rostawam się** / *Discedo, digredior, valedico, disjungor.* **rosstánie** / *discessus, abitus. Item, Bivium, trivium, compita.*

Rostę / *Cresco, glisco, adolesco, Item, Orior, provenio.*

Rostępuie się / *Dehisco, hiulco*

Rostyrk / *Seditio, tumultus,* **zwádliwy** / *seditiosus.*

Rostracam / *Conquasso, concutio, discutio.*

Rostropny / *Prudens, solers, ingeniosus.* **rostropność** / *solertia.* **rostrucharz** / *Mango, equisi.*

Rostwarzam / *Diluo, misceo, tempero.*

Rosszczepiam / *Diffindo, arborem in pulpam cædo.*

Rosztowánie / *Festucatio.*

Rotá / *Cohors, agmen, turba, turma, manipulus.* **Rotmistrz** / *Primipilus, Centurio, magister equitum, tribunus militum.* **rotmistrzowstwo** / *centuriatus.*

Rów / *Alveus, vadum, fossa,* **rowik** / *alveolus.*

Równy / *Æquus, planus. Item, Par, similis, æqualis.* **rówwność** / *similitudo.* **rówwniná** / *planities.* **rówiennik** / *coætaneus, synchronus.* **rówwnam** / *æquo, plano, complano.* **rówwno** / *æquè, pariter.*

Rówiánká / *Fasciculus olfactorius.*

Rój / *Examen Item, Agmen, turba, multitudo.* **roię się** / *conglomeror, instar apum.* **roiownik** / *sempervivum, herb.*

Róża / *Rosa.* **różány** / *roseus, rosaceus.*

Rozbieram / *Diripio, dilacero, in adversas partes divido, in frusta seco. Item, Consulo, consulto, delibero.*

Rozbijam/ *Conquasso, discutio, confringo. Item, Prædor, latrocinor, ex rapto vivo.* rozbićie/ *naufragium.* rozbóy/ rozboie/ & rozbóoystwo/ *latrocinium.* rozboynik/ *prædo, latro, pirata.* rozboynicá/ & rozbóyzycá/ *fœm.*

Rozchodzę śię/ *Dilabo, discedo. Item, Liqueo, liquesco,* rozchodnik/ *vermicularis, herb.*

Rozćiągam/ *Diduco, distraho, dilato, explico, expando, distendo.*

Rozćieram/ *Tero, contero, protero. in Præt:* roztárłem/ *Infin:* rozetrzeć.

Rozczyniam/ *Diluo, misceo, depso, subigo.* rozczynia/ *massa, conspersio.*

Rozczytam/ *perpendo, considero.*

Rozdárłem/ *vide* rozdźieram.

Rozdáię/ & rozdawam/ *Partior, distribuo.*

Rozdeptuię/ & rozdeptawam/ *Proculto.*

Rozdławiam/ & rozdłabiam/ *Protero, comprimo, conculco.*

Rozdrapuię/ *Lacero, dilacero, lanio, discerpo.*

Rozdrazniam/ *Irrito, lacesso, ad iram commoveo.*

Rozdwaiam/ *In duas partes divido.* rozdwoienie/ *divisio.*

Rozdźielam/ *Divido, distribuo. Item, Separo, distinguo. discrimino.* rozdźiał/ *distinctio, caput, sectio.* rozdźielny/ *distinctus, separabilis.* rozdźielcá/ *distributor, partitor, divisor.*

Rozdźieram/ *Distrabo, divello, convello, lacero, lanio. in Præt:* rozdárłem/ *Inf:* rozedrzeć.

Rozdźierzgam/ *Enodo, explico, extrico, expedio.*

Rozedrzeć/ *vide* rozdźieram.

Rożen/ *Veru.* rożenek/ *veruculum.*

Rozerwánie/ *vide* rozrywam.

Rozetrzeć/ *vide* rozćieram.

Rozeymuię/ *Dirimo, pacifico.* rozeym/ *diremptio, pacificatio.* rozeymcá/ *arbiter.*

Rozeznawam/ *Discerno, dijudico: dignosco.* rozeznánie/ *dijudicatio.* rozeznawcá/ *arbiter.*

Rozflarzam/ *Decoquo, consumo, dilapido, perdo.*

Rozgá/ *Virga, ferula.* rozczká/ *frons, dis, palmes, surculus.*

Rozgłaszam/ *Evulgo, divulgo, elimino.*

Rozgniewam/ *Irrito, lacesso, ad iram provoco, commoveo.* rozgniewam sie/ *irascor, succenseo, excandesco.* rozgniewánie/ *iracundia, furor.*

Rozgnoiwam/ *Putrefacio*

Rozgryzam/ *Commolo, comminuo, dentibus confringo.*

Rozgromiam/ *Dissipo, disiicio, profligo, in fugam coniicio.*

Rozgrzeszam/ *Absolvo, à peccatis libero.* rozgrzeszenie/ *absolutio.*

Roziatrzam/ *Exulcero, exaspero, exacerbo.* roziatrzenie/ *exacerbatio.*

Rozyná/ *Vva passa.* rozynká/ *dimin:*

Rozknowam/ *Discindo, diffindo, arborem in orbem cædo:*

Rozkraczam/ *Divarico, & or.*

Rozkrzewiam/ *Dilato, explico, propago.* rozkrzewiam sie/ *dilator, luxurior, frutice sco.*

Rozkrzywiam/ *Distorqueo.*

Rozkudłam/ *Hirsutum facio.* rozkudłány/ *hirsutus, horridus, incomptus.*

Rozkwilam/ *Flere facio, ad fletum commoveo, lachrymas provoco, exacerbo.*

Rozkwitawam sie/ *Floreo, effloresco.*

Rozłaczam/ *Separo, segrego, seiungo, disjungo.*

Rozlegam sie/ *Persono, resulto.* rozlóg/ *planities, spacium, ambitus,*

Rozlewam/ *Effundo, diffundo.* rozlanie/ *Effusio, perfusio.*

Rozliczny/ *Varius, multiplex, innumerabilis.*

Rozłupuie/ *Findo, diffindo, arborem in pulpam cædo.*

Rozmáity/ *Varius, diversus, multiplex, multiformis.* rozmáitość/ *varietas.*

Rozmáwiam/ *Confero, colloquor, convenio.* rozmowá/ *colloquium, dialogus.*

Rozmiátam/ *Spargo, dispergo, dissipo.*

Rozmierzam/ *Mensuro, dimetior.* rozmierzinie/ *dimensio.* rozmiar/ *mensura, amphora, cantharus, vrceus, vrna.*

Rozmnażam/ *Augeo, multiplico.*

plico. rozmnożenie / *auctio, augmentum, incrementum.*

Rozmykam / *In diversas partes torqueo.*

Rozmyślam się / *Delibero, meditor, consulto, consilium capio.*

Rozmysł / *Consideratio.* Rozmyślny / *prudens, consideratus.*

Roznoszę / & roznoszam / *Dissipo, dilapido. Item, Divulgo, prodigo, promulgo.*

Różny / *Varius, diversus, dissimilis.* różność / *dissimilitudo, discrimen, diversitas.* różnica / *controversia.*

Rozooki / *Luscus, cocles, strabo.*

Rozpámiętywam / *Recolo.*

Rozparam / *Scindo, disseco, deffindo.* rozpór / *crena. fistura.*

Rozpásuię / *Discindo, dissolvo.*

Rozpękam się / *Disrumpor.*

Rozpierzcham się / *Diffugio, dilabor, dissipor.*

Rozpłaszam / *Dissipo, disperdo.*

Rozpłatam / *Exentero, exdorsuo.*

Rozpraszam / *Prodigo, dissipo, disperdo, dilapido.* rozproszenie / *dispersio.*

Rozpráwuię / *Absolvo, ago, tracto, decerno, dijudico, dirimo, dispono.* rozpráwá / *actio, negotium.*

Rozprzedawam / *Vendo, divendo.*

Rozpukam się / *Disrumpor.*

Rozradzam / *Dissuadeo.*

Rozrastam się / *Cresco, succresco, dilator.*

Rozropiam się / *Suppuro.*

Rozrozniam się / *Dissentio, dissideo.* rozroznienie / *dissensio, dissidium.*

Rozruch / *Seditio, turba, tumultus.* rozrutny / *seditiosus. Item, prodigus, dissolutus, intemperans.*

Rozrywam / *Separo, dirimo, disjungo. Item, Dijudico. in Præt:* rozerwałem. *Inde,* rozerwánie / *dissidium, seditio, factio, schisma.* rozrywká / *iudicium.*

Rozrzadzam / *Procuro, ordino, dispono.* rozrzadzenie / *dispositio.*

Rozrzażam się / *Ardeo, conflagro,* rozrzażenie / *incendium,*

Rozrzedzam / *Rarefacio, diluo.*

Rozrzewniam / *Lacbrymas cieo, ad fletum commoveo.*

Rozrzezuie / *Disseco, discindo.*

Rozrzynam / *Disseco, divido, distinguo.*

Rozrzucam / *Disÿcio, dispergo, disturbo, demolior.*

Rozsadzam *Dÿudico.* **rozsadek** *Iudicium, arbitrium.*

Rozścinam / *Disseco, infrusta seco.*

Rozśiekuie / & **rozśiekawam** / *Idem.*

Rozśiewam / *Dissemino, spargo dißipo.*

Rozsławiam / *Prædico, celebro, divulgo* **rozsławiam się** / *celebris fio, inclaresco.*

Rozfrożam się / *Grassor, sævio.*

Rozstepuie się / *Liqueo, liquesco, dehisco*

Rozstrzelam / *In diversas partes jaculor.* **rozstrzelam się** / *diffugio, dißipor.*

Rozstrzygam / *Scindo, diffindo. Item, Dÿudico, litem dirimo.* **rozstrzyżenie** / *crena, rima, fissura.*

Rozsycam / *Diluo, liquefacio.*

Rozsyłam *Emitto, in diversas partes mitto. Item, Evulgo, divulgo.*

Roszarpywam / *Lanio, dilanio, discerpo.*

Roszerzam / *Dilato, amplio, pando, expando, explico, extendo, distendo, divulgo, propago.* **roszerzam się** / *Dilator.*

Rozsłapuie / *Protero, conculco*

Roztapiam / *Liquefacio.* **roztapiam się** / *liquesco, liquefio.*

Roztargam / *Distrabo.*

Roztarkem / *vide* **rozcieram.**

Roztaiam / *Liquesco, diffluo.*

Roztłukam / *Conquasso, discutio.*

Roztrwaniam / *Dilapido, profundo, dißipo.*

Roztwarzam / *Diluo, misceo, subigo, depso, macero.*

Rozum / *Intellectus, mens, ratio, ingenium, judicium.* **rozumny** / *rationalis, ratione præditus, ingeniosus sagax.* **rozumiem** / *intel-*

ligo, sentio, animadverto, percipio, opinor.

Rozwadzam/ Placo, paco, litem compono, rixas dirimo.

Rozwalam/ Diruo, destruo, demolior.

Rozważam/ Considero, reputo, perpendo.

Rozwiezuie/ Solvo, dissolvo, extrico, explico, expedio.

Rozwodze/ Seiungo, separo, repudio. rozwōd/ divortium, separatio.

Rozworá/ Vacerra, equile.

Roziadam sie/ Excandesco. roziádły/ iracundus, rabiosus, furiosus.

Roziezdzam sie/ Discedo, digredior. in Preter: roziechalem sie.

Rozżáluie/ Conqueror. rozżále sie/ commisereor.

Rozżarzam sie/ Exardesco.

Rozzeniam/ Dissipo, dispergo.

R T.

Rteć/ Argentum vivum.

R V.

Rubin/ Carbunculus, pyropus. rubinek/ dimin:

Ruch/ Syrma.

Rucham/ Tango, attingo, moveo. rucham sie/ moveor, vacillo, titubo. ruchomy/ mobilis.

Rudá/ Metallum, fodina metalli. Item, Officina ferraria.

Rudel/ Clavus, gubernaculum navis. rudelnik/ remex. rudluie/ remigo.

Rufian/ Leno. rufiański/ lenoninus.

Ruguie/ Inquiro, depacto, paciscor. ruch/ & ruchowánie/ inquisitio, depactatio.

Rum/ Rudera. Item, Locus, spacium.

Rumian/ & rumien/ Chamamelum.

Rumiánny/ Rubicundus. rumienidło/ fucus.

Runo/ Vellus, eris.

Rupieći/ Vtensilia, supellex.

Rurá/ Fistula, canalis, sipho. rurmistrz/ aquilex, librator.

Ruszam/ *Moveo, percello.* ruszenie/ *motus, turba, seditio, bellum.*

Rusznicá/ *Bombarda, tormentum.*

Rutá/ *Ruta.* ruciány/ *rutaceus.*

R VV.

Rwe/ *Carpo, vello, decerpo.*

R Y

Rybá/ *Piscis.* rybká/ *pisciculus.* rybny/ *piscosus.* rybitw/ & rybak/ *piscator.* rybitwi/ *piscatorius.*

Rybałt/ *Scholasticus, Beanus.*

Rycze/ *Mugio, boo, rugio,* Ryk/ *Mugitus, boatus, rugitus.*

Rydwan/ *ex German: Essedum.*

Rydz/ *Fungus, suillus, boletus.*

Ryie/ *Pastino, scalpo, sculpo, fodio.* rycie/ *sculptura.* rycina/ *sculptile.* rydel/ *pastinum, sarculum, fodile.* rydlik/ *marra.* rywadlnik/ *scalprum.*

Rimá/ *Catarrhus, pituita, destillatio.*

Rymuie sie/ *Congruo, cohæreo, quadro.* rym/ *versus, rythmus.*

Rynek/ *Forum.*

Rynná/ *Canalis, imbrex.* rynsztok/ *compluvium, hydraulus.*

Ryś/ *Panthera.* ryśiowy/ *pantherinus.*

Ryż/ *Oriza.*

Rynsztunek/ *ex Germ: Apparatus.*

Rywułá/ *Vinum punicum.*

R Z.

Rząd/ *Ordo, classis, series, dispositio.* rządny/ *ordinatus, ordinarius.* rządze/ *rego, moderor, guberno, impero.* rządzcá/ & rządcá/ *gubernator, moderator, rector.* rządźićielká/ *moderatrix.* rzedny/ *conductitius.*

Rzadki/ *Rarus. Item, fungosus,*

ſus, ſpongioſus, cavernoſus. rzadkość/ raritas.

Rzány/vide rez.

Rarzewie/ Favilla, cinis.

Rzaſá/Apium.

Rze/ Hinnio. in Præt: rzałem/ Inf: rzáć. Inde rzánie/ hinnitus.

Rzechoce/ Garrio, coaxo. Item, Cachinnor. rzechotánie/ garritus, coaxatio, cachinnus. rzechotliwy/garrulus, futilis.

Rzecz/vide rzeke.

Rzadny/vide rzad.

Rzeká/ Amnis, fluvius, flumen, profluens. rzeczká/ amniculus. rzeczny/fluviatilis.

Rzeke/ Aio, dico, inquio, inquam. rzecz/ res, cauſa, oratio. rzecznik/advocatus, orator, procurator, cauſidicus. Rzeczpoſpolita/Reſpublica.

Rzemień/ Lorum, amentum, corium, corrigium. rzemienny/ coriaceus.

Rzemieſto/ Ars, opificium. rzemieśnik/ artifex, opifex.

Rrzepá/Rapa, & um. rzepny/ rapaceus. rzepnik/ ſemen rapaceum. Item, Agrimonia.

Rzerzuchá/Naſturcium.

Rzeſki/Acer, alacer. rzeſko/ ſtrenuè.

Rześiſty/Denſus, vber, copioſus.

Rzeßa/Turba, agmen.

Rzeßoto/Cribrum, incerniculum.

Rzetelny/ Clarus, expreſſus, dilucidus.

Rzewny/Amarus, amarulentus. rzewliwy/ flebilis, lachrymoſus.

Rzeze/ Seco, ſcindo, ſcalpo, ſculpo. Item, Macto. rzeź/ laniena. rzeźnik/ lanius. rzezak/ clunaculum. rzezaczká/ carex. rzezániec/ ſpado, eunuchus. rzezániec/ ſimulachrum, ſculptile. rzezymießek/ crumeniſeca.

Rzeżny/Clarus, acutus, argutus, ſonorus.

Rzeżwy/ Acer, ſtrenuus, fortis. rzeżwość/alacritas.

Rzyć/Anus, podex.

Rzyſko/Stipula.

Rzkomo/Quaſivero, falsò, fictè, ementitè, ſimulatè.

Rzodkiew/Raphanus, & um.

Rzodkiewká / *dim:* rzodkwiány / *raphaninus.*

Rzucam / *Iacio.* rzucenie / *jactus.*

Rycze / *Rugio.*

Rzygam / *Ructo.* rzygánie / *ructus, ructatio* rzygácz / *&* rzygáwiec / *ructator.*

Rzym / *Roma.* Rzymski / *Romanus.* Rzymiánin / *Romanus.*

INCIPIENTIA

ab S.

QVAmvis S *&* Z *literæ promiscuè vna pro altera sumatur & scribatur, tamen* S *propriè, præpositionem Cũ significat. In compositione vero vim obtinet Præpositionis inseparabilis Con. Interdũ etiam significat motum de loco superiore ad inferiorem, vt in exemplis videre est.*

S A.

Saczek / *vide* Sek.

Sad / *Pomarium.* sadowny / *ad pomarium pertinens.* sadownik / *hortulanus.*

Sad / *Vas.* sadek / *vasculum.*

Sad / *Iudicium, forum, jus.* sadze / *judico, existimo.* sadny / *&* sadowy / *forensis, judicialis.* sedzia / *Iudex.*

Sádlo / *Adeps, aruina.*

Sádno / *Intertrigo, peritrimma.* sádnieie / *intertrigine laboro.*

Sádzá / *Fuligo.*

Sádze / *&* sadzam / *Pono, colloco. Item, Sero, planto. Item, concludo, in carcerem conijcio.* sadz / *Cavea, vivarium, saginarium.* sadzawká / *piscina.*

Sáian / *Vestimenti genus.*

Sakrystyia / *Sacrarium, adytum.*

Salá / *Aula, palacium.*

Sálátá / *Lactuca.*

Szalbierz / *ex Germ: Circulator, agyrta, myropola.*

Sałem / sać / *&c. vide* se.

Sáletrá / *Nitrum.* saletrzny / *nitrosus, nitratus.*

Sálsá / *Garum, salsugo, salsilago.*

Sam / *Ipse, solus. Item, masculus.* samiec / *Item.* sámicá / *faemella.* samotny / *singularis, solus, privatus, solitarius.* sámowtór / *duplus.* sámotrzeć / *triplus.* sámoczwárt / *quadruplus.* sámołowká / *decipula, laqueus, fraus, dolus, captio, fallacia, cuniculus, insidiae.* samopás / *dissolutus, anarchus.* samoiad / & sámoiedź / *antropophagus.*

Sám / *Huc.*

Sámpierz / *Competitor, rivalis.*

Sánie / *Traha, vehiculum.* sánki / *dimin:*

Sápie / *Anhelo.* sápká / *gravedo, catharrus, destillatio.* sápiásty / *gravedinosus.*

Sarn / *Capreolus.* sárná / *caprea.* sarnká / *dim:*

Sarkam / *Sorbeo.*

Sąsiad / *Vicinus, accola.* sąsiectwo / *vicinitas, confinium.* sąsiedzki / *vicinus, proximus, conterminus.*

Sążeń / *Ulna, cubitus.* sążeniśty / *cubitalis.*

* * * * *
* * * *

S C.

Schab / *Perna, petaso, ala, armus.*

Schadzam się / *vide* schodzę się.

Schylam / *Inclino, declino.* schylam się / *vergo.* schylony / *incurvus, inclinatus, cernuus.* schylenie / & schylek / *inclinatio.*

Schnę / *Areo, aresco, tabesco, marcesco, macresco.*

Schodzę / *Descendo. Item, Exolesco, inveterasco, deficio, imminuor, diminuor. Item, Obeo, defungor, morior.* schód / *descensus, scala.* schodzę się / & schadzam się / *Convenio, congredior.* Schadzká / *Synodus, conventus, congressus, conventiculum.*

Schowam / *Servo, asservo, custodio.* schowánie / *Cella, receptaculum.*

Schraniam się / *Detrecto, subterfugio, subduco me, surripio me.*

Sciągam / *Contraho, vincio, religo, compingo, constringo.* sciągam się / *vergo, pertineo.*

Sćiáná / *Paries, maceries.*
Pluskwá / *Cimex.*
Scyiátyká / *Iſchias, morbus coxarius.*
Sćie / *Greſſus, progreſſus, proceſſus, tranſitus. Item, dualis numerus à* Sto / *vt:* dwieśćie / *Ducenti, æ, a.*
Sćiećie / *vide* śćinam.
Sćiegno / *Coxa, coxendix.*
Sćiekam / *Defluo, deſtillo.* śćiekam ſię / *confluo.* śćiekánie / & śćieczenie / *confluxus, colluvies, compluvium.*
Sćiele / *Sterno. in Præt:* ſłałem / *Inf:* ſłáć. *Inde* ſłánie / *lectus, ſtratum.*
Sćieram / *Abſtergo. in Præt:* ſtárłem. śćierká / *linteum, mantile.*
Sćierpnę / *Rigeo, torpeo, torpeſco.*
Sćierw / *Cadaver, morticina.*
Sćieżká / *Semita, trames.*
Sćigam / *Inſequor.*
Sćinam / *Obtrunco, decollo, caput amputo, capite plecto.* śćięćie / *decollatio.*
Sczoſnię / *Amputo, polio, aſcio.* śćios / *fragmenta, ſegmenta, aſſulæ.*

Sćiskam / *Stringo, comprimo. Item, Affligo.* śćiſły / *ſtrictus, anguſtus, arctus, coarctatus. Item, tenax, parcus.* śćisk / *anxietas, afflictio.*
Szczaw / *Acetoſa.*
Sczę / *Meio, mingo.* ſczyny / *locium, vrina.* ſczák / *matula.*
Szczekam / *Latro, as.* ſczekánie / *latratus.* ſczekácz / *rabula, cauſidicus.*
Sczenię / *Catulus, catellus.*
Szczerb / *Foramen.* ſczerbáty / *foraminoſus.*
Szczet / *Mica.* do ſczetu / *funditus, prorſus, omninò.*
Szczypam / *Vello, vellico.*
Szczká mi ſię / *Singultio.* ſczkánie / & ſczkawká / *ſingultus.*
Szczudłek / *Talitrum.*

Szczudło / *Gralla, pes ligneus.*
Szczuká / *Lupus, lucius.* ſczuczká / ſczublę / & ſczubiałka / *dimin:*
Szwágier / *Vxoris frater.*
Szczyt / *Culmen. Item, protectio, defenſio.* ſczycę / *protego, tueor, defendo.*

* * * *

S D.

Sdziczam/*Ferum & immanem reddo.* Sdziczam się/ *Beluinam naturam induo, in feritatem degenero.*

S E.

Sę/ *Sugo, lacteo. in Præt:* sałem/*Inf.:* sać.

Sedácz/ *Sandina, piscis nomen.*

Sedźia/*vide* Sad.

Sek/ *Nodus, clavus.* saczek/ *nodulus.* seczysty/ *nodosus, clavatus.*

Sekret/ *Latrina, cloaca. Item, Mysterium, arcanum.* Sekretarz/ *Secretarius, à secretis.*

Sen/*Somnus, sopor, somnium; insomnium.*

Sep/*Vultur.* sepi/*vulturius.* sepie się/*frontem corrupo*

Ser/ *Caseus.* serek/*caseolus.* serwátká/*serum.* serzysko/*coagulum.*

Serce/*Cor, pectus. Item, pistillus campanæ.* serdeczko/ & serduszko/ *corculum, pectusculum.* Serdeczny/ *Strenuus, fortis.* serdecznie/ *Medullitus,* serdak/ *Rheno.* serdaczek/ *dimin:*

Serwetá/ *Mappula.* serwetká/*dimin:*

Set/*Genitivus pluralis à* sto/ *Centum. Inde* setny/ *&c. vide* Sto.

Saydak/*Pharetra.*

Seym/ *Comitia, conventus, corona.* Seymik/ *conventus provincialis, comitia particularia.* Seymowy/ *Comitialis.* seymuię/ *celebro comitia, intersum comitiis.*

S F.

Sfałszywam/ *Falso, adultero, corrumpo, depravo.* Sfałszowány/*adulteratus, corruptus.*

Sfukam/*Increpo, obiurgo.*

S I.

Siadam/ *Sido, sedere soleo.* siedły/ *corpulentus, habitior, Item, Coagulatus.*

Siálem/ & c. vide Sieie.

Siákne/ Absorbeor, imbibor.

Siáno/ Fœnum. śienny/ fœnarius

Siárá/ Collustrum.

Siárká/ Sulphur. Siárczysty/ & śiárczány/ Sulphureus.

Sidło/ Laqueus, rete, decipula, insidiæ. śidełko/ dim: śidle/ capio, irretio.

Sieć/ Caßis, rete śiátká/ & śiateczká/ reticulum. śiatká serdeczna/ præcordia, diaphragma.

Siedm/ Septem. śiodmy/ septimus. śiedmnaśćie/ septendecim, decem & septem. śiedmnasty/ decimus septimus. śiedmdźieśiat/ septuaginta. śiedmdźieśiatny/ Septuagesimus. śiedmkroć/ septies. śiedmkrotny/ septuplus. Siedmigrodzká źiemiá/ Transylvania. Siedmigrodźánin/ Transylvanus.

Siedzę/ Sedeo. śiedzenie/ sessio. śiedlisko/ sedes, area.

Sędźiwy/ Canus. sędźiwość/ canities.

Siegam/ Prehendo, manum ad prehendendum extendo.

Sieię/ Sero, semino, sementum facio. In Præt: śiałem/ Inf: śiać. śiwo/ & śiewbá/ sementis.

Siekę/ Seco, cædo. śiekánina/ & śiekianká/ minutal. śiekiem/ & śiekmie/ cæsim. śiekierá/ securis. śiekierká/ & śiekiereczká/ ascia, asciola. śieczká/ farrago. śiek/ saxatilis, saximorda, piscis nomen.

Siemię/ Semen. śiemienie/ semen cannabinum.

Sień/ Atrium, area.

Siermiegá/ Cilicium, vile stragulum.

Sierotá/ Cliens, orphanus, pupillus, orbus. śierotny/ pupillaris. śierotny dom/ orphanotrophium. śieroctwo/ solitudo, orbitas, viduitas. śierotká/ porus.

Sierp/ Falx. śierpiásty/ falcatus, aduncus. Sierpień/ Augustus, Sextilis.

Sierć/ Villus, pilus, capillus, lana.

Sierszeń/ Crabro.

Sygnet/ Signum, sigillum.

Sikne/ *Exilio, pullulo, scaturio*. śikawká/ *sipho, siphunculus*.

Sikorá/ *Parix*.

Siłá/ *nom: Vis, virtus, robur, nervus*. śiłá/ *adverb: multùm* śilny/ *fortis, validus, vehemens, nervosus. Item, multus, numerosus, copiosus, magnus, immanis*.

Siny/ & śińiáły/ *Luridus, lividus*. śinośc/ śińiáłość/ śinowizná/ *livor*. śińieie/ *livorem contraho*.

Synogárlicá/ *Turtur*.

Siodło/ *Ephippium*. śiodlarz/ *ephippiarius, ephippiopœus*.

Sioło/ *Villa, pagus*. śiołak/ *rusticus, ruricola*. śiołáńin/ *villicus*. śielski/ *rusticus, agrestis*.

Siostrá/ *Soror*. śiestrzyczká/ *sororcula* śiestrzyn/ *sororius*. śiestrzeńiec/ *sororis filius, ex sorore nepos*. śiestrzanka/ *sororis filia, neptis ex sorore*.

Sito/ *Cribrum, incerniculum* śitarz *cribrarius*.

Sitowie/ *Scirpus, juncus*. śitowiány/ *scirpeus, junceus*.

Siwy/ *Canus, glaucus*. śiwość/ & śiwizná/ *canities*. śiwieie/ *canesco*.

S K.

Skacze/ *Salio. Item, Desilio, præcipito me, do me præcipitem*. skok/ *saltus*. skokiem/ *cito, ocyus, curriculò*. skoczek/ *saltator. Item, cicada, locusta*.

Skáłá/ *Rupes, petra, scopulus. Item, Rima, crena, fissura*. skałká/ *dimin*: skáliſty/ *scopulosus, rimosus*.

Skámieńiam/ *Obduro, induro*. skámieńieie/ *Rigeo, obduresco*. skámieńiáły/ *obduratus*.

Skapam/ *Defluo, destillo*.

Skapy/ *Tenax, parcus, sordidus*. skapość/ & skepstwo/ *tenacitas, avaritia, sordes*. skepiec/ *avarus, sordidus homo*. skapie/ & skepie/ *parco, corrado, genium defraudo*.

Skaram/ *Punio, castigo, supplicium sumo*. skaránie/ *pœna, supplicium*.

Skarb/ *Thesaurus, ærarium.* skárbny wóz / *currus onerarius.* skárbnicá / *ærarium, gazophilacium.* skárbie / *thesaurizo, thesauros colligo.*

Skárze sie/ *Queror, conqueror, quiritor. Item, Accuso, expostulo.* skárgá/*accusatio.*

Skárzyk/ *Comosis, fundamentum, seu basis favi.*

Skáze/ *Perdo, corrumpo, depravo.* skázenie / *perditio, depravatio, corruptio.* skázá / *pernicies, pestis, corruptela.* skáziciel/ & skázcá/ *depravator, corruptor.*

Skázuie/ *Decerno, pronuncio, sententiam dico, corruptela.* skázánie/ *sententia.* skázány/ *damnatus.*

Skibá / *Gleba.* skibká/*dim:*

Skinę/ *Annuo, innuo.*

Skłádam / *Complico, compono, depono. Item, Fingo, scribo, conscribo.* skłádánie / *compositio, fictio, figmentum, poëma.* Skłádácz / *Autor, Scriptor, Poëta,*

Skład / *Emporium, mercatus. Item, Commercium, sodalitium, societas. Item, Symbolum, symposium.*

Skłániam/ *Inclino.* skłonny/ *pronus, propensus.* skłonność/ *inclinatio, propensio.*

Sklep / *Camera, fornix, testudo.* sklepie/ *concamero.* sklepisty/ *fornicatus, concameratus.*

Skło / *Vitrum.* skłány/ *vitreus.* skłarz / *vitrarius.* skłanká/ & skłenicá/ *vitrum, calix vitreus.*

Sknowam/ *Connecto, compingo.* sknowánie/ *nexus.*

Skobel/ *Arcus ferreus.*

Skóciec/ *Monetæ genus, As cum quadrante, hoc est, Nummi nostrates quindecim.*

Skofiia/ *Conus, receptaculum orista in galea.*

Sledze / *Indago, investigo, more canum feras indagantium.*

Skołyzrzy/ *Præcox, præmaturus.*

Skomoroßa/ *dicitur, qui vrsos saltare edoctos circumducit, & inde quæstum facit, alias,* Rusek/ *Germ:* Barenleyter.

Skonam/ *Agonizo, animam ago.* skonánie/ *agon.*

Skończam/ *Absolvo, finio, perficio, termino. Item, Acuo.* skończenie/ *perfectio, absolutio. Item, terminus, finis.* skończysty/ *acutus.*

Skop/ *Vervex.* skopowy/ *vervecinus.* skopowina/ *caro vervecina.*

Skopiec/ *Mulctra, mulctrale.*

Skora/ *Cutis, pellis, cortex, corium, tergus, scortum, crusta, membrana.* skorka/ skoreczka *cuticula, membranula.* skorzany/ *coriaceus.* skorznie/ *ocrea.*

Skorupa/ *Testa, crusta, putamen* skorupiany/ *testaceus.*

Skory/ *Citus, celer, pernix, velox, volucer.* skoro / *quamprimùm, citò, ocyùs.*

Skorzystawam/ *Lucror, lucrifacio.*

Skotarz/ *Armentarius.*

Skoſztuie/ *Gusto. Item, experior, periclitor, periculum facio.*

Skoſztuie ſie/ *Decerto, dimico, manus consero.*

Skowronek/ *Alauda, caßita, galerita, corydalus.* skowronie/ *pullus alaudarum.*

Skowycze/ ſzczekam/ *Latro, vlulo, instar canum.*

Skra/ *Mica, scintilla.*

Skracam/ *Decurto, abbrevio.*

Skrecam/ *Contorqueo.*

Skrobie/ *Frico, scabo, scalpo, rado.* skrobadło/ *scalprum.*

Skromny/ *Mitis, mansuetus. modestus, moderatus, taciturnus, placidus, temperans, pacificus.* skromność/ *modestia, moderatio.* skromie/ *mitigo, placo.*

Skroń/ *Tempora.*

Skropawy/ *&* skropowaty/ *Asper, scaber, hirsutus* skropawość/ *scabrities, asperitas.*

Skruſzam/ *Contero, protero, comminuo.* skruſzenie/ *&* skrucha/ *Contritio.*

Skrwawiam/ *Cruento.*

Skryie/ *Occulto, tego, abscondo* skryty/ *arcanus, occultus, clandestinus, clancularius.* skrytość/ *arcanum, mysterium.*

Skrzecze/ *Clango, instar aquilæ, aut gruis. Item, Coaxo.* skrzek/ *clangor, coaxatio.* skrzeki/ *ova ranarium.*

Skrzele/ *Branchæ, pinnæ piscium.*

Skrzepiem/ *Ligo, vincio.*
Skrzeßam/ *Excito.*
Skrzetny/ *Morosus, contumax.* skrzetność/ *morositas.*
Skrzydło/ *Ala.* skrzydláty/ & skrzydlásty/ *alatus.*
Skrzypie/ *Strido, strepo.* skrzypice/ *Lyra, fidicula.* skrzypiec/ *lyricen, fidicen.*
Skrzyniá/ *Arca, cista, scrinium.* skrzynká/ skrzyneczká/ *arcula, cistella.* skrzymńik/ *arcularius.*
Skubie/ *Vello, deplumo. In Præt:* skubłem/ *Inf.* skuść.
Skupiam sie/ *Coëo, obligor, contraho.*
Skupuie/ *Coëmo.* skupienie/ *coëmptio.* skupny/ *venalis.*
Skurczam/ *Contraho, corrugo.*
Skutek/ *Efficacia.* skuteczny/ *efficax.*
Skwárze/ *Elixo, liquefacio.* skwárki/ skwárnia/ *excrementum accipitris.* skwárá/ *æstus, ardor solis.*
Skwáßam/ *Fermento.*
Skwiercze/ *Eiulo, quiritor, lugeo, lamentor.* skwierczek/ *rabula.* skwierk/ *ejulatus, luctus, planctus.*

S L.

Słáby/ *Debilis, languidus, flaccidus, remissus, enervus.* słábość/ *debilitas, languor.* słábieie/ *deficio.*
Słáć/ *vide* śle/ & ściele.
Szláchćic/ *Nobilis, eques.* ßláchćianká/ *fœmina seu virgo nobilis.* ßlachta/ *nobilitas, ordo equestris.* ßlachetny/ & ßláchetcki/ *nobilis, generosus, præstans, inclytus.* ßláchectwo/ *nobilitas.*
Slák/ *Laqueus, decipula.*
Słałem/ &c. *vide* ściele.
Słápie/ *Calco, premo, conculco, proculco.*
Slasko/ *Silesia.* ślezak/ *Silesius.*
Słáwá/ *Fama, gloria.* sławie/ *celebro, prædico, laudo.* sławny/ *celebris, clarus, inclytus, illustris.* sławność/ *celebritas.*
Słowak/ *Dalmata, Illyricus.* Słowaczká/ & słowiań-

wiáńska ziemia / *Illyricum, Dalmatia*

Slas / *Malua*. ślazowy *malnaceus*.

Sledńicá / *Podex, anus, i*.

Slepna śieć / *Tragum, funda, h.e. rete piscatorium*.

Slepy / *Cæcus, oculis captus*. ślepotá / *cæcitas*. ślepowron / *strix, nycticorax*.

Sle / *Lego, as, mitto, amando, ablego. in Præt:* słałem / *Infin:* słać.

Sledź / *Halec*. śłodek / *di: min:*

Sledzę / *Inquiro, investigo, indago*. ślad / *vestigium*,

Slimak / *Testudo, cochlea*.

Sliná / *Saliva, sputum*. śliniê śie / *spumo*. ślinogórz / *synanche, angina*.

Sliski / *Glaber, lubricus*. ślizam śię / *in glacie, seu alio loco lubrico vehor*. ślizawicá / *locus in glacie lubricus, vbi pueri solent vehi*.

Sliwá / *Prunus, & um*. śliwká / *dimin: prunum aridum*.

Slizyk / *Turdus aquatilis, palustris*.

Słoczek / *Cataputia, herb:*

Słód / *Ptisana*. słodziny / *siliquæ*.

Słodki / *Suavis, dulcis*. słodkość / *dulcedo, suavitas*. słodnę / & słodńieię / *dulcesco*. słodzę / *dulcoro, dulce efficio*.

Slezioná / *Splen, lien*.

Słomá / *Stramen* słomiány / *stramineus*.

Słoń / *Elephas*. słońiowa kość / *ebur*. słońiowy / *elephantinus, eburneus*.

Słońce / *Sol*. słoneczny / *solaris*. słonecznik / *solarum*. *Item, Heliotropium, herb:*

Słony / *Sallitus*. *sale aspersus, sale conditus*. słonośc / *salsitas*. słońiny / *lardum*.

Słosarz / *ex Germ: Clavicularius, claustrarius*.

Słowo / *Verbum, dictio, vox, vocabulum*. słowko / *vocula, dictiuncula*. słowny / *certus, fide dignus*. słowik / *philomela, luscinia*.

Słoy / *Pyxis*. słoiek / & słoieczek / *pyxidicula*. słoyowáty / & słoiowáty / *polymitus, scutulatus*.

Ślub / *Votum.* ślubny/ *votiuus.* ślubiny/ *ſponſalia.* ślubuię/ *voveo, promitto, recipio, ſpondeo, polliceor.*

Słucham / *Audio, auſculto, obedio, obtempero.* ſłuch / *auditus.* ſłuchánie/ *auditio, auditus,* ſłucháczʒ/*auditor.*

Słukę/*Contundo, confringo, comminuo. in Præt:* ſłukłem/ *Inf:* ſłuc.

Słup / *Columna, ſtatua,* ſłupik/*columella.*

Słußa / *Decet, convenit.* ſłußny / *decens, conveniens, oportunus, legitimus, competens.* ſłußność/ *convenientia.* ſłußnie/ *meritò, legitimè.*

Służę/*Servio, miniſtro, ancillor.* ſługá / *ſervus, miniſter, famulus, pediſſequus, ſatelles.* ſłużbá / *ſervitus, ſervitium. Item, Abacus.* ſłużebny / & ſłużebniczy / *famularis, ſervilis.* ſłużebnik / *ſervus, miniſter.* ſłużebnicá/ *famula, ancilla, pediſſequa.*

Szłyk/ *Pileus pellibus ſubductus.*

Słynę/ *Clareo, inclareſco, prædicor.*

Słyßę/ *Audio.* ſłyß/ *audi, heus, ſodes.*

S M.

Smáćik / ſmáćisko / *Penicillus, centunculus.*

Smagam/*Cædo, flagello.* ſmágły/ *flexilis, flexibilis, ad cædendum & flagellandum aptus.*

Smák / *Guſtus, ſapor.* ſmáczny/ *ſapidus.* ſmákuię/*ſapio.*

Smárd / *Scurra, nebulo, flagro.* ſmárdy podßyty/ *veterator, verſipellis, impoſtor.*

Smárkam / *Emungo.* ſmárki / *mucus, pituita.* ſmárkáty / *mucoſus.*

Zmarzká/ *Ruga.*

Zmárßczam ſię/ *Capero, corrugo.*

Zmawiam ſię/*Contraho, conduco, convenio.* zmowá/ *contractus.*

Smáżę/ *Frigo.* ſmáżony/*frixus.*

Smętek / & ſmutek/*Mæror, mœſtitia, triſtitia.* ſmętny/ & ſmutny/ *mœſtus, triſtis.* ſmęcę ſię/& ſmućę ſię/*mæreo, triſtor.*

Smiady/*Flaccidus, languidus,*

fuscus. śmiádoczerwony / *rubidus.*

Smiáły / *vide* śmiem.

Smieci / *Quisquiliæ, reiecta menta, farrago.*

Smieię się / *Rideo.* śmiech / *risus, jocus, ludus.* śmießny / *facetus, ridiculus, jocosus, jocularis.* śmießki / *facetiæ.* śmieße / *jocor, risum moveo.* śmiechowi / *irrisio, ineptiæ.*

Smiem / *Audeo. in Præter:* śmiałem. *Inde* śmiáły / *audax, strenuus, confidens.* śmiáłość / *audacia.* śmiele / *audacter.*

Smierć / *Mors, lethum, obitus, interitus.* śmiertelny / *lethalis, mortalis.* śmiertelność / *mortalitas.*

Smierdzę / *Fœteo, oleo, sordeo.*

Zmierzk / *Crepusculum.* zmierzka się / *noctescit.*

Smigownicá / *Serpentina, colubrina, tormenti genus.*

Smiotáná / *Cremor lactis.*

Smiády / *Pallidus.*

Smok / *Draco.* smoczek / *dracunculus.* smoczy / *draconius.*

Smołá / *Pix, axungia.* smolarz / *Picarius.* smolny / *piceus.* smole / *pico.* smolnicá / *theca picaria.*

Smrod / *Fætor, pædor, putor, sordes, graveolentia. Item, Obscænus homo, scurra.* smrodliwy / *putidus, sordidus, fœtidus.*

Zmrużam / *Conniveo.*

Smutek / *vide* Smętek.

Smycz / *Copula canina, numella.* smyczek / *plectrum.*

Zmyślam / *Fingo, simulo.* zmyślenie / *figmentum.* zmysł / *sensus.* zmyślny / *ingeniosus, solers, sagax.*

S N.

Snádny / *Facilis.* snádnie / snádniuczko / snádniuchno / *facilè, facilimè* snadź / *fortè, fortaßè.*

Swiekrá / *Nurus, aliàs,* synowa.

Sni mi się / *Somnio.* sen / *somnium.*

Sniádam / * Iento.* śniadánie / *jentaculum.*

Snieć / *Festuca, robigo, ægilops.* śniećisty / *robiginosus.*

Sniedny / *Esculentus.*

Snieg / *Nix.* śnieżny / *niveus, nivosus, nivalis.* śnieg padá / *ningit.*

Snop/ *Manipulus, fasciculus.* snopek / snopeczek / *dimin:*

Snuię/ *Volvo, verto, glomero, torqueo, continuo. In Præter:* snowałem.

S O.

Zobię / *Colligo, instar avium.*

Sobie/ *Mihi, tibi, sibi.*

Sobię się/ *Nidulor, locum ad habitandum quæro.*

Sobol/ *Zobela.* soboli *zobelinus.*

Sobotá/ *Sabbathum, dies Saturni, Feria septima.* sobotny/ *festus.* sobotká/ *Sacer ignis, qui in festo Iohannis Baptistæ accendi quibusdam in locis solet. German:* Johansfewr.

Sochá/ *Sublica, furca, gralla.* sośká/ *dimin:*

Soczká/ *&* soczewicá/ *Lens, lentis.*

Sok/ *Succus.* soczysty/ *succosus, succidus, succi plenus.*

Sokół/ *Falco.*

Sól / *Sal.* sole / *sallio.* solnicá/ *salinum.*

Sopel lodowy/ *Stiria.*

Sosná / *Pinus, picea.* sosnowy/ *pineus.*

Sośyk/ *Surculus, palmes.*

Sowá / *Vlula, noctua.* sowá leśna/ *Otus.* Sowizrzał / *Germ:* Eulenspiegel.

Sowity / *Geminus, duplus, duplex, abundans* sowitość / *abundantia, vbertas.*

Soyá/ *Graculus, garrulus, sitta.* soyká/ *dimin:*

S P.

Spá/ *mensura duodecim modiorum, aliàs,* Małdr/ *ex Germ:*

Spáć/ *&c. vide* Spię.

Spacham / *Repudio. Item, Tergiversor.* Spachnienie / *tergiversatio, repudium, repulsa. Item, divortium.*

Spadam/ *Ruo, delabor, decido.* spadam się/ *disrumpor.* spadek/ *hæreditas, cessio, successio.*

Spadzam / *Abigo, depello, propello.*

Spaliwam/ *Comburo.*

Spałem/&c. vide Spię.

Spámietywam/ *Recordor, in memoriam revoco.*

Spániáły/ *Illustris, magnificus, augustus, heroicus. Item, Ornatus, phaleratus.* spániáłość/ *Magnificentia, heroicus animus, heroica indoles.*

Spárá/ *Crena, fissura, rima, Item, Fissura digitorum. Inde,* przez spáry pátrzać/ *connivere, indulgere.*

Spárłem/ *vide* spieram.

Sparzam/ *Vro, aduro.* spárzeliná/ *locus adustus, vel ipsa adustio.*

Spaiam/ *Copulo, conjungo, compingo, agglutino, concinno, constringo.* spaiánie/ & spoienie/ *concinnatio, conglutinatio, ferruminatio.*

Spełniam/ *Impleo, respondeo, satisfacio* spełnienie/ *impletio.*

Spełzniecie/ *vide* pleśniecie.

Szperká/ *Petasunculus.*

Szperuię/ *Scrutor, investigo, indago, explico. Item, Auctionor, hastæ subijcio, sub hasta vendo, auctionem facio.* szperownik/ *explorator.* szperowánie/ *exploratio.*

Spętam/ *Constringo, compedibus vincio.*

Spiątnuię/ *Stigmatizo, cauteria vel stigmata inuro.* spiątnowánie/ *stigma, stigmatizatio.*

Száphá/ *Riscus, promptuarium, armarium, capsula.*

Spię/ *Dormito. in Præt:* spałem/ *Inf:* spáć. *Inde* spánie/ & spik/ *somnus.*

Spieguię/ *Exploro, investigo, perscrutor.* spieg/ *explorator, corycæus.*

Spień/ *Acicula, fibula, obex.*

Spieram/ *Reprimo, repello, propello.* spieram się/ *luctor, certo, concerto, dimico. in Præter:* spárłem/ *Inf:* sprzeć. spieránie/ *certatio, certamen.*

Spierzcham/ & spierzchnę/ *Fugio, in pedes me conijcio.*

Spieszę się/ *Festino, propero, maturo, accelero.* spieszny/ *alacris, maturus, celer, festinus.*

Spiewam/ *Cano, modulor.* spiewak/ *Cantor, musicus, psaltes.*

Spik *vide* spie.

Spikne sie / *Coniuro, conspiro.* spikńienie / *condictum, conjuratio, factio, conspiratio.*

Szpilka / *Acicula.*

Spinam / *Ligo, necto, vincio, stringo, constringo.*

Spiwrzod / *Goniza, herb:*

Spiża / *Aes, metallum.*

Spłaßam / *Dißipo, perterrefacio.*

Spleśńieie / *Mucesco. situm contraho.* spleśńiały / *mucidus, raucidus.*

Splotam / *Connecto, involvo, implico.*

Spłowieie / *Flavesco.* spłowiały / *flavus, gilvus.*

Spluwawiam / *Coinquino.*

Spluwam / *Excreo, expuo.*

Spodńica / *Bracca, subligaculum.*

Spokoyny / *Pacatus, pacificus, quietus, tranquillus, mansuetus, placidus, ociosus, securus.* spokoyność / *tranquillitas.*

Społkuie / *Conversor, commercium habeo.* społkowańie / *conversatio, commercium.*

Spolny / *Mutuus.* spolność / *communicatio, participatio.* spolnie / *participo, communico.*

Społudńia / *Tempus pomeridianum.* społudńiowy / *pomeridianus.*

Spomagam / *Adiuvo, succurro.*

Spominam / *Recordor, mentionem facio.*

Sponka / *Monile, armilla.*

Spor / & spora / *Certamen, controversia, actio, contentio, lis, contradictio, disceptatio.* sporny / *controversus, litigiosus.*

Spory / *Facilis agilis.*

Sporyż / *Centinodia, sanguinaria, polygonia, herb:*

Sporzadzam / *Ordino, distribuo, in ordinem redigo.*

Sposoczam / *Cruento, vulnero, cado.*

Sposob / *Modus, ratio, forma, qualitas, species, specimen.* sposobny / *aptus, commodus, idoneus, conveniens.* sposabiam / *apto, accommodo, idoneum reddo.*

Spowiedam sie / *Confiteor.* spowiedź / *confeßio.* spowiednik / *confessor.*

Spoiam / *Coasso. connecto,*

concinno, compingo. ſpoienie/ *coaſſatio.*

Sprácuie/ *Fatigo.* ſprácuie ſie/ *defatigor.* ſprácowány/ *laſſus, feſſus, defatigatus.*

Sprzyiam/ & ſprzyiáiam/ *Faveo, conſultum cupio.*

Spráwiedliwy/ *Iuſtus, æquus, legitimus.* ſpráwiedliwość/ *Iuſtitia, æquitas.*

Spráwuie/ *Ago, gero, comparo. Item, Colo, celebro. Item, Obeo, rego, moderor, guberno, adminiſtro.* ſpráwuie ſie/ *gero me.* ſpráwiam/ *exentero, exdorſuo, deſquamo.* ſpráwiam ſie/ *purgo, excuſo me.* ſpráwá/ *opus, negotium, actio, cauſa. Item, purgatio, excuſatio.* ſpráwotá/ *apologia.* ſprawcá/ *autor, curator, rector, moderator, gubernator.* ſpráwny/ *agilis, aptus, commodus, habilis ad agendum, occupatus, negotioſus, operoſus, laborioſus.* ſpráwowánie/ *cultura.*

Sprōchnieie/ *Putreſco.* ſprōchniáły/ *putris.*

Sproſny/ *Turpis, abſurdus, inconveniens.* ſproſność/ *turpitudo.* ſprośnicá/ *meretrix, ſcortum, proſtibulum.*

Sprzątywam/ *Ordino, diſpono. Item, è medio tollo.*

Sprzećiwiam ſie/ *Adverſor, reſiſto, reclamo, reluctor, contradico, obſtrepo, oggannio, obnitor, oppono me.*

Sprzeczam ſie/ *Diſputo, contendo, rixor, jurgor, altercor, litigo.* ſprzeczánie/ *diſputatio, contentio, diſceptatio.*

Sprzegam/ *Conjugo, copulo.*

Sprzet/ *Suppellex.*

Sprzymierzywam ſie/ *Conjuro, conſpiro.* ſprzymierzony/ *coniuratus, confœderatus.*

Spucham/ *Tumeo, intumeſco.* ſpuchły/ *tumidus, hydropicus.* ſpuchliná/ *tumor, hydrops.*

Spukam ſie/ *Rumpor, diſrumpor.*

Szpunt/ *ex Germ: Orificium. Item, Aſſula, qua orificium vaſis alicuius obturatur.*

Spuſtoſzam/ *Vaſto, devaſto, deſolo, & or, depopulor.* ſpuſtoſzyćiel/ *vaſtator.* ſpuſtoſzenie/ *vaſtatio, deſolatio, excidium.*

Spußczam / *Demitto, præcipito. Item, Coagulo, committo, ferrumino. Item, Resigno. Item, Navigo.* Spußczam się/ *Demitto me, descendo, præcipitem me do. Item, Credo, Confido* spust/ *cataracta. Item, Obex seu præmu- labalistæ. Item, navigatio.*

Spycham/ *Detrudo, deturbo. in Præt:* Zepchnałem.

S O.

Sram/ *Caco, egero, excerno, aluum exonero.* sraczká / *lienteria, profluvium alui.*

Srebro/ *Argentum.* srebrny/ *argenteus.* srebrnik/ *nummus argenteus.*

Srogi/ *Crudelis, atrox, torvus, dirus, sævus, ferus, horridus, austerus, severus, immanis, trux, truculentus.* srogość / *crudelitas, truculentia, torvitas, sævitia, inclementia.* srogo / & srodze/ *crudeliter, magnopere, vehementer.* sroże się / *feritatem, crudelitatem exerceo.*

Sroká/ *Pica.*

Sromam się/ *Erubesco, pudet me.* sram / *pudor.* sromieźliwy/ *pudicus, verecundus.* sromieźliwość/ *verecundia*, sromotá / *dedecus, infamia, ignominia, opprobrium, turpitudo.* sromotny / *ignominiosus, infamis.* sromoce / *infamo, dedecoro, dehonesto, lædo, traduco, suggillo, temero, vicio, vitupero, profano.*

Srzodek/ *Medium.* srzedni/ *medius.* Srzodá / *Dies Mercurij, feria quarta.*

Srzon / *Pruina.* srzeniśty/ *pruinosus.* srzonowáty / *cinereus.*

S S

Ssádzam/ *Compono, connecto.*

Ssiadam/ *Consideo.* ssiádły / *corpulentus, obesus. Item, Coagulatus.* ssiádłość/ *obesitas, corpulentia.*

Sstáwiam/ *Contexo, compono.*

Sszywam / *Consuo.* sszyty/ & sszywány/ *sutilis, consutilis.*

S T.

Stabá / *Rostrum navis, vel alterius navigij.*

Staczam / *Devoluo, convoluo. Item, Depromo.* stoczysty / *præceps, declivis.* stoczki / *feces.*

Stad / *Hinc.*

Stádo / *Grex, armentum.* stádko / *grex pusillus.* stádnik / *taurus, aries. &c.*

Stagiew / *Lacus, cadus. cadiscus, labrum, dolium.*

Stak / *Rudens, funis nauticus.*

Stal / *Chalibs:* stalowy / *chalybæus.*

Stały / *&c. vide* stoie.

Stámtad / *Illinc.*

Stan / *Status, sors, conditio, ordo, vocatio.* stánowie / *&* stánowiam / *constituo, colloco.* stánowisko / *Statio, tabernaculum.*

Stánowniczy / *Mensor, metator.*

Stapiam / *Liquefacio.*

Staplule / *Vallo, as, aggerem congero.* staplowánie / *agger, vallum.*

Stapor / *Pistillum.*

Staram sie / *Curo, laboro, operam do, incumbo, ambigo, satago.* stáránie / *cura, studium, labor, industria, sollicitudo.*

Stáry / *Vetus, antiquus, senex, annosus, exoletus, priscus.* stárość / *senectus, senium, vetustas, antiquitas.* stárzec / *senex, senecio, silicernium.* stárußek / *Avus.* starka / *Avia.* stárostá / *Satrapa, præfectus, vulgò, Capitaneus.* starostwo / *Satrapia, præfectura, capitaneatus.* stárodawny / stárośwиecki / stárożytny / *Priscus, exoletus, obsoletus, avitus, primævus.*

Starcze / *Suppedito, subministro.*

Státek / *Instrumentum, vas, vasculum, suppellex. Item, Gravitas, honestas.* státeczny / *gravis, constans.* státeczność / *constantia, perseverantia.*

Staw / *Piscina, lacus, stagnum. Item, Artus, membrum, carpus.*

Sstáwam / *Sæpè sto, soleo stare.* sstawam sie / *Fio.* sstało sie / *actum est, factum est, conclamatum est.*

Stáwie / & stáwiam / *Loco, sisto, statuo, pono, colloco, depono.* stáwiam się / *sisto me, compareo.*

Stáie / & stáiánie / *Iugerum, stadium.*

Stáynia / *Stabulum. equile, bovile.*

Stecham / *Putresco.* stęchły / *putris, putidus, mucidus.* stęchlina / *putredo.*

Stękam / *Aegroto, laboro, malè habeo decumbo.*

Stálmách / *Carpentarius, plaustrarius, essedarius.*

Stępá / *Pila, mola, pistrinum.*

Stępak / *Equus succussorius.*

Stępiam / *Hebeo, attero.* stępieię / *hebesco.*

Stępuię / *Descendo. Item, Secedo, declino, deflecto.*

Stęskńię się / *Tædium me capit.* stęskńienie / *tædium.*

Stypá / *Exequiæ, cœna feralis, parentalia, inferiæ.*

St'ukam / *Concero, confringo, contundo.*

Sto / *Centum. in Dual:* śćie / *in Plur:* stá / setny / *centesimus.* setná / *centuria.* setnik / *centurio.* stokroć / *centies.* stonog / *asellus, multipeda.* stonogowiec / *Asplenum. herb:*

Stoczki / *vide* staczam.

Stodołá / *ex German: Horreum.*

Stog / *Acervus, capeta.*

Stoię / *Sto. in Præt:* stałem / *Inde* stały / *constans, perseverantia.* stoiaczká / *lacus, cadus, labrum.*

Stokfisz / *ex Germ: Salpa, asellus.*

Stoł / *Mensa.* stolik *sella, sedes.* stolarz / *mensarius.* stolnik / *dapifer.*

Stolimon / *Gigas, cyclops.* stolimański / *giganteus, cyclopicus.*

Stopá / *Pes, planta, vestigium.*

Stopień / *Gradus. Item, Stapeda.*

Stopnieię / *Liquesco, diffluo.*

Storzę / *Erigo, arrigo.* storzypietká / *arrogans, elatus, superbus.*

Stos / *Strues, rogus, acervus.*

Item, ex Germ: Impetus, iactus, ictus.

Stoſuie / *Comparo, concinno. adapto, accommodo.* ſtoſuie ſie / *quadro, convenio.*

Stowárzyßam / *Aſſocio, coniungo, copulo.* ſtowárzyßenie / *aſſociatio.*

Stracam / *Perdo, diſperdo.*

Stracám / *Detrudo, deijcio, præcipitem ago.*

Strách / *Metus, timor, horror, formido.* ſtráchãm ſie / *horreo, paveo, expaveſco.* ſtráße / *terreo, perterrefacio.* ſtráßny / *horrendus, horrificus, horribilis, terribilis, formidabilis.* ſtráßydło / *terriculamentum.*

Stradam / *Orbo privo.* ſtrádny / *orbus, miſer.* ſtradńiá / ſtradńiczek / *miſellus.*

Strąg / *Siliqua.* ſtrączek / *folliculus leguminum.*

Stráwá / *Cibus, victus, viaticum.* ſtrawie / *conſumo.* ſtráwuie / *cibo, alo, victum præbeo.*

Strażá / *Vigilia.* ſtrażnik / *ſpeculator.* ſtrażńycá / *ſpecula.*

Stryk / *ex Germ: Funis, reſtis, laqueus.* ſtryczek / *funiculus.*

Striy / *Patruus.* ſtryieczne dźieći / *patrueles, hoc eſt, duorum fratrum liberi.*

Strofuie / *Arguo, corripio, obiurgo, reprehendo.* ſtrofowánie / *obiurgatio, correptio, reprehenſio.*

Stróie / *Orno. Item, Accino, concordo.* ſtrõy / *ornatus, cultus, ornamentum.* ſtroyny / *ornatus, ſplendidus. Item, Conſonus.*

Stroná / *Pars.* ſtronie / *elabor, evado, abſcondo, ſubduco me.*

Strop / *Laquear, lacunar, tabulatum.*

Strõż / *Vigil, cuſtos, excubiator.* ſtroża / *vigilia, excubiæ.*

Struchlam / *Conſternor, perturbor.* ſtruchláły / *conſternatus, perturbatus.*

Strugá / *Torrens, amnis, rivus.* ſtrußká / *rivulus, amniculus.*

Strugam & ſtruże / *Scalpo.* ſtrug / *ſcalprum.* ſtrużyny / *ſegmenta.*

Strumień / *Torrens, rivus.* strumiczek/*rivulus.*
Struná/*Chorda, fides, ium.*
Strup / *Porrigo.* strupiásty/ *porriginosus.*
Strus/ *Strutiocamelus.*
Strych/ *Decrepitus, silicernium. Item, Mendicus.*
Strychulec/ *Radius, vulgò, hostorium.*
Strzegę/*Custodio, vigilo, excubo.* strzegę się / *caveo, vito, declino.*
Strzelam / *Iaculo, torqueo.* Strzelec/ *Iaculator, sagittarius, sclopetarius.* strzelisty / *longus, altus, procerus.* strzelnicá/*pertica aviaria.* strzałá / *telum, sagitta, jaculum.* strzelbá / *tormentum* strzelbiszcze / *sphæristerium, locus vbi exercentur sclopetarij.*
Strzemienie/ *Stapeda.*
Stryzgę / *Rado, tondeo.*
Strzyżegá/ *Vstrigo.*
Strzyżyk / *Trochilus, regulus.*
Studnia/ *Puteus.* studzienká/ *dimin:* studzienny / *putealis.* Studzienník / *Pulmonaria herb:*

Stulam/*Obduro.*
Stwárdnieię / *Duresco, obduresco.*
Stworzam / *vide* stworzę.
Stworny/*Concors, obediens.* stworność/*concordia.*
Stworzę/*Creo, condo, formo, fingo.* Stworzenie/ *Creatura.* Stworzyćiel/ *Creator, conditor, formator.*
Stykam się/*Attingo.* Styczeń/*Ianuarius.*

Styr/*Clavus, gubernaculum navis.* styrník/ *nauclerus.* styruię/*gubernaculum navis rego, ad clavum sedeo.*
Styskuię/*Doleo, queror, conqueror, molestè fero.* styskowánie/*querela.*

S V.

Subtelny / *Subtilis, tener, tenuis, tenellus, mollis, gracilis. Item, Exquisitus, argutus, ingeniosus.* subtelność / *teneritas. Item, argutiæ.*
Suchy/*Siccus, aridus, torri-* [illegible] suchość / *siccitas* suszę/*sic-*

co, arefacio, torreo. Item, Iejuno. ſuche dni/ angaria, trimeſtre. ſuchotá/ tabes, phthiſis.

Suie/ Fundo, effundo.

Sukno / Pannus. ſukniá/ tunica, veſtis. ſukienny / laneus, panneus. ſukiennik / lanarius, pannifex. ſukiennictwo / lanificium.

Sulawá/ Inſula.

Sum / Cete, balena. ſumie/ balanula.

Summá/ Sors, ſumma. ſummowny/ ſummarius.

Sumki/ Clitellæ.

Sumnienie/ Conſcientia.

Surmá/ Tibia.

Surowy/ Crudus. Item, Crudelis, atrox, dirus, torvus, ſeverus, inhumanus. ſurowość/ cruditas, crudelitas. ſurowieie / crudeſco.

S VV.

Swak / Affinis. Item, Procus, pronubus, paranymphus.

Swar / Rixa, contentio, altercatio. ſwarliwy / rixoſus, jurgioſus, contentioſus. ſwárze / rixor, jurgor, altercor, expoſtulo. ſwarnia / taberna, caupona.

Swát/ Procus. pronubus, paranymphus. Item, Rivalis. ſwácha/ ſwáchna / & ſwáßká/ pronuba, paranympha. ſwatam ſie/ Amo, ambio, connubium expeto, ſwátanie / & ſwádźbá / nuptiæ. ſponſalia. ſwádźiebny/ nuptialis.

Swedze ſie/ Nidor. Item, Oleo, fæteo. ſwad/ nidor. ſwedrá/ macula. Metaph: Nequam, nebulo, ſcurra.

Swiádek / Teſtis. świádectwo / teſtimonium. świádcze/ teſtor, teſtificor, teſtes adhibeo, teſtes produco.

Swiádomy/ Gnarus, conſcius, expertus.

Swiát/ Mundus, orbis terrarum. świetcki / mundanus, politicus, ſecularis, profanus.

Swiátłość / Lux, lumen. świátły/ lucidus.

Swider/ Terebra. świderek/ Terebella. Swidrowáty / Luſcus.

Swiebodá / vide ſwobodá.

Szwiec / Sutor. ßwiecki/ ſutorius.

Swiecá / *Candela, lampas, lychnus.* świeczká / *dimin:* świeczńik / *Candelabrum* świecę ſie / *luceo, ſplendeo.* świetny / *lucidus, ſplendidus, luculentus.*

Swiekier / *Socer.* świekrá / *Socrus.*

Swiegocę / *Garrio, nugor, futio.* świegot / *nugator, nugigerulus.* świegotká / *fœm:* świegotliwy / *futilis, garrulus, nugatorius.*

Szwiercz / *Grillus, cicada.* świerczyk / *dimin:*

Swierzb / *Pruritus, ſcabies, impetigo.* świerzbiáſty / *ſcabioſus.* świerzbiaczká / *ſcabies.* świerzbię / *prurio.*

Swierzobká / *Equa.*

Swieść / *Socrus.*

Swięty / *Sanctus, ſacer, feſtus, celebris.* święto / *Feriæ, feſtum.* święćicá / *Diva.* święcę / *Diem feſtum celebro, conſecro, ſanctifico.* Swiątki / *Pentecoſte.* świąteczny / *ad Pentecoſten pertinens.* świątobliwy / *Sanctus, pius, religioſus.* świątobliwość / *Sanctimonia.* świątość / *Sacramentum.* świątośći / *Plur: Reliquiæ Sanctorum.* świątńicá / *Sanctuarium.* święconá wodá / *Luſtralis aqua.* świętokupiec / *Simoniacus:* świętokupſtwo / *Simonia.* świętokráycá / *Sacrilegus.* świętokrayſtwo / *Sacrilegium.* świętoiáńſki groß / *Arrha, arrhabo, pignus.* świętoiáńſki kwiát / *Buphthalmum.*

Swieży / *Recens, crudus, novus:* świeżopámiętny / *Recens, nuperus.*

Swińiá / *Sus, porca, ſcrofa* świnká / *Succula* świńi / *Suillus.* świńiarz / & świńiopás / *Subulcus.*

Swirk / *Picea.* świrkowy / *piceus.* świrczyná / *Locus piceis conſitus.*

Swiſt / *Cottabus, ſibilus.* świſtam / *Sibilo, ſomnum ſeu cottabū edo.* świſtáńie *ſibilus.*

Switá / *Dieſcit.* świtáńie / *Diluculum, aurora.*

Swobodá / & świebodá / *Libertas, ingenuitas, immunitas, munificentia.* ſwiebodny / *Liber, ingenuus, immunis, munificus,* ſwobodzę / *Libero, manumitto.*

Sworá / *Copula canina.* ſworny / *Concors, copulatus, coniunctus.* ſworność / *Concordia.*

Swawola/ *Contumacia, licentia, petulantia, temeritas, dissolutio, protervitas.* swawoleństwo/ *Idem.* swowolny/ *temerarius, dissolutus, contumax, petulans, effrenis.*

Swoy/ *Meus, tuus, suus.* swoyski/ *vernaculus, cicur, domesticus.*

S Y.

Syce/ *Satio, saturo.* syty/ *satur.* sytność/ *satietas.*

Syn/ *Filius, natus, gnatus.* synaczek/ *Filiolus.* synowski/ *filialis.* synowiec/ *Filius fratris, nepos ex fratre.* synowicá/ *Filia fratris, neptis ex fratre.* synowa/ *Nurus.*

Synogárlicá/ *Turtur.*

Sypie/ *Fundo, jacio.*

Sypiam/ *Dormio, soleo dormire.*

S Z.

Száblá/ *Framea, gladius, machera, ensis Sarmaticus.*

Száchy/ *Latrunculi, calculi. Item, Ludus latrunculorum.* száchownicá/ *Alveus, fritillus.* száchuie/ *variis coloribus distinguo.* száchowána sukniá/ *pratexta, tunica versicolor.*

Szácuie/ *Aestimo, censeo, taxo, auctionor. Item, Autumo, opinor, existimo, judico.* szácowánie/ *Aestimatio.* szacunek/ *precium, aestimatio.* szácownik/ *censor.*

Szafá/ *Riscus, promptuarium, armarium.*

Szaflik/ *Malluvium.*

Szafran/ *Crocus, & um:* száfránny/ *croceus.*

Száfuie/ *ex Germ: Curo, procuro, dispenso. Item Guberno, administro.* száfarz/ *Curator, dispensator, Oeconomus.* száfárstwo/ *dispensatio, Oeconomia.*

Szalá/ *ex Germ: Lanx. Item, Phiala.*

Száłámáiá/ *Buccina, sambuca.*

Szalony/ *Amens, demens, insanus, vesanus, stultus, stolidus, stupidus, fanaticus, mente captus. Item, Effrenis, ferox.* szaleństwo/ *Dementia, stoliditas.* száleie/ *Deliro, desipio.* szálenie/ *delirium.*

Szałwija/ *Saluia.*

Szanc/ *ex germ: Fortuna, sors,*

alea, periculum. ßáńcuie śię/*succedit.*

Száńc/ *ex German: Agger, vallum, lorica, munitio, cuniculus.* ßáńckopńik/ *cunicularius.*

Szánuię/ *Amo, colo, diligo, honoro, veneror, obſervo, magnifacio.*

Száráńcza/*Locuſta.*

Szárlat/*Purpura, coccinum, murex.* ßárłatny/*purpureus, coccineus, puniceus.*

Szarpam/ *Lacero, lanio, diripio.* ßárpáńiná/ *laniena, direptio.*

Szárwárk/*ex Germ: operæ, labores ruſtici.* ßárwárkuię/*operas facio, labores ruſticos exerceo.*

Száry/ *Ravus, caſius.*

Szátá/*Veſtis, tunica.* ßátká/ *panniculus.*

Szczat/ *Pars, portio, portiuncula, pars minutiſsima.* ßczatek/ *dimin:*

Szczaw/*Lupatum, acetoſa.*

Szczę/ *Meio, mingo, vrinam reddo, veſicam exonero.* ßczyny/ *lotium.* Szczak/ *Matula, ſcaphium.*

Szczebel/ *Clima, gradus, paxillus ſcalaris.* ßczebliſty/ *ſcalaris, ſcanſilis.*

Szczebiece/ & ßczebiotam/ *Cantillo, garrio inſtar avium.* ßczebiotáńie/ *garritus.* ßczebiot/ *garrulus.* ßczebiotká/ *dimin:*

Szczebrzuch/*Scruta, orum, veteramenta, vtenſilia.*

Szczeciná/ *Seta.* ßczećiniáſty/ *ſetoſus.* ßczotká/ *ſetaceum.* ßczotká malarzká/ *penicillus.*

Szczegulny/*Solus.*

Szczekam/ *Latro, as, gannio.* ßczekáńie/ *latratus.* ßczekácz/ & ßczekułá/ *rabula.*

Szczeńię/ *Catulus:* ßczeńiątko/*catellus.*

Szczep/*Planta, ſurculus.* ßczepię/*ſero, planto.* ßczepiony/*plantatus, ſativus.* ßczepńik/ & ßczepńicá/ *ſeminarium.*

Szczepam/ *Findo.* ßczepá/ *feſtuca.* ßczepny/*fiſsilis.*

Szczer/ *Mercurialis, herb:*

Szczęśćie/ *Fortuna, felicitas, proſperitas, ſucceſſus.* ßczęśliwy/ *felix, fauſtus, proſper, ſecundus, fortunatus.* ßczęśći śię/ *proſperè ſuccedit.*

Szczeżuia/ *Testa, concha.*

Szczygieł/ *Carduelis.*

Szczykam/ & szczknę/ *vellico, carpo, decerpo, delibo.*

Szczypię/ *Pungo, ico, carpo, vellico.*

Szczyr/ *Portulaco, aliàs,* kurzanoga.

Szczka mi się/ *Singultio.* szczkánie/ *singultus.*

Szczknę/ *vide* Szczykam.

Szczodry/ & szczodrobliwy/ *Largus, clemens, benignus, beneficus, munificus.* szczodrość/ szczodrotá/ & szczodrobliwość/ *largitas, liberalitas, benignitas, clementia, munificentia.*

Szczudłek *dimin: Talitrum.*

Szczuię/ & szczuwam/ *Irrito, incito, canibus acclamo, venor. in Præter:* szczwałem/ *Inf:* szczwáć.

Szczuká/ *Lucius, lupus aquatilis.* szczubiałká/ szczuble/ & szczubłatko/ szczubiałká/ *dimin:*

Szczupły/ *Parvus, tener, gracilis, exiguus.* szczupluchny/ *tenellus.* szczupłość/ *teneritas.*

Szczurek/ *Glis, mus araneus, mus maior domesticus.*

Szczyry/ *Merus, purus. Item, Apertus, syncerus, candidus.* szczyrość/ szczyrze/ *apertè, syncerè, candidè.*

Szczyt/ *Pinna, pinnaculum. Item, Tectum, culmen. Item, Refugium, latibulum, latebra, defensio, protectio, asylum.* szczycę/ *assero, protego, defendo.*

Szeląg/ *Solidus, de nummismate dictus.*

Szemram/ & szemrzę/ *Murmuro, susurro.* szemránie/ *murmur, susurrus.*

Szepcę/ *Garrio, mussito, susurro.* szeptánie/ *garritus.*

Szepluniè/ *Balbutio.* szepluniak *blæsus.*

Szermierz/ *Pugil, gladiator, athleta, luctator, palæstrites* szermierzki/ *gladiatorius.* szermuię/ *digladior, dimico, luctor, in arenam descendo.*

Szeroki/ *Amplus, vastus, latus, laxus, patens, patulus, spaciosus.* szerokość/ *latitudo, amplitudo, spacium, vastitas.* szerzę/ *amplio, amplifico, dilato, diduco.*

Sześć/ *Sex.* sześćkroć/ *sexies,*

xies. ßesnaście/ *Sedecim.* ßesnaſty/ *Sedecimus, decimus ſextus.* ßeśdźieśiat/ *Sexaginta.* ßeśdźieśiatny/ *Sexageſimus.* ßeść ſet/ *Sexcenti, æ, a.* ßoſty/ *Sextus.* ßoſtny/*Senarius.* ßośniedźiałká/ *Puerpera.*

Szew/ *Sutura.* ßewcá/*&c. vide* Szwiec.

Szydze/ *Cavillor, illudo, ludificor, irrideo, naſo ſuſpendo.* ßyderz/ *Cavillator.* ßyderztwo/ *Cavillum, ſcomma, dicterium.*

Szyk/ *Acies ordo, diſpoſitio.* ßykuie/*aciem inſtruo, diſpono.*

Szypá/ßypká & ßypułká/ *Culmus, calamus, pediculus, pedunculus, petiolus.*

Sypel/ *Nodus, nodulus, offendix.*

Szyiá/*Collum, cervix.*

Szkáluie/*Calumnior, ſuggillo, detraho, famam alicuius lædo.* ßkálowánie/ *Calumnia, obtrectatio.*

Szkápá/*Equus, caballus.*

Szkárády/ *Fœdus, teter, turpis, deformis, monſtroſus, prodigioſus.* ßkárádze/*Fœdo, deformo.*

Szkárpetká/ *Calceus linteus, vulgò Vdo, onis.*

Szkátułá/ *Ciſta.* ßkátułká/ *Ciſtella.*

Szkodá/*Damnum, incommodum, detrimentum, diſpendium, præiudicium, clades, pernities, jactura, calamitas.* ßkodliwy/ *Damnoſus, noxius, detrimentoſus, pernitioſus, exitioſus.* ßkodze/ *Noceo, officio, lædo, obſum, præiudico.* ßkoduie/ *damnum facio.*

Szkołá/*Schola, Pædagogium, Gymnaſium, Academia.* ßkolny/ *ſcholaſticus.*

Szkopiec/ *Mulctra.*

Szkort/ *Scortum, meretrix.*

Szkudłá/ *Aſſer, ſcandula.* ßkudłány/ *Scandularis.*

Szkutá/ *Navis, navigium.* ßkutnik/*Remex, remulcus.*

Szla/ *Heletum.*

Szlagá/*Malleus ligneus.*

Szlák/*Scoria.*

Szlák/ *Veſtigium.* ßlákuie/ *inveſtigo, exploro.*

Szmalec/ *ex Germ: Adeps, pinguedo.*

Szmelcuie/ *ex Germ: Conflo, liquo, liquefacio.* ßmelcarz/ *Conflator.* ßmelcownia/ *Conflatorium.*

Szmer / Sonitus, fremitus, fragor, strepitus, murmur, susurrus. szemrze / vide supra.

Szmerlá / ex Germ: Turdus aquatilis, fluviatilis, aliàs, ślizyk.

Sznicarz / ex Germ: Sculptor, statuarius, cistellarius.

Sznupká / ex Germ: Sanna, opprobrium, irrisio, illusio.

Sznur / ex Germ: Linea, amußis, funiculus.

Szołdrá / Succidia, perna, petaso.

Szołtysz / Prætor. szołtystwo / Prætura.

Szopá / Porticus, ambulacrum.

Szorc / ex Germ: Semicinctum, perizoma, castula, supparus, & um.

Szorstfal / ex Germ: Semicinctum.

Szorztyn / ex Germ: Caminus.

Szosz / Tributum, vectigal.

Szosty / &c. vide Sześć.

Szpak / Sturnus. szpaczkuie / Garrio, blatero, confabulor.

Szpatel / Lingulus, vel lingula.

Szpátny / & szpetny / Deformis, turpis. szpecę / deformo.

Szperká / Petasiunculus.

Szpicá / Radius rotæ. Item, Acies, pinna, pinnaculum, apex, culmen, fastigium. spiczásty / Acuminatus, fastigiatus. szpiczak / Adolescens.

Szpiklerz / ex Germ: Granarium.

Szpieg / Explorator, speculator, corycæus, indagator, inquisitor, fugitivarius. szpieguie / indago, inquiro, speculor, investigo.

Szpikuie / ex Germ: Lardo, as.

Szpytal / Xenodochium.

Szpizá / ex Germ: Aes. Item, obsonium, alimentum. szpiżárnia / Armarium, promptuarium, penu, copiæ cornu. szpiżuie / Alimenta procuro, frumentor.

Szporyż / Proserpineta, herb:

Szpotáwy / Varus, valgus, claudus, loripes.

Szpinak Rumex herb:

Szram / ex Germ: Cicatrix. szramowáty / Cicatricosus.

Szranki / ex Germ: Carceres, stadium.

Szropá / ex Germ: Strigil, & is, aliàs, Cudzidło.

Sztak / Rudens, funis nauticus.

Sztálmách/ *Plaustrarius, essedarius.*

Sztokfiſz / *ex Germ: Salpa, asellus.*

Sztuká/ *ex Germ: Bolus, buccea, buccella, massa, fragmentum, frustrum. Item, specimen, stratagema.* ſztuczny / *affabris, ingeniosus.* ſztukuie / *in frusta seco, in partes divido, comminuo.*

Szturm / *Impetus, procella, tempestas. Item, Oppugnatio vrbis vel arcis alicuius.* ſzturmuie, *oppugno.*

Sztych/ *ex German: punctio, ictus. Jtem, Periculum, alea, sors.* ſztychuie/*fodio.*

Szubá/ *Chymastrum, vestis hiemalis, tunica pellicea.*

Szubet/ *Lethargus.*

Szubienicá/ *Crux, furca, patibulum.* ſzubieniczńik/ *furcifer, nequam, suspendio dignus.*

Szubráwy/ & ſzudráwy/ *Hispidus.* ſzubráwiec / *lacer, pannosus.*

Szuflá/ *ex Germ: Pala, ventilabrum, aliàs,* Łopátá.

Szuiá/ *Scurra, ardelio, nequam.*

Szukam/ *Quaero, scrutor, investigo.*

Szum/ *dx Germ: Spuma. Item, Bombus, sonus, sonitus, fragor, fremitus, murmur, susurrus.* ſzumny /*fanaticus.* ſzumie/ *sono, fremo, perstrepo.* ſzumuie / *despumo.*

Zupá / *Salina, salis fodina.* żupńik/*Salinator.*

Szur / *Phalerae, ornamenta equorum.*

Szwaczká/ *Netrix.*

Szwágier/ *Affinis.*

Szwánk/ *ex Germ: Damnum, iactura, clades.* ſzwánkuie/ *nuto, titubo, vacillo, aleam subeo, periculum facio.*

Szwáycár/ *Heluetius.* ſzwáycárſka ziemiá/ *Heluetia.*

Szwiegoce/ *Garrio, nugor, blatero.* ſzwiegot/ *blatero, nugigerulus, nugivendus.* ſzwiegotliwy/*garrulus, futilis.*

Szybá/ *ex German: Lamina. Ibidem, Fodina metallica.*

Szycht / *ex Germ: Ordo, series.* ſzychtuie/*dispono.*

Szyie/ *Suo, sarcio.* ſzyćie/*sutura.* ſzydło / *subula, acus sutoria.*

Szyná/ex Germ: Canthus.

Szynkarz / ex Germ: Caupo, pincerna. ßynkarká / fœmin: ßynkowny / venalis. ßynkuie/ Cauponor.

Szyßak/Halea, caßis, idis.

Szyßká/Conus, nux picea.

INCIPIENTIA à T.

T A.

TA/ vide Ten.

Tablicá/Tabula.

Tacher / Manipulus, vel fasciculus pellium certum numerum complectens.

Taczam / Voluo, trudo. taczká/ vnirota.

Ták/ Sic, ita. táki/ tákowy/ Talis, eiusmodi. táko / tákże taliter, itidem. ták długo/ tantisper. ták bárzo/ tontopere.

Táie/ Liquesco, liquefio.

Tálar/ ex German: Dalerus, nummus Ioachimicus.

Tálerz / ex Germ: Discus, orbis, quadra.

Tám / Illic. támże / Ibidem. támeßny / Adiect: Quod illic est.

Támá/ ex Germ: Vallum. támuie / aggero, vallo. támowánie/ Cataracta.

Tapam/ Tumultuor, strepitum pedibus edo, tripudio. tapánie/ tumultus.

Tándetá/Forum scrutarium. tándetarz/veteramentarius.

Táńcuie/Salto, tripudio, choream duco. táńiec / Chorea, saltatio, tripudium. táńiecznik / saltator. táńieczńicá / saltatrix. táńieczny/saltatorius.

Táni / Vilis. táńiość/ vilitas annonæ. táńieie/vilesco.

Táran / Fistuca, malleus ligneus. Item, Aries, testudo, de tormento bellico dictum.

Tárás/ Carcer, ergastulum.

Tárćicá/vide Tre.

Tarcza/Clypeus, parma, scutum. tarczownik/ scutarius.

Targ/ Forum. targowy/forensis, circumforaneus. targowisko / Locus fori. tárguie / Licitor. tárgowánie/ Licitatio.

Tárgam/ Trabo, vello. tárgám sie / manus inijcio, aggredior.

Tárká/vide Tre.
Tarń / Spina. tarnká/ spinus, prunum sylvestre.
Tarnę / Torpeo, obstupesco.
Tasak/ex Germ: Pugio.
Tásmá/ Baltheus, zona.
Táßá/ Taberna institoria.
Táßńik / Bursa pastoris, herb:
Tatá / Pater. Tátuśkuie/ Patrizo, patrisso.
Tátárzyn / Tartarus, Scytha. tátarzka ziemiá / Scythia, Thracia, Tartaria.
Tátárká/ Cicer, cicercula.
Tátry/ nomen Montis.
Táię / Tego, occulto, condo, abscondo. táię się / Lateo, delitesco. táyny / arcanus, secretus. táyńik/ Latebra, latibulum. táiemny / Arcanus, secretus, mysticus. Item, Occultus, clandestinus. táiemńicá / Arcanum, mysterium, secretum.
Táistrá / Mantica, pera, loculus.
Táyßká/ Lodix, stragulum.
Tażę/ Aveo, desidero.

T C.

Tczę / Lego. czćićel/ Lector.

Tchnę/ Spiro, respiro, anhelo.
Tchorz/ Ictis viverra.
Tczczy/ Ieiunus.

T E.

Tęczá/ Iris.
Tedy/ Tunc. tedy/ hac.
Tęgá / Tædium, desiderium. Item, Philtrum.
Tęgi / Lentus. Item, Firmus. Item, Nervus, nervositas.
Tentent/ Tumultus, strepitus, propriè, Armorum.
Ten / Hic. tá/ hæc. to/ hoc. tenże/ idem, ille, ipse.
Tępy / Hebes, attritus. tępość / hebetitudo. tępię/ attero, hebeto, obtundo. tępieię/ hebetor, obtundor.
Teraz / Jam, nunc, modò. teráźnieyßy/ Præsens, modernus.
Teskńię / tesḱno mie/ Tædet me, tædium, satietas me capit tesknośc / teskńicá/ Tædium, fastidium, satietas. Item, Anxietas. tesćliwy/ anxius, tædiosus.

T I.

Tyle / Tot. tylekroć/ toties.

tylki/ *tantus.* tylko/ *tantùm, solùm, modò, duntaxat.*

Tylowáty/ *Corpulentus.* tylowátość/ *Corpulentia, obesitas.*

T K.

Tkam/ *Texo.* tkacz/ *Textor.* tkaczká/ *Textrix.* tkáczy/ *Textorius.* tkaczowńia/ *Textrina.* tkány/ *textilis.* tkańiná/ *textura.* tkańicá/ & tkanká/ *Rediculum muliebre.*

Tkne/ *Figo, infigo. Item, Tango, attingo.*

Tkwie/ *Hæreo, inhæresco. Item, Radices ago.*

Tłocze/ *Premo, comprimo.*

Tłocze/ *Premo, gravo, aggravo.*

Tłuke/ *Quatio, concutio, tundo, contero, pinso.* tłuke śie/ *vapulo.* tłuk/ *Pilum, pistillum.*

Tłumácz/ *Interpres.* tłumácze/ *Interpretor.*

Tłomok/ *ex Germ: Sarcina.* tłomoczek/ *Clitellæ, pera.*

Tłusty/ *Pinguis, obesus, corpulentus. Item, Opimus, opiparus.* tłustość/ *Adeps, pinguedo.*

Tłuszcza/ *Turba, cohors, frequentia.*

T O.

To/ *vide* Ten.

Tobie/ *Tibi.*

Tocze/ *Voluo, roto, torno.* toczny/ *volubilis, tornatilis.* toczńik/ & tokarz/ *Tornarius.*

Tone/ *Mergor, submergor.* tońia/ *Iactus piscatorius. Item, Naufragium, infortunium, iactura.*

Topie/ *Liquefacio. Item, mergo.* topńieie/ *Liquesco.* topień/ *Naufragus.*

Topola/ *Populus, arbor.* topolny/ *Populeus.*

Topor/ *Ascia.* toporek/ *Asciola.* toporzysko/ *Manubrium.*

Tor/ *Callis, semita, trames.*

Torbá/ *Pera, mantica.*

Towar/ *Merx.*

Towárzysz/ *Socius, sodalis, collega, comes, commilito, congerro, contubernalis.* towárzyszká/ *Socia.* towárzystwo/ *Societas,*

sodalitium, comitatus, contubernium. towárzyßam / *Aggrego, associo.*

T R.

Trabá / *Tuba.* trabká / *cuculus papyraceus.* trabie / *clango, tuba cano.* trabienie / *clangor.* Trebácz / *cornicen, tibicen.*

Tracam / *Trudo, tundo, quatio.*

Tráce / *Perdo, amitto, pessumdo Item, Capite plecto.*

Tracz / *vide* Tre.

Trad / *Lepra, Elephantiasis.* Tredowáty / *Leprosus.*

Trafiam / *Collimo, scopum tango.* tráfiam sie / *quadro, convenio.* tráfi sie / *accidit, evenit, contingit, vsu venit.* tráfny / *&* trefny / *facetus, jocosus. Item, Appositus, commodus, concinnus, oportunus, affabris, artificiosus.* tráfnie / *&* trefnie / *commodè, affabrè.* trefnuie / *Iocor.* tráfunek / *casus eventus.*

Tráftá / *Ratis.*

Tragarz / *ex Germ: Bajulus.*

Tram / *Trabs, tignus, & um*

Trapie / *Ango, vexo, eneco, torqueo, affligo, sollicito.* trapienie / *Afflictio, anxietas.*

Trawá / *Gramen, herba.* trawny / *Gramineus.* trawisty / *graminosus.* trawnik / *Coluber.*

Trawie / *Coquo, concoquo, digero. Item, Tero, absumo, consumo.* trawny / *coctilis.* trawienie / *coctio.*

Trzciná / *Calamus, canna, arundo.* trzcinny / *Canneus, arundineus.* trcia / *Arundinetum. Item, multitudo, agmen.*

Tre / *Tero. Item, Serro, serra dissaeco. in Praet:* tárlem / *Inf:* trzeć. *Inde* Tracz / *Serrator.* Tarká / *Tyrocnestis.* Tárcicá / *Scops, ramentum.*

Tredownik / *Scrophularia. herb:*

Trefny / *vide* Tráfiam.

Trepká / *Calopodium, gallica, solea lignea.*

Trestam / *Crucio, vexo, affligo.* trestánie / *afflictio.*

Treter / *Tumultus.*

Tryb / *Trames, semita.* trybuie *tero, affligo.*

Trykłam / *Arieto, conisco, cornupeto.* trykeliwy / *petulcus.*

Trochá/ *Paucitas.* troßká/ *pauxillum.* troche/ *paulum, paulò.*

Trociny/ *vide* Tre.

Troiaki/ *Triplex, triplus.* troiáko/ *trifariam.*

Trok/ *Restis, funis, amentum.*

Tron/ *Solium.*

Trop/ *Vestigium.*

Troská/ *Dolor, ægritudo, solicitudo, anxietas, afflictio, calamitas.* troskam sie/ & troßcze sie/ *mœreo, doleo, angor, affligor.* troskliwy/ *mœstus, solicitus, calamitosus.*

Truchleie/ *Conturbor, consternor, despondeo animum.*

Trudny/ *Arduus, occupatus, difficilis. Item, Obscurus.* trudność/ *negocium, occupatio, difficultas, malum, labor, cura, discrimen, periculum.*

Trudze sie/ *Defatigor.* trud/ & trudzenie/ *defatigatio.*

Truie/ *Veneno interimo, venenum propino.* trućizná/ *venenum, toxicum.* truty/ *veneno infectus, interemptus.*

Trupczáßy/ *ex Germ: Dapifer, discophorus.*

Trunná/ *ex Germ: Feretrum, loculus, sandapila.*

Trune/ *Mutio, mußito.*

Trunek/ *ex German: Potio, haustus.*

Trup/ *Cadaver hominis, funus.*

Trwam/ *Permaneo, persisto, persevero.* trwáły/ *constans, durabilis, diuturnus.*

Trwogá/ *Claßicum, metus, timor.* trwoze/ *conturbo, metum incutio.*

Trzasam/ & trzase/ *Quatio.* trzesáwicá/ *febris.*

Trzáskam/ *Tono, crepo, fulmino.* trzask/ & trzaskánie/ *Tonitru, crepitus, tumultus, fragor.*

Trzask/ *Ames, itis.*

Trzebá/ *Opus est, neceße est.* trzebá mi/ *Egeo, indigeo.*

Trzebie/ *Castro, emasculo. Item, Crucio, affligo.* trzebieniec/ *Eunuchus, eviratus, castratus.*

Trzemchá/ & Trzemuchá/ *Bulbus, porrum agreste.*

Trzepie/ *Pulso, ferio.*

Trzese/ *Quatio.* trzesáwicá/ *Palus, locus vliginosus, paluſtris.*

ſtris. trzęſe ſię/ *Tremo, exhorreo, trepido, contremiſco.*

Trześć/ *Medulla. Item, Feces, vinacea.*

Trześnie/ *Ceraſa ſylveſtria.*

Trzeßczę/ *Crepo.*

Trzewá/ *Exta, inteſtina.*

Trzewik/ *Calceus.*

Trzeźwy/ *Sobrius.* Trzeźwość/ *Sobrietas.* trzeźwieię/ *Crapulam edormio.*

Trzmiel/ *Euonymus, arboris nomen.*

Trznadl/ *Lagopus, avis nomen.*

Trzodá/ *Grex.* trzodny/ *gregarius.*

Trzonek/ *Capulus, manubrium.*

Trzonowy ząb/ *Dens maxillaris.*

Trzos/ *Zona, marſupium, pera hippopera.*

Trzy/ *Tres.* troie/ *tria.* trzykroć/ *ter.* trzykrotny/ *tergeminus.* trzeći/ *tertius.* trzynaśćie/ *tredecim.* trzynaſty/ *decimus tertius.* trzydźieśći/ *triginta.* trzydźieſty/ *trigeſimus.* trzy ſtá/ *trecenti, æ, a.* trzechſetny/ *trecenteſimus.*

Trzymam/ *Teneo, prehendo. Item, Poßideo. Item, Sentio.* trzymam ſię/ *Nitor, inſiſto, confido, acquieſco.*

T V.

Tu/ tutá/ *Hic.* tutecżny/ *Præſens, domeſticus, vernaculus, indigena.*

Tuczę/ *Alo, pinguefacio, paſco, ſagino.*

Tudźieß/ *Etiam, nec non, Item, Quamprimum, ſimulatq́.*

Tułam ſię/ *Vagor, oberro, diſcurro.* tułácz/ *vagus, circulator.*

Tułę/ *Vagientem infantem placo.*

Tulich/ *ex Germ: Pugio.*

Tum/ *Templum cathedrale, Eccleſia collegiata.*

Turkus/ *Cyanos, Iaſpis, borea.*

Turodowic/ tutecżny/ *Verna, indigena.*

Tußę/ *Spero.*

T VV.

Twárdy/ *Durus, tenax.* twardość/ *Durities.* twárdźieię/

ie / & twárdnieie / *Duresco, obduresco.* twárdoßyiny / *obstipus, contumax, pertinax, duræ cervicis.* twárdouſtny / *Duri oris.*

Twarz / *Vultus, facies.*

Twierdze / *Firmo, affirmo, assero, assevero. Item, Firmo, munio.* twierdzenie / *Assertio, confirmatio.* twirdza / *Arx, castrum, munitio.*

Tworze / *Fingo, formo, creo.* tworzenie / *Forma, creatura.* tworcá / *Fictor, formator, creator.* tworzydło / *Forma caseаria.*

Twoy / *Tuus.* twoyſki / *Tibi conveniens.*

T Y.

Ty / *Tu.*

Tycz / *vide* Tykam.

Tydzień / *Hebdomas, septimana.*

Tygiel / *ex Germ: Lebes, sartago, frictorium.*

Tyie / *Pinguesco, pinguefio.*

Tyká / *Vlmus. Item, Palus, i.*

Tykam / *Figo.* tykam ſie / *Tango, attingo.* tycz / *Palus, i, pedamentum.*

Tykwá / *Pirum meſpilatium.*

Tył / *Vnamquamq; posteriorem partem significat.* tył głowy / *Occiput.* tył domu / *posterior pars domus. Inde* tył podawáć / *terga dare, in pedes se conÿcere.* tylny / *posticus.*

Tyłowity / *Obesus, corpulentus.* tyłowitość / *corpulentia.*

Tyle / *Tot.* tylekroć / *toties.* tylki / *tantus.* tyluchny / *tantillus.*

Tylko / *Tantùm, modò, tantummodò, saltem, duntaxat.*

Tynkuie / *Crusto, incrusto.* tynkowánie / *Crusta, incrustatio.* tynkarz / *Crustarius.*

Tyran / *Tyrannus, sanguinarius.* Tyráńſki / *Tyrannicus, sævus, atrox, crudelis.* Tyráńſtwo / *Tyrannis, sævitia, crudelitas.*

Tyrlikuie / *Gesticulor, tripudio. Item, Cantillo, modulor.* Tyrlikánie / *Gesticulatio, saltatio.*

Tyśiac / *Mille.* tyśiackroć / tyśiacrázow / *Millies.* tyśiaczny / *Millesimus.* tyśiacznik / *Chiliarcha.*

Tytul/ *Titulus, inscriptio.*

Tyzánná/ *Ptisanna, cremor Hordei.*

INCIPIENTIA
ab V.

V B.

V *Præpositio est, & significat Apud, vt:* V páná/ *apud dominum. In compositione verborum plerunq; motum de loco denotat. vt:* vwodzę/ *abigo, seduco.* vchodzę/ *abeo, aufugio, evado.*

Vbespieczam/ *Certum & securum reddo, confirmo, satisdo, fidem do, promitto.*

Vbiegam/ *Percurro, pervado, emetior, evado. Item, Ex insidiis adorior, occupo, invado.*

Vbieram/ *Induo, vestio. In Præt:* vbrałem. *Inde* vbránie/ *Caligæ, fæmoralia.*

Vbijam/ *Pulso, percutio.*

Vbłagam/ *Placo, lenio, reconcilio, mitigo.* vbłagánie/ *reconciliatio.* vbłágány/ *propitiatorius.*

Vbliżam/ *Defraudo, iniuriam facio.* vbliżenie/ *præjudicium, iniuria.*

Vbluię się/ *Vomo, convomo.*

Vbogacam/ *Dito, locupleto.*

Vbogi/ *Pauper, egenus.* vbostwo/ *paupertas, pauperies, egestas, inopia, penuria.* vbożuchny/ *pauperculus.* vbożeię/ *ad paupertatem redigor.*

Vbránie/ *vide* Vbieram.

Vbywam/ *Decresco, diminuor.*

V C.

Vcho/ *Auris.* vßko/ *auricula.* vßká/ *ansa, manubrium.* vcháty/ *ansatus.* vßásty/ *auritus.*

Vchodzę/ *&* vchadzam/ *Secedo, evado. in Præt:* vßedłem/ *in Fut:* vydę/ *Inf:* vyść. *Inde* vyście/ *evasio.* vchod/ *secessus, latebra.*

Vchwalam/ *Approbo, comprobo, promulgo, statuo, sancio, decerno.*

Vchwytywam/ *Apprehendo, comprehendo.*

Vćiążam/ *Conqueror.*

Vćicham/ *Mitesco, quiesco.*

Vćiekam / *Fugio, aufugio, evado, elabor.* vćiekam ſię / *Confugio.* vćieczká / *Aſylus, refugium, ſacra anchora.*

Vćieram / *Mungo, emungo. in Præt:* vtarłem / *in Fut:* vtrę / *Inf:* vtrzeć. vćierádło / *emunctorium.*

Vćieſzam / *Oblecto, conſolor, voluptate afficio.* vćieſzam ſię / *Oblector, voluptatem capio.* vćiechá / *voluptas, delectatio, oblectamentum.*

Vćinam / *Cædo, præcido, amputo, detrunco. in Præt:* vćiąłem / *in Fut:* vtnę. vćięty / *Cæſus, detruncatus.* vćinek / *Segmentum.*

Vćiſkam / *Premo, affligo.* vćiſk / *Preßio, preſſura, afflictio.*

Vczáryẃam / *Faſcino, incanto.* vczárowánie / *Incantamentum, præſtigiæ.*

Vczáśćiam / *Communico, participem facio.*

Vczczę / *Colo, veneror. Item, Tracto, excipio.*

Vczćiwy / *Honeſtus, ingenuus, gravis, honoratus, honorãdus, honorabilis, venerabilis, venerãdus.* vczćiwość / *Honeſtas, gravitas, ingenuitas,* vcztá / *Epulum, convivium.*

Vczę / *Doceo, informo, erudio, inſtituo.* vczę ſię / *Diſco, ſtudeo, incumbo, navo, operam do.* vczeń / *Diſcipulus.* vczony / *Doctus, literatus, eruditus.*

Vczęśćiam / *Crebreſco, frequento. Item, Communico, diſtribuo.* vczeſtnik / *Conſors, particeps.* vczeſtnictwo / *participatio, communicatio, commercium, conſortium.*

Vczynek / *Factum, opus.* Vczynny / *Officioſus, beneficus, liberalis.* vczynność / *liberalitas.*

V D.

Vd / *Armus, coxa, coxendix.* vdźik / *Armillus.*

Vdáie / & vdawam / *Erogo.* vdawam ſię / *Simulo, præ me fero. Item, vendito, oſtento. Item, Converto me, animum applico.* vdátny / *Gratus, acceptus, gratioſus, generoſus, præclarus, præſtans.*

Vdáwiam / *Suffoco, ſtrangulo.*

Vderzam / *Ferio, verbero, percutio,*

cutio. vderzam sie / *Allido, illido, impingo, offendo.*

Vdreczam / *Ango, crucio, affligo.* vdreczenie / *Afflictio.*

Vdzielam / *Communico, participo, impertio, & ar, distribuo.* vdzielanie / *Communicatio.*

V G.

Vgadzam / *Indulgeo, accommodo me, morem gero.*

Vganiam / *Sequor insequor, inhio, aspiro.*

Vgaram / *Vro, aduro.*

Vgaszam / *Extinguo, restinguo.*

Vgłaskam / *Orno, como, demulceo.*

Vgniotam / *Macero, depso subigo.*

Vgádzam / *Collimo, scopum seu metam tango.*

Vgór / *Novalis ager.* vgórny / *Novalis.*

Vgrábiam / *Lego, colligo.*

V I.

Viáde / *Eo, pergo, iter facio, emetior in Præt:* viachałem.

Viałem / *&c. vide* vzmuie.

Viezdzam / *Cedo, secedo, retrogredior. In Præter:* Viezdzałem.

Viszczam sie / *Præsto, ratifico, sto promissis, libero fidem meam.*

V K.

Vkániam / *Destuo, destillo.*
Vkánam /

Vkasywam / *Præmordeo.*

Vkázuie / *Ostendo, monstro, demonstro.* Vkázuie sie / *Appareo.*

Vkładam / *Ordino, compono, dispono.* vkładam sie / *Abijcio me, humilio, prosterno.* vkładny / *Humilis, comis, facilis, affabilis.* vkładność / *Comitas, humilitas, humanitas.*

Vkłaniam sie / *Genu flecto, saluto.* vkłon / *Salutatio, genuflexio.* vkłonny / *Humilis, demissus.*

Vkoiam / *Lenio, mollio, mitigo.*

Vkoś / *Obliquitas. Item, decussis.* vkośny / *obliquus, decussatus.* ná vkoś / *decussatim, obliquè.*

Vkracam / *Abbrevio, detraho, decurto. Item, Mitigo, cicuro, domo, mansuefacio.*

Vkradam / *Furor, surripio.* vkradam sie / *Aufugio, elabor, evado.*

Vkráiam / *Scindo, abscindo, decerpo.*

Vkrop / *Aqua fervida.*

Vkrwáwiam *Cruento.*

Vkrzyzuie / *Crucifigo, in crucem ago.*

Vkwapiam sie / *Propero, festino, præcipitanter ago* zkwapliwy / *Præceps, præproperus, vehemens, severus, impos animi.* zkwápliwość / *Præcipitantia, vehementia, impotentia animi.*

V L.

Vl / *Alveus.*

Vlakomiam sie / *Appeto, desidero inhio, aspiro.*

Vlámuie / *Frango, decerpo.* vłomny / *Fragilis, debilis, infirmus, mancus, mutilus, claudus.*

Vlatam / *Avolo, as evolo.*

Vlawiam / *Irretio.*

Vleczam / *Curo, medeor, sanitatem restituo.*

Vlegam / *Humilio me, concedo. Item, Delitesco.*

Vlekam sie / *Perterresio.*

Vlicá / *Platea, vicus, regio.*

Vlzam / *Lenio, mitigo.* vlzenie / *Levamen.*

V M.

Vmacniam / *Roboro, stabilio, statuo, confirmo.*

Vmaczam / *Irrigo, humecto, madefacio.*

Vmakam / *Madesio, in Præt:* vmokłem / *Inf:* vmoknąć. Vmokły *madidus.*

Vmárły *vide* vmieram.

Vmarzam / *Eneco suffoco, interficio.*

Vmawiam / *Contraho, convenio, paciscor.* vmowá / *Conditio, conventio, pactum, contractus.*

Vmiem / *Scio, possum, teneo* vmieietny / *Peritus, eruditus, gnarus.* vmieietność / *Scientia, peritia, eruditio.*

Vmieram / *Morior, defungor.* vmarły / *Mortuus, defunctus.*

Vmietam / *Verro, purgo.*

In Præter: vmiotłem / *Inf.*: vmieść.

Vmiezgam się / *Subrideo, adulor, palpum obtrudo.*

Vmnieyßam / *Attento, extenuo, demo, derogo, diminuo, imminuo, levo, lenio, mitigo, tempero.* vmnieyßam się / *Decresco.*

Vmilkam / *Contineſco.*

Vmyślam / *Cogito, concipio, ſtatuo, inſtituo, decerno.* vmyſł / *Animus, mens, conſilium, inſtitutum.* vmyślny / *Præmeditatus, ſpontaneus.* vmyślnie / *Studiò, præmeditatè, ſpontè, de induſtria, data opera.*

Vmywam / *Lavo.*

Vnaßam / *Cicuro, domo, manſuefacio.*

Vnoßę / *Aufero, aſporto, rapio.* vnoßenie / *Raptus.* vnośiciel / *Raptor.*

Vnizam / *Humilio, deÿcio.* vnizenie / *Humiliatio.*

V L.

Vpadam / *Cado, labor, ruo, procido, prolabor, corruo, ſubſido, ſuccumbo.* vpad / vpadek / vpádnienie / *Lapſus, caſus, ruina.* vpádły / *prolapſus.*

Vpalam / *Aduro, præuro.*

Vpámietywam się / *Reſipiſco, ad meliorem mentem redeo.* vpámietánie / *Reſipiſcentia.*

Vpátruię / *Deprehendo, animadverto.*

Vpetywam / *Compedibus conſtringo.*

Vpewniam / *Certum ac ratum facio, ſatiſdo, compromitto.*

Vpieram się / *Obſtinatus ſum.* in *Præt:* vpárłem się / *Inf.*: vprzeć się. vpárty / *pertinax.* vpárcie / *pertinacia.*

Vpijam się / *Inebrior.* vpiły / *ebrius.*

Vplotam / *Necto.*

Vpoiam / *Inebrio.*

Vpokarzam / *Humilio.* vpokorzenie / *Humiliatio.*

Vpominam / *Moneo, hortor.* vpominam się / *Poſco, flagito, exigo, debitum repeto.* vpominánie / *Admonitio, adhortatio.* vpominek / *Pignus, præmium, xenium, honorarium, apophoretum, arrha, arrhabo, munus, munuſculum.*

Vpor / Contumacia, temeritas, pertinacia, pervicacia. vporny / Contumax, pertinax, temerarius.

Vpośledzam / Injuriam facio, posthabeo, postpono.

Vprawuie / & vpráwiam / Aro, colo, proscindo.

Vpraßam / Exoro, impetro. vproßony / Precarius, gratuitus. Item, Exorabilis.

Vprzatam / Ordino, dispono, compono. Item, Aufero, è conspectu seu è medio tollo.

Vprzedzam / Praeo, anteeo, praecedo, antecedo, praecurro, praevenio, praeoccupo. vprzedziciel Praecursor.

Vprzeymy / Benevolus, cupidus, studiosus. vprzeymość / studium, benevolentia, favor.

Vpstrze / Variego, variis coloribus distinguo.

Vpuſzczam / Emitto, demitto. vpust / Catarrhacta, emissarium.

Vpycham / Ico, pungo, ferio, mordeo, stimulo.

V R.

Vraczam / Tracto, excipio.

Vragam / Exprobro, insulto, suggillo. vragánie / Insultatio, exprobratio, sarcasmus, suggillatio. vragácz / Sugillator.

Vrániam / Saucio, vulnero.

Vrázam / Offendo, impingo. vráza / & vrazánie / Offensio.

Vrywam / Avello, decerpo. vrywká / vellicatio, auulsio, damnum, iactura. Item, velitatio, praelium tumultuarium.

Vroczysty / Celebris, solennis. vroczystość / Solennitas.

Vrodze się / Nascor, provenio. vrodzay / Frumentum, seges, proventus. vrodzáyny / Fertilis, foecundus. vrodzaynosć / Fertilitas, feracitas. vrodá / Forma, species, pulchritudo. vrodziwy / Pulcher, formosus, speciosus, elegans, decorus, eximius, generosus, heroicus.

Vrok / vide vrzekam.

Vrynal / Matula.

Vrząd / Magistratus, Senatus. Item, Munus, officium, functio, conditio, provincia. vrzędnik / Curator, praefectus, dispensator, Oeconomus, gubernator, administrator. vrzędnictwo praefectura.

wrzeduie / *Curo, diſpenſo, guberno, adminiſtro.*

Vrzadzam / *Conduco.*

Vrzekam / *Faſcino, incanto.* urok / *Faſcinum, incantatio.*

Vrzynam / *Abſcindo, præſcindo, reſeco, amputo, detrunco.*

V S.

Vſadzam ſie / *Inſidias colloco.* vśiadká / *Inſidiæ, vocabulum militare.*

Vść / *vide* Vchadzam.

Vſchły / *vide* Vſycham.

Vśćie / *vide* ſtá.

Vśiadam *Conſideo.*

Vśiekam *Cædo vulnero, ſaucio, virgis cædo, vulnerá inſligo.* vśieczony / *Cæſus, vulneratus, ſaucius.*

Vśiłuie / *Conor, enitor, ſatago, molior.* vśiłowánie / & vśilność / *Conatus, conamen, molimen.*

Vśilny / *Nimius, immodicus.*

Vſkarzam ſie / *Culpo, accuſo, conqueror, expoſtulo.*

Vſkramiam / *Lenio, mitigo, domo, cicuro, compeſco.*

Vſkrobywam / *Abrado.*

Vſla[wi]cam / *Nobilito.*

Vſm[o]łam / *Impico, pice oblino.*

Vśmiecham ſie / *Arrideo, ſubrideo.*

Vśmierzam *Cohibeo, coërceo, comprimo, compeſco domo, lenio, mitigo, moderor, tempero,*

Vſnę / *Obdormiſco.* vſnęły / *Sopitas.*

Vſpię *Sopio.*

Vſpráwiedliwiam / *Iuſtifico.* vſpráwiedliwienie / *Iuſtificatio*

Vſtá / *Os, oris* vśćie *oſtium maris, aut fluvij.* vſtnie *Coràm, oretenus.*

Vſtáie / & vſtawam / *Ceſſo, laceſſo, deficio, defatigor.*

Vſtawuię / & vſtáwiam / *Sancio, decerno, promulgo, conſtituo irrigo, præſcribo.* vſtawá / *ſanctio, lex, decretum, edictum, traditio.* vſtawcá / *Autor, legiſlator, inſtitutor.*

Vſtáwiczny / *Perpes, perpetuus, aſsiduus, frequens, creber, ſedulus, aſsiduus.* vſtáwiczność / *ſedulitas.*

Vſtępuię / *Cedo ſecedo, deflecto,*

cto, locum do. vstepek/ Antes, atrium, vestibulum, locus ad deflectendum accommodus.

Vstrzepiam/ Variis coloribus distinguo. vstrzepiony/ versicolor, variis coloribus distinctus.

Vstyrknie/ & vstyrkam/ Cespito, impingo, offendo, allido. vstyrk/ Cespitatio. vstyrkliwy koń/ Equus cespitator.

Vsußam/ Arefacio.

Vsycham/ Arefio. in Præt: vschnąłem. Vschły/ Aridus.

Vßczerbiam/ Detraho, derogo, diminuo. vßczerbek/ & vßczerbienie/ Diminutio, iniuria, damnum.

Vßczykam/ Avello, decerpo, delibo.

Vßczypiam/ & vßczypuie/ Carpo, vellico. Jtem, Cavillor, calumnior, dicteriis incesso. Vßczypliwy/ Ad calumniandum propensus. vßczypliwe słowo/ Sconma, sarcasmus, dicterium.

Vßedłem/ vide Chodze.

Vßykuie/ Aciem instruo, ordino, dispono.

Vßká/ Ansa. Jtem, Auriscalpium.

* * * * * *

V T.

Vtaczam/ Promo, depromo.

Vtapiam/ Immergo, submergo.

Vtárłem/ &c. vide Tre.

Vtne/ vide Vcinam.

Vtone/ Submergor, suffocor in aquis.

Vtoruie/ Viam præparo, sterno.

Vtracam/ Amitto, perdo, disperdo, decoquo, dilapido, absumo, consumo, obligurio. vtrátá/ Clades, perditio, calamitas, damnum, detrimentum, dispendium. vtratny/ prodigus, dissolutus, profusus, sumptuosus. vtrátnik/ Decoctor.

Vtrapie/ Affligo. vtrapienie/ Afflictio. vtrapiony/ Afflictus, miser, calamitosus.

Vtre/ vide Vcieram.

Vchadzam/ Evado, elabor, vchodzenie/ Evasio.

Vtrzasam/ Concutio, succutio. Vtrzasam się/ Succutior. vtrząśnienie. Succußio.

Vtrzeć/ vide Vcieram.

Vtulam / *Comprimo, placo, sopio.*

Vtwierdzam / *Firmo, munio, sancio, statuo, stabilio.* vtwierdzenie / *Firmamentum.*

Vtykam / *Figo, infigo.*

Vtyskuie / *Queror, conqueror, querulor.* Vtyskowánie / *Querela.*

V VV.

Vwáláßam / *Castro, emasculo.*

Vważam / *Pondero, reputo, considero, perpendo.*

Vweselam / *Exhilaro, delecto, oblecto.*

Vwikławam / *Irretio, intrico, illaqueo.*

Vwijam / *Necto, plecto, texo, conglomero.* vwijam się / *Occupatus sum, laboro. Item, Cursito, discurro.*

Vwłaczam / *Detraho, subtraho, decerpo, imminuo, elevo, derogo, sugillo.*

Vwodzę / *Seduco.* vwodziciel / *Impostor.*

Vwoßczam / *Cæro, incæro.*

V Y.

Vyde / *vide* Vchodzę.

Vymuie / *Demo, derogo, detraho, subtraho, imminuo. in Præt:* viąłem / *Inf:* viąć. *Inde* viećie / *Subtractio.*

V Z.

Vzákuie się / *Commisereor.*

Vzbráiam / *Armo, arma induo.*

Vzdá / *Frenum.* vzdźienicá / *Capistrum.* vzdam / *Freno, frenum inijcio.*

Vzdrawiam / *Sano, curo, medeor, pristinam sanitatem restituo.*

Vzdrygam się / *Nauseo, fastidio.*

Vziębiam / *Frigefacio.* vziębnę / *Frigesio.*

Vznaiam / *Sudare facio, defatigo.* vznáiam się / *Sudo, defatigor.*

Vznawam / *Agnosco, cognosco.* vznawam się / *Resipisco, in viam redeo, ad meliorem mentem*

redeo, pœnitentiam ago. vznánie/ Pœnitentia, resipiscentia.

Vzrzeniete/ Maturesco. vzrzáły/ & vzrzeniáły/ Coctus, maturus.

Vżywam/ Vtor, fruor, vsurpo. Item, Epulor, convivor, commessor. vżywánie/ Vsus, vsura, vsurpatio, fruitio. vżytek/ Fructus, commodum, emolumentum. vżyty/ Placabilis. vżyteczny/ vtilis, commodus. vżyteczność/ vtilitas.

INCIPIENTIA à VV.

W Litera Præpositionem In denotat, & tàm situm in loco, quàm motum ad locum significat, quam significationem etiam in compositione verborum retinet.

VV A.

Wabie/ Inesco, allicio. wabny/ Allectorius.

Wácek/ Bulga, crumena, loculus.

Wacham/ Odoro, olfacio. wacháwy/ Sordidus, fœtidus, graveolens. wachádło/ Olfactorium.

Wachlarz/ ex Germ: Sufflatorium, aliàs, Dymká.

Wadká/ vide Wedá.

Wádze/ Noceo, impedio, officio. wádze się/ Iurgior, rixor, altercor, contendo. wadá/ vicium, labes, macula, defectus.

Wagá/ Libra, pondus, lanx, trutina. Item, Valor, precium. waże/ Libro, pondero, trutino. Jtem, Colo, veneror, magnifacio. waże się/ Audeo, conor, enitor, facio periculum. ważny/ Ponderosus, preciosus. ważnik/ Libripens.

Wagl/ Carbo. in Genit: wegla. waglik/ dimin: weglarz/ Carbonarius.

Wał/ Vallum, agger. Jtem, Fluctus. wálny/ Generalis, universalis, œcumenicus, præcipuus. wáliśty/ Fluctuosus, tempestuosus.

Wáłách/ Cantherius, Eunuchus, spado. wáłáśże/ Castro, emasculo.

Wále *Voluo, voluto, roto.* wal/ & wałek *Cylindrus.*

Wátesam śię/ *Vagor, incertis sedibus oberro.*

Walká/ *Pugna, prælium, certamen.* waleczny/ *Bellicosus, militaris.* Waleczńik/ *Præliator, bellator.* walczę/ *Pugno, certo, decerto, prælior, dimico, confligo.*

Walkarz/ *Fullo.* walkowńia/ *Fullonia.* walkuie/ *Fulloniam exerceo.* walkowńicá/ *Prælum fullonium.*

Wáńczos/ *ex Germ:* wagenschoß/ *dicuntur asseres crassiores.*

Wánná/ *ex Germ: Labrum* wáńienká/ *vas aquarium, ampulla.*

Wap/ *Ile.* teſknośćná wápiu/ *Iliaca passio.*

Wapno/ *Calx, cœmentum.* wapienny/ *Cœmenticius.* wapienńik/ *Calcarius, Cœmentarius.*

Warcaby/ *Alea, lusus aleæ.* wárcabńicá/ *Alveus lusorius, fretillus.*

Warchół/ *Homo fanaticus.*

Warczę *Murmuro, mussito.*

Wárdáwy/ *Scævola, qui læva manu loco dextræ vtitur.*

Wárgá/ *Labrum, labium.*

Wárkocz/ *Cinnus, Cincinnus, spira trica, plegma.*

Warſtát/ *ex Germ: Officina, ergasterium, fabrica.*

Wártuie/ *ex Lat: Verto.* wártki/ *Agilis, alacer, impiger, versatilis.* wártałká/ & wártaczká/ *verticillus, trochus, turbo.*

Wáruie/ *Caveo, munio.* wárowny/ *Munitus.* wáruńek. *Cautio, cautela.*

Wárwás/ & wyrwás/ *Morio. Germanicè,* Marcolfus.

Wárzę/ *Coquo* war/ *Coctura. Item, Fervida.* wárzywo/ *Obsonium ad coquendum idoneũ, edulium, legumen.* wárzenie/ *coctio.* wárzechá/ & warzachew/ *Tudicula.*

Was/ *Vos Accusat:*

Was/ *Mystax.* wáśik/ *Lanugo, prima herbæ lanugo.*

Wáſąg/ *Pilentum, essedum* wáſożek/ *Rheda.*

Wasielki / *ex Germ*: Faßholtz.
Wasienicá *Eruca*.
Wąski / *Angustus, arctus, strictus*.
Wasń / *Odium, simultas*, wasnie / *Odi. Item, Odium concilio* waśnie sie / *Lascivio, in amorem agor*. waśniwy / *Lascivus, libidinosus*.
Wáß / *Vester*. wáßyniec / *vestras*.
Wátáman / *ex German: dicitur is, qui navigium aliquod præcedit, & profunditatem alvei explorans, sequentibus viam monstrat*.

Wątły / *Debilis, infirmus, caducus*. wątleie / *Deficio*.
Wątpie *Dubito, hæreo, hæsito, animo pendeo*. wątpienie / *dubitatio*. wątpliwy / *Dubius, incertus, anceps, ambiguus*. wątpliwość *dubium*.
Wątrobá / *Iecur, epar*. wątrobká / & wątrobeczká / *Iecusculum*.
Wawóz / *Salebra, salebrosa via, anfractus*. wawozisty / *Salebrosus, anfractuosus*.

Wąż / *Anguis, serpens, coluber*. wężowy / *Serpentinus*. wężowká / *Serpentina herb*.

VV B.

Wbijam / *Infigo, inculco, pango, imprimo, incutio*.

VV C.

Wchodzę / *Ineo, intro, introeo, introgredior*. wchód / *Ingressus*.
Wciekam / *Influo, illabor*.
Wcielam / *Incorporo, insinuo*. wcielenie / *Incorporatio, incarnatio*.
Wciskam / *Ingero, intrudo, imprimo*.
Wczás / *Nom: Oportunitas, commoditas, mediocritas, Adverb: maturè, oportunò*. wczesny / *oportunus, tempestivus, iustus, commodus, modicus, mediocris*. wczesność / *mediocritas, temperamentum*.
Wczorá / *Heri*. wczoráyßy / *Hesternus*.

)?( )?( )?(

VV D.

Wdárłem śię / *vide* Wdźieram śię.

Wdawam śię / *Ingero, insinuo, coniicio me.*

Wdowá / *Vidua.* wdowiec / *viduus.* wdowi stan / *viduitas, orbitas.*

Wdźięczny / *Gratus, charus, acceptus, iucundus, gratiosus, lepidus, venustus.* wdźięczność / *Gratitudo. Item, Lepor, venustas.*

Wdźieram śię / *Irruo, irrumpo. in Præt:* wdárłem śię.

VV E.

Weborek / *Vrna, situla.*

Wekśel / *ex Germ: Collybus.* wekslarz / *Collybista, nummularius, argentarius.*

Więćierz / *Nassa.* więćiorek / *dimin:*

Wędá / *Hamus.* wędká / *dimin:*

Wedle / & według / *Pro, penes, iuxta, secundùm.*

Wędruię / *Peregrinor, pera*

gro, proficiscor, iter facio. wędrowánie / & wędrowká / *Iter, peregrinatio.* wędrowník / *peregrinus.*

Wędzę / *Infumo.* wędzony / *infumatus.*

Wędźidło / *Frenum, orca.*

Węgieł / *Angulus.* węgielny / *Angularis.* węgielnicá / *norma, regula, amussis.* węgielnisty / *Angulosus.*

Węgierzka źiemiá / *Vngaria, Pannonia.* węgrzyn / *Vngarus.* węgierzki złoty / *Nummus aureus vngaricus.*

Węglarz / *vide* Wągl.

Węgorz / *Anguilla.* węgorzycá / *Edella.*

Węgrá / *Glandula, tonsilla, grando.* węgrowáty / *Glandulosus, grandinosus.*

Wełná / *Villus, lana.* wełniány / *Laneus.* wełniánká / *vestis lanea.*

Wendetá / *Forum scrutarium.* wendetarz / *Nundinator, circulator.*

Weśćie / *Introitus, ingressus. Item, Ortus, origo, vide.* wnidę.

Wesele / *Gaudium, delitiæ, triumphus Item, Nuptiæ.* weselny / *Nuptialis.* wesele sie / *Lætor, gaudeo, gestio, delector.* wesoly / *Lætus, hilaris, festivus, amœnus.*

Wespiaczki / *In somno, in somnis.*

Wespół / wespółek / *Simul, invicem, vnà, pariter.*

Wesprzeć sie / *vide* wspieram sie.

Westchne / *Suspiro.* westchnienie / *Gemitus, suspirium.*

Weß / *Pediculus.* weßká / *dimin:* wßywy / *pediculosus* wßarz / *Subst: Idem.* wßywość / & wßywá niemoc / *Phtiriasis.*

Wet / *Bellaria, tragemata secundæ mensæ. Item, Talio, recompensatio.* wetuie / *Reddo, sarcio, recompenso.*

Wewnatrz / *Intus, intra, intrinsecus.* wewnetrzny / *interior.*

Weyzrze / *Aspicio, inspicio, intueor.* weyzrzenie / *Aspectus, intuitus.*

Wezbrałem / *vide* wzbieram.

Wezdrgnałem / *vide* wzdrygám.

Wezeł / *Nodus, nexus. Item, Aenigma.* wezłowáty / *Nodosus, intricatus, involutus, perplexus.*

Wezgłowie / *Culcitra, pulvinar.* wezgłowko / *pulvillus, analectis.*

Wezme / *vide* wziałem.

Wezowńik / *Serpentaria.*

Wezwánie / *Nominatio, appellatio. Item, vocatio, conditio, munus, officium.*

VV G.

Wgániam / *Introire cogo, compello.*

Wgladam / *Inspicio, introspicio*

Wgrazam / *Immergo, submergo.*

VV I.

Wiádomy / *Gnarus, sciens.* wiádomość / *Experientia.*

Wiádro / *Amphora, vrna, situla, vrceus*

Wianek / *vide* wieniec.

Wiáno/ *Dos, dotalitium.*

Wiárá/ *Fides, religio.* wierzę/ *Credo, fido, fidem adhibeo* wierny/ *Fidus, fidelis, credens, credulus* Wierność/ *Fidelitas.*

Wiáruie śię/ *Vito, fugio, caveo.* wiáruń k/ *Cautio, cautela.*

Wiás *Favus, comosis, basis seu fundamentum favi. Item, Vlmus.*

Wiázdá/ *Porticus, ambulacrum.*

Wiátr/ *ventus.* wiátr wschodny/ álbo od wschodu/ *Eurus, subsolanus.* wiátr záchodny/ álbo od záchodu/ *Zephyrus, Favonius.* wiátr południo wy/ álbo z południá/ *Auster, notus.* wiátr půłnocny/ álbo z půłnocy/ *Aquilo, Boreas.* wiátrek/ *ventulus.* wietrzny/ *ventosus.* wiátrák/ *Molendinum flatile.*

Wiąz/ *Juncus.* wiązowy/ *Junceus.* Wiązowáty/ *Juncosus.*

Wiążę/ *Necto, ligo, vincio.* wiązká/ *vinculum* wiązáńká/ wiązáneczká/ *Fasciculus, manipulus, olfactorium.*

Wić/ *Restis* witká/ *dimin:* wićiná/ *Navigium ex arbusto factum.*

Wicher/ *Turbo, ventus impetuosus, procella.* wichrowáty/ *Turbulentus, fanaticus.*

Widły/ *Furca.* widełki/ *furcella.*

Widzę/ *Video, cerno.* widzenie/ *visus.* widomy/ *visibilis, conspicuus.* widziádło/ *spectaculum.*

Wiády/ *Iudicia, tempus quo exercentur judicia, seu ipse actus.*

Więcey/ *Plus, magis.*

Wiecheć/ *Thyrsus, fasciculus.*

Więćierz/ *Nassa, fiscella.* więćiorek/ *dimin:*

Wieczór/ *Vesper, vespera.* wieczorny/ *vespertinus.* wieczerńicá/ *Hesperus.* wieczerza/ *Cœna.* wieczerzam/ *Cœno.* wieczerńik *Atrium, cœnaculum.*

Wiedeń *Vienna.*

Więdnę/ *Marcesco, tabesco, flaccesco.*

Wieie/ *Flo, spiro, ventilo.*

Wieiaczká/ *ventilabrum.*

Wiek/ *Aevum, ætas, sæculum,* Wieczny/ & wiekuisty/ *Perpes,*

perpetuus, æternus, sempiternus. wiecznośc / wiekuistość / Aeternitas.

Wieko / Operculum. wieczko / dimin:

Wielblad / Camelus. wielbladzy / & wiebladowy / Camelinus.

Wielce / & wielmi / Vehementer, magnoperè, valdè, impensè.

Wiele / Multus, a, um, frequens, numerosus. wielmożny / Magnificus. wielmożność / Magnificentia, Maiestas. wielogroch / Faba. wielomowny / Loquax, verbosus, multiloquus. wielomowność / Loquacitas, multiloquium. wielomowcá / Homo futilis. wieloryb / Cetus, & Cete, balæna.

Wielki / Magnus, ingens, grandis, multus, numerosus. wielkość / Magnitudo, multitudo, frequẽtia. moles, quantitas. wielkanoc / Pascha. wielkonocny / Paschalis.

Wiem / Novi, scio.

Wieprz / Porcus, Maialis. wieprz dziki / Aper. wieprzek / Porcellus. wieprzowy / Porcinus, aprugnus.

Wrzam / & wrę / Aestuo, ferveo. in Præter: wrzałem / Inf: wrzeć.

Wiercę / Terebro, foro, perforo.

Wiercę się / Huc illuc cursito, circumcurso.

Wierę / Certè, profectò, scilicet.

Wierß Versus, rithmus, carmen.

Wierßá / Nassa, fiscella.

Wierudny / & wierutny / Merus, ipsissimus. Item, Perditus, deploratus, nequissimus. Item, magnus, insignis.

Wierzbá / Salix. wierzbowy / Salignus. wierzbiná / Salicetum.

Wierzch / Cacumen, pinna, vertex, culmen, fastigium, summitas, superficies. wierzchołek / Cacumen. wierzchuię / Ad summum vsq; impleo. wierzchowáty / Refertus, impletus.

Wierzę / &c. vide Wiárá.

Wierzgam / Calcitro.

Wieś / Pagus, rus, villa, prædium. wioská / Prædiolum wieyski / paganus, rusticus. wieśniak / Rusticus. wieśniaczká / Rustica.

Wieść / *Rumor.* wießczy / wießczek / & wießczbiarz / *Augur, aruspex, ariolus.* wießczba / & wießczbiárztwo / *Augurium, aruspicina.*

Wietrzeie / *Flaccesco, saporem perdo, in vappam vertor.*

Wietßy / *Maior.*

Wiewiórká / *Sciurus.*

Wieżá / *Turris, carcer.* wieżká / *Turricula.*

Wiaże / *Necto, ligo, vincio. in Præt:* wiązałem. *Inf:* wiązáć. Więzień / *Captivus. Item, Obses.* więzienie *Carcer.*

Wyká / *Lupinus, & um.*

Wiłá / *Morio, fatuus, stolidus.* wiłuie / *Desipio, insipio.*

Wilgotny / *Vdus, vvidus, madidus, humidus, vliginosus.* wilgotność / *Humor, vligo.*

Wilk / *Lupus.* wilczycá / *Lupa.* wilczę / *Catulus luporum* wilczy / *Lupinus.* wilkołek / *Lycanthropus.*

Winá / *Culpa, multa, & multa, noxa, reatus, peccatum, delictum, debitum.* winny / & winien / *Nocens, noxius, reus, obnoxius, conscius. Item, debitus, ære alieno obstrictus.* winuie / *Arguo, accuso, imputo, insimulo.* winowáty / & winowáycá / *Debitor.*

Windarz / *Viridarium.*

Wieniec / *Sertum, corona.* wianek / wianeczek / *Corolla.* wianecznik / *Corollarius.* wianeczny / *Coronarius.*

Winnik / *Perizoma. Item, malum vinaceum.*

Wino / *Vinum.* winko / *villum.* winsko / *vinum tenue & nihili.* winny / *vinarius.* winna máćicá / *vitis.* winnicá / *vinea.* winiarz / *vinitor.* winopás / *vinosus.* winogrády / *Consitus vitibus, ferax vini.*

Winßuie / *ex German: Opto, precor, gratulor.* winßowánie / *gratulatio.*

Wiodę / *Duco, traho.*

Wionę / *Flo, Metaph: Aufugio.*

Wiór / *Assula, fomes.* wiórzysko / *Lignile.*

Wiosná / *Ver.* wiesienny / *vernus.*

Wiosło / *Remus, clavus, gubernaculum.*

Więrchy / *Marcidus, flaccidus*, więtßeię / *Flaccesco.*

Więzę / *Veho.*

Wir / *Gurges, vortex, vorago* wirowáty / *vorticosus, voraginosus.*

Wisłá / *Istula, vistula.*

Wiśniá / *Cerasus, & um.* wiśniowy / *Cerasinus.*

Wiße / *Pendeo.*

Witam / *Saluto, excipio, dexteram porrigo, dexteras iungo.* witánie / *Salutatio.*

Wiję / *Conglobo, conglomero,* wijadł / *Turbo, ventus tempestuosus.* wijádło / *Gingillus, Rhombus.*

VV K.

Wkápam / *Influo, instillo.*

Wkłádam / *Impono, irrogo, iniicio, iniungo.*

Wkoło / *Circumcirca.*

Wkorzeniam się / *Radices ago.*

Wkradam się / *Ingero, insinuo me.*

Wkrapiam *Instillo.*

Wkupuię / *Redimo.*

VV L.

Władam / & władnę / *Possum, rego, guberno.* władza / *Potestas.* władzcá / *Imperator, Dominus, Gubernator.* władyk / *Gubernator. Item, Episcopus, Suffraganeus.*

Właſny / *Proprius, genuinus, germanus, legitimus, nativus, peculiaris, vernaculus.* właſność / *Proprietas, ingenium.*

Wlatam / *Involo, as.*

Włáżę / wtracam się / *Ascendo, irrepo, ingero, insinuo me.* wlas / *dicitur, qui semetipsum ingerit, insinuat, vmbra, German:* Ein vngebetener Gast / to iest / Gość nieproßony.

Wlekę / *Traho.*

Wlewam / *Infundo.*

Włoch / *Villus, lanugo, capillus.* włocháty / *villosus, hirsutus, lanuginosus.* włocháciny / *Capillamenta, fibra.*

Włoch / *Item, Italus.* włoßká / *Itala.* Włoska ziemia / *Italia.*

Włoczę / *Traho, occo, sarcu-*

io. włoczenie/ *Occatio.* włoczek/ & włocznik/ *Occator.* włocze sie/ *Vagor, incertis sedibus oberro.* włoczegá/ *oberratio.*

Włocznia/ *Hasta, lancea, sarissa, venabulum.* włoczenká/ *Hastula, lanceola.*

Włodarz *Villicus, dispensator, curator.* włodowánie/ *Dispensatio.*

Włoká/ *Mansus agri.*

Włos/ *Crinis, pilus, capillus, coma.* włosek/ *dimin:* włosáty/ & włosisty/ *Pilosus, crinitus, capillatus.* włosienny/ *ex pilis confectus.* włosienká/ & włosienicá/ *Cilicium.*

Włość/ *Villa, pagus, oppidum, fundus, agellus.*

Włoze/ *Impono, irrigo, iniungo.*

Włudzam/ *Inesco.* włudzam sie/ *Ingero me, insinuo me.*

VV M.

Wmaczam/ *Imbuo, immergo, intingo.*

Wmieszczam sie/ *Locum capio.*

Wmietam/ *inijcio.*

Wmotywam, wtracam sie/ *Intrico.*

Wmokam sie/ *Irrepo, irrumpo.*

VV N.

Wnarzam/ *Immergo, submergo.*

Wnaszam/ *Ingero, importo. in Præter:* wnaszałem/ & wniosłem/ *Infin:* wnaszáć/ & wnieść.

Wnatrz/ *Intra, intrinsecus.* wnetrzny/ *Internus, intestinus.* wnetrzności/ *viscera.*

Wnet/ *Confestim, statim, extemplò, illicò.*

Wnide/ *Introeo, ingredior. In Præt:* wszedłem/ *Inf:* wniść. weście/ *Ingressus, introitus.*

Wniwecz/ *In nihilum, in cassum, frustra, necquicquam.*

Wnuk/ *Nepos.* wnuczek/ & wnucze/ *nepotulus.* wnuczká/ *Neptis.*

VV O.

Wodá/ *Aqua, vnda.* wodká/ *Aqua distillata.* wodny/

Aquatilis, aquaticus. Wodnik/ *Aquarius. Item, Hydromylon.* wodnisty/ *Aqueus, dilutus.*

Wodze/ *Duco.* wodz/ *Dux.* wodztwo/ *Officium seu dignitas ducis.* wodza/ *Habena.*

Woiewodá/ *Dux exercitus, Palatinus.* Woiewodzina/ *Ducissa, Principissa.* wyiewodzic/ *Filius ducis seu principis, Comes.* woiewodztwo/ *Ducatus, principatus, palatinatus.*

Wol/ *Bos.* wołowy/ *Bovinus.* wołowniá/ *Bovile, bostar.* wołowiec/ *Bubulcus.* wołowy iezyk ozór *Buglossa.*

Wołam/ *Clamo, vociferor. Item, Voco, accerso.* wołánie/ *Clamor.*

Wole/ *Struma.* wolaty/ *strumosus.*

Wole *Malo, eligo.*

Wolny/ *Liber, immunis.* wolność/ *Libertas, immunitas.*

Wonia/ & wonność/ *Odor, fragrantia, suaveolentia.* wonny/ *Odorus, suaveolens, fragrans.* woniam/ *Odoro, olfacio.* woniam/ *Odoro, fragro.*

Wór/ *Saccus.* worek/ *Sacculus.*

Wosk/ *Cera.* woskowy/ *Cereus.* wośczyny/ *Feces ceræ.*

Wotuie/ *Suffragor; suffragium fero.* wotowánie/ *Suffragium.*

Woyná/ *bellum, militia:* woiuie/ *Belligero, bellum gero.* woienny/ *Bellicus.*

Woyski/ *Præco, seu Tribunus militum.*

Woysko/ *Exercitus, legio, manus, cohors, copiæ.*

Woyt/ *Prætor, Iudex, præfectus, advocatus.* woytowski/ *prætorius.* woytowstwo/ *Prætura.*

Wóz/ *Currus, plaustrum. Item, Vehes.* wózek/ *vehiculum.* woze/ *veho.* woźnik/ *Equus iugalis.* woźnicá/ *Auriga, vector.*

Woźny/ *Præco, curio, vulgò, Ministerialis.*

VV P.

Wpadam/ *Incido, Illabor, irruo, irrumpo.*

Wpisuie/ *Inscribo, in album refero.*

Wplatam/ *Innecto, intrico, implico.*

Wpluwam/*Inspuo.*

Wprowadzam/*Introduco.* wprowadzam się/*Immigro.*

Wpuszczam/*Immitto, intromitto.*

Wpycham/*Introtrudo.*

VV R.

Wracam/*Reddo, restituo,* wracam się/*Redeo, revertor, regredior. in Præter:* wrociłem/*Inf:* wrocić. *Inde* wrocenie/*reditus, receptus.*

Wracam/*Vomo, egero. In Præt:* wracałem/*Inf:* wracać. *Inde* wracanie/*vomitus.*

Wradzam/*Ingenero.* wradzam się/*Innascor. in Præter:* wrodziłem się. *Inde* wrodzony/*Innatus, ingenitus.*

Wrażam/*Insero, ingero, insinuo.*

Wre/*Aestuo, ferveo, bullio. in Præter:* wrzałem/*Inf:* wrzeć.

Wręcz/*Propè, cominus.*

Wrobl/*Passer.* wroble/wroblatko/wroblik/wrobliczek/*Passerculus.*

Wrocław/*Vratislavia,* wrocławski/*Adiect:* & wrocławianin/*Subst: Vratislaviensis.*

Wrog/*Dæmon, cacodæmon, malus genius.*

Wrona/*Cornix.* wronka/*Cornicula.* wrony/*Coracinus.*

Wroniawy/wrony/*Nigellus.* wroniawość/*Nigror, nigredo.*

Wrota/*Porta, valua, fores.* wrotny/*Janitor, ostiarius.*

Wrotycz/*Tanacetum, herba.*

Wrożę/*Auguror, ominor, prædico, vaticinor.* wrożek/*Augur, vates.* wrożba/ & wrożenie/*Augurium, Omen, vaticinium.*

Wrzałem/*vide* wre.

Wrzeciadz/*Catenula.*

Wrzeciono/*Fusus, i.*

Wrzedny/*In serie collocatus, in ordine positus.*

Wrzeszczę/*Vociferor, quiritor, clamito, vagio.* wrzask/*Clamor, eiulatus, vagitus.*

Wrzod/*Vlcus, vomica, abscessus.* wrzedzienica/*Idem.* wrzodowaty/ & wrzedzisty/ & wrzedliwy/*vlcerosus, morbidus.*

Wrzos/*Melissa, apium, cythisus,*

thisus, narcissus. Wrześień/ *September.*

Wrzucam/ *Immitto, inijcio.*

VV S.

Wsadzam / *Impono, intertexo.* Item, *In carcerem conijcio, in carcerem detrudo.* Item, *Surrogo, sufficio, substituo.*

Wschodzę/ *Orior, emergo, enascor, germino.* wschód/ *Ortus, us, Oriens.* Item *Scala, gradus, accessus.* wschodni/ *Orientalis.*

Wściekam się/ *Furo, insanio.* wściekliwy/ *Furiosus, vesanus, rabiosus.* wściekliwość/ & wściekczenie/ *Furor, rabies, vesania.*

Wsi/ *Plur: Villæ, pagi.* wieśniak/ *villicus, villanus, paganus, rusticus.*

Wsiadam / *Ascendo, conscendo.*

Wskakuię/ *Aßilio, insilio.*

Wskasuię się/ *Præcingo, succingo, vestem colligo.* wskasany/ *Succinctus, præcinctus, brevis.* wskasanie/ *Sinus, us.*

Wskazuię / *Mando, præcipio, impero, iniungo, in mandatis do.*

Wskok/ *Celeriter, cursim, curriculo.*

Wskoram/ *Emergo.* Item, *Lucror.*

Wskrzeßam *Excito, resuscito.* wskrzeßenie/ *Excitatio.*

Wzwyczáiam się/ *Assuefio.* Item, *Irrepo, insinuo.*

Wspák/ *Retrò, retrorsum.*

Wspaniały/ *Heroicus, magnificus.* wspaniałość / *Heroica indoles, heroicus animus, magnanimitas, magnificentia.*

Wspánoßę/ *Evebo, exalto, prædico, celebro.*

Wspieram/ *Reprimo, repello, resisto, obluctor, decerto.* wspieram się / *Innitor, suffulcior.* In *Præter:* wsparłem / *Infin:* wesprzeć. wsporá/ *Certamen.* Item, *Apologia, causæ dictio.*

Wspinam się/ *Assurgo, insurgo, ascendo.*

Wsplonuiam/ *Conflagro, comburor.* wsplonuiam się/ *Excandesco, ad iram commoveor.*

Wspomagam / *Iuvo, adiuvo, succurro.* wspomożenie/ *Auxilium,*

xilium, adminiculum, ſuppetiæ.

Wſpominam/ *Recordor, reminiſcor, mentionem facio.*

Wſporá/ *vide* wſpieram.

Wſtáie/ *&* wſtáwam/ *Surgo.*

Wſtechły/ *Putridus, raucidus, carioſus.* wſtechliná/ wſtechńienie/ *Putredo, ſitus, caries.*

Wſtecz/ *Retrò, retrorſum.*

Wſtegá/ *Ligula.* wſtążká/ *dimin:* wſtegarz/ *Ligularius.*

Wſtepuie/ *Aſcendo, incedo.* wſtep/ *Aditus, inceſſus.* wſtepień/ *Advena, novitius, neophytus.*

Wſtyd/ *Pudor.* wſtydliwy/ *Pudicus, verecundus.* wſtydliwość/ *verecundia.*
wſtydze ſie/ *Erubeſco, pudet me.*

Wſtracam/ *Impetum facio, præcipio, deturbo.* wśret/ *impetus.*

Wſtrząſam/ *Quaſſo, concutio, ſuccutio.*

Wſtrzepiam/ wzbijam/ *Pulſo, contundo.*

Wſtyrkam ſie/ *Ceſpito, impingo, offendo.*

Wßák/ wßákóż/ wßákże/ *Tamen, attamen, veruntamen.*

Wßczepiam/ *Pango, inſero, occulo, implanto.*

Wścibiam/ *Inſero, ingero.*

Wßczyńiam ſie/ *Orior, exorior, mano, promano, naſcor, enaſcor.*

Wßechmocny/ *&* wßechmogący/ *Omnipotens.* wßechmocność/ *Omnipotentia.*

Wßedy/ *&* wßedzie/ *Paßim, vbiq;, vbivis.*

Wßelki/ *Omnis, quivis, quicunq;, quilibet, vnuſquiſq;.* wßelaki/ *Omnigenus, varius, multiplex.*

Wßeteczńik/ *Ardelio, ſcurra.* wßeteczny/ *Scurrilis, procax, laſcivus, libidinoſus, obſcurus. Item, Curioſus.* wßeteczność/ *&* wßeteczeńſtwo/ *Scurrilitas, obſcænitas, procacitas, libido. Item, Curioſitas.*

Wßróbuie/ *Ingero, redigo, in ordinem redigo.*

Wßytek/ *Omnis, cunctus, totus, vniverſus.* wßyſcy/ *Omnes, cuncti.*

(*) (*) (*)

VV T.

Wtaczam / *Involuo, intrudo.*

Wtárgam / *Irrumpo.* wtárgnienie / *&* wtarczká / *irruptio.*

Wtłukuie / *&* wbijam / *Incutio, imprimo.*

Wtóry / *Secundus.* wtorek / *Dies Martis, feria tertia.*

Wtracam / *Ingero, incutio, introtrudo.*

Wtykam / *Pango, impingo, infero, intrudo, impono, infigo*

VV V.

Wuy / *Avunculus, frater matris.* wuiaszek / *dimin:* wuyna / *Faemin: vxor avunculi.* wuienká / *dimin:* wuieczne dźieci / *Ex fratre & sorore procreati.*

VV VV.

Wwalam / *Involuo, intrò proinvoluo.*

Wwiertuie / *Inforo, perforo, intrò terebro.*

Wwiezuie / *Introligo, compingo.* wwiezuie się / *Occupo, possideo, possessionem adeo.*

Wwykływam / *Intrico, impedio.*

Wwodze / *Induco, Introduco.*

Wwoze / *Inveho.*

VV Y.

Wybadam się / *Scrutor, sciscitor, percontor.*

Wybáwiám / *Libero, salvo, servo, vindico, redimo, in libertatem assero.* wybáwienie / *Liberatio.* wybáwiciel / *Liberator.*

Wybiegam / *Exeo, egredior, excurro, procurro.*

Wybielam / *Dealbo, candefacio.*

Wybieram / *Eligo, deligo, seligo.* in *Praet:* wybrałem / *Infin:* wybráć. *Inde,* wybrániec / *Selectus miles, triarius.* wybieránie / *Electio.* wybór / *Delectus, optio.* wyborny / *Selectus, elegans, egregius, bellus, eximius.* wybornie / *Bellè, egregiè.*

Wybijam / *Eijcio, expello, extundo, exturbo, perfringo.* wybijam sie / *Scateo, scaturio, mano, emano, promano.*

Wybluwam / *Evomo, eructo, egero.*

Wybradzam / *Evato, pervado, emergo.*

Wybrne / *Enado, emergo.*

Wychedozam / *Purgo, mundo, extergo, abstergo, expolio.*

Wicher / *Turbo, procella, tempestas.* wichrze sie / *fanatico spiritu agor.* wichrowáty / *Procellosus. Jtem, Fanaticus.*

Wychinam / *Effundo.*

Wychodze / & wychadzam / *Exeo, egredior. Jtem, Promineo. in Præter:* wyszedłem. *Inde* Wyście / *Exitus, egressus.* wychod / *Latrina, cloaca, secessus.*

Wychopień / *Panis subcinericius.*

Wychowuie / & wychowywam / *Alo, nutrio, sustento, educo.* wychowánie / *Educatio.* wychowániec / *Alumnus, cliens.* wychowánicá / *Alumna.*

Wychwalam / *Laudo, prædico.* wychwalánie / *Elogium, Encomium.*

Wyciagam / *Extraho, eruo, evello. Jtem, Exporrigo, dilato, explico, extendo. Jtem, Exigo, efflagito, extorqueo.*

Wycieńczeie / *Macesco, macresco.* wycieńczáły / *Macer, macilentus, strigosus.*

Wyciekam / *Effluo, excurro, erumpo, eruptionem facio.* wyciecžká / *Eruptio, excursio.*

Wycieram / *Tero, extergo, purgo, mundo, expolio, elimo.*

Wycierpiam / *Sustineo, perpetior.*

Wycinam / *Excingo, impingo, infringo.*

Wyciskam / *Eijcio, exprimo, extorqueo.* wycisk / *Torta, placenta.*

Wyćwiczam / *Exerceo, erudio, instituo.*

Wyczerpam / *Exhaurio.*

Wiczosuie / *Depecto.*

Wyczyściam / *Expurgo, emundo, expolio.*

Wydaiam / *Emulgeo.*

Wydaiam/ *Emulgeo.*

Wydáie/ & wydawam/*Promo, erogo, expendo. Item, Edo, publico, evulgo. Item, Prodo, trado. Item, Eloco, in matrimonium colloco.* wydánie / *Erogatio, editio, proditio.* wydátek/*expensa.* wydawcá/*Proditor.*

Wydałem/&c. *vide* Wydymam.

Wydárłem/*vide* Wydzieram.

Wydłubuie/& wydłubiam *Cælo, cavo, exsculpo.*

Wydrá/ *Lutra.*

Wydrażam/ *Cavo, cælo, fistulo.* wydrożony/ *Cavus, excavatus.*

Wydymam/*Inflo. in Præter:* wydałem / *Infin:* wydáć. *Partic:* wydęty / *Inflatus.* wydęcie/ *inflatio.*

Wydziedziczam/ *Exhæredo, abdico.*

Wydzieram/ *Eripio, adimo, expilo, compilo.* wydzieram się/ *Evado, abeo, aufugio. in Præter:* wydárłem / *Inf:* wydrzeć. wydárcie / *Ereptio.* wydzierek/& wydártek / *Idem.* wydziercá / *Raptor, axactor, spoliator.* wydrzygroß / wydrzy dußa / *Exactor, compilator.*

Wydźwiguie/ *Erigo, attollo.*

Wyforuie/*Eÿcio, expello*

Wyfukiwam/ *Maledictis expello. Item, Emungo.*

...o.

proscribo, extermino, igni & aqua interdico. in Præt: wygnałem. *Inde* wygnániec / *Exul, extorris, proscriptus.* wygnánie/ *Exilium.*

Wygaram/*Exuro.*

Wygładzam/ *Polio, expolio, limo, limam adhibeo. Item, deleo, extirpo, è medio tollo.*

Wygoliwam / *Erodo, excavo.*

Wygon/*Ager compascuus.*

Wygore/ *Conflagro, exuror.*

Wygrawam/*Obtineo, lucror, lucrifacio.*

Wygrzebiam/*Effodio.*

Wycháruie się / *Defatigor.* wycháro wánie/ *defatigatus, debilitatus.*

Wyiatrzam *Enucleo.*

Wyiáśniam / *Differeno, explico, explano, elucido.*

Wywnatrzam *exentero.*

Wyię / *Latro, vlulo, vagio, ploro, eiulo, lamentor.*

Wyieżdżam / *Excurro, procurro.*

Wyimuię / *Excipio. in Præt:* wyiąłem / *Infin:* wyiąć. *Inde* wyiąwszy / *Præterquam, excepto, exceptis.* wyięcie / *exceptio.*

Wyká / *Vicia, ervum, lupinus, & um.*

Wykalam / *Effodio, eruo, expungo. in Præt:* wykłołem / *Inf.* wykłóć.

Wykiełzniam / *Frenum eximo.* wykiełznány / *Effrenus, indomitus.*

Wykipiam / *Ebullio, effluo, efferveo.*

Wykładam / *Explico, expono, explano, enodo, declaro, interpretor.* wykład / *Exegesis, expositio, declaratio, commentarius.* wykładácz / *Interpres, commentator.*

Wyklwam / *Excludo, effodio. in Præt:* wyklwałem.

Wyklußam / *Excito, expello.*

Wykołátywam / *Expello, exturbo, exibilo, explodo.*

Wykonywam / *Efficio, perficio.*

Wykopywam / *Effodio.*

Wykorzeniam / *Extirpo, eradico, evello, extermino.* wykorzenienie / *Extirpatio, internecio.*

Wykowywam / *Excudo.*

Wykraczam / *Prævaricor, transgredior, pecco, delinquo, exorbito.* wykrotny / *transgressorius.* wykroczenie / *offensa.*

Wykrecam / *Extorqueo. Item, Eludo.* wykret / *Sophisma, elusio.* wykretny / *Sophisticus, versutus, callidus.* wykretniki / *Sophista, sycophanta.*

Wykrzykam / *Iubilo, plaudo.* wykrzykánie / *Plausus, iubilum.*

Wykształtuię / *Formo, fingo, efformo, effingo.*

Wykßykiwam / *Exibilo.*

Wykuię / *Excudo.*

Wykupuię / *Eximo, redimo, libero.* wykupienie / *Redemptio, liberatio.* wykupiciel / *Redemptor, liberator.* wykup / λύτρον.

Wyłaczam / *Segrego, secerno, Excludo.*

Wyłámuię/*Effringo.*

Wylatam/*Evolo.* wylot/*volatus, effugium.*

Wyławiam/*Pervenor, expiscor.*

Wyłázuię/*Prorepo, proserpo.*

Wylęgam/*Excludo, perinde ac gallinæ pullos solent excludere.*

Wylękam się/*Paveo, expavesco, consternor, perterresio.* wylękły/*Pavidus, attonitus, consternatus, perterritus, perterrefactus.* wylęknienie/*Consternatio, pavor.*

Wylewam/*Effundo, exundo.* wylánie/*Effusio, exundatio.*

Wyliczam/*Enumero, refero, recenseo, commemoro.*

Wyliniam się/*Exuo, reiuvenesco.*

Wylizuię/*Elingo.*

Wyłożę/*Explico, expono, declaro.* wyłożenie/*Explicatio.*

Wyłudzam/*Eblandior, elicio, emungo.*

Wyłupuię/*Decortico. Item, Spolio, diripio, effringo.*

Wyłuszczam/*Decortico.*

Wykykam/*Exorbeo.*

Wymagam/*Exoro, impetro.*

Wymaluię/*Depingo.* wymálowánie/*Effigies.*

Wymawiam/*Eloquor, exprimo, pronuncio. Item, Purgo, excuso. Item, Exprobro.* wymowá/*pronunciatio, facundia.* wymowká/*Excusatio, conditio, ambages. Item, Exprobratio.* wymowny/*eloquens, disertus, facundus.* wymowność/*Eloquentia.* wymowcá/*Orator.*

Wymázuię/*Deleo, extinguo, expungo.*

Wymię/*Vber, mamma.*

Wymierzam/*Emetior.*

Wymietam/*Eÿcio, expurgo, repurgo, extergo, emundo.*

Wymłacam/*Trituro.*

Wymodlam/*Exoro, emendico.*

Wymykam/*Protrudo, exporrigo.* wymykam się/*Emergo. Item, Effugio, evado, proripio me.*

Wymyślam/*Excogito, comminiscor.* wymysł/*Figmentum, commentum.*

Wymywam/*Eluo.*

Wynarzam się/ *Enato, emergo.*

Wynaßam/ *Effero, exporto.*

Wynayduię/ *Invenio, excogito, fingo, comminiscor. in Perf:* wynalazłem/ *Infin:* wynáleść. *Inde* wynaleziciel/ *&* wynaleßcá/ *Autor, inventor.* wynaleziciełká/ *Inventrix.* wymyśł/ *Inventum, figmentum.*

Wyniczuię/ *Everto, pessundo, in nihilum redigo.*

Wynidę/ *Exeo & exibo, egredior. Perf:* wyßedłem. *Inde* wyśćie/ *exitus, egressus.*

Wynikam/ *Mano, promano, orior, emico, scaturio.*

Wynoßę/ *vide* Wynaßam.

Wynßuię/ *ex German: Opto, exopto, precor.* winßowánie/ *votum.*

Wyobráżenie/ *Effigies.*

Wypadam/ *Excido. Item, Proruo, erumpo, prorumpo.*

Wypalam/ *Exuro.*

Wyparam/ *Rescindo in Perf:* wyprołem/ *Inf:* wypróć. *Inde* wypróтek/ *Caeso, onis, fœtus abortivus.*

Wyparzam/ *Exuro, fervida perfundo.*

Wypasam/ *Depascor.*

Wypędzam/ *Expello, excutio, eijcio, extermino, proscribo.*

Wypełniam/ *Adimpleo, consumo, conficio, efficio, perficio, exequor.*

Wypętywam/ *Solvo, religo, compedes adimo.*

Wypycham/ *Extrudo, eijcio, exturbo. in Perf:* wypchnąłem.

Wypielam/ *Erunco, evello.*

Wypieram/ *Excludo, eijcio, expello.*

Wypijam/ *Ebibo, exhaurio.*

Wypisuię/ *Describo.* wypis/ *Apographum, descriptio, exemplar.*

Wypitwuię/ *Exosso, exentero.*

Wypłukiwam/ *Eluo.*

Wypłoniam/ *Eradico, evello, extirpo.*

Wypluwam/ *Expuo.*

Wypływam/ *Enato, emergo.*

Wypoleruię/ *Polio, expolio.*

Wyposażam/ *Doto, eloco. Item, Abdico, eijcio, excludo.*

Wypowiedam/ *Resigno, renuncio, bellum indico.*

Wypraßam/ *Exoro, emendico.*

Wypráwuie/ *Expedio decerno.* wypráwá/ *Expeditio. Item, Paraphernalia.*

Wyprolem *vide* Wyparam

Wypróżniam/ *Evacuo, exonero, exinanio* wypróżniam ſie/ *Caco, egero, excerno, alvum exonero.* wypróżnimießek/ *Saccularius, crumenisecа.*

Wyprzagam/ *Abiugo, seiugo.*

Wypukam ſie/ *Rumpor, disrumpor.* wypukły/ *Ruptus, ramicosus, hernicosus, enterocelicus.*

Wypuklina/ *Ruptura, hernia, ramex.*

Wypußczam/ *Emitto*

Wyrabiam/ *Polio, elaboro.*

Wyradzam ſie/ *Degenero.* wyrodek/ *Degener.*

Wyraſtam/ *Enascor, emergo. in Præt:* wyroſtem. *Inde* wyroſtek/ *Adolescens, juvenis, ephebus.* wyroſłość/ *Pubertas.*

Wyrázam/ *Exprimo, pronuncio*

Wyrywam/ *Eruo, evello.* wyrywam ſie/ *Prorumpo. in Præt:* wyrwałem. *Inde* wyrwá/ *Ardelio, scurra.*

Wyrocze/ *Decerno, sententiam dico.* wyrok/ *Sententia, decretum, edictum.*

Wyrozumiewam/ *Intelligo, sciscitor, percontor, rescisco.* wyrozumienie/ *Intellectus, sensus.* wyrozumiały/ *Cordatus, moderatus.*

Wyrwá/ *vide* Wyrywam.

Wyrzadzam/ *Afficio, præsto, exhibeo, perpetro, committo, designo, dicitur in bonam & malam partem.*

Wyrzekam ſie/ *Renuncio, execro.*

Wyrzygam/ *Evomo, eructo.*

Wyrzucam/ *Eijcio, expungo, elimino. Item, exprobro.*

Wiſam/ wiße/ *Pendeo* wiſielec/ *Suspendio dignus, furcifer.*

Wyſarkam *Exorbeo.*

Wyście/ *vide* Wychodze.

Wyścigiwam/ *Insequor, assequor.* wyścigiwam ſie/ *Cursu contendo.*

Wyſep/ álbo wyſpá/ *Insula.* wyſepká/ *Peninsula.* wyſepny/ *Insularis.*

Wyychám/ *Exaresco.* wyschły/ *aridus.*

Wyśiekiwam/ *Excindo.* wyśieczenie/ *Excidium.*

Wysysam/ *Exugo.*

Wyskakuię/ *Exilio, prosilio.*

Wyskrobuię/ *Erado.*

Wysławiam/ *Celebro, laudo, prædico.* wysławienie/ *Elogium, encomium.*

Wyśledzam/ *Investigo, pervestigo.*

Wysłuchywam/ *Exaudio.* wysłuchánie/ *Exauditio.*

Wysługuię *Emereor, promereor.* wysługá/ *merces, præmium.*

Wyśmiewam/ *Explodo, exibilo.*

Wysmykuię/ *Exorno.* wysmykniony/ *Exornatus, phaleratus, comptus.*

Wysoki/ *Altus, procerus, arduus, sublimis, celsus, excelsus.* wysokość/ *Sublimitas, altitudo, eminentia.*

Wyśpię się/ *Edormio.*

Wysrawam/ *Caco, excerno, alvum exonero.*

Wystarczam/ *Sufficio, suppedito, subministro.*

Wystepuię/ *Prodeo, procedo.* *Item, Pecco, delinquo, designo, transgredior.* wystepek/ *Delictum, vicium, transgressio.* wystepny/ *Ad peccandum proclivus, sæpè delinquens, sceleratus, scelerosus.*

Wystáwuię & wystáwiam/ *Expono. Item, Condo, extruo. Item, Ostento, jacto.* wystáwá/ *Pompa, ostentatio, jactantia.* wystáwny/ *Pomposus, arrogans, jactabundus.*

Wystrychnę & wystrychuię/ *Exorno, depingo, commendo.* wystrychniony/ *Depictus, exornatus, comptus, phaleratus.*

Wystrzegam się/ *Caveo, evito, devito, abstineo.*

Wystrzelam/ *Eiaculor, tormentum sive bombardâ displodo.*

Wysuniam się/ *Erumpo.* wysunienie/ *eruptio.*

Wysußam/ *Exicco, arefacio.*

Wyświecam/ *Proscribo, in exilium mitto, igni & aqua interdico.*

Wyswobodzam/ & wyświebodzam/ *Libero, redimo, emancipo, manumitto, in libertatem assero.* wyswobodzenie/ *Redemptio, manumißio.*

Wyszczerzam zeby / *Dentes exporrigo, ringor.*

Wyściбiam / &

Wyszczyniam / *Exero, exporrigo.*

Wyszedłem / *&c. vide* Wychodze.

Wyszydzam / *Eblandior, exigo, emungo, ementior.*

Wyszperuie / *Indago, as, exploro, exquiro, inquiro, perscrutor, investigo.*

Wyszperowánie / *Exploratio.* wyszperowńik / *Explorator.*

Wyszpieguie / *Idem.*

Wyszszy / *Altior, eminentior, superior.*

Wyszywam / *Acupingo.* wyszywány / *Acupictus.* wyszywácz / *Phrygio, acupictor, barbaricavorius.*

Wytaczam / *Evoluo, provoluo, promo.*

Wytárgiwam / *Evello. Item, Erumpo, prorumpo.* wytárgńienie / *Eruptio.*

Wytchnę / *Respiro* wytchńienie / *Respiratio.*

Wytłukam / *Extundo, expello, excutio.*

Wytracam / *Detraho, subtraho. Item, Eluxo. Item, Excutio, extrudo.*

Wytrych / *ex German: Clavis adulterina.*

Wytrykusz / *Aedituus.*

Wytrasywam / *Excutio.*

Wytrzeszczam oczy / *Obstupesco, Cum admiratione, & stupore quodam aliquid intueor.* wytrzeszcz / *Attonitus, stupidus.*

Wytrzeźwiam / *Excito.* wytrzeźwieie / *Crapulam edormio.*

Wytrzymywam / *Sustineo, persero, perpetior.*

Wytwarzam / *Efformo, effingo.*

Wytykawam / *Protrudo, suspendo. Item, Decimo.* wytykańie / *Decimatio.*

Wyuczam / *Erudio.*

Wywabiam / *Elicio, provoco*

Wywalam / *Evoluo, eijcio.*

Wywarzam / *Decoquo.*

Wywiaduie się / *Indago, exploro, inquiro, scrutor, investigo.*

Wywikławam / *Extrico, expedio.*

Wywielgá / *Aurivittis.*

Wywietrzeie / wywietruie / *Insipidus fio, saporē perdo, in vap-*

pam convertor wywietrzáły/ Fatuus, insipidus, subventaneus.

Wywiewam/ Eventilo, purgo.

Wywinę/ Luxo, eluxo. wywinienie/ Eluxatio.

Wywłaczam/ Extraho.

Wywnetrzam/ Exentero, eviscero.

Wywodzę/ Educo, produco. Item, Probo, demonstro. wywód/ Argumentum, demonstratio. wywodny/ Certus, probatus, certis argumentis & rationibus demonstratus.

Wywoływam/ Exclamo. Item, Publico, proclamo, promulgo. Item, Proscribo, relego, excommunico, devoveo, in exilium pello, igni & aqua interdico. wywołánie/ exclamatio. Item, promulgatio. Item, proscriptio, exilium. wywołániec/ Proscriptus, relegatus, exul, extorris, bannitus, excommunicatus.

Wywożę/ Eveho, exporto.

Wywijam/ Extorqueo.

Wyżymam/ Exprimo, elicio, excutio.

Wyżebrzam/ Emendico.

Wyżeł/ Canis sagax, indagator,

Wizerunk/ Specimen.

Wyziná/ Huso, Mario, piscis.

Wyznawam/ Fateor, confiteor. wyznánie/ Confessio. wyznáwcá/ Confessor.

Wyzuwam/ Exuo in Praet: wyzułem/ Inf: wyzuć.

Wyzwalam/ Libero, emancipo, manumitto. wyzwolony/ Liberalis, ingenuus.

Wyżymam/ Exprimo, exugo.

Wyzywam/ Evoco, provoco.

VV Z.

Wzáiem/ Vicissim, mutuò. wzáiemny/ Mutuus.

Wzawód/ Cursim, curriculò.

Wzbieram/ Tundo, pulso, malè excipio. Item, Exundo in Praet: wezbrałem.

Wzbudzam/ Excito, suscito.

Wzburzam/ Excito, commoveo.

Wzdam/ & wżdy/ Tamen, attamen, verùm, vtiq;

Wzdawam/ Trado, resigno, in possessionem intromitto.

Wzdrygam się/ *Nauseo, fastidio, exhorresco, contremisco. In Præter:* wezdrgnąłem się.

Wzdymam / *Inflo, sufflo.* wzdymam się/*Tumeo, intumesco, superbio. In Præter*: wzdąłem.

Wzdęćie/*Tumor, tuber.* wzdęty/*inflatus, tumidus.*

Wzdycham/*Gemo, ingemisco, suspiro, suspirium duco.* wzdychánie/ *Gemitus, suspirium.*

Wdziewam / *Tego, operio.*

Wzgárdzam / *Despicio, contemno, abjicio, sperno, aspernor.* wzgárdá / *&* wzgárdzenie / *Contemptus, despectus, repulsa.*

Wzgladam / *Aspicio, inspicio, intueor.* Wzglad / *Respectus, delectus, ratio, discrimen.*

Wzgórę/*Sursum.*

Wziąłem/*Sumsi, accepi. In Fut:* wezmę / *Sumam, accipiam. Inf:* wziąć. *Inde* wziątek/ *id quod accipitur, munus, donum.* wzięty/ *Gratus, acceptus.*

Wziężam / *Hirsutum facio.* wziężam się / *Setas erigo, cristas erigo, hirsutus fio.*

Wzlatam/*Subvolo, in altum evolo.*

Wzmiánká/*Mentio.*

Wznak/ *Supinus.*

Wznawiam / *Innovo, renovo.* Wznawiam się / *Recrudesco.*

Wznoszę/*&* wznaszam/*Attollo.*

Wznidę/*Orior, exorior.*

Wzór/ *Forma, species, specimen.* wzorek / *dimin:* wzorzysty/*Polymitus, scutulatus.*

Wzorywam/ *Agrum vomere proscindo.*

Wzrastam / *Cresco.* wzrost/ *Statura.*

Wzrok/*Visus.*

Wzruszam/ *Commoveo, conturbo.* wzruszenie/ *Commotio, seditio.* Wzruszyćiel/*Commotor, turbator.*

Wzwyczáiam / *Assuefacio.*

Wzywam / *Invoco, imploro, adoro, nomino, invito.* wzywánie/ *Invocatio, imploratio, invitatio.*

§ § § §

INCIPIENTIA ab X.

AB X incipientia, quære in KS. solent enim utroq; modo scribi. Ksiadz / & Xiadz / Ksiaże / & Xiaże / &c.

INCIPIENTIA ab Y.

Y Conjunctio est copulativa, Et, que, quoq;, &c. Cætera ab Y incipiĕtia, quære in Litera, I.

INCIPIENTIA à Z.

LItera Z Præpositionis è vel Ex vim habet, & motum de loco significat. ut z domu / ex ædibus. z dáleká / è longinquo. z nowu / ab integro, denuò z młodu / à pueris, perperam autem usurpatur pro Præpositione Cum, quam S Litera denotat.

Z A.

Zá / Præp: Præ post, &c.

Ząb / Dens. zębiásty / Dentatus, denticulosus.

Żábá / Rana. żábká / Ranunculus. żabá ziemna odrodna / párchata / Bufo. żábi / Businus. żábie skrzeki / Ova ranarum.

Zábáwiam się / Immoror, occupatus sum. zábawká / Negotium, occupatio.

Zábiegnię / & zábiegam / Occurro, obviam procedo. Item, Inhio, aspiro. Item, Medeor, averto. Item, Aufugio, profugio. zábieg / Effugium, latebra, diverticulum.

Zábieram / Aufero. Item, Exundo. in Præter: zebrałem.

Zábijam / Neco, occido, interficio, trucido, interimo, perimo, macto, obtrunco. zábicie / Cædes, internecio, strages. zábijak / Sicarius, homicida, percussor.

Zábobony / Plur: Superstitio.

Zabodzam / *Stimulo, fodio, cornu ferio.*

Zaburzam sie / *Aestuo, ferveo, tumeo, spumo. Item, Tempestuosus fio.*

Záćieniam / *Liceo.*

Záchodzę / *Occido. Item, Supervenio. in Præter:* záßedłem. *Inde* zaśćie / *&* zachód / *Occasus, occubitus, occidens.* zachodny / *Occiduus, occidentalis.*

Záchorzeię / *In morbum incido.* záchorzáły / *Debilis, infirmus, morbo correptus.*

Záchowuię / *&* záchowywam / *Retineo, conservo, libero, tueor, defendo.* zachowuię sie / *Gero, præsto, præbeo me. Item, Gratificor.* záchowánie / *Conservatio. Item, Gratificatio.* záchowáły / *Gratiosus, acceptus.*

Záchwycam / *Arripio.* záchwycenie / *Ecstasis. Item, Lypopsychia, lipothimia.* záchwycony / *Raptus.*

Záchwieię sie / *Titubo, vacillo, moveor.* záchwiánie / *Motus, commotio.*

Záćiagam / *Necto, constringo. Item, Pertraho. Item, Intrico, perturbo.* záćiagnienie / *Perturbatio.* záćiag / *opera rustica.*

Záćieram / *Protero. Item, confligo, manus consero. In Præter:* zátárłem. *Inde* zátarczká / *conflictus, prælium.*

Záćieśniam / *Coarcto, angusto.*

Záćiemiam / *Obscuro, obfusco, obnubilo, obtenebro, caligine obduco.* zaćmienie / *Ecclipsis.*

Záćinam / *Cædo, incido.* záćięćie / *Incisio.*

Zacny / *Celebris, præstans, excellens, spectatus, spectabilis, conspicuus, nobilis, præcipuus, inclytus, egregius, generosus, illustris.* zacność / *Excellentia, eminentia, dignitas, præstantia.*

Zacz / *Pro* zá co / *quanti.*

Zaczek / *vide* Zak.

Záczepiam / *Tego. Item, opprimo.*

Záczerwieniam sie / *Erubesco, pudefio, rubore perfundor.*

Záczynam / *Incipio.* záczynam sie / *Orior, procedo, concipior.* záczęćie / *Conceptio.*

Zad / *Posterior pars cuiusq; rei.* zádek / *Podex, anus, i.* zádni / *Posterior, posticus.*

Zadam / *Cupio, posco, flagito,*

postulo, volo, peto, rogo, precor, ambio, affecto, desidero. żądánie/ Petitio. żądość/ & żądliwość/ desiderium. żądza/ Cupido, libido, cupiditas.

Zádawam/ Addo, misceo. Item, Propono. Item, Afficio. Item, Præ manu do. Item, Obijcio, insimulo. zádátek/ Arrha, arrhabo, pignus.

Zádawiam/ Iugulo, suffoco, strangulo.

Zaden/ & żadny/Nullus, nemo.

Zádłużam się/ Aes alienum conflo.

Zadny/ Turpis, deformis.

Zádrże/ Exhorreo, contremisco.

Zádußam/Opprimo, iugulo, strangulo, suffoco.

Zádzierzywam/ Contineo, cohibeo, compesco, retardo, moror.

Zádzierwam/ Transfero, traduco, transporto. Item, Spero, expecto.

Záfráſuię/Sollicitum reddo, contristo. záfráſuię się/ Angor, mœrore & sollicitudine afficior.

Záfraſowány/ Mœstus, tristis, anxius, sollicitus.

Zágáiam/ Curo, sano, medeor.

Zágániam/ Propello. In Præterit: zágnałem.

Zágáßam/ Extinguo, restinguo.

Zágedzam ná ſkrzypicách/ Fidibus cano, cytharam pulso.

Zágeßczam/Condenso, multiplico, augeo, frequento.

Zagiel/ex Germ: Velum nauticum.

Zagiew/ Fomes, itis.

Zagladzam/ Deleo, extirpo, extinguo.

Zagłowie/ & zágłowek/ Cervical, culcitra, pulvinus.

Zagłußam/Surdum reddo, aures obtundo, opprimo.

Zámießywam/ Confundo, commisceo.

Zagnabiam/ Opprimo, comprimo, supprimo.

Zágniotam/ Depso, macero, subigo.

Zágniewam się/Irascor, succenseo, excandesco, ad iram commoveor.

Zágorywam się/ Exardesco.

Zágradzam/ Limito, obsepio, intercludo. Item, Caveo. zágro-

dá/ & zágrodzenie/ Sepes, ſepimentum, maceries. zagrodnik/ Olitor, hortulanus.

Zágrzebam/ Humo, ſepelio, terræ mando.

Zágrzewam/ Foveo, calefacio.

Zágubiam/ Deleo, aboleo, abrogo, antiquo. Item, Capite plecto. zágubá/ Pernities, peſtis. zágubiciel/ Perditor.

Záchámuie/ Coërceo, compeſco.

Záchártuie/ Conſolido, induro.

Záiac/ Lepus. záiaczek/ & záieczyſko/ Lepuſculus. zaieczy/ Leporinus.

Záiać/ Infin: à Záwmuie.

Zaiakam ſie/ Hæſito, balbutio. záiakánie/ Hæſitantia, balbuties. záiakacz/ Balbus, traulus.

Záiatrzam ſie/ Suppuro. záiatrzony/ Suppuratus. záiatrzenie/ Suppuratio.

Záiußam/ Irrito, laceſſo. záiußam ſie/ Irritor. záiußony/ Irritatus, propriè de canibus dicitur, cruore ineſcatis.

Zak/ Scholaſticus, diſcipulus. zaczek/ Tyro, Tyrunculus. zakowſki/ Scholaris.

Zákadzam/ Suffio, ſuffitum facio.

Zákálam/ Inquino, contamino. zákał/ Sordes, inquinamentum.

Zákalam/ Ico, confodio.

Zákámiam/ Induro. zákámiam ſie/ Indureſco. zákámiáły/ Obduratus. zákámiáłość/ Durities.

Zákázuie/ Veto, interdico, prohibeo. zákázánie/ Interdictum, probibitio.

Zákładam/ Operio, cooperio, obtendo, prætendo. Item, Certo de pignore aliquo, depono. Item, Contendo. fundo, ædifico. zákład/ Pignus, vadimonium. zákłádnik/ Obſes. dáć kogo w zakładzie/ Dare obſidem.

Záklinam/ Devoveo, adiuro, incanto, exorcizo, excommunico. záklinánie/ & záklecie/ Adiuratio, exorciſmus. záklnácz/ Exorciſta.

Zákłopotam/ Conturbo, contriſto. zakłopotam ſie/ Conturbor, contriſtor.

Zákołátam/ Pulſo.

Zakon/ Lex, norma, regula, Canon, ordo. Zakonny/ Legalis.

zakonnik/ *Clericus, regularis, canonicus, monachus.* zakonniczká/ *Monialis, virgo vestalis.*

Zakończam/ *Acuo, acumino.*

Zakopywam/ *Defodio.*

Zakorzeniam/ *Condio, aromatizo.*

Zakowywam/ & zakuie/ *Affigo, præfigo.* zakowká/ *vmbilicus.*

Zakracam/ *Retorqueo, reflecto.* zakret/ *Sinus, flexus, anfractus.*

Zakryßam/ *Deleo, expungo, cancello.*

Zakrystyia/ *Adytum, sacrarium.*

Zakrywam/ *Tego, celo, occulto, abscondo, operio, cooperio, obtendo, prætendo.*

Zakurzam/ *Suffio, fumigo, suffitum facio.*

Zal/ *Dolor, luctus.* żal mi/ *Pœnitet me, compatior, condoleo.* żáłuie/ *Doleo, lugeo. Item, Parco.* żáłość/ *Dolor, luctus.* żáłosny/ *Miser, funestus, lugubris, luctuosus.* żáłobá/ *Querela, accusatio. Item, Vestis lugubris.*

Záłamuie/ & záłamiam/ *Infringo, incurvo, flecto.* záłomisty/ *Curvus, sinuosus, flexuosus.* záłomiony/ *Confractus, circumflexus.*

Zálatam/ *Advolo. Item, Odore vel fœtore inficio.* zálat/ *Odor, fœtor.*

Záłatam/ *Resarcio, reficio, reparo.*

Zálecam/ *Laudo, commendo.* zálecam się/ *Ambigo, insinuo me, adulor, assentor.* zálecánie/ *Elogium, encomium.* záletá/ *commendatio, insinuatio.* záletnik/ *Procus, amator.*

Zálegam się/ *Cresco, nascor, orior.*

Zalewam/ *Perfundo, extinguo.*

Záłożę/ *Condo, fundo, as. Item, Tego, munio.* záłożę się/ *Certo, depono.* záłożenie/ *Fundatio.* záłożyciel/ *Fundator.* záłogá/ *mammillare, pectorale, fascia pectoralis.* zołóżká/ *dimin:*

Zámacam/ *Turbo, perturbo.*

Zámacham/ *Ico, ferio.* zámach/ *Ictus.*

Zámagam się/ *Cresco, emergo.* zámożysty/ *Compendiosus,*

vtilis, commodus. zámożenie/ Incrementum.

Zámarszczam/ Corrugo, complico.

Zámorzam/ Eneco. in Præt: zámorzylem.

Zámarzam/ Congelasco, frigore concresco.

Zámawiam/ Prætendo, prætexo. zámowká/ Prætextus.

Zámázuie/ Deleo, oblitero.

Zamiesz/ ex German: Aluta. zamesznik/ Alutarius. zamszowy/ ex aluta confectus.

Zámiezny/ Nuptus, nubilis.

Zámiar/ vide Názámiar.

Zámieszywam/ Commisceo, conturbo, commoveo. zámieszánie/ Turba, tumultus, motus, seditio.

Zámieszywam/ Negligo, moror, cunctor. zámieszkánie/ Mora, cunctatio, obstaculum, impedimentum.

Zámilczywam/ Reticeo. zámilczenie/ Taciturnus. zámilkam/ Conticesco.

Zámnażam/ Augeo. zámnażam sie/ Cresco, augeor, incrementum capio.

Zamorze/ Regio transmarina. zamorzki/ Transmarinus.

Zámotywam/ Intrico, implico, irretio, involuo. zámotány/ Implicitus, irretitus, impeditus, involutus. zámotánie/ Intricatio.

Zámrażam/ Frigori expono, congelascere facio.

Zámrużam/ Conniveo, conquinisco.

Zámulam/ Limo & squalore obduco.

Zámydlam/ Smigmate oblino. Metaph: pecunia seu muneribus corrumpo.

Zámykam/ Claudo, occludo. zámkniecie/ Conclusio, clausula, epilogus. zameck/ Arx, castrum. Item, Sera. zamczysty/ Clausus, quod claudi potest..

Zánadrze/ Sinus.

Zánászam/ & zánoszę/ Defero, perfero, transfero, deporto, transporto.

Zániechywam/ Omitto, intermitto, supersedeo, missumfacio.

Zánkiel/ Fibula. Item, Sanicula, diaspensia, herb:

Zánogcycá/ Paronychia.

Zámtus / *Fornix, ganeum, lupanar, domus meretricia.*

Záostrzam / *Acuo, exacuo.*

Zápách / *Odor, fætor, nidor.* zápacham / *Oleo, fæteo, nideo.*

Západam / *Occido, decido, corruo.* západ / *Occasus.*

Zápalam / *Accendo, succendo.* zápalam śie / *Exardesco, flammam concipio.* zápał / *Suffitus, suffimentum.* zápálczyſty / *Ardens.*

Zápámiętywam / *Obliviscor.* zápamiętánie / *oblivio.* zápámiętáły / *Obliviosus. Item, Ingratus. Item, Perditus, deploratus.*

Záparzam / *Pecudibus, aut canibus edulium paro.*

Zá páſy chodzę / *Luctor, digladior, in arenam descendo.* zápáśnik / *Luctator, pugil, athleta, palestrites.* zápáſowánie / & zápáśnictwo / *Palestra.*

Zápátrzam śię / *Aspicio, intueor.*

Zápędzam / *Abigo, depello, propello.*

Zápewne / *Certè, equidem, profectò, enimverò.*

Zápieczętuię *Obsigno.*

Zápiekam śię / *Induresco, alvum ſiſto.* zápiekły / *Induratus.*

Zápieram / *Claudo, occludo. in Præter:* zápierałem / & zápárłem. *Inde* záporá / *vectis, pessulus, repagulum.*

Zápieram / *Nego, abnego. in Præter:* záprzałem. záprzenie / *Abnegatio.*

Zápinam / *Infibulo, constringo. in Præter:* zápiałem / *Infin:* zápiąć. zápięcie / *Infibulatio.*

Zápiſuię / *Satisdo.* zapis / *Autographum, cautio, cautela, satisdatio, obligatio.*

Zápłacam / *Soluo, persoluo, satisfacio.* zápłátá / *Solutio, merces, satisfactio, præmium.*

Zápłonam śię / *Erubesco, rubore suffundor.* zápłonienie / *Rubor.*

Záplotam *Irretio, illaqueo.*

Zápocam śię / *Desudo.*

Záponá / *Velum, operimentum.* zaponká / *Armilla.*

Zápowiedam / *Annuncio, promulgo. Item, Veto, prohibeo, interdico: Item, Aresto.* Cápowiedzenie / *Arestum, arrestatio.*

Zápowietrzam / *Funesto, in-*

ficio. zápowietrzony/ *Infectus, pestilens, contagiosus.*

Záprawde/ *Certò, profectò, equidem, enimverò.*

Záprzągam/ *Equos currui jungo.*

Zápuſzczam/ *Produco, promitto, longius facio.* zápuſt/ *Bacchanalia, Androdyonysia.*

Záraz/ zárazem/ *Simul, statim, extemplò, illicò, continuò.*

Zárazam/ *Inficio.* záráza/& zárażenie/ *Lues, contagio.* zárażenie kowietrzem/ *Apoplexia.* zárázliſty/ zárázliwy/ *Pestilens, contagiosus.*

Zárdzewieie/ *Ferruginem contraho.* zárdzewienie/ *Ferrugo* zárdzewiáły *Ferrugineus.*

Záreczam/ *Spondeo, fidejubeo* zárecze/ *Manubrium, climacter.* záreczny/ *Sponsalia.*

Zartki/ *Vehemens, atrox, celer, acer, strenuus.* zártkość/ *vehementia, atrocitas.*

Zarłok/ *&c. vide* Zre.

Zárná/ *Moletrina, pistrinum, molendinum manuale.*

Zarownywam/ *Aequo, complano. Item, recompenso, par pari refero.*

Zárt/ *Iocus, facetiæ.* zartowny/ *Festivus, urbanus, jocosus, facetus.* zártuie/ *Iocor.*

Zarze ſie/ *Exardesco, flammam concipio.* zarzyſka/ *Fomes, stipula.* zarzyſty/ *Flammeus, ignitus.*

Zarzecze/ *Regio trans fluvium sita.* zarzeczny/ *Trans fluvium situs.*

Zarzezam/ *Macto.*

Zarżnice *Varioli.*

Zárzucam/ *Abijcio, proijcio. Item, Obtrudo.* zárzutny/ *vilis, abiectus, contemptus.*

Záś/ záśie/ *Rursus, iterum, denuo, vicißim.*

Záſadzam/ *Colloco, surrogo, sufficio, substituo. Item, Fundo. Item, Planto, consero.* záſadzká/ *Copiæ in insidiis positæ.* záſadziciel/ *Fundator, patronus, surrogator.*

Záſchły/ *vide* Záſycham.

Záſepiam ſie/ *Vultum corrugo, frontem contraho, vultum ad severitatem, seu tristitiam compono.* záſepiony/ *Tristis, morosus, difficilis.*

Záśiadam/ *Consideo.*

Záſkoczywam/ *Offendo, deprehendo.*

Záſklepiam / *Arcuo, fornico, concamero, fornicem extruo.*

Záſkörze / *Intercus.* záſkörny / *Subcutaneus.* záſkörńicá / *puſtula.*

Zaſkowyczam / *Latro, vlulo.*

Záſtániam / *Velo obſcuro, obnubilo, obtenebro, obumbro.* záſłoná / *velum, peripetaſma.*

Záślepiam / *Excæco.* záślepienie / *excæcatio.*

Záſługuie / *Mereo, commereo, promereor.* záſługá / *meritum.* zaſłużony / & záſłużáły / *Emeritus.*

Záſmalam / *Impico, pice oblino.*

Záſmieſzam / *Iocor, riſum moveo.*

Zaſmucam / *Contriſto, conturbo, perturbo, conſterno* zaſmucam ſie / *Contriſtor, conſternor.*

Záſromywam / *Confundo, erubeſcere facio.*

Zaſtáwuie / *Oppono, tego, tueor, defendo. Item, Obturo.* záſtáwuie ſie / *Ictum excipio, ictum declino.* záſtáwidło / *Obex.*

Záſtáwiam / *Oppignoro.* záſtáwá / *Pignus, hypotheca. Item, Obſes.* záſtáwny / *Oppignoratus.*

Zaſtanawiam / *Siſto, inhibeo.*

Záſtáie / & záſtawam / *Offendo, deprehendo.*

Záſtárzeie ſie / & záſtárzam ſie / *Seneſco, inveteraſco, exoleſco.* záſtárzáły / *Exoletus, inveteratus.*

Záſtepuie / *Intercedo.* záſtep / *Exercitus, legio, copiæ, manus.* záſtepcá / *Mediator, advocatus, patronus, interceſſor.*

Záſtrzelam / *Traijcio, transfigo, transfodio.* záſtrzał / *Telum, jaculum. Item, Fulcrum, fulcimen, tibicen.*

Záſwedzam / *Nidorem vel fœtorem excito.*

Záświecam *Accendo.*

Záſycham / *Exareſco.* záſchły / *Aridus.*

Záſypiam / *Obdormio.*

Záſypam / & záſypuie / *Tego, obruo, defodio.* záſpá / *Tumulus, congeries, propriè nivis à ventis congeſtæ.*

Záſzkodzam / *Noceo, officio, impedio.*

Záſznuruie / *Religo, vincio*

Záſzywam / *Conſuo, ſarcio.* záſzyty / *Sartus, futilis.*

Zátaczam / *Provoluo.* zátok / *Sinus, anfractus, ambages* zátoczny /

cżny/ *volubilis, sinuosus, anfractuosus.*

Zátáráśywam / *Vello, sepio, munio, occludo.*

Zátárkem/ *vide* Záćieram.

Zátáiam/ *Celo, abscondo.*

Zátchnę/ *Suffoco.* zátchnę się/ *Suffocor.*

Zátłumiam / *Sopio, opprimo, supprimo.*

Zátroskam/ *Aegritudine, dolore seu mœrore afficio, contristo, conturbo.* zátroskam się/ *Contristor, conturbor.*

Zátrudniam/ *Impedio, intrico, implico, negotium facesso.* zátrudniony/ *Occupatus, impeditus, perplexus.*

Zátrwożam / *Conturbo, percello.* zátrwożenie/ *Conturbatio.*

Zátrząsam/ *Concutio.*

Zátwárdzam/ *Induro.* zátwárdziały/ *Induratus, duracinus.* zátwárdzenie/ *&* zátwárdziáłość/ *Induratio, constipatio, durities.* zátwárdzieię/ *Induresco.*

Záuszník/ *Susurro, adulator, assentator, parasitus.* záusznicá/ *Fœm: Item, Inauris.*

Záwádzam/ *Obsum, obsto, officio, impedio, remoror.* záwádá/ *impedimentum, obstaculum.*

Záwalam/ *Obvoluo, advoluo.* záwał/ *Res advoluta.*

Záwśćiagam/ *Remoror, detineo.*

Záwdy/ záwżdy/ *&* záwsze *semper, assiduè.*

Záwetuię/ *Reddo, refero, recompenso, par pari refero.*

Záwezmę się/ *Immineo. Item, Videor. Item, vires sumo. in Præter:* zán ziałem się/ *Imperf:* záwźięło się/ *videtur.*

Záwiásá/ *Cardo.*

Záwichrzam się/ *Tempestuosus, procellus fio.* záwichrzenie/ *tempestas, procella, turbo.*

Záwieram/ *Obsero, claudo, occludo. in Præt:* záwárłem/ *Inf:* záwieráć / *&* záwrzeć. *Inde* záwárcie / *Claustrum, penetrale.* záworá / *Pessulus, obex, repagulum* záworká/ *dimin:*

Záwieszam / *Appendo, suspendo.* záwieszam się/ *Pendeo.*

Záwisłem/ *Præt: Pendeo.*

Záwięźniam / więznę/ *Irretio, illaqueo.*

Záwykływam/ *Intrico, irretio, involuo.* záwykłány / *Irretitus,*

..us, intricatus, perplexus, inenodabilis.

Zawiść/ *Zelus, odium, invidia.* Zawiśny/ *Invidus, invidiosus, zelotes.*

Zawodzę się/ *Cursum intendo.* Zawod/ *Cursus, curriculum, stadium, cathadromus.* zawodnik/ *stadiodromus, qui in stadio currit.* Záwoduię/ *Curro, cursu certo.* Wzawod/ *Adverb. Curriculò.*

Záwoływam/ *Clamo, acclamo. Item, voco, accerso.* záwołány *Clarus, celebris.* záwołánie/ *vocatio, munus, conditio, officium.*

Zawoy/ *Tiara, calantica, rica, peplum, fascia.*

Záwracam/ *Verto.* záwrácánie głowy/ *Phrenitis, delirium, gravedo, vertigo.* zawrot/ *Idem.*

Zawijam/ *Alligo, religo, circumligo.* záwicie/ *Fascia, ligamentum.* záwity rok/ *Terminus peremptorius.*

Záwziełe się/ *vide* Záwezmę.

Zaydę/ *Obviam procedam.*

Zaymuię/ *Prehendo, cogo, abigo. in Præter:* záiąłem/ *Infin:* záiąć.

Záyrzę/ *Invideo, æmulor.*

Zazdrość/ *Invidia.* zazdrościwy/ *Invidus, invidiosus.* zázdroszczę/ *Invideo.*

Zážegam/ *Incendo, succendo, adoleo.*

Zážywam/ *Vtor, fruor, perfruor.*

Z B.

Zbáwiam/ *Salvo, servo, libero, redimo.* zbáwienie/ *Salus, liberatio, redemptio.* Zbáwiciel/ *Servator, salvator, liberator.* zbáwienie/ *Salus, redemptio.*

Zbedny/ *Odiosus, inimicus, &c.*

Zbiegam/ *Aufugio.* zbiegam się/ *Concurro.* zbieg/ *Fugitivus, profugus, transfuga.*

Zbieram/ *Colligo, congrego, corrado. Item, Conscribo, de exercitu dictum. in Præt:* zbierałem. Zbieránie/ *Collectio.* zebránie/ *Cætus, Ecclesia, congregatio.*

Zbijam/ *Prædor, grassor, latrocinor, piraticam exerceo. Item, Contundo. Item, Coasso, compingo, coagmento. Item, Refello, confuto, convinco.* zbijam się/ *Concurro, decurro, congredior.* zbijánie/ *Concursus, decursio.*

Zbik/ *Meles,itis.*

Zbliſká/ *Cominus propè.*

Zbozacam/ *Dito.* zbogacam ſie/ *Ditesco,theſaurizo.*

Zbor *Cœtus,concio,eccleſia.*

Zbotwieie/ *Fraceſco.* zbotwiáły/ *Fracidus, languidus, marcidus.*

Zboycá/ *Latro,prædo,pirata.*

Zboze/ *Seges,fruges,frumentum.*

Zbrániam/ *Abnego, denego,* zbrániam ſie/ *Reſpuo, recuſo,detrecto,ſubterfugio.*

Zbratam ſie/ *Familiaritatem ineo, amicitiam contraho.*

Zbroiá/ *Arma,defendiculum.* zbroyny/ *Armatus.*

Zbutwieie/ *Putridus.* zbutwiáły/ *Putris,carioſus,raucidus.*

Zbuduie/ *Extruo,condo,ædifico.*

Zbudzam/ *Excito,expergefacio.*

Zbuntuie ſie/ *Coniuro,conſpiro.* zbuntowánie/ *coniuratio, conſpiratio.*

Zburzam/ *Devaſto.* zburzenie/ *Devaſtatio.*

Zbywam/ *Redundo ſuperſum.* zbytek/ *Superfluitas, ſuperabundantia, luxus.* zbytny/ *Superfluus, reſiduus, abundans, ſupervacuus, nimius, immodicus, profuſus, luxurioſus.*

Z C.

Zchodze/ *Decedo, diſcedo, obeo, defungor, morior. in Præter:* zſzedłem. zchodze ſie/ *Congregor, convenio.* zeście/ *Congregatio, conventus, congreſſus. Item, Mors, obitus, interitus.*

Z D.

Zda ſie/ *Videtur, placet.* zdało ſie/ *viſum eſt.* zdánie/ *Placitum, judicium, ſententia.*

Zdáleká/ *Procul, eminus, èlonginquo.*

Zdarzam/ *Proſpero, fortuno, ſecundo, aſpiro, felicem ſucceſſum largior.* zdarzam ſie/ *feliciter ſuccedo, felicem ſucceſſum ſortior.* zdárzenie/ *Succeſſus.*

Zdáie/ & zdawam/ *Reddo, reſtituo Item, Damno, condemno, ſententiam dico.*

Zdazam/ & zdezam/ *Tolero, ſuſtineo, ſuppedito, ſatisfacio.*

Zdechły/ *vide* Zdycham.

Zdybiam / *Incido, offendo, inopinantem invado.*

Zdobywam się / *Comparo, assequor, consequor, impetro.* zdobycz / zdobycie / *Præda, fructus, lucrum, commodum, emolumentum.*

Zdokywam / *Satisfacio, sustineo, perficio.*

Zdradá / *Fraus, dolus, fallacia, fabrica, techna, captio, proditio, machina, offuciæ, insidiæ.* zdradzam / *Fallo, decipio, impono, circumvenio.* zdradliwy/ *Fallax, dolosus, fraudulentus, insidiosus.* zdraycá/ *Traditor, proditor.*

Zdrzemywam się/ *Dormiturio.*

Zdretwieię/*Rigeo, torpeo, obstupesco.* zdretwiáły / *Torpens, rigidus.* zdretwienie/ & zdretwiáłość/ *Torpor.*

Zdrewnieię / *Idem. Obduresco, ligneam naturam induo.*

Zdrów / & zdrowy / *Sanus, sospes, vegetus, salubris, incolumis, superstes.* zdrowie / *Salus, sanitas, valetudo, incolumitas.* zdrowieię / *Convalesco, sanitatem recupero.*

Zdroy / *Fons, scaturigo.* zdroiowy / *Fontanus.* zdroiewisko/ *Scaturigo.*

Zdrożny/ *Devius, errans, falsus, incertus.*

Zdruzgam/ & zdruzgoce/ *Contero, confringo, comminuo.*

Zdumiewam się/ *Obstupesco.*

Zdun/ *Figulus.* zduński/ *Figulinus.* zdunczyk / *Tyro artis figulinæ.*

Zdycham / *Morior.* zdechły/ *Morticinus.* zdechliná/ *Mortina caro.*

Zdzbło / *Culmus, calamus.* zdziebłko/ *dimin:*

Zdziczeię/*Inferitatem degenero, feram & beluinam naturam induo.*

Zdzieram/*Spolio, diripio.*

Zdzierżam/ *Contineo, detineo.* zdzierżam się / *Tempero mihi, abstineo.*

Zżymam/ *Comprimo, stringo in Præt.* zżąłem/ *Inf.* zżąć.

Z E.

Zebiásty / *vide* Zab.

Zebránie/*vide* Zbieram.
Zebro/*Costa.* żebrko/*dim.*
Zebrze/ *Mendico.* żebrak *mendicus.* żebráninà/ *Mendicitas.*
Zeckńie ſie/*Tædium me capit, ſacietas me capit.*
Zegam/*Vro,aduro,inflammo.*
Zegar/ *Horologium.*
Zegluie/ *Navigo,velifico* żeglarz/ *Navita.* żeglárzki/ *Nauticus* żeglowny/ *Navigabilis.*
Zegnam/ *Valedico.Item,Signo,conſecro.*
Zelázo/*Ferrum.*żelázny/*ferreus.*
Zekw/& żekwicá/*Glos.*
Zelże/ *Ignominia afficio, traduco.* zelżywość/ *Probrum,ignominia.*
Zemdleie/ & zemdlewam/ *Debilitor, deliquium animi pati or.* zemdlenie/ *Debilitatio, deliquium.*
Zemłá/*Simila,ſimilago.* żemłány/*Similagineus.*
Zemle/ *Mando,rodo.*
Zeńcá *vide* Zne.
Zepchnąłem/ *vide* Zpycham.
Zerdź/*Pertica,phalanga.*

Zeſchły/ *vide* Zſycham.
Zeſromocam/*Confundo,violo,profano, ignominia afficio.*
Zeście/ *vide* Zchodze.
Zewłecze/*Exuo.* zewłoki/ *Exuviæ,ſpolia.*
Zewnątrz/ *Extrinſecus.*
Zewſząd/ *Vndiq;,vndequaq;*
Zeymuie/*Demo detraho. Item, Corripio, invado. in Præter:* ziąłem/*Inf.*ziąć.
Zezwalam/ *Aſſentior, aſtipulor, approbo.* zezwolenie/ *Aſſenſus, aſſenſio.*

Z G.

Zgadzam/ *Concinno,concordo.* zgadzam ſie/ *Congruo, convenio, conſentio, quadro, reſpondeo Item Paciſcor.*
Zgágá/ *Angina, ardor ſtomachi.*
Zgániam/*Compello,depello.*
Zgárbiam/ *Incurvo.* zgárbiam ſie/ *Curvus incedo.* zgárbiony/ *Curvus,gibboſus.*
Zgárdzam/ *Negligo, contemno,aſpernor.* zgárdá/*Contemptus.*
Zge/ *Vro, aduro: in ſecunda*

persona. zzeß/in Tertia. zze.&c. in Præter: zegłem.

Zgeßczam/Condenso.

Zginam/Incurvo, inflecto, reflecto. in Præt: zgiąłem. Inde zgięty/Curvus, reflexus. zgięcie/Curvatura, curvitas.

Zginę/Pereo, intereo. zginienie/Perditio, interitus, pernicies.

Zgłabiam/Coagmento, compingo, concinno. zgłobienie/compages.

Zgładzam/Deleo, extirpo, extermino, oblitero, aboleo, abrogo.

Zgmatwiam/Misceo, commisceo, confundo.

Zgniję/Putresco. zgniły/putris, putridus. zgniłość/putredo.

Zgodá/Concordia, vnio, consensus. zgodny/Concors, consonus, consentiens.

Zgołá/Prorsus, penitus, omninò, planè.

Zgoniny/Farrago, quisquiliæ.

Zgorßam/Offendo, scandalizo. zgorßenie/Offendiculum, scandalum, offensio.

Zgorywam/Conflagro. In præt: zgorzałem/Inf: zgorzeć.

Zgotuię/Paro, præparo, comparo.

Zgráiá/Multitudo, turba, frequentia.

Zgromadzam/Congrego, cumulo, colligo, coacervo, aggero, corrado. zgromadzenie/congregatio, cætus, multitudo, concio, Ecclesia, conventus, consessus.

Zgromię/Terreo, perterrefacio.

Zgrzebi/Stuppa. zgrzebny/Stuppeus, levis, levidensis.

Zgrzewam/Calefacio. in Præt: zgrzałem/Inf: zgrzać.

Zgrzytam/Crepo, strido, fremo, frendeo. zgrzytanie/Stridor, fremitus.

Zgrzybiáły/Decrepitus, provectæ ætatis.

Zgubię/Perdo, amitto. zgubá/Amißio, perditio, damnum, exitium, pestis, pernities.

Zgwałcam/Violo, profano, temero, vim infero, comprimo, stupro. zgwałcenie/violatio, profanatio, stuprum.

* * * * * *

Z H.

Zhydze/ *Contemno, despicio, cavillor, calumnior.*

Z I.

Ziać/ *vide* Zeymuie.

Ziadam/ *Exedo, comedo, ambedo, depascor.* ziadły/ *Mordax, iracundus.* ziádłość/ *Mordacitas, iracundia.*

Ziáde/ *Profugio, evado.* ziáde sie/ *Convenio, congredior. In Prat:* ziechałem. ziazd/ *conventus, congressus, synodus, comitia, concilium.*

Ziarno/ *Granum.* ziarnko/ *dimin:* ziarnisty/ *Granosus.*

Ziatrzam/ *Exacerbo, exulcero, lacesso, irrito.* ziatrzam sie/ *Suppuro.* ziatrzenie/ *Exacerbatio, suppuratio, sanies.*

Ziebá/ *Fringilla.*

Ziebie/ *Frigefacio.* ziebne/ *frigesio, algeo.*

Zieć/ *Gener.*

Ziednywam/ *Concilio, reconcilio. Item, Comparo.* ziednánie/ *vnio, reconciliatio.*

Zieie/ & ziewam/ *Oscito, anhelo, aspiro.* ziewánie/ *Oscitatio.* ziewáczká/ *Oscedo.*

Ziele/ *Olus, herba, gramen.* ziołko/ *Olusculum. Item, Aroma.* zielony/ *viridis.* zieloność/ *viriditas.* zielenie sie/ *vireo, frondeo, frondesco.*

Ziemiá/ *Terra, tellus, humus. Item, Regio, territorium, provincia.* ziemski/ *Terrestris.* ziemek/ *Popularis, conterraneus, sympatriota.* ziemiánin/ *Nobilis.* ziemiánká/ *Fœmina nobilis.* ziemie drżenie/ *Terræmotus.*

Zimá/ *Hyems, bruma.* zimny/ *Hyemalis, gelidus, frigidus.* zimno/ *Gelu, frigus.* zimnicá/ *Febris.* zimniczny/ *febrilis.* zimuie/ *Hyemo, hyberno.* zimowánie/ *Hyberna.* zimostradki/ *Pyra serotina hyemalia.*

Ziuſʒe/ *Cruento, vulnero. Item, Cruore ferarum canes pasco.*

Z K.

Zkad/ *Vnde.* zkadże/ *vndenam.* zkadkolwiek/ *vndecunque, scribitur etiam per* S.

(:) (:) (:)

Z L.

Złączam / *Vnio, copulo, coniungo, connecto.* złączenie / *Coniunctio.*

Zlegam / *Decumbo, pario: In Præt:* zległem.

Zlatam / *Devolo, as. in Præt:* zleciałem. zlatam się / *Convolo.*

Złázuię / *Descendo. in Præter:* zlazłem / *Fut:* zlázę / *Inf:* zleść.

Zle / *vide* Zły.

Zlecam / *Mando, iniungo, præcipio. in Præt:* zleciełem.

Zlękam się / *Extimesco, expavesco, consternor.* zlękły / *Consternatus.*

Zliczam / *Numero.*

Złób / *Præsepe, præsepium.*

Złoto / *Aurum* złoty / *Adiect: Aureus, a, um. Substant: Aureus nummus florenus.* złotnik / *Aurifex, aurifaber.* złotnictwo / *opificiū aurifabrorum.* złotogłów / *Pannus auro distinctus, holabryzum.* złotogłowowy / *Ex huiusmodi panno confectus.*

Złożę / *Depono. Item, Compono.*

Złupuię / *Spolio, diripio.*

Złutuię się / *Misereor.* złutowánie / *Commiseratio.*

Zły / *Malus, impius, improbus.* złość / *Malitia, pravitas, nequitia.* złośćiwy / & złośliwy / *Malignus, perversus, scelestus, sceleratus, impius, pravus, vitiosus. malitiosus* złoczynny *maleficus.* złoczyńcá / *Subst: malignus, maleficus.* złoczyństwo / *Facinus, scelus, maleficium.* złodźiey / *Fur.* złodźieyká / *Fœmini:* złodźieystwo / *furtum.* złodźieyski / *Furtivus.* złorzeczę / *convicior, criminor, conviciis incesso, maledico, invehor, insector.* złorzeczenie / *Convicium.* złorzeczny / *maledicus.* złorzeczeństwo / *maledicentia.* Zle vżywam / *Abutor.* zle vżywánie / *abusus.*

R M.

Zmaczam / *Rigo, irrigo, madefacio* zmakam / *Madefio* zmokły / *Madidus.*

Zmamiam / *Decipio, oculos præstringo, præstigiis deludo.* zmamiony / *Deceptus, delusus.* zmamienie / *Præstigiæ.*

Zmarły / *Mortuus, defunctus.* zmartwychwstáię / & zmartwychwstawam / *E mortuis resurgo*

surgo. zmartwych wstánie *Resurrectio è mortuis.*

Zmárszczam/ *Corrugo, complico.* zmárszczony/ *Corrugatus, rugosus* zmárszká/ *Ruga.*

Zmárzam/ *Frigore pereo. In Præter.* zmárzłem.

Zmátam/ *Mentior.*

Zmáwiam/ *Despondeo.* zmáwiam się/ *Paciscor, convenio.* zmowá/ *Pactum, conventio.*

Zmázuię/ *Maculo, Inquino. Item, Deleo.* zmázá/ *Labes, macula, menda & um.*

Zmiánká/ *Mentio, memoria, recordatio.*

Zmiatam/ & zmietam/ *Deijcio, deturbo.*

Zmiękczam/ *Molio, macero.*

Zmielam/ *Commolo, contero.*

Zmieniam/ *Verto, commuto, immuto.*

Zmierzk/ *Crepusculum.* zmierzká się/ *vesperascit.*

Zmylczywam/ *Reticeo.*

Zmilczam/ *obmutesco.*

Zmiłuię się/ *Misereor.* zmiłowánie/ *Miseratio.*

Zmindá/ *Sordes, tenacitas.*

Zmindak/ *Homo sordidus, tenax, parcus.*

Zmiiá/ *Stellio, aspis.*

Zmudź/ *Samogitia*

Zmorduię/ *Defatigo.* zmordowány/ *Fessus.* zmordowánie/ *Defatigatio.*

Zmruzam/ *Conniveo.*

Zmudzam/ *Cesso, tardo, cunctor, tempus inutiliter tero.*

Zmyślam/ *Fingo, comminiscor, simulo, præmefero.* zmyślenie/ *Figmentum.* zmyślony/ *Commentitus.*

Zmywam/ *Abluo, abstergo.*

Z N.

Znák/ *Nota, signum, symbolum.* znákomity/ *Evidens, notorius, notabilis.* znáczę/ *Noto, signo.* znáczny/ *Notabilis, evidens.*

Znam/ *Nosco, novi.* znáiomy/ *Notus.* znáiomość/ *Notitia, familiaritas, consuetudo.*

Známię/ *Signum, nota, miraculum. Item, Nævus.* známionuię/ *Noto, insignio, significo, denoto.* známienity/ *Insignis, celebris, spectabilis, notabilis, excellens, clarus, eximius, illustris.*

Znaszam/ *Confero, comporto, colligo, coacervo. Item, Patior.*

Znawiam/ *Renovo, refrico.*

Zne/ *Meto, vindemio: in Praterit*: żąłem/ *Inf.* żąć. żniwo *Messis*. żeńcá/ *Messor*.

Znedzam/ *Ad paupertatem redigor.*

Zńienacżká/ *Subitò, illico.*

Zńieśiony/ *vide* Znoßę.

Zńiewalám/ *Cogo, in servitutem redigo.* zńiewolenie/ *Coactio.*

Zńiewieśćiam/ *Effœmino.* zńiewieśćiały/ *Effœminatus.*

Zńikne/ *Dispareo, evanesco.*

Zńißczam/ *Perdo, aboleo, labefacto, in nihilum redigo.* zńißczeie/ *Pereo, in nihilum redigor.*

Znoßę/ *Patior, tolero, suffero. Item, comporto. Item, Abrogo, aboleo, deleo, antiquo.* zńieśiony/ *Abrogatus.* znośny/ *Tolerabilis.*

Znoy/ *Ardor, æstus* znoie śię *Ardeo, æstuo.*

Z O.

Zobie/ *Colligo, instar avium.*

Zobopolny/ *Mutuus.*

Zocze/ *Aspicio, conspicio. Item, è conspectu abeo, subduco me.*

Zołądź/ *Glans, balanus.*

Zołądek/ *Stomachus, ventriculus.* żołądkuie śię/ *Stomachor.*

Zołć/ *Fel, bilis.*

Zołćień/ *Ambrosia.*

Zołd/ *Stipendium, merces.*

Zołná/ *Merops, apiastra.*

Zołńierz/ *Miles.* żołńierztwo/ *Militia.*

Zołtarz/ *Psalterium.*

Zołty/ *Flavus, croceus, luteus.* żołtość/ *Flavus color.* żołćieie/ *Flavesco.* żołtek/ *vitellus.* żołta ńiemoc / *Morbus regius, aurigo, Ictericus morbus.*

Zółw/ *Testudo, chelis, concha.* żołwiowy/ *testudineus.*

Zołzá/ *Glandula, tonsilla.*

Zoná/ *Vxor, coniux.* żeńin/ & żeński/ *vxorius.* żenię śię/ *puellam ambio, vxorem expeto, vxorem duco.*

Zoraw/ *Grus. Item, Antlia.* żorawie/ *Pipo, onis.* żorawi/ *gruinus.* żorawiny/ *Mora rubi Idæi.*

Zostawam/ *Maneo, permaneo, remaneo, resto, supersum.*

Zostáwuie/ & zostáwiam/

Desero, relinquo. zostały/ Reliquus.

Zostoię się/ Permaneo, persisto, consto perseuero.

Zowię/ Voco, nomino, nuncupo, appello.

Z P.

Zprzygody/ Casu, fortè, fortuitò.

Zpycham/ Deÿcio, deturbo, præcipitem do. In Prat: zepchnąłem/ Inf: zepchnąć.

Z R.

Zrąbam/ Diffindo. zrąb/ Munitio ex detectis arboribus facta.

Zrastam się/ Coëo, concresco. zrost/ Habitudo, statura.

Zrę/ Voro, lurco, glutio. In Prater: żarłem/ Infin: żarłok/ Edo, bibo, beluo, commessator.

Zrękowiny/ Sponsalia.

Zroniam/ Evomo, eructo.

Zrownywam/ Aequo, confero, comparo. zrownánie/ Collatio, comparatio.

Zrywam/ Decerpo, lacero. In Prater: zerwałem. Inde Zerwany/ Adiect: seu Particip: quo in benè vel malè precando vtimur. vt zárwon Bogu/ valeat. zarwon kátu/ Abeat in malam rem.

Zrządzam/ Ordino, dispono. Item, Conduco. zrząd/ & zrządzenie/ Dispositio, providentia, fatum.

Zrząz/ Surculus, palmes. zrzązik/ dimin:

Zrzebię/ & zrzebiec/ Pullus equinus, equulus, equuleus.

Zrzędny/ Morosus, difficilis, qui in ordinem redigi non potest. Exlex.

Zrzeię/ Maturesco. zrzáły/ Maturus.

Zrzenicá/ Pupilla.

Zrzetelny/ Clarus, dilucidus.

Zrzodło/ Fons, scaturigo. zrzodełko/ fonticulus zrzodelny/ fontanus. zrzodlisty/ Scaturiginosus.

Zrzucam/ Deÿcio, deturbo, destruo, demolior.

Z S.

Zsycham/ Aresco, marcesco. In

in Præt: zeſchnałem. *Inde* zeſchły/ *Aridus, marcidus.*

Z T.

Ztad/ *Hinc.* ztámtad/ *illinc, inde.*

Ztracam/ *Deÿcio, decutio, deturbo, præcipito.*

Ztráfunku/ *Caſu, fortè, fortuitò.*

Z V.

Zubr/ *Vrus.*

Zucham/ & zuchlam/ *Mando, rumino.*

Zuchwáły/ *Inſolens, petulans.* zuchwálſtwo/ *Inſolentia, petulantia.* zuchwálec/ *Temerarius*

Zuie/ & zuwam/ *per* z *Exuo. in Præt:* zuwałem/ *Inf:* zuwáć. zuwadlńia/ *Spoliarium, apodyterium.*

Zuie/ *per* ž/ *Mando, is. In Præt.* žwałem/ *Inf:* žwáć.

Zupełny/ *Plenus, perfectus, integer, ſolidus, abſolutus.* zupełność/ *Perfectio, integritas, ſoliditas.*

Zupan/ *Tunica.*

Zur/ *Fermentum, juſculum fermentaceum.* zurzę ſię/ *Vultum ad auſteritatem & ſeveritatem quandam compono.*

Zuzel/ & zuzelicá/ *Scoria, excrementa metallorum.*

R VV.

Zwádá/ *Rixa, certamen, jurgium, altercatio, contentio, motus, ſeditio, diſſidium.* zwádliwy/ *Rixoſus, contentioſus.* zwaycá/ *Homo rixoſus, contentioſus, factioſus.*

Zwalam/ *Convoluo, devoluo.*

Zwalczę/ *Debello, vinco, expugno.*

Zwałem/ *vide* Zuie.

Zwatlam/ *Attenuo, debilito.*

Zwáwidło/ *Rumen*

Zwężam/ *Anguſto, coarcto.*

Zwiaſtuię/ *Annuncio.* zwiáſtowánie/ *Annunciatio:*

Zwiednę/ *Exareſco, marceſco, flacceſco. in Præter:* zwiadłem. zwiedły/ *Aridus, marcidus, flaccidus.*

Zwiercam/ *Contero.*

Zwierciadło/ *Speculum.*

Zwierz/ *Singulare collectivum omne genus ferarum significat.*

Zwierzam/ *&* zwierzam sie/ *Credo, concredo, depono.*

Zwierzchu/ *Desuper.* zwierzchny/ *Supinus.* zwierzchność/ *Magistratus, potestas.* zwierzchnicá/ *Scamnum superius in balneis.*

Zwierzę/ *Animal.* zwierzątko/ *Animalculum.* zwierzęcy/ *Ferinus.* zwierzyná/ *Caro ferina.* zwierzyniec/ *vivarium, theriotrophium.*

Zwieszam/ *Demitto.* zwieszam sie/ *Dependeo.*

Zwietrzeie/ *Perdo saporem, in vappam vertor.* zwietrzáły/ *Fatuus, insipidus, subventaneus.*

Zwiezuię/ *Ligo, colligo, vincio, constringo.* zwiąską/ *vinculum.*

Zwykławam/ *Implico, involvo, impedio, irretio.*

Zwijam/ *Conglomero.*

Zwiniam sie/ *Committo, perpetro, designo.*

Zwionam/ *Evado, aufugio, elabor, in pedes me conijcio, fuga mihi consulo.*

Zwiodę/ *&c. vide* Zwodzę.

Zwiotszeię/ *Flaccesco, marcesco.* zwiotszáły/ *Marcidus, flaccidus.*

Zwijam/ *Convoluo, conglomero, contorqueo.* zwijam sie/ *In gyrum seu spiram me colligo more serpentum.*

Zwłaczam/ *Exuo, detraho. Item, Protraho, differo, procrastino, cunctor.* zwłoká/ *Dilatio.* zwłoki/ *Spolia, exuviæ.*

Zwłaszczá/ *Scilicet, videlicet, quippe, nempe, nimirum, præsertim, præcipuè, inprimis, maximè.*

Zwodzę/ *Colligo, congrego, coacervo. Item, Seduco, decipio, impono, circumvenio, fingo, simulo.* zwodnik/ *&* zwodziciel/ *Impostor.*

Zwoływam/ *Convoco.*

Zwoleník/ *Discipulus.* zwoleńicá/ *Discipula.*

Zwon/ *Campana.* zwonek/ zwonuszek/ *Tintinabulum, cymbalum.* zwonię/ *Campanam pulso.* zwoniarz/ *Aedituus.* zwoniec/ *velia, linaria, avis nomen.*

Zwono v kołá/ *Absis, curvatura rotæ.* zwono ryby/ *Frustum seu portio piscis.*

Zwożę/ *Conveho, colligo.*

Zwracam/ *Evomo.*

Zwyciężam / *Vinco, triumpho, palmam fero.* zwyćięstwo/ *victoria, palma, triumphus.* zwyćięszcá/*victor, triumphator.*

Zwykám/*Soleo. Item, Addisco. in Preter:* zwykłem. *Inde* zwykły / *Solitus, consuetus, vulgaris, vsitatus.* zwyczay/ *Mos, consuetudo.* zwyczáyny / *vsitatus. &c.*

Z Y.

Zyczę / *Opto, precor, faveo, consultum cupio.* życzliwy / *Favens, studiosus, cupidus.* życzliwość/*Benevolentia, favor, studium.*

Zyd / *Iudæus, Hebræus.* Zydowká / *Mulier Hebræa.* żydowski/ *Iudaicus.*

Zyide sie/*Coëo, congredior, convenio.*

Zyie/ *Vivo. Item, Fruor, vescor.*

Zyłá / *Nervus, vena.* żylisty/ *Nervosus.*

Zysk/*Lucrum, compendium, quæstus, vsura.* zyskuie/*Lucror.*

Zyto/*Frumentum, siligo.* zytny/*frumentarius,*

Zywicá/*Resina, lachryma.*

Zywię/ *Vivo. Item, Alo, nutrio.* żywy/ *vivus.* żywot/ *vita. Item, vterus. Item, ventriculus.* żywność / *victus, alimentum, nutrimentum.*

Zyzny/*Fertilis.* żyzność/*Fertilitas.*

Z R.

Zżeś/zżę/ *&c. vide* Zgę.

Zżyram/*Devoro, deglutio.*

Finis Secundæ Partis.

DICTIONARII QUADRILINGVIS.

PARS TERTIA
Germanico latina.

AD LECTOREM.

COnſtitueramus, candide Lector, tertiam hujus nomenclatoris partem indicem tantum vocabulorum Germanicorum conficere, cum additione numeri columnarum. Fuiſſet autem non minus tædioſum pueris, quàm laborioſum, in quærendis vocabulorum ſignificationibꝰ ab Indice ſemper ad columnas recurrere. Ideòq; viſum eſt hac ipſos moleſtia liberare, & vocabulis Germanicis ſignificationem latinam adÿcere. In hac autem tertia parte nominum primitiva, verborumq; themata cum paucis Compoſitis præſertim communioribus, poſuiſſe ſufficiat. Et quod ſupra in veſtibulo ſecundæ partis de Compoſitis monuimꝰ, idem in hac tertia parte faciendum videtur. Si enim omnia compoſita in hunc Indicem coacervari debuiſſent, creviſſet in immenſum & opus, & labor, ſine evidenti aliqua vtilitate. Quamobrem, vt Polonicæ juventuti, quæ linguæ Germanicæ ſtudioſa eſſe cupit

Significatio præpoſitionem in compoſitione.

etiam hac in parte consulatur, eodem modo, quo supra factum est, præpositiones, earumq; in Compositione vim & significationem tertiæ huic parti præponemus.

Ab Ab/ *latinis est Ab, De, vel Se inseparabilis, &*
segregationem seu direptionem quandam: inter-
dum etiam motum de loco significat, vt Abbrechen/
decerpere, Absondern/ *sejungere. Huic contraria*
An *est* An/ *quæ copulationem, cohærentiam & motum*
ad locum denotat, latinis Ad vel In, vt: Anbeten/
adorare Anschlagen/ *affigere,* Anschawen/ *intu-*
Auff *eri.* Auff/ *in compositione significationem variat.*
Aliquando enim latinis est, Ad, vt Auffmercken/
attendere. Interdum Sub vt Auffnemen/ *suscipe-*
re. Nonnunquam Dis, vt Aufftrennen/ *dissoluere,*
Auß *&c. quas vsus docebit.* Auß/ *latinis è, vel Ex, motũ*
à loco interiore ad exteriorem significat. vt. Auß-
Be geben/ *edere, erogare* Außgehen/ *exire.* Be/ *extra*
compositionem nihil significat, cum verbis autem
conjuncta naturam imitatur latinæ præpositionis
inseparabilis Con, vt: Beschliessen/ *concludere,*
Bey Besudeln/ *Contaminare.* Bey/ *latinè Apud, in*
compositione Ad significat, vel Con, vt: Beysitzen/
Durch *assidere,* Beyschlaffen/ *concumbere,* Durch/ *Per*
notat, vel Trans, vt: Durchdringen/ *penetrare.*
Ein Durchstechen/ *transfigere.* Ein/ *latinis In, motum*
denotat à loco exteriore ad interiorem, vt: Ein-

tuncken/

tuncken/ *intingere*, Eingehen/*ingredi*. Ent/*Inse-* Ent
parabilis in compositione privat, vt: Enterben/ *ex-*
hæredare, Interdum etiam movet de loco, vt: Ent-
fliehen/*aufugere, evadere*. Er/ & Ver/ *insepara-* Er/Ver
biles, propter varias in compositione significationes
vsui relinquimus. Fort/*cum verbis composita per-* Fort
gere est seu promovere, vt: Fortbringen / Fortge-
hen/Fortfahren. Für/*latinis est Præ vel Pro, vt:* Für
Fürnehmen/*proponere*, Fürtreffen/*præstare, an-*
tecellere. Ge/*augmentum est syllabicum præterito-* Ge.
rum in Verbis, & participijs, vt: ich habe Geschla-
gen/*percußi*, Geschlagen/*percussus, à themate*, ich
schlage. Her/ *cum suis compositis significat motum* Her.
ad locum, vt: Herab/herauß/herein/herfür/her-
zu. *Cui contraria est*. Hin/*cum suis compositis*, hin- Hin.
ab/ hinauß/ hinein/hinzu. Miß / *in compositione* Miß.
vel negat, vel malè aliquid agi aut succedere innu-
it, vt: Mißfallen/ *Displicere*, Mißbrauchen/ *abu-*
ti, Mißlingen/ *Infelicem eventum sortiri*. Mit/ Mit.
latinis est Con, vt Mitdiener/*Conservus*, Miterbe/
Cohæres. Nach/*significat Post, In compositione au-* Nach.
tem significationem sæpius variat, vt: Nachfragē.
inquirere. Nachreden/*obtrectari*, Nachlassen/*re-*
linquere, Nieder/*motum notat è loco superiore ad* Nieder.
inferiorem, vt: Niedersitzen/*residere*, Niederdru
cken/*deprimere* Ob/*cum unico tantum verbo* Lie- Ob.
gen / *quod in compositione vincere, vel rei alicui o-*

Vber. peram dare significat, junctum reperitur. Vber: la-
tinis est Per & Trans, vt: Vberlesen/ Perlegere,
Vmb. Vbergeben/ tradere. Vmb/ significat Circum, vt:
Vmbgeben/ circundare, Vmbsehen/ circumspice-
Vn. re. Vn/ privationis est syllaba, vt: Vngeschickt/
Vnter. ineptus, Vnwirdig/ indignus. Vnter/ latinis est
Sub, vt: Vnterlegen/ Supponere, Vnterwerffen/
Vor. Subÿcere. Vor/ in compositione significat, præ, vt:
Vorbehalten/ præservare, Vorbereyten/ præpa-
Wider. rare. Wieder/ vim habet Ob & Re Præpositionum,
vt: Wiederstehen/ obniti, Wiederbringen/ recu-
Zer. perare. Zer/ latinis Dis inseparabilis aliquid in di-
versas partes agi significat, vt: Zertrennen/ dis-
Zu. solvere, Zerreissen/ dilacerare, Zu/ notat motum
Zusamē. ad locum, vt: Zulauffen/ accurrere. Zusamen/
latinis est Con inseparabilis, vt: Zusamen raffen/
convasare, Zusamen lesen. colligere.

Neque hic prætereundum, præpositiones separabiles in compositione verbis interdum præponi, interdum etiam postponi, vt: Ich gehe hinzu/ adeo, accedo, hinzu gehen/ adire, Accedere.

Quibus cognitis, si quæ in hoc indice Germanico composita desiderantur, ea candidus lector sponte sua absq; vllo negotio assequetur.

INCIPI-

A N.

A P.

A R.

A S T.

A V.

INCIPIENTIA â B.

B A.

B J.

INCIPIENTIA à C.

INCIPIENTIA à D.

D A.

D E.

INCIPIENTIA

ab E.

E I.

E R.

Erbar- sich

E S.

E T.

E V.

E W.

E Y.

INCIPIENTIA

ab F.

F A.

F R.

INCIPIENTIA

à G.

G A.

G E.

G L.

G O.

G R.

G R.

G V.

* * *

INCIPIENTIA.

ab H.

H A.

H E.

H E.

H I.

H I.

H O.

H V.

INCIPIENTIA

ab I

I A.

I E.

INCIPIENTIA.

à K.

K A.

K V.

INCIPIENTIA ab L

L A.

L E.

L I.

INCIPIENTIA

ab M

M A.

M E.

M I.

INCIPIENTIA.

ab N.

N A.

N O.

N V.

INCIPIENTIA.

ab O

O B.

INCIPIENTIA.

à P.

P A.

P. E.

P E.

P F.

P I.

INCIPIENTIA ab S.

S A.

S E.

S I.

S O.

S P.

S T.

Stam/ stelle/

V O.

V R.

INCIPIENTIA à W.

W A.

W E.

Wein-

W E.

Werck

W O.

W V.

INCIPIENTIA

â Z.

Z A.

Z W.

FINIS.

NOMEN-
CLATOR,
QUADRILIN-
GUIS

Selectiſsimas

Rerum Appellationes Latinâ,
Germanicâ, Polonicâ, Græcâ linguâ,
explicatas indicans,

*IN USUM STUDIOSÆ JUVEN-
TUTIS BORUSSICÆ ET POLONICÆ
COLLECTUS ET IN LUCEM
PRIMO EDITUS*

Studio & ſumptibus

BALTHASARIS ANDREÆ
FONTANI.

Cum S. R. M. Gratia & Privilegio.

ANNO cIɔ Iɔc XXIV.

INDEX LOCORUM HUJUS NOMENCLATURÆ.

27. De

I. DE DEO ET SPIRITIBUS.

Von GOTT vnd den Geistern.

O Bogu y Duchách.

DEUS	GOTT	BOG	ὁ θεός.
Deus Pater	Gott der Vater	Bog Ociec	θεὸς πατήρ.
Deus Filius	Gott der Sohn	Bog Syn	θεὸς υἱός.
Deus Spiritus Sanctus	Gott der heilige Geist	Bog Duch święty	τὸ ἅγιον πνεῦμα.
Sancta Trinitas / *Sācta Trias*	die heilige Dreyfaltigkeit	Troycá świeta	ἡ ἁγία τριάς.

Divi-

Divinitas, Deitas	die Gottheit	Bostwo	ἡ θειότης.
Numen divinum *Vis ac virtus divina*	die Göttliche Krafft/Gewalt vnd Wille	Moc Boska	τὸ θεῖον.
JEsus *Salvator*	Seligmacher oder Heyland	Zbáwiciel	ὁ Ἰησοῦς, ὁ σωτήρ.
Christus, Messias	Gesalbeter	Pomázániec	ὁ χριστός.
Mediator	Mittler	Pośrzednik	ὁ μεσίτης.
Deprecator	Fürsprecher	Oredownik	ὁ ἱκέτης.
Redemptor	Erlöser	Odkupiciel	ὁ λυτρωτής.
Conservator	Erhalter	Záchowyćiel	ὁ σωτήρ.
Spiritus	Geist	Duch	τὸ πνεῦμα.
Angelus, Genius	Engel	Anjol	ὁ ἄγγελος, δαίμων.
Archangelus	Ertzengel	Archánjol	ὁ ἀρχάγγελος.
Angeli boni	Gute Engel	Dobrzy Anjolowie	οἱ ἄγγελοι ἀγαθοί.
Angeli mali	Böse Engel	Zli Anjolowie	οἱ ἄγγελοι πονηροί.
Penates, Lares, Dii familiares	die Haußgötter	Domowi Bożkowie	οἱ θεοὶ πατρῷοι.
Patriarchæ	Ertzväter	Pátriarchowie	οἱ πατριάρχαι.
Cœlites, Cœlicolæ, Superi, die heiligen im Himmel / w niebie ábo niebiescy świeci / οὐρανίδαι, οὐρανίωνες.			
Divi, Indigetes *Cœlo consecrati*	Jrrdische Heiligen	Ziemscy świeci	θεοὶ αὐτόχθονες.
Diabolus *Cacodæmon*	Teuffel oder Böse Geist	Diabeł ábo Zly Duch	ὁ διάβολος, Δαίμων, Κακοδαίμων.

Infernus	Hell	Piekło	νεκροδέγμων, ἀϊδωνεύς.
Gebenna	das hellisch fewer	Piekielny ogień	ἡ γέεννα τοῦ πυρός.
Vindicta divina,	Gottes Rache/	Pomstá Bozá	ἡ νέμεσις.
Manes, umbræ defunctorum *Genii*	die Geister oder Seelen der abgestorbenen	Dusze zmárłych ludzi	αἱ ψυχαί.
Lemures nocturni *Larvæ*	Poltergeister oder Nachtgeister/ Gespenst	Pokussy álbo stráchy w nocy ná ludzie przychodzace	οἱ μορμῶνες, τὰ γοργενία.
Spectrum *Visum*	ein Gespenst so für den augen schwebt	Obkudá/ Márá ábo pokussá	τὸ φάσμα, εἴδωλον.
Terriculum, Terriculamentum	ein Gesicht oder Gespenst/ das einen erschreckt	Strászydło ábo Stráchowisko	τὸ μαρμολύκειον, τὸ φόβητρον.
Anima	Die Seel	Duszá	ἡ ψυχή.
Fatum, Divini numinis decretum	Gottes ordnung/ schickung vnd verhengnis Gottes	Przeyzrzenie Boze	ἡ μοῖρα, τὸ πεπρωμένον.

II.
DE MVNDO COELO ET ELEMENTIS.
Von der Welt/ dem Himmel vnd Elementen.
O Swiecie/ Niebie y o Zywiołách.

Mundus	die Welt	Swiát	ὁ κόσμος.
Cœlum	der Himmel	Niebo	ὁ οὐρανός.
Novem orbes cœlestes	die neun Himmel	Dziewieć okregow niebieskich	ἐννέα τοῦ οὐρανοῦ σφαῖραι.

Planeta,

Planeta, Erro } Planet / Irriger Stern / Pláneta / Błądząca
Stella errans } gwiazdá / ὁ πλανήτης.
Sol die Sonne Słońce ὁ ἥλιος.
Sol perdius, wenn die Sonne den gantzen tag scheint / Słońce cáły dzień świecące / ὁ ἥλιος πανημέριος.
Eclipsis Solis } Finsterniß der Sonnen / Záćmienie Słońcá
Solis defectio } ἡ ἔκλειψις ἡλίου.
Radius Solaris, der Sonnen Stral / Słoneczny promień / ἡ ἀκτὶν ἡλίου.
Luna der Mond Xieżyc / Miesiąc ἡ σελήνη, ἡ μήνη.
Eclipsis Lunæ } Finsterniß des Monden / Záćmienie Miesiącá /
Lunæ defectus } ἡ ἔκλειψις μήνης.
Coniunctio, Luna noua, Novilunium, der New Mond / Now / νέα σελήνη, ἡ νεομηνία.
Luna corniculata, vel falcata, spitziger Mond / wenn er nicht halb voll ist / Czwarta część Miesiącá ktora sierpiásta bywa / σελήνη μηνοειδής.
Luna dimidia, vel semiplena, Halber Mond / Pułmiesiącá / διχότομος, ἡ ἡμίτομος σελήνη.
Oppositio, Luna plena, Plenilunium, der Voll Mond / Pełnia / ἡ πανσέληνος, τὸ πανσέληνον.
Luna gibbosa, wenn der Mond mehr denn halb ist / Coś nád Puł=miesiącá / ἀμφίκυρτος σελήνη.
Luna crescens, vel adolescens, wenn der Mond zunimpt / Miesiąc ábo Xieżyc ktorego przybywa / σελήνη αὐξομένη.
Luna decrescens vel senescens, wenn der Mond abnimpt / Miesiąc ktorego ubywa / σελήνη φθίνουσα.
Luna pernox, wenn der Mond die gantze Nacht scheinet / Xieżyc cáła noc świecący / σελήνη παννυχία.
Halo, Kreiß vmb den Mond / Pole koło Xieżycá / ἡ ἅλως.
Stella, ein Stern / Gwiazdá ὁ ἀστήρ.
Stellula, Asteriscus, Kleiner Stern / Gwiazdká / ὁ ἀστερίσκος.

Sidus, ⎫ Gestirn/viel Sternen bey einander/Gromádá gwiazd/
Astrum, ⎭ τὸ ἄστρον.
Cometa ⎫ Stern mit einem schwantz/ Cometá ábo Miotłá ná
Cometes ⎭ niebie/ ὁ κομήτης.
Ecliptica, Sonnenweg/ Słoneczny Obrot κύκλος ἡλιακός.
Duodecim signa Zodiaci, die Zwölff Zeichen des Himmels an der Sonnen Circkel/ Znákow niebieskich/ τὸ δωδεκατομόριον.
1. *Aries* Wieder/ Báran/ ὁ κριός.
2. *Taurus* Stier Byk ὁ ταῦρος.
3. *Gemini* Zwilling Bliźnietá οἱ δίδυμοι.
4. *Cancer* Krebs Rák ὁ καρκῖνος.
5. *Leo* Löw Lew ὁ λέων.
6. *Virgo* Jungfraw Pánná ἡ παρθένος.
7. *Libra* Wag Wagá ὁ ζυγός.
8. *Scorpio, Scorpius,* Scorpion Niedźwiadek ὁ σκόρπιος.
9. *Sagittarius* Schütz Strzelec ὁ τοξότης.
10. *Capricornus* Steinbock Koziorożec ὁ αἰγόκερως.
11. *Aquarius* Wasserman Wodnik ὁ ὑδροχόος.
12. *Pisces* Fisch Ryby οἱ ἰχθύες.
Lucifer der Morgenstern Jutrzenká ὁ φωσφόρος.
Hesperus ⎫ Abendstern Wieczorna gwiazdá ὁ ἕσπερος.
Noctifer ⎭
Canis, Canicula der Hundsstern Psia gwiazdá ὁ σείριος.
Ursa major der Wagen Wos ná niebie ὁ καὶ ἡ ἄρκτος.
Cingulum Orionis Jacobsstab Łaská ⎫ Jáko- ἡ ζώνη ὠρίωνος.
Via lactea Jacobsstrasse Drożká ⎭ bowa ὁ γαλαξίας.
Caligo Dunckelheit Pochmur ὁ ζόφος, τὸ νέφος, ἡ ὀμίχλη.
Lux, Lumen Liecht Swiátłość τὸ φῶς, τὸ σέλας.
Tenebræ Finsterniß Ciemność τὸ σκότος.
Umbra Schatten Cień τὸ σκίασμα.
Elementum Element Żywiol τὸ στοιχεῖον.
Ignis Fewer Ogień τὸ πῦρ.
Aër Lufft Powietrze ὁ ἀήρ.

Aqua

Aqua	Waſſer	Wodá	τὸ ὕδωρ.
Terra	Erde	Ziemiá	ἡ γῆ, ἡ γαῖα, ἡ χθών.
Flamma	Flamm	Płomień	ἡ φλόξ.
Jubar / *Splendor* / *Fulgor* } *ignis*	Der glantz oder ſchein des Fewers	Jáſność ogniſta	τὸ σέλας πυρός.
Calor	Werme	Ciepło	τὸ θερμόν, ἡ θερμότης.
Æſtus	Hitze	Goracość	τὸ καῦμα.
Frigus	Kelte	Zimno	τὸ ψῦχος.
Gelu	Froſt	Mroz	τὸ κρύος.
Congelaſcit	es Gefrewert	Márznie	κρυσταίνεται.
Iris / *Arcus cœleſtis*	Regenbogen	Tęczá	ἡ ἶρις.
Nubes	eine Wolcke	Obłok	ἡ νεφέλη.
Nubecula	kleine Wolcke	Obłoczek	τὸ νεφέλιον.
Nubilus	Gewölcket	Obłoczyſty	ὁ καὶ ἡ νεφώδης.
Nebula	Nebel	Mgłá	τὸ νέφος.
Serenitas	Gut wetter	Pogodá	ἡ αἰθρία, ἡ εὐδία.
Tempeſtas	Vngewitter	Niepogodá	τὸ χειμών.
Cœlum dubium	Vnbeſtendig Wetter/	Nieuſtáwiczne niebo/	ἡ ἀστασία οὐρανοῦ.
Procella	Sturmwind mit Regen/	Wiátr nagły z deſzczem/	ἡ θύελλα, κυματωγή.
Tranquillitas	Windſtille	Cichość	ἡ γαλήνη.
Turbo	Zwirbelwind oder windsbrauß/	Wicher/	ὁ στρόβιλος, ἡ λαῖλαψ.
Nimbus / *Imber*	platz Regen	Gwałtowny deſzcz	ὁ ὄμβρος.
Pluvia	Regen	Deſzcz	ὁ ὑετός, ἡ βροχή.
Pluit	Es regnet	Deſzcz páda	βρέχει, ὕει.
Stilla	Ein fallender tropff	Kroplá	ῥανίς.
Gutta	Ein ſtehender tropff	Kápká	ὁ σταγών, ὁ σταλαγμός.
Stillicidium	Ein Trofe	Vkápnienie	ὁ σταλαγμός.

Bulla ein Wasserblasse Bombol ná wodzie ἡ πομφόλυξ.
Aura kühles lüfftlein Chłodny wiátrek ἡ αὔρα.
Ventus Wind Wiátr ὁ ἄνεμος.
Ventus secundus vel ferens, Guter wind oder Nachwind / Dobry Wiátr / ἐπίφορος ἄνεμος ἢ πλησίστιος.
Ventus adversus, Gegen Wind / Zły álbo Przeciwny Wiátr / ἄνεμος ἐναντίος.
Ventus vehemens vel gravis, Ein hefftiger oder grosser Wind / Wielki wiátr / ἄνεμος μέγας.
Eurus / *Subsolanus* } Der Ostwind von Morgen Od wschodu słonca wiátr ὁ εὖρος, ὁ ἀπηλιώτης.
Aquilo / *Boreas* } Der Nordwind von mitternacht Wiátr od północy ὁ βορέας, ὁ βορρᾶς.
Auster / *Notus* } Der Sudwind von Mittag Wiátr od południá ὁ νότος.
Zephyrus / *Favonius* } Der Westwind von Abend Wiátr od záchodu słonca ὁ ζέφυρος.
Glacies Eiß Lod ἡ κρύσταλλος.
Stiria Eißzapff Lodowy sopel ὁ σταλαγμὸς συμπαγείς.
Grando / *Imber lapideus* } Hagel oder Schloß Grad ἡ χάλαζα.
Grandinat Es hagelt Grad páda χαλαζᾷ.
Nix Schnee Snieg ὁ χιὼν, ἡ νιφὰς.
Ningit Es schneyet Snieg páda νίφει, κατανίφει.
Floccinivei Schneeflocken Snieżne sztuki τὸ κνάφαλον χιόνιον.
Ros Thaw Rossá ἡ δρόσος, ἡ ἕρση.
Rorat Es Thawet Rossá páda δροσίζει.
Uredo Der Brenner
Carbunculus Der Brenner an den Reben } Strzyżegá ὁ καυθμός.
Ustrigo Der Brenner an allerley Frucht

Rubigo

Rubigo	Meelthaw/ die röthe an der Frucht/	Czerw/	ἡ ἐρυσίβη.
Pruina	Reiff	Sſrzon	ἡ πάχνη.
Tonitru	Donner	Grzmienie	ἡ βροντὴ.
Tonat	Es Donnert	Grzmi	βροντᾷ.
Lapis fulminaris	Donnerkeyl	Pioronowy kámien	ὁ λίθος κεραύνιος.
Fulmen	Donnerſchlag	Piorum	ὁ κεραυνὸς.
Fulminat	Es ſchlegt	Piorum bije	κεραυνῶ.
Fulgetrum } *Fulgur* } *Corruſcatio* }	Der Blitz / das Wetterleuchten	Lyſkanie álbo Lyſkáwicá	ἡ ἀστραπὴ.
Fulgurat	Es Blitzet/ es Wetterleuchtet	Lyſka ſię/	ἀστράπτει.
Terræ motus	Das Erdbiben	Trzęsienie ziemie	ὁ σεισμὸς.
Ignis fatuus	Jrrwiſch	Ogień co ſię w puſczách ukázuje	ὁ πολυδεύκης.

III.
DE TEMPORIBUS ET FESTIS DIEBUS.

Von Zeiten vnd Feyertagen.

O czáſiech y dniách świętych.

Tempus	Zeit	Czás	ὁ χρόνος.
Tempus ſuccisivum,	Neben zeit/ geſtolen zeit/	Wolny czás/	χρόνος τῶν παρέργων.
Seculum	Hundertjährige zeit	Stoletny wiek	ἡ γενεὰ.
Ævum } *Æternitas* }	Ewigkeit/ jmmer wehrende zeit	Wieczność	ὁ αἰών.
Trieteris	Zeit von drey Jahren	Trzyletny czás	ἡ τριετηρίς.
Luſtrum } *Olympias* }	Fünffjährige zeit	Pięćletny czás ábo pięć lat	ἡ ὀλυμπιὰς.

Annus	Jahr	Rok	ὁ ἐνιαυτὸς, ἔτος, τό.
Annus bisextilis	Schall Jahr	Przestepny rok	
Annus Jubilæus	Jubel Jahr	Mikosciwe láto	ἀφέσεως ἐνιαυτός.
Trimestre	Viertel Jahr, oder Quartal	Czwierć roku/Qwartał	τὸ τρίμηνον.
Semiannus / *Semestre*	Halb Jahr	Pułroká	τὸ ἑξάμηνον.
Sesquiannus	Anderthalb Jahr	Pułtorá látá	ὁ ἡμιόλιος ἐνιαυτός.
Biennium	Zwey Jahr	Dwie liecie	ἡ διετία.
Triennium	Drey Jahr	Trzy látá	ἡ τριετία.
Quadriennium	Vier Jahr	Cztery látá	ἡ τετραετία.
Quinquennium	Fünff Jahr	Pieć lat	ἡ πενταετία.
Sexennium	Sechs Jahr	Sześć lat	ἡ ἑξαετία.
Decennium	Zehen Jahr	Dziesięć lat	ἡ δεκαετία.
Annuus	Jährig	Roczny	ὁ ἐνιαύσιος.
Bimus	Zweyjährig	Dwuletny	ὁ καὶ ἡ διετής.
Trimus	Dreyjährig	Trzyletny	ὁ καὶ ἡ τριετής.
Quadrimus	Vierjährig	Czwartoletny	ὁ καὶ ἡ τετραετής.
Hornus	Hewrig	Látośi	ὁ καὶ ἡ ἔτειος.
Anni partes	Die vier zeiten des Jahrs	Częśći roku	τέσσαρα τοῦ ἐνιαυτοῦ μέρη.
Ver	Lentz/Früling	Wiosná	τὸ ἔαρ.
Æstas	Sommer	Láto	τὸ θέρος.
Autumnus	Herbst	Jesień	ἡ ὀπώρα, τὸ φθινόπωρον.
Hyems	Winter	Zimá	ὁ χειμών.
Bruma	der kürtzta tag/Mittwinter	Pułzimy	ἡ τροπὴ χειμερινή.
Solstitium	der lengste tag im Jahr/Sonnenwende	Przesilenie dniá	ἡ τροπή.
Æquinoctium / *Æquidiale*	Wenn tag vnd nacht gleich sind	Porownánie dniá z nnca	ἡ ἰσημερία.
Mensis	Monat	Miesiąc	ὁ μὴν, νός.
Sesquimensis	Anderthalb Monat	Pułtorá miesiącá	ὁ ἡμιόλιος μήν.

Bime.

Bimestris Zween Monat alt Dwumiesiączny ὁ δίμηνος.
Trimestris Drey Monat alt Czwierćroczny ὁ τρίμηνος.
Semestris Sechs Monat alt/ ein halb Jahr W pułroczu ὁ ἑξά-μηνος.
Januarius Jenner Styczeń γαμηλιὼν vulgo ὁ Ἰανουάριος.
Februarius Hornung Luty ἐλαφηβολιὼν, ὁ Φεβρουάριος.
Martius Mertz Márzec μουνυχιὼν, μάρτιος.
Aprilis Aprill Kwiećień θαργηλιὼν, ἀπρίλλιος.
Majus Mey May σκιῤῥοφοριὼν, ὁ μάϊος.
Junius Brachmon Czerwiec ἑκατομβαιὼν, ὁ Ἰούνιος.
Julius Hewmon Lipiec μεταγειτνιὼν, ὁ Ἰούλιος.
Augustus Augstmon Sierpień βοηδρομιὼν, ὁ αὔγουστος.
September Herbstmon Wrześień μαιμακτηριὼν, σεπτέμβριος.
October Weinmon Pazdziernik πυανεψιὼν, ὀκτώβριος.
November Wintermon Listopad ἀνθεστηριὼν, ὁ Νοέμβριος.
December Christmon Grudzień ποσειδεὼν, ὁ δεκέμβριος.
Calendæ Der erste tag eines jeden Monats Pierwszy dzień káż-dego miesiecá ἡ νουμηνία,
Calendæ Januarij der New Jahrstag Nowe láto νουμηνία Ἰανουαρίου.
Septimana, *Hebdomada*, *Hebdomas* } Woche Tydzień ἡ ἑβδομάς.
Hebdomas geminata Zwo wochen oder vierzehen Tag Dwie niedzieli ἑβδομὰς διπλοῦς.
Dies Tag Dzień ἡ ἡμέρα.
Dies naturalis Tag von 24. stunden/ Tag vnd Nacht Dzień y noc/ to iest/ czás 24. godzyn τὸ νυχθήμερον.
Dies artificialis Tag zwischen der Sonnen auffgang vnd nieder-gang Dzień własny od wschodu Słońcá do záchodu ἡμέρα ἀφ' ἡλίου ἀνατολῆς εἰς δυσμήν.
Dies Comitialis Reichstag oder Landtag Seym ἡμέρα ἀρ-χαιρεσιῶν.
Dies fastus Gerichtstag Sądowy dzień ἡ ἔνδικος ἡμέρα.

Dies nefastus } Verschlossener Dzień abo dni kto- ἡ ἀποφρὰς ἡ-
Justitium } Rechtstag rych nie sadza μέρα.
Dies ater, infelix vnglückhafftiger Tag Nieszczesny dzień ἡμέ-
ρα μέλαινα.

Dies
natalis Geburtstag Dzień narodzenia ἡ γενέθλιος ἡμέρα.
lustricus Taufftag Dzień krztu βαπτίσματος ἡμέρα.
emortualis Sterbtag Dzień ktorego kto umarł θανάσιμος
ἡμέρα.
caniculares die Hundstage Psie dni τοῦ σειρίου ἡμέραι.
festus Feyertag Dzień świety ἡ ἑορτὴ.
intercisus Ein halber Feyertag Do południa świeto ἡμί-
σεια ἑορτή.
profestus } Wercktag Robotny dzień ἡμέρα ἐργάσιμος.
operarius }
Solis } Sontag Niedziela ἡμέρα ἡλίου, ἡ κυριακὴ.
Dominicus }
Lunæ Montag Poniedziałek ἡμέρα σελήνης.
Martis Dienstag Wtorek ἡμέρα ἄρεος.
Mercurij Mittwoch Srzoda ἡμέρα ἑρμοῦ.
Jovis Donnerstag Czwartek ἡμέρα διός.
Veneris Freytag Piatek ἡμέρα ἀφροδίτης.
Saturni } Sonnabent Sobota ἡμέρα κρόνου ἢ
Sabbathi } σάββατον.

Feriæ Feyertag Swieto αἱ ἑορταί.
Encœnia Kirmeß } τὰ ἐγκαίνια.
Paganalia Dorff oder Pa- } Kiermäß Praznik ἑορταὶ κωμητι-
wern Kirmeß } καί.
Mercatus Marckt Targ τὸ ἐμπορεῖον, πρατήριον.
Nundinæ Jahrmarckt Jarmark ἡ παντοπωλεία.
Natalis Christi Christag Boze Narodzenie/ Gody τὰ γενέ-
θλια τοῦ χριστοῦ.
Infanticidium Der vnschüldigen Kindlein tag Młodzionkow
dzień ἡ βρεφοκτονία, παιδοκτονία.

Epipha-

Epiphania / *Regalia*	der heiligen drey König Tag	Trzech Krołów / ábo ſczodry dzień	τὰ ἐπιφάνια, θεοφάνια.
Purificatio / *Lustratio*	Liechtmeß	Gromnice	ὁ καθαρισμὸς τῆς θεοτόκου.
Cineralia	Aſchermitwoch	Popielec	τὰ κονιστήρια.
Dominica palmarum / *Oſchophoria* / *Romaiia* / *Verbenalia*	Palmen Sontag	Kwietna niedzielá	τὰ ὠσχοφόρια.
Soteria	Karfreytag	Wielki piątek	τὰ σωτήρια.
Dies reſurrectionis Dominicæ / *Paſcha*	Oſtertag	Wielkanoc	ἡ ἀνάστασις τοῦ κυρίου.
Aſcenſio Domini	Himmelfahrt Chriſti	Boże wſtąpienie	ἡ ἀνάληψις τοῦ κυρίου, ἡ ἀνάβασις.
Pentecoſte	Pfingſtag	Swiątki	ἡ πεντεκοστή.
Feſtum omnium Sanctorum	Aller Heiligen tag	Wſzyſtkich Swiętych	ἑορτὴ πάντων τῶν ἁγίων.
Martinalia	S. Mertens tag	S. Márćiná	ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Μαρτίνου.
Rubigalia / *Ambarvalia*	Creutztage	Krzyżowe dni	ἡμέραι προσευκτικαί.
Dionyſia / *Bacchanalia* / *Liberalia*	Faſtnacht	Mieſſopuſty	τὰ διονύσια, βακχεύματα.
Androdionyſia	Mannefaſtnach	Zapuſt	Ἀνδροδιονύσια.
Quadrageſima	Die Faſte	Poſt	ἡ νηστεία τεσσαράκοντα ἡμερῶν.
Biduum	Zween tage lang	Dwá dni	τὸ διήμερον.
Seſquidies	Anderthalb tag	Půłtorá dniá	ἡ ἡμέρα ἡμιολία.
Triduum	Drey tage lang	Trzy dni	τὸ τριήμερον.
Trinoctium	Drey nacht lang	Trzy nocy	τὸ τρινύχιον.
Quatriduum	Vier tage lang	Cztery dni	τὸ τετραήμερον.
Octiduum	Acht tage lang	Tydzień	τὸ ὀκταήμερον.

Diluculum Der Morgen Poránek ἡ δείλη ἑῴα, ὁ ὄρθρος.
Crepusculum } Demmerung / wenn Tag vnd Nacht sich scheidet/
Dubia Lux } frűe oder spat Zmierſk abo mrok ták ráno jako y w wieczor ἡ δείλη ὀψία.
Aurora Morgenröth Zorza poránna ἡ ἕως, ἡ ἠώς.
Meridies Mittag Południe ἡ μεσημβρία.
Vesper Abend Wieczor ἡ ἑσπέρα.
Prima fax Wenn man liecht eintregt Pierwße pośiedzenie przy świecy ἡ πρώτη λάμπας.
Conticinium der erste schlaff Pierwoſpy ἡ πρώτη νύξ.
Nox Nacht Noc ἡ νύξ.
Nox intempesta Mitternacht Pułnocy τὸ μεσονύκτιον.
Gallicinium Die zeit wenn die Hanen krehen O kurách ἡ ἀλεκτρυοφωνία.
Nox sublustris Helle Nacht Jásna Noc ἡ νὺξ ἐκφανής.
Nox illunis Nacht/darin der Mond nicht scheinet Ciemna Noc ἡ νὺξ ἀσέληνος.
Pernox Luna, Wenn der Mond die gantze Nacht scheinet/Poświatá cáła Noc/ ἡ σελήνη παννυχία.
Hora Stunde Godziná ἡ ὥρα.
Semihora Halbe stunde Puł godziny τὸ ἡμιώριον.
Sesquihora Anderthalb stunde Pułtory godziny ἡμιόλιος ὥρα.
Momentum Augenblick/ minut Mgnienie oká ἡ ἀκμή, ἡ στιγμή.
Heri Gestern Wczorá χθές, ἐχθές.
Nudius tertius Vorgestern/ heut der dritta tag Przed wczorem/ dziś trzeci dzień πρόχθες.
Nudius quartus vor dreyen tagen/ heut der 4. tag Dziś czwarty dzień ἤδε ἡ ἡμέρα τετάρτη.
Nudius quintus vor vier tagen/heut der 5. tag Dziś piąty dzień τῇ ἡμέρᾳ πρὸ τῆς δὲ πέμπτῃ.
Manè Morgens frűe Ráno ἕωθεν, πρωΐ.
Vesperi Abends Wieczor πρὸς ἑσπέραν.
Pridie der Tag zuvor Dzień przed tym τῇ προτεραίᾳ.

Postri-

Postridie der tag hernach Dzien potym τῇ ὑστεραίᾳ.
Hodiè Heut Dziś σήμερον.
Cras Morgen Jutro αὔριον.
Perendie Vbermorgen Po jutrzeyszym dniu μετάυριον.
Quotidiè Tåglich Káżdy dzien καθ' ἑκάστην ἡμέραν.
Ad Calendas Græcas Nimmermehr Nigdy εἰς ἑλληνικὰς καλένδας.

IIII.
DE AQUIS.
Von Wassern.
O Wodách.

Aqua Wasser Wodá τὸ ὕδωρ.
Aqua pluvialis Regen wasser Deszczowa } Woda ὄμβριον ὕδωρ.
Aqua puteana Brunnwasser Studzienna } Woda ὕδωρ φρεατιαῖον.
Aqua nivalis Schneewasser Snieżna } Woda ὕδωρ νιφετῶδες.
Mare } Meer Morze ἡ θάλασσα, ἡ ἅλς
Pelagus Æquor }
Mare mediterraneum Mittellendisch meer Morze precz w świát
abo w ziemie chodzace ἡ ἐντὸς θάλασσα, μεσόγειος.
Fretum ein enge Meer Ciásne morze ὁ πορθμός.
Oceanus, das grosse Meer/ Wielkie morze/ ὠκεανός, ἡ ἐκτὸς θάλασσα.
Littus Vfer des Meers Brzeg morski αἰγιαλός.
Ripa Vfer eines fliessenden Wassers Brzeg rzeczny ἡ ὄχθη.
Portus Port/ der orth da die schiff anlenden Port ὁ λιμήν.
Æstus Vngestům des meers Szum morski ἡ πλημμυρίς, πλημμύρα.
Vadum Wasserfurt/ da man durchwaten oder reiten kan Brod ὁ πόρος.
Stagnum, Lacus See Jezioro ἡ λίμνη.

Vnda } Wasserwellen/ Nawáłnosc τὸ κῦμα.
Fluctus } wasserwoge.
Spuma Jest Pijáná ὁ ἀφρός.
Bulla Wasserblase Babel ná wodzie ἡ πομφόλυξ.
Vorago, Gurges Teuffe Głębokość τὸ βάραθρον.
Vortex Wirbel oder drehe im wasser Wiry ἡ δίνη.
Brevia, Syrtes gefehrliche örter im Meer Niebespieczne mieyscá ná morzu τὰ βραχέα.
Flumen, Fluvius, Amnis Fluß/ fliessend Wasser Rzeká ὁ ποταμός.
Fluentum Klein wässerlein Rzecká τὸ ῥεῦμα.
Eluvio Vberlauff des wassers/ wasserflut Zebránie wod/ Powodz ὁ κατακλυσμός.
Rivus Bach Row/ Potok ὁ ῥύαξ.
Rivulus Bächlein Rowek/ Potoczek τὸ ῥυάκιον.
Torrens Regenbach Strumień ὁ χείμαῤῥος.
Palus Pfütze/ Pfudel Káłużá τὸ ἕλος.
Pons Brücke Most ἡ γέφυρα.
Pons sublicius Höltzerne Brücke Drzewiány most ξυλίνη γέφυρα.
Urinator der vnter dem Wasser gehet Co pod woda chodzi ὁ κολυμβητής.
Puteus Schöpffbrunn/ Ziehebrunn Studnia τὸ φρέαρ.
Puteal der deckel des brunnen Przykrzywádło ná studnia τὸ πῶμα φρεατιαῖον.
Fons Fliessendbrunn Zdroy ἡ πηγὴ, ἡ κρήνη.
Fonticulus Brünnlein Zdroiek τὸ πηγίδιον.
Scatebra Ein Quell Zrzodło ὁ κρουνός.
Ciconia Brunnschwengel Zoraw u studni τὸ κηλώνειον, τὰ κηλώνεια.
Canalis Brunnenöhr/ Wasserkanál Rurá/ ktora wodá idzie ὁ σωλὴν, ἡ σύριγξ.
Sulci aquarii Wasserfurchen Wodne rowy τὰ τμήγη ὑδατικά.
Aquaeductus Wassergang/ wasserleitung Prowádzenie wody ἡ ὑδραγωγία.
Thermae Warmbad Cieplice τὰ θερμὰ λουτρά.

Sipho Wassersprütze Sikawká ὁ σίφων.
Tubus eine Pompe Pumpá ὁ σωλήν.
Cataracta Wasserfall/ Item/ Wolckenbruch Obłok ktory z deszczem spada ὁ καταῤῥάκτης.
Diluvium Sündflutt Potop ὁ κατακλυσμός.
Nissus die Neisse Nissá ὁ νισσός.
Sprea die Sprew Sprá ὁ σπρέας.
Albis die Elbe Łábia ὁ ἄλβις.
Rhenus der Rhein Rhen ὁ ῥῆνος.
Danubius Die Thonaw Dunay ὁ δανούβιος.
Odera, Viadrus Die Oder Odrá ὁ οὐΐαδρος.
Istula, Vistula die Weichsel Wisłá ὁ οὐΐστούλας.

V. DE LOCIS ET TERRIS.

Von Stellen vnd Landen.

O Mieyscách y Ziemiách.

Locus Orth Mieysce ὁ τόπος.
Locus maritimus Orth am Meer Przy morzu mieysce ὁ ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τόπος.
Locus mediterraneus Orth der weit vom Meer im Erdreich liegt/ Mieysce przy dálszym od morzá ὁ μεσόγαιος τόπος.
Locus apricus ein orth den die Sonne bescheinet Mieysce gdzie słońce grzeje ὁ προσήλιος τόπος.
Mundus Welt Swiát ὁ κόσμος.
Terra, Tellus Erd Ziemiá ἡ γῆ.
Regio Land Kráiná ἡ χώρα, τὸ χωρίον.
Patria Vaterland Oyczyzná ἡ πατρίς.
Regnum Königreich Krolestwo ἡ βασιλεία.

Principatus Fürstenthumb Xiestwo ἡ ἀρχή.
Ducatus Hertzogthumb *idem* ἡ ἡγεμονία.
Comitatus Graffschafft Grábstwo ἡ σατραπεία.
Ditio Herrschafft Páństwo ἡ ἐπικράτεια.
Territorium ein Gebiet/so weit ein Stad zu gebieten hat Powiát ἡ τοπαρχία, ὁ ἀγρός.
Diœcesis eines Bisthumbs kreiß oder gebiet Biskupstwo ἡ διοίκησις.
Insula Jnsel/ ein stück Landes im Wasser Wysep ábo Wyspá ἡ νῆσος.
Peninsula Halbe Jnsel/ da das Wasser uicht gar herumb fleust/ Máły wysep/ ἡ χερρόνησος.
Limes, Finis, Ora die grentze des Landes Gránicá ὁ ὅρος.
Finitimi die mit einander grentzen Pográniczni οἱ πλησιόχωροι.
Terra ferax Fruchtbar Land Płodna ziemiá ἡ γῆ καρποφόρος.
Arena Sand Piasek ἡ ψάμμος, ἡ ἄμμος.
Creta Kreide Kretá ἡ κιμωλία γῆ.
Cœnum, Lutum Koth Błoto ὁ πηλός.
Cuniculus Gang/ vnter der Erden Przechod ábo dziurá pod ziemia ὁ ὑπόνομος.
Specus Höle/ Klufft Jáskinia τὸ σπήλαιον.
Fovea, Scrobs Grube Doł ἡ τάφρος.
Mons Berg Gorá τὸ ὄρος.
Monticulus Berglein Gorká τὸ ὀρίον.
Montes Berge/ das Gebirge Gory τὰ ὄρη.
Montosus Bergicht/ vneben Gorzysty/ Nierowny ὁ ὄρειος.
Vertex } *montis* die spitze am Berge Wierzch gory ἡ ἀκρώρεια.
Cacumen }
Radices montis die wurtzel des berges/ oder das vnterste am berge/ Brzegi gory ná dole αἱ ῥίζαι ὄρους.
Montes Sudetes das Böhmische Gebirge Czeskie gory τὰ ὄρη σουδήτια.
Mons Cœcius der Kalcberg Łyssa gorá τὸ ὄρος καίκιον.

Collis

Collis	Hügel	Pagorek	ὁ λόφος, βουνός
Clivus	Nidriger Berg	Pochodzista Gorá	ὁ καὶ ἡ γεώλοφος·
Grumus	Moltworffhauffen	Kretowe ſkopánie	ὁ χόνδρος, ὁ θρόμβος.
Vallis	Thal	Padoł	τὸ ἄγκος.
Convallis	Rundthal	Okrągły padoł	ἡ συνάγκεια.
Petra, Rupes, Scopulus	Felß/Steinklippe	Opoká	ἡ ἀπότομος, πέτρα.
Specula	Ein Warte	Strażnicá	ἡ σκοπὴ, προφυλακή.
Planicies / *Campus*	Eben Feldt	Rowniná/Błonie	ἡ ὁμαλότης, τὸ πεδίον.

VI.
DE HOMINE ET EJUS PARTIBUS.
Von Menschen vnd seinen theilen.
O Człowieku y iego częściách.

Homo	Mensch	Człowiek	ὁ ἄνθρωπος.
Homuncio	klein Mensch	Człowieczek	τὸ ἀνθρώπιον.
Pumilio, Nanus	Zwerg	Kárzeł	ὁ νάνος.
Gigas	Riese	Obrzym	ὁ γίγας, ὁ πηλόγονος.
Longurio	sehr langer Mensch	Długoß	ὁ καὶ ἡ μακροφυής.
Vir	Mann	Maß	ὁ ἀνήρ.
Mulier	Weib	Niewiástá	ἡ γυνή.
Mas	Manßbild	Meßczyzná	ὁ ἄρρην.
Fœmina	Weibsbild	Białka płeć	ἡ θήλεια.
Maritus	Ehemann	Żonáty	ὁ ἀνήρ, ὁ παρακοίτης.
Uxor	Eheweib	Żoná	ἡ γυνὴ, ἡ μνηστή, ἡ δάμαρ.
Ætas	ein jedes alter	Látá człowiecze	ἡ ἡλικία.

Infans Vnmündig Kind / das noch vnter 7 Jahr ist Niemowiątko ὁ νήπιος, τὸ βρέφος.

Infantia	Vnmündige Jahr	Látá niemowiątká	ἡ νηπιότης.

Puer Kind/Knab vnter 14 Jahren Dziećie koło 14 lat ὁ καὶ ἡ παῖς.

Pueri-

Pueritia Kindheit/ das alter zwischen 7 vnd 14 Jahren Dzie-
ćinſkie látá miedzy 7 y 14 lat ἡ παιδία.
Puer vagiens ein Kind das ſchreyet Płáczące dziećie παῖς βαβάζων.
Puer lactens ein Seugling Sſące dziećie παῖς θηλάζων.
Puer anniculus Kind eines Jahrs alt W roku dziećiś παῖς
ἐνιαύσιος.
Puer poſthumus Kind das nach des Vaters tode jung wird Dzie-
ćie po śmierći oycowſkiéy národzone παῖς ὀψίγονος.
Puer expoſitus Ein Findling Náleziónek παῖς ἔκθετος.
Puer ſuppoſitus Wechſelkind Podrzucone dziećie παῖς ὑπόβλητος.
Puella Mägdlein Töchterlein Dziewczątko ἡ κόρη, μειρακίσκη.
Puber } Ein Knab/ der vber 14 Jahr iſt Páchole nád 14 lat
Ephebus } ὁ ἡβῶν, ἔφηβος.
Adoleſcens Jüngling Młodzieniec τὸ μειράκιον.
Juvenis Junger Man Młody mąż ὁ νεὸς, νεώτερος.
Adoleſcentia } Die Jugend Młodzieńſtwo ἡ ἡλικία, νεότης.
Juventus }
Senex Alter Man Stáry ὁ πρέσβυς, ὁ γέρων.
Senectus Das Alter Stárość τὸ γῆρας, ατος.
Silicernium } Ein gar alter Man/ der auff der gruben gehet Zgrzy-
Decrepitus } biały ſtárzec/ Stirych ὁ τυμβογέρων.
Anus, Vetula Alt Weib Bábá ἡ γραῦς, τὸ γραΐδιον.
Virgo Jungfraw Pánná ἡ παρθένος.
Virgo nubilis Mannbar Jungfraw Zámężna Pánná παρθένος
ἐπίγαμος.
Virgo deſponſa verlobte Jungfraw Slubna ábo Poſłubiona
Pánná παρθένος μεμνηστευμένη.
Virgo exoleta Alte betagte Jungfraw ſtára zwietſzáła Pánná
παρθένος ὑπερήμερος.
Puerpera Sechswöcherin oder Kindbetterin Szcśćniedziolká
ábo Położnicá ἡ τικοῦσα, παιδοτόκος.
Obſtetrix Hebamme Bábá ktorá bywa przy porodzeniu ἡ μαῖα,
ἡ μαιεύτρια.

Nutrix Seugamme Mámká ἡ τιτθὴ, ἡ τιτθίς.
Corpus Leib Ciáło τὸ σῶμα.
Corpulentus Leibig Cielisty ὁ μεγαλόσωμος.
Cadaver todter Cörper Trup τὸ νεκρὸν, ὁ νεκρός
Truncus ein Leib ohne Häupt Ciáło bes głowy ὁ καὶ ἡ κολαβὸς τῆς κεφαλῆς.
Membrum Glied Członek τὸ μέλος, τὸ κῶλον.
Artus Gliedmaß Staw τὰ μέλη, ἄρθρα.
Caput Häupt/Kopff Głowá ἡ κεφαλὴ.
Capito Großkopff Głowacz ὁ μεγαλοκέφαλος.
Sinciput das fördertheil am Häupt Przednia cześć głowy τὸ βρέγμα.
Occiput das hindertheil Tył głowá τὸ ἰνίον.
Vertex der Wirbel Wierzch głowy ἡ κορυφή.
Vextex in summa fronte eine Kulecke Czuprynă αἱ κόμαι ἐν μετώπῳ.
Discrimen vel *Æquamentum* der Scheitel Przedźiał ábo Przeborek Διαφορὰ τῶν τριχίων.
Cranium / *Calva* / *Calvaria* } Hirnschal/ Hirnschedel Czáßká w głowie τὸ κράνιον.
Calvicium die Glatze/Kale Łysiná ἡ φιλότης τῆς κεφαλῆς.
Calvus Kahlkopff Łysy ὁ φαλακρὸς τὴν κεφαλήν.
Capillus, Crinis Haar Włos ἡ θρὶξ, ἡ κόμη.
Coma lang haar/ Frawen haar Długie włosy ἡ κόμη.
Cæsaries Mannshaar/ so man abschneidet Męskie włosy co je strzygą ἡ περικοπίς.
Crispus Kraußhärig Kędźierzáwy ὁ οὐλόθριξ.
Rufus Rothkopff Lisowáty ὁ ξανθός.
Cincinni Kraußpen haar/ Kędziorki ábo Kędźierzáwe włosy/ οἱ βόστρυχοι, κίκιννοι.
Cani Grawe haar Siwe włosy αἱ πολίαι.
Canus ein Grawer Mann Siwy Człowiek ὁ πολιός.

Tricæ Verworren haar Koltuny

Cerebrum das Gehirne Mozg ὁ ἐγκέφαλος.

Meninx das Hirnheutlein Błonká nád mozgiem ἡ μῆνιγξ.

Tempora der Schlaff Skronie/ Piegy ὁ κρόταφος.

Frons Stirn Czoło τὸ μέτωπον.

Frons exporrecta glatte Stirn gładkie czoło τὸ μέτωπον χαλωμένον.

Frons caperata vel rugosa geruntzelte Stirn Zmarszczone czoło μέτωπον ἀνασπωμένον.

Fronto Großstirn Wielkoczoł ὁ μετωπίας.

Ruga Runtzel Zmarszká ἡ ϛολὶς ἡ ῥυτίς.

Facies Angesicht/Antlitz/ Oblicze ἡ ὤψ, ἡ ὄψις.

Vultus das Geberde/ die wandelbare Gestalt des Angesichts/ Twarz/ τὸ πρόσωπον.

Oculus Auge Oko ὁ ὀφθαλμός.

Oculi momentum Augenblick Mgnienie oká τὸ ἄτομον, ἡ ῥοπή.

Albugo das weisse in Augen Białkek w oku ἡ σφενδόνη.

Pupilla die Sehe/ Augapffel oder Augenstern/ Zrzenicá oká/ ἡ κόρη.

Palpebræ Augenlieder Powieky τὰ βλέφαρα.

Cilia die haar an augliedern/ Augenbränen V powiekow włosy αἱ βλεφαρίδες.

Supercilia die obersten Augbränen / Weinbranen Brwi αἱ ὀφρύες.

Hirqui die Augenwinckel Káciki w oczu οἱ κανθοί.

Auris Ohr Vcho τὸ οὖς, τοῦ ὠτός.

Auricula Ohrleplein Miekkość uchá ná dole τὸ λόβιον.

Auritus groß Ohr Vszásty ὁ ὠτόεις.

Aurium marmoratum Ohrenschmaltz Gnoy w uszách ἡ κυψέλη.

Auriscalpium Ohrenleffel Vszká ἡ ὠτογλυφίς.

Nasus Nase Nos ἡ ῥὶν *vel* ῥίς.

Nasus aquilinus habicht Nase Orli nos ὁ γρυπός.

Nasus simus ein gebogne nase/ flache nase/ Teller nase Płáski nos ῥὶν σιμή.

Naso, nasutus großnásicht Nosáty ὁ μακρόῤῥιν.
Nares die nasenlöcher Nozdrzá ábo dziurki w nośie οἱ μυκτῆρες.
Nares stillant sanguine die nase blutet Krew z nosá ćiecze ἡ ῥὶς στάζει αἷμα.
Vibrissæ, Vibrißi Nasenhaar Włoßy w nośie.
Barba Bart Brodá ὁ πώγων.
Barbula Bertichen Brodká τὸ πωγωνάριον.
Prima lanugo / *Prima barba* der erste Bart Pierwßy mech gdy kto záraſta ὁ χνόος, χνοῦς.
Ænobarbus Rothbart Lisowáty ὁ χαλκοπώγων.
Promissa barba langer Bart Długa brodá ὁ μακροπώγων.
Mystax Knebelbart Wąs ὁ μύσταξ.
Imberbis der keinen bart hat Bes brody ὁ κ, ἡ ἀπώγων.
Aruncus Ziegenbart Kozia brodká ὁ τραγοπώγων.
Barba bifurcata Zwiselichter Bart Brodá rozdwojona σφηνοπώγων.
Gena, Mala das Wange Jágodá ἡ παρειά.
Bucca Backe Policzky/ Gębá ἡ γνάθος.
Bucco / *Bucculentus* der grosse Backen hat/ Großmaul Gębiáſty/ Gębal ὁ φυσίγναθος.
Gelasinus Das grüblein im wange Dołek od śmiechu ὁ γελάσινος.
Labium, Labrum, Lippe Wárgi τὸ χεῖλος.
Labeo, Chilo / *Labrosus* der grosse Lippen hat/ Dicklippe Co wielkie wárgi ma ὁ χείλων.
Lagochilus der ein hasenscharte hat Co zájecza gębe ma ὁ λαγόχειλος.
Mentum das Kinne Podbrodek τὸ γένειον.
Mento der ein lenglicht Kinne hat Brodal ὁ προγένειος.
Mandibula / *Maxilla* Kinnbacken Czeluść ἡ σιαγών.
Os Mund Vſtá τὸ στόμα.

Osculum Mündlein/ Kuß. Pocałowánie. τὸ σόμιον.
Dens Zan. Zab. ὁ ὀδὲς, οντός.
Dento, Dentatus Langzan. Zebiásty/ zebal. ὁ μεγαλόδες.
Edentulus Zanloß/ oder Zanlückicht. Bes zebow. ὁ νωδός.
Gingiva Zanfleisch. Dziasłá. τὸ ὖλον, ἔνελον.
Dentes primores } *incisores* die fördern zän/ oder schauffelzän. Przednie zeby. οἱ γελασῖνοι, τομεῖς.
Dentes canini die spitze zän/ oder scheide zän. Kły. οἱ κυνόδοντες.
Dentes molares } *Dentes maxillares* } die Backzän. Trzonowe zeby. οἱ μύλοι.
Dentes genuini die letzten vnd hindersten Stockzän. Zádnie zeby. οἱ κραντῆρες.
Dentiscalpium Zänstocher. Drewienko do zebow. ἡ ὀδοντογλυφίς.
Odontagra Zang damit man die zän außbricht. Kleszcze ob wyrywánia zebow. ἡ ὀδοντάγρα.
Lingua Zung. Jezyk. ἡ γλῶσσα.
Balbus Stamler. Zájakácz. ὁ ψελλός.
Blæsus Lißbeler. Szepiet. ὁ τραυλός.
Mutus, Elinguis Stumm. Niemy. ὁ ἄφωνος.
Palatum der Gumen. Podniebienie. ἡ ὑπερῴα.
Faux Schlung/ Rachen. Paszczeká. ὁ λάρυγξ.
Columella das Zäplein im halß. Jezyczek. ἡ γλωττίς, σαφυλή.
Collum Halß. Szyiá. ὁ τράχηλος.
Larynx, seu nodus gutturis Knöpfflein am Halß. Guz u gardzieli. ὁ λάρυγξ.
Jugulum Förderhals. Przodek szyie/ ábo Podgárlek. ἡ σφαγή.
Cervix Hinderhalß/ das Genicke. Szyiá/ Kregi/ Tył. ὁ αὐχήν.
Trachea arteria } *Guttur* } Gurgel/ die Lufftrör/ Vnrechte keele. Krtań. ὁ γαργαρεών.
Gula Keele/ die speiserör. Gardziel. ὁ οἰσοφάγος.
Thorax der Rumpff. Piersi od szyie áż do pássá. ὁ θώραξ.
Pectus Brust. Piersi. τὸ σέρνον.
Mamma, Mammilla Brüste. Piersi: sprostá Cycky. ὁ τιτθός.

Uber-

Uber	Euter	Wymię	ὁ μαστός.
Papillæ	die Wartzen	Brodawki u piersi	αἱ θηλαί.
Lac	Milch	Mleko	τὸ γάλα.
Lactare	Seugen	Piersiámi karmić	γαλακτᾷν.
Lactere	Saugen	Ssáć	θηλάζειν.
Juguli / *Claviculi* / *Furculæ*	die Schloßbein am halse	Kostki nád piersiami z obu stron szyje.	τὰ σφαγία.
Humerus	Schulter	Rámię	ὁ ὦμος.
Scapula	Schulterblat	Szkułdrá/Łopátká Sciąb	οἱ ὠμοπλάται.
Axilla, Ala	Achsel	Pachy	ἡ μάλη, μασχάλη.
Tergum, Dorsum	Rücke	Grzbiet	τὸ μετάφρενον, νῶτον.
Spina dorsi	Rückgrad	Spojenie paciorzow	ἡ ῥάκις, ῥάχις.
Vertebra	Rückgelenck	Pacierz w grzbiecie	ὁ σπόνδυλος.
Lumbi	die Lenden	Biodrá/Ledźwie	ἡ ὀσφύς.
Coxa, coxendix	Hufft	Ściegno	τὸ ἰσχίον.
Latus	Seite	Bok	ἡ πλευρά.
Costa	Riebbe	Żebro	ἡ πλευρά.
Sinus	Busem	Zánádrze	ὁ κόλπος.
Gremium	Schoß	Łono	*idem*
Venter, Alvus	Bauch	Brzuch	ἡ γαστήρ.
Ventricosus / *Ventriosus*	Großbauch/Schmeerbauch	Wielkobrzuch/Brzuchal	ὁ γαστρώδης.
Umbilicus	Nabel	Pępek	ὁ ὀμφαλός.
Viscera / *Exta*	die innerlichen Glieder im leib	Wnętrznośći	τὰ σπλάγχνα.
Intestina, Ilia	die Därmer	Jelitá/Trzewá	τὰ ἔντερα.
Intestinum rectum	Mastdarm	Prosta kiszká/Kátnicá	ἡ κοιλία.
Nates / *Clunes*	Arsbacken	Pułrzydky Pułdupek	ὁ γλουτός, ἡ πυγή.
Anus, Podex	ders Ars	Dupá/Slednicá	ὁ πρωκτός.
Pulmo	Lunge	Płucá	ὁ πνεύμων.
Anhelitus	der Athem	Dech/Oddech	τὸ ἆσθμα.

Cor	Hertz	Serce	ἡ καρδία.
Præcordium	Hertzgrüblein	Dołek przećiwko sercu	ἡ σφαγή.
Præcordia, *Diaphragma*, *Septum transversum*	der vnterscheid / oder das blat / die leyste des leibs / oder das Netz vmbs Hertz	Błonká Wnetrznośći dzieląca / ábo błonká koło sercá	τὸ διάφραγμα.
Ventriculus	Magen	Zołądek	ὁ στόμαχος.
Jecur, Epar	Leber	Wątrobá	τὸ ἧπαρ.
Fel, Bilis	Galle	Zołć	ἡ χολή.
Vesicula fellis	Gallenbläslein	Mieszeczek w ktorym sie zołć zámyka	ἡ χοληδόχος κύστις.
Lien, Splen	Miltz	Słodzoná	ὁ σπλήν.
Ren	Nieren	Nyrká	ὁ νεφρός.
Vesica	Blase	Mecherzyná	ἡ κύστις, ἡ φύσα.
Manus	Hand	Ręká	ἡ χείρ.
Brachium	Oberarm	Rámię	ὁ βραχίων.
Cubitus	Förderarm / *item* gros Armrohr	Łokieć / Grubsza kość w ręku	ὁ πῆχυς.
Radius	Das klein Armrohr	Mnieysza kość w ręku	ἡ κερκίς.
Flexus	Ellenbogen	Przegięćiná w łokćiu	ὁ ἀγκών.
Carpus	das gelencke an der hand / da man den puls greifft	W dłoni przegięćiná / gdźie pulsu pátrzą	ὁ καρπός.
Dextra	Rechte hand	Práwa ręká	ἡ δεξιά.
Læva, Sinistra	Lincke hand	Lewa ręká	ἡ σκαιά, ἡ ἀριστερά.
Ambidexter, *Æquimanus*	der lincks vnd rechts ist	Ná obie ręce gotow	ὁ ἀμφιδέξιος.
Scæva, Scævola	der lincks ist	Wárdáwy / Mánkáty	ὁ σκαιός.
Digitus	Finger	Pálec	ὁ δάκτυλος.
Sedigitus	der 7 finger an einer hand hat	Ten co sześć pálcy ma	ὁ ἑξαδάκτυλος.
Pollex	Daum	Wielki pálec	ὁ ἀντίχειρ.
Index	Zeigerfinger	Pierwszy od wielkiego	ὁ λιχανός.
Medius	Mittelfinger	Srzedni	ὁ μέσος.

Medicus } Goldfinger Bliższy od małego ὁ παράμεσος, ὁ
Annularis } δακτυλιώτης.
Minimus } Klein finger/Ohrenfinger Namnieyszy pálec ὁ μι-
Auricularis } κρὸς, ὁ ὠτίτης.
Articulus Gelenck Staw τὸ ἄρθρον.
Condyli die Kniebel Kłykćie ábo Członki u pálcow οἱ κόνδυλοι.
Unguis Nagel Páznogieć ὁ ὄνυξ.
Præsegmina unguium was von negeln abgeschnitten wird Zby-
tek páznogći obrzezánych τὰ ἀπονυχίσματα.
Nubecula das blůen der Negel Kwitnienie páznogći
Vola das hole in henden vnd fůssen Pláśkowiná u rąk y nog
ἡ κοτύλη.
Incisuræ Linien in der Hand Brozdy po reku, ábo ná dłoni linie
αἱ τομαί.
Palma Flache hand/ Außgestreckte hand Dłoń/ rośćągniona
reká ἡ παλάμη.
Pugnus gebalgte Faust Pieść ἡ πυγμή.
Alapa } Maulschelle oder Backenstreich Pogembek ábo
Colaphus } Policzek ὁ κόλαφος.
Talitrum Stirnnicket Sczudłek/ *item*, od piśzści ras ὁ κον-
δυλισμός.
Pes der gantze Schenckel/ *item*, der Fuß Nogá ὁ πούς.
Pedo Langbein Długonogi ὁ μακρόπους.
Femur, Femen Oberschenckel Lędźwie ὁ μηρός.
Crus Unterschenckel Goleń τὸ σκέλος.
Genu Knye Koláno τὸ γόνυ.
Patella Kniescheibe Czászká ἡ μύλη.
Poples Kniekele Podkolánek ἡ ἀγκύλη.
Tibia Schinbein Goleń ἡ κνήμη.
Radius das grosse schinbein Wielka kość w goleni ἡ κνήμη.
Fibula das kleine schinbein Mnieysza kość w goleni ἡ περόνη.
Sura Wade Łyst ἡ γαστροκνημία.
Malleoli } Knochen/ Kottelbein Kostki nád pięta οἱ ἀστράγα-
Tali } λοι, τὰ σφυρά.

Calx, Calcaneum Ferß Pietá ἡ πτέρνα.
Planta Fusbret Przyßwá álbo Podeßwá τὸ πεδίον.
Solum Fussole Podeßwá *idem*
Degitus pedis Zehe Palec u nogi ὁ δάκτυλος ποδός.
Allux Grosse Zehe Wielki palec u nogi
Allucinari mit der grossen Zeh anstossen Tráćić śie w pálec wielki u nogi
Vestigium Fusstapff Stopá τὸ ἴχνος.
Cutis Haut Skorá/ poki ná mieśie jest τὸ δέρμα.
Pellis Fell Skora z mięsá odárta τὸ σκύτος.
Cuticula Heutlein Skorká τὸ δερμάτιον.
Callus, *Callum* } die harte haut an händen vnd füssen/ so von harter arbeit kömpt Martwa skorá ná ręku ábo ná nogách/ *item*, Modzele ὁ πῶρος, ὁ τύλος.
Os Bein Kość τὸ ὀστοῦν.
Medulla Marck in beinen Mozg/ Spik ὁ μυελός
Medulla spinalis Marck im Rückgrad Mozg w grzbietnych paćierzách νωτιαῖος μυαλός.
Caro Fleisch Mięso ἡ σάρξ.
Nervus Spannader Sucha żyłá τὸ νεῦρον.
Vena Blutader Żyłá ἡ φλέψ.
Arteria Pulsader/lufftader Oddeßna żyłá ἡ ἀρτηρία.
Ligamenta Flachsader Żyły ktore śię poplotky/ członki spająjące
Chorda Schnader Ciągnące śię żyły ἡ χορδή.
Hæmmorrhoides Güldenader Żyły w pośládku krew z śiebie wypuszczájące αἱ αἱμοῤῥοΐδες.
Cartilago Knorpel Chrząstká ὁ χόνδρος.
Musculus Meuslein Myßká ὁ μῦς.
Pinguedo Fettigkeit Tłustość ὁ πημελή.
Arvina Schmeer Sádło/ Schmalec τὸ λίπος.
Lachrima Zehr/Thränen Łzá τὸ δάκρυμα.
Mucus Rotz Smárki ἡ κόρυζα.

Saliva,

Saliva, Sputum Speichel Sliny τὸ πτύελον.
Pori die Schweißlöchlein Sierotki οἱ πόροι.
Sudor Schweiß Pot ὁ ἱδρώς.
Sanguis, Cruor Blut Krew τὸ αἷμα.
Sanies, Tabum Bluteyter Zatrzenie τὸ πῦον.
Pus Weis Eyter Ropá *idem*
Lotium, Urina Harm Mocz τὸ οὖρον.
Stercus, Merda Dreck Gowno/Láyno ἡ ἄφοδρος.

VII.

DE MORBIS.

Von Kranckheiten.

O Chorobách.

Morbus Kranckheit Chorobá ἡ νόσος.
Morbus contagiosus ein anfellige Kranckheit Záráźliwa chorobá νόσος ἐπιδήμιος.
Morbus lethalis Tödliche kranckheit Smiertelna chorobá νόσος θανάσιμος.
Morbus epidemius } gemeine Kranckheit/ damit viel leute behafft
Morbus popularis } sind Pospolita chorobá νόσος ἐπιδήμιος.
Morbus acutus } geschwinde kranckheit / die bald tödtet oder auff-
Morbus præceps } höret Gwáłtowna niebespieczna chorobá ἡ ὀξεῖα νόσος.
Morbus longus vel longinquus Langwerende Kranckheit Długa chorobá ἡ μακρονοσία.
Morbus hæreditarius Erbkranckheit Dźiedźiczna chorobá ἡ νόσος οἰκεῖος.
Pestis Seuche/ Pestilentz Mor/ Powietrze morowe ὁ λοιμός.
Dolor Schmertz Boleść τὸ ἄλγημα.
Cephalalgia } Heuptwehe Bol głowy ἡ κεφαλαλγία.
Dolor capitis }

Hemicrania Heuptwehe auff einer seiten Bolpukglowy ἡ ἡμι-
κρανία.
Vertigo Schwindel Záwracánie głowy ἡ ἴλιγξ.
Crapula Heuptwehe von trunckenheit Bol głowy z pijaństwá
ἡ κραιπάλη.
Oblivio Vergessenheit Zábaczliwość ἡ ἀμνησία.
Torpor das Schlafen der Glieder Cierpnienie członkow
ἡ βλακεῖα.
Lethargus } Schlafende sucht Szubet/ spiąca chorobá ὁ λή-
Veternus } θαργος.
Apoplexia } der gantze schlag/ Tropff Apoplexia/ gdy kogo po-
Sideratio } wietrze ruszy ἡ ἀποπληξία.
Apoplecticus den der Schlag geschlagen hat Powietrzem ruszony
ὁ καὶ ἡ ἀπόπληκτος.
Hemiplexia der halbe Schlag / Tropff Gdy kogo do połowice
powietrze ruszy ἡ ἡμιπληξία.
Paralysis die Lähme/ Gichtbruch Páráliż ἡ παράλυσις.
Paralyticus Lahm/ Gichtbrüchtig Párálizem záráżony ὁ πα-
ραλυτικός.
Morbus comitialis } die Fallende sucht / S. Veltins Kranckheit/
Epilepsia } S. Wálentego ábo Wielka niemoc/
Morbus caducus } ἡ ἐπιληψία.
Spasmus Krampff Kurcz ὁ σπασμός.
Incubus } der Alp oder Schrötle / das Nachtmänlein Gdy
Ephialtes } kogo (jákomowią) Wieszczycá ábo Morá
dławi ὁ ἐφιάλτης.
Tremor das zittern der Glieder Drżenie członkow ὁ τρόμος.
Defluvium capillorum } Ausfallen des Haars Pádánie włosow ἡ ἀλω-
Alopecia } πεκία.
Porrigines } die Schuppen auffm häupt Otręby w głowie αἱ
Furfures } πιτυριάσεις.
Suffusio der Staar im auge, Sternfell Kátárákty álbo błonki
ná oczu ἡ ὑπόχυσις.

Cæcus

Cæcus Blind Slepy ὁ τυφλός.
Cocles, Luscus Eineugig Jednooki ὁ ἑτερόφθαλμος.
Myops } der ein blöd vnd kurtz gesicht hat Tepy wzrok má-
Lusciosus } iacy ὁ ἡ μύωψ.
Strabo, Strabus der Schielet Rozoki ὁ ἡ παραβλώπης.
Pætus der Liebeugelt Zezowáty ὁ ἀγανώπης.
Ocella } der kleine augen hat Máłe oczy máiacy ὁ μικρόμματος.
Lucinius }
Lippus Trieffeugig Ciekace ábo opárzyste oczy máiacy ὁ λιμών.
Hordeolum das Gerstenkörnlein am auge Jeczmionek ná oczu
τὸ κριθίδιον ἐν ὀφθαλμῷ.
Lippitudo } Trieffen der Augen Opárzystość oczu ἡ λήμη, ἡ
Opthalmia } ὀφθαλμία.
Morphea } Küpffern vnterm Angesicht Czerwoność twarzy/
Vitiligo } Trędowizná
Vari Finnen Węgry αἱ χάλαζαι.
Pediculi capillares HaarWürm Wßy ὁ φθείρ.
Impetigo, Lichen Fiechte } Piegi/ Plámy po ὁ λειχὴν ὁ φα-
Lentigines die sprenckel vn- } twarzy κός.
tern augen }
Ephelides Sommersprossen Piegi od Słońcá αἱ ἐφήλιδες.
Surdus Taub Głuchy ὁ κωφός.
Surdaster Vbel hörend Niedosłuch ὁ δυσήκοος.
Surditas Taubheit/Taubsucht Głuchość ἡ κωφότης.
Auditus gravitas } Schwer gehör Niepewny słuch ἡ βαρυηκοΐα.
Tarditas aurium }
Tinnitus aurium Das ohrenklingen Grzmienie w ußu ὁ συ-
ριγμός.
Phthiriasis } Leuse Kranckheit Wßáwa niemoc ἡ φθει-
Morbus pedicularis } ρίασις.
Cancer } Krebs oder fressend Wolff Wrzod rzeczony Rák
Carcinoma } τὸ καρκίνωμα.
Catharrus } Heuptfluß Ryma ὁ κατάρροος.
Destillatio }

Gravedo Die Schnuppe Sápka ἡ κόρυζα.
Gravedinosus der den Schnuppen hat Sápiásty ὁ κορυζῶν.
Raucitas } Heyser Ochrápnienie/ Chrápka ὁ vel τὸ βράγχος.
Raucedo }
Uva } Wenn das Zäpfflein im halse geschossen oder ge-
Inflammatio } schwollen ist Zápalenie Jezyczka w
columellæ } gárdle.
Obstipus Krumhals Krzywoßyjáty ὁ κυφός.
Cernuus der gebückt gehet Zgárbiony ὁ λορδός.
Dentium stupor Wenn die Zän eilig werden Zdretwiáłość ze-
bow ἡ ἀναισθησία τῶν ὀδόντων.
Vacillatio dentium Wenn die Zän wackeln Rußánie ábo chwiá-
nie zebow ἡ παραφορά τῶν ὀδόντων.
Dentium dolor } das Zanwehe Bol zebow ἡ ὀδονταλγία.
Odontalgia }
Dentitio das Zänbringen Dárcie zebow ἡ ὀδοντίασις.
Dentientes pueri Kinder/ die Zän bringen Dzieci ktorym sie
zeby drą τὰ ὀδοντιῶντα παιδία.
Angina die Breune Slinogorz ἡ συνάγχη.
Tussis der Husten Kászel ἡ βήξ.
Difficultas spirandi schwere des Athems Trudny oddech ἡ δύ-
σπνοια.
Asthma das Keichen Dycháwicá τὸ ἄσθμα.
Asthmaticus } der ein kurtzen Athem hat / Engbrüstig Dycháwi-
Suspiriosus } czny ὁ ἀσθματικός.
Hæmorrhagia } Das bluten der Nasen Cziecżenie krwie z nosá
Profluvium } ἡ αἱματόπλυσις.
narium }
Sanguinis rejectio vel expuitio Auswurff des Bluts/ Blutspeyen
Plwánie krwie ἡ αἱμοῤῥαγία.
Hemoptoicus der blut ausspeyet Plwájacy krwią ἡ αἱμοπτυικός.
Gibber } ein Höcker oder Buckel Garb/ Guz ἡ ὕβωσις.
Gibbus }

Gibbo-

Gibbosus Höckricht oder Bucklicht Gárbáty ὁ ὑβὸς.
Struma der Kropff Wole ἡ χοιράς.
Strumosus } Kröpfficht Woláty/ ábo ten co Wole ma ὁ ἡ ἡ
Gutturosus } χοιραδώδης.
Varix auffgelauffene Krampffader an schenckeln Wilcza ábo martwa kostká/ ociekla nádetá zyla ὁ κιρσός.
Varicosus Krampffåderig Ten co ociekle nádete zyly ma ὁ ἡ κιρσώδης.
Tumor Geschwulst Puchliná τὸ οἴδημα.
Appetitus caninus Vnnatůrlicher grosser hunger Niezmierny głod ábo appetit ἡ κυνώδης ὄρεξις.
Bulimus } Vnersettiger hunger Nienásyćony głod ἡ βουλιμία.
Bulimia }
Oscitatio das Gehnen Ziewánie ἡ χάσμη.
Sternutatio das Niesen Kichánie ὁ πταρμός.
Suppuratio Brustgeschwere Zájatrzenie ἡ πύωσις.
Pleuritis das Steinwehe/ das stechen in der seiten Kłocie w boku πλευρῖτις.
Peripneumonia Lungensucht/entzůndung der lungen Zápalenie płuc ἡ περιπνευμονία.
Cardiogmus } Hertzgespann/ wenns einen in die Hertzgrub drůckt/
Cardialgia } Sercá bolenie/ ἡ καρδιαλγία.
Palpitatio cordis das hertzzittern trzesienie sercá Suchoty ὁ παλμός.
Tabes } Schwindsucht oder die Darre Suchoty ἡ φθίσις.
Phthisis }
Tabidus } der die schwindsucht hat/ Ktory ná suchoty steka/
Phthisicus } ὁ φθισικός.
Hircus } Achselngestanck Smrod z podpaszá ἡ κινάβρα.
Virus }
Hircosus der Böckintzt Co potem tákim śmierdzi ὁ κιναβρῶν.
Reduvia } Neidnagel/wenn sich die haut von den någeln abschelet/ Zádarcie páznogciá/ ἡ παρωνυχία.
Redivia }

Defectus animi
Deliquium animi
Defectio animæ } OhnMacht Omdlewánie á- ἡ λειποθυμία.
Lipothymia bo Mdłość
Syncope

Nausea Grawen / Ekel für der speiß Brzydliwość potraw ἡ ναυσία.

Fastidium cibi Vnlust zu essen Niechęc do jedłá ἡ ἀνορεξία.

Vomitus das speyen Wrácánie / Womit ὁ ἐμετός.

Singultus das Schlucken Szczkawká ὁ λυγμός.

Ructus das Köcken Rzygánie ὁ ἐρευγμός.

Ardor stomachi der Sod Zgágá τὸ καῦμα τοῦ στομάχου.

Screatus das Reuspern Chrachánie ἡ χρέμψις.

Lienteria wenn die speise vngedewet weggehet Zrzucánie niestrawionym jedłem ἡ λειεντερία.

Dysenteria die Rothe Rühr / oder Rothe wehe Czerwona niemoc ἡ δυσεντερία.

Dysentericus der die Rothe Ruhr hat Co czerwona niemoc ćierpi ὁ δυσεντερικός.

Diarrhœa
Profluvium alvi } das gemeine durlauffen / bauchfluß Biegunka predka ἡ διάῤῥοια.

Tormina ventris das reissen im leibe Tárgánie / Bol w żywoćie ὁ στρόφος.

Tenasmus
Tenesmus } Arszwang / Stulsucht Zátrzymánie stolcow ὁ τηνεσμὸς.

Lumbago Lendenwehe Dárćie w biodrách τὸ ἄλγημα.

Calculus der Stein Kámień ὁ λίθος.

Lithiasis Kranckheit am Stein Niemoc ná kamień ἡ λιθίασις.

Calculus vesicæ Blasenstein Mecherzowy kámień ἡ λιθίασις κύστεως.

Calculus renum Lendenstein Nerkowy kámień ἡ λιθίασις νεφρῶν.

Nephritis Kranckheit am Lendenstein Wledźwiách kámień ἡ νεφρῖτις.

Nephri-

Nephriticus der den Lendenstein hat Co w ledźwiách kámień czuje ὁ νεφριτικός.
Regius morbus } Geelsucht Zołta niemoc ὁ ἴκτερος.
Icterus, Aurigo }
Ictericus } Geelsüchtig Cn ná żołtą niemoc choruje ὁ ἰκτερικός.
Auriginosus }
Stranguria die kaltepinckel Trudność pusczánia wody ἡ στραγγουρία.
Lumbrici Würm im bauch Glisty οἱ σκώληκες.
Verminosus voller Würmen Ktorego glisty trapią ὁ καὶ ἡ σκωληκώδης.
Ani procidentia Wenn der maßdarm ausgehet Gdy trzewo z kogo wychodzi.
Ramex, Hernia der Bruch Rospukłość ἡ κήλη.
Herniosus Gebrochen Rospukły ὁ ἀσκοκήλης.
Hæmorrhois, Flus der gülden Adern/ Bieżenie krwie zádkiem/ ἡ αἱμοῤῥοΐς.
Aqua intercus } Wassersucht Puchliná ὕδρωψ.
Hydrops }
Arthritis } die Gicht/ das Zipperle Łamánie w członkách ἡ ἀρθρῖτις.
Morbus articularis }
Chiragra Gicht an händen Łamánie w ręku ἡ χειράγρα.
Podagra Zipperlein/ oder Gicht an füssen Podágrá ábo łamánie w nogách ἡ ποδάγρα.
Claudus hinckend Chromy ὁ χωλός.
Loripes Krumfus Krzywonogi ἱμαντόπους.
Colica } Darmgicht/ Bauchgrimmen Kolká/ Kłocie ἡ κωλική.
Iliaca }
Ischias } Hufftwehe Scyátyka ἰσχίας.
Coxarius morbus }
Morbus Gallicus } Frantzosen Fráncá
Scabies Hispanica }
Scabies Krätze Swierzbiaczká Swierzb ἡ ψώρα.

Prurigo

Prurigo das Jücken Swierzbienie ὁ κνησμός.
Elephantiasis } Aussatz Srogi trąd ἡ λέπρα.
Lepra }
Pica } Schwanger Weiber lust Brzemiennych niewiast
Malacia } choroba ἡ κίττα.
Abortus Mißgeburt Pomiot ἡ ἄμβλωσις.
Erysipelas } S. Antonij fewer oder Rothlauff Piekielny ogień
Sacer ignis } ἐρυσίπελας.
Sudamina die Hitzbletterlein Krostki od potu τὰ ἵδρωα.
Vari } Kinderblattern/oder Pocken Ospice/Ospá τὰ ἐκ-
Morbilli } θύματα.
Papulæ die Masern Pożarznice/Kur τὰ ἐξανθήματα.
Ficus } Feigwartz Krosty w posládku ná kstalt fig ἡ σύ-
Marisca } κωσις, τὸ σῦκον.
Ulcus Schwer Wrzod τὸ ἕλκος.
Ulcerosus voller Schwer Wrzodáty ὁ καὶ ἡ ἑλκώδες.
Vulnus Wunde Rána τὸ τραῦμα.
Cicatrix Wundzeichen/Wundenmahl/Narbe Blizná ἡ οὐλή.
Luxatio Verrenckung eines Gliedes Wywinienie τὸ ἐξάρ-
θρημα.
Vibex Strim Dęgá ἡ στιγμή.
Stigma Brandmahl Cech ábo piątno wypalone.
Nævus } Angeboren Mahl/Anmahl Znák z ktorym się kto
Macula } urodził ἡ κηλίς, τὸ σπίλωμα.
Tuber ein Beule Guz οἴδημα τῆς πληγῆς.
Intertrigo } der Arswolff Stárcie/Zátretowánie ἡ ἀνατρίψις.
Attritus }
Verucæ die Wartzen Brodawki αἱ ἀκροχορδόνες.
Verrucosus voller Wartzen Brodáwiásty ἀκροχορδόνων μεστός.
Clavus Hüneraug / katzensporn Kokoßa dupá ábo drzeń
w wrzodzie tkwiąca ὁ ἧλος.
Febris das Fieber/das Kalte Febrá/Zimno/Zimnicá/Gorącz-
ká/Trzęscá ὁ πυρετός.

Febri-

Febricula ein Schawer Ograſzká τὸ πυρέτιον.
Tertiana febris Dreytágig Fieber Trzećiaczká ὁ πυρετὸς τριταῖος.
Quartana febris Viertägig Fieber Czwartaczká ὁ πυρετὸς τεταρταῖος.
Diaria Febris } Fieber das nur ein tag wehret Jednego dniá
Febris ephemera } Febrá ὁ πυρετὸς ἐφήμερος.
Febris quotidiana ein Fieber das einen täglich anſtöſt Ná káżdy dźień Febrá ὁ ἀμφημερινὸς πυρετός.
Paroxiſmus } ankommen des Fiebers/oder ander Kranckheit Zieśćie ábo początki febry/ tákże inszey choroby
Acceßio } ὁ παροξυσμός.
Febris continua ein ſtetes vnauffhörendes Fieber Vſtáwiczna Febrá ὁ πυρετὸς συνεχής.
Febris anniverſaria Feber das einen Jährlich anſtöſt Roczna Febrá ὁ πυρετὸς ἐνιαύτιος.
Medicus Artzt Lekarz ὁ ἰατρός.
Chirurgus Wundartzt Cyrulik/Bárwierz ὁ χειρουργός.
Medicamentum }
Medicina } Artzney Lekárſtwo τὸ φάρμακον.
Pharmacum }
Remedium }
Alexipharmacum } Artzney wider Gifft Lekárſtwo ná jad τὸ ἀλεξιφάρμακον.
Antidotum }
Amuletum Artzney/ſo man an den hals henckt Lekárſtwo/ co ná szyie zawieszáią *idem.*
Medicamentum præſens Bewerte artzney Pewne lekárſtwo τὸ εὐθέως ὑγιάζων.
Medicamentum ſoporiferum Artzney die ſchlaffend macht Lekárſtwo ſpik czyniące φάρμακον ὑπνωτικόν.
Medicata potio Artzney tranck Lekárſky trunek ἡ φαρμακοποσία.
Syrupus Syrup Syropek τὸ σιρώπιον ὁ σιρῶπος.
Cataplaſma } Pflaſter Plaſter τὸ ἔμπλαστρον.
Emplaſtrum }

F *Ungu-*

Unguentum Salbe Máść τὸ μύρον.
Theriaca Tyriacks Dryakiew ἡ θηριακή.
Glans, vulgò Suppositorium ein Stulzäplein Czopek ὁ βάλανος.
Clyster, Enema Clystier Krysterá τὸ ἔνεμα, ὁ κλυστήρ.
Suffitus das Reuchern Kádzenie τὸ θυμίαμα.
Gargarismus Gurgelwasser Gárgárizowanie ὁ γαργαρισμός.
Collyrium Augen artzney Ná oczy lekárstwo τὸ κολλύριον.
Dentifricium Artzney die Zäne weiß zu machen Lekárstwo co zeby biatke czyni τὸ ὀδοντότριμμα.
Philtrum Bultranck Gámrácki trunek τὸ φίλτρον.
Catapocia } *Pilulæ* } Pillen Pigułki τὸ καταπότιον, σφαιρίον.
Venenum, Virus Giefft Jad/TrTrucizná τὸ φάρμακον.
Venenum lethale Tödlich giefft Smiertelny jad φάρμακον θανάσιμον.

VIII.

DE CIBIS.

Von Speisen.

O pokármiech.

Penus } *Penu* } Allerley essende vnnd trinckende wahr / Vorrath / Wszeláka spiza ábo zywność nágotowána / ὁ βίος.
Cibus, Cibarium Speise Pokarm ὁ βρωτός, τὸ βρῶμα.
Cibus anceps Speise die einem gesund / dem andern schedlich ist / Pokarm ná dwoje / co jest / jednym zdrowy dr[illegible]gim nic.
Alimentum Nahrung Zywność ἡ τροφή.
Commeatus } *Copiæ* } Kriegs profiant Spiza ábo zywność dla zołnierzow ὁ σιτισμός, τὰ σιτία.
Annona Jahrwachs Zywność ná rok *interdum* Zboze ἡ σίτησις, τὸ σιτίον.
Annonæ caritas Tewre zeit Drogość zboza ἡ σπανοσιτία.
Annonæ vilitas Wolfeile zeit Taniość zboza ἡ πολυσιτία.

Diarium Tägliche speise Zywność ná jeden dzień ὁ σῖτος ἐφημέριος.

Viaticum Zehrung auff die Reise Zywność ná droge τὸ ἐφόδιον.

Proventus Einkommen Dochody ἡ πρόσοδος.

Pabulum Viehefutter Picá ábo Karmia bydleca ὁ καὶ ἡ χιλός.

Sagina Mastpseise Tuczenie ἡ νομή.

Missus, Ferculum ein Gericht Potráwá ἡ παράθεσις.

Obsonium allerley speise ohne Wein vnd Brod Stráwa wszeláka/ oprocz Chlebá y Winá τὸ ὄψον.

Obsonari Küchenspeise einkeuffen Stráwe kupowáć τὰ ὄψα ἀγοράζειν.

Bellaria } allerley speise so man zu letzte auffsetzt/ als Obst vnd
Tragemata } dergleichen Wszeláki owoc / ktory z serem
Mensæ secundæ } ná ostátku dawáją/ Wetty τὰ τραγήματα, ἀναδείπνια.

Convivium Gasterey Besiádá τὸ συμπόσιον.

Conviva geladener Gast Gość ὁ σύνδειπνος.

Hospes Wirth oder Gast Gospodarz ábo Gość ὁ ξένος, ὁ ξενοδόχος.

Hospes invocatus Vngebetener Gast Nieproszony gość ξένος ἄκλητος.

Convivator der Gastung helt Ten co częstuje ὁ ἑστιάτωρ.

Commensalis Tischgesell Stołowy towárzysz ὁ ὁμοτράπεζος.

Symbolum } die Vrten/ Zechpfennig Skład towárzyski τὸ
Collecta } σύμβολον.

Jentaculum } Frühstück / Morgenbrod Sniadánie τὸ ἀκρά-
Prandiculum } τισμα.

Prandium Mittagmahl Obiad τὸ ἄριστον.

Merenda Vesperbrod Podwieczorek τὸ ἑσπέρισμα.

Cœna Abendmahl Wieczerzá τὸ δεῖπνον.

Pocœnium } Schlafftrunck Ná noc trunek ὁ κῶμος.
Comessatio }

Repotia Nachhochzeit Poprawá wesela / ábo Przenosiny τὰ ἐπαύλια.

Puls / *Pulmentum*	Brey	Káßá	ὁ πόλτος.
Pappa	Kindermuß / Peppe	Dziecinna káßá	τὸ πολτάριον.
Embamma	Eintuncke	Przyſmáki	τὸ ἔμβαμμα.
Jus, Juſculum	Brüe	Polewká	ὁ ζωμός.
Offa	Suppe	*idem*	τὸ ἄλφιτον, ἡ μάζα.
Jus aquarium	Waſſerſupe	Wodna (polewká)	ζωμὸς ὑδατικός.
Jus carnarium	Fleiſchſuppe	Mięsna (polewká)	ζωμὸς σαρκικός.
Sorbitio cereviſiaria	Bierſuppe	Piwna (polewká)	τὸ ῥόφημα ἐκ ζύθου.
Sorbitio vinaria	Weinſuppe	Winna (polewká)	τὸ ῥόφημα ἐξ οἴνου.
Sorbitio è papavere	Mohnſuppe	Mákowa (polewká)	ῥόφημα ἐκ τοῦ μηκώνος.
Sorbito è canabe	Henffſuppe	Konopna (polewká)	ῥόφημα ἐκ κανναβίου.
Intritum	Eingebrockies	Fármußká Drobionká	ἡ καρύκη.

Bolus, Buccea / *Buccella* Mundvoll oder ein Biſſen Sztuká co gebá obeymie ὁ βλωμός.

Turundæ Speckſchnittel / damit man das fleiſch ſpickt Słoniná do ßpikowánia.

Fruſtum	Stück	Sztuká	τὸ τέμαχος.
Fruſtulum	Stücklein	Sztuczká	τὸ τεμάχιον.

Mica / *Fragmenta* die Brocken oder Broſamen Odrobiny τὸ ψίχιον.

Mica ſalis	Saltzkörnlein	Drobinká ſoli	ψίχιον ἁλός.
Panis	Brod	Chleb	ὁ ἄρτος.
Panarium	Brodkorb	Koß chlebowy	ὁ κάρδοπος.

Forum panarium Brodbencke Chlebowe játki τὸ πωλητήριον ἄρτου.

Panis

Panis		Chleb	ἄρτος
siligineus	Rockenbrod	Rzány	σελιγνίτης
triticeus	Weitzenbrod	Pßenny	πυρίτης
similagineus	Weisbrod/ semmeln/ Wecke	Biáłły	σεμιδαλίτης
domesticus	Hausbrod	Domowy	ἔνοικος.
primarius	Herrenbrod	Pitkowány/ Przedny	ἄριστος.
Cibarius / *secundarius*	Gemeinbrod/ damit man das haußgesind speiset	Czeládny	αὐτόπυρος
acerosus	Grob Brod/ voll sprewen	Borys	ἀχυρώδης
furfuraceus	Kleyenbrod	Otrebny	ῥυπαρός
hordeaceus	Gerstenbrod	Jeczmienny	κρίθινος
spongiosus	schwammechtig Brod	Puchny/ nienágnieciony	σπογγώδης
nauticus / *bis coctus*	Schiffbrod/ Bischotten	Szyperski	ναυτικὸς
recens	Newbackenbrod	Swieży	νεαρὸς
vetus	Altbackenbrod	Twárdy	παλαιὸς
fermentatus	Geseuert brod	Kwáßony	ζυμίτης
azymus	Vngeseuert Brod	Przaśny ábo nie kwáßony	ἄζυμος
mucidus	schimlig Brod	Spleśniały	εὐρωεὶς

Panis dulciarius Süßkuchen Pierniki/ Miodownik ὁ χαρίσιος ἄρτος.

Panis Martius Martzepan Márcypan ἄρειος ἄρτος.

Medulla panis das weiche im brod/ Brosamen Ośrzodka ἡ ἐκτεριώνη ἄρτου.

Crustum / *Crustulum* Rinde am brod Skorká τὸ θρύμμα.

Panicia mensa Brodteller Z chlebá tálerz ὁ δίσκος ἐξ ἄρτου.
Placenta Kuchen Placek/Kołacz ὁ πλακοῦς.
Spira Pretzel Pracel/Obwárzánek ἡ σπεῖρα.
Placentæ tortiles Sprützkuchen Wyćiſki z ćiáſtá ſmáżone/ Torty οἱ στρεπτοί.
Crepides Kreplein Kreple οἱ κρεπίδες.
Obeliæ Stangkuchen Ná kiju kołacz ὀβελίας πλακοῦς.
Bulytini, Liba Fladen Plácek ὁ ψαστός.
Taganitæ Pfannkuchen Pączki οἱ τηγανίται.
Enchyti Streupel οἱ ἐγχύτοι.
Analecta } Ausschütt/ was vom Tische fellt/ oder mit dem
Reliquiæ ciborum } tischtuch ausgeschüttet wird To co ſie z ſtolu ſtrząſa τὰ ἀνάλεκτα.
Salsamentum gesaltzen Fleisch oder Fisch Słone mięſo ábo ryby ὁ τάριχος.
Lardum Speck Słoniny ἡ χοιρία σάρξ.
Lardum rancidum Garstiger Speck Żołte słoniny χοιρία σάρξ σαπρά.
Succidia Speckseite Połeć mięſá ἡ ταριχεία.
Perna, petaso Schincke Szynká/ßołdrá ἡ πέρνα.
Faliscus venter } die grosse Wurst/der Sewsack Nádziewány
Ventriculus fartus } żołądek/ábo Brzucho τὸ γαστρίδιον συμπεπληρωμένον.
Farcimen Wurst Kißká/Jatrznicá ὁ ἀλλᾶς, τοῦ ἀλλᾶντος.
Botulus } Bratwurst Kiełbáſá *idem*
Lucanica }
Tomaculum Leberwurst Wątrobna kißká *idem*
Apexabo Schweinswurst Ze krwią kißká *idem*
Armus ovillus Schöpskeule Skopowy udziec ὁ ὦμος προβάτειος.
Intestina Gekröse Kreſki αἱ κόλικες.
Caro Fleisch Mięſo τὸ κρέας.
Caro { *ferina* Wildpret Zwierzyná } Mięſo | θήρειον } κρέας.
Caro { *cervina* Hirschfleisch Jelenie } Mięſo | ἐλάφειον } κρέας.

Caro

Caro
- aprugna Schweinen Wildpret Dzikiego wieprzá — καπρινόν
- suilla / porcina Schweinenfleisch Swinie ábo Wieprzowe — χοίρειον
- bubala Rindfleisch Wołowe — βόειον
- agnina Lambfleisch Jágniece — ἄρνειον
- ovilla Schaffsleisch Owcze — μήλειον
- vervecina Schöpsenfleisch Skopowe — κρίειον
- vitulina Kalbfleisch Cielece — μόσχειον
- caprina Ziegenfleisch Kozie — αἴγειον
- sallita gesaltzen fleisch Słone — ἁλικόν
- infumata gereuchert fleisch Wedzone — καπνιστόν
- jurulenta suppenfleisch pod polewką — ζωμώδες
- assa gebraten fleisch Pieczyste — ὀπτόν
- elixa Gesotten/ gekocht fleisch Wárzone — ἑφθόν
- frixa / fricta geröst/ oder im schmaltz gebacken fleisch Smáżone — τηγανιστόν
- tosta Fleisch auff der Röst geröst/ oder auff kolen gebraten Przypiekáne/Rostowáne — φρυκτόν
- morticina Faul Fleisch vom thier/ das selbst gestorben ist Zdechliná/ Scierw — θνησιμαῖον

Mieso — κρέας.

Pulpa, Toris / *Pulpamentum* Fleisch ohne bein Mieso bez kości τὸ ἰδίκρεων.

Caput vitulinum Kalbskopff Cieleca głowá ἡ μόσχειος κεφαλή.

Assum vitulinum ein Kelber braten Cieleca pieczenia ὁ ὀπτὸς μόσχειος.

Minutal / *Trunculi* gehacktes oder Lümmel Sieckániná/ śickanká/ *item* Bigos τὸ μοττωτόν.

Cupedia Leckerbislein Łákoći τὸ λίχνευμα.

Ovum Ey Jáje τὸ ὠόν.

Ovum recens newgelegt Ey oder frisch Ey Swieże Jáje ὠὸν νεαρόν.

Ovum requietum / *Ovum non recens* verlegen oder faul Ey Stáre Jáje ábo záparstek ὠὸν σαπρόν.

Ovum tremulum vel molle } Weichgesotten Ey Mickkie jáje ᾠὸν
Ovum sorbile } ῥοφητόν.
Ovum edurum Totter Weich Wrzmaczki jáje ᾠὸν ἑφθόν.
Ova frixa Eyer im schmaltz Smażene jaycá ᾠὰ τηγανιστά.
Ova elixa gesottene Eyer Wárzone jáytá ᾠὰ ἑφθά.
Ova liquidiùs frixa Gerührete Eyer Mießzne jáycá/ Jájecznicá ᾠὰ τηγανιστά.
Ovi luteum } das gelbe im Ey Eyerdotter Zoltek τὸ ὠχρὸν τοῦ ᾠοῦ.
Vitellus }
Ovi albumen } das weisse im Ey/ Eyerklar Białłek τὸ λεύκωμα.
Ovi albor }
Ovi testa vel } Eyerschale skorupá jájowa τὸ ὄστρακον.
putamen }
Butyrum Butter Másło τὸ βούτυρον.
Caseus Kese Ser ὁ τυρός.
Casei quadra ein stück Kese Sztuká será τὸ τέμαχος τυροῦ.
Caseus bubulus Rindernkese/ Landkese Ser jałowiczy τυρὸς βοεικός.
Caseus ovillus Schaffkese Ser owczy τυρὸς μήλειος.
Caseus caprinus Ziegenkese Ser kozi τυρὸς αἴγειος.
Caseus Parmensis Permesan Parmesin
Caseus oculatus vel pumicosus vel spongiosus ein kese voller Augen oder löcher Rzadki ser τυρὸς σπογγώδης.
Caseus recens vel musteus ein Frischer oder Newer kese Swieży ser τυρὸς χλωρός.
Caseus vetus vel aridus vel siccus Alter oder dörrer kese Stáry wyschły ser τυρὸς ξηρός.
Casearia forma Keseneppel Tworzydło
Sal Saltz Sol ὁ ἅλς.
Salis flos }
Sal purus } Weis Saltz Oczkowáta sol τὸ ἄνθος ἁλός.
Sal gemma }
Lac Milch Mleko τὸ γάλα.

Lac bubulum Kühmilch Krowie mleko γάλα βοικόν.
Lac ovillum Schaffsmilch Owcze mleko γάλα μήλειον.
Lac caprinum Ziegenmilch Kozie mleko γάλα αἴγειον.
Lacticina Milchspeise Mleczno γαλακτικαὶ τροφαί.
Flos }
Cremor } *lactis* Milchrom Smiotáná ἡ πιότης γάλακτος.
Pingue }
Serum lactis Molcken Kápálicá álbo Serwatká ὁ ὀῤῥὸς γάλακτος.
Mulctrale Melckgelte Szkopiec w ktory doja ὁ ἀμολγεύς.
Lac densare in butyrum Buttern Másło tłuc γάλα εἰς βούτυ-
ρον πυκνοῦν.
Lec serosum Buttermilch Máślanká γάλα ὀῤῥῶδες.
Oxygala }
Acetosum lac } Sawer milch/Komps Kámpuśt τὸ ὀξύγαλα.
Coagulum Labe damit man die kese läbet/ Keserinnen Serzyśko
ἡ πιτύα.
Lac gelatum Klotzmilch/geronnen milch Zsiádłe mleko τεθρωμ-
βωμένον γάλα.
Muria }
Salsugo } Saltzwasser oder Lake Rosoł/ Lak ἡ ἅλμη.

IX.

DE POTU.

Vom Tranck.

O Piciu.

Cella Keller Piwnicá ἡ ἀποθήκη.
Oenopolium }
Cella vinaria } Weinkeller Winna piwnicá ὁ οἰνών.
Oenopola Weinschencke Co wino szynkuje ὁ οἰνοπώλης.
Pincerna ein Schenck oder Zäpffin Szynkarz/ ábo Szynkarká
ὁ οἰνοχόος.
Dolium Faß Kłodá/Fássá/Beczká ὁ πίθος.
Cadus Weinfaß Winny sátek ὁ κάδος, σκύφος.

Circulus	der Reiff	Obrecz	ὁ κύκλος.
Os vasis	der Spune	Wroná u beczki	τὸ χεῖλος.
Epistomium	Han im Faß	Kurek u beczki abo Czop	τὸ ἐπιστόμιον.
Lagena	Flasche/lägel	Flászá/łagiewká	ὁ λάγηνος.
Uter	Weinschlauch	Bebenek	ὁ ἀσκός.
Potus, Poculum	Tranck	Trunek	τὸ πότημα, τὸ ποτόν.
Potio	Artzney tranck	Lekárski trunek	τὸ ποτιμον, ἡ πόσις.
Cerevisia	Bier	Piwo	ὁ ζύθος, τὸ ζῆθος.
Cerevisia Gorlicensis	Görlitzsch bier	Gierlickie piwo	ζύθος γορλικιος.
Cerevisia (bracketed group:) *Martialis*	Mertzbier	Márcowe (piwo)	μάρτιος (ζύθος)
Hordeacea	Gerstenbier	Jeczmienne	κριθώδης
Triticia	Weitzenbier	Pszenne	πυρίτης
Vratislaviensis	Breßlischer Scheps	Wrocławskie	
Torgensis	Torgisch bier	Torskie	
Freibergensis	Freibergisch bier	Freyburskie	
Laubensis	Laubnisch bier	Lubinskie	
Ortrandica	Ortrandisch bier	Ortrandskie	
Sittaviensis	Sittisch bier	Zytáwskie	
Dantiscana / *Gedanensis*	Dantzker bier	Gdáńskie	
Toruniensis	Tornisch bier	Toruńskie	
Brombergensis	Brombergisch bier	Bydgoskie	
Cerevisia primaria	Herrenbier	Przednie piwo	ζύθος ἄριστος.
Cerevisia secundaria	Kofent	Cieńkie piwo Cieńkuß	ζύθος δευτεραῖος.
Acetum	Essig	Ocet	τὸ ὄξος.
Fex	Hefen	Drożdże	ἡ τρύξ.
Spuma	Jest	Piána	ὁ ἀφρός.
Sicera	Apffeltranck	Jábłecznik	ἡ σίκερα.
Mulsum	Meth	Miod	τὸ μελίκρατον.
Hydromeli	Honigmeth	Wodnysty miod	τὸ ὑδρόμελι.

Oenomeli	Weinmeth	Winomiedziec	τὸ οἰνόμελι.
Vinum	Wein	Wino	ὁ οἶνος.
Villum	ein Weinlein	Winſko	τὸ οἰνάριον.
Temetum / *Grave vinum*	Wein der bald truncken macht	Pijáne Wino	τὸ μέθυσμα.
Temulentia	Trunckenheit	Pijáńſtwo	ἡ παροινία.
Abſtemius / *Invinius*	der keinen Wein trinckt	Co winá nie pija	ὁ ϗ ἡ ἄοινος.
Mucor vini	Kon	Pleśń ná winie	τὸ ἄνθος.
Fex vini uſta	Weinſtein	Zkámiáłość winá w ſtátku.	

Vinum		Wino	οἶνος.
	merum / *meracum* / *purum putum*	Lauter vnd vngemengter wein Niemießáne	ἄκρατος
	dilutum / *lymphatum*	Gewesserter/ vermiſcht Wein/ Mießáne z wodą	ὑδαρὴς, κεκραμένος ὑδατιψυχρῷ
	generoſum / *nobile*	Köſtlicher wein/ Leckerwein Koßtowne	εὐγενὴς
	cibarium / *ignobile*	Tiſch-Taffel-oder ſchlechter Wein Stołowe	δυσγενὴς
	operarium	Knechte wein Czeládne	δούλειος
	ſecundarium / *Loræ*	Lawer Poſted ne	δευτερίας
	conſiſtens / *ferens ætatem* / *firmum*	beſtendiger oder daurhafftiger wein Trwáłe	ἰσχυρὸς
	fugiens / *exoleſcens* / *dubium*	aufſtehender wein/ der nicht dauret Nietrwáłe	παρακμάζων
	aceſcens / *marcidum* / *Vappa*	verrochener/verdorbener oder verſchalter wein Złezáłe ábo zwietrzáłe	ὀξύνων τροπίας
	mucidum	Kanicht wein Zwietßáłe ábo spleśniałe	εὐρωτιῶν

pendulum	Zeher oder langer wein	Zgestke/ Klijowáte	γλιχερὸς
hornum / *hornotinum*	Hewriger wein	Látośie	ἐνιάυσι@
anniculum	Wein von einem Jahr	Roczne	ἐναείος
bimum	Zweyjähriger	Dwuletne	διενὲς
annosum / *vetustum*	Alter oder Firne wein	Stáre	παλαιὸς
Plenum	Starcker wein	Mocne	ἰχυρὸς
fragrans / *odoratum*	Wolrichender Wein	Pachnace	μυρίνης
aromaticum	Gewürtzter Wein	Przypráwne	ἀρωματικὸς
absinthiacum	Wermut wein	Piołynkowe	ἀψινθίτης
salviacum	Salben wein	Száłwijowe	ἐλελισφακίτης
enulaticum	Oland wein	Omanowe	
pigmentatum	Geschmierter wein	Perfumowáne	κεχρισμένος
vitiatum sulphure	Geschwefelt wein	Siárczyste	θειώδης
adustum / *igni eliquatum*	Gebrand Wein	Gorzałká ábo Palone	τρυγίτης
patrium / *indigenum*	Landwein	Nieprzywożne/ Tuteczne wino	ἐπιχώριος
honorarium	Schenckwein/ Verehrungwein	Dárowne wino	δεδωρημένος
Arvisium / *Creticum* / *Chium*	Malvasier	Máłmázya	κρητικὸς
Apianum / *Falernum*	Muscateller	Mußkátełká	ἀπίανος
Pucinium	Reinfal	Rywułá/ to jest/ ze Włoch	πυκίνιος
Rhenense	Reinisch wein	Ryńskie wino	ῥηνόδης

Vinum — Wino — Οἶνο.

Vinum

Francicum	Frankſch wein	Fráncuſkie wino	ὑραυκόδης
Rhæticum	Veltliner wein	Włoſkie wino	ῥητικὸς
Hiſpanenſe	Spaniſcher wein / Romaney	Hiſpáńskie	ἰβηρικὸς
infeſtans	ein Hirnreiſſer	Łomigłow	ἰσχυρὸς
molle / *lene*	Milder oder lieblicher wein	Wdzięczne	ἤπιος
innocens & ſalubre	Wein der nicht ſchadet	Zdrowe	ὑγιεινὸς
aſperum	Harter vnlieblicher wein	Przykre	δεινὸς
album	Blancker wein	Białke	λευκὸς
rubrum	Rother wein	Czerwone	ἐρυθρὸς
atrum / *Alicitanum*	Dicker rother Wein / Alakant	Alákánt	μέλας
helvolum / *mixtum*	Schiler	Száre / błáde	μιχθεὶς
dulce	Süſſer wein	Słodkie	γλυκὺς
auſterum	Sawer wein	Kwáśne	αὐστηρὸς
defrutum	Geſottener wein	Przewarzáne	περίχυμα
paſſum	Baſtart	Báſtárt	
fervens	Wein der da jehret	Robiace	βράζων
diffuſum	Abgezogener wein	Odciagnone	
venale	Wein den man ſchencket	Szynkowne	πράσιμος
elutriare, de fece demere	Wein abziehen oder ablaſſen	Sciagnać	ἀποτρυγᾶν

(Left margin: *Vinum*; bracket label: Wino; right margin: Oinos)

Muſtum	Moſt / Newer Wein	Moſzcz	ὁ νέος οἶνος.
Oleum	Oele	Oley	τὸ ἔλαιον.
Olivum	Baumöhle	Oliwá	τὸ ἄλειφαρ.
Oleum rancidum	Garſtig öhle	Gorſki oley	σαπρὸν ἔλαιον.
Amurca	Oelhefen	Brudy	ἡ τρύξ.

X.

DE ANIMALIBUS QUADRUPEDIBUS.

Von Vierfüssigen Thieren.

O Zwierzetách Czwornogich

Animal ein jegliches Thier Zwierze τὸ ζῶον.

Animal aquatile Thier das im wasser lebt Wodne zwierze τὸ ζῶον ἔνυδρον.

Animal natatile Schwimmend thier Co pływa τὸ ζῶν νηκτὸν.

Animal reptile Kriechend thier Robak τὸ ζῶον ἑρπετὸν.

Animal volatile Fliegend thier Co lata τὸ ζῶον πτηνὸν.

Quadrupes vierfüssig thier Czwornogie zwierze τὸ τετράπουν.

Fera Wild/wild Thier Dzikie zwierze ἡ θὴρ, τὸ θηρίον.

Bestia ein schädlich Thier Bestia *idem*

Brutum unvernünfftig thier Nieme zwierze *idem*

Bellua Grausames erschreckliches Thier Srogie zwierze *idem.*

Pecus Viehe Bydło τὸ βόσκημα.

Grex, *Pecuarium* Kleine Herde Drobne bydło ἡ ἀγέλη, ἡ ποίμνη.

Armentum ein hauffe grosses Viehes Stado τὸ βουκόλιον.

Jumentum Arbeitsam oder Lastbar Thier Robotne bydłe τὸ κτῆνος.

Jumentum molarium Mülroß oder Mülesel Bydle co w młynie robi τὸ κτῆνος μυλικὸν.

Jumentum clitellarium, vel dorsuarium, vel sarcinarium Saum-Roß oder Saym Esel / ein Thier das auffm rücken tregt/ Bydle co tłomoki nosi τὸ κτῆνος ἐπισεσαγμένον.

Jumentum plaustrarium Viehe das am Wagen zeucht Bydłe co w wozie ciagnie τὸ κτῆνος ἁμαξῆρες.

Altilia Mastviehe Karmne bydło τὰ σιτιστά.

Armus Vorderbug Lopátká ὁ ὦμος.

Ungula Klaw/Huff Kopyto ἡ ὁπλή.

Cauda

Cauda Schwantz Ogon ἡ κέρκος.
Muscarium } Roßschwantz Konski ogon ἡ οὐρὰ ἵππου.
Equi cauda }
Juba die Máne/der Kamm Grzywá ἡ λοφιά.
Suffragines Hinderbüge/die knie an hindern schenckeln Przeгiecіná zádnich nog αἱ κόληφες.
Corium } Leder/Haut Skorá τὸ δέρμα.
Tergus }
Pellis cervina Hirschhaut Jelenia skorá δέρμα ἐλάφειον.
Pellis suilla Schweinleder Swinia skorá δέρμα συῶδες.
Pellis ovina Schaffell Owcza skorá τὸ κῶος.
Pellis caprina Bockfell Kozłowa skorá δέρμα τράγειον.
Pellis agnina Lambfell Jágnіeca skorá δέρμα ἄγνειον.
Cornua Hörner Rogi τὰ κέρατα.
Rami cornuum die äst oder Zincken an hörnern Gáłaski ná rogách αἱ ῥίζαι.
Promuscis } Elephanten Rüssel Trabá Słoniowa ὁ μυκτὴρ ἐλέφαντος.
Proboscis }
Ruma } der Kropff in widerkawenden thieren/ Zwáwidło/ ὁ λαιμός.
Rumen }
Ingluvies Kropff an den Vogeln Gardziel ptáßa ὁ πρόλοβος.
Palearia die Wammen Odwießenie skory pod gárdłem Wołow
Seta equina Pferdhaar Konski włos ἡ χαῖτα ἵππια.
Seta suilla Sewborst Swinia ßczecіná ἡ χαῖτα συική.
Aruncus Ziegenbart Kozia brodá ὁ ἤρυγγος.
Castorium Bibergeyl Bobrowe stroye τὸ καστόριον.
Adeps, Arvina Schmeer Smalec τὸ ὀξύγγιον.
Sevum, Sebum Vnschlit Talch Łoy τὸ στέαρ.
Sevum caprinum Böcken vnschlit Kozłowy łoy.
Axungia Smweinenschmeer Sadło τὸ ὀξύγγιον.
Fimus, Stercus Mist/Dreck Gnoy ὁ ϗ ἡ κόπρος.
Fimus bovis } Kuhfladen/Kuhdreck Krowieniec τὸ βόλβιτον.
Laetamen }

Fimus

Fimus equi Pferdmist Końſki gnoy κόπρος τοῦ ἵππου.
Fimus aſini Eſelsdreck Ośli gnoy κόπρος ὀνικός.
Fimus ovillus Schaff Lorbern Owczy gnoy κόπρος προβατικός.
Fimus capræ Ziegen Miſt Kozi gnoy ὁ σπύραθος.
Succerda Sewmist Swinie plugáſtwo ἡ ὕσκυθα.
Muſcerda Meußdreck Myßе plugáſtwo τὸ μυόχοδον.
Collare } Halsband Hálsbánd ábo Obroż ὁ δεραίαμβος.
Millus }
Numella } Strick damit man die Jagthund koppelt Smycz
Copula } ὁ σύνδεσμος, ὁ κύφιον.
Solea equi ferrea Huffeyſen Podkowá ἡ σιδηρᾶ ἐμβάς.
Aqualiculus Sewtrog Swinie koryto ὁ γάστρων.
Rete, Caſsis, Plaga ein Netz/ ein Jägergarn Sieć τὸ δίκτυον.
Venabulum Schweinſpieß/ Knebelſpieß Oßczep ná zwierz τὸ προβόλιον.
Pedum Hirtenſtab Laſká páſterſka τὸ λαγώβολον.
Ovis Schaff Owcá τὸ πρόβατον.
Ovicula Schäfflein Owieczká τὸ προβάτιον.
Agnus Lamb Jágnie ὁ ἀρνός.
Agnus ſubrumus vel lactens Sauglamb/ Milchlamb Jágnie sſace/ álbo Oſſeſek τὸ ἀρνίον.
Aries Wider Báran ὁ κριός.
Vervex Hammel/ Schöps Skop ὁ κριὸς ἐκτετμημένος.
Alce Ellend Łoś ἡ ἄλκη.
Sus Schwein oder Sawe Swiniá ὁ σῦς, ὗς.
Sus grandinoſum Finnichte Saw Wegrowáta świniá ὁ σῦς χαλαζώδης.
Grando eine Finne Wegrá ἡ χάλαζα.
Sus domeſticus Zam ſchwein Domowa świniá ὁ σῦς οἰκειακός.
Sus ſylveſtris Wild ſchwein Leśna świniá ὁ σύαγρος.
Aper Wilder Eber Dziki wieprz ὁ κάπρος.
Porcus Borg Wieprz ὁ χοῖρος.
Porcus ſaginatus gemeſtet Schwein Karmiony wieprz σιτιστὸς χοῖρος.

Porca

Porca Saw Swiniá ἡ ὗς.
Porculus, Porcellus Ferckel Prośię τὸ χοιρίδιον.
Porcellus lactens Saugferckel Prośiątko ssące χοιρίδιον θηλάζον.
Majalis Borg/ verschnittener Eber Czyßczony wieprz ὁ χοῖρος τομίας.
Verres Eber/ Hawer Kiernos ὁ χοῖρος ἄῤῥην.
Scropha Sawmutter Swiniá co się oprośiłá ἡ χοιρωνάς.
Asinus Esel Ośieł ὁ ὄνος.
Onager, Asinus sylvestris Wald- oder Wilder Esel Leśny Ośieł ὁ ὄναγρος.
Mulus Maulesel Muł ὁ ἡμίονος.
Bos Ochse/ Rind Woł ὁ καὶ ἡ βοῦς.
Bos lactaria Melckekuh Doyna krowá ἡ βοῦς ἐνγάλακτος.
Bos lactans Kuh die ein Kalb hat Krowá ktora ćielę się ἡ βοῦς γαλακτιάουσα.
Bucula, Juvenca Junge Kuh Jáłowicá ἡ δάμαλις.
Buculus } Junger Ochse Juniec/ Młodzik ὁ πόρτος.
Juvencus }
Vacca Kuh Krowá ἡ βοῦς.
Forda, Horda tragende kuh Cielna krowá ἡ βοῦς ἐγκύμων.
Vitulus Stierkalb Ciele ὁ μόσχος.
Vitula Kuhkalb Jáłowiczká ἡ πόρτις.
Bubalus Püffel Ochs Báwoł ὁ βούβαλος.
Urus Awer Ochs *idem*, ábo Dziki Woł ὁ οὖρος.
Bonasus wilder Püffel *idem* ὁ βόνασος.
Taurus Farrochs/ Stier Byk/ Bujak ὁ ταῦρος.
Camelus Camelthier Wielbłąd ὁ καὶ ἡ κάμηλος.
Canis Hund oder Hündin Pies ὁ καὶ ἡ κύων.

Canis — κύων.
sagax, vestigator Spürhund Wyżeł/ Ogár ὁ ῥινηλάτης
aquaticus Wasserhund Pies pod rußnica/ Pływácz ὁ φιλύδωρ
venaticus Jagthund/ Wind Chárt ὁ θηρευτικὸς
pecuarius } Schaffrüde/ Hirtenhund Odbydłá pies ὁ προβαλεύς
pastoralis }

Canis			κύων.
molossus	Grosser hund	Wielki pies	
domesticus	Haushund	Domowy pies	οἰκιακὸς
viglax	Wacker	Czuyny Pies	ἄγρυπνος
sodalis	Zoffhund	Towárzyski pies	ὀπισθενβα-σίζων
erroneus	Vmbleuffer	Błędny pies	πλανώμε-νος
armillatus	der ein halsband hat	Pies z hálsbántem ábo z obrożem	
catenarius	Keitenhund	Láncuszny pies	ἀλυσίδεlος
rabiolus	Toller Hund	Szalony pies	λυσσώδης
Canis villosus	zöttichter hund	Kudłaty pies	ὁ καὶ ἡ κύων τριχώδης.
Catuli	junge hündlein	Szczenietá	οἱ καὶ αἱ σκύλακες.
Catelli	kleine hündlein	Máłe pszietá	τὰ σκυλάκια.
Catellus Melitæus	Jungfrawhündlein/Lusthündlein/Spielhündlein	Máły piesaczek	ὁ κύων μηλίταιος.
Hircus	Bock	Kozieł	ὁ τράγος.
Caper	verschnittener Bock	Wyśćiony koziel	*idem*
Capricornus	Steinbock	Koziorożec	ὁ αἰγόκερως.
Ibex	Steinbock	Dźiki koziel	ὁ αἴγαγρος.
Capra	Ziege	Kozá	ἡ αἴξ· χίμαιρα.
Capella	Zieglein	Kozká	ἡ χίμαρος.
Hædus	Zigenböcklein	Koźle	ὁ ἔριφος.
Caprea	Rehe	Leśna kozá/Sárna	ἡ δόρξ.
Capreolus	Rehebócklein	Sárnic młode	τὸ δορκάδιον.
Cervus	Hirsch	Jeleń	ὁ ἔλαφος.
Cerva	Hinde	Lania	ἡ κεμάς.
Hinnulus	jung Rehlein	Młody Jelonek	ὁ νεβρός.
Crocodilus	Krocodill	Krokodil	ὁ κροκόδειλος.
Cercopithecus	Meerkatz	Morski kot	ὁ κερκοπίθηκος.
Cuniculus	Kanınichen/Kuniclin	Krolik	ὁ δασύπους.
Dama	Gems	Łania	ἡ δόρκας.
Elephas, Elephantus	Elephant	Słoń	ὁ ἐλέφας.

Ebur

Ebur	Helffenbein	Słoniowa kość	ἡ ἐλέφας.
Erinaceus	Jgel	Jeż	ὁ ἐχῖνος.
Equus	Pferd/Roß	Koń	ὁ ἵππος.
Caballus	Hengst	Szkápá	ὁ καβάλλης.
Equa	Mehre/Stutt	Kláczá/Kobełá	ἡ ἵππος.
Equulus / *Pullus equinus*	Füllichen/ein junges Pferd	Zrzebie	τὸ ἱππάριον, ἱππίδιον.

Equus

pumilus / *mannus*	ein kleines Rößlein	Zmudzinek	ὁ νανώδης
bajulus	SaumRoß	Co tłomoki nośi	ὁ φορτηγὸς
acer	Mutig pferd	Zuchwáły	ὁ εὔθυμος
calcitro / *calcitrosus*	Schlagende Pferd	Kopájacy koń	ὁ λακτιστὴς
sternax	Pferd das gerne abwirfft	Zrzucájacy koń	ὁ καταβλητικὸς
refractarius / *durioris*	Hartneulig pferd	Twárdousty koń	ὁ σκληρόστομος
pavidus	Schew pferd	Lękliwy koń	ὁ φοβερὸς
cespitator / *offensator*	ein pferd das da strauchelt	Nie pewny ná nogi koń	ἵππος.
succussor / *succussator* / *succussarius*	Hart trabend pferd	Cießko noßacy koń	
itinerarius	Klepper	Oddrożny ábo Podrożny koń	ὁ εὔδρομος
gradarius / *tolutarius*	ein Zelter	Stępak ábo Jednochodnik	ὁ ἱπποφορεὺς
belciarius	das am schiff zeucht	Koń co weßli/ábo w chomącie *item*, koło okrętu robi	ὁ σηραῖος
strigosus	Mager pferd	Chudy koń	ὁ λαγαρὸς
decumanus	ein sattel pferd	Siodłowy koń	
ephippiatus / *instratus*	gesattelt pferd	Osiodłány koń	

Equus — koń — ἵππος.

desultorius	vngesattelt pferd	Bes siodłá	ὁ ἄζυξ.
antecessor	Förder pferd/Riemen pferd	Lecowy koń	ὁ προηγητής
meritorius / *conductitius*	Mitroß, Leyheroß	Näjemny koń	ὁ μισθώσιμος
aratorius	Ackerpferd	Płužny/Robotny koń	ὁ ἀροτραῖος
jugalis	Wagenpferd	Wožnik	ὁ σύζυγος
indomitus	Wild/Vngezämt Roß	Dźiká ßkápá	ὁ ἀδάμαστος
mordax	Pferd das gerne beist	Kąsájacy	ὁ δηκτής
scabiosus	reudicht pferd	Párßywy	ὁ ψωρώδης
iners	Faul Pferd	Leniwy	ὁ ἀργὸς
discolor	ein Scheck	Pstry	ὁ ποικίλος
scutulatus	ein Apffelgrauer Hengst	Jábłkowity	ὁ μήλινος
Thracius	Türckisch Roß	Turecki	ὁ θρᾴκιος
calceatus	beschlagen pferd	Kowány	
truncatâ caudâ	ein Mutz	Bes ogoná	τῆς οὐρᾶς ἀποκοπεὶς
Veredus	Postpferd	Gonczy koń	ὁ πήγασος.
Veredarius	Postreitter	Goniec	ὁ δημόσιος δρομεύς.
Mango	Roßteuscher	Rostruchárz	ὁ σωματέμπορος,
Equiso	der die Roß zämet vnd abricht/ Roßbereiter	Kawálikátor/ Máßtálerz	ὁ ἱπποκόμος.
Glis	Schönberg oder grosse Haselmaus	Szczurek/ *interdum* Popielicá	ὁ ἐλειός.
Hystrix	Stachelschwein/Iserschwein	Jáżwiec	ὁ ὕστριξ.
Fiber	Biber	Bobr	ὁ κάστωρ.
Leo	Lew	Lew	ὁ λέων.
Leana	Lewin	Lwicá	ἡ λέαινα.
Lupus	Wolff	Wilk	ὁ λύκος.
Lupa	Wölffin	Wilczycá	ἡ λύκαινα.
Lepus	Hase	Zájac/Korpal, Skoczek	ὁ λαγωός.

Lepuscu-

Lepusculus	Häslein	Zájączek	τὸ λαγώδιον.
Lutra	Otter	Wydrá	ὁ ἐνυδρίς.
Zobela	Zobel	Sobol	ἡ ἴκτις σκυθική
Pelles Zobelinae	Zobeln	Sobole	ἰκτιδία σκυθικά.
Noërza, Latax	Nürtz	Nurká	ἡ λάταξ.
Lynx / *Lupus cervarius*	Luchs	Ryś abo Ostrowidz	ὁ ϗ ἡ λύγξ.
Martes	Marder	Kuny	ἡ γαλῆ ἀγρία.
Meles	Dachs		ἡ μελίς.
Felis	Katz	Kotká	ὁ αἴλουρος.
Catus	Kater	Kot	ὁ γαλεώτης.
Mus	Maus	Myß	ὁ μῦς.
Musculus	Meuslein	Myßká	ὁ μύσκος.
Mus sylvestris	Haselmaus	Leśna myß	μῦς ὀρεινός.
Mus agrestis	Feldmaus	Polna myß	ἀγραῖος μῦς.
Mus aquaticus	Wassermaus	Wodna myß	μῦς ἔνυδρος.
Mus Alpinus	Murmelthier		μῦς ἀλπικός.
Mus domesticus major	Ratte	Szczurek albo Wielka myß	ὁ μί-σκος.
Muscipula	Mausfalle	Łópicá	τὸ μύσφονον.
Sorex	Spitzmaus	Máła myßká	ὁ ὕραξ.
Mustela domestica	Wiesel	Łásicá domowa	ἡ γαλῆ οἰκεοθική.
Mustela sylvestris	Iltiß	Łásicá dzika	ἡ σπονδύλη ὄρειος.
Sciurus	Eichhorn	Wiewiorká	ὁ σκίουρος.
Unicornis / *Monoceros*	Einhorn	Jednorożec	ὁ μονόκερως.
Rhinoceros	Nasehorn	Rogonos	ὁ ῥινόκερως.
Simius, Simia	Aff/Affin	Máłpá	ὁ ϗ ἡ πίθηκος.
Ursus	Beer	Niedźwiedź	ὁ ϗ ἡ ἄρκτος.
Talpa	Maulworff	Kret	ὁ σκάλοψ.
Grumus	Moltworffhauffen	Kretowizná	ὁ θρόμβος.
Tigris	Tiegerthier	Tigris źwierze	ἡ τίγρις.
Panthera / *Pardalis*	Panterthier oder Leopard	Lámpárt	ὁ πάνθηρ, ἡ πάρ-δαλις.

Vulpes Fuchs Lis ἡ ἀλώπηξ.
Vulpecula Füchslein Lißká τὸ ἀλωπέκιον.
Vulpini catuli Junge füchse Lisietá αἱ ἀλωπεκίδες.
Vivarium Thiergarten Zwierzyniec τὸ θηριοτρόφιον.

XI.
DE AVIBUS.
Von Vögeln.
O Ptakách.

Avis Vogel Ptak ὁ vel ἡ ὄρνις, τὸ ὄρνεον.
Avicula Vögelein Ptaßek τὸ ὀρνίθιον, τὸ ὀρνιθάριον.
Avicula implumis ein nacktes Vögelein Gołe ptaßę ἄπτερον ὀρνίθιον.
Pullus Junges Hünlein oder Keuchlein Kurczatko ὁ ὀρνιθόπαις, ὁ νεοσσός.
Aves oscines singende Vogel śpiewájacy ptacy.
Aves inclusæ caveis Vogel die im gebawer sitzen W klatce ptacy
Avis allectatrix ein Lockvogel Wabny ptak ἡ παλεύτρια.
Volucris ein fliegend thier Latájace źwierzę τὸ πτερόν.
Ales ein thier das flügel hat Z skrzydłámi Zwierzę ὁ οἰωνός.
Ala Flügel Skrzydło ἡ πτέρυξ, πτέρυγος.
Penna Feder Pioro τὸ πτερόν.
Caulis pennæ Federkeil Ri rá piorká ὁ καυλὸς πτέρου.
Pennæ remiges Schwingfedern Zbrzeżne piorá u skrzydłá αἱ πτέρυγες.
Pluma Plaumfedern Pierze/Mech/Puch/Kwáp τὸ πτίλον.
Crista Federn die man auff dem hutte tregt/ *item*, der Hanenkam/ Piorko zá czapką/ *item*, Grzebień kurow ná głowie ὁ λόφος, ἡ κυρβασία.
Cirrus das Streußlein auffm kopff Czubek ná głowie ὁ πλόκος.
Palea das rothe Leplein an der hanen hals Grzebień kurow około szyie/ Podgárdłek τὸ κάλλαιον.
Plectrum } der Sporn an Hanenfüssen Ostroßki u kurá τὸ
Calcar } πλῆκτρον.

Rostrum

Rostrum Schnabel Pysk/Nos τὸ ῥάμφος.
Ingluvies Kropff Gardziel ὁ πρηγορεών.
Pituita der Zipff Pyppeć
Cauda Schwantz Ogon ἡ οὐρά.
Cauda pavonis Pfawschwantz Pawi ogon οὐρά τοῦ ταῶνος.
Unguis Klaw Páznogieć ὁ ὄνυξ.
Nidus Nest Gniazdo ἡ νεοττιά, ἡ καλιά.
Aves nido detrahere Vögel ausnemen Ptaki z gniazdá wybieráć.
Columbarium Taubenschlag Gołębnik ὁ περιστερεών.
Cavea, Aviarium Vogelbawer Klatká ptáſza ὁ ὀρνιθών, οἰκίσκος.
Cavea opaca Bawer mit tangels besteckt / darin man die Nachtigal helt Ciemna klatká w jákiey słowiki chowáją ὀρνιθὼν σκιερός.
Cubilia gallinarum Hünernest Kokoſze gniazdo οἱ οἰκίσκοι ὀρνίθων.
Area Vogelherd Plác u gaykow.
Rete aviarium Vogelnetz Ptáſza sieć τὸ δίκτυον.
Ames Klob Poká ábo Poky
Viscus Vogelleim Lep ὁ ἰξός.
Calamus viscatus } Leimruthe Rozgá ábo Laská na ktory Lep/ ὁ κάλαμος ἰξώδης.
Virga viscata }
Auceps Vogelsteller Ptaſznik ὁ ὀρνεώτης.
Pedicæ Sprenckel Sidełká ná ptaki/Potrzask αἱ ποδάγραι.
Decipulum Dohn oder Meisekasten Dony ábo Klatká ná sikory ἡ πάγη.
Cavea sturnorum Starmste Klatká ná Szpaki ὁ οἰκίσκος τῶν ψαρῶν.
Avibus insidias moliri Vogelstellen Ptaki łowić ἐνέδρας τίθεσθαι τῶν ὀρνίθων.
Gallinarium Hünerhaus Klatká ná kury ὁ ὀρνιθών.
Saginarium Meststall Sadz/ Kociec/ Karmnik τὸ σιτιστήριον.
Aquila Adler Orzeł ὁ ἀετός.

Aquila leporaria } Falcke Sokoł ὁ φάλκων.
Falco, Valeria }
Accipiter Habicht Jástrząb ὁ ἱέραξ.
Nisus, Perca } Sperber Krogulec ὁ ἱέραξ φαιδοφόνος.
Accipiter fringillarius }
Alauda Lerch Skowronek ὁ κορυδαλὸς, ὁ κόρυδος.
Caßita } HeulLerch Skowronek z czubem ὁ κόρυς.
Galerita }
Anas Ente/ Entrich Káczká/Kaczor ἡ νῆσσα, νῆττα.
Anas cicur Zam Ente Domowa káczká ἥμερος νῆσσα.
Anaticulæ Junge Enten Kaczęta τὸ νησσάριον.
Anas fera } Wilde Ente Dźika káczká νῆσσα ἀγρία.
Anas sylvestris }
Querquedula Kriechentlein Cyranká ὁ βοσκάς.
Anser Gans Gęś ὁ vel ἡ χήν.
Anserculi Junge Gånslein Gąsięta τὰ χηνία.
Anser ferus Wilde Gans Dźiká Gęś χὴν ἄγριος.
Aurivittis Goldfinck Wywielgá ἡ χρυσομίτρις.
Chloris, vireo Grůnfinck ὁ χλωρίς.
Carduelis } Stiglitz/ oder Distelfincke Szczygieł ἡ θραυπὶς, ἡ ποικιλίς.
Acanthis }
Ciconia Storch Boćien ὁ πελαργός.
Columbus Teuber Gołąb ἡ περιστερός.
Columba Taube Gołębicá ἡ περιστερά.
Livia Holtztaube Gołąb co się w drzewie chowa ἡ πέλεια.
Palumbus Ringeltaube Grzywacz ἡ φάσσα.
Turtur Turteltaube Sinogárlicá ὁ τρυγών.
Pipio, columbulus Junge Taube Gołąbię τὸ περιστερίδιον.
Coturnix Wachtel Przepiorká ὁ ὄρτυξ.
Cuculus } Kuckuck oder Guggauch Gżegżołká/ ábo Kukawká ὁ κόκκυξ.
Coccyx }
Cornix } Krahe oder Schwartzkrahe Wroná ἡ κορώνη.
Cornicula }

Cornix

Cornix cinerea	Schildkrahe	Gáwron	σποδοειδὴς κορώνη.
Corvus, Corax	Rabe	Kruk	ὁ κόραξ.
Corvuli	Junge Raben	Kruczętá	τὰ κοράκια.
Nycticorax / *Corvus nocturnus*	Nachtrabe	Lelek/ Nocny Kruk	νυκτικόραξ.
Curruca	Grasemücke	Piegżá	ἡ ὑπολαΐς.
Cygnus, Olor	Schwan	Łábęć	ὁ κύκνος.
Ficedula	Wüstling oder Schneppe	Ptak co sie figámi karmi	ἡ συκαλίς.
Fringilla	Finck	Ziebá	ἡ σπίζα.
Gavia / *Larus*	Kybitz/ Mewe	Wodny ptak ktory w skále gniazdo miewa	ἡ αἴξ.
Gallus	Han	Kur	ὁ ἀλέκτωρ.
Capus, Capo	Kapphan	Kápłun/ Pietuch	ἀλεκτρυὼν ἐκτομίας.
Gallus gallinaceus	Haushan	Kur	ὁ ἀλεκτρυών.
Gallina	Henne/ Hun	Kokoß	ἡ ὄρνις.
Gallina novella / *juvenca*	Mertzhenne / oder junge Henne	Márcowa ábo młoda kokoß	νεοττὶς
veterana	Alte Henne	Stára kokoß	παλαιὰ
fœcunda / *Adriana*	die einen guten Eyerstock hat/ Leghenne	Nieśna kokoß	ἐκτεκνοῦσα
effœta	die sich ausgelegt hat	Nienieśna ábo Jáłowa kokoß	ἄγονος
matrix / *incubans*	Brüthenne	Násiadká	ἐπωάζουσα
gloc iens	Gluckhenne	Kokájąca kokoß	κλώζουσα
decumana / *Medica*	Welsche henne	Włoska kokoß	μηδικὴ
Africana / *Afra* / *Numidica* / *Indica*	Kalekutische oder Indianische Henne oder Hun	Indyjska kokoß/ Kałkun	ἰνδικὴ.
Gallus canit	der Han krehet	Kur pieje	ὁ ἀλέκτωρ φωνεῖ.

ὄρνις.

Gallina parit vel ponit ova die Henne legt Eyer Kokoß znieśie jáiá ἡ ἀλεκτορὶς ᾠοτοκεῖ.
Gallinas farcire Hüner mesten Kokoßy karmić ὄρνιθας σιτεύειν.
Gallina laborat pituita die Henne hat den Zipff Kokoß ma pypeć.
Urogallus ⎫ Awerhan/Birghun Cietrzew Głußec ὁ τέτραξ, ὄρραξ.
Erythrotaon ⎬
Terrao, Tetrix ⎭
Perdix Rephun/oder Feldhun Kuropátwá ὁ πέρδιξ.
Phasianus Phasan Bázánt ὁ φασιανός.
Attagen ⎫ Haselhun Járzabek ὁ ἀτταγᾶς.
Tarda, Bosona ⎭
Fulica, Fulix Wasserhun Łyská ὁ λάρος.
Grus. Kranich Zoraw ὁ γέρανος.
Vipio Junge Kranich Zorawiątko
Graculus ⎫ Tole Kawká ὁ κορακίας, ὁ κολοιός.
Monedula ⎭
Halcedo ⎫ Eyßvogel Morski ptak ἡ ἀλκύων, ὁ κήρυλος.
Halcyon ⎭
Hirundo Schwalbe Jáskolká ἡ χελιδών.
Apodes Mawerschwalben/Spirschwalben Grzebiołuchy ábo Irzyki οἱ ἄποδες.
Luscinia ⎫
Philomela ⎬ Nachtigal Słowik ἡ ἀηδών.
Acredula ⎭
Pygargus ⎫ Trappe oder Trapgans Drop ὁ ὠτίς.
Tarda, Tetrax ⎭
Merops ⎫ Specht oder Bienenwolff Zołna ὁ μέροψ.
Apiaster ⎭
Luteola Zeisgen Czyżyk ἡ ἀκανθίς.
Lagopus Goldammer Trznadł ὁ λαγόπους.
Milvus ⎫ Weyhe/ HünerAhr/ Hünerdieb Kánia ὁ ἰκτίν, ὁ ἰκτῖνος.
Milvius ⎭
Merula Amsel Kos ὁ κόσσυφος.

Mergus

Mergus Teucher Norek ὁ δύπης, ὁ δύτης.

Ardea stellaris } Rohrdumel/Rohrreiger Bąk ὁ ἐρωδὸς, πελλός.

Taurus }

Motacilla Bachstelß Plißká ἡ σείσουρα.

Herodius Blawfus Rarog ὁ ἐρωδιός, πελλός.

Noctua, Ulula Nachteule/Huhu Sowá ἡ γλαύξ, ὁ ἐλεός.

Bubo Bueule/Schubut Puhacz ὁ βύας.

Otus, Asio Schleyereule Pußczyk ὁ ὦτος.

Parus, Parix Meyse Sikorá ὁ αἰγιθαλός.

Parus major } Kol Meyse/Brand Meyse Rodzay pewny sikory

Fringillago } τὸ αἰγιάλιον.

Parus minor } Blaw Meyse/ Meel Meyse Bárgiel ὁ αἰ-

Parus montanus } γιθαλός.

Pavo, Pavus Pfaw Paw ὁ ταών.

Picus Specht Dzieciol ὁ δρυοκολάπτης.

Pica Aglaster/Elster Sroká ἡ σίττα, κίττα.

Passer Sperling Wrobl ὁ στρουθός.

Troglodytes passer Nesselkönig/Schneekönig/Zaunschlüpffer-
lein Strzyżyk ὁ τρωγλοδίτης.

Psittacus Sittich/Papagay Pápugá ὁ ψίττακος.

Pellecanus } Löffel Gans Płáskonosá ὁ πελλεκᾶς.

Platea }

Sitta Nußhawer oder Nußbicker Bergłá ὁ καρυοτάκτης.

Salus Zötscherlein Zołná

Sturnus Stahr Szpak/Szpaczek ὁ ψάρος, ὁ ψάρ.

Gryphs, Gryphus Greyff Gryff ὁ γρύψ.

Struthio } Straus/ oder Strausvogel Strus ὁ στρου-

Struthio Camelus } θοκάμηλος.

Trochilus } Goldhänlein Krolik ὁ τρωγλοδύτης.

Regulus }

Turdus Krammetsvogel/Wacholdervogel Jemiołuchá
ἡ τριχάς.

Turdela } Drossel Drozd ἡ κίχλη μουσική.

Ceruleo }

Velia / *Linaria*	Henffling	Zwoniec abo Pienice.	
Ardea	ein Reiger	Czápla	ὁ ἐρωδός.
Vireo	Gyrolt	Szerokos	ὁ χλωρεύς.
Vultur / *Vulturius*	Geyer oder Hasengeyer.	Sep	ὁ γὺψ, ὁ αἰγυπτνός.
Rubecula / *Rubellio*	Rothkelichen	Ludárká	ὁ ἐρίθακος.
Upupa	Widhopff	Dudek	ὁ ἔποψ.
Vespertilio	Fledermaus.	Niedoperz,	ἡ νυκτερίς.

XII.

DE VERMIBUS ET INSECTIS.

Von Würmen vnd Thieren / denen das Köpflein mit einem äderlein am Leibe hanget.

O Robakách y Gádzinách.

Vermis	Wurm	Robak	ὁ σκώληξ.
Lumbricus	Regenwurm/ oder Spulwurm	Glistá	ἡ ἕλμινς.
Apis	Biene	Pszczołá	ἡ μέλιττα.
Dominus apum / *Dux apum*	Weisel	Krol miedzy pszczołámi/ Máiká	ὁ βασιλεύς, ὁ ἡγεμών.
Examen apum	Bienenschwarm	Roy pszczoł	τὸ σμῆνος, ὁ ἑσμός.
Apiarius	Bienenpfleger	Bártnik co pszczoły opátruje	ὁ μελιττεργός.
Apiarium	Bienengarten	Pásieká/ Pszczelnik	ὁ μελισσών.
Alveare	Bienenstock	Vl	ὁ σίμβλος.
Cella apum / *Favus*	honighäuslein	Suß abo Wáza	τὸ κύτταρον.
Favus	Honigseim	Plast miodowy/ item, Miod bes waze abo Tresc.	τὸ κηρίον.
Mel	Honig	Miod	τὸ μέλι.
Vindemia mellis	die samlung des Honigs wenn man zeydelt/oder Honig ausschneidet.	Podbieránie miodu.	ἡ μελιλογία.

Cera

Cera Wachs Wosk ὁ κηρός.
Cera candida weis Wachs Jarzecy Wosk κηρὸς λευκός.
Cera miniatula Roth Wachs Czerwony Wosk μιλτώδης κηρὸς.
Cera sigillaris Siegelwachs Do pieczetowánia Wosk ὁ ῥύπος.
Vespa Wespe Osá ἡ ἀνθρήνη.
Fucus Hummel Niepozyteczna pszczołá/Czerw ὁ κηφήν.
Crabrones Hörlitzen/ oder Hürnissen Sierszenie τὰ σφηκία.
Oestrum } Bremse oder Bräm Bąk/Sierszeń Gies ὁ οἶστρος,
Asilis } ὁ μύωψ.
Culex Mücke Komor ὁ κνίψ, ὁ κώνωψ.
Araneus } Spinn Pájąk ὁ ἀράχνης, ἡ ἀράχνη.
Aranea }
Aranea } Spinnwebe Pájęczyná τὸ ἀράχνιον.
Tela araneæ }
Stellio klein sprenckliche Erdspinne Ziemny pájączek τὸ ἀστέριον.
Araneus muscarius Fliegenfanger/ Spinn die an fenstern spinnet vnd fliegen aufffenget Pájąk domowy ὁ ἀράχνης οἰκιακός.
Bombyx Seydenwurm Jedwabny robaczek ὁ βόμβυξ.
Blattæ } Schaben/Motten/ Würmer die die Bücher vnd Kleider fressen Mole w księgách y w szátách αἱ σίλφη.
Tineæ }
Grylli Hemen oder Grillen Swierczowie αἱ ἀχέται.
Multipedæ } Ranckwürm/Eselichen Stonog οἱ ὀνίσκοι.
Aselli }
Cicindelæ } Johanneswürmlein/ die bey nacht leuchten Robaczki co w nocy świecą οἱ πυρολαμπίδες, νυκτολαμπίδες.
Nitedulæ }
Noctilucæ }
Cimices Wantzen/oder Wandleuse Pluskwy/ ábo Sciany οἱ ἢ αἱ κόρεες.
Cossus } Holtzwurm/ Holtzmade Robak co drzewo żrze/ Czerw ἡ θρὶξ, ὁ τερηδών.
Teredo }
Termes }
Eruca Raupe Gąsienicá/Liszká ἡ κάμπη.

Millepeda
Centipeda } Grosraupe — Wásienicá — ὁ ὄνος.
Nirsuta
Formica — Ameis — Mrowká — ὁ μύρμηξ.
Myrmecia — Omeishauffen — Mrowisko — ἡ μυρμηκία.
Gurgulio
Curculio } Kornwurm — Robak co w zbożu bywá — ὁ κίς.
Hepioli — kleine zwifalter / die des nachts vmbs liecht fliegen / Robaczki co w nocy około świecę latáją — οἱ ἠπίολοι.
Hirudo
Sanguisuga } Aegel — Pijawká — ἡ βδέλλα.
Lendes — Nisse — Gnidy — αἱ κόνιδες.
Lendiginosus — der viel nisse hat — Peken gnid
Pediculus — Laus — Weß — ὁ φθείρ.
Pediculus inguinalis — Filtzlaus — Weß koło skrytych członkow sie báwiąca — ὁ φθεὶρ τοῦ βουβῶνος.
Ricinus — Hundslaus — Psia weß — ἡ κυνόμυια.
Cicadæ
Locustæ } Hewschrecken oder Feldgrillen — Skoczki / ábo Koniki — αἱ τέττιγες.
Midæ — Bonenwürmlein — Robacy co bony ábo málony psują — οἱ μίδαι.
Muscæ — Fliegen — Muchy — αἱ μυῖαι.
Muscarium — Fliegenwedler — Oganká — ἡ μυιοσόβη.
Pulex — Floch — Pchłá — ἡ ψίλλα.
Pulex aquaticus — Wasserfloch — Wodna Pchłá — ψύλλα ἔνυδρα.
Papilio — Molckendieb / oder Zwifalter — Motel — ἡ ψύχη.
Tipula — Wasserspinn — Wodny [?]ająk
Bruchus — Kefer — Chrząßcz — ὁ ἀττέλαβος.
Cantharides — Goldkefer oder Spanische fliegen — Złote robaczki — αἱ κανθαρίδες.
Scarabæus cornutus vel Lucanicus — Fewerwurm oder Schröter / Krowká — ὁ κάραβος.
Scarabæus viridis vel Galleruca — Grünkefer — Zielona krowká.

Scara-

Scarabæus pilularis Roßkefer Krowka co sie z końskiego łayna rodzi ὁ κοπριών.

Lytta Wurm so den hunden vnter der zungen wechst/davon sie wůtend werden Robak pod psim jezykiem / od ktorego sie w ściekája ἡ λύττα.

Teredo	Kupfferwurm	Rdzá	ὁ τενθρηδών.
Fullo	Ohrenwurm/ Oerichen	Vßny robak	ὁ γναφεύς.
Termus	Fleischmade	Miesny robak	ὁ ἴψ.
Caries	Meelwurm	Robak co drzewo gryzie	ἡ σίλφη.
Serpens / *Anguis*	Schlange	Waz	ὁ ὄφις.
Cœcula	Blindschleich	Slepy Waz	ὁ τυφλώψ.
Hydrus, Natrix	Wasserschlange	Wodny Waz	ὁ ὕδρος.
Coluber	Hausschlange	Domowy Waz	ὁ ὄφις.
Aspis	Otter	Zmijá	ἡ ἄσπις.
Vipera	Natter	Jászczorká	ἡ ἔχιδνα.
Lacertus / *Lacerta*	Eidex	Jászczorká	ἡ σαύρα, σαῦρος.
Testudo	Schildkrót	Zołw	ἡ ἐμύς.
Scorpius / *Scorpio*	Scorpion	Niedźwiadek	ὁ σκόρπιος.
Rana	Frosch	Zábá	ὁ βάτραχος.
Ranuncula	Fróschlein	Zabká	τὸ βατράχιον.

Rana viridis vel parva Laubfrosch Zabká co sie na liściu chowa βάτραχος γλαυκός.

Bufo / *Rubeta rana*	Gifftige króte	Párchâta zábá	ὁ φύσαλος, ὁ φρῦνος.
Draco / *Dracæna*	Drach	Smok	ὁ δράκων.
Basilicus	Basilischk	Basiliszek	ὁ βασιλίσκος.

Spolium vel Exuviæ serpentis Schlangenbalck oder haut/ Abgestreiffte haut Skorá wezowa τὸ σύφαρ.

XIII. DE

XIII.

DE PISCIBUS.

Von Fiſchen.

O Rybách.

Piſcis Fiſch Rybá ὁ ἰχθύς.
Piſciculus Fiſchlein Rybká τὸ ἰχθύδιον.
Piſces elixati geſotten Fiſch Wárzone ryby ὁ ἑφθος ἰχθύς.
Gelu in patina Gallert Gáláredá
Piſces elixati in jure adipato Fiſch in ſpeck geſotten Ryby z słoniną uczynione.
Piſces aßi vel aſſati gebraten Fiſch Pieczone ryby ὀπτός ἰχθύς.
Piſces muria durati Eingeſaltzene Fiſche Słone ryby ἁλμάδες ἰχθύες.
Molles vel læves piſces Fiſche ohne ſchuppen Ryby bez ſczezukow ἀλεπίδωτοι ἰχθύες.
Piſces deſquamare Fiſche ſchüppen Ryby czoſáć ἰχθύας ἀπολεπίζειν.
Piſces exdorſuare Fiſche reiſſen vnd zerlegen Ryby ryſſowáć ἰχθύας ῥαχίζειν.
Piſces exenterare Fiſche ausnemen Ryby ſpráwić ἰχθύας ἐξεντερίζειν.
Pinnæ Floßfedern Skrzelle αἱ πτέρυγες.
Squamæ Fiſchſchuppen Lupiny ábo Sczezuky αἱ λεπίδες.
Spinæ Gräten Ości rybie αἱ ἄκανθαι.
Branchiæ Fiſchohren Rybie uſzy τὰ βράγχια.
Lactes die Milch Mlecz τὰ ἔγκατα, αἱ γαλακτίδες.
Ova piſcis der Rogen Ikrá τὰ ᾠά.
Inteſtina piſcium das gebündlin Kſieniec τὰ ἔντερα.
Chelæ, Brachia cancrorum Krebsſcheeren Nożyce od ráká αἱ χηλαι.
Teſtæ cancrorum die krebsſchalen Lupiny od ráká τὰ ὄστρακα.
Eſca Aß damit man die Fiſch ankürt Pokarm ná wadce τὸ δέλεαρ.

Rete

Rete piſcarium	Fiſchernetz	Rybia śiec	τὸ ἀμφίβληστρον.
Naſſa	Fiſchreuſen oder Fiſchers korb	Wierßa	ἡ ὑποχή.
Fiſcella			
Hamus	Angel/Fiſchhock	Wedá	τὸ ἄγκιστρον.
Uncus			
Linea	Angelſchnur	Włośień u wedy	ἡ ὁρμιά.
Seta			
Arundo	Angelruth	Biczyſko u wedy	ὁ κάλαμος.
Piſcina	Teich	Rybnik	τὸ ἰχθυοτροφεῖον.
Anguilla	Aal	Wegorz	ἡ ἔγχελυς.
Anguilla decumana	Gros Aal	Wielki wegorz	
Congrus	Meer Aal	Morſki wegorz	ὁ γόγγρος.
Alburnus	Weisfiſch/Hesling	Białka rybá	ὁ λευκίσκος.
Aurata	Fohre	Rybá złota fárbe máiaca	ἡ χρύσοφρυς.
Orata			
Salpa	Stockfiſch	Stokfiß	ὁ ὄνος ξηρανθείς.
Aſellus arefactus			
Salmo, Eſox	Lachs/Salmen	Łoſos	ὁ ἄλμων, ὁ σπάλαγξ.
Amia	Wels	Sum	ἡ ἀμία.
Lucius, Lupus	Hecht	Szczuká	ὁ λάβραξ.
Cyprinus	Karpe	Karp	ὁ κυπρῖνος.
Carpio			
Cyprinus latus	Breſſem/*item* Karuſe	Kleßcz *item* Korás.	
Perca	Perſchke	Okuń	ἡ πέρκη.
Melanurus	Kaulperſs	Jaßcz	ὁ μελάνουρος.
Lampetra	Lampret	Łámpret	ἡ μύραινα ποταμία.
Muræna fluviatilis			
Muſtela levis	Neunaug	Ninog	ὁ ἐννεόφθαλμος.
Muranula			
Muſtela varia	Beißker	Piſkorz	ἡ γαλῆ ποταμία.
Barbus, Mullus	Barme/Barben	Bármá	ἡ τρίγλα, ἡ τριγλίς.
Merula	Kreſs	Rybá co ſie przy ſkałách chowa	ὁ κωβιός.
Gobis			

Tinca, Merula lacustris	Schley	Lin	ὁ ψύλων.
Lacertus	Olrup/Quappe	Mientus	ὁ σαῦρος.
Passer	Plateißlein/Schollen	Płászczká	ὁ ῥόμβος, ἡ ψῆττα.
Halec, Halex, Arenga	Hering	Sledz	ἡ μαίνη, ἡ μαινίς.
Halex torrefacta	Bückling	Suszony śledź	ἡ μαίνη ξηρανθεῖσα.
Halex muriatica vel conditanea	Pickelhering oder Rostigt hering	Beczkowy śledź	ἡ μαίνη ἁλμώδης.
Halex infumata vel fumo durata	Bückling	Wedzony śledź ábo Perká	ἡ καπνισμένη μαίνη.
Cancer	Krebs	Rák	ὁ καρκῖνος.
Turdi	Schmerlin	Slizyki/Szmerle	αἱ κίχλη.
Fundulus	Gründel	Kiełbik	ὁ κωβίτης.
Apua cobitis	Stint/Stintz	Mrzewká	ὁ κωβῖτις ἀφύη.
Edellæ	Elritzen	Węgorzyce	
Sandina	Sandes	Sedác	
Sturio, Acipenser	Stör	Jesiotr	ἔλοψ.
Balæna, Cete, Cetus	Wallfisch	Wieloryb	ἡ φάλαινα.
Phoca, Vitulus marinus	Meerkalb oder Seehund	Pies ábo Ciele morskie	ἡ φώκη.
Delphin, Delphinus	Meerschwein	Morska świnia	ὁ δελφίν.
Cochlea	Schneck	Slimak	ἡ κοχλίας.
Cochlea domus	Schneckheußlein	Száßká	τῆς κοχλίας οἶκος, ὁ στρόμβος.
Cochlea margaritifera	Perlmutter	Perłowa mácicá.	
Saximorda, Dacolithus	Steinbeis	Siek	ὁ δακόλιθος.

XIV. DE

XIV.

DE ARBORIBUS ET FRUTICIBUS.

Von Beumen vnd Stauden.

O Drzewách y Krzakách.

Planta ein jeglichs gewechs Wßeláki ſczep/Płonká τὸ φυτόν.
Arbor Baum Drzewo τὸ δένδρον, ὁ δένδρος.
Arbuſcula Beumlein Drzewko τὸ δενδρίον, δενδρύδιον.
Arbor alternus ein Baum der vbers ander Jahr tregt Przez rok rodzące drzewo.
Arbor felix fruchtbar Baum Płodne drzewo ὁ δένδρος κάρπιμος.
Arbor infelix Vnfruchtbar Baum Niepłodne drzewo ὁ δένδρος ἄκαρπος.
Arbor bifera Baum der zweymal frucht treget Dwá kroć w rok rodzące drzewo ὁ δένδρος δίκαρπος.
Maritare arborem Reben an einem baum auffziehen Wino ábo chmiel przy drzewie ſádzić παραζευγνύειν τι τῷ δένδρῳ.
Arbores maritæ Baum daran Reben ſind auffgewachſen Drzewá po ktorych ſie chmiel ábo wino pnie οἱ δένδροι σύζυγοι.
Arborem in orbem cædere ein baum ringweiß abſegen W koło drzewo oberznąć τὸν δένδρον πρίζειν.
Arborem in pulpam cædere ein baum nach der lenge ſpalten Drzewo rozłupić τὸν δένδρον διαπλήσσειν.
Arbor moritur der baum verdirbt Pſuje ſie drzewo ὁ δένδρος ἀποθνήσκει.
Arbores in quincuncem dirigere die Beume in gleiche ordnung ſetzen Porządnie drzewá ſádzić
Frutex Staude Krzak ὁ θάμνος.
Fruticetum da viel ſtauden ſtehen Mieyſce krzámi zárosłe ὁ θάμνος.
Quercus Eychbaum Dąb ἡ δρῦς.
Robur HagEyche Leśny dąb ἀγρία δρῦς.

Ilex SteinEyche Twárdy skámiáły dab ἡ πρῖνος.
Fagus Buch/Buchbaum Buk ἡ φηγός.
Suber Pantoffelholtz Korek ὁ φελλός.
Juniperus Wacholderbaum Jáłowiec ἡ ἄρκευθα, vel ἄρκευτος.
Laurus Lorbeerbaum Bobkowe drzewo ἡ δάφνη.
Mespilus } Mispelbaum Mispkowe drzewo/Jemiołá ἡ μεσπίλη.
Æschylus }
Morus Maulbeerbaum Morwy ἡ μορέα, ἡ συκαμινέα.
Rubus Kratzbeerenstrauch/ Brombeerstrauch Kierz Jezynowy ábo Jezyny ἡ βάτος.
Rubus Idæus Hümpelbeerenstrauch Zoráwiny ἡ βάτος ἰδαία.
Evonymus Zweckholtz/Spindelbaum Trzmiel ἡ εὐώνυμος.
Paliurus Meelbeerenstrauch Málinowy krzak ὁ παλίουρος.
Cynosbatus Hagendorn Głog ἡ κυνόσβατος.
Picea sylvestris } Fichte/ Kinholtz/ Kinbaum Sosná ἡ πίτης,
Tæda } ἡ πεύκη.
Abies Thanne Jedliná ἡ ἐλάτη.
Taxus Eibenbaum Cis ὁ σμίλαξ.
Pinus sylvestris } eine Kifer/Kinbaum Choyká ἡ πίτης ἀγρία.
Pinaster }
Malus, Pomus Apffelbaum Jábłoń ἡ μηλέα.
Malus cydonia vel cotonea Quittenbaum Pigwowe drzewo ἡ μηλέα κυδωνία.
Malus Armeniaca Morellenbaum Morellowe drzewo ἡ μηλέα κυδωνία.
Malus Punica vel Granata Granatapffelbaum Granatowe drzewo ἡ ῥοά, σίδη, σίβδα.
Malus Assyria vel Medica } Citronenbaum *item* Pomerantzenbaum
Malus Citria } Citrowe ábo Pomoránczowe drzewo μηλέα μηδική, κιτρία.
Citrus }
Sorbus Wilder apffelbaum Debianká ἡ μηλέα ἀγρία.
Pyrus Birnbaum Grußkowe drzewo ἡ ὄχνη, ἡ ἄπιος.
Pyraster Wilder Birnbaum. Leśna Grußká. ἡ ὄχνη ἀγρία.

Prunus

Prunus Pflaumbaum Sliwowe drzewo ἡ κοκκυμηλέα.
Prunus sylvestris, Schlehdorn/Tarnki Ciernie/ἡ κοκκύμηλος ἀγρία.
Fraxinus Esche Jesion ἡ μελιά.
Tilia Linde Lipá ἡ φιλύρα.
Acer montanum seu Major Platanus Ahorn Jáwor ἡ πλάτανος.
Acer campestre seu tenuifolium Maßholder Kłoń ἡ σφένδαμνος.
Bruscum } Flaser von Ahorn Jáworowy flader
Molluscum }
Ulmus Ilmenbaum/Rüsternholtz Brzost ἡ πτελέα.
Populus Pappelbaum/Alberbaum Topola ἡ λευκή.
Alnus Erlenbaum Olszyná ἡ κλήθρα, κλήθρη.
Betula Bircke Brzozá ἡ σημύδα.
Betuletum Birckpusch Brzeziná ὁ σημύδων.
Salix Weide Wierzbá ἡ ἰτέα, οἰσία.
Siler Wasserweide Wodna Wierzbá
Ligustrum Reinweide/Mundweide Złota wierzbá ἡ κύπρα.
Salicetum Ort da viel Weiden stehen Wierzbiná ὁ ἰτεών.
Salix lenta Zehe Weide Rokiciná ἡ ἰτέα γλισχρ.
Lignum sanctum vel Guajacum } Frantzosenholtz Drzewo co je
Ebenus } pisa ἡ ἔβενος.
Buxus Buchsbaum Bukspan ἡ πύξος.
Buxetum Ort da Buchsbaum wachsen Mieysce gdzie Bukspan rośćie ὁ πυξεών.
Brasilium vel Presilium lignum Bresilgenholtz Bryzeliowe drzewo/Bryzelia
Glycyrhiza Süsse holtz Lákrycya ἡ γλυκύῤῥιζα.
Hedera Epphew Blusz ὁ κισσός, ὁ κιττός.
Amygdalus Mandelbaum Migdałowe Drzewo ἡ ἀμυγδαλέα.
Ficus Feigenbaum Figowe Drzewo ἡ συκέα.
Caprificus Wilder Feigenbaum Leśnych fig Drzewo ὁ ἐρινεός. ἐρινός.
Cerasus Kirschbaum Wiśniowe Drzewo ἡ κέρασος.
Castanea Kastanienbaum Kásztánowe Drzewo ἡ καστάνη.

 Sycomo-

Sycomorus	Maulbeerfeigen	Figomorwá	ἡ συκομορέα.
Corylus	Haselstaud	Leßczyná	ἡ καρύα ποντική.
Cupressus	Cypressenbaum	Cypressowe drzewo	ἡ κυπάρισσος.
Nux	Nußbaum	Orzech	ἡ καρύα.
Olea, Oliva	Oelbaum	Oliwne drzewo	ἡ ἐλαία.
Olivetum	ort da viel ölbeume stehen	Oliwny ogrod	ὁ ἐλαιών.
Palma	Dattelbaum	Pálmowe drzewo	ἡ φοῖνιξ.
Cedrus	Cedernbaum	Cedrowe drzewo	ἡ κέδρος.
Persicus	Pfersingbaum	Broskwiniowe drzewo	ἡ μηλέα περσική.
Sambucus	Holunderstrauch/Holderbaum	Bes	ἡ ἀκτή.
Tremula } *Populus nigra* }	Espe	Osiná	ἡ ἄγειρος.

XV.
DE FRUCTIBUS ET MENSIS SECUNDIS.
Von Früchten vnd Nachrichten.
O Owocách y co się ná ostátku biesiády dawa.

Fructus	Frucht	Owoc	ὁ καρπός.
Poma	Obst/allerley frucht mit weichen schalen	Jábłká	αἱ ὀπώραι.
Nuces	Nüß/allerley frucht mit harten schalen	Orzechy	τὰ κάρυα, τὰ ἀκρόδρυα.

Pomum — Owoc — ὀπώρα.

Pomum			Owoc / ὀπώρα
decumanum	gros Obst	Wielki	ἡ μεγάλη
nanum	klein Obst	Máły	ἡ νανώδης
præcox vel præcoquum	Frůzeitig Obst	Skołoźrzy ábo Ránny	ἡ πρωΐα
serotinum	Spatzeitig oder Winter Obst	Pozdny	ἡ ὄψιμος
consistens	Läger Obst	Trwáły	ἡ παρισησαμένη
fugax	Obst das nicht lang liegt	Nietrwáły	
vietum	Welck Obst	Zwiedły	
putre	Faul Obst	Zgniły	ἡ σαπρά.

Pomum
vermiculosum } wurmstichig Obst Robaczny ἡ σκωληκί-
verminosum } ζουσα
maturum } Zeitig oder Reiff Obst Dozrzáły ἡ ὡραία
mite }
immaturum } Vnreiff oder Vnzeitig Obst Niedozrzáły ὁ ἄωρος ὠμός
immite }
crudum }
lapidosum steinicht Obst kámienysty λιθώδης
cadivum abgefallen Obst pádájacy ἡ πτώσιμος
strictivum abgebrochen Obst Vrwány ἀπολέγουσα
ὀπώρα.

Malum Apffel Jábłko τὸ μῆλον.
Malum pannuciam geruntzelter Apffel Smarszczone jábłko ἐῤῥα-
κωμένον μῆλον.

Mala
Cotonea Kütten Epffel Pigwy/Kitany κυδώνια
Punica } Granat Epffel Gránatowe Jábłká ἡ ῥοιά.
Granata }
Armeniaca Morellen Morelle ἀρμενιακά
Persica Pfersing Broskwinie περσικά
Citria, Medica Citrinat Epffel Cytryny μηδικά
aurea Pomerantzen Pomoráńcze χρυσόμηλα
mustea } Honig Epffel/Paradis Epffel Miodowego smáku/ Pierzagnietá γλεύκινα
meltea }
melimela }
Porstorfiana Burstorffer Pursztorwki
acida Sawer epffel Kwáśne jábłká ὀξύδια
vinacea Weinlinge Winniczki οἰνώδη
dulcia Süsse Epffel Słodkie jábłká γλυκερά
sylvestria Holtzepffel Leśne jábłká ἄγρια
maculosa Strimlinge Meraggi σπιλωτά
duracina Hartlinge Kámieniste jábłká/Purt
Mariana Marien Epffel Máryiki
morbida } Wurmstichig/Madertssige Epffel Robáczne jábłká ἐσκωληκωμένα.
Vermiculosa }
verminosa }
μῆλα.

Pyrum

	Pyrum	Eine Birn	Gruszká	τὸ ἄπιον.	
	Pyrum agreste	Holtzbirn	Leśna Gruszká	τὸ ἄπιον ἄγριον.	
Pyra	*muscatellina* / *hordearia*	Muscatellerbirnen	Muszkatatełki	μεραπίδια	ἄπια.
	lardina / *arvinata* / *volema*	Speckbirnen	Jedwabnice	λιπώδη	
	cannabina	Hanffbirnen	Konopnianki	καννάβινα	
	mespilacea	Steinbirnen	Tykwie	μεσπίλινα	
	præcocia / *præmatura*	Jacobsbirnen	Máłgorzátki/ Ránne gruszki	πρόωρα	
	turbinata	Zapffenbirnen	Pássowki/ Podkugowáte gruszki		
	mammosa	Frawenbirnen	Pierśianki		
	mustea / *mellea*	Honigbirnen	Miodowki	γλεύκινα	
	serotina, hyemalia	Winterbirnen	Zymnostradki	χειμερινά	
	avenaria	Haberbirnen	Owsianki	βρώμια	
	Parisiana	Parisbirnen	Fráncuskie gruszki		
	Nux avellana / *Nux pontica*	Haselnuß	Leśny orzech	τὸ ποντικὸν κάρυον.	
	Nux juglans / *Nux regia*	Welsche Nuß	Włoski orzech	τὸ κάρυον βασιλικόν.	
	Nux cnstanea / *Glans Sardinia*	Keste/Kastanie	Kásztan	τὸ κάρυον καστυναϊκόν.	
	Castaneæ molles	gebratene Kastanien	Kásztany prázone	τὸ κάρυον ὠπτημένον.	
	Amygdalum	Mandelkern	Migdał	ἡ ἀμυγδάλη.	
	Conus abiegnus	Thanzapff	Jedłowa szyszká	ὁ κῶνος ἐλάτινος.	
	Nux pinea	Zirbelnuß	Sosnowa szyszká	ὁ στρόβιλος.	
	Nux muscata / *Nux myristica*	Muscatnuß	Muszkatowa gałká	τὸ κάρυον μυριστικόν.	
	Nux vitiosa	wurmstichige Nuß	Robaczny orzech	τὸ κάρυον κακόν.	

Nux cassa Leere Nuß Czczy orzech τὸ κόρυον φεῦδον.
Tribuli aquatici Wassernüs Wodne orzechy
Cerasa Kirschen Wiśnie τὰ κέρασα.

Cerasa:
duracina, *Pliniana* — Weißkirschen — Białke wiśnie
Caeciliana — Rothe vogelkirschen — Czerwone małe wiśnie
Actia, *Actiana* — Schwartze vogelkirschen — Czarne wißnie
Macedonica, *Merasia* — Schwartze oder sawer kirschen/ oder Weichseln — Kwáśne wiśnie ábo Czereśnie
— κέρασα.

Cappares Kappern Kápáry αἱ καππάρεις.
Fici, Ficus Feigen Figi τὸ σῦκον.
Ficus praecoces frůzeitige feigen Ránne figi τὰ σῦκα πρόωρα.
Ficus maturae Zeitige oder Reiffe feigen Dorzzáłe figi τὰ σῦκα ὡραία.
Ficus passae, Caricae Dürre feigen Suche figi αἱ ἰσχάδες.
Massa caricana, *Corbis ficaria*, *Fiscina ficorum* — Korb mit feigen Koßyczek fig ὁ κόφινος τῶν σύκων.
Grossi Roßfeigen/Unzeitige Feigen Niedozrzáłe figi ὁ ὄλυνθος.
Granum ficarium Feigenkörnlein Figowe jadrko ἡ κεγχραμίς.
Glandes Eicheln/Eckern Żołądźie αἱ βάλανοι.
Fagina glans Bucheckern Bukiew ὁ φαγός.
Gallae Galluskeulichen/Gallepffel Gałki gáłáſowe κικίς, κικῖος.
Mespilum Mispel Myśplá τὸ μέσπιλον.
Dactylus, Palmula Datteln Pálmowy owoc ὁ δάκτυλος.
Acinus densiùs stipatur, ut in botris, *Bacca rariùs crescit, ut in lauro & olea* — Beer Jágodá ἡ ῥάξ, βοτρύδιον.
Baccae lauri Lorberbeeren Bobkowe ziarnká αἱ δαφνίδες.

Baccæ juniperi Wacholderbeeren Jáłowcowe ziarnká αἱ ἀρκευθίδες.
Bacca cynosbati } Hagenbotte Głogowe ziarno τὸ κυνόρροδον.
Cynorrhoda }
Baccæ myrtilli Heydelbeeren/Blawbeeren/Modre jágody αἱ μύρται.
Baccæ alni Erlenknospen/ Jágodki z olszyny αἱ ῥαγὲς κλήθρας.
Baccæ frangulæ Schisbeeren Psinki
Baccæ evonymi Pfaffen Röslein Trzmielowe gałki αἱ ῥαγὲς εὐωνύμου.
Corymbi Ephewbeeren Błuszczowe jágody οἱ κόρυμβοι κιττοῦ.
Acini mali Punici Granatkörnlein Gránatowych jabłek ziarká οἱ ῥαγὲς σίδας.
Acini sambuci Holderbeeren Bzowe jágody αἱ ῥαγὲς ἀκτῆς.
Acini sorbi } Ebischbeeren Járzebiná
Sorbus aucuparia }
Accini uvæ Weinbeeren Jágody winne οἱ κόκκοι.
Uva, Botryo } Weintraube Grono winá ὁ βότρυς.
Racemus, Botrus }
Vinaceus }
Vinaceum } Weinkörnlein Ziarnko winne τὰ γίγαρτα.
Granum acini }
Nucleus acinorum }
Tunicæ vel Folliculi acinorum Weinhülsen Skorká jágody winny τὰ στέμφυλα.

uvæ
passæ Rosinen Rozynki αἱ σταφίδες
Apianæ Muscatellertráublein Mußkatełkowe αἱ σῦκαι
rubellæ } Rothe trauben Czerwone αἱ ἐρυθραὶ
nigræ }
albæ Blancke trauben Białke αἱ λευκαὶ
præcoces } Frühzeitige weintrauben Skorozrze αἱ πρόωροι
præcoquæ }
maturæ } Zeitige weintrauben Ránne αἱ ὡραίαι
edules }
immaturæ } Vnzeitige Weintrauben Pozdnieysze ábo kwáśne ὁ ὄμφαξ
immites }
acerbæ }
grona | σταφυλαί.

Uvæ

Uvæ corinthiacæ	Karenten	máłe rożynki	κορινθιακαὶ.
Morum	Maulbeer	Morwá	τὸ μόρον.
Mora rubi	Kratzbeeren	Jeżyny	τὰ βάτινα μόρα.
Mora rubi Idæi	Himpbeeren	Kosmátki	τὰ μόρα βάτου ἰδαίας.
Fraga	Erdbeeren	Poziemki	τὸ κόραμον.
Myrtilli rubri	Preusselbeeren	Káliny	τὰ μύρτα.
Oliva	Oelber, Olive	Oliwká świeża	ἡ ἐλαία.
Colymbades / *Olivæ conditaneæ* / *vel conditæ muriâ*	Eingemachte oder eingesaltzene Oliven	Oliwki przypráwne álbo wypráwione	αἱ κολυμβάδες.
Oßiculum olivæ	Olivenstein	Oliwna kostká álbo pestká	ἡ ῥάξ ἐλαίας.
Pruna	Pflaumen	Sliwy	τὰ κοκκύμηλα.
Pruna *Ungarica*	Vngerische pflaumen	węgerskie Sliwy	οὐγγαρικὰ
cerea / *cerina*	geele Spillinge	Zółtá śliwy	κηρώδη
nana	Kleine pflaumen	Máłe śliwki	νανώδη
decumana	gros pflaumen	wielkie śliwy	μεγάλα
asinina	Roßpflaumen	Łubaski	ὀνώδη
sylvestria	Schleen	Leśne śliwy	ἄγρια
Damascena	Maruncken	Dámásceny	βράβυλα
passa, rugosa / *in rugas siccata*	Zwetzschken	Szwáczki	ξηρὰ
Fungi	Schwemme	Bedłki	οἱ μύκητες
Fungi lactei	Pfifferlinge	Białke bedłki	
Fungi suilli	Reitzken	Rydze	
Fungi betulacei vel muscarÿ	Fliegenschwemme	Muchoswadki	
Boleti	Pültze	Grzyby	οἱ βωλῖται.
Siliqua Græcæ / *Ceratia*	Johannes Brod	Swietego Janá chleb	

(κοκκύμηλα. — printed vertically beside the kinds of *Pruna*)

XVI.
DE FRUMENTIS ET LEGUMINIBUS.
Von Feldfrüchten vnd Hülsenfrüchten.
O Zbożu y Járzynách ábo Wárzywie.

Adorea Jårßlich einkommen vom Felde Roczny dochod z Poká ὁ σῖτος.

Primitiæ das Newe vom Jahre Nowalia/ Pierwaſtki roczne τὰ θαλύσια, τὰ πρωτόλεια.

Fruges / *Cereales fructus* } allerley früchte der Erden Wßelkie zboże ὁ σῖτος.

Frumentum Getreyde Zyto/Zboże ὁ σῖτος.

Frumenti decimæ Der Zehende Dźieśiećiny αἱ δεκάται.

Legumen / *Legumentum* } Hülſenfrüchte/ Gemüs Járzyná/ Wárzywo τὸ ὄσπριον.

Semen, Seminium Samen Naśienie τὸ σπέρμα.

Triticum Weitzen Pßenicá ὁ πυρός.

Siligo, Olyra Korn/Roggen Zyto/ Reß ἡ ὄλυρα.

Farina Meel das noch kleyen hat Maká z otrebámi τὸ ἄλφιτον, τὸ ἄλευρον.

Farinam ſubigere Meel knetten Make rozczynić φύρειν τὸ ἄλφιτον.

Farina volatilis Staubmeel Kurzáwá z maki/ Omiećiny ἡ ἄχνη ἀλεύρου.

Farina triticea Weitzenmeel Pßenna Maká τὸ πύρινον ἄλευρον.

Farina ſiliginea Roggenmeel Rżánna maká τὸ σιλιγνίτες ἄλευρον.

Farina hordeacea Gerſtenmeel Jeczmienna maká τὸ κρίθινον ἄλευρον.

Farina fabagina Bonenmeel Wielogrochowa maká τὸ κυάμινον ἄλευρον.

Simila / *Similago* / *Flos farinæ* } ſchön Semmelmeel / der Kern/ das beſte weiſſe Meel von Weitzen Przeconia abo piekna pytlowána maká ἡ σεμίδαλις.

Pollen allerley geringe Meel Podka maká ἡ γύρις, ἡ παιπάλη.

Utriculus Grob Meel Gruba maká τὸ κρίμνον.

Furfures Kleyen Otreby τὰ πίτυρα.

Crimnon Grieß Gryß τὸ κρίμβιον.

Maza Teig Ciáſto τὸ φύραμα.

Amylum Kraffmeel Krochmal/Maczká τὸ ἄμυλον.

Hordeum Gerſte Jeczmień ἡ κριθή.

Hordeolum Gerstenkörnlein Ziarnko jeczmienne τὸ κριθίδιον.
Ptisana Gerstengraupe Jeczmienne Krupy/Pyßká ἡ πτισάνη.
Polenta Meel von geröster Gerst/ *item*, Maltz Jeczmienna maká/ *item*, Słod τὸ ἄλφιτον.
Far Weitzen graupen Pßenna káßá ἡ ζεία.
Spelta, Ador Dinckel/ Spelten Speltá
Avena Haber Owies ὁ βρῶμος.
Avena sterilis Leere Haber Czczy owies ὁ βρῶμος ἄκαρπος.
Milium Hirse Jagły ὁ κέγχρος.
Lolium / *Zizania* } Rehweitzen/oder Lülch/Rade Grozek w zbożu/Kąkol τὸ ζιζάνιον.
Festuca, Ægilops Trespe Kostrzewá τὸ κάρφος.
Panicum Pfennich/Fuchsschwantz Orkiß ὁ ἔλυμος.
Fagopyrum / *Fagotriticum* } Heydekorn/ Heydegrütz/ Buchweitz Tátárká/ álbo Hreczká τὸ φαγόπυρον.
Oryza Reiß Ryß ἡ ὄρυζα.
Oryza minor Schwaden Mánná
Fabæ Bohnen Wiełogroch/ Bob οἱ κύαμοι.
Lomentum Bohnenmeel Bobowa maká τὸ λέωμα.
Pisa Erbsen Groch τά πίσα.

Pisa:
campestria Feld Erbsen Polny — Groch — πεδιάια — πίσα.
hortensia Stengel Erbsen Ogrodny — Groch — κηπευτικὰ — πίσα.
ustulata Gebrante Erbsen Palony — Groch
suffocata Bregel Erbsen Prážony — Groch

Ciceres Kichern Cieciarká οἱ ἐρέβινθοι.
Lentes, Lenticulæ Linsen Socżewicá/ Soczká οἱ φακοὶ, αἱ φακαί.
Lupini Frig Bohnen Wiełogroch οἱ θέρμοι.
Linum Flachs Len τὸ λίνον.
Lini semen Leinsamen Lniáne śiemie τὸ τοῦ λίνου σπέρμα.
Linum maceratum geröstet Flachs Moczony len τὸ λίνον διειμένον.
Linum decorticatum Gehechelt Flachs Tárty len τὸ λίνον φλοιωθέν.
Lini stupa vel spurcitia Werck Zgrzebi ἡ στίπη τοῦ λίνου.
Linum xylinon / *Cotonum vulgò* } Baumwolle Báwełná τὸ λίνον ξύλινον.

Vicia	Wicken	Wyká	τὸ βίκιον.
Phaseoli	Welsche Bohnen	Włoskie bony	οἱ φασέολοι.

XVIII.
DE PARTIBUS PLANTARUM ET FRUCTUUM.
Von theilen allerley Gewechs vnd Früchten.
O cześciách wszelákich Drzewek y Owocow.

Nervi Adern in Beumen vnd Kreutern Zyły w Drzewie y w Ziołkách τὰ νεῦρα.

Lacbryma	Safft	Miazgá/Sok	τὸ δάκρυον.
Gummi	Gummi	Gummá	τὸ κόμμι.
Resina	Hartz.	Zywicá	ἡ ῥητίνη.
Resina laricea	Terpentin	Terpentiná	ἡ τερεβινθίνη ῥητίνη.
Resina Panchaica	Weyrauch	Kadzidło	ὁ λιβανωτός.
Vernix	Verniß	Pokost	τὸ κόμμι ἀρκεύθου.
Pix	Pech	Smołá	ἡ πίσσα, πίττα.
Pix liquida	Theer	Smołá	ἡ πίσσα δενδρίς.

Pix arida vel excocta Schusterpech / Steinpech Swiecka smołá ἡ πίττα αὐχμώδης.

Folium	Blat	Listek	τὸ φύλλον, τὸ πέταλον.
Folium carnosum	Dick Blat	Gruby list	τὸ φύλλον πολύσαρκον.
Pampinus	Rebenblat	Winny list	τὸ οἴναρον.
Pampinare	Reblaub abbrechen	Winne liście zbierác	οἰναρίζειν.

Capreoli, *Claviculæ*, *Viriculæ*, *Annuli vitis* } Die kleinen gäbelein oder zincklein / damit sich die Reb anhefft Jedwabik ktorym sie pną y záwieszáją látorośli αἱ ἕλικες.

Ficulna folia	Feigenbletter	Figowe listy	τὰ φύλλα σύκινα.

Pediculus, *Pediolus*, *Stilus* } Stiel an blettern / früchten vnd blüten Szypká u liścia / owocu / y kwiecia ὁ μίσχος.

Flores Blüten an Beumen oder Blumen an Kreutern Kwiatki / álbo Kwiećie τὰ ἄνθηματα.

Coma

Comæ papavereæ Mohbletter Mákowy list αἱ κόμαι μήκωνος.
Nucamentum } Nußblüt Mech ná orzeßynie τὸ ἄνθος καρύας.
Panicula }
Julus Haselstaudenblüt Mech ná leßczynie ὁ ἴουλος.
Cytinus Granat Apffelblüt Mech albo kwiát Gránatowych jáblek ὁ κύτινος.
Calix Blumenknospe Paczek u kwiatká ἡ κάλυξ.
Nucleus Nußkern Ziarnko/ábo Jadro ὁ πυρήν.
Calleola Eusserste grüne Schale an Nüssen Zielona łupiná ná orzechu
Putamen Schale Łupiná/Skorupá τὸ κέλυφος τοῦ καρύου.
Putamina mali Epffelschalen Łupiny z jábłká οἱ χιτῶνες ὀπώρας.
Echinus } Stachlichte schale an Kastanien/Kastánienheuß=
Echinatus calix } lein Kosmáciny ná Káßtániech kolace ὁ ἐχῖνος.
Nuclei tunica Häutlein am Nußkern Skoreczká ná jadrách ὁ χιτὼν πυρήνων.
Malicorium Rinde am Granatapffel Skorká Gránatowa ὁ ῥοιᾶς.
Calix glandis Eichelschale z żołędzia łupiná ἡ κάλυξ τῆς βαλάνου.
Volva, Folliculi granorum in pomis Grybe Ogryzek ἡ μήτρα.
Oßiculum Harte eusserste Schalen an Kernen Kostká ábo twárda łupiná ná pestce τὸ ὀστάριον.
Umbilicus Kopff an Epfel/Birnen Wirzch jábłká ábo grußki ὁ ὀμφαλός.
Radix Wurtzel Korzeń ἡ ῥίζα.
Radicula Wurtzelchen Korzanek τὸ ῥιζίον.
Fibræ } Feserlein an Würtzeln Mech ábo żyłki u korzenia
Capillamenta } αἱ ἶνες.
Caulis Stengel an Kreutern Głob káżdego źiela ὁ καυλός.
Culmus Halm Zdźbło ὁ κάλαμος.
Calamus Kornstengel Zdźbło ἡ καλάμη.
Caudex } Stamm des Baums Pień ábo odziemek cały z gáłe=
Stipex } ziámi τὸ στέλεχος, τὸ στέλεχον.
Truncus Abgehawen Stamm Pień τὸ πρέμνον.

Ramus Ast Gáłąś ὁ κλάδος.

Ramale abgehawener Ast Odćięta gáłąś ὁ ἀκρέμων ἀποκεκομμένος

Termes abgebrochener Ast mit früchten Gáłąś ułamána z owocem.

Frons, frondis grüner Zweig Zielona gáłąś ὁ κλάδος, ὁ κλών.

Rami palmarum Palmen Zweige Pálmowe gáłąśki οἱ ἀκρέμωνες φοίνικος.

Rami olivarum Oelzweige Oliwne gáłąśki οἱ ἀκρέμωνες τῶν ἐλαιῶν.

Soboles Jahrschosse/Jahrzewechs Látorośl ἡ αὐτομολία, ὁ μόσχος

Stolones Stammzweige/Nebenwachs/Würtzelschoß Gáłąśki ktore z pniá wyrosły οἱ ὄρπηκες.

Virga Ruthe/Gerte Rozgá ἡ ῥάβδος.

Nodus arboris Ast im Holtz/Knorre Sek ὁ ὕζος.

Oculi / *Gemmæ* } Die Blüten/Knospen Pąkowie οἱ ὀφθαλμοί.

Truncus Stifft darauff man pfropfft Płonká do sczepienia nágotowána τὸ στέλεχος.

Calamus, Surculus Pfropffreyß Zrzaz τὸ ἔμβλημα, τὸ ἔνθεμα.

Cortex Eusserste Rinde/Tafer Zwierzchnia korá ὁ φλοιός.

Liber Innerliche Rinde Wewnetrzna korá τὸ λέπισμα.

Medulla arboris Kern/Marck Drzeń ἡ ἐντεριώνη, μήτρα.

Materia / *Materies* } Bawholtz Drzewo do budowánia ἡ ὕλη.

Assulæ, Schidia / *Superamenta* } Speene vom Holtz Wiory τὰ σχίδια.

Scobs, Serrago Segspeene Trocíny τὸ πρίσμα.

Segmenta Hobelspeene Heblowe wiory τὸ ξέσμα.

Viscum Eichen Mistel Jemiolá ὁ ἰξός.

Viscus, Viscum Vogelleim Lep *idem*.

Spina Dorn Cierznie ἡ ἄκανθη.

Muscus Moß Mech τὸ βρύον.

Emuscare arborum Einen Baum vom Moß saubern Mech z drzewá zbieráć.

Panus Baumschwamm Gebká ná drzewie/Zagiew τὸ ἀγαρικόν.

Thalliæ Heutlein vmb die Zwibeln Skorká z Cybule οἱ λοβὸι κρομμύου.
Fabilia Balgen von Benen Łuszczyny Bobowe οἱ λοβὸι κυάμου.
Folliculi Hülsen Łupiny/Łuszczyny οἱ λοβόι.
Siliquæ allerley Schötlein Zgoniny/Młoto/Słodziny αἱ θῆκαι.
Cacumen arboris Wipffel Wierzch drzewá ἡ κορυφὴ δένδρου.
Caput allij Knoblochheupt Wierzch czosnku ἡ κεφαλὴ σκορόδου.
Nucleus allij Knoblochzehe Jadro czosnkowe ὁ πυρὴν σκορόδου.
Caput papaveris Mohhaupt Makowa głowká ἡ κεφαλὴ μήκωνος.
Nodus / *Geniculum* / *Articulus* } Knot am stengel/halm oder rohr/ Halmknot Członek w zdźble ábo w trzćinie ἡ κορύνη.
Internodium Halm zwischen zweyen knotten Deteść miedzy táki-
mi członkámi.
Vagina Schoßbalge Błonká ná młodym kłośie ὁ κολεός.
Spica Eere Kłos ὁ στάχυς.
Granum Körnlein Ziárno ὁ κόκκος.
Gluma / *Utriculus* } Kornhülse Plewá τὸ λέπυρον, τὸ ἔλυτρον.
Arista Spitzlein oben an der Eere Wirzch ábo Kły kłosá/ Ośći
ὁ ἀνθέριξ vel ἀθέριξ, ἡ ἀνθερίνη.
Mutila spica Eere ohne spitze/ *sine aristis* Goły kłos/ bez ośći ὁ στά-
χυς κολοβός.
Tostæ spicæ Sangen Prážone żyto ὁ στάχυς ὠπτημένος.
Acus, Palea Sprew Plewy τὸ ἄχυρον, τὸ κάρφος.
Stipula Stoppeln Mierzwá/Rżysko ἡ καλάμη.
Stramen, Stramentum Stro Słoma ἡ κάρφη, ἡ κάρφις.
Fascis straminis Eine schütte Stroes Snop álbo Pęk słomy ἡ δεσ-
μὴ τῆς κάρφεος.
Stramen furcillis versare Strew machen Pozłáć koniom.
Festuca Strohalm Zdźbło słomy τὸ κάρφος.
Fabæ scapus Bohnen stengel Grochowiny ὁ πόρτος τοῦ κυάμου.
Fabæ hilum Das schwartze pünctlein oben an der Bohnen Czarne
kropelki ná bobie.

Pappus Die Wolle in welche sich die ausgeblüete Blume an den Kreutern verwandelt Białky mech/ pierze ábo Wełna/ ktora sie po okwitnieniu z niektorych ziel rozlata ἡ ἐπί-φυσις, ὁ πάππος.
Vitis Weinstock Winna máćitá ἡ ἄμπελος.
Vitis pampinosa Weinstock voll Rebenlaubes Winna máćica nie-obráná z liśćia ἡ ἄμπελος οἰναρέα.
Viticula Weinstöcklein winna máćiczká τὸ ἀμπέλιον.
Labrusca, *Vitis agrestis* } Wilder Weinstock Leśna ábo Dzika máćica ἡ ἀ-γριάμπελος.
Palmes Weinrebe/Weinschoß Látorośl winna τὸ κλῆμα.
Gemmæ Die Augen Pączki οἱ ὀφθαλμοί.
Racemus, *Scapus* } Trauben vnd Beerenstengel Grono ὁ βότρυχος.
Pedamentum, *Statumen*, *Ridica*, *Sudis*, *Adminiculum* } Die Rebenstöcke/daran der Wein auffwechst Re-benstütze Tycz ábo drążek/ktorym winá podpieráją ὁ χάραξ.
Sarmentum Die abgeschnittenen vnnützen Zweige/Rebenholtz/ Chrost τὸ κλῆμα.

XVIII.

DE HERBIS ET FLORIBUS,

Von Kreutern vnd Blumen,

O Ziołách y Kwiećiu.

Herba Kraut Ziele/ Zielsko ἡ πόα, ἡ βοτάνη
Herbula Kreutelein Ziołko τὸ βοτάνιον.
Herba (βοτάνη):
- *voluntaria*, *nativa*, *agrestis* } Kraut so von jhme selbst wechst Ziele co sámo rośćie/ Zielsko ἡ ἀγρία.
- *sativa*, *hortensis* } Kraut das man zeuget Ziele kto-re śieją ἡ σπόριμος
- *nemorensis* Kraut so im Lustwalde wechst Ziele co w Gáju rośćie ἡ ὑλαῖα

Herba montana das auff Bergen ná Gorách ἡ ὀρεινὴ βοτάνη.
Herba pratensis das auff Wiesen ná Łąkách ἡ ἐν λειμῶνι βοτάνη.
Herba palustris das auff sumpfichten orten wechst ná Błotách rostace ἡ ἑλώδης βοτάνη.
Herbarius, der die Kreuter wol kennet/ Co sie zna ná ziolách/ ὁ βοτανικός.
Flos Blume Kwiát τὸ ἄνθος, τὸ ἄνθημα.
Flosculus Blümlein Kwiatek τὸ ἀνθήλιον.
Olfactoriolum / *Reticulum* / *Fasciculus odoratus* } Richpüschlein Rychelek/ Wachádlko τὸ ὀσφρηντικὸν, τὸ ὀσφραντόν.
Sertum, Corona Krantz Wieniec ὁ στέφανος, τὸ στέμμα.
Coronomenta Krantz blumen Kwiećie do wieńcow τὰ στεφανωματικά.
Corona florea Krantz von Blumen z kwiatek wieniec ὁ ἀνθεινὸς στέφανος.
Corona rutacea Rautenkrantz Ruciány wieniec ὁ πηγάνου στέφανος.
Corona rosacea Rosenkrantz Rożany wieniec ὁ ῥοδόεις στέφανος.
Corona violacea Violenkrantz Fiołkowy wieniec ὁ ἰώδης στέφανος.
Corona laurea Lorbeerkrantz Bobkowy wieniec ὁ δάφνινος στέφανος.
Circulus coronarius Schiene am Krantz Lubek ὁ κύκλος στεφανικός.
Gramen Gras Trawá ἡ ἄγρωστις.
Absinthium Wermut Piołyn τὸ ἀψίνθιον.
Absinthium marinum Wurmkraut Szalony Cypres ἀψίνθιον θαλάσσιον.
Artemisia Beyfuß S. Johannis Gürtel Bylicá ἡ ἀρτεμισία.
Olus Allerley Kochkraut Ogrodne wárzywo τὸ λάχανον.
Braßica Kohl Jármuż ἡ κράμβη.
Braßica capitata Heuptkraut/ Kappiskraut Kápustá w głowách ἡ κράμβη κεφαλωτή.
Braßica acetosa vel conditanea Sawerkraut Kwáśna kápustá ἡ κράμβη ὀξώδης.
Asparagus Spargeln Czárcia Brodá ὁ ἀσπάραγος.
Abrotonum Stabwurtz/ Schoßwurtz Boże Drzewko τὸ ἀβρότονον.

Acanthus } Beerenklaw Barßcz ἡ ἄκανθος.
Branca ursina }
Centaurium Tausentgüldenkraut Centárzya τὸ κενταύριον.
Caltha } Ringelblume Błáwat/Modrák ἡ κάλθη.
Calendula }
Cepa, cepe Zwibel Cybulá τὸ κρόμμυον.
Chelidonium } Schellwurtz / Schwalbenkraut Celidoniá ábo
Hirundinaria } Jáskołcze ziele τὸ χελιδόνιον.
Sinapi, Sinapis Senff Gorczycá τὸ σίνηπι.
Sinapi acre guter Senff Gorczycá ostra σίνηπι ὀξύ.
Eruca Geler oder Weisser Senff Białka gorczyca τὸ εὔζωμον.
Dipsacus, Car- } Kartendiestel/ Tuchmacher karten Sukiennicze
duus fullonum } karty ὁ δίψακος.
Virga pastoris }
Pæonia casta Peonien/Beningenkraut Piwonia.
Hyssopus Eysop Hysop ὁ ὕσσωπος.
Isatis } Waid Ziele ktorego do fárbowánia sukien używáją
Glastum } ἡ ἰσάτις.
Guadum }
Lactuca Salat Sáłatá ἡ θρίδαξ.
Rosmarinus } Roßmaryn Rozmáryn ἡ λιβανωτίς.
Libanotis coronaria }
Verbascum Königskertz Dziewánná ὁ φλόμος.
Lilium } Lilgen Liliá τὸ κρίνον, τὸ λείριον.
Rosa Junonia }
Nymphæa } Seeblum Haarwurtz Grzybienie/ Wodna liliá
Clava Herculis } ἡ νυμφαία.
Lupulus Hopffen Chmiel τὸ βρύον.
Millefolium Schaafgarbe Tysiacznik τὸ μυριόφυλλον.
Nasturtium Gartenkresse Rzeżuchá τὸ κάρδαμον.
Nasturtium aquaticum Bornkresse Wodna rzeżuchá ἡ καρδαμίνη.
Acetosa } Sawerampffer Szczaw τὸ ὀξυλάπαθον, λα-
Oxalis, Rumex } πάθιον.

Papaver

Papaver Mohn Mák ὁ μήκων.
Pentaphyllum } Fünffingerkraut Piećpierſt ábo Piećiornik τὸ
Quinquefolium } πεντάφυλλον.
Plantago Wegerich/Wegebreit Babká τὸ ἀρνόγλωσσον.
Pulegium Poley Poley τὸ γλήχων, βλήχων.
Numularia Waſſerpoley/pfennigkraut Wodny Poley.
Raphanus Rettich Rzodkiew ὁ ῥαφανίς.
Raphanus major Meerrettich/Krin Chrzan τὸ θλάσπι ἕτερον.
Rapa, Rapum Rübe Rzepá ἡ γογγύλη.
Rapacium Rübenkraut Rzepna náć
Rapulæ passæ Welcke Rüben Wiedła rzepá
Rapunculus } Rapuntzle Kolnik polny ἡ γογγυλὶς ἀγρία.
Rapum sylvestre }
Beta nigra Rhote Rüben Ćwikłá τὸ τεῦκλον μέλαν.
Napus Steckrübe Sucha podługowáta rzepá τὸ βούνιον.
Uvæ ursinæ } Johannesbeerlein oder treublein Porzeczki
Ribes }
Rosæ Rosen Roza τὰ ῥόδα.
Rosa Milesia vel purpurea Rhote Rose Czerwona roza τὸ ῥόδον πορφυροῦν.
Rosa alba Weiſſe Rose Białka Roza ῥόδον λευκόν.
Rosa alabandica Leibfarbe roſe Cieliſta roza
Rosa canina vel sylvestris Hainbutten Rose Dzika Roza τὸ κυνόρροδον.
Ruta Raute Rutá τὸ πήγανον.
Amaracus } Majoron Májeran ὁ ἀμάρακος, τὸ σάμψυχον.
Samsucus }
Sedum maius } Hauswurtz/Mawerpfeffer Rojownik álbo Bárwinek τὸ ἀείζωον.
Sempervivum }
Helenium Alant Wurtzel Oman τὸ ἑλένιον, τὸ μῶλυ.
Amarantus purpureus Sammetblum/Tauſentſchön Brunat áło Szárłat ὁ ἀμάραντος.
Heliotropium Sonnen Wirbel Słonecznik τὸ ἡλιοτρόπιον.

Parthenium } Mater/Mutterkraut Máruná τὸ παρθένιον.
Solis oculus }
Ophioglosson Naterzüglein Náśiezrzak τὸ ὀφιόγλωσσον.
Serpillum } Quendel Máćierza duśká/ Máćierzanká τὸ
Matris animula } ἕρπυλλον.
Origanum Wolgemut Lebiotká ὁ ὀρίγανος, τὸ ὀρείγανον.
Pulmonaria Lungenkraut Studziennnik.
Thymus } Römischer oder Welscher Quendel Włoſki Szmer
Thymum } ὁ θύμος, τὸ θύμον,
Trifolium Klee Komk τὸ τρίφυλλον.
Violæ Violen/Feilgen Fiolki τὰ ἴα.
Violæ purpureæ Blaw Feilgen Modre Fiolki τὰ ἴα πορφυροῦντα.
Violæ luteæ Gelbe Feilgen Zołte Fiolki οἱ χεῦροι.
violæ albæ Weisse Violen Białe Fiolki τὸ λευκόϊον.
Urtica Nessel Pokrzywá ἡ ἀκαλύφη.
Urtica mortua vel iners Tode Nessel/ Taube Nessel Martwa po-
krzywá.
Porrum Lauch Luczek τὸ πράσιον.
Allium Knoblauch Czosnek τὸ σκόροδον.
Anethum Tille Kopr swoiſki τὸ ἄνηθον.
Bellis hortensis minor Tausentschön Stokras ábo Przyypo niczki.
Anisum Aniß Hányß τὸ ἄνισον.
Arundo Rohr Trzćiná ὁ κάλαμος.
Canna Schilff Łacz ἡ κάννα
Alga } Meergraß Meerschilff Teichschilff Morſka ábo
Ulva } Wodna trawá ὁ φῦκος θαλάσσιος.
Juncus, Scirpus Bintz Sitowie ὁ σχοῖνος.
Atriplex, Aureum olus Melden Łobodá ἡ ἀτράφαξις.
Carduus benedictus } Cardebenedicten Ostropeſt ἡ ἀτρακτυλὶς
Atractylis hirsuta } τραχεῖα.
Betonica Betonien Bukwicá τὸ κέστρον.
Canabis, Cannabis Hanff Konopie ἡ κάνναβις.
Carduus Distel Wilczy mlecz ábo Oset ὁ σκόλυμος.

Lilium

Lilium convallium Thal Lilgen/ Mey blümlein Conwáliá álbo polna lilia.

Chamæmelum } *Anthemis* } Camillen Blumen/ Hermieln Rumien/ Rumiánek τὸ χαμαίμηλον.

Cucurbita Kürbis Korbás ἡ κολοκύνθη.

Colocynthis } *Cucurbita sylvatica* } Koloquint/ Wilder kürbis Coloquinta álbo Lesny Korbás ἡ κολοκυνθίς.

Cyanus Kornblum Modrák ὁ κύανος.

Euphrasia, Ocularia Augentrost Swieczki ἡ εὐφρασία.

Fœniculum Fenchel Kopr włoski τὸ μάραθρον.

Fœnum Hew Siáno ὁ χόρτος.

Manipulus fœni ein Bündlein hews Wiąská álbo Snopek siáná ἡ δεσμὴ τοῦ χόρτου.

Fœni meta Hewschober Kopicá Siáná χόρτου πυρὴν.

Fœnum cordum vel serotinum Grommet oder spat Hew Petraw χόρτος ὄψιμος.

Fœnum subsecare vel falce demetere Hew hawen oder Meyen Siáno siec τὸν χόρτον τέμνειν.

Fœnum furcillis versare das Hew mit Gabeln vmbkehren oder wenden Przewrácáć Siáno álbo trząść χόρτον τρίνακσι τρέπειν.

Fœnum rastellis corradere Hew rechen Siáno grábić χόρτον συνάγειν.

Fœnum in pyramides exstruere Hew auffschobern Siáno w kopice stáwiáć χόρτον εἰς πυραμίδας κατασκευάζειν.

Apiastrum, Apiaria, Citrago Melissenkraut/ Bienenkraut Melissá τὸ μελισσόφυλλον.

Fragaria Erdbeerenkraut Poziemkowe liście.

Hedera terrestris Gundelreben/ Gunderman Bluszcz álbo Bluszczek ὁ χαμαίκισσος.

Helleborus Nieswurtz Ciemierzycá ὁ ἐλλέβορος.

Hyacinthus, Lilium purpureum Mertzblümlein Bronátne fiołki ὁ καὶ ἡ ὑάκινθος.

Cichorium Wegwart Podróżnik τὸ κιχώριον.

Lavandula Lavendel Lawándá ἡ νάρδος ἰταλική.

Ostrutium

Ostrutium } Meisterwurtz Ziele podobne oczsnikowi
Laser Gallicum }
Levisticum Liebstückel Lubisczek τὸ λιγυστικόν.
Cariophylli Negelken/halb vnd volle Ogrodne gozdziki/Natki τὰ καρυόφυλλα.
Malva Pappel Slaz ἡ μαλάχη.
Menta Müntz Mietká ἡ μίνθα.
Menta crispa Krause müntze Kedzierzáwa mietká
Mentastrum } Fischmüntze/Roßmüntze Lisna albo Dzika mietká τὸ σισύμβριον.
Menta sylvestris }
Pastinaca Pastenach Pásternak ὁ σταφυλῖνος.
Siser, Baucia Möhre Márchew τὸ σίσαρον.
Lappa Klette Lopian ὁ τρίβολος.
Salvia Salbey Szálwija ὁ ἐλελίσφακος.
Taraxacon Pompelblumen Kniát abo Wokowe oczy.
Ranunculus Schmirgelblumen Zábie ziele τὸ βατράχιον.
Psyllium, Pulicaria Flöhekraut Psyllium τὸ ψύλλιον.
Cucumeres Gurcken Ogorki σίκυοι.
Melones, Pepones Melaunen Malony αἱ μηλοπέπονες.
Pimpinella Bibenell Biedrzeniec.
Angelica Heiligen Geist Wurtzel Dziegiel ἡ ἀγγελική.
Eupatorium } Odermennig/ Bruchwurtzel/ Leberkraut Rzepik τὸ εὐπατώριον.
Agrimonia }
Asplenum } Steinfarn/ oder Miltzkraut Stonogowiec τὸ ἄσπληνον.
Asplenium }
Cynoglossa Hundszunge Psi iezyk τὸ κυνόγλωσσον.
Marrubium Lungenkraut Szanta τὸ πράσιον.
Phyllitis } Hirschzungen Scolopendria ἡ φυλλῖτις.
Scolopendria }
Anchusa, Buglossum Ochsenzunge Czerwieniec ἡ ἄγχουσα.
Ocymum Basilien/Presilienkraut Basilia τὸ ὤκιμον.
Bellis sylvestris minor Hundsblumen Psie ziele.
Petroselinum Petersilien Piotruszká τὸ σέλινον.

Carum Karbe oder Feldkümmel Karwy álbo Polny Kmin.
Nardus Spicknard Szpikánárdy ὁ νάρδος.
Asarum, Vulgago } Haselwurtzel / Hasenöhrnlein Kopeinik τὸ
Nardus rustica } ἄσαρον, ὁ νάρδος ἀγρία.

XIX.
DE AROMATIBUS.
Von Specereyen.
O Drogich Ziołách ábo Korzeniu.

Aroma } Gewürtz / Specerey Ziele / Korzenie τὸ ἄρωμα.
Odoramentum }
Uunguentum } Wolriechende Salbe Máść τὸ μύρον.
Pigmentum }
Unguentum rosaceum Rosensalbe Máść Rożánna τὸ μύρον ῥόδανον.
Oleum amaracinum Majoran Oele Májeranowy olejek τὸ μύρον ἀμαράκινον.
Nux myristica, vel Muscata Muscatnüß Mußkatowa gałká τὸ κάρυον μυριστικόν.
Macis } Muscatblum Mußkatowy kwiát μάκερ.
Macer }
Acorum, Acorus Kalmuß Tátárskie ziele τὸ ἄκορον.
Cinamomum } Zimmet Rinde Cynámom τὸ κιννάμωμον, κίνναμον.
Casia }
Stacte Zimmet Oele Cynámunowy Olejek ἡ στακτή.
Crocus, Crocum Saffran Száffran ὁ κρόκος.
Gingiber Jngwer Jmber ὁ ζιγγίβερ.
Cuminum Kümmel Kmin τὸ κύμινον.
Galanga Galien / Galzan Gálgan ἡ γαλάγγη.
Gentiana Entzian Goryczká ἡ γεντιανή.
Caryophylli Negeln Kramne gozdziki τὰ καρυόφυλλα.
Piper Pfeffer Pieprz τὸ πέπερι.
Zadura, Zedoaria Zitwer Citwar ἡ ζεδοαρία.
Coriandrum Coriander Koriánder τὸ κόριον τὸ κορίαννον.

Cubebæ Cubebeben Kubeby ἡ συφυλὴ κυβινή.
Thus Weyrauch Kadzidło ὁ λίβανος.
Myrrha Myrrhen Mirrha ἡ σμύρνα.
Saccarum Zucker Cukier τὸ σάκχαρον.
Mel arundinis Indicæ Zuckerkandel Lodowáty Cukier τὸ μέλι τῦ καλάμȣ.
Moschus, Muscus Bisem Piżmo ὁ μόσχος.
Moschum olere nach Bisem richen Piżmem páchnąć τῦ μόσχȣ ὄζειν.
Cucullus ein Würtzbriefflein/ Scharnützel Korzenna trąbká.

XX.

DE RURE ET AGRO.

Vom Feld vnd Acker.

O Wśi/ Polu/ y Roli.

Sylva Wald Lás ἡ ὕλη.
Sylva cædua Haw Wald Lás ktory rabią ábo gdźie po drwá jeżdżą ἡ ὕλη κοπτική.
Sylva incædua ein Wald da man nicht hawen darff Lás ktorego nie rabią ἡ ὕλη ἄτμητος.
Sylva excisa außgehawener Wald Wyćięty Bor álbo Lás ἡ ὕλη ἐκκεκομμένη.
Quercetum } *Roboretum* } Eichen Wald Dębowy Lás ὁ δρυμών.
Nemus, Tempe Lust Wald Gay τὸ νέμος:
Saltus Forst. dicker Wald Gęsty Lás ἡ νάπη.
Lucus Hainwald Ciemny gay τὸ τέμενος, τὸ ἄλσος.
Frutetum } *Fruticetum* } Gepüsch/ Gestreuch Krzewiná álbo Chrost ὁ θαμνών.
Dumetum, Rubetum Dornpusch Ciernisko ὁ ἀκανθὼν, ὁ φραγμών.
Eremus, Solitudo Wüste Puszcza ἡ ἔρημος.
Solum Erd/ Erdreich Ziemiá/ Grunt τὸ ἔδαφος.
Solum fertile Fruchtbar Land Żyzny grunt εὔφορον ἔδαφος.
Solum uliginosum Feuchte Erdreich Wilgotny grunt ἔνικμον ἔδαφος.

Solum

Solum exsuccum Dürre Erdreich Suchy grunt ἄχυλον ἔδαφος.
Solum pingue Fett Land Tłusty grunt λιπαρὸν ἔδαφος.
Solum herbidum Grasicht Feld Zárosły grunt βοτανῶδες ἔδαφος.
Hortus Garten Ogrod ὁ κῆπος.
Hortus imaginarius Würtzgärtlein vor dem Fenster Podokienny ogrodek.
Rosetum Rosengarte Rozány ogrod ἡ ῥοδωνιά, ὁ ῥοδών.
Oleretum } Kohlgarte / Krautland Ogrod od Wárzywá
Hortus olitorius } ἡ λαχανία.
Lupeletum Hoppengarten Chmielisko
Olivetum Oelberg Oliwny ogrod ὁ ἐλαών.
Arboretum Baumgarte Sad ὁ δενδρών.
Seminarium } Ort da man junge Beume pflantzt Sad τὸ φυ-
Plantarium } τευτήριον.
Pomarium Obstgarten Sad ὁ μηλών.
Viridarium Lustgarten Wyrydarz ὁ ἀνθών, ὁ παράδεισος.
Vivarium Thiergarten Zwierzyniec τὸ ζωοτροφεῖον.
Sepes, Septum } Zaun Płot ὁ φραγμός.
Sepimentum }
Sepimentum ligneum Plancke oder Gelint Párchan ὁ φραγμὸς ξύλινος.
Sepimentum virgulteum sive spineum Ein Zaun von Strauch oder Dornen Pleciony płot ὁ φραγμὸς ἀκανθικός.
Vinea } Weingart/Weinberg Winnicá ὁ ἀμπελών.
Vinetum }
Rus Feld Folwárk/ Sioło/ Wieś/ Pole τὸ χωρίον.
Ager Acker Rolá ὁ ἀγρός.
Ager compascuus Gemeine Weide Wygon σύμβοτος ἀγρός.
Ager confinis } Acker der an einen andern stösset Pogránicżna rolá
Ager vicinus } ἐγγὸς, συνορὸς ἀγρός.
Ager novalis Brochacker Nowiná νειὸς, νεὸς ἀγρός.
Ager restibilis Acker den man alle Jahr beseet Rolá ná ktory co rok śieją.

Ager ruderatus Steinicht Feld Kámienna Rolá λιθώδης ἀγρός.
Ager effœtus Ausgenützet Erdreich Jáłowa ábo niepłodna Rolá ἄγονος ἀγρός.
Ager vectigalis Zinßbar Acker Czynßowa Rolá τελεσφόρος ἀγρός.
Pascuum } Vieh Weyde Páſtwiſko/Páſtewnik ἡ νομή, ἡ βοσκή.
Pascua }
Pratum Wieſe Łaka/Siánożeć ὁ λειμών.
Arvum Geerbter Acker noch vnbeſeet Zaorána ále nieposiána rolá ἡ ἄρουρα.
Rapina Rübenland Rzepiſko
Campus, Planicies Feld Pole τὸ πεδίον.
Seges Saat oder beſeet Acker Posiána rolá τὸ λαῖον.
Sementis, Satio Seezeit Siewbá ἡ σπορά.
Prædium Liegend Gut oder Grund/Forwerck Folwárk/Łeżaca májetność τὸ χωρίον.
Prædiolum Güttlein Folwárczyk τὸ χωρίδιον.
Prædy reditus Nützung des Gutes Dochody z Folwárku ἡ πρόσοδος τοῦ χωρίου.
Suburbanum Forwerg vor der Stadt Folwárk τὸ χωρίον προάστειον.
Prædium optimo jure, vulgò Allodium } Vnzinßbar vnd frey ledig Gutt Własna wolná májetność.
Prædium clientelare, vel beneficiarium, Feudum vulgò } Lehn/oder Lehn Gutt Májetność ktorą lennym práwem kto trzyma.
Vasallus Ein LehnMann Co táką májetność trzyma.
Hæredia } Erbgüter Własne dziedzictwo τὰ κληρονομαῖα, τὸ
Allodialia } κλῆρος.
Bona emphyteutica Erbzinsgüter Dobrá ktore naymują τὰ ὑπάρχοντα ἐμφυτευτικά.
Fundus Bawer-oder LandGutt/ liegender Grund vnd Bodem Rolny grunt τὸ χωρίον.

Latifun-

Latifundium ein gros LandGutt Szeroka majetność ἡ εὐρυχωρία.
Pagus, Vicus rusticus Dorff Wieś ἡ κώμη.
Villa Forwerck/Bawren Hoff Folwárk ἡ ἔπαυλις.
Horreum Scheune Stodołá ὁ σιτοβολών.
Aquarium Trencke Mieyſce pojenia bydłá ἡ ὑδροθήκη, τὸ ὑδρεῖον.
Via, Veha Weg/Straſſe Drogá ἡ ὁδός.
Via publica, regia Landſtraſſe Krolewſka drogá θαμυρὰ ὁδός.
Via agraria Dorffſtraſſe Máła drogá
Via compendiaria Richtſteig Bliſka drogá σύντομος ὁδός.
Via ferens Rechte Straſſe Proſta drogá
Via strata Gepflaſterte Straſſe Brukowána drogá τὸ λιθόστρωτον.
Via recta Richtiger Weg Niezmylna drogá εὐθεῖα ὁδός.
Via lata Breiter Weg Szeroka drogá εὐρεῖα ὁδός.
Via angusta Enger Weg Wąſka drogá στενὴ ὁδός.
Via plana Ebener Weg Rowna drogá ὁμαλὴ ὁδός.
Via salebrosa Holperichter weg Chropowáta droga ῥηχώδης.
Semita Fußſteig Scieżká ἡ τρίβος.
Callis } gebähnter Weg Vtarta drogá *idem.*
Via trita }
Diverticulum Nebenweg Náproſt drogá ἡ πάροδος.
Bivium Wegeſcheide da zwee wege zuſammen kommen Gdzie ſie dwie drogi ſchodzą τὸ ἀμφόδιον, ἡ δίοδος.
Trivium Wegeſcheide da drey wege zuſammen ſtoſſen Gdzie ſie trzy drogi ſchodzą ἡ τρίοδος.
Quadrivium da ſich vier wege von einander ſcheiden Gdzie ſie cztery drogi ſchodzą ἡ τετράοδος.
Compitum Creutzweg Krzyżowa drogá
Limes, Terminus Grentz Gránicá ὁ ὅρος.
Lapis terminalis Grentzſtein/Merckſtein Kopie ὁροθεσίας λίθος.
Sulcus Forche Brozdá ἡ αὖλαξ.
Elices } Waſſerforchen Brozdy kroremi wodá ſchodzi οἱ ἀγωγοὶ ὕδατος.
Colliquiæ }
Porca, Lira } Beeth Zagon/Grzedą
Pulvinus }

Gleba Erdscholl/Erdenklos Skibá ἡ βῶλος.
Cespes vivus vel gramineus Grüner Rasen Darn
Messis Schnitt/Erndte Zniwo ὁ ἄμητος, ὁ θερισμός.
Messis opima reiche Erndte Zyzne źniwá
Meta Garbe Snop ἡ ἄμαλλα.
Merges Korngarbe Zytny snop *idem.*
Spicilegium Eerenlese Zbieránie kłosków ἡ σταχυολογία.
Vindemia Weinlese Zbieránie winá ἡ τρύγη.

XXI.

DE SUPELLECTILE RUSTICORUM.

Von Bawren Haußrath.

O nárzedách ábo przetrze chłopskim

Aratrum Pflug Pług τὸ ἄροτρον.
Vomis } Pflugeisen/Pflugschar Kroy ἡ ὑνὴ, ὕννυς, ἶνις.
Vomer }
Buris } Pflugkrümme darinn die schaar stecket Lemiz ἡ ἐ-
Bura } χέτλη.
Dentale Pflugholtz Rádło ὁ γύης.
Stiva Pflugstertze/Handhabe Kozicá ἡ ἐχέτλη.
Rastrum Rechen Grábie ἡ σκαλίς.
Pala, Rutrum Schauffel Lopátá ἡ μάκελλα, ἡ δίκελλα.
Ligo Hawe/*item*, Grabscheid oder Spaten Motyká/*item*, Rydl ὁ σμινύη.
Marra Krauthawe/Geeteisen Rydlik τὸ χορτοκόπιον.
Runcina Rodehawe Motyká
Furca Gabel Widły ὁ τρίναξ.
Bidens Gabel mit zweyen spitzen / Hewgabel Sienne Widły o dwu zebách ὁ δίοδους.
Tridens Gabel mit drey spitzen / Mistgabel Gnojowe widły o trzech zebách ὁ τριόδους.
Merga Korngabel Zytne widły τὸ δίκρανον.
Sarculum Schorschauffel Kráca ἡ σκαλίς.

Occa,

Crates, Dentale } Eine Ege Broná τὸ βωλοκόπημα.
Occa, Pecten }
Falx, Secula Sichel oder Sense Sierp ábo Kossá ἡ δρεπάνη, τὸ δρέπανον.
Falx messoria Sichel Sierp ἡ πυράμη.
Falx fœnaria Sense Kossá τὸ κρασήριον, χορτοκόπιον.
Falx putatoria vel vineatica Bindmesser/ Rebenmesser Nożkiorym gálaſki ábo wino obrzynáia τὸ κλαδευτήριον.
Falx arboraria Schnitmesser Strug/ Dśny noż
Carrus Karn Kárá τὸ ἅρμα, δίτροχον.
Vehiculum, Currus Wagen Woz τὸ ὄχημα.
Curriculum Kleiner Wagen Wozek το δρόμημα.
Currum ascendere Auffsitzen Wsiádáć ἀναβαίνειν δρόμημα.
Vehiculum meritorium Rollewagen Podwodá τὸ ἁμαξακόριον.
Lectica, Arcera Senffte Lektyká τὸ φορεῖον, ἡ κλίνη.
Vehiculum pensile, Pilentum Schwebender Wagen Kolebká ἡ ἁρμάμαξα.
Sarracum Lastwagen/Fuhrwagen Robotny woz ἡ ἅμαξα.
Rheda } Kutschwagen/Rennewagen Koteży ἡ ἀπλωή.
Cisium }
Cisus volare auffm Kutschen fahren Ná kotczym iácháć
Capsus rhedæ Des Kutschenknechts Sietz Skrzynká ná przodku wozá. ἡ κάψα τῆς ἀπλωής.
Essedum, Esseda Bedackter wagen Rydwan τὸ ἔσσεδον.
Carpentum Schlitten Sánki ἡ ἀπλωή.
Traba, Trabea Schleiffe Sánie τὸ ἔκλυθρον.
Plaustrum } Lastwagen/Mistwagen Gnoyny woz ἡ ἅμαξα.
Plostrum }
Corbis plaustralis Wagenkorb Pukkoſzek
Plostellum Kinds Wägelein Dziecinny Wozek
Plaustrum sarcinarium Rüst- oder Zeugwagen Skárbny Woz ἡ ἅμαξα τῶν σκευῶν.
Plaustrum culinarium Küchenwagen Kuchenny Woz ἡ ἅμαξα μαγειρικά.

Currus commeatuum Proviantwagen Woz dla Zywnośći ἁμαξιαῖας ὄχ⊙.
Biga, Currus bijugis Wagen daran zwey Roß ziehen Woz we dwá Konie ξυνωρίς.
Triga, Currus trijugus Wagen daran drey Roß ziehen Woz we trzy Konie
Quadriga Wagen daran vier Roß ziehen Woz we cztery Konie τὸ τέθριππον.
Quadriga Vier Roß an einem Wagen Cztery woźniki ἵππος τέτριππ⊙.
Sejugâ vehi mit sechs Rossen fahren Poßostno jácháć ἵπποις ἑξίπποις ὀχεῖσθαι.
Scutica, Flagellum Peitsche Bicz ὁ μάστιξ.
Axis Die Achß Oś / Szenkiel ὁ ἄξων.
Pix liquida / *Axungia* Wagenpech / Theer / Wagenschmeer Smołá ktora ośi smáruja τὸ ξύγγιον.
Theca axungiaria Theerpaudel Smolnicá ἡ ξυγγιοθήκη.
Temo die Deichsel Dysiel ἡ ἀκτηρία, ὁ ῥυμός.
Jugum Joch / Holtz damit man zwey Vieh zusammen koppelt Járzmo τὸ ζυγόν, ἀμπρόν.
Rota ein Rad Koło ὁ τροχός.
Radÿ rotæ die Speechen Szpice u kołá αἱ κνῆμαι.
Modiolus rotæ die Nabe Piastá ἡ πλήμνη.
Tubus rotæ das Nabenloch Dziurá piástowa ἡ ὀπὴ, ἡ σύριγξ.
Canthus Radschiene Szyná u kołá ὁ κανθός.
Clavus Schien Nagel Szynal ὁ γόμφ⊙.
Paxillus, Embolium Die Löhne Łon τὸ ἔμβολον.
Annulus Linenscheibe Reffá
Absis, Curvatura rotæ die Fellgen Zwono u kołá ἡ ἴτ⊙.
Sufflamen Spannkette / oder Radesperre Liná ktora woz hámuja / Hámulec ἡ ἐποχή.
Currum sufflaminare den Wagen hemmen Woz hámowáć ὄχημα ἐπέχειν.

Succula

Succula	Winde, Heber	Heber	ἡ ἐργάτη· ὄνευς.
Tympanum	Wagendecke/der Sprügel	Pokład	τὸ τύμπανον.
Orbita	das Wagengleiß	Koliey	ἡ τροχιά.
Tubera clavorum	Die Radekoppen	Głowy ábo wierzch ßynałow.	
Unirota	Radeber	Tatzki	
Basis pedamenti	der Rungenstecke	Násad	ἡ βάσις κάμακος.
Pedamentum curule	Rungen am Wagen	Kłonicá	ἡ κάμαξ.
Vehes	Fuder	Nákład/Woz	τὸ ὄχημα.
Vehes lignorum	Fuder holtz	Woz drew	ὄχημα ξύλου.
Vehes fœni	Fuder Hew	Woz śiáná	ὄχημα χόρτου.
Vehes fimi	Fuder Mist	Woz gnoju	ὄχημα κόπρου.
Ventilabrum, *Vannus*	Wurffschauffel	Wiejáczká	τὸ λίκνον.
Cribrum	Sieb	Sito	τὸ κόσκινον.
Saccus	Sack	Miech	ὁ σάκκος.
Sacculus	Säcklein	Mießeczek	τὸ σακκέλλιον.
Fiscus, Fiscina	Korb	Koß	ἡ θίβη.
Fiscella, Quasillus	Körblein	Koßyk	ἡ σαργάνη.
Pix	Pech	Smolá	ἡ πίσσα, ἡ πίττα.
Mulctra, *Mulctrale*, *Mulctrum*	Melckgelte / Melckeimer	Niecká / Kopanká ábo y Szkopik	ἡ πέλλη.
Sinum lactis	Milchtopff/Asch	Mlecznik	ὁ γαυλός.
Forma casearia	Kesenap	Tworzydło	ὁ τύπος.
Linter, alveus	Trog	Koryto	ἡ σκάφη.
Aqualiculus	Sewtrog	Swinie koryto	ὁ γάστρων.
Tribulum, Flagellum	Flegel	Cepy	τὸ τρίβολον.
Sudes, Sudis	Zaunsteck	Kol opalony	ὁ σφηκίσκος.
Pertica	Rickstangen	Zierdźie	αἱ κάμακες.
Vallus, Palus	Pfaal	Pal	ὁ χάραξ.
Phalanga, *Palanga*	Stange oder Baum/daran man etwas tregt	Drąg/ Grzędá co ná niey noßą	ἡ φάλαγξ.
Vectis	Hebebaum	Drąg do dźwigánia	ὁ μοχλός.

DE URBE.

Von der Stadt. O Mieście.

Urbs ein grosse Stad Wielkie miásto ἡ πόλις, τὸ ἄστυ.

Oppidum Stad Miásteczko τὸ πόλισμα.

Oppidulum Stådtlein/ Máłe miásteczko τὸ πολισμάτιον.

Urbs {
maritima Seestadt Nad morzem τὸ ἐπίνειον.
mediterranea Landstad od morzá odległe μεσόγαια
civibus frequens Volckreich Stadt ludne πόλις.
celebris Berůmpte Stadt Záwołane ἔυδοξος.
Imperialis Reichstadt Cesárskie ἡγεμονικὴ.
Libera Freystadt Wolne ἐλευθέρα.
Metallica Bergstadt Kruszcowe μεταλλικὴ.
} Miásto.

Civitas Bůrgerschaffe Zebránie mieśćan ἡ πόλις.

Patria Das Vaterland. Oyczyzná ἡ πατρίς.

Donare civitate Bůrgerrecht gebn. Dáć mieyskie πολιτείαν διδόναι.

Jus Civitatis consequi Das Bůrgerrecht gewinnen Mieyskie przyjąć ἐγγράφεσθαι τῇ πόλει.

Municipium Mitbůrgerschafft/ Mitgenoschafft/ Miásto co się odzywa do pewney Rzeczy Pospolitey ὁ δῆμος.

Fœderata Civitates Verbundte Stådte Zbuntowáne miástá αἱ ὁμωμοκυία.

Emporium, Urbs mercatoria ein Gewerbstadt/ oder handelstadt/ Kauffstadt Hándlowne miásto/ jákie nád morzem bywáją τὸ ἐμπόριον.

Metropolis Heuptstadt Głowne miásto ἡ μητρόπολις.

Colonia ein Stadt oder Ort/ so mit newen Einwohnern besetzet ist Nowe miásto/ Nowa osádá ἡ ἀποικία.

Suburbium Vorstadt Przedmieśćie τὸ προάστειον.

Arx Schloß Zamek ἡ ἀκρόπολις.

Castellum Festung/ Blockhauß Twirdzá τὸ χωρίον.

Propugnaculum Pastey/ Wehre Báßtá τὸ ἐπιτείχισμα.

Muri Mauren Mury τὰ τείχη.

Mœnia die Stadtmaurē/Ringmaurē Mur koło miástá τὸ τεῖχος.
Lorica, Sepiētū muri Schantze/ Brustwehre Száńce ná murze
Pinnæ murorum, Murorum minæ Die Zinnen an den Mauren
Wirzchołki ábo ßpice murow ἡ ἔπαλξις, κρόσσα.
Porta StadtThor Bramá ἡ πύλη.
Cataracta Schutzgatter Kratá u Bramy ὁ κόραξ.
Agger Wall Wał τὸ χῶμα.
Vallum, Vallus Bollwerck/von pfälen Ostrożenie τὸ χαράκωμα.
Fossa der Graben Przykop ἡ τάφρος, ἡ ταφρεία.
Pomœrium der Zwinger/ Parchen Párkan
Turris ein Thurn Wieżá ὁ πύργος.
Turris cāpanaria Glockenthurn Zwonicá πύργος τῶν καμπανῶν.
Specula ein Warte Strażnicá ἡ σκοπία, τὸ σκοπευτήριον.
Vicus, Regio Gasse/ Strasse Vlicá ἡ πλατεῖα.
Vicus arcis die Burgstrasse Zamkowa ulicá ἡ ῥύμη ἀκροπόλεως.
Platea Grosse Gasse Wielka ulicá ἡ πλατεῖα.
Platea lapidibus strata ein Steinweg Brukowána Vlica τὸ
λιθόστρωτον.
Angiportus, Angiportum Enge Geßlein Ciásna ulicá ὁ στενωπός.
Fundula Gasse die kein außgang hat Vlicá bez wijázdu
Curia Rathhauß Ratuß τὸ βουλευτήριον.
Senaculum Rathstube Rádna izbá *idem*
Prætorium Richthauß Sadowy dom τὸ δικαστήριον.
Tribunal Richterstuel Sadowi stolec τὸ βῆμα, τὸ δικαστήριον.
Subsellia Gerichtsbencke Ławki sadowe αἱ ἕδραι, τὰ βάθρα.
Ærarium Schatzkammer Skarbnicá τὸ δημόσιον.
Tabularium Die Cantzeley Káncellaria τὸ μητρῷον.
Archivum die Kemerey Komorá xiag y Priwilegiow pospolitych
τὸ ἀρχεῖον.
Theatrum, Visorium Schawplatz Plác gdzie się igrzyská dzieją
τὸ θέατρον.
Granarium Kornhauß Szpichlerz τὸ σιτοβολών.
Argentaria Ein wechselladen Mienicá τὸ ἀργυρεῖον, ἀργυροκο-
πεῖον.

Forum Marck Rynek ἡ ἀγορά.
Merces, Res venales Wahren Towáry τὰ ἀγοράσματα, τὰ ὤνια.

Forum { Panarium, pistorium die Brodbencke Chlebowe jatki | piscarium Fischmarck Rybny | pomarium Obstmarckt Jabłeczny | cupedinarium Naschmarck Łákoczczy | olitorium Krautmarckt Kápustny | frumentarium Kornmarckt / Getreitemarckt Zytny | lignarium Holtzmarckt Drewny | boarium Ochsenmarckt Wołowy | suarium Sewmarckt Swinny | carnarium Fleischmarckt Mieśny | vinarium Weinmarckt Winny | nundinarium Jarmarckt Jármárkowi } Rynek

τὸ ἀρτοπωλεῖον.
τὸ ἰχθυοπωλεῖον.
τὸ ὀπωροπωλεῖον.
τὸ ὀψοπωλεῖον.
τὸ λαχανοπωλεῖον
τὸ σιτοπωλεῖον.
τὸ ξυλοπωλεῖον.
βοοπωλεῖον.
τὸ συοπωλεῖον.
τὸ κρεωπωλεῖον.
τὸ οἰνοπωλεῖον.
ἡ ἀγορὰ ὠνίων ἢ πωλουμένων.

Forum scrutarium, For. promercale Tredelmarck Tándetá γρυταριοπωλεῖον.
Macellum Allerley Speise Marck / item, Fleischbencke Wszeláki miensce gdzie żywność przedáwáją / item, Mieśne jatki τὸ ὀψοπωλεῖον.
Laniena Schlachthauß Kuttloff τὸ κρεοπώλιον, τὸ κρεουργεῖον.
Taberna Kauffladen Ladá / Kram / Kramnicá το ἐργαστήριον.
Taberna meritoria Laden der zuvermitten ist Nájemna Ladá ábo Kramnicá τὸ ἐργαστήριον μίσθιον.
Taberna vinaria, Oenopolium Ein Weinhauß Winna piwnicá τὸ οἰνοπώλιον.
Taberna libraria, Bibliopolium Buchladen Kram gdzie przedawają Xięgi τὸ βιβλιοπωλεῖον.
Aromatopolium, Taberna aromataria Speccereykram oder würtzladen Ziołá álbo Korzenie τὸ ἀρωματοπωλεῖον.
Pharmacopolium Apoteke Hápteká τὸ φαρμακοπωλεῖον.

Popina, Thermopolium Garküche Gotowa kuchnia τὸ θερμοπωλεῖον.

Officina Werckstat Wárstat τὸ ἐργαστήριον

Officina libraria Druckerey Drukárnia τὸ τυπογραφικὸν ἐργαστήριον.

Officina Monetaria die Müntze Mincárnia τὸ ἀργυροκοπεῖον.

Officina tinctoria Die Ferberey/ Fárbirnia τὸ βαφεῖον.

Caupona Wirthshauß/ Gospodá/ τὸ καπηλεῖον

Diversorium Herberg/ Káczmá/ τὸ πανδο-

Pandocheum Krug/ Swárnia κεῖον.

Hospitium Gasthaus/ Gośćinice/ ὁ ξενών.

Xenodochium Fremboer Herberg / Gośćinny dom/Budzyn/

Nosocomium Spittal/ Szpytal τὸ νοσοκομεῖον.

Valetudinarium Siechhauß

Hierocomium Der Außsetzi- Tredowátych τὸ λωβοτρο-

Leprosorium gen Hauß dom φεῖον.

Curotrophium Hospital Junger Knaben Szpytal dla Młodźi τὸ κουροτροφεῖον.

Gerontocomium Hospital alter Leute Szpytal dla Stárych ludźi τὸ γεροντοκομεῖον.

Armamentarium Zeughauß/ oder Arsenal Cajkhauß/ ábo dom gdźie zbroie y inße rynßtunki chowáją ἡ ὁπλοθήκη.

Palæstra Ringplatz/ Kampffplatz Plác gdźie zá pássy chodzą ἡ παλαίστρα τὸ ἀγωνιστήριον.

Telonium Zollhauß Celniczy dom τὸ τελώνιον.

Mola, Molendinum Mühle Młyn ἡ μύλη.

Hydromyla Wassermühle Wodnik ἡ ὑδρομύλη.

Mola alata Windmühle Wiátrak μύλη ανεμική.

Mola trusatilis Hand-Mühle Młyn reczny ἡ χειρομύλη.

Mola chartaria Papyr-Mühl Pápirny Młyn albo Pápirnia ἡ μύλη τοῦ χάρτου.

Mola asinaria vel machinaria Eselmühle oder Roßmühle Końſki Młyn ἡ μύλη ὀνεία.

Pistrinum Eine Stamp- Młyn wktorym ſie w τὸ ἀλφι-

Moletrina mühle ſtępách tłucze τεῖον

Rota molaris Mühlrad Młynſkie kolo ὁ τροχὸς μυλικός.
Lapis molaris Mühlſtein Młynſki kamień ὁ μυλίας, ὁ μύλαξ.
Catillus } Der ober Mühlſtein/ Wierzchny ká- ὁ ὄνος
Aſinus } der Vmbleuffer mień ἐλέτης.
Meta der unter Mühlſtein/ der Lägerſtein Spodni kámień
Lateraria Ziegel Scheune Cegielnica τὸ πλινθεῖον.
Calcaria Kalckhütte Wapiennicá
Materiaria } Zimmerhoff Plác do drzewá
Lignaria } budownego
Carcer } Gefengnus Ciemnica/ τὸ δεσμωτήριον,
Cuſtodia } Więzienie ἡ φιλακή.
Cippus Stock Kłodá ἡ ποδοκάκη.
Horologium } Zeiger/ Vhr Zegar/ Go- τὸ ὡρολογεῖον.
Horarium } dzinnik
Pendere ex horologio An die Zeit gebunden ſein Do czáſu ſię przy-
wiązáć
Horologium ſci- } Sonnenzei- Słoneczny ze- τὸ ὡρο-
atericum vel } ger/ Sonnen- gárek / Com- λογεῖον
gnomonicum } Vhr pás ἡλιακόν.
Solarium }
Verſoria } Meer Compaß Compás kto-
Pixidecula } oder Meer- rego ná morzu
nautica } Chart używáją
Horologium excitatorium Weckerlein Excytaryk ὡρολόγιον ἐγερτικόν.
Clepſammidium } Sandzeiger/ Ciekący Se- ἡ κλεψάμ-
Arenarium } Sand Vhr gárek μος.
Gnomon, } Der Stifft oder Ruh Łaſczká ábo Gróć ná
Solis umbilicus } in der Sonnen Vhr/ der Weiſer Słonecznику
ὁ γνώμον.
Rotula gubernatrix Die Vnruhe Koleczko uſtáwicznie chodzi
w zagárku/ Niepokoy ὁ τροχίσκος κυβερνήτειρα.
Index Zeiger oder Hendlein Ręká u zegárá ukázująca ὁ γνώμον,
ἡ χείρ.

Furcella

Furcella Das Geblein am Zeiger Księżyc u raczki/ Widelki τὸ δίκρανον.

XXIII.
NOMINA REGIONUM
& Gentium.
Die Namen der Lender vnd Völcker.
Imioná Krájow y Narodow.

Judæa	Das Jüdisch Land	Żydowska ziemia	ἡ ἰουδαῖα
Judæus	Ein Jude	Żyd	ὁ ἰουδαῖος.
Hebræus	Ein Hebreer	Żydowin	ὁ ἑβραῖος.
Palæstina, Terra sancta	Das Heilige Landt	Swięte mieyscá/ gdźie Pan Christus mießkal	ἡ παλαιςίνη.
Ægyptus	Egypten Land	Egypt	ἡ αἴγυπτος.
Ægyptius	ein Egyptianer	Egypczyk	ὁ αἰγύπτιος.
Æthiopia	Mohrenland	Murzynska ziemiá	ἡ αἰθιοπία.
Æthiops	Ein Mohre	Murzyn	ὁ αἰθίωψ.
Arabia	Arabien	Arabska ziemiá	ἡ ἀραβία
Arabs	Ein Araber	Arabczyk	ὁ ἄραψ.
Persia	Perser Land	Perska ziemiá	ἡ περσίς.
Persa	Ein Persianer	Persian	ὁ πέρσης.
Græcia	Griechenland	Græciá	ἡ ἑλλὰς, ἡ ἀχαΐα.
Græcus	Ein Griech	Græczyn	ὁ ἀχανὸς, ἕλλην.
Italia	Welschlandt	Włoska ziemiá	ἡ ἰταλία.
Italus	Ein Wahl	Włoch	ὁ ἴταλος.
Romanus	Ein Römer	Rzymiánin	ὁ ῥωμαῖος.
Tiberia, Tyrolis	Thirol	Tyrol	ἡ θηρία..
Tyrolensis	ein Tyroler	Tyrolczyk	ὁ θήριος.
Hispania	Hispanien	Hißpáńska ziemiá	ἡ ἰβηρία, ἱσπανία
Hispanus	Ein Hispanier	Hispan	ὁ ἰβηρὲς, ἱσπανός.
India	Indien	Indiá	ἡ ἰνδική
Indus	Ein Indianer	Indyczyk	ὁ ἰνδικὸς, ἰνδός.
Gallia	Franckreich	Fráncuská ziemiá	ἡ κελτικὴ γαλατία, ἡ γαλλία.

Gallus	Ein Frantzoß	Fráncus	ὁ γαλάτης, ὁ κέλτης.
Britannia, Anglia	Engellandt	Angielſka ziemiá	ἡ βρεττανία.
Britannus	Ein Engellender	Angielczyk	ὁ βρεττανός.
Scotia	Schottland	Szoczka ziemiá	ἡ καληδονία.
Scotus	Ein Schotte	Szot	ὁ καληδόνιος, ὁ σκότιος.
Germania	Deutſchlandt	Niemiecka ziemiá	ἡ γερμανία.
Germanus	Ein Deutſcher	Niemiec	ἡ γερμανός.
Helvetia	Schweitzer Landt	Szwáycárſka ziemiá	ἡ ἐλουητία.
Helvetius	ein Schweitzer	Szwáycár	ὁ ἐλουήτιος.
Saxonia	Sachſen	Sáſka ziemiá	ἡ σαξονία.
Saxo	Ein Sachs	Sás	ὁ σάξων.
Marchia	die Marck	Márgrábſkie páńſtwo	ἡ λούτια
Marchicus	Märcker	Márgrábczizk	ὁ λοῦτος, ὁ βοῦρος.
Pomerania	Pommern	Pomorſka ziemiá	ἡ βουγουντία.
Pomeranus	Ein Pommer	Pomorczyk	ὁ βουγουντής.
Bavaria, Vindelicia	Beyerlandt	Báworſkie Páńſtwo	ἡ οὐινδελικία, τὸ νωρικόν.
Bavarus	Ein Beyer	Báworczyk	ὁ νωρικός
Belgicum, Belgium	das Niderland	Niderlánd/ Nißy Niemcy	ἡ βελγική.
Belga	ein Niederlender	Niderlándczyk	ὁ βέλγης.
Batavia	Holland	Holándzka ziemiá	ἡ βατάυια.
Batavus	ein Holländer	Hollándczyk	ὁ βαταυος.
Styria	Steyermarck	Styriá	ἡ στυρία.
Carinthia	Kernten	Karinthiá	ἡ καρινθία.
Carniola	Krain	Karniolá	ἡ καρνία.
Suevia	Schwabenland	Szwabſka ziemiá	ἡ σουηβία, ἀλεμανία.
Suevus	Ein Schwab	Szwab	ὁ σουηβός.
Palatinatus	Pfaltz	Pfálcgrábſka ziemiá	
Palatinus	ein Pfältzer	Pfalcgrábczyk	
Nariſcus	ein Voithlender	Voitlándczyk	ὁ ναρίσκος.
Thuringia	Thüringen	Turinſka ziemiá	ἡ κατουαρία.
Thuringus	Ein Thüringer	Turinczyk	ὁ κασουαρος.

Moravia

Moravia	Meerenland	Moráwá	ἡ μαρκομανία.
Moravus	Einer aus dem Land zu Meeren	Moráwiec	ὁ μαρκόμανος.
Misnia	Meißnerland	Mysińska ziemia	ἡ μισνία.
Misnensis	Ein Meißner	Myśniak	ὁ μίσνιος.
Silesia	Schlesige	Slasko	ἡ σιλησία.
Silesius	Ein Schlesiger	Slezak	ὁ σιλήσιος.
Lusatia	Lausitz	Luzáczka ziemiá	ἡ λουσατία.
Franconia	Franckenland	Gdzie Fránkowie mieszkáia	ἡ φραγκονία,
Franci, Francones	Francken	Fránkowie	ὁ φράγκοι.
Bohemia	Böhmerland	Czeska ziemiá	ἡ βοημιά.
Bohemus	Ein Böhme	Czech	ὁ βοήμος.
Austria, Pannonia superior	Österreich	Rákuskie Pánstwo	ἡ αὐστρία, παννονία.
Austriacus	ein Österreicher	Rákuszánin	ὁ αὐστριακός, ἡ
Ungaria, Pannonia inferior	Ungerland	Wegierska ziemiá	ἡ παννονια.
Ungarus	Ein Ungerer	Wegrzyn	ὁ παννόνιος.
Polonia	Polerland	Polská	ἡ σαρματία.
Polonus	Ein Polak	Polak	ὁ σαρμάτης.
Podolia	Podolien	Podolie	
Moldavia	Moldau	Multáńska ziemiá	
Walachia	Walachey	Woloska ziemia	ἡ δακία.
Russia	Reussen	Ruska ziemiá	ἡ σαρματία.
Ruthenus	Ein Reusse	Ruszin	ὁ σαυροματης.
Borussia, Prussia	Preussen	Prussy	ἡ βωρουσία.
Borussus, Prutenus	Ein Preusse	Pruszak	ὁ βωρούσσος.
Turcia	Die Türckey	Turecka ziemiá	ἡ τουρκια.
Turca	Ein Türck	Turczyn	ὁ τοῦρκος.
Scytha	Ein Tater	Tátárzyn	ὁ σκύθης, ὁ σκυθικός.
Livonia	Lyfflandt	Iflánty	ἡ λιυονια.
Litvania	Littawen	Litwá	ἡ λιτουανία.
Moscovia	Moschkaw	Moskwá	ἡ μοσχιά.
Suecia	Schweden	Szwedzka ziemiá	ἡ σουηδία.

Suecus	Ein Schwede	Szwed	ὁ σουήδιος.
Dania	Dennemarck	Duńska ziemiá	ἡ κιμβρική.
Danus	ein Dennmercker	Duńczyk	ὁ κιμβρικός.
Islandia	Island	Island	ἡ ἰσλανδία.
Islandus	Ein Eißlender	Islánczyk	ὁ ἰσλάνδος.
Norvegia	Norwegen	Norwegiá	ἡ νορβεγία.
Liburnia }	Windisch	Słowieńska	ἡ ἰλλυρίς.
Illyria }	Marck	ziemiá	
Illyricus	Ein Sklaw oder Wende	Słowak/ Sárbak	ὁ ἰλλυρικός.
Transsylvania	Siebenbürgen	Siedmigrodzka ziemiá	
Scepusium	Zipß	Szpiska ziemiá	

XXIIII.

NOMINA CIVITATUM.

Namen der Stȧdte. Imioná Miást.

Civitas, Urbs	Eine Stadt	Miásto	ἡ πόλις, τὸ ἄστυ.
Hierosolyma	Hierusalem	Ierusalem	ἡ ἱεροσόλυμα.
Roma	Rhom	Rzym	ἡ ῥώμη.
Florentia	Florentz	Florenciá	ἡ Φλωρεντία.
Patavium	Padua	Padew	ἡ δαδόα, τὸ παλάβιον.
Ticinum	Pavi	Páwia	τὸ τίκιωνο, ἡ παπία.
Mediolanum	Meylande	Medyolan	τὸ μεδιόλανον.
Venetiæ	Venedig	Venecijá	αἱ ἐνετίαι.
Lutetia	Pariß	Páryß	ἡ λευκοτοκία τῶν παρισίων.
Lugdunum	Leon	Lugduń	τὸ λούγδουνον.
Aurelia	Orliens	Aurelia	ἡ αὐρελία, τὸ γένναβον.
Londinum	Londen	Londin	τὸ λονδίνιον.
Oxonium	Oxenford	Oxonia	τὸ ὀξόνιον.
Olysippo	Lisbon	Lysibon	τὸ ὀλύσιππον.
Antverpia	Antorff	Antorff	
Lugdunum Batavorum	Leyden in Holland	Lugduń Holländski	τὸ λουγδούνιον τῶν βατταυιῶν.
Augusta Tyberij } *Ratispona* }	Regenspurg	Regenßpurg	

Augusta

Augusta Treviorum	Trier	Trewir	ἡ ἄυγουστα τῶν τρηβιρῶν.
Augusta Romanduorum	Lutzenburg	Lutzelburg	
Tubinga	Tübingen	Tubink	ἡ τουβίγγη.
Basilea	Basel	Basilea	ἡ βασίλεια.
Tigurum	Zürich	Zigur	τὸ τίγουρον.
Salodurum	Solothurn	Soloturn	τὸ σολόδουρον.
Geneva	Genff	Genewá	ἡ γενέυα.
Vormacia	Worms	Wormácia	ἡ ουορμαλία.
Spira	Speyer	Spira	ἡ σπεῖρα, ἡ νεμετόκερνα.
Francofurtum ad Mœnum	Franckfurt am Mayn	Franckfort Mey	
Moguntia	Mentz	Moguncia	τὸ μογοντίακον.
Colonia Agrippina	Cöln am Rhein	Koino nad Rhenem	ἡ κολωνία ἀγριππινῶν.
Monasterium	Münster	Monaster	
Aquisgranum	Ach / Aken	Aquisgran	ἡ ουέργερρα.
Jena	Jhena	Jhená	ἡ ἰλώα.
Witeberga	Wittenberg	Witeberg	ἡ λευκορέα.
Lipsia	Leipzig	Lipsk	ἡ λίψια.
Misena	Meissen	Myßno	τὸ λουπφουρδον.
Torga	Torgaw	Torgá	ἡ τώργη.
Cygnea	Zwickaw	Cwyká	ἡ κυκνήα.
Norinberga	Nürnberg	Nurimberg	
Herbipolis	Würtzburg	Wirtzburg	τὸ ἀρτάυνον
Ingolstadium	Jngolstadt	Jngolstad	
Monachium	München	Monáchium	
Erphurdia	Erffurt	Erford	
Magdeburgum / *Parthenopolis*	Magdenburg	Máïdeburg	ἡ παρθενοκὴ.
Praga	Prage	Pragá	
Olomucium	Vlmitz	Olomuniec	τὸ ἔβουρον.
Augusta Vindelicorum	Augspurg	Auspurg	ἡ ἄυγουστα ουινδελικων.

Agentina, Argentoratum	Straßburg	Strasburk	τὸ αργεντώρατον
Fabiranum	Bremen	Bremá	τὸ Φαβίρανον.
Marpurgum	Marpurg	Márburg	ἡ ἀμάσια.
Aurelianum	Linz	Linc	ἡ ἀρέδαλα.
Vienna Austriæ	Wien	Wieden	ἡ ουινδόμανα, ουίεννα.
Posonium	Preßburg	Preßburk	τὸ ποσώνιον.
Jaurinum	Rab	Rab	τὸ βρεγήτιο.
Strigonium	Gran	Gran	τὸ ςριγόνιον.
Buda	Ofen	Budzin	ἡ βοῦδα.
Alba regalis	Stulweissenburg	Białkygrod wielki	ἡ ἄλβα βασιλικὴ.
Alba Græca } *Belgradum* }	Griechisch Weis-senburd	Białkogrod	ἡ ἄλβα γραικα
Segedunum	Sigeth	Segeth	τὸ σεγήδουνον.
Byzantium } *Constantinopolis* }	Constantino-pel	Constántino-pel	τὸ βυτάντιον.
Gorlicium	Görlitz	Gorlicza	τὸ γορλίκιον.
Budißina	Bautzen	Budyßyn	ἡ βουδιοσίνη.
Sitta	Sittaw	Zytáwá	ἡ σίττα.
Soravia	Soraw	Sorá	ἡ σοράυια.
Saganum	Sagen	Zágan	τὸ σάγανον.
Boleslavia	Buntzel	Bolesław / Bunczel	ἡ βολεσλάβια.
Leorinum	Lemberg	Lemberg	τὸ λεώρινον.
Lignesium	Lignitz	Legnicza	τὸ λιγνήσιον.
Uratislavia	Breßlaw	Wrocław	ἡ βουδοργίς.
Brega	Brige	Brega	ἡ βρηγά.
Nissa	Neisse	Nyssá	ἡ νισσά.
Goldberga	Goldberg	Goldberg	ἡ χρυσειορέα.
Suidnicium	Schweinitz	Schwidnicá	τὸ σβιδνίκιον.
Francofurtum ad Oderam	Franckfurt an der Oder	Franckfort nád Odra	
Stetinum	Stetin	Szczecin	τὸ ςετῖνον.
Hamburgum	Hamburg	Hamburg	ἡ τρευα.
Lubeca	Lübeck	Lubek	ἡ λιριμερίς.

Lunabur-

Lunaburgum	Lűneburg	Luneburg	τὸ λȣναίβȣϱγον.
Roſtochium	Roſtock	Roſtok	τὸ λȣκιβȣέϱγιον.
Dantiſcum, Gedanum	Dantzig	Gdańſk	τό δάνʃισκον.
Thorunium	Thorn	Thoruń	τὸ θωϱȣ́νιον.
Elbinga	Elbing	Elbiung	ἡ ἐλβίνγα.
Regiomontum	Kőnigsberg	Krolewiec	τὸ ῥηγιομόντιον.
Mariaburgum	Marienburg	Málbork	ἡ μαϱίας ἀκϱόπολις.
Graudentum	Graudentz	Grudziadz	τὸ γϱαυδέντιον.
Scrasburgum	Straßburg	Brodnicá	τὸ ϛϱασβȣ́ϱγον.
Cracovia	Krakaw	Kráków	τὸ καϱόδȣνον.
Lublinum	Lublin	Lublin	τὸ λύβλινον.
Petricovia	Peterkaw	Piotrkow	ἡ πέʃϱικοβία.
Warſavia	Warſſchaw	Wárßáwá	ἡ ȣ̓αϱσαβία.
Poſnania	Poſen	Poſnań	ἡ ποσνανία.
Gneſna	Gnieſen	Gneſno	ἡ γνήσνα.
Leopolis	Reuſſche Lemberg	Lwow	ἡ λεόπολις.
Vilna	Die Wilda	Wilno	ἡ ȣ̓ίλνα.
Riga	Rige	Rygá	ἡ ῥῖγα.
Codania	Koppenhagen	Koppenhag	ἡ ἀφνία.

XXV.

DE DOMO.

Vom Hauſe. O Domu.

Domus } *Ædes* }	Ein Hauß /	Dom/ Domoſtwo	ὁ οἶκος, τὸ δῶμα.
Domancula	Heußlein	Domek	ὁ οἰκίσκος
Domus in aditu vici poſita	Eckhauß	Nározny dom	
Domus expolita	Außgebawet Hauß	Wybudowány dom	ὁ οἶκος καλ ακενοσμη ὅμέιος.
Domus Auguſta } *Prætorium* } *Palatium* }	Palaſt/ Kőniglich Hauß	Páłac	τὸ βασίλειον, τοπομίπεῖα.
Triſtega	Hauß das drey Gemach vbereinander hat	Dom o trzech przetrách	ὁ τϱίϛεγος.

Insula Hauß / das auff allen seiten frey stehet Domek osobno ná stronie stoiacy ἡ νῆσος.
Ædificium Gebew Budowánie ἡ οἰκοδομή.
Ædificium sartum tectum Ein Gebew / in bawlichem wesen erhalten Cále zdrowe nienárußone Budowánie οἰκοδομὴ ἐπισκευασμένη ἢ καλασκευασμένη.
Ædes ruinosæ vel vicium facientes Ein bawfellig Hauß Nachylony Dom οἶκος πλωσιμος
Ædes malè materiatæ Ein Hauß auß bösem Holtz gebawet Z złego drzewá dom
Area / *Solum* — Die Hoffstadt / unbebawter Platz — Pusty plác / ábo Pustki — τὸ ἔδαφος.
Tugurium / *Casa* — Hütte / Bawerheußlein — Chálupká — ἡ καλύβη.
Conclave Gemach Gmách / Komorá ὁ μυχός.
Penetrale Das innerste im Hause Srzodek domu τὸ ταμεῖον.
Cella argenteæ supellectilis Silberkammer Száffá gdźie śrzebro chowaja.
Tablinum Schreibstube oder Contor Pisárnia τὸ γραμματοφυλάκιον.
Museum Studirstüblein Pokoi dla czytánia τὸ μουσεῖον.
Gynecæum Frawenzimmer Białogłowski pokoy τὸ γυναικεῖον.
Andron / *Andronitis* — Manneszimmer / ein Ort da die Männer bey einander wohnen — Męßczyzny ábo Pánski pokoy — ὁ ἀνδρών.
Ambulacrum Spacierleube Plác dla przechadzki ὁ περίπατος.
Hypæthrum / *Subdiale* — Offner Platz vnter dem blossen Himmel — Plác pod niebem — τὸ ὕπεθρον.
Porticus Sommerleube Przedsionek ábo Chłodnicá ἡ στοά.
Exedra Ercker Gmách ábo ganek wypußczony z budowánia ἡ ἐξέδρα.
Fundamentum Die Grund Grunt τὸ θεμέλιον.
Fundamentum lapideum Steinern Fundament Kámienny grunt θεμέλιον λίθων.

Fundamen-

Fundamentum stabile Gutt Fundament Státeczny ábo trwáły grunt θέμεθλον βέβαιον.

Murus Mawer Mur τὸ τεῖχος, τὸ διατείχισμα.

Paries Wand Sciána τὸ τεῖχος.

Paries { *medianus* mittelwand Pośrzednia — *Sciána* — μεσότοιχον
intergerinus Scheidewãd gemeine wãd Dziełna — idem
lateritius Zigelwand murowána — τοῖχος πλίνθινον
calce obductus gedünchet wapnem polepiona — τοῖχος γεγυψομένον.
cratitius Leimenwand Gliniána }

Parietina Alte bawfellige Wand Wisząca niepewna τὸ τοιχεῖον.

Maceries, Maceria Wand von Steinen ohne Kalck auffgeführt Kamienna idem.

Pavimentum, Solum stratum Estrich / Boden Pawiment ábo Tła τὸ δάπεδον, τὸ ἔδαφος.

Pavimentum tessellatum Estrich mit vierecken Steinen belegt Pawiment ábo Astrych ná quadrat τὸ ἔδαφος τετραγώνων λίθων.

Pavimentum lapidibus stratum, Lithostrotum ein steinen Estrich Kámienny Astrych τὸ λιθόστρωτον.

Pavimentum intestinum Höltzen estrich / Delen estrich Pawiment z deszk τὸ ἔδαφος σεσανιδωμένον.

Pavimentum lateritium Ziegelsteinin Estrich Palony ábo cegláný ástrych τὸ ἔδαφος πλίνθινον.

Catadromus, Decursorium Turnierplatz Plác gdźie z kopiją gonią ὁ κατάδρομος.

Hippodromus Rennplatz Záwodny plác ὁ ἱππόδρομος.

Cloaca, Latrina Heimlich Gemach Wyckod / Potrzebna komorká ὁ ἀφεδρών, τὸ ἀφοδευτήριον.

Forica, Latrina publica Gemeiner Schacht / Gemeine Latrin Pospolity wychod ὁ ἄφεδρον κοινόν.

Vestibulum, Atrium Der Fürhoff Sien τὸ προαύλιον, τὸ πρόθυρον.

Frontispicium Vordergibel Szczyt

Tectum Dach Dách ἡ ὀροφή, τὸ ὄροφον.

Tectum scandulare Schindeldach Szkudlány ábo Gontowy dách τὸ ὄροφον σκινδαλμῶν.

Tectum è lapide fißili Schieferdach z Łupnego kámienia dách ἡ ὀροφὴ ἐκ λίθου χιστοῦ.

Tectum tegulaneum vel imbricatum Ziegeldach Ceglány dách τὸ ὄροφον κεραμικόν.

Tectum stramineum, Culmen Strodach Słoiniány dách ábo Poszycie ἡ ὀροφὴ καρφώδης.

Tectum testudineatum ein viereckich spitzig dach Czworgránisty szpicásty dách

Subgrundia, Imbricamentum Vordach das die Trauffe aufhelt Przeddászek τὸ γεῖσον.

Fastigium, culmen Dachspitze / oder Wetterhan/ der First Wierzch dáchu ábo Kurek τὸ ἄκρον.

Scandula Schindel Gontá/Szkudłá ὁ σκινδαλμός.

Tegula Dachziegel Dáchowká ὁ κέραμος.

Later Ziegel Cegłá ἡ πλίνθος.

Later crudus Vngebrandte Ziegel Niepalona cegłá ὁ πλίνθος ὠμή.

Later coctus Gebrandte Ziegel Palona cegłá ὁ κέραμος.

Lapis frontatus, Tholus Schloßstein Zbrzezny kámień ὁ θόλος.

Lateres ducere Ziegel streichen Cegłe strychowáć πλινθεύειν.

Lateres coquere Ziegel brennen Cegłe palić

Calx Kalck Wapno/ Kálk ἡ τίτανος.

Calx viva Vngeleschter Kalck Niegászone wapno ἡ τίτανος ἀκατάσβεστος.

Calx restincta Geleschter Kalck Gászone wapno ἡ τίτανος ἀπε=σβησμένη.

Calx uda Weißkalck Wapno do pobielánia ἡ τίτανος ὑγρά.

Lutum Lehm/ Koth Gjina/ Błoto ὁ πηλός.

Pulvis Staub Proch ἡ κόνις, ὁ κονιορτός.

Argilla Thon Gárncárska gliná ἡ ἄργιλλος seu ἄργιλος.

Cæmentum Vngehawner oder Bruchstein Grubi niećiosány kámień ὁ χάλιξ.

Tessera

Tessera Vierecketer estrichstein Quadrat ὁ κύβος.
Columna Runde Seule oder Pfeiler Słup / Filar ὁ στύλος.
Columnella, Epistylium Kleine Seule Filarek / Słupek τὸ ἐπι-
στύλιον.
Pila, Stela Viereckete Seule Czworgranaty Słup ábo Filar
ἡ στήλη.
Trabs Balck Bálká ἡ δοκός.
Trabecula Kleiner Balcke Báleczká τὸ δοκίδιον.
Lacunar, Laquearium Getäffelte decke Podniebienie τὸ φάτνωμα.
Cantheri Sparren Kozły / Krokwy οἱ κανθέριοι.
Tignus, Tignum Balck / Sparren Bálká / Kozieł / Krokwá *in-
terdum* Possowá τὸ ἴκριον.
Tigillum Latte Łátá ἡ δοκίδιον.
Colliquiæ, Imbrex die Rinne Rynná ὁ σωλήν.
Impluvium Dachloch mitten in dem hause / dadurch der Regen felt
Okno ábo Dźiurá w dáchu.
Tibicines, Anterides Setzhöltzer / Stützen Podpory αἱ ἀντηρίδες.
Domus stans vel suffulta tibicine ein gestützet Hauß Podpárty
dom ὁ οἶκος ἐρειδόμενος.
Asseres, Assamenta, Asses Breter / Dielen / Schwarten / Bolen /
Deski / Dyle / Tárcice / Bale αἱ σανίδες.
Fornix, Arcus, Testudo Gewelbe / Schwibogen Sklepienie /
Sklep ἡ καμάρα.
Scala, Scala gestatoria Leiter Drabká / Drabiná ἡ κλίμαξ.
Scalæ, Anabathra Treppe / Stiegen Wschod ἡ κλίμαξ, τὸ ἐπι-
βατρον.
Cochlea, Cochlis, Scalæ cochlides Wendelstein / Schneck / Wen-
deltreppe Okrągły wschod ὁ κόχλος.
Gradus Stuffe / Staffel Stopień ἡ κλιμακτήρ.
Scapus die Wendeltreppen spille Słup ná ktorym wschod okrą-
gły wiśi
Cella ein Kemmerlein Komorká ἡ ἀποθήκη.
Cellarium, Doliarium Keller Piwnicá ὁ οἰνών.

Cella penuaria, Promptuarium Speiſekammer Spizárnia τὸ ταμεῖον.

Cella panaria, Panarium Brodkammer Spizárnia τὸ ἀρτοφυλάκιον.

Cella pomaria, Oporotheca Obſtkammer Komorá dla chowánia owocow ἡ ὀπωροθήκη.

Carnarium, Fumarium Fleiſchkam̃er / Rauchkammer Mieśna komorá τὸ κρεωφυλάκιον.

Armarium, Vaſarium Behalter / ein Rath Schowánie / Száffá τὸ σκευοφυλάκιον.

Hypogæum Gewelb vnter der Erden Ziemne ſklepienie τὸ ὑπόγαιον.

Janua, Oſtium, Fores Thür / Eingang Drzwi ἡ θύρα, τὸ θύρωμα.

Anſa januæ Handhab Handhabá ἡ λαβὴ τῆς θύρας.

Oſtium { *pulſare* Anklopffen Kołátáć κόπτειν τὴν θύραν.
aperire Auffmachen Otworzyć drzwi albo Odemknać ἀνοίγειν τὴν θύραν.
obſerare zuſchlieſſen Záwrzeć / Zámknać περικλείειν τὴν θύραν.

Januam arietare die Thür mit gewalt anlauffen Ná drzwi gwałtem bić κορύπτειν τὴν θύραν.

Januam effringere aufflauffen Drzwi wybić διορύπτειν τὴν θύραν.

Anticum, Antica die Vörderthüre Przednie drzwi

Poſticum, Pſeudothyrum Hinderthüre Tilne drzwi τὸ ψευδόθυρον.

Poſtis Thürpfoſt Podwoye u drzwi ὁ σταθμός.

Antæ, Oſtiorum latera Thürleiſten Liſtwy koło drzwi

Cardo Thürangel Záwiasá ὁ εἰρεθύρη, ὁ στρόφιγξ.

Cornix, Manus extera Thürklöppel Rzeciądz / *propriè* Klepádło ὁ κόραξ, ἡ κορώνη.

Limen, Hypothyrum Schwelle Próg τὸ ὑπόθυρον.

Superliminare, Hyperthyrum Die Vberſchwell Náproźnik τὸ ὑπέρθυρον.

Valvæ Thor- oder Fenſterlieder Drzwi ábo Okiennice ſkłádáne αἱ θύραι.

Sera,

Sera, Claustrum Schloß Zamek τὸ κλεῖθρον.
Sera tecta Blindschloß Slepy Zamek τὸ κλεῖθρον κρύφιον.
Clavis Schlüssel Klucz ἡ κλείς.
Clavis adulterina Dieterich/Nachschlüssel Wytrych ἡ ἀντικλείς.
Sera laconica Fürlege Schloß Kłotká
Clavus Eisern Nagel Żelázny gozdź ὁ ἧλος, ὁ κύνδαλος.
Pessulus ein schlechter Rigel Rygel ὁ ὀχεύς.
Pessulum ostio obdere Die Thüre zurigeln Záprzec ábo zárygłowáć drzwi
Obex Rigel am Schloß Zamkowy Rygel τὸ μάγγανον.
Vectis die Klincke/ *item* ein Baum oder stange/ damit man Thür oder Fenster zusperret Klámká/ *item* Drąg ktorym drzwi ábo okiennice zápiráją τὸ κλεῖθρον.
Repagulum, Repages grosser Riegel/ Schranckthor Wielkie zápierádło *idem*
Torcular, Torculus Presse/ Trotte/ Weinpresse Prássá/ Winna Prássá ὁ ληνός.
Trapes, Trapetum Oelmühle/ *item* Oelpresse Instrument ktorym Oliey wybijáją
Cochlea Preßspille Wáłek u prássy ἡ ἐργάτη, ὁ κοχλίας.
Prælum Preßbaum Drąg ktorym ciągną prásse τὸ πιεστήριον.
Fenestra Fenster Okno ἡ θυρίς.
Fenestra specularis vel vitrea Glaßfenster Szklánne okno ἡ ὑαλινὴ θυρίς.
Orbis vitreus Glaßscheibe Szybá ὁ κύκλος.
Fenestra opere virgato Rautenwerck/ Rautenfenster Mrobione okno
Fenestra lignea Fensterladen Okiennicá ἡ θυρὶς ξυλίνη.
Fenestra clatbrata Gitterfenster Okno z krátámi τὸ κιγκλίον
Umbella Fürhang wieder die Sonne Záſłonká od Słońcá τὸ σκιάδιον.
Clathri, Cancelli Gatter/ Gegitter Krátá τὰ κλεῖθρα
Transenna ein Gätterlein/ Kuckfenster Krátká Brátczka ἡ κιγκλίς.

Foramen Loch Dziura τὸ τρύπημα, τρῆμα.
Foramen rotundum ein rund Loch Okragła dziurá τὸ τρῆμα τροχαλόν.
Foramen palmare ein Loch eine handbreit weit Ná dłoni dziurá álbo okienko τὸ τρύπημα παλαιςαῖον.
Rima Spalte Rys abo Skałá τὸ ῥῆγμα, ἡ κλειθρία.
Rudera Abraum/Schutt Gruz τὰ ἐρείπια.
Coassatio, Tabulatum Bühne/Söller Przetr/Przetro τὸ σανιδώμα, τὸ ὑπερῷον.
Lignile das Holtzhauß Drewnik ἡ ξυλοθήκη.
Fœnile Der Hewboden Siennik/ gdzie śiáno chowáją ὁ χορτών.

XXVI.
DE HYPOCAUTSO, ET REbus ad mensam pertinentibus.
Von der Stuben vnd Tischgereth.
O Izbie y rzeczách do Stołu náleżących.

Hypocaustum Stube Izbá τὸ ὑπόκαυςον.
Fornax Ofen Piec ὁ βαῦνος.
Cacabus ein Kachel Káchel ἡ κακάβη.
Caminus Schorstein Szorstin/ Kominek ἡ βαῦνος, ἡ κάμινος
Scamnum Banck Láwá τὸ βάτρον, ὁ θρᾶνος.
Scabellum, Suppedaneum Bencklein / Fußschemel Podnożek τὸ ὑποπόδιον.
Sedes, Sedile, Sella Stul oder Sidel Stołek/ Sedel ἡ ἕδρα, ἡ καθέδρα.
Sella reclinatoria Stuel mit einer Lehne Krzásło ὁ κλιντήρ.
Sella plicatilis ein Stuel den man zusammen falten kan / ein Predigstülchen Składány stołek τὸ πλυκτὸν ἕδρεμα.
Solium ein herrlicher Stuel Páński stołek ὁ θρόνος, τὸ θρανίδιον.
Hemicylcus Dreheſtuel Obrócisty stołek τὸ ἡμικύκλιος.
Paxillus Barethnaael Gozdź ὁ πάσσαλος.
Flabellum ein Wedel Dymká Wáchlarz τὸ πλύον, τὸ ῥιπίδιον.

Muscarium

Muscarium Fliegenwedel Ogánká ἡ μυοσόβη.
Setaceum Keerbürst Szátna ßczotká τὸ σάρωθρον.
Speculum Spiegel Zwierzćiádlo τὸ κάτοπτρον.
Conspicilia, Ocularia Brillen Oculary αἱ περιωπαί.
Penicillus Kerwisch / Fiederwisch Skrzydlo / Pioro do śćierá-
nia
Talea, Tessera Kerbholtz / Kerbstock Karb / Drewno ná ktorym
kárbuja τὸ σύμβολον.
Grabatus Faulbette Loßko ὁ κράββατος, ὁ σκίμπους.
Mensa Tisch Stol ἡ τράπεζα.
Mensa Delphica vel tripedanea Runder Tisch / Dreifüssiger
Tisch Okragly stol τράπεζα δελφική
Mensa perpetua Langer Tisch oder Taffel Dlugi stol τράπε-
ζα μακρά.
Mensa inanis da weder Essen noch Trincken auff ist Stol bez
potraw y nápoju κενὴ τράπεζα.
Mensa prophana wenn kein Saltz darauff ist Stol bez Soli
τράπεζα χωρὶς ἁλῶν.
Mensam sternere Tisch decken Stol nákrywáć τράπεζαν κοσμεῖν.
Mensam cibis instruere Essen aufftragen Potráwy stáwiáć.
παραβάλλειν τροφήν.
Mensam tollere Auffheben z Stolu zbieráć αἴρειν τράπεζαν.
Abacus, Repositorium CredentzTisch / AnrichtTisch Slużba
ὁ ἄβαξ, ὁ ἄβακος.
Tabula mensæ Tischblat Stolowa tablica ὁ πίναξ τραπέζης.
Fulcrum, Trapezophorum Tischstollen / Tischfuß / Tischgestelle
Stolowa noga ἡ θύβη.
Mappa Tischtuch Obrus ἡ ὀθόνη ἐπιτραπέζιος.
Mantile Handtuch Recznik τὸ χειρόμακτρον.
Orbis Runder Teller Okragly } Tálerz ὁ κύκλος.
Quadra Viereckicht Teller Rogaty } ὁ πίναξ.
Discus Breiter Teller Szeroki } ὁ δίσκος.
Alienâ vivere quadrâ Matz reussen / sich mit der Naschbarten werf-
fen lassen Ludzka kuchnia siepaść ἀλλοτριοφαγεῖν. Coch

Cochleare Leffel Łyżka τὸ κοχλιάριον.
Theca cochlearia, Cochlearium Leffelkorb/ Leffelfutter Puzdro do łyżek ἡ κοχλιαριοθήκη.
Sal Saltz Sol ὁ ἅλς.
Salinum, Salillum Saltzfaß Solnica ὁ ἁλίδοχος, ἡ ἁλοθήκη.
Patina Grosse Schüssel Misa ἡ λεκάνη, ἡ λοπάς.
Patella, Scutula, Scutella ein klein Schüssel Miseczka albo Przystawka τὸ λεκάνιον.
Acetabulum, Oxybaphum Senffschüßlein/ Eintunck schüßlein Mała miseczka dla przysmakow τὸ ὀξύβαφον.
Catinus, Paropsis ein Tieffe Schüssel Głeboka misa τὸ τρύβλιον.
Animus est in patinis Er gedencket zur Krippen W kuchni myśl

Struices patinarias concinnare Viel auff die Schüssel legen Porządnie misy wydać.
Escale, Vas escarium Schüssel mit Speise Misa potrawami nałożona τὸ ἀγγεῖον ἀνάπλεον βρώματος.
Lanx, Discus Hebeschüssel Misa do zbierania stołu ὁ πίναξ.
Patinarium Schüsselkorb Miśnik/ Konewnik ἡ λοπαδοθήκη.
Circulus Schisselring Prawda ὁ κύκλος.
Culter Messer Noż ἡ μάχαιρα.
Capulus cultri Die Koppe am Messer Jlca nożowe ἡ κοπή.
Manubrium Schale am Messer Okładziny ἡ λαβή.
Theca cultellaria Messerscheide/ Messerfutter Nożenki τὸ ξιφοδοχεῖον.
Canistrum, Panarium Brodkorb Chlebowy koß ὁ κάρδοπος, ἡ ἀρτοθήκη.
Pelvis Becken Miednica τὸ λουτήριον.
Malluvium, Polubrum Handbecken/ Handfaß Stątek od umywania rąk τὸ χειρόνιπτρον.
Pelluvium Fußbecken Stątek od umywania nog τὸ ποδόνιπτρον.
Gutturnium, Aqualis, Guttus Gießfaß/ Gießkanne Nalewka τὸ χέρνιβον.

Aqua manualis Handwasser Wodá do rąk τὸ χειρόνιπτρον.
Epistomium, Siphunculus Hänlein am Faß/ oder Zapff Kurek ábo Czop τὸ ἐπιστόμιον·
Excipulus Zapffas/ Tropffaß/ Leckfaß Fásseczká pod czop τὸ ἀγγεῖον σταλακτικόν.
Cantharus Kanne Konew ὁ κάνθαρος.
Plenis cantharis bibere Zu gantzen trincken Pełne pić
Semiplenis cantharis bibere Zu halben trincken Po połowie pić

Ansa Handhabe/ Henckel Ucho u konwi ἡ λαβή.
Cirnea Schenckkanne Rozmiar/ Dzban ἡ κάλπη.
Pocillator, Qui est vel stat à Cyathis Der da einschenckt Podczáßy ἡ οἰνοχόος.
Potistris VogelTrinckhörnlein Rożek z ktorego ptacy pijáją.

Cyathus, Pocillum Becherlein/ klein Trinckgeschirr Kubeczek ὁ κύαθος.
Scyphus, Crater grosser Becher/ Hoffbecher Kubek/ Rostruchan ὁ σκύφος.
Calix Kelch/ Becher Kielich ἡ κύλιξ.
Calix vitreus Trinckglaß Szklánecзká τὸ ὑάλινον ποτήριον.
Patera, Phiala Trinckschale Czárká/ Czáßá ἡ φιάλη.
Poculum Trinckgeschirr Kubek τὸ ποτήριον.
Poculum aureum Gülden Becher Złoty kubek χρυσοῦν ποτήριον.
Poculum argenteum Silbern Becher Srzebrny kubek ἀργυροῦν ποτήριον.
Poculum ansatum Trinckgeschirr mit einem henckel Kubek z uszymá κωπῆες ποτήριον.
Poculum fictile ein Krauß Glinány dzbánek κεράμιον ποτήριον.
Poculum ligneum Höltzener Becher Drewniány kubek ξύλινον ποτήριον.
Pocula vitrea, Vitreamina Glesin Trinckgeschirr Szklenice ὑάλινα ποτήρια.

Vitrum Glas Szklenicá ὁ ὕαλος.
Vitrum cerevisiarum Bierglaß Od piwá ßklenicá ὑαλὸς ζυθινός.
Vitrum vinarium Weinglaß Od winá kielißek ὑαλὸς οἰνηρός.
Modiolus klein Römerlein Kielißek
Bombylius Kutter oder Engster Sklánny z długą ßyją álbo nosem státek ὁ βομβύλιος, τὸ βυκάλιον.
Nimbus vitreus ein gleserne Flasche zu wolrichenden Wassern oder Salben Bániá od wodek
Ooscyphium ein Indianische Nuß Orzechowy kubek τὸ ὠοσκύφιον.
Argyrotheca Silberschaff Száffá gdzie śrzebrne státki od picá chowáją ἡ ἀργυροθήκη.
Hyalotheca ein Glaßbret Száffá gdzie ßklánne státki od picá chowáją ἡ ὑαλοθήκη.
Culullus, Camelus, Elephas ein grosser Willkommen Szeroka czáßá
Urceolus ein Krüßlein Kruzyczek τὸ κεράμιον.
Carchesium ein hoher Krauß Wysoki kruß álbo Kielich τὸ καρχήσιον.
Cymbium ein Trinckgeschirr wie ein Schifflein Czáßká ná kßtałt łodki τὸ κύμβιον.
Scyphus Herculaneus ein schrecklich groß Pokal Zbyt wielki Rostruchan
Fidelia Steinern oder Irden Krug Gliniány dzban τὸ κεράμεον.
Lagena Flasch/ Legel Fláßá/ Lagiew ὁ λάγανος.
Dyota Trinckgeschirr mit zweyen henckeln Dzban o dwu uchu

OEnophorum Weinkanne Winna konew τὸ οἰνόφορον.
Lecythus Oelkrug Oleyny dzban ἡ λέκυθος.
Aquiminarium, Nasiterna, Trichilum ein vberzintes Köpffern Wannichen zum Kühlwasser Wánná od chłodzenia
Candelabrum, Lychnuchus Leuchter/ Liechtstock Lichtarz/ Swiecznik τὸ λιχνίον, κηροπήγιον.

Lychnuchus

Lychnuchus pensilis vel pendens ein Krone Záwieśista Koroná albo Lichtarz τὸ λιχνίον μετέωρον.
Fax Fackel Pochodnia ἡ λαμπάς.
Candela Kertz/ Liecht Liána świecá ὁ λύχνος.
Lychnus, Lucerna Brennende Liecht Gorájaca świecá ὁ λύχνος, ἡ λυχνοκαΐα.
Servare lucernam Sehen das das Liecht nicht schaden thue Pilnowáć świece σώζειν λυχνοκάϊαν.
Emungere lychnum Das Liecht putzen Swiecy nos utrzeć περμύττειν τὸν λύχνον.
Cereus, Cerea Wachsliecht Woskowa świeca ἡ κηρός, τὸ κηρίον.
Candela sebacea Vnschlitliecht Loyowa świecá λύχνος στατώδης.
Ellychnium Das Tacht Knot τὸ ἐλλύχνιον.
Emunctorium Liechtputz/ Liechtschneutze Nożyczky od świece/ Szczypawki τὸ ἀπόμυκτρον.
Fungus ein Putz Nos świecy uterky ἡ μύξα.
Umbraculum, Ubella Liechtschirm Koło albo Zásłoná od świece ἡ σκηνὴ, τὸ σκιαδεῖον.
Lychnotheca Liechtpaudel Putzdro do świec λυχνοθήκη.
Bacilli Liechtspiesse Laski od świec τὰ βακτρίδια.
Formula Liechtform Formá ὁ τύπος.
Laterna Latern Láterná ὁ λύχνος.
Lampas, Lychnus pensilis Lampe Lámpá/ Kágániec ἡ λαμπὰς.

XXVII.
DE CULINA.
Von der Küchen. O Kuchni.

Culina, Coquina Küche Kuchnia τὸ μαγειρεῖον.
Culina tabulata Topff- vnd Schüssel Breter Szelbaki ἡ σκευοθήκη.
Cocus Koch Kucharz ὁ μάγειρος.
Archimagirus der Küchenmeister Kuchmistrz ὁ ἀρχιμάγειρος.
Ministra coquinaria, Ministra culinaria, Focaria, Coqua Köchin Kuchárká
Coquere Kochen Wárzyć πέπτειν.

Decoqui Einsieden Dowrzeć/ Wywrzeć καταπέπ]εσθαι.
Condire Würtzen Záprawić ἀρτύειν.
Sale nimium condire Versaltzen Przesolić
Theca aromataria WürtzLade Korzenna ſkátuká ἡ ἀρωμαθήκη.
Arma coquinaria Das Küchengereth Kuchenne ſtátki τὰ μαγειρικὰ σκεύη.
Culter inciſorius Hackmeſſer Siekacz ἡ μάχαιρα κα]ακόπ]ουσα, τομεῖς.
Hydria Waſſerkrug Wodny dzban ἡ ὑδρία.
Urceus Eymer Wiádro ὁ κέραμος.
Situla Schöpffeymer Weborek/ Kubeł ἡ κάλπη
Hauſtrum Eymer an einem Rade Czerpádło ná kołowrocie ábo Weborek τὸ ἄντλιον.
Urnarium. Lavatrina Waſſerſtein Wyrobiony kámień w ktorym ſtátki ſzoruią
Abenum, Caldarium Keſſel Kociel ὁ θερμαντὴρ.
Lebes Tigel Tygel/Rynká ὁ λέβης, τὸ λεβητάριον.
Olla Topff Gárniec ἡ χύτρα.
Olla ænea Ehrner oder Kupffern Topff Miedziány gárniec ἡ αὐθέψα.
Olla tritoria Reibetopff Donicá ὁ τριπ]ήρ.
Tritorium Reibekeule Wierćioch ὁ τριπ]ός.
Fundus ollæ der Boden am Topff Dno gárncowe ὁ κύμβος.
Tripus, Tripes Dreyfuß/ Drebes Drybanek/ Drybus ὁ τρίπους.
Sartago, Frixorium Bratpfanne Do smáżenia panewká τὸ κοδομεῖον.
Sartago piſcatoria Fiſchpfanne Rybna panewká τὸ τήγανον ἰχθυικόν.
Incoctilia Verzinnte Keſſel Pobieláne koćieł
Chytropus Topff mit füſſen Gárniec z nogámi ὁ χυτρόπους.
Cortina Farbkeſſel Farbirſki kociel τὸ χαλκεῖον.
Pultarius Breypfanne oder Mußpfanne Koćiełek w ktorym ſie Járzyná wárzy τὸ φρύγετρον, χυτρίδιον.

Cochlear.

Cochlear, Cochleare Löffel Łyßká τὸ κοχλιάριον.
Tudicula Kochlöffel Wárząchiew ἡ ζωμήρυσις.
Spatha, Rudicula Schaumleffel Wárząchew ktorą ßumują ἡ σπάθη.
Infundibulum Trichter/ Föllhälßgen Lijek ἡ χώνη.
Triquetra Quirdel Matew
Furcula carnaria Fleischgabel Widły do záwießánia mięsá ὁ δίκρανος.
Creagra, Fuscinula Fleischgäbelein Widlice/Widelki kuchenne ἡ κρεάγρα.
Radula, Cnestrum Tyrocnestis Reibeisen Tárłká ἡ κνῆστις.
Cratis, Craticula Roost Rożt τὸ τάῤῥιον.
Lardarium Spicknadel Szpilká ktorą ßpikują
Veru Bratspieß Rożen ὁ ὄβελος.
Veruculum Bratspießlein/ Vogelspießlein Rożenek ὁ ὀβελίσκος.
Assatorium. Veru automaton Bratenwender Instrument ktory pieczyste obráca
Cribrum, Incerniculum Reiterle/ Sieb Sito ὁ κόσκινος.
Cilicium, Cribrum setaceum Härin Sieb Włośiáne śitko *Idem*
Colum Seigetuch Chustá przez ktorą cádzą ὑλιστήρ.
Qualus, Corbis vimineus Seigekorb Koß or cádzenia
Qualis cerevisiarius Hopffenseiger Piwowárski koß
Echinus Bürst damit man inwendig die Kannen rein macht Szczotká ktorą wewnątrz konwie wymywáją
Alveus ein Mulde Kopań/Niecki τὸ κύμβιον.
Alveolus ein Müldlein Kopaneczká *idem*
Orca, Cadus salsamentarius ein Faß/ darinn man Fleisch oder Fisch einsaltzet Státek w ktorym mięso ábo ryby solą
Forceps Fewerzange Kleszcze ἡ πυράγρα.
Batilius Fewerschauffel Szufelká kuchenna πύραυνος.
Foculus mensarius Fewerpfennlein/ darüber man die Speise auffm Tische warm helt/ ein Fewersorge Prawdá ná ktorey przygrzywáją potraw

Ignitabulum, Igniarium Fewerzeug Krzesiwo τὸ πύριον, τὸ πυρεῖον.

Pyrites F..erstein Krzemień ὁ πυρίτης.

Chalyps Fewereysen Ogniwo χάλυψ.

Sulphuratum, Filum sulphuratum Schweffel / Schweffel Liecht Siárczána świeczká τὸ τεθειωμένον.

Fomes, Suscitabulum Zunder / Isel Zagiew / ábo chustá spalona τὸ ἔναυσμα.

Rapere in fomite ignem Fewerschlagen Wskrzosáć ogień

Follis Blaßbalck Mießek ktorym poddymáją ogien ἡ φῦσσα.

Flabellum Ein Fochel Dymká ábo Wáchlarz ῥιπίς.

Torris Ein glüender Brandt Rospalona ábo żywa głownia ὁ δαλός.

Titio Außgeleschter Brandt Martwa głownia *idem*

Carbo Außgeleschte Kole Martwy wągl ὁ ἄνθραξ.

Pruna Gliende Kole Rospalony ábo żywy wągl ἡ ἀνθρακίς, ἡ ἀνθρακία.

Cinis Asche Popiol ἡ τέφρα.

Favilla Glüende Asche Rzarzewie ἡ αἰθάλη.

Scintilla Füncklein Skrá / Iskrá ἡ σπινθὴρ.

Funale, Fax, Tæda Tartitze / Fackel Pochodnia / Liána świecá ἡ λαμπὰς, τὸ ὑπέκκαυμα.

Mortarium, Pila Mörsel Możdżerz / Stępká ὁ ὅλμος.

Pistillum Mörselstempel / oder stössel Możdżerzowy kijek / Bijak ὁ ὕπερος.

Spongia Schwamm Gębka ὁ σπόγγος.

Scopæ Besem Miotká τὸ σάρωθρον.

Purgare scopis Kehren Vmiętáć σαίρειν.

Scopis aranearum telas deijcere Spinnweben abkehren Päjęczyny omietáć

Baculus, Baculum Stock Laská τὸ βάκτρον.

Focus Herd Ognisko ἡ ἐσχάρα.

Fornax Ofen Piec ἡ θερμάστρα.

Fornax

Fornax calcaria Ein Kalckofen oder Brennofen Wapienny piec ὁ κάμινος πνιγεύς.
Turbo, Clibanus. Distillier Ofen Piecek do palenia wodek ὁ κλίβανος.
Furnus Backofen Chlebowy piec ὁ ἰπνός.
Præfurnium, Furnibulum Ofenloch Czeluście τὸ προπνιγεῖον.
Fumus Rauch Dym ὁ καπνός.
Fumarium, Infumibulum Rauchloch Dźiurá ktora dym wychodźi/Komin ἡ καπνοδόχη.
Fuligo der Ruß Sádzá ἡ καπνία, ἡ ἄσβόλη.
Rutabulum Ofenkrück oder Ofengabel Kośior Ożeg προσ῀τὸ τὰ πυρίκαυστα καταβάλλειν.
Furca Ofengabel Widły ὁ δίκρανος.
Pruniceps Fewerzang Do ogniá kleszcze ἡ πυράγρα.
Operculum Stürtze Pokrywká τὸ ἐπίθημα.
Cacabus Ein Köppern oder ehrines Kesselchen Miedziány kocielek ἡ κακκάβη.
Trulla Kelle Kiellá
Clitellæ escariæ Topffseyl Stryczki ábo Siadká do noszenia gárncow
Malleus Hammer Młot ἡ σφῦρα.
Malleus ligneus Schlegel Kulá do łupánia drew ἡ σφῦρα ξυλίνη.
Malleus lotorius Waschblewel Kijanká ἡ σφῦρα πλυντηρία.
Labrum Waschzuber Od szorowánia státek ὁ πλυνός.
Labrum eluacrum Waschbalge Od pránia státek τὸ ὁλκεῖον.
Saccus frutaentarius Kornsack Miech/Wor ὁ σάκκος σιτηρός.
Muscipula Meusefalle Łápicá ná myszy ἡ μυάγρα, ἡ μυσπάλα.

XXVIII.

DE CUBICULO.

Von der Schlaffkammer.

O Komorze ábo Łożnicy.

Cubiculum Schlaffkammer Komorá gdźie sypiáją τὸ ταμεῖον, τὸ οἰκομάτιον.

Thalamus, Cubiculum nuptiale Hochzeitkammer/ der Eheleut kammer Łożnicá ὁ θάλαμος.
Riscus Fensterlein in einer wand / ein blind fenster Slepe okno ὁ ῥίσκος.
Lectus, Cubile Bette Łoże ἡ κλίνη.
Lectus genialis Brautbette Nowożeniow łoże ἡ γαμικὴ κλίνη.
Lectus ligneus Spanbette Łoßko / Łoże ἡ ξυλίνη κλίνη.
Sponda Seitenbreter eines spanbetts Postronne deski u łoßká τὸ τῆς κλίνης πλευρὸν.
Lectus plumeus Federbett Pościel/ Vstáne łoże τὸ πιλωτὸν στρῶμα.
Lectos sternere vel concinnare Das Bette machen Ná łoßku uſtáć καταϲκευάζειν τὴν κλίνην.
Accubitum, Grabatum Faulbett/ Lotterbett Od przeſypiánia łoże τὸ ἀνακλιντήριον.
In Grabato levare membra Faulentzen Wczáſu ná łoßku záżywáć
Fulcra die Bettstollen Nogi u łoßka τὰ ἐρμίνια.
Lodix, Stragulum, Teges Bettdecke/ Oberdecke/ Kołdrá ná łoże τὸ στρῶμα, ὑπόστρωμα.
Pulvinus, Pulvinar, Cervical Küssen/ Heuptküssen/ ein Pföl Poduſzká/ Pierzynká/ Pierznik τὸ προσκεφάλαιον.
Culcitra vel Culcita Polster/ Bette Wezgłowie/Wezgłowko ἡ τύλη, ἡ τυλία.
Culcitra plumea Federbette Pierzyná ἡ τύλη πιλωτή.
Culcitra lanea, vel tomenticia Polster mit Schaarwolle gefüllet Wezgłowie wełna nátkáne τὸ ἔριον στρῶμα.
Culcitra subalaris Schulderküssen Grzbietna álbo spodnia poduſzká
Culcitra stramenticia Strosack Słomiána poduſzká στιβάς.
Storea, Matta Matte / oder Strodecke Máttá ὁ ψίαθος.
Toral, Toralium Leylach Prześcierádko τὸ ὀθόνιον, ἡ τύλη.
Operimentum lecti Zieche Poßewká ná pościel τὸ ἐπίβλημα.

Gausape

Gausape Kotze/grobe decke Koc/Guntá ὁ ἀμφίταπος.
Vitta lectuaria Schlaffhaube Czapeczká nocna/Czepek τὸ ἐπίκρανον.
Conopœum, Periſtroma, Cortina, Velarium, Velamen Fürhang umbs Bette/Gardine Záſlonki u łożá τὸ κωνώπειον, τὸ περιπέτασμα.
Cortina ſtriata Gefaltene gardine Fáldowána záſłoná ábo kołdrá τὸ περιπέτασμα.
Annuli cortinales ſeu velares Fürhenge Ringlin/Gardinenringlin Kolcá u kołdry οἱ κύκλοι.
Tapetum, Tapes Teppich Kobierzec ὁ τάπης, τὸ αὐλαῖον.
Aulæa, Vela regia, Aulæa Attalica Türkiſche *item* Niederlendiſche Teppich Szpálery/Kobierce/Obbićia τὰ αὐλαῖα ἄτταλικά.
Cunæ, Cunabula Kinderwiege Dźiećinna kolebká ábo kołyßká οἱ κοῖτις, τὸ σπάργανον.
Incunabula Kinderbettlin Dźiećinna pośćiel τὰ σπάργανα.
Motrix ſeu motor cunarum Die das Kind wieget Tá co dźieći kołyße κινητὴς κοτίδος.
Faſciæ Wiegenbender Pielußki οἱ ἐπίδεσμοι.
Capſa, Ciſta, Arca Lade/Kaſte/Thrune Skrzyniá ἡ κιβωτός.
Capſula, Capſella, Ciſtella, Arcula Lädlein/Thrünlein Skrzynká τὸ κιβώτιον.
Perſcrutari arculas Die Keſtlein außſuchen Skrzynie wytrząſáć διερευνᾶν τὰ κιβώτια.
Capſella fictilis Sparbüchſe Skárbußká ábo Skárbniczká τὸ κιβώτιον κεραμικόν.
Batillus cubicularius, Ignitabulum Fewerkolbe/Glutpfanne Inſtrumentum od zágrzewánia pośćieli τὸ πυρεῖον.
Matula, Scaphium Brunnzſcherbel Vrynał ἡ ἀμίς.
Matella medica, Matellio Harnglaß Szkiánny urynał οὐρητρίς.
Sella familiaris Nachtſtuel/Kammerſtuel Potrzebny ſtołek ἡ ἕδρα.

XXIX.

DE STABULO.

Vom Stalle. O Stáyni.

Stabulum Der Stall Stáynia ὁ σταθμός.
Stabularius, Stabuli custos Stallbub/ Stallknecht Máſztálerz ὁ πανδοχεύς.
Stabulatio Stallung Mieyſce gdźie bydło ſtáwiáją ἡ ἐπισταθμευσις.
Saginarium Meſtſtall Karmnik τὸ σιτιστήριον.
Fœnile Hewboden Siennicá ὁ χορτών.
Bubile, Bovile Kühſtall Krowi chlew ábo ſtáynia τὸ βούσταθμον, τὸ βοαύλιον.
Ovile Schaafſtall Owczárnia ἡ ποιμνή.
Caprile Ziegenſtall Koziárnia ὁ αἰγών.
Hara, Suile Sewſtall Swini chlew ἡ ὑοστασία.
Equile Pferdſtall Końſka ſtáynia ἡ ἱπποστασία.
Equile publicum Mahrſtall Morſtal ἡ ἱπποστασία κοινή.
Carcer equorum Notzſtall Końſka klatká
Cella equi Standt Rozworá końſka
Præſepe Krippe Złob ἡ φάτνη, ἡ κάπη.
Vannus Futterſchwinge Opalká τὸ λίκνον, πτύον.
Furcilla Strewgabel Widły τὸ δικρανίδιον.
Frænum der Zaum Wędzidło/ Vzdá ὁ χαλινός.
Habena, Retinaculum Der Ziegel am Zaum Cugiel ἡ ἡνία.
Lorum Riem Rzemień ὁ ἱμάς.
Capiſtrum Halffter Vzdzienicá ἡ φορβειά, τὸ φορβιόν.
Ephippium, Stratum Sattel Siodlo τὸ ἐφίππιον.
Capulus ſtrati das Sattelheupt Głowá u śiodłá τὸ κεφάλαιον.
Clitella Saumſattel Samki/ podrożny tłomok ἡ ἀστραβή.
Dorſuale, Inſtratum ein Rückendecke Máſtolká τὸ ἐπινώτιον, τὸ ἔποχον.
Cingula Roßgurt Poprąg ἡ μαχαλίς, ὁ μαχαλιστής.

Ore

Orea Brechzaum/das gebiß am zaum Krygi τὸ σελιστήριον, τὸ στόμιον.
Lupatum Hart gebieß Krygowa uzdá ὁ ἐχῖνος.
Fiscella Maulkorb Káganiec ὁ φιμός.
Stapedes, Stapiæ Stegreiffen / Bůgels Strzemioná ἱο ἀναβόλεες.
Frontale das Stirngereth/ das Heuptgestiegel Náczelnik τὸ περμετωπίδιον.
Helcium das Kummet Szla/ Chomato ὁ ἑλκυστήρ.
Calcar Sporn Ostrogá τὸ πλῆκτρον, τὸ κέντρον.
Calceus equi, Solea ferrea Huffeysen Podkowá σιδηρᾶ ἐμβὰς.
Clavus solearis Huffnagel Huffnal ὁ γόμφος ἐμβάδος.
Strigil, Strigilis Strigel / Roßkampff Grzebło/ Cudzidło/ Szropá ἡ στλεγγίς, ἡ ξύστρα.
Phaleræ Roßgezierden/ Pferdrůstung Stroy ná koniá αἱ φάλαραι.
Antilena Brustriemen / das Vorgezeug Podpiersien τὸ προστηθίδιον.
Postilena Schwantzriemen/ Hinderburg / das Hindergereth. Pußliská ἡ ὑπολίς.
Habenas laxare den Zaum schissen lassen Wodze popuścić ἀνιέναι τὰς ἡνίας.
Habenas contrahere Anhalten Wodze záwściagnać στλέγειν τὰς ἡνίας.
Subdere equo calcaria ein Pferd anstechn Koniá ostrogámi zewrzeć
Equum conscendere vel insilire auff ein Roß sitzen Ná Koniá wsieść. πεδᾶν ἵππῳ.

Equum	Ein Pferd	Konia	
curare	warten	opátrowác	σπουδάζειν περὶ ἵππου
detergere	wischen	cudzić	ἀποσμᾶν ἵππον
aquare	in die trē-	napoić	ποτίζειν ἵππον
	reiten		
ad plaustrū adiungere	anspannen	záprzadz	ζευγνύναι ἵππον ὑφ' ἅρματα.
calcare	beschlan	ukowác	
experiundū dare	bereiten	doświadzić	
ingyros torquere	tummelen.	ná koniu wykrácác/ item, kołem ábo kárcerą biegác	

S

Flagellum, Scutica Geissel Bicz ὁ μάστιξ.
Fimetum, Sterquilinium Mistgrube Gnoynik ὁ κοπρών.
Ingerere aliquid in sterquilinium in Mist schütten Ná gnoy wyrzućić

XXX.
DE BALNEO.
Vom Bade. O Łáźni.

Balneum, Balnea Bad oder Badstube Łáźnia τὸ βαλανεῖον.
Thermæ Warmbad Cieplice τὰ θερμὰ λουτρά.
Balneæ parentales Seelbad Zádușna łáźnia βαλανεῖον νεκροῖς ἱερόν.
Balneator Bademeister Łáźiebnik ὁ βαλανεύς.
Sudatorium Vaporarium, Laconicum, Hypocaustum Schweißbad die Badstube Łáźnia w ktory się poca τὸ πυριατήριον, τὸ ὑπόκαυστον.
Lavacrum Wasserbad Łáźnia/ w ktorey się jedno płocza τὸ λουτρόν.
Solium, Labrum Wanne Wánná τὸ μενόλκιον.
Apodyterium, Spoliarium Hütterstube/ Außziehestube Zuwálnia τὸ ἀποδυτήριον.
Lixivium Lauge Ług τὸ περίπλυμα.
Smegma Seiffe Mydło τὸ σμῆγμα.
Pecten Kamm Grzebień ὁ κτείς, τὸ τρίχαπτον.
Tophus, Pumex Reibstein/ Krawstein Kámień od ścierániá ἡ κισσηρίς.
Pileolus stramineus Badehütlein Słomiána łáźienna czapká τὸ σκέπανον.
Subligaculum Niederkleid Fámuraky / álbo Spodnice τὸ περίζωμα.
Sudarium Schweißtuch Chustá ktora pot ścieráją ὁ φώσων.
Scalprum chirurgicum, Scalpellum, Phlebotomum Flitte/das Laßeysen Pusczádło τὸ χαρτήριον, φλεβότομον.
Vena sectio, Phlebotomia Aderlassung Pușczánie krwie zzyky ἡ φλεβοτομία.

Secare

Secare venam Zur Aderlassen Zyke záćiać φλεβοτομεῖν.
Excipulum ein Laßbecken Miedniczká w ktora krew pußczája ὁ πέλυξ.
Scarificatio das Schrepffen Pußczánie krwie bánkámi ἡ χάσισ.
Scalpello cutem conscindere Schrepffen Bánki śiekáć χάω, χάζω.
Cucurbitula Köpff/ Schröpffhörnlein Báńká ἡ σικύη.
Lychnus nasutus Das Laß Liecht Knot w kágáńcu ὁ λύχνος.
Supparum Badtuch Botuch τὸ περιώμιον.
Tonsor Scheerer/ Barbirer Bálwierz ὁ κουρεὺς.
Novacula, Culter tonsorius Scheermesser Brzytwá ἡ κουρίς, ἡ μάχαιρα.
Forpex, Forpicula Haarschere/ Kneibscherlein Nożyczki ktoremi włosy strzyga ἡ ψαλίς.
Involucre, Humerale linteum Scheertuch/ Haartuch Chustá od golenia τὸ ἔλυτρον.
Xyrotheca Ein Scheerfutter Bálwierskie puzdro ἡ ξυροθήκη.
Forfex Odontagra, Dentiducum ein Zanzange Kleßcze od wyrywánia zebow ἡ ὀδοντάγρα.
Dentiscalpium Zanstecher Drewienko do zebow ὀδοντογλυφίς.
Dentifricium Zanpulver Proßek od bielenia zebow τὸ ὀδοντότριμμα.
Auriscalpium Ohrenleffel Vßká ὠτογλυφίς.
Specillum vulnerarium Wundeysen Zelasko ktorym rány exploruja ἡ μήλη, ὁ διαστολεύς.
Specillum latum ein Spatel Spatel διαστολεὺς πλατύς.
Cauterium Brenneysen Zelázo od palenia członkow τὸ καυτήριον.
Fascia, Fasciola Band/ Binde Chusta od rány τὸ λαμπάδιον.
Mitella Armband/Binde darinn man einen Arm tregt Reczník ná ktorym ułomna reke noßa τὸ μιτάριον.
Pittacium Pflaster Plastr τὸ πιττάκιον, τὸ πλάσμα.
Torunda, Linamentum eine wicke / ein Meissel Knot od ran ὁ μοτός.
Narthecium Salbenbüchse Máśćiowa pußká τὸ μυρηρὸν ἀγγεῖον.

XXXI.

DE SCHOLA ET Re Libraria.

Von der Schulen / Büchern und seinen zugehören.

O Szkole y Rzeczách Szkolnych.

Schola, Ludus, Ludus literarius Schul Szkoła ἡ σχολή, τὸ παιδαγωγεῖον.

Academia Hohe Schul Collegium ἡ ἀκαδημία.

Gymnasiarcha, Gymnasiarchus, Ludimoderator, Ludimagister Der Schulen Rector / der Schulmeister Rektor szkolny ὁ γυμνασιάρχης.

Præceptor, Doctor Lehrer / Unterweiser Náuczyciel ὁ παιδεύων, παιδευτής, διδάσκαλος.

Professor ein öffentlicher Leser und Lehrer Professor ὁ ἐπαγγελτής.

Scholasticus Schüler Żak / Dijak / Rybałt ὁ σχολαστικός.

Pædagogus Kinderlehrer Pedagog ὁ παιδαγωγός.

Liber, Codex Buch Xięgi ὁ βίβλος.

Libellus Büchlein Xiążki τὸ βιβλίδιον.

Liber alphabetarius Ein A b c Buch Donáčik

Puer alphabetarius Ein Knab der das A b c lernet Máły / nowy żaczek

Manuale, Enchiridium Handbüchlein Przyręczne Xiążki τὸ ἐγχειρίδιον.

Album, Matricula, Catalogus Namenbuch / Namenregister Xiążki w ktore imioná obce wpisują τὸ λεύκωμα, τὸ γραμματεῖον.

Libellus memoriæ vel memorialis Gedenckzedel Pámietna kártká τὸ μνημονικόν.

Libellus supplex Supplication / Schrifftliche bitt Supplikácia τὸ ἱκέτευμα δέημα.

Libellus famosus ein Schmeheschrifft Sromotna kártá / *item* Kárteluß τὸ βίβλιον δύσφημον, σάτυρα.

Fasti

Fasti, Calendarium Calender Kalendarz/ Minucye ἡ ἐφημερίς.
Annales, Chronica Jahrzeit Buch/ Geschicht Buch/ Chroniká ábo Xiegi gdzie piszą co sie przez rok dzieje/ Rocznik τὰ χρόνικα, ὑπομνήματα.
Diarium, Ephemeris, Commentarius Buch darinn verzeichnet wird/ was teglich geschicht Dziennik ἡ ἐφημερίς.
Museum Studier Stuben Pokoy do czytánia ábo náuki τὸ μουσεῖον.
Bibliotheca Liberey Sprzetr xiąg ἡ βιβλιοθήκη.
Typographus Buchdrucker Drukarz ὁ τυπογράφος.
Officina typographica Druckerey Drukárnia τὸ ἐργαστήριον τυπογραφικόν.
Librarius Buchschreiber Pisarz ὁ βιβλιογράφος.
Bibliopolium Buchladen Xiezny kram τὸ βιβλιοπώλιον.
Bibliopola Buchführer Xiąznik ὁ βιβλιοπώλης.
Bibliopegus Buchbinder Introligator ὁ βιβλιοπηγός.
Literæ, Epistola ein Brieff oder Sendbrieff List/ List do kogo pisány τὰ γράμματα, ἡ ἐπιστολή.
Ephigraphe die Oberschrifft Napis álbo Tituk listu ἡ ἐπιγραφή.
Exemplum literarum Abschrifft eines Brieffs Copia listu ἡ ἀπογραφή.
Epistolarum fasciculus ein Bündlein Brieffe Fáscykuł listow ἡ δεσμὴ ἐπιστολῶν.
Literæ honorariæ Credentzbrieff Credens álbo Wierne listy

Tabula Taffel / Register Tablicá/ Regestr ὁ πίναξ.
Tabella Täfflein Tabliczká τὸ πινάκιον.
Tabellarius Briefftrager/ ein Bot Posel / Cursor ὁ γραμματοφόρος.
Pugillares lapidei Steinern schreibtefflein Kámienne xiegi τὸ πινάκιον λίθινον.
Litera Buchstab Literá/ Zywiok τὸ γράμμα, τὸ στοιχεῖον.
Præformare literas infanti ein Vorschriefft machen Sposob pisánia podáć

Syllaba Sylb Syllábá ἡ συλλαβή.
Dictio, verbum Wort Słowo τὸ ῥῆμα.
Oratio, Sermo Rede Mowá ὁ λόγος.
Acroama Kurtzweilige Rede/ der man gerne zuhöret Krotochwilna á przytym pożyteczna mowá τὸ ἀκρόαμα.
Carmen nuptiale ein Hochzeit Lied Slubna pieśn τὸ ἐπιθαλάμιον.
Historia ein Histori Historiá ἡ ἱστορία.
Argumentum, Periocha ein kurtzer Innhalt oder Begreiff eines weitleufftigen Handels Summariusz rzeczy ἡ περιοχή.
Apologus, Fabula ein Fabel/ Meerlein Powieść/ Bayká ὁ ἀπόλογος.
Ænigma, Scrupus Ein Retzel Gadká τὸ αἴνιγμα.
Proverbium, Adagium Ein Sprichwort Gadká Przypowieść ἡ παροιμία.
Dialogus Ein Gesprech Rozmowá ὁ διάλογος.
Apologia Verantwortung/ Entschůldigung Obmowá ἡ ἀπολογία.
Palinodia Wiederruff Odwołánie ἡ παλινῳδία.
Versus, Linea Vers/ Zeil Wiersz/ Záczoło ἡ γραμμή.
Stylus, Graphium Griffel Graffká ὁ στύλος τὸ γραφεῖον.
Calamus, Penna Schreibfeder Piorko ὁ κάλαμος.
Crena calami, Fissura calami Schlitz an der Feder Wrabká u piorká ἡ γλυφίς τοῦ καλάμου.
Cultellus scriptorius, Scalpellum Feder Messer / Schreib Messerlein Szkrypturalik ἡ γλυφίς τῶν καλάμων, τὸ μαχαιρίδιον.
Theca pennaria, Graphiarium Schreibzeug Kálámarz/ Pennat ἡ καλαμοθήκη.
Atramentum Dinten Inkaust τὸ μέλαν.
Atramentum dilutum Dünne Dinten Rzadki inkaust
Atramentum scriptorium Schreibdinte Inkaust τὸ μέλαν γραφικόν.
Atramentum fuligineum Buchdruckerfernis Drukárski inkaust τὸ μέλαν καλλιγραφικόν.

Atramen-

Atramentum sutorium vel coriarium Schusterschwertze Dziegieć/ Czernidło τὸ χάλκαλον.

Atramentum tinctorium Ferberschwertze Fárbá od szwárcowánia τὸ μέλαν.

Atramentarium Dintenfaß Káłamarz τὸ μελανοδοχεῖον.

Operculum Stöpsel Stipsel τὸ ἐπίθημα.

Ampulla Dintenflasche Inkaustowa báńká ὁ λήκυθος.

Signum, Sigillum Petschir/ Siegel Pieczęć τὸ σημεῖον, ἡ σφραγίς.

Charta, Papyrus Papyr Pápir ὁ χάρτης, ἡ χάρτη.

Officina chartaria Papyr Müle Pápirny młyn τὸ ἐργαστήριον τοῦ χάρτου.

Charta	Papyr	Pápir	χάρτης.
scolastica	Schreib	Nieprzebijájacy	σχολαστικός.
bibula	Durchschlagend	Przebijájacy	
Crassa	Grob	Miąższy	παχυλός.
scabra	Höckricht	Chrupowáty	τραχώδης.
scabrosa	Rauch		
complanata	Geglettet	Gładzony	ὁμαλός.
levigata	Geschlagen	plánowány	
regia vel imperialis	Regal	Regałowy	ἡ βασιλικός.
emporetica	Kramer	Kramny	
pura	vnbeschriebē	Prożny/ niepisány	ἡ καθαρός.
Augusta	Fein linde oder Post	Przedny	
aluminata	Planirt	háłunowány	στυπτηριωτός.

Volumen papyraceum Ein Buch Papyr Librá pápiru ἡ δεσμὴ χαρτῶν.

Segestria Packpapyr/ Makulatur Szranc
Scheda Ein Zettel Cedulka ἡ σχέδη.
Cucullus Tüte/ Scharnitzel Trabka
Philyra, Folium ein Blat pappyrs List ἡ φίλυρα.
Pagina, Pagella Die eine seyte eines Blats Kárta ἡ σελίς, λιδος.
Scriptura, Scriptum Schriefft Pisánie/ Pismo ἡ γραφή.
Scriptura sacra Heilige Schrifft Pismo święte τὰ γράμματα ἅγια.
Margo Der Rand Brzeg τὸ κράσπεδον.
Duernio Bogen Papyr/ zwey bletter beysammen Arkuß pápiru ἡ σχέδη.
Quaternio Vier Bletter beysammen Arkuß w czterÿ kárti złozony τὸ τετράδιον.
Octernio Acht Bletter beysammen Arkuß w ośm kárt złozony

Membrana, Charta Pergamena Pergament Párgámin/ Kumpáturá ὁ χάρτης περγαμηνός.
Membrana deleticia, Palimpsestus Pergament/ das man kan abwischen vnd wieder schreiben/ als die Eselsheute Párgáminowe xiąszki/ ná ktorych sie y pisze y máże ὁ παλίμψεστος.
Capsa Buchsack Worek do xiąg ἡ κάψα.
Umbilici Spangen an Büchern/ Buckeln Pukle u xiąg οἱ ὀμφαλοί.
Involucrum libri, Sitybus Vberzug eines Buchs Powłoká ná xięgi περίβλημα τοῦ βίβλου, τὸ ἐνείλημα.
Pluteus, Armarium Bücher Repositorium Száffá od xiąg
Theca pulveraria vel arenaria Strewbüchse/ Sandbüchse Prochowniczká ἡ ἀμμοθήκη.
Creta Kreyde Kretá ἡ λευκὴ γῆ.
Cera Wachß Wosk ὁ κηρός.
Cera miniatula Roth Wachß Czerwony Wosk κηρὸς μιλτώδης.
Cera sigillaris Siegelwachs Listowy wosk κηρὸς σφραγιστήριος.
Linum Briefffaden Sznurek od wiązánia listow τὸ λῖνον.
Calculus

Calculus Rechenpfennig Liczman ἡ ψῆφος.
Abacus Rechentisch Stoł ná ktorym ráchuią τὸ ἀβάκιον.
Ad calculos vocare Die Rechnung vberschlagen Ráchowáć

Regula, Canon Linial Liniiá ὁ κανών.
Circinus Circkel Cerkiel ὁ κύκλος.
Riscus, Pluteus, Pulpitum Pulpet/Pultbret Pulpit

XXXII.

DE TEMPLO ET REBUS Personisq; Ecclasiasticis.

Von der Kirchen/ Geistlichen Dingen vnd Personen.

O Kośćiele/ Rzeczách y Osobách Kośćielnych.

Ecclesia, Civitas Christiana Versamlung der Christen Zbor ἡ ἐκκλησία.
Templum, Ædes sacra Kirche Kośćioł ὁ ναὸς, τὸ ἱερόν.
Ecclesia collegiata, Basilica Thumbkirche Tumski kośćioł/Tum ἡ βασιλική.
Ecclesia Cathedralis Hohe Kirchen Przedni kośćioł
Ædes parœcialis, Ædes curiata Pfarrkirche Fárski kośćioł/ Fárá ἡ παροχία.
Parochiæ paganæ Dorffkirchen Wieyskie kośćioły τὸ ἱερὰ κωμιϛικά.
Ædicula, Sacellum Kirchlein/ Kapelle Kośćiołek/ Kápliczká ὁ χολιάς.
Fanum Feldkirche Kośćioł w polu τὸ τέμενος.
Sacrum, Res divina Gottesdienst Nabożeństwo τὸ ἱερὸν, θεῖον, ὅσιον.
Idolium Götzenhauß Kośćiołek Bákwochwálski τὸ εἰδωλεῖον.
Lararium Hauß Kapelle Kápliczká w domu τὸ ἐφέςιον.
Cœmeterium, Polyandrium Kirchhoff oder Gottesacker Kierchow álbo Cmintarz τὸ κοιμητήριον.

T *Valvæ*

Valvæ templi kirchenthüren drzwi kościelne αἱ θύραι, τῦ ἱερῦ.
Adytum, Sacrarium Sacristey/ Dreßkammer Zákrystia τὸ ἄδυτον.
Asylum Freiheit Mieysce ná ktorym sie nie godźi poimáć τὸ ἄσυλον.
Triton Wetterhan auff der Kirchen Kurek ná Kośćiele ὁ τρίτων.
Monasterium, Cœnobium Kloster Klasztor τὸ μοναςήριον, τὸ κοινόβιον.
Cantiones Ecclesiasticæ Kirchengesenge Pieśni kośćielne τὰ ἄσματα ἐκκλισιαςικά, ψαλμός.
Rituales Libri Missal/ Meßbücher Mszały
Ara, Arula Altar Ołtarz/ Ołtarzyk ὁ βῶμος, τὸ θυσιαςήριον.
Altare Hoher Altar Wielki Ołtarz τὸ θυσιαςήριον.
Aram dedicare vel sacrare Ein Altar weihen Poświećić Ołtarz τὸ θυσιαςήριον ἀφιερῦν.
Signum Christi in crucem sublati Crucifix Crucifix ἡ εἰκὼν τῦ χριςῦ ἐν ςαυρῷ.
Statua, Idolum, Simulachrum Bild/ Götze/ Gemelde Słup/ Báłwan/ Obraz τὸ εἴδωλον, ἡ εἰκών.
Colossus Groß Bild/ Roland Báłwan ὁ κολοσσός.
Oscilla, Incunculæ Wächsene Bilder *item* Kinderpoppen Łatki τὰ ἀγγαλμάτια.
Casula Meßgewandt Ornat τὸ φελώνιον.
Infula Bischoffshut Biskupia czapká ἡ μίτρα.
Labarum, Vexillum sacrum KirchenFahne Choragiew kośćielna τὸ λάβαρον.
Subsellia templorum, Fori Gestüle Łáwy w Kośćiele αἱ ἕδραι.
Sella plicatilis Predigstülchen Skłádány stołek τὸ πλυκτὸν ἕδαμα.
Ærarium pauperum, Gazophylacium Gemein Kasten Skárbnicá w ktorey skłád ná ubogie chowáją τὸ ταμεῖον πτωχῶν τὸ γαζοφυλάκιον.
Eleemosyna Allmosen Jáłmużná ἡ ἐλεημοσύνη.
Sportula Spende Powszednia jáłmużná/ Obrok τὸ σπυρίδιον.
Baptis-

Baptiſmus, Baptiſma Die Heilige Tauffe Chrzeſt ὁ βαπτισμος, τὸ βάπτισμα.

Baptiſterium Tauffſtein Chrzcilnicá τὸ βαπτιστήριον.

Compater, Suſceptor, Fdejuſſor baptiſmi, Teſtis baptiſmi, Initialis parens Gevatter/ Pate Kum/ Patek/ Chrzeſny ociec/ Kmotr μεσεγγυητὴς βαπτίσμȣ.

Luſtricus dies Taufftag Dzień ktorego kto okrzczon ἡ καθαρτηρία ἡμέρα.

Initialis vel luſtrica neceßitudo Gevatterſchafft Kumoſtwo/ Kmoterſtwo/

Aqua luſtralis vel conſecrata Weyhwaſſer Swiecona wodá τὸ καθάρσιον ὕδωρ.

Aſpergillum Sprengel Kropidło ὁ διάβροχος, τὸ περιῤῥαντήριον.

Aquiminarium } Weyhwaſſer Faß Státek } od swieconey wody ὑδία.
Vas luſtrale

Amula Sprengkeſſel Kocielek ὁ ἀναληπτὴρ, τὸ ὑδρεῖον.

Circumferre aqua daß Weyhwaſſer geben Kropić swiecona woda

Excommunicatio der Bann Klatwá ὁ ἀναθεματισμός.

Pila Pfeiler Filar ὁ ςύλος.

Suggeſtus, Suggeſtum Predigſtuel/ die Cantzel Kázálnicá τὸ βῆμα, ἡ καθέδρα.

Thus Weyrauch Kádzidło ὁ λίβανος

Thuribulum Reuchfaß/ Weyrauchfaß Turrybularz/ Kádzielnicá τὸ θυμιατήριον.

Acerra Weyrauchkeſtlin Krupká álbo pudełko kádzidlne ἡ ἐσχάρα.

Hierotheca Monſtrantz Monſtráncyá ἡ ἱεροθήκη.

Campana Glocke Zwon τὸ ἠχεῖον, τὸ κώδων.

Tintinnabulum, Nola, Siſtrum Glöcklein/ Schelle Zwonek τὸ ἠχεῖον.

Cymbalum Cymbel Cymbal τὸ κύμβαλον.

Crotalum, Crepidaculum Klapper Klekotki/ Rzegotki τὸ κρόταλον, τὸ σεῖστρον.

Sepulchrum Das Grab Grob ὁ τάφος, ἡ θήκη.

Sepultura Das Begrebniß Pogrzeb ὁ τάφος.

Sepulchretum ein Ort da viel gräber sein Mieysce gdźie śiłá grobow ὁ πολιάνδριον.

Sepulchrum familiare Eigen Bedrebniß Własny grob ὁ τάφος οἰκιανός.

Sepulchrum hæreditarium Erblich Grab Dźiedźiczny grob ὁ τάφος κληρονομικός.

Sepelire Begraben Pogrześć θάπτειν νεκρούς.

Glebam in os inijcere Erde auff den Todten werffen Gárśćią źiemie umárłemu posłużyć

Loculus, Capulus Sarg/ Togtenkiste Truná/ Drzewsko τὸ νεκροφόρον, ὁ τύμβος.

Sandapila, Feretrum Todtenbaar Máry φέρετρον.

Cenotaphium, Tumulus honorarius Ehrengrab/ Gedechtnisgrab Stroy/ Ozdobá grobowa τὸ κενοτάφιον,

Epitaphium, Inscriptio sepulchri Grabschrifft Nápis/ Tablicá ná grobie τὸ ἐπιτάφιον.

Cippus Grabstein/ *item,* Creutz am wege Mogiłá/ Znák gdźie zábity leży

Ossorium das Beinhauß Kośnicá τὸ ὀστοδοχεῖον.

Funus Leiche Martwy trup/ Ciáło zmárłego człowieká ὁ νέκυς.

Funus curare die Leiche bestellen Pogrzeb sporządźić κηδεύειν τινα.

Funus efferre vel exportare Die Leich zu Grabe tragen Wynieść umárłego ἐκφέρειν νέκυν.

Ire in funus, Funus prosequi Mit zu Grabe gehen Ná pogrzeb iść εἰς τὸ κῆδος ἀπαντᾶν.

Funeralia, Justa funebria, Mortualia Ceremonien in eins begrebnuß/ Vigilien Pogrzebne ceremonie τὰ ἐναγίσματα, τὰ νομιζόμενα.

Funebris concio Leichpredigt Kazánie pogrzebne λόγος ἐπιτάφιος.

Exequiæ

Exequiæ, Inferiæ, Solennia funerum Bestattung zu der Erden/ Begrebnuß Pogrzebny obchod τὰ ἐπικτέρεα, ταρχήματα.
Cœna Domini, Synaxis, Communio sacrosancta Nachtmal des HERREN Sacrament álbo Swiatość wieczerzy Páńskiey τὸ δεῖπνον κυριακὸν, ἡ τράπεζα κυρίου.
Missa Messe Msza ἡ λειτουργία.
Inferiæ, Piaculare sacrum Seelmesse Zádußna Msza τὰ ἐπικτέρεα, αἱ χοαί.
Preces horariæ Gebetbüchlin Modlitewki τὰ δεήματα, ἡ προσευχή.
Sphærulæ precatoriæ Paternoster Paciorki
Supplicatio Procession Processia ἡ πρόσοδος, ἡ λιτανεία.
Pontifex Maximus, Papa Bapst Papiez ὁ ἀρχιερεύς, ὁ πάπας.
Cardinalis, Purpuratus pater Cardinal Kárdinał ὁ καρδινάλιος.
ArchiEpiscopus ErtzBischoff ArcyBiskup ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ὁ μητροπολίτης.
Pontifex, Episcopus Bischoff Biskup ὁ ἐπίσκοπος.
Lituus Bischoffsstab Curwatura ἡ βακτηρία, τὸ βακλήριον.
Episcopus designatus Coadjutor Coadjutor
Initiator, Episcopi vicarius, Suffraganeus WeyBischoff Suffragan ὁ σύγκελλος, ὁ μυσταγωγὸς ὁ τελεστής.
Antistes, Præsul Prelat Prálat ὁ προστάτης, ὁ ἐπιστάτης.
Antistitium, Episcopatus Bisthumb Biskupstwo ὁ διοίκησις.
Præpositus, Præses Probst Proboszcz ὁ πρεσβύτερος.
Canonicus Thumherr Kánonik ὁ κανονικός.
Abbas, Archimandrita Abt Opát ὁ κοινοβιάρχης.
Abbatissa, Antistita Ebtissin/ Priorinne Opáćicá/ Xieni/ Stárßa ἡ ἀρχιμανδρίτης.
Decanus Dechant Dziekan ὁ δεκάδαρχος.
Cœnobiarcha Oberste im Kloster Przeor ὁ κοινοβιάρχης.
Monachus Münch Mnich ὁ μόναχος.
Monachus instituti sui desertor Ein verlauffner Münch Zbieg

Virgo Vestialis, Montalis, Monacha Klosterfraw/ oder Nonne Mnißká ἡ μονάστρια.

Eremita, Anachoreta Einsiedler/ oder Waldbruder Pustelnik ὁ ἐρημίτης.
Patriarcha Altvater Pátriarchá ὁ πατριάρχης.
Sacrificus, Sacerdos Pfaff/ Opfferpfaff Xiadz/Pop/ Kniaz ὁ ἱερεὺς, ὁ ἱεροποιός.
Sacerdotium Pfründe oder Prebende Præbendá ἡ ἱεροσύνη.
Mysta auricularius Beichtvater Spowiednik ὁ μυστὴς ὠτικός.
Presbyter Priester Káplan ὁ πρεσβύτερος.
Apostata Abtrinniger Christ Mámáluk ἡ ἀποστάτης.
Superstitiosus Abergleubiger Zababonnik ὁ δεισιδαίμων.
Hæreticus ein Ketzer Kácerz ὁ αἱρετικὸς, ὁ αἱρεσιώτης.
Hæresiarcha Ertzketzer Arcykácerz ὁ αἱρεσιάρχης.
Hypocrita Heuchler/Gleißner Obłudnik ὁ ὑποκριτής.
Jesuita Jesuiter Jesuitá ὁ Ἰεσουίτης.
Idololatra Götzendiener Báłwochwalcá ὁ εἰδωλολάτρης.
Parochus, Pastor Pfarherr Pleban ὁ πάροχος.
Diaconus Kaplan Diakon ὁ διάκονος.
Concionator, Ecclesiastes Prediger/ Predicant Káznodziejá ὁ κήρυξ, ὁ ἐκκλησιαστής.
Concio Predigt Kazánie ἡ ὁμιλία.
Catechismus Kurtzer Begrieff der gantzen Christlichen Lehre Kátechism ὁ κατηχισμός.
Theologus, Sacrarum literarum consultus Gelehrter Theolog/ der heiligen Schrifft Wpismie świetym biegły ὁ θεολόγος.
Senatus Ecclesiasticus Das Consistorium Sad duchowny τὸ πρεσβυτέριον.
Synodus Zusammenkunfft der Geistlichen Zjazd duchownych/ Synod ἡ σύνοδος.
Æditurus, Æditimus Küster oder Glöckner Zwoniarz / Zwonnik ὁ θυρωρὸς, νεοκόρος.
Cantor Singer Kántor/ Spiewak ὁ ψάλτης.
Symphoniaci Figurirer Co figura śpiewája/ Figuristowie οἱ συμφωνιακοί.

Organa-

Organarius Organist Organista ὁ ὀργανικός.
Ædilis sacer Kirchenvater Vitrikuß ὁ ἀγορανόμος ἱερός.
Daduchus Fackeltrager Poswieczarz / Swiecuch ὁ δᾳδοῦχος.
Lychnuchus Laterntrager Podlaterni / Laterniuch ὁ λυχνοῦχος.
Ceroplastes, Cerarius der Wächsin Lichter oder Bilder machet Co Woskowe Swiece abo Obraski robi ὁ κηροπλάστης.
Nolæ curator Der die Glocken zeucht Podzwoni
Libitinarius Todtengräber Kopacz co umarłe chowa ὁ ταφεύς, ὁ κλεριστής.
Vespillo Todtenträger Co umarłe nosi ὁ νεκροφόρος.
Pollinctor Todtensalber Co umarłe mascia smaruje ὁ νεκροκόμος, ὁ νεκρολείπτης.

XXXIII.

DE RE FORENSI.

Von Gerichts Hendeln.

O Sadowych Rzeczach.

Forum Ein Ort / da man Gericht helt Sadowy plac / Rynek τὸ δικαστήριον.
Sedilia, Subsellia judicium Schöppenbanck Lawnicze mieysce αἱ ἕδραι.
Curia Rathhauß Ratuß τὸ βουλευτήριον.
Curia consedit Der Rath sitzet Rada zasiadła
Prætorium Richthauß Sadowy dom τὸ καταγώγιον δικαστικόν.
Tribunal Richtstuel Stolek Sedziego τὸ βῆμα.
Actor Kläger Actor / ktory skarzy ὁ κατήγορος.
Accusator Ankläger Skarzyciel ὁ διώκων.
Reus Beklagter Winny ὁ ἀπολογούμενος.
Judex Richter Sedzia ὁ δικαστής, ὁ κριτής.
Advocatus ein Fürsprech Procurator ὁ πρόξενος.
Cliens der eines hülffe im Rechten braucht Ktory obrony w prawie uzywa ὁ θεραπευτής.
Sententia judicis Das Vrtel Decret / Vrtel Sedziego ἡ κρίσις, ἀπόφανσις.

Actuarius, Ab actis	ein GerichtSchreiber	Pisarz Actowny	ὁ γραφεύς, ὁ ταχυγράφος.
Homicida, Percussor	Mörder/ Todtschleger	Mezoboycá	ὁ ἀνδροφόνος, ὁ ἀνθρωπολέτηρος.
Parricida	der seinen Vater oder Mutter ermordet	Co Oycá ábo Mátkę zábił	ὁ πατραλοίας, ὁ μητραλοίας.
Sicarius, Subsessor, Latro	Mörder/Strassenreuber	Morderz/ Głownik/ Zboycá	ὁ λῃστής, ὁ ὁδουρός.
Incendiarius	Mordbrenner	Ten co ogień zákłáda y pali	ὁ πυροπολήτης.
Pirata	Schiffreuber/ Freybeuter	Ten co námorzu zbija	ὁ πειράτης, καταποντής.
Fur	Dieb	Złodziey	ὁ κλέπτης.
Fur manifestus, seu manifestarius	Dieb der mit der Deube ergriffen wird	Jáwny złodziey	ὁ κλέπτης ἐπαυτοφόρῳ.
Crumeniseca, Manticularius, Crumenimulgus	Beutelschneider/ Taschenreumer/ Beuteldrescher	Rzezymieszek/ Mieszkowy złodziey	ὁ βαλαντιοτόμος.
Aleator, Alea	ein Spieler	Gracz	ὁ κυβευτής.
Aleator improbus, & prævaricator	Spitzbube der die würffel knüpfet	Kosterá	
Sacrilegus	Kirchendieb	Swietokraycá	ὁ ἱερόσυλος.
Plagiarius	Menschendieb	Ludzikraycá	ὁ ἀνδραποδιστής.
Abactor, Abigeus	Viehdieb	Bydłokraycá	ὁ ἀπελάτης.
Furcifer	Galgenschwengel	Gáłeźnik	ὁ κύφων.
Emissarius	Außspeyer	Szpieg	ὁ πευθήν.
Delator	Verrhäter	Zdraycá	ὁ εἰσαγγελεύς.
Erro, Planus	Landstreicher	Biegun	ὁ πλάνος, ὁ πλανήτης.
Impostor	Betrieger	Oszust	ὁ πανοῦργος, ὁ ἀπατηλός.
Magus	Zauberer	CzarnoXieznik	ὁ μάγος.
Lamia, Strix, Saga, Venefica	Hex/Zeuberinn/Wettermacherin	Czárownicá	ἡ φαρμακεύτρια, ἡ φαρμακίς.
Moneta adulterator	Der falsch Geltmüntzer	Co myńce fałszuje	ὁ παρακόπτων, νομίσματος κιβδελευτής. *Perjurus*

Perjurus Meineydig Krzywoprzysiężcá ὁ ἐπίορκος.
Receptor, Receptator Schelmenwirth Gospodarz co kotry prze-
chowywa ὁ ὑποδέκτης.
Verbero, Compitalitius Zur Staupen gestrichen Wychostány
ὁ μαστιγίας, ὁ στιγματίας.
Stigmaticus Gebrandzeichnet Piatnowány ὁ στιγματικός.
Stigma Brandmal/ Brandzeichen Piatno τὸ στίγμα.
Exul, Extorris Vertreibner Wygnániec ὁ φεύγων.
Proscriptus Der in des Reichs Acht ist Wywokániec ὁ πεφυ-
γαδευομένος.
Proscriptio Die Ach Wywolánie ἡ δήκευσις.
Relegatus, Abstinere finibus jussus Der des Landes oder Stadt
verweiset ist Wyświecony ὁ ἐξόριστος.
Emtio Kauff Kupno/ Kupia ὁ ἀγορασμός.
Venditio Verkauff Przedánie ἡ πωλὴ, ἡ πρᾶσις.
Usura, Fœnus Wucher Lichwá ἡ χρῆσις.
Fœnerator, Usurarius Wucherer/ Jude Lichwiarz ὁ δανειστής,
ὁ τοκιστής.
Debitor Ein Schuldener Dłużnik ὁ ὀφειλέτης.
Lentus debitor, Trico nummarius Böser bezaler / Zauderer
Zmindá / Zmindarz
Creditor Ein Schuldgleubiger/ ein Außleiher Iściec / Ten co
pożycza drugiemu ὁ δανειστὴς, χρήστης.
Debitum, Nomen Schuld Dług τὸ ὀφείλημα, ἡ ὀφειλή.
Nomen impeditum Vngewisse Schuld Niepewny dług
Nomen locuples Gewisse schuld Pewny dług
Pignus, Hypotheca Pfandt Zástáwá ἡ ὑποθήκη.
Creditor Hypothecarius ein gleubiger der Pfandt hat Iściec ná
zástáwe dawájacy ὁ χρήστης τὴν ὑποθήκην λαβών.
Creditor Chirographarius ein gleubiger/der nur eine blosse Hand-
schrifft hat Iściec ná Cyrograff pożyczájacy ὁ χρήστης τὸ
χειρόγραφον λαβών.
Tabulæ publicæ Stadtbuch Mieyskie xięgi τὰ γράμματα κοινά.

V Tabulæ

Tabulæ accepti Buch der Einname Regestr wziatku οἱ ἀπολο-
γισμοὶ, τῶν λαμβανομένων.
Tabulæ expensi Buch der Außgabe Rozchodu regestr οἱ ἀπολο-
γισμοὶ τῶν ἀναλωμάτων.
Adversaria Schuldbuch/ Kleckbuch Xiegi gdzie długi wpi-
suja
Diarium Handbuch oder Register von teglicher Außgab vnd kost
Regestr gdzie sie powszedny rozchod pisze ἡ ἐφημερίς.
Syngrapha, Chirographum Handschrifft Schuldbrieff Zeznánie
Cyrograff ἡ συγγραφή, τὸ χειρόγραφον.
Autographum Eigene Handschrifft Własna reká/ Podpis τὸ
αὐτόγραφον.
Apographum, Exemplar, Exscriptum ein Copey oder Abschrifft/
ein Extract Wypis τὸ ἀπόγραφον.
Codicillus, Elogium Testament/ Letzter wille Testament τὸ συμβολον.
Inventarium, Apographa Beschreibung von Haab vnd Güttern
Inwentarz ἡ ἀπογραφή.
Apocha, Acceptilatio Quitantz Kwit ἡ ἀποχὴ.
Diploma Gewaltsbrieff/ Brieff eines Fürsten Zápis/ Przy-
wiley τὸ δίπλωμα.
Fides publica Geleithe Gleyt ἡ ἀσφάλεια, ἡ βεβαίωσις.
Testimonium de natalibus Geburtsbrieff Od urodzenia list ἡ μαρ-
τυρία τῶν γενεθλίων.
Iustitium Stillstandt von Rechten/ Anstand der Gerichte Czás
gdy nie sadza ὅτι δικάζειν οὐκ ἔξεστι.
Causa, Lis ein Sach/ ein Rechtshandel Spráwá przed sadem
ἡ δίκη.
Caussa perplexa ein verworner Rechtshandel Trudna spráwá
ἡ δίκη ἐμπεπλεγμένη.
Senatusconsultum Erkantnus des Raths Vznánie rádzieckie
τὸ βούλευμα, τὸ προβούλευμα.
Edictum ein offentlich Mandat Edict/ Wyrok τὸ διάγραμμα,
τὸ διάταγμα.

Suffragium Die Stimm in der Wahl Wotowánie ἡ ψῆφος, ἡ γνώμη, ἡ χειροτονία.
Cognoscere caussam Die Sache verhören Wysłucháć spráwy γνωρίζειν τὴν δίκην.
Deducere caussam ad ocium Die Sache vertragen Koniec správie uczynić/ Poiednáć τελευτᾶν δίκην.
Comitia Landtag/ Reichstag Seym τὰ ἀρχαιρέσια, ἡ σύνοδος.
Carcerararius Stockmeister Butel ὁ φυλακιστής.
Carcer, Ergastulum Gefengnus/ Kercker Więzienie/ Táras ἡ φυλακή, τὸ δεσμοτήριον.
In carcerem compingere Einsetzen Wsádźić εἰς φυλακὴν βάλλειν.
Attinere aliquem einen verstricken oder anhalten Arrestowáć κατέχειν τινά.
Emittere è carcere Loß lassen Wypuśćić ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου.
Cippus Stock Kłodá ἡ ποδοκάκη, ποδαστράβη.
Gyrgathus Das Albern Hauß Kłozá ὁ γύργαθος.
Numella, Boja Halßeysen Kuná ὁ κύφων.
Nexus der von schuldwegen gefangen ist Ten co dla długu wsádzon
Capitale facinus That damit man den Hals verwirckt hat Występek ktory ná gárdle karza φονικὸν ἀδίκημα.
Fidicula Folter/ daran man die schelcke zeucht Probá ná złodzieje
Compedes, Pedicæ Fessel/ Fuß Eysen Peto αἱ πέδαι, ποδοκάκαι.
Manicæ Handbinden Pánná αἱ χεῖρες σιδηρέαι.
Verbera, Flagella, Scuticæ, Virgæ Geisseln/ Rutten Bicz/ Rozgi ὁ μάστιξ.
Taureæ Liderne Geissel Náháiká/ item Korbacz αἱ ταυρέαι.
Culeus Lidern Sack Skorzány miech ὁ κουλεός.
Cauterium Brenneysen Palidło τὸ καυτήριον.
Laqueus Strick Powroz ὁ βρόχος.
Crux, Patibulum Galgen Szubienicá ὁ σταυρός.

Torquere aliquem Martern Męczyć βασανίζειν.
Exemplum in aliquem statuere Einen den andern zur abschew straffen Skáráć kogo żeby sie drudzy z tego kájáli παράδειγμα ποιεῖν.
Catamidiare Einen an den Kack stellen V pręgi, stáwić καταμιδιᾷν.
Plectere vel truncare capite Köpffen / den Kopff wegschlagen Sciąć ἀποκόπτειν τὸν τράχηλον.
Suspendere Hencken Obieść ἀναρτᾶν τινὰ βρόχῳ.
Elidere crura Radebrechen ná koło wpleść
Distrahere, Displicare Mit Pferden zerreissen Końmi tárgáć διασπᾷν.
Adigere stipitem per medium hominem An einen Pfaal stecken Ná pal wbić

XXXIV.

DE OFFICIIS POLITICIS.

Von Weltlichen Emptern.

O Vrzędziech pospolitych.

Imperator, Cæsar, Augustus Keyser Cesarz ὁ αὐτοκράτωρ.
Rex König Krol ὁ βασιλεύς.
Regina Königin Krolowa ἡ βασίλεια.
Regulus eines Königs Sohn *propriè: item,* Fürst / Herzog / Graff Krolowić ὁ βασιλικός.
Pro Rex Eines abwesenden Königs Statthalter / Vice Roy } Namiestnik Krolewski ὁ ἀντιβασιλεύς.
Inter Rex Eines verstorbenen Königs Statthalter } Namiestnik Krolewski ὁ μεσοβασιλεύς.
Monarcha Ober Herr allein Monárchá ὁ μονάρχης, ὁ μόναρχος.
Princeps Fürst Xiąże ὁ ἄρχων, ὁ ἡγεμών.
Dux Hertzog Xiąże ὁ ἡγούμενος.
Archidux Ertzhertzog Arcyxiąże ὁ ἀρχιηγεμών.
Dux Elector, Septemvir Churfürst Kurfyrst: jeden z siedmi Xiążąt w Niemcach co obieráją Cesárzá ὁ ἀρχαιρέτης, ὁ ἑπτάπρωτος.

Electio

Electio Die Chur Obieránie ἡ αἵρεσις, ἡ ἐκλογή.
Comes Graff Grábiá ὁ κόμης.
Marchio Marggraff Márgrábiá ὁ μαρκέσιος, ὁ μεθοριάρχης.
Comes Palatinus Pfaltzgraff Woiewodá Ryński
Comes Provincialis Landgraff Ziemſki grábiá ὁ νομάρχης.
Liber Baro Freyherr Wolny Pan ὁ δυνάστης.
Dynaſta, Dynaſtes Gewaltiger groſſer Herr Xiaże *idem*
Magnates, Purpurati Groſſe mechtige Herren Wielmożni Pánowie οἱ μεγιστᾶνες.
Eques auratus Ritter Páſſowány Zołnierz/ Rycerz ὁ ἱππεὺς χρυσοφόρος.
Magiſter Equitum Marſchall Márßáłek ὁ ἵππαρχος.
Præfectus Vogt Stároſtá/ Woyt ὁ ὕπαρχος.
Præfectus arcis Oberſt in einem Schloß Stároſta/Burgrábiá ná Zamku ἔπαρχος τῆς ἀκροπόλεως.
Satrapa, Satrapes Landvogt Lándwoyt ὁ σατράπης.
Præfectus ærarij Schatzmeiſter Podſkarbi ὁ ταμιεύων.
Quæſtor ærarius Kaſten Herr Co ſkrzynke ábo ſkarb w mocy ma *idem*
Quæſtor Rentmeiſter Poborcá ὁ διασμολόγος.
Cubicularius Kammerdiener Komornik ὁ κατευναστής.
Decurio cubiculariorum Oberſter Kammerherr Stárßy nád Komorniki ábo w komorze ὁ ἀρχικατευναστής.
Nobilis Edel Slácheic, Ziemiánin ὁ εὐγενής.
Novus Homo new auffkommen Mann Swiežo znáczny czlowiek ὁ νέος ἄνθρωπος.
Magiſter ſaltuariorum Forſtmeiſter Przełożony nád leśnikámi
Ordo equeſtris, Nobilitas Der Adel Slácheeitwo/Slácheckiſtan ἡ εὐγένεια.
Vir equeſtris ordinis Edelman Ziemiánin ἡ τάξις.
Imperator, Imperator exercitus Oberſter Feldherr/Kriegs Oberſter Náwyßy Hetman ὁ στρατάρχης.

V 3 *Satelles,*

Satelles, Stipator, Spiculator Trabant/ Herrendiener Drábant ὁ σωματοφύλαξ.
Conquisitor Musterherr Dozorcá okaßki ὁ στρατολογῶν.
Legatus Statthalter/ Leutenant Namieystnik ὁ ὕπαρχος.
Uragus Hauptman des hinderhalts Hetman nád pósłednymi ὁ οὐραγός.
Magister equitum Oberster Rittmeister/ Feldmarschalck Przednieyßy Rotmistrz ὁ ἵππαρχος.
Ordinum ductor, Dux militum Feldwebel Porucznik ἡγεμών.
Signifer Ein Fendrich Chorąży ὁ σημειφόρος,
Præfectus vigilum Wachmeister Wáchmistrz/ Strażnik ὁ νυκτέπαρχος.
Tribunus armamentarii Zeugmeister / Arkeleimeister Stárßy Ceyghausu
Præfectus rerum capitalium Schultheiß/oder Profos Profos ὁ ζητητής.
Sclopetarij Die Hackenschützen Strzelcy/ Arkábuzyrowie
Hastati Die lange Spießtragen Drábanci z ßpisy / Hárcerze οἱ σαρισσοφόροι.
Magistratus Oberkeit Zwierzchność οἱ ἄρχοντες.
Magistratum adipisci Zum Ampte kommen Vrzędu dostáć προσλαμβάνειν εἰς τὴν ἀρχὴν
Abdicare se magistratu Selbst abdancken Dobrowolnie urząd powzdáć ἀφεῖναι τὴν ἀρχὴν.
Senatus Der Rath Rádá ἡ βουλή, ἡ γερουσία, ἡ σύγκλητος.
Senatores, Patres Die Rathherren Ráycy/ Senatorowie οἱ βουληφόροι, βουλαῖοι.
Patricij Geschlechter/der Ratherren Söhne Senatorskie dzieci οἱ τῶν πατρικίων, πατρίκιοι.
Consul Burgermeister Burmistrz ὁ ὕπατος,
Consularis, Exconsul Alt Burgermeister Stáry Burmistrz ὁ ὑπατικός.
Proconsul Burgermeisters verwalter Námieyscu Burmistrzowym ὁ ἀνθύπατος.

Tribunus plebis Virtelmeister/Zunfftmeister Cechmistrz ὁ δήμαρχος.
Judex Richter Sedzia ὁ δικαστής.
Prætor Schultz Szoltys ὁ ἄρχων.
Judex juratus ein geschworner Richter Przysięgły sedzia ὁμωμοκὼς δικαστής.
Judex selectus Commissari/erwehlter Richter Comisarz ἐξειλεγμένος δικαστής.
Arbiter, Disceptator Schiedeman/Sünßhendler Jednacz/Rozjemcá ὁ μεσιδίκης, ἐπικριτής.
Scabinus Schöppe Lawnik
Adsessor Beysitzer Assessor ὁ σύνεδρος.
Advocatus, Causidicus Fürsprecher/Advocat Rzecznik/Procurator ὁ δικαιολόγος.
Litis procurator Vollmechtiger/Anwalt Plenipotent ὁ ἐπιμελητής.
Rabula, Vitilitigator, Consartinator litium Zungendrescher/Haderkatz Sczekacz ὁ σπερμολόγος.
Censor Wettherr Targowy Pan ὁ τιμητής.
Ædilis Cerealis Brodweger Targawy Pan co chlebá dogladá

Magister Epistolarum, A libellis Cantzler Kánclerz ὁ γραμματεύς.
Scriba Der Stadtschreiber Mieyskipisarz ὁ γραφεύς.
Notarius, Actuarius, Libellio ein Notari/sonderlich gemachter vnd erwehlter Schreiber Pisarz/Notáriuß ὁ ταχυγράφος.
A Secretis, Secretarius ein Secretarius Secretarz ὁ τῶν ἀπορρήτων γραφεύς.
Syndicus des Raths Verordneter Jurist Syndik/Jurystá ὁ σύνδικος.
Legatus, Orator Abgesandter Postániec ὁ πρεσβευὴς, ὁ πρεσβεύτης.
A rationibus Rechenmeister Ráchmistrz ὁ λογοθέτης.
A pedibus Lackey Lokay ὁ ἡμεροδρόμος.
A poculis, Pocillator Mundschencke Podczáßy ὁ οἰνοχόος.
Prægustator Credentzer Kráyczy ὁ προγεύστης.

Amensis Tischmeister Podstoli

Ostiarius, Accensus Thürsteher/Thürhütter Odźwierny ὁ θυρωρός.

Apparitor, Viator, Stator Stadtdiener Mieyski sługá ὁ ταξεώτης, ὁ κλητής.

Lictor Schergant Siepacz ὁ ῥαβδοῦχος, ὁ δήμιος.

Lorarius Henckers Knecht Kátowczyk

Præco Außruffer/Büttel Woźny/Podwoyski ὁ κήρυξ.

Vigil Wechter Stroż ὁ φύλαξ.

Ædilis Bawherr Budownik ὁ ἀγορανόμος.

Telonarius, Publicanus Zölner Celnik ὁ τελώνης, ὁ τέλονος.

Propala Offenbarer Verkauffer Jáwny kupiec

Propola Vorkeuffer Przekupień ὁ προπώλης.

Monopola ein Focker der eine Wahr allein an sich bringt vnd dieselbe verkaufft Co sam jeden towar przedawa ὁ μονοπώλης.

Magnarius Ein Grosser Gewerbsman Znáczny kupiec álbo Hándlownik

Mercator Kauffman Kupiec ὁ ἔμπορος, ὁ πρηκτήρ.

Proxeneta, Mediator Mäkeler/Vnderkeuffler Máchlarz ὁ προξενητής.

Pharmacopola, Medicamentarius Apoteker Háptekarz ὁ φαρμακοπώλης.

Aromatopola, Aromatarius Specereykramer/Materialist Máterialistá ὁ ἀρωματοπώλης.

Tragematopola Zuckerbacker Cukiernik ὁ τραγηματοπώλης.

Institor Krämer Kramarz ὁ πράτης, ὁ παλιγκάπηλος.

Circitor, Circuitor Feiltrager/Butten Krämer Kramarz co z krupką chodzi ὁ παλιμπωλος.

Scrutarius Poppenkramer Tandecznik ὁ ῥωποπώλης, γρυτάριος.

Gemmarius, Margaritarius Jubilirer/der Edelgestein verkaufft Co się zna ná drogim kámieniu ὁ μαργαριτέμπορος.

Pecuarius Ochsenhändler Co wołámi hándluje

Frumentarius Kornkauffer Co zboże skupuje ὁ πυροπώλης, σιτοκάπηλος.

Annonæ flagellator, Dardanarius Der das Getreyde tewer macht/ ein Korn Jude Co w Zbożu oßukánie drogośćia czyni ὁ προπώλης.
Libripens Wagmeister Ważnik ὁ ζυγοστάτης.
Tutor Vormund Opiekun ὁ ἐπίτροπος, πρόβολος, ὁ ἐπι-μελητὴς τῶν ἐπικληρωνικῶν ὀρφάνων.
Pupillus Mündlein Sierotá ὁ ὀρφανός.
Curator Pflegvater Dozorcá ὁ ἐπίτροπος.
Patronus Beschirmer/Beysteher Patron/Obrońcá ὁ προστά-της, ὁ σύνδικος.
Interpres Dolmetscher Wykłádácz/Tłumácz ὁ ἑρμηνεὺς. ὁ μεταφραστὴς.
Sponsor, Fidejussor Bürge Rekoymia ὁ ἐγγυητὴς, ἐγγυησάμενος.
Signator Der mit Siegelt Co społ pieczętuie ὁ ἐπισφραγιστής.
Vas Bürge in Halßsachen Rekoymia w głowny spráwie ὁ ὅμηρος.
Præs Bürge in Geldsachen Rekoymia z strony długu ὁ ἐγγυητὴς.
Supprædes Underbürgen Podrekoymie
Beneficiarius Provisioner Ktory z prowisyey żywie ὁ σιτάρχης.
Indigena Eingeborner Turodowic ὁ αὐτόχθων, ἐπιχώριος.
Advena Frembdling Przychodźien ὁ προσήλυτος.
Incola Einwohner Obywátel ὁ ἔνοικος, ὁ μέτοικος.
Inquilinus Haußgenos Komornik ὁ ἐγγενὴς, ὁ ἔγχωρος.
Oppidanus Stadt-Mann Miey ski rodźic ὁ πολίτης.
Civis Bürger Mießczánin *idem*
Civis primarius Vornehmer Bürger Przedni mießczánin ὁ ἀρ-χιπολίτης.
Unus è plebe, Unus è multis Gemeiner Bürger Jeden z pospol-stwá ἡ δημοτικός.
Municeps Mitbürger Społmießczánin ὁ πολίτης.
Populares Landsleute Ziemkowie ὁ ὁμοεθνὴς.
Accolæ, Finitimi, Contermini Die mit einander grentzen Po-gránicżni οἱ πάροικοι.
Vicinus Nachbar Sąśiad ὁ, ἡ, τὸ, ἐγγὺς, πλησίον.
Paterfamiliâs Haußvater Gospodarz ὁ οἰκοδεσπότης.

Materfamiliâs Haußmutter Gospodyni ἡ οἰκοδέσποινα.
OEconomus Haußhalter/Verwalter Száffarz ὁ οἰκονόμος.
Ecnomus Verwüster Rozprośyćiel ὁ ἔκνομος.
Herus Haußherr Pan w domu ὁ δεσπότης, ὁ κύριος.
Hera Fraw im Hause Páni w domu ἡ δέσποινα, ἡ δεσπότειρα.
Filius herilis der Junge herr Páńſki ſyn ὁ υἱὸς δεσποτικός.
Mendicus Betler Zebrak ὁ πτωχός, ὁ προσαίτης.
Nuncius Both Posel ὁ ἄγγελος.
Tabellarius, Libellio ein Both oder Brieffträger Ten co z listy biega ὁ γραμματοφόρος.
Veredarius, Pegasus, Cursor Postbote/ Postreiter Goniec ὁ δρομοκήρυξ.
Argentarius, Mensarius, Numularius Wechseler Wáchsłarz ὁ κολλυβιστής.
Popinarius Garkoch/Sudelkoch Kucharz co ná przeday wárzy ὁ θερμοπώλης.
Popina Garküch Kuchnia gdźie ná przeday wárza τὸ θερμοπώλιον.
Caupo, Stabularius Bierschencke/ Wirth/ Krüger Káczmarz/ Szynkarz ὁ κάπηλος. ὁ πανδοχεύς.
Oenopola, Vinarius Weinschencke Co wino szynkuje ὁ οἰνοπώλης.
Cocus, Coquus Koch Kucharz μάγειρος.
Obsonator Einkauffer Ten co skupuje ὁ ὀψώνης.
Promus, Condus, Procurator peni Speisemeister/ der außgiebt vñ wider auffhebt Száffarz ὁ ταμίας.
Proma Conda Schliesserin Klucznicá ἡ ταμία, ἡ ταμίη.
Conviuator Der die Gastung helt Co gośćie częstuje ὁ συμποσιαστής, ὁ ἑστιάτωρ.
Structor Vorschneider Kráyczy ὁ τραπεζοκόμος.
Dapifer der Truchßes Trukczáßy ὁ δαιτοφόρος.
Conviva, Hospes vocatus eingeladener Gast Gość záproszony ὁ ἑστιάτωρ.
Hospes oblatus Unversehener Gast Niespodźiewány gość
Hospes Wirth/ *item*, Gast Gość/ *item*, Gospodarz ὁ ξένος, ὁ ξενοδόχος.

Convictor

Convictor Tischgenger Co do stołu chodzi ὁ ὁμόσιτος.
Contubernalis Der bey einem andern wohnet Ktory z drugim
pospołu mieszka ὁ κοντουβερνάλιος, σύσκηνος.
Combibo Zechgesell Zpołzártok ὁ συμπότης.
Dominus Herr Pan ὁ κύριος.
Domina Fraw Páni ὁ κυρία.
Minister, Famulus Knecht/ Diener Sługá ὁ ὑπηρέτης, διάκονος.
Ancilla, Ministra, Famula Magd/ Dienstmagt Dziewká/
Służebnicá ἡ δούλη, θεράπαινα.
Mediastinus Haußknecht/ Böffel Co w domu posługuje ὁ δοῦ-
λος μεσαύλιος.
Aquarius Wasserträger Wodniuch ὁ ὑδροφόρος.
Flagrio, Mastigia ein böser Strick Wyrwá/ Gáłas ὁ μαστιγίας,
ὁ νωτοπλήξ.
Servus mancipium Leibeigener Knecht Niewolnik τό ἀνδράποδον.
Mancipium veteranum Alter Diener Stáry sługá
Mancipium novitium Newer Diener Nowy sługá
Pedissequus, Assectator, Assecla Nachtrettender Diener Pá-
chole zá Pánem ὁ ἀκόλουθος.
Pedissequa Zoffmagd Pánná służebna ἡ θεραπαινίς.
Plebs das gemeine Volck/ der gemeine Mann Gmin/ Pospoli-
ty człowiek οἱ πολλοί, ὁ δῆμος.
Rusticus Bawer Chłop/ Gbur ὁ γεωργικός.
Rustica Bewerin Gburká ἡ γυνὴ τοῦ γεωργοῦ.
Colonus, Villæ conductor, Arendarius Ein Meyer / Pachtbawer
Arendarz ὁ ἄποικος.
Villicus Hoffmeister Dwornik ὁ ἀγρονόμος.
Villica, Colona Hoffmutter Dworká ἡ ἐπιστάτου τῆς ἐπαύλεως γυνή.
Arator Ackerßman Oracz ὁ ἀροτεὺς, ὁ ἀροτρευτής.
Sator, Seminator Seeman Siewnik ὁ σπορεὺς, ὁ φυτουργός.
Vinator, Pampinator Wintzer/ der die Wein beschneidet Wi-
nogrodnik ὁ οἰναριστὴς, κλαυδευτής.
Vindemiator Weinleser Winozbieracz ὁ τρυγητὴρ, ὁ δρεπής.

Frondator, Putator, Arborator der die Beume beschnettelt/ Baumrauper Co drzewo obrzyna ὁ φυλλοτόμος, ὁ ὑλοτόμος.
Hortulanus, Olitor Gärtner Ogrodnik ὁ κηπωρὸς.
Saltuarius Förster/ Waldknecht Leśnik ὁ δρυμοφύλαξ.
Fossor Gräber Kopacz ὁ βωλοκόπος, ὁ ῥυκτὴρ.

XXXV.

DE ARTIFICIBUS.

Von Künstlern.

O subtelnych Rzemieśnikách.

Theologus Ein gelehrter der heiligen Schrifft Theolog ὁ θεολόγος.
Philosophus Liebhaber der Weißheit Mędrek/ Philosoph ὁ φιλόσοφος.
Philomusus Liebhaber der Künste Ktory náuki miłuje ὁ φιλόμουσος.
Doctor designatus Licentiat Lycencyat
Poëta, Vates, Musarum sacerdos Poet/ Verß Schreiber Pisorym/ Wierßopis ὁ ποιητής.
Poëma Ein Geticht Rytmy
Orator Redner Krasomowcá ὁ ῥήτωρ.
Historicus Geschichtschreiber Historyk ὁ ἱστορικός.
Historia Geschicht Historia ἡ ἱστορία.
Cosmographus Weltbeschreiber Co świát opisuje ὁ κοσμογράφος.
Cosmographia Weltbeschreibung Opisánie świátá ἡ κοσμογραφία.
Medicus Artzt Lekarz ὁ ἰατρός.
Chirurgus Wundartzt Cyrulik ὁ χειρουργός.
Herbarius, Rei herbariæ consultus Kreutler/ der die Kreuter wol kennet/ ein Simplicist Co sie ná ziołách zna/ Symplicystá ὁ βοτανικός.
Ophthalmicus Oculist Okulistá ὁ ὀφθαλμικός.
Mulier medicastra Docterinn Lekarká
Philosophaster Kluger Fantast Mądry Fántástá
Mulomedicus, Veterinarius Vieh Artzt/ Roß Artzt Końſki lekarz ὁ ἱππιατρὸς.
Lithotomus Steinschneider Rzezykámień ὁ λιθοτόμος.
Medicus circumforaneus, Seplasiarius Circulator Triackerß Mañ/

Landstreicher/ Quacksalber Wßedobyly lekarz ὁ ἀγύρτης.

Physiognomon, Physiognomus ein Natur Erkenner/ der auß der gestalt urtheilet/ was eines Natur vnd Complexion ist Co z członkowy ztwarzy przyrodzenie ludzkie poznawa/ Gádacz ὁ φυσιογνώμων, ὁ φυσιόγνωμος.

Myropola, Pigmentarius Salbkramer/Salbverkeuffer Máściownik ὁ μυροπώλης.

Empiricus Der nicht aus der Kunst/sondern allein aus der erfahrung artzneyet Sámorodny lekarz (co nie z náuki ále z doświadczenia leczy) ὁ ἐμπειρικός.

Dentifrangulus ein Zanbrecher Zeborwacz ábo Zebołom

Metoposcopus Warsager aus dem Angesicht des Menschen Co z twarzy wrozy ὁ μετωποσκόπος.

Chiromantis, Chiromanticus Warsager aus den Händen Co z reku wrozy ὁ χειρομάντις, ὁ χειρομάντης.

Nigromanticus ein Schwartzkünstler Czarnoxieznik

Conjector, Somniorum interpres Traumaußleger Snow wykłádácz ὁ ὀνειροκρίτης.

Hariolus, Divinus Warsager/Weissager Wieszczek/ Wrozek ὁ χρησμολόγος, ὁ μάντις.

Arithmeticus Rechenmeister Ráchmistrz ὁ ἀριθμητικός.

Astrologus Sternseher/ Practickenschreiber Gwiazdarz ὁ ἀστρόλογος.

Astronomus Der von des himmels lauff leret Co o biegách niebieskich uczy ὁ ἀστρόνομος.

Geometres, Finitor, Decempedator Landmesser Miernik ὁ γεωμέτρης.

Sphæra, Globus Weltkugel Okrag niebieski ἡ σφαῖρα.

Aquilex Brunnenmeister/ Röhrmeister Rurmistrz ὁ ὑδροσκόπος, ὑδροφάντης.

Augur Der künfftige ding aus dem flug vnd Geschrey der Vogel mercken vnd weissagen kan Ptászowieszczek/ Co z ptakow wrozy ὁ οἰωνοσκόπος, οἰωνοθέτης.

Jurisconsultus, Jurisperitus ein Jurist / Rechtsgelarter Jurysta Prawnik ὁ νομικός.
Musicus Singer der singen lehret Muzyk ὁ μουσικός.
Musurgus Componist Componistá ὁ μουσουργός
Phonascus Capellmeister Stárszy nád Spiewaki ὁ φωνασκός.
Psaltes, Cantor Senger Spiewak ὁ ψάλτης.
Præcentor Vorsenger / Anstimmer Wprzodśpiewacz
Tibicen, Auletes, Aulœdus Pfeiffer Piszczek / Gedek ὁ αὐλητής.
Tibia, Fistula ein Pfeiffe Piszczałká ὁ αὐλός.
Tibia utricularis Sackpfeiffe Gáydy / Dudy / Bazany / Koziel / ὁ ἀσκαυλός.
Utricularius, Ascaules Sackpfeiffer Gáydá / Dudá ὁ ἀσκαύλης.
Choraules Der zu Tantz machet Co w taniec gra ὁ χοραύλης.
Saltator, Salius Täntzer Tanecznik ὁ ὀρχηστής, ὁ ἁλτικός.
Præsultor, Choragus Vortäntzer Co wprzod táncuje ὁ ἔξαρχος, ὁ χοροστάτης.
Pyrrhichiarius Schwerdtäntzer Mieczotanecznik οἱ πυῤῥιχισταί.
Buccina Posaun Pusan ἡ βουκάνη, τὸ βουκανιστήριον.
Lituus, Tuba Tromet Trabá / Trametá ἡ σάλπιγξ.
Tubicen Trometer Trebácz ὁ σαλπιγκτής.
Lyricen Leyrer / Fidler Skrzypek ὁ λυρῳδός.
Lyra Eine Leyer Skrzypice ἡ λύρα.
Cornicen Hornblaser Trabirog ὁ κερῳδὸς, ὁ βουκανιστής.
Fidicen Seitenspieler als Lautenschlager / Fiedler Lutnistá y wszelki co ná strunách gra ὁ κιθαρῳδὸς, κιθαριστής.
Cithara Harff Cytrá / Hárffá ἡ κιθάρα.
Citharœdus, Citharistes Harffenist / Harffenschleger Cytrzystá / Hárffistá ὁ κιθαρῳδὸς.
Chelys, Testudo Lautte Lutnia ἡ χέλυς.
Sambuca Hackebreth Szákámáy ἡ σαμβύκη.
Tympanum Paucke Beben τὸ τύμπανον.
Tympanista Ein Trummenschleger Bebenistá ὁ τυμπανιστής.
Fulcrum, Ponticulus Der Steffen auff der Laute oder Fidel Podstáwek ábo listewká / ná ktorey struny leżą τὸ στήριγμα.

Juga

Jugum Der Lautenkragen Szyja u lutni ὁ ζυγός.
Verticilli Die Würbel Wákeczki ná ktorych się struny ciągną οἱ πασσαλίσκοι.
Plectrum Fidelbogen Smyczek/ *item*, Piorko ktorym ná Cytrze gráją τὸ πλῆκτρον.
Plectropœus Lauttenmacher Lutenistá ὁ πληκτροποιός.
Fides, Chordæ Seiten Struny αἱ χορδαί.
Chordopœus Seitenmacher Costruny robi οἱ χορδοποιός.
Histrio, Actor Comœdienspiler Komedyarz ὁ μίμος.
Mimus Der eines jeden Geberden nachthut/Gauckler Podrzeźniácz ὁ μίμος.
Præstigiator Zeuberer/Leutverblender Kuglarz ὁ θαυματοποιός, ἀγύρτης.
Funambulus, Funirepus der auffm Seyle gehet oder fehret Co po powrozie chodzi ὁ κρημνοβάτης.
Grallator Der auff Steltzen gehet Co ná sochách chodzi ὁ σκωλοβατίζων.
Personatus, Larvatus Vermummet/ Der eine Larven vor hat Co máßkáre ná twarzy nosi ὁ μορμολυκιωτός.
Athleta, Gladiator der vmb eine Gabe streitet/ ein Fechter/ Ringer vnd dergleichen Szermierz/ Zápáśnik ὁ ἀθλητής.
Lanista, Gladiatorum institutor Fechtmeister/ der andere in fechten vnterweiset/ Freyfechter Co ßermowáć uczy ὁ γυμναστής, ὁ μονομάχος.
Pugil, Pugilator Der mit der Faust ficht/ ein Kempffer Co pięśćią ßermuje ὁ αἰχμητής, ἀγωνιστής.
Luctator, Palæstrita Ringer Zápáśnik ὁ παλαιστικός.
Gesticulator, Chironomus, Gesticularius Der mit Händen seltzam possen treibt/Gauckler Co rekomá kugluje ὁ ὀρχηστής, ὁ μίμος, ὁ χειρονόμος.

XXXVI.

DE OPIFICIBUS.

Von Handwercksleuten.

Operæ, Opifices die Handwercksleute Rzemieśnicy οἱ δημιουργοί, οἱ κατασκευασταί.
Opificium, Ars mechanica Handwerck / Gewerb Rzemiesło τὸ δημιούργημα, χειρούργημα.
Mercenarij Taglöhner Tagelnicy ὁ μισωτὸς, ὁ μισοφόρος.
Operarius Arbeiter Robotnik
Artifex Der seiner Kunst gewiß ist / Meister seines Handwercks Mistrz w swym rzemieśle ὁ τεχνίτης.
Architectus, Architecton Baw- oder Werckmeister Bawmistrz ábo Budownik ὁ ἀρχιτέκτων.
Mechanicus, Machinarius Künstler / ein artlicher vnd kunstreicher Handwercks Mann Stuczny rzemieśnik ὁ μηχανικὸς, ὁ μηχανοποιός.
Redemptor Der ein gantz werck verdinget Ten co sie ogołmie ná robotę stárguje ὁ ἐργολάβος.
Monitor, curator operis Ein auffseher Dozorcá przy robocie ὁ παραινέτης.
Sendentarius, Sellularius der sein werck sitzend thut Co śiedząc rzemiesło robi ὁ καθεζόμενος.
Faber Ein jeder Schmid Wszelki co młotem robi ὁ τέκτων, ὁ δημιουργός.
Faber ærarius Ein Kupfferschmid Kocielnik / Miedziownik ὁ χαλκοτύπος.
Faber ferrarius Eysenschmid / Hammermeister Kowal ὁ σιδηρουργός.
Faber lignarius vel materiarius Zimmerman Cieślá ὁ ξυλουργός, ὁ ὑλουργός,
Fusor æramentarius Rotgiesser / Rotschmid Rotgisser / Co koło mośiadzu robi ὁ ὀρειχαλκεύς.
Aurifex, Aurifaber Goldschmied Złotnik
Aurarius, Inaurator Vergülder Pozłotnik ὁ χρυσωτής.
Faber automatarius Ein Vhrmacher Zegármistrz ὁ δημιουργὸς τῶν αὐτομάτων.

Faber ferrarius Segenschmid Co piky abo sagi robi ὁ πριονοποιός.
Faber ferarius Schlosser Slosarz ὁ κλειθροποιός.
Faber falcarius Sichelschmid/ Senssenschmid Co kossy abo sierpi robi ὁ δρεπανουργός.
Faber cultrarius Messerschmid Nozownik ὁ μαχαιροποιός.
Stannarius Kannengiesser Konwisarz ὁ κασσιτερουργός.
Faber monetarius Müntzer Mincarz ὁ ἀργυροκόπος.
Faber ahenarius Kesselschmid/ Keßler Kocielnik / Kotlarz ὁ χαλκεύς.
Faber laminarius, Thoracopœus Blattner/ Harnischmacher Płatnerz ὁ θωρακοποιός.
Faber armamentarius Waffenschmid/ Harnischschlager Co zbroje robi ὁ ὁπλοποιός.
Buccularius Helmmacher Helmownik ábo Przyłbicznik ὁ κορυθοποιός.
Politor, Polio ein Polirer Schwerdfeger/ Harnischfeger Polierz ὁ ξέστης
Samiator Schleiffer Wyprawiacz / Wyostrzácz
Faber bractearius, Bracteator Goldschlager Co bláchy złote bije ὁ ἐλασμοποιός, ὁ πεταλουργός.
Culcitrarius Federbettmacher Wezgłownik ὁ τυλυφάντης.
Faber annularius Ringmacher Ringmácher ὁ δακτυλογλύφος.
Arcuarius Bogner/ Bogenmacher Co kuße ábo łuki robi ὁ τοξοποιός.
Calcarius Kalckbrenner Wapiennik ὁ γυψοποιός.
Murarius, Cæmentarius Meurer Murarz ὁ τοιχοδόμος.
Carbonarius Köler Węglarz ὁ ἀνθρακεύς.
Pileo Hutmacher Czapnik ὁ πιλοποιός.
Pellio Kürschner Kußnierz ὁ δερματοπαλάκτης.
Sartor, Sarcinator Schneider Kráwiec ὁ ἀκέστης.
Sutor, Calceolarius Schuster Szwiec ὁ σκυτεύς. ὁ σκυτοτόμος.
Cerdo, Veteramentarius sutor Schuflicker/ Altreiß Látácz ὁ παλαιουργός.

Scalprum Knipmesser Skrobádko ὁ κολαπτὴρ, ὁ κοπεύς.
Subula Schuch Ol Szwáycá Szydko τὸ ῥαφίον, τὸ ὀπήτιον.
Cheleuma Schusterdrat Dráwá τὸ χήλευμα ἠπύτιον.
Modulus, Forma Schusterleiste Kopyto / ábo Szwiecka miárá ἡ ἰδέα, τὸ εἶδος τοῦ καλτικίου.
Coriarius Ledergerber / Rothgerber Gárbarz ὁ σκυτοδέψης, ὁ βυρσοποιός.
Alutarius Weißgerber Zameśnik / Białkoskornik ὁ βυρσοδέψης.
Aluta Semischfell Zemeś τὸ δερμάτιον.
Tornarius, Tornio Dreßler Tokarz ὁ τορνευτής.
Fusor tormentarius Bůchsengiesser Co rury do ruśnic ábo dźiáłá leje ὁ χωνευτὴς σφαιροβολικός.
Pictor Mahler Málarz ὁ γραφεὺς, ὁ ζωγράφος.
Penicillus Pinsel Pensel ἡ γραφίς.
Statuarius Bildschnitzer / oder Bildhawer Sznicer co obrázy ćieśe ὁ ἀγαλματοποιός.
Plastes, Fictor Der Bilder aus Thon oder Kreide macht Ten co z gliny álbo z Crety obraski robi ὁ πλαστής.
Capsarius, Scriniarius, Arcularius Tischer / Schreiner Stolarz / Táśarz ὁ κιστοποιὸς, ὁ κιβωτοποιός.
Carpentarius, Essedarius, Plostrarius Wagner / Stellmacher / Rademacher Stelmách / Kołodziey ὁ ἁμαξαπηγός, ὁ ἁμαξουργός.
Vietor Binder / Bůtner / Faßbinder / Faßmacher Bednarz ὁ πιθοποιὸς, κεραμοποιός.
Figulus Tôpffer Gárncarz / Zdun ὁ κεραμεύς.
Lapicida, Latomus Steinmetz Cieśykámień ὁ λατόμος, ὁ λιθομίας, ὁ λιθουργός.
Laterarius Ziegelbrenner / Ziegelstreicher Strycharz / Cegelnik ὁ πλινθευτὴς, ὁ πλινθουργός.
Restio, Restiarius, Sparto Seyler Powroznik ὁ σχοινοπλόκος, ὁ καλωστροφος.
Vitrarius Glaser Szklarz ὁ ὑελουργός.
Oculariarius Brillenmacher Co oculary robi

Crustarius

Crustarius ein Kleiber/ der die wende verkleibet Lepiarz ὁ κονιάτης.
Scandularius Dachdecker Ten co dáchy pokláda
Lychnopœus Lichtzieher Co świece robi ὁ λυχνοποιός.
Ephippiopœus Sattler Siodlarz ὁ ἐφιπποποιός.
Zonarius, Cingularius Gürtler Paśnik ὁ ζωνοπλόκος.
Pistor Becker Piekarz ὁ ἀρτοποιός.
Pistor dulciarius Kücheler Piernikarz
Cupedinarius Pasteienbecker Pástetnik ὁ ὀψοποιός, ζωμοποιός.
Salsamentarius Salarius Heringseller Co śledzie przedawa ὁ ταριχέμπορος.
Lanio, Lanius Fleischer Rzeźnik ὁ κρεουργός, ὁ κρεωπώλης.
Fartor Wurstmacher Kiełbáśnik/ co kiszki robi ὁ ἀλλαντοπώλης.
Cerevisiarius Bierbrewer Piwowar ὁ ζυθέψης.
Molitor Müller Młynarz ὁ ἀλήθης, ὁ μυλωθρός.
Loricarius Pantzermacher Páncerznik ὁ στολαδοποιός.
Chartarius Papyrmacher Pápirnik ὁ χαρτοποιός.
Ligularius Senckler Wstegarz ὁ σφαιρωτηροποιός.
Acicularius Nadler Iglarz ὁ ἀκεστραποιός.
Marsupiarius Beutler Miechownik ὁ βαλαντοποιός.
Crumenarius Täschner Káletnik *idem*
Strator platearius Steinsetzer Brukarz
Vestiarius Kleiderverkauffer Co száty przedawa ὁ ἐσθητοπώλης.
Polymitarius Teppichwircker Kobierczník ὁ πολυμιτοποιός.
Sericarius Seidenweber Jedwábnik ἡ σερικοπλόκος.
Phrygio Seidensticker Háfftarz ὁ ποικιλτής.
Barbaricaria ein Bortenmacherin Co brety ábo tkánice robi ὁ ποικελτής.
Netrix Näterin Szwaczká ἡ ἀκέστρις.
Lotrix Wesscherinn Praczká ἡ πλυντρίς.
Pannifex Tuchmacher Sukiennik/ Knap ὁ ἐριουργός.
Lanifica Spinnerinn Przadka
Tinctor Ferber Fárbierz ὁ βαφεύς.
Linarius, Linopola Flachßverkauffer Co lnem hándluje ὁ λινοπώλης.

Textor Weber Tkacz ὁ ἱστουργός.

Linteo Leinweber Płóciennik ὁ λινουργός.

Lintearius Der mit Leinwand handelt Co płotnem hándluie ὁ λινοπώλης.

Membranarius Bergamentmacher Párgámennik ὁ περγαμηνοποιός.

Palangarius, Phalangarius Capitler/ Lastträger Dźwigáłá/ Brzemionos

Serrarius, Pristes Holtzsager Co drzewo rzeże ὁ πριστής.

Fossor Teichgräber Kopacz/ Grábarz ὁ δικελλίτης, ὁ ὀρυκτήρ.

Piscator Fischer Rybitw/ Rybak ὁ ἁλιεὺς, ὁ ἰχθυοβολεύς.

Hamiota Angelfischer Co wadka ryby łowi ὁ ἀσπαλιεύς.

Venator Jäger Myśliwiec ὁ θηρευτὴς, ὁ θηρήτωρ.

Auceps Vogelsteller Ptasznik ὁ ἰξευτής, ὁ ὀρνιθευτής.

Piscarius Fischhendler co ryby } przedawa ὁ ἰχθυοπώλης.

Aviarius Vogelverkauffer co ptaki ὁ ὀρνιθοπώλης.

Lactarius / *Casearius* Milchspeiseverkauffer Co mlecżno ὁ τυροποιός, ὁ τυροπώλης.

Pomarius Obsverkauffer Co owoc ὁ ὀπωροπώλης.

Olearius Oelverkauffer Co oley ὁ ἐλαιοπώλης.

item, Oelschlager Oleynik

Auriga, Essedarius, Plaustrarius, Quadrigarius Fuhrman Woźnicá ὁ ἡνίοχος, ὁ ἁρμηλάτης.

Cisiarius, Bigarius, Carrucarius ein Kårner Kárownik ὁ ἁμαξαπηγός.

Agricola Ackermann Rolnik ὁ ἀγριότης, ὁ γεωργός.

Frondator, Arborator Beumebeschneider Co drzewá opátruie ὁ φυλλοτόμος.

Vinitor Weingartner Winiarz ὁ ἀμπελουργός.

Arator Pflüger Oracz ὁ ἀρότης.

Messor Kornschnitter Żeńcá ὁ θεριστής.

Fœniseca Hewmeder Kośnik/ Kosiarz ὁ χορτοκόπος.

Pastor Hirt Pásterz/ Pástuchá ὁ ποιμὴν, ὁ βόσκων.

Pecuarius

Pecuarius Viehirtt Bydlarz ὁ προβατεύς, ὁ νομεύς.
Opilio Schaaffhirtt Owczarz ὁ ποιμήν.
Armentarius Kühhirtt Skotarz ὁ ἀγελάρχης, ὁ βουκόλος.
Bubulcus Ochsentreiber Wołowiec ὁ βουτρόφος.
Subulcus Sewhirtt Swiniopás ὁ ὑοβότης, ὁ ὑοβόσκος.
Caprarius Ziegenhirtt Koziarz ὁ αἰγοβότης.
Asinarius Eselshirtte Oślarz ὁ ὀνοφορβός.
Equiso Roßbereiter/Roßzämer Kawalikator ὁ ἱππονόμος.
Equarius Marsteller/Stallmeister Máßtálerz ὁ ἱπποβουκόλος.
Mango equorum, Hippoplanus Roßteuscher Rostrucharz ὁ ἱπποπώλης.
Abactor, Abigeus ein Viehdieb/Pferdedieb Co bydło álbo konie krádnie ὁ ἀπελάτης.

XXXVII.

DE MATRIMONIO ET Affinitate.

Von der Ehe vnd Schwegerschafft.

O Małżeństwie y Szwágierstwie.

Matrimonium, Conjugium Die Ehe/ der Ehestand Małżeństwo ἡ συζυγία, ἡ σύζευξις.
Procus Freyer oder Werber Dziewosłab/*item*, Gámrat ὁ μνηστήρ.
Rivalis ein Mittfreyer Zaletnik ὁ ἀντεραστής.
Dos Morgengab Posag ἡ φερνή, ἡ προίξ.
Arrhabo, Arrha ein Pfand/ das man auffs gelübnis gibt Vpominek/ Slubny dar ὁ ἀρραβών, τὸ μνῆστρον.
Pronubus annulus Trawring Slubny pierścień
Duco Ich nehme ein Weib Ożenam się γαμέω
Nubo Ich nehme ein Man Idę zá mąż γαμέομαι.
Virgo nubilis ein Mannbare Jungfraw Pánná zámężna ἡ ἐπίγαμος παρθένος.
Pompa nuptiarum der Kirchengang Akt weselny ἡ πομπὴ γαμική
Paranymphi Die Brautfürer Drużbowie/ Swátowie οἱ παράνυμφοι.

Sponsus Breutgam Młody Pan/ Oblubieniec ὁ νυμφίος.
Sponsa Braut Obłubienicá ἡ νύμφη, ἡ μνηστή.
Nuptiæ Hochzeit Wesele/ Gody ὁ γάμος.
Sponsalia Die Verlobung Slubiny τὰ προγάμεια.
Conjunx, Conjux Ehegemahl/ Ehemann oder Eheweib Małżonek/ *item* Małżonká ἡ γυνὴ, ἡ μνήστη.
Maritus Ehemann Oddány Mąż ὁ ἀνὴρ, ὁ παρακοίτης.
Uxor Eheweib Oddána Żoná ἡ γαμετὴ, ἡ δάμαρ.
Novus maritus Newer EheMann Nowożenia ὁ νεόνυμφος.
Nova nupta Junge Fraw Młoda páni ἡ νεονύμφη.
Repotia Nachhochzeit Popráwiny po weselu/ Przenośiny τὰ ἐπαύλια.
Affinis Schwager Szwágier/ Swak ὁ κηδεστής, ὁ συγκηδεστής.
Socer Schweher/ Schwiger-Vater/ des Weibes oder Mannes Vater Swiekier ὁ πενθερός, ὁ ἑκυρός.
Socrus Schwiger/ Schwiegermutter/ des Weibs oder Mannes Mutter Swiekra ἡ πενθερά.
Gener Eydam/ Tochtermann Zięć ὁ γάμβρος.
Nurus Sohns Weib/ die Schnur Niewiastká/ Synowa/ *item* Szneszká ἡ ἔννυος, ἡ νυός.
Levir Mannes Bruder Mężow brát/ Dziewierz ὁ δαήρ.
Glos Mannes Schwester Mężowa śiostrá ἡ ἀνδραδελφή.
Fratria des Bruders Weib Brátowa ἡ εἰνατήρ.
Sororius SchwesterMann Siestrzyn mąż ὁ ἀδελφῆς ἀνήρ.
Vitricus Stieff-Vater Oyczym ὁ ἐπιπάτωρ.
Noverca StieffMutter Mácochá/ Mámá ἡ μητρυιά.
Privignus StieffSohn Páśierb ὁ πρόγονος.
Privigna StieffTochter Páśierbicá ἡ θυγάτηρ πρόγονος.
Viduus Witwer Wdowiec ὁ χῆρος.
Vidua Wittfraw Wdowá ἡ χῆρα.
Orphanus Kind/ das weder Vater noch Mutter hat Sierotá bez oycá y mátki ὁ ὀρφανός.
Tutor ein Vormund Opiekun ὁ ἐπίτροπος.

Pupillus

Pupillus Mündlein Sierotá bes oycá ὁ κ̔ ἡ ἄνηβος.
Tutela Vormundschafft Opiekuństwo ἡ ἐπιτροπή.
Cœlebs ein leidige Person / die vnverheyrat ist / ein Ehelose Person Bezżony ὁ ἄγαμος.
Cœlibatus Der Vneheliche Stand Bezżeństwo ἡ ἀγαμία.

XXXVIII.
DE COGNATIONE.
Von der Vorwantschafft. O Krewnośći.

Genus Geschlecht Národ / Rodzay τὸ γένος.
Genealogia, Generis recensio Geschlecht register / Stamm register Porzadek rodzáju ἡ γενεαλογία.
Gentiles Freunde eines Geschlechtes oder Stammes Powinni / to iest / iednego rodzáju y pokolenia οἱ συγγενεῖς.
Cognati Spiellmagen Krewni / Powinni po mátce ábo po kądźieli οἱ ὅμαιμοι.
Agnati Schwerdmagen Przyrodni ábo powinni po oycu ábo po mieczu οἱ πρὸς ἀνδρός.
Consangvineus Blutfreund Krewny ὁ ὅμαιμος.
Majores, Generis auctores Die Vorfahren Przodkowie / Stárszy οἱ πρόγονοι, οἱ πρότεροι.
Posteri, Minores Die Nachkommen Potomkowie οἱ ἐπίγονοι, οἱ ἀφ' ἡμῶν,
Parentes Die Eltern / Vater vnd Mutter Rodźicy / Oćiec y Mátká οἱ τοκεῖς, οἱ γονεῖς.
Pater, Genitor Vater Oćiec ὁ πατήρ.
Mater, Genitrix Mutter Mátká ἡ μήτηρ.
Avus Großvater / Anherr Dźiad ὁ πάππος, ὁ πατροπάτωρ.
Avia Großmutter / Anfraw Babká / Stárká ἡ μάμμη, ἡ μητρομήτηρ.
Proavus Vhrân / des Großvatern Vater Prádźiad ὁ πρόπαππος, ὁ πάππȣ πατήρ.
Proavia VhrAnfraw Prábobká ἡ προμάμμα, ἡ προτίτθη.
Abavus Des Vhrânen Vater Náddźiad ὁ ἀπόμαππος.

Abavia Der Vhranfrawen Mutter Nádbabká ἡ ἀπόπαμμα.
Liberi, Pignora Kinder Dźieći τὰ τέκνα.
Filius, Natus Sohn Syn ὁ υἱός, ὁ ἔκγονος,
Filius adoptivus Der zum Sohn auffgenommen wird Sposobiony Syn ὁ ποιητὸς υἱός.
Filius abdicatus Enterbter Sohn Nie dźiedźiczący/ábo od dźiedźictwá odgájony Syn ὁ ἀπόκληρος υἱός.
Filia Tochter Corká ἡ θυγάτηρ.
Filiæ conditionem quærere der Tochter einen mann außsuchen Corkę ráić
Nepos Einckel/ Neffe/ Kindes Sohn Wnuk ὁ ἔκγονος.
Neptis Encklin/ Neffin/ Kindes Tochter Wnuczká ὁ θυγατριδῆ.
Pronepos Enckels oder Enckelin Sohn Prawnuk ὁ πρoέκγονος.
Proneptis Enckels oder Enckelin Tochter Práwnuczká ἡ προεκγόνη.
Gemini, Gemelli Zwilling Bliźnietá ὁ δίδυμοι.
Frater Bruder Brát οἱ ἀδελφός.
Frater germanus Rechter Bruder von Vater vnd Mutter Rodzony brát ὁ αὐτάδελφος.
Fratres consanguinei Brüder von einem Vater Jednego oycá synowie ὁ ὁμοπάτριος ἀδελφός,
Fratres uterini Brüder von einer Mutter Od jedney mátki brácia ὁ ὁμογάστριοι ἀδελφοί.
Soror Schwester Siostrá ἡ ἀδελφή.
Consobrini Geschwister Kinder Od siostr dźieći οἱ ἀνεψιοί.
Patrueles Zweyer Brüder Kinder Stryjeczne dźieći οἱ ἐξαδελφοί.
Patruelis Des Vatern Bruders Kind Stryjeczne dźiećię ὁ ἀνεψιός.
Matruelis Der Mutter Bruders Kind Wujeczne dźiećię ὁ ἀνεψιός ἐκ μητραδέλφων.
Amitini Brüder vnd Schwester Kinder Cioteczne dźieći οἱ ἀνεψιοί.
Patruus Vetter/ meines Vatern Bruder Stryi ὁ πρὸς πατρὸς θεῖος.

Amita Base/ meines Vatern Schwester Ciotká po oycu ἡ θηλίς.
Patruus mangnus Meines Groß Vatern Bruder Dźiádow brát ὁ προπάτρως,
Amita magna Meines Groß Vatern Schwester Dźiádowa śiostrá ἡ προθητίς.
Avunculus Oehem / meiner Mutter Bruder Wuy ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος.
Avunculus magnus Groß Oehem / meiner Groß Mutter Bruder Babczyn ábo Starczyn brát ἡ πρόνεννος.
Matertera Muhm/ meiner Mutter Schwester Ciotká pomátce ἡ θεία.
Matertera magna Groß Muhm / meiner Groß Mutter Schwester Starczyná śiostrá ἡ προθεία.
Nepos ex fratre Meines Bruders Sohn Wnuk od brátá ὁ ἀδελφόπαις,
Nepos ex sorore Meiner Schwester Sohn Mnuk od śiostry *idem*
Neptis ex fratre Meines Bruders Tochter Wnuczká od brátá

Neptis ex sorore Meiner Schwester Tochter Wnuczká od śiostry
Posthumus Kind das nach des Vatern Tode geboren wird Dźiećie co śie po śmierći oycowskiey rodźi ὁ ὀψίγονος.

XXXIX.

DE LANIFICIO.

Von Wollwerck. Oprzedziewie.

Colus Rocken Kadźiel ἡ ἠλακάτη.
Pensum Werck oder Wolle am Rocken Nárządzona kadźiel ἡ τολύπη.
Fusus Spille Wrzećiono ὁ *vel* ἡ ἄτρακτος, τὸ ἐπίνητρον
Verticulus, Verticulum Wirtel Wártalká σφόνδυλος, στροβεύς.
Rbombus Weiff / Garnbock/ Spulrad oder Spinnrad Kołowrotek/ *item*, Motowidło ὁ ῥόμβος.
Calatbus, Quasillus Spindel Korb/ Spulkorb Pudło do Cewek ὁ τάλαρος.

Corbis Korb Kosz ὁ κόφινος.
Forfex Gewandschere Nożyce od postrzygánia ἡ τομίς.
Digitabulum, Digitale Fingerhut Napárstek ἡ δακτυλήτρα.
Acus Nadel Igłá ἡ ἀκέστρα.
Acus Babylonica Sticknadel Igłá od háfftowánia
Aciarium Nadeltöslin Jádwichná/ Igielniczká
Acus foramen Nadel Ohr Igielne ucho ἡ τρυμαλιὰ ῥαφίδος.
Girgillus Haspel Zelasko ktorym wiezna ὁ ῥόμβος.
Textrina Gezöh/ Gestell Tkácki wárstát ὁ ἱστουργεῖον.
Textor Weber Tkacz ὁ ὑφάντης, ὁ ἱστουργός.
Pecten Weberkamp/ *item* ein Hechel Płochá/ Szczotká/ Ochlicá ὁ κτείς.
Liciatorium Tuchbaum darauff man das Tuch auff dem Gezöh windet Wał/ ná ktory sukno ábo płotno zwijáją τὸ μεσσάντιον τῶν ὑφανόντων.
Radius Weberspule Czółnek ἡ κερκίς.
Insilia Schemel Podnożek co tkacz robiąc depce
Tela Webe/ Werffte Postáwá ὁ ἱστός.
Stamen Schergarn/ das Warff Przędzá ὁ στήμων, τὸ στημόνιον.
Jugum Scherkibe Náwoy
Subtegmen, Trama Wäffel oder Eintrag Wątek ἡ κρόκη.
Panus Waffelspule/ Spulpfeiffe Cewká τὸ τηνίον.
Dipsacus, Carduus fullonius Karten die da wachsen Karty/ Greplá τὸ ὀνοκάρδιον.
Rota Spul Rad Kołowrotek ὁ τρόχος.
Lanarius, Lanifex, Lanificus Wollschleger/ Wollweber Wełniarz ὁ ταλάσιος, ὁ ταλασιουργός.
Coactiliarius Filtzmacher Pilśniownik
Lanifica, Lanipendia Spinnerin/ Wäberin Przędká/ Tkaczká ἡ ἐριουργή.
Carminaria Zieglerin/ Gremplerin Greplowniczká
Catasta Rhem Ramy

Prælum

Prælum pannarium Gewandpresse Sukiennicza práſá
Infector, Tinctor Ferber Fárbierz ὁ βαφεύς.
Flammearius Rothferber Co czerwono fárbuje ὁ φλογινοβαφεύς.
Cortina tinctoria Ferbkessel Fárbierſká panew τὸ χαλκεῖον.
Officina tinctoria Ferbstube Fárbirnia τὸ βαφεῖον.
Terra cimolia FolErde Folardá
Fullo ein Walcker Wálkarz ὁ κναφεύς.
Fullonia Walckmühle Foluß τὸ γναφεῖον.
Lana Wolle Wełná τὸ ἔριον.
Globus lanæ Ein hauffen Wolle Gromádá wełny ἡ τολύπη.
Floccus Locken Garść wełny κροκίς.
Tomentum Scharwolle Poſtrzyżyny τὸ γνάφαλον.
Lana ſuccida Vngewaschene Wolle Nie prána wełná
Lana facta, vel neta Gespunnen Wolle Przedziona Wełná ἔριον κατειργασμένον.
Lana rudis Vngesponnen Wolle Nieprzedziona Wełná
Lana infecta Geferbte Wolle Fárbowána Wełná ἔριον βαπ-τόμενον.
Lana ac tela victum quæritare ſich mit ſpinnen vnd wircken ernehren Przedzą ſię żywić
Lana anſerina Pflaumfedern Kwáp / Puch
Goſſypium Baumwolle Báwełná ἐριόξυλον.
Acia, Sutura Naat Szew ἡ ῥαφή.
Filum Faden Nić τὸ ῥάμμα, τὸ νῆμα.
Duplarium Zwirn Krácone nići τὸ νῆμα δίβολον.
Glomus Klewel Kłebek ἡ ἀγαθίς.
Lotrix Wescherinn Praczká ἡ πλυντίς.
Candefactrix Bleicherinn Bielniczká / Blechárká
Cannabis Hanff Konopie ἡ κάνναβις.
Cannabis fluviata Geröster Hanff Moczone Konopie
Linum Flachs Len τὸ λῖνον.
Linum factum Gehechelt Flachs Czoſány τὸ λῖνον κατειργασμένον.
Stupa Werck Zgrzebi ἡ στύπη.

Linarius, Linopola Flachshändler Co lnem händluje ὁ λινοπώλης.
Linteo Leinweber Płociennik/Tkacz ὁ λινουργός, ὁ ὀθονοποιός.
Lintearius Leinwathändler Co płotnem händluje ὁ λινοπώλης.
Nebula linea Fein vnd dünne Leinwat Flamskie płotno ἡ σινδών.
Cyssus Allerköstlichste Leinwat. Bysior ἡ βύσσος.

XL.

DE VESTITU.

Von Kleidung. Odzieniu.

Vestis, Vestitus, Vestimentum, Indumentum, Amictus Kleid/ Kleidung/ Habit Szátá/ Odzienie ἡ ἐσθής, τὸ ἱμάτιον, τὸ θοιμάτιον.

Vestem	*conficere*	ein Kleid	machen	urobić	suknią ábo száto	ἀπεργάζεσθαι.	ἱμάτιον
	metiri ad staturā		anstossen	przyppátrzyć			
	induere		anziehen	oblec		ἐνδύεσθαι.	
	exuere		ausziehen	zewlec		ἀποδύεσθαι.	
	discindere		zerreissen	zszárpáć		ἀναχίζειν.	
	resarcire		flicken	połátáć		ἀναῤῥάπτειν.	

mutare ein new Kleid anlegen Nowa suknia oblec ἀλλάττειν.
Arca vestiaria, Vestiarium Kleiderkasten Szátna skrzynia ἡ ἱματιοθήκη, τὸ ἱματιοφυλάκιον.

Vestis	*aestiva*	Sommerkleid	letna	szátá	θερινόν.	ἱμάτιον
	hyemalis	Winterkleid	ná mros		χειμερινόν.	
	ad corpus accommoda	Kleid/ das wol anligt	Wczésnia		ἁρμόδιον τῷ σώματι.	
	refuga	Kleid/ das nicht hart anligt	Wolna		ἀνάρμοστον.	
	viatoria	Reisekleid	Podrożna		ὁδοιπορικόν	
	mutatoria	Kleid das man abwechseln kan	ná odmiány		μεταβλητικόν.	
	discolor vel varia	Buntkleid	Pstra		ποικίλον.	
	lacera vel	zerrissen/ ge-	łatána		τρίβων.	

pannosa

Vestis pannosa	flickt Kleid		
pulla vel lugubris	Trawerkleid	Zálobna szatá	πενθικὸν. ἐσθής
Vestimentum interpolum	ein alt vernewtes Kleid	Odnowiona/ Przerobiona	
textilis	gewirckt Kleid	Tkána szatá	πλεκτὸν. ἱμάτιον
acupicta vel Phrygia	ein gestick- tes Kleid	Háfftowá- na szatá	πολυκέστον. ἱμάτιον
Attalica	Güldenstück	Złotogło- wowa szatá	ἀτταλικὸν. χρυσουφὲς ἱμάτιον
talaris	ein langes Kleid biß auff die versen	Giermak	ποδήρες.
Vestis Linea	Leinen Kleid/ Küttel	Płóciankà	λίνεον.
lanea	Wüllen Kleid/ Wüllen Hembd	Wełniankà	ἔρινον.
canabina	Henffen oder Ca- nifassen Kleid	Kanafá- cowa	καννάβινον. ἱμάτιον
gossypina vel xylina	ein Barchet kleid/ Bomasin kleid	Bárchano- wa (szatá)	γάυσαπον. ἱμάτιον
heteromalla lanea	Kleid von Buben- Sammet oder Tripen	z szalonego Axámitu	ἱμάτιον
coccina	Schaarlachkleid	Szárłatna	τὸ κόκκινον. ἱμάτιον
laciniata	ein Kleid voller Falten	Fáłdowána	τὸ κροσσωτὸν. ἱμάτιον
amethystina	Violbrauner Rock	Fiolkowy färby	τὸ ἀμεθύστινον. ἱμάτιον
Cilicium	Ein Härin Kleid	Gunia/ Włosienicá	τὸ κιλίκιον.
Vndulata	Schamloth	Czamlet	κυματουργὸν.
Florulenta	Damask	Adámászek	ὁ ἀνθεμόεις ἐσθής.
Sericum	Seyd	Jedwab	τὸ σηρικόν.
Holosericum	Sammet	Axamit	τὰ ὁλοσηρικόν.
Bombycinum	Seyde von Würmen gespunnen	Surowy jedwab	τὸ βομβύκινον.

Vestis		Szátá	ἡ ἐσθὴς
Vndulata	Schamlotin kleid	Czamletowa	τὸ κυματουργὸν.
Damascena vel scutulata	Damaschken kleid	Adámászkowa	τὸ δαμασκηνὸν
serica	Seiden oder Atlasin kleid	Jedwabna/ Hátlásowa	τὸ σηρικὸν.
holoserica	Sammates kleid	Axámitna	τὸ ὁλοσηρικὸν.
subserica	Halbseiden kleid	Pukáxámicie	τὸ ὑποσηρικὸν.
bombycina	Tafften kleid	Táfftá	τὸ βομβύκινον.
purpurea vel Tyria	Purpurkleid	Purpurowa szátá	τὸ πορφυρόες.

Sindon Lang Ehrlich Kleid Dluga stároświecka szátá ἡ σινδών.

Sindon baptismi Westerhembd Krzesznak ἡ σινδὼν τοῦ βαπτισμοῦ.

Toga Langer Rock/ Bürgerlich kleid Giermak/ Dokoman ἡ τήβεννα, ὁ τήβεννος.

Toga pura Unverbremet Kleid Niebrámowána szátá τὸ καθαρὸν ἱμάτιον.

Toga prætexta ein langes Kleid mit purpur vmbher verbremet Stárych Rzymian Senatorska szátá ἡ τήβεννα ὑποπόρφυρος.

Pallium Mantel Płaszcz τὸ ἀμφίεσμα, τὸ ἐπένδυμα.

Pallium Hispanicum, Ricinum, Ricinium Spanische Kappe Hiszpáńskí płaszcz τὸ τριβώνιον.

Abolla, Diplois Doppel Mantel Sowity płaszcz τὸ ἀμφεκπιὸν, ἡ διπλοῦς.

Lacerna, Penula Regen Mantel Opończa ἡ φαινόλη, ἡ μανδύη.

Penula scortea vel coriacea Lidern Mantel Skorzána opończa ἡ μανδύη δερματίνη.

Lacerna obsoleta vel trita Betlers Mantel / Haderlumpe Zebraczy płaszcz ἡ μανδύη τετριμμένη.

Lacerna pinguis Mantel von groben Tuch Pilśniány płaszcz ἡ μανδύη ἀμφίμαλλος.

Bardo-

Bardocucullus Gugelkappe Káptur ἡ φαινόλη.

Tunica Leib Rock one Ermel Paltrock Suknia ὁ χιτών.

Tunica manicata vel manuleata Rock mit Ermeln z Rekawámi suknia χιτὼν χειριδωτός.

Tunica rugosa vel striata Rock mit Falten Z fałdámi suknia ῥυτιδώδης χιτών.

Colobium Kleid one Ermel Delurká τὸ κολόβιον.

Colobium scorteum ein Lidern Goller Rzezány kábat/ álbo Kolet κολόβιον δερμάτινον.

Interula, Subucula, Indusium, Supparum Hembt/ Wüllen hembd Kośulá/ Wełnianká ὁ ὑποδύτης.

Pellicium Peltz Kożuch τὸ ἱμάτιον δερμάτινον.

Vestis (ἱμάτιον):
- *pellita vel pellicea* — Kleid mit Peltz gefuttert — Podszyta futrem suknia — *idem*,
- *vulpina* — Fuchspeltz — Lissy (podbita, szata) — ἀλωπέκιον.
- *lupina* / *Mastruca* — Wolffspeltz — Wilkami (podbita, szata) — λύκιον.
- *martarum* — ein Marderne — Kunia szubá — ἰκτίδεον.
- *pellibus suffulta* — Schaube/ kleid mit Mardern gefüttert

Pelles (futro):
- *cebellinæ* — Zobeln — Sobole — ἰκτιδέαι.
- *vulpinæ* — Füchsenfutter — Lisie — ἀλωπεκαί.
- *cuniculorum* — Küniglein futter — Krolikowe — δασιποδίων.

Prætexta Verbremt Kleid Száchowána ἡ εὐπάρυφος πορφύρα.

Amiculum Vberkleid/ Mantel Zwierzchnia suknia/ *item*, Płaszcz τὸ ἀμφίεσμα, τὸ ἐπένδυμα.

Amiculum lineum, Vestis linea religiosaq; Ein Leinen ChorRock Komża ὁ λινοῦς χιτών.

Amiculum ferale Sterbkittel Smiertelna kośulá/ Kitel/ Gzło/ Czechel χιτὼν νεκρικός.

Chlamys Kriegs Kleid/ Reitrock Opończa ἡ χλαμύς.

Paludamentum, Sagum Wapffenrock/ Rock vber ein Harnisch Táfftá álbo Szorc ná Zbroje ἡ στρατηγικὴ ἐσθής.

Gausape Kotz Koc τὸ ἀμφιμάσχαλον.
Reno Leibpeltz Zipffelbeltz Zywotnik/ ábo Zywotny kożuszek/ Serdak ἡ διφθέρα.
Vestis nocturna Schlaffpeltz Nocny kożuch τὸ ἱμάτιον νυκτερικόν.
Cucullus Kugel/Kappe Kapká/Káptur
Sagum, Læna Filtzmantel Opończa τὸ περίστρωμα, τὸ σάγιον.
Thorax, Diplois Wammes Káfftan ὁ θώραξ.
Pileus, Pileum Hutt Czapká ὁ πῖλος, τὸ πίλεον.
Apex Spitziger Hutt Spiczásta czapká ὁ πῖλος ὀξύς.
Cudo Liedern Hutt Skorzána czapká ὁ κύδων.
Pileus tetragonus Pfaffenbaret / Jesuiterbaret Bieret Jesuicki ὁ πῖλος τετράγωνος.
Umbella, Umbraculum Schaubhutt Kápelusz/*item* Podniebie τὸ σκιάδιον.
Petasus, Galerus, Causia Wanderhutt/ *item* Cardinalshutt Pielgrzymska ábo Podrożna szeroka czapká ὁ πέτασος, ἡ κυνῆ.
Spira, Redimiculum Band damit man den Hutt vnter der Kelen zubindet/ *item* Binde vmb ein Hutt Podgárdlie/ *item*, Sznur u czapki τὸ στρόφιον, ἡ σπεῖρα.
Offendix Der Knopff an der Binde Wesek/*item* Kutas u sznurá
Caligæ Hosen Vbránie/Portki τὰ περιζώματα.
Tibialia Kniehosen/Strümpffe Pończochy, Nogawki αἱ σκελεαί.
Caligæ follicantes Pluderhosen Pludry
Femorale Gesäß Márynaky ἡ ἀναξυρίς.
Fasciæ caligares vel crurales Hosenbender Podwiaski αἱ σκελεαί
Manica Ermel Rekawy ἡ χειρίς.
Chirotheca Handschuch Rekáwice ἡ χειροθήκη.
Pectorale Brustlatz Zakoszká τὸ προστερνίδιον.
Cinctus, Zona Gürtel Pás ἡ ζώνη.
Cincticulus ein Kindergürtlein Pássek τὸ διαζωμάτιον.
Cingulum Riemlein/ *item* Gürtel Rzemyszczek *item* Pás ἡ ζώνη.
Baltheus Rapiergürtel Pendent ὁ ζωστήρ.
Crumena, Marsupium, Vidulus Tassche Káletá ὁ μάρσυπος, τὸ βαλάντιον.

Pera

Pera Breite Tassche/ Hirten Tassche Tobolá ἡ πήρα.

Mantica, Ascopera Watsack Biesági ἡ ἀσκοπήρα.

Hippopera, Bulga Bulge/Reittassche/ Wandersack Torbá ἱπποπήρα.

Funda, Follis, Reticulum Schiebsack/Beyseckel Kieśien τὸ θαλάκιον.

Loculus Seckel/Beutel Mießek/Worek τὸ σακκίον.

Calceus, Calceamentum Schuch Trzewik τὸ ὑπόδημα.

Forma calcei Schuchleiste Kopyto ὁ τύπος.

Calceus laxus Schuch der nicht drucke Przestronny trzewik τὸ ὑπόδημα εὐρύ.

Calceus fenestratus Zerschnitten Schuch Rzezány trzewik ὑπόδημα πολύθυρον.

Calceus lunatus Außgeschnitten/hörnichter Schuch Flenderki τὸ ὑπόδημα σεληνοειδές.

Soccus, Calceus laneus, Pedule è lana Sock/Wüllen Socke Wełniáne kápćie τὸ ὑπόδημα ἔριον.

Soccis calceare Socken anlegen | pończochy | záźuć

Soccos detrahere Socken außziehen | pończochy | rozuć

Calceus lineus, Pedule è linteo Leinen Söckel Szkárpetki τὸ ὑπόδημα λίνεον.

Cotburnus Bundschuch / ein Schuch zu beyden füssen Kurpie/ Choboty ὁ κόθορνος.

Calones, Soleæ ligneæ, Calopodia, Lignei calcei Holtzschuch Trepki τὰ καλοπόδια.

Solea Schuchsole Podeszwá u botá ἡ ἐμβάς, άδος.

Calceus editus vel altà soleâ Schuch mit dicken Solen Bot z wysoka podeszwa

Calcei duplicatis soleis Schuch mit zwo Solen O dwu podeszwách boty

Par calceorum ein par schuch Pará botow διὰς ὑποδημάτων.

Crepida, Sandalium Pantoffel Pátynká ἡ κρηπὶς, τὸ σανδάλιον·
Grallæ Steltzen Sochy ná ktorych chodzą: *in genere,* Trąſzky
τὰ καλοβατῶν βάθρα.
Suber Pantoffelholtz Korek ὁ φελλός.
Corrigia calceamenti, Obſtragulum, Ligula calceorum Schuch=
riemen Rzempyk ábo wſtąſzká u botá οἱ ἱμάντες τοῦ ὑποδήματος.
Ocrea Stieffel Skorznia ἡ κνημίς.
Pero Stieffel von rohem Leder z Surowy ſkory bot τὸ φαικά-
σιον, ἡ ἀρβύλη.
Veteramenta Alte Schuchflecke Láty od botow
Ligula, Adſtrigmentum, Ligula adſtrictoria Senckel/ Neſtel
Wſtąſzká ὁ σφαιρωτὴρ, τὸ δεσμίον.
Semicinctium, Succinctorium Schurtzfell Szorſtal τὸ ἡμιζώνιον.
Sudarium Schweißtuch Chuſtká od ściránia potu τὸ σουδάριον,
τὸ καψιδρώτιον.
Muccinium, Strophiolum Schnuptuch Chuſtká od noſá τὸ στρο-
φίδιον, τὸ ῥινόμακτρον.
Pannus Tuch Sukno τὸ λίτον, τὸ ὕφασμα.
Pannus ſubducticius vel ſubditicius Futtertuch Futrowizná

Pannus villoſus Rauch tuch Niepoſtrzygáne ſukno τὸ λίτον τριχῶδες.
Panni Flecken Pláty τὰ λίτα.
Pannis obſitus Ein Betler Żebrak
Levidenſa Dünne tuch Bájá τὸ ῥάκιον.
Aluta Semiſchleder Zamſz ἡ κάρβασυ, τὸ δερμάτιον.
Mundus muliebris allerley Weybergeſchmuck Ochędoſzká biá=
łogłowſka ὁ κόσμος γυναικεῖος.
Amictorium Kragen/Halßtuch Xtałt/ Oplecek/Kábatek τὸ
ἀμπεχόνιον, ἡ ἀναβολή.
Præcinctorium Schürtztuch Fártuch τὸ περιζώνιον.
Palla Langer Frawen Mantel Niewieśći płaſzcz ἡ χλαῖνα, ἡ στολή.
Carbaſus Weite Schaube Szeroka ſzátá ὁ κάρβασος.
Cyclas Springer Fortugał/ Sprengel ἡ κυκλάς.

Stola

Stola Langer Rock Długa ßátá ἡ στολή.
Syrma Der Schwantz an Kleidern Ogon/Rucho τὸ σύρμα.
Petagium Ein Schweiff Bramy/Pstrocżiny
Instita, Limbus Saum Brzeg ßáty τὸ κράσπεδον.
Fimbria Gebreme Podołek *idem*
Fibula Heffele Háfftká ἡ πόρπη, ἡ περόνη.
Orbiculus Ringle/Oeßchen Kobełká τὸ σφαιρίδιον.
Uncinulus Heckle Haczyk/Konik τὸ ἄγκιστρον.
Globuli, Clavi Knöpffe Guziki/Kneflie τὰ σφαιρίδια.
Segmenta Frentzel Frentzlá τὰ παραιρήματα.
Taniæ Haubenbender/Schnürlein Sznurki u czepcá αἱ ταινίαι.
Caliendrum Frembde Haar Przyprawki τὸ ἀγέστραλον.
Spiræ die Zöpffe Vplotki/Cepliki αἱ σπεῖραι
Peplus, Peplum Schleiher Podwiká τὸ κρήδεμνον, ἡ κορδύλη.
Plaga Grosser schleyer Rabek *idem*
Plagula Stirntuch Náczełniczek
Flammeum gelber schleyer / *item*, güldene Haube Złoty cze-
piec ἡ καλύπτρα.
Reticulum, Capillare Gestrickte Haube Tkány álbo Dziány
czepiec τὸ τριχεῖον.
Vitta Haube Czepiec ὁ ἄμπυξ.
Vitta lecticaria Schlaffhaube Łożny ábo nocno czepiec
Supparus, Supparum Weiberhembde/Vnterhembde Ciásno-
chá/ábo Odziemna koßulá χιτώνιον.
Lacinia Zipffel Brzeg ábo Rog sukni ἐσθῆτος τὸ κάτω μέρος.
Perizoma Schürtztuch Szorc τὸ περίζωμα.
Ruga, Plica, Stria Falte Fałd ἡ φαρκίς.
Sinus Gehren Klin/ ábo przegub u sukni ὁ κόλπος.

XLI.

DE COLORIBUS.

Von Farben. O Fárbách.

Color, Tinctura Farbe Fárbá τὸ χρῶμα.

Color satur Satte Farbe Zupełna Fárbá χρῶμα κατακορές.
Color pertinax bestendige farbe Trwáła fárbá
χρῶμα ἔμμονον.
Color evanidus vel fugax Vnbestendige Farbe Nietrwáła fár-
bá χρῶμα ἐξίτηλον.
Color floridus vel vividus Fröliche vnd lebendige farbe Cielista
fárbá χρῶμα εὐανθές.
Color surdus Tunckelfarbe Ciemna fárbá χρῶμα σκοτεινόν.
Fucus ein angestrichene falsche farbe/Schminke Obłudna fár-
bá τὸ θρόνον, τὸ ἔντριμμα γυναικεῖον.
Colorem mentiri fuco, Fucare lanam eine falsche Farbe anstrei-
chen w fárbie oszukáć
Pigmenta Malerfarben Málárskie fárby τὰ φάρμακα.
Adumbratio Entwerffung mit Kohlen Prosty abrys ἡ ἐπισκίασις.
Niger Schwartz Czarny τὸ χρῶμα μέλαν.
Nigricans, Pullus Schwertzlicht Przyczern κελαινιάον.
Ater Kolschwartz jáko wągl czarny κελαινόν.
Furvus Dunckelschwartz Ciemnoczarny ἀνθρακῶδες.
Fuligineus Rußschwartz Kopoczarny λιγνυώδες.
Fuscus, Aquilus Rothschwartz/Schwartzbraun Ciemnogniády
λευκόφαιον.
Coracinus Rabenschwartz/Sammetschwartz Wrony κοράκινον.
Piceus Pechschwartz ják smoła czárny πιττῶδες.
Plumbeus Bleyfarb Ołowny fárby μολιβδόχρουν.
Lividus Mahlschwartz/Braun vnd Blaw Błękitna álbo Sina
máść πελιδνόν.
Luridus Todtenfarbe Bláda trupia fárbá τὸ πέλιον, ὠχρόν.
Murinus Meusefarb Myszásta fárbá μύϊνον.
Impluviatus Rauchfarb/ geschmitzt Kutnur / Szmekowánie

Canus Grawhaar farb Siwa } fárba. πολιόν.
Albus Weiß Biała } fárba. λευκόν.
Candidus Blanck Jásna } fárba. ἀργελόν.

Candens

Candens	Glüende Eysenfarb	Ţmąca ſie	Farbá	
Aqueus	Waſſerfarb	Wodna		ὑδεινόν.
Niveus	Schneeweiß	Białky jáko śnieg		χιόνιον.
Lacteus	Milchweiß	Białky ják mleko		γαλακτικόν.
Eburneus	Weiß wie Helffenbein	Białky jáko Słoniawa kość		ἐλεφάντινον.
Marmoreus	Weiß wie Marmel oder Alabaſter	Białky ják Mármur álbo Aƚábáſter		μαρμάρινος.
Argenteus	Silberweiß	Białky ják śrebro		ἀργύρειον.
Cigneus, Olorinus	Weiß wie ein Schwan	Łábęćiowa máść		κύκνειον.
Cinereus, Cineraceus	Aſcherfarb	Popieláty		τεφρῶδες.
Gilvus, Helvus	Faal/Bleichgeel	Śniády		κιῤῥόν.
Scutulatus	Apffelgraw	Jábłkowity		σκοτηλάτες.
Flavus	Bleichgeel	Bládożołty		ξανθόν.
Ravus, Ravidus	Schwartzgeel	Czarnożołty		μελανόπυῤῥον.
Cereus, Cerinus	Wachsgeel	ná kſztalt woſku żołty		κήρινον.
Luteus	Tottergeel	Żołtkowey fárby		ξανθόν.
Croceus, Crocinus	Saffrangeel	Ják ſzáffran żołty		κροκινόν.
Fulvus	Geel wie Lewenfarbe	Ják Lew żołty, Ciſáwy		χαροπὸν, δαφοινόν.
Aureus	Goldgeel	ják złoto	żołty	χρυσοῦν.
Malleus, Mellinus	Honiggeel	ják miod	żołty	μελιτῶδες.
Buxeus	Bleichgeel wie Buchsbaumen Holtz	ják buxpan	żołty	πυξινόν.
Æneus	Kupffergeel	Miedźiożołty		χαλκοειδές.
Pallidus	Bleich	Blády		ὠχρόν.
Ruber, Rubeus	Roth	Czerwony		ἐρυθρόν.
Rubidus	Röthlich	Czerwonáty		ὑπέρυθρόν.
Ruffus	Geelroth/ haarroth	Liſſowáty		πυῤῥόν.
Roſeus	Roſenroth	ják roża	czerwony	ῥοδινόν.
Rutilus	Fewerroth	ják ogien	czerwony	πυρῶδες

Flammeus Lohfarbe/Liechtroth Jáſnoczerwony φλόγεον.
Purpureus, Tyrius, Sarranus, Theſſalicus Purpurroth/Tunckelroth/Sammetroth Ciemnoczerwony πορφύρεον.
Sanguineus Blutroth Czerwony ják krew αἱματῶδες.
Coccineus, Coccinus Scharlachroth/Carmeſinroth Kármázyn κόκκινον.
Rubicundus Kupfferroth Przyczerwien ἐρυθρόν.
Ruffus Leibfarbe Cieliſty πυῤῥόν.
Violaceus, Amethyſtinus Violbraun Bronátny/Mákowy ἰάνθινον.
Spadiceus, Spadix Kaſtanienbraun/Braunroth Bronátnoczerwony
Cæſius Grawblaw Ciemnomodry/álbo ßáry γλαυκόν.
Cæruleus, Cærulus Himmelblaw ják oblok modry κυάνεον, λαζούρεον.
Cyaneus Laſurfarbe/Dunckelblaw Lázurowy κυάνεον.
Venetus Liechtblaw Błękitny
Ferrugineus Eyſenfarb/oder Schwartz vnnd Roth wie Roſt Rdzáwy/Rydzy σιδηροειδές.
Viridis Grün Zielony χλωρόν.
Herbeus, Herbidus Graßgrün Ják trawá zielony ποώδες.
Praſinus, Porraceus Lauchfarb/Aſchlochgrün Luczkowáto zielony πράσινον.
Vitreus, Hyalinus Glaßfarb/Glaßgrün Tzklánny ὑάλινον.
Muſtellinus Sprencklicht Nákrapiány χαροπὸν, δαφοινόν.

XLII.
DE BELLO.
Vom Krieg. O Woynie.

Militia Kriegßzug Ciagnienie Woyſká ἡ στρατιὰ, ἡ στρατεία.
Bellum Krieg Woyná/Walká ὁ πόλεμος.
Bellum { *civile ſeu inteſtinum* einheimiſcher Krieg Wewnetrzna walká ἐπιδήμιος πόλεμος.
domeſticum Krieg binnen Landes Domowa woyná ἐνέσιος πόλεμος.

Bellum

Bellum externum Außlendischer Krieg Z odległym ábo postronnym nieprzyiacielem woyná ἐξωτικὸς πόλεμος.
Seditio Auffruhr/Empörung/Meuterey Rozruch ἡ μερίς.
Pugna Streit Bitwá ἡ μάχη.
Pugna imaginaria Fastnacht Krieg Krotochwilna ábo Zártowna woyná
Prælium, Conflictus Feldschlacht Polne potkánie/ Utarczká/ álbo Hárc ἡ μάχη.
Prælium navale, Naumachia Krieg zu Wasser Bitwá ná morzu ἡ ναυμαχία.
Prælium equestre Schlacht zu Roß Bitwá ná koniech ἡ ἱπποµαχία.
Prælium pedestre Krieg zu Fuß Pieße potkánie ἡ πεζομαχία.
Parvulum seu leve prælium, Velitatio, Velitaris pugna Scharmützel Wurywce bitwá ἡ ἀψιμαχία.
Velitari Scharmützeln Wurywce sie potykáć, Hárcowáć ἀκροβολίζειν.
Acie præliari eine Feldschlacht thun Bitwe stoczyć μάχεσθαι.
Impressio Einfall/ Sturm Impresśiá álbo wpádnienie woienne ἡ ἐμβολὴ, ἡ ἐπιδρομή.
Excursio Streiffung Wycieczká ἡ ἐκδρομή.
Pabulatio, Frumentatio Fütterung/ Kornsuchung Picowánie ἡ χίλωσις, ἐπισιτισμός.
Lignatio Holtzsuchung Ze drwy woyná ἡ ξύλωσις.
Pugna tumultuaria sine ordine ein unversehens scharmützeln Nierzadna bitwá ἡ μάχη ἄτακτος.
Decursus, Decursio, Trojæ Lusus das Stechen oder Turnieren Zbijánie/ Ná ostre gonbá ἡ καταδρομή.
Expeditio der Zug wider die Feinde Wypráwá ná woyne ἡ ἔξοδος.
Exercitus Kriegsheer Woysko ὁ στρατός.
Exercitum conscribere Knechte annemen Zołnierzá zbieráć τὸ στρατὸν παρασκευάζεσθαι.
Copiæ ein hauffen Landsknechte Poczty ἡ στρατιά.

Copiæ terrestres Kriegsleute zu Lande Polny żołnierz δύναμις πεζική.
Copiæ navales Kriegsvolck zu Wasser Wodny żołnierz δύναμις ναυτική.
Agmen ein ziehender Kriegszeug Ciągnące woysko ὁ στρατός, τὸ στράτευμα, ἡ φάλαγξ.
Apparatus bellicus die Kriegs Rüstung Sprzet wojenny ἡ παρασκευή.
Induciæ, Pax sequestra Anstand des Kriegs Przymierze ná czás ἡ ἀνοχή, ἡ σπονδή.
Excubiæ Schaarwache Straß ἡ φυλακή, ἡ φερεά.
Vigiliæ Nachtwach/ Schiltwache Nocna straß ἡ φυλακὴ νυκτερινή.
Statio Wachstatt Strożny plác
Insidiæ Hinderhalt Zdrádá ὁ λόχος.
Acies Schlacht Ordnung Vßykowáne woysko ἡ τάξις, ἡ κατάταξις.
Caterva Kriegsschaar Zgrájá żołnierzow ἡ σπεῖρα.
Turma Geschwade Reuter Poczet ἡ ἴλη
Legio ein Regiment Knecht Czmá ἡ φάλαγξ.
Cohors ein Fänlein Knechte Rotá ὁ λόχος.
Cohors prætoria Des Feldherren oder Obersten Gwardi Przednieyßa straß ὁ λόχος στρατηγοῦ.
Chiliarcha, Tribunus Hauptman vber Tausent Tysiacnik ὁ χιλιάρχης.
Centuria ein Rotte von hundert Kriegs Knechten Rotá w ktorey sto żołnierzow ἡ τάξις.
Centurio ein Hauptman vber hundert Setnik ὁ ταξιάρχος.
Decuria, Maniputus, Contubernium ein Rotte von Zehen Kriegsknechten Rotá w ktorey dziesieć żołnierzow ἡ δεκάς.
Decurio, Decanus Rottmeister vber Zehen Dziesiatnik ὁ δεκάδαρχος.
Dux exercitus Oberster Feldheuptman Wálny Hetman ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ στρατηγός.
Magister equitum Oberster Rittmeister/Feldmarschalck Przednieyßy Rotmistrz Jezdy ὁ ἵππαρχος. *Prefectus*

Præfectus peditum Oberster vber das Fußvolck Hetman nád Piechotą ὁ πέζαρχος.
Signifer, Vexillarius, Aquilifer Fendrich Chorąży ὁ σημειοφόρος.
Signum, Vexillum, Aquila Fenlein/Panier Chorągiew/Proporzec τὸ σημεῖον.
Signa erecta vel surrecta Fligende Fenle Roßpusczone chorągwie σημεῖα ἐγρομένα.
Trophæum Siegszeichen Znák zwyćiestwá τὸ τρόπαιον.
Signa supina Nidergelassene Fenle Spuszczone chorągwie
Tribunus militum Marschalck Márszálek wojenny ὁ στρατοπεδάρχης τοῦ τάγματος.
Præfectus vigilum Wachmeister Strażnik ὁ νυκτοστράτηγος, ὁ νυκτέπαρχος.
Tesserarius Weibel der die Loß giebt Co hásłá rozdawa ὁ δι' ἀγγέλων ὑπηρεσίας τελῶν, ὁ σύνθεμα σημαίνων.
Circitores, Circuitores die Herren die vmbgehen/Circkler Objezdżácze οἱ περιοδεύοντες.
Præfectus vel Prætor rerum capitalium, Quæsitor, Latrunculator Schultheis/Profos Profos ὁ ζητητής.
Mensor designator diversoriorum Furierer/Quartirmeister Co gospody rozdawa ὁ μετρητής.
Castrametator Lägerschlager Obozny ὁ αὐλιζόμενος.
Annonæ structor vel præfectus Proviantmeister Co żywnośc w woysku obmyśláwa ὁ κριθολόγος.
Miles Kriegsman/Landsknecht Zolnierz ὁ μάχιμος, ὁ στρατιώτης.
Miles levis armaturæ, Veles, Rorarius Knecht mit leichter Rüstung/Scharmützler Lekki Zołnierz/Kozak/Hussarz ὁ ἀκροβολιτής, ὁ γυμνής.
Miles gravis armaturæ Knecht mit schwerer Rüstung Ciężki Zołnierz ὁ ὁπλίτης.
Duplicarij, Armaturæ duplices Duppel Soldner Dwoyzołdownicy οἱ διμοιρῖται.

Miles
- *auctoratus vel delectus* Knecht der durch die Musterũg gangen vnd bestanden Zołnierz/ co sie przy okasce dobrze popisał ἔκλεκτος, ἔνορκος.
- *exactoratus* Außgemusterter Knecht Zołnierz co sie przy okasce źle popisał ἀποσεσαλευόμενος.
- *triarius, subsidiarius* Ein Tapffer geübter Kriegsman Biegły albo doświadczony zołnierz βοηθός, ἐπίτακτος.
- *gregarius, manipularius* gemeiner Knecht Prosty pospolity Knecht λοχίτης.
- *classiarius vel classicus* Kriegsman zu Wasser Zołnierz ná okrecie ναυτικός.
- *tumultuarius* in eyl zusammen gebracht w porywczą zebrany zołnierz αὐτοσχέδιος.
- *veteranus* alter LandsKnecht Stáry zołnierz παλαιός.
- *emeritus vel rudiarius* Ein alter außgedienter Kriegsman Zasłużony zołnierz οἱ μισθοφορεῖν πεπαυμένοι.
- *stationarius* der die Schiltwache helt Stroż ὁ φύλαξ.

μάχιμος

Milites præsidiarij Knechte die in der Besatzung liegen Zołnierze ktoremi Zamek osadzaja οἱ φρουροί.
Præsidia Besatzung Osádzone miejscá αἱ φρουραί.
Milites limitanei Knecht die auff der grentze liegen Pogranicżni zołnierze ὅριοι μάχιμοι.
Obses ein Geisel Wzáſtáwę dány ὁ ὅμηρος, τὸ ἀσφάλισμα.
Antesignanus der in der Schlachtordnung für dem Fänlein stehet Co ná czele álbo przed choragwią stoi ὁ πρόμαχος, ὁ τροπαιοφόρος.
Equites, Equitatus die Reuter/ der Reisige Zeug Jezdni/ Jezdá τὸ ἱππικόν.
Cataphracti equites Küriſſer Zbroni οἱ ἱππέες κατάφρακτοι.
Pedites, Peditatus Fußknechte/ Fußvolck Pieszy/ Piechotá τὸ πεζόν.
Sclopetarij Hackenschützen Strzelcy οἱ σφαιροβόλοι.
Tormentarius Büchſenmeister Puszkarz
Hastati die lange spieß tragen/ Spiesser Oszczepnicy/ Kopienicy οἱ αἰχμοφόροι.

Lanceati

Lanceati, Lancearij Hellebardirer Hálábartnicy οἱ λογχοφόροι.
Tyro, Novus miles Ein junger Kriegsman Mlody Jonak ὁ νέος.
Commilitones, Commilites Rottgeſellen/Spießgeſellen Towárzyße οἱ σύμμαχοι.
Speculator, Explorator Außſpeher Spieg ὁ κατάσκοπος.
Excubitor Wechter Stroß ὁ φύλαξ.
Excubitor ſpecularius Thürmer Stroß ná wiezy
Perfuga, Transfuga, Defector ein felbflüchtiger oder verlauffener Zbieg/Zdraycá ὁ αὐτόμολος.
Puer armiger Spießbube Giermek ὁ ὁπλοφόρος.
Calones, Caculæ Troßbuben/ Reutersjungen Chálástrá/co w obozie posługuje οἱ φορηγοί.
Lixæ die Sudler Kuchćikowie οἱ ὑδροφόροι.
Lignatores Holtzháwer Rebácze
Cunicularij Schantzgräber Száncopnicy οἱ ὑπομνευταί.
Munitio, Vallum Schantz Wał/Szániec τὸ χαράκωμα.
Crates, Gerræ Schantzkörbe Koße do ßáncow ὁ ταῤῥός.
Tubicen FeldTrometer Woienny trebácz ὁ σαλπιγκτής.
Cornicen Zinckenbläser Co ná kornecie trabi ὁ κερωδός, ὁ βυκανιστής.
Tympaniſtes, Tympanotriba Trommelſchleger Bebenniſtá ὁ τυμπανιστής.
Æneator Heerpäucker Woienny bebenniſtá ὁ χαλκοτύπος.
Tympanum æneum Heerpaucke Kociel
Fecialis Heerold Odpowiednik ὁ πρέσβυς, ὁ εἰρηνοδικός.
Clarigatio Offentliche Kriegsanſagung Odpowiedz wojenná ἡ ἐπάγγελσις.
Caduceator Friedbote Jednacz ὁ κῆρυξ
Caſtra Läger Obos τὸ στρατόπεδον, ἡ παρεμβολή.
Caſtra ſtativa Geſchlagen Läger Położony Obos ὁ σταθμός.
Æſtiva Sommerläger Leza przes łáto
Hiberna Winterläger Leza przes zime τὰ χειμάδια χώρια
Lorica caſtrarum Bruſtwehre Okop álbo opáſánie namiotow ὁ θριγκὸς τοῦ στρατοπέδου.

Tentoria, Papiliones Gezelt Namioty αἱ σκηναὶ, σκηνώματα.
Tabernacula Höltzene Gezelt oder Hütten Drzewiáne namioty idem
Pelles Lidern Gezelt Skorzane namioty τὰ δέρματα.
Stipendium Sold Zołd ἡ μισθοφορά.
Tessera, Symbolum Losung/Feldzeichen/Heerzeichen Hásło τὸ σύνθεμα.
Armilustrium Heerschaw Okaʃzká
Diribitorium Musterplatz Plác gdźie ʃie okázuią
Diribitio Die Musterung Okázowánie
Diribitores Die Muster Herren Ci co okázowánia doglądáią
Obsidio Belegerung Obleżenie ἡ πολιορκία, ἡ περικάθισις.
Præda, Rapina Raub Łup ἡ ἁρπαγὴ, τὸ ἅρπαγμα.
Spolium, Exuviæ Beute Zdobyczy/Korzyść τὰ λάφυρα, τὰ σκῦλα.
Direptio Plünderung Złupienie/Zburzenie ἡ διαρπαγή, ἡ προνομία.
Manubiæ Heuptmans Beute Hetmáńska zdobycz τὰ λάφυρα.
Opima spolia herrliche Beute Pyszna Korzyść τὰ σκῦλα ὄπιμα.
Receptus Abzug Odciągnienie ἡ ἐκδοχὴ, ἡ ἀναχώρησις.
Missio Vrlaub Odpráwá ἡ ἄδεια, ἡ ἀπόπεμψις.
Monomachia, Duellum Kampff zweyer alleine Poiedynkiem potkánie ἡ μονομαχία.
Arma, Armatura Waffen Zbroiá τὸ ὅπλον, τὰ ὅπλα.
Telum ein jeder Wehr oder Geschoß Broń τὸ τόξον, τὸ ἀκόντιον.
Thorax ferreus, Pectorale Brustharnisch/Krebs Pleszek ná pierśi ὁ θώραξ.
Humerale Rückblech Pleszek w tył ἡ ἐπωμίς.
Brachiale Armschiene Náramnicá τὸ περιβραχιόνιον.
Chirotheca ænea Blechhandschuch Żelázna rękáwicá ἡ χειροθήκη σιδηρέα.
Ocreæ ferreæ Beinschienen Nábiodrki τὰ ἀντικνήμια σιδήρεα.
Lorica Pantzer Páncerz ὁ θώραξ, ἡ περιβολή.
Galea, Cassis Helm/Bickelheubel/Sturmhutt Przyłbicá/álbo Helm τὸ λόφον, ἡ πήληξ.

Buccula

Buccula Das Visier Policzki u przyłbice τὸ ϛομιον.
Clypeus, Clypeum Langer Schild/ SchirmSchild Tarcz ἡ ἀσπίς.
Scutum Runder Schild Puklierz *idem*
Gladius, Ensis Schwerd Miecz/Kord ἡ μάχαιρα.
Gladius anceps Zweyschneidig Schwerd Miecz/ná oble stro-
nie ostry ἡ μάχαιρα ἀμφίςομος,
Framea Rappier Spadá/Rápir ἡ ῥομφαία.
Ensem stringere die Klinge zucken Spade dobyć σπᾶν τὴν μά-
χαιραν.
Xiphomachæra, Romphæa Schlachtschwerd Miecz ἡ ῥομφαία.
Capulus Knopff Gałká mieczowa ἡ λαβή.
Manubrium Hefft Rękojeść *idem*
Vagina Scheide Pochwy/Nożny ἡ θήκη.
Dolo Jacobsstecken Zdrádliwy kośćionek τὸ ξιφίδιον λῃστρικόν.
Pugio, Ensiculus Tolch Tulich τὸ ἐγχειρίδιον
Sica Verborgener mörderischer Tolch Skryta ábo zdrádliwa
broń τό ξίφος.
Culter Messer Noż ἡ μάχαιρα.
Acies cultri Schneide am Messer Ostrze u nożá ἡ ἀκμή.
Hasta, Sarissa, Lancea Spieß/ Lantze Włocznia/ Drzewo/
Oßczep τὸ δόρυ ἡ λόγχη.
Amentum Riemen an dem Spieß Rzemień ná Oßczepie τὸ
λῶρον, τὸ ὄχανον.
Hastile Schäfftlin/ oder Schafft am Spieß Włoczńisko/Oß-
czepisko τὸ ἀκοντίου ξύλον.
Mucro, Cuspis die Spitze am Messer/ das Spießeisen Koniec u
nożá ábo włoczni τὸ ἄκρον.
Securis, Bipennis Hellebart Hálábart ἡ ἀξίνη.
Sagitta, Spiculum Pfeil/Flitsche/Boltz Bełt/Strzałá τὸ τόξευμα.
Jaculum, Missile Wurffpfeil Strzałá τὸ ἀκόντιον, τὸ βέλος.
Harpe, Acinaces Türkisch Sebel Turecka ßabłá ἡ ἅρπη.
Gæsum Partisan/eine Cusen Oßczep Fráncuski
Clava Kolbe Bułáwá ἡ κορύνη, τὸ ῥόπαλον.

Cestrum Fausthammer / Streitkolbe Kiloff / Czekan / Palka τὸ κέστρον.
Tormentum aeneum Geschütz Dziáło ἡ μαχινη σφαιροβόλος.
Aries, Tormentum murale Mawerbrecher Burzący táran ὁ κορύπτης.
Sclopus, Sclopetum, Fistula ferrea, Fulminale Handbüchse / Hädrohr, ein Hacken Arkabus / Rußnica / Krzoska / Pukhak / Mußkiet ἡ βομβάρδα.
Serpentinæ, Colubrinæ Schlangen Smigownice / Wezewnice /

Falcones Falckonetel Sokołnice
Glans, Pila plumbea Kugel / das Loth Okowna kulá ἡ σφαῖρα, τὸ σφαιρίδιον.
Pyroboli Fewerpfeile Ogniste kule οἱ πυροβόλοι.
Malleoli Pechkrentze Smoláne wienice
Pulvis tormentarius, sulphureus, nitratus, fulminalis Büchsenpulver Rußnicżny proch
Harpax Han auff der Büchsen Kurek u rußnice ὁ ἅρπαξ.
Foculus tormenti Zündpfennlein Panewka
Igniarius fomes, Elychnium, Igniarium, Funiculus Zündstrick / Fewerknot / eine Lontte Knot / Zagiew τὸ ἐλλύχνιον.
Lagena, Cornu Pulverflaschen Prochownicá τὸ κέρας.
Hama Fewerhaken Hak ogniowy ἡ ἄμη.
Incendiarij siphones Fewerspritzen Sikáwice οἱ σίφωνες.
Incendiariæ situlæ Fewereymer Skorzáne weborki αἱ ὑδρίαι, αἱ ὑδρίσκαι.
Trulla ferrea Fewerpfanne Ráganiec
Dare nomen militiæ vel ad militiam Sich schreiben lassen Zołnierska przyjąć στρατιώτης καταγράφεσθαι.
Sacramentum dicere, Jurare in verba einem Herren schweren Przysiąc ὀμνύειν ὅρκον.
Merere, Stipendia facere vmb Sold dienen Zołnierską służyć στρατεύεσθαι.

Conscriber

Conscribere vel Colligere exercitum, Cogere militem vel copias Knecht annehmen Zołnierzá zbieráć στρατιώτας καταγράφειν.
Militem auctorare Lauffgeld geben Wypráwić zołnierzá περιποιεῖσθαι στρατιώτας.
Militem exauctorare Vrlauben Odprawić zołnierzá ἀποζωννύειν.
Recensere vel lustrare exercitum Mustern/ musterung halten Okázowánia doglądáć καταλόγους ποιεῖσθαι τῶν δημοτῶν, ἐξετάζειν.
Castra metari vel ponere das Läger schlagen Obozem sie położyć στρατοπεδεύειν
Canere classicum, Ad arma conclamare Larmen blasen oder schlagen Do potkánia zátrąbić ὑποσημαίνειν τὸ εἰς ἔφοδον.
Canere receptui Abzug blasen oder schlagen Ná odwrot zátrąbić ἀνακλητικὸν σημαίνειν.
Vasa conclamare vmbschlagen das man auffbreche Ruszenie nákázáć
Vasa colligere, Convasare Einpacken/ Auffbrechen Skłádáć/ Zbieráć σκευάζεσθαι.
Impreßionem facere Den Feind angreiffen Ná nieprzyjacielá uderzyć διακόπτειν, καταφέρεσθαι εἰς ἐχθρόν.
Corona urbem invadere ein Stadt anlauffen vnd stürmen Miásto szturmowáć
Ad manus venire, Conferre signa, Decernere armis Streiten/ Schlagen/ Schlacht liefferen Potkáć sie álbo potkánie uczynić
Præpilatis hastis objicere Durch die spiesse jagen Ná ostre bieżeć przymuśić
Cuniculos agere Vndergraben Podkopáć sie ὑπονομεύειν, ὑπορρύττειν.
In fidem vel deditionem accipere Zu gnaden auffnehmen W łáskę przyjąć

XLIII.

DE NAVI.

Vom Schiff. O Okręcie ábo Lodźi.

Navis, Navigium Schiff Okręt/ Náwá/ Szkutá/ Lodź ἡ ναῦς, τὸ πλοῖον.

Navicula, Navigiolum Schifflein Lodká τὸ πλοιάριον.
Naviculariam facere Schipper sein Szyprem być

Navis {
piratica vel Raubschiff/ Okręt z ktorego νηῦς πειρατική.
prædatoria Jagschiff zbijája τὸ ἀκάτιον.
actuaria Ruderschiff/ Rennschiff Prętki τὸ πλοῖον ἐπηρετικόν.
oneraria vel Lastschiff/ Ladowány ἡ ὁλκάς.
gravis Beladen schiff
constrata gedeckt Schiff Nákryty κατάφρακτος.
aperta offen Schiff Nienákryty ἄφρακτος.
præsidiaria Kriegs schiff Wojenny φυλακίς.
Prætoria Amiral schiff Amirałow ναυαρχίς.
longa vel triremis eine Galeye ἡ τριήρεις.
} okręt

Galerá

Navigatio Meerfarh/Schiffart Zegłowánie ἡ ναυτιλία.
Cymba, Lembus Fischer Kahn Czołn ὁ λέμβος.
Acatium ein Boot Baćik τὸ ἀκάτιον.
Scapha, Barca eln kleines Schifflein oder ein Leichtkan Lichtan ἡ σκάφη.
Ponto Vberfartschiff Prum τὸ πορθμεῖον, τὸ πόριον.
Trajicere, Transmittere Vberführen/Vbersetzen Przepłáwić/ Przewieść πορθμεύειν, διάγειν.
Ratis, Schedia Floß Tráfftá ἡ σχεδία.
Classis ein hauffen Schieff/ Schiffzeug Gromádá okretow ὁ στόλος.
Classis procincta ein Armada/ ein hauffen KriegsSchiff Gromádá wojennych okretow
Carina Schiffbodem Dno w okręcie ἡ στεῖρα, ἡ ἐντερόνη.
Prora das fordertheil am Schiff Czoło ábo przodek okretu ἡ πρῶρα.
Puppis das hindertheil am Schiff Zad okretu ἡ πρύμνη.
Rostrum Der Schiffschnabel Stabá τὸ ἀκροτήριον, χάλκωμα.
Alvus navis der Bauch im Schiff Buchtá u statku ἡ κοιλία.
Commissura navis eine Fuge Fugá ἡ ἐφαρμογή.

Commissuras

Commissuras navium musci coma ferruminare vel stipare die Fugen stopffen Fugi záttykáć ábo zápráwić

Saburra Ballast Bálkást τὸ ἔρμα.

Fori der Vberlauff Blánkowánie ná Okręćie τὸ κατάστρωμα.

Transtra Die Ruderbencke Gángi τὰ ἑδώλια.

Sentina Das vntertheil am Schiffe da der vnflat zusamme fleust Zezá τὸ ἄντλον.

Nautea stinckendt Grund Wasser im Schiffe Smrodliwa wodá ná dnie státku ἡ ἀντλία.

Antlia Wasser Pompe Pompá ὁ ἀντλητήρ.

Sentinare Pompen/Wasser außschöpffen Pompowáć/Zezę wychedożyć

Malus Mastbaum/Segelbaum Mászt ὁ ἱστός.

Aplustre, Aplustrum das Fenlen Powietrznik/Bánerká τὸ ἄφλαστον.

Antenna die Segelstange Rejá τὸ ἐπίκριον, ἡ κεραία.

Velum, Carbasum das Segel Zagiel τὸ ἱστίον, ἄρμενον.

Velum erigere das Segel auffziehen Zagiel hyſowáć

Velum detrahere Streychen Strychowáć

Anchora Ancker Kotwá/Kotwicá ἡ ἄγκυρα.

Anchoræ dens vel uncus der Hake Koniec kotwice τῆς ἀγκύρας ὀδών.

Anchoram demittere Ancker werffen Kotew wyrzućić

Funis, Restis Strick/Seyl Liná ὁ κάλως, τὸ πεῖρας.

Rudentes Grosse Schiffseyl/Tackel Sztaki/Kordele/Liny οἱ κάλοι, οἱ πρότονοι.

Funis anchorarius, Camelus, Retinaculum das Ancker Seyl Kerstak ὁ κάμηλος.

Trudes Schiffbaum Drag/Laská τὸ ὠστήριον.

Harpago ein Boßhaken Bossak ὁ ἅρπαξ.

Gubernaculum, Clavus das Stewer Ruder Rudel τὸ πηδάλιον, τὸ ἐφόλκαιον.

Ansa gubernaculi Der Helmstock Rekojeśću Rudlá ἡ λαβή.

Cc *Pixidecula*

Pixidecula nautica, Versoria MeerCompaß/MeerChart Zeglarski Compáß

Navita, Nauta Schiffman Zeglarz ὁ ναύτης, ὁ ναυτίλος.

Gubernator, Rector Stewerman/der der Schiff regiret Sternik ὁ κυβερνήτης.

Navarchus, Nauclerus der Schiffherr Pan okretu/Szyper ὁ ναύαρχος, ὁ ναύκληρος.

Focarius Schiffkoch Kucharz ná okręćie ὁ ἐσχαρεύς.

Remex RuderKnecht/ein Boßman Rudelnik/Co wiosłem robi ὁ ἐλατὴρ, ὁ ἐρέτης.

Remus, Tonsa ein Ruder Wiosło/Páczyná/Orgawká ἡ κώπη.

Remi manubrium die Handhabe am Ruder Rękojeść u Wiosłá ἡ λαβή.

Helcyarius Schiffzieher/Treckknecht Co treluje

Portus Der Orth da die Schiff zulenden/Port/Haaf Port/Mieysce bespieczne Okretow ὁ εὐλίμην.

Portitor, Trajector Der einen vbersetzt/Fehrman Przewoźnik ὁ πορθμεύς.

Urinator Der vnterm Wasser gehet Norek/co pod wodą chodzi ὁ κυβιστητήρ, ὁ δύπτης.

Naufragus Der Schiffbruch leidet Co okret rozbił ὁ πλωτὸς, ὁ πλώσιμος.

Naufragium Schiffbruch Rozbićie okretu ἡ ναυαγία, τὸ ναυάγιον.

Jactura Schaden auß Schiffbruch Szkodá ná morzu ἡ ἐκβολή.

Naupegus Schiff Zimmerman Cieślá co okrety robi ὁ ναυπηγὸς, ὁ νεωποιός.

Navale Schiffhauß/der Orth da man Schiff bawet Arsenał/Mieysce gdźie okrety buduią τὸ ἐπίνειον, τὸ ναύλοχον.

Statio navium Schiffgestat/der Orth da man die Schiff vnterzeucht ὁ ναύσταθμος.

Solvere orâ vel oram, Solvere navem Vom Lande abfahren Odłożyć ἀπαίρειν.

Dare vel facere vela, Velificari Segeln Zegłowáć ἱστιοδρομεῖν.

Passis

Passis velis ferri mit vollem Winde segeln Zagle rozpuściwßy płynać
Vela ad ventorum aspirationes aptare die Segel nach dem Winde richten Zagle według wiátru obrácáć
Deducere vel legere vela das Segel niderlassen/Streichen Zagiel spuśćić
Contrahere vela das Segel einziehen Zagiel śćiągnać
Obliquare cursum Laviren Błakáć sie po morzu
Remigare, Remum agere, Remis incumbere, Impellere remum Rudern Pojezdźáć κωπηλατεῖν, ἀναῤῥιπτεῖν.
Ad triremes relegare, Ad remum dare auff die Galey schaffen Ná galery oddáć
Adversum æstum velis superare Wieder das Wasser fahren Przećiw wodzie płynać

XLIIII.
DE LUDO.
Von Spiel. O Gràniu.

Ludus	Spiel	Grá	ἡ παιδιά.
Ludus tesserarius	Würffelspiel	Grá w kostki	ἡ κυβεία.
Tessera	Würffel	Kostká	ὁ κύβος.
Senio	Sechs/Sees	Zes	ἡ ἑξάς.
Unio, Canis, Monas	Eins/Eß	Es	ἡ ἑνάς.
Lusus Chartarum	Kartenspiel	Grá w kárty	ἡ παιδιὰ τῶν χαρτῶν.
Chartulæ lusoriæ vel pictæ	Karten	Kártá	τὰ πέταλα, αἱ χάρται.
Tali, Astragali	Koten	Koty	οἱ ἀστράγαλοι.
Talorum jactus, Astragalismus	Kotenspiel	Grá kotámi	ὁ ἀστραγαλισμός.
Alea	Jedes Spiel vmb Geld	Wßeláka grá o pieniądze	ἡ πεττεία, ἡ κυβεία.
Aleator	Geldspieler	Gracz/Kosterá	ὁ κυβευτής, ὁ ταβλιστής.
Aleam sequi	dem spiel nachziehen	Kosterowáć	

Alveus lusorius, Abacus, Tabula lusoria das Bretspiel/dz Schachbret/

bret/ *item*, die Rasselbanck Wárcábnicá/ Száchownicá *item*, Wárstat ná ktorym kostki miecą ὁ ἄβαξ, ἡ σανὶς πεττευτική.

Calculus Bretstein Wárcábowy kámień ὁ πεττός.

Ludus latruncularius Schachspiel Grá w Száchy ἡ παιδιὰ τῶν ληστῶν.

Latrunculis ludere, Prælia latronum ludere Im Schachtziehen Száchy gráć ληστεύειν.

Latrones, Latrunculi Schachtsteine Száchy οἱ λησταί.

Pila Ball Piłá τὸ σφαίριον.

Sphæristerium Ballplatz/ *item*, Kegelplatz Plác gdźie piłę álbo Kregle gráią τὸ σφαιριστήριον.

Pila manuaria Kaseball Ręczna piłá

Pila palmaria Schlagball Piłá do bićia

Pilâ ludere des Balls spielen Piły gráć παίζειν σφαιρίῳ.

Datatim ludere pilâ Den Ball von einer Hand in die ander werffen Do ręku piłą gráć

Expulsim ludere pilâ den Ball außschlagen Piłnikiem bić piłę

Reticulum Raggette Siatká co piłę biją τὸ δικτύδιον.

Talitrum Stirnnickel Szczudłek ὁ σκανδαλισμός.

Ænigma Retzel Gadká τὸ αἴνιγμα.

Arcus, Cornu Handbogen Łuk τὸ τόξον, τὸ κέρας.

Scorpio Armbrust Kuszá ὁ σκόρπιος.

Balista chalybea Stålern Bogen Stalowa kuszá

Premula balistæ der Drückel Podymá u kuszę

Nervus, Chorda die Sehne Ćięćiwá τὸ νεῦρον, ἡ νευρά.

Corytus Bogenfutter/Bogenköcher Puzdro ná kuszę álbo ná łuk ἡ τοξοθήκη.

Uncus, Fibula Nuß Hak/Orzech τὸ ἄγκιστρον.

Sagitta, Spiculum Pfeil/ Poltzen/oder Flitsche Strzałá álbo Bełt τὸ βέλεμνον. τὸ τόξευμα.

Alæ sagittæ Federn am Boltzen oder Pfeil Piorá u bełtu álbo u strzały τὰ πτερύγια τοξεύματος.

Pharetra

Pharetra Boltzenlade/Pfeilköcher Sáydak ἡ φαρέτρα, ἡ βελοθήκη.
Pertica aviaria, Malus Vogelstange Sirzelnicá ἡ κάμαξ.
Sortes die Loßzedel Lossy οἱ κλῆροι.
Turbo, Turben, Trochus ein Triebkaule/Drehekugel Kraglicá Cigá ὁ τρόχος,
Myinda die blinde Kuhe Mrzek ἡ μύϊνδα, ἡ χαλκῆ μυῖα.
Basilinda Königsspiel Grá do Krolá ἡ βασιλίνδα.
Diffugium, Vaceæ latebræ das verstecken Pline
Larva, Persona eine Larve Maßkárá τὸ μορμολύκειον.
Globus ein Kegelkaul Kulá od kregli ἡ σφαῖρα, τὸ σφαίρωμα.
Conus, Pyramis Kegel Kregiel ὁ κῶνος.
Globuli Keulichen/Glasen Gałki τὰ σφαιρίδια.
Pilulæ fictiles Schnellkeulchen Worffy
Funda Schleuder Procá ἡ σφενδόνη, τὸ πετροβόλον.
Scutale Schleuderleder Procna ßelká

XLV.

DE METALLIS, GEMMIS, & Lapidibus.

Von Metall / Edel- vnd Gemeinen Steinen.

O Krußcách/ Perłách y Kámieniách.

Metallum, Metallica Metall/ allerley Ertz Krußec τὸ μέταλλον.
Lapis metallicus Ertz Krußcowy kámień ὁ λίθος μεταλλικός.
Aurum Gold Słoto ὁ χρυσός, τὸ χρυσίον.
Aurum obryzum vel excoctum Fein Gold Przednie złoto χρυσὸς καθαρὸς ἢ εἰλικρινής.
Aurum netum gezogen Gold Ciagnione złoto
Argentum Silber Srzebro ὁ ἄργυρος, τὸ ἀργύριον.

Argentum
- *excoctum* Fein Silber — Srzebro Przednie wypłáwione — ἄργυρος καθαρός.
- *rude vel infectum* vngeärbt Silber — Srzebro Serowe nie wyrobione — ἄργυρος ἀνέργαστος.
- *factum* gemacht Silber — Srzebro Robione — ἄργυρος ἐργασμένος.

Argentum
- *signatū* Silber zu geld geschlagen/gemüntzet silber — Pieniądze — ἄργυρος ἔντυπος, παρακεχαραγμένος.
- *Pastillatum* Silberkuchen — W ſztuki odlewáne — ὁ ἄρτος ἀργυροῦς.
- *escarium* Tischsilber — Stołowe
- *Hydrargyrum Vivum* Quecksilber — Zywe — ὁ ὑδράργυρος.

śrzebro

Argenti spuma, Lithargyrium, Helcysma Silberschaum/Silberglette Pijáná śrzebrna ἡ λιθάργυρος.
Æs Ertzt/Kupffer Miedź ὁ χαλκός.
Æs Cyprium, Cuprum Kupffer Kotliná χαλκὸς κύπριος.
Æs caldarium vel fusile Glockenspeise Spiżá χαλκὸς χυτός.
Æs ductile Ertzt/das sich schlagen lest Miedziáne bláchy χαλκὸς ἐλατὸς, τυπίας.
Æris flos Kupffergrün/Grünspan Gryſzpan χαλκοῦ ἄνθος.
Ærugo, Æruca Rost am Kupffer oder Ertzt/ *item,* Grünspan Rdzá ná kotkinie/ álbo ná miedzi/ *item* Gryſzpan *idem*
Orichalcum, Aurichalcum, Æs coronarium Messing Mośiądz τὸ ὀρείχαλκον.
Æris squama Kupfferschlag Szláki od miedzi/Fárbá ἡ λεπὶς τοῦ χαλκοῦ.
Ferrum Eysen Zelázo ὁ σίδηρος.
Scoria Schlacken Zużel/Zedrá ἡ κιβδηλία.
Auri scoria Goldschaum Pijáná złota κιβδηλία χρυσοῦ.
Ferri scoria Hammerschlag Hámmerſzlák κιβδηλία σιδήρου.
Strictura Funcken/die vom glüenden Eisen springen Skry z żelázá rospalonego lecące οἱ σπινθῆρες.
Ferraria Eysengrub gdzie Rudę copią ábo żelázo ἡ σιδηρουργία.
Ferraria officina Eysenschmitte/Hammer Gdźie żelázo robią/ Hámmer álbo Rudá τὸ χαλκεῖον, ἡ σιδηρουργία.
Rubigo Rost Rdzá ὁ ἰός.
Ferrugo EysenRost Rdzá ná żeleźie ἰὸς σιδήρου.
Chalybs Stahel Stal ὁ χάλυψ.

Stannum Zin Cyná ὁ κασσίτερος.
Plumbum BleyOłow ὁ μόλυβδος.
Plumbago Bley Ertz Zełołowna ziemiá ἡ μολύβδαινα.
Plumbum cinereum Wißmutt/Conterfey Kontryfał
Plumbi lamina Blech Ołowna bláchá τὸ πέταλον μολύβδου.
Stibium, Antimonium Spießglaß Antimonium τὸ στίμμι.
Ceruſſa Bleyweiß Błáyways τὸ ψιμμύθιον.
Atramentum ſutorium, Vitriolum vulgò Kupfferwaſſer Koperwáſer τὸ χάλκανθον.
Alumen Alaun Háłun ἡ στυπτηρία.
Sulphur Schwefel Siárká τὸ θεῖον.
Nitrum, Halonitrum Niter/Salpeter Sáletrá τὸ νίτρον, τὸ ἁλόνιτρον.
Sal Saltz Sol ὁ ἅλς.

Sal	nativus vel foßilis	Bergſaltz	Gorna	Sol	ἅλς ὀρυκτός.
	marinus	Meerſaltz	morſka		ἅλς θαλάσσιος.
	lacuſtris	Seeſaltz	Jeziorna		ἅλς λάκκιος.
	excoctus	geſotten ſaltz	Wárzona		ἅλς κατημμένος.

Salis meta Stück ſaltz Brzełá ſoli
Salis grumi Saltzkörner Ziarná ſoli χόνδρος ἁλός.
Muria nativa, Muries Saltzwaſſer/Saale Słona wodá ἡ ἅλμη.
Salinæ Saltzgrube/Saltzbrunn Żupy ſolne οἱ τόποι ἐξ ὧν ἅλον ἐξορύττονται.
Salinarum ſtrues Saltzhauffen Gromádá álbo Kupá ſoli οἱ κῶνοι ἁλός.
Cinnabaris, Minium facticium Zinober Cynober robiony κιννάβαρις.
Minium nativum Berg Zinober Cynober co ná gorách rośćie τὸ μίνιον.
Minium ſecundarium vel adulterinum Mennige Miniá
Rubrica fabrilis Rötelſtein Rubryká ἡ μίλτος.
Ferrumen Lötung Lotowánie ἡ κόλλα σιδηρῶ.
Gemma, Lapis precioſus Edelgeſtein Drogi kámień ὁ λίθος.

Unio, Margarita Perle Perká ἡ μαργαρὶς, ὁ μαργαρίτης.
Unio exaluminatus Hübſche ſchöne Perle Piekna polorowána perká
Aëtites Adlerſtein Orli kámień ὁ ἀετίτης.
Amethyſtus Orientiſcher Amethiſt Ametyſt ὁ ἀμέθυςος.
Carbunculus Karfunckelſtein Kárbunkulus ὁ ἄνθραξ.
Carbunculus amethyſtizon, Pyropus Rubin Rubinek ὁ πυρωπός.
Lychnis, Lichnites ein gilbichter Rubin Złociſty fárby Rubinek ὁ λιχνίτης.
Carbunculus carchedonicus, Granatus Granat Gránat
Chryſolithus Hiacint Złotu podobny kámień ὁ χρυσόλιθος.
Cyanus Saphir Száphirek ὁ κύανος.
Cyanus mas Blaw Saphir Modry Száphir
Cyanus fœmina Weiſſer Saphir Biały Száphir
Sapphirus GoldSaphir Złoty fárby Száphir ὁ σάπφειρος.
Hyacinthus Bömiſcher oder Meißniſcher Amethiſt Czeſki Ametyſt ὁ ὑάκινθος.
Jaſpis Haſpis Jáſpis ἡ ἴασπις.
Iaſpis Borea vel aërizuſa, Eranus, Eranos Turcoys Türkis/ Turkos Turkuſek ἴασπις ἀερίζουσα.
Sardius, Sarda Carneol Kámienia czerwonego rodzay ὁ σάρδιος λίθος.
Smaragdus Smaragd oder Smarall Smárágd ὁ σμάραγδος.
Adamas Demant/Demut Dijáment ὁ ἀδάμας.
Topazius Topaß Topazius ἡ τοπάζιος.
Succinum, Electrum Agtſtein/Birnſtein Gágátek τὸ ἤλεκτρον.
Gagates, Thracius lapis Schwartzer Agtſtein Gágátek ὁ γαγάτης.
Coralium Corall Koral τὸ κοράλλιον.
Cryſtallus, Cryſtallum Cryſtall Kryßtał ὁ κρύσταλλος.
Lapis Stein Kámień ὁ λίθος.
Lapillus Steinlein Kámyſzczek τὸ λιθάριον.
Lapis quadratus Quaderſtein / Viereckterſtein Quádratowy kámień λίθος τετράγωνος.

Lapis molaris Mühlstein Młyński kámień μύλιος λίθος.
Lapis fissilis Schiferstein Łupny kámień/co ná nim pisze λίθος σχιστός.
Lapis ceraunius Donnerstein/Wetterstein Piorunowy kámień λίθος κεραύνιος.
Cos Wetzstein Ostá ἡ ἀκόνη.
Cos aquaria Schleiffstein Kámień od ostrzenia ἡ θηγάνη.
Coticula, Lydius lapis, Basanus Goldstein/Probierstein Złotniczy kámień ἡ λυδία λίθος, ἡ βάσανος.
Smiris Schmergel Szmergel kámień ktorym śkło rzeza σμύρις.
Magnes, Siderites Segelstein oder Magnet Magnes ἡ μαγνῆτης, ἡρακλεία λίθος.
Pumex, Lapis bibulus Krawstein/Bymstein Od ścierania álbo drapánia kámień ἡ κισσηρίς, ἡ κίσσηρις.
Silex Kies/Kiselstein/Kießlingstein Polny prosty kámień ὁ χάλιψ, ὁ πυρίτης.
Pyrites Fewerstein Krzemień ὁ πυρίτης.
Vitrum Glaß Śkło ὁ vel ἡ ὕαλος.
Spongites Schwammensteinlin Gebkowy kámień ὁ σπογγίτης.
Marmor Marmelstein Mármurowy kámień ὁ μάρμαρος.
Porphyrites Roth Marmelstein Czerwony mármur ὁ πορφυρίτης.
Lapis Parius Weiß Marmelstein Biáłky mármur λίθος πάριος.
Alabastrites Alabaster Alábáster ὁ ἀλαβαστρίτης.
Hæmatites Blutstein Kámień co krew zástánowia ὁ αἱματίτης.
Assulæ, Micæ, Segmenta Abgehawene Stücklein Kámienne wiorki τὰ ἀποκόμματα.
Scobs Feilstaub Proch ktory z piłowány máteryey páda τὸ περίψημα, ξέσμα, ῥίνισμα.
Arena Sand Piásek/Proch ἡ ψάμμος.
Glarea Grieß/Triebsand Dziarstwo τὸ χλαρόν.
Sabulum Grobsand Grubi piasek ἡ ψάμμος.
Saxum Grosser Stein/*item*, Werckstück Wielki kámień *item*, Ciosány kámień ἡ πέτρα.

Saxum calcarium Kalckstein Wapienny kámień ἡ τίτανος.
Saxum arenarium Sandstein Piasczysty kámień ἡ πέτρα ἀμμαλική.
Saxum molare Mühlstein Młynski kámień ὁ μυλετὴς λίθος.
Cæmentum Bruchstein/vngehawenstein Niewyrobiony kámi-eń ὁ χάλιξ.
Scrupus, Scrupulus Steinlein das einem in die Schuch felt Kámyszczek τὸ λιθάριον.
Calx Kalck Wapno ἡ κονία, ἡ τίτανος.
Calx viva Vngeleschter Kalck Niegászone wapno τίτανος ζῶσα, ἄσβεστος.
Gypsus, Gypsum Sparkalck/Gyps Gips ἡ γύψος.
Creta Kreyde Kretá ἡ κρήτη.
Argilla Thon Gliná ἡ ἀργιλλώδης γῆ, ὁ κέραμος.
Metallicus Bergman Gornik ὁ μεταλλεὺς, ὁ μεταλλουργός.
Fossor ein Berghawer Co w gorách kopie ὁ ὀρυκτὴρ, ὁ σκαπανεύς.
Magister metallicorum Bergmeister Gorny mistrz ὁ ἔπαρχος τῶν μεταλλικῶν.
Præfect9 rationib9 Schichtmeister Stárszy πρόεδρος τοῦ χαλκωρυχίου.
Jurati Die Geschwornen Przysiezni οἱ ἐνώμοτοι.
Præses fodinæ Steiger oder Hüttman Gorny Strosz ἔπαρχος τοῦ χαλκωρυχίου,
Dæmon metallicus Bergmännlein Pokuská co sie w gorách ukázuje ὁ δαίμων μεταλλικός.
Aura pestilens Schwaden Záráźliwa párá ἡ αὔρα λοιμώδης.
Venæ Gänge Zyky οἱ πόροι, ἡ φλέψ.
Fodina Grube oder Zeche Mieysce gdźie kopią kruszce τὸ ὄρυγμα, διώρυξ,
Caput fodinæ Fundgrube Szybá ἡ κεφαλὴ τῶν ὀρυγμάτων
Fodinarum fructus Außbeute Zdohobycz w gorách ἡ διανομή
Aurifodina, Auraria Goldgrube Gorá gdźie złoto kopią τὸ χρυσορυχεῖον:
Argentifodina Silbergrube Gorá gdźie śrzebro kopią τὸ ἀργυρεῖον.

Partes

Partes fodinæ Guckß oder Theil Wymierzona cześć tákiey gory τὸ μέρος τῆς μεταλλείας.
Puteus, Specus Schacht Száchtá τὸ φρέας.
Officina Hütten Hutny/Wárstáty τὰ ἐργαστήρια.
Cuniculus ein Stollen Gángi w gorách ἡ ὑπονομή, ἡ μέταλλεια.
Machina seu Instrumentum tractorium Haspel Koło ktorym ćiagną τὸ γεράνιον.
Auriramenta Goldstrich Złote żyłki τὰ ψήγματα.
Virgula divina Wünschelruthe Rószczká ktora gornicy ßukájac krußcow wrożą ἡ ῥάβδος τοῦ ἑρμοῦ.
Symbolum Zubuß Przydátek τὸ σύμβολον.
Fornacula Probir Ofen Pieć w ktorym probują/Probálnia ἡ θέμαυστρα τῆς δοκιμασίας.

XLVI.

DE PECUNIA.

Vom Gelde. O Pieniedzách.

Moneta, Numisma, Pecunia Müntze/Geld Mincá/Pieniadze τὸ νόμισμα, ὁ νοῦμμος.

Moneta	*proba*	Gute Müntze	Dobre	Pieniadze	δόκιμον νόμισμα.
	adulterina vel improba	Falsche und böse Müntze	Złe álbo zfałszowáne		ἀδόκιμον νόμισμα.
	accisa vel arrosa	Beschnittene Müntze	Obrzezáne		περικεκομμένον νόμισμα.

Monetaria officina die Müntze Mincá τὸ ἀργυροκοπεῖον.
Monetarius Müntzer Mincarz ὁ ἀργυροκόπος, ὁ ἀργυροκοπιστήρ.
Moneta adulterator Der böse Geld müntzt Co pieniadze fałszuje ὁ παραχαράκτης.
Numus, Nummus Pfennig Pieniadz ὁ νοῦμμος.
Nummus asper Funckelnew Geld Swieżego bicia pieniadze νοῦμμος νέος.
Symbola, Collecta Zechpfennig/Urten/Gelachgeld/Mahl Geld Strawny groß/to czym sie od stołu álbo w rzadzie płáci τὰ σύμβολα.

Pecunia minuta	Klein Geld oder Müntze	Máłe álbo drobne	pieniadze	οἱ νοῦμμοι.
Pecunia ociosa / *Nummi vacui*	Gelt das nicht angelegt wird.	Leżące		τὰ ἀργὰ χρήματα.
Pecunia faciendis nominibus occupata	Geld auff Gewin außgelegt	dła zysku wyłożone		χρήματα ἐνεργα.
Pecunia quaestuosa vel foenore occupata	Geld auff Wucher außgeliehen	Ná lichwę dáne		idem

Pecunia numerata, Argentum praesentarium, Manupretium Baargeld Gotowe pieniądze τὰ χρήματα ἠριθμημένα.

Pecunia aerosa Küpffern Geld z Miedzi pieniądze οἱ νοῦμμοι χάλκεοι.

Aes Allerley Müntze Wszelaka minca ábo pieniądze ὁ νοῦμμος.

Aes alienum, Debitum, Nomina Schuld Dług τὸ ὀφείλημα, τὸ χρέος.

Nomina impedita Alte vnd verlegene Schulden Stare długi

Aerarium einer Stadt Schatzkamer Skarb τὸ γαζοφυλάκιον.

Fiscus Herrē Schatz Fürstē Schatz Páński skarb τὸ ταμεῖον, ὁ φίσκος.

Collybus Der Wechsel Wechsel ὁ κόλλυβος.

Collybistae, Mensarij Wechseler Wáchsterowie ὁ κολλυβιστής.

Nummaria tessera Wechselbrieff/Wechselzettel List wáchstárski τὰ κολλυβιστικὰ σύμβολα.

Nummaria difficultas Mangel am Gelde Niedostátek pieniedzy/ Pustki w mieszku ἔνδεια χρημάτων,

Caput, Sors, Summa Heuptsumma Głowna summa τὸ κεφάλαιον, ἀρχαῖον δάνεισμα.

Foenus, Usura Wucher Lichwá ὁ τόκος, τὸ δάνεισμα.

Usura	*unciaria vel centesima*	Wucher da man zwelff vom hundert nimbt	Gdy od stá dwánaście biorą
	semissis	Sechs vom Hundert	Gdy od stá po sześći biorą

Usura quincunx Fünff vom Hundert Gdy od stá po pięći biorą

Peculium Erworben oder gewonnen gutt/Eygenthumb Wygrane dobrá τὸ ἴδιον, τὸ ἰδιόκτητον, πεκούλιον.

Peculium

Peculium castrense Gutt im Kriege erobert Zdobyez wojenna πεκούλιον τῦ σρατοπέδυ.
Reditus, Proventus annuus Rent/järlich einkommen Roczny dochod τὸ κέρδ☉.
Census Zinß/*item* Schatzung Czynß/Pobor ἡ εἰσφορὰ, τὸ τίμημα.
Tributum Stewer/Tribut Podátek/Tribut ὁ φόρος, ἡ συντέλεια.
Decima Der Zehend Dźiesiećiná ἡ δεκάτη.
Portorium Zoll auffm Wasser/Baumgeld/*item*, Feergeld Cło wodne/*item*, Prumowe τὸ πορθμεῖον.
Naulum Schifflohn/Feergeld Czołnowe/Przewoźne albo Prumowe τὸ ναῦλον.
Vectigal Zoll auffm Lande Cło ziemskie ὁ φόρ☉, πρόσοδ☉.
Munus, Munusculum, Donum Gabe/Geschenck Dar τὸ δῶρον, ἡ δωρεά.
Donarium Was man zur Kirchen schenckt Co sie ná kośćioł dawa τὸ ἀνάθημα, ἐπίθημα.
Donativum eines Herren geschenck Páński upominek ἡ ἐπίδοσις λαμπρά.
Legativum Zehrgeld einer Bottschafft Pieniądze ktoremi Posły wypráwuja τὸ πρεσβεῖον, τὸ πρεσβέων ἐφόδιον.
Missilia Gaben die man vnter das volck außstrewet Podárki ktore pospolistwu sypią τὰ μελείματα.
Congiarium ein Fürstengabe Xiążecy podárek ἡ λαμπρὰ ἐπίδοσις.
Honorarium Ehrengeschenck oder Verehrung Podárek/Vpominek τὸ εἰσόδιον, τὸ πρεσβεῖον.
Stips, Stipendium, Æs militare Kriegssold/Besoldung Zołd ἡ μισθοφορά, τὸ στρατευτικόν.
Stips collaticia Almusen Jáłmużná ἡ ἐλεημοσύνη.
Præmium im Streit verdienter Lohn Nádgrodá zá posługe wojenná τὸ γέρας, τὸ γεράσμιον.
Auctoramentum Wartgelt Zádatek τὸ ὀψώνιον.
Menstruum Monatsold/*item*, proviant auff ein Monat Miesiączny zołd/*item*, żywność ná Miesiąc στρατευτικὸν ἐμμήνιον.

Salarium annuum Jahrbesoldung Roczny dochod albo Zołd μισθὸς ἐνιαύσιος.

Lytron, Lytrum Rantzongeld Okup / Wykupne pieniadze τὸ λύτρον, τὸ ἀντίλυτρον.

Minerval Schulgeld/oder Lehrgeld Quartałowe pieniadze τὸ δίδακτρον.

Merces Arbeitslohn Zapłata robotnikowi ὁ μισθός.

Diarium Taglohn Co sie na dzień płaci ὁ μισθὸς ἐφημέριος.

Demensum Monatkost für ein Leibeigen Knecht Zywność na miesiac ſłudze odmierzona τὸ σιτομέτριον.

Arrha, Arrhabo Gottspfennig Swietojeſkie ὁ ἀῤῥαβών.

Sostrum Artztlohn Zapłata Lekarzowy τὸ σῶστρον.

Nutritia Seugammenlohn zapłata Mamce τὰ τροφεῖα.

Evangeliũ Botenbrod/Botenlohn zapłata Posłowi τὸ εὐαγγέλιον.

Strena ein new Jahr Koleda τὸ ξένιον.

Dos Morgengabe Possag ἡ προῖξ, ἡ ἐπίδοσις.

Mulcta, Multa Geldbusse Wina ἡ ζημία, ἡ τιμωρία.

Ratio Rechnung Rachunek ὁ λογισμός, λόγος.

Aureus, Florenus Gülden/ Floren Złoty τὸ χρυσεῖον.

Aureus vngaricus Vngerisch Gülden Wiegierſki Złoty οὐγγαρικόν.

Aureus Coronatus Goldkrone Korona ὁ στεφανωτός.

Ducatus Ducat Dukat

Talentum Sechshundert Kronen Sześć set koron τὸ τάλαντον.

Mina Zehen Kronen Dziesiec koron ὁ μνᾶ.

Vallensis, Joachimicus Taler Taler Ιοαχιμικός.

Stater, Siclus Halber Taler Putalera ὁ στατήρ.

Didrachmum Orts Taler Ort talera τὸ δίδραχμον.

Drachma Halber Ort Put Orta ἡ δραχμή.

Cruciatus, Crucifer Kreutzer Krzyzak/Putgroſza ὁ σταυροτός.

Marca Prutenica Ein Preusche Marck/20 gr. Pruſka grzywna

Marca Polonica Ein Polnische Marck/48 gr. Polſka grzywna

Grossus ein Grosschen Groſz ὁ χρόσσος.

Solidus Ein Schilling Szelag ὁ σόλιδος.

Nummum percutere, Monetam cudere Müntzen oder Geld schlagen Pieniadze bić νόμισμα κόπτειν.
Nummum commutare Geld Wechseln Odmieniáć pieniadze νόμισμα ἀλλάττεσθαι.
Argentariam facere Wuchern/ den Wechsel treiben Lichwić ἀργυρεύειν, ἀργυροπρατικὴν ἐργάζεσθαι.
Collybo pecuniam curare vel mittere Geld durch wechselbriefe schicken Pieniadze obyczajem wechslu posłáć
Repræsentare Mit baarem Gelde bezahlen Gotowemi płáćić
Nomen dissolvere Schuld ablegen oder bezahlen Dług oddáć ὄφλημα διαλύειν.
Nomina facere Sich in schulde stecken Zádłużyć śie ὀφείλειν.
Nomina exigere Schuld einmahnen Długow śie upominać ábo ie wyciągáć ὀφειλήματα ζητεῖν.
Summam avere alicui Einen versichern Vbeśpieczyć w zápłáćie ἐγγυᾶν.
In assem satisfacere Gar abzahlen Cáło zápłáćić ἀποδιδόναι.
Putare rationes Die rechnung klar machen Porachowáć λογίζεσθαι.
Hastæ subjicere, Sub corona vendere, Auctionari Offentlich verkauffen vnd verganten Wywołáć/ Ná targ ábo ná przeday podáć δημιοπρατεῖν.
Emere ab hasta, In auctione emere offentlich oder beym außruff kauffen Jáwnie kupić

XLVII. DE MENSURIS ET Ponderibus.

Von Maß vnd Gewichten. O Miárách y Wagách.

Mensura Maß Miárá τὸ μέτρον.
Pondus Gewicht Gwicht τὸ σταθμόν.
Pondus Centenarium Ein Centner Cetnar
Libra Wage Wagá ὁ σταθμός.

Trutina, Statera Schüsselwage/ Grosse Wage Wagá z ßalámi ἡ τρυτάνη, ὁ πλάστιγξ

Trutina monetaria Goldwage/ Goldgewicht Pieniezna waßká ἡ τρυτάνη νομισμάτων.

Trutina campana Schnellwage/ Beßmer Przezmian

Libella aurificis Goldschmids Wage Złotnicza waßká

Phalanx Wage mit einer Schale Wagá z jedne ßala ἡ φάλαγξ.

Bilanx Wage mit zwo Schalen Wagá z para ßalow ὁ σταθμός, ὁ ζυγός.

Æquilibrium, Æquamentum, Libramentum das instehende Gewicht W rowni stojąca wagá ἡ ἰσοῤῥοπία.

Jugum, Scapus Das Querholtz an der Wage/ daran die schalen hangen Bárczek ná ktorym wiszą ßale ὁ ζυγός.

Examen, Lingua, Canon Das Zünglein in der Wage Klopá ἡ ῥοπή.

Lanx Wageschüssel Szalá u wagi ὁ τάλαντον, ὁ πλάστιγξ.

Momentum Der außschlag Wybijáne ἡ ῥοπή.

Superpondium Vbergewicht Nád wage τὸ ἐπίμετρον.

Mantissa, Additamentum, Auctarium, Corollarium Zugabe/ Vbermaß Przydátek Nád miáre ἡ προσθήκη, τὸ ἐπίσαγμα.

Fasciculus, Manipulus Ein handvoll Garść τὸ δράγμα, τὸ χειρόβολον.

Pugillus Ein Händchenvoll Garstká ὁ δράξ.

Libra, As Apotekers Pfund oder 12 Vntzen Funt ἡ λίτρα μετρική, σταθμική.

Sesquilibra Anderthalb Pfund Pułtorá Funtá τὸ τριημίλιτρον.

Bilibris das zwey Pfund hat O Dwu funtách

Granum Ein Gren Jedno Ziarno jenczmienne

Siliqua, Ceratiũ Vier Gren Cztery Ziarná jenczmienne τὸ κεράτιον.

Scriptulum, Scrupulum das Drittetheil eines Quintleins Skrupuł τὸ γράμμα, τὸ γραμμάριον,

Drachma Ein Quint oder Drey Scrupel Drágmá ἡ δραχμή.

Sextula Das Sechste Theil einer Vntz/ oder vier Scrupel Cztery skrupuły τὸ ἑξάγιον.

Sicilicus halb Loth oder 2. Quintlein Pułkota

Semuncia, Dipondius 1. Loth oder 4. quint/halbe Vntz Łot

Seſcuncia, Seſcunx Anderhalb Vntz oder drey Loth Trzy łoty

Uncia ein Vntz oder zwey Loth Dwá łoty

Sextans 2 Vntz oder 4 Loth Cztery łoty τὸ ἑκτημόριον.

Quadrans 3 Vntz oder 6 Loth Szeſć łotow τὸ τεταρτημόριον.

Triens Vier Vntzen Cztery uncye τὸ τριτημόριον.

Quincunx Fünff Vntzen Pięć uncy τὸ πεμπτημόριον.

Selibra, Semiſsis Halb Pfund oder 6 Vntzen Pułfuntá álbo ſzeſć uncy τὸ ἡμιμόριον.

Septunx Sieben Vntzen Siedm uncy τὸ ἐπτούγγειον.

Bes Acht Vntzen Oſm uncy ἡ διμοιρία.

Dodrans Neun Vntzen Dziewięć uncy τὸ τριμόριον.

Dextans Zehen Vntzen Dzieśięć uncy

Deunx Eilff Vntzen Jedenaśćie uncy ὁ ἐπιπεντάμοιρος.

Congius ein Maß von 2 Stooffen Gárniec ábo Dwá Sztofy ἡ χοῦς.

Semicongius Ein Stoff Pułgárncá / ábo Sztof ἡ ἡμιχοῦς.

Sextarius ein Halben/Nöſſel Kwartá/ Hálbá ὁ ξέστης.

Hemina Halb Nöſſel/ein Quartirchen pułkwarty/Kwártyrká ἡ ἡμίνα.

Cyathus ein klein Becherchen Kubeczek ὁ κύατος.

Ligula, Cochlear ein Löffelin Łyżeczká τὸ μύστρον.

Amphora Eymer Wiádro ὁ ἀμφορεύς.

Modius, Medimnus Scheffel Czwiertniá ὁ μέδιμνος.

Corus ein Malder Máldr ὁ κόρος.

Hoſtorium Streichholtz Strycholec τὸ ἰσαστήριον.

Digitus Fingersbreit Ná pálcu ſzerokość ὁ δάκτυλος.

Palmus minor Handbreit/Vier zwerg Finger Dłoń ἡ παλαιστίδα.

Palmus major, Spithama, Dodrans Eine Spanne Piedź ἡ σπιθαμή.

Lichas eine Vorſpanne Chroma piedź λιχάς.

Orthodoron ein außgeſtreckte hand lang Ná rozćiągnioney ręce w dłuż τὸ ὀρθόδωρον.

Pes Werckschuch Stopá ὁ πȣ̃ς.
Semipes, Semissis ein halber Werckschuch Pulstopy τὸ ἡμιπόδιον.
Pedale eines Schuchs lang oder breit Ná jedney stopę dlugo ábo szeroko τὸ ποδιαῖον.
Bipedale zweyer Schuch lang oder breit Ná dwu stopách dlugo álbo szeroko τὸ διποδιαῖον.
Cubitum, Ulna, Sesquipes Ele/Anderthalbe Schuch Lokieć ὁ πῆχυς.
Orgyia Klaffter Sążeń ἡ ὀργυιά.
Gradus, Gressus ein Schritt von drithalb Schuch Pulkroku τὸ βῆμα.

Gradus { *testudineus vel lentus* Langsamer gãg oder tritt Powolne; *formicinus* ein kleiner Schritt Drobne; *grallatorius* ein grosser oder weiter Schritt Szerokie } stąpanie { βῆμα χελόνειον. βῆμα μυρμήκινον. βῆμα τȣ̃ καλοβάτȣ. }

Passus ein Schritt 5 Schuch lang Krok τὸ βῆμα.
Decempeda ein Maß von 10 Werckschuch Miárá ná dźiesięć stop ὁ δεκάπȣς.
Pertica Eine Rutte Pret ὁ πάσσαλος.
Stadiũ 125 Schritt/625 Werckschuch Stáje: 125 krokow τὸ στάδιον.
Milliare, Milliarium, Mille passus Ein Meyle/ Tausent Schritt/ 5000 Werckschuch Milá τὸ μίλιον.
Jugerum Feld das ein par Ochsen auff einen Tag vmbreissẽ oder pflügen mögen Płácktory pará Wołow ná dźień zorze τὸ πλέθρον, πέλεθρον.

XLVIII.
DE NUMERIS.
Von Zalen. O Liczbie.

Numerus Zal Liczbá ἀριθμός.
Unus, Una, Unũ Ein/Eine/Ein Jeden/Jedná/Jedno εἷς, μία, ἕν. 1
Duo, Duæ, Duo Zwey/Zwo/Zwee Dwáy/Dwie/Dwoje δύο. 2
Tres, Tria Drey Trzey/Trzy τρεῖς, τρία. 3

Quatuor

Quatuor	Vier	Czterzey Cztery	τέτταρες, τέσσαρες, τέσσαρα.	4
Quinque	Fünffe	Pięć	πέντε.	5
Sex	Sechs	Sześć	ἕξ.	6
Septem	Sieben	Siedm	ἑπτά.	7
Octo	Acht	Ośm	ὀκτώ.	8
Novem	Neune	Dziewięć	ἐννέα.	9
Decem	Zehen	Dziesięć	δέκα.	10
Undecim	Eilffe	Jedenaście	ἕνδεκα.	11
Duodecim	Zwelffe	Dwánaście	δώδεκα.	12
Tredecim	Dreyzehen	Trzynaście	δεκατρεῖς, δεκατρία, τρία ϗ δέκα.	13
Quatuord.	Vierzehen	Czternaście	δεκατέσσαρες, δεκατέσσαρα, τέσσαρα ϗ δέκα.	14
Quindecim	Funffzehen	Piętnaście	πέντε ϗ δέκα.	15
Sedecim	Sechzehē	Szesnaście	ἕξ ϗ δέκα.	16
Septendec.	Siebenzehen	Siedmnaście	ἑπτὰ ϗ δέκα.	17
Octodec.	Achtzehen	Ośmnaście	ὀκτὼ ϗ δέκα,	18
Novendecim	Neunzehen	Dziewiętna	ἐννέα ϗ δέκα.	19
Viginti	Zwentzig	Dwádzieścia	εἴκοσι.	20
Viginti Unum	ein vnd zwentzig	Jeden y dwádzieścia	εἴκοσι ἕν	21
Viginti { *Duo*	Zwey } vnd Zwantzig	Dwá } y dwádzieścia	εἴκοσι δύο.	22
Tria	Drey	Trzy	εἴκοσι τρία.	23
Quatuor	Vier	Cztery	εἴκοσι τέσσαρα.	24
Quinque	Fünff	Pięć	εἴκοσι πέντε.	25
Sex	Sechs	Sześć	εἴκοσι ἕξ.	26
Septem	Sieben	Siedm	εἴκοσι ἑπτά.	27
Octo	Achte	Ośm	εἴκοσι ὀκτώ.	28
Novem	Neun	Dziewięć	εἴκοσι ἐννέα.	29
Triginta	Dreyssig	Trzydzieści	τριάκοντα.	30
Quadraginta	Viertzig	Czterdzieści	τεσσαράκοντα.	40
Quinquaginta	Funfftzig	Pięćdziesiąt	πεντήκοντα.	50
Sexaginta	Sechtzig	Sześćdziesiąt	ἑξήκοντα.	60
Septuaginta	Siebentzig	Siedmdziesiąt	ἑβδομήκοντα.	70
Octoginta	Achtzig	Ośmdziesiąt	ὀγδοήκοντα.	80

Nonaginta	Neuntzig	Dziewieśćdzieś	ἐννενήκοντα.	90
Centum	Hundert	Sto	ἑκατόν.	100
Ducenti, Ducentæ, Ducenta	Zwey Hundert	Dwieście	διακόσιοι, διακοσίαι, διακόσια.	200
Trecenti, æ, a	Drey Hundert	Trzy stá	τριακόσιοι, τριακοσίαι, τριακόσια.	300
Quadringenti, æ, a	Vier Hundert	Cztery stá	τεσσαρακόσιοι, τεσσαρακοσίαι, τεσσαρακόσια.	400
Quingenti, æ, a	Fünff Hundert	Pięć set	πεντακόσιοι, πεντακοσίαι, πεντακόσια.	500
Sexcenti, æ, a	Sechs Hundert	Sześć set	ἑξακόσιοι, ἑξακοσίαι, ἑξακόσια.	600
Septingenti, æ, a	Sieben Hundert	Siedm set	ἑπτακόσιοι, ἑπτακοσίαι, ἑπτακόσια.	700
Octingenti, æ, a	Acht Hundert	Ośm set	ὀκτακόσιοι, ὀκτακοσίαι, ὀκτακόσια.	800
Nongenti, æ, a	Neun Hundert	Dziewięć set	ἐννακόσιοι, ἐννακοσίαι, ἐννακόσια.	900
Mille	Tausent	Tysiąc	χίλιοι, χιλίαι, χίλια.	1000
Duo millia	Zwey } Tausent	Dwá } tysiące	διχίλια.	2000
Tria millia	Drey } Tausent	Trzy } tysiące	τριχίλια.	3000
Quatuor millia	Vier } Tausent	Cztery } tysiące	τετρακιχίλια.	4000
Decem millia	Zehen } Tausent	Dziesięć } tysiące	μύριοι, μυρίαι, μύρια	10000

XLIX.

QVÆDAM ADJECTIVA.

Æternus	Ewig	Wieczny	ἀΐδιος.
Temporarius	Das eine kleine zeit wehret	Doczesny	πρόσκαιρος.
Cœlestis	Himmlisch	Niebieski	οὐράνιος.
Terrestris	Irrdisch	Ziemski	ἐπίγειος.
Mortalis	Sterblich	Smiertelny	θνητός, θανάσιμος.
Immortalis	Vnsterblich	Nieśmiertelny	ἀθάνατος.
Sapiens	Weise	Mądry	σοφός.

Insipiens

Insipiens	Vnweise	Głupi	ἀνόητος.
Justus	Gerecht	Spráwiedliwy	δίκαιος.
Injustus	Vngerecht	Niespráwiedliwy	ἄδικος.
Misericors	Barmhertzig	Miłośierny	ἐλεήμων.
Bonus	Gutt	Dobry	ἀγαθός.
Malus	Böse	Zły	κακός.
Verax	Warhafftig	Prawdziwy	ἀληθινός.
Mendax	Lügenhafftig	Łżacy/Kłamcá	ψευστής.
Potens	Mechtig	Mocny	ἰσχυρός.
Impotens	Vnmechtig	Niemocny	ἀδύνατος.
Sanctus	Heilig	Swiety	ἅγιος.
Prophanus	Weltlich	Swiecki	ἀνίερος.
Honestus	Ehrlich	Poczćiwy	εὐσχήμων.
Turpis	Schnöde/Schendlich	Szkárádny	ἀσχήμων.
Scelestis	Schendlich	Niecnotliwy	ἀνόσιος.
Castus ⎫ *Pudicus* ⎭	Keusch	Powśćiagliwy/ Czysty	ἁγναῖος.
Libidinosus	Vnkeusch	Zuchwáły	ἀσελγής.
Purus	Rein	Czysty	καθαρός.
Inquinatus	Befleckt	Pomázány	μολυνθείς.
Verecundus	Schamhafftig	Wstydliwy	ὁ αἰσχυντηλός.
Protervus	Wild/Frech	Vporny/Zuchwały	ὁ ἀτάσθαλος
Nobilis	Adelich	Szláchetny	ὁ καὶ ἡ εὐγενής.
Civilis	Bürgerlich	Mieyski	ὁ πολιτικός.
Urbanus	Höflich	Obyczáyny/Dworny	ὁ χαρίεις, πολιτικός.
Agrestis	Bewrisch	Chłopski/Gruby	ὁ ἄγρειος.
Alacris	Munter/Behend	Pretki/Raczy	ὁ εὔθυμος.
Segnis	Treg	Gnuśny	ὁ ἀργός.
Industrius	Embsig	Dowćipny	ὁ φιλόπονος.
Piger	Faul	Leniwy	ὁ ῥάθυμος.
Pulcher ⎫ *Formosus* ⎭	Schön/Wol- gestalt	Cudny Krasny	ὁ καλός.
Deformis	Vngestalt	Szpetny	δυσπρόσωπος.

Flegans	Hübsch	Piekny	ὁ κομψός.
Fœdus	Heßlich/Scheutzlich	Vrzydki	ὁ αἰσχρός.
Amabilis	Lieblich	Miły	ὁ ἐράσμιος.
Odiosus	Heßlich	Mierziony	ὁ μισητός.
Cordatus	Behertzt	Serdeczny/wielkiego sercá	ὁ εὔθυμος.
Amens	Töricht	Głupi	ὁ ἄνους.
Ingeniosus	SinnReich	Domyślny	ὁ καὶ ἡ εὐφυής.
Stolidus ⎫	Toll/Un-	Prostak/Ciá-	ὁ ἀβέλτερος.
Stupidus ⎭	besonnen	stoch/Biernat	
Prudens	Fürsichtig/Klug	Mądry	ὁ εὔβουλος, ὁ φρόνιμος.
Fatuus	Töricht	Błazen	ὁ ἀνόητος.
Stultus	Narr/Nerrisch	Głupi	ὁ μωρός.
Insanus	Unsinnig	Szalony	ὁ μανικός.
Doctus	Gelert	Uczony	ὁ παιδευτός.
Indoctus	Ungelert	Nieuczony	ἀμαθής.
Probus	Fromm	Dobry	ὁ χρηστός.
Pravus	Arg	Zły	ὁ φαῦλος.
Simplex	Einfeltig	Prostaczek	ἀφελής.
Astutus	Listig	Chytry	πανοῦργος.
Liberalis	Milde	Szczodry	ἐλευθέριος.
Parcus	Sparsam	Skapy/Oszczedny	φειδωλός.
Profusus ⎫	Verschwen-	Utrátnik/Már-	ἄσωτος.
Prodigus ⎭	der	notrawcá	
Avarus	Geitzig	Łakomy	πλεονέκτης, φιλάργυρος.
Fortis	Männlich	Mężny	ἀνδρεῖος, θυμοειδής.
Timidus, Pavidus	Forchtsam	Boiáźliwy	φοβερός.
Audax	Kün	Smiáły	τολμήτης.
Temerarius	Freventlich	Zuchwálec	ἄβουλος.
Virilis	Mannlich	Męski	ἀνδρικός.
Muliebris	Weibisch	Niewieściuch	γυναικεῖος.
Clemens	Gnedig	Łáskáwy	πρᾶος.
Crudelis, Atrox	Grawsam	Srogi	ἀπηνός, ὠμός.
Mitis	Sanfftmütig	Cichy	προσηνής.

Iracundus

Iracundus	Zornig	Gniewliwy	ὀργίλος.
Immanis	Ungeheẅer	Okrutny	θηριώδης.
Benignus	Gütig	Dobrotliwy	εὐεργετικός.
Severus	Ernsthafft	Surowy/Státeczny	αὐστηρός.
Humanus, Comis	Freundlich	Ludzki	φιλοπροσήγορος.
Inhumanus	Unfreundlich	Nieludzki	ἀφιλάνθρωπος.
Charus	Lieb	Miły	προσφιλής.
Contemtus	Veracht	Wzgárdzony	ἀτίμητος.
Dignus	Wirdig	Godny	ἄξιος.
Indignus	Unwirdig	Niegodny	ἀνάξιος
Concors	Eintrechtig	Zgodliwy	ὁμογνώμων.
Discors	Zweytrechtig	Niezgodny	διχογνώμων.
Robustus	Starck	Duży	ἰσχυρός.
Debilis	Schwach	Słáby	ἀσθενής.
Celer	Schnell	Prętki	ταχύς.
Tardus	Langsam	Leniwy	ὀκνος.
Diligens	Fleissig	Pilny	σπουδαστικός.
Negligens	Hinlessig	Niedbálec	ἀμελής.
Vehemens	Hefftig	Bystry	σφοδρός.
Dives	Reich	Bogáty	πλούσιος.
Pauper	Arm	Ubogi	πτωχός.
Felix	Glückselig	Szczęśliwy	εὐδαίμων, εὐτυχής.
Miser	Elend	Nędzny	ἄθλιος.
Copiosus	Uberflüssig	Obfity	εὔπορος.
Mediocris	Mittelmessig	Mierny	μέτριος,
Paucus	Wenig	Trochá	ὀλίγος.
Preciosus	Köstlich	Kosztowny	πολύτιμος.
Tenuis, Vilis	Gering	Tani/Nikczemny	εὐτελής, ἄτιμος.
Frequens	Offt	Częsty	θαμινός.
Rarus	Selten	Rzadki	σπάνιος.
Durus	Hart	Twárdy	σκληρός.
Mollis	Weich	Miękki	μαλακός.
Tener	Zart	Subtilny	ἁπαλός.

Asper	Scharff	Chrupiásty/Chrupowáty	τραχύς·
Lenis	Linde	Wolny	προσηνής.
Acutus	Scharff	Ostry	ὀξύς,
	Spitzig	Kończáty	
Hebes	Stumpff	Tępy	ἀμβλής.
Gravis	Schwer/Tapffer	Cięszki	βαρύς.
Levis	Leicht/Gering	Lekki	ἐλαφρός.
Facilis	Leicht	Łácny	ῥάδιος.
Difficilis	Schwer	Trudny	δύσκολος.
Coctus	Gekocht	Wárzony	ἑφθός.
Crudus	Rho	Serowy	ἀώριος.
Dulcis	Süß	Słodki	γλυκύς.
Amarus, Acerbus	Bitter/Herbe	Gorzki	πικρός.
Satur	Satt/Gesettiget	Násycony	διάκορος.
Famelicus	Hungerig	Głodny	βουλιμῶν, βούλιμος.
Sitibundus	Dürstig	Prágnacy	δίψιος.
Sobrius	Nüchtern	Náczczy/Trzezwy	νηφάλιος.
Ebrius	Truncken	Pijány	μεθυκός.
Vinosus	Weinsüchtig	Winopás	ἔξοινος.
Abstemius	der nicht Wein trincket	Co Winá nie pija	ἄοινος.
Fœcundus	Fruchtbar	Płodny	εὔφορος.
Sterilis	Vnfruchtbar	Niepłodny	ἄφορος, ἄγονος.
Humidus	Feucht	Wilgotny	ὑγρός.
Siccus	Trucken	Suchy	ξηρός.
Aridus	Dürr	Twárdy/Vschły	σκελετής.
Calidus	Warm	Ciepły	ὑπόθερμος.
Frigidus	Kalt	Zimny	ψυχρός.
Tepidus	Law	Letny	χλιαρός.
Fervidus	Hitzig/Siedig	Goracy	θερμός.
Firmus	Krefftig	Mocny	ἐρρωμένος, βέβαιος.
Fragilis	Gebrechlich	Słáby/Mgły	ψαθυρός.
Caducus	Hinfellig	Vpádájacy	πτώσιμος.

Constans

Constans } *Stabilis* }	Bestendig	Státeczny/ Trwáły	βέβαιος.
Fugax } *Inconstans* }	Flüchtig/Unbestendig	Niestáteczny	ἀβέβαιος.
Certus	Gewiß	Pewny	ἀκριβής.
Dubius	Zweiffelhafftig	Wątpliwy	ἀμφίβολος.
Gratus	Danckbar/	Wdzięczny	εὐγνώμων.
	Angenem	Przyjemny	χαρίεις.
Ingratus	Undanckbar/	Niewdzięczny/	ἀχάριστος.
	Unangenem	Nieprzyjemny	ἄτερπος.
Molestus	Verdrißlich	Przykry	ἀπεχθής.
Oportunus	Bequem	Wczesny	ἐπιτήδειος.
Importunus	Unbequem	Niewczesny	ἀδιαίτητος.
Superbus	Hoffertig	Pyszny	ὑπερήφανος.
Ambitiosus	Ehrgeitzig	Nádęty	φιλότιμος.
Fastuosus	Prechtig	Pychałká	ὑπέρκομπος.
Arrogans	Ruhmretig	Wyniosły	ἀλαζών.
Modestus	Demütig	Pokorny	ταπεινόφρων.
Obsequiosus	Gehorsam	Posłuszny	ὑπηρετικός.
Contumax	Widerspenstig	Uporny	αὐθάδης.
Benevolus	Günstig	Dobrotliwy	εὔνοος, εὐδιακείμενος.
Invidus	Neidisch	Zazdrościwy	φθονερός.
Lætus, Hilaris	Frölich	Wesoły	φαιδρός.
Tristis	Trawrig	Smutny	σκυθρωπός.
Plenus	Voll	Pełny	ἀνάπλεος.
Vacuus	Leer	Prożny	κενός
Integer	Gantz	Cáły	ὁλοτελής.
Lacer	Zerrissen	Poszárpány/Podárty	διεῤῥωγώς.
Novus	New	Nowy	νέος.
Vetus, Antiquus	Alt	Stáry	παλαιός.
Utilis	Nütz	Pożyteczny	ὠφέλιμος.
Noxius	Schedlich	Szkodliwy	κακόσινος.
Vestitus	Bekleidet	Odziány	ἐνδεδυμένος.

Nudus	Nackt	Nági	γυμνός, ψιλός.
Onustus	Beschwert	Obćiazony	πεφορτισμένος.
Fessus	Müde	Zmordowány	ἀπειρηκώς.
Magnus	Groß	Wielki	μέγας.
Parvus	Klein	Máły	μικρός.
Longus	Lang	Długi	μακρός.
Brevis	Kurtz	Krotki	βραχύς.
Altus	Hoch	Wysoki	ὑψηλός.
Humilis	Nidrig	Niski	ταπεινός.
Planus	Eben	Rowny	ὁμαλός.
Montosus	Bergicht	Gorzysty	ὄρειος.
Longinquus	Fern	Dáleki	ὑπερόριος.
Propinquus	Nahend	Bliski	παραπλήσιος.
Communis	Gemein	Pospolity	κοινός.
Privatus	Sonder	Osobny	ἴδιος.
Proprius	Eigen	Włásny	*idem*
Alienus	Frembdling	Obcy	ἀλλότριος.
Domesticus	Einheimisch	Domowy	οἰκιακός.
Peregrinus	Frembd	Cudzy	ξενικός.
Amplus	Weit	Przestrony	πλατύς.
Angustus	Enge	Ciásny	στενός.
Latus	Breit	Szeroki	εὐρύχωρος.
Strictus	Schmal	Wáski	ἐσφιγμένος.
Rectus	Recht	Prosty	ὀρθός.
Curvus	Krumb	Krzywy	κάμπυλος.
Rotundus	Rund	Okragły	τροχαλός.
Serenus	Hell	Pogodny	αἴθριος.
Turbidus	Trüb	Niepogodny	θολερός.
Clarus	Klar / Herrlich	Jásny	λαμπρός.
Obscurus	Tunckel	Ciemny	ἄδηλος.
Amœnus	Lustig	Wesoły	ἁβρός.
Inamœnus	Vnlustig	Niewesoły	ἀνήδιος.
Manifestus	Offenbar	Jáwny	εὔγνωστος.

Occultus

Occultus	Heimlich	Tájemny	κρυπτός.
Securus, Tutus	Sicher	Beśpieczny	ἀσφαλής.
Periculoſus	Gefehrlich	Niebeśpieczny	ἐπικύνδινος.
Pingvis	Fett	Tłusty	ἐπιμέλιος.
Macer	Mager	Chudy	λεπτός.
Procerus	Gerade	Wysoki	εὐμήκης.
Craſſus	Dicke	Miaßy	παχυλός.
Gracilis	Geschlang	Cienki	ἰσχνός.
Sanus	Gesund	Zdrowy	ὑγιής.
Ægrotus	Kranck	Chory	νοσερός.
Vivus	Lebendig	Żywy	ζωός.
Mortuus	Todt	Vmárły	νεκρός.
Beatus	Selig	Błogosłáwiony	μακάριος.
Damnatus	Verdampt	Potepiony	κατάκριτος.

L.

QUÆDAM EXEMPLA
Conjugationum.
VERBA PRIMÆ
Conjugationis.

Amo	Ich Liebe	Mikuje	ἀγαπάω.
Do	Ich Gebe	Dawam	δίδωμι.
Sto	Ich Stehe	Stoje	ἱστάναι.
Cogito	Ich Gedencke	Myśle	διανοέω.
Oſcito	Ich Gehne	Ziewam	χασμάομαι.
Sternuto	Ich Niese	Kicham	πταίρω.
Guſto	Ich Schmecke	Koßtuje	γεύομαι.
Poto	Ich Zeche	Pije	πίνω.
Frico	Ich Krawe	Drápie	ψήχω.
Crepo	Ich Knarre	Skrżypie	βομβέω.
Dimico	Ich Kempffe	Walcze	διαμάχομαι.
Aro	Ich Pflüge	Orze	ἀροτριάζω.

Equito	Ich Reite	Ná koniu jezdze	ἱππεύω.
Navigo	Ich Schiffe	Ná morzu jade	πλέω.
Nato	Ich Schwimme	Pływam	κολυμβάω.
Mando	Ich Befehle	Poruczam/Zlecam	ἐντέλλομαι
Rogo	Ich Bitte	Proße	δέομαι.
Ædifico	Ich Bawe	Buduie	οἰκοδομέω.
Lavo	Ich Bade	Myie sie	λούω.
Porto	Ich Trage	Niose	φέρω.
Juvo	Ich Helffe	Pomogam	ὠφελέω
Clamo	Ich Schreye	Wołam	κράζω.
Veto	Ich Verbitte	Zákázuie	κωλύω.
Seco	Ich Schneide	Kráie	τέμνω.
Voco	Ich Ruffe	Wołam	καλέω.
Lacbrymo	Ich Weine	Płácze	δακρύω.
Sudo	Ich Schwitze	Poce sie	ὑδρόω
Adhortor	Ich Vermahne	Nápominam	παραινέω.

VERBA SECUNDÆ
Conjugationis.

Doceo	Ich Lehre	Vcze	διδάσκω.
Noceo	Ich Schade	Szkodze	βλάπτω.
Taceo, Sileo	Ich Schweige	Milcze	σιωπάω.
Svadeo	Ich Rathe	Rádze	πείθω.
Rideo	Ich Lache	Smieie sie	γελάω.
Video	Ich Sehe	Widze	βλέπω.
Sedeo	Ich Sitze	Siedze	κάθημαι.
Mordeo	Ich Beisse	Kasam	δάκνω.
Fleo	Ich Weine	Płácze	κλαίω.
Neo	Ich Nehe	Szyie	νέω.
Maneo	Ich Bleibe	Mießkam	μένω.
Moneo	Ich Vermahne	Nápominam	παραγγέλλω.
Augeo	Ich Mehre	Przymnazam	αὔξω.
Splendeo	Ich Leuchte	Lsnie sie	λάμπω.

Moveo

Moveo	Ich Bewege	Porußam	κινέω.
Mœreo	Ich Trawre	Smucę ſię	λυπȣ̃μαι.
Placeo	Ich Gfalle	Podobam ſię	ἀρέσκω.
Deleo	Ich Leſche auß	Zmázuię/Gládzę	ἐξαλείφω.
Jubeo	Ich Heiſſe	Roſkázuię	κελεύω.
Gaudeo	Ich Frewe mich	Weſelę ſię	χαίρω.
Mulgeo	Ich Melcke	Doię	ἀμέλγω.
Sorbeo	Ich Suppe	Sarkam	ῥοφέω.
Langveo	Ich Bin matt	Mdlieię	ἀσθενέω.
Teneo	Ich Halte	Trzymam	ἔχω.
Probibeo	Ich Verbiete	Zákázuię	κωλύω.
Egeo	Ich Leide mangel	Potrzebuię	ἀπορέω.
Caleo	Mir iſt warm	Ciepło mi	θέρομαι.
Algeo	Mich Freuſt	Zimno mi	ψύχομαι.
Ardeo	Ich Brenne	Goram	καίομαι.
Fateor	Ich Bekenne	Wyznawam	προσομολογέω.

VERBA TERTIÆ CONJUGATIONIS.

Lego	Ich Leſe	Czytam	ἀναγινόσκω.
Scribo	Ich Schreibe	Piſzę	γράφω.
Creſco	Ich Wachſe	Roſtę	αὐξάνω.
Diſco	Ich Lerne	Vczę ſię	μανθάνω.
Ludo	Ich Spiele	Gram	παίζω.
Edo	Ich Eſſe	Iem	ἐσθίω.
Bibo	Ich Trincke	Piię	πίνω.
Scindo	Ich Schneide	Kráię	τέμνω.
Cado	Ich Falle	Padam	πίπτω.
Credo	Ich Glaube	Wierzę	πιστεύω.
Surgo	Ich Stehe auff	Wſtawam	ἵστημι.
Pingo	Ich Male	Máluię	γράφω.
Cano	Ich Singe	Spiewam	ᾄδω.
Mitto	Ich Sende	Poſyłam	πέμπω.
Vivo	Ich Lebe	Zywę	ζάω.

Curro	Ich Lauffe	Bieże	τρέχω.
Alo	Ich Ernehre	Zywie	τρέφω.
Olfacio	Ich riche	Wacham/Woniam	ὀσφραίνομαι.
Dico	Ich Sage	Mowie	λέγω.
Tego	Ich decke zu	Przykrywam	καλύπτω.
Fingo	Ich Tichte	Zmyślam/Dumam	πλάσσω.
Findo	Ich Spalte	Rozkupuje	σχίζω.
Frango	Ich Zubreche	Łamie	κλάω.
Molo	Ich Mahle	Mele	μύλλω.
Fundo	Ich Giesse	Lieje/Nálewam	χέω.
Vinco	Ich Vberwinde	Zwyciężam	κρατέω.
Fallo	Ich Betriege	Zdrádzam	ἐξαπατάω.
Loquor	Ich Rede	Mowie	λαλέω.

VERBA QUARTÆ

Conjugationis.

Audio	Ich Höre	Słucham	ἀκούω.
Venio	Ich komme	Przychodze	ἔρχομαι.
Servio	Ich Diene	Służe	δουλεύω.
Haurio	Ich Schöpffe	Czerpam	ἀντλέω.
Sepelio	Ich Begrabe	Pogrzebuje	θάπτω νεκρούς.
Aperio	Ich Thue auff	Otwarzam	ἀνοίγω
Eo	Ich Gehe	Ide	βαδίζω.
Custodio	Ich Beware	Strzege	φυλάττω.
Invenio	Ich Finde	Náyduje	εὑρίσκω.
Nescio	Ich Weiß nicht	Niewiem	αγνοέω.
Dormio	Ich Schlaffe	Spie	ὑπνόω.
Sentio	Ich Fühle	Czuje	αἰσθάνομαι.
Sarcio	Ich Flicke	Łatam	ῥάπτω.
Vincio	Ich Binde	Wiąże	δεσμεύω.
Singultio	Ich Schlucke	Szczkam	λύζω.
Punio	Ich Straffe	Karze	κολάζω.
Esurio	Mich Hungert	Łákne	πεινάω.
Sitio	Mich Dürstet	Prágne	διψάω.

Saevio

Sævio	Ich Wütte	Sroże się	κατασκήπτω.
Impedio	Ich Verhindere	Záwádzam	ἐμποδίζω, κωλύων.
Pereo	Ich Verderbe	Ginę	ἀπολλύω.
Lenio	Ich Lindere	Vlżam	πραΰνω.
Salio	Ich Springe	Skaczę	ἅλλομαι.
Fulcio	Ich Stütze	Podpieram	ἔρεισμα ὑφίστημι.
Suffio	Ich Reuchere	Kurzę/Kádzę	θυμιάω.
Experior	Ich Erfahre	Doświadczam	πεῖραν λαμβάνω.

FINIS.

δόξα μόνῳ τῷ θεῷ.

